

This book was produced in EPUB format by the Internet Archive.

The book pages were scanned and converted to EPUB format automatically. This process relies on optical character recognition, and is somewhat susceptible to errors. The book may not offer the correct reading sequence, and there may be weird characters, non-words, and incorrect guesses at structure. Some page numbers and headers or footers may remain from the scanned page. The process which identifies images might have found stray marks on the page which are not actually images from the book. The hidden page numbering which may be available to your ereader corresponds to the numbered pages in the print edition, but is not an exact match; page numbers will increment at the same rate as the corresponding print edition, but we may have started numbering before the print book's visible page numbers. The Internet Archive is working to improve the scanning process and resulting books, but in the meantime, we hope that this book will be useful to you.

The Internet Archive was founded in 1996 to build an Internet library and to promote universal access to all knowledge. The Archive's purposes include offering permanent access for researchers, historians, scholars, people with disabilities, and the general public to historical collections that exist in digital format. The Internet Archive includes texts, audio, moving images, and software as well as archived web pages, and provides specialized services for information access for the blind and other persons with disabilities.

Created with hocr-to-epub (v.0.0.1)

Buddhas samtaler De mellomlange tekstene Majjhima
Nikāya Oversatt av Kåre A. Lie

Innledning Tekstene Tekstene i denne boken utgjør en selvstendig del av theravada-buddhismens skriftsamling Tipitaka — De tre korgene, som er overlevert på det gamle indiske språket pali. Hele Tipitaka er et omfangsrikt verk. Bangkok-utgaven, f.eks., består av 45 bind med til sammen ca. 22 000 sider. (Dette tilsvarer ca. 12 bibler i omfang). Som navnet antyder, fordeler disse seg på tre hoveddeler, eller *korger”. Hver tekst i disse samlingene utgjør en selvstendig enhet. Første del, Vinayapitaka — Disiplinkorga (8 bind) — inneholder hovedsakelig regler og forordninger angående munkenes og nonnenes daglige liv. Andre del, Suttapitaka — Samtalekorga (25 bind) — inneholder hovedsaklig Buddhas taler og samtaler, og det er i hovedsak disse tekstene som er av interesse for de lesere flest. Denne korga er igjen delt inn i fem nikayaer eller samlinger: 1. Digha Nikaya — De lange tekstene." 2. Majjhima Nikaya — De mellomlange tekstene. 3. Samyutta Nikaya — Tekster fordelt etter tema. 4. Anguttara Nikaya — Tekster i nummerrekkefølge. 5. Khuddaka Nikaya — Mindre tekster. Til denne siste samlingen hører bl.a.: Dhammapada, den kanskje mest leste og mest oversatte del av de buddhistiske tekstene.” Therigāthā — Søstrenes sanger Theragāthā — Brødrenes sanger * Tredje og siste del, Abhidhammapitaka — Korga med de sentrale læresetningene (12 bind) — består av detaljerte systematiseringer og definisjoner av den tidlige buddhistiske psykologi og filosofi. Disse er av noe senere dato enn tekstene i Vinaya- og Suttapitaka.

Hvordan ble disse tekstene til? Når du leser disse tekstene, kan det nok hende at du etter en stund blir grepet av en underlig følelse av déjà vu og tenker: "Ja, men dette har jeg da lest før?" Og ganske riktig, det har du. Tekstene inneholder nemlig svært mange gjentakelser, hele avsnitt blir gjentatt, kanskje med små variasjoner, i forskjellige sammenhenger. Dette gir oss en nøkkel til å forstå hvordan disse tekstsamlingene ble til. For med sine mange formelaktige gjentakelser skiller de seg på mange måter fra det vi vanligvis forstår som litteratur, og de kan lett by på en utfordring for den som ikke er vant til å lese slike tekster. Den litteraturen vi ellers kjenner, er blitt til på papiret. Naturligvis er den først uttenkt i forfatterens hode, og noe av den kan riktignok være nokså muntlig preget, men det er likevel skriftlig litteratur, nedtegnet på papir og beregnet på å bli lest. Palitekstene, derimot, er muntlig litteratur. Tekstene er ikke skrevet, men uttalt. Ikke skrevet, men memorert. Og de er ikke komponert for å leses, men for å høres. Dette gir tekstene en helt særegen stil, med en mengde faste vendinger og gjentakelser. Dette er noe vi også kjenner fra andre muntlige litteraturtradisjoner — fra Homer og fram til muntlige tradisjoner opp mot vår egen tid, f.eks. på Irland og i Balkanlandene. Fortellerspesialistene kan framføre lange litterære verk etter hukommelsen. Som en hukommelseshjelp bruker de faste formler, men det er ikke garantert at alle detaljer er like fra den ene framføringen til den andre. Små variasjoner forekommer. Og det er nettopp dette vi finner i palitekstene. De skal ha blitt nedtegnet på Sri Lanka i første århundre f.Kr., men tradisjonen forteller at de var blitt overført muntlig fra India et par hundre år tidligere. Vet vi noe mer om deres forhistorie i India? Her kan tekster fra Kina sette oss på sporet. Noen hundre år e.Kr. ble en tekstsamling som tilsvarende Majjhima Nikāya — De mellomlange tekstene — (fra nå av forkortet til MN) oversatt til kinesisk. Denne samlingen er kjent under sitt navn på

sanskrit: Madhyama Āgama, som også betyr De mellomlange tekstene (fra nå av forkortet til MA). Disse to samlingene burde derfor 1 prinsippet være identiske, og de inneholder da også mye av det samme stoffet. Lærestoffet er det samme. Men det er også store forskjeller. En sammenlignende studie” viser f.eks. at MA inneholder 222 tekster, mot 152 i MN. Tekster som ikke finnes i den ene samlingen, finnes i den andre samlingen. Avsnitt som opptrer i en gitt tekst i den ene samlingen, kan dukke opp i en annen tekst i den andre samlingen, osv. Det er altså tydelig at den kinesiske MA ikke er oversatt fra palitekstenes MN, men fra en parallell samling fra en annen av de tidlige skolene som buddhismen delte seg opp i. MN stammer fra theravadaskolens tekstsamling, mens MA stammer fra sarvastivadaskolen. De to samlingene er forskjellige. Det viser at den ene ikke er en kopi av den andre. Men de er også like. Dette viser at de begge må ha sitt opphav i et felles ”reservoar” av kortere tekster som eksisterte i muntlig form før de ble nedtegnet. På dette tidligere stadiet kan dette felles reservoaret av tekster ennå ikke ha utkrystallisert seg i form av definitive og avgrensede samlinger, men dette var en prosess som må ha vært i gang, siden begge skolene hadde utarbeidet en samling av mellomlange tekster, en samling av lange tekster, en samling av tekster ordnet etter tema og en samling av tekster ordnet i nummerrekkefølge. Det finnes også rester av slike samlinger fra flere tidlige skoler. Hvis vi prøver å finne ut hvordan tekstreservoaret artet seg før denne utkrystalliseringen i forskjellige samlinger tok til, ser det ut til at det besto av en mengde kortere moduler. Det fantes munker som kunne store mengder av disse modulene utenat, og disse munkene må etter hvert ha samlet og redigert de mange løsrevne tekstmodulene og ordnet dem i samlinger. Av egen erfaring vet jeg at når man har arbeidet med å memorere noen tekster, opparbeider hukommelsen en database med gode og raske søkemuligheter. Så snart et tema eller en gitt frase dukker opp i andre sammenhenger, oppstår koblinger til tidligere memorerte avsnitt. Dette er også en prosess som fungerer selv når tekstene ikke er memorert i detalj. Under arbeidet med å oversette disse tekstene, gjenkjenner jeg avsnitt som har forekommet tidligere og kan slå opp i disse for å se hvordan jeg ordla oversettelsen av det samme avsnittet forrige gang. For 4

konsistensens skyld oversetter jeg da ikke avsnittet på nytt, men kopierer den forrige forekomsten av det identiske avsnittet. Men det er likevel viktig å ikke la dette skje helt mekanisk, for det er ofte små variabler som må justeres når et avsnitt opptrer på nytt. Denne prosessen blir likevel temmelig analog med den prosessen som skjer i hjernen i forbindelse med memorerte tekstmoduler. De munkene som memorerte tekstene, hadde opparbeidet en stor database i hukommelsen, en database som inneholdt en mengde slike tekstmoduler. Og når en munk kunne en tekstmodul om et gitt tema utenat, må det ha føltes helt naturlig å skyte inn hele denne modulen i en annen tekst som berørte samme tema. Dette er naturligvis bare en hypotese, men den er kanskje den mest logiske forklaringen på at så mange tekstavsnitt dukker opp i den ene suttaen etter den andre — ikke bare innenfor Majjhima Nikaya, men også i de andre nikāyaene og på tvers av nikāyaene. En stor mengde slike tekstmoduler Majjhima Nikaya opptrer også i Digha Nikaya, Samyutta Nikaya og Aṅguttara Nikaya. Dette tyder på at på den tiden da tekstene ble nedtegnet noe før Kr.f., må de allerede ha en utviklingshistorie på opp til flere hundre år bak seg. Men hvor stammer så disse tekstmodulene fra? Stammer de fra en enkelt opphavsmann? Eller er det flere opphavsmenn? Det er fristende å svare ja på begge disse spørsmålene. Tradisjonen er entydig i å vise til én enkelt læremester som opphavsmann, han vi i dag kjenner best under tittelen Buddha. I løpet av de 45 årene Buddha var aktiv som lærer, samlet han mange elever omkring seg. Tradisjonen forteller at etter at Buddha var død, kom munkene sammen og lyttet til en av hans fremste elever, Ānanda, som resiterte alt han kunne huske av Mesterens læresamtaler, og at forsamlingen deretter gjentok og memorerte det de hadde hørt. Det kan virke usannsynlig at én person kunne huske de store tekstmengdene det her er snakk om. Riktignok kom mange av dem som sluttet seg til Buddha, fra brahmanklassen, og brahmanene hadde gjennom århundrer utviklet et avansert system for å lære utenat og huske viktige tekster. Men tekstene antyder også et annet mulig scenario som kanskje har en noe høyere grad av sannsynlighet ved seg. Elevene lyttet

oppmerksomt til alt Mesteren sa, og deretter satte de seg ofte ned sammen og gjentok det de hadde hørt. Etterpå hendte det at de gikk bort til ham for å spørre om de husket riktig når de mente han hadde sagt slik og slik. Tekstene kan derfor ha vært overlevert via flere personer. Flere forskere har antydnet at Buddhas elever på denne måten memorerte forholdsvis korte læreutsagn, eller tekstmoduler, og at disse senere ble redigert og satt sammen til lengre samtaler. Det er også mulig at tekster senere er blitt nykomponert og skutt inn i samlingene, men dette er det igjen vanskelig å si noe sikkert om. Dette er et problem forskere har diskutert uten å komme til noen konsensus. Det er i alle fall vanskelig å akseptere at de tekster som eventuelt ble resitert ved det første konsil skal kunne være helt identiske med den nedtegnede versjonen på pali, for denne bærer tydelige preg av å være bearbeidet og redigert. Dette tyder på at redaktører har vært aktive, og noen kommentarer omtaler da også redaktører, som ikke blir navngitt, i forbindelse med tekstene. Men tekstene forteller også at i noen situasjoner var det den ene eller den andre av hans elever som ledet samtalen, og Buddha selv var enten passivt til stede og bare ga sin godkjenning i ettertid, eller han var ikke til stede i det hele tatt. Noen tekster forteller om samtaler noen av elevene hans skal ha ført etter at Buddha var død. Læreinneholdet i disse tekstene som skal stamme fra elevene hans, er imidlertid det samme som i de tekstene der Buddha selv angis som opphavsmann. Det er grunn til å anta at Buddha er blitt tillagt uttalelser og tekster som ble komponert etter læremesterens død, at han altså er blitt tillagt ord, tanker og holdninger som var i omløp i de miljøene tilhengerne hans levde i, men som kunne ha vært mer eller mindre fremmede for ham selv. Dette var en prosess som særlig skjøt fart da de nye mahayanaskolene begynte å komponere litterære tekster der læremesteren, Buddha, ble diktet inn i grandiose kosmiske scenarier. Men dette er en utvikling som ikke direkte berører de tekstene vi her arbeider med. Den muntlige, tidlige perioden i tekstenes overleveringshistorie, altså perioden fra tekstene først ble uttalt og fram til de var blitt redigert, ordnet og satt inn i bestemte samlinger i hver enkelt av de tidlige skolene, og deretter nedtegnet i skriftlig form, er derfor en periode det fortsatt hefter mange usikkerheter ved. Det bør 6

også nevnes at det er framsatt teorier om at tekstene slik vi har dem i dag kan være resultatet av skriftlige bearbeidelser på et langt tidligere stadium enn hva tradisjonen sier.* Men uansett hvordan dette måtte forholde seg, er det klart at tekstene ikke kan regnes som stenografiske notater av hvert ord Buddha uttalte. På den annen side er det også klart at de i sitt hovedinnhold går tilbake til en felles kilde, og når tradisjonen hevder at denne kilden er den historiske personen som vi kjenner best under tittelen Buddha, er det liten grunn til å trekke dette i tvil. Så la oss da se litt nærmere på opphavsmannen og det samfunnet han levde i. India på Buddhas tid Disse tekstene har sitt opphav i en tid og et samfunn fjernt fra vårt eget, så det kan være nyttig å vite litt om dette samfunnet for å få en noe bredere forståelse av tekstenes kontekst. Her følger derfor en forenklet skisse. India på 400-tallet f.Kr. var delt inn i mange større og mindre politiske enheter. Kongedømmet Kosala hadde ekspandert og slukt flere tidligere selvstendige fyrstedømmer, deriblant sakyænes stat, der Buddha var født. Men nå var rollen som det mest aggressive og ekspansive kongedømmet i ferd med å bli overtatt av Magadha lenger mot øst. Omkring disse lå det imidlertid fortsatt flere selvstendige småriker, og det viktigste av disse var den aristokratiske republikken Vajji nord for Magadha, der licchavi-klanen var blant de dominerende fyrstene. Det kastesamfunnet vi senere kjenner fra India, var ikke utviklet ennå. Men det var likevel et strengt skille mellom de fire hovedklassene, så vi kan heller tale om et klassesamfunn. Brahmanene (presteklassen) regnet seg selv som den høyeste klassen, og siden disse var de mest skriveføre, og siden adelen ble omtrent utryddet i senere invasjoner og kriger, har det vært generelt opplest og vedtatt at brahmanene alltid har vært den høyeste klassen. I disse tekstene ser vi imidlertid at adelen (khattiya) slett ikke er enig i dette, og at adelen selv regnet seg som den høyeste klassen. Den tredje klassen har vi valgt å kalle "borgere" (vessa). Den omfattet kjøpmenn, håndverkere og bønder. Den fjerde klassen var tjenere og arbeidsfolk (sudda).

Utenfor dette samfunnet, men likevel i nært samspill med det, sto de som hadde valgt å forlate hus og hjem og leve som eneboere eller asketer. På pali kalles de samana. Siden vi ikke har noe norsk ord som tilsvarende denne rollen, har jeg valgt litt forskjellige oversettelser alt etter den hovedrollen de spilte i hver enkelt samtale. Noen steder er det rimeligst å omtale en samana som asket, andre steder som filosof, munk eller eneboer. Noen samanaer sluttet seg sammen under en læremester. Jainene var en slik samana-skole, og buddhistene var også en samana-skole. Noe som er viktig å være klar over, er at alle disse samanaene var eiendomsløse. De levde av vanlige menneskers gaver. Det var nemlig vanlig oppfatning at en gave til en samana ga gode resultater i det hinsidige eller i neste liv. Men det var naturligvis en grense for hvor mange samanaer et samfunn kunne holde liv i. Derfor var det en kontinuerlig konkurranse om legfolkenes gunst mellom de forskjellige samana-skolene, buddhistene ibefattet. Dette ga seg uttrykk i offentlige debatter mellom fremstående samanaer. Debatten handlet ikke bare om ære og berømmelse, men like mye om det daglige brød for samanaene, siden den som gikk seirende ut av debatten, hadde større sjanse enn taperen til å bli mettet neste dag. En av buddhistenes hovedkonkurrenter var jainene, og det var ikke så underlig at disse gruppene førte en viss polemikk mot hverandre. I tekst nr. 14 og 101 i denne samlingen ser vi hvordan disse tekstene framstiller jainenes lære og praksis. Mange av de reglene Buddha utformet for munkesamfunnet, hadde også til hensikt å opprettholde og styrke legfolkenes respekt for munkene, slik at man skulle finne dem verdige til å motta gaver. Religionen i India på den tiden besto til dels av rituelle ofringer som brahmanene ledet i samsvar med de gamle vediske tekstene. Men i tillegg til brahmanenes offisielle religion fantes det en lang rekke andre religiøse og filosofiske strømninger. Disse har senere til dels påvirket hverandre og gått opp i hverandre, noe som førte til fremveksten av det vi i dag omtaler som hinduisme. Mange tekster kaster lys over religiøse forestillinger i den tidens India. Buddha

At Buddha var en historisk person, er det få som trekker i tvil. Tekstene forteller mye om hans liv og lære, men mye er blandet med myter, og det er faktisk mye vi fortsatt ikke vet med sikkerhet. Vi vet ikke engang nøyaktig når han ble født. Flere forskjellige årstall er beregnet ut fra tekster, kommentarer og tradisjoner. De fleste forskere i dag mener at han sannsynligvis ble født en gang på 400-tallet f.Kr., og noe nærmere enn det skal vi ikke prøve å komme her. Navnet hans var Gotama, men han ble ofte omtalt med forskjellige hederstitler. En av disse titlene var Buddha, "Den oppvåkne", og det er denne betegnelsen han er best kjent under i dag. Elevene hans pleide å titulere ham med ordet Bhagavā, som jeg har valgt å oversette som Mester". Selv omtalte han seg gjerne som Tathāgata- han som er kommet fram til sannheten. Tradisjonen forteller at han var sønn av en adelsmann i en av Indias mindre republikker ved grensen til dagens Nepal. Han ble født på Nepal-siden av grensen, og et par hundre år etter at han ble født, lot kong Asoka sette opp en minnestele på dette stedet, og den står der fortsatt. Han hadde en trygg og lykkelig oppvekst, og det traff ham som et sjokk da han oppdaget at livet ikke bare er en dans på roser. Han så at mange har det vondt og vanskelig her i livet, og selv hans egen lille trygge verden var høyst skrøpelig — sykdom og ulykke kunne knuse den når som helst. Og selv om han skulle være så heldig å unngå dette, ville han ikke kunne unngå at alderdom og død innhentet ham til slutt. Han forsto at dette faktisk er alle levende veseners grunnproblem: hvordan skal vi kunne fri oss fra sorg, lidelse og misnøye, og heller oppleve sann glede og tilfredshet? Med stor energi og pågangsmot satte han alt inn på å finne en løsning på dette problemet, og det fortelles at etter mye strev nådde han fram til et gjennombrudd. Dette skjedde da han var 35 år gammel. Dette forteller han om flere steder, særlig i tekst nr. 26, 36, 85 og 100. Han nådde en innsikt så radikal og gjennomgripende at han følte det som å våkne på nytt, nesten som om han skulle ha gått i søvne 1 hele sitt liv fram til da. Derav tittelen Buddha, "Den oppvåkne", som han senere fikk. Resten av livet brukte han til å formidle den innsikten han selv hadde vunnet, til alle som ville lytte, inntil han døde stille og rolig i en alder av 80 år. De av elevene hans som ville vie sitt liv til å studere og praktisere hans lære, 9

ble munkar eller nonner. Disse utgjorde en organisasjon som finnes den dag i dag. Men Buddha underviste også mange legfolk, det vil si mennesker som fortsatte i sitt daglige virke. Buddhas lære Buddhas lære er tema for samtale i denne boken, og derfor skal vi bare antyde noen få hovedtrekk her. Det som har med lykke og ulykke, sorg og glede å gjøre, ligger i mennesket, i vårt eget sinn. Derfor foretok Buddha en dyp og skarpsindig psykologisk analyse av mennesket, og av hele vår situasjon. Han fant at ettersom problemet lidelse har sitt utspring i vårt eget sinn, er det også bare i vårt eget sinn det kan finne sin løsning. Deretter la han fram en treningsmetode som han anbefalte sine elever å følge. Han lovet at alle som virkelig gikk inn for å følge denne treningen, ville kunne oppnå den samme befriende innsikt, den samme dype glede som han selv hadde erfart. Buddhas lære kan best betraktes som et konkret og realistisk treningsprogram, som kan sammenfattes under tre stikkord: Etikk (forholdet til andre), meditasjon (utvikling av sinnet) og forståelse (se tingene som de er). Etikk Den buddhistiske etikk er uhyre enkel i grunnprinsippet: tenk på andre som på deg selv. Unngå å skade eller krenke andre, og øv kjærlighet, medfølelse og gavmildhet. På den måten gjør du godt for andre, men du gjør også godt for deg selv. Du foredler ditt eget sinn, og gjør det bedre i stand til videre trening. Buddhistisk etikk kan også beskrives som en form for humanisme basert på gjensidighetsprinsippet (den gylne regel), som ikke bare gir grunnlag for en edel individetikk, men også for en høytstående samfunnsetikk. Buddha motarbeidet krig ("hellig krig" og voldelig misjon er ukjente begreper), våpenhandel, slavehandel, og handel med og misbruk av rusmidler. Og han uttalte seg ikke bare om sinnets anliggender, men også om mellommenneskelige relasjoner og om samfunnsspørsmål 10

som f.eks. økonomi, politikk og kriminalitet. Meditasjon
Meditasjon kan være så mangt. Buddha snakket snarere om å utvikle sinnet. Dette kan gjøres på mange måter, det finnes mange meditasjonsmetoder, som passer til forskjellige personlighetstyper, til hvor mye tid man kan sette av til treningen, osv. Se særlig fire hovedområder for oppmerksomheten (satipatthåna), fire meditasjonstilstander (jhåna) og fire høyverdige holdninger (brahmavihåra) i temaregisteret. Forståelse Med forståelse, eller visdom, menes i denne sammenheng i første rekke forståelse av menneskets situasjon. Denne forståelsen har mange aspekter, og mange av disse tas opp i disse samtalen. Gudene opptrer som Buddhas støttespillere i mange tekster, men Buddha har ofte en ironisk distanse til gudetro. Gudstro er irrelevant i forhold til Buddhas lære om frigjøring fra lidelse. En bedre oversikt over Buddhas lære får man ved å gå direkte til kildene og studere tekstene i denne samlingen. Men ett og samme tema kan bli behandlet i forskjellige tekster som kan være spredt rundt i samlingen, så derfor kan temaregisteret være til hjelp for å utforske læren og bestemte faguttrykk nærmere. Språk og overlevering Etter hvert som Buddhas lære bredte seg, oppsto ulike tolkninger av læren, og dette førte igjen til splittelser, både på grunn av vanskelige kommunikasjoner og som følge av debatter og meningsforskjeller. Forskjellige tradisjoner oppsto, hver med sine tekstsamlinger, som alle besto av nokså parallelle samlinger basert på de tidligste teksmodulene. Skolene utarbeidet også sine egne systematiseringer og kommentarsamlinger. 11

Tipitakas språk er pali, et klassisk indisk språk beslektet med sanskrit (og således også fjernt i slekt med norsk). Derfor kalles Tipitaka også palikanonen, eller bare palitekstene. Ifølge tradisjonen var pali Gotama Buddhas talespråk. Mange forskere i vår tid trekker denne tradisjonen i tvil, og mener at han snarere talte en nærbeslektet dialekt. Spørsmålet er innfløkt og ennå ikke avklart, men har vel helst akademisk interesse. Det er vanskelig å si nøyaktig hvor lang tid kanonen var åpen for omredigering og tilføyelser. Kong Asoka, som regjerte omkring 150 år etter Buddhas død, refererer i sine klippe- og søyleinnskrifter til buddhistiske tekster som kan identifiseres i nikayaene. Tekstene på sin side nevner ikke Asoka med ett ord, til tross for at han i senere tradisjon blir omtalt som en stor beskytter av buddhismen. Dette kan tyde på at kanonen på hans tid var blitt lukket, og at det som var skjedd av eventuelle redigeringer, tillegg eller andre endringer nå var avsluttet. Men hvor lenge før Asokas tid dette skjedde, har vi ingen sikre indikasjoner på. Tekstene ble fortsatt memorert og overlevert muntlig fram til de ble nedtegnet i det første århundret f.Kr. Den tradisjonelle memorering og resitasjon av tekstene tok imidlertid ikke slutt fordi om de ble nedtegnet, og selv i dag finnes det munker som kan store partier av tekstene utenat. Det er viktig å være klar over at tekstene er komponert for å høres, ikke for å sees på papir. De er snarere støpt i en auditiv enn i en visuell form. Når de høres opplest eller resitert, får de mange gjentakelsene og de brede rytmene mening, liksom refrengene og formmønstret i et musikkstykke. Det som for øyet kan virke trettende, oppfatter øret som naturlig og vakkert. Repetisjonene har også en viktig mnemoteknisk funksjon. Oversettere har valgt ulike strategier med hensyn til de mange gjentatte avsnittene. Jeg har trukket sammen noen av dem der et er naturlig for handlingsforløpet, men de fleste har jeg valgt å skrive ut i sin helhet. På den måten kan hver sutta leses som en selvstendig tekst uten at leseren stadig skal bli henvist til andre tekster for å finne manglende avsnitt. Tekstene er ikke ordnet etter noe kronologisk prinsipp. Parallelt med de kanoniske tekstene vokste det fram en samling forklarende kommentarer til tekstene. Da Mahinda brakte theravadabuddhismen til Sri Lanka på

Asokas tid, skal han ha brakt med seg både de kanoniske tekstene og kommentarene til dem. Kommentaren var imidlertid ikke lukket, og tok opp illustrerende historier også etter at den var brakt til Sri Lanka. Her ble kommentarene, i motsetning til kanonen, oversatt til singhalesisk. Fra omkring år 420 e.Kr. ble disse kommentarene redigert og oversatt tilbake til pali av den lærde og produktive munken Buddhaghosa og andre. Den singhalesisk-språklige kommentarlitteraturen gikk senere tapt. Palikommentarene i den form vi kjenner dem nå er altså nedtegnet først ca. 900 år etter Buddha, men de inneholder forklaringer, definisjoner og tilleggsopplysninger som til dels kan gå tilbake til Buddha selv eller til hans samtid. De regnes ikke som autoritative i et hvert tilfelle, men gir likevel verdifull hjelp til å forstå tekstene. Oversettelsesproblematikk De som først oversatte fra pali til europeiske språk, utførte et banebrytende pionerarbeid som det står stor respekt av. Det lar seg imidlertid ikke nekte at en del sentrale ord og begreper ikke var godt nok forstått, og at flere tidlige oversettelser har forårsaket seiglivende misforståelser om Buddhas lære. I tillegg til dette var enkelte oversettere også blendet av tekstenes status som "religiøse" eller hellige" skrifter, og lot dette påvirke uttrykksformen. Disse forholdene gjør at en oversetter ikke ukritisk kan overta den "buddhistiske" terminologi som etter hvert er blitt innarbeidet i vestlig (for det meste engelskspråklig) litteratur. Norske ord og formuleringer må søkes på selvstendig grunnlag, både ut fra historisk bakgrunnsmateriale og ut fra språkvitenskapelige vurderinger, hvor både grammatikk, etymologi, syntaks etc. er viktig, men også ut fra semantisk analyse og hermeneutisk forståelse av hva teksten egentlig beskriver, basert på buddhistisk praksis. Den perfekte oversettelse finnes imidlertid ikke. Enhver oversettelse innebærer nødvendigvis et større eller mindre element av tolkning. Oversetterens språkfølelse og forståelse av forskjellige ord og begreper spiller en viktig rolle. Mange har en forestilling om at et gitt ord på språk A alltid vil tilsvare ett gitt ord på språk B, at det med andre ord skal være et én-til-én-forhold mellom ordene. I 13

den virkelige verden er det ikke slik. Ofte vil det riktignok være tilfellet når det dreier seg om konkrete gjenstander, men når vi kommer til abstrakter, kan den kontekstbetingede variasjonsbredden være stor. Og at dette også kan gjelde konkreter i to så nært beslektede språk som norsk og engelsk, kan belyses med følgende eksempel. Det norske ordet "tre" (ikke tallet, men planten), vil tilsvare engelsk tree". Men spør vi hva slags tre (som materiale) en fiolinbygger bruker, heter det på engelsk *wood". Videre vil engelsk *wood" på norsk omtales som *ved" når vi bruker det som brensel. *Wood" kan videre bety skog", men "skog" kan også hete forest". Vi har med andre ord et helt nett av overlappende betydninger, og kontekst er helt avgjørende for en riktig forståelse og oversettelse av ordet. Når vi derfor finner et slikt overlappende nett av betydninger mellom to så nærstående språk som norsk og engelsk, skal det ikke forundre oss at det samme er tilfelle mellom pali og norsk. Derfor vil enkelte pali-ord nødvendigvis måtte få forskjellige oversettelser til norsk, alt etter kontekst. Det er likevel mitt håp at den terminologien som her er valgt, skal gi et så tilnærmet presist bilde av originaltekstenes innhold som mulig. Jeg har sett det som et overordnet mål å oversette alle meningsbærende ord i teksten, selv om dette slett ikke er problemfritt, for som i de fleste andre språk, og som vi har sett over, kan også ord på pali ha dobbeltbetydninger og bli brukt idiomatisk. Noen ord kan ha forskjellige betydninger alt etter hvilken sammenheng de opptrer i. Andre ord bærer med seg en rekke underforståtte forestillinger og assosiasjoner, noe som gjør det vanskelig å finne et ord på norsk som dekker samme innhold. Tre ord har jeg valgt å ikke oversette, men heller adoptere paliordene inn i det norske språk. La oss begynne med disse tre: arahant, nibbana og paccekabuddha. Arahant I theravada er en arahant (arahat) en person som har nådd det høyeste nivået man kan nå fram til. Den som er blitt en arahant, har nådd samme grad av oppvåkning, innsikt og forståelse som Buddha selv, som også ble omtalt som en arahant. Den eneste forskjellen på Buddha og en annen arahant er at en annen arahant har nådd fram til dette nivået takket være en buddhas veiledning, mens en buddha, eller en 14

sammasambuddha, er en som har nådd den fullkomne oppvåkning ved egen hjelp. Ordet arahant består av roten arh- (med en innskutt åa for å unngå konsonantklynge), som betyr "fortjene, være verdig", pluss presens partisipp-suffikset -ant (-ende), altså *fortjen-ende", *en som fortjener (gaver, respekt, osv.) en som er verdig ære", eller en ærverdig". Derfor har jeg tidligere oversatt ordet arahant som "ærverdig". Jainene på Buddhas tid var en gruppe med asketiske idealer som hadde mye til felles med buddhistene, men det var også viktige forskjeller mellom dem. De levde imidlertid i samme miljø og kultur, og det ser ut til at en del ideer og språkbruk var felles eller ble utvekslet mellom dem. En betegnelse jainene brukte på en person som hadde nådd det høyeste innenfor deres tankeunivers, var arihant. Dette ligner mistenkelig på arahant, men har en helt annen betydning. Det er sammensatt av ordet ari, som betyr fiende", pluss hant, som betyr drepende, en som dreper". Arihant betyr altså *en fiende-dreper"! Dette skal naturligvis ikke tas bokstavelig, jainene var verdens fredeligste mennesker. Jainene så livet som en heroisk kamp for å overvinne seg selv, og den som virkelig klarte dette, ble betraktet som en helt. Mahāvira — "store helt" — var en betegnelse på lederen deres. Og den fienden som en arihant hadde tatt livet av, var vedkommendes egen negative karma. Jainene var etablert før Buddha begynte sitt virke, så arihant er sannsynligvis en eldre betegnelse enn buddhistenes arahant. Og det er nærliggende å tenke at buddhistene så å si overtok ordet og ga det sin egen vri. De gamle indiske tekstene tyder på at man hadde stor sans for ordspill. Hvis dette er tilfellet, inneholder ordet arahant en tvetydighet og et ordspill som det er umulig å bevare i en oversettelse. På den annen side har det etter hvert begynt å bli et kjent begrep i miljøer som sysler med studier av buddhismen. Derfor lar jeg ordet stå som det er. Nibbana Når det gjelder å finne norske uttrykk for nibbāna (sanskrit nirvana) og parinibbāna (sanskrit parinirvāna), meldte jeg til slutt pass. Rent etymologisk er ordet sammensatt av elementene nir (ut, bort) + vāna (blåsing), og kunne oversettes som *utblåsing" eller *slukking". Men ser vi på hvordan ordet blir brukt, er det tydelig at dette er en

lite tilfredsstillende løsning. En ulempe ved denne løsningen er dessuten at den åpner for dyptgående vrangforestillinger, slik vi har sett var tilfellet da europeerne på 1800tallet gradvis oppdaget buddhismen, filtrert gjennom mange misforståelser, og trodde at den var en nihilistisk dødslengsel, en lengsel etter å slukke "livstørsten". Et nærmere kjennskap til buddhismen viser at dette er en meget misvisende og feilaktig måte å framstille den på. Skal vi prøve å nærme oss betydningen av nibbåna, må vi altså se nærmere på tekstenes egen kontekst, og ikke stirre oss blinde på Schopenhauer eller andre europeiske 1800-tallsfilosofer. En kompliserende faktor er at ordet også ble gitt forskjellige tolkninger i senere buddhistiske skoler. Men her skal vi la senere buddhistiske tolkninger ligge, og se direkte på hva de eldste tekstene sier. Flere steder sies det at nibbåna er den høyeste lykke. Men hva innebærer det egentlig? Ordet blir nærmere forklart i Samyutta Nikaya 4, 251: En gang holdt Sāriputta til i landsbyen Nalaka i Magadha. Da kom asketen Jambukhādaka bort til ham, hilste høflig og satte seg ned ved siden av ham. *Jeg har hørt tale om nibbana, sa Jambukhādaka. Men hva er egentlig nibbana?" *Det er en fullstendig utradering av grådighet, hat og uvitenhet, min venn," svarte Sāriputta. Grådighet, hat og uvitenhet — dette er de tre usunne røttene i sinnet. Ifølge buddhistisk psykologi inneholder det normale sinnet både de tre usunne røttene grådighet, hat og uvitenhet, og de tre sunne røttene som er deres motsatser, altså giverglede, vennlighet og visdom. Disse tre røttene opptrer i forskjellige kombinasjoner og forskjellig styrkegrad fra øyeblikk til øyeblikk, og en måte å beskrive buddhismen på er å si at hele lærene går ut på å svekke eller utradere de tre usunne røttene. Og klarer man å utslette disse usunne røttene, skulle det som da blir igjen, være et sinn som er fylt av bare giverglede, vennlighet og visdom. Dette blir derfor en beskrivelse av nibbåna. Mer om dette kan finnes i innledningen til De lange tekstene." På norsk bruker jeg

ordet uten diakritiske tegn og skriver nibbana og det endelige nibbana (parinibbāna). Paccekabuddha Ifølge theravadas kommentartradisjon er en paccekabuddha en person som har nådd full oppvåkning ved egen hjelp, men som ikke proklamerer sin oppvåkning og heller ikke gir undervisning. Dette i motsetning til Gotama, den historiske Buddha, som er klassifisert som en sammāsambuddha, en som har nådd fullkommen (sammaā) oppvåkning (buddha) på egen hånd (selv — sam), og som underviser andre i den læren han har funnet fram til. Tradisjonelt blir ordet paccekabuddha tolket som en sammensetning av pacceka (sansk. pratyeka), *for seg selv” pluss buddha, *oppvåknet”, altså en "privatbuddha" som verden ikke kjenner. Det har imidlertid også vært framsatt teorier om at denne tolkningen av ordet er feil, at det kan ha en bakgrunn i en annen prakritdialekt, og at paccekabuddha kan ha vært en mer generell betegnelse på høyt respekterte eneboere før Buddhas tid. Paccekabuddhaer er omtalt i tekst nr. 116 og 142. Samanabrāhmana — filosofer og prester Ordene brāhmana og samana har vi allerede omtalt kort over. Disse to sosiale rollene var klart definert i den tidens India, men ingen av dem har noen god parallell i vår tids norske virkelighet. En brāhmana var født inn i en bestemt samfunnsklasse. Brahmanenes funksjon var opprinnelig en presterolle, idet de var arvelige innehavere av kunnskaper om offiseremoniene som man mente var så viktige, særlig ved livets store høytider. I forbindelse med presterollen var de også tradisjonsbærere og memoriserte store deler av de tradisjonelle vediske tekstene. Men det var ikke alle som hadde en slik prestefunksjon selv om de var født inn i brahmanklassen. Det var for eksempel vanlig at viktige administrative stillinger ble besatt med brahmaner, og det fantes eksempler på at brahmaner kunne livnære seg på mange måter. En samana var en omvandrende religiøs eneboer, en "hellig mann", og av og til en kvinne, som hadde trådt ut av det vanlige samfunnet. Han eller hun sa fra seg eiendom og familie og ble regnet som juridisk død. Mange slike samanaer levde som 1

eneboere. Andre slo seg sammen i ordnede samfunn, slik jainer og buddhister gjorde. De kunne være opptatt av meditasjon, magi eller ukonvensjonelle filosofiske tanker. Noen praktiserte streng askese. De levde av det folk ga dem, og til gjengjeld ga de etiske, filosofiske og religiøse veiledninger, eller de fungerte som mentale "banker" der folk betalte innskudd i form av gavmildhet og høstet renter i form av en god skjebne. Selv om samanaene derfor befant seg utenfor det vanlige samfunnet, levde de likevel i tett vekselvirkning med det. Så blir spørsmålet: Hvordan oversetter vi samana? I noen situasjoner har jeg valgt å omtale dem som "filosofer". Andre steder kan teksten henspille på spesielt asketiske samanaer, og da har jeg valgt ordet "asket". Andre steder igjen kan ordet henspille på medlemmer av organiserte ordener, som jainer eller buddhister, og da er ordet "munk" valgt. Tathågata- han som er kommet fram til sannheten Buddha omtalte ofte seg selv som tathågata, et ord som også åpner for forskjellige tolkninger. Denne vokalen er også stridens eple i de ulike tolkningene. Tathågata er et sammensatt ord. Spørsmålet er hvilke elementer det er satt sammen av. I sin kommentar Visuddhimagga nevner Buddhaghosa flere forskjellige tolkningsalternativer, noe som kan tyde på at han selv ikke var helt sikker. De to vanligste tolkningene går ut fra at den lange "a"-en tilhører det første elementet i sammensetningen, som da leses som tathå = "slik". Det andre elementet kan da være gata = "en som har gått". I så fall skal tathagata leses som tathå + gata, "en som har gått slik". En alternativ tolkning er at det andre elementet kan være gata = "en som har kommet". I så fall skal tathågata leses som tathaå + ågata, "en som har kommet slik". Ingen av disse to tolkningene gir noen klar og gjennomslutlig mening. Hvorfor skulle Buddha omtale seg selv som "en som har gått, eller kommet, slik"? Hva menes da egentlig med "slik"? Han bryr seg aldri om å forklare det, så vi må gå ut fra at ordet må ha hatt en rimelig grei og gjennomslutlig mening for tilhørerne. Men senere kommentatorer har måttet ty til nokså fantasifulle og ekvilibristiske tolkninger og utredninger for å gi noen egentlig mening til "han som har gått, eller kommet, slik". 18

Uttrykket blir gjerne gitt forskjellige esoteriske tolkninger, som noe som hever Buddha langt opp over andre mennesker. Buddhaghosa peker imidlertid på en tredje tolkning, som i ettertid merkelig nok er blitt oversett av de fleste. Han sier at det første elementet også kan leses som tatha, altså med kort *a", et ord som betyr "sannhet, virkelighet". Det andre elementet vil da være ågata = en som har kommet". En kort pluss en lang "a" vil nemlig også gi samme resultat, en lang *a", ved sammenkobling av ordene. I så fall skal fathagata leses som tatha + ågata, *en som har kommet fram til sannheten", og dette gir mye bedre mening. Buddha framsto jo nettopp som en som har erkjent sannheten, en som har kommet fram til sannheten slik den virkelig er, og slik ble han også oppfattet av sine tilhengere. De vil ha oppfattet ordet som en selvinnsynende beskrivelse som ikke trengte videre forklaringer. I noen tilfeller er det også klart at uttrykket ikke blir brukt utelukkende om Buddha, men i en mer generell betydning. Og selv om kommentaren til Patisambhidāmagga er noe yngre enn de kanoniske tekstene, er det interessant å se at den forklarer at tathāgata i noen sammenhenger godt kan leses som "et hvilket som helst menneske som har innsett sannheten som den er". Ut fra disse begrunnelser har jeg derfor valgt å oversette ordet med *han/den/en som har kommet fram til sannheten". Dukkha — lidelse Ordet dukkha betegner generelt alt som er utilfredsstillende. Dette kan være alt fra den svakeste misnøye til den heftigste lidelse. Tidligere har jeg ofte brukt ordet *vondt" i litt forskjellige konstellasjoner til å oversette dukkha. Her bruker jeg det mer konvensjonelle "lidelse", selv om det i noen situasjoner kan være litt for sterkt. Leseren bør ha i minne at det dekker hele spekteret av ubehagelige opplevelser. Vififiāna-bevissthet, skjelnende bevissthet Ordet vififiāna kan ha flere betydninger. Noen ganger brukes det generelt om bevisstheten, sinnet. Andre ganger har det en mer spesialisert betydning, og da har jeg valgt å oversette det som *den skjelnende bevissthet", evnen til å skjelne mellom 19

forskjellige sanseintrykk og opplevelser. Kilder Palitekstene ble opprinnelig nedtegnet på palmeblader, og slike er fortsatt i bruk. Men i dag finnes også flere trykte utgaver. I de tradisjonelt theravadabuddhistiske land Sri Lanka, Myanmar (Burma), Kambodsja og Thailand er de utgitt på de respektive lands egne alfabeter. De er også trykt på devanāgarī-alfabetet i India. Pali Text Society (PTS) i London har utgitt dem på vestlig alfabet. De er også å finne på flere nettsteder. Denne oversettelsen av Majjhima Nikaya er basert på palitekstene i Bangkokutgaven (Syaāmaratthassa Tepitakam, Bangkok 2525/1982), Digital Pali Reader (<http://pali.sirimangalo.org/>) og Chatta Sangāyana CD-ROM (Tipitaka med kommentarer), Igatpuri 1998. Det har også vært nyttig å se hvordan den engelske oversettelsen av I.B. Horner, *Middle Length Sayings* (London, 1954—1959) og særlig den meget gode tyske oversettelsen av Kay Zumwinkel, *Die Lehrreden des Buddha aus der Mittleren Sammlung*, (Uttenbiihl 2001) har løst en del oversettelsesproblemer. Noter 1. Buddhas samtaler. Digha Nikaya. De lange tekstene, ovs. Kåre A. Lie, Oslo 2013. 2. Dhammapada, ovs. Kåre A. Lie, Oslo 1976. 3. Søstrenes sanger (Therīgatha), ovs. K.A. Lie og T. Lie Bøttinger, Oslo 2000. 4. Brødrenes sanger, (Theragatha), ovs. K.A. Lie og T. Lie, Oslo 2006. 5. Bhikṣu Thich Minh Chau: *The Chinese Madhyama Agama and the Pali Majjhima Nikaya*, Delhi 1991. 6. Donald S. Lopez, Jr., *Authority and Morality in the Mahayana*, Lumen 42, 1995. 7. Buddhas samtaler. Digha Nikaya. De lange tekstene, ovs. Kåre A. Lie, Oslo 2013. 20

Uttale av pali og sanskrit Følgende oversikt gir ikke noen komplett beskrivelse av lydene i pali og sanskrit. Den er bare ment som en hurtighjelp for å kunne uttale de ordene som forekommer her i denne boken. Vokalene uttales omtrent som på norsk. Strek over vokalen betyr lang vokal. kontinental” uttale å lang eller kort i samsvar med norske uttaleregler Konsonantene kan være aspirerte eller uaspirerte. De aspirerte uttales med tydelig pustelyd, som p i pinne. De skrives med h etter seg, slik at kh, ph, osv. regnes som en enkelt konsonant. De uaspirerte skal ikke ha noen pustelyd, som p i spinne. som i svakhet som i blyghet ng mellom tsj og tj (aldri som k) samme, aspirert som eng. John samme, aspirert nj, eller som trøndersk mann som i østlandsk kort som i østlandsk korthus som i østlandsk Hardanger som i østlandsk Bård-Henrik som i østlandsk barn som i letthet 21

dh som i reddhare ph som i slapphet bh som i klubbhus y i
ng, eller nasalisering av forutgående vokal I omtrent som tykk
østlandsk I De øvrige konsonantene omtrent som på østlandsk
norsk. Sanskrit har noen lyder som har falt bort i pali: 1 *slapp”
vokallyd med innebygd *r”. I nyere tid er denne lyden blitt
standardisert til *ri” \$ mellom norsk skitt og kitt, nærmest den siste.
S som norsk skjold 22

Innhold . Teksten om det grunnleggende.

Milapariyāyasutta. En av de dypeste tekstene i samlingen. Buddha forklarer hvordan en oppvåknet person opplever verden, i motsetning til hvordan vanlige mennesker og personer under opplæring opplever den. Det kan være en fordel å ha lest en del andre tekster i samlingen før man tar fatt på denne. . Hvordan man blir kvitt alle forurensninger i sinnet. Sabbāsavasamvarasutta. Forskjellige metoder for å fjerne forurensninger i sinnet. Den grunnleggende metoden er å tenke seg godt om og øve selvkontroll. . Arvinger til læren. Dhammāyādasutta Buddha sier at elevene hans skal arve læren, ikke materielle ting. Sāriputta oppfordrer til følge Buddhas eksempel. . Frykt og redsel. Bhayabheravasutta. Buddha forteller hvordan han overvant frykt og redsel mens han fortsatt søkte oppvåkningen. . Om det lytefrie. Anariganasutta. Samtale mellom Sāriputta og Moggallāna om hvorfor det er viktig å innse sine egne feil. . Om hva en munk kan tenkes å ønske seg. Akafikheyyasutta. Betydningen av å trene god moral, meditasjon og visdom. . Lignelsen om tøyestykket. Vatthiipamasutta. De fire opphøyde levemåtene (brahmavihāra). Polemikk mot brahmanenes tro på at man kan rense bort onde gjerninger ved å bade i en hellig elv. . Hardtrening. Sallekhasutta. Ordet sallekha er blitt oversatt på forskjellige måter, som effacement, purity, selbstentsagung. PTS Dictionary foreslår austere penance, the higher life, og ut fra dette har jeg valgt det norske ordet hardtrening. Det bemerkelsesverdige ved denne teksten er at meditasjonen så å si blir 23

nedgradert som metode for å oppnå frigjøring. Det endelige nibbana oppnår man ved å erkjenne og korrigere sine egne karakterfeil. Dette kaster også et interessant lys over betydningen av nibbana. 9. Rett syn. Sammāditthisutta. Sāriputta forklarer forskjellige aspekter av hva det vil si å ha rett syn, med særlig vekt på de psykologiske aspektene som er elementer i den betingede årsakskjeden (paṭiccasamuppāda). 10. Teksten om oppmerksomhetens hovedområder. Satipatthanasutta. En av de viktigste tekstene som beskriver oppmerksomhetstrening (satipatthāna) eller innsiktsmeditasjon (vipassanā). Grunnlaget for den såkalte mindfulness-treningen. Tekst nr. 111, 118 og 119 gir videre veiledninger i meditasjon. 11. Den lille teksten med løvebrølet. Cīlasihanādasutta Løvebrøl er en fargerik betegnelse for en stolt og selvsikker uttalelse. Denne teksten handler om hvordan Buddhas elever kan argumentere i debatt med tilhengere av andre læremestere. 12. Den store teksten med løvebrølet. Mahāsihanādasutta En tekst fra Buddhas siste leveår — han forteller at han nå er åtti år gammel. En frafallen munk kommer med kritikk som Buddha snur til ros, idet han leverer et løvebrøl om sine egne kvaliteter og forteller om sin vei til oppvåkning. 13. Den store teksten om lidelse. Mahadukkhakkhandhasutta En gruppe munkar kommer i debatt med andre filosofer. De forteller Buddha om dette, og han gir dem veiledning om hvordan de kunne ha argumentert. 14. Den lille teksten om lidelse. Cīladukkhakkhandhasutta Hvordan kvitte seg med grådighet, hat og forvirring? Buddha forklarer sansenytelser og illustrerer med å fortelle om en samtale med jain-asketer. 15. Om å granske seg selv. Anumānasutta Munken Moggallāna den store forklarer hvilke egenskaper man bør ha for å kunne ta til seg råd, veiledninger og kritikk. 24

16. Det indre villnis. Cetokhilasutta Buddha beskriver fem former for tvil og hat og fem former for begjær som gjør det vanskelig å leve som munk. Deretter forteller han hvilke egenskaper som setter munken i stand til å nå oppvåkning. 17. Skogholtet. Vanapatthasutta Buddha forklarer at materielle omstendigheter ikke bør være avgjørende for munkens praksis. Det viktigste er munkens indre konsentrasjon og oppmerksomhet. 18. Honningkaken. Madhupindikasutta Buddha gir en kort utredning om årsaken til menneskers vrangforestillinger, og munken Kaccāna den store utdypet denne og gir en psykologisk utredning. 19. To kategorier av tanker. Dvedhavitakkasutta Buddha forteller om sin vei til oppvåkning. Han beskriver hvordan han analyserer sine egne tanker og sitt eget sinn og finner ut hva slags tanker som fører i retning av oppvåkning. 20. Om å fordrive usunne tanker. Vitakkasanthānasutta Fem metoder for å fordrive usunne tanker. 21. Lignelsen om sagen. Kakaciipamasutta En munk har for nær tilknytning til nonnene, slik at han blir sint hvis de blir kritisert og de blir sinte hvis han blir kritisert. Buddha irettesetter ham og forklarer at man ikke bør bli sint om noen kommer med kritikk. Han illustrerer det med fortellingen om tjenestejenta Kāli og lignelsen om røverne som sager av lem etter lem med en grov tømmermannsag. 22. Lignelsen om slangen. Alagaddupamasutta Denne teksten inneholder to kjente lignelser. Med lignelsen om slange illustrerer Buddha at han lære skal brukes til selvutvikling og ikke til å hevde seg i debatter. Med lignelsen om flåten illustrerer han at man ikke bør klamre seg til noe, men være rede til å gi slipp på selv det som tidligere har vært til hjelp og nytte. Han argumenterer også mot læren om en sjel. 25

23. Lignelsen om maurtua. Vammikasutta En gåtelignelse der de enkelte elementene symboliserer aspekter ved Buddhas lære.

24. Skysskiftene. Rathavinitasutta I en samtale mellom Sāriputta og Punna, Mantānis sønn, utforsker de formålet med å praktisere det opphøyde liv under Mesteren. Formålet er å oppnå det endelige nibbana uten involveringer. Men ren moral, et rent sinn, rent syn, fjerning av all tvil, kunnskap, forståelse og innsikt er mellomstasjoner på veien, akkurat som kongens skysskifter. 25.

Åtet. Nivapasutta Buddha forteller en lignelse om en hjorteflokk for å illustrere hvordan man unngår Måras feller. Måra er den personifiserte fristelse som prøver å forhindre noen i å nå fram til oppvåkning. Forskjellen mellom Måra og kristendommens djevel er at Måra ikke regjerer over noe helvete, og så snart han blir gjennomskuet og oppdaget, forsvinner han. 26. Den edle søken.

Ariyaparivesanasutta (Pāsārāsissutta) Buddha forteller om sin vei til oppvåkning og hvordan det første munkefellesskapet oppsto. 27. Den lille teksten med lignelsen om elefantens fotspor.

Calahatthipadopamasutta En omvandrende asket sammenligner Buddhas egenskaper med fire elefantfotspor. Buddha legger til tre andre "spor" som de som praktiserer hans lære, vil oppdage. Men det er først den som selv har oppnådd full frigjøring, som kan vite at Buddha selv har oppnådd oppvåkning. 28. Den store teksten med lignelsen om elefantens fotspor. Mahaāhattipadopamasutta Sāriputta sammenligner Buddhas lære med elefantens fotspor. På samme måte som fotsporene etter alle andre dyr får plass inne i et elefantfotspor, inneholder også de fire edle sannheter alle sunne sinnstilstander. 29. Den store teksten med lignelsen om kjerneveden. Mahāsāropamasutta 26

Buddha sammenligner den praktiserende med en mann som søker god kjerneved. Hvis han nøyer seg med ytre respekt og gaver, eller blir overlegen og opphøyer seg selv, er han som en mann som bare nøyer seg med blader, greiner og bark. Bare den som ikke lar seg blende av de ytre tingene, men oppnår varig frigjøring, kan sammenlignes med han som finner den ekte kjerneveden. 30. Den lille teksten med lignelsen om kjerneveden. Ciilasāropamasutta Buddha blir spurt om andre ledende filosofer i hans samtid. Han unnlater å svare, men bruker i stedet lignelsen om kjerneveden til å illustrere at hans egen lære handler om indre frigjøring. 41. Samtalen med brahmanene i Sala. Sāleyyakasutta Buddha forklarer de ti usunne og de ti sunne formene for holdninger og oppførsel. 42. Samtalen med brahmanene fra Verafija. Verafijakasutta Innholdet i denne teksten er omtrent det samme som i foregående tekst. 43. Den store teksten med spørsmål og svar. Mahāvédallasutta En samtale mellom munkene munken Kotthika den store og Sāriputta med spørsmål og svar om mange viktige aspekter av læren. 44. Den lille teksten med spørsmål og svar. Cilavedallasutta Nonnen Dhammadinnā besvarer en rekke sentrale spørsmål om læren fra en legmann. Buddha bekrefter og godkjenner de svarene hun ga. 45. Den lille samtalen om forskjellige måter å innrette seg på. Ciladhammasamādanasutta Buddha forteller at man kan innrette seg så man har det godt nå, men får det vondt senere (sansenytelser), eller slik at man har det vondt nå og får det vondt senere (streng askese), eller man har det vondt nå, men får godt senere (motstrebende praksis), eller man kan ha det godt nå og få det godt senere (meditasjon). 46. Den store samtalen om forskjellige måter å innrette seg på. Mahādhammasamādanasutta 27

Innholdet i denne teksten har mye til felles med foregående tekst, men her er forklaringene mer rettet inn mot Buddhas etiske normer: ikke drepe, ikke stjele, ikke begå seksuelle overgrep, ikke føre urett tale og ikke holde på feilaktige teorier. 47. Undersøkelser. Vimamasakasutta Hvis noen hevder de har kommet fram til sannheten, er det viktig å undersøke om dette stemmer. 48. Krangelen i Kosambi. Kosambiyasutta Det er intern strid mellom munkene i Kosambi. Buddha forklarer at vennlige ord, vennlige handlinger og vennlige tanker skaper god omgangstone, harmoni og enighet. 49. En utfordring til Brahma. Brahmanimantanikasutta Gudene Brahma tror at han er evig, og Måra støtter ham og prøver å dupere Buddha fra å komme med innsigelser. Men Buddha sier at selv gudene er forgjengelige, og han utdyper sin innsikt med en forklaring maken til den vi finner i tekst nr. 1. En liten konkurranse i paranormale krefter avgjør saken til Buddhas fordel. 50. Måra blir irettesatt. Maratajjantyasutta Mara farer inn i magen til Moggallåna den store, men blir oppdaget og må finne seg i at Moggallåna forteller historien om hvordan Mara i et tidligere liv ble avslørt av en tidligere buddha, Kakusandha, og ble straffet i helvete. Deretter må han tåle en kraftig irettesettelse av Moggallåna. En slik legende om tidligere liv grenser til den kategorien av fortellinger som kalles jātaka, historier om tidligere liv. 51. Samtalen med Kandaraka. Kandarakasutta Buddha understreker at munkene hans praktiserer oppmerksomhetstrening, og legmannen Pessa forteller at ikke bare munkene, men også legfolk praktiserer oppmerksomhetstrening. Pessa sier at mennesket er et villnis og at dyrene er langt mer åpne. Buddha sier seg enig og nevner fire kategorier mennesker: de som plager seg selv, de som plager andre, de som plager både 28

seg selv og andre, og de som verken plager seg selv eller andre. 52. Samtalen med en mann fra Atthaka. Atthakanāgarasutta Munken Ānanda gir en presentasjon av noen hovedpunkter i Buddhas lære. 53. Den videregående treningsveien. Sekhasutta Buddha blir invitert til å tale i en nybygd møtesal. Men han har vondt i ryggen og ber Ānanda overta. Ānanda snakker om moral, sansekontroll, måtehold i matveien, oppmerksomhetstrening, meditasjon og oppøving av diverse gode egenskaper. 54. Samtalen med Potaliya. Potaliyasutta Buddha kommer i snakk med en rik mann som har trukket seg tilbake og overlatt forretningen til sine sønner. Han har med andre ord gått av med pensjon. Buddha gir ham en innføring i allmenn etikk og viser ham deretter hvordan han kan fri seg fra forurensninger i sinnet og finne fram til sinnets frigjøring. 55. Samtalen med Jivaka. Jivakasutta I denne samtalen med legen Jivaka forklarer Buddha at han og munkene ikke spiser kjøtt hvis dyret er slaktet spesielt for ham. Men hvis man ikke har sett, ikke har hørt og ikke har mistanke om at dyret er slaktet spesielt for ham, kan munken spise kjøtt. Når man spiser dem maten man får uten å være grådig og forsluken, kan man ikke kritiseres for det man spiser. 56. Samtalen med Upāli. Upālisutta Jainlegmannen Upāli utfordrer Buddha til debatt, men blir så overbevist av Buddhas argumenter at han erklærer at han fra nå av er Buddhas elev. Buddha ber ham ikke treffe noen forhastet beslutning, men undersøke saken grundig først, noe som bare gjør Upāli enda mer fornøyd. Jainlæreren, Nigantha Nātaputta, blir sint for dette, og besøker Upāli for å vinne ham tilbake. Men Upāli bare bekrefter at han fra nå av vil støtte Buddha. 57. Hundeasketen. Kukkuravatikasutta Buddha i samtale med to asketer. Den ene lever som en hund, den andre lever som ei ku. Buddha forteller dem at da kommer de til å bli gjennfødt 29

henholdsvis som hund og ku, noe som ryster dem begge. Deretter forklarer Buddha dem sammenhengen mellom handlinger og resultater, noe som fører til at de slutter seg til Buddha. 58. Samtalen med prins Abhaya. Abhayaråjakumårasutta Jainlederen Nigantha Nātaputta ber sin tilhenger prins Abhaya gå til Buddha og sette ham til veggs med et finurlig spørsmål. Men Buddha svarer noe annet enn hva prinsen hadde forventet, så han innrømmer at jainene er slått, og selv erklærer han seg som tilhenger av Buddha. 59. Om forskjellige slags følelser. Bahuvedanayasutta Buddha beskriver forskjellige slags følelser og sier at flere forskjellige måter å klassifisere dem på kan være like riktige, siden han har lagt fram læren på forskjellige måter. Han drøfter også forskjellige former for lykke. 60. En trygg lære. Apannakasutta Buddha anbefaler å følge en lære som ser sammenhengen mellom årsak og virkning. For uansett om man kan vite om en slik lære er rett eller ikke, vil den vil inspirere folk til å ha en god moral. 61. Råhula får veiledning i Ambalatthika. Ambalatthikaråhulovādasutta Også kalt: Den lille veiledningen for Råhula. Cilaråhulovādasutta Buddha gir sin sønn, Råhula, anskuelighetsundervisning i ikke å lyve, og 1 å tenke seg godt om i forbindelse med alt han gjør, sier og tenker. 62. Den store veiledningen for Råhula. Mahārāhulovādasutta Buddha forklarer at ingen former, følelser, identifikasjoner eller bevissthet er *mitt selv". Deretter får Råhula lære meditasjon på pusten og betraktning av grunnegenskapene, samt å øve vennlighet, medfølelse, medglede og sinnslikevekt. 63. Den lille samtalen med Mālunīkappa. Cūḷamālurīkappaṭṭasutta Munken Mālunkyaṭṭha er misfornøyd over at Buddha ikke har forklart en rekke teoretiske spørsmål. Buddha sier at det viktigste er å fri seg fra lidelse, ikke å spekulere over teoretiske spørsmål, og han illustrerer det med den kjente lignelsen om den forgiftede pila. 30

64. Den store samtalen med Målunkyaputta.

Mahamålunikyaputtasutta Buddha utspør munkene om de fem bindingene, og Målurikyaputta gir et svar som bare delvis er riktig. Derfor gir Buddha en forklaring som går mer i dybden. 65.

Samtalen med Bhaddali. Bhaddalisutta Munken Bhaddali vil ikke følge regelen om å spise bare en gang om dagen. Men han blir overbevist om at han har tatt feil, så han ber om tilgivelse, noe han også får. Buddha benytter anledningen til å snakke om hvorfor det er viktig for munkene å følge treningstreglene. 66. Lignelsen om vaktelen. Latukikopamasutta Også denne teksten handler om å spise bare en gang om dagen, om andre treningsregler for munkene og om hvorfor det er viktig å etterleve dem. 67. Samtalen i Cātuma. Cātumasutta Buddha viser bort fem hundre munkers fordi de bråker for mye. Men andre går i forbønn for dem, og de får komme tilbake igjen. Moggallāna var villig til å ta ansvaret for å veilede munkene om Mesteren skulle trekke seg tilbake. Videre advarer Buddha munkene mot sinne, glupskhet, sansenytelser og kvinner, farer som han sammenligner med bølger, krokodiller, strømvirvler og haier. 68. Samtalen i Nalakapāna om et godt liv. Nalakapānasutta Buddha spør noen munkers om de trives med treningen, og de svarer ja til det, for de har tillit til Buddha og til læren. Videre forklarer Buddha at når han sier at noen har oppnådd en god gjenfødelse, er det for å inspirere dem og hjelpe dem til å fokusere sinnet. På den måten vil de få et godt liv. 69. Skogsmunken Gulissāni. Gulissānisutta I forbindelse med at en omvandrende skogsmunk besøker munkeordenen, gir Buddha en undervisning som kan tyde på at skogsmunkers ikke alltid var vant til å omgås andre. Han sier bl.a. at en skogsmunk bør være høflig, kjenne vanlige regler for skikk og bruk, ikke være arrogant, og studere læren og disiplinen, slik at ikke folk skal undres om denne skogsmunken kanskje har 31

vært for mye alene ute i skogen. 70. Samtalen i Kitāgiri. Kitāgirisutta To munkar vil spise når det passer dem. De vil ikke gi opp øyeblikkets tilfredsstillelse bare for å jage etter noe som kanskje fungerer i fremtiden. Buddha irettesetter dem og forklarer hvorfor en elev bør følge lærerens anvisninger. Han forklarer også hvorfor han gir forskjellig undervisning til forskjellige mennesker. 71. Samtalen med Vacchagotta om de tre kunnskaper. Tevijjavacchagottasutta Den omvandrende asketen Vacchagotta spør Buddha om han vet alt, og får et benektende svar. Buddha sier han har tre kunnskaper: kunnskapen om tidligere oppholdssteder, kunnskapen om hvordan alle vesener oppstår og går under, og kunnskap om sinnets frigjøring gjennom visdom. 72. Samtalen med Vacchagotta om ild. Aggivacchagottasutta Vacchagotta stiller Buddha en rekke spørsmål om metafysiske teorier, men Buddha vil ikke gi sin tilslutning til noen av teoriene. Han avviser også et spørsmål om gjenfødelse. 73. Den store samtalen med Vacchagotta. Mahavacchagottasutta Buddha underviser Vacchagotta i de tre sunne og de tre usunne røttene. Vacchagotta spør om noen andre enn Buddha har oppnådd noen resultater av treningen, og får til svar at det er mange flere enn fem hundre munkar, nonner, legmenn og legkvinner som har oppnådd gode resultater. 74. Samtalen med Dighanakha. Dighanakhasutta Da Dighanakha sier at han ikke liker noe, spør Buddha om han liker at han ikke liker noe. Dette fører til en drøfting av det å like og ikke like, og av hvordan følelser legger grunnlaget for disputer og teorier. Sāriputta sto og viftet Buddha og hørte denne samtalen, og den førte til at han ble en arahant. 75. Samtalen med Māgandīya. Māgandīyasutta Den omvandrende asketen Māgandīya anklager Buddha for å "ødelegge all vekst", og med dette mener han at Buddha underviser i å slippe taket i sansenytelser. Buddha gir en utdypning av sitt syn på sansenytelser. 32

76. Samtalen med Sandaka. Sandakasutta Den omvandrende asketen Sandaka ber Ananda fortelle om Buddhas lære. Ananda tar først en gjennomgang av forskjellige filosofiske holdninger som han mener er utilfredsstillende. Deretter legger han fram Buddhas lære. 77. Den store samtalen med Sakuludāyi. Mahāsakuludāyisutta Den omvandrende asketen Sakuludāyi forteller at elevene til andre filosofer og asketer ikke har respekt for lærerne sine, men Buddha blir respektert av sine elever. Sakuludāyi mener at elevene respekterer Buddha fordi han lever et nøysomt liv. Men Buddha sier at elevene hans i første rekke respekterer ham på grunn av den treningsveien han forklarer for dem. Og deretter gir han en presentasjon av denne treningsveien som omfatter en rekke av de viktigste begrepene i buddhismens lære, bl.a. de trettisju faktorene som bidrar til oppvåkning. Med sin nærmest encyklopediske framstilling av læren inntar derfor denne teksten en meget sentral posisjon. 78. Samtalen med Samanamundikaputta. Samanamundikasutta En filosof mener at man har nådd fullkommen sunnhet i sinnet hvis man ikke gjør noe vondt mot noen. Buddha sier at så enkelt er det ikke, for i så fall har et nyfødt spedbarn nådd fullkommen sunnhet i sinnet, siden det gjør jo ikke noe vondt mot noen — for vi kan vel ikke legge det til last at det spreller eller gråter? Deretter legger Buddha fram ti egenskaper som han mener er nødvendig å inneha for at man skal kunne si man har fullkommen sunnhet i sinnet. 79. Den lille samtalen med Sakuludāyi. Cilasakuludāyisutta I denne samtalen er det først tale om jainlederen Nigantha Nātaputta og hans krav på å være allvitende. Buddha presenterer deretter sin lære om betinget tilblivelse i kortform: *Når det ene finnes, da finnes det andre. Når det ene oppstår, oppstår det andre. Når det ene ikke finnes, finnes ikke det andre. Når det ene tar slutt, tar det andre slutt.” Udāyi nevner deretter sin lærers tese om den største herlighet, men vet ikke riktig hva dette er. Buddha ironiserer over dette med lignelsen om landets vakreste pike. Deretter 33

diskuterer de lykke, og Buddha forklarer hvordan man kan oppnå noe som er enda høyere og herligere enn dette. 80. Samtalen med Vekhanasa. Vekhanasasutta I likhet med foregående tekst tar også denne teksten utgangspunkt i tesen om den største herlighet. Den omvandrende asketen Vekhanasa blir først irritert over Buddhas forklaringer angående sansenytelser, men slutter seg deretter til hans lære. 81. Pottemakeren Ghatikåra. Ghatikårasutta Denne teksten er en jātaka, det vil si en historie om et av Buddhas tidligere liv, som avsluttes med at Buddha forteller hvilken person i historien som var ham selv. Historien forteller om vennskapet mellom pottemakeren Ghatikåra og den unge brahmanen Jotipåla. 82. Fortellingen om Ratthapåla. Ratthapålasutta Dette er historien om den unge mannen Ratthapåla som fikk høre Buddha og gjerne ville slutte seg til ham som munk. Foreldrene hans satte seg i mot det, og enda Ratthapåla truet med å sulte seg til døde, fikk han ikke foreldrenes tillatelse før vennene hans gikk i forbønn for ham og han lovte å komme tilbake og besøke dem. Men da han senere besøkte foreldrene, kjente de ham ikke igjen med det samme. De prøvde å holde på ham, men Ratthapåla gikk sin vei. En konge spurte ham hva slags tap han hadde lidd, siden han gikk ut i hjemløshet, men Ratthapåla forklarte alle tings forgjengelighet for kongen. 83. Fortellingen om Maghadeva. Maghadevasutta Dette er også en jataka. Her blir det ideelle kongedømmet beskrevet. 84. Samtalen i Madhura. Madhurasutta Kong Avantiputta besøker munken Kaccāna den store og spør om det er riktig at brahmanene er bedre enn andre, slik de selv hevder. Kaccāna viser gjennom mange eksempler at de fire samfunnsklassene er likeverdige, slik at kongen sier han vil ta tilflukt i ham. Men Kaccāna ber ham heller ta tilflukt til Buddha, selv om Buddha på dette tidspunktet ikke lever lenger. 34

85. Samtalen med prins Bodhi. Bodhiråjakumårasutta Prins Bodhi spør om man bare kan finne lykken gjennom lidelse. Buddha svarer at det trodde han også en gang, men det var feil. Man kan finne lykken gjennom lykke. Dette illustrerer han ved å fortelle om sin egen vei til oppvåkning og grunnleggelsen av munkefellesskapet. Prinsen spør hvor lang tid det tar å oppnå den høyeste fullendelse av det opphøyde liv. Buddha svarer at det kommer an på hver enkelt. Det kan ta lang tid, men det kan også gjøres på mindre enn ett døgn. 86. Fortellingen om Angulimåla. Anigulimålasutta Seriemorderen Arigulimåla møter Buddha og blir munk, noe kong Pasenadi blir meget forbløffet over da han får vite det. Senere blir Angulimaåla overfalt av folk som kjenner ham igjen, og Buddha sier at det er hans tidligere gjerninger som bærer frukt her og nå. 87. Resultatet av kjærlighet. Piyajātikasutta Buddha forklarer at kjærlighet skaper sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot når man mister den man er glad i. 88. Det utenlandske kledet. Bāhitikasutta Ānanda forklarer sunne og usunne røtter for kong Pasenadi. Kongen gir ham et verdifullt tøyestykke som takk. 89. Vitnesbyrd om læren. Dhammacetiyasutta Kong Pasenadi kysser Buddhas føtter. Buddha spør hvorfor han viser ham så stor ære, og kongen roser Buddhas egenskaper og Buddhas lære. 90. Samtalen i Kannakatthala. Kannakatthalasutta Kong Pasenadi spør om det er riktig at Buddha har sagt at ingen kan ha kunnskap om alt. Buddha svarer at det han egentlig har sagt er at ingen i ett og samme øyeblikk kan ha kunnskap om alt. Kongen stiller også spørsmål om samfunnsskissene og om gudene. 91. Samtalen med Brahmāyu. Brahmāyusutta Brahmanen Brahmāyu sender sin elev for å observere Buddha og se om han er slik folk sier han er, og for å sjekke om han har de trettito kjennetegnene 35

på en stor mann som brahmanene har overlevert i sine skrifter. Eleven gir en detaljert rapport. Brahmanen drar selv for å snakke med Buddha, og han blir overbevist av læren hans. 92. Fortellingen om Sela. Selasutta Asketen Keniya inviterer Buddha og tolv hundre og femti munk til et måltid. Han får hjelp av slekt og venner til de store forberedelsene til måltidet, og hans lærer, brahmanen Sela får høre om det. Han blir nysgjerrig på Buddha og besøker ham. Sammen med sitt følge blir Sela ordinert som munk, og etter sju dager er de arahanter. 93. Samtalen med Assalāyana. Assalāyanasutta En forsamling brahmaner sender den unge brahmanen Assalāyana av sted for å føre debatt med Buddha. Assalāyana har ikke lyst, men går likevel og legger fram tesen om at brahmanene er den beste samfunnsklassen. Buddha viser med mange eksempler at dette ikke er holdbart. 94. Samtalen med Ghotamukha. Ghotamukhasutta Brahmanen Ghotamukha i samtale med munken Udena. Ghotamukha mener det best å verken plage seg selv eller andre, og lytter oppmerksomt når Udena legger fram Buddhas lære. Ghotamukha sier han vil ta tilflukt i ham. Men Udena ber ham heller ta tilflukt til Buddha, selv om Buddha på dette tidspunktet ikke lever lenger. 95. Samtalen med Canki. Cafiktsutta Brahmanen Can ki får høre at Buddha er i nærheten, og vil gå og besøke ham. Andre brahmaner prøver å få ham ifra det, idet de roser Caniki for hans gode egenskaper. Men Canki gir en tilsvarende rosende omtale av Buddha, og går og hilser på ham. En ung brahman i følget hans, Kāpatika, spør Buddha hva han mener om brahmanenes gamle tradisjoner. Buddha sammenligner dem med en rekke blinde menn som leier hverandre. Så spør Kāpatika om tro, og Buddha svarer at hvis man har en tro, kan man si at man tror det eller det, men ikke ut fra det hevde at *dette alene er sannhet, alt annet er feil.” 96. Samtalen med Esukari. Esukārisutta

En brahman utfordrer Buddha om synet på de fire samfunnsskissene. Buddha sier at ingen er bedre eller verre enn andre ut fra hvilken familie de er født i, men bare ut fra sine egne handlinger. 97. Samtalen med Dhanafijjāni. Dhanafijjānisutta Sāriputta forteller brahmanen Dhanafijjāni at enhver er ansvarlig for egne handlinger, og ingen kan skylde på plikter overfor foreldre, kongen eller gudene hvis man har oppført seg dårlig. Senere blir Dhanafijjāni syk og ber Sāriputta komme. Sāriputta underviser ham i de fire høyverdige holdningene, slik at han kan komme til Brahmas himmel når han dør. Etterpå gir Buddha Sāriputta en mild refselse fordi Sāriputta ikke ga ham undervisning som siktet høyere enn bare det å komme til himmelen. 98. Samtalen med Vāsettha. Vāsetthasutta To unge brahmaner diskuterer om man blir brahman ut fra fødsel eller ut fra egne handlinger. De spør Buddha til råds, og han svarer naturligvis at det er handlingene som definerer hver enkelt. 99. Samtalen med Subha. Subhasutta Den unge brahmanen Subha ber Buddha svare på noen spørsmål angående brahmanenes syn på samfunnet. Buddha svarer som så ofte ellers med noen analyser og forklarer bl.a. de fem hindringene og de fire høyverdige holdningene. 100. Samtalen med Sangārava. Sargāravasutta Den unge brahmanen Sarigārava skjeller ut en kvinne som viste tillit til Buddha. Deretter oppsøker ham Buddha og spør hvor han står blant de mange forskjellige filosofene og brahmanene i den tidens India. Buddha svarer med å fortelle om sin egen vei til oppvåkning. 101. Samtalen i Devadaha. Devadahassutta Buddha presenterer argumenter mot jainenes oppfatninger om at virkningene av det vi tidligere har gjort, bare kan utslettes gjennom askese. 102. Fem og tre kategorier. Pācattayasutta Buddha gjennomgår feilaktige holdninger, som nihilisme, eternalisme og 37

feilaktige syn på nibbana. 103. Hva mener dere om meg? Kintisutta Buddha spør munkene om de tror han underviser for å tjene noe på det. De svarer at de mener han underviser ut fra medfølelse med andre. Videre gir Buddha råd om hvordan munkene kan leve sammen i harmoni og enighet og løse konflikter seg imellom. 104. Samtalen i Sāmagāma. Samagamasutta Siden jainenes lærer, Nigantha Nātaputta, døde, ble jainene splittet og kranglet med hverandre. Buddha ber munkene unngå slik intern krangel, og gir flere anvisninger om hvordan de kan leve sammen i harmoni og løse konflikter. Han gir flere prosedyrer som munkene kan følge hvis det skulle oppstå innbyrdes uenighet. 105. Samtalen med Sunakkhatta. Sunakhattasutta Sunakkhatta har hørt at mange munkar har erklært at de er blitt arahanter, og han spør Buddha om noen av dem muligens kan ha overvurdert seg selv. Buddha svarer at noen har sagt sannheten, mens andre har overvurdert seg selv. Videre snakker han om farene ved å bli for ensidig, for stolt, og overvurdere seg selv. 106. Veien til det som er gunstig og urokkelig. Anefijasappāyasutta Buddha advarer mot sanselige nytelser. Videre anbefaler han å betrakte tomhet og tenke slik: 'Jeg tilhører ikke noe eller noen noe sted, og det er intet, ingen og intet sted som tilhører meg.' 107. Samtalen med Moggallāna regnskapsfører. Ganakamoggallānasutta Brahmanen Moggallāna regnskapsfører spør Buddha om han har utarbeidet en pedagogisk progresjon, eller en trinnvis opplæring som går trinn for trinn og skritt for skritt. Buddha svarer med å forklare den trinnvise treningen fram mot nibbana. Brahmanen spør om alle kommer fram til nibbana. Buddha svarer at noen kommer fram, men andre kommer ikke fram. Buddha er bare en som viser veien, resten er opp til den enkelte. 108. Samtalen med Moggallāna oppsynsmann. Gopakamoggallānasutta I likhet med tekst 84 og 94 foregår også denne etter Buddhas bortgang. Ānanda 38

forteller at Buddha ikke utpekte noen leder til å overta etter hans død. Den læren han etterlot seg, er munkenes tilflukt. Ānanda utdyper dette ved å beskrive hvilke egenskaper en munk bør ha. En brahman mente at Buddha roste alle former for meditasjon, men Ananda sier at det stemmer ikke. Buddha roste ikke meditasjon med sinnet fylt av begjær, voldelige tanker, sløvhet og treghet, uro og bekymringer og uvisshet. 109. Den store samtalen under fullmånen. Mahāpunnamasutta Buddha forklarer involveringsgruppene, som til sammen utgjør et menneske, og sier at de bør ses slik: *dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv”, uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom. 110. Den lille samtalen under fullmånen. Cilapunnamasutta Buddha utreder forskjellen på et dårlig og et godt menneske. 111. Det uavbrutte. Anupadasutta Det finnes mye forvirring omkring meditasjonstilstandene (jhāna), særlig fordi senere kommentarverker har lagt til mye som ikke finnes i grunntekstene. Derfor er denne teksten uhyre viktig for å forstå hvordan disse meditasjonstilstandene opprinnelig var tenkt. I denne analysen kan vi se at hana ikke er noe annet enn en systematisk vipassana, innsiktsmeditasjon, og den inneholder faktorer som blir videre behandlet i abhidhamma-litteraturen. 112. Den seksfoldige rensing. Chavisodhanasutta Buddha forteller hvilke kontrollspørsmål man bør stille til en person som hevder å være en arahant. 113. Det gode menneske. Sappurisasutta Buddha sier at det gode menneske innser at indre kvaliteter teller mer enn stand, rikdom og berømmelse. 114. Om hva vi bør praktisere og hva vi ikke bør praktisere. Sevitaabbaasevitabbasutta Buddha gir noen stikkord som Sāriputta forklarer mer detaljert. Vi bør unngå 39

alt som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, og heller praktisere slikt som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes.

115. Om mange grunnegenskaper. Bahudhātukasutta Buddha oppfordrer munkene til å være vismenn og forskere. Her ber han dem studere grunnegenskapene, sansefeltene, den betingede årsakskjeden og det mulige og det umulige. Buddhas lære om grunnegenskaper kan minne om Empedokles's elementer, men må forstås ut fra en meditatív tilnærming. I denne teksten sies det at kvinne ikke kan bli en fullkomment selvoppvåknet arahant. Dette står i rak motsetning til Buddhas ord i Vinaya, Cīlavagga, da han innstiftet nonneordenen: *Hvis en kvinne lar seg ordinere, vil hun kunne nå de høyere stadier, og en kvinne kan godt bli en arahant." Siden nonneordenen faktisk ble innstiftet, er det grunn til å tro at denne uttalelsen kan være autentisk. I så fall er utsagnet i denne suttaen om at en kvinne ikke kan bli en arahant, et senere og uautentisk innskudd.

116. Samtalen på Isigili-fjellet. Isigilisutta Denne teksten ramser opp navn på en rekke paccekabuddhaer (se innledningen). De fleste gammelindiske personnavn har en gjennomskuelig betydning — som f.eks. Yasassi, "den berømte" — så derfor hersker det en viss usikkerhet omkring flere av disse navnene på paccekabuddhaer. Er f.eks. Yasassi en person, eller er dette bare et adjektiv som beskriver personen foran eller etterpå på listen som *den berømte"? Forskjellige oversettere har valgt litt forskjellige løsninger her.

117. Den store teksten om de førti faktorene. Mahācattārisakasutta I denne teksten setter Buddha den åttedelte veien inn i en større sammenheng og gir en analyse av hvordan de enkelte leddene forholder seg til hverandre.

118. Teksten om oppmerksomhet på pusten. Anāpānasatisutta

119. Teksten om oppmerksomhet på kroppen. Kāyagatāsatisutta Disse to tekstene kan ses som en videre oppfølging av tekst nr. 10, og sammen med tekst nr. 111 gir disse tekstene meget konkrete, praktiske og viktige veiledninger om buddhistiske meditasjonsmetoder.

40

120. Gjenfødelse etter ønske. Sankhāruppattisutta Buddha forteller at man kan bli gjenfødt der man ønsker det. Men den som når fram til sinnets frigjøring, blir ikke gjenfødt. 121. Den lille teksten om tomhet. Ciilasufifiatāsutta Buddha forklarer hvordan man kan gi suksessivt slipp på grovere meditasjonsobjekter og rette oppmerksomheten mot et stadig finere meditasjonsobjekt. 122. Den store teksten om tomhet. Mahāsufifiatasutta Buddha anbefaler å bryte ut fra flokken, gå inn i tomheten og samle sinnet om ett punkt. 123. Teksten om det som er enestående og storartet. Acchariyabbhutadhammasutta Ānanda forteller myten om Buddhas fødsel. 124. Samtalen med Bakkula. Bakkulasutta Den gamle munken Bakkula forteller hvor disiplinert hans praksis har vært, og at han ble en arahant etter åtte dager. 125. Om å bli temmet. Dantabhiiumisutta Prins Jayasena hevder det er umulig å konsentrere sinnet på ett punkt. Buddha sier at prinsen lever et liv i nytelser og ikke er i stand til å forstå hva man kan oppnå gjennom å gi avkall. 126. Samtalen med Bhamija. Bhiimijasutta Munken Bhumija forteller prins Jayasena at den som vil oppnå et resultat, bør ha en vel gjennomtenkt praksis og en klar målsetting. Senere bekrefter Buddha dette. 127. Samtalen med Anuruddha. Anuruddhasutta Munken Anuruddha forklarer forskjellige typer frigjøring. 128. Om forurensninger i sinnet. Upakkilesasutta Munkene i Kosambi krangler og vil ikke la seg snakke til rette av Buddha, så han går fra dem. Senere treffer han tre andre munkers som forteller hvordan de lever i harmoni og vennskap med hverandre. De har et spørsmål om meditasjon, og Buddha forklarer det for dem. 41

129. Om tosker og vismenn. Bålāpanditasutta Buddha illustrere konsekvensene for toskete oppførsel med beskrivelser av kongens straffemetoder, som må ha vært temmelig brutale i den tidens India, samt fargerike beskrivelser av helvete og det å bli født som dyr. Tilsvarende blir konsekvensene av vismannens oppførsel illustrert med beskrivelser av kongelig prakt og et liv i himmelen. En viktig forskjell på buddhismens og kristendommens forestillinger om himmel og helvete er at buddhismens himler og helveter ikke er evigvarende oppholdssteder. Før eller senere forlater man dem igjen. 130. Dødens sendebud. Devadīitasutta Buddha sier at fødsel, alderdom, sykdom og død bør minne om oss å gjøre gode gjerninger, ha gode ord og gode tanker mens vi lever. Deretter gir han en enda mer detaljert og fantasifull beskrivelse av forskjellige helveter. 131. Én natt med dyp innsikt. Bhaddēkarattasutta 132. Anandas forklaring av én natt med dyp innsikt. Ānandabhaddēkarattasutta 133. Kaccāna den stores samtale om én natt med dyp innsikt. Mahākaccānabhaddēkarattasutta 134. Lomasakāṅgiyas samtale om én natt med dyp innsikt. Lomasakāṇḍiyyabhaddēkarattasutta Disse fire tekstene tar alle utgangspunkt i to vakre vers om å leve her og nå, og kommenterer og analyserer dem. 135. Den lille analytiske drøftingen av handlinger. Cīlakammavibhaṅgasutta Brahmanen Subha spør hvorfor mennesker er så forskjellige, og Buddha svarer at det kommer av deres egne handlinger: "Hver og én eier sine egne handlinger, unge brahman. Han arver sine egne handlinger, og handlingene hans er hans mor, hans slektninger og hans støtte. Det han gjør av godt eller vondt, arver han selv følgene av." 136. Den store analytiske drøftingen av handlinger. Mahākammavibhaṅgasutta Buddha forklarer at det er ingen automatikk i hvilke handlinger som gir hvilke resultater. Resultatene springer ut av summen av hva man har gjort av godt eller 42

vondt. 137. En analytisk drøfting av de seks sansefeltene. Salayatanavibhangasutta Forståelse av sanser, bevissthet og persepsjon utgjør et viktig grunnlag for forståelsen av buddhistisk psykologi, og her gir Buddha en oversikt. 138. En sammenfatning og en analytisk drøfting. Uddesavibhaigasutta Buddha gir en kort belæring og trekker seg så tilbake. Munkene henvender seg til Kaccāna den store for å få en forklaring. Kaccāna kritiserer dem for ikke å ha spurt Buddha selv mens han var der. Men deretter gir han dem en analytisk forklaring. 139. En analytisk drøfting av det usunne. Aranavibhangasutta Buddha forklarer middelveien, som går ut på å unngå overdreven luksus og unngå selvplaging. Videre drøfter han lykke, og han drøfter hvorvidt man bør si noe som er ubehagelig, eller ikke. Han anbefaler å snakke rolig og holde seg til standardspråket og ikke tviholde på lokale dialektord. 140. En analytisk drøfting av grunnegenskapene. Dhātuvibhangasutta Buddha overnatter i et pottemakerskur der det allerede har tatt inn en annen omvandrende asket, Pukkusāti, for natten. Buddha spør hvem som er læreren hans, og han svarer at det er en som heter Gotama, men han har aldri truffet ham. Buddha gir ham deretter en grundig innføring i læren, og til slutt forstår Pukkusaāti hvem han snakker med, så han ber om unnskyldning for at han ikke kjente ham og viste ham større respekt fra begynnelsen av. Han tar tilflukt til Buddha og blir munk. Kort tid etterpå blir Pukkusāti drept av ei ku som løp løpsk. 141. En analytisk drøfting av sannhetene. Saccavibhaiigasutta Buddha nevner de fire edle sannhetene, og Sāriputta gir munkene en mer detaljert analyse av dem. 142. En analytisk drøfting av gaver. Dakkhinavibhangasutta Buddhas tante, Gotami, har laget noen nye tøyer som hun vil gi ham. Buddha ber henne heller gi dem til munkefellesskapet. Det er bedre å gi til alle enn til én. Men han advarer også mot at det i framtiden kommer til å finnes munker 43

143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. med dårlig moral og dårlig oppførsel. En gul kappe er ingen garanti for moral og oppførsel. En veiledning for Anāthapindika. Anāthapindikovādasutta Den rike husherren Anāthapindika er alvorlig syk ligger for døden, og Sāriputta råder ham til å slippe taket i alt han har involvert seg i. En veiledning for Channa. Channovādasutta Munken Channa er alvorlig syk og har store smerter. Han sier han vil begå selvmord. — Sāriputta prøver å få ham fra det, men etterpå tar likevel Channa livet av seg. Buddha sier at han ikke kunne kritiseres for det. En veiledning for Punna. Punnovādasutta Munken Punna får en kort veiledning av Buddha og sier deretter at han vil slå seg ned i et land der folk har ry for å være voldelige. Men han sier at uansett hva folk gjør mot ham, vil han tenke som så at de er meget vennlige, siden de ikke gjør noe som er enda verre. Nandakas veiledning. Nandakovādasutta Det er munken Nandakas tur til å undervise nonnene, men han har ikke lyst. Nettopp derfor gir Buddha ham beskjed om å gjøre det, ikke bare én, men to ganger. Den lille veiledningen for Rahula. Cilarāhulovādasutta Buddha ser at sønnen Rāhula er moden for videregående opplæring, så han gir ham en leksjon i "ikke"jag". Seks grupper med seks i hver. Chachakkasutta Buddha gir munkene en avansert undervisning i psykologi og forklarer de seks indre sansefeltene, de seks ytre sansefeltene, de seks bevissthetsgruppene, de seks persepsjonsgruppene, de seks følelsesgruppene og de seks begjærgruppene. Den store teksten om de seks sansefeltene. Mahāsalāyatanikasutta Buddha forklarer den åttedelte veien i sammenheng med sanser, persepsjon, følelser, bevissthet og innsikt. Samtalen i Nagaravinda. Nagaravindeyyasutta Buddha forteller at filosofer som holder til i avsidesliggende skogstrakter 44

sannsynligvis er de som best har sluppet taket i lidenskapelig begjær, hat og forvirring. 151. Om renselse av matgaver. Pindapâtapârisuddhisutta Buddha sier at en munk bør gå 1 seg selv og kontrollere om han virkelig fortjener å motta matgaver fra vanlige mennesker. Til hjelp for dette gir han en liste med kontrollspørsmål munken bør stille seg selv, spørsmål som omfatter alle viktige punkter i Buddhas lære. 152. Utvikling av sanseevnene. Indriyabhâvanasutta Buddha avviser en brahmans lære om sansene og legger fram sin egen lære om sansekontroll og om å leve i sinnslikevekt med oppmerksomhet og klar forståelse. 45

The text on this page is estimated to be only 46.78% accurate

I. Avdelingen om det grunnleggende aavavvrn vnr rer
raner rararnenen 8 1: Teksten om det grunnleggende. systre ors
ørSaRES 8 2. Hvordan man blir kvitt alle forurensninger i sinnet
.....vvvvrvvve. 18 SARTE ETEN. sro ee 25 FARKOSTER SE SVG 29
3 Om delene ae se: 37 6. Om hva en munk kan tenkes å ønske seg
.....aavvvvvvvnvrnrn enn 44 Te Biønelsen om løy Sy kket ane
harer ae ne 48 S Frdtrenne vek poserer Aero eee and 53 JR Sr > 67
10. Teksten om oppmerksomhetens hovedområder...
.....»aauvvvanen vann 81 TI Avdélmgøgen med løvebrøls sara dar 94
11. Den ille teksten medlørebrølet suvurassarretset ee 94 12. Den
store teksten med løvebrølet — ...auanuanennaneveven reven 100
13. Den store teksten om lidelse vvs ss 119 14, Dén bille teksten om
bdelse po rava avsa Vee NEST 127 150000 sanse SANK syde Se vas
Sø ee DANSE SAG 133 16: DeEtmde Vlnssasns estere reel 142
LaSKosholelsssatdt ard ass ee) 146 Rnet vasse SS 150 19:10 kalk
ronerav aker aS 158 20:Om4 fordeve vitne tanker sos sr Tele ee Fen
165 TE Avdelmsenmed hømelsearnsavudjurvvav tr SA rer 169 21.-
Trønelsen om sasen.ayardt Grease eee Sad ane) 169 22, bisnelsen
om slansen vasteadrtees då sek AN Arles sin 177 23. Iiønhselen om
maurua saa ste redere bd 192 24 STENE aS SR 196 ENES REET
VEERE ERR NEED NE 203 26: Pen edle søken ae EAST 208 27. Den
lille teksten med lignelsen om elefantens fotspor sauvn. 227
46

The text on this page is estimated to be only 62.99% accurate

28. Den store teksten med lignelsen om elefantens fotspor avs. 291 29. Den store teksten med lignelsen om kjerneveden vvvvvvrvnr 245 30. Den lille teksten med lignelsen om kjerneveden.....asuvvvvnvnr 254 IV. Den store avdelingen med samtalepar-avvvvvvavevva vever ra reven 263 SL Peri samler 1 Gosa aa je eee ear Se I SDS 263 32. Den store samtalen 1 Gosiiga.....avvvvvvnernrnrvnrreenen 269 33.:Den store samtalen om gjeteren Luustradssatad Ls sr sk GA TG 278 34. Den lille samtalen om gjeteren avvvvvnnrrrvrvrvararrenen 283 35, Dén ille: samtalen med Saccaka Lv.nssrasssvnveskesnsk bekle ent 286 36. Den store samtalen med Saccaka nanaanvvnvnnvvvnensenen 296 37. Den lille samtalen om å utsette begjæret aavvvvnrvnrven 312 38. Den store samtalen om å utsette begjæret avvvvvvnvnrver 317 39. Den store samtalen 1 Assapura.ss.v.sasvvasdatak ene ska hek Gared 335 40. Den le samtalen r Assapurd spa sara se Ga Re SØ 347 V. Den lille avdelingen med samtalepår. Ls v0svasscsvavagesaKssVERGS TNS 352 41. Samtalen med brahmanene i Sålå avavvvvvvvvnrvrvrvnrvee 352 42. Samtalen med brahmanene i Verafija avavvvvnrvrvrvnrven 3539 43. Den store teksten med spørsmål og svar avvvvnrvrvrrrne 366 44. Den lille teksten med spørsmål og svar.....savavnnrvrvnnnenene 374 45. Den lille samtalen om forskjellige måter å innrette seg på ax. 381 46. Den store samtalen om forskjellige måter å innrette seg på 386 TAR aS 393 48. Kranseeni Kosambrssarsossesaardraer Gr Fess sand 397 49: Fn utfordrine til Bråbma vu vvvssa Jedier lelaen verdis 402 50: Mårablr irettesatt. Lisa aS ol S ed ad: 409 VYLAvdelmsen om husherter ssrlsastesdr Mrrav Då kes NON e dd fn 417 SI, Samtalen med Kandaravsgsernda etter vadaddea rndaed 417 52. Samtalen med en mann fra Afifihaka.....eevvvvvvrvrvrrrrnen 427 53. Den videregående treningsveien vvvvvvrrnrvrvararnenen 434 54. Samtalen med Poti usa AG 440 Jolle med I 449

The text on this page is estimated to be only 53.92% accurate

56, Samtalen med UP vasse ETNA 454 ST: Hindesskeen
surrer SR re SÅ 469 58. Samtalen med prins Abhaya ssvvsas
satakens GT NPE TET KGN 474 59.-Omforsfjellige lass følelser.
2585 arte hettene 478 O0Ba te å aar SA SA SG 483 VIL Avdelingen
om munker aja s00LKN SATSA GENT INGEN LAT IIGSDNSETTT
502 61. Råhula får veildning i Ambalafifihika oovvvovvvnvv ra
reveven 502 62. Den store veiledningen for Råhula
.....asnuevvavevrva reven 507 63. Den lille samtalen med
Måluikyaputta oovvvvvrvrvrrrrenen 513 64. Den store
samtalen med Måluikyaputta vovvvvvrvvrvrvnvee 517 65,
Samtalen med Bråddålius vassassssns erkee GÅ 524 66. Lignelsen
om vaktelénus ss sat Gad das ge AE 534 6 Samler STR. 544 68.
Samtalen i Na&akapåna om et godt Liv vavvvvvvvrv varar even
550 69. Skogsmunken Gulissånissgssaskavaaasassrataasee evna se
557 70 Samtalen Kamu s eet 561 VIII. Avdelingen med
omvandrende asketer avauvananenrn nerve re nen 569 71.
Samtalen med Vacchagotta om de tre kunnskaper-vvvvvvvvrvr
569 72. Samtalen med Vacchagotta om ild avvvvvvvrvrvrvn
vnr even 572 73. Den store samtalen med Vacchagotta
.....avuvvvvvrvrvrrnrnrvn 576 74. Samtalen med Dāghanakha
.....vvvvvvvvearnrvrvnrarvnenen 584 TS Samtalen med
Misadbba sele Hira øse 588 76; Samtalen med Sandar PEST 600 77.
Den store samtalen med Sakuludāyi vvv rv vvvrv vnr rv ranven
615 78. Samtalen med Samaöamuöökappa.
.....vvvvvvvvrvrrrrenen 635 79. Den lille samtalen med
Sakuludāyi.....vvvvvvvvrvrvrvrarr nen 642 80; Samtalen med
Vekhanasa s.u1gaseadvarntsddat paaske paa 655 IX, Avdelmeen
med Konsert ul naussasare Ls svik EAST ANG 659 SI:
Pottenmakeren Ghatukdra sjar sos SN TESS 659 82. Fortellingen om
Ranihapala sag ssaategskkr re 666 83. Fortellingen om Maghadeva
.....avauarnvnrvrvrvr rn rarnnene 680

The text on this page is estimated to be only 41.06% accurate

84. Samtalen i Madhura- cv. ssesve vesen enes veeke ses
eee ka aeee en 688 \$5., Samtalen: med prins
Bödhtuassavasvasenrevestkakev vr TUKSke 697 86, Fortellingen om
Afønlímálar vs vossasstdsrastde aksen 719 si Resultatet
Kærhoøhet vaare ee 728 88. Det utenlandske KEJet 21435 See ae
SPR SOAS 733 0. Nibe dør rende PESOS 739 90: Såmtalen 1
Ka00akatthala vgs TAES 745 DX Avdelingen fed brøhmaner. raser
svarer er Ne e Tunes ale 751 TL Samtalen med BM NE see KRANE
751 92. Fortellmsen om Selv saasporarsiserddsraneS red knes erat
762 93. Samtalen med Assalayana. usa rens its seaelttetsiastksne
72 94: Såmtalén med Ghohamukbias ursrasgatt klass tdae Ne 782 5
Sala ne 793 6, Samtalen med Bik Aass FANGSTER 805 9 Samalen
med Drang ROLE AEE 811 98, Samtalen med Våsennhav vanskar vl
bed Ses aat 822 99, Samtalen med SUG saa e å aS bee NSG SS AO
ke Dens 830 100, Samtdlen med Sårdravissssaisar as FRA NER S
SENG 843 AL Devadahaavdelinsgen. «aars isuasttsritsels er ssae 856
TO Samtalen Devaddba sl ss SE 856 102, Fen os fre katesoner passat
Rd AST ASS 874 103 Hya nere dere omme ua 883 104-Såmtalén i
Smaa PNAN EGG 887 105. "Samtalen med Sunrakkhata
LvsvvarvsrjsvsasV VTS ØVER 896 106. Veien til det som er gunstig
og urokkelig avvvvrarvrvrvrven 904 107. Samtalen med
Moggallåna regnskapsfører-auvvvvvr renner 909 108.
Samtalen med Moggallåna oppsynsmann vvvvvvrrrvrenen
915 109. Den store samtalen under
fullmånen.....aavavvarvrvrvrrenen 922 110. Den lille samtalen
under fullmånen. vvvavrvrvrvvrrenen 929 AT.
Ayvdélnsénmed det avbrutte å sus pre AST 933 MN 933

The text on this page is estimated to be only 59.65% accurate

112 Den sekstoldperensns kuvrvvav1 28 eTTIEDE VET
TTIEDK AED SNK 938 MS Det sode menneske surge PE 948 114.
Om hva vi bør praktisere og hva vi ikke bør praktisere-sxx
958 115 -Ommanee srunnesenskaper. 5 252 epT ae 969 116:
Samtalen på Ir felet 25 anses Sota See 976 117. Den store teksten
om de førti faktorene avanvvnvanenevenene 980 118. Teksten
om oppmerksomhet på pusten.....avauvanvrvraneven 987 119.
Teksten om oppmerksomhet på kroppen. aavvrvvnrrnrarnen
994 120: Gjenfødelse etter ønsker. uuasastan see bere Senad 1004
XI. Avdelingen om 10mbhetueserer ar sn arret ere rene N Gerd
1010 121; Den lille teksten om fomhet usjassasava ar sa svrerd >
1010 122, Den store teksten omtombet usage as 1015 123. Teksten
om det som er enestående og storartet avvvnrnenr 1024 124.
Samtalen med Balalå sys srse SNP TN 1030 Or brer avsa Jr TTS
1033 126. Samtålen med Bhåimya saa aS el Gee hfedd 1043 127,
Samtalen med Anuruddha us asaeva re vadeve Vassadeve brede
1050 128. Om forurensninger I sinnet aavavarvrvnrarnr vnr rn
raene 1056 129: Om tøsker pg vismenn vaare ENESTE EE 1066 B0:
Dødens sendebud ss Ses 1078 XIV. Avdelingen med analytiske
drøftinger.-aaamavav ravn vara rev even 1086 131. Frat med
dyp inst suv Pe eee 1086 132. ånandas forklaring av én natt med
dyp innsikt ovavvvvvvnnr 1090 133. Kaccåna den stores
samtale om én natt med dyp innsikt 1094 134.
Lomasakaigiyas samtale om én natt med dyp innsikt-svsn.
1101 135. Den lille analytiske drøftingen av handlinger-»-
vvuvanrvanr 1106 136. Den store analytiske drøftingen av
handlinger-asvvvenvaenr 1111 137. En analytisk drøfting av de
seks sansefeltene aauvunvnrnnr 1120 138. En sammenfatning
og en analytisk drøfting-ouauvanvvennr 1127 139. En
analytisk drøfting av det usunne. avanananennennvarnene 1135
140. En analytisk drøfting av grunnegenskapene
.....aaauanvannnnnnr 1143 50

The text on this page is estimated to be only 52.81% accurate

141. En analytisk drøfting av sannhetene
.....avvanavrnrrnnenen nn 1153 142. En analytisk drøfting av
gaver.....-aaanuananenenneneneneene 1159 XV Avdelingen om dé
seks sansefeltene vas ssassrvarraaake sen Ve kd 1164 143. En
veiledning for AnåthapiGöika.....avavvvvvvenrane venne 1164
144. En veilledime for Channas sed bas Sa GeL NE Ne 1172 145, Ei
vellednims for P10dasssanassn NE SG 1176 146: Nandakas
velednins 4 svaddaassad ass STENE 1179 147. Den lille
veiledningen for Råhula aouavvvvvvne veven 1185 148: Séks
ruppér med seks 1 hver sasseps orke er keeak sed keeet 1189 149.
Den store teksten om de seks sansefeltene avanvvvvv rann 1197
150.:Samtålen 1 Nagaravindasisvasasrllasedeeststkadiskerudt 1202
11 Om rense ke av matsaveh saa NE LENGD 1205 152: Utviding åv
Sanseevnene usle TARE GETS: 1209 SI

De første femti tekstene I. Avdelingen om det grunnleggende Malapariyāyavagga 1. Teksten om det grunnleggende. Malapariyāyasutta Slik har jeg hørt det: En gang da var Mesteren i Ukkatthā, holdt han til ved foten av et sala-tre 1 Subhāgalunden. Der henvendte han seg til munkene, og sa: *Munker!” *Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa: *Nå skal jeg forklare dere hva som er grunnleggende for alle fenomener, munk. Hør godt etter og legg merke til det jeg sier!” *Ja vel, Mester,” svarte munkene. Mesteren sa: "Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydets lære — denne personen betrakter jord som jord. Og når han betrakter jord som jord, regner han dette som jord. Videre tenker han *i jord”, han tenker *fra jord”, og han tenker *dette er min jord”. Han nyter jorden. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter vann som vann. Og når han betrakter vann som vann, regner han dette som vann. Videre tenker han *i vann”, han tenker *fra vann”, og han tenker *dette er mitt vann”. Han nyter vannet.

Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter ild som ild. Og når han betrakter ild som ild, regner han dette som ild. Videre tenker han *i ild”, han tenker *fra ild”, og han tenker *dette er min ild”. Han nyter ilden. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter luft som luft. Og når han betrakter luft som luft, regner han dette som luft. Videre tenker han "i luft”, han tenker *fra luft”, og han tenker *dette er min luft”. Han nyter luften. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter levende vesener som levende vesener. Og når han betrakter levende vesener som levende vesener, regner han dette som levende vesener. Videre tenker han *i levende vesener”, han tenker "fra levende vesener”, og han tenker *dette er mine levende vesener”. Han nyter levende vesener. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter guder som guder. Og når han betrakter guder som guder, regner han dette som guder. Videre tenker han *hos guder”, han tenker *fra guder”, og han tenker *dette er mine guder”. Han nyter guder. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter skapergud som skapergud. Og når han betrakter skapergud som skapergud, regner han dette som skapergud. Videre tenker han "hos skaperguden”, han tenker *fra skaperguden”, og han tenker *dette er min skapergud”. Han nyter skaperguden. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter Brahma som Brahma. Og når han betrakter Brahma som Brahma, regner han dette som Brahma. Videre tenker han "hos Brahma”, han tenker *fra Brahma”, og han tenker "dette er min Brahma”. Han nyter Brahma. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter de strålende guder som de strålende guder. Og når han betrakter de strålende guder som de strålende guder, regner han dette som de strålende guder. Videre tenker han *hos de strålende guder”, han tenker "fra de strålende guder”, og han tenker "dette er mine strålende guder”. Han nyter de strålende guder. 53

Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter de lysende guder som de lysende guder. Og når han betrakter de lysende guder som de lysende guder, regner han dette som de lysende guder. Videre tenker han *hos de lysende guder”, han tenker "fra de lysende guder”, og han tenker "dette er mine lysende guder”. Han nyter de lysende guder. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter de mektige guder som de mektige guder. Og når han betrakter de mektige guder som de mektige guder, regner han dette som de mektige guder. Videre tenker han *hos de mektige guder”, han tenker "fra de mektige guder”, og han tenker *dette er mine mektige guder”. Han nyter de mektige guder. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter Herren som Herren. Og når han betrakter Herren som Herren, regner han dette som Herren. Videre tenker han *hos Herren”, han tenker *fra Herren”, og han tenker *dette er min Herre”. Han nyter Herren. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter rommets uendelighet som rommets uendelighet. Og når han betrakter rommets uendelighet som rommets uendelighet, regner han dette som rommets uendelighet. Videre tenker han 'på rommets uendelighet”, han tenker "fra rommets uendelighet”, og han tenker "dette er mitt uendelige roms plan”. Han nyter rommets uendelighet. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter bevissthetens uendelighet som bevissthetens uendelighet. Og når han betrakter bevissthetens uendelighet som bevissthetens uendelighet, regner han dette som bevissthetens uendelighet. Videre tenker han *på bevissthetens uendelighet”, han tenker *fra bevissthetens uendelighet”, og han tenker "dette er mitt uendelige bevissthets plan”. Han nyter bevissthetens uendelighet. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter intethet som intethet. Og når han betrakter intethet som intethet, regner han dette som intethet. Videre tenker han *på intethet”, han tenker *fra intethet”, og han tenker "dette er mitt intethet”. Han nyter intethet. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. 54

Han betrakter planet der det verken finnes bevissthet eller ikke-bevissthet som planet der det verken finnes bevissthet eller ikke-bevissthet. Og når han betrakter planet der det verken finnes bevissthet eller ikke-bevissthet som planet der det verken finnes bevissthet eller ikke-bevissthet, regner han dette som planet der det verken finnes bevissthet eller ikke-bevissthet. Videre tenker han *på planet der det verken finnes bevissthet eller ikke-bevissthet”, han tenker "fra planet der det verken finnes bevissthet eller ikke-bevissthet”, og han tenker *dette er mitt plan der det verken finnes bevissthet eller ikke-bevissthet”. Han nyter planet der det verken finnes bevissthet eller ikkebevissthet. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter det han har sett som det han har sett. Og når han betrakter det han har sett som det han har sett, mener han at han har sett. Han tenker videre "i det som er sett”, han tenker *ut fra det som er sett”, og han tenker *det er jeg som har sett dette”. Han nyter det han har sett. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter det han har hørt som det han har hørt. Og når han betrakter det han har hørt som det han har hørt, mener han at han har hørt. Han tenker videre *i det som er hørt”, han tenker *ut fra det som er hørt”, og han tenker *det er jeg som har hørt dette”. Han nyter det han har hørt. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter det han har tenkt som det han har tenkt. Og når han betrakter det han har tenkt som det han har tenkt, mener han at han har tenkt. Han tenker videre *i det som er tenkt”, han tenker *ut fra det som er tenkt”, og han tenker *det er jeg som har tenkt dette”. Han nyter det han har tenkt. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter det han har erkjent som det han har erkjent. Og når han betrakter det han har erkjent som det han har erkjent, mener han at han har erkjent. Han tenker videre *i det som er erkjent”, han tenker *ut fra det som er erkjent”, og han tenker "det er jeg som har erkjent dette”. Han nyter det han har erkjent. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter enhet som enhet. Og når han betrakter enhet som enhet, regner han 55

dette som enhet. Videre tenker han *i enhet", han tenker *fra enhet", og han tenker "dette er min enhet". Han nyter enheten. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter mangfoldighet som mangfoldighet. Og når han betrakter mangfoldighet som mangfoldighet, regner han dette som mangfoldighet. Videre tenker han *i mangfoldighet", han tenker *fra mangfoldighet", og han tenker *dette er min mangfoldighet". Han nyter mangfoldigheten. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter altet som alt. Og når han betrakter altet som alt, regner han dette som alt. Videre tenker han *i altet", han tenker *fra altet", og han tenker *dette er mitt alt". Han nyter altet. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. Han betrakter nibbana som nibbana. Og når han betrakter nibbana som nibbana, regner han dette som nibbana. Videre tenker han *i nibbana", han tenker "fra nibbana", og han tenker *dette er mitt nibbana". Han nyter nibbana. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han ikke har forstått det. En munk under opplæring En munk som er under opplæring, som ennå ikke har nådd målet, men som trener iherdig for å oppnå den uforlignelige frihet fra alt som binder, han erkjenner jord som jord. Men når han har erkjent jord som jord, bør han ikke regne det som jord. Videre bør han ikke tenke *i jord", han bør ikke tenke "fra jord", og han bør ikke tenke "dette er min jord". Han bør ikke nyte jorden. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han har mulighet til å forstå det. Videre erkjenner han vann som vann ild som ild ... luft som luft ... levende vesener som levende vesener ... guder som guder ... skapergud som skapergud ... Brahma som Brahma ... de strålende guder som de strålende guder ... de lysende guder som de lysende guder ... de mektige guder som de mektige guder ... Herren som Herren... rommets uendelighet som rommets uendelighet ... bevissthetens uendelighet som bevissthetens uendelighet ... intethet som intethet ... planet der det verken finnes bevissthet eller ikke-bevissthet som planet der det verken finnes bevissthet eller ikke56

bevissthet ... det han har sett som det han har sett ... det han har hørt som det han har hørt ... det han har tenkt som det han har tenkt ... det han har erkjent som det han har erkjent ... enhet som enhet ... mangfoldighet som mangfoldighet ... altet som alt ... nibbana som nibbana. Og når han har erkjent nibbana som nibbana, bør han ikke regne dette som nibbana. Videre bør han ikke tenke *i nibbana”, han bør ikke tenke *fra nibbana”, og han bør ikke tenke *dette er mitt nibbana”. Han bør ikke nyte nibbana. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han har mulighet til å forstå det. En munk som har kvittet seg med sinnets forurensninger En munk som er en arahant, som har kvittet seg med sinnets forurensninger, som har gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg bora, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og har nådd frihet gjennom fullkommen forståelse, han erkjenner også jord som jord. Men når han har erkjent jord som jord, regner han det ikke som jord. Videre tenker han ikke *i jord”, han tenker ikke *fra jord”, og han tenker ikke *dette er min jord”. Han nyter ikke jorden. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han har forstått det. Videre erkjenner han vann som vann ild som ild ... luft som luft ... levende vesener som levende vesener ... guder som guder ... skapergud som skapergud ... Brahma som Brahma ... de strålende guder som de strålende guder ... de lysende guder som de lysende guder ... de mektige guder som de mektige guder ... Herren som Herren... rommets uendelighet som rommets uendelighet ... bevissthetens uendelighet som bevissthetens uendelighet ... intethet som intethet ... planet der det verken finnes bevissthet eller ikkebevissthet som planet der det verken finnes bevissthet eller ikkebevissthet ... det han har sett som det han har sett ... det han har hørt som det han har hørt ... det han har tenkt som det han har tenkt ... det han har erkjent som det han har erkjent ... enhet som enhet ... mangfoldighet som mangfoldighet ... altet som alt ... nibbana som nibbana. Og når han har erkjent nibbana som nibbana, regner han ikke dette som nibbana. Videre tenker han ikke *i nibbana”, han tenker ikke *fra nibbana”, og han tenker ikke *dette er mitt nibbana”. Han nyter ikke nibbana. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han har forstått det. En munk som er en arahant, som har kvittet seg med sinnets forurensninger, som 57

har gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg bora, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og har nådd frihet gjennom fullkommen forståelse, han erkjenner også jord som jord. Men når han har erkjent jord som jord, regner han det ikke som jord. Videre tenker han ikke *i jord", han tenker ikke *fra jord", og han tenker ikke "dette er min jord". Han nyter ikke jorden. Og hvorfor? Jeg sier at siden han har gjort slutt på lidenskapene er han fri fra lidenskaper. Videre erkjenner han vann som vann ... ild som ild ... luft som luft ... levende vesener som levende vesener ... guder som guder ... skapergud som skapergud ... Brahma som Brahma ... de strålende guder som de strålende guder ... de lysende guder som de lysende guder ... de mektige guder som de mektige guder ... Herren som Herren... rommets uendelighet som rommets uendelighet ... bevissthetens uendelighet som bevissthetens uendelighet ... intethet som intethet ... planet der det verken finnes bevissthet eller ikke-bevissthet som planet der det verken finnes bevissthet eller ikkebevissthet ... det han har sett som det han har sett ... det han har hørt som det han har hørt ... det han har tenkt som det han har tenkt ... det han har erkjent som det han har erkjent ... enhet som enhet ... mangfoldighet som mangfoldighet ... altet som alt ... nibbana som nibbana. Og når han har erkjent nibbana som nibbana, regner han ikke dette som nibbana. Videre tenker han ikke *i nibbana", han tenker ikke *fra nibbana", og han tenker ikke *dette er mitt nibbana". Han nyter ikke nibbana. Og hvorfor? Jeg sier at siden han har gjort slutt på lidenskapene er han fri fra lidenskaper. En munk som er en arahant, som har kvittet seg med sinnets forurensninger, som har gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg bora, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og har nådd frihet gjennom fullkommen forståelse, han erkjenner også jord som jord. Men når han har erkjent jord som jord, regner han det ikke som jord. Videre tenker han ikke *i jord", han tenker ikke *fra jord", og han tenker ikke "dette er min jord". Han nyter ikke jorden. Og hvorfor? Jeg sier at siden han har gjort slutt på hatet er han fri fra hat. Videre erkjenner han vann som vann ... ild som ild ... luft som luft ... levende vesener som levende vesener ... guder som guder ... skapergud som skapergud ... Brahma

som Brahma ... de strålende guder som de strålende guder ... de lysende guder som de lysende guder ... de mektige guder som de mektige guder ... Herren som Herren... rommets uendelighet som rommets uendelighet ... bevissthetens uendelighet som bevissthetens uendelighet ... intethet som intethet ... planet der det verken finnes bevissthet eller ikke-bevissthet som planet der det verken finnes bevissthet eller ikkebevissthet ... det han har sett som det han har sett ... det han har hørt som det han har hørt ... det han har tenkt som det han har tenkt ... det han har erkjent som det han har erkjent ... enhet som enhet ... mangfoldighet som mangfoldighet ... altet som alt ... nibbana som nibbana. Og når han har erkjent nibbana som nibbana, regner han ikke dette som nibbana. Videre tenker han ikke "i nibbana", han tenker ikke *fra nibbana", og han tenker ikke *dette er mitt nibbana". Han nyter ikke nibbana. Og hvorfor? Jeg sier at siden han har gjort slutt på hatet er han fri fra hat. En munk som er en arahant, som har kvittet seg med sinnets forurensninger, som har gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg bora, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og har nådd frihet gjennom fullkommen forståelse, han erkjenner også jord som jord. Men når han har erkjent jord som jord, regner han det ikke som jord. Videre tenker han ikke *i jord", han tenker ikke *fra jord", og han tenker ikke "dette er min jord". Han nyter ikke jorden. Og hvorfor? Jeg sier at siden han har gjort slutt på vrangforestillingerne er han fri fra vrangforestillinger. Videre erkjenner han vann som vann ... ild som ild ... luft som luft ... levende vesener som levende vesener ... guder som guder ... skapergud som skapergud ... Brahma som Brahma ... de strålende guder som de strålende guder ... de lysende guder som de lysende guder ... de mektige guder som de mektige guder ... Herren som Herren... rommets uendelighet som rommets uendelighet ... bevissthetens uendelighet som bevissthetens uendelighet ... intethet som intethet ... planet der det verken finnes bevissthet eller ikke-bevissthet som planet der det verken finnes bevissthet eller ikkebevissthet ... det han har sett som det han har sett ... det han har hørt som det han har hørt ... det han har tenkt som det han har tenkt ... det han har erkjent som det han har erkjent ... enhet som enhet ... mangfoldighet som mangfoldighet ... altet som alt ... nibbana som nibbana. Og når han har erkjent nibbana som nibbana, regner han ikke dette som 59

nibbana. Videre tenker han ikke "i nibbana", han tenker ikke "fra nibbana", og han tenker ikke *dette er mitt nibbana". Han nyter ikke nibbana. Og hvorfor? Jeg sier at siden han har gjort slutt på vrangforestillingene er han fri fra vrangforestillinger. Den som har nådd fram til sannheten Den som har kommet fram til sannheten, som er en arahant og som har nådd fram til fullkommen oppvåkning ved egen hjelp, han erkjenner også jord som jord. Men når han har erkjent jord som jord, regner han det ikke som jord. Videre tenker han ikke * jord", han tenker ikke "fra jord", og han tenker ikke "dette er min jord". Han nyter ikke jorden. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han som har kommet fram til sannheten, har forstått det. Videre erkjenner han vann som vann ... ild som ild ... luft som luft ... levende vesener som levende vesener ... guder som guder ... skapergud som skapergud ... Brahma som Brahma de strålende guder som de strålende guder ... de lysende guder som de lysende guder ... de mektige guder som de mektige guder ... Herren som Herren... rommets uendelighet som rommets uendelighet ... bevissthetens uendelighet som bevissthetens uendelighet ... intethet som intethet ... planet der det verken finnes bevissthet eller ikkebevissthet som planet der det verken finnes bevissthet eller ikkebevissthet ... det han har sett som det han har sett ... det han har hørt som det han har hørt ... det han har tenkt som det han har tenkt ... det han har erkjent som det han har erkjent ... enhet som enhet ... mangfoldighet som mangfoldighet ... altet som alt ... nibbana som nibbana. Og når han har erkjent nibbana som nibbana, regner han ikke dette som nibbana. Videre tenker han ikke "i nibbana", han tenker ikke "fra nibbana", og han tenker ikke *dette er mitt nibbana". Han nyter ikke nibbana. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han som har kommet fram til sannheten, har forstått det. Den som har kommet fram til sannheten, som er en arahant og som har nådd fram til fullkommen oppvåkning ved egen hjelp, han erkjenner også jord som jord. Men når han har erkjent jord som jord, regner han det ikke som jord. Videre tenker han ikke % jord", han tenker ikke "fra jord", og han tenker ikke *dette er min jord". Han nyter ikke 60

jorden. Og hvorfor? Det er fordi han vet at nytelse er roten til lidelse, forventningsmønstre fører til at noe blir til, og det som har blitt til, vil eldes og gå til grunne. Derfor har han som har kommet fram til sannheten, våknet opp til den fullkomne og uforlignelige oppvåkning, nettopp fordi han fullstendig har utryddet begjæret, sluppet taket i lidenskapene og fridd seg helt fra dem, sier jeg. Videre erkjenner han vann som vann ... ild som ild ... luft som luft ... levende vesener som levende vesener ... guder som guder ... skapergud som skapergud ... Brahma som Brahma ... de strålende guder som de strålende guder ... de lysende guder som de lysende guder ... de mektige guder som de mektige guder ... Herren som Herren... rommets uendelighet som rommets uendelighet ... bevissthetens uendelighet som bevissthetens uendelighet ... intethet som intethet ... planet der det verken finnes bevissthet eller ikkebevissthet som planet der det verken finnes bevissthet eller ikkebevissthet ... det han har sett som det han har sett ... det han har hørt som det han har hørt ... det han har tenkt som det han har tenkt ... det han har erkjent som det han har erkjent ... enhet som enhet ... mangfoldighet som mangfoldighet ... altet som alt ... nibbana som nibbana. Og når han har erkjent nibbana som nibbana, regner han ikke dette som nibbana. Videre tenker han ikke *i nibbana", han tenker ikke "fra nibbana", og han tenker ikke *dette er mitt nibbana". Han nyter ikke nibbana. Og hvorfor? Det er fordi han vet at nytelse er roten til lidelse, forventningsmønstre fører til at noe blir til, og det som har blitt til, vil eldes og gå til grunne. Derfor har han som har kommet fram til sannheten, våknet opp til den fullkomne og uforlignelige oppvåkning, nettopp fordi han fullstendig har utryddet begjæret, sluppet taket i lidenskapene og fridd seg helt fra dem, sier jeg." Slik talte Mesteren. Men munkene gledet seg ikke over Mesterens ord. 61

2. Hvordan man blir kvitt alle forurensninger i sinnet

Sabbāsavasaṃvaraśutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapindikā's park Jetalunden i Sāvattihī. Der henvendte han seg til munkene, og sa: *Munker!” *Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa: *Nå skal jeg lære dere hvordan dere kan bli kvitt alle forurensninger i sinnet, munk. Hør godt etter og legg merke til det jeg sier!” *Ja vel, Mester,” svarte munkene. Mesteren sa: *Det sier jeg dere, munk, at den som ser og vet, er i stand til å utslutte alle forurensninger i sinnet. Den som verken ser eller vet, derimot, greier det ikke. Men hvordan kan den som ser og vet greie å utslutte sine forurensninger i sinnet? Jo, man kan bruke tankene fornuftig og man kan bruke dem ufornuftig. Hvis dere bruker dem ufornuftig, kommer nye forurensninger i sinnet til å dukke opp, samtidig som de gamle bare øker. Men bruker dere tankene fornuftig, kommer nye forurensninger i sinnet ikke til å oppstå, og de som er der fra før av, kommer til å minke. Noen forurensninger i sinnet blir borte når dere får øye på dem, munk. Noen kan fordrives med selvkontroll, noen kan unngås når dere bruker tingene riktig, noen blir borte ved at dere er utholdende, noen unngås best ved å holde seg unna, noen må drives ut og noen forurensninger i sinnet fjernes best ved meditativ trening av sinnet. Forurensninger som blir borte når man får øye på dem Hvilke forurensninger i sinnet blir borte når dere får øye på dem, munk? En vanlig mann som ikke har lært noe, som ikke har sett edle og sanne 62

mennesker, ikke kjenner deres lære og ikke har praktisert den treningsveien som edle og sanne mennesker underviser i, vet ikke hvilke ting man bør tenke over og hvilke man ikke bør tenke over. Når han ikke vet dette, tenker han på det han ikke burde tenke på, og unnlater å tenke på det han burde tenke på. Men hvilke ting er det han tenker på, enda han ikke burde? Hvis han tenker på noe som gjør at sanselige forurensninger i sinnet oppstår og vokser, eller at forurensninger i sinnet som knytter seg til ambisjoner eller til uvitenhet oppstår og vokser, da tenker han på ting han ikke burde tenke på. Men hvilke ting er det han burde tenke på, men som han ikke gjør? Hvis han tenker på noe som gjør at sanselige forurensninger i sinnet ikke oppstår, eller svekkes i tilfelle de allerede er til stede, eller at forurensninger i sinnet som knytter seg til ambisjoner eller til uvitenhet oppstår, eller svekkes i tilfelle de allerede er til stede, da tenker han på det han burde tenke på. Det er når han tenker på det han ikke burde tenke på, og unnlater å tenke på det han burde tenke på, at nye forurensninger i sinnet oppstår, og gamle forsterker seg. Han grubler over slike unyttige spørsmål som: *Eksisterte jeg før i tiden?" *Eksisterte jeg ikke før 1 tiden?" "Hva var jeg før i tiden?" *Hvordan var jeg før i tiden?" *Hva var jeg før det igjen?" *Kommer jeg til å eksistere i framtiden?" *Kommer jeg ikke til å eksistere i framtiden?" *Hva kommer jeg til å bli i framtiden?" *Hvordan kommer jeg til å bli i framtiden?" *Hva blir jeg etter det igjen?" Eller så grubler han over spørsmål som gjelder nåtiden: *Eksisterer jeg?" *Eksisterer jeg ikke?" Hva er jeg?" *Hvordan er jeg?" 63

*Hvor er denne personen kommet fra?” *Hvor går jeg hen?” Når han grubler over disse unyttige problemene, kommer han til å feste seg ved en av de følgende seks teorier: 'Jeg har et jeg' — denne teorien står for ham som sann og riktig. *Jeg har intet jeg' — denne teorien står for ham som sann og riktig. *Det er jeg selv som merker at jeg har et jeg' — denne teorien står for ham som sann og riktig. *Det er mitt jeg som merker at jeg ikke har et jeg' — denne teorien står for ham som sann og riktig. *Det er mitt ikke-jeg som merker at jeg har et jeg' — denne teorien står for ham som sann og riktig. Eller så griper han fatt i denne teorien: "Dette er mitt jeg som uttrykker seg og mottar inntrykk, og som høster fruktene av forskjellige gode og onde gjerninger, dette jeg'et mitt er stabilt, fast, evig og uforanderlig, og slik skal det være til evig tid!" Dette kalles å gå seg bort i teorier, sette seg fast i teorier, et villnis av teorier, velte seg i teorier, hisse seg opp over teorier og tviholde på teorier, munker. En vanlig mann som ikke har lært noe, men som tviholder på teorier, han kommer seg ikke fri fra fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot. Han kommer seg ikke fri fra lidelsen, sier jeg. Den edles elev som har lært mye, som har sett edle og sanne mennesker, kjenner deres lære og har praktisert den treningsveien som edle og sanne mennesker underviser i, vet hvilke ting man bør tenke over og hvilke man ikke bør tenke over. Når han vet dette, tenker han på det han burde tenke på, og unnlater å tenke på det han ikke burde tenke på. Men hvilke ting er det han lar være å tenke på, slik han burde? Slike ting som gjør at sanselige forurensninger i sinnet oppstår og vokser, eller at forurensninger i sinnet som knytter seg til ambisjoner eller til uvitenhet oppstår og vokser, de burde han la være å tenke på, og derfor tenker han heller ikke på dem. Men hvilke ting er det han burde tenke på, og som han også gjør? Hvis han tenker på noe som gjør at sanselige forurensninger i sinnet ikke oppstår, eller svekkes i tilfelle de allerede er til steder, eller at forurensninger i sinnet 64

som knytter seg til ambisjoner eller til uvitenhet oppstår, eller svekkes i tilfelle de allerede er til stede, da tenker han på det han burde tenke på. Det er når han tenker på det han burde tenke på, og unnlater å tenke på det han ikke burde tenke på, at nye forurensninger i sinnet ikke oppstår, eller svekkes i tilfelle de allerede er til stede. Han tenker fornuftig over lidelsen. Han tenker fornuftig over lidelsens årsak. Han tenker fornuftig over lidelsens opphør, og han tenker fornuftig over veien som fører til lidelsens opphør. Når han tenker fornuftig etter på denne måten, forsvinner tre bindinger for ham, munker, nemlig personlighetsteorier, forvirring og hang til å følge ritualer og seremonier. Dette er de forurensninger i sinnet som blir borte når dere får øye på dem, munker. Forurensninger som kan fordrives med selvkontroll Hvilke forurensninger i sinnet er det som kan fordrives med selvkontroll, munker? Når en munk har tenkt seg godt om, lever han med kontroll over synssansen. Da slipper han slike tærende bekymringer som den som ikke har kontroll over synssansen sin, er utsatt for. Og når han har tenkt seg godt om, lever han likeledes med kontroll over hørselen, luktesansen, smakssansen, berøringssansen og sinnet. Da slipper han slike tærende bekymringer som den som ikke har kontroll over sansene sine, er utsatt for. Forurensninger som kan unngås ved å bruke tingene riktig Hvilke forurensninger i sinnet er det som kan unngås ved å bruke tingene riktig, munker? Når en munk har tenkt seg godt om, bruker han kappen sin bare til å holde kulde og varme ute, til å holde fluer, mygg og småkryp ute, til vern mot sol og vind og til å dekke seg sømmelig til. Når han har tenkt seg godt om, spiser han ikke for fornøyselsens skyld. Han lar være å proppe seg med mat. Han spiser ikke for å se godt ut og bli vakker, heller, men bare for å holde kroppen ved like og holde den frisk så den ikke tar skade, og slik at han kan fortsette treningen av sinnet. Mens han spiser, tenker han: *Nå slukker jeg sulten og forhindrer at den oppstår igjen, slik at jeg kan leve uten plager og problemer.” Når han har tenkt seg godt om, bruker han boligen sin bare til å holde kulde og varme ute, til å holde fluer, mygg og småkryp ute, til vern mot sol, vind og årstidene 65

veksling, og til å trekke seg tilbake i enerom. Når han har tenkt seg godt om, bruker han medisiner og legemidler bare til å lindre og helbrede de sykdommer han måtte ha, og til å holde seg frisk. På denne måten bruker han tingene riktig, og unngår de ødeleggende og tærende forurensninger i sinnet som misbruk av tingene kan føre til. Dette var altså de forurensninger i sinnet som kan unngås ved å bruke tingene riktig, munk. Forurensninger som blir borte når man er utholdende Hvilke forurensninger i sinnet er det som blir borte når dere er utholdende, munk? Når en munk har tenkt seg godt om, tåler han kulde og varme, sult og tørst, fluer, mygg og småkryp, sol og vind, uvennlige og uvelkomne ord, og han holder ut bitre og skarpe smerter i kroppen, selv om det gjør så vondt at han holder på å dø. På denne måten holder han ut, og unngår de ødeleggende og tærende forurensninger i sinnet som utålmodigheten kan føre til. Dette var altså de forurensninger i sinnet som kan unngås når dere er utholdende, munk.

Forurensninger som unngås ved å holde seg unna Hvilke forurensninger i sinnet er det som unngås best ved å holde seg unna, munk? Når en munk har tenkt seg godt om, holder han seg unna ville elefanter, ville hester, ville okser og gale hunder. Han holder seg unna slanger, trestubber, tornekratt, dype hull i bakken, høye stup, kloakdammer og dammer med råttent vann. Når han har tenkt seg godt om, setter han seg ikke der han ikke burde sitte, går ikke der han ikke burde gå og holder seg unna dårlige venner, slik at andre som trener sinnet ikke skal komme til å tro at han er på ville veier. På denne måten holder han seg unna, og unngår de ødeleggende og tærende forurensninger i sinnet som uvørenhet kan føre til. Dette var altså de forurensninger i sinnet som kan unngås ved å holde seg unna, munk. 66

Forurensninger som må drives ut Hvilke forurensninger i sinnet er det som må drives ut, munk? Når en munk har tenkt seg godt om, gir han ikke etter for sanselige lyster, men driver dem ut, knuser dem, gjør ende på dem, og sørger for at slike tanker ikke dukker opp igjen. Og hvis han får lyst til å gjøre skade eller bruke vold, gir han ikke etter for disse tankene, men driver dem ut, knuser dem, gjør ende på dem, og sørger for at slike tanker ikke dukker opp igjen. På denne måten driver han dem ut, og unngår de ødeleggende og tærende forurensninger i sinnet som indre slapphet kan føre til. Dette var altså de forurensninger i sinnet som kan unngås ved å drive dem ut, munk. Forurensninger som fjernes ved meditativ trening av sinnet Hvilke forurensninger i sinnet er det som fjernes best ved meditativ trening av sinnet, munk? Når en munk har tenkt seg godt om, trekker han seg tilbake og utvikler oppmerksomheten som oppvåkningsfaktor, mens han er fornøyd med det han har, ønsker å nå fram til slutten og gjerne vil gi avkall. På samme måte utvikler han de andre oppvåkningsfaktorene: utforskning av fenomenene, iherdighet, glede, indre fred, konsentrasjon og sinnslikevekt. På denne måten trener han sinnet, og unngår de ødeleggende og tærende forurensninger i sinnet som et utrenet sinn kan føre til. Dette var altså de forurensninger i sinnet som kan unngås ved meditativ trening av sinnet, munk.

Oppsummering På denne måten har munken fordrevet de forurensninger i sinnet som blir borte når man får øye på dem, nettopp ved at han har fått øye på dem, munk. Med selvkontroll har han fordrevet de som kan fordrives med selvkontroll, ved å bruke tingene riktig har han unngått de som kan unngås når dere bruker tingene riktig, ved utholdenhet har han fordrevet de som blir borte ved at dere er utholdende, ved å holde seg unna har han 67

unngått de som unngås best ved å holde seg unna, ved å drive dem ut har han blitt kvitt de som må drives ut og gjennom meditativ trening av sinnet har han fjernet de forurensningene i sinnet som fjernes best ved meditativ trening av sinnet. Slik har han blitt kvitt alle sine forurensninger i sinnet, og han har skåret over båndene og ristet av seg lenkene. Dermed er han kvitt all falsk stolthet og fri fra all lidelse.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. 68

3. Arvinger til læren Dhammadaāyaādasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapindikas park Jetalunden i Sāvatthi. Der henvendte Mesteren seg til munkene og sa: *Munker!” *Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa: *Dere skal arve læren min, munker. Dere skal ikke arve noen materielle ting. Jeg har omtanke for dere og tenker over hvordan elevene mine skal arve læren min, og ikke noen materielle ting. Hvis dere skulle arve noen materielle ting etter meg, men ikke læren, ville folk kunne kritisere dere og si at dere bare er elever for å arve lærerens materielle ting, ikke læren. Folk ville også kunne kritisere meg og si at jeg bare lar elevene mine arve materielle ting, ikke læren. Men dere skal arve læren min, munker, og ikke noen materielle ting. Da vil ingen kunne kritisere verken dere eller meg på denne måten. Det er derfor jeg sier at dere skal arve læren min, og ikke noen materielle ting. Det er fordi jeg har medfølelse med dere at jeg tenker over dette. Sett nå at jeg har spist og er mett, munker, at jeg er forsynt, har fått nok og er ferdig med måltidet, men at det fortsatt er noe til overs av den maten jeg har fått i gave, rester som skal kastes. Så kommer det to munker som er slitne og sultne, og jeg sier til dem: *Jeg har spist, munker. Jeg er mett og forsynt, jeg har fått nok og er ferdig med måltidet. Men er her det fortsatt noe til overs av den maten jeg har fått i gave, og vi skulle til å kaste den. Bare spis, hvis dere vil. Hvis dere ikke spiser denne maten, kaster jeg den der det ikke er noe gras eller senker den i vann der det ikke er noen levende vesener.” En av munkene tenker da som så: 69

*Mesteren har spist og er mett. Han er forsynt, har fått nok og er ferdig med måltidet. Men det er fortsatt noe til overs av den maten han har fått i gave, rester som skal kastes. Hvis vi ikke spiser denne maten, kaster han den der det ikke er noe gras eller senker den i vann der det ikke er noen levende vesener. Men Mesteren har sagt at vi skal arve læren hans og ikke noen materielle ting, og denne maten må jo regnes som en materiell ting. Jeg tror jeg lar være å spise den og heller holder ut sulten til i morgen.” Dermed lar han være å spise og holder ut sulten til neste dag. Den andre munken tenker også at Mesteren har spist og er mett. Han er forsynt, har fått nok og er ferdig med måltidet. Men det er fortsatt noe til overs av den maten han har fått i gave, rester som skal kastes. Videre tenker han: "Hvis vi ikke spiser denne maten, kaster han den der det ikke er noe gras eller senker den i vann der det ikke er noen levende vesener. Hvorfor skal ikke jeg spise denne maten og komme til krefter igjen?” Dermed spiser han og kommer til krefter igjen. Men selv om denne munken kom til krefter igjen etter å spist denne maten, fortjener likevel den førstnevnte av disse munkene størst ros. Og hvorfor? Fordi det vil føre til at denne munken i lang tid framover vil være nøysom, tilfreds og fordringsløs, at han klarer seg med lite og øver iherdighet. Derfor skal dere arve læren min, munker. Dere skal ikke arve noen materielle ting. Jeg har omtanke for dere og tenker over hvordan elevene mine skal arve læren min, og ikke noen materielle ting.” Slik talte Mesteren. Så reiste han seg fra plassen sin og gikk inn i huset. Litt etter at Mesteren hadde gått, henvendte Såriputta seg til munkene: Venner,” sa han. *Ja, min venn,” svarte munkene. Såriputta sa: *Mesteren har trukket seg tilbake. Hva vil det si at Mesterens elever ikke trener seg i tilbaketrekking, og hva vil det si at de trener seg i tilbaketrekking?” *Vi skulle gjerne vandre langt for å høre deg forklare dette, Såriputta. Det ville være fint om du ville forklare dette for oss, Såriputta. Det du sier, vil munkene huske.” 70

«Så hør etter, mine venner, og følg med, så skal jeg forklare det.» *Ja, min venn,” svarte munkene. Såriputta sa: "Hva vil det si at Mesterens elever ikke trener seg i tilbaketrekking når han har trukket seg tilbake? Det er hvis Mesteren har trukket seg tilbake, men elevene hans ikke trekker seg bort fra de tingene Mesteren har sagt man bør trekke seg tilbake fra. De er opptatt av materielle goder, de er dovne, de går foran i det som fører nedad og de har gitt opp treningen i tilbaketrekking. De eldre munkene fortjener kritikk på tre punkter for dette. Det første de kan kritiseres for, er at elevene ikke øver seg i tilbaketrekning når Mesteren har trukket seg tilbake. Det andre de kan kritiseres for, er at de ikke trekker seg bort fra de tingene Mesteren har sagt man bør trekke seg tilbake fra. Det tredje de kan kritiseres for, er at de er opptatt av materielle goder, de er dovne, de går foran i det som fører nedad og de har gitt opp treningen i tilbaketrekking. Dette er de tre punktene som de eldre munkene fortjener kritikk for. Og nye munk og munk med mellomlang ansiennitet fortjener kritikk på nøyaktig de samme punktene. Det er dette som menes med at Mesterens elever ikke trener seg i tilbaketrekking når han har trukket seg tilbake. Og hva vil det si at Mesterens elever trener seg i tilbaketrekking når han har trukket seg tilbake? Det er hvis Mesteren har trukket seg tilbake og elevene hans trekker seg bort fra de tingene Mesteren har sagt man bør trekke seg tilbake fra. De er ikke opptatt av materielle goder, de er ikke dovne, de avviser det som fører nedad og de går foran i tilbaketrekking. De eldre munkene fortjener ros på tre punkter for dette. Det første de kan roses for, er at elevene øver seg i tilbaketrekning når Mesteren har trukket seg tilbake. Det andre de kan roses for, er at de trekker seg bort fra de tingene Mesteren har sagt man bør trekke seg tilbake fra. Det tredje de kan roses for, er at de ikke er opptatt av materielle goder, de er ikke dovne, de avviser det som fører nedad og de går foran i tilbaketrekking. Dette er de tre punktene som de eldre munkene fortjener ros for. Og nye munk og munk med mellomlang ansiennitet fortjener ros på nøyaktig de samme punktene. Det er dette som menes med at Mesterens elever trener seg i tilbaketrekking når han har trukket seg tilbake. 71

Ondene her er begjær og hat, munker. For å fjerne disse ondene finnes det en middelvei som åpner øynene, gir kunnskap og fører til fred i sinnet, innsikt, oppvåkning og nibbana. Og hvilken middelvei er dette? Det er den edle åttedelte veien som består av rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. Dette er den middelveien som åpner øynene, gir kunnskap og fører til fred i sinnet, innsikt, oppvåkning og nibbana. Men der er flere onder her, munker. Ondene er sinne og hevngjerrighet, forakt og overlegenhet, misunnelse og grådighet, innbilskheter og bedrag, stivsinn og heftighet, stolthet og overmot, arroganse og hovmod. For å fjerne disse ondene finnes det en middelvei som åpner øynene, gir kunnskap og fører til fred i sinnet, innsikt, oppvåkning og nibbana. Og hvilken middelvei er dette? Det er den edle åttedelte veien som består av rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. Dette er den middelveien som åpner øynene, gir kunnskap og fører til fred i sinnet, innsikt, oppvåkning og nibbana.” Slik talte Sāriputta, og munkene gledet seg over Sāriputtas ord. 2

4. Frykt og redsel Bhayabheravasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapindikas park Jetalunden i Sāvattthi. Da kom brahmanen Jānussoni bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Da de hadde snakket litt sammen, satte Jānussoni seg ned ved siden av Mesteren og sa: *Mange unge menn får tillit til deg, Mester, slik at de forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten. Du er et forbilde for dem, du veileder dem og du gjør mye for dem. Og hvordan er det — følger de da ditt eksempel?” *Ja, Jānussoni. Når unge menn får tillit til meg slik at de forlater hjemmet, er jeg et forbilde for dem. Jeg veileder dem og gjør mye for dem, og de følger mitt eksempel.” *Men det er vanskelig å holde ut når man bor alene ute i skog og villmark, Gotama. Ensomheten blir tung å bære. Man skulle tro at skogen kunne få en munk til å gå fra forstanden hvis han ikke har øvd konsentrasjon.” *Det stemmer, brahman, det stemmer. Det er vanskelig å holde ut når man bor alene ute i skog og villmark. Ensomheten blir tung å bære. Man skulle tro at skogen kunne få en munk til å gå fra forstanden hvis han ikke har øvd konsentrasjon. Den gangen jeg ennå ikke hadde nådd oppvåkningen, da jeg fortsatt var på søken etter oppvåkning, men ennå ikke hadde funnet den, tenkte jeg at det er vanskelig å holde ut når man bor alene ute i skog og villmark. Ensomheten blir tung å bære. Man skulle tro at skogen kunne få en munk til å gå fra forstanden hvis han ikke har øvd konsentrasjon. Men så tenkte jeg som så, brahman: Hvis noen asketer eller brahmaner som ikke er helt rene i sine handlinger, bor alene ute i skog og villmark, da oppstår det en usunn frykt og redsel i dem som en følge av deres urene handlinger. Men jeg er ikke en av dem med urene handlinger som bor alene ute i skog og villmark. Jeg er en av de edle med rene handlinger som bor alene ute i skog og villmark. Da jeg betraktet mine egne rene handlinger, ble jeg tryggere på å bo i skogen, brahman. 73

Videre tenkte jeg at hvis noen asketer eller brahmaner som ikke er helt rene i sin tale, bor alene ute i skog og villmark, da blir de redde og engstelige som en følge av deres urene tale. Men jeg er ikke en av dem med uren tale som bor alene ute i skog og villmark. Jeg er en av de edle med ren tale som bor alene ute i skog og villmark. Da jeg betraktet min egen rene tale, ble jeg tryggere på å bo i skogen, brahman. Videre tenkte jeg at hvis noen asketer eller brahmaner som ikke er helt rene i sine tanker, bor alene ute i skog og villmark, da blir de redde og engstelige som en følge av deres urene tanker. Men jeg er ikke en av dem med urene tanker som bor alene ute i skog og villmark. Jeg er en av de edle med rene tanker som bor alene ute i skog og villmark. Da jeg betraktet mine egne rene tanker, ble jeg tryggere på å bo i skogen, brahman. Videre tenkte jeg at hvis noen asketer eller brahmaner som ikke er helt rene i sin levemåte, bor alene ute i skog og villmark, da blir de redde og engstelige som en følge av deres urene levemåte. Men jeg er ikke en av dem med uren levemåte som bor alene ute i skog og villmark. Jeg er en av de edle med ren levemåte som bor alene ute i skog og villmark. Da jeg betraktet min egen rene levemåte, ble jeg tryggere på å bo i skogen, brahman. Videre tenkte jeg at hvis noen asketer eller brahmaner som er begjærlige etter nytelser og har sterke lidenskaper, bor alene ute i skog og villmark, da blir de redde og engstelige som en følge av deres begjær etter nytelser og sterke lidenskaper. Men jeg er ikke en av dem med begjær etter nytelser og sterke lidenskaper som bor alene ute i skog og villmark. Jeg er en av de edle som bor alene ute i skog og villmark uten begjær. Da jeg så at jeg var uten begjær, ble jeg tryggere på å bo i skogen, brahman. Videre tenkte jeg at hvis noen asketer eller brahmaner som har aggresjon i sinnet og hatefulle hensikter, bor alene ute i skog og villmark, da blir de redde og engstelige som en følge av deres aggresjon og hat. Men jeg er ikke en av dem med aggresjon og hat i sinnet som bor alene ute i skog og villmark. Jeg er en av de edle som bor alene ute i skog og villmark med sinnet fylt av vennlighet. Da jeg så at sinnet mitt var fylt av vennlighet, ble jeg tryggere på å bo i skogen, brahman. Videre tenkte jeg at hvis noen asketer eller brahmaner som er overmannet av sløvhhet og treghet, bor alene ute i skog og villmark, da blir de redde og engstelige som

følge av deres sløvhet og tregghet. Men jeg er ikke en av de sløve og trege som bor alene ute i skog og villmark. Jeg er en av de edle som har fordrevet sløvhet og tregghet og bor alene ute i skog og villmark. Da jeg så at hadde fordrevet sløvhet og tregghet, ble jeg tryggere på å bo i skogen, brahman. Videre tenkte jeg at hvis noen asketer eller brahmaner som er rastløse og ikke har ro i sinnet, bor alene ute i skog og villmark, da blir de redde og engstelige som en følge av deres rastløshet og indre uro. Men jeg er ikke en av de rastløse med uro i sinnet som bor alene ute i skog og villmark. Jeg er en av de edle som bor alene ute i skog og villmark med ro i sinnet. Da jeg så at jeg hadde ro i sinnet, ble jeg tryggere på å bo i skogen, brahman. Videre tenkte jeg at hvis noen asketer eller brahmaner som har tvil og usikkerhet i sinnet, bor alene ute i skog og villmark, da blir de redde og engstelige som en følge av deres tvil og usikkerhet. Men jeg er ikke en av dem som bor alene ute i skog og villmark med tvil og usikkerhet i sinnet, for jeg har lagt usikkerheten bak meg. Jeg er en av de edle som har lagt usikkerheten bak seg og bor alene ute i skog og villmark. Da jeg så at jeg hadde lagt usikkerheten bak meg, ble jeg tryggere på å bo i skogen, brahman. Videre tenkte jeg at hvis noen asketer eller brahmaner som roser seg selv og rakker ned på andre, bor alene ute i skog og villmark, da blir de redde og engstelige som en følge av deres selvros og nedrakking av andre. Men jeg er ikke en av dem som bor alene ute i skog og villmark og roser meg selv og rakker ned på andre. Jeg er en av de edle som verken roser meg selv eller rakker ned på andre og bor alene ute i skog og villmark. Da jeg så at jeg verken roser meg selv eller rakker ned på andre, ble jeg tryggere på å bo i skogen, brahman. Videre tenkte jeg at hvis noen asketer eller brahmaner som er engstelige og lettskremte, bor alene ute i skog og villmark, da blir de redde og engstelige som en følge av deres angst og lettskremthet. Men jeg er ikke en av dem som bor alene ute i skog og villmark og er engstelig og lettskremt, jeg er ikke nervøs. Jeg er en av de edle som bor alene ute i skog og villmark uten å være nervøs. Da jeg så at jeg ikke er nervøs, ble jeg tryggere på å bo i skogen, brahman. Videre tenkte jeg at hvis noen asketer eller brahmaner som søker vinning, heder og ære, bor alene ute i skog og villmark, da blir de redde og engstelige som en følge av 75

deres ønsker om vinning, heder og ære. Men jeg er ikke en av dem som bor alene ute i skog og villmark og søker vinning, heder og ære. Jeg har ikke mange ønsker. Jeg er en av de edle som bor alene ute i skog og villmark med få ønsker. Da jeg så at jeg ikke har mange ønsker, ble jeg tryggere på å bo i skogen, brahman. Videre tenkte jeg at hvis noen asketer eller brahmaner som er late og dovne, bor alene ute i skog og villmark, da blir de redde og engstelige som en følge av deres latskap og dovenskap. Men jeg er ikke en av dem som bor alene ute i skog og villmark og er lat og doven, jeg er iherdig. Jeg er en av de edle som er iherdig og bor alene ute i skog og villmark. Da jeg så at jeg er iherdig, ble jeg tryggere på å bo i skogen, brahman. Videre tenkte jeg at hvis noen asketer eller brahmaner som mangler oppmerksomhet og klar forståelse, bor alene ute i skog og villmark, da blir de redde og engstelige som en følge av deres mangel på oppmerksomhet og klar forståelse. Men jeg er ikke en av dem som bor alene ute i skog og villmark og mangler oppmerksomhet og klar forståelse, for jeg praktiserer oppmerksomhet. Jeg er en av de edle som praktiserer oppmerksomhet og bor alene ute i skog og villmark. Da jeg så at jeg praktiserer oppmerksomhet, ble jeg tryggere på å bo i skogen, brahman. Videre tenkte jeg at hvis noen asketer eller brahmaner som er ukonsentrerte og lar sinnet virre omkring, bor alene ute i skog og villmark, da blir de redde og engstelige som en følge av deres mangel på konsentrasjon. Men jeg er ikke en av dem som bor alene og ukonsentrert ute i skog og villmark og lar sinnet virre omkring, for jeg har oppnådd full konsentrasjon. Jeg er en av de edle som bor alene ute i skog og villmark med full konsentrasjon. Da jeg så at jeg har oppnådd full konsentrasjon, ble jeg tryggere på å bo i skogen, brahman. Videre tenkte jeg at hvis noen asketer eller brahmaner som er skravlekopper med lite vett, bor alene ute i skog og villmark, da blir de redde og engstelige fordi de er skravlekopper med lite vett. Men jeg er ikke en av de skravlekoppene med lite vett som bor alene ute i skog og villmark, for jeg har oppnådd visdom. Jeg er en av de edle som har oppnådd visdom og bor alene ute i skog og villmark. Da jeg så at jeg har oppnådd visdom, ble jeg tryggere på å bo i skogen, brahman. Videre tenkte jeg som så, brahman: Kanskje jeg skulle prøve å oppholde meg på slike nifse og skremmende steder som parkhelligdommer, skogshelligdommer og

trehelligdommer på bestemte netter, som den fjortende, femtende og åttende natten i halvmåned? Da kunne det jo hende jeg ville bli redd og skremt. Etter en tid gikk jeg derfor til slike nifse og skremmende steder som parkhelligdommer, skogshelligdommer og trehelligdommer og oppholdt meg der på bestemte netter, som den fjortende, femtende og åttende natten i halvmåned. Mens jeg var der, kom det et dyr forbi, en påfugl fikk en kvist til å knekke eller vinden raslet i løvet. Da begynte jeg å lure på hvorfor jeg prøvde å bli skremt. Jeg bestemte meg for å bli værende i den stillingen jeg hadde vært i da jeg ble skremt, helt til redselen hadde gitt seg. Hvis jeg ble skremt mens jeg vandret fram og tilbake, stoppet jeg ikke, jeg satte meg ikke og jeg la meg ikke ned, men fordrev frykten mens jeg fortsatte å vandre fram og tilbake. Hvis jeg ble skremt mens jeg sto stille, begynte jeg ikke å gå, jeg satte meg ikke og jeg la meg ikke ned, men fordrev frykten mens jeg sto på samme sted. Hvis jeg ble skremt mens jeg satt, reiste jeg meg ikke opp, jeg begynte ikke å gå og jeg la meg ikke ned, men fordrev frykten mens jeg satt i samme stilling. Og hvis jeg ble skremt mens jeg lå, satte jeg meg ikke opp, jeg reiste meg ikke og begynte ikke å gå, men fordrev frykten mens jeg lå der. Det finnes noen asketer og brahmaner som oppfatter natten som dag og dagen som natt. Jeg vil si at disse asketene og brahmanene lever i villfarelse. Jeg oppfatter natten som natt og dagen som dag. Hvis man med rette skulle si at en som er fri fra villfarelser har stått fram i verden til glede og nytte for mange mennesker, en som har medfølelse med verden og er til glede, nytte og hjelp for guder og mennesker, så kan det med rette sies om meg at jeg er en som er fri fra villfarelser og har stått fram i verden til glede og nytte for mange mennesker, en som har medfølelse med verden og er til glede, nytte og hjelp for guder og mennesker. Nå hadde jeg samlet krefter og var ikke det minste trett, og jeg opparbeidet en ubrutt oppmerksomhet. Kroppen min falt til ro og sinnet ble konsentrert i ett punkt. Jeg isolerte meg fra sansenytelser og usunne idéer og gikk inn i første meditasjonstilstand, — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære, — og ble værende i den. Så brakte jeg de innledende og fastholdende tanker til ro og gikk inn i andre meditasjonstilstand, — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker,

ble værende i den. Deretter søkte jeg ikke lenger glede, men hvilte i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse følte jeg legemlig velvære og gikk inn i tredje meditasjonstilstand, — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!" — og ble værende i den. Så forlot jeg velvære og lidelse; jeg la tidligere gleder og sorger bak meg og gikk inn i fjerde meditasjonstilstand, — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag, — og ble værende i den. Nå som sinnet mitt var konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, rettet jeg sinnet mot tidligere oppholdssteder. Jeg husket mange tidligere oppholdssteder, jeg husket én fødsel, to fødsler og videre opp til hundre tusen fødsler. Jeg husket at universet har utvidet seg og trukket seg sammen, ja, jeg husket mange slike verdenssykluser: Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det, — og jeg husket like mange detaljer her — Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her. Slik husket jeg mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk. Dette var den første kunnskapen jeg oppnådde i den første nattevakt, brahman. Uvitenheten forsvant og kunnskapen oppsto, mørket forsvant og lyset oppsto, slik det skjer hos en som er iherdig, ivrig og energisk. Nå som sinnet mitt var konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, så anvendte jeg dette sinnet og rettet det mot kunnskapen om hvordan alle vesener oppstår og går under. Med rent, himmelsk og overmenneskelig syn så jeg hvordan alle vesener oppstår og går under. Jeg så og forsto hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: "Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet, lidelse og pinefulle tilstander. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de 78

hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår og lykkelige tilstander.” Slik så jeg med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Jeg så og forsto hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger. Dette var den andre kunnskapen jeg oppnådde i den andre nattevakt, brahman. Uvitenheten forsvant og kunnskapen oppsto, mørket forsvant og lyset oppsto, slik det skjer hos en som er iherdig, ivrig og energisk. Når sinnet mitt var blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemma, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, — så anvendte jeg dette sinnet og rettet det mot kunnskapen om hvordan sinnets forurensninger kan utslettes. Jeg merket meg det som det er: Dette er lidelse. Jeg merket meg det som det: Dette er lidelsens årsak. Jeg merket meg det som det er: Dette er lidelsens opphør. Jeg merket meg det som det er: Dette er veien til lidelsens opphør. Jeg merket meg det som det er: Dette er sinnets forurensninger. Jeg merket meg det som det: Dette er årsaken til sinnets forurensninger. Jeg merket meg det som det er: Dette er slutten på sinnets forurensninger. Jeg merket meg det som det er: Dette er veien til å gjøre slutt på sinnets forurensninger. Da jeg visste og så dette, ble sinnet mitt befridd fra sanselige forurensninger 1 sinnet, fra forurensninger i sinnet knyttet til forventningsmønstre, og fra forurensninger i sinnet knyttet til uvitenhet. Jeg ble fri, og jeg visste at jeg var fri. Og jeg visste at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Dette var den tredje kunnskapen jeg oppnådde i den siste nattevakt, brahman. Uvitenheten forsvant og kunnskapen oppsto, mørket forsvant og lyset oppsto, slik det skjer hos en som er iherdig, ivrig og energisk. Nå kan det hende du tenker at Gotama kanskje heller ikke i dag er fri fra lidenskaper, hat og uvitenhet, og at det er derfor han holder til på ensomme steder i skog og villmark. Men det er ikke slik du skal se det, brahman. Det er to grunner til at jeg holder til på ensomme steder i skog og villmark. Den ene er at der lever jeg lykkelig i nuet, og den andre er at jeg har omsorg for dem som kommer senere.” Page - 79

*Du har omsorg for dem som kommer senere, fordi du er en arahant og har oppnådd fullkommen oppvåkning, Gotama. Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt i deg, Gotama, i læren og i munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Gotama, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.” Page - 80

5. Om det lytefrie Anariganasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapindikas park Jetalunden i Sāvattthi. Da henvendte Sāriputta seg til munkene, og sa: Venner!”

*Ja, min venn,” svarte munkene. Sāriputta sa: ”Det finnes fire slags mennesker i verden, mine venner. Hvilke fire? En person har et lyte, men vet ikke selv at han har et lyte i sitt indre. En annen person har et lyte, og han ser det som det er og vet at han har et lyte i sitt indre. En tredje person er lytefri, men vet ikke selv at han er lytefri i sitt indre. En fjerde person er lytefri, og han ser det som det er og vet at han er lytefri i sitt indre. Av de to som har et lyte, er han som ikke vet om det, den dårligste, og han som har et lyte, men kjenner til det, er den beste. Av de to som er lytefrie, er han som ikke vet om det, den dårligste, og han som vet at han er lytefri, er den beste.” Da sa Moggallāna den store: *Men hva er grunnen, min venn Sāriputta, hva er årsaken til at du kan si at den ene av disse to som har lyter, er bedre og den andre er dårligere? Og hvordan kan du si at den ene av disse to som er lytefrie, er bedre, og den andre er dårligere?” *Den som har et lyte, men ikke selv vet at han har et indre lyte, kommer ikke til å føle noen trang til å fjerne dette lytet, min venn. Han kommer ikke til å bestrebe seg og arbeide flittig for å oppnå dette. Han kommer til å dø med forurenset sinn uten å ha kvittet seg med sitt begjær, sitt hat eller sine vrangforestillinger. Det er som om noen skulle komme hjem fra butikken eller smeden med en bronsebolle som var tilgriset med støv og skitt, og eierne så bare satte den bort i en nedstøvet krok uten å vaske eller bruke den. Ville ikke den bollen da bare bli enda mer tilgriset av støv og skitt etter hvert?” *Jo, min venn, det ville den bli.” Page - 81

*Nettopp, min venn. På samme måte kommer ikke den som har et lyte, men ikke selv vet at han har et indre lyte, til å føle noen trang til å fjerne dette lytet, min venn. Han kommer ikke til å bestrebe seg og arbeide flittig for å oppnå dette. Han kommer til å dø med forurenset sinn uten å ha kvittet seg med sitt begjær, sitt hat eller sine vrangforestillinger. Den som har et lyte, men ser det som det er og vet at han har et lyte i sitt indre, han vil ønske å fjerne dette lytet, min venn. Han kommer til å bestrebe seg og arbeide flittig for å oppnå dette. Han kommer til å kvitte seg med sitt begjær, sitt hat og sine vrangforestillinger, og han kommer til å dø med rent sinn. Det er som om noen skulle komme hjem fra butikken eller smeden med en bronsebolle som var tilgriset med støv og skitt, og eierne deretter tok den i bruk og vasket den i stedet for å sette den bort i en nedstøvet krok. Ville ikke den bollen da bare bli renere og blankere etter hvert?” *Jo, min venn, det ville den bli.”

*Nettopp, min venn. På samme måte vil den som har et lyte, men ser det som det er og vet at han har et lyte i sitt indre, ønske å fjerne dette lytet, min venn. Han kommer til å bestrebe seg og arbeide flittig for å oppnå dette. Han kommer til å kvitte seg med sitt begjær, sitt hat og sine vrangforestillinger, og han kommer til å dø med rent sinn. Den som er lytefri, men ikke selv vet at han er lytefri i sitt indre, vil være opptatt av det som er vakkert, og sinnet hans blir fordervet av dette. Han kommer til å dø med forurenset sinn uten å ha kvittet seg med sitt begjær, sitt hat eller sine vrangforestillinger. Det er som om noen skulle komme hjem fra butikken eller smeden med en bronsebolle som var ren og blank, og eierne så bare satte den bort i en nedstøvet krok uten å vaske eller bruke den. Ville ikke den bollen da bare bli enda mer tilgriset av støv og skitt etter hvert?” *Jo, min venn, det ville den bli.”

*Nettopp, min venn. På samme måte vil den som er lytefri, men ikke selv vet at han er lytefri i sitt indre, ha lett for å bli opptatt av det som er vakkert. Han kommer til å dø med forurenset sinn uten å ha kvittet seg med sitt begjær, sitt hat eller sine vrangforestillinger. Den som er lytefri og ser det som det er og vet at han er lytefri i sitt indre, vil være opptatt av det som er vakkert, men han lar ikke sinnet sitt bli fordervet av det. Han

kommer til å dø med rent sinn uten begjær, hat eller vrangforestillinger. Det er som om noen skulle komme hjem fra butikken eller smeden med en bronsebolle som var ren og blank, og eierne deretter tok den i bruk og vasket den i stedet for å sette den bort i en nedstøvet krok. Ville ikke den bollen da bare bli renere og blankere etter hvert?" *Jo, min venn, det ville den bli." *Nettopp, min venn. På samme måte vil den som er lytefri og ser det som det er og vet at han er lytefri i sitt indre, være opptatt av det som er vakkert, men han lar ikke sinnet sitt bli fordervet av det. Han kommer til å dø med rent sinn uten begjær, hat eller vrangforestillinger. Dette er altså grunnen, min venn Moggallåna, dette er årsaken til at jeg kan si at den ene av disse to som har lyter, er bedre og den andre er dårligere. Og dette er grunnen til at jeg kan si at den ene av disse to som er lytefrie, er bedre, og den andre er dårligere." *Du snakker om *"lyter", min venn. Men hvordan vil du definere *et lyte?" *Med ordet *lyte" mener jeg dårlige og usunne ønsker i sin alminnelighet. Det kan for eksempel hende at en munk her tenker som så: "Jeg har begått en overtredelse, og det må ikke de andre munkene få vite!" Men så kan det hende at de andre får vite det likevel. Da blir han sint og ergerlig fordi de andre har fått vite det. Hvis noen blir sint og ergerlig av en slik grunn, min venn, må det regnes som et lyte. Et annet eksempel er hvis en munk har begått en overtredelse og tenker: "Jeg håper at munkene irettesetter meg privat, og ikke med hele munkeforsamlingen til stede!" Men så blir han kanskje irettesatt i åpen forsamling, og ikke privat, og det blir han sint og ergerlig for. Hvis noen blir sint og ergerlig av en slik grunn, min venn, må det regnes som et lyte. Så kan det tenkes at en munk har begått en overtredelse og tenker: "Hvis jeg skulle komme til å begå en overtredelse, vil jeg bare bli irettesatt av mine likemenn, ikke av dem som ikke er mine likemenn!" Men så blir han kanskje irettesatt av noen som ikke er hans likemenn, og det blir han sint og ergerlig for. Hvis noen blir sint og ergerlig av en slik grunn, min venn, må det regnes som et lyte. Videre kan det tenkes at en munk ønsker seg at Mesteren skal henvende seg

spesielt til ham og stille ham spørsmål når han underviser munkeforsamlingen. Men så kan det hende at Mesteren henvender seg til en annen munk med spørsmålene sine, og ikke til ham, når han underviser munkene, og det blir han sint og ergerlig for. Hvis noen blir sint og ergerlig av en slik grunn, min venn, må det regnes som et lyte. Videre kan det tenkes at en munk ønsker å gå først i rekken når munkene går til landsbyen for å få mat. Men så kan det hende at de andre munkene lar en annen munk gå først i rekken, og det blir han sint og ergerlig for. Hvis noen blir sint og ergerlig av en slik grunn, min venn, må det regnes som et lyte. Videre kan det tenkes at en munk ønsker å få den beste plassen, den beste maten og det beste vannet når munkene skal sette seg for å spise. Men så kan det hende at en annen munk får den beste plassen, den beste maten og det beste vannet, og det blir han sint og ergerlig for. Hvis noen blir sint og ergerlig av en slik grunn, min venn, må det regnes som et lyte. Videre kan det tenkes at en munk ønsker at han, og ikke en annen munk, skal takke for maten etter at de har spist sammen i spisesalen. Men så kan det hende at en annen munk får takke for maten, og det blir han sint og ergerlig for. Hvis noen blir sint og ergerlig av en slik grunn, min venn, må det regnes som et lyte. Videre kan det tenkes at en munk ønsker at han, og ikke en annen munk, skal få undervise de andre munkene i klosteret i læren. Men så kan det hende at en annen munk får undervise i læren, og det blir han sint og ergerlig for. Hvis noen blir sint og ergerlig av en slik grunn, min venn, må det regnes som et lyte. Videre kan det tenkes at en munk ønsker at han, og ikke en annen munk, skal få undervise nonnene, legmennene og legkvinnene i læren. Men så kan det hende at en annen munk får undervise i læren, og det blir han sint og ergerlig for. Hvis noen blir sint og ergerlig av en slik grunn, min venn, må det regnes som et lyte. Videre kan det tenkes at en munk ønsker at de andre munkene, nonnene, legmennene og legkvinnene skal respektere og hedre ham og ha aktelse for ham, og ikke en annen munk. Men så kan det hende de respekterer og hedrer en annen munk og ikke ham, og det blir han sint og ergerlig for. Hvis noen blir sint og ergerlig av en slik grunn, min venn, må det regnes som et lyte. Videre kan det tenkes at en munk ønsker at han, og ikke en annen munk, skal få

en fin kappe i gave. Men så kan det hende at en annen munk får en slik gave, og ikke han, og det blir han sint og ergerlig for. Hvis noen blir sint og ergerlig av en slik grunn, min venn, må det regnes som et lyte. Videre kan det tenkes at en munk ønsker at han, og ikke en annen munk, skal få den beste maten, den beste boligen og de beste medisinerne i gave. Men så kan det hende at en annen munk får slike gaver, og ikke han, og det blir han sint og ergerlig for. Hvis noen blir sint og ergerlig av en slik grunn, min venn, må det regnes som et lyte. Hvis man får se og høre at en munk ikke har kvittet seg med slike dårlige og usunne ønsker, selv om det kanskje er en skogsmunk som bor ute i ødemarken, en munk som bare lever av de matgavene han får, eller en munk som nøyer seg med en simpel kappe sydd sammen av filler, så vil ikke hans medmunker ha aktelse for ham, respektere ham eller hedre ham. Og hvorfor? Jo, nettopp fordi de ser og hører at han ikke har kvittet seg med slike dårlige og usunne ønsker. Det er som om noen skulle komme hjem fra butikken eller smeden med en bronsebolle som var ren og blank, og eierne deretter legger et slangelik, et hundelik eller et menneskelik oppi den, legger en annen bolle over som lokk og tar den med inn i butikken igjen. En annen får se dette og spør: "Hva er det for noe fint du har med deg der?" Så løfter de lokket og ser oppi bollen. Men det de da får se, er så motbydelig og fyller dem slik med vemmelse at de som er sultne, helt mister matlysten, for ikke å snakke om dem som er mette. Slik vil også andre munker miste aktelsen for den som ikke har kvittet seg med slike dårlige og usunne ønsker. Men hvis man får se og høre at en munk har kvittet seg med slike dårlige og usunne ønsker, selv om det kanskje er en landsbymunk, en munk som blir invitert hjem til folk og spiser gode måltider der, eller en munk som bærer en kappe han har fått i gave av borgerne, så vil hans medmunker ha aktelse for ham, respektere ham og hedre ham. Og hvorfor? Jo, nettopp fordi de ser og hører at han har kvittet seg med slike dårlige og usunne ønsker. Det er som om noen skulle komme hjem fra butikken eller smeden med en bronsebolle som var ren og blank, og eierne deretter fyller den med den kokt og rensset ris av fineste sort med mange forskjellige sauser og godbiter, legger en annen bolle over

Page - 85

som lokk og tar den med inn i butikken igjen. En annen får se dette og spør: "Hva er det for noe fint du har med deg der?" Så løfter de lokket og ser oppi bollen. Det de da får se, er så lekkert og appetittvekkende at selv de som er mette, får lyst på det, for ikke å snakke om dem som er sultne. Slik vil også andre munkar få aktelse for den som har kvittet seg med slike dårlige og usunne ønsker." Da sa Moggallāna den store: *Nå kom jeg på en liten historie som illustrerer dette, Sāriputta." *La oss få høre den, min venn." *En gang da jeg var i det bergomkransede Rājagaha, hadde jeg kledd på meg om morgenen, tatt bolle og kappe og gått inn til byen for å motta matgaver. Der holdt vognmakeren Samiti på med å skjære til en hjulfelg. Asketen Panduputta, som tidligere selv hadde vært vognmaker, sto og så på, og han tenkte: *Nå håper jeg vognmakeren Samiti skjærer bort den skjevheten, den ujevnheten og den skavanken på felgen, slik at den kan festes til hjulet uten skjevheter, ujevnheter og skavanker." Og ikke før hadde han tenkt det, før vognmakeren Samiti skar bort nettopp den skjevheten, ujevnheten og skavanken på felgen. Da utstøtte Panduputta et fornøyd rop og sa: "Han skjærer til felgen akkurat som om han skulle ha lest tankene mine!" Slik er det også med slike som ikke har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet av overbevisning, men bare for å ha det som et levebrød. De er sleipe, hyklerske, svikefulle, oppblåste, arrogante og vinglete. De skravler og prater om alt og ingenting, de har ingen kontroll over sansene sine, de spiser uten å kjenne magemål og de prøver ikke å holde seg våkne. De bryr seg ikke om hvordan en eneboer bør oppføre seg, har ingen respekt for treningsnormene, lever i overflod og latskap, de har lett for å få tilbakefall og forlate ensomheten. De er slappe og har liten innsatsvilje, oppmerksomheten deres er forvirret og de har ingen klar forståelse og ingen konsentrasjon. Sinnet deres virrer omkring, de har liten visdom og de sier mye dumt. Med den forklaringen av læren du nettopp har gitt, Sāriputta, er det akkurat som om du skulle ha lest tankene deres. Men de som har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet av overbevisning, er verken sleipe, hyklerske svikefulle, oppblåste, arrogante eller vinglete. De verken

skravler eller prater om alt og ingenting, de har kontroll over sansene sine, de spiser med måte og pleier å holde seg våkne. De oppfører seg slik en eneboer bør oppføre seg, de har respekt for treningsnormene, lever ikke i overflod og latskap, de får ikke tilbakefall og de trives i ensomheten. De er har innsatsvilje og besluttomhet, oppmerksomhet og klar forståelse og konsentrasjon. Sinnet deres er fokusert, de har visdom og de sier ikke noe dumt. Når de får høre denne forklaringen av læren som du her har gitt, Såriputta, da er det som om de drikker og spiser den både i ord og innhold. Det er virkelig bra når en kollega som også praktiserer edel livsførsel, løfter noen opp fra det som er usunt og befester dem i det som er sunt. Det er som om en ung mann eller kvinne skulle pynte seg, vaske håret, ta en krans av lotus, jasmin eller roser i begge hendene og sette den på hodet sitt. Slik er det med dem som har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet av overbevisning. De er verken sleipe, hyklerske svikefulle, oppblåste, arrogante eller vinglete. De verken skravler eller prater om alt og ingenting, de har kontroll over sansene sine, de spiser med måte og pleier å holde seg våkne. De oppfører seg slik en eneboer bør oppføre seg, de har respekt for treningsnormene, lever ikke i overflod og latskap, de får ikke tilbakefall og de trives i ensomheten. De er har innsatsvilje og besluttomhet, oppmerksomhet og klar forståelse og konsentrasjon. Sinnet deres er fokusert, de har visdom og de sier ikke noe dumt. Når de får høre denne forklaringen av læren som du her har gitt, Såriputta, da er det som om de drikker og spiser den både i ord og innhold. Det er virkelig bra når en kollega som også praktiserer edel livsførsel, løfter noen opp fra det som er usunt og befester dem i det som er sunt.” På denne måten frydet de to store personene seg over hverandres kloke uttalelser. Page - 87

6. Om hva en munk kan tenkes å ønske seg

Åkankheyyasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapindikas park Jetalunden i Sāvatthi. Der henvendte Mesteren seg til munkene og sa: *Munker!” *Ja, Mester,” svarte munkene. Mesteren sa: "Følg de etiske treningsnormene, munk, og la treningsdisiplinen beskytte dere. Pass på å ha en god oppførsel og ikke overskrid grensene, men se farene ved selv de minste feiltrinn. Påta dere treningsreglene og overhold dem! Hvis en munk ønsker å bli godt likt, respektert og aktet av sine medmunker, bør han rendyrke sin etikk, finne ro i sinnet, meditere flittig, utvikle innsikt og praktisere i ensomhet. Hvis en munk ønsker å motta kappe, mat, bolig og medisiner, bør han rendyrke sin etikk, finne ro i sinnet, meditere flittig, utvikle innsikt og praktisere i ensomhet. Hvis en munk ønsker at de som gir ham kappe, mat, bolig og medisiner, skal høste gode frukter av sine gaver, bør han rendyrke sin etikk, finne ro i sinnet, meditere flittig, utvikle innsikt og praktisere i ensomhet. Hvis en munk ønsker å være til stor nytte for avdøde slektninger og familiemedlemmer, slik de finner ro i sinnet, bør han rendyrke sin etikk, finne ro i sinnet, meditere flittig, utvikle innsikt og praktisere i ensomhet. Hvis en munk ønsker å overvinne "liker" og "liker ikke", slik at motvilje ikke oppstår i ham, eller han kan overvinne motvilje som eventuelt har oppstått, bør han rendyrke sin etikk, finne ro i sinnet, meditere flittig, utvikle innsikt og praktisere i ensomhet. Hvis en munk ønsker å overvinne frykt og redsel, slik at han ikke blir redd, eller han kan overvinne en redsel som eventuelt har oppstått, bør han rendyrke sin etikk, finne

ro i sinnet, meditere flittig, utvikle innsikt og praktisere i ensomhet. Hvis en munk ønsker å gå inn i de fire meditasjonstilstandene med klart sinn når som helst han måtte ha lyst til det, uten noen vanskelighet eller problem, og leve lykkelig her og nå, bør han rendyrke sin etikk, finne ro i sinnet, meditere flittig, utvikle innsikt og praktisere i ensomhet. Hvis en munk ønsker å fri seg fra former og realisere de fredelige og formløse frigjøringene i sin egen kropp, bør han rendyrke sin etikk, finne ro i sinnet, meditere flittig, utvikle innsikt og praktisere i ensomhet. Hvis en munk ønsker å bryte de tre bindingene, gå ut i strømmen, være sikret mot tilbakefall og være på sikker vei mot fullkommen oppvåkning, bør han rendyrke sin etikk, finne ro i sinnet, meditere flittig, utvikle innsikt og praktisere i ensomhet. Hvis en munk ønsker å bryte de tre bindingene, svekke grådighet, hat og vrangforestillinger og bli en som vender tilbake bare én gang, som bare kommer tilbake til denne verden én gang og deretter gjør slutt på lidelsen, bør han rendyrke sin etikk, finne ro i sinnet, meditere flittig, utvikle innsikt og praktisere i ensomhet. Hvis en munk ønsker å bryte de fem bindingene som binder ham til lavere tilstander og bli en som oppstår spontant og oppnår det endelige nibbana der, og ikke vende tilbake fra den verdenen, bør han rendyrke sin etikk, finne ro i sinnet, meditere flittig, utvikle innsikt og praktisere i ensomhet. Hvis en munk ønsker å utvikle forskjellige paranormale ferdigheter, slik at fra å være én gjør han seg til mange, og fra å være mange gjør han seg til én. Og videre gjør han seg usynlig og kommer til syne igjen. Han går like uhindret gjennom vegger og murer som om de skulle være luft. Han dykker ned i jorden og kommer opp igjen som om det skulle være vann. Han går på vannet uten å synke nedi, som om det skulle være fast grunn. Med korslagte bein ferdes han gjennom luften som fuglen på vingene. Han berører og stryker over sola og månen med handa si, enda så mektige og veldige de er, og han ferdes i sitt legeme helt opp til Brahmas verden. Da bør han rendyrke sin etikk, finne ro i sinnet, meditere flittig, utvikle innsikt og praktisere i ensomhet. Hvis en munk ønsker å utvikle den guddommelige hørsel, slik at han med den rene, guddommelige og overmenneskelige hørsel kan høre både guddommelige og menneskelige lyder, både nære og fjerne, bør han rendyrke sin etikk, finne ro i sinnet, Page - 89

meditere flittig, utvikle innsikt og praktisere i ensomhet. Hvis en munk ønsker å forstå han andre menneskers sinn ut fra sitt eget sinn og erkjenne et grådig sinn som grådig, og erkjenne et sinn uten grådighet som uten grådighet, erkjenne et hatefullt sinn som et hatefullt sinn og et sinn uten hat som et sinn uten hat, erkjenne et forblindet sinn som et forblindet sinn og et ikke forblindet sinn som et ikke forblindet sinn, erkjenne et innskrenket sinn som innskrenket og et adspredt sinn som adspredt, erkjenne et avansert sinn som avansert og et tilbakestående sinn som tilbakestående, erkjenne et laverestående sinn som laverestående og et uovertruffent sinn som uovertruffent, erkjenne et konsentrert sinn som konsentrert og et ukonsentrert sinn som ukonsentrert, erkjenne et frigjort sinn som frigjort og et ikke frigjort sinn som ikke frigjort, bør han rendyrke sin etikk, finne ro i sinnet, meditere flittig, utvikle innsikt og praktisere i ensomhet. Hvis en munk ønsker å huske tidligere oppholdssteder, slik at han husker en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og han til og med kan huske at universet har utvidet seg og trukket seg sammen mange ganger, slik at han husker følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det,” — og han husker like mange detaljer her — *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her” — hvis han vil huske mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk, bør han rendyrke sin etikk, finne ro i sinnet, meditere flittig, utvikle innsikt og praktisere i ensomhet. Hvis en munk ønsker å utvikle rent, himmelsk og overmenneskelig syn og se hvordan alle vesener oppstår og går under, slik at han ser og forstå hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: "Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet, lidelse og pinefulle tilstander. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår og lykkelige tilstander.” — hvis han vil utvikle et slikt rent, himmelsk og

Page - 90

overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under, slik at han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger, bør han rendyrke sin etikk, finne ro i sinnet, meditere flittig, utvikle innsikt og praktisere i ensomhet. Hvis en munk ønsker å utslette forurensningene i sitt sinn og forstå og erkjenne her og nå en frigjøring av sinnet, en frigjøring i visdom uten noen forurensninger, bør han rendyrke sin etikk, finne ro i sinnet, meditere flittig, utvikle innsikt og praktisere i ensomhet. Det var derfor jeg sa til dere, munk: "Følg de etiske treningsnormene, munk, og la treningsdisiplinen beskytte dere. Pass på å ha en god oppførsel og ikke overskrid grensene, men se farene ved selv de minste feiltrinn. Påta dere treningsreglene og overhold dem!" Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 91

7. Lignelsen om tøystykket Vatthuipamasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapindikā park Jeta-lunden i Sāvattī. Der henvendte han seg til munkene, og sa: "Munker!" "Ja, Mester," svarte de. Mesteren sa: "Hvis en farger dypper et skittent og flekkete tøystykke ned i et blått, gult eller rødt fargebad, kommer det til å se like skittent og misfarget ut når han trekker det opp igjen. Og hvorfor? Fordi tøyet ikke var rent. På samme måte kan den som har et urent sinn regne med at det ikke går ham godt. Men hvis en farger dypper et rent og nyvasket tøystykke ned i et blått, gult eller rødt fargebad, kommer det til å ha klare og rene farger når han trekker det opp igjen. Og hvorfor? Fordi tøyet var rent. På samme måte kan den som har et rent sinn regne med at det går ham godt, munker. Og hva menes med sinnets urenheter, munker? Grådighet og overdreven eiertrang er en av sinnets urenheter. Motvilje, sinne, hevnlyst, hykleri, ondskap, misunnelse, gjerrighet, lurei, bedrag, stivsinn, arroganse, stolthet, overlegenhet, nonsjallanse og frekkhet hører også med til sinnets urenheter. Når en munk ser at grådighet og overdreven eiertrang er en av sinnets urenheter, kvitter han seg med disse egenskapene. Og når han ser at motvilje, sinne, hevnlyst, hykleri, ondskap, misunnelse, gjerrighet, lurei, bedrag, stivsinn, arroganse, stolthet, overlegenhet, nonsjallanse og frekkhet også hører med til sinnets urenheter, kvitter han seg med disse egenskapene, munker. Når denne munken har kvittet seg med grådighet, overdreven eiertrang, motvilje, sinne, hevnlyst, hykleri, ondskap, misunnelse, gjerrighet, lurei, bedrag, stivsinn, arroganse, stolthet, overlegenhet, nonsjallanse og frekkhet, finner han dyp glede i å tenke på den oppvåkne: "Han er i sannhet en arahant, en mester som har våknet fullt og helt

Page - 92

ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og atferd, han er lykkelig, han er en som kjenner verden — en uforlignelig trener for folk som kan trenes — guders og menneskers lærer, en våken Mester.” Han finner dyp glede i å tenke på den sanne lære: "Sannheten er blitt tydelig forklart av Mesteren, den sannhet som alle kan finne, som gir direkte resultater, som innbyr til å komme og se selv, som fører framover og som forstandige mennesker kan finne i sitt eget indre.” Og han finner dyp glede i å tenke på fellesskapet: *Mesterens elevfellesskap gjør det som er rett og godt, de er kommet godt i gang på den rette veien. Elevfellesskapet, det vil si de fire par personer, de åtte typer individer, fortjener å få mat, de fortjener å bli invitert, de fortjener gaver og de fortjener respekt. De er den beste åkeren vanlige mennesker kan så sine gode gjerninger i. Nå som han har lagt urenheterne bak seg og er blitt kvitt dem, slik at de er blitt fordrevet, kastet ut og jaget vekk, og han føler dyp glede ved å tenke på den våkne, på sannheten og på fellesskapet, fatter han meningen og sannheten, og han føler den tilfredshet som sannheten fører med seg. Den som er tilfreds finner glede, og den som har glede i sinnet, får ro i kroppen. Den som har ro i kroppen føler velvære, og den som føler velvære får samlet tankene. Når en munk har trengt så langt inn i sannheten og nådd fram til et slikt etisk nivå og en slik visdom, kan han gjerne spise den fineste ris med all slags sauser og alt mulig godt ved siden av, uten at dette skaper noen hindringer for ham. Det er som når et skittent og flekkete tøyestykke blir skinnende rent når det blir vasket i klart og rent vann, eller som når gullet er blitt rensset og foredlet i smelteflammen. Slik også med den munken som har trengt så langt inn i sannheten og nådd fram til et slikt etisk nivå og en slik visdom. Han kan gjerne spise den fineste ris med all slags sauser og alt mulig godt ved siden av, uten at dette skaper noen hindringer for ham. Så fyller han først den ene himmelretningen med vennlige tanker, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløse vennlige tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. På samme måte fyller han den ene himmelretningen med medlidenhet ... medglede ... sinnslikevekt, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløse tanker fulle av

sinnslikevekt om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Da vet han: Slik er dette. Det finnes et lavere og det finnes et høyere nivå. Den endelige utveien ligger hinsides begrepsverdenen.” Når han vet og ser dette, blir sinnet hans fritt fra sansebetingede forurensninger i sinnet, det blir fritt fra forurensninger i sinnet som dreier seg om ambisjoner og det blir fritt fra uvitenhet. Han er fri, og vet at han er fri. Og han vet at nå oppstår det ikke noe nytt, fullført er det opphøyde liv, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. En kan godt si at han har tatt et bad, i innvendig forstand, munker.” Akkurat da satt brahmanen Sundarika Bhåradvāja like i nærheten av Mesteren, og han spurte: *Pleier du å gå og bade i elva Båhuka, Gotama?”

"Hva er det med den elva, brahman, hva skal det være godt for?"

"Folk flest mener at Båhuka er ei hellig og rensende elv, Gotama. Mange går dit og bader for å vaske bort det de har gjort av onde gjerninger." Da sa Mesteren disse versene til brahmanen Sundarika Bhåradvāja: *Dåren kan godt stupe uti elver som Sarassatī, Båhuka og Båhumati, ved Gayā og Adhikakka, ved Sundarikā og Payāga. Selv om han dukket under for godt, ble han ikke rensset for sine svarte gjerninger. Hva kan vel Sundarikā gjøre? Hva kan Payāga og Båhuka? De kan ikke renvaske den som er skyldig i hat og ondskap og enda har ondt i sinne. Page - 94

Hver dag er lykkedag hvis sinnet ditt er rent, hver dag er helligdag hvis sinnet ditt er rent. Hver handling du gjør, er hellig, hvis du gjør det som er godt, med rent sinn. Her kan du bade, brahman. Vis omsorg for alt som lever. Hvis du ikke farer med løgn, hvis ikke du skader noe som lever, hvis ikke du tar det som ikke er ditt, men lever i tillit og ikke er gjerrig — hvorfor skal du da reise til Gayå? Brønnen hjemme er Gayå nok for deg.” Da Mesteren hadde sagt dette, utbrøt brahmanen Sundarika Bhåradvåja: "Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt i deg, Gotama, i læren og i munkefellesskapet. La meg få utgang og opptak av deg, mester Gotama.” Brahmanen Sundarika Bhåradvåja fikk utgang og opptak av Mesteren. Straks etter at han var blitt ordinert, trakk Bhåradvåja seg tilbake i ensomhet og satte alle krefter inn, energisk og uten å nøle. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret

Page - 95

til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Dette forsto han fullt ut, og tok konsekvensene av sin erkjennelse. Og nå var Bhåradvāja en arahant. Page - 96

8. Hardtrening Sallekhasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapindikas park Jetalunden i Savatthi, reiste munken Cunda den store seg fra sin meditasjon utpå kvelden og gikk bort til Mesteren. Han hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Da Cunda hadde satt seg, sa han: *Det oppstår så mange forskjellige synspunkter blant folk, Mester. Det oppstår synspunkter om selvet og det oppstår synspunkter om verden. Kan en munk slippe taket i slike synspunkter og ikke henge seg opp i dem hvis han øver oppmerksomhet fra begynnelsen av?”

*Når det oppstår slike forskjellige synspunkter om selvet og verden, Cunda, når de fester seg og er i omløp, da skal du tenke som så: "Dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv." Når du betrakter disse synspunktene med visdom og ser dem som det de er, kan du slippe taket i dem og unngå å henge deg opp i dem. Nå kan det tenkes at en munk isolerer seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Da tror han kanskje han praktiserer hardtrening. Men dette kalles ikke hardtrening i den edles treningsdisiplin. Det kalles å leve lykkelig her og nå. Det kan også tenkes at en munk lar innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Da tror han kanskje han praktiserer hardtrening. Men dette kalles ikke hardtrening i den edles treningsdisiplin. Det kalles å leve lykkelig her og nå. Det kan også tenkes at en munk ikke lenger søker glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje Page -

meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik:
*Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!" — og blir der. Da tror han kanskje han praktiserer hardtrening. Men dette kalles ikke hardtrening i den edles treningsdisiplin. Det kalles å leve lykkelig her og nå. Det kan også tenkes at en munk gir slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Da tror han kanskje han praktiserer hardtrening. Men dette kalles ikke hardtrening i den edles treningsdisiplin. Det kalles å leve lykkelig her og nå. Det kan også tenkes at en munk hever seg over enhver formbevissthet, Cunda. Han føler ingen fysisk motstand, og reagerer ikke på sanseinntrykk. Han ser rommet som uendelig, og med dette går han inn på rommets uendelighet og blir der. Da tror han kanskje han praktiserer hardtrening. Men dette kalles ikke hardtrening i den edles treningsdisiplin. Det kalles å leve i fred. Det kan også tenkes at en munk hever seg over rommets uendelighet, Cunda. Han ser bevisstheten som uendelig, og med dette går han inn på bevissthetens uendelighet og blir der. Da tror han kanskje han praktiserer hardtrening. Men dette kalles ikke hardtrening i den edles treningsdisiplin. Det kalles å leve i fred. Det kan også tenkes at en munk hever seg over bevissthetens uendelighet, Cunda. Han ser at det ikke er noe som eksisterer, og med dette går han inn på intethet og blir der. Da tror han kanskje han praktiserer hardtrening. Men dette kalles ikke hardtrening i den edles treningsdisiplin. Det kalles å leve i fred. Det kan også tenkes at en munk hever seg over intethet, Cunda, og går inn på den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst. Da tror han kanskje han praktiserer hardtrening. Men dette kalles ikke hardtrening i den edles treningsdisiplin. Det kalles å leve i fred. Slik bør dere praktisere hardtrening, Cunda: (1) *Selv om andre skulle begå voldshandlinger, vil vi la være å bruke vold." Slik bør dere praktisere hardtrening. (2) *Selv om andre skulle begå drap, vil vi la være å drepe." Slik bør dere praktisere hardtrening. Page - 98

(3) *Selv om andre skulle stjele, vil vi la være å stjele.” Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (4) *Selv om andre skulle misbruke sex, vil vi la være å misbruke sex.” Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (5) *Selv om andre skulle fare med løgn, vil vi la være å lyve.” Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (6) *Selv om andre skulle komme med sårende uttalelser, vil vi la være å si noe som kan såre.” Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (7) *Selv om andre skulle baktale hverandre, vil vi la være å baktale noen.” Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (8) *Selv om andre skulle drive med tomprat, vil vi holde oss unna tomprat.” Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (9) *Selv om andre skulle være grådige, vil ikke vi være grådige.” Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (10) *Selv om andre skulle være ondskapsfulle, vil ikke vi være ondskapsfulle.” Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (11) 'Selv om andre skulle ha feil syn, vil vi ha rett syn.” Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (12) 'Selv om andre skulle treffe feil beslutning, vil vi treffe rett beslutning.” Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (13) Selv om andre skulle føre feil tale, vil vi tale rett.” Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (14) *Selv om andre skulle handle feil, vil vi handle rett.” Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (15) *Selv om andre skulle ernære seg ved feil levemåte, vil vi praktisere rett levemåte.” Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (16) *Selv om andre skulle være sløve, vil vi være flittige.” Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (17) *Selv om andre skulle ha feil oppmerksomhet, vil vi ha rett oppmerksomhet.” Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (18) 'Selv om andre skulle ha feil konsentrasjon, vil vi ha rett konsentrasjon.” Slik bør

Page - 99

dere praktisere hardtrenoing. (19) 'Selv om andre skulle ha feil forståelse, vil vi ha rett forståelse." Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (20) 'Selv om andre skulle oppleve feilaktig frigjøring, vil vi oppleve rett frigjøring." Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (21) 'Selv om andre skulle bli overmannet av sløvhet og treghet, vil vi være fri fra sløvhet og treghet." Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (22) 'Selv om andre skulle bli stresset, vil vi være rolige." Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (23) 'Selv om andre skulle være fylt av uvisshet, vil vi overvinne uvissheten." Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (24) 'Selv om andre skulle bli sinte, vil ikke vi bli sinte." Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (25) 'Selv om andre skulle være hevngrerrige, vil ikke vi være hevngrerrige." Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (26) *'Selv om noen skulle tale nedsettende om andre, vil ikke vi tale nedsettende om andre." Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (27) *Selv om noen skulle spotte andre, vil ikke vi spotte noen." Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (28) 'Selv om andre skulle være misunnelige, vil ikke vi være misunnelige." Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (29) 'Selv om andre skulle være grerrige, vil ikke vi være grerrige." Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (30) *Selv om andre skulle være sviskefulle, vil vi holde det vi har lovt." Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (31) *Selv om andre skulle bedra noen, vil ikke vi bedra noen." Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (32) *Selv om andre skulle være sta, vil ikke vi være sta." Slik bør dere praktisere hardtrenoing. (33) *Selv om andre skulle være arrogante, vil ikke vi være arrogante." Slik bør dere praktisere hardtrenoing. Page - 100

(34) 'Selv om andre skulle nekte å lytte til formaninger, vil vi lytte til formaninger." Slik bør dere praktisere hardtrenting. (35) *Selv om andre skulle være dårlige venner, vil vi være gode venner." Slik bør dere praktisere hardtrenting. (36) *Selv om andre skulle være dovne, vil vi være flittige." Slik bør dere praktisere hardtrenting. (37) *Selv om andre ikke skulle vise tillit, vil vi vise tillit." Slik bør dere praktisere hardtrenting. (38) *Selv om andre ikke skulle ha selvrespekt, vil vi ha selvrespekt." Slik bør dere praktisere hardtrenting. (39) *Selv om andre ikke skulle respektere andre, vil vi respektere andre." Slik bør dere praktisere hardtrenting. (40) 'Selv om andre skulle gi blaffen i lærdom, vil vi studere flittig." Slik bør dere praktisere hardtrenting. (41) 'Selv om andre skulle være late, vil vi være energiske." Slik bør dere praktisere hardtrenting. (42) 'Selv om andre er uoppmerksomme, vil vi øve oppmerksomhet." Slik bør dere praktisere hardtrenting. (43) 'Selv om andre skulle ha liten visdom, vil vi søke visdom." Slik bør dere praktisere hardtrenting. (44) 'Selv om andre skulle være sta og tviholde på sine meninger, vil jeg ikke være ensporet og sta." Slik bør dere praktisere hardtrenting. Jeg sier at for å utvikle sunne tilstander er det uhyre nyttig å begynne med en tanke, Cunda, for ikke å snakke om også å la den følges av ord og gjerning. Derfor bør dere tenke slik: (1)*Selv om andre skulle begå voldshandlinger, vil vi la være å bruke vold." (2) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle begå drap, vil vi la være å drepe." (3) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle stjele, vil vi la være å stjele." (4) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle misbruke sex, vil vi la være å misbruke SEK. (5) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle fare med løgn, vil vi la være å lyve." Page - 101

(6) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle komme med sårende uttalelser, vil vi la være å si noe som kan såre.” (7) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle baktale hverandre, vil vi la være å baktale noen.” (8) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle drive med tomprat, vil vi holde oss unna tomprat.” (9) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle være grådige, vil ikke vi være grådige.” (10) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle være ondskapsfulle, vil ikke vi være ondskapsfulle.” (11) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle ha feil syn, vil vi ha rett syn.” (12) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle treffe feil beslutning, vil vi treffe rett beslutning.” (13) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle føre feil tale, vil vi tale rett.” (14) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle handle feil, vil vi handle rett.” (15) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle ernære seg ved feil levemåte, vil vi praktisere rett levemåte.” (16) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle være sløve, vil vi være flittige.” (17) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle ha feil oppmerksomhet, vil vi ha rett oppmerksomhet.” (18) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle ha feil konsentrasjon, vil vi ha rett konsentrasjon.” (19) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle ha feil forståelse, vil vi ha rett forståelse.” (20) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle oppleve feilaktig frigjøring, vil vi oppleve rett frigjøring.” (21) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle bli overmannet av sløvhet og treghet, vil vi være fri fra sløvhet og treghet.” (22) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle bli stresset, vil vi være rolige.” (23) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle være fylt av uvisshet, vil vi overvinne uvissheten.” (24) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle bli sinte, vil ikke vi bli sinte.” (25) Dere bør tenke slik: *Selv om andre skulle være hevnjerrige, vil ikke vi være

hevngjengjerrige.” (26) Dere bør tenke slik: nedsettende om andre.” (27) Dere bør tenke slik: (28) Dere bør tenke slik: misunnelige.” (29) Dere bør tenke slik: (30) Dere bør tenke slik: lovt.” (31) Dere bør tenke slik: (32) Dere bør tenke slik: (33) Dere bør tenke slik: arrogante.” (34) Dere bør tenke slik: til formaninger.” (35) Dere bør tenke slik: venner.” (36) Dere bør tenke slik: (37) Dere bør tenke slik: (38) Dere bør tenke slik: selvrespekt.” (39) Dere bør tenke slik: andre.” (40) Dere bør tenke slik: (41) Dere bør tenke slik: (42) Dere bør tenke slik: oppmerksomhet.” (43) Dere bør tenke slik: (44) Dere bør tenke slik:

*Selv om noen skulle tale nedsettende om andre, vil ikke vi tale
 *Selv om noen skulle spotte andre, vil ikke vi spotte noen.” *Selv om andre skulle være misunnelige, vil ikke vi være Selv om andre skulle være gjerrige, vil ikke vi være gjerrige.” *Selv om andre skulle være sviskefulle, vil vi holde det vi har Selv om andre skulle bedra noen, vil ikke vi bedra noen.” *Selv om andre skulle være sta, vil ikke vi være sta.” *Selv om andre skulle være arrogante, vil ikke vi være Selv om andre skulle nekte å lytte til formaninger, vil vi lytte Selv om andre skulle være dårlige venner, vil vi være gode *Selv om andre skulle være dovne, vil vi være flittige.” *Selv om andre ikke skulle vise tillit, vil vi vise tillit.” *Selv om andre ikke skulle ha selvrespekt, vil vi ha Selv om andre ikke skulle respektere andre, vil vi respektere *Selv om andre skulle gi blaffen i lærdom, vil vi studere flittig.” Selv om andre skulle være late, vil vi være energiske.” *Selv om andre er uoppmerksomme, vil vi øve *Selv om andre skulle ha liten visdom, vil vi søke visdom.” Selv om andre skulle være sta og tviholde på sine meninger, vil jeg ikke være ensporet og sta.” Det går an å gå utenom en vanskelig vei ved å velge en annen og bedre vei, Page - 103

Cunda, eller gå utenom et vanskelig vadested ved å velge et bedre vadested. Dere kan gjøre det samme. (1) En voldelig person kan gå utenom ved ikke å bruke vold. (2) En person med drapstendenser kan gå utenom ved å bestemme seg for ikke å drepe. (3) En tyvaktig person kan gå utenom ved å bestemme seg for ikke å stjele. (4) En person med tendenser til å misbruke sex kan gå utenom ved å bestemme seg for ikke å misbruke sex. (5) En løgnaktig person kan gå utenom ved å bestemme seg for ikke å lyve. (6) En person med tendenser til å komme med sårende uttalelser kan gå utenom ved å bestemme seg for ikke å si noe som kan såre. (7) En person med tendenser til å baktale andre kan gå utenom ved å bestemme seg for ikke å baktale noen. (8) En person med tendenser til tomprat kan gå utenom ved å bestemme seg for å holde seg unna tomprat. (9) En grådig person kan gå utenom ved ikke å være grådig. (10) En ondskapsfull person kan gå utenom ved ikke å være ondskapsfull. (11) En person med feil syn kan gå utenom ved å ha rett syn. (12) En person som har en tendens til å treffe feil beslutninger, kan gå utenom ved å treffe rett beslutning. (13) En person som fører feilaktig tale, kan gå utenom ved å tale rett. (14) En person som handler feil, kan gå utenom ved å handle rett. (15) En person som ernærer seg ved feil levemåte, kan gå utenom ved å praktisere rett levemåte. (16) En sløv person kan gå utenom ved å være flittig. (17) En person med dårlig oppmerksomhet kan gå utenom ved å ha rett oppmerksomhet. (18) En person med dårlig konsentrasjon kan gå utenom ved å ha rett konsentrasjon. (19) En person med dårlig forståelse kan gå utenom ved å ha rett forståelse. (20) En person som opplever feilaktig frigjøring, kan gå utenom ved å oppleve rett frigjøring. (21) En person som blir overmannet av sløvhet og treghet, kan gå utenom ved å fri seg fra sløvhet og treghet. Page - 104

(22) En stresset person kan gå utenom ved å være rolig. (23) En person som er fylt av uvisshet, kan gå utenom ved å overvinne uvissheten. (24) En sint person kan gå utenom ved ikke å bli sint. (25) En hevngjerrig person kan gå utenom ved ikke å være hevngjerrig. (26) En person som taler nedsettende om andre, kan gå utenom ved ikke å tale nedsettende om andre. (27) En spottende person kan gå utenom ved ikke å spotte noen. (28) En misunnelig person kan gå utenom ved ikke å være misunnelig. (29) En gjerrig person kan gå utenom ved ikke å være gjerrig. (30) En svikefull person kan gå utenom ved å holde sine løfter. (31) En bedragersk person kan gå utenom ved ikke å bedra noen. (32) En sta person kan gå utenom ved ikke å være sta. (33) En arrogant person kan gå utenom ved ikke å være arrogant. (34) En person som ikke pleier å lytte til formaninger, kan gå utenom ved å lytte til formaninger. (35) En person som er en dårlig venn, kan gå utenom ved å være en god venn. (36) En doven person kan gå utenom ved å være flittig. (37) En person som ikke viser tillit, kan gå utenom ved å vise tillit. (38) En person uten selvrespekt kan gå utenom ved å ha selvrespekt. (39) En person som ikke pleier å respektere andre, kan gå utenom ved å respektere andre. (40) En person uten lærdom kan gå utenom ved å studere mange sannheter. (41) En lat person kan gå utenom ved å være energisk. (42) En uoppmerksom person kan gå utenom ved å øve oppmerksomhet. (43) En person uten visdom kan gå utenom ved å søke visdom. (44) En person som pleier å være sta og tviholde på sine meninger, kan gå utenom ved ikke å være ensporet og sta. Alle usunne faktorer fører nedover, Cunda, og alle sunne faktorer fører oppover. Derfor: (1) For en voldelig person vil det føre oppover å ikke bruke vold. (2) For en person med drapstendenser vil det føre oppover om han bestemmer seg for

ikke å drepe. (3) For en tyvaktig person vil det føre oppover om han bestemmer seg for ikke å stjele. (4) For en person med tendenser til å misbruke sex vil det føre oppover om han bestemmer seg for ikke å misbruke sex. (5) For en løgnaktig person vil det føre oppover om han bestemmer seg for ikke å lyve. (6) For en person med tendenser til å komme med sårende uttalelser vil det føre oppover om han bestemmer seg for ikke å si noe som kan såre. (7) For en person med tendenser til å baktale andre vil det føre oppover om han bestemmer seg for ikke å baktale noen. (8) For en person med tendenser til tomprat vil det føre oppover om han bestemmer seg for å holde seg unna tomprat. (9) For en grådig person vil det føre oppover om han slutter å være grådig. (10) For en ondskapsfull person vil det føre oppover om han slutter å være ondskapsfull. (11) For en person med feil syn vil det føre oppover å ha rett syn. (12) For en person som har en tendens til å treffe feil beslutninger, vil det føre oppover å treffe rett beslutning. (13) For en person som fører feilaktig tale, vil det føre oppover å tale rett. (14) For en person som handler feil, vil det føre oppover å handle rett. (15) For en person som ernærer seg ved feil levemåte, vil det føre oppover å praktisere rett levemåte. (16) For en sløv person vil det føre oppover å være flittig. (17) For en person med dårlig oppmerksomhet vil det føre oppover å ha rett oppmerksomhet. (18) For en person med dårlig konsentrasjon vil det føre oppover å ha rett konsentrasjon. (19) For en person med dårlig forståelse vil det føre oppover å ha rett forståelse. (20) For en person som opplever feilaktig frigjøring, vil det føre oppover å oppleve rett frigjøring. (21) For en person som blir overmannet av sløvhets og treghet, vil det føre oppover å fri seg fra sløvhets og treghet. (22) For en stresset person vil det føre oppover å være rolig. (23) For en person som er fylt av uvisshet, vil det føre oppover å overvinne uvissheten. Page - 106

(24) For en sint person vil det føre oppover å unngå å bli sint. (25) For en hevngjerrig person vil det føre oppover å unngå å være hevngjerrig. (26) For en person som taler nedsettende om andre, vil det føre oppover å unngå å tale nedsettende om andre. (27) For en spottende person vil det føre oppover å unngå å spotte noen. (28) For en misunnelig person vil det føre oppover å unngå å være misunnelig. (29) For en gjerrig person vil det føre oppover å ikke være gjerrig. (30) For en svekefull person vil det føre oppover å holde sine løfter. (31) For en bedragersk person vil det føre oppover å unngå å bedra noen. (32) For en sta person vil det føre oppover å unngå å være sta. (33) For en arrogant person vil det føre oppover å ikke være arrogant. (34) For en person som ikke pleier å lytte til formaninger, vil det føre oppover å lytte til formaninger. (35) For en person som er en dårlig venn, vil det føre oppover å være en god venn. (36) For en doven person vil det føre oppover å være flittig. (37) For en person som ikke viser tillit, vil det føre oppover å vise tillit. (38) For en person uten selvrespekt vil det føre oppover å ha selvrespekt. (39) For en person som ikke pleier å respektere andre, vil det føre oppover å respektere andre. (40) For en person uten lærdom vil det føre oppover å studere mange sannheter. (41) For en lat person vil det føre oppover å være energisk. (42) For en uoppmerksom person vil det føre oppover å øve oppmerksomhet. (43) For en person uten visdom vil det føre oppover å søke visdom. (44) For en person som pleier å være sta og tviholde på sine meninger, vil det føre oppover å ikke være ensporet og sta. Det nytter ikke å forsøke å trekke en annen opp av sumpen hvis du sitter fast i sumpen selv, Cunda. Men hvis du selv står på fast grunn, da kan du trekke en annen opp av sumpen. Og den som ikke selv er temmet og trenet, og som ikke selv har nådd det endelige nibbana, kan ikke temme og trene en annen og få andre til å nå det endelige nibbana. Men den som selv er temmet og trenet, og som selv har nådd det endelige nibbana, kan temme og trene andre og hjelpe dem til å nå det endelige nibbana. Page - 107

(1) For en voldelig person vil det føre til det endelige nibbana å ikke bruke vold. (2) For en person med drapstendenser vil det føre til det endelige nibbana om han bestemmer seg for ikke å drepe. (3) For en tyvaktig person vil det føre til det endelige nibbana om han bestemmer seg for ikke å stjele. (4) For en person med tendenser til å misbruke sex vil det føre til det endelige nibbana om han bestemmer seg for ikke å misbruke sex. (5) For en løgnaktig person vil det føre til det endelige nibbana om han bestemmer seg for ikke å lyve. (6) For en person med tendenser til å komme med sårende uttalelser vil det føre til det endelige nibbana om han bestemmer seg for ikke å si noe som kan såre. (7) For en person med tendenser til å baktale andre vil det føre til det endelige nibbana om han bestemmer seg for ikke å baktale noen. (8) For en person med tendenser til tomprat vil det føre til det endelige nibbana om han bestemmer seg for å holde seg unna tomprat. (9) For en grådig person vil det føre til det endelige nibbana om han slutter å være grådig. (10) For en ondskapsfull person vil det føre til det endelige nibbana om han slutter å være ondskapsfull. (11) For en person med feil syn vil det føre til det endelige nibbana å ha rett syn. (12) For en person som har en tendens til å treffe feil beslutninger, vil det føre til det endelige nibbana å treffe rett beslutning. (13) For en person som fører feilaktig tale, vil det føre til det endelige nibbana å tale rett. (14) For en person som handler feil, vil det føre til det endelige nibbana å handle rett. (15) For en person som ernærer seg ved feil levemåte, vil det føre til det endelige nibbana å praktisere rett levemåte. (16) For en sløv person vil det føre til det endelige nibbana å være flittig. (17) For en person med dårlig oppmerksomhet vil det føre til det endelige nibbana å ha rett oppmerksomhet. (18) For en person med dårlig konsentrasjon vil det føre til det endelige nibbana å ha rett konsentrasjon. Page - 108

(19) For en person med dårlig forståelse vil det føre til det endelige nibbana å ha rett forståelse. (20) For en person som opplever feilaktig frigjøring, vil det føre til det endelige nibbana å oppleve rett frigjøring. (21) For en person som blir overmannet av sløvhhet og treghet, vil det føre til det endelige nibbana å fri seg fra sløvhhet og treghet. (22) For en stresset person vil det føre til det endelige nibbana å være rolig. (23) For en person som er fylt av uvisshet, vil det føre til det endelige nibbana å overvinne uvissheten. (24) For en sint person vil det føre til det endelige nibbana å unngå å bli sint. (25) For en hevngjerrig person vil det føre til det endelige nibbana å unngå å være hevngjerrig. (26) For en person som taler nedsettende om andre, vil det føre til det endelige nibbana å unngå å tale nedsettende om andre. (27) For en spottende person vil det føre til det endelige nibbana å unngå å spotte noen. (28) For en misunnelig person vil det føre til det endelige nibbana å unngå å være misunnelig. (29) For en gjerrig person vil det føre til det endelige nibbana å ikke være gjerrig. (30) For en sviskefull person vil det føre til det endelige nibbana å holde sine løfter. (31) For en bedragersk person vil det føre til det endelige nibbana å unngå å bedra noen. (32) For en sta person vil det føre til det endelige nibbana å unngå å være sta. (33) For en arrogant person vil det føre til det endelige nibbana å ikke være arrogant. (34) For en person som ikke pleier å lytte til formaninger, vil det føre til det endelige nibbana å lytte til formaninger. (35) For en person som er en dårlig venn, vil det føre til det endelige nibbana å være en god venn. (36) For en doven person vil det føre til det endelige nibbana å være flittig. (37) For en person som ikke viser tillit, vil det føre til det endelige nibbana å vise tillit. (38) For en person uten selvrespekt vil det føre til det endelige nibbana å ha selvrespekt. (39) For en person som ikke pleier å respektere andre, vil det føre til det endelige nibbana å respektere andre. Page - 109

(40) For en person uten lærdom vil det føre til det endelige nibbana å studere mange sannheter. (41) For en lat person vil det føre til det endelige nibbana å være energisk. (42) For en uoppmerksom person vil det føre til det endelige nibbana å øve oppmerksomhet. (43) For en person uten visdom vil det føre til det endelige nibbana å søke visdom. (44) For en person som pleier å være sta og tviholde på sine meninger, vil det føre til det endelige nibbana å ikke være ensporet og sta. Så nå har jeg lært dere hva som er hardtrening, hvordan dere bør tenke, hvordan dere kan gå utenom, hva som fører oppover og hva som fører til det endelige nibbana. Nå har jeg gjort alt det som en lærer kan gjøre for dere, Cunda, fordi jeg har medfølelse med dere og gjerne vil at dere skal få det godt. Her er det trær dere kan sitte under, og her er det rom dere kan meditere 1. Begynn derfor å meditere og ikke vær dovne, så dere ikke skal angre det senere. Det er det rådet jeg vil gi dere.” Slik talte Mesteren, og Cunda den store gledet seg over Mesterens ord. Page - 110

9. Rett syn Sammiāditthisutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapindikas park Jetalunden i Sāvātthi, henvendte Sāriputta seg til munkene og sa: Venner,” sa han. *Ja, min venn,” svarte munkene. Sāriputta sa: *Man snakker om rett syn, mine venner. Men hva vil det si at en elev av den edle har rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den?” *Vi skulle gjerne vandre langt for å høre deg forklare dette, Sāriputta. Det ville være fint om du ville forklare dette for oss, Sāriputta. Det du sier, vil munkene huske.” «Så hør etter, mine venner, og følg med, så skal jeg forklare det.” *Ja, min venn,” svarte munkene. Sāriputta sa: *T den grad den edles elev forstår hva som er usunt og hva som er usunne røtter, og hva som er sunt og hva som er sunne røtter, har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den. Men hva er det som er usunt? Drap er usunt, tyveri er usunt, seksuelle overtredelser, løgn, sladder, sårende tale, tomprat, griskhet, sinne og feilaktig ideologi er usunn. Dette er det som er usunt. Men hva er usunne røtter? Det er grådighet, hat og vrangforestillinger — dette er de usunne røttene. Men hva er det som er sunt? Det er å avstå fra drap, tyveri, seksuelle overtredelser, løgn, sladder, sårende tale, tomprat, griskhet, sinne og feilaktig ideologi. Det er sunt å la dette være. Men hva er da sunne røtter? Det er gavmildhet, vennlighet og visdom — dette er de sunne røttene. I den grad den edles elev har denne forståelsen av hva som er usunt og hva som Page - 111

er usunne røtter, og hva som er sunt og hva som er sunne røtter, slik at han fullt ut har lagt tendenser til lidenskap bak seg, fordrevet tendenser til motvilje, skåret over tendenser til å mene at "jeg er", kvittet seg med uvitenhet, skaffet seg viten og gjort slutt på lidelsen her og nå, i den grad har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den." "Utmerket, min venn," sa munkene og gledet seg over Sâriputtas ord. Så stilte de Sâriputta et nytt spørsmål: *Men kan det finnes en annen metode for at den edles elev kan få rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den?" *Det kan finnes, mine venner," svarte Sâriputta. *T den grad den edles elev forstår ernæring, ernæringens opphav, ernæringens opphør og veien som fører til ernæringens opphør, har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den. Men hva er ernæring, hva er ernæringens opphav, hva er ernæringens opphør og hva er veien som fører til ernæringens opphør, mine venner? Det finnes fire slags ernæring som opprettholder levende vesener eller slike som venter på å bli født. Hvilke fire? Det ene er grov eller fin materiell ernæring, det andre er sanseinntrykk, det tredje er vilje og det fjerde er bevissthet. Ernæringens opphav er når det oppstår begjær, ernæringens opphør er begjærets opphør, og den edle åttedelte vei er veien som fører til ernæringens opphør, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. I den grad den edles elev forstår ernæring, ernæringens opphav, ernæringens opphør og veien som fører til ernæringens opphør, slik at han fullt ut har lagt tendenser til lidenskap bak seg, fordrevet tendenser til motvilje, skåret over tendenser til å mene at jeg er", kvittet seg med uvitenhet, skaffet seg viten og gjort slutt på lidelsen her og nå, i den grad har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den." "Utmerket, min venn," sa munkene og gledet seg over Sâriputtas ord. Så stilte de Sâriputta et nytt spørsmål: Page - 112

*Men kan det finnes det en annen metode for at den edles elev kan få rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den?" *Det kan finnes, mine venner," svarte Såriputta. *T den grad den edles elev forstår lidelse, lidelsens opphav, lidelsens opphør og veien som fører til lidelsens opphør, har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den. Men hva er lidelse, mine venner? Å bli født innebærer lidelse, å bli gammel innebærer lidelse, å dø innebærer lidelse, sorg, klage, smerte, tungsinn og mismot innebærer lidelse. Det innebærer lidelse å være sammen med det som du ikke liker. Det innebærer lidelse å være adskilt fra det som du liker. Det innebærer lidelse når du ikke oppnår det du ønsker deg. Kort sagt, de fem involveringsgruppene innebærer lidelse. Det er dette som kalles lidelse, mine venner. Og hva er lidelsens opphav, mine venner? Det er dette begjæret, som fører til videre eksistens, som henger sammen med nytelseslyst, og som søker nytelser her og der; nemlig sansebegjær, eksistensbegjær og ødeleggelsestrang. Det er dette som kalles lidelsens opphav, mine venner. Og hva er lidelsens opphør, mine venner? Det er den fullstendige lidenskapsløshet overfor dette begjæret og opphevelsen av det, det er å gi det opp, vise det bort, slippe taket i det og bli fri. Det er dette som kalles lidelsens opphør, mine venner. Og hva er veien som fører til lidelsens opphør, mine venner? Det er den edle åttedelte vei, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. Det er dette som kalles veien som fører til lidelsens opphør, mine venner. I den grad den edles elev forstår lidelse, lidelsens opphav, lidelsens opphør og veien som fører til lidelsens opphør, slik at han fullt ut har lagt tendenser til lidenskap bak seg, fordrevet tendenser til motvilje, skåret over tendenser til å mene at "jeg er", kvittet seg med uvitenhet, skaffet seg viten og gjort slutt på lidelsen her og nå, i den grad har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den." "Utmerket, min venn," sa munkene og gledet seg over Såriputtas ord. Så stilte Page - 113

de Sāriputta et nytt spørsmål: *Men kan det finnes det en annen metode for at den edles elev kan få rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den?" *Det kan finnes, mine venner," svarte Sāriputta. *T den grad den edles elev forstår forfall og undergang, forfallets og undergangens opphav, forfallets og undergangens opphør og veien som fører til forfallets og undergangens opphør, har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den. Men hva er forfall og undergang, mine venner? Hva er forfallets og undergangens opphav? Hva er forfallets og undergangens opphør? Og hva er veien som fører til forfallets og undergangens opphør? Når forskjellige vesener innen en eller annen biologisk klasse eldes, når de blir gamle, når tennene faller ut og håret blir grått, når huden blir rynkete, livskraften ebber ut og sansene svekkes, da kalles det alderdom. Når forskjellige vesener innen en eller annen biologisk klasse går bort, går i oppløsning, forsvinner, dør, slukner — når tiden er ute, involveringsgruppene faller fra hverandre og det døde skallet blir liggende tilbake — da kalles det død. En slik alderdom og død kalles forfall og undergang. Når tilblivelse oppstår, oppstår forfall og undergang. Når tilblivelse opphører, opphører forfall og undergang. Veien til forfallets og undergangens opphør er den edle åttedelte vei, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. I den grad den edles elev forstår forfall og undergang, forfallets og undergangens opphav, forfallets og undergangens opphør og veien som fører til forfallets og undergangens opphør, slik at han fullt ut har lagt tendenser til lidenskap bak seg, fordrevet tendenser til motvilje, skåret over tendenser til å mene at jeg er", kvittet seg med uvitenhet, skaffet seg viten og gjort slutt på lidelsen her og nå, i den grad har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den." "Utmerket, min venn," sa munkene og gledet seg over Sāriputtas ord. Så stilte de Sāriputta et nytt spørsmål: Page - 114

*Men kan det finnes det en annen metode for at den edles elev kan få rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den?" *Det kan finnes, mine venner," svarte Såriputta. *T den grad den edles elev forstår tilblivelse, tilblivelsens opphav, tilblivelsens opphør og veien som fører til tilblivelsens opphør, har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den. Men hva er tilblivelse, mine venner? Hva er tilblivelsens opphav? Hva er tilblivelsens opphør? Og hva er veien som fører til tilblivelsens opphør? Når forskjellige vesener blir født, oppstår, trer fram og blir til innen en eller annen biologisk klasse, når involveringsgruppene kommer til syne og sansefeltene erverves, da kalles det tilblivelse, mine venner. Når forventningsmønstre oppstår, oppstår tilblivelse. Når forventningsmønstre opphører, opphører tilblivelse. Veien til tilblivelsens opphør er den edle åttedelte vei, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. I den grad den edles elev forstår tilblivelse, tilblivelsens opphav, tilblivelsens opphør og veien som fører til tilblivelsens opphør, slik at han fullt ut har lagt tendenser til lidenskap bak seg, fordrevet tendenser til motvilje, skåret over tendenser til å mene at jeg er", kvittet seg med uvitenhet, skaffet seg viten og gjort slutt på lidelsen her og nå, i den grad har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den." "Utmerket, min venn," sa munkene og gledet seg over Såriputtas ord. Så stilte de Såriputta et nytt spørsmål: *Men kan det finnes det en annen metode for at den edles elev kan få rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den?" *Det kan finnes, mine venner," svarte Såriputta. *T den grad den edles elev forstår forventningsmønstre, forventningsmønstrenes opphav, forventningsmønstrenes opphør og veien som fører til forventningsmønstrenes opphør, har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den. Men hva er forventningsmønstre, mine venner? Hva er forventningsmønstrenes

opphav? Hva er forventningsmønstrenes opphør? Og hva er veien som fører til forventningsmønstrenes opphør? Det finnes tre slags forventningsmønstre: forventninger om sansenytelser, forventninger om former og formløse forventninger. Når involveringer oppstår, oppstår forventningsmønstre. Når involveringer opphører, opphører forventningsmønstre. Veien til forventningsmønstrenes opphør er den edle åttedelte vei, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. I den grad den edles elev forstår forventningsmønstre, forventningsmønstrenes opphav, forventningsmønstrenes opphør og veien som fører til forventningsmønstrenes opphør, slik at han fullt ut har lagt tendenser til lidenskap bak seg, fordrevet tendenser til motvilje, skåret over tendenser til å mene at *jeg er”, kvittet seg med uvitenhet, skaffet seg viten og gjort slutt på lidelsen her og nå, i den grad har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den.” "Utmerket, min venn,” sa munkene og gledet seg over Såriputtas ord. Så stilte de Såriputta et nytt spørsmål: *Men kan det finnes det en annen metode for at den edles elev kan få rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den?” *Det kan finnes, mine venner,” svarte Såriputta. *T den grad den edles elev forstår involveringer, involveringenes opphav, involveringenes opphør og veien som fører til involveringenes opphør, har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den. Men hva er involveringer, mine venner? Hva er involveringenes opphav? Hva er involveringenes opphør? Og hva er veien som fører til involveringenes opphør? Det finnes fire slags involveringer. Det er å involvere seg i sansenytelser, involvere seg i teorier, involvere seg i ritualer og seremonier, og involvere seg i personlighetsteorier. Når lengsler oppstår, oppstår involveringer. Når lengsler opphører, opphører involveringen. Veien til involveringenes opphør er den edle åttedelte vei, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. I den grad den edles elev forstår involveringer, involveringenes opphav, Page - 116

involveringenes opphør og veien som fører til involveringenes opphør, slik at han fullt ut har lagt tendenser til lidenskap bak seg, fordrevet tendenser til motvilje, skåret over tendenser til å mene at *jeg er”, kvittet seg med uvitenhet, skaffet seg viten og gjort slutt på lidelsen her og nå, i den grad har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den.” "Utmerket, min venn,” sa munkene og gledet seg over Såriputtas ord. Så stilte de Såriputta et nytt spørsmål: *Men kan det finnes det en annen metode for at den edles elev kan få rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den?” *Det kan finnes, mine venner,” svarte Såriputta. *T den grad den edles elev forstår lengsler, lengslenes opphav, lengslenes opphør og veien som fører til lengslenes opphør, har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den. Men hva er lengsler, mine venner? Hva er lengslenes opphav? Hva er lengslenes opphør? Og hva er veien som fører til lengslenes opphør? Det finnes seks slags lengsler. Det er lengsler etter synlige former, lengsler etter lyder, lengsler etter dufter, lengsler etter smaker, lengsler etter berøringer og lengsler etter ideer. Når følelser oppstår, oppstår lengsler. Når følelser opphører, opphører lengsler. Veien til lengslenes opphør er den edle åttedelte vei, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. I den grad den edles elev forstår lengsler, lengslenes opphav, lengslenes opphør og veien som fører til lengslenes opphør, slik at han fullt ut har lagt tendenser til lidenskap bak seg, fordrevet tendenser til motvilje, skåret over tendenser til å mene at jeg er”, kvittet seg med uvitenhet, skaffet seg viten og gjort slutt på lidelsen her og nå, i den grad har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den.” "Utmerket, min venn,” sa munkene og gledet seg over Såriputtas ord. Så stilte de Såriputta et nytt spørsmål: *Men kan det finnes det en annen metode for at den edles elev kan få rett syn, Page - 117

slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den?” *Det kan finnes, mine venner,” svarte Sårputta. *T den grad den edles elev forstår følelser, følelsenes opphav, følelsenes opphør og veien som fører til følelsenes opphør, har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den. Men hva er følelser, mine venner? Hva er følelsenes opphav? Hva er følelsenes opphør? Og hva er veien som fører til følelsenes opphør? Det finnes seks slags følelser. Det er følelser knyttet til synsinntrykk, følelser knyttet til hørselsinntrykk, følelser knyttet til lukteinntrykk, følelser knyttet til smaksinntrykk, følelser knyttet til berøringer og følelser knyttet til sinnet. Når persepsjoner oppstår, oppstår følelser. Når persepsjoner opphører, opphører følelser. Veien til følelsenes opphør er den edle åttedelte vei, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. I den grad den edles elev forstår følelser, følelsenes opphav, følelsenes opphør og veien som fører til følelsenes opphør, slik at han fullt ut har lagt tendenser til lidenskap bak seg, fordrevet tendenser til motvilje, skåret over tendenser til å mene at jeg er”, kvittet seg med uvitenhet, skaffet seg viten og gjort slutt på lidelsen her og nå, i den grad har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den.” "Utmerket, min venn,” sa munkene og gledet seg over Sårputtas ord. Så stilte de Sårputta et nytt spørsmål: *Men kan det finnes det en annen metode for at den edles elev kan få rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den?” *Det kan finnes, mine venner,” svarte Sårputta. *T den grad den edles elev forstår persepsjoner, persepsjonenes opphav, persepsjonenes opphør og veien som fører til persepsjonenes opphør, har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den. Men hva er persepsjoner, mine venner? Hva er persepsjonenes opphav? Hva er persepsjonenes opphør? Og hva er veien som fører til persepsjonenes opphør? Page - 118

Det finnes seks slags persepsjoner. Det er persepsjoner knyttet til synsinntrykk, persepsjoner knyttet til hørselsinntrykk, persepsjoner knyttet til lukteinntrykk, persepsjoner knyttet til smaksinntrykk, persepsjoner knyttet til berøringer og persepsjoner knyttet til sinnet. Når de seks sansefeltene oppstår, oppstår persepsjoner. Når de seks sansefeltene opphører, opphører persepsjoner. Veien til persepsjonenes opphør er den edle åttedelte vei, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. I den grad den edles elev forstår persepsjoner, persepsjonenes opphav, persepsjonenes opphør og veien som fører til persepsjonenes opphør, slik at han fullt ut har lagt tendenser til lidenskap bak seg, fordrevet tendenser til motvilje, skåret over tendenser til å mene at *jeg er”, kvittet seg med uvitenhet, skaffet seg viten og gjort slutt på lidelsen her og nå, i den grad har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den.” "Utmerket, min venn,” sa munkene og gledet seg over Såriputtas ord. Så stilte de Såriputta et nytt spørsmål: *Men kan det finnes det en annen metode for at den edles elev kan få rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den?” *Det kan finnes, mine venner,” svarte Såriputta. *T den grad den edles elev forstår de seks sansefeltene, de seks sansefeltenes opphav, de seks sansefeltenes opphør og veien som fører til de seks sansefeltenes opphør, har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den. Men hva er de seks sansefeltene, mine venner? Hva er de seks sansefeltenes opphav? Hva er de seks sansefeltenes opphør? Og hva er veien som fører til de seks sansefeltenes opphør? Det finnes seks sansefelt. Det er synssansefeltet, hørselssansefeltet, luktesansefeltet, smakssansefeltet, berøringssansefeltet og sinnssansefeltet. Når de spaltning i subjekt og objekt oppstår, oppstår de seks sansefeltene. Når spaltning i subjekt og objekt opphører, opphører de seks sansefeltene. Veien til sansefeltenes opphør er den edle åttedelte vei, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon.

I den grad den edles elev forstår de seks sansefeltene, de seks sansefeltenes opphav, de seks sansefeltenes opphør og veien som fører til de seks sansefeltenes opphør, slik at han fullt ut har lagt tendenser til lidenskap bak seg, fordrevet tendenser til motvilje, skåret over tendenser til å mene at *jeg er”, kvittet seg med uvitenhet, skaffet seg viten og gjort slutt på lidelsen her og nå, i den grad har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den.” "Utmerket, min venn,” sa munkene og gledet seg over Såriputtas ord. Så stilte de Såriputta et nytt spørsmål: *Men kan det finnes det en annen metode for at den edles elev kan få rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den?” *Det kan finnes, mine venner,” svarte Såriputta. *T den grad den edles elev forstår spaltningen i subjekt og objekt, opphavet til spaltningen i subjekt og objekt, hvordan spaltningen i subjekt og objekt opphører og veien som fører til at spaltningen i subjekt og objekt opphører, har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den. Men hva er spaltningen i subjekt og objekt, mine venner? Hva er opphavet til spaltningen i subjekt og objekt? Hvordan opphører spaltningen i subjekt og objekt? Og hva er veien som fører til at spaltningen i subjekt og objekt opphører? Følelse, identifikasjoner, intensjoner, persepsjon og oppmerksomhet — dette kalles subjekt. De fire grunnegenskapene og de primærsanseinntrykkene som er basert på disse fire grunnegenskapene — dette kalles objekt. Til sammen utgjør disse spaltningen i subjekt og objekt. Når den skjelnende bevisstheten oppstår, oppstår spaltningen i subjekt og objekt. Når den skjelnende bevisstheten opphører, opphører spaltningen i subjekt og objekt. Veien som fører til at spaltningen i subjekt og objekt opphører, er den edle åttedelte vei, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. I den grad den edles elev forstår spaltningen i subjekt og objekt, opphavet til spaltningen i subjekt og objekt, hvordan spaltningen i subjekt og objekt opphører og veien som fører til at spaltningen i subjekt og objekt opphører, slik at han fullt ut har lagt tendenser til lidenskap bak seg, fordrevet tendenser til motvilje, skåret over tendenser til å mene at jeg er”, kvittet seg med uvitenhet, skaffet seg viten og gjort slutt på lidelsen

her og nå, i den grad har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den." "Utmerket, min venn," sa munkene og gledet seg over Såriputtas ord. Så stilte de Såriputta et nytt spørsmål: *Men kan det finnes det en annen metode for at den edles elev kan få rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den?" *Det kan finnes, mine venner," svarte Såriputta. *T den grad den edles elev forstår bevisstheten, bevissthetens opphav, bevissthetens opphør og veien som fører til bevissthetens opphør, har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den. Men hva er bevisstheten, mine venner? Hva er bevissthetens opphav? Hva er bevissthetens opphør? Og hva er veien som fører til bevissthetens opphør? Det finnes seks slags bevissthet. Det er synsbevissthet, hørselsbevissthet, luktebevissthet, smaksbevissthet, berøringsbevissthet og sinnsbevissthet. Når reaksjoner oppstår, oppstår bevisstheten. Når reaksjoner opphører, opphører bevisstheten. Veien som fører til bevissthetens opphør er den edle åttedelte vei, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. I den grad den edles elev forstår bevisstheten, bevissthetens opphav, bevissthetens opphør og veien som fører til bevissthetens opphør, slik at han fullt ut har lagt tendenser til lidenskap bak seg, fordrevet tendenser til motvilje, skåret over tendenser til å mene at "jeg er", kvittet seg med uvitenhet, skaffet seg viten og gjort slutt på lidelsen her og nå, i den grad har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den." "Utmerket, min venn," sa munkene og gledet seg over Såriputtas ord. Så stilte de Såriputta et nytt spørsmål: *Men kan det finnes det en annen metode for at den edles elev kan få rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den?" *Det kan finnes, mine venner," svarte Såriputta. *T den grad den edles elev forstår reaksjoner, reaksjonenes opphav, reaksjonenes

opphør og veien som fører til reaksjonenes opphør, har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den. Men hva er reaksjoner, mine venner? Hva er reaksjonenes opphav? Hva er reaksjonenes opphør? Og hva er veien som fører til reaksjonenes opphør? Det finnes tre slags reaksjoner. Det er reaksjoner i form av handling, reaksjoner i form av tale og reaksjoner i form av tanke. Når uvitenhet oppstår, oppstår reaksjoner. Når uvitenhet opphører, opphører reaksjoner. Veien som fører til reaksjonenes opphør, er den edle åttedelte vei, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. I den grad den edles elev forstår reaksjoner, reaksjonenes opphav, reaksjonenes opphør og veien som fører til reaksjonenes opphør, slik at han fullt ut har lagt tendenser til lidenskap bak seg, fordrevet tendenser til motvilje, skåret over tendenser til å mene at jeg er”, kvittet seg med uvitenhet, skaffet seg viten og gjort slutt på lidelsen her og nå, i den grad har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den.” "Utmerket, min venn,” sa munkene og gledet seg over Sāriputtas ord. Så stilte de Sāriputta et nytt spørsmål: *Men kan det finnes det en annen metode for at den edles elev kan få rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den?” *Det kan finnes, mine venner,” svarte Sāriputta. *T den grad den edles elev forstår uvitenhet, uvitenhetens opphav, uvitenhetens opphør og veien som fører til uvitenhetens opphør, har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den. Men hva er uvitenhet, mine venner? Hva er uvitenhetens opphav? Hva er uvitenhetens opphør? Og hva er veien som fører til uvitenhetens opphør? Det er når man ikke har kunnskap om lidelse, ikke har kunnskap om lidelsens opphav, ikke har kunnskap om lidelsens opphør og ikke har kunnskap om veien som fører til lidelsens opphør. Dette kalles uvitenhet. Når sinnets forurensninger oppstår, oppstår uvitenheten. Når sinnets forurensninger opphører, opphører uvitenheten. Veien som fører til uvitenhetens opphør, er den edle åttedelte vei, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett

konsentrasjon. I den grad den edles elev forstår uvitenhet, uvitenhetens opphav, uvitenhetens opphør og veien som fører til uvitenhetens opphør, slik at han fullt ut har lagt tendenser til lidenskap bak seg, fordrevet tendenser til motvilje, skåret over tendenser til å mene at jeg er”, kvittet seg med uvitenhet, skaffet seg viten og gjort slutt på lidelsen her og nå, i den grad har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den.” "Utmerket, min venn,” sa munkene og gledet seg over Såriputtas ord. Så stilte de Såriputta et nytt spørsmål: *Men kan det finnes det en annen metode for at den edles elev kan få rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den?” *Det kan finnes, mine venner,” svarte Såriputta. *T den grad den edles elev forstår sinnets forurensninger, opphavet til sinnets forurensninger, hvordan sinnets forurensninger opphører og veien som fører til at sinnets forurensninger opphører, har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i den. Men hva er sinnets forurensninger, mine venner? Hva er opphavet til sinnets forurensninger? Hvordan sinnets opphører forurensninger? Og hva er veien som fører til at sinnets forurensninger opphører? Det finnes tre sinnets forurensninger. Det er sanselighetens forurensning, forventningenes forurensning og uvitenhetens forurensning. Når uvitenheten oppstår, oppstår sinnets forurensninger. Når uvitenheten opphører, opphører sinnets forurensninger. Veien som fører til opphør av sinnets forurensninger, er den edle åttedelte vei, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. I den grad den edles elev forstår sinnets forurensninger, opphavet til sinnets forurensninger, hvordan sinnets forurensninger opphører og veien som fører til at sinnets forurensninger opphører, slik at han fullt ut har lagt tendenser til lidenskap bak seg, fordrevet tendenser til motvilje, skåret over tendenser til å mene at 'jeg er”, kvittet seg med uvitenhet, skaffet seg viten og gjort slutt på lidelsen her og nå, i den grad har han rett syn, slik at han ser tingene riktig og får full tillit til læren og virkelig kommer inn i

Page - 123

bb den. Slik talte Såriputta, og munkene gledet seg over
Såriputtas ord. Page - 124

10. Teksten om oppmerksomhetens hovedområder.

Satipatthānasutta. 1. Innledning Slik har jeg hørt det: En gang holdt Mesteren til blant kuruene, i en av byene deres som het Kammaāsaddhamma. Der henvendte Mesteren seg til munkene og sa: *Munker!” *Mester,” svarte de ham. Mesteren talte slik: *Her er en vei som fører direkte til målet, munk, til foredling av levende vesener, til å overvinne sorg og klage, til å gjøre slutt på smerte og tungsinn, til å finne den rette metoden og til selv å erfare nibbana, nemlig oppmerksomhet på de fire hovedområdene. Hvilke fire? Her, i dette treningssystemet, gir du slipp på attrå og motvilje overfor verden, og betrakter kroppen som kropp, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. Du gir slipp på attrå og motvilje overfor verden, og betrakter følelsene som følelser, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. Du gir slipp på attrå og motvilje overfor verden, og betrakter tankene som tanker, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. Du gir slipp på attrå og motvilje overfor verden, og betrakter fenomenene som fenomener, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. 2. Betraktning av kroppen Men hvordan betrakter du kroppen som kropp? 2a. Betraktning av åndedrettet Du går ut i skogen eller under et tre eller i en erom og setter deg ned med korslagte bein. Du holder kroppen rak og fester oppmerksomheten framfor deg. Page - 125

Så retter du oppmerksomheten mot innånding og utånding. Hvis du foretar en lang innånding, merker du deg: Jeg foretar en lang innånding. Hvis du foretar en lang utånding, merker du deg: Jeg foretar en lang utånding. Hvis du foretar en kort innånding, merker du deg: Jeg foretar en kort innånding. Hvis du foretar en kort utånding, merker du deg: Jeg foretar en kort utånding. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn observerer jeg hele kroppen, og slik: Mens jeg puster ut og inn lar jeg kroppens enkeltfaktorer falle til ro. Det er som når en dyktig tredreier eller lærlingen hans gjør et langt snitt, munker. Da merker han seg at han gjør et langt snitt. Og når han gjør et kort snitt, da merker han seg at han gjør et kort snitt. Nettopp slik er det når du foretar en lang innånding. Da merker du deg: Jeg foretar en lang innånding. Hvis du foretar en lang utånding, merker du deg: Jeg foretar en lang utånding. Hvis du foretar en kort innånding, merker du deg: Jeg foretar en kort innånding. Hvis du foretar en kort utånding, merker du deg: Jeg foretar en kort utånding. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn observerer jeg hele kroppen, og slik: Mens jeg puster ut og inn lar jeg kroppens enkeltfaktorer falle til ro. Slik betrakter du din egen kropp som kropp, eller du betrakter andres kropp som kropp, eller du betrakter både din egen og andres kropp som kropp. Du betrakter hvordan de legemlige fenomener oppstår, du betrakter hvordan de legemlige fenomener blir borte, eller du betrakter hvordan de legemlige fenomener oppstår og blir borte. Du er oppmerksom på at kroppen eksisterer, men bare i den grad som er nødvendig for observasjon og erkjennelse. Du ferdes uten å være avhengig av noe, og uten å holde fast på noe i verden. Slik betrakter du kroppen som kropp. 2b. Betraktning av kroppens stillinger Og videre, når du går, merker du deg: går. Når du står, merker du deg: står. Når du sitter, merker du deg: sitter. Når du ligger, merker du deg: ligger. Uansett hvilken stilling kroppen din befinner seg i, så merker du deg det nøyaktig som det er. Slik betrakter du din egen kropp som kropp, eller du betrakter andres kropp som kropp, eller du betrakter både din egen og andres kropp som kropp. Du betrakter hvordan de legemlige fenomener oppstår, du betrakter hvordan de legemlige fenomener blir

borte, eller du betrakter hvordan de legemlige fenomener oppstår og blir borte. Du er oppmerksom på at kroppen eksisterer, men bare i den grad som er nødvendig for observasjon og erkjennelse. Du ferdes uten å være avhengig av noe, og uten å holde fast på noe i verden. Slik betrakter du kroppen som kropp. 2c. Betraktning av kroppens aktiviteter Og videre, når du går fram og tilbake, så gjør du dette med klar forståelse. Når du ser på noe eller ser deg omkring, gjør du dette med klar forståelse. Når du bøyer eller retter ut deler av kroppen, gjør du dette med klar forståelse. Når du kler deg eller bærer matskåla di, gjør du dette med klar forståelse. Når du spiser, drikker, tygger og smaker, gjør du dette med klar forståelse. Når du tømmer deg for avføring og urin, gjør du dette med klar forståelse. Så lenge du er våken, enten du går, står sitter, legger, taler eller tier, så gjør du dette med klar forståelse. Slik betrakter du din egen kropp som kropp, eller du betrakter andres kropp som kropp, eller du betrakter både din egen og andres kropp som kropp. Du betrakter hvordan de legemlige fenomener oppstår, du betrakter hvordan de legemlige fenomener blir borte, eller du betrakter hvordan de legemlige fenomener oppstår og blir borte. Du er oppmerksom på at kroppen eksisterer, men bare i den grad som er nødvendig for observasjon og erkjennelse. Du ferdes uten å være avhengig av noe, og uten å holde fast på noe i verden. Slik betrakter du kroppen som kropp. 2d. Betraktning av kroppens deler Og videre, betrakter du nettopp denne kroppen fra fotsålene til hårspissene og ned igjen, omgitt av huden, fylt av mange slags urenheter: I denne kroppen er det hodehår, kroppshår, negler, tenner, hud, kjøtt, sener, knokler, beinmarg, nyrer, hjerte, lever, mellomgolv, milt, lunger, tarmer, spiserør, magesekk, ekskrementer, galle, slim, puss, blod, svette, fett, tårer, vevsvæske, spytt, snørr, leddvæske og urin. Det er liksom en matkjeller med dør i begge ender, munker, - fylt med all slags korn, såsom høylandsris, lavlandsris, gule og grønne bønner, sesamfrø og skallet ris. Hvis en mann med synet i behold skulle åpne dørene, ville han se at dette er høylandsris, dette er lavlandsris, dette er gule og dette er grønne bønner, dette er sesamfrø og dette er

Page - 127

skallet ris. Og på samme måte betrakter du nettopp denne kroppen fra fotsålene til hårspissene og ned igjen, omgitt av huden, fylt av mange slags urenheter: I denne kroppen er det hodehår, kroppshår, negler, tenner, hud, kjøtt, sener, knokler, beinmarg, nyrer, hjerte, lever, mellomgolv, milt, lunger, tarmer, spiserør, magesekk, ekskrementer, galle, slim, puss, blod, svette, fett, tårer, vevsvæske, spytt, snørr, leddvæske og urin. Slik betrakter du din egen kropp som kropp, eller du betrakter andres kropp som kropp, eller du betrakter både din egen og andres kropp som kropp. Du betrakter hvordan de legemlige fenomener oppstår, du betrakter hvordan de legemlige fenomener blir borte, eller du betrakter hvordan de legemlige fenomener oppstår og blir borte. Du er oppmerksom på at kroppen eksisterer, men bare i den grad som er nødvendig for observasjon og erkjennelse. Du ferdes uten å være avhengig av noe, og uten å holde fast på noe i verden. Slik betrakter du kroppen som kropp. 2e. Betraktning av kroppens grunnegenskaper Og videre, betrakter du nettopp denne kroppen som den står og går, og analyserer dens grunnegenskaper: I denne kroppen finnes jordegenskaper, vannegenskaper, ildegenskaper og luftegenskaper. Det er som når en dyktig slakter eller lærlingen hans har slaktet ei ku og partert den, munker, og slått seg ned på et gatehjørne. På samme vis betrakter du nettopp denne kroppen som den står og går, og analyserer dens grunnegenskaper: I denne kroppen finnes jordegenskaper, vannegenskaper, ildegenskaper og luftegenskaper. Slik betrakter du din egen kropp som kropp, eller du betrakter andres kropp som kropp, eller du betrakter både din egen og andres kropp som kropp. Du betrakter hvordan de legemlige fenomener oppstår, du betrakter hvordan de legemlige fenomener blir borte, eller du betrakter hvordan de legemlige fenomener oppstår og blir borte. Du er oppmerksom på at kroppen eksisterer, men bare i den grad som er nødvendig for observasjon og erkjennelse. Du ferdes uten å være avhengig av noe, og uten å holde fast på noe i verden. Slik betrakter du kroppen som kropp. 2f. Betraktning av kroppens oppløsning Page - 128

Og videre ser du på din egen kropp som om du skulle se et lik som var slengt bort på likplassen, som har vært dødt i en eller to eller tre dager, oppsvulmet, blåsvart og råtnende. Da tenker du: Denne min egen kropp er av samme natur, slik vil det gå med den også, det er ingen måte å komme unna på. Slik betrakter du din egen kropp som kropp, eller du betrakter andres kropp som kropp, eller du betrakter både din egen og andres kropp som kropp. Du betrakter hvordan de legemlige fenomener oppstår, du betrakter hvordan de legemlige fenomener blir borte, eller du betrakter hvordan de legemlige fenomener oppstår og blir borte. Du er oppmerksom på at kroppen eksisterer, men bare i den grad som er nødvendig for observasjon og erkjennelse. Du ferdes uten å være avhengig av noe, og uten å holde fast på noe i verden. Slik betrakter du kroppen som kropp. Og videre ser du på din egen kropp som om du skulle se et lik som var slengt bort på likplassen, - som kråker hadde spist på, som hauker, gribber, hunder, sjakaler og forskjellige slags småkryp hadde spist på. Da tenker du: Denne min egen kropp er av samme natur, slik vil det gå med den også, det er ingen måte å komme unna på. Slik betrakter du også din egen kropp som kropp, ... Og videre ser du på din egen kropp som om du skulle se et lik som var slengt bort på likplassen, - et skjelett som holdes sammen av leddbånd, blodig og med kjøttrester på et skjelett som holdes sammen av leddbånd, blodig, men uten kjøtt på et skjelett som holdes sammen av leddbånd, men uten kjøtt eller blod på løsrevne knokler slengt til alle kanter, her et bein fra handa, der et bein fra foten, her et leggbein, der et lårbein, et hoftebein, ryggvirvler, en hodeskalle. Da tenker du: Denne min egen kropp er av samme natur, slik vil det gå med den også, det er ingen måte å komme unna på. Slik betrakter du også din egen kropp som kropp, ... Og videre ser du på din egen kropp som om du skulle se et lik som var slengt bort på likplassen, - med hvite og avblekede beinpiper mer enn et år gamle knokler i en haug oppsmuldrende råtne knokkelrester. Da tenker du: Denne min egen kropp er av samme natur, slik vil det gå med den også, det er ingen måte å komme unna på. Page - 129

Slik betrakter du din egen kropp som kropp, eller du betrakter andres kropp som kropp, eller du betrakter både din egen og andres kropp som kropp. Du betrakter hvordan de legemlige fenomener oppstår, du betrakter hvordan de legemlige fenomener blir borte, eller du betrakter hvordan de legemlige fenomener oppstår og blir borte. Du er oppmerksom på at kroppen eksisterer, men bare i den grad som er nødvendig for observasjon og erkjennelse. Du ferdes uten å være avhengig av noe, og uten å holde fast på noe i verden. Slik betrakter du også kroppen som kropp. 3. Betraktning av følelsene Men hvordan betrakter du følelsene som følelser? Når du opplever en god følelse, merker du deg: Opplever en god følelse. Når du opplever en vond følelse, merker du deg: Opplever en vond følelse. Når du opplever en følelse som verken er vond eller god, merker du deg: Opplever en følelse som verken er vond eller god. Når du opplever en god følelse i kroppen, merker du deg: Opplever en god følelse i kroppen. Når du opplever en god følelse som ikke har med kroppen å gjøre, merker du deg: Opplever en god følelse som ikke har med kroppen å gjøre. Når du opplever en vond følelse i kroppen, merker du deg: Opplever en vond følelse i kroppen. Når du opplever en vond følelse som ikke har med kroppen å gjøre, merker du deg: Opplever en vond følelse som ikke har med kroppen å gjøre. Når du opplever en følelse i kroppen som verken er vond eller god, merker du deg: Opplever en følelse i kroppen som verken er vond eller god. Når du opplever en følelse som verken er vond eller god, og som ikke har med kroppen å gjøre, merker du deg: Opplever en følelse som verken er vond eller god, og som ikke har med kroppen å gjøre. Slik betrakter du dine egne følelser som følelser, eller du betrakter andres følelser som følelser, eller du betrakter både dine egne og andres følelser som følelser. Du betrakter hvordan følelsene oppstår, du betrakter hvordan følelsene blir borte, eller du betrakter hvordan følelsene oppstår og blir borte. Du er oppmerksom på at følelsene eksisterer, men bare i den grad som er nødvendig for observasjon og erkjennelse. Du ferdes uten å være avhengig av noe, og uten å holde fast på noe i verden. Slik betrakter du følelsene som følelser. Page - 130

4. Betragtning av tanker Men hvordan betrakter du tankene som tanker? Du merker deg en grådig tanke som en grådig tanke, og du merker deg en tanke uten grådighet som en tanke uten grådighet. Du merker deg en hatefull tanke som en hatefull tanke, og du merker deg en tanke uten hat som en tanke uten hat. Du merker deg en forblindet tanke som en forblindet tanke, og du merker deg en tanke uten forblindelse som en tanke uten forblindelse. Du merker deg en innskrenket tanke som en innskrenket tanke, og du merker deg en adspredt tanke som en adspredt tanke. Du merker deg en avansert tanke som en avansert tanke, og du merker deg en lite avansert tanke som en lite avansert tanke. Du merker deg en laverestående tanke som en laverestående tanke, og du merker deg en uovertruffen tanke som en uovertruffen tanke. Du merker deg en konsentrert tanke som en konsentrert tanke, og du merker deg en ukonsentrert tanke som en ukonsentrert tanke. Du merker deg en frigjort tanke som en frigjort tanke, og du merker deg en ufri tanke som en ufri tanke. Slik betrakter du dine egne tanker som tanker, eller du betrakter andres tanker som tanker, eller du betrakter både dine egne og andres tanker som tanker. Du betrakter hvordan tankene oppstår, du betrakter hvordan tankene blir borte, eller du betrakter hvordan tankene oppstår og blir borte. Du er oppmerksom på at tankene eksisterer, men bare i den grad som er nødvendig for observasjon og erkjennelse. Du ferdes uten å være avhengig av noe, og uten å holde fast på noe i verden. Slik betrakter du tankene som tanker. 5.

Betraktning av fenomenene Men hvordan betrakter du fenomenene som fenomener? 5a. Betragtning av de fem hindringene Du tar opp de fem hindringene og betrakter disse fenomenene som fenomener.

Men hvordan tar du opp de fem hindringene og betrakter disse fenomenene som fenomener? Hvis det finnes sansebegjær i ditt indre, merker du deg: Jeg har sansebegjær 1 mitt indre. Hvis det ikke er noe sansebegjær i ditt indre, merker du deg: Det er ikke noe sansebegjær i mitt indre. Du merker deg også hvordan sansebegjær som ennå ikke er oppstått, oppstår. Du merker deg hvordan sansebegjær som er oppstått, avvises. Og du merker deg hvordan sansebegjær som er avvist ikke oppstår igjen siden. Eller hvis det finnes motvilje i ditt indre, merker du deg: Jeg har motvilje i mitt indre. Hvis det ikke er noe motvilje i ditt indre, merker du deg: Det er ikke noe motvilje 1 mitt indre. Du merker deg også hvordan motvilje som ennå ikke er oppstått, oppstår. Du merker deg hvordan motvilje som er oppstått, avvises. Og du merker deg hvordan motvilje som er avvist ikke oppstår igjen siden. Eller hvis det finnes sløvhhet og treghet i ditt indre, merker du deg: Jeg har sløvhhet og treghet i mitt indre. Hvis det ikke er noe sløvhhet og treghet i ditt indre, merker du deg: Det er ikke noe sløvhhet og treghet i mitt indre. Du merker deg også hvordan sløvhhet og treghet som ennå ikke er oppstått, oppstår. Du merker deg hvordan sløvhhet og treghet som er oppstått, avvises. Og du merker deg hvordan sløvhhet og treghet som er avvist ikke oppstår igjen siden. Eller hvis det finnes uro og bekymringer i ditt indre, merker du deg: Jeg har uro og bekymringer i mitt indre. Hvis det ikke er noe uro og bekymringer i ditt indre, merker du deg: Det er ikke noe uro og bekymringer i mitt indre. Du merker deg også hvordan uro og bekymringer som ennå ikke er oppstått, oppstår. Du merker deg hvordan uro og bekymringer som er oppstått, avvises. Og du merker deg hvordan uro og bekymringer som er avvist ikke oppstår igjen siden. Eller hvis det finnes forvirring i ditt indre, merker du deg: Jeg har forvirring i mitt indre. Hvis det ikke er noe forvirring i ditt indre, merker du deg: Det er ikke noe forvirring 1 mitt indre. Du merker deg også hvordan forvirring som ennå ikke er oppstått, oppstår. Du merker deg hvordan forvirring som er oppstått, avvises. Og du merker deg hvordan forvirring som er avvist ikke oppstår igjen siden. Slik betrakter du indre fenomener som fenomener, eller du betrakter ytre fenomener som fenomener, eller du betrakter både indre og ytre fenomener som

fenomener. Du betrakter hvordan fenomenene oppstår, du betrakter hvordan fenomenene blir borte, eller du betrakter hvordan fenomenene oppstår og blir borte. Du er oppmerksom på at fenomenene eksisterer, men bare i den grad som er nødvendig for observasjon og erkjennelse. Du ferdes uten å være avhengig av noe, og uten å holde fast på noe i verden. Slik tar du opp de fem hindringene og betrakter disse fenomenene som fenomener. 5b. Betraktning av de fem involveringsgruppene Og videre tar du opp de fem involveringsgruppene og betrakter disse fenomenene som fenomener. Men hvordan tar du opp de fem involveringsgruppene og betrakter disse fenomenene som fenomener? Du merker deg: Slik er form, slik oppstår den og slik blir den borte. Slik er følelse, slik oppstår den og slik blir den borte. Slik er identifikasjon, slik oppstår den og slik blir den borte. Slik er reaksjoner, slik oppstår de og slik blir de borte. Slik er skjelnende bevissthet, slik oppstår den og slik blir den borte. Slik betrakter du indre fenomener som fenomener, eller du betrakter ytre fenomener som fenomener, eller du betrakter både indre og ytre fenomener som fenomener. Du betrakter hvordan fenomenene oppstår, du betrakter hvordan fenomenene blir borte, eller du betrakter hvordan fenomenene oppstår og blir borte. Du er oppmerksom på at fenomenene eksisterer, men bare i den grad som er nødvendig for observasjon og erkjennelse. Du ferdes uten å være avhengig av noe, og uten å holde fast på noe i verden. Slik tar du opp de fem involveringsgruppene og betrakter disse fenomenene som fenomener. Sc. Betraktning av de seks indre og ytre sansefelt Og videre tar du opp de seks indre og ytre sansefeltene og betrakter disse fenomenene som fenomener. Men hvordan tar du opp de seks indre og ytre sansefeltene og betrakter disse fenomenene som fenomener? Du merker deg øyet, du merker deg synlige former, og du merker deg den

forbindelsen som oppstår betinget av disse to. Du merker deg også hvordan en forbindelse som ennå ikke er oppstått, oppstår. Du merker deg hvordan en forbindelse som er oppstått, avvises. Og du merker deg hvordan en forbindelse som er avvist ikke oppstår igjen siden. På samme måte merker du deg øret og lyder, nese og dufter, tunge og smaksinntrykk, kropp og berøringer; og endelig merker du deg sinnet, du merker deg tanker, og du merker deg den forbindelsen som oppstår betinget av disse to. Du merker deg også hvordan en forbindelse som ennå ikke er oppstått, oppstår. Du merker deg hvordan en forbindelse som er oppstått, avvises. Og du merker deg hvordan en forbindelse som er avvist ikke oppstår igjen siden. Slik betrakter du indre fenomener som fenomener, eller du betrakter ytre fenomener som fenomener, eller du betrakter både indre og ytre fenomener som fenomener. Du betrakter hvordan fenomenene oppstår, du betrakter hvordan fenomenene blir borte, eller du betrakter hvordan fenomenene oppstår og blir borte. Du er oppmerksom på at fenomenene eksisterer, men bare i den grad som er nødvendig for observasjon og erkjennelse. Du ferdes uten å være avhengig av noe, og uten å holde fast på noe i verden. Slik tar du opp de seks indre og ytre sansefeltene og betrakter disse fenomenene som fenomener. 5d. Betraktning av de sju oppvåkningsfaktorene Og videre tar du opp de sju oppvåkningsfaktorene og betrakter disse fenomenene som fenomener. Men hvordan tar du opp de sju oppvåkningsfaktorene og betrakter disse fenomenene som fenomener? Hvis oppvåkningsfaktoren oppmerksomhet er til stede i ditt indre, merker du deg her: Oppvåkningsfaktoren oppmerksomhet er til stede i mitt indre. Hvis oppvåkningsfaktoren oppmerksomhet ikke er til stede i ditt indre, merker du deg: Oppvåkningsfaktoren oppmerksomhet er ikke til stede i mitt indre. Du merker deg hvordan oppvåkningsfaktoren oppmerksomhet som ennå ikke er oppstått, oppstår. Og du merker deg hvordan oppvåkningsfaktoren oppmerksomhet som er oppstått, trenes videre til fullkommenhet.

På samme måte merker du deg de andre oppvåkningsfaktorene: utforskning av fenomenene, iherdighet, glede, indre fred, konsentrasjon, og endelig hvis oppvåkningsfaktoren sinnslikevekt er til stede i ditt indre, merker du deg: Oppvåkningsfaktoren sinnslikevekt er til stede i mitt indre. Hvis oppvåkningsfaktoren sinnslikevekt ikke er til stede i ditt indre, merker du deg: Oppvåkningsfaktoren sinnslikevekt er ikke til stede i mitt indre. Du merker deg hvordan oppvåkningsfaktoren sinnslikevekt som ennå ikke er oppstått, oppstår. Og du merker deg hvordan oppvåkningsfaktoren sinnslikevekt som er oppstått, trenes videre til fullkommenhet. Slik betrakter du indre fenomener som fenomener, eller du betrakter ytre fenomener som fenomener, eller du betrakter både indre og ytre fenomener som fenomener. Du betrakter hvordan fenomenene oppstår, du betrakter hvordan fenomenene blir borte, eller du betrakter hvordan fenomenene oppstår og blir borte. Du er oppmerksom på at fenomenene eksisterer, men bare i den grad som er nødvendig for observasjon og erkjennelse. Du ferdes uten å være avhengig av noe, og uten å holde fast på noe i verden. Slik tar du opp de sju oppvåkningsfaktorene og betrakter disse fenomenene som fenomener. 5d. Betraktnig av de fire edle sannheter Og videre tar du opp de fire edle sannheter og betrakter disse fenomenene som fenomener. Men hvordan tar du opp de fire edle sannheter og betrakter disse fenomenene som fenomener? Du merker deg det som det er: Dette er lidelse. Du merker deg det som det er: Dette er lidelsens opphav. Du merker deg det som det er: Dette er lidelsens opphør. Du merker deg det som det er: Dette er veien til lidelsens opphør. Slik betrakter du indre fenomener som fenomener, eller du betrakter ytre fenomener som fenomener, eller du betrakter både indre og ytre fenomener som fenomener. Du betrakter hvordan fenomenene oppstår, du betrakter hvordan fenomenene blir borte, eller du betrakter hvordan fenomenene oppstår og blir borte. Du er oppmerksom på at fenomenene eksisterer, men bare i den grad som er nødvendig for observasjon og erkjennelse. Du ferdes uten å være avhengig av noe, og uten å holde fast

på noe i verden. Slik tar du opp de fire edle sannheter og betrakter disse fenomenene som fenomener. 6. Treningens resultat Den som øver seg slik i sju år på å feste oppmerksomheten på disse fire punkter, kan vente seg ett av disse to resultatene: enten befriende innsikt her og nå, eller hvis han fremdeles klamrer seg til noe kan han i det minste regne med ikke å vende tilbake. Dere kan se bort fra de sju årene, munk. Den som øver seg slik i seks år, i fem år, i fire, tre, to, 1 et år på å feste oppmerksomheten på disse fire punkter, kan vente seg ett av disse to resultatene: enten befriende innsikt her og nå, eller hvis han fremdeles klamrer seg til noe kan han i det minste regne med ikke å vende tilbake. Dere kan se bort fra det ene året, munk. Den som øver seg slik i sju måneder, 1 seks måneder, i fem, i fire, tre, to, i en måned, i fjorten dager på å feste oppmerksomheten på disse fire punkter, kan vente seg ett av disse to resultatene: enten befriende innsikt her og nå, eller hvis han fremdeles klamrer seg til noe kan han i det minste regne med ikke å vende tilbake. Dere kan se bort fra de fjorten dagene, munk. Den som øver seg slik i en uke på å feste oppmerksomheten på disse fire punkter, kan vente seg ett av disse to resultatene: enten befriende innsikt her og nå, eller hvis han fremdeles klamrer seg til noe kan han i det minste regne med ikke å vende tilbake. Det var dette jeg tenkte på, munk, da jeg sa: Her er en vei som fører direkte til målet, munk, til foredling av levende vesener, til å overvinne sorg og klage, til å gjøre slutt på smerte og tungsinn, til å finne den rette metoden og til selv å erfare nibbana, nemlig oppmerksomhet på de fire hovedområdene.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 136

II. Avdelingen med løvebrøl Sihanådavagga 11. Den lille teksten med løvebrølet Culasihanådasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, oppholdt han seg i Anāthapindikass park, Jetalunden. Der henvendte Mesteren seg til munkene:

Munker! *Ja, Mester*” svarte munkene. Mesteren sa: "Her i dette treningssystemet finnes det fire slags munker. I andre læresystemer finnes det ingen munker. Dette er et løvebrøl dere kan utstøte med rette, munker. Det kan imidlertid hende at omvandrende eneboere fra andre sekter vil spørre dere hvilken overbevisning og hvilken myndighet dere har til å si noe slikt. Da kan dere svare at dere kommer med denne uttalelsen fordi dere selv ser fire ting som er blitt proklamert av læremesteren deres, en arahant som vet og ser og som har nådd fullkommen oppvåkning på egen hånd. Og hvilke fire er det? Vi har tillit til vår lærer, vi har tillit til læren, vi arbeider med å foredle vår moral og vi føler vennskap og kjærlighet overfor de andre som praktiserer denne læren, uansett om de er munker, nonner eller vanlige fastboende. Det er fordi vi selv ser disse fire tingene som er blitt proklamert av vår læremester, en arahant som vet og ser og som har nådd fullkommen oppvåkning på egen hånd, at vi sier at det finnes fire slags munker her i dette treningssystemet, og ingen munker i andre læresystemer. Men så kan det hende at omvandrende eneboere fra andre sekter vil svare at de også har tillit til sin egen lærer og til sin egen lære, at de også foredler sin moral og at de også føler vennskap og kjærlighet overfor de andre som praktiserer denne læren, uansett

Page - 137

om de er eneboere eller vanlige fastboende. *Så hva er da egentlig forskjellen mellom dere og oss?” vil de kanskje spørre. Hvis omvandrende eneboere spør dere om dette, munker, kan dere spørre: *Hvordan er det, mine venner — er målet ett eller mange?” Hvis de da svarer riktig, vil de svare at målet er ett og ikke mange. *Kan målet nås av en som har lidenskaper, eller av en som er fri fra lidenskaper?” Hvis de da svarer riktig, vil de si at målet kan nås av en som er fri fra lidenskaper, ikke av en som har lidenskaper. *Kan målet nås av en som har hat i sinnet, eller av en som er fri fra hat?” Hvis de da svarer riktig, vil de si at målet kan nås av en som er fri fra hat, ikke av en som har hat i sinnet. *Kan målet nås av en som har et forblindet sinn, eller av en som ikke er forblindet?” Hvis de da svarer riktig, vil de si at målet kan nås av en som ikke er forblindet, ikke av en som har et forblindet sinn. *Kan målet nås av en som har begjær i sinnet, eller av en som er fri fra begjær?” Hvis de da svarer riktig, vil de si at målet kan nås av en som er fri fra begjær, ikke av en som har begjær i sinnet. *Kan målet nås av en som er bundet til involveringer, eller av en som er fri fra involveringer?” Hvis de da svarer riktig, vil de si at målet kan nås av en som er fri fra involveringer, ikke av en som er bundet til involveringer. *Kan målet nås av intelligente mennesker, eller av tosker?” Hvis de da svarer riktig, vil de si at målet kan nås av intelligente mennesker, ikke av tosker. *Kan målet nås av en som har preferanser og antipatier, eller av en som er fri fra preferanser og antipatier?” Hvis de da svarer riktig, vil de si at målet kan nås av en som er fri fra preferanser og antipatier, ikke av en som har preferanser og antipatier. *Kan målet nås av en som henger seg opp i fantasier, eller av en som ikke henger

Page - 138

seg opp i fantasier?” Hvis de da svarer riktig, vil de si at målet kan nås av en som ikke henger seg opp i fantasier, ikke av en som henger seg opp i fantasier. Det finnes to teorier, munk. Det er teorien om tilblivelse og teorien om tilintetgjørelse. De filosofene og prestene som holder fast på teorien om tilblivelse, som tviholder på teorien om tilblivelse og klamrer seg til den, er ute av stand til å se teorien om tilintetgjørelse. De filosofene og prestene som holder fast på teorien om tilintetgjørelse, som tviholder på teorien om tilintetgjørelse og klamrer seg til den, er ute av stand til å se teorien om tilblivelse. De filosofene og prestene som ikke ser disse to teoriene som de er, hvordan de oppstår og går til grunne, som ikke ser fordelene og ulempene ved dem, og som heller ikke klarer å fri seg fra dem, de har lidenskaper, hat, forblindelse og begjær i sinnet, de er bundet av involveringer, de er tosker med preferanser og antipatier og de henger seg opp i fantasier. De klarer ikke å fri seg fra fødsel, alderdom, død, sorger, klager, lidelser, tungsinn og jammer, sier jeg. Men de filosofene og prestene som ser hvordan disse to teoriene virkelig er, hvordan de oppstår og går til grunne, som ser fordelene og ulempene ved dem, og som klarer å fri seg fra dem, de er fri fra lidenskaper, hat, forblindelse og begjær i sinnet, de er ikke bundet av involveringer, de er intelligente mennesker uten preferanser og antipatier og de henger seg ikke opp i fantasier. De klarer å fri seg fra fødsel, alderdom, død, sorger, klager, lidelser, tungsinn og jammer, sier jeg. Det finnes fire slags involveringer, munk. Hvilke fire? Involvering i sansenytelser, involvering i teorier, involvering i ritualer og seremonier og involvering i læren om et selv. Det finnes noen filosofer og brahmaner som hevder de forstår alle involveringene. Likevel gir de ikke noen riktig beskrivelse av alle involveringene. De beskriver involvering i sansenytelser, men de beskriver ikke involvering i teorier, involvering i ritualer og seremonier eller involvering i læren om et selv. Hva er grunnen til dette? Det er fordi disse filosofene og prestene mangler den rette forståelsen av tre tilstander. Derfor gir de ikke noen riktig beskrivelse av alle involveringene. De beskriver involvering i sansenytelser, men de beskriver ikke involvering i teorier, involvering i

Page - 139

ritualer og seremonier eller involvering i læren om et selv. Det finnes noen andre filosofer og brahmaner som hevder de forstår alle involveringene. Likevel gir de ikke noen riktig beskrivelse av alle involveringene. De beskriver involvering i sansenytelser og involvering i teorier, men de beskriver ikke involvering i ritualer og seremonier eller involvering i læren om et selv. Hva er grunnen til dette? Det er fordi disse filosofene og prestene mangler den rette forståelsen av to tilstander. Derfor gir de ikke noen riktig beskrivelse av alle involveringene. De beskriver involvering i sansenytelser og involvering i teorier, men de beskriver ikke involvering i ritualer og seremonier eller involvering i læren om et selv. Det finnes også noen filosofer og brahmaner som hevder de forstår alle involveringene. Likevel gir de ikke noen riktig beskrivelse av alle involveringene. De beskriver involvering i sansenytelser, involvering i teorier og involvering i ritualer og seremonier, men de beskriver ikke involvering i læren om et selv. Hva er grunnen til dette? Det er fordi disse filosofene og prestene mangler den rette forståelsen av én tilstand. Derfor gir de ikke noen riktig beskrivelse av alle involveringene. De beskriver involvering i sansenytelser, involvering i teorier og involvering i ritualer og seremonier, men de beskriver ikke involvering i læren om et selv. I en slik lære og disiplin er det tydelig at det ikke er noe virkelig grunnlag for å ha tillit til læreren. Det er heller ikke noe virkelig grunnlag for å ha tillit til læren eller til at moralen blir foredlet, og grunnlaget for å føle vennskap og kjærlighet overfor andre som praktiserer denne læren, mangler også. Og hvorfor er det slik? Det er fordi denne læren og disiplinen er dårlig proklamert og dårlig forklart, og fordi den ikke fører til frigjøring eller fred og heller ikke er proklamert av en som nådd fullkommen oppvåkning. Men den som har kommet fram til sannheten og som har nådd fullkommen oppvåkning på egen hånd, han forstår alle involveringene og gir en riktig beskrivelse av dem. Han forstår og beskriver involvering i sansenytelser, involvering i teorier, involvering i ritualer og seremonier og involvering i læren om et selv. I en slik lære og disiplin er det tydelig at det er et virkelig grunnlag for å tillit til læreren, det er et virkelig grunnlag for å tillit til læren og til at moralen blir foredlet, og det er et virkelig grunnlag for å føle vennskap og kjærlighet overfor andre som

Page - 140

praktiserer denne læren. Og hvorfor er det slik? Det er fordi denne læren og disiplinen er godt proklamert og godt forklart, og fordi den fører til frigjøring og fred og er proklamert av en som har nådd fullkommen oppvåkning. Hva er så opphavet og årsaken til disse fire involveringene, munk? Hvordan blir de til og hvordan vokser de fram? Det er lengsler som er opphavet og årsaken til disse fire involveringene, de blir til av lengsler og vokser fram av lengsler. Hva er så opphavet og årsaken disse lengslene, munk? Hvordan blir de til og hvordan vokser de fram? Det er følelsene som er opphavet og årsaken til disse lengslene, de blir til av følelsene og vokser fram av følelsene. Hva er så opphavet og årsaken til disse følelsene, munk? Hvordan blir de til og hvordan vokser de fram? Det er persepsjonen som er opphavet og årsaken til disse følelsene, de blir til av persepsjon og vokser fram av persepsjon. Hva er så opphavet og årsaken til persepsjonen, munk? Hvordan blir den til og hvordan vokser den fram? Det er de seks sansefeltene som er opphavet og årsaken til persepsjonen, den blir til av de seks sansefeltene og vokser fram av de seks sansefeltene. Hva er så opphavet og årsaken til de seks sansefeltene, munk? Hvordan blir de til og hvordan vokser de fram? Det er spaltningen i subjekt og objekt som er opphavet og årsaken til de seks sansefeltene, de blir til av spaltningen i subjekt og objekt og vokser fram av spaltningen i subjekt og objekt. Hva er så opphavet og årsaken til spaltningen i subjekt og objekt, munk? Hvordan blir den til og hvordan vokser den fram? Det er bevisstheten som er opphavet og årsaken til spaltningen i subjekt og objekt, den blir til av bevisstheten og vokser fram av bevisstheten. Hva er så opphavet og årsaken til bevisstheten, munk? Hvordan blir den til og hvordan vokser den fram? Det er reaksjoner som er opphavet og årsaken til bevisstheten, den blir til av reaksjonene og vokser fram av reaksjonene. Hva er så opphavet og årsaken reaksjonene, munk? Hvordan blir de til og hvordan vokser den fram? Det er uvitenheten som er opphavet og årsaken til reaksjonene, de blir til av uvitenheten og vokser fram av uvitenheten. Når en munk har kvittet seg med uvitenheten og skaffet seg kunnskap, vil løsrivelsen fra uvitenheten og ervervelsen av kunnskap føre til at han verker

involverer Page - 141

seg i sansenytelser, teorier, ritualer og seremonier eller læren om et selv. Når han ikke involverer seg, har han heller ikke noe å være redd for, og når han er uten frykt, oppnår han det endelige nibbana i sitt indre. Og han vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 142

12. Den store teksten med løvebrølet Mahaāsihanādasutta
Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Vesāli, oppholdt han seg i en skoglund vest for byen. Like i forveien hadde Sunakkhatta Licchaviputta gått ut av munkeordenen, og han sa følgende til folk i Vesāli: *Munken Gotama har ikke oppnådd noen overmenneskelig tilstand eller noe spesielt klarsyn som man burde forvente hos de edle. Munken Gotama underviser i en lære som han selv har funnet på og tenkt ut, og han sier at den som praktiserer læren hans, vil bli helt fri fra lidelse.” En morgen da Sāriputta stått og kledd på seg, gikk han inn til Vesāli for å få mat. Der fikk han høre hva Sunakkhatta sa. Etter at han hadde gått matrunden, gikk han bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Da Sāriputta hadde satt seg, sa han: *Sunakkhatta Licchaviputta har nylig forlatt munkeordenen, Mester, og nå sier han til folk i Vesāli: 'Munken Gotama har ikke oppnådd noen overmenneskelig tilstand eller noe spesielt klarsyn som man burde forvente hos de edle. Munken Gotama underviser i en lære som han selv har funnet på og tenkt ut, og han sier at den som praktiserer læren hans, vil bli helt fri fra lidelse.” *Sunakkhatta er en hissig tosk, Sāriputta. Nå snakker han ut fra sinne og prøver å si noe nedsettende om den som har kommet fram til sannheten, men siden han er en tosk, er det faktisk rosende ord han kommer med. For når noen sier at den som har kommet fram til sannheten, underviser i en lære som er slik at den som praktiserer den, vil bli helt fri fra lidelse — da er dette rosende ord. Men den toskene Sunakkhatta kommer ikke til å trekke slutninger om meg ut fra læren og innse: *Dette er i sannhet en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og atferd, han er lykkelig, han er en som kjenner verden — en uforlignelig trener for folk som kan trenes — guders og menneskers

Page - 143

lærer, en våken Mester.” Den tosken Sunakkhatta kommer heller ikke til å trekke slutninger om meg ut fra læren og innse: *Dette er en Mester som har oppnådd mange spesielle ferdigheter. Fra å være en gjør han seg til mange, og fra å være mange gjør han seg til en. Han gjør seg usynlig og kommer til syne igjen. Han går like uhindret gjennom vegger og murer som om de skulle være luft. Han dykker ned i jorda og kommer opp igjen som om det skulle være vann. Han går på vannet uten å synke nedi, som om det skulle være fast grunn. Med korslagte bein ferdes han gjennom lufta som fuglen på vingene. Han berører og stryker over sola og månen med handa si, enda så mektige og veldige de er, og han ferdes i sitt legeme helt opp til Brahmas verden.” Den tosken Sunakkhatta kommer heller ikke til å trekke slutninger om meg ut fra læren og innse: "Dette er en Mester som har oppnådd guddommelig hørsel. Med den rene, guddommelige og overmenneskelige hørsel kan han høre både guddommelige og menneskelige lyder, både nære og fjerne.” Den tosken Sunakkhatta kommer heller ikke til å trekke slutninger om meg ut fra læren og innse: *Dette er en Mester som ut fra seg selv forstår andre menneskers sinn. Han erkjenner et grådig sinn som grådig, og et sinn uten grådighet erkjenner han som uten grådighet. Et hatefullt sinn erkjenner han som et hatefullt sinn, og et sinn uten hat erkjenner han som et sinn uten hat. Et forblindet sinn erkjenner han som et forblindet sinn, og et ikke forblindet sinn erkjenner han som et ikke forblindet sinn. Et innskrenket sinn erkjenner han som innskrenket, og et adspredt sinn erkjenner han som adspredt. Et avansert sinn erkjenner han som avansert, og et tilbakestående sinn erkjenner han som tilbakestående. Et laverestående sinn erkjenner han som laverestående, og et uovertruffent sinn erkjenner han som uovertruffent. Et konsentrert sinn erkjenner han som konsentrert, og et ukonsentrert sinn erkjenner han som ukonsentrert. Et frigjort sinn erkjenner han som frigjort, og et ikke frigjort sinn erkjenner han som ikke frigjort.” Den som har kommet fram til sannheten, Sâriputta, har ti spesielle krefter. Fordi han har disse kreftene, gjør han krav på å være leder, og han brøler sitt løvebrøl i forsamlingene og setter Brahmas hjul i omdreining. Hvilke ti krefter er dette? Den som har kommet fram til sannheten, Sâriputta, ser hva som er mulig og hva som er umulig, og dette ser han slik det virkelig er. Dette er en av de spesielle kreftene

som gjør at den som har kommet fram til sannheten, gjør krav på å være leder, brøler sitt løvebrøl i forsamlingene og setter Brahmas hjul i omdreining. Videre ser den som har kommet fram til sannheten, Såriputta, hvilke resultater som følger av muligheter, årsaker og utførte handlinger i fortid, nåtid og framtid, og dette ser han slik det virkelig er. Dette er en av de spesielle kreftene som gjør at den som har kommet fram til sannheten, gjør krav på å være leder, brøler sitt løvebrøl i forsamlingene og setter Brahmas hjul i omdreining. Videre ser den som har kommet fram til sannheten, Såriputta, hvilke veier som fører forskjellige mål, og dette ser han slik det virkelig er. Dette er en av de spesielle kreftene som gjør at den som har kommet fram til sannheten, gjør krav på å være leder, brøler sitt løvebrøl i forsamlingene og setter Brahmas hjul i omdreining. Videre kjenner den som har kommet fram til sannheten, Såriputta, verden med alle dens forskjellige egenskaper, og dette ser han slik det virkelig er. Dette er en av de spesielle kreftene som gjør at den som har kommet fram til sannheten, gjør krav på å være leder, brøler sitt løvebrøl i forsamlingene og setter Brahmas hjul i omdreining. Videre forstår den som har kommet fram til sannheten, Såriputta, levende vesener og deres mange forskjellige tilbøyeligheter, og dette ser han slik det virkelig er. Dette er en av de spesielle kreftene som gjør at den som har kommet fram til sannheten, gjør krav på å være leder, brøler sitt løvebrøl i forsamlingene og setter Brahmas hjul i omdreining. Videre ser den som har kommet fram til sannheten, Såriputta, de høyere og lavere evnene til andre personer og andre vesener, og dette ser han slik det virkelig er. Dette er en av de spesielle kreftene som gjør at den som har kommet fram til sannheten, gjør krav på å være leder, brøler sitt løvebrøl i forsamlingene og setter Brahmas hjul i omdreining. Videre ser den som har kommet fram til sannheten, Såriputta, forurensningen og renselsen i det man kan oppnå i meditasjonstilstand, frigjøring og konsentrasjon, og hvordan man kan befri seg fra det, og dette ser han slik det virkelig er. Dette er en av de spesielle kreftene som gjør at den som har kommet fram til sannheten, gjør krav på å være leder, brøler sitt løvebrøl i forsamlingene og setter Brahmas hjul i omdreining. Page - 145

Videre husker den som har kommet fram til sannheten, Såriputta, mange tidligere oppholdssteder. Således husker han en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og han kan til og med huske at universet har utvidet seg og trukket seg sammen en gang, to ganger, ja, opp til ti slike verdenssykluser. Og han husker følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det,” — og han husker like mange detaljer her — *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her.” Slik husker han mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk, og dette ser han slik det virkelig er. Dette er en av de spesielle kreftene som gjør at den som har kommet fram til sannheten, gjør krav på å være leder, brøler sitt løvebrøl i forsamlingene og setter Brahmas hjul i omdreining. Videre ser som har kommet fram til sannheten, Såriputta, med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: *Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet, lidelse og pinefulle tilstander. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår og lykkelige tilstander.” Slik ser han med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger, og dette ser han slik det virkelig er. Dette er en av de spesielle kreftene som gjør at den som har kommet fram til sannheten, gjør krav på å være leder, brøler sitt løvebrøl i forsamlingene og setter Brahmas hjul i omdreining. Videre har som har kommet fram til sannheten, Såriputta, utslettet sinnets forurensninger, og fri fra forurensninger i sinnet har han selv forstått og virkeliggjort sinnets frigjøring gjennom visdom og hviler i denne her og nå. Dette er også en av de

Page - 146

spesielle kreftene som gjør at den som har kommet fram til sannheten, gjør krav på å være leder, brøler sitt løvebrøl i forsamlingene og setter Brahmas hjul i omdreining. Dette er de ti spesielle kreftene til den som har kommet fram til sannheten, Såriputta. Fordi han har disse kreftene, gjør han krav på å være leder, og han brøler sitt løvebrøl i forsamlingene og setter Brahmas hjul i omdreining. Siden jeg vet og ser dette, Såriputta, er det slik at hvis noen sier om meg at munken Gotama har ikke oppnådd noen overmenneskelig tilstand eller noe spesielt klarsyn som man burde forvente hos de edle, og at munken Gotama underviser i en lære som han selv har funnet på og tenkt ut, da er det slik, Såriputta, at hvis han ikke trekker tilbake de ordene og den tanken, og hvis han ikke slipper taket i en slik synsmåte, så havner han i helvete på et blunk. Det er akkurat som når en munk som har moral, konsentrasjon og visdom, oppnår kunnskap her og nå, Såriputta. På samme måte vil den som ikke trekker tilbake de ordene og den tanken, og som ikke slipper taket i en slik synsmåte, havne i helvete på et blunk. Den som har kommet fram til sannheten, Såriputta, har fire former for selvtilitt. Fordi han har disse formene for selvtilitt, gjør han krav på å være leder, og han brøler sitt løvebrøl i forsamlingene og setter Brahmas hjul i omdreining. Hvilke fire former for selvtilitt er dette? Jeg ser ikke noe grunnlag for at noen filosof, brahman, gud, Måra, Brahma eller noen annen i verden med rette skal kunne kritisere meg og si: *Selv om du hevder å være en som har oppnådd fullkommen oppvåkning på egen hånd, så finnes det ting du ikke har våknet opp til.” Siden jeg ikke ser noe grunnlag for dette, lever jeg uten frykt, i trygghet og selvsikkerhet. Jeg ser ikke noe grunnlag for at noen filosof, brahman, gud, Måra, Brahma eller noen annen i verden med rette skal kunne kritisere meg og si: *'Selv om du hevder å ha utslettet forurensningene i sinnet, så finnes det forurensninger du ikke har utslettet.” Siden jeg ikke ser noe grunnlag for dette, lever jeg uten frykt, i trygghet og selvsikkerhet. Jeg ser ikke noe grunnlag for at noen filosof, brahman, gud, Måra, Brahma eller noen annen i verden med rette skal kunne kritisere meg og si: 'De tingene du sier det er skadelig å praktisere, er slett ikke skadelige.” Siden jeg ikke ser noe grunnlag for dette, Page - 147

lever jeg uten frykt, i trygghet og selvsikkerhet. Jeg ser ikke noe grunnlag for at noen filosof, brahman, gud, Måra, Brahma eller noen annen i verden med rette skal kunne kritisere meg og si: *'Når du underviser noen i læren, blir de ikke helt fri fra lidelse når de praktiserer slik du har sagt.' Siden jeg ikke ser noe grunnlag for dette, lever jeg uten frykt, i trygghet og selvsikkerhet. Dette er de fire formene for selvtillit som den som har kommet fram til sannheten har, Såriputta. Fordi han har disse formene for selvtillit, gjør han krav på å være leder, og han brøler sitt løvebrøl i forsamlingene og setter Brahmas hjul i omdreining. Siden jeg vet og ser dette, Såriputta, er det slik at hvis noen sier om meg at munken Gotama har ikke oppnådd noen overmenneskelig tilstand eller noe spesielt klarsyn som man burde forvente hos de edle, og at munken Gotama underviser i en lære som han selv har funnet på og tenkt ut, da er det slik, Såriputta, at hvis han ikke trekker tilbake de ordene og den tanken, og hvis han ikke slipper taket i en slik synsmåte, så havner han i helvete på et blunk. Det er akkurat som når en munk som har moral, konsentrasjon og visdom, oppnår kunnskap her og nå, Såriputta. På samme måte vil den som ikke trekker tilbake de ordene og den tanken, og som ikke slipper taket i en slik synsmåte, havne i helvete på et blunk. Det finnes åtte forsamlinger, Såriputta. Hvilke åtte? Det er forsamlingen av adelige, forsamlingen av brahmaner, forsamlingen av borgere, forsamlingen av munk, asketer og filosofer, forsamlingen i de fire store kongene følge, forsamlingen i de trettitre gudenes følge, forsamlingen i Måras følge og forsamlingen i Brahmas følge. Når den som har kommet fram til sannheten, har de fire formene for selvtillit, går han bort til disse åtte forsamlingene og går inn blant dem. Jeg kan huske at jeg har gått bort til flere hundre slike forsamlinger av adelige, Såriputta. Jeg kan også huske at jeg har gått bort til flere hundre forsamlinger av brahmaner, flere hundre forsamlinger av borgere, flere hundre forsamlinger av munk, asketer og filosofer, flere hundre forsamlinger i de fire store kongene følge, flere hundre forsamlinger i de trettitre gudenes følge, flere hundre forsamlinger i Måras følge og flere hundre forsamlinger i Brahmas følge. Og jeg kunne ikke finne noe grunnlag for å være redd eller sjenert for å

sette meg ned sammen med dem og snakke med dem og føre samtaler med dem. Siden jeg ikke ser noe grunnlag for dette, lever jeg uten frykt, i trygghet og selvsikkerhet. Siden jeg vet og ser dette, Såriputta, er det slik at hvis noen sier om meg at munken Gotama har ikke oppnådd noen overmenneskelig tilstand eller noe spesielt klarsyn som man burde forvente hos de edle, og at munken Gotama underviser i en lære som han selv har funnet på og tenkt ut, da er det slik, Såriputta, at hvis han ikke trekker tilbake de ordene og den tanken, og hvis han ikke slipper taket i en slik synsmåte, så havner han i helvete på et blunk. Det er akkurat som når en munk som har moral, konsentrasjon og visdom, oppnår kunnskap her og nå, Såriputta. På samme måte vil den som ikke trekker tilbake de ordene og den tanken, og som ikke slipper taket i en slik synsmåte, havne i helvete på et blunk. Det finnes fire måter å bli født på, Såriputta. Hvilke fire? Noen blir født fra egg, noen fra en livmor, noen fra fuktighet og noen oppstår spontant. Hva vil det si at noen blir født fra egg, Såriputta? Det er når noen vesener blir født ved at de bryter gjennom eggeskallet. Slike vesener er født fra egg. Hva vil det si at noen blir født fra en livmor, Såriputta? Det er når noen vesener blir født ved at fosterhinnen brister. Slike vesener er født fra en livmor. Hva vil det si at noen blir født fra fuktighet, Såriputta? Det er når noen vesener blir født ved at de kommer ut av råttent fisk, av et råttent kadaver, råttent ris eller oppstår i en dam med råttent vann ved inngangen til en landsby. Slike vesener er født fra fuktighet. Hva vil det si at noen oppstår spontant, Såriputta? Det er gudene, beboerne i helvete, noen mennesker og noen som er på vei til pinen. Slike vesener oppstår spontant. Og dette er de fire måtene å bli født på, Såriputta. Siden jeg vet og ser dette, Såriputta, er det slik at hvis noen sier om meg at munken Gotama har ikke oppnådd noen overmenneskelig tilstand eller noe spesielt klarsyn som man burde forvente hos de edle, og at munken Gotama underviser i en lære som han selv har funnet på og tenkt ut, da er det slik, Såriputta, at hvis han ikke trekker tilbake de ordene og den tanken, og hvis han ikke slipper taket i en slik synsmåte, så havner han i helvete på et blunk. Det er akkurat som når en munk som har moral, konsentrasjon og visdom, oppnår kunnskap her og nå, Såriputta. På samme måte vil den som ikke trekker tilbake de ordene og den tanken, og som ikke slipper taket i en slik

synsmåte, havne i helvete på et blunk. Det finnes fem eksistensplan, Såriputta. Hvilke fem? Det er helvete, dyrenes eksistensplan, de sultne spøkelsenes eksistensplan, menneskenes verden og gudenes verden. Jeg kjenner helvete, Såriputta, jeg kjenner veien til helvete og jeg vet hvilken kurs som fører til vonde kår, smerter, fordervelse og helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Jeg kjenner dyrenes eksistensplan, Såriputta, jeg kjenner veien til dyrenes eksistensplan og jeg vet hvilken kurs som fører til at man blir født på dyrenes eksistensplan etter døden, når kroppen går i oppløsning. Jeg kjenner de sultne spøkelsenes eksistensplan, Såriputta, jeg kjenner veien til de sultne spøkelsenes eksistensplan og jeg vet hvilken kurs som fører til at man blir født på de sultne spøkelsenes eksistensplan etter døden, når kroppen går i oppløsning. Jeg kjenner menneskenes verden, Såriputta, jeg kjenner veien til menneskenes verden og jeg vet hvilken kurs som fører til at man blir født i menneskenes verden etter døden, når kroppen går i oppløsning. Jeg kjenner gudenes verden, Såriputta, jeg kjenner veien til gudenes verden og jeg vet hvilken kurs som fører til at man blir født i gudenes verden etter døden, når kroppen går i oppløsning. Jeg kjenner nibbana, Såriputta, jeg kjenner veien til nibbana og jeg vet hvilken kurs som fører til nibbana, for den som oppnår dette, gjør slutt på sinnets forurensninger. Når sinnet ikke lenger inneholder forurensninger, blir sinnet fritt her og nå gjennom visdom, slik at man selv erfarer og innser det, og kan bli værende i den tilstanden. Nå hender det at jeg lodder et annet menneskes sinn, Såriputta, og da ser jeg kanskje at denne personen er på vei mot vonde kår, smerter, fordervelse og helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. En tid senere ser jeg med himmelsk og overmenneskelig klarsyn at han er død og at han har kommet til vonde kår, smerter, fordervelse og helvete, der han har det bare fryktelig og opplever mye vondt. Tenk deg en kullgrop mer enn en mannshøyde dyp, full av glødende kull uten flammer eller røyk, Såriputta. Sett så at en mann kommer vandrende. Han er utslitt og utmattet av hete, han

Page - 150

er tørst, uttørret og utslitt, og han følger en vei som fører direkte til kullgropen. Hvis en annen da skulle få øye på ham, ville han kunne si at den mannen er på vei mot kullgropen. Litt senere får han så se denne mannen ligge der i kullgropen, der han har det bare fryktelig og opplever mye vondt. Slik hender det også at jeg lodder et annet menneskes sinn, Såriputta, og da ser jeg kanskje at denne personen er på vei mot vonde kår, smerter, fordervelse og helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. En tid senere ser jeg med himmelsk og overmenneskelig klarsyn at han er død og at han har kommet til vonde kår, smerter, fordervelse og helvete, der han har det bare fryktelig og opplever mye vondt. Nå hender det at jeg lodder et annet menneskes sinn, Såriputta, og da ser jeg kanskje at denne personen er på vei mot dyrenes eksistensplan etter døden, når kroppen går i oppløsning. En tid senere ser jeg med himmelsk og overmenneskelig klarsyn at han er død og at han er gjenfødt som dyr, og at han har det vondt. Tenk deg en møkkagrop mer enn en mannshøyde dyp, full av møkk, Såriputta. Sett så at en mann kommer vandrende. Han er utslitt og utmattet av hete, han er tørst, uttørret og utslitt, og han følger en vei som fører direkte til møkkagropen. Hvis en annen da skulle få øye på ham, ville han kunne si at den mannen er på vei mot møkkagropen. Litt senere får han så se denne mannen ligge der i møkkagropen, der han har det vondt.. Slik hender det også at jeg lodder et annet menneskes sinn, Såriputta, og da ser jeg kanskje at denne personen er på vei mot dyrenes eksistensplan etter døden, når kroppen går i oppløsning. En tid senere ser jeg med himmelsk og overmenneskelig klarsyn at han er død og at han er gjenfødt som dyr, og at han har det vondt. Nå hender det at jeg lodder et annet menneskes sinn, Såriputta, og da ser jeg kanskje at denne personen er på vei mot de sultne spøkelsenes eksistensplan etter døden, når kroppen går i oppløsning. En tid senere ser jeg med himmelsk og overmenneskelig klarsyn at han er død og at han har kommet til de sultne spøkelsenes eksistensplan, og at han har det vondt. Tenk deg et tre som står i skrinne jord og som har et glissent løvverk som bare kaster litt skygge her og der. Sett så at en mann kommer vandrende. Han er utslitt og utmattet av hete, han er tørst, uttørret og utslitt, og han følger en vei som fører direkte til dette treet. Hvis en annen da skulle få øye på ham, ville han kunne si at den

mannen er på vei mot dette treet. Litt senere får han så se denne mannen sitte eller ligge der i skyggen av treet, der han har det vondt. Slik hender det også at jeg lodder et annet menneskes sinn, Såriputta, og da ser jeg kanskje at denne personen er på vei mot de sultne spøkelsenes eksistensplan etter døden, når kroppen går i oppløsning. En tid senere ser jeg med himmelsk og overmenneskelig klarsyn at han er død og at han har kommet til de sultne spøkelsenes eksistensplan, og at han har det vondt. Nå hender det at jeg lodder et annet menneskes sinn, Såriputta, og da ser jeg kanskje at denne personen er på vei mot menneskenes verden etter døden, når kroppen går i oppløsning. En tid senere ser jeg med himmelsk og overmenneskelig klarsyn at han er død og at han er gjenfødt som menneske, og at han opplever mye godt. Tenk deg et tre som står i god jord og som har et fyldig løvverk som kaster tette skygger. Sett så at en mann kommer vandrende. Han er utslitt og utmattet av hete, han er tørst, uttørret og utslitt, og han følger en vei som fører direkte til dette treet. Hvis en annen da skulle få øye på ham, ville han kunne si at den mannen er på vei mot dette treet. Litt senere får han så se denne mannen sitte eller ligge der i skyggen av treet, der han har det godt og behagelig. Slik hender det også at jeg lodder et annet menneskes sinn, Såriputta, og da ser jeg kanskje at denne personen er på vei mot menneskenes verden etter døden, når kroppen går i oppløsning. En tid senere ser jeg med himmelsk og overmenneskelig klarsyn at han er død og at han er gjenfødt som menneske, og at han opplever mye godt. Nå hender det at jeg lodder et annet menneskes sinn, Såriputta, og da ser jeg kanskje at denne personen er på vei mot himmelens lykkeverden etter døden, når kroppen går i oppløsning. En tid senere ser jeg med himmelsk og overmenneskelig klarsyn at han er død og at han er gjenfødt i himmelens lykkeverden, og der har han det godt og er meget lykkelig. Tenk deg et palass med spisse gavler og vegger som er pusset både på innsiden og utsiden, med gode og tette dører og vinduer som stenger for trekken. Der inne står det en divan med langraggede pledd, hvite ullpledd og ullpledd med innvevd blomstermønster. Den er trukket med førsteklasses antilopeskinn, over den strekker det seg en baldakin og den har røde puter ved hode- og fotende. Sett så at en mann kommer vandrende. Han er utslitt og utmattet av hete, han er tørst, uttørret og utslitt, og han følger en vei som fører direkte til dette palasset.

Hvis en annen da skulle få Page - 152

øye på ham, ville han kunne si at den mannen er på vei mot dette palasset. Litt senere får han så se denne mannen sitte eller ligge der på divanen, der han har det godt og er meget lykkelig. Slik hender det også at jeg lodder et annet menneskes sinn, Såriputta, og da ser jeg kanskje at denne personen er på vei mot himmelens lykkeverden etter døden, når kroppen går 1 oppløsning. En tid senere ser jeg med himmelsk og overmenneskelig klarsyn at han er død og at han er gjenfødt i himmelens lykkeverden, og der har han det godt og er meget lykkelig. Nå hender det at jeg lodder et annet menneskes sinn, Såriputta, og da ser jeg kanskje at denne personen er på vei mot å gjøre slutt på sinnets forurensninger. Når sinnet ikke lenger inneholder forurensninger, blir sinnet fritt her og nå gjennom visdom, slik at man selv erfarer og innser det, og da kan han bli værende i den tilstanden. En tid senere ser jeg at han har gjort at han har gjort slutt på sinnets forurensninger. Siden sinnet ikke lenger inneholder forurensninger, er sinnet hans blitt fritt her og nå gjennom visdom, slik at han selv erfarer og innser det, og han blir værende i den tilstanden og har det meget godt og er meget lykkelig. Tenk deg et vannliljetjern med klart, friskt, kjølig og krystallklart vann, Såriputta. Det er vakkert der, og det er lett å komme uti tjernet. Og like ved ligger et skyggefullt skogholt. Sett så at en mann kommer vandrende. Han er utslitt og utmattet av hete, han er tørst, uttørret og utslitt, og han følger en vei som fører direkte til dette tjernet. Hvis en annen da skulle få øye på ham, ville han kunne si at den mannen er på vei mot dette tjernet. Litt senere får han så se at denne mannen har hoppet ut i tjernet der han har badet, slukket tørsten og kjølt seg ned, slik at all tretthet er blitt lindret. Etterpå sitter eller ligger han der i skogholtet, har det godt og er meget lykkelig. Slik hender det også at jeg lodder et annet menneskes sinn, Såriputta, og da ser jeg kanskje at denne personen er på vei mot å gjøre slutt på sinnets forurensninger. Når sinnet ikke lenger inneholder forurensninger, blir sinnet fritt her og nå gjennom visdom, slik at man selv erfarer og innser det, og da kan han bli værende i den tilstanden. En tid senere ser jeg at han har gjort at han har gjort slutt på sinnets forurensninger. Siden sinnet ikke lenger inneholder forurensninger, er sinnet hans blitt fritt her og nå gjennom visdom, slik at han selv erfarer og innser det, og han blir værende i den tilstanden og har det meget godt og er meget lykkelig. Og dette er de fem eksistensplanene, Såriputta. Page - 153

Siden jeg vet og ser dette, Sårputta, er det slik at hvis noen sier om meg at munken Gotama har ikke oppnådd noen overmenneskelig tilstand eller noe spesielt klarsyn som man burde forvente hos de edle, og at munken Gotama underviser i en lære som han selv har funnet på og tenkt ut, da er det slik, Sårputta, at hvis han ikke trekker tilbake de ordene og den tanken, og hvis han ikke slipper taket i en slik synsmåte, så havner han i helvete på et blunk. Det er akkurat som når en munk som har moral, konsentrasjon og visdom, oppnår kunnskap her og nå, Sårputta. På samme måte vil den som ikke trekker tilbake de ordene og den tanken, og som ikke slipper taket i en slik synsmåte, havne i helvete på et blunk. Jeg har praktisert de fire opphøyde treningsmåtene, Sårputta. Jeg har praktisert askese, den strengeste askese. Jeg har praktisert skittenferdighet, den største skittenferdighet. Jeg har praktisert aktsomhet, den største aktsomhet. Jeg har praktisert i ensomhet, i den største ensomhet. Nå skal du få høre hvordan jeg praktiserte askese, Sårputta. Jeg gikk naken, jeg fulgte ikke vanlig skikk og bruk (jeg sto oppreist mens jeg spiste, drakk og tømte meg for urin og avføring, i stedet for å sette meg som skikkelige folk gjør). Jeg slikket hendene mine (etter å ha spist eller tørket meg bak, 1 stedet for å vaske meg). Jeg kom ikke når andre ba meg (til et måltid) og jeg stoppet ikke når andre ba meg om det. Jeg tok ikke imot mat som folk brakte meg eller som var laget spesielt for meg, og jeg tok ikke imot invitasjoner. Jeg tok ikke imot mat direkte fra gryter og kar, mat satt innenfor dørstokken, plassert innenfor gjerdet eller rett fra kjøkkenet. Jeg tok ikke imot mat der to satt og spiste (hvis bare en av dem ville gi). Jeg tok ikke imot mat fra en gravid kvinne (av hensyn til det ufødte barnet), eller fra en ammende kvinne (av hensyn til barnet). Jeg tok ikke imot mat fra en kvinne som var hos en mann (så ikke paret skulle bli forstyrret). Jeg tok ikke imot mat ved innsamling. Jeg tok ikke imot mat der det sto en hund (av hensyn til hunden) eller der fluesvermer surret omkring (av hensyn til fluene). Jeg tok ikke imot kjøtt eller fisk, og drakk verken øl, andre rusdrikker eller velling. Jeg nøyde meg med ett hus (dvs. jeg vendte om når jeg hadde fått noe mat i ett hus), eller med en håndfull mat, med to hus eller to håndfuller, med sju hus eller med sju håndfuller. Jeg nøyde meg med én almisse, med to almisser, med sju almisser. Jeg spiste én gang om

dagen, en gang annen hver dag, en gang hver sjuende dag. På denne måten forpliktet jeg meg til å spise bare til fastsatte tider, for perioder på opp til fjorten dager av gangen. Jeg spiste bare grønnsaker, hirse, villris, daddula-ris, vannplanter, agnepulver, oppskum fra kokende ris, sesam-mel, gras, kumøkk, røtter og frukter fra skogen, og nedfallsfrukt. Dette nøyde jeg meg med. Jeg kledde meg i grov hamp, hamp vevd sammen med andre materialer, gamle liksvøp, filler fra avfallshaugen, barkeklær, hele antilopeskinn, klær laget av strimler av antilopeskinn, klær laget av kusagrasfibre, av barkfibre, av trebiter, hårkappe laget av menneskehår eller av hestehår, eller i en drakt av uglefjær. Jeg var en "hår- og skjeggnaver", som brukte å nappe ut hår og skjegg, jeg var en som sto og takket nei til en sitteplass, jeg var en *hæl-huker" som satt og hoppet omkring på huk. Jeg sov på spikerseng eller jeg satt og sto på den. Jeg sov på planker, og jeg var en tredje-gang-omkvelden"? som bader tre ganger om dagen. På denne måten utsatte jeg kroppen min for de største plager, Såriputta. Slik var min askese. Nå skal du få høre hvordan jeg praktiserte skittenferdighet, Såriputta. Skitt og svette samlet seg på kroppen min gjennom flere år, så skitten til slutt hang og slang i remser og flak som barken på et gammelt tinduka-tre. Men likevel tenkte jeg ikke på å tørke vekk skitten og svetten, og jeg tenkte heller ikke på å la noen andre gjøre det for meg. Så skittenferdig var jeg. Nå skal du få høre hvordan jeg praktiserte aktsomhet, Såriputta. Jeg gikk fram og tilbake med full oppmerksomhet. Jeg hadde medfølelse med selv de minste vesener i en vanndråpe, og prøvde å unngå å skade dem. Slik praktiserte jeg aktsomhet. Nå skal du få høre hvordan jeg praktiserte i ensomhet, Såriputta. Jeg trakk meg tilbake i skogen og bodde der. Når jeg fikk øye på en gjeter, en tømmerhogger eller en som plukket frukt og røtter i skogen, flyktet jeg fra skogholt til skogholt, fra kratt til kratt, fra dal til dal og fra åsrygg til åsrygg. Og hvorfor? Det var for at de ikke skulle se meg og at jeg ikke skulle se dem. Jeg var som en hjort i skogen, som flykter fra skogholt til skogholt, fra kratt til kratt, fra dal til dal og fra åsrygg til åsrygg for at menneskene ikke skal få øye på den. Slik flyktet også jeg fra skogholt til skogholt, fra kratt til kratt, Page - 155

fra dal til dal og fra åsrygg til åsrygg når jeg fikk øye på en gjeter, en tømmerhogger eller en som plukket frukt og røtter i skogen. Og hvorfor? Det var for at de ikke skulle se meg og at jeg ikke skulle se dem. Slik praktiserte jeg i ensomhet. Når kuene var ute av kvea og gjeterne ikke var der, krøp jeg dit på alle fire og spiste det jeg fant av avføring fra diekalvene. Så lenge min egen urin og avføring varte, overlevde jeg på dette. Slik levde jeg av skitt, Såriputta. Jeg gikk inn i en nifs skog og slo meg til der, Såriputta. Skogen er nifs fordi de fleste som går inn der uten å ha sluppet taket i lidenskapene, får gåsehud. De åtte frostnettene om vinteren da det faller snø, satt jeg under åpen himmel om natten og inne i skogholtet om natten. Den siste måneden om sommeren satt jeg under åpen himmel om dagen og inne i skogholtet om natten. Da kom jeg på dette verset som ingen har hørt før, Såriputta: Alene i den nifse skog, alene i hete og kulde, naken og uten ild — slik var vismannens søken. Jeg la meg til å sove på en gravplass med knokler som hodepute, Såriputta. Da kom det noen gjetergutter forbi. De spyttet på meg, pissset på meg, kastet sand på meg og stakk meg i ørene med pinner. Men jeg ble ikke sint på dem, Såriputta. Jeg klarte å bevare sinnsroen. Det finnes noen brahmaner og filosofer som mener og sier at renheten ligger i kostholdet, Såriputta. De sier at de lever av jujubefrukt som de tilbereder på forskjellige måter. De spiser hele jujubefrukt og knust jujube og de drikker jujubesaft. Men jeg klarte meg med bare én jujubefrukt om dagen. Da kan det hende noen vil spørre om jujubefruktene kanskje var større den gangen. Men slik er det ikke, Såriputta, for jujubefruktene den gangen var ikke noe større enn de er nå. Siden jeg ikke spiste mer enn én jujubefrukt om dagen, ble jeg uhyre utmagret, og armer og bein ble som visne stilker. Bakenden min ble som en kamelfot, ryggvirvlene stakk ut som en kjede med kuler,

ribbeina ble som skrøpelige takbjelker i ei falleferdig rønne, øynene ble så innsunkne at pupillene så ut til å ligge på bunnen av dype brønner og huden i hodebunnen min ble så inntørket og skrukkete som umodne og avskårne gresskar som ligger og tørker i den varme vinden. Hvis jeg skulle klø meg på magen, var det ryggraden jeg fikk tak i, og hvis jeg skulle klø meg på ryggen, var det mageskinnet jeg fikk tak i, for siden jeg spiste så lite, lå mageskinnet som klistret til ryggraden, Såriputta. Når jeg skulle tømme meg for urin eller avføring, falt jeg hodestups framover. Hvis jeg prøvde å massere armer eller bein, løsnet kroppshårene og falt av, fordi røttene deres hadde råtnet. Det finnes noen brahmaner og filosofer som mener og sier at renheten ligger i kostholdet, Såriputta. De sier at de lever av bønner som de tilbereder på forskjellige måter. De spiser hele bønner og knuste bønner og de drikker bønnevelling. Men jeg klarte meg med bare én bønne om dagen. Da kan det hende noen vil spørre om bønnene kanskje var større den gangen. Men slik er det ikke, Såriputta, for bønnene den gangen var ikke noe større enn de er nå. Siden jeg ikke spiste mer enn én bønne om dagen, ble kroppen min uhyre utmagret, og armer og bein ble som visne stilker. Bakenden min ble som en kamelfot, ryggvirvlene stakk ut som en kjede med kuler, ribbeina ble som skrøpelige takbjelker i ei falleferdig rønne, øynene ble så innsunkne at pupillene så ut til å ligge på bunnen av dype brønner og huden i hodebunnen min ble så inntørket og skrukkete som umodne og avskårne gresskar som ligger og tørker i den varme vinden. Hvis jeg skulle klø meg på magen, var det ryggraden jeg fikk tak i, og hvis jeg skulle klø meg på ryggen, var det mageskinnet jeg fikk tak i, for siden jeg spiste så lite, lå mageskinnet som klistret til ryggraden, Såriputta. Når jeg skulle tømme meg for urin eller avføring, falt jeg hodestups framover. Hvis jeg prøvde å massere armer eller bein, løsnet kroppshårene og falt av, fordi røttene deres hadde råtnet. Det finnes noen brahmaner og filosofer som mener og sier at renheten ligger i kostholdet, Såriputta. De sier at de lever av sesamfrø som de tilbereder på forskjellige måter. De spiser hele sesamfrø og knuste sesamfrø og de drikker sesamvelling. Men jeg klarte meg med bare ett sesamfrø om dagen. Da kan det hende noen vil spørre om sesamfrøene kanskje var større den gangen. Men slik er det ikke, Såriputta, for sesamfrøene den gangen var ikke noe større enn de er nå. Siden jeg ikke spiste mer enn

ett sesamfrø om dagen, ble kroppen min uhyre utmagret, og armer og bein ble som visne stilker. Bakenden min ble som en kamelfot, ryggvirvlene stakk ut som en kjede med kuler, ribbeina ble som skrøpelige takbjelker i ei falleferdig rønne, øynene ble så innsunkne at pupillene så ut til å ligge på bunnen av dype brønner og huden i hodebunnen min ble så inntørket og skrukkete som umodne og avskårne gresskar som ligger og tørker i den varme vinden. Hvis jeg skulle klø meg på magen, var det ryggraden jeg fikk tak i, og hvis jeg skulle klø meg på ryggen, var det mageskinnet jeg fikk tak i, for siden jeg spiste så lite, lå mageskinnet som klistret til ryggraden, Såriputta. Når jeg skulle tømme meg for urin eller avføring, falt jeg hodestups framover. Hvis jeg prøvde å massere armer eller bein, løsnet kroppshårene og falt av, fordi røttene deres hadde råtnet. Det finnes noen brahmaner og filosofer som mener og sier at renheten ligger i kostholdet, Såriputta. De sier at de lever av riskorn som de tilbereder på forskjellige måter. De spiser hele riskorn og knuste riskorn og de drikker risvelling. Men jeg klarte meg med bare ett riskorn om dagen. Da kan det hende noen vil spørre om riskornene kanskje var større den gangen. Men slik er det ikke, Såriputta, for riskornene den gangen var ikke noe større enn de er nå. Siden jeg ikke spiste mer enn ett riskorn om dagen, ble kroppen min uhyre utmagret, og armer og bein ble som visne stilker. Bakenden min ble som en kamelfot, ryggvirvlene stakk ut som en kjede med kuler, ribbeina ble som skrøpelige takbjelker i ei falleferdig rønne, øynene ble så innsunkne at pupillene så ut til å ligge på bunnen av dype brønner og huden i hodebunnen min ble så inntørket og skrukkete som umodne og avskårne gresskar som ligger og tørker i den varme vinden. Hvis jeg skulle klø meg på magen, var det ryggraden jeg fikk tak i, og hvis jeg skulle klø meg på ryggen, var det mageskinnet jeg fikk tak i, for siden jeg spiste så lite, lå mageskinnet som klistret til ryggraden, Såriputta. Når jeg skulle tømme meg for urin eller avføring, falt jeg hodestups framover. Hvis jeg prøvde å massere armer eller bein, løsnet kroppshårene og falt av, fordi røttene deres hadde råtnet. Men enda jeg praktiserte disse opphøyde treningsmåtene og en slik streng askese, oppnådde jeg ikke noen overmenneskelig tilstand eller noe spesielt klarsyn som man burde forvente hos de edle. Og hvorfor? Det er fordi de ikke fører fram til den edle visdommen som fører til edel frigjøring og som gjør fullstendig slutt på lidelsene for Page -

dem som praktiserer den. Det finnes noen brahmaner og filosofer som mener og sier at renheten ligger i kretsløpet av mange gjenfødelser, Såriputta. Men det er ikke lett å finne noe kretsløp som jeg ikke allerede har gjennomløpt i lang tid, bortsett fra de rene gudenes boliger. For hvis jeg hadde gjennomløpt et kretsløp i de rene gudenes boliger, kunne jeg ikke ha kommet tilbake til denne verden. Det finnes noen brahmaner og filosofer som mener og sier at renheten ligger i hva man blir gjenfødt som, Såriputta. Men det er ikke lett å finne noen gjenfødelse som jeg ikke allerede har opplevd mange ganger, bortsett fra de rene gudenes boliger. For hvis jeg hadde blitt gjenfødt i de rene gudenes boliger, kunne jeg ikke ha kommet tilbake til denne verden. Det finnes noen brahmaner og filosofer som mener og sier at renheten ligger i å bli født på det eller det eksistensplanet, Såriputta. Men det er ikke lett å finne noe eksistensplan der jeg ikke allerede har levd i lang tid, bortsett fra de rene gudenes boliger. For hvis jeg hadde levd i de rene gudenes boliger, kunne jeg ikke ha kommet tilbake til denne verden. Det finnes noen brahmaner og filosofer som mener og sier at renheten ligger i ofringer, Såriputta. Men det er ikke lett å finne noen ofring som jeg ikke allerede har utført i lang tid den gangen da jeg var konge, salvet adelsmann eller velstående brahman. Det finnes noen brahmaner og filosofer som mener og sier at renheten ligger i å tilbe ilden, Såriputta. Men det er ikke lett å finne noen ild som jeg ikke allerede har tilbedt i lang tid den gangen da jeg var konge, salvet adelsmann eller velstående brahman. Det finnes noen brahmaner og filosofer som mener og sier at en person besitter lysende visdom bare så lenge han er ung og sterk, mens han er i sin beste ungdom og før håret begynner å bli grått. Men når han eldes, blir gammel og kommer langt opp i årene, når han blir åtti, nitti eller hundre år gammel og nærmer seg livets slutt, da mister han denne lysende visdommen. Men det er ikke slik dette skal ses, Såriputta. Jeg er eldet, gammel og langt opp i årene — nå er jeg åtti år gammel og nærmer meg livets slutt, Såriputta. Sett at jeg Page -

hadde fire elever som kunne bli hundre år gamle, som kunne leve i hundre år med klar oppmerksomhet, god hukommelse, god forstand og lysende visdom. De kan sammenlignes med en sterk, dyktig og vel trent bueskytter som med største letthet skyter en pil gjennom skyggen av et tre. Slik er deres fremragende oppmerksomhet, hukommelse, forstand og lysende visdom. Sett videre at de stiller meg stadige spørsmål om de fire hovedområdene for oppmerksomheten. Hvis jeg da får det ene spørsmålet etter det andre og svarer på hvert av dem og gir forklaringer, og de husker svarene på hvert spørsmål så de ikke trenger å spørre igjen om det samme, og vi fortsetter slik bare med avbrudd for å spise, drikke, gå på do og sove, så ville de fire elevene som kunne bli hundre år gamle, som kunne leve i hundre år, bli hundre år gamle og dø før han som har kommet fram til sannheten var blitt ferdig med å besvare spørsmålene og forklare læren. Selv om jeg må bæres rundt på en bære, vil ikke den lysende visdommen til ham som har kommet fram til sannheten, bli svekket. Hvis derfor noen med rette skulle si at det har stått fram en person som ikke lar seg forvirre, en som har medfølelse med verden og som er til glede og nytte for mange mennesker, til glede, nytte og hjelp for guder og mennesker, da kan dette med rette sies om meg, for jeg lar meg ikke forvirre, jeg har medfølelse med verden og er til glede og nytte for mange mennesker, til glede, nytte og hjelp for guder og mennesker, Sāriputta.” Mens dette foregikk, sto munken Nāgasamāla bak Mesteren og viftet ham. Og Nāgasamāla utbrøt: "Enestående, Mester! Storartet, Mester! Jeg fikk gåsehud av å høre deg tale! Og hvilket navn har så denne utlegning av læren, Mester?" "Ut fra det som er sagt, kan du huske denne utlegningen av læren som Gåsehudtalen, Nāgasamāla ” Slik talte Mesteren, og Nāgasamāla gledet seg over Mesterens ord. Page - 160

13. Den store teksten om lidelse

Mahādukkhakkhandhasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Sāvātthi, oppholdt han seg i Anāthapindikas park, Jetalunden. Tidlig en morgen var det flere munkere som kledde på seg, tok kappe og bolle og gikk til byen for å motta matgaver. Men så sa de til hverandre: *Det er for tidlig å gå inn til Sāvātthi for å få mat. Kanskje vi heller skulle gå til den parken der det finnes omvandrende filosofer som tilhører andre skoler?” Dermed gikk de til den parken der omvandrende filosofer fra andre skoler holdt til. Da de kom dit, hilste de høflig på dem og snakket vennlig med dem, før de satte seg ned hos dem. Da munkene hadde satt seg, sa de andre filosofene: "Filosofen Gotama sier at han fullt ut forstår sansenytelser. Vi sier også at vi fullt ut forstår sansenytelser. Filosofen Gotama sier at han fullt ut forstår materielle former. Vi sier også at vi fullt ut forstår materielle former. Filosofen Gotama sier at han fullt ut forstår følelser. Vi sier også at vi fullt ut forstår følelser. Så hva er da egentlig forskjellen på Gotama og oss når det gjelder veiledninger og innholdet i læren?” Munkene verken roste eller kritiserte det de andre filosofene hadde sagt. De reiste seg og gikk, og ble enige om å legge fram spørsmålet for Mesteren. Deretter gikk munkene inn til byen og mottok matgaver. Etter at de hadde kommet tilbake og spist maten sin, gikk de til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så fortalte de ham hva som hadde hendt og hva de andre filosofene hadde sagt. *Når filosofer og asketer som følger en annen lære, sier dette, munkere, så skal dere svare slik: *Men hva er gledene ved sansenytelser, mine venner? Hva er ulempene ved dem, og hvordan gjør man seg fri fra dem? Hva er gledene ved materielle former, hva er

Page - 161

ulempene ved dem og hvordan gjør man seg fri fra dem? Hva er gledene ved følelser, hva er ulempene ved dem og hvordan gjør man seg fri fra dem?” Når de får spørsmål om dette, vil de ikke klare å gjøre rede for seg, og de roter seg bare ut i større vanskeligheter. Og hvorfor? Fordi de ikke noen ekspertise på dette området. Jeg kan ikke se at noen i hele verden med dens guder, djevler, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker kan gi tilfredsstillende forklaringer på disse spørsmålene utenom han som har kommet fram til sannheten, eller hans elever som har hørt det fra ham. Hva er da gledene ved sansenytelser, munker? Sansenytelser kan deles inn i fem kategorier. Hvilke fem? Tiltalende former som øyet kan se, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende; tiltalende lyder som øret kan høre ..., dufter som nesa kan kjenne ..., smaksinntrykk som tunga kan kjenne ..., og tiltalende berøringer som kroppen kan føle, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende — dette er de fem kategoriene av sansenytelser. De gledene og nytelsene som oppstår betinget av disse, er gledene ved sansenytelser, munker. Hva er ulempene ved sansenytelser, munker? Tenk dere en mann som lever av et eller annet yrke, munker. Han er kanskje kasserer, bokholder, regnskapsfører, bonde, kjøpmann, gjeter, bueskytter eller embetsmann, eller han har et annet yrke. Arbeidet gjør at han blir utsatt for kulde, hete, fluer, mygg og vind, og han risikerer å bli bitt av slanger eller dø av sult og tørst. Disse ulempene ved sansenytelser er lette å se og må regnes som lidelser. Det er sansenytelser som er motivasjon, årsak, opphav og grunn til disse lidelsene — de kommer av sansenytelser. På denne måten sliter og strever denne mannen. Men hvis han ikke blir noe rikere av det, gremmer han seg og sørger og jamrer, slår seg på brystet og klager: *Jeg sliter til ingen nytte! Jeg har ikke noe igjen for strevet mitt!” Disse ulempene ved sansenytelser er lette å se og må regnes som lidelser. Det er sansenytelser som er motivasjon, årsak, opphav og grunn til disse lidelsene — de kommer av sansenytelser. Men hvis denne mannen blir rik av slitet og strevet sitt, får han sorger og bekymringer av å passe på denne rikdommen. *Bare ikke konger eller tyver kommer og

tar det, og bare det nå ikke blir ødelagt av ild eller flom, og bare ikke arvinger som jeg ikke liker, kommer og tar det!” tenker han. Og selv om han passer på det han eier, kan det hende at konger eller tyver kommer og tar det, eller det kan bli ødelagt av ild eller flom, eller arvinger som han ikke liker, kan komme og ta det. Da gremmer han seg og sørger og jamrer, slår seg på brystet og klager: *Nå har jeg ikke lenger det som jeg hadde!” Disse ulempene ved sansenytelser er lette å se og må regnes som lidelser. Det er sansenytelser som er motivasjon, årsak, opphav og grunn til disse lidelsene — de kommer av sansenytelser. Videre, munker, er sansenytelser motivasjon, årsak, opphav og grunn til at konger strides med hverandre, adelsmenn strides med hverandre, brahmaner strides med hverandre, borgere strides med hverandre, mødre og sønner strides med hverandre, fedre og sønner strides med hverandre, brødre strides med hverandre, brødre og søstre strides med hverandre, og venner strides med hverandre. Først krangler de og strides med ord. Deretter går de løs på hverandre med nevene, med jordklumper, stokker eller kniver, slik at de enten dreper hverandre eller påfører hverandre store smerter. Disse ulempene ved sansenytelser er lette å se og må regnes som lidelser. Det er sansenytelser som er motivasjon, årsak, opphav og grunn til disse lidelsene — de kommer av sansenytelser. Videre, munker, er sansenytelser motivasjon, årsak, opphav og grunn til at begge parter griper sverd og skjold, spenner på seg bue og pilkogger og stiller opp til slag der piler og kniver suser gjennom luften og det glimter i sverd. Der kjempes det med piler og kniver og hoder blir hogd av med sverd, og de blir drept eller påføres store smerter. Disse ulempene ved sansenytelser er lette å se og må regnes som lidelser. Det er sansenytelser som er motivasjon, årsak, opphav og grunn til disse lidelsene — de kommer av sansenytelser. Videre, munker, er sansenytelser motivasjon, årsak, opphav og grunn til at noen griper sverd og skjold, spenner på seg bue og pilkogger og stormer glatte festningsmurer. Der suser piler og kniver gjennom luften og det glimter i sverd. Der kjempes det med piler og kniver, forsvarerne tømmer kokende vann i hodet på angriperne, knuser dem under tunge gjenstander og hogger hodet av dem med sverdene sine, slik at de blir drept eller påføres store smerter. Disse ulempene ved sansenytelser er lette å se og må regnes som lidelser. Det er sansenytelser som er motivasjon, årsak, opphav og grunn til disse

lidelsene — de kommer av sansenytelser. Videre, munk, er sansenytelser motivasjon, årsak, opphav og grunn til at noen begår innbrudd og stjeler, at de blir innbruddstyver og landeveisrøvere, eller at de går til andres hustruer. Når kongene arresterer en slik person, dømmer de ham til forskjellig slags straff. De pisker og slår ham med bambuskjepper og stokker. De hogger hånden eller foten av ham, eller de hogger både hånden og foten av ham. De kutter av ørene eller nesen av ham, eller de kutter både ørene og nesen av ham. Eller de utsetter ham for suppegrytetortur, skjelltortur, Rahunns munn, ildkranstortur, flammehåndtortur, høyvridningstortur, barkkappetortur, antilopetortur og kjøttkroktortur. De skjærer mange små stykker ut av kroppen hans med skarpe kniver, senker ham ned i lut, stikker et spidd gjennom hodet på ham, knuser knoklene hans med klubber, heller kokende olje over ham, lar hundene spise ham, spidder ham levende på en stake og hogger hodet av ham med et sverd. På denne måten blir han drept eller påført store smerter. Disse ulempene ved sansenytelser er lette å se og må regnes som lidelser. Det er sansenytelser som er motivasjon, årsak, opphav og grunn til disse lidelsene — de kommer av sansenytelser. Videre, munk, er sansenytelser motivasjon, årsak, opphav og grunn til at noen oppfører seg dårlig i handling, ord og tanker. Dette fører til at de havner i vonde kår, smerter, fordervelse og helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Disse ulempene ved sansenytelser opptrer i den neste verden og må regnes som lidelser. Det er sansenytelser som er motivasjon, årsak, opphav og grunn til disse lidelsene — de kommer av sansenytelser. Og hvordan gjør man seg fri fra sansenytelsene, munk? Frigjøring fra sansenytelsene består i å fordreie lidenskapelig begjær etter sansenytelser og slippe taket i dem, munk. De filosofene og brahmanene som ikke kan se objektivt på sansenytelsene og se gledene ved dem som gleder, ulempene ved dem som ulemper og frigjøringen fra dem som frigjøring, de har ingen muligheter til selv å forstå sansenytelser, og de er heller ikke i stand til å hjelpe andre til en slik forståelse. Men de filosofene og brahmanene som virkelig kan se objektivt på sansenytelsene og se gledene ved dem som gleder, ulempene ved dem som ulemper og frigjøringen fra dem som frigjøring, de har alle muligheter til selv å forstå sansenytelser, og de er også i stand til å hjelpe andre til en slik forståelse. Page - 164

Hva er så gleden ved materielle former, munker? Tenk dere en femten eller seksten år gammel pike av adels-, brahman-, eller borgerslekt, munker. Hun er verken for stor eller liten, verken for tynn eller tykk og verken for mørk eller lys. Har hun nådd høydepunktet av sin skjønnhet i denne alderen?" *Ja, Mester." *Den gleden og lykken som en slik skjønnhet forårsaker, det er gleden ved materielle former, munker. Hva er så ulempen ved materielle former, munker? Sett at dere senere får se den samme kvinnen. Hun er blitt åtti, nitti eller hundre år gammel. Nå er hun blitt gammel, krokete og bøyd, og hun skjelver og går og støtter seg til en stokk. Hun har sine plager, ungdommen er forbi, hun mangler tenner, håret er grått og faller av, huden er rynkete og skrukkete. Hva mener dere om dette, munker? Nå som den tidligere skjønnheten er forsvunnet, ser dere da en ulempe ved den?" *Ja, Mester." *Dette er ulempen ved materielle former, munker. Sett videre at dere får se den samme kvinnen. Hun er dårlig og har det vondt. Hun lider av en alvorlig sykdom og ligger i sin egen urin og avføring og må løftes og stelles av andre. Hva mener dere om dette, munker? Nå som den tidligere skjønnheten er forsvunnet, ser dere da en ulempe ved den?" *Ja, Mester." *Dette er ulempen ved materielle former, munker. Sett videre at dere får se den samme kvinnen. Hun har vært død i en eller to eller tre dager, og liket er oppsvulmet, blåsvart og råtnende. Hva mener dere om dette, munker? Nå som den tidligere skjønnheten er forsvunnet, ser dere da en ulempe ved den?" *Ja, Mester." *Dette er ulempen ved materielle former, munker. Sett videre at dere får se den samme kvinnen. Nå er hun et lik som er slengt bort på likplassen, — som kråker hadde spist på, som hauker, gribber, hunder, sjakaler og forskjellige slags småkryp hadde spist på. Hva mener dere om dette, munker? Nå som den tidligere skjønnheten er forsvunnet, ser dere da en ulempe ved den?" Page - 165

*Ja, Mester.” *Dette er ulempen ved materielle former, munker. Sett videre at dere får se den samme kvinnen. Nå er hun et lik som er slengt bort på likplassen, — et skjelett som holdes sammen av leddbånd, blodig og med kjøttrester på ... et skjelett som holdes sammen av leddbånd, blodig, men uten kjøtt på ... et skjelett som holdes sammen av leddbånd, men uten kjøtt eller blod på ... løsrevne knokler slengt til alle kanter, her et bein fra handa, der et bein fra foten, her et leggbein, der et lårbein, et hoftebein, ryggvirvler, en hodeskalle. Hva mener dere om dette, munker? Nå som den tidligere skjønnheten er forsvunnet, ser dere da en ulempe ved den?” *Ja, Mester.” *Dette er ulempen ved materielle former, munker. Sett videre at dere får se den samme kvinnen. Nå er hun et lik som er slengt bort på likplassen, — med hvite og avblekede beinpiper ... mer enn et år gamle knokler i en haug ... oppsmuldrende råtne knokkelrester. Hva mener dere om dette, munker? Nå som den tidligere skjønnheten er forsvunnet, ser dere da en ulempe ved den?” *Ja, Mester.” *Dette er ulempen ved materielle former, munker. Og hvordan gjør man seg fri fra materielle former, munker? Frigjøring fra materielle former består i å fordrive lidenskapelig begjær etter materielle former og slippe taket i dem, munker. De filosofene og brahmanene som ikke kan se objektivt på materielle former og se gledene ved dem som gleder, ulempene ved dem som ulemper og frigjøringen fra dem som frigjøring, de har ingen muligheter til selv å forstå materielle former, og de er heller ikke i stand til å hjelpe andre til en slik forståelse. Men de filosofene og brahmanene som virkelig kan se objektivt på materielle former og se gledene ved dem som gleder, ulempene ved dem som ulemper og frigjøringen fra dem som frigjøring, de har alle muligheter til selv å forstå materielle former, og de er også i stand til å hjelpe andre til en slik forståelse. Hva er så gleden ved følelser, munker? Sett at en munk isolerer seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende Page - 166

og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Mens han befinner seg i den tilstanden, har han ingen tanker om å gjøre verken seg selv eller andre noe vondt. Akkurat da opplever han en følelse av ikke å gjøre noen noe vondt, og en slik følelse av ikke å gjøre noen noe vondt, er den høyeste glede ved følelser, sier jeg. Sett videre at en munk lar innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Mens han befinner seg i den tilstanden, har han ingen tanker om å gjøre verken seg selv eller andre noe vondt. Akkurat da opplever han en følelse av ikke å gjøre noen noe vondt, og en slik følelse av ikke å gjøre noen noe vondt, er den høyeste glede ved følelser, sier jeg. Sett videre at en munk ikke lenger søker glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!" — og blir der. Mens han befinner seg i den tilstanden, har han ingen tanker om å gjøre verken seg selv eller andre noe vondt. Akkurat da opplever han en følelse av ikke å gjøre noen noe vondt, og en slik følelse av ikke å gjøre noen noe vondt, er den høyeste glede ved følelser, sier jeg. Sett videre at en munk gir slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Mens han befinner seg i den tilstanden, har han ingen tanker om å gjøre verken seg selv eller andre noe vondt. Akkurat da opplever han en følelse av ikke å gjøre noen noe vondt, og en slik følelse av ikke å gjøre noen noe vondt, er den høyeste glede ved følelser, sier jeg. Hva er så ulempene ved følelser, munker? Følelser er uvarige, kan innebære smerte og gi mange skuffelser. Dette er ulempene ved følelser, munker. Og hvordan gjør man seg fri fra følelser, munker? Frigjøring fra følelsene består i å fordrive lidenskapelig begjær etter følelser og slippe taket i dem, munker. Page - 167

De filosofene og brahmanene som ikke kan se objektivt på følelser og se gledene ved dem som gleder, ulempene ved dem som ulemper og frigjøringen fra dem som frigjøring, de har ingen muligheter til selv å forstå følelser, og de er heller ikke i stand til å hjelpe andre til en slik forståelse. Men de filosofene og brahmanene som virkelig kan se objektivt på følelsene og se gledene ved dem som gleder, ulempene ved dem som ulemper og frigjøringen fra dem som frigjøring, de har alle muligheter til selv å forstå følelser, og de er også i stand til å hjelpe andre til en slik forståelse.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 168

14. Den lille teksten om lidelse Culadukkhakkhandhasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var hos sakyaene, bodde han i fikenlunden ved Kapilavatthu. Da kom sakyaen Mahānāma bort til ham, hilste høflig og satte seg ned hos ham. Da Mahānāma hadde satt seg, sa han: *T lang tid har jeg forstått din lære slik, Mester: "Grådighet er en forurensning i sinnet, hat er en forurensning i sinnet og forvirring er en forurensning i sinnet." Det er slik jeg forstår din lære, Mester. Men noen ganger merker jeg at jeg blir grådig, noen ganger merker jeg at jeg blir fylt av hat og andre ganger merker jeg at jeg blir forvirret. Hvilken indre tendens er det jeg ikke har klart å kvitte meg med når jeg merker at jeg noen ganger blir grådig, noen ganger blir fylt av hat og andre ganger fylt av forvirring, Mester?" *Ja, det finnes en indre tendens du ikke har klart å kvitte deg med når du merker at du noen ganger blir grådig, noen ganger fylt av hat og andre ganger fylt av forvirring, Mahānāma. Hvis du hadde kvittet deg med den indre tendensen, ville du ikke ha blitt boende hjemme og levd et liv i sansenytelser. Men siden du ikke har kvittet deg med denne indre tendensen, blir du boende hjemme og lever et liv i sansenytelser. Det kan hende den edles elev ser tydelig at sansenytelser gir få gleder, men mange lidelser, sorger og ulemper, Mahānāma, og at han ser dette som det er, med rett visdom og klar forståelse. Men hvis han ikke opplever glede og lykke, eller det som bedre er, utenom sansenytelser og usunne faktorer, så klarer han likevel ikke å vende seg bort fra sansenytelsene. Men så kan det hende den edles elev ser tydelig at sansenytelser gir få gleder, men mange lidelser, sorger og ulemper, Mahānāma, og at han ser dette som det er, med rett visdom og klar forståelse. Hvis han da opplever glede og lykke, eller det som bedre er, utenom sansenytelser og usunne faktorer, så klarer han å vende seg bort fra sansenytelsene. Page - 169

Før jeg nådde oppvåkningen, mens jeg fortsatt var en som søkte oppvåkning uten å ha funnet den, så jeg tydelig at sansenyttelser gir få gleder, men mange lidelser, sorger og ulemper, Mahānāma, og jeg så dette som det er, med rett visdom og klar forståelse. Men jeg opplevde ingen glede og lykke, eller det som bedre er, utenom sansenyttelser og usunne faktorer, så jeg innså at jeg likevel ikke klarte å vende meg bort fra sansenyttelsene. Men da jeg så dette og fant fram til glede og lykke, og det som bedre er, utenom sansenyttelser og usunne faktorer, innså jeg at jeg klarte å vende meg bort fra sansenyttelsene. Og hva er gledene ved sansenyttelser, Mahānāma? Det finnes fem slags sanseintrykk. Det er tiltalende former som øyet kan se, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende; tiltalende lyder som øret kan høre ..., dufter som nesa kan kjenne ..., smaksinntrykk som tunga kan kjenne ..., og tiltalende berøringer som kroppen kan føle, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende — dette er de fem slags sanseintrykk, Mahānāma. Den glede og lykke som oppstår betinget av disse fem sanseintrykkene, er gledene ved sansenyttelser. Hva er ulempene ved sansenyttelser, Mahānāma? Tenk dere en mann som lever av et eller annet yrke, Mahānāma. Han er kanskje kasserer, bokholder, regnskapsfører, bonde, kjøpmann, gjeter, bueskytter eller embetsmann, eller han har et annet yrke. Arbeidet gjør at han blir utsatt for kulde, hete, fluer, mygg og vind, og han risikerer å bli bitt av slanger eller dø av sult og tørst. Disse ulempene ved sansenyttelser er lette å se og må regnes som lidelser. Det er sansenyttelser som er motivasjon, årsak, opphav og grunn til disse lidelsene — de kommer av sansenyttelser. På denne måten sliter og strever denne mannen. Men hvis han ikke blir noe rikere av det, gremmer han seg og sørger og jamrer, slår seg på brystet og klager: *Jeg sliter til ingen nytte! Jeg har ikke noe igjen for strevet mitt!” Disse ulempene ved sansenyttelser er lette å se og må regnes som lidelser. Det er sansenyttelser som er motivasjon, årsak, opphav og grunn til disse lidelsene — de kommer av sansenyttelser. Page - 170

Men hvis denne mannen blir rik av slitet og strevet sitt, får han sorger og bekymringer av å passe på denne rikdommen. *Bare ikke konger eller tyver kommer og tar det, og bare det nå ikke blir ødelagt av ild eller flom, og bare ikke arvinger som jeg ikke liker, kommer og tar det!” tenker han. Og selv om han passer på det han eier, kan det hende at konger eller tyver kommer og tar det, eller det kan bli ødelagt av ild eller flom, eller arvinger som han ikke liker, kan komme og ta det. Da gremmer han seg og sørger og jamrer, slår seg på brystet og klager: *’Nå har jeg ikke lenger det som jeg hadde!” Disse ulempene ved sansenytelser er lette å se og må regnes som lidelser. Det er sansenytelser som er motivasjon, årsak, opphav og grunn til disse lidelsene — de kommer av sansenytelser. Videre, Mahånåma, er sansenytelser motivasjon, årsak, opphav og grunn til at konger strides med hverandre, adelsmenn strides med hverandre, brahmaner strides med hverandre, borgere strides med hverandre, mødre og sønner strides med hverandre, fedre og sønner strides med hverandre, brødre strides med hverandre, brødre og søstre strides med hverandre, og venner strides med hverandre. Først krangler de og strides med ord. Deretter går de løs på hverandre med nevene, med jordklumper, stokker eller kniver, slik at de enten dreper hverandre eller påfører hverandre store smerter. Disse ulempene ved sansenytelser er lette å se og må regnes som lidelser. Det er sansenytelser som er motivasjon, årsak, opphav og grunn til disse lidelsene — de kommer av sansenytelser. Videre, Mahanåma, er sansenytelser motivasjon, årsak, opphav og grunn til at begge parter griper sverd og skjold, spenner på seg bue og pilkogger og stiller opp til slag der piler og kniver suser gjennom luften og det glimter i sverd. Der kjempes det med piler og kniver og hoder blir hogd av med sverd, og de blir drept eller påføres store smerter. Disse ulempene ved sansenytelser er lette å se og må regnes som lidelser. Det er sansenytelser som er motivasjon, årsak, opphav og grunn til disse lidelsene — de kommer av sansenytelser. Videre, Mahånåma, er sansenytelser motivasjon, årsak, opphav og grunn til at noen griper sverd og skjold, spenner på seg bue og pilkogger og stormer glatte festningsmurer. Der suser piler og kniver gjennom luften og det glimter i sverd. Der kjempes det med piler og kniver, forsvarerne tømmer kokende vann i hodet på angriperne, knuser dem under tunge gjenstander og hogger hodet av dem med sverdene

sine, slik at de blir drept eller påføres store smerter. Disse ulempene ved sansenytelser er lette å se og må regnes som lidelser. Det er sansenytelser som er motivasjon, årsak, opphav og grunn til disse lidelsene — de kommer av sansenytelser. Videre, Mahānāma, er sansenytelser motivasjon, årsak, opphav og grunn til at noen begår innbrudd og stjeler, at de blir innbruddstyver og landeveisrøvere, eller at de går til andres hustruer. Når kongene arresterer en slik person, dømmer de ham til forskjellig slags straff. De pisker og slår ham med bambuskjeeper og stokker. De hogger hånden eller foten av ham, eller de hogger både hånden og foten av ham. De kutter av ørene eller nesen av ham, eller de kutter både ørene og nesen av ham. Eller de utsetter ham for suppegrytetortur, skjelltortur, Rahunns munn, ildkranstortur, flammehåndtortur, høyvridningstortur, barkkappetortur, antilopetortur og kjøttkroktortur. De skjærer mange små stykker ut av kroppen hans med skarpe kniver, senker ham ned i lut, stikker et spidd gjennom hodet på ham, knuser knoklene hans med klubber, heller kokende olje over ham, lar hundene spise ham, spidder ham levende på en stake og hogger hodet av ham med et sverd. På denne måten blir han drept eller påført store smerter. Disse ulempene ved sansenytelser er lette å se og må regnes som lidelser. Det er sansenytelser som er motivasjon, årsak, opphav og grunn til disse lidelsene — de kommer av sansenytelser. Videre, Mahānāma, er sansenytelser motivasjon, årsak, opphav og grunn til at noen oppfører seg dårlig i handling, ord og tanker. Dette fører til at de havner i vonde kår, smerter, fordervelse og helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Disse ulempene ved sansenytelser opptrer i den neste verden og må regnes som lidelser. Det er sansenytelser som er motivasjon, årsak, opphav og grunn til disse lidelsene — de kommer av sansenytelser. En gang var jeg på Gribbetoppen ved Rājagaha, Mahānāma. Ved den anledningen var det mange jainer på Svartkollen ved Isigili som praktiserte å stå hele tiden og ikke sette seg, noe som gjorde fryktelig vondt etter hvert. Da jeg reiste meg opp fra min meditasjon utpå kvelden, gikk jeg bort til jainene på Svartkollen ved Isigili og spurte dem: *Hvorfor står dere hele tiden? Hvorfor vil dere ikke sitte ned? Det må jo gjøre fryktelig vondt etter hvert?” Page - 172

Jainene svarte meg slik, Mahånåma: 'Nigantha Nātaputta vet alt og ser alt, min venn. Han hevder at han har fullkomment klarsyn. Han sier at uansett om han går, står, sover eller er våken, så besitter han en kontinuerlig og uavbrutt allvitenskap. Han sier videre at hvis vi tidligere har utført dårlige handlinger, så kan vi utrette dem ved hjelp av streng askese. Og hvis vi har kontroll over vår kropp, vår tale og vårt sinn nå, forhindrer vi dårlige handlinger i fremtiden. På den måten brenner vi opp tidligere handlinger og gjør ende på dem og utfører ingen nye handlinger, og dermed oppstår ingen nye konsekvenser. Når det ikke oppstår noen nye konsekvenser i fremtiden, blir handlingene utrettet. Når handlingene blir utrettet, tar lidelsene slutt. Når lidelsene tar slutt, tar følelsene slutt. Når følelsene tar slutt, blir all lidelse utradert. Dette er noe vi er enige i og slutter oss til. Dette er vi fornøyd med!"

Da spurte jeg dem om følgende, Mahånåma: "Men vet dere at dere at dere har levd før, jainer, at dere ikke var uten eksistens?" "Nei, min venn." Vet dere at dere har begått dårlige handlinger tidligere, at dere ikke er uten skyld?" "Nei, min venn." Vet dere at dere har begått de eller de dårlige handlingene?" "Nei, min venn." Vet dere at nå er så og så mye lidelse utradert, og nå er så og så mye lidelse utradert, eller at når så og så mye lidelse er blitt utradert, er all lidelse utradert?" "Nei, min venn." "Vet dere at dere er kvitt usunne faktorer i det øyeblikk dette inntreffer? Eller vet dere at sunne faktorer er oppstått i sinnet, i det øyeblikk dette inntreffer?" "Nei, min venn." "Ut fra hva dere selv sier, jainer, så vet dere ikke om dere har levd før, om dere ikke var uten eksistens. Dere vet ikke om dere har begått dårlige handlinger tidligere, om dere ikke er uten skyld. Dere vet ikke om dere har begått de eller de dårlige handlingene. Dere vet ikke at nå er så og så mye lidelse utradert, og nå er så og så mye lidelse utradert, Page - 173

eller at når så og så mye lidelse er blitt utradert, er all lidelse utradert. Dere vet ikke om dere er kvitt usunne faktorer i det øyeblikk dette inntreffer, og dere vet ikke om sunne faktorer er oppstått i sinnet, i det øyeblikk dette inntreffer. I så fall kan jo de som blir jain-munker ha vært grusomme mordere i sitt forrige liv, og ha blod på hendene.” *Men man finner ikke lykken gjennom å være lykkelig, Gotama. Lykken oppnås gjennom lidelse. Hvis det hadde vært slik at man kunne finne lykken gjennom å være lykkelig, ville kong Seniya Bimbisåra av Magadha ha funnet lykke, og han ville ha vært en lykkeligere mann enn deg, Gotama.” "Dette var nok en forhastet uttalelse, jainer, og dere har ikke tenkt dere godt nok om før dere sa dette. Dere burde heller spørre meg hvem som er lykkeligst av kong Seniya Bimbisåra og meg.” *Ja, det var en forhastet uttalelse, Gotama, og vi tenkte oss ikke godt nok om før vi kom med den. Men la nå det være. Nå spør vi deg heller hvem som er lykkeligst av kong Seniya Bimbisåra og deg.” *Da vil jeg stille dere et motspørsmål, jainer, som dere kan besvare som dere synes best. Så hva mener dere da om dette: Er kong Seniya Bimbisåra av Magadha i stand til å oppleve den reneste lykke i sju døgn uten å røre seg og uten å si et ord?” *Nei, min venn.” *Eller er kong Seniya Bimbisåra av Magadha i stand til å oppleve den reneste lykke i seks, fem, fire, tre, to eller ett døgn uten å røre seg og uten å si et ord?” *Nei, min venn.” *Men jeg er i stand til å oppleve den reneste lykke i ett, to, tre, fire, fem, seks eller sju døgn uten å røre meg og uten å si et ord, jainer. Så hva mener dere da om dette? Når det er slik, er det jeg eller kong Seniya Bimbisåra som er lykkeligst?” *Når det er slik, er arahanten Gotama lykkeligere enn kong Seniya Bimbisåra av Magadha.” Slik talte Mesteren, og Mahånåma gledet seg over Mesterens ord. Page - 174

15. Om å granske seg selv Anumaānasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Moggallāna den store var hos bhaggaene, holdt han til i hjorteparken Bhesakālalunden ved Sumsumaāragira. Der henvendte Moggallāna seg til munkene og sa: Venner!" *Ja, høystærede," svarte munkene. Moggallāna fortsatte: "Sett at en munk inviterer andre munkar til å korrigere ham, og sier: *'Dere kan snakke åpent ut til meg." Men så er han kanskje vanskelig å snakke med. Han har egenskaper som gjør at det er vanskelig å snakke med ham, og han er stri og vil ikke ta imot veiledning. Da vil hans munkekolleger komme til at det ikke nytter å snakke med ham. De vil komme til at det ikke nytter å gi ham veiledning, og de vil miste tillit til ham. Og hvilke egenskaper er det som gjør at det er vanskelig å snakke med ham? Hvis en munk har dårlige ønsker og er dominert av disse dårlige ønskene, er det vanskelig å snakke med ham. Hvis en munk opphøyer seg selv og fornedrer andre, er det vanskelig å snakke med ham. Hvis en munk blir sint og blir overveldet av sinne, er det vanskelig å snakke med ham. Hvis en munk blir så sint at han blir hevngjerrig, er det vanskelig å snakke med ham. Hvis en munk blir så sint at han blir trassig, er det vanskelig å snakke med ham. Hvis en munk blir så sint at han svarer hissig tilbake, er det vanskelig å snakke med ham. Hvis en munk svarer med motanklager når han blir kritisert, er det vanskelig å

Page - 175

snakke med ham. Hvis en munk kritiserer den som kritiserer ham, er det vanskelig å snakke med ham. Hvis en munk begynner å rettferdiggjøre seg når han blir kritisert, er det vanskelig å snakke med ham. Hvis en munk kommer med bortforklaringer når han blir kritisert, er det vanskelig å snakke med ham. Hvis en munk ikke vil innse feilene sine når han blir kritisert, er det vanskelig å snakke med ham. Hvis en munk er ironisk og spottende, er det vanskelig å snakke med ham. Hvis en munk er misunnelig og grådig, er det vanskelig å snakke med ham. Hvis en munk er svikefull og bedragersk, er det vanskelig å snakke med ham. Hvis en munk er stivsinnet og stolt, er det vanskelig å snakke med ham. Hvis en munk tvholder på sine egne meninger og ikke vil gi slipp på dem, er det vanskelig å snakke med ham. Dette er slike egenskaper som gjør at en munk er vanskelig å snakke med, mine venner. Så kan det hende at en munk ikke inviterer andre munkere til å korrigere ham, og han sier ikke: *'Dere kan snakke åpent ut til meg.' Men kanskje er han likevel lett å snakke med. Han har egenskaper som gjør at det er lett å snakke med ham, og han er mild og tar gjerne imot veiledning. Da vil hans munkekolleger komme til at det nytter å snakke med ham. De vil komme til at det nytter å gi ham veiledning, og de vil få tillit til ham. Og hvilke egenskaper er det som gjør at det er lett å snakke med ham? Hvis en munk ikke har dårlige ønsker og ikke blir dominert av disse dårlige ønskene, er det lett å snakke med ham. Hvis en munk verken opphøyer seg selv eller fornedrer andre, er det lett å snakke med ham. Hvis en munk ikke blir sint og ikke blir overveldet av sinne, er det lett å snakke med ham. Hvis en munk ikke blir så sint at han blir hevngjerrig, er det lett å snakke med

Page - 176

ham. Hvis en munk ikke blir så sint at han blir trassig, er det lett å snakke med ham. Hvis en munk ikke blir så sint at han svarer hissig tilbake, er det lett å snakke med ham. Hvis en munk ikke svarer med motanklager når han blir kritisert, er det lett å snakke med ham. Hvis en munk ikke kritiserer den som kritiserer ham, er det lett å snakke med ham. Hvis en munk ikke begynner å rettferdiggjøre seg når han blir kritisert, er det lett å snakke med ham. Hvis en munk ikke kommer med bortforklaringer når han blir kritisert, er det lett å snakke med ham. Hvis en munk innser feilene sine når han blir kritisert, er det lett å snakke med ham. Hvis en munk ikke er ironisk og spottende, er det lett å snakke med ham. Hvis en munk ikke er misunnelig og grådig, er det lett å snakke med ham. Hvis en munk ikke er sveikefull og bedragersk, er det lett å snakke med ham. Hvis en munk ikke er stivsinn og stolt, er det lett å snakke med ham. Hvis en munk ikke tviholder på sine egne meninger, men er villig til å gi slipp på dem, er det lett å snakke med ham. Dette er slike egenskaper som gjør at en munk er lett å snakke med, mine venner. Derfor bør en munk betrakte seg selv på denne måten: *Jeg synes ikke at en person som har dårlige ønsker og er dominert av disse dårlige ønskene, er særlig tiltalende. Hvis jeg selv har dårlige ønsker og er dominert av disse dårlige ønskene, vil andre synes at jeg er lite tiltalende.” Når han vet dette, bør han opparbeide denne holdningen: *Jeg vil ikke ha dårlige ønsker og være dominert av disse dårlige ønskene.” *Jeg synes ikke at en person som opphøyer seg selv og fornedrer andre, er særlig tiltalende. Hvis jeg skulle opphøye meg selv og fornedre andre, vil andre synes at jeg er lite tiltalende.” Når han vet dette, bør han opparbeide denne holdningen: *Jeg vil ikke

opphøye meg selv og fornede andre.” *Jeg synes ikke at en person som blir sint og blir overveldet av sinne, er særlig tiltalende. Hvis jeg selv skulle bli sint og bli overveldet av sinne, vil andre synes at jeg er lite tiltalende.” Når han vet dette, bør han opparbeide denne holdningen: *Jeg vil ikke bli sint og bli overveldet av sinne.” *Jeg synes ikke at en person som blir så sint at han blir hevnjerrig, er særlig tiltalende. Hvis jeg selv skulle bli så sint at jeg blir hevnjerrig, vil andre synes at jeg er lite tiltalende.” Når han vet dette, bør han opparbeide denne holdningen: *Jeg vil ikke bli så sint at jeg blir hevnjerrig.” *Jeg synes ikke at en person som blir så sint at han svarer hissig tilbake, er særlig tiltalende. Hvis jeg selv skulle bli så sint at jeg svarer hissig tilbake, vil andre synes at jeg er lite tiltalende.” Når han vet dette, bør han opparbeide denne holdningen: *Jeg vil ikke bli så sint at jeg svarer hissig tilbake.” *Jeg synes ikke at en person som svarer med motanklager når han blir kritisert, er særlig tiltalende. Hvis jeg selv skulle svare med motanklager når jeg blir kritisert, vil andre synes at jeg er lite tiltalende.” Når han vet dette, bør han opparbeide denne holdningen: *Jeg vil ikke svare med motanklager når jeg blir kritisert.” *Jeg synes ikke at en person som kritiserer den som kritiserer ham, er særlig tiltalende. Hvis jeg selv skulle kritisere den som kritiserer meg, vil andre synes at jeg er lite tiltalende.” Når han vet dette, bør han opparbeide denne holdningen: *Jeg vil ikke kritisere den som kritiserer meg.” *Jeg synes ikke at en person som begynner å rettferdiggjøre seg når han blir kritisert, er særlig tiltalende. Hvis jeg selv skulle begynne å rettferdiggjøre meg når jeg blir kritisert, vil andre synes at jeg er lite tiltalende.” Når han vet dette, bør han opparbeide denne holdningen: *Jeg vil ikke begynne å rettferdiggjøre meg når jeg blir kritisert.” *Jeg synes ikke at en person som kommer med bortforklaringer når han blir kritisert, er særlig tiltalende. Hvis jeg selv skulle komme med bortforklaringer når jeg blir kritisert, vil andre synes at jeg er lite tiltalende.” Når han vet dette, bør han opparbeide denne holdningen: "Jeg vil ikke komme med bortforklaringer når jeg blir kritisert.” Page - 178

*Jeg synes ikke at en person som ikke vil innse feilene sine når han blir kritisert, er særlig tiltalende. Hvis jeg selv ikke vil innse feilene mine når jeg blir kritisert, vil andre synes at jeg er lite tiltalende." Når han vet dette, bør han opparbeide denne holdningen: *Jeg vil prøve å innse feilene mine når jeg blir kritisert." *Jeg synes ikke at en person som er ironisk og spottende, er særlig tiltalende. Hvis jeg selv er ironisk og spottende, vil andre synes at jeg er lite tiltalende." Når han vet dette, bør han opparbeide denne holdningen: "Jeg vil ikke være ironisk og spottende." *Jeg synes ikke at en person som er misunnelig og grådig, er særlig tiltalende. Hvis jeg selv er misunnelig og grådig, vil andre synes at jeg er lite tiltalende." Når han vet dette, bør han opparbeide denne holdningen: *Jeg vil ikke være misunnelig og grådig." *Jeg synes ikke at en person som er sveikefull og bedragersk, er særlig tiltalende. Hvis jeg selv er sveikefull og bedragersk, vil andre synes at jeg er lite tiltalende." Når han vet dette, bør han opparbeide denne holdningen: "Jeg vil ikke være sveikefull og bedragersk. *Jeg synes ikke at en person som er stivsinnnet og stolt, er særlig tiltalende. Hvis jeg selv er stivsinnnet og stolt, vil andre synes at jeg er lite tiltalende." Når han vet dette, bør han opparbeide denne holdningen: *Jeg vil ikke være stivsinnnet og stolt." *Jeg synes ikke at en person som tviholder på sine egne meninger og ikke vil gi slipp på dem, er særlig tiltalende. Hvis jeg selv tviholder på mine egne meninger og ikke vil gi slipp på dem, vil andre synes at jeg er lite tiltalende." Når han vet dette, bør han opparbeide denne holdningen: *Jeg vil ikke tviholde på mine egne meninger, men være villig til å gi slipp på dem." Videre bør en munk granske seg selv på denne måten: *Har jeg dårlige ønsker? Er jeg dominert av disse dårlige ønskene?" Hvis munken da finner at han har dårlige ønsker og blir dominert av disse dårlige ønskene, bør han arbeide for å fri seg fra disse dårlige og usunne egenskapene. Men hvis han finner at han ikke har dårlige ønsker og ikke blir dominert av disse dårlige ønskene, kan han glede og fryde seg over dette, og øve seg i sunne egenskaper dag og natt. Videre bør en munk granske seg selv på denne måten: Page - 179

*Opphøyer jeg meg selv? Fornedrer jeg andre?” Hvis munken da finner at han opphøyer seg selv og fornedrer andre, bør han arbeide for å fri seg fra disse dårlige og usunne egenskapene. Men hvis han finner at han verken opphøyer seg selv eller fornedrer andre, kan han glede og fryde seg over dette, og øve seg i sunne egenskaper dag og natt. Videre bør en munk granske seg selv på denne måten: *Blir jeg sint? Blir jeg overveldet av sinne?” Hvis munken da finner at han blir sint og blir overveldet av sinne, bør han arbeide for å fri seg fra disse dårlige og usunne egenskapene. Men hvis han finner at han ikke blir sint og ikke blir overveldet av sinne, kan han glede og fryde seg over dette, og øve seg i sunne egenskaper dag og natt. Videre bør en munk granske seg selv på denne måten: *Blir jeg så sint at jeg blir hevngjengjerrig?” Hvis munken da finner at han blir så sint at han blir hevngjengjerrig, bør han arbeide for å fri seg fra disse dårlige og usunne egenskapene. Men hvis han finner at han ikke blir så sint at han blir hevngjengjerrig, kan han glede og fryde seg over dette, og øve seg i sunne egenskaper dag og natt. Videre bør en munk granske seg selv på denne måten: *Blir jeg så sint at jeg blir trassig?” Hvis munken da finner at han blir så sint at han blir trassig, bør han arbeide for å fri seg fra disse dårlige og usunne egenskapene. Men hvis han finner at han ikke blir så sint at han blir trassig, kan han glede og fryde seg over dette, og øve seg i sunne egenskaper dag og natt. Videre bør en munk granske seg selv på denne måten: *Blir jeg så sint at jeg svarer hissig tilbake?” Hvis munken da finner at han blir så sint at han svarer hissig tilbake, bør han arbeide for å fri seg fra disse dårlige og usunne egenskapene. Men hvis han finner at han ikke blir så sint at han svarer hissig tilbake, kan han glede og fryde seg over dette, og øve seg i sunne egenskaper dag og natt. Videre bør en munk granske seg selv på denne måten: "Svarer jeg med motanklager når jeg blir kritisert?”

Hvis munken da finner at han svarer med motanklager når han blir kritisert, bør han arbeide for å fri seg fra disse dårlige og usunne egenskapene. Men hvis han finner at han ikke svarer med motanklager når han blir kritisert, kan han glede og fryde seg over dette, og øve seg i sunne egenskaper dag og natt. Videre bør en munk granske seg selv på denne måten: *Kritiserer jeg den som kritiserer meg?" Hvis munken da finner at han kritiserer den som kritiserer ham, bør han arbeide for å fri seg fra disse dårlige og usunne egenskapene. Men hvis han finner at han ikke kritiserer den som kritiserer ham, kan han glede og fryde seg over dette, og øve seg i sunne egenskaper dag og natt. Videre bør en munk granske seg selv på denne måten: Begynner jeg å rettferdiggjøre meg når jeg blir kritisert?" Hvis munken da finner at han begynner å rettferdiggjøre seg når han blir kritisert, bør han arbeide for å fri seg fra disse dårlige og usunne egenskapene. Men hvis han finner at han ikke begynner å rettferdiggjøre seg når han blir kritisert, kan han glede og fryde seg over dette, og øve seg i sunne egenskaper dag og natt. Videre bør en munk granske seg selv på denne måten: *Kommer jeg med bortforklaringer når jeg blir kritisert?" Hvis munken da finner at han kommer med bortforklaringer når han blir kritisert, bør han arbeide for å fri seg fra disse dårlige og usunne egenskapene. Men hvis han finner at han ikke kommer med bortforklaringer når han blir kritisert, kan han glede og fryde seg over dette, og øve seg i sunne egenskaper dag og natt. Videre bør en munk granske seg selv på denne måten: *Innser jeg feilene mine når jeg blir kritisert?" Hvis munken da finner at han ikke innser feilene sine når han blir kritisert, bør han arbeide for å fri seg fra disse dårlige og usunne egenskapene. Men hvis han finner at han innser feilene sine når han blir kritisert, kan han glede og fryde seg over dette, og øve seg i sunne egenskaper dag og natt. Videre bør en munk granske seg selv på denne måten: *Er jeg ironisk og spottende?" Hvis munken da finner at han er ironisk og spottende, bør han arbeide for å fri seg

seg fra disse dårlige og usunne egenskapene. Men hvis han finner at han ikke er ironisk og spottende, kan han glede og fryde seg over dette, og øve seg i sunne egenskaper dag og natt. Videre bør en munk granske seg selv på denne måten: "Er jeg misunnelig og grådig?" Hvis munken da finner at han er misunnelig og grådig, bør han arbeide for å fri seg fra disse dårlige og usunne egenskapene. Men hvis han finner at han ikke er misunnelig og grådig, kan han glede og fryde seg over dette, og øve seg i sunne egenskaper dag og natt. Videre bør en munk granske seg selv på denne måten: "Er jeg svikefull og bedragersk?" Hvis munken da finner at han er svikefull og bedragersk, bør han arbeide for å fri seg fra disse dårlige og usunne egenskapene. Men hvis han finner at han ikke er svikefull og bedragersk, kan han glede og fryde seg over dette, og øve seg i sunne egenskaper dag og natt. Videre bør en munk granske seg selv på denne måten: "Er jeg stivsinnet og stolt?" Hvis munken da finner at han er stivsinnet og stolt, bør han arbeide for å fri seg fra disse dårlige og usunne egenskapene. Men hvis han finner at han ikke er stivsinnet og stolt, kan han glede og fryde seg over dette, og øve seg i sunne egenskaper dag og natt. Videre bør en munk granske seg selv på denne måten: "Tviholder jeg på mine egne meninger, eller er jeg villig til å gi slipp på dem?" Hvis munken da finner at han tviholder på sine egne meninger, og ikke vil å gi slipp på dem, bør han arbeide for å fri seg fra disse dårlige og usunne egenskapene. Men hvis han finner at han ikke tviholder på sine egne meninger, men er villig til å gi slipp på dem, kan han glede og fryde seg over dette, og øve seg i sunne egenskaper dag og natt. Hvis munken gransker seg selv og finner at han ikke er kvitt alle disse dårlige og usunne egenskapene, bør han arbeide for å fri seg fra dem. Men hvis han gransker seg selv og finner at han er kvitt alle disse dårlige og usunne egenskapene, kan han glede og fryde seg over dette, og øve seg i sunne egenskaper dag og natt. Det er som om en ung kvinne, mann eller gutt som er nøye med sitt utseende, Page - 182

skulle betrakte ansiktet sitt i et speil eller i en bolle med rent, klart og gjennomsiktig vann. Hvis de får øye på noe støv eller rusk, vil de prøve å fjerne det. Hvis de ikke får øye på noe støv eller rusk, tenker de: "Dette er bra. Jeg er helt ren." Slik bør også munken granske seg selv. Hvis han finner at han ikke er kvitt alle disse dårlige og usunne egenskapene, bør han arbeide for å fri seg fra dem. Men hvis han gransker seg selv og finner at han er kvitt alle disse dårlige og usunne egenskapene, kan han glede og fryde seg over dette, og øve seg i sunne egenskaper dag og natt." Slik talte Moggallåna den store, og munkene gledet seg over Moggallånas ord. Page - 183

16. Det indre villnis Cetokhilasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, oppholdt han seg i Anāthapindikas park, Jetalunden. Der henvendte Mesteren seg til munkene:

Munker! *Ja, Mester* svarte munkene. Mesteren sa: *Den som ikke har ryddet vekk fem villnis i sitt indre og hogd over fem bindinger, har ingen muligheter for vekst, utvikling og modning i denne læren og denne disiplinen. Hvilke fem villnis er det som ikke er ryddet vekk? Hvis en munk tviler på læreren og er usikker på ham, ikke stoler på ham og ikke har tillit til ham, kommer han ikke til å gå helhjertet inn i treningen og praktisere ivrig, flittig og iherdig. Dette er det første indre villniset som ikke er ryddet vekk. Hvis en munk tviler på læren og er usikker på den, ikke stoler på den og ikke har tillit til den, kommer han ikke til å gå helhjertet inn i treningen og praktisere ivrig, flittig og iherdig. Dette er det andre indre villniset som ikke er ryddet vekk. Hvis en munk tviler på munkefellesskapet og er usikker på det, ikke stoler på det og ikke har tillit til det, kommer han ikke til å gå helhjertet inn i treningen og praktisere ivrig, flittig og iherdig. Dette er det tredje indre villniset som ikke er ryddet vekk. Hvis en munk tviler på treningsmetoden og er usikker på den, ikke stoler på den og ikke har tillit til den, kommer han ikke til å gå helhjertet inn i treningen og praktisere ivrig, flittig og iherdig. Dette er det fjerde indre villniset som ikke er ryddet vekk. Hvis en munk er sint på sine medmunker og misfornøyd med dem og hvis han irriterer seg over dem og er hard mot dem, kommer han ikke til å gå helhjertet inn i treningen og praktisere ivrig, flittig og iherdig. Dette er det femte indre villniset som ikke er ryddet vekk. Page - 184

Hvilke fem bindinger er det som ikke er hogd over? Hvis en munk ikke har sluppet taket i lidenskap etter sansenytelser, men fortsatt har lyster og lengsler, tørst, glød og begjær, kommer han ikke til å gå helhjertet inn i treningen og praktisere ivrig, flittig og iherdig. Dette er den første bindingen som ikke er hogd over. Hvis en munk ikke har sluppet taket i lidenskap forbundet med kroppen, men fortsatt har lyster og lengsler, tørst, glød og begjær, kommer han ikke til å gå helhjertet inn i treningen og praktisere ivrig, flittig og iherdig. Dette er den andre bindingen som ikke er hogd over. Hvis en munk ikke har sluppet taket i lidenskap forbundet med materielle former, men fortsatt har lyster og lengsler, tørst, glød og begjær, kommer han ikke til å gå helhjertet inn i treningen og praktisere ivrig, flittig og iherdig. Dette er den tredje bindingen som ikke er hogd over. Hvis en munk spiser seg stappmett og bare går og legger seg og slapper av, kommer han ikke til å gå helhjertet inn i treningen og praktisere ivrig, flittig og iherdig. Dette er den fjerde bindingen som ikke er hogd over. Hvis en munk praktiserer det opphøyde liv bare fordi han tror at han ved hjelp av etikk, praksis, askese og opphøyd livsførsel skal bli gjenfødt i en eller annen gudeverden, kommer han ikke til å gå helhjertet inn i treningen og praktisere ivrig, flittig og iherdig. Dette er den femte bindingen som ikke er hogd over. Den som ikke har ryddet vekk disse fem villnis i sitt indre og hogd over disse fem bindingene, har ingen muligheter for vekst, utvikling og modning i denne læren og denne disiplinen, munker. Men den som har ryddet vekk fem villnis i sitt indre og hogd over fem bindinger, har gode muligheter for vekst, utvikling og modning i denne læren og denne disiplinen. Hvilke fem villnis er det som er ryddet vekk? Hvis en munk ikke tviler på læreren og ikke er usikker på ham, men stoler på ham og har tillit til ham, kommer han til å gå helhjertet inn i treningen og praktisere ivrig, flittig og iherdig. Dette er det første indre villniset som er ryddet vekk. Hvis en munk ikke tviler på læren og ikke er usikker på den, men stoler på den og har tillit til den, kommer han til å gå helhjertet inn i treningen og praktisere ivrig, Page - 185

flittig og iherdig. Dette er det andre indre villniset som er ryddet vekk. Hvis en munk ikke tviler på munkefellesskapet og ikke er usikker på det, men stoler på det og har tillit til det, kommer han til å gå helhjertet inn i treningen og praktisere ivrig, flittig og iherdig. Dette er det tredje indre villniset som er ryddet vekk. Hvis en munk ikke tviler på treningsmetoden og ikke er usikker på den, men stoler på den og har tillit til den, kommer han til å gå helhjertet inn i treningen og praktisere ivrig, flittig og iherdig. Dette er det fjerde indre villniset som er ryddet vekk. Hvis en munk ikke er sint på sine medmunker og ikke er misfornøyd med dem, og heller ikke irriterer seg over dem eller er hard mot dem, kommer han til å gå helhjertet inn i treningen og praktisere ivrig, flittig og iherdig. Dette er det femte indre villniset som er ryddet vekk. Hvilke fem bindinger er det som er hogd over? Hvis en munk har sluppet taket i lidenskap etter sansenytelser og ikke lenger har lyster og lengsler, tørst, glød og begjær, kommer han til å gå helhjertet inn i treningen og praktisere ivrig, flittig og iherdig. Dette er den første bindingen som er hogd over. Hvis en munk har sluppet taket i lidenskap forbundet med kroppen og ikke lenger har lyster og lengsler, tørst, glød og begjær, kommer han til å gå helhjertet inn i treningen og praktisere ivrig, flittig og iherdig. Dette er den andre bindingen som er hogd over. Hvis en munk har sluppet taket i lidenskap forbundet med materielle former og ikke lenger har lyster og lengsler, tørst, glød og begjær, kommer han til å gå helhjertet inn i treningen og praktisere ivrig, flittig og iherdig. Dette er den tredje bindingen som er hogd over. Hvis en munk ikke spiser seg stappmett og heller ikke bare går og legger seg og slapper av, kommer han til å gå helhjertet inn i treningen og praktisere ivrig, flittig og iherdig. Dette er den fjerde bindingen som er hogd over. Hvis en munk ikke praktiserer det opphøyde liv bare fordi han tror at han ved hjelp av etikk, praksis, askese og opphøyd livsførsel skal bli gjenfødt i en eller annen gudeverden, kommer han til å gå helhjertet inn i treningen og praktisere ivrig, flittig og iherdig. Dette er den femte bindingen som er hogd over. Dette er de fem bindingene som er hogd over. Page - 186

Den som har ryddet vekk disse fem villnis i sitt indre og hogd over disse fem bindingene, har gode muligheter for vekst, utvikling og modning i denne læren og denne disiplinen, munk. Han utvikler den kraftige metoden som er forbundet med en iherdig streben etter å konsentrere seg om intensjoner, han utvikler den kraftige metoden som er forbundet med en iherdig streben etter å konsentrere seg om energisk innsats, han utvikler den kraftige metoden som er forbundet med en iherdig streben etter å konsentrere seg om sinnet, han utvikler den kraftige metoden som er forbundet med en iherdig streben etter å konsentrere seg om utforskning og han utvikler den kraftige metoden som er forbundet med en iherdig streben etter å konsentrere seg om entusiasme. En munk som innehar femten egenskaper inkludert entusiasme, blir i stand til å gjøre et gjennombrudd, han blir i stand til oppvåkning og han blir i stand til å oppnå den uforlignelige frihet fra bindinger. Det er som om en høne skulle legge åtte, ti eller tolv egg, munk, og eggene blir lagt, ruget på og klekket ut slik som dette skal gjøres. Da trenger ikke høna bekymre seg for om for om kyllingene skal klare å hakke seg trygt ut av eggeskallet med nebb eller klo, for dette er noe som kyllingene klarer. Slik er det også med en som innehar femten egenskaper inkludert entusiasme. Han blir i stand til å gjøre et gjennombrudd, han blir i stand til oppvåkning og han blir i stand til å oppnå den uforlignelige frihet fra bindinger. Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 187

17. Skogholtet Vanapatthasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, oppholdt han seg i Anāthapindikas park, Jetalunden. Der henvendte Mesteren seg til munkene:

Munker! *Ja, Mester” svarte munkene. Mesteren sa: *Jeg skal lære dere om skogholtet, munk. Hør godt etter og legg merke til det jeg sier!” *Ja vel, Mester,” svarte munkene. Mesteren sa: "Sett at en munk holder til i et skogholt. Mens han er der, er han uoppmerksom og får ikke etablert oppmerksomhet, sinnet hans er ukonsentrert og han får ikke etablert konsentrasjonen, han blir ikke kvitt sinnets forurensninger, og han oppnår ikke den høyeste frihet fra bindinger. Det er også vanskelig for ham å få slikt som en munk trenger til daglig der, som kappe, mat, bolig og medisiner. Derfor bør munken forlate dette skogholtet, uansett om det er natt eller dag, og ikke bli værende der. Sett at en munk holder til i et annet skogholt. Mens han er der, er han uoppmerksom og får ikke etablert oppmerksomhet, sinnet hans er ukonsentrert og han får ikke etablert konsentrasjonen, han blir ikke kvitt sinnets forurensninger, og han oppnår ikke den høyeste frihet fra bindinger. Men det er lett for ham å få slikt som en munk trenger til daglig der, som kappe, mat, bolig og medisiner. Når munken innser dette som det er, bør han tenke som så: 'Jeg gikk ikke ut i hjemløshet for å få kappe, mat, bolig og medisiner. Her i dette skogholtet er jeg uoppmerksom og får ikke etablert oppmerksomhet, sinnet mitt er ukonsentrert og jeg får ikke etablert konsentrasjonen, jeg blir ikke kvitt sinnets

- 188

forurensninger, og jeg oppnår ikke den høyeste frihet fra bindinger.” Derfor bør munken forlate dette skogholtet. Sett at en munk holder til i et annet skogholt. Mens han er der, overvinner han sin uoppmerksomhet og får etablert oppmerksomhet, han får samlet sitt ukonsentrerte sinn og etablert konsentrasjonen, han blir kvitt sinnets forurensninger, og han oppnår den høyeste frihet fra bindinger. Men det er vanskelig for ham å få slikt som en munk trenger til daglig der, som kappe, mat, bolig og medisiner. Når munken innser dette som det er, bør han tenke som så: *Her i dette skogholtet er det vanskelig å få det jeg trenger til daglig. Men jeg gikk ikke ut i hjemløshet for å få kappe, mat, bolig og medisiner. Derimot overvinner jeg min uoppmerksomhet og får etablert oppmerksomhet, jeg får samlet mitt ukonsentrerte sinn og etablert konsentrasjonen, jeg blir kvitt sinnets forurensninger, og jeg oppnår den høyeste frihet fra bindinger.” Derfor bør munken bli værende der i skogholtet og ikke forlate det. Sett at en munk holder til i et annet skogholt. Mens han er der, overvinner han sin uoppmerksomhet og får etablert oppmerksomhet, han får samlet sitt ukonsentrerte sinn og etablert konsentrasjonen, han blir kvitt sinnets forurensninger, og han oppnår den høyeste frihet fra bindinger. Det er også lett for ham å få slikt som en munk trenger til daglig der, som kappe, mat, bolig og medisiner. Når munken innser dette som det er, bør han tenke som så: *Her i dette skogholtet er det lett å få det jeg trenger til daglig. Dessuten overvinner jeg min uoppmerksomhet og får etablert oppmerksomhet, jeg får samlet mitt ukonsentrerte sinn og etablert konsentrasjonen, jeg blir kvitt sinnets forurensninger, og jeg oppnår den høyeste frihet fra bindinger.” Derfor bør han bli værende der i skogholtet resten av livet og ikke forlate det. Tilsvarende er det hvis en munk bor i en bestemt landsby, småby, storby eller et bestemt land, eller om han oppholder seg i nærheten av en bestemt person. Mens han er der, er han uoppmerksom og får ikke etablert oppmerksomhet, sinnet hans er ukonsentrert og han får ikke etablert konsentrasjonen, han blir ikke kvitt sinnets forurensninger, og han oppnår ikke den høyeste frihet fra bindinger. Det er også vanskelig for ham å få slikt som en munk trenger til daglig der, som kappe, mat, bolig og

Page - 189

medisiner. Derfor bør munken forlate denne personen uten å spørre om lov, uansett om det er natt eller dag, og ikke lenger pleie omgang med ham. Sett at en munk holder til i nærheten av en annen person. Mens han er der, er han uoppmerksom og får ikke etablert oppmerksomhet, sinnet hans er ukonsentrert og han får ikke etablert konsentrasjonen, han blir ikke kvitt sinnets forurensninger, og han oppnår ikke den høyeste frihet fra bindinger. Men det er lett for ham å få slikt som en munk trenger til daglig der, som kappe, mat, bolig og medisiner. Når munken innser dette som det er, bør han tenke som så: *Jeg gikk ikke ut i hjemløshet for å få kappe, mat, bolig og medisiner. Her i hos denne personen er jeg uoppmerksom og får ikke etablert oppmerksomhet, sinnet mitt er ukonsentret og jeg får ikke etablert konsentrasjonen, jeg blir ikke kvitt sinnets forurensninger, og jeg oppnår ikke den høyeste frihet fra bindinger.” Derfor bør munken forlate denne personen uten å spørre om lov, uansett om det er natt eller dag, og ikke lenger pleie omgang med ham. Sett at en munk holder til i nærheten av en annen person. Mens han er der, overvinner han sin uoppmerksomhet og får etablert oppmerksomhet, han får samlet sitt ukonsentrerte sinn og etablert konsentrasjonen, han blir kvitt sinnets forurensninger, og han oppnår den høyeste frihet fra bindinger. Men det er vanskelig for ham å få slikt som en munk trenger til daglig der, som kappe, mat, bolig og medisiner. Når munken innser dette som det er, bør han tenke som så: *Her hos denne personen er det vanskelig å få det jeg trenger til daglig. Men jeg gikk ikke ut i hjemløshet for å få kappe, mat, bolig og medisiner. Derimot overvinner jeg min uoppmerksomhet og får etablert oppmerksomhet, jeg får samlet mitt ukonsentrerte sinn og etablert konsentrasjonen, jeg blir kvitt sinnets forurensninger, og jeg oppnår den høyeste frihet fra bindinger.” Derfor bør munken pleie omgang med denne personen og ikke forlate ham. Sett at en munk holder til i nærheten av en annen person. Mens han er der, overvinner han sin uoppmerksomhet og får etablert oppmerksomhet, han får samlet sitt ukonsentrerte sinn og etablert konsentrasjonen, han blir kvitt sinnets forurensninger, og han oppnår den høyeste frihet fra bindinger. Det er også lett for ham å

Page - 190

munk trenger til daglig der, som kappe, mat, bolig og medisiner. Når munken innser dette som det er, bør han tenke som så: *Her hos denne personen er det lett å få det jeg trenger til daglig. Dessuten overvinner jeg min uoppmerksomhet og får etablert oppmerksomhet, jeg får samlet mitt ukonsentrerte sinn og etablert konsentrasjonen, jeg blir kvitt sinnets forurensninger, og jeg oppnår den høyeste frihet fra bindinger.” Derfor bør han pleie omgang med denne personen resten av livet og ikke forlate ham selv om han blir jaget bort” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 191

18. Honningkaken Madhupindikasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var hos sakyaene, bodde han i fikenlunden ved Kapilavatthu. Tidlig en morgen kledde han på seg, tok kappe og bolle og gikk til byen for å motta matgaver. Etter at han hadde fått mat og var ferdig med å spise, gikk han til Storskogen for å tilbringe dagen der, og han satte seg ved foten av et vilva-tre. En sakya som ble kalt Dandapāni — Stavkaren — som pleide å vandre omkring, var ute og gikk i Storskogen, og han kom bort til det treet der Mesteren satt. Han hilste høflig på ham og ble stående ved siden av ham mens han lente seg til staven sin. Så sa han: "Hvilken lære underviser du i, munk? Hva går din lære ut på?"

*Jeg underviser i en lære som ingen i hele verden med dens guder, djevlr, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker kan bestride, min venn. Når en brahman følger denne læren og lever uten sansebegjær, overvinner han all tvil og all forvirring. Han slipper taket i begjær etter alle former for eksistens og ikke-eksistens og blir fri fra alle forurensende tendenser i sinnet. Dette er den læren jeg underviser i, min venn." Da sakyaen Dandapāni hørte dette, ristet han på hodet, smattet med tungen og hevet øyenbrynene så det ble tre rynker i pannen hans. Så tok han et fastere grep om staven sin og gikk. Da kvelden kom, reiste Mesteren seg fra sin meditasjon og gikk tilbake til fikenlunden, der han satte seg på den plassen som var gjort klar for ham. Der fortalte han munkene om det som hadde hendt. En av munkene spurte: *Men hvordan er denne læren som ingen i hele verden med dens guder, djevlr, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker kan bestride, Mester? Hvordan skal en brahman følge denne læren og leve uten sansebegjær, overvinne all tvil og all forvirring, Page - 192

slik at han slipper taket i begjær etter alle former for eksistens og ikke-eksistens og blir fri fra alle forurensende tendenser 1 sinnet?” *Når det gjelder årsaken til at et menneske domineres av vrangforestillinger, munk, så er det slik at hvis det ikke finnes noe som kan nytes, noe å ønske velkommen, noe å hige etter, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til lidenskapelig begjær, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til motvilje, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til å teoretisere, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til usikkerhet, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til innbilskhet, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til lidenskapelige lengsler, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til uvitenhet, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til å gripe til stokker og sverd, til kringel, disputer, utskjelling, sladder og løgn, så vil nettopp det gjøre fullstendig slutt på dårlige og usunne faktorer.” Slik talte Mesteren. Så reiste han seg og gikk inn i hytta der han bodde. Litt etter at Mesteren hadde gått, sa munkene til hverandre: *Mesteren ga oss en kortfattet undervisning, men han ga ikke noen detaljert forklaring før han trakk seg tilbake. Hvem kan gi oss en mer detaljert forklaring av det som Mesteren sa?” Da var det en av dem som sa: *Kaccåna den store blir rost av Mesteren, og vise medmunker taler vel om ham. Han kan sikkert gi oss en detaljert forklaring. La oss gå og spørre ham!” Så gikk munkene bort til Kaccåna, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Deretter sa de: *Mesteren ga oss en kortfattet undervisning, men han ga ikke noen detaljert forklaring før han trakk seg tilbake. Da tenkte vi at du kan sikkert forklare dette for oss, Kaccåna. Hva mente Mesteren da han sa: *Når det gjelder årsaken til at et menneske domineres av vrangforestillinger, munk, så er det slik at hvis det ikke finnes noe som kan nytes, noe å ønske velkommen, noe å hige etter, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til lidenskapelig begjær, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til motvilje, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til å teoretisere, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til usikkerhet, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til innbilskhet, så vil nettopp det bety slutten på

Page - 193

tendenser til lidenskapelige lengsler, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til uvitenhet, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til å gripe til stokker og sverd, til krangel, disputer, utskjelling, sladder og løgn, så vil nettopp det gjøre fullstendig slutt på dårlige og usunne faktorer.” Vær så snill å forklare dette for oss, Kaccåna.” *Det er som om en mann gjerne ville ha noe kjerneved, venner. Mens han leter og søker etter kjerneveden, kommer han til et stort tre med solid kjerneved. Men han ser forbi roten og han ser forbi stammen, og tror han skal finne kjerneveden blant greiner og løvverk. Det er slik dere har oppført dere. Dere befant dere ansikt til ansikt med Mesteren, men dere benyttet ikke anledningen til å spørre ham. I stedet mener dere at jeg skal forklare dere meningen med det han sa? Det er Jo Mesteren som vet og ser, det er han som har overblikk og kunnskap, det er han som er læren og Brahma. Han underviser og forklarer, han viser veien til det udødelige, han er lærens herre, han er den som er kommet fram til sannheten. Det er han som er veilederen, og dere hadde anledning til å spørre ham om hva han mente. Så skal vi huske forklaringene slik som han gir oss dem.” *Du har helt rett i dette, Kaccana. Det er Mesteren som vet og ser, det er han som har overblikk og kunnskap, det er han som er læren og Brahma. Han underviser og forklarer, han viser veien til det udødelige, han er lærens herre, han er den som er kommet fram til sannheten. Det er han som er veilederen, og dere hadde anledning til å spørre ham om hva han mente. Så skal vi huske forklaringene slik som han gir oss dem. Men du blir rost av Mesteren, Kaccåna, og vise medmunker taler vel om deg. Du kan gi oss en detaljert forklaring av den kortfattede undervisningen Mesteren ga oss. Så vær så vennlig å forklare oss dette, Kaccåna, hvis det ikke er for mye bry for deg.” Så hør godt etter, mine venner, og legg merke til det jeg sier, så skal jeg forklare det.” *Ja vel, min venn,” svarte munkene. Kaccåna den store sa: *Mesteren ga oss altså denne kortfattede undervisningen: "Når det gjelder årsaken til at et menneske domineres av vrangforestillinger, munk, så er det slik at hvis det ikke finnes noe som kan nytes, noe å ønske velkommen, noe å hige etter, så vil

Page - 194

nettopp det bety slutten på tendenser til lidenskapelig begjær, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til motvilje, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til å teoretisere, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til usikkerhet, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til innbilskheter, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til lidenskapelige lengsler, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til uvitenhet, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til å gripe til stokker og sverd, til krangel, disputer, utskjelling, sladder og løgn, så vil nettopp det gjøre fullstendig slutt på dårlige og usunne faktorer.” Jeg forstår dette utsagnet slik: Betinget av øyet og synlige former oppstår synsbevisstheten. Når de tre kommer sammen, skjer det persepsjon. Betinget av persepsjonen oppstår følelser. Det man føler, blir man seg bevisst, og det man er seg bevisst, tenker man på. Det man tenker på, danner man seg forestillinger om. Og når en person danner seg forestillinger, blir han dominert av vrangforestillinger om synlige former han har sett, ser og kommer til å få se. Betinget av øret og lyder oppstår hørselsbevisstheten. Når de tre kommer sammen, skjer det persepsjon. Betinget av persepsjonen oppstår følelser. Det man føler, blir man seg bevisst, og det man er seg bevisst, tenker man på. Det man tenker på, danner man seg forestillinger om. Og når en person danner seg forestillinger, blir han dominert av vrangforestillinger om lyder han har hørt, hører og kommer til å få høre. Betinget av nesen og dufter oppstår luktebevisstheten. Når de tre kommer sammen, skjer det persepsjon. Betinget av persepsjonen oppstår følelser. Det man føler, blir man seg bevisst, og det man er seg bevisst, tenker man på. Det man tenker på, danner man seg forestillinger om. Og når en person danner seg forestillinger, blir han dominert av vrangforestillinger om dufter han har luktet, lukter og kommer til å få lukte. Betinget av tungen og smaker oppstår smaksbevisstheten. Når de tre kommer sammen, skjer det persepsjon. Betinget av persepsjonen oppstår følelser. Det man føler, blir man seg bevisst, og det man er seg bevisst, tenker man på. Det man tenker på, danner man seg forestillinger om. Og når en person danner seg forestillinger, blir han dominert av vrangforestillinger om smaker han har smakt, smaker og kommer til å få smake. Betinget av kroppen og berøringer oppstår berøringsbevisstheten. Når de tre

kommer sammen, skjer det persepsjon. Betinget av persepsjonen oppstår følelser. Det man føler, blir man seg bevisst, og det man er seg bevisst, tenker man på. Det man tenker på, danner man seg forestillinger om. Og når en person danner seg forestillinger, blir han dominert av vrangforestillinger om berøringer han har kjent, kjenner og kommer til å få kjenne. Betinget av sinnet og ideer oppstår sinnsbevisstheten. Når de tre kommer sammen, skjer det persepsjon. Betinget av persepsjonen oppstår følelser. Det man føler, blir man seg bevisst, og det man er seg bevisst, tenker man på. Det man tenker på, danner man seg forestillinger om. Og når en person danner seg forestillinger, blir han dominert av vrangforestillinger om ideer han har tenkt, tenker og kommer til å få tenke. Når øyet finnes og ytre former finnes, mine venner, og når synsbevisstheten finnes, er det mulig at det vil oppstå persepsjon. Når det finnes persepsjon, er det mulig at det vil oppstå følelser. Når det finnes følelser, er det mulig at man blir seg dem bevisst. Når man blir seg dem bevisst, er det mulig at det vil oppstå tanker. Når det oppstår tanker, er det mulig at det vil oppstå vrangforestillinger. Når øret finnes og lyder finnes, mine venner, og når hørselsbevisstheten finnes, er det mulig at det vil oppstå persepsjon. Når det finnes persepsjon, er det mulig at det vil oppstå følelser. Når det finnes følelser, er det mulig at man blir seg dem bevisst. Når man blir seg dem bevisst, er det mulig at det vil oppstå tanker. Når det oppstår tanker, er det mulig at det vil oppstå vrangforestillinger. Når nesen finnes og dufter finnes, mine venner, og når luktebevisstheten finnes, er det mulig at det vil oppstå persepsjon. Når det finnes persepsjon, er det mulig at det vil oppstå følelser. Når det finnes følelser, er det mulig at man blir seg dem bevisst. Når man blir seg dem bevisst, er det mulig at det vil oppstå tanker. Når det oppstår tanker, er det mulig at det vil oppstå vrangforestillinger. Når tungen finnes og smaker finnes, mine venner, og når smaksbevisstheten finnes, er det mulig at det vil oppstå persepsjon. Når det finnes persepsjon, er det mulig at det vil oppstå følelser. Når det finnes følelser, er det mulig at man blir seg dem bevisst. Når man blir seg dem bevisst, er det mulig at det vil oppstå tanker. Når det oppstår tanker, er det mulig at det vil oppstå vrangforestillinger. Når kroppen finnes og berøringer finnes, mine venner, og når

Page - 196

berøringsbevisstheten finnes, er det mulig at det vil oppstå persepsjon. Når det finnes persepsjon, er det mulig at det vil oppstå følelser. Når det finnes følelser, er det mulig at man blir seg dem bevisst. Når man blir seg dem bevisst, er det mulig at det vil oppstå tanker. Når det oppstår tanker, er det mulig at det vil oppstå vrangforestillinger. Når sinnet finnes og ideer finnes, mine venner, og når sinnsbevisstheten finnes, er det mulig at det vil oppstå persepsjon. Når det finnes persepsjon, er det mulig at det vil oppstå følelser. Når det finnes følelser, er det mulig at man blir seg dem bevisst. Når man blir seg dem bevisst, er det mulig at det vil oppstå tanker. Når det oppstår tanker, er det mulig at det vil oppstå vrangforestillinger. Men det kan umulig oppstå noen persepsjon hvis ikke øyet finnes, hvis ikke ytre former finnes og hvis ikke synsbevisstheten finnes, mine venner. Hvis det ikke finnes persepsjon, kan det umulig oppstå følelser. Hvis det ikke finnes følelser, kan man umulig bli seg dem bevisst. Hvis man ikke blir seg dem bevisst, kan det umulig oppstå tanker. Hvis det ikke oppstår tanker, kan det umulig oppstå vrangforestillinger. Det kan umulig oppstå noen persepsjon hvis ikke øret finnes, hvis ikke lyder finnes og hvis ikke hørselsbevisstheten finnes, mine venner. Hvis det ikke finnes persepsjon, kan det umulig oppstå følelser. Hvis det ikke finnes følelser, kan man umulig bli seg dem bevisst. Hvis man ikke blir seg dem bevisst, kan det umulig oppstå tanker. Hvis det ikke oppstår tanker, kan det umulig oppstå vrangforestillinger. Det kan umulig oppstå noen persepsjon hvis ikke nesen finnes, hvis ikke dufter finnes og hvis ikke luktebevisstheten finnes, mine venner. Hvis det ikke finnes persepsjon, kan det umulig oppstå følelser. Hvis det ikke finnes følelser, kan man umulig bli seg dem bevisst. Hvis man ikke blir seg dem bevisst, kan det umulig oppstå tanker. Hvis det ikke oppstår tanker, kan det umulig oppstå vrangforestillinger. Det kan umulig oppstå noen persepsjon hvis ikke tungen finnes, hvis ikke smaker finnes og hvis ikke smakhørselsbevisstheten finnes, mine venner. Hvis det ikke finnes persepsjon, kan det umulig oppstå følelser. Hvis det ikke finnes følelser, kan man umulig bli seg dem bevisst. Hvis man ikke blir seg dem bevisst, kan det umulig oppstå tanker. Hvis det ikke oppstår tanker, kan det umulig oppstå vrangforestillinger. Det kan umulig oppstå noen persepsjon hvis ikke kroppen finnes, hvis ikke berøringer finnes og hvis ikke berøringsbevisstheten finnes, mine venner. Hvis det ikke

finnes persepsjon, kan det umulig oppstå følelser. Hvis det ikke finnes følelser, kan man umulig bli seg dem bevisst. Hvis man ikke blir seg dem bevisst, kan det umulig oppstå tanker. Hvis det ikke oppstår tanker, kan det umulig oppstå vrangforestillinger. Det kan umulig oppstå noen persepsjon hvis ikke sinnet finnes, hvis ikke ideer finnes og hvis ikke sinnsbevisstheten finnes, mine venner. Hvis det ikke finnes persepsjon, kan det umulig oppstå følelser. Hvis det ikke finnes følelser, kan man umulig bli seg dem bevisst. Hvis man ikke blir seg dem bevisst, kan det umulig oppstå tanker. Hvis det ikke oppstår tanker, kan det umulig oppstå vrangforestillinger. Slik forstår jeg meningen med den kortfattede undervisningen Mesteren ga dere før han trakk seg tilbake, da han sa følgende: "Når det gjelder årsaken til at et menneske domineres av vrangforestillinger, munk, så er det slik at hvis det ikke finnes noe som kan nytes, noe å ønske velkommen, noe å hige etter, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til lidenskapelig begjær, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til motvilje, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til å teoretisere, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til usikkerhet, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til innbilskhet, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til lidenskapelige lengsler, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til uvitenhet, så vil nettopp det bety slutten på tendenser til å gripe til stokker og sverd, til krangel, disputer, utskjelling, sladder og løgn, så vil nettopp det gjøre fullstendig slutt på dårlige og usunne faktorer." Men hvis dere vil, kan dere jo gå bort til Mesteren og spørre ham hva han mente med utsagnet sitt. Slik Mesteren forklarer det for oss, skal vi huske det." Munkene gledet seg over Kaccāna den stores ord og takket ham. Så reiste de seg og gikk bort til Mesteren. De satte seg ned hos ham og fortalte hvordan de hadde vært 1 villrede om det utsagnet Mesteren ga dem, og hvordan Kaccāna den store hadde forklart det for dem. *Kaccāna den store er en klok mann med stor visdom, munk. Hvis dere hadde spurt meg om meningen med utsagnet mitt, ville jeg ha forklart det akkurat slik Kaccāna den store gjorde. Slik er meningen og slik bør dere huske den." Da Ānanda hørte dette, sa han: *Det er som om en trett og sulten mann skulle finne en honningkake, Mester. Page - 198

Hver bit han tok av den, ville smake vidunderlig! Slik er det også med en munk med normale sinnsevner som får høre denne forklaringen av læren. Han vil utforske hver bit av den og bli meget glad og tilfreds til sinns! Hva skal vi kalle denne utredningen av læren, Mester?” *Da kan dere huske denne utredningen av læren som Honningkake-utredningen, Ananda.” Slik talte Mesteren, og Ananda gledet seg over Mesterens ord. Page - 199

19. To kategorier av tanker Dvedhåvitakkasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, oppholdt han seg i Anāthapindikas park, Jetalunden. Der henvendte Mesteren seg til munkene: *Munker!” *Ja, Mester” svarte munkene. Mesteren sa: *Før jeg nådde oppvåkningen, munker, mens jeg fortsatt var en som søkte oppvåkning uten å ha funnet den, tenkte jeg som så: Enn om jeg prøvde å fordele tankene på to kategorier? I den ene kategorien plasserte jeg tanker om sansenytelser, vold og aggresjon. I den andre kategorien plasserte jeg tanker om å gi avkall, om ikke-vold og vennlighet. Mens jeg drev med slik iherdig praksis, dukket en tanke på sansenytelser opp i sinnet mitt. Jeg merket at jeg tenkte på sansenytelser, og at denne tanken ville føre til plager for både meg selv, for andre og for både meg selv og andre, den ødela visdommen, skapte problemer og ledet bort fra nibbana. Da jeg innså at tanken fører til plager for meg selv, ble den borte. Da jeg innså at tanken fører til plager for andre, ble den borte. Da jeg innså at tanken fører til plager for både meg selv og andre, ble den borte. Da jeg innså at tanken ødelegger visdommen, ble den borte. Da jeg innså at tanken skaper problemer, ble den borte. Da jeg innså at tanken leder bort fra nibbana, ble den borte. Jeg fordrev enhver tanke på sansenytelser som dukket opp i sinnet mitt, jaget den bort og gjorde slutt på den. Mens jeg drev med slik iherdig praksis, dukket en voldelig tanke opp i sinnet mitt. Jeg merket at jeg tenkte på vold, og at denne tanken ville føre til plager for både meg selv, for andre og for både meg selv og andre, den ødela visdommen, skapte problemer og ledet bort fra nibbana. Da jeg innså at tanken fører til plager for meg selv, ble den borte. Da jeg innså at tanken fører til plager for andre, ble den borte. Da jeg Page - 200

innså at tanken fører til plager for både meg selv og andre, ble den borte. Da jeg innså at tanken ødelegger visdommen, ble den borte. Da jeg innså at tanken skaper problemer, ble den borte. Da jeg innså at tanken leder bort fra nibbana, ble den borte. Jeg fordrev enhver voldelig tanke som dukket opp i sinnet mitt, jaget den bort og gjorde slutt på den. Mens jeg drev med slik iherdig praksis, dukket en aggressiv tanke opp i sinnet mitt. Jeg merket at jeg tenkte på aggresjon, og at denne tanken ville føre til plager for både meg selv, for andre og for både meg selv og andre, den ødela visdommen, skapte problemer og ledet bort fra nibbana. Da jeg innså at tanken fører til plager for meg selv, ble den borte. Da jeg innså at tanken fører til plager for andre, ble den borte. Da jeg innså at tanken fører til plager for både meg selv og andre, ble den borte. Da jeg innså at tanken ødelegger visdommen, ble den borte. Da jeg innså at tanken skaper problemer, ble den borte. Da jeg innså at tanken leder bort fra nibbana, ble den borte. Jeg fordrev enhver aggressiv tanke som dukket opp i sinnet mitt, jaget den bort og gjorde slutt på den. Det som en munk tenker mye på og ofte har i tankene, det vil sinnet hans bli preget av. Hvis han tenker mye på sansenytelser og ofte har dette i tankene, vil tanken på å gi avkall bli fordrevet. Hvis han tenker mye på sansenytelser, vil sinnet hans bli preget av disse tankene på sansenytelser. Hvis han tenker mye på vold og ofte har dette i tankene, vil tanken på ikke-vold bli fordrevet. Hvis han tenker mye på vold, vil sinnet hans bli preget av disse voldelige tankene. Hvis han tenker mye på aggresjon og ofte har dette i tankene, vil tanken på vennlighet bli fordrevet. Hvis han tenker mye på aggresjon, vil sinnet hans bli preget av disse aggressive tankene. Det er som når en gjetergutt passer kuene utpå høsten, i den siste måneden av regntiden, når kornet står klart til innhøsting. Da løper han rundt og slår og dytter dem med en kjepp for å passe på at de ikke kommer inn på kornåkeren. Og hvorfor gjør han det? Det er fordi han vet at hvis han ikke passer godt på dem, kan han risikere slag, innesperring, juling og grov kjeft. På samme måte innså jeg farene, ulempene og forurensningen ved de usunne faktorene, og jeg innså fordelene ved å gi avkall, ved de sunne faktorene som tilhører renhetens kategori. Mens jeg drev med slik iherdig praksis, dukket en tanke på å gi avkall opp i sinnet mitt. Jeg merket at jeg tenkte på å gi avkall, og at denne tanken verken ville føre

Page - 201

til plager for meg selv, for andre eller for både meg selv og andre, den fikk visdommen til å vokse, skapte ingen problemer, men ledet til nibbana. Hvis jeg tenkte på dette og reflekterte over dette om dagen, ble jeg ikke redd av den grunn. Hvis jeg tenkte på dette og reflekterte over dette om natten, ble jeg ikke redd av den grunn. Hvis jeg tenkte på dette og reflekterte over dette hele døgnet, ble jeg ikke redd av den grunn. Men jeg forsto at hvis jeg tenkte på dette og reflekterte over dette altfor lenge, ville kroppen min bli trett. Når kroppen blir trett, begynner sinnet å flakke, og et flakkende sinn er langt borte fra å kunne konsentrere seg. Derfor lot jeg sinnet falle til ro og samle seg om ett punkt. Og hvorfor? Fordi jeg ikke ville at sinnet mitt skulle bli overanstrengt. Mens jeg drev med slik iherdig praksis, dukket en tanke på ikke-vold opp i sinnet mitt. Jeg merket at jeg tenkte på ikke-vold, og at denne tanken verken ville føre til plager for meg selv, for andre eller for både meg selv og andre, den fikk visdommen til å vokse, skapte ingen problemer, men ledet til nibbana. Hvis jeg tenkte på dette og reflekterte over dette om dagen, ble jeg ikke redd av den grunn. Hvis jeg tenkte på dette og reflekterte over dette om natten, ble jeg ikke redd av den grunn. Hvis jeg tenkte på dette og reflekterte over dette hele døgnet, ble jeg ikke redd av den grunn. Men jeg forsto at hvis jeg tenkte på dette og reflekterte over dette altfor lenge, ville kroppen min bli trett. Når kroppen blir trett, begynner sinnet å flakke, og et flakkende sinn er langt borte fra å kunne konsentrere seg. Derfor lot jeg sinnet falle til ro og samle seg

om ett punkt. Og hvorfor? Fordi jeg ikke ville at sinnet mitt skulle bli overanstrengt. Page - 202

Det som en munk tenker mye på og ofte har i tankene, det vil sinnet hans bli preget av. Hvis han tenker mye på å gi avkall og ofte har dette i tankene, vil tanken på sansenytelser bli fordrevet. Hvis han tenker mye på å gi avkall, vil sinnet hans bli preget av disse tankene på å gi avkall. Hvis han tenker mye på ikke-vold og ofte har dette i tankene, vil voldelige tanker bli fordrevet. Hvis han tenker mye på ikke-vold, vil sinnet hans bli preget av disse ikke-voldelige tankene. Hvis han tenker mye på vennlighet og ofte har dette i tankene, vil tanken på aggresjon bli fordrevet. Hvis han tenker mye på vennlighet, vil sinnet hans bli preget av disse vennlige tankene. Det er som når en gjetergutt passer kuene i den siste sommermåned, etter at alt kornet er kommet i hus. Da kan han sitte ute på markene eller i skyggen av et tre og bare se til at kuene er der. På samme måte kan jeg bare se til at disse sinnstilstandene er til stede. Nå hadde jeg samlet krefter og var ikke det minste trett, og jeg opparbeidet en ubrutt oppmerksomhet. Kroppen min falt til ro og sinnet ble konsentrert i ett punkt. Jeg isolerte meg fra sansenytelser og usunne idéer og gikk inn i første meditasjonstilstand, — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære, — og ble værende i den. Så brakte jeg de innledende og fastholdende tanker til ro og gikk inn i andre meditasjonstilstand, — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker, — og ble værende i den. Deretter søkte jeg ikke lenger glede, men hvilte i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse følte jeg legemlig velvære og gikk inn i tredje meditasjonstilstand, — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!" — og ble værende i den. Så forlot jeg velvære og lidelse; jeg la tidligere gleder og sorger bak meg og gikk inn i fjerde meditasjonstilstand, — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslukevekt, uten verken behag eller ubehag, — og ble værende i den. Nå som sinnet mitt var konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, rettet jeg sinnet mot tidligere oppholdssteder. Jeg husket mange tidligere oppholdssteder, jeg husket én

fødsel, to fødsler og videre opp til hundre tusen fødsler. Jeg husket at universet har utvidet seg og trukket seg sammen, ja, jeg husket mange slike verdenssykluser: Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det, — og jeg husket like mange detaljer her — Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her. Slik husket jeg mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk. Dette var den første kunnskapen jeg oppnådde i den første nattevakt. Uvitenheten forsvant og kunnskapen oppsto, mørket forsvant og lyset oppsto, slik det skjer hos en som er iherdig, ivrig og energisk. Nå som sinnet mitt var konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemma, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, så anvendte jeg dette sinnet og rettet det mot kunnskapen om hvordan alle vesener oppstår og går under. Med rent, himmelsk og overmenneskelig syn så jeg hvordan alle vesener oppstår og går under. Jeg så og forsto hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: "Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet, lidelse og pinefulle tilstander. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår og lykkelige tilstander." Slik så jeg med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Jeg så og forsto hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger. Dette var den andre kunnskapen jeg oppnådde i den andre nattevakt. Uvitenheten forsvant og kunnskapen oppsto, mørket forsvant og lyset oppsto, slik det skjer hos en som er iherdig, ivrig og energisk. Når sinnet mitt var blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemma, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, — så anvendte jeg dette sinnet og rettet det mot kunnskapen om hvordan sinnets forurensninger kan utslettes. Page - 204

Jeg merket meg det som det er: Dette er lidelse. Jeg merket meg det som det: Dette er lidelsens årsak. Jeg merket meg det som det er: Dette er lidelsens opphør. Jeg merket meg det som det er: Dette er veien til lidelsens opphør. Jeg merket meg det som det er: Dette er sinnets forurensninger. Jeg merket meg det som det: Dette er årsaken til sinnets forurensninger. Jeg merket meg det som det er: Dette er slutten på sinnets forurensninger. Jeg merket meg det som det er: Dette er veien til å gjøre slutt på sinnets forurensninger. Da jeg visste og så dette, ble sinnet mitt befridd fra sanselige forurensninger 1 sinnet, fra forurensninger i sinnet knyttet til forventningsmønstre, og fra forurensninger i sinnet knyttet til uvitenhet. Jeg ble fri, og jeg visste at jeg var fri. Og jeg visste at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Dette var den tredje kunnskapen jeg oppnådde i den siste nattevakt. Uvitenheten forsvant og kunnskapen oppsto, mørket forsvant og lyset oppsto, slik det skjer hos en som er iherdig, ivrig og energisk. Det er som om en stor hjorteflokk skulle holde til ved et stort våtmarksområde ute i skogen, munker. Sett så at det kommer en mann som vil gjøre dem skade og berøve dem friheten. Han sperrer veien som fører til frihet, fred, og glede for dem og lar det bare stå åpen en vei som fører i fordervelse. Der setter han en bukk og en hind som lokkedyr. Etter hvert blir dyrene i den store hjorteflokken drept, og flokken minsker. Men sett så at det kommer en mann som vil det beste for dem og som ønsker at de skal bevare sin frihet. Han åpner veien som fører til frihet, fred, sikkerhet og glede for dem og stenger veien som fører i fordervelse. Han slipper løs lokkedyrene. Etter hvert vokser hjorteflokken, og den trives og blir større. Denne lignelsen har jeg fortalt for å gjøre det lettere å forstå hva jeg snakker om. Og betydningen er følgende: Det store våtmarksområdet står for sansenytelser. Den store hjorteflokken står for levende vesener. En mann som vil gjøre dem skade og berøve dem friheten, står for Måra. Veien som fører i fordervelse står for den åttedelte feilaktige vei — det vil si feilaktig syn, feilaktig hensikt, feilaktig tale, feilaktig handling, feilaktig levevei, feilaktig bestrebelse, feilaktig oppmerksomhet og feilaktig konsentrasjon. Bukken står for nytelseslyst. Hinden står for uvitenhet. En mann som vil det beste for

Page - 205

dem og som ønsker de skal bevare sin frihet, står for en som er en arahant og fullkomment oppvåknet. Veien som fører til frihet, fred og glede, står for den edle åttedelte vei, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. På samme måte har jeg åpnet en vei som fører til frihet, fred og glede, munkerm, og jeg har stengt veien som fører til fordervelse og sluppet løs lokkedyrene. Nå har jeg gjort alt det som en lærer kan gjøre for dere, munker, fordi jeg har medfølelse med dere og gjerne vil at dere skal få det godt. Her er det trær dere kan sitte under, og her er det rom dere kan meditere 1. Begynn derfor å meditere og ikke vær dovne, så dere ikke skal angre det senere. Det er det rådet jeg vil gi dere.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 206

20. Om å fordrive usunne tanker Vitakkasanthānasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, oppholdt han seg i Anāthapindikas park, Jetalunden. Der henvendte Mesteren seg til munkene: *Munker!” *Ja, Mester” svarte munkene. Mesteren sa: *En munk som ønsker å utvikle høyere sinnstilstander, bør fra tid til annen være oppmerksom på fem ting. Hvilke fem? Når en munk retter oppmerksomheten mot noe og ser at det i den forbindelse oppstår dårlige og usunne tanker knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet, bør han flytte oppmerksomheten bort fra det objektet og heller rette den mot et annet objekt som er knyttet til sunne faktorer. Når han gjør det, vil de dårlige og usunne tankene knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet svekkes og forsvinne. Når de blir svekket og forsvinner, vil sinnet stabilisere seg, falle til ro og samle seg i ett punkt. Det er som når en dyktig snekker eller læregutten hans slår, banker og dunker ut en stor treplugg med en mindre plugg, munker. Slik gjør også munken det. Når han retter oppmerksomheten mot noe og ser at det i den forbindelse oppstår dårlige og usunne tanker knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet, bør han flytte oppmerksomheten bort fra det objektet og heller rette den mot et annet objekt som er knyttet til sunne faktorer. Når han gjør det, vil de dårlige og usunne tankene knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet svekkes og forsvinne. Når de blir svekket og forsvinner, vil sinnet stabilisere seg, falle til ro og samle seg i ett punkt. Hvis det likevel oppstår dårlige og usunne tanker knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet i ham etter at han har flyttet oppmerksomheten bort fra det første objektet og i stedet rettet den mot et annet objekt som er knyttet til sunne faktorer, munker, bør han tenke over farene ved slike tanker: Page - 207

*Disse tankene er usunne, disse tankene er skadelige, disse tankene gir vonde resultater.” Når han tenker over farene ved disse tankene, vil de dårlige og usunne tankene knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet svekkes og forsvinne. Når de blir svekket og forsvinner, vil sinnet stabilisere seg, falle til ro og samle seg i ett punkt. Det er som om en ung mann eller kvinne som er nøye med sitt utseende, skulle ha en død slange, en død hund eller et dødt menneske hengende om halsen. Han eller hun ville bli forskrekket og føle skam og avsky. Slik bør også munken reagere. Hvis han ser at det likevel oppstår dårlige og usunne tanker knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet i ham etter at han har flyttet oppmerksomheten bort fra det første objektet og i stedet rettet den mot et annet objekt som er knyttet til sunne faktorer, munker, bør han tenke over farene ved slike tanker: *Disse tankene er usunne, disse tankene er skadelige, disse tankene gir vonde resultater.” Når han tenker over farene ved disse tankene, vil de dårlige og usunne tankene knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet svekkes og forsvinne. Når de blir svekket og forsvinner, vil sinnet stabilisere seg, falle til ro og samle seg i ett punkt. Hvis det likevel oppstår dårlige og usunne tanker knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet etter at han har tenkt over farene ved disse tankene, bør munken ignorere dem og ikke bry seg om dem. Hvis han ignorerer dem og ikke bryr seg om dem, vil de dårlige og usunne tankene knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet svekkes og forsvinne. Når de blir svekket og forsvinner, vil sinnet stabilisere seg, falle til ro og samle seg i ett punkt. Det er som om en mann med godt syn ikke skulle ha lyst til å se det som befinner seg foran ham. Da lukker han øynene eller ser en annen vei. Slik bør også munken gjøre hvis det likevel oppstår dårlige og usunne tanker knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet etter at han har tenkt over farene ved disse tankene. Han ignorerer dem og bryr seg ikke om dem. Hvis han ignorerer dem og ikke bryr seg om dem, vil de dårlige og usunne tankene knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet svekkes og forsvinne. Når de blir svekket og forsvinner, vil sinnet stabilisere seg, falle til ro og samle seg i ett punkt. Hvis det likevel oppstår dårlige og usunne tanker knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet etter at han har prøvd å ignorere dem og ikke bry seg om dem, bør munken

Page - 208

rette oppmerksomheten mot disse tankenes form og funksjon. Hvis han retter oppmerksomheten mot deres form og funksjon, vil de dårlige og usunne tankene knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet svekkes og forsvinne. Når de blir svekket og forsvinner, vil sinnet stabilisere seg, falle til ro og samle seg i ett punkt. Det er som om en mann går raskt. Han tenker: "Hvorfor går jeg raskt? Kan jeg ikke heller gå langsomt?" Dermed begynner han å gå langsomt, men så tenker han: "Hvorfor går jeg langsomt? Kan jeg ikke heller stå stille?" Dermed stopper han og blir stående, men så tenker han: "Hvorfor står jeg? Kan jeg ikke heller sitte?" Dermed setter han seg, men så tenker han: "Hvorfor sitter jeg? Kan jeg ikke heller legge meg?" På den måten slutter mannen å gjøre det som er slitsomt, og velger heller å gjøre det som er lett. Slik bør også munken gjøre hvis det likevel oppstår dårlige og usunne tanker knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet etter at han har prøvd å ignorere dem og ikke bry seg om dem. Hvis han retter oppmerksomheten mot deres form og funksjon, vil de dårlige og usunne tankene knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet svekkes og forsvinne. Når de blir svekket og forsvinner, vil sinnet stabilisere seg, falle til ro og samle seg i ett punkt. Hvis det likevel oppstår dårlige og usunne tanker knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet etter at han har rettet oppmerksomheten mot disse tankenes form og funksjon, bør munken bite sammen tennene, presse tunga mot overmunnen og nedkjempe, kue og beseire sitt sinn med sitt eget sinn. Hvis han gjør dette, vil de dårlige og usunne tankene knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet svekkes og forsvinne. Når de blir svekket og forsvinner, vil sinnet stabilisere seg, falle til ro og samle seg i ett punkt. Det er som om en sterk mann skulle ta fatt i en svakere mann, gripe ham i hodet, strupen eller skulderen og nedkjempe, kue og beseire ham. Slik bør også munken nedkjempe, kue og beseire sitt sinn med sitt eget sinn mens han biter sammen tennene og presser tunga mot overmunnen. Hvis han gjør dette, vil de dårlige og usunne tankene knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet svekkes og forsvinne. Når de blir svekket og forsvinner, vil sinnet stabilisere seg, falle til ro og samle seg i ett punkt. Når en munk retter oppmerksomheten mot noe og ser at det i den forbindelse oppstår dårlige og usunne tanker knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet, bør han flytte oppmerksomheten bort fra det objektet og heller rette den mot et annet objekt som er

knyttet til sunne faktorer. Når han gjør det, vil de dårlige og usunne tankene knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet svekkes og forsvinne. Når de blir svekket og forsvinner, vil sinnet stabilisere seg, falle til ro og samle seg i ett punkt. Når han tenker over farene ved disse tankene, vil de dårlige og usunne tankene knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet svekkes og forsvinne. Når de blir svekket og forsvinner, vil sinnet stabilisere seg, falle til ro og samle seg i ett punkt. Hvis han ignorerer disse tankene og ikke bryr seg om dem, vil de dårlige og usunne tankene knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet svekkes og forsvinne. Når de blir svekket og forsvinner, vil sinnet stabilisere seg, falle til ro og samle seg i ett punkt. Hvis han retter oppmerksomheten mot disse tankenes form og funksjon, vil de dårlige og usunne tankene knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet svekkes og forsvinne. Når de blir svekket og forsvinner, vil sinnet stabilisere seg, falle til ro og samle seg i ett punkt. Hvis han nedkjemper, kuer og beseirer sitt sinn med sitt eget sinn mens han biter sammen tennene og presser tunga mot overmunnen, vil de dårlige og usunne tankene knyttet til grådighet, hat eller uvitenhet svekkes og forsvinne. Når de blir svekket og forsvinner, vil sinnet stabilisere seg, falle til ro og samle seg i ett punkt. En slik munk sier vi har kontroll over sin tankegang. Han tenker de tankene han vil tenke, og de tankene han ikke vil tenke, de tenker han ikke. Han har skåret over begjæret og brutt lenkene, og siden han forstår stoltheten til bunns, har han gjort slutt på lidelsen.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 210

III. Avdelingen med lignelser Opammavagga 21. Lignelsen om sagen Kakacupamasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, oppholdt han seg i Anāthapindikas park, Jetalunden. På den tiden hadde munken Moliya-Phaggunā altfor nær tilknytning til nonnene. Det ga seg følgende utslag: Hvis noen kritiserte nonnene så Moliya-Phaggunā hørte det, ble han sint og irritert og begynte å krangle. Og hvis noen kritiserte Moliya-Phaggunā så nonnene hørte det, ble de sinte og irriterte og begynte å krangle. På denne måten hadde munken Moliya-Phaggunā for nær tilknytning til nonnene. En munk gikk bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg. Så fortalte han Mesteren om Moliya-Phaggunā og nonnene. Mesteren tilkalte en annen munk og sa: "Gå til Moliya-Phaggunā og si til ham at Mesteren ber ham komme." *Ja vel," svarte munken og gjorde som han var bedt om. Moliya-Phaggunā gikk bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg. Mesteren sa: "Er det sant, Phaggunā, at du har altfor nær tilknytning til nonnene? Blir du sint og irritert og begynner å krangle hvis du hører noen kritisere nonnene? Og blir nonnene sinte og irriterte og begynner å krangle hvis de hører noen kritisere deg?" *Ja, Mester, slik er det." *Men du er jo av god familie, Phaggunā. Forlot du ikke hjemmet og gikk ut i hjemløshet fordi du hadde tillit?" *Jo, Mester." *Det sømmer seg ikke for deg å ha altfor nær tilknytning til nonnene, Phaggunā, du som er av god familie og forlot hjemmet og gikk ut i hjemløshet fordi du hadde tillit. Page - 211

Hvis du hører noen kritisere nonnene, skal du slippe taket i verdslige tanker og verdslige begjær, og heller trene slik: 'Sinnet mitt skal ikke bli påvirket og jeg vil ikke si noe vondt. Jeg vil ønske alle vel og forholde meg medfølende og vennlig til sinns, uten hat i mitt indre.' Slik bør du trene, Phagguna. Og hvis du skulle få se noen slå nonnene med nevene, med steiner, stokker eller sverd, skal du slippe taket i verdslige tanker og verdslige begjær, og heller trene slik: 'Sinnet mitt skal ikke bli påvirket og jeg vil ikke si noe vondt. Jeg vil ønske alle vel og forholde meg medfølende og vennlig til sinns, uten hat i mitt indre.' Slik bør du trene, Phagguna. Og videre, hvis du hører noen kritisere deg selv, skal du slippe taket i verdslige tanker og verdslige begjær, og heller trene slik: 'Sinnet mitt skal ikke bli påvirket og jeg vil ikke si noe vondt. Jeg vil ønske alle vel og forholde meg medfølende og vennlig til sinns, uten hat i mitt indre.' Slik bør du trene, Phagguna. Og hvis noen skulle slå deg med nevene, med steiner, stokker eller sverd, skal du slippe taket i verdslige tanker og verdslige begjær, og heller trene slik: 'Sinnet mitt skal ikke bli påvirket og jeg vil ikke si noe vondt. Jeg vil ønske alle vel og forholde meg medfølende og vennlig til sinns, uten hat i mitt indre.' Slik bør du trene, Phagguna. Så henvendte Mesteren seg til alle munkene og sa: "En gang da jeg var sammen med munkers som hadde kommet langt i treningen, sa jeg til dem: *Jeg spiser bare én gang om dagen, munkers. Siden jeg bare spiser én gang om dagen, holder jeg meg frisk, sunn og sterk, og er i god form. Dere burde også spise bare én gang om dagen, munkers. Da vil dere holde dere friske, sunne og sterke, og dere vil være i god form." Jeg trengte ikke gi de munkene flere veiledninger, munkers. Jeg bare fikk dem til å øve oppmerksomhet. Det er som om det skulle stå en vogn med gode og veldresserte hester i et veikryss på jevn mark, munkers. Så kommer det en dyktig og erfaren kusk gående. Han

Page - 212

stiger opp I vogna og griper tømmene i venstre hånd og tar pisen i høyre hånd. Da kan han kjøre akkurat hvor han vil, både den ene veien og den andre veien. På samme måte trengte jeg ikke gi de munkene flere veiledninger, munker. Jeg bare fikk dem til å øve oppmerksomhet. Gi derfor slipp på det som er usunt, munker, og øv dere ivrig i det som er sunt. På den måten vil dere vokse, utvikles og modnes i denne læren og disiplinen. Det er som om det skulle stå en lund av sal-trær, helt overgrodd av slyngplanter, i nærheten av en by eller en landsby. Så kommer det en mann dit for å rydde opp og forbedre skogen. Han hogger ned de sal-skuddene som er bøyd og knekt av slyngplantene, bærer dem ut av skogen og gjør det mer ryddig der. Men de sal-skuddene som er rette og hele, steller han godt med. På den måten vil sal-skogen vokse, utvikles og modnes etter en tid. På samme måte bør dere gi slipp på det som er usunt, munker, og øve dere ivrig i det som er sunt. På den måten vil dere vokse, utvikles og modnes i denne læren og disiplinen. En gang bodde det en dame ved navn Vedehikå her i Såvatthi, munker, og hun hadde meget godt omdømme blant folk. Alle sa at hun var vennlig, mild og fredelig av seg. Vedehikå hadde ei tjenestejente ved navn Kåli, som var klok og flittig og utførte arbeidet sitt godt. En dag begynte Kali å lure på om Vedehikå virkelig hadde disse gode egenskapene: "Er hun virkelig så mild i sitt indre, tro? Eller er hun så vennlig mot meg bare fordi jeg gjør godt arbeid? Kanskje jeg skulle sette henne på en liten prøve?" Neste morgen ble Kåli liggende lenger enn hun pleide. Vedehikå ropte på henne: *Hei, Kali!" *Hva er det, frue?" "Har du ikke stått opp ennå?" *Å, det gjør vel ikke noe, frue!" *Gjør det ikke noe at du står så sent opp, elendige tjenestejente?" spurte Vedehika, og så litt irritert ut. Page - 213

"Fruen min viser ikke tydelig om hun virkelig er sint eller ikke," tenkte Kåli. *Er det fordi jeg gjør godt arbeid? Kanskje jeg skulle sette henne på en ny prøve?" Neste morgen ble Kåli liggende litt lenger. Vedehikå ropte på henne: *Hei, Kali!" *Hva er det, frue?" *Har du ikke stått opp ennå?" *Å, det gjør vel ikke noe, frue!" *Gjør det ikke noe at du står så sent opp, elendige tjenestejente?" spurte Vedehikå, og var tydelig sint i stemmen. *Fruen min viser ikke tydelig nok om hun virkelig er sint eller ikke," tenkte Kali. *Er det fordi jeg gjør godt arbeid? Kanskje jeg skulle sette henne på en ny prøve?" Neste morgen ble Kåli liggende enda lenger. Vedehikå ropte på henne: *Hei, Kali!" *Hva er det, frue?" *Har du ikke stått opp ennå?" *Å, det gjør vel ikke noe, frue!" *Gjør det ikke noe at du står så sent opp, elendige tjenestejente?" spurte Vedehikå, og nå var hun så sint at hun grep en stokk og ga Kåli et slag i hodet så blodet rant. Da gikk tjenestejenta Kåli til naboene, viste dem såret i hodet og blodet som rant, Og sa: "Se hva denne vennlige, milde og fredelige fruen har gjort! Hvordan i all verden kan hun bli så sint på sin eneste tjenestejente at hun griper en stokk og slår meg så blodet renner, bare fordi jeg sto opp litt sent?" Fra da av fikk Vedehikå et dårlig omdømme blant folk, munker, og alle sa at hun var bråsinnt, hissig og voldelig av seg. På samme måte er det noen munker som er meget vennlige, meget milde og meget fredelige så lenge de ikke blir utsatt for ord som kan være ubehagelige. Men det er nettopp når han blir utsatt for ubehagelige ord at munken bør være vennlig, mild og fredelig. Jeg vil ikke kalle en munk lett å veilede bare hvis man snakker til ham om

Page - 214

kappe, mat, bolig og medisiner. Og hvorfor? Fordi han ikke blir lett å veilede hvis han ikke får kappe, mat, bolig og medisiner. Men en som det er lett å veilede fordi han respekterer læren, fordi han verdsetter læren og høyakter læren, han vil jeg kalle lett å veilede. Derfor bør dere være lette å veilede fordi dere respekterer, verdsetter og høyakter læren. Slik bør dere trene, munker. Andre kan snakke til dere på fem måter, munker. De kan snakke i tide eller i utide, de kan snakke sant eller usant, de kan snakke høflig eller uhøflig, de kan snakke om det som er nyttig eller om det som er unyttig og de kan snakke med et vennlig sinn eller med hat i sinnet. Uansett om andre snakker i tide eller i utide, om de snakker sant eller usant, høflig eller uhøflig, om det som er nyttig eller om det som er unyttig, eller om de snakker med et vennlig sinn eller med hat i sinnet, så bør dere trene slik munker: *Jeg vil ikke tenke vonde tanker eller si noe vondt ord. Jeg vil bevare min nestekjærlighet og omtanke for andre, og ikke bli sint. Jeg vil tenke vennlige tanker om denne personen, og videre vil jeg omfavne hele verden med store, omfattende og grenseløse tanker uten hat og uten motvilje.” Slik bør dere trene, munker. Tenk dere at det kom en mann med spade og kurv og sa at han ville gjøre hele jorden om til ikke-jord. Så begynte han å grave litt her og der, kaste litt jord hit og dit, spytt her og der og urinere her og der, mens han sa: "Bli til ikke-jord, bli til ikke-jord!" Hva mener dere om dette, munker? Ville denne mannen klare å gjøre hele jorden om til ikke-jord?" *Nei, Mester, for denne jorden er dyp og grenseløs. Det er ikke lett å gjøre den om til ikke-jord. Mannen ville bli utslitt og måtte gi opp før han kom så langt.” *Nettopp, munker. Andre kan snakke til dere på fem måter. De kan snakke i tide eller i utide, de kan snakke sant eller usant, de kan snakke høflig eller uhøflig, de kan snakke om det som er nyttig eller om det som er unyttig og de kan snakke med et vennlig sinn eller med hat i sinnet. Uansett om andre snakker i tide eller i utide, om de snakker sant eller usant, høflig eller uhøflig, om det som er nyttig eller om det som er unyttig, eller om de snakker med et vennlig sinn eller med hat i sinnet, så bør dere trene slik munker: *Jeg vil ikke tenke vonde tanker eller si noe vondt ord. Jeg vil bevare min

Page - 215

nestekjærlighet og omtanke for andre, og ikke bli sint. Jeg vil tenke vennlige tanker om denne personen, og videre vil jeg omfavne hele verden, som om den skulle være hele jorden, med store, omfattende og grenseløse tanker uten hat og uten motvilje.” Slik bør dere trene, munk. Tenk dere at det kom en mann med rød, gul eller blå maling eller lakk og sa at han ville male et bilde i tomme rommet. Hva mener dere om dette, munk? Ville denne mannen klare å male et bilde i tomme rommet?” *Nei, Mester, for det tomme rommet er formløst og usynlig. Der er det ikke lett å male noe bilde. Mannen ville bli utslitt og måtte gi opp før han kom så langt.” *Nettopp, munk. Andre kan snakke til dere på fem måter. De kan snakke i tide eller i utide, de kan snakke sant eller usant, de kan snakke høflig eller uhøflig, de kan snakke om det som er nyttig eller om det som er unyttig og de kan snakke med et vennlig sinn eller med hat i sinnet. Uansett om andre snakker i tide eller i utide, om de snakker sant eller usant, høflig eller uhøflig, om det som er nyttig eller om det som er unyttig, eller om de snakker med et vennlig sinn eller med hat i sinnet, så bør dere trene slik munk: *Jeg vil ikke tenke vonde tanker eller si noe vondt ord. Jeg vil bevare min nestekjærlighet og omtanke for andre, og ikke bli sint. Jeg vil tenke vennlige tanker om denne personen, og videre vil jeg omfavne hele verden, som om den skulle være hele det tomme rommet, med store, omfattende og grenseløse tanker uten hat og uten motvilje.” Slik bør dere trene, munk. Tenk dere at det kommer en mann med en brennende grasfakkell i hånden og sier at han sette fyr på Ganges og brenne opp hele elven. Ville denne mannen klare å sette fyr på Ganges med grasfakkelen og brenne opp hele elven?” *Nei, Mester, for Ganges er dyp og stor. Det er ikke lett å sette fyr på den og brenne opp hele elven. Mannen ville bli utslitt og måtte gi opp før han kom så langt.” *Nettopp, munk. Andre kan snakke til dere på fem måter. De kan snakke i tide eller i utide, de kan snakke sant eller usant, de kan snakke høflig eller uhøflig, de kan snakke om det som er nyttig eller om det som er unyttig og de kan snakke med et vennlig sinn eller med hat i sinnet. Uansett om andre snakker i tide eller i utide, om de snakker sant eller usant, høflig eller uhøflig, om det som er nyttig eller om det som er unyttig, Page - 216

eller om de snakker med et vennlig sinn eller med hat i sinnet, så bør dere trene slik munker: *Jeg vil ikke tenke vonde tanker eller si noe vondt ord. Jeg vil bevare min nestekjærlighet og omtanke for andre, og ikke bli sint. Jeg vil tenke vennlige tanker om denne personen, og videre vil jeg omfavne hele verden, som om den skulle være Ganges, med store, omfattende og grenseløse tanker uten hat og uten motvilje.” Slik bør dere trene, munker. Tenk dere en veske av katteskinnsom var grundig garvet og preparert så skinnet var blitt mykt som silke, slik at det ikke ga fra seg en eneste knirke- eller gnisseyd. Så kommer det en mann med en kjepp eller en stein og sier at han skal få dette katteskinnet til å knirke eller gnisseyd, enda det var grundig garvet og preparert så skinnet var blitt mykt som silke, slik at det ikke ga fra seg en eneste knirke- eller gnisseyd. Hva mener dere om dette, munker? Ville den mannen klare å få skinnet til å knirke eller gnisseyd?” *Nei, Mester, for denne vesken av katteskinnsom var jo grundig garvet og preparert så skinnet var blitt mykt som silke, slik at det ikke ga fra seg en eneste knirke- eller gnisseyd. Det er ikke lett å få det til å gi noen lyd fra seg ved hjelp av en kjepp eller en stein. Mannen ville bli utslitt og måtte gi opp før han kom så langt.” *Nettopp, munker. Andre kan snakke til dere på fem måter. De kan snakke i tide eller i utide, de kan snakke sant eller usant, de kan snakke høflig eller uhøflig, de kan snakke om det som er nyttig eller om det som er unyttig og de kan snakke med et vennlig sinn eller med hat i sinnet. Uansett om andre snakker i tide eller i utide, om de snakker sant eller usant, høflig eller uhøflig, om det som er nyttig eller om det som er unyttig, eller om de snakker med et vennlig sinn eller med hat i sinnet, så bør dere trene slik munker: *Jeg vil ikke tenke vonde tanker eller si noe vondt ord. Jeg vil bevare min nestekjærlighet og omtanke for andre, og ikke bli sint. Jeg vil tenke vennlige tanker om denne personen, og videre vil jeg omfavne hele verden, som om den skulle være en veske av mykt katteskinnsom, med store, omfattende og grenseløse tanker uten hat og uten motvilje.” Slik bør dere trene, munker. Sett at dere skulle bli overfalt av røvere som sager av dere lem etter lem med en Page - 217

grov tømmermannnsag. Hvis dere da føler hat, følger dere ikke min lære. Derfor bør dere trene slik munk: 'Jeg vil ikke tenke vonde tanker eller si noe vondt ord. Jeg vil bevare min nestekjærlighet og omtanke for andre, og ikke bli sint. Jeg vil tenke vennlige tanker om denne personen, og videre vil jeg omfavne hele verden med store, omfattende og grenseløse tanker uten hat og uten motvilje.' Slik bør dere trene, munk. Hvis dere tenker ofte på denne lignelsen om sagen, munk, kan dere da forestille dere noen ord, grove eller ubetydelige, som dere ikke vil kunne tåle å høre?" *Nei, Mester." *Derfor bør dere tenke ofte på denne lignelsen om sagen, munk. Det kommer til å bli til langvarig glede og nytte for dere." Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 218

22. Lignelsen om slangen Alagaddupamasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, oppholdt han seg i Anāthapindikas park, Jetalunden. På den tiden hadde munken Arittha, som tidligere hadde vært gribbetemmer, fått følgende skadelige oppfatning: "Slik jeg forstår Mesterens lære er det som Mesteren kaller hindringer, egentlig ikke hindringer for den som blir innblandet i dem." Flere munkers hørte dette, og de gikk og spurte ham om han virkelig hadde sagt det. Han svarte: *Ja, det stemmer. Slik jeg forstår Mesterens lære er det som Mesteren kaller hindringer, egentlig ikke hindringer for den som blir innblandet dem." De andre munkene ville gjerne hjelpe Arittha å bli kvitt denne skadelige oppfatningen. De diskuterte den med ham, spurte grundig ham ut og gikk i rette med ham. Og de sa til ham: "Ikke si noe slikt, min venn, ikke feilsiter Mesteren. Det er ikke bra å feilsitere Mesteren, for han ville aldri ha sagt noe slikt. Mesteren har forklart hindringene i mange læresamtaler, Arittha, og han har forklart hvordan de virkelig er hindringer for den som blir innblandet i dem. Mesteren har forklart at sansenytelser gir liten tilfredsstillelse og mange lidelser og sorger og enda flere farer. Mesteren har sammenlignet sansenytelser med et skjelett, et kjøttstykke, en fakkell av tørt gras, en grop med glødende kull, en drøm, lånegods, fruktene på et tre, et slakteri, et spidd og et slangehode, for å illustrere at sansenytelser gir liten tilfredsstillelse og mange lidelser og sorger og enda flere farer." Men til tross for at munkene diskuterte med Arittha, spurte ham grundig ut og gikk i rette med ham, tvilholdt han trassig på sin skadelige oppfatning og hevdet hardnakket: "Slik jeg forstår Mesterens lære er det som Mesteren kaller hindringer, egentlig

ikke hindringer for den som blir innblandet i dem.” Siden disse munkene ikke klarte å få Arittha til å gi slipp på sin skadelige oppfatning, gikk de bort til Mesteren. De hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så fortalte de ham om den samtalen de hadde hatt med Arittha, og sa til slutt: *Siden vi ikke klarte å få Arittha til å gi slipp på sin skadelige oppfatning, forteller vi det til deg, Mester.” Da henvendte Mesteren seg til en av munkene og sa: *Gå til Arittha, han som har vært grippetemmer, og si til ham at Læreren ber ham komme.” *Ja vel, Mester,” svarte munken. Så gikk han til Arittha og sa: *Læreren ber deg komme, Arittha.” *Ja vel, min venn,” svarte Arittha. Så gikk han til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Da han hadde satt seg, sa Mesteren: "Er det sant, Arittha, at du har fått følgende skadelige oppfatning: 'Slik jeg forstår Mesterens lære er det som Mesteren kaller hindringer, egentlig ikke hindringer for den som blir innblandet i dem?' *Ja. Slik jeg forstår din lære, Mester, er det som du kaller hindringer, egentlig ikke hindringer for den som blir innblandet i dem.” *Men hvem har sagt at dette er min lære, du uvettige menneske? Har jeg kanskje ikke forklart hindringene i mange læresamtaler, du uvettige menneske, og har jeg ikke forklart hvordan de virkelig er hindringer for den som blir innblandet i dem? Har jeg ikke forklart at sansenytelser gir liten tilfredsstillelse og mange lidelser og sorger og enda flere farer? Jeg har sammenlignet sansenytelser med et skjelett, et kjøttstykke, en fakkell av tørt gras, en grop med glødende kull, en drøm, lånegods, fruktene på et tre, et slakteri, et spidd og et slangehode, for å illustrere at sansenytelser gir liten tilfredsstillelse og mange lidelser og sorger og enda flere farer. Og likevel feilsiterer du meg, uvettige menneske, fordi du har fattet læren så dårlig. Dette vil skade deg og være høyst uheldig for deg. Det kommer til å bli til skade og ulykke for deg i lang tid, du

Page - 220

uvettige menneske!” Så vendte Mesteren seg mot munkene: *Hva synes dere, munk? Har denne munken Arittha fattet så mye som et lite glimt av denne læren og disiplinen?” *Hvordan kan vel det være mulig, Mester? Nei, Mester.” Mens dette ble sagt, satt munken Arittha taus og skamfull med hengende skuldrer og hode, og furtet uten å vite hva han skulle svare. Da Mesteren så hvordan Arittha satt, sa han: *Du kommer til å bli kjent for denne skadelige oppfatningen du har lagt deg til, Arittha, for nå skal jeg stille munkene noen spørsmål i den anledning.” Så henvendte Mesteren seg til munkene og sa: *Har også dere samme forståelse av min lære som denne munken Arittha, som har misforstått læren og som feilsiterer meg, slik at det er til stor skade og ulykke for ham?” *Nei, slett ikke, Mester! Du har jo forklart hindringene i mange læresamtaler, Mester, og du har forklart hvordan de virkelig er hindringer for den som blir innblandet i dem. Du har forklart at sansenytelser gir liten tilfredsstillelse og mange lidelser og sorger og enda flere farer. Du har sammenlignet sansenytelser med et skjelett, et kjøttstykke, en fakkel av tørt gras, en grop med glødende kull, en drøm, lånegods, fruktene på et tre, et slakteri, et spidd og et slangehode, for å illustrere at sansenytelser gir liten tilfredsstillelse og mange lidelser og sorger og enda flere farer.” *Bra! Dere har forstått meg riktig, munk. For jeg har forklart hindringene i mange læresamtaler, og jeg har forklart hvordan de virkelig er hindringer for den som blir innblandet i dem. Jeg har forklart at sansenytelser gir liten tilfredsstillelse og mange lidelser og sorger og enda flere farer. Jeg har sammenlignet sansenytelser med et skjelett, et kjøttstykke, en fakkel av tørt gras, en grop med glødende kull, en drøm, lånegods, fruktene på et tre, et slakteri, et spidd og et slangehode, for å illustrere at sansenytelser gir liten tilfredsstillelse og mange lidelser og sorger og enda flere farer. Og likevel feilsiterer munken Arittha meg, fordi han har fattet læren så dårlig. Dette vil skade deg og være høyst uheldig for ham. Det kommer til å bli til skade og ulykke for ham i lang

tid. For det er umulig å bli innblandet i sansenyttelser uten å oppleve sansenyttelsene i seg selv, uten å være seg sansenyttelsene bevisst og uten å tenke på sansenyttelser. Sett at noen uvettige personer studerer læren og gjør seg grundig kjent med læresamtalene, tekstene med prosa og poesi, utredningene, diktene, de høytidelige uttalelsene, fortellingene, historiene om tidligere fødsler, undrene og forklaringene. Men de utforsker ikke innholdet av denne læren med visdom, og siden de ikke utforsker den med visdom, fatter de heller ikke den egentlige meningen med den. De studerer den bare for å kunne kritisere andre og for å hevde seg i debatter, og når ikke fram til det målet de studerte læren for å oppnå. Og siden de misforstår læren, blir det til langvarig skade og ulykke for dem. Og hvorfor det? Jo, fordi de ikke har det rette grepet på læren, munker. Det er som om en mann skulle prøve å fange en slange. Han får øye på en stor slange. Han griper den i kroppen eller i halen, men slangen vrir seg rundt og biter ham i hånden, armen eller et annet sted på kroppen, slik at han får store smerter og kanskje dør. Og hvorfor? Fordi han ikke har det rette grepet på slangen. På samme måte finnes det uvettige personer studerer læren og gjør seg grundig kjent med læresamtalene, tekstene med prosa og poesi, utredningene, diktene, de høytidelige uttalelsene, fortellingene, historiene om tidligere fødsler, undrene og forklaringene. Men de utforsker ikke innholdet av denne læren med visdom, og siden de ikke utforsker den med visdom, fatter de heller ikke den egentlige meningen med den. De studerer den bare for å kunne kritisere andre og for å hevde seg i debatter, og når ikke fram til det målet de studerte læren for å oppnå. Og siden de misforstår læren, blir det til langvarig skade og ulykke for dem. Og hvorfor det? Jo, fordi de ikke har det rette grepet på læren, munker. Men så finnes det andre personer studerer læren og gjør seg grundig kjent med læresamtalene, tekstene med prosa og poesi, utredningene, diktene, de høytidelige uttalelsene, fortellingene, historiene om tidligere fødsler, undrene og forklaringene. De utforsker innholdet av denne læren med visdom, og siden de utforsker den med visdom, fatter de den egentlige meningen med den. De studerer den ikke for å kunne kritisere andre og for å hevde seg i debatter, og de når fram til det målet de studerte læren for å oppnå. Og siden de forstår læren, blir det til langvarig glede og lykke for dem. Og hvorfor det? Jo, fordi de har det rette grepet på

Det er som om en mann skulle prøve å fange en slange. Han får øye på en stor slange. Han presser den mot bakken med en kløftet grein og griper den like bak hodet. Da får den ikke vridd seg rundt og kan ikke bite ham i hånden, armen eller et annet sted på kroppen, slik at han får store smerter og kanskje dør. Og hvorfor? Fordi han har det rette grepet på slangen. På samme måte finnes det andre personer studerer læren og gjør seg grundig kjent med læresamtalene, tekstene med prosa og poesi, utredningene, diktene, de høytidelige uttalelsene, fortellingene, historiene om tidligere fødsler, undrene og forklaringene. De utforsker innholdet av denne læren med visdom, og siden de utforsker den med visdom, fatter de den egentlige meningen med den. De studerer den ikke for å kunne kritisere andre og for å hevde seg i debatter, og de når fram til det målet de studerte læren for å oppnå. Og siden de forstår læren, blir det til langvarig glede og lykke for dem. Og hvorfor det? Jo, fordi de har det rette grepet på læren, munkers. Når dere derfor forstår meningen med det jeg sier, munkers, så bevar den i minnet slik som dere har forstått den. Når dere ikke forstår det jeg sier, kan dere spørre meg om det, eller dere kan spørre erfarne munkers. Jeg vil sammenlikne læren med en flåte, munkers — et hjelpemiddel til å komme over til den andre bredden, men ikke noe å klamre seg til. Hør godt etter, så skal jeg forklare dette.” *Ja vel, Mester,” svarte munkene. Mesteren sa: "Tenk dere en mann som er ute på reise, munkers. Han kommer til ei stor og brei elv, og ser at det er farlig å være der på elvebredden. På den andre bredden, derimot, er det trygt og fredelig. Men det finnes ingen båt som kan frakte ham over, og det fører heller ikke noen bru over fra den ene bredden til den andre. Han tar et overblikk over situasjonen, og tenker som så: *Enn om jeg samlet sammen noen kvister, greiner og blader, og surret det sammen med siv og laget en flåte? Så kunne jeg legge meg på flåten og kave meg over med hender og føtter til jeg var trygt i land på den andre sida!” Som tenkt, så gjort. Han surrer sammen en flåte og kaver seg over til tryggheten. Men hva ville dere si, munkers, hvis han videre skulle tenke som så: *’Denne flåten har vært meg til stor nytte. Det var jo takket være den at jeg kom meg i sikkerhet over elva! Nå vil jeg

Page - 223

løfte den opp og bære den med meg på hodet eller skuldrene hvor jeg enn går!” Ville det være en fornuftig måte å behandle flåten på?” *Nei, Mester.” «Så hva burde han gjøre med flåten? Jo, munkers, hvis han tenkte som så: 'Denne flåten har vært meg til stor nytte. Det var jo takket være den at jeg kom meg i sikkerhet over elva! Nå kan den bli liggende her på stranda, eller den kan drive med strømmen, — jeg går videre!’» Da hadde han gjort det eneste fornuftige med flåten. Slik vil jeg sammenlikne læren med en flåte, munkers — et hjelpemiddel til å komme over til den andre bredden, men ikke noe å klamre seg til. Og når dere forstår hvordan læren likner en flåte, bør dere slippe taket i alle positive læresetninger, for ikke da å snakke om de negative! Det finnes seks grunnlag for synspunkter, munkers. Hvilke seks? Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydets lære, betrakter form som *dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv”. Han betrakter følelser som *dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv”. Han betrakter identifikasjoner som *dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv.” Han betrakter reaksjoner som *dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv.” Og han betrakter det han ser, hører, sanser, skjelner, oppnår og tenker på som *dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv”. Dette er et grunnlag for synspunkter. Og når det gjelder teorien om at *verden og selvet er det samme, og etter døden kommer jeg til å bli evig, varig, bestående, uforgjengelig i evighet,” så betrakter han også dette som *dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv.” Men en som har fått opplæring, en som er elev av de edle, som har møtt edle personer, som har god kjennskap til de opphøydte personers lære, som er vel bevandret i de opphøydte personers lære, betrakter form som *dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv.” Han betrakter følelser som *dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv.” Han betrakter identifikasjoner som "dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv.” Han betrakter reaksjoner som *dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv.” Og han betrakter det han ser, hører, sanser, skjelner, oppnår og tenker på som *dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv.” Page - 224

Dette er også et grunnlag for synspunkter. Og når det gjelder teorien om at *verden og selvet er det samme, og etter døden kommer jeg til å bli evig, varig, bestående, uforgjengelig i evighet,” så betrakter han også dette som *dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv.” Når han betrakter det slik, bekymrer han seg ikke over det som ikke eksisterer.” En munk spurte: *Kan det oppstå bekymringer over noe utenfor oss selv som ikke eksisterer, Mester?” Mesteren svarte: *Det kan det. Sett at noen tenker: "Det der var noe jeg hadde. Men nå har jeg det ikke lenger. Tenk om jeg kunne få det! Men kanskje får jeg det aldri!" Dermed blir han trist og nedslått, og han jamrer, slår seg for brystet og blir forvirret. Slik kan det oppstå bekymringer over noe utenfor oss selv som ikke eksisterer, munk.” *Kan man være fri for bekymringer over noe utenfor oss selv som ikke eksisterer, Mester?” Mesteren svarte: *Det kan man. Sett at noen ikke tenker: "Det der var noe jeg hadde. Men nå har jeg det ikke lenger. Tenk om jeg kunne få det! Men kanskje får jeg det aldri!" Dermed blir han verken trist eller nedslått, og han verken jamrer, slår seg for brystet eller blir forvirret. Slik kan være fri for bekymringer over noe utenfor oss selv som ikke eksisterer, munk.” "Kan det oppstå bekymringer over noe inne i oss selv som ikke eksisterer, Mester?” Mesteren svarte: *Det kan det. Sett at noen tenker: "Verden og selvet er det samme, og etter døden kommer jeg til å bli evig, varig, bestående, uforgjengelig i evighet.” Hvis han da får han høre en som er kommet fram til sannheten eller en av hans elever, som knuser alle illusjoner og alle tendenser i retning av spekulative synspunkter, og som legger fram en lære som er rettet inn mot å bringe impulsene til ro, til å løse opp involveringene, slukke begjæret, dempe lidenskapene — en lære som fører til avslutning og til nibbana, så tenker denne mannen: "Jeg kommer til å bli utslettet, jeg kommer til å bli tilintetgjort, jeg

Page - 225

kommer ikke til å eksistere lenger!" Dermed blir han trist og nedslått, og han jamrer, slår seg for brystet og blir forvirret. Slik kan det oppstå bekymringer over noe inne i oss selv som ikke eksisterer, munk." *Kan man være fri for bekymringer over noe inne i oss selv som ikke eksisterer, Mester?" Mesteren svarte: *Det kan man. Sett at noen ikke tenker: "Verden og selvet er det samme, og etter døden kommer jeg til å bli evig, varig, bestående, uforgjengelig i evighet." Hvis han da får han høre en som er kommet fram til sannheten eller en av hans elever, som knuser alle illusjoner og alle tendenser i retning av spekulative synspunkter, og som legger fram en lære som er rettet inn mot å bringe impulsene til ro, til å løse opp involveringene, slukke begjæret, dempe lidenskapene — en lære som fører til avslutning og til nibbana, så tenker ikke denne mannen: "Jeg kommer til å bli utslettet, jeg kommer til å bli tilintetgjort, jeg kommer ikke til å eksistere lenger!" Derfor blir han verken trist eller nedslått, og han verken jamrer, slår seg for brystet eller blir forvirret. Slik kan man være fri for bekymringer over noe inne i oss selv som ikke eksisterer, munk. Tenk om det kunne finnes noe som var evig, varig, bestående, uforgjengelig i evighet. Ser dere noe slikt som er evig, varig, bestående, uforgjengelig i evighet, munker?" *Nei, Mester." *Det er bra, munker. Jeg kan heller ikke se noe som er evig, varig, bestående, uforgjengelig i evighet. Tenk om det var mulig å holde seg til en sjelslære som ikke medfører sorg, klage, smerte, tungsinn og mismot. Kan dere se noen sjelslære som ikke medfører sorg, klage, smerte, tungsinn og mismot, munker?" *Nei, Mester." *Det er bra, munker. Jeg kan heller ikke se noen sjelslære som ikke medfører sorg, klage, smerte, tungsinn og mismot. Tenk om det var mulig å holde seg til en teori som ikke medfører sorg, klage, smerte, tungsinn og mismot. Kan dere se noen teori som ikke medfører sorg, klage, smerte, tungsinn og mismot, munker?" Page - 226

*Nei, Mester." *Det er bra, munk. Jeg kan heller ikke se noen teori som ikke medfører sorg, klage, smerte, tungsinn og mismot. *Hvis det hadde eksistert et selv, munk, ville man da kunne si at *dette tilhører meg selv?" *Ja, Mester." "Hvis det hadde vært noe som tilhører meg selv, ville man da kunne si at "dette er mitt selv?" *Ja, Mester." *Men siden det lar seg ikke gjøre å påvise at "mitt selv" og "det som tilhører meg selv" virkelig eksisterer, munk, er det ikke da den rene og skjære toskeskap å holde fast på teorien om at *verden og selvet er det samme, og etter døden kommer jeg til å bli evig, varig, bestående, uforgjengelig i evighet?" "Hvordan kan det vel være annet enn den rene og skjære toskeskap, Mester?" *Hva mener dere om dette, munk: Er materielle former varige eller uvarige?" "Uvarige, Mester." *Det som er uvarig, medfører det lidelse eller lykke?" *Lidelse, Mester." *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv?" *Nei, Mester." *Hva mener dere om dette, munk: Er følelser varige eller uvarige?" "Uvarige, Mester." *Det som er uvarig, medfører det lidelse eller lykke?" *Lidelse, Mester." *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv?" *Nei, Mester." *Hva mener dere om dette, munk: Er identifikasjoner varige eller uvarige?" "Uvarige, Mester." *Det som er uvarig, medfører det lidelse eller lykke?" Page
 - 227

*Lidelse, Mester.” *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv?” *Nei, Mester.” *Hva mener dere om dette, munker: Er reaksjoner varige eller uvarige?”

"Uvarige, Mester.” *Det som er uvarig, medfører det lidelse eller lykke?” *Lidelse, Mester.” *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv?” *Nei, Mester.” *Hva mener dere om dette, munker: Er bevissthetstilstander varige eller uvarige?”

"Uvarig, Mester.” *Det som er uvarig, medfører det lidelse eller lykke?” *Lidelse, Mester.” *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv?” *Nei, Mester.”

*Derfor bør alle materielle former betraktes slik: *dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv”, uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom. Alle følelser bør betraktes slik: "dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv”, uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom.

Page - 228

Alle reaksjoner bør betraktes slik: *dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv”, uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom. Alle bevissthetstilstander bør betraktes slik: "dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv”, uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom. Når en velinformert elev av de edle ser dette, slipper han taket i materielle former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthetsformer. Når han har sluppet taket i dem, er han ikke lenger opptatt av dem. Når han ikke lenger er opptatt av dem, blir han fri. Og når han blir fri, vet han at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Dette er en munk som kalles en som har fjernet sperren, en som har fylt igjen vollgraven, en som har dratt opp stubben, en som har trukket vekk slåen, en edel person som har lagt fra seg fanen og byrden og som er fri fra alle hindringer. Hva vil det si at munken er en som har fjernet sperren, munker? Det er når han har lagt bak seg all uvitenhet og skåret den over ved roten som et palmetre slik at den ikke kan vokse fram igjen. Da er han en som har fjernet sperren. Hva vil det si at munken er en som har fylt igjen vollgraven? Det er når han har lagt bak seg alle tanker på ny tilblivelse og skåret dem over ved roten som et palmetre slik at de ikke kan vokse fram igjen. Da er han en som har fylt igjen vollgraven. Hva vil det si at munken er en som har dratt opp stubben? Det er når han har lagt bak seg alt begjær og skåret det over ved roten som et palmetre slik at det ikke kan vokse fram igjen. Da er han en som har dratt opp stubben. Hva vil det si at munken er en som har trukket vekk slåen? Det er når han har lagt bak seg de fem bindingene som binder ham til denne bredden og skåret dem over ved roten som et palmetre slik at de ikke kan vokse fram igjen. Da er han en som har trukket vekk slåen. Hva vil det si at munken er en edel person som har lagt fra seg fanen og byrden og som er fri fra alle hindringer? Det er når han har lagt bak seg stoltheten over *jeg er” Page - 229

og skåret den over ved roten som et palmetre slik at den ikke kan vokse fram igjen. Da er han en edel person som har lagt fra seg fanen og byrden og som er fri fra alle hindringer. Når en munk har et slikt frigjort sinn, kunne gjerne alle gudene i følge med Indra, Brahma eller Pajāpati prøve å finne ut hva bevisstheten til ham som har nådd fram til sannheten, er basert på. Men de ville ikke finne det. Og hvorfor? Jeg sier det er fordi han som har nådd er umulig å etterspore her og nå. Selv om jeg sier dette og forklarer det slik, så er det noen brahmaner og filosofer som feilaktig, løgnaktig, usant og grunnløst anklager meg for å være nihilist og sier at jeg hevder at eksisterende vesener går til grunne, blir tilintetgjort og utslettet. Men det er ikke sant, det er ikke det jeg sier. Derfor er det feil når noen brahmaner og filosofer som feilaktig, løgnaktig, usant og grunnløst anklager meg for å være nihilist og sier at jeg hevder at eksisterende vesener går til grunne, blir tilintetgjort og utslettet. Både før og nå handler min undervisning kun om lidelse og om hvordan man gjør slutt på lidelsen, munk. Hvis noen andre av den grunn skjeller ut den som er kommet fram til sannheten, om de skulle snakke nedsettende om ham, krenke ham, plage ham og angripe ham, så tar ikke den som er kommet seg nær av det, og han blir verken trist eller mismodig av det. Hvis noen andre av den grunn roser den som er kommet fram til sannheten, om de skulle respektere ham, hedre ham og ære ham, så blir ikke den som er kommet glad eller lykkelig for det, og han blir ikke oppstemt av den grunn. Hvis andre derfor roser den som er kommet , om de skulle respektere ham, hedre ham og ære ham, tenker han: 'Dette er handlinger de utfører overfor meg på grunn av det jeg tidligere har forstått fullt ut.' Derfor skal heller ikke dere ta dere nær av det om andre skulle skjelle dere ut, snakke nedsettende om dere, krenke dere, plage dere eller angripe dere, og dere skal ikke bli triste eller mismodige av det. Dere skal heller ikke bli glade eller lykkelige om andre roser dere, respekterer dere, hedrer dere og ærer dere, og dere skal ikke bli oppstemte av den grunn. Hvis andre roser dere, respekterer dere, hedrer dere og ærer dere, skal dere tenke: *Dette er handlinger de utfører overfor oss på grunn av det vi tidligere har forstått fullt ut.' Derfor skal dere legge fra dere alt som ikke tilhører dere, munk. Hvis dere klarer å legge det fra dere, vil det være til langvarig nytte og glede for dere. Og hva er det

som ikke tilhører dere? Materielle former tilhører ikke dere, munker, så legg dem fra dere. Hvis dere klarer å legge dem fra dere, vil det være til langvarig nytte og glede for dere. Følelser tilhører ikke dere, munker, så legg dem fra dere. Hvis dere klarer å legge dem fra dere, vil det være til langvarig nytte og glede for dere. Identifikasjoner tilhører ikke dere, munker, så legg dem fra dere. Hvis dere klarer å legge dem fra dere, vil det være til langvarig nytte og glede for dere. Reaksjoner tilhører ikke dere, munker, så legg dem fra dere. Hvis dere klarer å legge dem fra dere, vil det være til langvarig nytte og glede for dere.

Bevissthetstilstander tilhører ikke dere, munker, så legg dem fra dere. Hvis dere klarer å legge dem fra dere, vil det være til langvarig nytte og glede for dere. Hva mener dere om dette, munker? Hvis en mann skulle samle sammen det han finner av kvister, greiner og gras her i Jetalunden og brenne dem opp eller gjøre noe annet med dem, ville dere da tenke: *'Den mannen samler oss sammen. Han brenner oss opp eller gjør noe annet med oss?'"

*Nei, Mester, for det er jo ikke oss selv og heller ikke noe som tilhører oss selv." *Nettopp, munker. Derfor skal dere legge fra dere alt som ikke tilhører dere, munker. Hvis dere klarer å legge det fra dere, vil det være til langvarig nytte og glede for dere. Og hva er det som ikke tilhører dere? Materielle former tilhører ikke dere, munker, så legg dem fra dere. Hvis dere klarer å legge dem fra dere, vil det være til langvarig nytte og glede for dere. Følelser tilhører ikke dere, munker, så legg dem fra dere. Hvis dere klarer å legge dem fra dere, vil det være til langvarig nytte og glede for dere. Identifikasjoner tilhører ikke dere, munker, så legg dem fra dere. Hvis dere klarer å legge dem fra dere, vil det være til langvarig nytte og glede for dere. Reaksjoner tilhører ikke dere, munker, så legg dem fra dere. Hvis dere klarer å legge dem fra dere, vil det være til langvarig nytte og glede for dere. Bevissthetstilstander tilhører ikke dere, munker, så legg dem fra dere. Hvis dere klarer å legge dem fra dere, vil det være til langvarig nytte og glede for dere. Nå har jeg lagt fram læren tydelig, munker. Jeg har forklart den, utredet den, åpnet den og fjernet innpakningen. Siden jeg har lagt fram læren, forklart den, utredet den, åpnet den og fjernet innpakningen, vil det være umulig å etterspore de munkene som er blitt arahanter, som har gjort slutt på sinnets forurensninger, har gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg bora,

med alt som binder til ny tilblivelse og nådd frihet gjennom fullkommen forståelse. Nå har jeg lagt fram læren tydelig, munker. Jeg har forklart den, utredet den, åpnet den og fjernet innpakningen. Siden jeg har lagt fram læren, forklart den, utredet den, åpnet den og fjernet innpakningen, vil alle de munkene som har lagt bak seg de fem bindingene som binder dem til denne bredden, oppstå spontant og nå det endelige nibbana der, og derifra vil de ikke vende tilbake til verden. Nå har jeg lagt fram læren tydelig, munker. Jeg har forklart den, utredet den, åpnet den og fjernet innpakningen. Siden jeg har lagt fram læren, forklart den, utredet den, åpnet den og fjernet innpakningen, vil alle de munkene som har svekket tre bindinger, som har svekket begjær, hat og uvitenhet, vende tilbake bare én gang. De vender tilbake til denne verden bare én gang før de gjør slutt på lidelsen. Nå har jeg lagt fram læren tydelig, munker. Jeg har forklart den, utredet den, åpnet den og fjernet innpakningen. Siden jeg har lagt fram læren, forklart den, utredet den, åpnet den og fjernet innpakningen, vil alle de munkene som har lagt tre bindinger bak seg, bli slike som går ut i strømmen. De er sikret mot tilbakefall og på sikker vei mot oppvåkning. Nå har jeg lagt fram læren tydelig, munker. Jeg har forklart den, utredet den, åpnet den og fjernet innpakningen. Siden jeg har lagt fram læren, forklart den, utredet den, åpnet den og fjernet innpakningen, er alle de munkene som praktiserer læren i tillit, på sikker vei mot oppvåkning. Nå har jeg lagt fram læren tydelig, munker. Jeg har forklart den, utredet den, åpnet den og fjernet innpakningen. Siden jeg har lagt fram læren, forklart den, utredet den, åpnet den og fjernet innpakningen, vil alle de som har tilstrekkelig med tillit og kjærlighet til meg, komme til himmelen.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord.

23. Lignelsen om murtua Vammikasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, oppholdt han seg i Anāthapindikas park, Jetalunden. På den tiden bodde Kassapa den unge i Blindmannskogen. En natt kom det til ham en guddom som det sto en slik stråleglans av at hele Blindmannskogen ble opplyst. Guddommen gikk bort til Kassapa den unge og sa: *Hør her, munk! Ei murtue ryker om natten og står i lys lue om dagen. En brahman sier: *Du som er klok, ta kniven og grav den opp!” Den kloke tar kniven og graver. Da finner han en slå, og han sier: *Her er en slå, min herre!” "Ta opp slåen og kast den! Ta kniven og grav videre, du som er klok!” sier brahmanen. Den kloke tar kniven og graver. Da finner han en oppblåst frosk, og han sier: *Her er en oppblåst frosk, min herre!” "Ta opp frosken og kast den! Ta kniven og grav videre, du som er klok! sier brahmanen. Den kloke tar kniven og graver. Da finner han et veiskille, og han sier: *Her er et veiskille, min herre!” "Ta opp veiskillet og kast det! Ta kniven og grav videre, du som er klok!” sier brahmanen. Den kloke tar kniven og graver. Da finner han en sil, og han sier: *Her er en sil, min herre!” "Ta opp silen og kast den! Ta kniven og grav videre, du som er klok!” sier brahmanen. Den kloke tar kniven og graver. Da finner han en skilpadde, og han sier: "Her er en skilpadde, min herre!” Page - 233

*Ta opp skilpadden og kast den! Ta kniven og grav videre, du som er klok!" sier brahmanen. Den kloke tar kniven og graver. Da finner han et slakteri, og han sier: *Her er et slakteri, min herre!" "Ta opp slakteriet og kast det! Ta kniven og grav videre, du som er klok!" sier brahmanen. Den kloke tar kniven og graver. Da finner han et kjøttstykke, og han sier: "Her er et kjøttstykke, min herre!" "Ta opp kjøttstykket og kast det! Ta kniven og grav videre, du som er klok!" sier brahmanen. Den kloke tar kniven og graver. Da finner han en skilpadde, og han sier: *Her er en naga-slange, min herre!" *La nagaen ligge! Ikke rør nagaen, men vis respekt for den!" sier brahmanen. Nå kan du gå og spørre Mesteren om alt dette, munk, og husk de forklaringene han gir deg. Jeg kan ikke se at noen i hele verden med dens guder, djevler, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker kan gi tilfredsstillende forklaringer på disse spørsmålene utenom han som har kommet fram til sannheten, eller hans elever som har hørt det fra ham." Straks guddommen hadde sagt dette, forsvant han på flekken. Da det begynte å lysne av dag, gikk den unge Kassapa bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Han fortalte om det som hadde hendt, og spurte: *Hva er denne maurtua, Mester? Hva vil det si at den ryker om natten og står i lys lue om dagen? Hvem er brahmanen? Hvem er den kloke? Hva er kniven? Hva er oppgravingen? Hva er slåen? Hva er den oppblåste frosken? Hva er veiskillet? Hva er silen? Hva er skilpadden? Hva er slakteriet? Hva er kjøttstykket? Og hva er nagaen?" *Maurtua symboliserer kroppen, munk — denne kroppen som består av de fire grunnegenskapene, som har sitt opphav i far og mor, som ernærer seg av ris og melk og som av natur er forgjengelig og gebrekkelig, som blir nedslitt med tiden, og som kommer til å bli ødelagt. Når vi ligger om natten og tenker og grubler over det vi har gjort om dagen, sier vi at den ryker om natten. Page - 234

Når vi om dagen setter nattens tanker og grublerier om i ord og handlinger, sier vi at den står i lys lue om dagen. Brahmanen står for den som har kommet fram til sannheten, en arahant som på selvstendig grunnlag har nådd fram til fullkommen oppvåkning. Den kloke står for en munk under opplæring. Kniven står for edel visdom. Oppgravingen står for energisk praksis. Slåen står for uvitenhet. Når den som er klok skal ta kniven, grave opp slåen og kaste den, betyr at han skal gi slipp på uvitenheten. Den oppblåste frosken står for raseri. Når den som er klok skal ta kniven, grave opp den oppblåste frosken og kaste den, betyr at han skal gi slipp på raseriet. Veiskillet står for uvisshet. Når den som er klok skal ta kniven, grave opp veiskillet og kaste det, betyr at han skal gi slipp på uvitenheten. Silen står for de fem hindringene: hindringen sansebegjær, hindringen motvilje, hindringen sløvhhet og treghet, hindringen uro og bekymringer og hindringen forvirring. Når den som er klok skal ta kniven, grave opp silen og kaste den, betyr det at han skal gi slipp på de fem hindringene. Skilpadden står for de fem involveringsgruppene: forminvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, identifikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og bevissthetsinvolveringsgruppen. Når den som er klok skal ta kniven, grave opp skilpadden og kaste den, betyr det at han skal gi slipp på de fem involveringsgruppene. Slakteriet står for de fem formene for sansenytelser: Tiltalende former som øyet kan se, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende; tiltalende lyder som øret kan høre ..., dufter som nesa kan kjenne ..., smaksinntrykk som tunga kan kjenne ..., og tiltalende berøringer som kroppen kan føle, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende — dette er de fem kategoriene av sansenytelser. Når den som er klok skal ta kniven, grave opp slakteriet og kaste det, betyr det at han skal gi slipp på de fem formene for sansenytelser. Kjøttstykket står for lidenskapelige nytelser. Når den som er klok skal ta kniven, grave opp kjøttstykket og kaste det, betyr det at han skal gi slipp på lidenskapelige

nytelse. Nagaen står for en munk som har kvittet seg med sinnets forurensninger. Det er det som er meningen med å la nagaen ligge, ikke røre nagaen, men vis respekt for den.” Slik talte Mesteren, og den unge Kassapa gledet seg over Mesterens ord. Page
- 236

24. Skysskiftene Rathavinitasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg ved E Kornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha. Det var mange munkar som var født der i distriktet, og de hadde tilbrakt regntiden i sin heimstavn. Siden regntiden var over, gikk til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned sammen med ham. Da de hadde satt seg, sa Mesteren: "Hvilken lokal munk her i strøket blir hedret av sine medmunkar som en som selv har få ønsker og som snakkar med andre munkar om å ha få ønsker, en som selv er tilfreds og som snakkar med andre munkar om å vere tilfreds, en som selv lever tilbaketrukket og som snakkar med andre munkar om å leve tilbaketrukket, en som selv ikkje omgås mange menneske og som snakkar med andre munkar om ikkje å omgås mange menneske, en som selv trener iherdig og som snakkar med andre munkar om å trene iherdig, en som selv har god moral og som snakkar med andre munkar om god moral, en som selv har god konsentrasjon og som snakkar med andre munkar om god konsentrasjon, en som selv har oppnådd visdom og som snakkar med andre munkar om å oppnå visdom, en som selv har oppnådd frigjoring og som snakkar med andre munkar om å oppnå frigjoring, en som selv har oppnådd visdom, innsikt og frigjoring, og som snakkar med andre munkar om å oppnå visdom, innsikt og frigjoring, en som formaner, underviser, informerer, veileder, inspirerer og oppmuntrer sine medmunkar?" *Det er Punna, Mantānis sønn, Mester. Han er en som selv har få ønsker og som snakkar med andre munkar om å ha få ønsker, en som selv er tilfreds og som snakkar med andre munkar om å vere tilfreds, en som selv lever tilbaketrukket og som snakkar med andre munkar om å leve tilbaketrukket, en som selv ikkje omgås mange menneske og som snakkar med andre munkar om ikkje å omgås mange menneske, en som selv trener iherdig og som snakkar med andre munkar om å trene iherdig, en som selv har god moral og som snakkar med andre munkar om god moral, en som selv har god konsentrasjon og som snakkar med andre munkar om god konsentrasjon, en som

Page - 237

selv har oppnådd visdom og som snakker med andre munkers om å oppnå visdom, en som selv har oppnådd frigjøring og som snakker med andre munkers om å oppnå frigjøring, en som selv har oppnådd visdom, innsikt og frigjøring, og som snakker med andre munkers om å oppnå visdom, innsikt og frigjøring, og han er en som formaner, underviser, informerer, veileder, inspirerer og oppmuntrer sine medmunkers.” Såriputta satt like i nærheten av Mesteren, og han tenkte: *Det er bra for Punna, Mantānis sønn, det er virkelig bra for ham at forstandige medmunkers roser ham på punkt etter punkt i Mesterens nærvær, og at Mesteren gir ham anerkjennelse. Kanskje jeg kan få anledning til å treffe Punna og snakke litt med ham en eller annen gang?” Da Mesteren syntes han hadde vært lenge nok i Rājagaha, ga han seg på vandring til Savatthi, og etter en tids vandring kom han fram dit. Mens Mesteren var i Sāvattthi, oppholdt han seg i Anāthapindikass park, Jetalunden. Munken Punna, Mantānis sønn, fikk høre at Mesteren var i Savatthi og at han oppholdt seg i Anāthapindikass park, Jetalunden. Da ryddet Punna soveplassen sin, tok bolle og kappe og ga seg på vandring til Savatthi. Da han kom fram, gikk han til Jetalunden og oppsøkte Mesteren. Han hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Da Punna hadde satt seg, underviste, gledet, oppmuntret og inspirerte Mesteren ham med ord om læren. Punna gledet seg over dette og takket Mesteren. Så reiste han seg opp, gikk en respektfull runde rundt Mesteren og tok så avskjed med ham. Så trakk han seg tilbake til Blindmannskogen for resten av dagen. En annen munk gikk bort til Såriputta og sa: *Du vet den munken Punna, Mantānis sønn, han som du ofte omtaler med så stor respekt, Såriputta? Nå er han her i Sāvattthi. Mesteren har undervist, gledet, oppmuntret og inspirert ham med ord om læren, og etterpå gledet Punna seg over dette, takket Mesteren og tok respektfullt avskjed med ham. Akkurat nå er han på vei til Blindmannskogen for å være der resten av dagen.” Da skyndte Såriputta seg å ta sitteunderlaget sitt og fulgte etter Punna uten å tape ham av syne. Da Punna kom inn i Blindmannskogen, satte han seg under et tre for dagen. Såriputta gikk også inn i Blindmannskogen og satte seg under et tre for dagen. Page - 238

Da kvelden kom, reiste Såriputta seg fra sin meditasjon, gikk bort til Punna, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Så sa han: "Praktiserer man det opphøyde liv under Mesteren, min venn?" *Det stemmer, min venn." *Praktiserer man det opphøyde liv under Mesteren for å oppnå en ren moral?" *Nei, min venn." *Praktiserer man da det opphøyde liv under Mesteren for å oppnå et rent sinn?" *Nei, min venn." *Praktiserer man da det opphøyde liv under Mesteren for å oppnå et rent syn?" *Nei, min venn." *Praktiserer man da det opphøyde liv under Mesteren for å fjerne all tvil?" *Nei, min venn." *Praktiserer man da det opphøyde liv under Mesteren for å få kunnskap og forståelse av hva som er veien og hva som ikke er veien?" *Nei, min venn." *Praktiserer man da det opphøyde liv under Mesteren for å få kunnskap og forståelse av hva som er den rette praksismetoden?" *Nei, min venn." *Praktiserer man da det opphøyde liv under Mesteren for å oppnå ren innsikt og forståelse?" *Nei, min venn." *Men når du nå svarer nei på alle disse spørsmålene, min venn — hvorfor praktiserer man da det opphøyde liv under Mesteren?" *Man praktiserer det opphøyde liv under Mesteren for å oppnå det endelige nibbana uten involveringer." "Er da en ren moral det endelige nibbana uten involveringer?" *Nei, min venn." "Er da et rent sinn det endelige nibbana uten involveringer?" *Nei, min venn." "Er et rent syn det endelige nibbana uten involveringer?" *Nei, min venn." Page - 239

"Er fjerning av all tvil det endelige nibbana uten involveringer?" *Nei, min venn." "Er kunnskap og forståelse av hva som er veien og hva som ikke er veien det endelige nibbana uten involveringer?" *Nei, min venn." "Er kunnskap og forståelse av hva som er den rette praksismetoden det endelige nibbana uten involveringer?" *Nei, min venn." "Er ren innsikt og forståelse det endelige nibbana uten involveringer?" *Nei, min venn." "Er da det endelige nibbana uten involveringer utenfor disse tilstandene?" *Nei, min venn." *Men når du blir spurt om det endelige nibbana uten involveringer er en ren moral, et rent sinn, et rent syn, fjerning av all tvil, kunnskap og forståelse av hva som er veien og hva som ikke er veien, kunnskap og forståelse av hva som er den rette praksismetoden eller ren innsikt og forståelse, så svarer du nei. Og når du blir spurt om det endelige nibbana uten involveringer er utenfor disse tilstandene, svarer du også nei. Hvordan skal da meningen med disse ordene forstås, min venn?" "Hvis Mesteren hadde sagt at det endelige nibbana uten involveringer er en ren moral, ville han ha sagt at det endelige nibbana med involveringer var det samme som det endelige nibbana uten involveringer. Hvis Mesteren hadde sagt at det endelige nibbana uten involveringer er et rent sinn, ville han ha sagt at det endelige nibbana med involveringer var det samme som det endelige nibbana uten involveringer. Hvis Mesteren hadde sagt at det endelige nibbana uten involveringer er et rent syn, ville han ha sagt at det endelige nibbana med involveringer var det samme som det endelige nibbana uten involveringer. Hvis Mesteren hadde sagt at det endelige nibbana uten involveringer er å fjerne all tvil, ville han ha sagt at det endelige nibbana med involveringer var det samme som det endelige nibbana uten involveringer. Hvis Mesteren hadde sagt at det endelige nibbana uten involveringer er kunnskap og forståelse av hva som er veien og hva som ikke er veien, ville han ha sagt at det endelige nibbana med involveringer var det samme som det endelige nibbana uten involveringer. Hvis

Page - 240

Mesteren hadde sagt at det endelige nibbana uten involveringer er kunnskap og forståelse av hva som er den rette praksismetoden, ville han ha sagt at det endelige nibbana med involveringer var det samme som det endelige nibbana uten involveringer. Hvis Mesteren hadde sagt at det endelige nibbana uten involveringer er ren innsikt og forståelse, ville han ha sagt at det endelige nibbana med involveringer var det samme som det endelige nibbana uten involveringer. Og hvis det endelige nibbana uten involveringer hadde vært utenfor disse tilstandene, ville vanlige mennesker ha oppnådd det endelige nibbana. For vanlige mennesker lever utenfor disse tilstandene. Men la meg fortelle en lignelse, min venn, for en lignelse kan hjelpe noen forstandige mennesker til å forstå meningen med det som er sagt. Det er som om kong Pasenadi av Kosala skulle ha oppholdt seg i Savatthi og så fått en beskjed som gjorde det nødvendig for ham å reise til Saketa så fort som mulig. Det ble opprettet sju skysskifter mellom de to byene. Kong Pasenadi gikk ut av palasset sitt i Sāvattthi og steg opp i den første vognen, og så kjørte de til første skysskifte. Der steg kongen ut av den første vognen og opp i den andre. De kjørte til andre skysskifte, der kongen igjen byttet vogn, og slik fortsatte de inntil den sjuende vognen stanset ved porten til palasset i Sāketa. Hvis venner og slektninger som ventet på ham der, da skulle spørre ham om han hadde kjørt helt fra Sāvattthi med denne vognen, hva ville kongen svare, hvis han skulle snakke sant?" "Hvis kong Pasenadi av Kosala skulle svare som sant var, ville han si at han hadde oppholdt seg i Savatthi og så fått en beskjed som gjorde det nødvendig for ham å reise til Sāketa så fort som mulig. Det ble opprettet sju skysskifter mellom de to byene. Og videre ville han fortelle: *Jeg gikk ut av palasset mitt i Sāvattthi og steg opp i den første vognen, og så kjørte vi til første skysskifte. Der steg jeg ut av den første vognen og opp i den andre. Vi kjørte til andre skysskifte, der jeg igjen byttet vogn, og slik fortsatte vi inntil den sjuende vognen stanset ved porten til palasset i Sāketa." Slik ville kongen svare. På samme måte fører en ren moral fram til et rent sinn. Et rent sinn fører fram til et rent syn. Et rent syn fører fram til fjerning av all tvil. Fjerning av all tvil fører fram til kunnskap og forståelse av hva som er veien og hva som ikke er veien. Kunnskap og

Page - 241

forståelse av hva som er veien og hva som ikke er veien, fører fram til kunnskap og forståelse av hva som er den rette praksismetoden. Kunnskap og forståelse av hva som er den rette praksismetoden fører fram til innsikt og forståelse. Innsikt og forståelse fører fram til det endelige nibbana uten involveringer. Og man praktiserer det opphøyde liv under Mesteren for å oppnå det endelige nibbana uten involveringer.” Da Punna hadde sagt dette, spurte Sårputta: "Hva heter du, og hvilket navn er du kjent under blant dine medmunker?" *Jeg heter Punna, og mine medmunker kjenner meg som Mantānis sønn” *Det er vidunderlig, det er virkelig imponerende, min venn! Disse meget dype spørsmålene har du forklart skritt for skritt som en virkelig lærd elev som kjenner Mesterens lære ut og inn, Punna! Dine medmunker er virkelig heldige som har anledning til å se og møte Punna, Mantānis sønn! Om medmunkene dine skulle sette deg på en pute og bære deg omkring på hodene sine, slik at alle skulle få anledning til å se og møte deg, ville det være til stor nytte for dem. Det er også til stor nytte for meg at jeg har fått anledning til å se og møte deg, Punna, Mantānis sønn!” Da Sårputta hadde sagt dette, spurte Punna: "Hva heter du, og hvilket navn er du kjent under blant dine medmunker?" "Jeg heter Upatissa, og mine medmunker kjenner meg som Sårputta.” "Jeg visste ikke at jeg snakket med Sårputta, den eleven som de sammenligner med selveste Mesteren! Hadde jeg visst det, hadde jeg ikke snakket så mye! Men det var vidunderlig, det var virkelig imponerende min venn, hvordan du stilte disse meget dype spørsmålene skritt for skritt, som en virkelig lærd elev som kjenner Mesterens lære ut og inn, min venn. Dine medmunker er virkelig heldige som har anledning til å se og møte Sårputta! Om medmunkene dine skulle sette deg på en pute og bære deg omkring på hodene sine, slik at alle skulle få anledning til å se og møte deg, ville det være til stor nytte for dem. Det er også til stor nytte for meg at jeg har fått anledning til å se og møte deg, Sårputta!” På denne måten roste disse to store personlighetene hverandres uttalelser. Page - 242

25. Åtet Nivåpasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, oppholdt han seg i Anāthapindikass park, Jetalunden. Der henvendte han seg til munkene og sa: *Munker!”
*Ja, Mester,” svarte munkene. Mesteren sa: "En fangstmann legger ikke ut åte for hjorteflokken fordi han ønsker at hjortene skal trives og leve godt og lenge på det åtet han legger ut. Han legger ut åte til hjortene fordi han vil at dyrene skal styrte inn på åtefeltet, spise og glemme å være forsiktige, slik at de blir så uforsiktige og skjødesløse at han kan gjøre som han vil med dem. Så kom det først en hjorteflokk og fikk øye på åtet. De styrte inn på åtefeltet og spiste så de glemte å være forsiktige. De ble så uforsiktige og skjødesløse at fangstmannen kunne gjøre som han ville med dem. Og dermed var de fanget. En annen hjorteflokk fikk se at den første hjorteflokken styrte inn på åtefeltet og spiste så de glemte å være forsiktige, og at de ble så uforsiktige og skjødesløse at fangstmannen kunne gjøre som han ville med dem. De bestemte seg for å holde seg unna åtet, siden det var farlig å spise det, og heller gå langt inn i skogen og finne mat der. Men da det led mot slutten av sommeren, fant de så lite gras og vann at de ble magre og utsultet. De ble så svake og skrøpelige at de styrte inn på åtefeltet og begynte å spise det åtet som fangstmannen hadde lagt ut. Dermed glemte de å være forsiktige, og de ble så uforsiktige og skjødesløse at fangstmannen kunne gjøre som han ville med dem. Og dermed var de fanget. En tredje hjorteflokk så hva som hendte med disse to første flokkene. De bestemte seg for å holde til i nærheten av det åtet som var lagt ut, og bare nippe forsiktig til det ifra kantene uten å styrte inn på åtefeltet. For da glemte de ikke å være forsiktige, og de ble ikke så uforsiktige og skjødesløse at fangstmannen kunne gjøre som han ville

Page - 243

med dem. Fangstmannen og folkene hans sa til hverandre at denne tredje hjorteflokken var så slu og lure at det nesten var som trolldom å regne, siden de kunne spise åtet uten at noen så at de kom eller gikk. *Vi setter opp stokker med varseltråder rundt hele åtefeltet,” sa de, *så kanskje vi finner hvor de går og hvor de holder til.” Dette gjorde de, og da de oppdaget hvor hjorteflokken holdt til, unnslopp heller ikke disse hjortene, men ble fanget. En fjerde hjorteflokk så hva som hendte med disse tre første flokkene. De bestemte seg for å holde til et sted der fangstmannen og folkene hans ikke kom, og bare nippe forsiktig til åtet ifra kantene uten å styrte inn på åtefeltet. For da glemte de ikke å være forsiktige, og de ble ikke så uforsiktige og skjodesløse at fangstmannen kunne gjøre som han ville med dem. Fangstmannen og folkene hans sa til hverandre at denne fjerde hjorteflokken var så slu og lure at det nesten var som trolldom å regne, siden de kunne spise åtet uten at noen så at de kom eller gikk. *Vi setter opp stokker med varseltråder rundt hele åtefeltet,” sa de, *så kanskje vi finner hvor de går og hvor de holder til.” Dette gjorde de, men de klarte ikke å finne ut hvor hjortene holdt til og hvor de gikk, så de fikk ikke tak i dem. Da sa fangstmannen og folkene hans til hverandre: *Hvis vi prøver å skremme fram disse hjortene, kommer de til å bli så skremte at de skremmer andre dyr også, og da kommer ingen til å våge seg fram til åtet. Det er nok best å bare la dem være i fred.” På den måten slapp den fjerde hjorteflokken å bli fanget. Denne lignelsen har jeg fortalt for å gjøre meningen tydeligere, munker. Og meningen med den er denne: *Åtet” står for de fem slags sansenyttelser, munker. *Fangstmannen” står for Måra, den onde. *Folkene til fangstmannen” står for Måras følgesvenner. *Hjorteflokkene” står for munker og brahmaner. Den første gruppen av munker og brahmaner styrter inn på åtefeltet og får øye på det åtet i form av materielle ting som Mara har lagt ut. De spiser så de glemmer å være

Page - 244

forsiktlige. De blir så uforsiktlige og skjodesløse at Måra kan gjøre som han vil med dem. Og dermed slipper disse første munkene og brahmanene ikke unna Måras makt, munker. Det går med dem som med den første hjorteflokken i lignelsen. Den andre gruppen av munker og brahmaner så hva som hendte med den første gruppen. De så at den første gruppen styrtet inn på åtefeltet og spiste av åtet og nøt materielle ting så de glemte å være forsiktlige, og at de ble så uforsiktlige og skjodesløse at Måra kunne gjøre som han ville med dem. Den første gruppen kom i Måras makt. Den andre gruppen bestemte seg derfor for å holde seg unna åtet og slike materielle ting, siden det var farlig å nyte disse tingene, og heller gå langt inn i skogen og leve der. Der livnærte de seg av urter, hirse, forskjellig slags villris, vannplanter, agnepulver på risplanter, det skummet som ble igjen etter at risen var kokt, sesamfrø, gras, kumøkk, og nedfallsfrukt og røtter i skogen. Men da det led mot slutten av sommeren og det ble lite gras og vann å finne, ble de så magre og utsultet at viljestyrken ble svekket. Dermed vendte de tilbake til Måras åte og ble opptatt av det materielle. De styrtet inn på åtefeltet og begynte å nyte det åtet som Måra hadde lagt ut. De glemte å være forsiktlige, og de ble så uforsiktlige og skjodesløse at Måra kunne gjøre som han ville med dem. Slik kom den andre gruppen i Måras makt, og det gikk med dem som med den andre hjorteflokken i lignelsen. Den tredje gruppen av munker og brahmaner så hva som hendte med den første og den andre gruppen. De bestemte seg for å holde til i nærheten av det åtet i form av materielle ting som Måra hadde lagt ut, og bare nippe forsiktig til det ifra kantene uten å styrte inn på åtefeltet. For da glemte de ikke å være forsiktlige, og de ble ikke så uforsiktlige og skjodesløse at Måra kunne gjøre som han ville med dem. De hadde teorier om at verden er evig, at verden ikke er evig, at verden er avgrenset, at verden er uten grenser, at kropp og sjel er det samme, at kroppen ikke er det samme som sjelen, at den som har kommet fram til sannheten eksisterer etter døden, at den som har kommet fram til sannheten ikke eksisterer etter døden, at den som har kommet fram til sannheten både eksisterer og ikke eksisterer etter døden, eller at den som har kommet fram til sannheten verken eksisterer eller ikke eksisterer etter døden. På denne måten unnslopp heller ikke denne tredje gruppen av munker og brahmaner Måras makt, og det gikk med dem som

med den tredje hjorteflokken i lignelsen. Den fjerde gruppen av munk og brahmaner så hva som hendte med de tre foregående gruppene. De bestemte seg for å holde til et sted der Måra og følgesvennene hans ikke kom, og bare nippe forsiktig til åtet ifra kantene uten å styrte inn på åtefeltet. For da glemte de ikke å være forsiktige, og de ble ikke så uforsiktige og skjodesløse at Måra kunne gjøre som han ville med dem. På den måten unnslopp den fjerde gruppen av munk og brahmaner Måras makt, og det gikk med dem som med den fjerde hjorteflokken i lignelsen. Og hvor er det Måra og følgesvennene hans ikke kommer? Sett at en munk isolerer seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Da sier man at han har trukket et slør for Måras øyne slik at den onde ikke kan se ham. Sett videre at en munk lar innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Da sier man at han har trukket et slør for Måras øyne slik at den onde ikke kan se ham. Sett videre at en munk ikke lenger søker glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: *Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!" — og blir der. Da sier man at han har trukket et slør for Måras øyne slik at den onde ikke kan se ham. Sett videre at en munk gir slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Da sier man at han har trukket et slør for Måras øyne slik at den onde ikke kan se ham. Sett videre at en munk hever seg over enhver formbevissthet. Han føler ingen fysisk motstand, og reagerer ikke på sanseinntrykk. Han ser rommet som uendelig, og med dette går han inn på rommets uendelighet og blir der. Da sier man at han har trukket

et slør for Måras øyne slik at den onde ikke kan se ham. Sett videre at en munk hever seg over rommets uendelighet. Han ser bevisstheten som uendelig, og med dette går han inn på bevissthetens uendelighet og blir der. Da sier man at han har trukket et slør for Måras øyne slik at den onde ikke kan se ham. Sett videre at en munk hever seg over bevissthetens uendelighet. Han ser at det ikke er noe som eksisterer, og med dette går han inn på intethet og blir der. Da sier man at han har trukket et slør for Måras øyne slik at den onde ikke kan se ham. Sett videre at en munk hever seg over intethet, og går inn på den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst. Da sier man at han har trukket et slør for Måras øyne slik at den onde ikke kan se ham. Sett videre at en munk hever seg over den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst, og bringer alle sanseinntrykk og begreper til opphør, slik at han med visdom ser at alle hans mentale forurensninger blir utslettet. Da sier man at han har trukket et slør for Måras øyne slik at den onde ikke kan se ham.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 247

26. Den edle søken Ariyapariyesanasutta (Påsaråsisutta)

Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, oppholdt han seg i Anāthapindikas park, Jetalunden. Tidlig en morgen kledde han på seg, tok kappe og bolle og gikk til byen for å motta matgaver. Samtidig gikk flere munkers bort til Ānanda og sa: *Det er lenge siden vi har hørt noen undervisning i læren direkte fra Mesteren, Ānanda. Det hadde vært fint om vi kunne få høre dette nå.” *Da skal dere gå til huset der eneboeren og brahmanen Rammaka holder til. Der kan det hende dere kan få høre Mesteren tale om læren.” *Det skal vi gjøre,” svarte munkene. Da Mesteren hadde kommet tilbake fra matrunden i Savatthi og hadde spist, sa han til Ānanda: *La oss gå til Migāras mors paviljong i Østparken og bli der i dag, Ānanda.” *Ja vel, Mester,” svarte Ānanda. Så gikk de sammen til Migāras mors paviljong i Østparken og ble der den dagen. Da Mesteren reiste seg fra sin meditasjon utpå ettermiddagen, sa han: *La oss gå til Østpaviljongen og ta et bad, Ananda.” Så gikk Mesteren og Ananda til Østpaviljongen, der de tok et bad. Da Mesteren kom opp av vannet, sto han en stund med bare en enkel kappe rundt kroppen for å tørke seg. Så sa Ānanda: "Huset til brahmanen Rammaka er like i nærheten, Mester, og det er et pent og trivelig sted. Det hadde vært fint om du ville være så vennlig å ta en tur dit, Mester.” Mesteren samtykket i taushet. Deretter gikk han til Rammakas hus. Nå var det mange munkers som hadde samlet seg der i huset, og de snakket sammen om læren. Mesteren stoppet utenfor døren mens han ventet på at de skulle bli ferdige med sin samtale. Page - 248

Da Mesteren forsto at samtalen var ferdig, kremtet han og banket på dørstolpen. Munkene åpnet døren og han gikk inn og satte seg på en plass som var gjort klar til ham. Da Mesteren hadde satt seg, sa han: "Hva satt dere og snakket om nå, munker? Hva slags samtale var det som ble avbrutt?" *V1 satt faktisk og snakket om deg og om læren like før du kom, Mester." *Det er bra og passende at dere, som har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet ut fra tillit, sitter ned sammen og snakker om læren. Når dere er samlet, er det to ting som sømmer seg å gjøre: enten snakke sammen om læren, eller opprettholde edel taushet. Det finnes to slags søken, munker: uedel søken og edel søken. Og hva er så uedel søken, munker? Det er når en som selv er underlagt fødsel, søker noe som er underlagt fødsel. Det er når en som selv er underlagt aldring, søker noe som eldes; når en som selv er underlagt sykdom, søker noe som er underlagt sykdom; når en som selv er underlagt døden, søker noe som er underlagt døden. Det er når som selv er underlagt sorg, søker noe som er underlagt sorg, og det er når en som selv er underlagt mentale forurensninger, søker noe som er underlagt mentale forurensninger. Og hva vil dere si er underlagt fødsel, munker? Ektefeller og barn er underlagt fødsel, munker. Tjenere og tjenestejenter er underlagt fødsel. Geiter og sauer er underlagt fødsel. Høns og griser er underlagt fødsel. Elefanter, kuer og hester er underlagt fødsel. Gull og sølv er underlagt fødsel. Alt man involverer seg i, er underlagt fødsel. Men likevel kan en som selv er underlagt fødsel, være så bundet, forblindet og opphengt i dette at han søker noe som er underlagt fødsel. Og hva vil dere si er underlagt aldring, munker? Ektefeller og barn er underlagt aldring, munker. Tjenere og tjenestejenter er underlagt aldring. Geiter og sauer er underlagt aldring. Høns og griser er underlagt aldring. Elefanter, kuer og hester er underlagt aldring. Gull og sølv er underlagt aldring. Alt man involverer seg i, er underlagt aldring. Men likevel kan en som selv er underlagt aldring, være så bundet, forblindet og opphengt i dette at han søker noe som er underlagt aldring. Page - 249

Og hva vil dere si er underlagt sykdom, munker? Ektefeller og barn er underlagt sykdom, munker. Tjenere og tjenestejenter er underlagt sykdom. Geiter og sauer er underlagt sykdom. Høns og griser er underlagt sykdom. Elefanter, kuer og hester er underlagt sykdom. Gull og sølv er underlagt sykdom. Alt man involverer seg i, er underlagt sykdom. Men likevel kan en som selv er underlagt sykdom, være så bundet, forblindet og opphengt i dette at han søker noe som er underlagt sykdom. Og hva vil dere si er underlagt død, munker? Ektefeller og barn er underlagt død, munker. Tjenere og tjenestejenter er underlagt død. Geiter og sauer er underlagt død. Høns og griser er underlagt død. Elefanter, kuer og hester er underlagt død. Gull og sølv er underlagt død. Alt man involverer seg i, er underlagt død. Men likevel kan en som selv er underlagt død, være så bundet, forblindet og opphengt i dette at han søker noe som er underlagt død. Og hva vil dere si er underlagt sorg, munker? Ektefeller og barn er underlagt sorg, munker. Tjenere og tjenestejenter er underlagt sorg. Geiter og sauer er underlagt sorg. Høns og griser er underlagt sorg. Elefanter, kuer og hester er underlagt sorg. Gull og sølv er underlagt sorg. Alt man involverer seg i, er underlagt sorg. Men likevel kan en som selv er underlagt sorg, være så bundet, forblindet og opphengt i dette at han søker noe som er underlagt sorg. Og hva vil dere si er underlagt mentale forurensninger, munker? Ektefeller og barn er underlagt mentale forurensninger, munker. Tjenere og tjenestejenter er underlagt mentale forurensninger. Geiter og sauer er underlagt mentale forurensninger. Høns og griser er underlagt mentale forurensninger. Elefanter, kuer og hester er underlagt mentale forurensninger. Gull og sølv er underlagt mentale forurensninger. Alt man involverer seg i, er underlagt mentale forurensninger. Men likevel kan en som selv er underlagt mentale forurensninger, være så bundet, forblindet og opphengt i dette at han søker noe som er underlagt mentale forurensninger. Dette er uedel søken, munker. Og hva er så edel søken, munker? Det er når en som selv er underlagt fødsel, innser ulempene ved det som er underlagt fødsel og søker noe som er ikke er underlagt fødsel, som er den høyeste frihet

fra bindinger, nemlig nibbana. Det er når en som selv er underlagt aldring, innser ulempene ved det som er underlagt aldring og søker noe som er ikke er underlagt aldring, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. Det er når en som selv er underlagt sykdom, innser ulempene ved det som er underlagt sykdom og søker noe som er ikke er underlagt sykdom, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. Det er når en som selv er underlagt døden, innser ulempene ved det som er underlagt døden og søker noe som er ikke er underlagt døden, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. Det er når som selv er underlagt sorg, innser ulempene ved det som er underlagt sorg og søker noe som er ikke er underlagt sorg, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. Og det er når en som selv er underlagt mentale forurensninger, innser ulempene ved det som er underlagt mentale forurensninger og søker noe som er ikke er underlagt mentale forurensninger, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. Dette er edel søken, munk. Før jeg nådde oppvåkningen, før jeg nådde full oppvåkning og var på søken etter oppvåkning, var jeg selv underlagt fødsel, og jeg søkte noe som var underlagt fødsel. Jeg var selv er underlagt aldring, og jeg søkte noe som var underlagt aldring. Jeg var selv underlagt sykdom, og jeg søkte noe som var underlagt sykdom. Jeg var selv underlagt døden, og jeg søkte noe som var underlagt døden. Jeg var selv underlagt sorg, og jeg søkte noe som var underlagt sorg. Og jeg var selv underlagt mentale forurensninger, og jeg søkte noe som var underlagt mentale forurensninger. Men da tenkte jeg: *Hvorfor søker jeg noe som er underlagt fødsel, når jeg selv er underlagt fødsel? Hvorfor søker jeg noe som er underlagt aldring, når jeg selv er underlagt aldring? Hvorfor søker jeg noe som er underlagt sykdom, når jeg selv er underlagt sykdom. Hvorfor søker jeg noe som er underlagt døden, når jeg selv er underlagt døden? Hvorfor søker jeg noe som er underlagt sorg, når jeg selv er underlagt sorg? Hvorfor søker jeg noe som er underlagt mentale forurensninger, når jeg selv er underlagt mentale forurensninger? Selv om jeg selv er underlagt fødsel, vil jeg heller søke noe som ikke er underlagt fødsel, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana, siden jeg har innsett ulempene ved det som er underlagt fødsel. Selv om jeg selv er underlagt aldring, Page - 251

vil jeg heller søke noe som ikke er underlagt aldring, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana, siden jeg har innsett ulempene ved det som er underlagt aldring. Selv om jeg selv er underlagt sykdom, vil jeg heller søke noe som ikke er underlagt sykdom, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana, siden jeg har innsett ulempene ved det som er underlagt sykdom. Selv om jeg selv er underlagt døden, vil jeg heller søke noe som ikke er underlagt døden, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana, siden jeg har innsett ulempene ved det som er underlagt døden. Selv om jeg selv er underlagt sorg, vil jeg heller søke noe som ikke er underlagt sorg, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana, siden jeg har innsett ulempene ved det som er underlagt sorg. Selv om jeg selv er underlagt mentale forurensninger, vil jeg heller søke noe som ikke er underlagt mentale forurensninger, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana, siden jeg har innsett ulempene ved det som er underlagt mentale forurensninger.” Senere, mens jeg fortsatt var ung og mørk i håret, mens jeg var i min beste ungdom og i første fase av mitt liv, raket jeg av meg hår og skjegg og iførte meg gul kappe, til tross for at min mor og min far satte seg imot det og sto der gråtende med tårevåte ansikter. Så forlot jeg hjemmet og gikk ut i hjemløshet. Jeg ville finne ut hva som var sunt og godt, jeg søkte den høyeste og edleste fred. Derfor gikk jeg til Alåra Kålåma og sa: *Jeg vil følge den lære og disiplin som du underviser i.” Alåra Kålåma svarte: *Da kan du få være her. Denne læren er slik at en forstandig mann ikke trenger lang tid for å forstå og virkeliggjøre selv den samme dype kunnskap som læreren hans har.” Jeg brukte ikke lang tid på å trenge inn i denne læren og forstå den, munker. På samme måte som andre der ble jeg flink til å etterplapre læreren og snakke slik han gjorde, og jeg sa at "Jeg vet" og "Jeg ser", og trodde at jeg virkelig talte ut fra sikker kunnskap. Men så falt det meg inn at Alåra Kålåma ikke bare doserer sin lære fordi han tror på den. Han sier at han selv har forstått og virkeliggjort den. Derfor snakker han

Page - 252

sikkert ut fra egen erfaring. Så jeg gikk til Alåra Kålåma og sa: *T hvilken grad har du selv forstått og virkeliggjort den læren du underviser i?" Da forklarte Alåra Kålåma meg intethet, munker, og jeg tenkte som så: "Det er ikke bare han som tror på dette. Jeg tror også på det. Det er ikke bare han som er iherdig. Jeg er også iherdig. Det er ikke bare han som øver oppmerksomhet. Jeg øver også oppmerksomhet. Det er ikke bare han som øver konsentrasjon. Jeg øver også konsentrasjon. Det er ikke bare han som har visdom. Jeg har også visdom. Kanskje jeg skulle prøve å forstå og virkeliggjøre læren hans selv?" Og da varte det ikke lenge før jeg selv forsto og virkeliggjorde læren hans, munker. Da gikk jeg til Alåra Kålåma og sa: *Er dette så langt som du selv har forstått og virkeliggjort denne læren?" *Det er det, min venn. Det er slik jeg selv har forstått og virkeliggjort denne læren." 'Jeg har også forstått og virkeliggjort denne læren i samme grad som du har." Vi er heldige, vi er virkelig heldige, min venn, som har en kollega som deg. Den læren som jeg sier jeg selv har forstått og virkeliggjort, den har også du forstått og virkeliggjort. Og den læren som du selv har forstått og virkeliggjort, den sier også jeg at jeg har forstått og virkeliggjort. Den læren som jeg kjenner, den kjenner du, og den læren som du kjenner, den kjenner jeg. Jeg er som deg, og du er som meg. Kom derfor, min venn, og la oss sammen lede denne gruppen." På denne måten satte Alåra Kålåma meg, som var hans elev, på samme nivå som han selv var, og han ga meg den høyeste heder. Men da tenkte jeg at denne læren fører verken til løsrivelse eller til at man blir fri fra lidenskapene, den fører verken til opphør, fred, innsikt, oppvåkning eller nibbana — men bare til intethet. Derfor fant jeg at denne læren var utilstrekkelig, munker, og jeg forlot den. Jeg ville likevel finne ut hva som var sunt og godt, jeg søkte den høyeste og edleste fred. Derfor gikk jeg til Uddaka Rāmaputta og sa: *Jeg vil følge den lære og disiplin som du underviser i." Uddaka Rāmaputta svarte: Page - 253

*Da kan du få være her. Denne læren er slik at en forstandig mann ikke trenger lang tid for å forstå og virkeliggjøre selv den samme dype kunnskap som læreren hans har.” Jeg brukte ikke lang tid på å trenge inn i denne læren og forstå den, munker. På samme måte som andre der ble jeg flink til å etterplapre læreren og snakke slik han gjorde, og jeg sa at "jeg vet" og "jeg ser", og trodde at jeg virkelig talte ut fra sikker kunnskap. Men så falt det meg inn at Uddaka Råmaputta ikke bare doserer sin lære fordi han tror på den. Han sier at han selv har forstått og virkeliggjort den. Derfor snakker han sikkert ut fra egen erfaring. Så jeg gikk til Uddaka Råmaputta og sa: *T hvilken grad har du selv forstått og virkeliggjort den læren du underviser i?” Da forklarte Uddaka Råmaputta meg planet der det verken finnes bevissthet eller ikke bevissthet, munker, og jeg tenkte som så: "Det er ikke bare han som tror på dette. Jeg tror også på det. Det er ikke bare han som er iherdig. Jeg er også iherdig. Det er ikke bare han som øver oppmerksomhet. Jeg øver også oppmerksomhet. Det er ikke bare han som øver konsentrasjon. Jeg øver også konsentrasjon. Det er ikke bare han som har visdom. Jeg har også visdom. Kanskje jeg skulle prøve å forstå og virkeliggjøre læren hans selv?” Og da varte det ikke lenge før jeg selv forsto og virkeliggjorde læren hans, munker. Da gikk jeg til Uddaka Råmaputta og sa: *Er dette så langt som du selv har forstått og virkeliggjort denne læren?” *Det er det, min venn. Det er slik jeg selv har forstått og virkeliggjort denne læren.” 'Jeg har også forstått og virkeliggjort denne læren i samme grad som du har.” Vi er heldige, vi er virkelig heldige, min venn, som har en kollega som deg. Den læren som jeg sier jeg selv har forstått og virkeliggjort, den har også du forstått og virkeliggjort. Og den læren som du selv har forstått og virkeliggjort, den sier også jeg at jeg har forstått og virkeliggjort. Den læren som jeg kjenner, den kjenner du, og den læren som du kjenner, den kjenner jeg. Jeg er som deg, og du er som meg. Kom derfor, min venn, og la oss sammen lede denne gruppen.” Page - 254

På denne måten satte Uddaka Rāmaputta meg, som var hans elev, på samme nivå som han selv var, og han ga meg den høyeste heder. Men da tenkte jeg at denne læren fører verken til løsrivelse eller til at man blir fri fra lidenskapene, den fører verken til opphør, fred, innsikt, oppvåkning eller nibbana — men bare til planet der det verken finnes bevissthet eller ikke bevissthet. Derfor fant jeg at denne læren var utilstrekkelig, munker, og jeg forlot den. Jeg ville finne ut hva som var sunt og godt, jeg søkte den høyeste og edleste fred. Jeg vandret omkring i landet Magadha inntil jeg kom til bredden av elven Uruvelā. Der kom jeg til et fint område med en vakker skoglund, der den klare elven rant forbi og der det var et bra vadested. Like i nærheten var det også en landsby. Da tenkte jeg at dette er et vakkert sted der jeg kan praktisere meditasjon. Derfor satte jeg meg ned og tok fatt på treningen. Jeg var selv underlagt fødsel, munker, og jeg kjente ulempene ved det som er underlagt fødsel. Derfor søkte jeg det som ikke er underlagt fødsel, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. Jeg fant det som ikke er underlagt fødsel, denne høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. Jeg var selv underlagt aldring, og jeg kjente ulempene ved det som er underlagt aldring. Derfor søkte jeg det som ikke er underlagt aldring, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. Jeg fant det som ikke er underlagt aldring, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. Jeg var selv underlagt sykdom, og jeg kjente ulempene ved det som er underlagt sykdom. Derfor søkte jeg det som ikke er underlagt sykdom, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. Jeg fant det som ikke er underlagt sykdom, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. Jeg var selv underlagt døden, og jeg kjente ulempene ved det som er underlagt døden. Derfor søkte jeg det som ikke er underlagt døden, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. Jeg fant det som ikke er underlagt døden, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. Jeg var selv underlagt sorg, og jeg kjente ulempene ved det som er underlagt sorg. Derfor søkte jeg det som ikke er underlagt sorg, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. Jeg fant det som ikke er underlagt sorg, som er den

høyeste Page - 255

frihet fra bindinger, nemlig nibbana. Jeg var selv underlagt mentale forurensninger, og jeg kjente ulempene ved det som er underlagt mentale forurensninger. Derfor søkte jeg det som ikke er underlagt mentale forurensninger, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. Jeg fant det som ikke er underlagt mentale forurensninger, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. Da fant jeg innsikt og kunnskap om at min frigjøring var urokkelig, dette var min siste fødsel, og det blir ingen ny eksistens etter denne. Da tenkte jeg som så, munk: *Nå har jeg funnet en dyp lære som er vanskelig å se og vanskelig å forstå, som er herlig, som bringer fred, som er hinsides det spekulative, som er subtil og bare kan forstås av de vise. Men folk flest klamrer seg til sine forestillinger, de trives med dem og vil ikke gi slipp på dem. Derfor kommer de til å få problemer med å forstå denne læren om betinget tilblivelse. Det blir vanskelig for dem å forstå denne læren om å la forestillingene falle til ro, gi slipp på alle bindinger, slippe taket i begjæret, la lidenskapene slukne, gjøre slutt og finne nibbana. Hvis jeg nå skulle gi meg til å undervise i denne læren og folk ikke skulle forstå meg, vil det bare bli til slit og ergrelse for meg.” Og jeg laget disse versene som ingen hadde hørt før: "Dette har jeg slitt for å finne ut av, så hvorfor skulle jeg si noe til andre? Denne læren er ikke lett å forstå for dem som sitter fast i lidenskaper og hat. Den går imot strømmen og er subtil, den er dyp og vanskelig å forstå. Lidenskapens treller kommer ikke til å forstå den, for de er innhyllet i mørke.” Dette tenkte jeg, munk, og jeg hadde mest lyst til å leve i tilbaketrukken

Page - 256

stillhet og ikke gi noen undervisning. Men da Brahma Sahampati forsto hva jeg tenkte på, tenkte han som så: * Akk, verden er fortapt, verden kommer til å gå til grunne nå som denne arahanten som har funnet oppvåkning og kommet fram til sannheten, bare har lyst til å leve i tilbaketrukket stillhet og ikke gi noen undervisning.” Dermed forsvant han fra Brahmas himmel og dukket opp foran meg, like lett som når en kraftig mann bøyer eller strekker ut armen. Brahma Sahampati la kappen sin over den ene skulderen, la håndflatene mot hverandre og løftet dem i hilsen. Så sa han: *Gi undervisning i læren, Mester, gi undervisning i læren, du lykkelige. Det finnes noen som bare har lite støv på øynene og som kommer til å gå til grunne hvis de ikke får høre læren. Noen kommer til å forstå den.” Dette sa Brahma Sahampati, munker, og han tilføyde disse versene: "T landet Magadha har det hittil vært en uren lære, utpønset av de besudlede. Lukk opp døren til det udødelige, la oss høre den læren som den ubesudlede har erkjent. Stig opp på denne lærens høye tårn og se deg om, du vidtskuende vise, som om du skulle stå på bergets høyeste topp og se all verden bre seg ut under deg, Du som er fri fra sorg, se hvordan alle er nedtyngt av sorger, overveldet av fødsel og alderdom. Reis deg, du seierrike helt, du gjeldfrie veileder, og gå ut i verden. Gi undervisning i læren, Mester. Noen kommer til å forstå den!” Page - 257

Da jeg hørte Brahmas bønn til meg, skuet jeg ut over verden med våkent blikk fullt av medfølelse med alt som lever. Da så jeg at noen mennesker har mye støv på øynene, mens andre har lite støv på øynene. Noen har gode evner og andre har dårlige evner. Noen har mye forstand og andre har lite. Noen har lett for å forstå og andre har tungt for det. Noen er redde for at det de gjør av gale ting skal føre dem til vonde kår i den neste verden, og andre er ikke redde for noe slikt. Det er som en dam der det vokser mange slags vakre lotusblomster. Noen av lotusblomstene er født under vann og vokst opp under vann og rekker ikke opp til overflaten, men lever hele sitt liv under vann. Andre lotusblomster er født under vann og vokst opp under vann og rekker akkurat opp til overflaten av dammen. Atter andre blomster er født under vann og vokst opp under vann, men strekker seg opp over overflaten der de blomstrer og ryster av seg hver vandråpe. Slik er også menneskene forskjellige. Noen har mye støv på øynene, mens andre har lite støv på øynene. Noen har gode evner og andre har dårlige evner. Noen har mye forstand og andre har lite. Noen har lett for å forstå og andre har tungt for det. Noen er redde for at det de gjør av gale ting skal føre dem til vonde kår i den neste verden, og andre er ikke redde for noe slikt. Da svarte jeg Brahma Sahampati med disse versene: "Døren til det udødelige er nå åpnet. De som hører dette, kan ha tillit til det. Når jeg nølte med å forkynne den ypperste lære Var det bare fordi jeg var redd det skulle være til bry." *Nå har jeg inspirert Mesteren til å undervise," tenkte Brahma Sahampati. Deretter tok han høflig avskjed og forsvant. Da spurte jeg meg selv, munker: *Hvem skal jeg først gi undervisning i læren, hvem kan vel tenkes å oppfatte denne læren raskt?" Så tenkte jeg at Alåra Kålåma var vis, klok og forstandig. Han hadde hatt lite støv på øynene i lang tid. Kanskje Älåra Kålåma skulle bli den første jeg forteller om

denne læren? Han kommer til å forstå den raskt. Men da kom den noen ånder bort til meg og fortalte at Ålāra Kālāma døde for syv dager siden. Da jeg forsto at Ålāra Kālāma var død, tenkte jeg at han hadde lidd et stort tap, for hvis Alāra Kālāma hadde fått høre denne læren, ville han ha forstått den raskt. Da spurte jeg meg selv, munker: "Hvem skal jeg da gi undervisning i læren, hvem kan vel tenkes å oppfatte denne læren raskt?" Så tenkte jeg at Uddaka Rāmaputta var vis, klok og forstandig. Han hadde hatt lite støv på øynene i lang tid. Kanskje Uddaka Rāmaputta skulle bli den første jeg forteller om denne læren? Han kommer til å forstå den raskt. Men da kom den noen ånder bort til meg og fortalte at Uddaka Rāmaputta var død kvelden i forveien. Da jeg forsto at Uddaka Rāmaputta var død, tenkte jeg at han hadde lidd et stort tap, for hvis Uddaka Rāmaputta hadde fått høre denne læren, ville han ha forstått den raskt. Da spurte jeg meg selv, munker: "Hvem skal jeg da gi undervisning i læren, hvem kan vel tenkes å oppfatte denne læren raskt?" Så tenkte jeg at de fem andre munkene som hadde praktisert askese sammen med meg, hadde hjulpet meg på mange måter. Kanskje de skal bli de første som får høre denne læren? Jeg visste ikke riktig hvor de holdt til akkurat da, men da jeg så ut over verden med mitt overmenneskelig skarpe klarsyn, så jeg at de fem munkene holdt til i hjorteparken Isipatana ved Bārānasi. Da jeg deretter syntes jeg hadde vært lenge nok i Uruvelā, ga jeg meg på vandring mot Bārānasi. Mens jeg vandret langs hovedveien fra stedet der jeg hadde nådd oppvåkning og i retning av Gayā, fikk den nakne asketen Upaka øye på meg. Da han så meg, sa han: * Ansiktet ditt stråler, min venn, og huden din er så ren og klar! Hvem har fått deg til å forlate hjemmet, hvilken lærer praktiserer du under, og hvem har gitt deg den læren du bekjenner deg til?" Jeg svarte ham med disse versene: *Alt har jeg vunnet, alt har jeg sett, Page - 259

men jeg klamrer meg ikke til noen lære. Alt har jeg lagt bak meg, jeg er fri fra begjæret. Hvem skal jeg vise til når jeg har innsett dette selv? Jeg har ikke noen lærer, jeg har ikke noen likemann. I himmelen eller på jorden er det ingen som meg. For jeg er en som folk bør respektere. En lærer som meg, det finnes ikke! Alene har jeg vunnet oppvåkning, jeg har funnet svalende nibbana. Nå går jeg til Kasi-folkets by for å sette lærens hjul i bevegelse. I en verden trykket av blindhet skal jeg tromme for det som ikke dør.”

*Ut fra hva du her sier, har du visst beseiret uendeligheten, min venn!” *De som har nådd fram til seier over alle sinnets forurensninger, er seierherrer slik jeg er Jeg har beseiret alt ondt, derfor er jeg en seierherre, Upaka!” *Vel, min venn, vi får da håpe det,” svarte Upaka, ristet på hodet og gikk sin vei. Jeg vandret videre, og etter en tid kom jeg fram til hjorteparken Isipatana ved Bårånasi. Der gikk jeg bort til de fem munkene. De fem munkene fikk øye på meg på avstand, og de sa til hverandre: Page - 260

*Der kommer denne asketen Gotama som lever i luksus. Han har gitt opp treningen og falt tilbake til et liv i luksus. Vi vil verken hilse på ham, reise oss for ham eller holde kappen eller bollen hans. Men vi kan gjøre klar en sitteplass for ham, så han kan sette seg hvis han har lyst til det.” Men etter hvert som jeg nærmet meg dem, klarte de ikke å holde fast på det de selv hadde bestemt. Noen av dem gikk meg i møte og tok kappen og bollen min. Noen av dem gjorde klar en sitteplass for meg, og noen av dem satte fram vann så jeg kunne vaske føttene mine. Og de taltale meg med navnet mitt og med tittelen åvuso (brukt mellom likeverdige, eller overfor en med lavere status). Da sa jeg til dem: *Den som har kommet fram til sannheten skal dere ikke tiltale med navn eller som ævuso, men som en arahant, en som har kommet fram til sannheten og som en fullkomment selvoppvåknet. Hør her, munk, jeg har funnet det som ikke dør. Jeg skal forklare det for dere og undervise dere i læren, så hvis dere praktiserer slik jeg lærer dere, vil dere snart oppnå den høyeste fullendelse av det opphøyde liv, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for, og dette vil dere selv kunne se og virkeliggjøre her og nå.” De fem munkene innvendte: *Men du har ikke nådd fram til noen overmenneskelig tilstand, til noen innsikt og kunnskap som særpreger de edle, ved å følge den edle og vanskelige metoden som vi praktiserer, åvuso Gotama. Hvordan kan du ha oppnådd den innsikt og kunnskap som særpreger de edle, når du har gitt opp treningen og falt tilbake til et liv i luksus?” Jeg svarte: *Den som har kommet fram til sannheten, har ikke gitt opp treningen og falt tilbake til et liv i luksus. Den som har kommet fram til sannheten, er en arahant og fullkomment selvoppvåknet. Hør her, munk, jeg har funnet det som ikke dør. Jeg skal forklare det for dere og undervise dere i læren, så hvis dere praktiserer slik jeg lærer dere, vil dere snart oppnå den høyeste fullendelse av det opphøyde liv, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for, og dette vil dere selv kunne se og virkeliggjøre her og nå.” De fem munkene innvendte på nytt: Page -

*Men du har ikke nådd fram til noen overmenneskelig tilstand, til noen innsikt og kunnskap som særpreger de edle, ved å følge den edle og vanskelige metoden som vi praktiserer, Avuso Gotama. Hvordan kan du ha oppnådd den innsikt og kunnskap som særpreger de edle, når du har gitt opp treningen og falt tilbake til et liv i luksus?” Jeg svarte som før: *Den som har kommet fram til sannheten, har ikke gitt opp treningen og falt tilbake til et liv i luksus. Den som har kommet fram til sannheten, er en arahant og fullkomment selvoppvåknet. Hør her, munk, jeg har funnet det som ikke dør. Jeg skal forklare det for dere og undervise dere i læren, så hvis dere praktiserer slik jeg lærer dere, vil dere snart oppnå den høyeste fullendelse av det opphøyde liv, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for, og dette vil dere selv kunne se og virkeliggjøre her og nå.” Men de fem munkene innvendte nok en gang: *Men du har ikke nådd fram til noen overmenneskelig tilstand, til noen innsikt og kunnskap som særpreger de edle, ved å følge den edle og vanskelige metoden som vi praktiserer, Avuso Gotama. Hvordan kan du ha oppnådd den innsikt og kunnskap som særpreger de edle, når du har gitt opp treningen og falt tilbake til et liv i luksus?” Da sa jeg til dem: *Har dere hørt meg si noe slikt før, munk?” *Nei, det har vi ikke, Mester.” *Den som har kommet fram til sannheten, har ikke gitt opp treningen og falt tilbake til et liv i luksus. Den som har kommet fram til sannheten, er en arahant og fullkomment selvoppvåknet. Hør her, munk, jeg har funnet det som ikke dør. Jeg skal forklare det for dere og undervise dere i læren, så hvis dere praktiserer slik jeg lærer dere, vil dere snart oppnå den høyeste fullendelse av det opphøyde liv, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for, og dette vil dere selv kunne se og virkeliggjøre her og nå.” Slik klarte jeg å overbevise de fem munkene. Så underviste jeg to av dem, mens de tre andre gikk ut og fikk mat, og denne maten levde vi av, alle seks. Etterpå underviste jeg tre av dem, mens de to andre gikk ut og fikk mat, og denne maten levde vi av, alle seks. Slik underviste jeg de fem munkene

og ga dem veiledning. De var selv underlagt fødsel, og de innså ulempene ved det som er underlagt fødsel. Derfor søkte de det som ikke er underlagt fødsel, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. De fant det som ikke er underlagt fødsel, denne høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. De var selv underlagt aldring, og de innså ulempene ved det som er underlagt aldring. Derfor søkte de det som ikke er underlagt aldring, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. De fant det som ikke er underlagt aldring, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. De var selv underlagt sykdom, og de innså ulempene ved det som er underlagt sykdom. Derfor søkte de det som ikke er underlagt sykdom, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. De fant det som ikke er underlagt sykdom, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. De var selv underlagt døden, og de innså ulempene ved det som er underlagt døden. Derfor søkte de det som ikke er underlagt døden, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. De fant det som ikke er underlagt døden, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. De var selv underlagt sorg, og de innså ulempene ved det som er underlagt sorg. Derfor søkte de det som ikke er underlagt sorg, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. De fant det som ikke er underlagt sorg, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. De var selv underlagt mentale forurensninger, og de innså ulempene ved det som er underlagt mentale forurensninger. Derfor søkte de det som ikke er underlagt mentale forurensninger, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. De fant det som ikke er underlagt mentale forurensninger, som er den høyeste frihet fra bindinger, nemlig nibbana. Da fant de innsikt og kunnskap om at deres frigjøring var urokkelig, dette var deres siste fødsel, og det blir ingen ny eksistens etter denne. Det finnes fem sorter sansenyttelser, munker. Hvilke fem? Tiltalende former som øyet kan se, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, Page - 263

behagelige og fristende; tiltalende lyder som øret kan høre ..., dufter som nesa kan kjenne ..., smaksinntrykk som tunga kan kjenne ..., og tiltalende berøringer som kroppen kan føle, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende — dette er de fem sorter sansenytelser, munk. Hvis noen asketer og brahmaner binder seg til disse sansenytelserne og lar seg beruse av dem, henger seg opp i dem og nyter dem fordi de ikke kjenner til de ulempene som følger med dem, og heller ikke vet hvordan de kan gjøre seg fri fra dem, så skal dere vite at de har havnet i ulykke og elendighet og at den onde kan gjøre som han vil med dem. Det er som om en hjort ute i skogen skulle ligge bundet i en mengde med snarer, munk. Da ville dere vite at den har havnet i ulykke og elendighet og at jegeren kan gjøre som han vil med den. For når jegeren kommer, klarer den ikke å komme seg unna. Slik er det også hvis noen asketer og brahmaner binder seg til disse sansenytelserne og lar seg beruse av dem, henger seg opp i dem og nyter dem fordi de ikke kjenner til de ulempene som følger med dem, og heller ikke vet hvordan de kan gjøre seg fri fra dem. Da skal dere vite at de har havnet i ulykke og elendighet og at den onde kan gjøre som han vil med dem. Men hvis noen asketer og brahmaner nyter disse fem sorter sansenytelser uten å binde seg til dem, uten å la seg beruse av dem og uten å henge seg opp i dem, fordi de kjenner de ulempene som følger med dem og vet hvordan de kan gjøre seg fri fra dem, skal dere vite at de ikke har havnet i ulykke og elendighet og at den onde ikke kan gjøre som han vil med dem. Det er som om en hjort ute i skogen skulle legge seg ned uten å være bundet i snarene, munk. Da ville dere vite at den ikke har havnet i ulykke og elendighet og at jegeren ikke kan gjøre som han vil med den. For når jegeren kommer, klarer den å komme seg unna. Slik er det også hvis noen asketer og brahmaner nyter disse fem sorter sansenytelser uten å binde seg til dem, uten å la seg beruse av dem og uten å henge seg opp i dem, fordi de kjenner de ulempene som følger med dem og vet hvordan de kan gjøre seg fri fra dem, skal dere vite at de ikke har havnet i ulykke og elendighet og at den onde ikke kan gjøre som han vil med dem. Det er som om en hjort skulle vandre omkring ute i skog og mark og være full av

selvtillit hvor enn den måtte gå, stå, sitte eller ligge. Og hvorfor? Fordi den befinner seg utenfor jegerens rekkevidde. Slik isolerer en munk seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Da sier man at han har trukket et slør for Måras øyne slik at den onde ikke kan se ham. Videre lar munken innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Da sier man at han har trukket et slør for Måras øyne slik at den onde ikke kan se ham. Videre søker ikke munken lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: *Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!" — og blir der. Da sier man at han har trukket et slør for Måras øyne slik at den onde ikke kan se ham. Videre gir munken slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Da sier man at han har trukket et slør for Måras øyne slik at den onde ikke kan se ham. Videre hever munken seg over enhver formbevissthet. Han føler ingen fysisk motstand, og reagerer ikke på sanseinntrykk. Han ser rommet som uendelig, og med dette går han inn på rommets uendelighet og blir der. Da sier man at han har trukket et slør for Måras øyne slik at den onde ikke kan se ham. Videre hever munken seg over rommets uendelighet. Han ser bevisstheten som uendelig, og med dette går han inn på bevissthetens uendelighet og blir der. Da sier man at han har trukket et slør for Måras øyne slik at den onde ikke kan se ham. Videre hever munken seg over bevissthetens uendelighet. Han ser at det ikke er noe som eksisterer, og med dette går han inn på intethet og blir der. Da sier man at han har trukket et slør for Måras øyne slik at den onde ikke kan se ham. Page - 265

Videre hever munken seg over intethet, og går inn på den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst. Da sier man at han har trukket et slør for Måras øyne slik at den onde ikke kan se ham. Videre hever munken seg over den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst, og bringer alle sanseinntrykk og begreper til opphør, slik at han med visdom ser at alle hans mentale forurensninger blir utslettet. Da sier man at han har trukket et slør for Måras øyne slik at den onde ikke kan se ham. Han har lagt verden bak seg og vandrer omkring full av selvtillit hvor han enn måtte gå, stå, sitte eller ligge. Og hvorfor? Fordi han befinner seg utenfor den ondes rekkevidde.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 266

27. Den lille teksten med lignelsen om elefantens fotspor Culahatthipadopamasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, oppholdt han seg i Anāthapindikass park, Jetalunden. Tidlig en morgen kjørte brahmanen Jānussoni ut av byen i en hvit vogn trukket av hvite hopper. Da fikk han øye på den omvandrende asketen Pilotaka, og spurte ham: "Hvor kommer du fra så tidlig på morgenen, Vacchāyana?" "Jeg har vært og snakket med munken Gotama." «Synes du munken Gotama er en vis og forstandig mann?" "Hvordan er vel jeg kvalifisert til å si om Gotama er vis og forstandig? Det er det bare hans likemann som kan si noe om." *Dette er jo litt av en lovprisning av ham, Vacchāyana!" "Hvordan er vel jeg kvalifisert til å lovprise Gotama? Han lovprises av dem som selv blir lovprist. Han er den fremste av guder og mennesker." *Men hvilke egenskaper ser du hos Gotama, siden du har så stor tillit til ham, Vacchāyana?" "Tenk deg at en dyktig sporfinner oppdager et elefantspor ute i skogen. Sporet er stort, det er både langt og bredt. Da ville han kunne trekke den slutning at det har gått en stor hannelefant der. På samme måte har jeg sett munken Gotamas fire fotspor, og ut fra dette har jeg kunnet trekke den slutning at Mesteren har våknet fullt og helt ved egen hjelp, at Mesteren har forklart læren er tydelig og at fellesskapet av Mesterens elever praktiserer godt. Hvilke fire? Det hender at jeg ser noen vise adelsmenn som er lærde og skarpsindige og dyktige i debatt. De går omkring og knuser andres teorier med sin visdom. Når de får høre at filosofen Gotama er kommet til en by eller en landsby, tenker de ut finurlige

Page - 267

spørsmål. *Nå skal vi gå og stille Gotama dette spørsmålet,” tenker de. "Hvis han svarer slik på spørsmålet, skal vi gjendrive argumentene hans slik. Og hvis han svarer slik, skal vi gjendrive argumentene hans slik.” Så går de og oppsøker Mesteren. Men når de får høre Mesterens undervisning, blir de så tilfredse, inspirerte og overbevist av Mesterens ord at de ikke kommer med spørsmålene sine, og langt mindre med noen gjendrivelse. I stedet blir de Mesterens elever. Dette ser jeg som det første av Gotamas fire fotspor, og ut fra dette har jeg kunnet trekke den slutning at Mesteren har våknet fullt og helt ved egen hjelp, at Mesteren har forklart læren er tydelig og at fellesskapet av Mesterens elever praktiserer godt. Det hender også at jeg ser vise brahmaner, vise borgere og vise asketer som er lærde og skarpsindige og dyktige i debatt. De går omkring og knuser andres teorier med sin visdom. Når de får høre at filosofen Gotama er kommet til en by eller en landsby, tenker de ut finurlige spørsmål. *Nå skal vi gå og stille Gotama dette spørsmålet,” tenker de. *Hvis han svarer slik på spørsmålet, skal vi gjendrive argumentene hans slik. Og hvis han svarer slik, skal vi gjendrive argumentene hans slik.” Så går de og oppsøker Mesteren. Men når de får høre Mesterens undervisning, blir de så tilfredse, inspirerte og overbevist av Mesterens ord at de ikke kommer med spørsmålene sine, og langt mindre med noen gjendrivelse. I stedet benytter de anledningen til å be Mesteren om ordinasjon, og Mesteren ordinerer dem som munk. Deretter trekker de seg tilbake i ensomhet og praktiserer ivrig, flittig og iherdig, slik at det ikke varer lenge før de oppnår det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for — det vil si målet for den høyeste livsførsel, og de vinner innsikt her og nå og lever i samsvar med denne. *Det var nære på at vi gikk bortapt,” sier de. "Det var nære på at vi gikk til grunne. Tidligere trodde vi at vi var filosofer, enda vi ikke var det, vi trodde vi var brahmaner, enda vi ikke var det, og vi trodde vi var arahanter, enda vi ikke var det. Men nå er vi blitt ekte filosofer, nå er vi blitt ekte brahmaner, nå er vi blitt ekte arahanter!” Dette ser jeg som det andre, tredje og fjerde av Gotamas fire fotspor, og ut fra dette har jeg kunnet trekke den slutning at Mesteren har våknet fullt og helt ved egen hjelp, at Mesteren har forklart læren er tydelig og at fellesskapet av Mesterens elever praktiserer godt.” Da Jānussoni hørte dette, steg han ned fra den hvite vognen med de

hvite hoppene foran og la ytterkappen over den ene skulderen. Han
la håndflatene mot Page - 268

hverandre og løftet dem mot pannen i retning av Mesteren og utbrøt med høytidelig stemme: "Jeg hilser Mesteren, arahanten, han som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Jeg hilser Mesteren, arahanten, han som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Jeg hilser Mesteren, arahanten, han som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Kanskje jeg kan få møte munken Gotama og snakke med ham!" Så gikk Jānussoni bort til Mesteren, hilst høflig på ham og satte seg ned. Så fortalte han om den samtalen han hadde hatt med den omvandrende asketen Pilotaka. Da Mesteren hadde hørt dette, sa han: *Lignelsen om elefantens fotspor var ikke helt riktig 1 alle detaljer, brahman. Hør her, så skal jeg fortelle den slik at detaljene i lignelsen blir riktige." *Ja vel, Mester," svarte Janussoni. Mesteren sa: "Tenk deg at en dyktig sporfinner oppdager et elefantspor ute i skogen. Sporet er stort, det er både langt og bredt. Men han trekker ikke dermed den slutning at det har gått en stor hannelefant der. Og hvorfor ikke? Ute i skogen finnes det små hunnelefanter med store føtter, og det kunne godt være sporet av en slik en. Hvis han følger sporet, får han kanskje øye på et spor som er stort, både langt og bredt, og skrapemerker høyt oppe på trærne. Men en dyktig sporfinner trekker ikke dermed den slutning at det har gått en stor hannelefant der. Og hvorfor ikke? Ute i skogen finnes det høye hunnelefanter med store føtter, og det kan godt være sporet av en slik en. Hvis han følger sporet videre, får han kanskje øye på et spor som er stort, både langt og bredt, skrapemerker og spor etter støttenner høyt oppe på trærne. Men en dyktig sporfinner trekker ikke dermed den slutning at det har gått en stor hannelefant der. Og hvorfor ikke? Ute i skogen finnes det høye hunnelefanter med store føtter og store støttenner, og det kan godt være sporet av en slik en. Hvis han følger sporet videre, får han kanskje øye på et spor som er stort, både langt og bredt, skrapemerker og spor etter støttenner høyt oppe på trærne, samt greiner som er knekt av høyt oppe på trærne. Og så får han øye på en hannelefant som står, sitter eller ligger under et tre eller ute i en lysning i skogen. Da trekker han den slutning at dette er en stor hannelefant. På samme måte står en som er kommet fram til sannheten fram her 1 verden. Page - 269

Han er en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og levemåte, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester. Han forstår denne verden til fullkommenhet med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker. Han underviser 1 en lære som er vakker på begynnelsen, vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både i form og innhold, og han forklarer hvordan man kan praktisere det opphøyde liv. Så kommer en husherre eller sønnen hans eller noen som er født i en eller annen familie og får høre denne læren. Når han hører læren, får han full tillit til han som er kommet fram til sannheten, og han tenker med seg selv:

*'Hjemmelivet er trangt og innestengt, og her virvles lidenskapene opp som støv. Men eneboerlivet er åpent og fritt! Det er sannelig ikke lett for den som bor hjemme å leve det opphøyde liv i fullkommen renhet, slik at det kan skinne som en blankpolert konkylie! Kanskje jeg skulle rake av meg hår og skjegg, iføre meg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten?" En tid senere sier han fra seg alt han eier, enten det er mye eller lite. Han sier fra seg sin ætt og familie, hva enten den er stor eller liten. Så raker han av seg hår og skjegg, ifører seg gul kappe, forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten. Og mens han lever som eneboermunk behersker han seg i samsvar med munkenes normsamling. Han lar være å ta liv, og holder seg langt unna slike ting. Han har lagt fra seg sverd og pisk, han er vennlig og samvittighetsfull og lever med omtanke for alle levende veseners beste. Han lar være å ta det som ikke blir gitt, og holder seg langt unna slike ting. Han tar imot hva han får og ønsker ikke noe annet, og lever i ærlighet med et rent hjerte. Han avstår fra mindreverdig atferd og lever et rent liv. Han gir avkall på seksualitet og på vulgære fornøyelser. Han lar være å lyve, og holder seg langt unna slike ting. Han er sannferdig, ærlig, redelig og pålitelig. Han er en som ikke bedrar verden. Han lar være å baktale andre, og holder seg langt unna slike ting. Om han hører noe her, går han ikke og forteller det til andre bare for å skape splid. Og det han hører der, kommer han heller ikke tilbake hit og forteller, bare for å skape splid. Han er en som forener de splittede og oppmuntrer de enige. Han foretrekker harmoni, gleder og fryder

Page - 270

seg ved harmoni, og sier slikt som bidrar til harmoni. Han lar være å tale sårende ord, og holder seg langt unna slike ting. Hans ord er milde, vennlige og høflige, de går til hjertet og gjør godt å høre, og er til glede og behag for mange. Ja, slike ord er det han taler. Han farer ikke med tomt snakk og pjatt, men holder seg langt unna slike ting. Han taler nyttige ord til rett tid og i samsvar med fakta, han snakker om læren og om treningsdisiplinen. Han er en som taler minneverdige, begrunnede, nyttige og meningsfylte ord til rett tid. Han unngår å skade trær og andre planter. Han spiser bare en gang om dagen, og ikke om natten — han spiser ikke i utide. Han går ikke og ser på forestillinger med musikk, sang og dans. Han lar være å pynte seg, og bruker ikke kranser, parfyme eller kosmetikk. Han bruker ikke store og luksuriøse møbler. Han tar ikke imot gull eller sølv. Han tar ikke imot utilberedt kjøtt eller korn. Heller ikke tar han imot kvinner, piker, slaver eller slavinner. Han tar ikke imot geiter, sauer, høns, griser, elefanter, kveg, hingster eller hopper. Åkrer eller jordstykker tar han heller ikke imot. Han løper ikke andres ærend. Han avstår fra kjøp og salg. Han svindler ikke med vekt, mål eller kvalitet. Han holder seg unna korrupsjon, svindel, juks og bedrag. Og han begår ikke drap, tortur, fengsling, ran, innbrudd eller maktmisbruk. En munk er fornøyd med så mye klær som er nødvendig for å beskytte kroppen, og med så mye mat som er nødvendig for at magen skal fungere skikkelig. Det han eier kan han ta med seg hvor han går og står, akkurat som en fugl tar med seg vingene sine hvor den enn flyr. Slik er altså en munk fornøyd med så mye klær som er nødvendig for å beskytte kroppen, og med så mye mat som er nødvendig for at magen skal fungere skikkelig. Det han eier kan han ta med seg hvor han går og står. Når han har en slik edel moral, føler han en dyp lykke i sitt indre. Når han ser en synlig form med øyet sitt, griper han ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på synssansen sin, går han inn for å passe på den. Han vokter synssansen sin vel, og passer godt på. Og likedan når han hører en lyd med øret sitt, eller fornemmer en duft med nesa, eller kjenner en

smak på tunga, eller føler en berøring mot kroppen, eller når han fornemmer en ide med sinnet, da griper han ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på sinnets sans, går han inn for å passe på den. Han vokter sinnets sans vel, og passer godt på. Og når han har oppnådd en slik sansekontroll, opplever han en indre ubesudlet lykke. Når han går fram og tilbake, så gjør han dette med klar forståelse. Når han ser på noe eller ser seg omkring, gjør han dette med klar forståelse. Når han bøyer eller retter ut deler av kroppen, gjør han dette med klar forståelse. Når han er iført sine kapper og bærer matbollen sin, gjør han dette med klar forståelse. Når han spiser, drikker, tygger og smaker, gjør han dette med klar forståelse. Når han tømmer seg for avføring og urin, gjør han dette med klar forståelse. Uansett om han går, står, sitter, sovner, våkner, taler eller tier, så gjør han dette med klar forståelse. Når han har oppnådd en slik edel moral, en slik edel sansekontroll og en slik edel oppmerksomhet og klar forståelse, finner han seg et sted der han kan være for seg selv. Det kan være i skogen, under et tre, på en ås, i ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte. Etter at han er kommet tilbake fra matrunden setter han seg ned med korslagte bein, holder kroppen rak og fester oppmerksomheten framfor seg. Han kvitter seg med all grådighet overfor verden, lever uten grådighet i sinnet og renser sinnet for all grådighet. Han kvitter seg med hat og ondskap, lever med sinnet fylt av omsorg for alle levende veseners beste i stedet for ondskap, og renser sinnet for hat og ondskap. Han kvitter seg med sløvhets og treghet og streber mot lyset mens han lever med oppmerksomhet og klar forståelse og renser sinnet for sløvhets og treghet. Han kvitter seg med uro og bekymringer og lever med ro i sinnet, uten indre uro, og renser sinnet for uro og bekymringer. Han kvitter seg med uvisshet, idet han legger all uvisshet bak seg og ikke lenger er det minste usikker på hva som er sunt, og han renser sinnet for all usikkerhet. Når han har kvittet seg med disse fem hindringene som forurenser sinnet og svekker forståelse, isolerer han seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Page - 272

Dette kalles *fotsporet etter han som har kommet fram til sannhet”, *skrapemerker etter han som har kommet fram til sannhet” og *spor av støttennene til han som har kommet fram til sannhet”. Men den edles elev trekker likevel ikke den slutning at Mesteren har våknet fullt og helt ved egen hjelp, at Mesteren har forklart læren er tydelig og at fellesskapet av Mesterens elever praktiserer godt. Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Dette kalles *fotsporet etter han som har kommet fram til sannhet”, *skrapemerker etter han som har kommet fram til sannhet” og *spor av støttennene til han som har kommet fram til sannhet”. Men den edles elev trekker likevel ikke den slutning at Mesteren har våknet fullt og helt ved egen hjelp, at Mesteren har forklart læren er tydelig og at fellesskapet av Mesterens elever praktiserer godt. Deretter søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!* — og blir der. Dette kalles *fotsporet etter han som har kommet fram til sannhet”, *skrapemerker etter han som har kommet fram til sannhet” og *spor av støttennene til han som har kommet fram til sannhet”. Men den edles elev trekker likevel ikke den slutning at Mesteren har våknet fullt og helt ved egen hjelp, at Mesteren har forklart læren er tydelig og at fellesskapet av Mesterens elever praktiserer godt. Deretter gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Dette kalles *fotsporet etter han som har kommet fram til sannhet”, *skrapemerker etter han som har kommet fram til sannhet” og *spor av støttennene til han som har kommet fram til sannhet”. Men den edles elev trekker likevel ikke den slutning at Mesteren har våknet fullt og helt ved egen hjelp, at Mesteren har forklart læren er tydelig og at fellesskapet av Mesterens elever praktiserer godt. Page - 273

Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, retter han sinnet mot tidligere oppholdssteder. Han husker mange tidligere oppholdssteder, han husker én fødsel, to fødsler og så videre. Slik husker han mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk. Dette kalles *fotsporet etter han som har kommet fram til sannhet”, *skrapemerker etter han som har kommet fram til sannhet” og *spor av støttenene til han som har kommet fram til sannhet”. Men den edles elev trekker likevel ikke den slutning at Mesteren har våknet fullt og helt ved egen hjelp, at Mesteren har forklart læren er tydelig og at fellesskapet av Mesterens elever praktiserer godt. Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, så anvender han dette sinnet og rettet det mot kunnskapen om hvordan alle vesener oppstår og går under. Med rent, himmelsk og overmenneskelig syn ser han hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: "Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både 1 tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet, lidelse og pinefulle tilstander. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår og lykkelige tilstander." Slik ser han med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger. Dette kalles *fotsporet etter han som har kommet fram til sannhet”, *skrapemerker etter han som har kommet fram til sannhet” og *spor av støttenene til han som har kommet fram til sannhet”. Men den edles elev trekker likevel ikke den slutning at Mesteren har våknet fullt og helt ved egen hjelp, at Mesteren har forklart læren er tydelig og at fellesskapet av Mesterens elever praktiserer godt. Og når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten

noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, — så anvender han dette sinnet og retter det mot kunnskapen om hvordan sinnets forurensninger kan utslettes. Han merker seg det som det er: Dette er lidelse. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphav. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphør. Han merker seg det som det er: Dette er veien til lidelsens opphør. Han merker seg det som det er: Dette er sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er årsaken til sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er slutten på sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er veien til å gjøre slutt på sinnets forurensninger. Dette kalles *fotsporet etter han som har kommet fram til sannhet”, *skrapemerker etter han som har kommet fram til sannhet” og *spor av støttennene til han som har kommet fram til sannhet”. Men den edles elev trekker likevel ikke den slutning at Mesteren har våknet fullt og helt ved egen hjelp, at Mesteren har forklart læren er tydelig og at fellesskapet av Mesterens elever praktiserer godt. Når han vet og ser dette, blir sinnet hans befridd fra forurensninger i sinnet knyttet til sanselige nytelser, fra forurensninger i sinnet knyttet til forventningsmønstre og fra forurensninger i sinnet knyttet til uvitenhet. Han er fri, og vet at han er fri. Og han vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Dette kalles *fotsporet etter han som har kommet fram til sannhet”, *skrapemerker etter han som har kommet fram til sannhet” og *spor av støttennene til han som har kommet fram til sannhet”. Og ut fra dette kan den edles elev trekke den slutning at Mesteren har våknet fullt og helt ved egen hjelp, at Mesteren har forklart læren er tydelig og at fellesskapet av Mesterens elever praktiserer godt. På denne måten blir lignelsen om elefantens fotspor fortalt helt riktig i alle detaljer.” Da Jānussoni hørte dette, sa han: "Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Page - 275

Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt i deg, Gotama, i læren og i munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Gotama, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.”

Page - 276

28. Den store teksten med lignelsen om elefantens fotspor
Mahaāhattipadopamasutta Slik har jeg hørt det: En gang da
Mesteren var i Sāvatthi, oppholdt han seg i Anāthapindikas park,
Jetalunden. Der henvendte Sāriputta seg til munkene og sa: *Hør,
mine venner!” *Ja vel, min venn,” svarte munkene. Sāriputta sa:
"Samtidig som sporet av elefant innbefatter alle de kjennetegn som
særpreger spor etter levende vesener som vandrer i jungelen, er det
også det største av alle disse sporene. På samme måte innbefatter de
fire edle sannheter alle sunne sinnstilstander. Hvilke fire? Det er
den edle sannhet om lidelse, den edle sannhet om lidelsens opphav,
den edle sannhet om lidelsens opphør og den edle sannhet om veien
som fører til lidelsens opphør. Men hvordan er den edle sannhet om
lidelse, mine venner? Å bli født innebærer lidelse, å bli gammel
innebærer lidelse, å dø innebærer lidelse, sorg, klage, smerte,
tungsinn og mismot innebærer lidelse. Det innebærer lidelse når du
ikke oppnår det du ønsker deg. Kort sagt, de fem
involveringsgruppene innebærer lidelse. Hva er så de fem
involveringsgruppene? Det er form-involveringsgruppen, følelses-
involveringsgruppen, identifikasjonsinvolveringsgruppen,
handlingsimpuls-involveringsgruppen og bevissthet-
involveringsgruppen. Og hva er så form-involveringsgruppen? Det
er de fire grunnegenskapene og de egenskapene som er avledet av
disse. Og hva er så de fire grunnegenskapene? Det er
jordegenskaper, vannegenskaper, ildegenskaper og luftegenskaper.
Og hva er så jordegenskapen? Jordegenskapen kan finnes innvendig
eller Page - 277

utvendig. Og hvor finnes jordegenskapen innvendig? Det er det som oppleves som fast og hardt i kroppen, som hodehår, kroppshår, negler, tenner, hud, kjøtt, sener, knokler, beinmarg, nyrer, hjerte, lever, mellomgolv, milt, lunger, tarmer, spiserør, magesekk, ekskrementer, eller hva som ellers oppleves som fast og hardt i kroppen. Dette kalles den innvendige jordegenskapen. Og disse innvendige eller utvendige jordegenskapene er bare jordegenskaper, mine venner. De bør ses som det de er, med fullkommen visdom: "Dette er ikke mitt, dette er ikke jeg, dette er ikke mitt selv." Når jordegenskapene ses som det de er, med fullkommen visdom, blir man lei av jordegenskapene. Sinnet lar seg ikke lenger beruse av jordegenskapene. Noen ganger kommer de utvendige jordegenskapene i uorden, og da forsvinner de. Når vi ser at disse ytre jordegenskapene er forgjengelige, at de blir ødelagt, forsvinner og blir borte, enda så store de er, hvordan kan vi da tro at denne forgjengelige kroppen som er basert på begjær, skal være *meg", *'min" eller noe som fjeg er"? Så hvis noen skulle skjelle ut en munk, kritisere ham, anklage ham og irritere ham, innser han følgende: *'Denne ubehagelige følelsen har oppstått fordi jeg hører dette. Men den er betinget. Den er ikke ubetinget. Og hva er den betinget av? Den er betinget av sanseinntrykk." Han ser at sanseinntrykkene er uvarige, følelsen er uvarig, identifikasjonene er uvarige, reaksjonene er uvarige og bevisstheten er uvarig. Da fokuserer han sinnet sitt bare på grunnegenskapen, slik at han finner glede og ro og ser det hele som interessant. Sett videre at noen skulle oppføre seg dårlig og voldelig mot en munk og slå ham med nevene, med steiner, stokker eller sverd. Da innser han følgende: *'Denne kroppen er slik at den er utsatt for slag med never, steiner, stokker og sverd. Men i lignelsen om sagen sa jo Mesteren: "Sett at dere skulle bli overfalt av røvere som sager av dere lem etter lem med en grov tømmermannsag. Hvis dere da føler hat, følger dere ikke min lære." Da får jeg styrket mitt pågangsmot så jeg ikke blir sløv, oppmerksomheten blir fast og uten vakling, kroppen blir rolig og uten stress, og sinnet blir samlet om ett punkt. Da kan denne kroppen gjerne bli truffet av neveslag, steiner, stokker eller sverd, for jeg følger Buddhas lære." Page - 278

Hvis munken tenker på Buddha, hans lære og hans fellesskap på denne måten, men uten å ha etablert en sunn sinnslikevekt, blir han dypt grepet av dette og tenker: *Det er sannelig ille for meg, det er sannelig ikke bra for meg, det gir dårlige resultater for meg, det gir sannelig ingen gode resultater for meg at jeg tenker på Buddha, hans lære og hans fellesskap på denne måten, uten å ha etablert en sunn sinnslikevekt!” Det er som når en svigerdatter blir dypt grepet når hun ser sin svigerfar. Slik blir også munken dypt grepet hvis han tenker på Buddha, hans lære og hans fellesskap på denne måten, men uten å ha etablert en sunn sinnslikevekt: *Det er sannelig ille for meg, det er sannelig ikke bra for meg, det gir dårlige resultater for meg, det gir sannelig ingen gode resultater for meg at jeg tenker på Buddha, hans lære og hans fellesskap på denne måten, uten å ha etablert en sunn sinnslikevekt!” Men hvis munken tenker på Buddha, hans lære og hans fellesskap på denne måten etter at han har etablert en sunn sinnslikevekt, blir han glad. Så langt har munken oppnådd mye, mine venner. Og hva er så vannegenskapen? Vannegenskapen kan finnes innvendig eller utvendig. Og hvor finnes vannegenskapen innvendig? Det er det som oppleves som vått og fuktig i kroppen, som galle, slim, puss, blod, svette, fett, tårer, vevsvæske, spytt, snørr, leddvæske og urin, eller hva som ellers oppleves som vått og fuktig i kroppen. Dette kalles den innvendige vannegenskapen. Og disse innvendige eller utvendige vannegenskapene er bare vannegenskaper, mine venner. De bør ses som det de er, med fullkommen visdom: "Dette er ikke mitt, dette er ikke jeg, dette er ikke mitt selv.” Når vannegenskapene ses som det de er, med fullkommen visdom, blir man lei av vannegenskapene. Sinnet lar seg ikke lenger beruse av vannegenskapene. Noen ganger kommer de utvendige vannegenskapene i uorden, slik at de oversvømmer både landsbyer, små og store byer, distrikter og hele regioner. Noen ganger synker vannet i havet slik at det trekker seg hundre mil tilbake, eller det trekker seg to, tre, fire, fem, seks eller opp til sju hundre mil tilbake. Noen ganger er havet så dypt som Page - 279

sju palmestammer, andre ganger er det så dypt som seks, fem, fire, tre eller to palmestammer, eller som bare én palmestamme. Noen ganger er havet sju mannshøyder dypt, eller det er seks, fem, fire, tre eller to mannshøyder dypt, eller det er bare én mannshøyde dypt. Noen ganger er havet bare en halv mannshøyde dypt, eller det står bare opp til hoftene, til knærne eller til ankene. Noen ganger er det ikke så dypt at du blir våt på tærne engang. Når vi ser at disse ytre vannegenskapene er forgjengelige, at de blir ødelagt, forsvinner og blir borte, enda så store de er, hvordan kan vi da tro at denne forgjengelige kroppen som er basert på begjær, skal være *meg”, *’min” eller noe som fjeg er”? Hvis munken tenker på Buddha, hans lære og hans fellesskap på denne måten etter at han har etablert en sunn sinnslikevekt, blir han glad. Så langt har munken oppnådd mye, mine venner. Og hva er så ildegenskapen? Ildegenskapen kan finnes innvendig eller utvendig. Og hvor finnes ildegenskapen innvendig? Det er det som finnes av indre ild eller forbrenning, som for eksempel det som gjør oss varme, det som gjør oss eldre, det som oppildner oss, det som fordøyer den maten vi spiser, eller hva som ellers oppleves som varmt og brennende i kroppen. Dette kalles den innvendige ildegenskapen. Og disse innvendige eller utvendige ildegenskapene er bare ildegenskaper, mine venner. De bør ses som det de er, med fullkommen visdom: "Dette er ikke mitt, dette er ikke jeg, dette er ikke mitt selv." Når ildegenskapene ses som det de er, med fullkommen visdom, blir man lei av ildegenskapene. Sinnet lar seg ikke lenger beruse av ildegenskapene. Noen ganger kommer de utvendige ildegenskapene i uorden, slik at det blir ildebrann i både landsbyer, små og store byer, distrikter og hele regioner. Ilden raser videre til den kommer til kanten av en grasslette, en vei, et fjell, et vann eller et åpent område, der den slukner fordi den ikke får mer næring. Noen ganger prøver folk å tenne ild med hønsefjær og fyrdrill. Når vi ser at disse ytre ildegenskapene er forgjengelige, at de blir ødelagt, forsvinner og blir borte, enda så store de er, hvordan kan vi da tro at denne forgjengelige kroppen som er basert på begjær, skal være *meg”, *’min” eller noe som fjeg er”? Page - 280

Hvis munken tenker på Buddha, hans lære og hans fellesskap på denne måten etter at han har etablert en sunn sinnslukevekt, blir han glad. Så langt har munken oppnådd mye, mine venner. Og hva er så luftegenskapen? Luftegenskapen kan finnes innvendig eller utvendig. Og hvor finnes luftegenskapen innvendig? Det er det som finnes av indre vinder eller bevegelser, som for eksempel vinder som går oppover, vinder som går nedover, vinder i buken eller i mellomgolvet, vinder som beveger seg i de forskjellige lemmene, innpust og utpust, eller hva som ellers oppleves som vinder eller bevegelser i kroppen. Dette kalles den innvendige luftegenskapen. Og disse innvendige eller utvendige luftegenskapene er bare luftegenskaper, mine venner. De bør ses som det de er, med fullkommen visdom: "Dette er ikke mitt, dette er ikke jeg, dette er ikke mitt selv." Når luftegenskapene ses som det de er, med fullkommen visdom, blir man lei av luftegenskapene. Sinnet lar seg ikke lenger beruse av luftegenskapene. Noen ganger kommer de ytre luftegenskapene i uorden og vinden ødelegger både landsbyer, små og store byer, distrikter og hele regioner. Den siste måneden i den varme årstiden hender det at ikke engang stråene langs takskjegget beveger seg, så da prøver noen å skape litt luftning med et palmeblad eller en vifte. Når vi ser at disse ytre luftegenskapene er forgjengelige, at de blir ødelagt, forsvinner og blir borte, enda så store de er, hvordan kan vi da tro at denne forgjengelige kroppen som er basert på begjær, skal være 'meg', *'min' eller noe som *'jeg er'"? Så hvis noen skulle skjelle ut en munk, kritisere ham, anklage ham og irritere ham, innser han følgende: 'Denne ubehagelige følelsen har oppstått fordi jeg hører dette. Men den er betinget. Den er ikke ubetinget. Og hva er den betinget av? Den er betinget av sanseintrykk.' Han ser at sanseintrykkene er uvarige, følelsen er uvarig, identifikasjonene er uvarige, reaksjonene er uvarige og bevisstheten er uvarig. Da fokuserer han sinnet sitt bare på grunnegenskapen, slik at han finner glede og ro og ser det hele som interessant. Sett videre at noen skulle oppføre seg dårlig og voldelig mot en munk og slå ham

med nevene, med steiner, stokker eller sverd. Da innser han følgende: *Denne kroppen er slik at den er utsatt for slag med never, steiner, stokker og sverd. Men i lignelsen om sagen sa jo Mesteren: "Sett at dere skulle bli overfalt av røvere som sager av dere lem etter lem med en grov tømmermannsag. Hvis dere da føler hat, følger dere ikke min lære." Da får jeg styrket mitt pågangsmot så jeg ikke blir sløv, oppmerksomheten blir fast og uten vakling, kroppen blir rolig og uten stress, og sinnet blir samlet om ett punkt. Da kan denne kroppen gjerne bli truffet av neveslag, steiner, stokker eller sverd, for jeg følger Buddhas lære." Hvis munken tenker på Buddha, hans lære og hans fellesskap på denne måten, men uten å ha etablert en sunn sinnslikevekt, blir han dypt grepet av dette og tenker: *Det er sannelig ille for meg, det er sannelig ikke bra for meg, det gir dårlige resultater for meg, det gir sannelig ingen gode resultater for meg at jeg tenker på Buddha, hans lære og hans fellesskap på denne måten, uten å ha etablert en sunn sinnslikevekt!" Det er som når en svigerdatter blir dypt grepet når hun ser sin svigerfar. Slik blir også munken dypt grepet hvis han tenker på Buddha, hans lære og hans fellesskap på denne måten, men uten å ha etablert en sunn sinnslikevekt: *Det er sannelig ille for meg, det er sannelig ikke bra for meg, det gir dårlige resultater for meg, det gir sannelig ingen gode resultater for meg at jeg tenker på Buddha, hans lære og hans fellesskap på denne måten, uten å ha etablert en sunn sinnslikevekt!" Men hvis munken tenker på Buddha, hans lære og hans fellesskap på denne måten etter at han har etablert en sunn sinnslikevekt, blir han glad. Så langt har munken oppnådd mye, mine venner. En del av rommet som er omgitt av stokker, flettede kvister, gras og leire, kaller vi et hus, mine venner. På samme måte sier vi at en del av rommet som er omgitt av knokler, sener, kjøtt og hud, er en kropp. Hvis øyet er intakt, men det ikke finnes synlige former i synsfeltet, og det ikke oppstår noen sansekontakt, vil ikke den tilhørende bevisstheten oppstå. Hvis øyet er intakt og det finnes synlige former i synsfeltet, men det ikke oppstår noen sansekontakt, vil heller ikke den tilhørende bevisstheten oppstå. Men hvis øyet er intakt og det finnes

synlige former i synsfeltet, og det oppstår sansekontakt, vil den tilhørende bevisstheten oppstå. Den synlige formen som oppstår på den måten, hører med i forminvolveringsgruppen. Den følelsen som knytter seg til dette, hører med i følelsesinvolveringsgruppen. Den identifikasjonen dette skaper, hører med i identifikasjonsinvolveringsgruppen. De reaksjonene dette forårsaker, hører med i reaksjonsinvolveringsgruppen, og den skjelnende bevissthet som knytter seg til dette, bli inkludert i bevissthetsinvolveringsgruppen. Da vet han: 'Slik kommer disse fem involveringsgruppene sammen og blir kombinert. Og Mesteren har sagt at den som ser den betingede tilblivelse, han ser virkeligheten, og den som ser virkeligheten, han ser den betingede tilblivelse. Disse fem involveringsgruppene oppstår betinget av andre faktorer. I den grad man klamrer seg til disse fem involveringsgruppene, holder fast på dem og har lyst på dem, gir det opphav til lidelse. I den grad man mister lysten på dem og slipper taket i et lidenskapelig begjær etter dem, tar lidelsen slutt.' Så langt har munken oppnådd mye, mine venner. Det samme gjelder for øret, nesen, tungen og kroppen, mine venner. Og hvis sinnet er intakt, men ingen ideer inntreffer, og det heller ikke oppstår noen kontakt mellom sinn og ideer, vil ikke den tilhørende bevisstheten oppstå. Hvis sinnet er intakt og det finnes ideer, men det ikke oppstår noen kontakt mellom sinn og ideer, vil ikke den tilhørende bevisstheten oppstå. Men hvis sinnet er intakt og det finnes ideer, og det oppstår kontakt mellom sinn og ideer, vil den tilhørende bevisstheten oppstå. Den idéformen som oppstår på den måten, hører med i forminvolveringsgruppen. Den følelsen som knytter seg til dette, hører med i følelsesinvolveringsgruppen. Den identifikasjonen dette skaper, hører med i identifikasjonsinvolveringsgruppen. De reaksjonene dette forårsaker, hører med i reaksjonsinvolveringsgruppen, og den skjelnende bevissthet som knytter seg til dette, bli inkludert i bevissthetsinvolveringsgruppen. Da vet han: 'Slik kommer disse fem involveringsgruppene sammen og blir kombinert. Og Mesteren har sagt at den som ser den betingede tilblivelse, han ser virkeligheten, og den som ser virkeligheten, han ser den betingede tilblivelse. Disse fem involveringsgruppene oppstår betinget av andre faktorer. I den grad man klamrer seg til disse fem involveringsgruppene, holder fast på dem og har lyst på dem, gir det opphav til

lidelse. I den grad man mister lysten på dem og slipper
taket i et lidenskapelig begjær etter dem, tar lidelsen slutt.” Så langt
har munken oppnådd mye, mine venner.” Slik talte Såriputta, og
munkene gledet seg over Såriputtas ord. Page - 284

29. Den store teksten med lignelsen om kjerneveden Mahāsāropamasutta Slik har jeg hørt det: Ikke så lenge etter at Devadatta hadde forlatt ordenen, var Mesteren på Gribbetoppen ved Rājagaha. Der snakket han til munkene om Devadatta: "Sett at en ung mann har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet fordi han tenkte følgende: *Jeg rammes av fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, jeg rammes av lidelser og blir overmannet av lidelser." Og han har tillit til at det kan gå an å finne en måte å gjøre slutt på alle disse lidelsene på. Som munk mottar han mange gaver og han blir høyt respektert. Dette gjør at han blir tilfreds og tror han har nådd målet, slik at han opphøyer seg selv og fornedrer andre: *Jeg mottar mange gaver og er høyt respektert, men disse andre munkene er ukjente og duger ikke til stort!" På denne måten går gavene og respekten til hodet på ham. Han blir overlegen og gidder ikke lenger å praktisere. Dette fører til lidelse for ham. Det er som om en mann skulle gå ut for å finne noe kjerneved. Mens han går og ser seg om etter god kjerneved, får han øye på et stort tre. Men han overser kjerneveden, ytterveden, innerbarken og ytterbarken, og hogger i stedet av greiner og blader og tar disse med seg i den tro at han har funnet kjerneved. En forstandig mann ville da si at denne mannen har ikke greie på verken kjerneved, ytterved, innerbark, ytterbark, greiner eller blader, siden han overser både kjerneveden, ytterveden, innerbarken og ytterbarken, og heller hogger av greiner og blader og tar disse med seg i den tro at han har funnet kjerneved. Og dermed går han glipp av den nytten han kunne hatt av kjerneveden. Slik er det når en ung mann har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet fordi han tenkte følgende: *Jeg rammes av fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, Page - 285

jeg rammes av lidelser og blir overmannet av lidelser.” Og han har tillit til at det kan gå an å finne en måte å gjøre slutt på alle disse lidelsene på. Som munk mottar han mange gaver og han blir høyt respektert. Dette gjør at han blir tilfreds og tror han har nådd målet, slik at han opphøyer seg selv og fornedrer andre: *Jeg mottar mange gaver og er høyt respektert, men disse andre munkene er ukjente og duger ikke til stort!” På denne måten går gavene og respekten til hodet på ham. Han blir overlegen og gidder ikke lenger å praktisere. Dette fører til lidelse for ham. En slik munk sier vi bare har fått tak i greinene og bladene av det opphøyde liv. Noe lenger enn det har han ikke kommet. Sett videre at en ung mann har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet fordi han tenkte følgende: *Jeg rammes av fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, jeg rammes av lidelser og blir overmannet av lidelser.” Og han har tillit til at det kan gå an å finne en måte å gjøre slutt på alle disse lidelsene på. Som munk mottar han mange gaver og han blir høyt respektert. Men han blir ikke tilfreds og tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv og fornedrer andre av den grunn. Gavene og respekten går ikke til hodet på ham, så han blir ikke overlegen og han slutter ikke å praktisere. Han praktiserer iherdig og oppnår en god moral. Fordi han har oppnådd god moral, blir han glad og tror han har nådd målet, slik at han opphøyer seg selv og fornedrer andre: *Jeg har en god moral og en fin karakter, men disse andre munkene har dårlig moral og dårlig karakter.” På denne måten går moralen til hodet på ham. Han blir overlegen og gidder ikke lenger å praktisere. Dette fører til lidelse for ham. Det er som om en mann skulle gå ut for å finne noe kjerneved. Mens han går og ser seg om etter god kjerneved, får han øye på et stort tre. Men han overser kjerneveden, ytterveden og innerbarken, og hogger i stedet av ytterbarken og tar den med seg i den tro

Page - 286

at han har funnet kjerneved. En forstandig mann ville da si at denne mannen har ikke greie på verken kjerneved, ytterved, innerbark, ytterbark, greiner eller blader, siden han overser både kjerneveden, ytterveden og innerbarken, og i stedet hogger av ytterbarken og tar den med seg i den tro at han har funnet kjerneved. Og dermed går han glipp av den nytten han kunne hatt av kjerneveden. Slik er det når en ung mann har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet fordi han tenkte følgende: *Jeg rammes av fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, jeg rammes av lidelser og blir overmannet av lidelser.” Og han har tillit til at det kan gå an å finne en måte å gjøre slutt på alle disse lidelsene på. Som munk mottar han mange gaver og han blir høyt respektert. Men han blir ikke tilfreds og tror ikke han har nådd målet. Han verken opphører seg selv eller fornedrer andre av den grunn. Gavene og respekten går ikke til hodet på ham, så han blir ikke overlegen og han slutter ikke å praktisere. Han praktiserer iherdig og oppnår en god moral. Fordi han har oppnådd god moral, blir han glad og tror han har nådd målet, slik at han opphører seg selv og fornedrer andre: *Jeg har en god moral og en fin karakter, men disse andre munkene har dårlig moral og dårlig karakter.” På denne måten går moralen til hodet på ham. Han blir overlegen og gidder ikke lenger å praktisere. Dette fører til lidelse for ham. En slik munk sier vi bare har fått tak i ytterbarken av det opphøyde liv. Noe lenger enn det har han ikke kommet. Sett videre at en ung mann har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet fordi han tenkte følgende: *Jeg rammes av fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, jeg rammes av lidelser og blir overmannet av lidelser.” Og han har tillit til at det kan gå an å finne en måte å gjøre slutt på alle disse lidelsene på. Som munk mottar han mange gaver og han blir høyt respektert. Men han blir

ikke tilfreds og tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv eller fornedrer andre av den grunn. Gavene og respekten går ikke til hodet på ham, så han blir ikke overlegen og han slutter ikke å praktisere. Han praktiserer iherdig og oppnår en god moral. Han blir glad for at han har oppnådd god moral, men han tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv eller fornedrer andre av den grunn. Moralen går ikke til hodet på ham, så han blir ikke overlegen og han slutter ikke å praktisere. Han praktiserer iherdig og oppnår dyp konsentrasjon. Fordi han har oppnådd dyp konsentrasjon, blir han glad og tror han har nådd målet, slik at han opphøyer seg selv og fornedrer andre: *Jeg har oppnådd dyp konsentrasjon og samler sinnet om ett punkt, men disse andre munkene er ukonsentrerte og har flakkende sinn.” På den måten går meditasjonen til hodet på ham. Han blir overlegen og gidder ikke lenger å praktisere. Dette fører til lidelse for ham. Det er som om en mann skulle gå ut for å finne noe kjerneved. Mens han går og ser seg om etter god kjerneved, får han øye på et stort tre. Men han overser kjerneveden og ytterveden, og hogger i stedet av innerbarken og tar den med seg i den tro at han har funnet kjerneved. En forstandig mann ville da si at denne mannen har ikke greie på verken kjerneved, ytterved, innerbark, ytterbark, greiner eller blader, siden han overser både kjerneveden og ytterveden, og i stedet hogger av innerbarken og tar den med seg i den tro at han har funnet kjerneved. Og dermed går han glipp av den nytten han kunne hatt av kjerneveden. Slik er det når en ung mann har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet fordi han tenkte følgende: *Jeg rammes av fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, jeg rammes av lidelser og blir overmannet av lidelser.” Og han har tillit til at det kan gå an å finne en måte å gjøre slutt på alle disse lidelsene på. Som munk mottar han mange gaver og han blir høyt respektert. Men han blir ikke tilfreds og tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv eller fornedrer andre av den grunn. Gavene og respekten går ikke til hodet på ham, så han blir

Page - 288

ikke overlegen og han slutter ikke å praktisere. Han praktiserer iherdig og oppnår en god moral. Han blir glad for at han har oppnådd god moral, men han tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv eller fornedrer andre av den grunn. Moralen går ikke til hodet på ham, så han blir ikke overlegen og han slutter ikke å praktisere. Han praktiserer iherdig og oppnår dyp konsentrasjon. Fordi han har oppnådd dyp konsentrasjon, blir han glad og tror han har nådd målet, slik at han opphøyer seg selv og fornedrer andre: *Jeg har oppnådd dyp konsentrasjon og samler sinnet om ett punkt, men disse andre munkene er ukonsentrerte og har flakkende sinn.” På den måten går meditasjonen til hodet på ham. Han blir overlegen og gidder ikke lenger å praktisere. Dette fører til lidelse for ham. En slik munk sier vi bare har fått tak i innerbarken av det opphøyde liv. Noe lenger enn det har han ikke kommet. Sett videre at en ung mann har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet fordi han tenkte følgende: *Jeg rammes av fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, jeg rammes av lidelser og blir overmannet av lidelser.” Og han har tillit til at det kan gå an å finne en måte å gjøre slutt på alle disse lidelsene på. Som munk mottar han mange gaver og han blir høyt respektert. Men han blir ikke tilfreds og tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv eller fornedrer andre av den grunn. Gavene og respekten går ikke til hodet på ham, så han blir ikke overlegen og han slutter ikke å praktisere. Han praktiserer iherdig og oppnår en god moral. Han blir glad for at han har oppnådd god moral, men han tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv eller fornedrer andre av den grunn. Moralen går ikke til hodet på ham, så han blir ikke overlegen og han slutter ikke å praktisere. Han praktiserer iherdig og oppnår dyp konsentrasjon. Han blir glad for at han har oppnådd dyp konsentrasjon, men han tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv eller fornedrer andre av den grunn. Meditasjonen går ikke til hodet på ham, så Page - 289

han blir ikke overlegen og han slutter ikke å praktisere. Han praktiserer iherdig og oppnår klarsyn. Fordi han har oppnådd klarsyn, blir han glad og tror han har nådd målet, slik at han opphører seg selv og fornedrer andre: *Jeg vet og jeg ser, men disse andre munkene verken vet eller ser.” På den måten går klarsynet til hodet på ham. Han blir overlegen og gidder ikke lenger å praktisere. Dette fører til lidelse for ham. Det er som om en mann skulle gå ut for å finne noe kjerneved. Mens han går og ser seg om etter god kjerneved, får han øye på et stort tre. Men han overser kjerneveden og hogger i stedet av ytterveden og tar den med seg i den tro at han har funnet kjerneved. En forstandig mann ville da si at denne mannen har ikke greie på verken kjerneved, ytterved, innerbark, ytterbark, greiner eller blader, siden han overser kjerneveden og i stedet hogger av ytterveden og tar den med seg i den tro at han har funnet kjerneved. Og dermed går han glipp av den nytten han kunne hatt av kjerneveden. Slik er det når en ung mann har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet fordi han tenkte følgende: *Jeg rammes av fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, jeg rammes av lidelser og blir overmannet av lidelser.” Og han har tillit til at det kan gå an å finne en måte å gjøre slutt på alle disse lidelsene på. Som munk mottar han mange gaver og han blir høyt respektert. Men han blir ikke tilfreds og tror ikke han har nådd målet. Han verken opphører seg selv eller fornedrer andre av den grunn. Gavene og respekten går ikke til hodet på ham, så han blir ikke overlegen og han slutter ikke å praktisere. Han praktiserer iherdig og oppnår en god moral. Han blir glad for at han har oppnådd god moral, men han tror ikke han har nådd målet. Han verken opphører seg selv eller fornedrer andre av den grunn. Moralen går ikke til hodet på ham, så han blir ikke overlegen og han slutter ikke å praktisere. Han praktiserer iherdig og oppnår dyp konsentrasjon. Han blir glad for at han har oppnådd dyp konsentrasjon, men han tror ikke han har nådd målet. Han verken opphører seg selv eller fornedrer andre av den grunn. Meditasjonen går ikke til hodet på ham, så han blir ikke overlegen og han slutter ikke å praktisere. Page - 290

Han praktiserer iherdig og oppnår klarsyn. Fordi han har oppnådd klarsyn, blir han glad og tror han har nådd målet, slik at han opphøyer seg selv og fornedrer andre: *Jeg vet og jeg ser, men disse andre munkene verken vet eller ser.” På den måten går klarsynet til hodet på ham. Han blir overlegen og gidder ikke lenger å praktisere. Dette fører til lidelse for ham. En slik munk sier vi bare har fått tak i ytterveden av det opphøyde liv. Noe lenger enn det har han ikke kommet. Sett videre at en ung mann har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet fordi han tenkte følgende: *Jeg rammes av fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, jeg rammes av lidelser og blir overmannet av lidelser.” Og han har tillit til at det kan gå an å finne en måte å gjøre slutt på alle disse lidelsene på. Som munk mottar han mange gaver og han blir høyt respektert. Men han blir ikke tilfreds og tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv eller fornedrer andre av den grunn. Gavene og respekten går ikke til hodet på ham, så han blir ikke overlegen og han slutter ikke å praktisere. Han praktiserer iherdig og oppnår en god moral. Han blir glad for at han har oppnådd god moral, men han tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv eller fornedrer andre av den grunn. Moralen går ikke til hodet på ham, så han blir ikke overlegen og han slutter ikke å praktisere. Han praktiserer iherdig og oppnår dyp konsentrasjon. Han blir glad for at han har oppnådd dyp konsentrasjon, men han tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv eller fornedrer andre av den grunn. Meditasjonen går ikke til hodet på ham, så han blir ikke overlegen og han slutter ikke å praktisere. Han praktiserer iherdig og oppnår klarsyn. Han blir glad for at han har oppnådd klarsyn, men han tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv eller fornedrer andre av den grunn. Klarsynet går ikke til hodet på ham, så han blir ikke overlegen og han slutter ikke å praktisere. Han praktiserer iherdig og oppnår varig frigjøring, og dette er en frigjøring som han aldri vil miste. Page - 291

Det er som om en mann skulle gå ut for å finne noe kjerneved. Mens han går og ser seg om etter god kjerneved, får han øye på et stort tre. Han hogger kjerneveden og tar den med seg, fordi han vet det er kjerneved. En forstandig mann ville da si at denne mannen har greie på både kjerneved, ytterved, innerbark, ytterbark, greiner og blader, siden han hogger kjerneveden og tar den med seg fordi han vet det er kjerneved. Og dermed får han den nytten han kan ha av kjerneveden. Slik er det når en ung mann har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet fordi han tenkte følgende: *Jeg rammes av fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, jeg rammes av lidelser og blir overmannet av lidelser.” Og han har tillit til at det kan gå an å finne en måte å gjøre slutt på alle disse lidelsene på. Som munk mottar han mange gaver og han blir høyt respektert. Men han blir ikke tilfreds og tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv eller fornedrer andre av den grunn. Gavene og respekten går ikke til hodet på ham, så han blir ikke overlegen og han slutter ikke å praktisere. Han praktiserer iherdig og oppnår en god moral. Han blir glad for at han har oppnådd god moral, men han tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv eller fornedrer andre av den grunn. Moralen går ikke til hodet på ham, så han blir ikke overlegen og han slutter ikke å praktisere. Han praktiserer iherdig og oppnår dyp konsentrasjon. Han blir glad for at han har oppnådd dyp konsentrasjon, men han tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv eller fornedrer andre av den grunn. Meditasjonen går ikke til hodet på ham, så han blir ikke overlegen og han slutter ikke å praktisere. Han praktiserer iherdig og oppnår klarsyn. Han blir glad for at han har oppnådd klarsyn, men han tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv eller fornedrer andre av den grunn. Klarsynet går ikke til hodet på ham, så han blir ikke overlegen og han slutter ikke å praktisere. Han praktiserer iherdig og oppnår varig frigjøring, og dette er en frigjøring som han aldri vil miste. Denne høyverdige livsførselen er altså ikke noe vi praktiserer for å oppnå gaver

Page - 292

og respekt, ikke for å oppnå god moral, ikke for å oppnå dyp konsentrasjon og heller ikke for å oppnå klarsyn, munker. Men den urokkelige frigjøring av sinnet, det er den som er målet, det er den som er den høyverdige livsførselen, det er den som er kjerneveden og fullendelsen.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 293

30. Den lille teksten med lignelsen om kjerneveden
Culasāropamasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i
Sāvatthi, oppholdt han seg i Anāthapindikas park, Jetalunden. Da
kom brahmanen Pingalakoccha bort til Mesteren og hilste høflig på
ham. Da de hadde snakket litt sammen, satte Pingalakoccha seg ned
ved siden av Mesteren og sa: *De andre filosofene og brahmanene
som er berømte og velkjente sektgrunnleggere og som er læremestre
for mange, slike som Pārana Kassapa, Makkhali Gosala, Ajita med
hårkappa, Pakudha Kaccāyana, Safijaya Belatthiputta og Nigantha
Nātaputta, har alle disse vunnet innsikt ved egen innsats? Eller har
ingen av dem vunnet innsikt? Eller har noen av dem vunnet innsikt
mens andre ikke har det?” *Nok om det, Pirigalakoccha ! Slutt å
gruble over om alle disse har vunnet innsikt eller ikke. Nå skal jeg
forklare læren for deg. Pingalakoccha. Hør godt etter og legg nøye
merke til hva jeg sier.” *Ja vel, Mester,” svarte Pingalakoccha.
Mesteren sa: *Det er som om en mann skulle gå ut for å finne noe
kjerneved, brahman. Mens han går og ser seg om etter god
kjerneved, får han øye på et stort tre. Men han overser kjerneveden,
ytterveden, innerbarken og ytterbarken, og hogger i stedet av
greiner og blader og tar disse med seg i den tro at han har funnet
kjerneved. En forstandig mann ville da si at denne mannen har ikke
greie på verken kjerneved, ytterved, innerbark, ytterbark, greiner
eller blader, siden han overser både kjerneveden, ytterveden,
innerbarken og ytterbarken, og heller hogger av greiner og blader
og tar disse med seg i den tro at han har funnet kjerneved. Og
dermed går han glipp av den nytten han kunne hatt av kjerneveden.
Det er som om en mann skulle gå ut for å finne noe kjerneved. Mens
han går og ser seg om etter god kjerneved, får han øye på et stort
tre. Men han overser kjerneveden, Page - 294

ytterveden og innerbarken, og hogger i stedet av ytterbarken og tar den med seg i den tro at han har funnet kjerneved. En forstandig mann ville da si at denne mannen har ikke greie på verken kjerneved, ytterved, innerbark, ytterbark, greiner eller blader, siden han overser både kjerneveden, ytterveden og innerbarken, og i stedet hogger av ytterbarken og tar den med seg i den tro at han har funnet kjerneved. Og dermed går han glipp av den nytten han kunne hatt av kjerneveden. Det er som om en mann skulle gå ut for å finne noe kjerneved. Mens han går og ser seg om etter god kjerneved, får han øye på et stort tre. Men han overser kjerneveden og ytterveden, og hogger i stedet av innerbarken og tar den med seg i den tro at han har funnet kjerneved. En forstandig mann ville da si at denne mannen har ikke greie på verken kjerneved, ytterved, innerbark, ytterbark, greiner eller blader, siden han overser både kjerneveden og ytterveden, og i stedet hogger av innerbarken og tar den med seg i den tro at han har funnet kjerneved. Og dermed går han glipp av den nytten han kunne hatt av kjerneveden. Det er som om en mann skulle gå ut for å finne noe kjerneved. Mens han går og ser seg om etter god kjerneved, får han øye på et stort tre. Men han overser kjerneveden og hogger i stedet av ytterveden og tar den med seg i den tro at han har funnet kjerneved. En forstandig mann ville da si at denne mannen har ikke greie på verken kjerneved, ytterved, innerbark, ytterbark, greiner eller blader, siden han overser kjerneveden og i stedet hogger av ytterveden og tar den med seg i den tro at han har funnet kjerneved. Og dermed går han glipp av den nytten han kunne hatt av kjerneveden. Det er som om en mann skulle gå ut for å finne noe kjerneved. Mens han går og ser seg om etter god kjerneved, får han øye på et stort tre. Han hogger kjerneveden og tar den med seg, fordi han vet det er kjerneved. En forstandig mann ville da si at denne mannen har greie på både kjerneved, ytterved, innerbark, ytterbark, greiner og blader, siden han hogger kjerneveden og tar den med seg fordi han vet det er kjerneved. Og dermed får han den nytten han kan ha av kjerneveden. Sett at en ung mann har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet fordi han tenkte følgende: *Jeg rammes av fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, jeg rammes av lidelser og blir overmannet av lidelser.”

Og han har tillit til at det kan gå an å finne en måte å gjøre slutt på alle disse lidelsene på. Som munk mottar han mange gaver og han blir høyt respektert. Dette gjør at han blir tilfreds og tror han har nådd målet, slik at han opphøyer seg selv og fornædler andre: *Jeg mottar mange gaver og er høyt respektert, men disse andre munkene er ukjente og duger ikke til stort!” De gavene og den respekten han mottar, gjør også at han ikke blir inspirert til å utvikle de andre aspektene av læren som er høyere og bedre, men blir doven og slapper av. Dette er som om en mann skulle gå ut for å finne noe kjerneved, brahman. Mens han går og ser seg om etter god kjerneved, får han øye på et stort tre. Men han overser kjerneveden, ytterveden, innerbarken og ytterbarken, og hogger i stedet av greiner og blader og tar disse med seg i den tro at han har funnet kjerneved. En forstandig mann ville da si at denne mannen har ikke greie på verken kjerneved, ytterved, innerbark, ytterbark, greiner eller blader, siden han overser både kjerneveden, ytterveden, innerbarken og ytterbarken, og heller hogger av greiner og blader og tar disse med seg i den tro at han har funnet kjerneved. Og dermed går han glipp av den nytten han kunne hatt av kjerneveden. Jeg sier at denne lignelsen beskriver denne mannen, brahman. Sett videre at en ung mann har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet fordi han tenkte følgende: *Jeg rammes av fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, jeg rammes av lidelser og blir overmannet av lidelser.” Og han har tillit til at det kan gå an å finne en måte å gjøre slutt på alle disse lidelsene på. Som munk mottar han mange gaver og han blir høyt respektert. Han blir glad, men tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv og fornædler andre av den grunn. De gavene og den respekten han mottar, gjør at han blir inspirert til å utvikle de andre aspektene av læren som er høyere og bedre, så han blir ikke doven og slapper ikke av. Han praktiserer iherdig og oppnår en god moral. Fordi han har oppnådd god moral, blir han glad og tror han har nådd målet, slik at han opphøyer seg selv og

fornedrer andre: *Jeg har en god moral og en fin karakter, men disse andre munkene har dårlig moral og dårlig karakter.” Den gode moralen han oppnår, gjør også at han ikke blir inspirert til å utvikle de andre aspektene av læren som er høyere og bedre, men blir doven og slapper av. Dette er som om en mann skulle gå ut for å finne noe kjerneved, brahman. Mens han går og ser seg om etter god kjerneved, får han øye på et stort tre. Men han overser kjerneveden, ytterveden og innerbarken, og hogger i stedet av ytterbarken og tar den med seg i den tro at han har funnet kjerneved. En forstandig mann ville da si at denne mannen har ikke greie på verken kjerneved, ytterved, innerbark, ytterbark, greiner eller blader, siden han overser både kjerneveden, ytterveden og innerbarken, og i stedet hogger av ytterbarken og tar den med seg i den tro at han har funnet kjerneved. Og dermed går han glipp av den nytten han kunne hatt av kjerneveden. Jeg sier at denne lignelsen beskriver denne mannen, brahman. Sett videre at en ung mann har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet fordi han tenkte følgende: *Jeg rammes av fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, jeg rammes av lidelser og blir overmannet av lidelser.” Og han har tillit til at det kan gå an å finne en måte å gjøre slutt på alle disse lidelsene på. Som munk mottar han mange gaver og han blir høyt respektert. Han blir glad, men tror ikke han har nådd målet. Han verken opphører seg selv og fornedrer andre av den grunn. De gavene og den respekten han mottar, gjør at han blir inspirert til å utvikle de andre aspektene av læren som er høyere og bedre, så han blir ikke doven og slapper ikke av. Han praktiserer iherdig og oppnår en god moral. Han blir glad, men tror ikke han har nådd målet. Han verken opphører seg selv og fornedrer andre av den grunn. Den gode moralen han har oppnådd, gjør at han blir inspirert til å utvikle de andre aspektene av læren som er høyere og bedre, så han blir ikke doven og slapper ikke av. Han praktiserer iherdig og oppnår dyp konsentrasjon. Fordi han har oppnådd dyp konsentrasjon, blir han glad og tror han har nådd målet, slik at han opphører seg selv og

Page - 297

fornedrer andre: *Jeg har oppnådd dyp konsentrasjon og samler sinnet om ett punkt, men disse andre munkene er ukonsentrerte og har flakkende sinn.” Den dype konsentrasjonen, gjør også at han ikke blir inspirert til å utvikle de andre aspektene av læren som er høyere og bedre, men blir doven og slapper av. Dette er som om en mann skulle gå ut for å finne noe kjerneved, brahman. Mens han går og ser seg om etter god kjerneved, får han øye på et stort tre. Men han overser kjerneveden og ytterveden, og hogger i stedet av innerbarken og tar den med seg i den tro at han har funnet kjerneved. En forstandig mann ville da si at denne mannen har ikke greie på verken kjerneved, ytterved, innerbark, ytterbark, greiner eller blader, siden han overser både kjerneveden og ytterveden, og i stedet hogger av innerbarken og tar den med seg i den tro at han har funnet kjerneved. Og dermed går han glipp av den nytten han kunne hatt av kjerneveden. Jeg sier at denne lignelsen beskriver denne mannen, brahman. Sett videre at en ung mann har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet fordi han tenkte følgende: *Jeg rammes av fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, jeg rammes av lidelser og blir overmannet av lidelser.” Og han har tillit til at det kan gå an å finne en måte å gjøre slutt på alle disse lidelsene på. Som munk mottar han mange gaver og han blir høyt respektert. Han blir glad, men tror ikke han har nådd målet. Han verken opphører seg selv og fornedrer andre av den grunn. De gavene og den respekten han mottar, gjør at han blir inspirert til å utvikle de andre aspektene av læren som er høyere og bedre, så han blir ikke doven og slapper ikke av. Han praktiserer iherdig og oppnår en god moral. Han blir glad, men tror ikke han har nådd målet. Han verken opphører seg selv og fornedrer andre av den grunn. Den gode moralen han har oppnådd, gjør at han blir inspirert til å utvikle de andre aspektene av læren som er høyere og bedre, så han blir ikke doven og slapper ikke av. Han praktiserer iherdig og oppnår dyp konsentrasjon. Han blir glad, men tror ikke han har nådd målet. Han verken opphører seg selv og fornedrer andre av den grunn. Page - 298

Den dype konsentrasjonen han har oppnådd, gjør at han blir inspirert til å utvikle de andre aspektene av læren som er høyere og bedre, så han blir ikke doven og slapper ikke av. Han praktiserer iherdig og oppnår klarsyn. Fordi han har oppnådd klarsyn, blir han glad og tror han har nådd målet, slik at han opphøyer seg selv og fornedrer andre: *Jeg vet og jeg ser, men disse andre munkene verken vet eller ser.” Klarsynet gjør også at han ikke blir inspirert til å utvikle de andre aspektene av læren som er høyere og bedre, men blir doven og slapper av. Det er som om en mann skulle gå ut for å finne noe kjerneved, brahman. Mens han går og ser seg om etter god kjerneved, får han øye på et stort tre. Men han overser kjerneveden og hogger i stedet av ytterveden og tar den med seg i den tro at han har funnet kjerneved. En forstandig mann ville da si at denne mannen har ikke greie på verken kjerneved, ytterved, innerbark, ytterbark, greiner eller blader, siden han overser kjerneveden og i stedet hogger av ytterveden og tar den med seg i den tro at han har funnet kjerneved. Og dermed går han glipp av den nytten han kunne hatt av kjerneveden. Jeg sier at denne lignelsen beskriver denne mannen, brahman. Sett videre at en ung mann har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet fordi han tenkte følgende: *Jeg rammes av fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, jeg rammes av lidelser og blir overmannet av lidelser.” Og han har tillit til at det kan gå an å finne en måte å gjøre slutt på alle disse lidelsene på. Som munk mottar han mange gaver og han blir høyt respektert. Han blir glad, men tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv og fornedrer andre av den grunn. De gavene og den respekten han mottar, gjør at han blir inspirert til å utvikle de andre aspektene av læren som er høyere og bedre, så han blir ikke doven og slapper ikke av. Han praktiserer iherdig og oppnår en god moral. Han blir glad, men tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv og fornedrer andre av den grunn. Den gode moralen han har oppnådd, gjør at han blir inspirert til å utvikle de andre aspektene av læren som er høyere og bedre, så han blir ikke doven og slapper ikke av. Page - 299

Han praktiserer iherdig og oppnår dyp konsentrasjon. Han blir glad, men tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv og fornedrer andre av den grunn. Den dype konsentrasjonen han har oppnådd, gjør at han blir inspirert til å utvikle de andre aspektene av læren som er høyere og bedre, så han blir ikke doven og slapper ikke av. Han praktiserer iherdig og oppnår klarsyn. Han blir glad, men tror ikke han har nådd målet. Han verken opphøyer seg selv og fornedrer andre av den grunn. Kunnskapen og innsikten han har oppnådd, gjør at han blir inspirert til å utvikle de andre aspektene av læren som er høyere og bedre, så han blir ikke doven og slapper ikke av. Og hvilke aspekter av læren er det som er høyere og bedre enn klarsyn? Det er når en munk isolerer seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Disse aspektene av læren er høyere og bedre enn klarsyn. Videre lar munken innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Disse aspektene av læren er høyere og bedre enn klarsyn. Videre søker ikke munken lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: *Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!" — og blir der. Disse aspektene av læren er høyere og bedre enn klarsyn. Videre gir munken slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Disse aspektene av læren er høyere og bedre enn klarsyn. Videre hever munken seg over enhver formbevissthet. Han føler ingen fysisk motstand, og reagerer ikke på sanseinntrykk. Han ser rommet som uendelig, og med dette går han inn på rommets uendelighet og blir der. Disse aspektene av læren er høyere og bedre enn klarsyn. Page - 300

Videre hever munken seg over rommets uendelighet. Han ser bevisstheten som uendelig, og med dette går han inn på bevissthetens uendelighet og blir der. Disse aspektene av læren er høyere og bedre enn klarsyn. Videre hever munken seg over bevissthetens uendelighet. Han ser at det ikke er noe som eksisterer, og med dette går han inn på intethet og blir der. Disse aspektene av læren er høyere og bedre enn klarsyn. Videre hever munken seg over intethet, og går inn på den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst. Disse aspektene av læren er høyere og bedre enn klarsyn. Videre hever munken seg over den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst, og bringer alle sanseintrykk og begreper til opphør, slik at han med visdom ser at alle hans mentale forurensninger blir utslettet. Disse aspektene av læren er høyere og bedre enn klarsyn. Det er som om en mann skulle gå ut for å finne noe kjerneved. Mens han går og ser seg om etter god kjerneved, får han øye på et stort tre. Han hogger kjerneveden og tar den med seg, fordi han vet det er kjerneved. Og dermed får han den nytten han kan ha av kjerneveden. Jeg sier at denne lignelsen beskriver denne mannen, brahman. Denne høyverdige livsførselen er altså ikke noe vi praktiserer for å oppnå gaver og respekt, brahman, ikke for å oppnå god moral, ikke for å oppnå dyp konsentrasjon og heller ikke for å oppnå klarsyn, munk. Men den urokkelige frigjøring av sinnet, det er den som er målet, det er den som er den høyverdige livsførselen, det er den som er kjerneveden og fullendelsen.” Da brahmanen Pirigalakoccha hørte dette, sa han: "Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt i deg, Gotama, i læren og i munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Gotama, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.”

IV. Den store avdelingen med samtalepar

Mahāyamakavagga 31. Den lille samtalen i Gosinga

Culagosingasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Nådika, bodde han i Mursteinshallen. På den tiden holdt munkene Anuruddha, Nandiya og Kimila til i en lund av sala-trær i Gosirigaskogen. En ettermiddag da Mesteren var ferdig med sin meditasjon, la han veien mot denne lunden i Gosirigaskogen.

Vaktmannen som hadde ansvar for lunden, fikk se ham og sa: "Ikke gå inn i denne lunden, munk, for der inne er det tre menn av god familie som prøver å finne seg selv. Så ikke forstyrr dem."

Anuruddha hørte dette, og sa: "Ikke sperr veien for Mesteren, min gode parkvokter. Det er læreren vår som har kommet." Så gikk Anuruddha bort til Nandiya og Kimila og sa til dem: *Kom her, mine venner! Mesteren har kommet! Læreren vår har kommet!" Så gikk alle tre i møte med Mesteren. En av dem tok kappen og bollen hans, den andre gjorde klar en sitteplass og den tredje satt fram vann til å vaske føttene. Så satte Mesteren seg ned på den plassen som var gjort klar for ham og vasket føttene sine. Da de tre munkene hadde hilst høflig på Mesteren, satte de seg ned sammen med ham. Så sa Mesteren: *Går det bra med dere, Anuruddha? Har dere det bra og får dere nok mat?" "Takk, Mester, vi har det bare bra, og vi mangler ikke mat." *QOg er dere gode venner og vel forlikte, Anuruddha? Lever dere sammen uten å krangle? Omgås dere like uanstrengt som melk blander seg med vann? Ser dere på

Page - 302

hverandre med vennlige blikk?” *Ja visst, Mester! Vi er gode venner og vel forlikte. Vi lever sammen uten å krangle, og omgås like uanstrengt som melk blander seg med vann. Vi ser på hverandre med vennlige blikk, Mester.” *Og hvordan gjør dere dette, Anuruddha?” *Jo, Mester, jeg tenker at jeg virkelig er heldig som kan praktisere det opphøyde liv sammen med slike venner! Både offentlig og privat tenker jeg vennlige tanker, uttaler vennlige ord og utfører vennlige handlinger overfor dem. Jeg velger å sette mine egne interesser til side og heller tenke på mine venners interesser. Så selv om vi har hver vår kropp, har vi samme sinn, Mester.” Nandiya og Kimila sa akkurat det samme, og de la til: *Derfor er vi gode venner og vel forlikte, Mester. Slik lever vi sammen uten å krangle, og omgås like uanstrengt som melk blander seg med vann. Vi ser på hverandre med vennlige blikk, Mester.” *Det er bra, munk, det er bra! Men praktiserer dere ivrig, flittig og iherdig?” *Ja visst, Mester! Vi praktiserer ivrig, flittig og iherdig.” *Og hvordan gjør dere dette, Anuruddha?” *Den av oss som kommer først tilbake fra matrunden i landsbyen, gjør klar sitteplasser og setter fram drikkevann, vaskevann og avfallsdunk. Sistemann som kommer tilbake, spiser den maten som er blitt til overs, hvis han har lyst på den. Hvis han ikke vil ha den, kaster han den der det ikke vokser noe, eller han kaster den i vannet der det ikke er noen levende vesener. Så rydder han bort sitteplassene, vannet og avfallsdunken og feier spisesalen. Den som ser at vannboller til drikke, vask eller toalettbruk er tomme, fyller dem. Hvis han ikke klarer det selv, vinker han til seg en av de andre. Vi gir hverandre tegn med hendene, Mester, men opprettholder taushet. Men hver femte natt setter vi oss sammen og snakker om læren. Slik praktiserer vi ivrig, flittig og iherdig.” *Det er bra, munk, det er bra! Men har dere oppnådd noen overmenneskelige tilstander mens dere praktiserer så ivrig, flittig og iherdig? Har dere oppnådd slik spesiell kunnskap og innsikt som de edle oppnår, og som gjør livet godt å leve?” "Hvordan kan vi vel unngå det, Mester? Vi isolerer oss fra både sansenytelser og

Page - 303

usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der så lenge vi har lyst. Slike overmenneskelige tilstander oppnår vi mens vi praktiserer ivrig, flittig og iherdig. Slik spesiell kunnskap og innsikt som de edle oppnår, oppnår vi, og det gjør livet godt å leve.” *Det er bra munk, det er bra! Men har dere gått forbi denne tilstanden og lagt den til ro, og oppnå en annen overmenneskelig tilstand som gjør livet godt å leve, med slik spesiell og kunnskap og innsikt som de edle oppnår?” *Hvordan kunne vi vel unngå det, Mester? Vi lar innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der så lenge vi har lyst. Slik går vi forbi den forrige tilstanden og oppnår slik spesiell kunnskap og innsikt som de edle oppnår, og det gjør livet godt å leve.” *Det er bra, munk, det er bra! Men har dere gått forbi denne tilstanden og lagt den til ro, og oppnå en annen overmenneskelig tilstand som gjør livet godt å leve, med slik spesiell og kunnskap og innsikt som de edle oppnår?” *Hvordan kunne vi vel unngå det, Mester? Videre søker vi ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler vi legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!* — og blir der så lenge vi har lyst. Slik går vi forbi den forrige tilstanden og oppnår slik spesiell kunnskap og innsikt som de edle oppnår, og det gjør livet godt å leve.” *Det er bra, munk, det er bra! Men har dere gått forbi denne tilstanden og lagt den til ro, og oppnå en annen overmenneskelig tilstand som gjør livet godt å leve, med slik spesiell og kunnskap og innsikt som de edle oppnår?” *Hvordan kunne vi vel unngå det, Mester? Videre gir vi slipp på velvære og lidelse. vi legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslukevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der så lenge vi har lyst. Slik går vi forbi den forrige tilstanden og oppnår slik spesiell kunnskap og innsikt som de edle oppnår, og det gjør

livet godt å leve.” *Det er bra, munker, det er bra! Men har dere gått forbi denne tilstanden og lagt den til ro, og oppnå en annen overmenneskelig tilstand som gjør livet godt å leve, med slik spesiell og kunnskap og innsikt som de edle oppnår?” *Hvordan kunne vi vel unngå det, Mester? Videre hever vi oss over enhver formbevissthet. Vi føler ingen fysisk motstand, og reagerer ikke på sanseinntrykk. Vi ser rommet som uendelig, og med dette går vi inn på rommets uendelighet og blir der så lenge vi har lyst. Slik går vi forbi den forrige tilstanden og oppnår slik spesiell kunnskap og innsikt som de edle oppnår, og det gjør livet godt å leve.” *Det er bra, munker, det er bra! Men har dere gått forbi denne tilstanden og lagt den til ro, og oppnå en annen overmenneskelig tilstand som gjør livet godt å leve, med slik spesiell og kunnskap og innsikt som de edle oppnår?” *Hvordan kunne vi vel unngå det, Mester? Videre hever vi oss over rommets uendelighet. Vi ser bevissthetens uendelighet og blir der så lenge vi har lyst. Slik går vi forbi den forrige tilstanden og oppnår slik spesiell kunnskap og innsikt som de edle oppnår, og det gjør livet godt å leve.” *Det er bra, munker, det er bra! Men har dere gått forbi denne tilstanden og lagt den til ro, og oppnå en annen overmenneskelig tilstand som gjør livet godt å leve, med slik spesiell og kunnskap og innsikt som de edle oppnår?” *Hvordan kunne vi vel unngå det, Mester? Videre hever vi oss over bevissthetens uendelighet. Vi ser at det ikke er noe som eksisterer, og med dette går vi inn på intethet og blir der så lenge vi har lyst. Slik går vi forbi den forrige tilstanden og oppnår slik spesiell kunnskap og innsikt som de edle oppnår, og det gjør livet godt å leve.” *Det er bra, munker, det er bra! Men har dere gått forbi denne tilstanden og lagt den til ro, og oppnå en annen overmenneskelig tilstand som gjør livet godt å leve, med slik spesiell og kunnskap og innsikt som de edle oppnår?” *Hvordan kunne vi vel unngå det, Mester? Videre hever vi oss over intethet, og går inn på den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst. så lenge vi har lyst. Slik går vi forbi den forrige tilstanden og oppnår slik spesiell kunnskap og innsikt som de edle

oppnår, og det gjør livet godt å leve.” *Det er bra, munker, det er bra! Men har dere gått forbi denne tilstanden og lagt den til ro, og oppnå en annen overmenneskelig tilstand som gjør livet godt å leve, med slik spesiell og kunnskap og innsikt som de edle oppnår?” *Hvordan kunne vi vel unngå det, Mester? Videre hever vi oss seg over den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst, og bringer alle sanseinntrykk og begreper til opphør, slik at vi med visdom ser at alle våre mentale forurensninger blir utslettet. Slik går vi forbi den forrige tilstanden og oppnår slik spesiell kunnskap og innsikt som de edle oppnår, og det gjør livet godt å leve. Og noen høyere eller bedre tilstand enn dette kan vi ikke se.” *Det er bra, munker, det er bra! For noen høyere eller bedre tilstand enn dette finnes ikke.” Deretter underviste, gledet, oppmuntret og inspirerte Mesteren dem med ord om læren, før han reiste seg og gikk. Anuruddha, Nandiya og Kimila fulgte Mesteren et stykke på vei. Så snudde de og gikk tilbake igjen. Nandiya og Kimila vendte seg mot Anuruddha og sa: "Har vi egentlig sagt deg at vi har oppnådd den og den tilstanden, slik at du kunne si til Mesteren at vi har utslettet våre mentale forurensninger?" *Nei, det har dere ikke gjort. Men jeg forsto at dere hadde oppnådd disse tilstandene. Og dessuten kom gudene og fortalte meg det. Det var derfor jeg svarte Mesteren slik jeg gjorde.” En ånd ved navn Digha Parajana gikk bort til Mesteren, hilste høflig på ham og ble stående ved siden av ham. Så sa han: *Vajjiene er heldige, de er virkelig heldige, som har besøk av en som har kommet fram til sannheten, en som selv har nådd den fullkomne oppvåkningen, og likeså for at disse tre unge mennene, Anuruddha, Nandiya og Kimila, holder til her!” Da jordåndene hørte dette, sa de seg enige, og dette utropt bredte seg videre til de fire store gudekongene, til de trettitre gudene, vektergudene, de lykkelige gudene, de gudene som liker å skape, de gudene som hersker over andres skaperverk og de gudene som ferdes i den store Brahmas nærhet, og alle sa: *Vajjiene er heldige, de er virkelig heldige, som har besøk av en som har

kommet fram til sannheten, en som selv har nådd den fullkomne oppvåkningen, og likeså for at disse tre unge mennene, Anuruddha, Nandiya og Kimila, holder til her!” Slik ble disse munkene der og da berømte helt opp til Brahmas verden. *Det er riktig, Digha, det er riktig! Hvis den familien som disse tre unge mennene kom fra da de forlot hjemmet og gikk ut i hjemløshet, vil huske disse tre unge mennene med glede, vil det være til langvarig nytte og glede for denne familien. Hvis den klanen, landsbyen, byen og det landet disse tre unge mennene kom fra da de forlot hjemmet og gikk ut i hjemløshet, vil huske disse tre unge mennene med glede, vil det være til langvarig nytte og glede for denne klanen, denne landsbyen, denne byen og dette landet. Hvis alle adelige, alle brahmaner, alle borgere og alle arbeidere vil huske disse tre unge mennene med glede, vil det være til langvarig nytte og glede for dem alle. Hvis hele verden med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker vil huske disse tre unge mennene med glede, vil det være til langvarig nytte og glede for dem alle.” Slik talte Mesteren, og ånden Digha Parajana gledet seg over Mesterens ord. Page - 307

32. Den store samtalen i Gosinga Mahågosingasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren var i en lund av sala-trær i Gosirigaskogen sammen med mange av sine fremste og eldste elever. Såriputta var der, og det samme var Moggallåna den store, Kassapa den store, Anuruddha, Revata og Ananda, samt mange andre av Mesterens fremste og eldste elever. En kveld da Moggallåna den store reiste seg fra sin meditasjon, gikk han bort til Kassapa den store og sa: "Skal vi gå bort til Såriputta og lytte til læren?" *Ja, la oss gjøre det," svarte Kassapa. Så la de veien bort til Såriputta, og Anuruddha slo følge med dem. Ananda fikk se dem, og han snudde seg til Revata og sa: *Der er det flere gode menn som går bortover mot Såriputta for å lytte til læren. Kom, Revata, så går vi dit, vi også." *Ja, det gjør vi, min venn," svarte Revata. Og dermed gikk også de bort til Såriputta for å lytte til læren. Såriputta fikk se at Revata og Ananda kom, og sa: *Kom hit, Ananda! Velkommen skal du være, du som er Mesterens følgesvenn og hjelper! Det er vakkert her i Gosingaskogen, månen lyser klart og sala-trærne blomstrer så det dufter helt guddommelig! Hva slags munk vil være til pryd for denne Gosingaskogen?" *Det er en munk som har hørt mye, som husker det han har hørt og som tar vare på det han har hørt, det vil si slike læresetninger som er vakre på begynnelsen, vakre på midten og vakre på slutten, som er hele og komplette både i form og innhold, og som forklarer hvordan man kan praktisere det opphøyde liv. Slike læresetninger har han hørt mange av og husker dem. Han tar vare på slike uttalelser, reflekterer over dem og forstår dem fullt ut. Han underviser de fire forsamlinger i læren og forklarer den godt og tydelig, Page - 308

slik at tilhørerne kan gripe tak i sine negative tendenser og rykke dem opp med roten, min venn Såriputta. En slik munk vil være til pryd for denne Gosingaskogen!” Da vendte Såriputta seg til Revata og sa: *Nå har Ananda besvart dette spørsmålet ut fra sine forutsetninger. Men nå spør jeg deg, Revata: Det er vakkert her i Gosingaskogen, månen lyser klart og sala-trærne blomstrer så det dufter helt guddommelig! Hva slags munk vil være til pryd for denne Gosingaskogen?” *Det er en munk som liker ensomhet og trives i ensomhet, som er ivrig etter å bringe sinnet sitt til ro og sitter i stadig meditasjonstilstand, en som har oppnådd innsikt og som taler vel om å være alene, min venn Såriputta. En slik munk vil være til pryd for denne Gosingaskogen!” Da vendte Såriputta seg til Anuruddha og sa: *Nå har Revata besvart dette spørsmålet ut fra sine forutsetninger. Men nå spør jeg deg, Anuruddha: Det er vakkert her i Gosirigaskogen, månen lyser klart og salatrærne blomstrer så det dufter helt guddommelig! Hva slags munk vil være til pryd for denne Gosingaskogen?” *Det er en munk som med rent, himmelsk og overmenneskelig syn ser ut over tusen verdener, slik som en mann med godt syn ville kunne se tusen hjulfelger hvis han sto oppe på toppen av et hus. På samme måte ser en munk med rent, himmelsk og overmenneskelig syn ut over tusen verdener, min venn Såriputta. En slik munk vil være til pryd for denne Gosirigaskogen!” Da vendte Såriputta seg til Kassapa den store og sa: *Nå har Anuruddha besvart dette spørsmålet ut fra sine forutsetninger. Men nå spør jeg deg, Kassapa: Det er vakkert her i Gosirigaskogen, månen lyser klart og salatrærne blomstrer så det dufter helt guddommelig! Hva slags munk vil være til pryd for denne Gosingaskogen?” *Det er en munk som selv bor i skogen og som taler vel om det å bo i skogen, en som selv lever av den maten han får i gave og som taler vel om å leve av den maten man får i gave, en som selv går med kappe sammensydd av filler og som taler vel om å gå med kappe sammensydd av filler, en som selv bare har tre kapper og som taler vel om

Page - 309

det å bare ha tre kapper, en som selv har få behov og som taler vel om det å ha få behov, en som selv er tilfreds og som taler vel om det å være tilfreds, en som selv er ubundet og som taler vel om det å være ubundet, en som selv er iherdig og som taler vel om det å være iherdig, en som selv har god moral og som taler vel om det å ha god moral, en som selv oppnår dyp konsentrasjon og som taler vel om det å oppnå dyp konsentrasjon, en som selv har visdom og som taler vel om det å ha visdom, en som selv har oppnådd frigjøring og som taler vel om det å oppnå frigjøring, en som selv har kunnskap og innsikt om frigjøring, og som taler vel om det å ha kunnskap og innsikt om frigjøring, min venn Såriputta. En slik munk vil være til pryd for denne Gosingaskogen!” Da vendte Såriputta seg til Moggallåna den store og sa: *Nå har Kassapa besvart dette spørsmålet ut fra sine forutsetninger. Men nå spør jeg deg, Moggallåna: Det er vakkert her i Gosingaskogen, månen lyser klart og salatrærne blomstrer så det dufter helt guddommelig! Hva slags munk vil være til pryd for denne Gosingaskogen?” *Det er når to munkers sitter og snakker sammen om den essensielle læren og utveksler spørsmål og svar med hverandre uten å bli trette av det, slik at samtalen deres virkelig utforsker læren. Slike munkers vil være til pryd for denne Gosirigaskogen!” Og Moggallåna den store fortsatte: *Nå har vi alle besvart dette spørsmålet, min venn Såriputta, hver av oss ut fra sine egne forutsetninger. Men nå spør vi deg, Såriputta: Det er vakkert her i Gosingaskogen, månen lyser klart og sala-trærne blomstrer så det dufter helt guddommelig! Hva slags munk vil være til pryd for denne Gosingaskogen?” *Det er en munk som har herredømme over sitt sinn — sinnet hans har ikke herredømme over ham. Den sinnstilstanden han ønsker å oppnå om morgenen, den oppnår han om morgenen. Den sinnstilstanden han ønsker å oppnå midt på dagen, den oppnår han midt på dagen. Og den sinnstilstanden han ønsker å oppnå om kvelden, den oppnår han om kvelden. Det er som når en konge eller minister har en kleskiste full av klær i forskjellige farger, Moggallåna. Da kan han iføre seg de klærne han vil om morgenen, han kan iføre seg de klærne han vil midt på dagen, og han kan iføre seg de klærne han vil om kvelden. Slik er det også med en munk som har herredømme over sitt

Page - 310

sinn — sinnet hans har ikke herredømme over ham. Den sinnstilstanden han ønsker å oppnå om morgenen, den oppnår han om morgenen. Den sinnstilstanden han ønsker å oppnå midt på dagen, den oppnår han midt på dagen. Og den sinnstilstanden han ønsker å oppnå om kvelden, den oppnår han om kvelden. En slik munk vil være til pryd for denne Gosingaskogen!” Og Såriputta fortsatte: *Nå har vi alle besvart dette spørsmålet, mine venner, hver av oss ut fra sine egne forutsetninger. La oss gå og fortelle dette til Mesteren. Det som han forklarer for oss, skal vi deretter legge oss på minne.” *Ja, la oss gjøre det,” svarte de andre. Så gikk de alle bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned. Da de hadde satt seg, sa Såriputta: *Jeg fikk se at Revata og Ānanda kom, Mester, og jeg sa: *Kom hit, Ānanda! Velkommen skal du være, du som er Mesterens følgesvenn og hjelper! Det er vakkert her i Gosingaskogen, månen lyser klart og sala-trærne blomstrer så det dufter helt guddommelig! Hva slags munk vil være til pryd for denne Gosingaskogen? Og Ānanda svarte: *’Det er en munk som har hørt mye, som husker det han har hørt og som tar vare på det han har hørt, det vil si slike læresetninger som er vakre på begynnelsen, vakre på midten og vakre på slutten, som er hele og komplette både i form og innhold, og som forklarer hvordan man kan praktisere det opphøyde liv. Slike læresetninger har han hørt mange av og husker dem. Han tar vare på slike uttalelser, reflekterer over dem og forstår dem fullt ut. Han underviser de fire forsamlinger i læren og forklarer den godt og tydelig, slik at tilhørerne kan gripe tak i sine negative tendenser og rykke dem opp med roten, min venn Såriputta. En slik munk vil være til pryd for denne Gosingaskogen!’” «Det er virkelig bra, Såriputta. Ānanda ga et meget godt svar. For Ānanda er en munk som har hørt mye, som husker det han har hørt og som tar vare på det han har hørt, det vil si slike læresetninger som er vakre på begynnelsen, vakre på midten og vakre på slutten, som er hele og komplette både i form og innhold, og som forklarer

Page - 311

hvordan man kan praktisere det opphøyde liv. Slike læresetninger har han hørt mange av og husker dem. Han tar vare på slike uttalelser, reflekterer over dem og forstår dem fullt ut. Han underviser de fire forsamlinger i læren og forklarer den godt og tydelig, slik at tilhørerne kan gripe tak i sine negative tendenser og rykke dem opp med roten.” "Etter at Ananda hadde sagt dette, Mester, vendte jeg meg til Revata og sa: *Nå har Ånanda besvart dette spørsmålet ut fra sine forutsetninger. Men nå spør jeg deg, Revata: Det er vakkert her i Gosingaskogen, månen lyser klart og sala-trærne blomstrer så det dufter helt guddommelig! Hva slags munk vil være til pryd for denne Gosingaskogen? Og Revata svarte: *Det er en munk som liker ensomhet og trives i ensomhet, som er ivrig etter å bringe sinnet sitt til ro og sitter i stadig meditasjonstilstand, en som har oppnådd innsikt og som taler vel om å være alene, min venn Sāriputta. En slik munk vil være til pryd for denne Gosingaskogen!”” *Det er virkelig bra, Sāriputta. Revata ga et meget godt svar. For Revata er en munk som liker ensomhet og trives i ensomhet, som er ivrig etter å bringe sinnet sitt til ro og sitter i stadig meditasjonstilstand, en som har oppnådd innsikt og som taler vel om å være alene.” "Etter at Revata hadde sagt dette, vendte jeg meg til Anuruddha og sa: *Nå har Revata besvart dette spørsmålet ut fra sine forutsetninger. Men nå spør jeg deg, Anuruddha: Det er vakkert her i Gosirigaskogen, månen lyser klart og salatrærne blomstrer så det dufter helt guddommelig! Hva slags munk vil være til pryd for denne Gosingaskogen? Og Anuruddha svarte: *'Det er en munk som med rent, himmelsk og overmenneskelig syn ser ut over tusen verdener, slik som en mann med godt syn ville kunne se tusen hjulfelger hvis han sto oppe på toppen av et hus. På samme måte ser en munk med rent, himmelsk og overmenneskelig syn ut over tusen verdener, min venn Sāriputta. En slik munk vil være til pryd for denne Gosingaskogen!”” *Det er virkelig bra, Sāriputta. Anuruddha ga et meget godt svar. For

Anuruddha er en munk som med rent, himmelsk og overmenneskelig syn ser ut over tusen verdener." "Etter at Anuruddha hadde sagt dette, vendte jeg meg til Kassapa den store og sa: *Nå har Anuruddha besvart dette spørsmålet ut fra sine forutsetninger. Men nå spør jeg deg, Kassapa: Det er vakkert her i Gosirigaskogen, månen lyser klart og salatrærne blomstrer så det dufter helt guddommelig! Hva slags munk vil være til pryd for denne Gosingaskogen?" Og Kassapa svarte: *Det er en munk som selv bor i skogen og som taler vel om det å bo i skogen, en som selv lever av den maten han får i gave og som taler vel om å leve av den maten man får i gave, en som selv går med kappe sammensydd av filler og som taler vel om å gå med kappe sammensydd av filler, en som selv bare har tre kapper og som taler vel om det å bare ha tre kapper, en som selv har få behov og som taler vel om det å ha få behov, en som selv er tilfreds og som taler vel om det å være tilfreds, en som selv er ubundet og som taler vel om det å være ubundet, en som selv er iherdig og som taler vel om det å være iherdig, en som selv har god moral og som taler vel om det å ha god moral, en som selv oppnår dyp konsentrasjon og som taler vel om det å oppnå dyp konsentrasjon, en som selv har visdom og som taler vel om det å ha visdom, en som selv har oppnådd frigjøring og som taler vel om det å oppnå frigjøring, en som selv har kunnskap og innsikt om frigjøring, og som taler vel om det å ha kunnskap og innsikt om frigjøring, min venn Sāriputta. En slik munk vil være til pryd for denne Gosingaskogen!" *Det er virkelig bra, Sāriputta. Kassapa ga et meget godt svar. For Kassapa er en munk som selv bor i skogen og som taler vel om det å bo i skogen, en som selv lever av den maten han får i gave og som taler vel om å leve av den maten man får i gave, en som selv går med kappe sammensydd av filler og som taler vel om å gå med kappe sammensydd av filler, en som selv bare har tre kapper og som taler vel om det å bare ha tre kapper, en som selv har få behov og som taler vel om det å ha få behov, en som selv er tilfreds og som taler vel om det å være tilfreds, en som selv er ubundet og som taler vel om det å være ubundet, en som selv er iherdig og som taler vel om det å være iherdig, Page - 313

en som selv har god moral og som taler vel om det å ha god moral, en som selv oppnår dyp konsentrasjon og som taler vel om det å oppnå dyp konsentrasjon, en som selv har visdom og som taler vel om det å ha visdom, en som selv har oppnådd frigjøring og som taler vel om det å oppnå frigjøring, en som selv har kunnskap og innsikt om frigjøring, og som taler vel om det å ha kunnskap og innsikt om frigjøring.” "Etter at Kassapa hadde sagt dette, vendte jeg meg til Moggallåna den store og sa: *Nå har Kassapa besvart dette spørsmålet ut fra sine forutsetninger. Men nå spør jeg deg, Moggallåna: Det er vakkert her i Gosinigaskogen, månen lyser klart og salatrærne blomstrer så det dufter helt guddommelig! Hva slags munk vil være til pryd for denne Gosinigaskogen?" Og Moggallåna svarte: *Det er når to munkers sitter og snakker sammen om den essensielle læren og utveksler spørsmål og svar med hverandre uten å bli trette av det, slik at samtalen deres virkelig utforsker læren. Slike munkers vil være til pryd for denne Gosinigaskogen!" *Det er virkelig bra, Sāriputta. Moggallåna ga et meget godt svar. For Moggallåna er en som snakker om læren." Da sa Moggallåna: *Da sa jeg til Sāriputta, Mester: *Nå har vi alle besvart dette spørsmålet, min venn Sāriputta, hver av oss ut fra sine egne forutsetninger. Men nå spør vi deg, Sāriputta: Det er vakkert her i Gosinigaskogen, månen lyser klart og sala-trærne blomstrer så det dufter helt guddommelig! Hva slags munk vil være til pryd for denne Gosinigaskogen?" Og Sāriputta svarte: "Det er en munk som har herredømme over sitt sinn — sinnet hans har ikke herredømme over ham. Den sinnstilstanden han ønsker å oppnå om morgenen, den oppnår han om morgenen. Den sinnstilstanden han ønsker å oppnå midt på dagen, den oppnår han midt på dagen. Og den sinnstilstanden han ønsker å oppnå om kvelden, den oppnår han om kvelden. Det er som når en konge eller minister har en kleskiste full av klær i forskjellige farger, Moggallåna. Da kan han iføre seg de klærne han vil om

Page - 314

morgenen, han kan iføre seg de klærne han vil midt på dagen, og han kan iføre seg de klærne han vil om kvelden. Slik er det også med en munk som har herredømme over sitt sinn — sinnet hans har ikke herredømme over ham. Den sinnstilstanden han ønsker å oppnå om morgenen, den oppnår han om morgenen. Den sinnstilstanden han ønsker å oppnå midt på dagen, den oppnår han midt på dagen. Og den sinnstilstanden han ønsker å oppnå om kvelden, den oppnår han om kvelden. En slik munk vil være til pryd for denne Gosingaskogen!” *Det er virkelig bra, Moggallåna. Såriputta ga et meget godt svar. For Såriputta er en munk som har herredømme over sitt sinn — sinnet hans har ikke herredømme over ham. Den sinnstilstanden han ønsker å oppnå om morgenen, den oppnår han om morgenen. Den sinnstilstanden han ønsker å oppnå midt på dagen, den oppnår han midt på dagen. Og den sinnstilstanden han ønsker å oppnå om kvelden, den oppnår han om kvelden.” Da spurte Såriputta: *Hvem ga det beste svaret, Mester?” *Dere svarte meget godt, alle sammen. Men nå skal dere høre hva slags munk jeg mener vil være til pryd for denne Gosingaskogen: Det er en munk som setter seg ned med korslagte bein etter at han har kommet tilbake fra matrunden og spist maten sin. Så holder han kroppen rak og fester oppmerksomheten framfor seg. Og han tenker: "Jeg reiser meg ikke opp igjen før mitt sinn er blitt fritt fra alle forurensninger og det ikke lenger involverer seg i alle slags ting." En slik munk vil være til pryd for denne Gosingaskogen, Såriputta!” Slik talte Mesteren, og de gledet seg over Mesterens ord.

Page - 315

33. Den store samtalen om gjeteren Mahågopalakasutta
Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg i
Anāthapindikas park Jetalunden i Sāvattṭhi. Der henvendte han seg
til munkene, og sa: *Munker!” *Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa:
*Det er elleve egenskaper som gjør en gjeter uskikket til å passe
kuene slik at flokken trives og vokser, munker. Hvilke elleve? Det er
hvis en gjeter ikke forstår seg på materielle former, ikke forstår seg
på kjennetegn, ikke fjerner flueegg, ikke kan behandle sår, ikke
omgir seg med røyk, ikke kjenner vadestedene, ikke kjenner
drikkeplassene, ikke kjenner veien, ikke kjenner beitene, melker
kuene helt tørre og ikke viser respekt for lederoksene i flokken. Hvis
en gjeter har disse elleve egenskapene, er han uskikket til å passe
kuene slik at flokken trives og vokser. På samme måte er det elleve
egenskaper som gjør en munk uskikket til å få framgang, vekst og
utvikling i denne læren og disiplinen. Hvilke elleve? Det er hvis en
munk ikke forstår seg på materielle former, ikke forstår seg på
kjennetegn, ikke fjerner flueegg, ikke kan behandle sår, ikke omgir
seg med røyk, ikke kjenner vadestedene, ikke kjenner
drikkeplassene, ikke kjenner veien, ikke kjenner beitene, melker
kuene helt tørre og ikke viser respekt for eldre og erfarne munker
med lang ansiennitet, slik som er som fedre og ledere for
munkefellesskapet. Hva vil det si at en munk ikke forstår seg på
materielle former? Det er når han ikke forstår og ser materielle
former for hva de er, og ikke vet at de består av fire
grunnegenskaper med tilhørende underegenskaper. Da forstår han
seg ikke på materielle former. Hva vil det si at en munk ikke forstår
seg på kjennetegn? Det er når han ikke ser

Page - 316

som det er at en dåre kjennetegnes av sine handlinger og en vismann kjennetegnes av sine handlinger. Da forstår han seg ikke på kjennetegn. Hva vil det si at en munk ikke fjerner flueegg? Det er når han godtar at det oppstår sanselige tanker uten å fjerne dem, fordrive dem eller gjøre slutt på dem så de forsvinner. Det er når han godtar at det oppstår tanker om å skade andre, uten å fjerne dem, fordrive dem eller gjøre slutt på dem så de forsvinner. Det er når han godtar at det oppstår tanker om vold uten å fjerne dem, fordrive dem eller gjøre slutt på dem så de forsvinner. Det er når han godtar at det oppstår dårlige og usunne sinnstilstander uten å fjerne dem, fordrive dem eller gjøre slutt på dem så de forsvinner. Da fjerner han ikke flueegg. Hva vil det si at en munk ikke kan behandle sår? Når han ser en synlig form med øyet sitt, griper han etter helheten som objekt og etter de enkelte detaljer. Selv om dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på synssansen sin, går han ikke inn for å passe på den. Han vokter ikke synssansen sin og passer ikke på den. Og likedan når han hører en lyd med øret sitt, eller fornemmer en duft med nesa, eller kjenner en smak på tunga, eller føler en berøring mot kroppen, eller når han fornemmer en ide med sinnet, da griper han etter helheten som objekt og etter de enkelte detaljer. Selv om dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på sinnets sans, går han ikke inn for å passe på den. Han vokter ikke sinnets sans, og passer ikke på den. Da kan han ikke behandle sår. Hva vil det si at en munk ikke omgir seg med røyk? Det er når han ikke underviser andre nøyte i den læren han har hørt og praktisert. Da omgir han seg ikke med røyk. Hva vil det si at en munk ikke kjenner vadestedene? Det er når han ikke fra tid til annen går bort til de munkene som har hørt mye, som bevarer tradisjonene, læren, disiplinreglene og huskelistene og stiller dem spørsmål. Han spør dem ikke: *Hvordan skal jeg forstå dette? Hva er meningen med dette?" Da får han ikke svar på problemene sine, han får ikke forklaring på det som er vanskelig, og han får ikke noen løsning på slike punkter i læren som han er usikker på. Da kjenner han ikke vadestedene. Hva vil det si at en munk ikke kjenner drikkeplassene? Det er når han ikke får

noen forståelse av meningen med den læren og den disiplinen som han som er kommet fram til sannheten, legger fram. Han får ikke noen forståelse av læren og han får ikke oppleve den gleden som læren gir. Da kjenner han ikke drikkeplassene. Hva vil det si at en munk ikke kjenner veien? Det er når han ikke fullt ut forstår den edle åttedelte veien. Da kjenner han ikke veien. Hva vil det si at en munk ikke kjenner beitene? Det er når han ikke fullt ut forstår de fire hovedområdene for oppmerksomheten. Da kjenner han ikke beitene. Hva vil det si at en munk melker kuene helt tørre? Det er når han tar imot innbydelser fra familier som støtter ham, og ikke kjenner noe måtehold i å motta kapper, mat, bolig og medisiner fra dem. Da melker han kuene helt tørre. Hva vil det si at en munk ikke viser respekt for eldre og erfarne munkers med lang ansiennitet, slik som er som fedre og ledere for munkefellesskapet? Det er når han ikke handler vennlig overfor dem, verken privat eller offentlig. Det er når han ikke taler vennlig til dem og heller ikke tenker vennlig om dem, verken privat eller offentlig. Da viser han ikke respekt for eldre og erfarne munkers med lang ansiennitet, slik som er som fedre og ledere for munkefellesskapet Disse elleve egenskapene gjør en munk skikket til å få framgang, vekst og utvikling i denne læren og disiplinen. Det er elleve egenskaper som gjør en gjeter skikket til å passe kuene slik at flokken trives og vokser, munkers. Hvilke elleve? Det er hvis en gjeter forstår seg på materielle former, forstår seg på kjennetegn, fjerner flueegg, kan behandle sår, omgir seg med røyk, kjenner vadestedene, kjenner drikkeplassene, kjenner veien, kjenner beitene, lar være å melke kuene helt tørre og viser respekt for lederoksene i flokken. Hvis en gjeter har disse elleve egenskapene, er han skikket til å passe kuene slik at flokken trives og vokser. På samme måte er det elleve egenskaper som gjør en munk skikket til å få framgang, vekst og utvikling i denne læren og disiplinen. Hvilke elleve? Det er hvis en munk forstår seg på materielle former, forstår seg på kjennetegn, fjerner flueegg, kan behandle sår, omgir seg med røyk, kjenner vadestedene, kjenner drikkeplassene, kjenner veien, kjenner beitene, lar være å melke kuene helt tørre og viser respekt for eldre og erfarne munkers med lang ansiennitet, slik som er som fedre og

ledere for munkefellesskapet. Hva vil det si at en munk forstår seg på materielle former? Det er når han forstår og ser materielle former for hva de er, og vet at de består av fire grunnegenskaper med tilhørende underegenskaper. Da forstår han seg på materielle former. Hva vil det si at en munk forstår seg på kjennetegn? Det er når han ser som det er at en dåre kjennetegnes av sine handlinger og en vismann kjennetegnes av sine handlinger. Da forstår han seg på kjennetegn. Hva vil det si at en munk fjerner flueegg? Det er når han ikke godtar at det oppstår sanselige tanker uten å fjerne dem, fordrive dem eller gjøre slutt på dem så de forsvinner. Det er når han ikke godtar at det oppstår tanker om å skade andre, uten å fjerne dem, fordrive dem eller gjøre slutt på dem så de forsvinner. Det er når han ikke godtar at det oppstår tanker om vold uten å fjerne dem, fordrive dem eller gjøre slutt på dem så de forsvinner. Det er når han ikke godtar at det oppstår dårlige og usunne sinnstilstander uten å fjerne dem, fordrive dem eller gjøre slutt på dem så de forsvinner. Da fjerner han flueegg. Hva vil det si at en munk kan behandle sår? Når han ser en synlig form med øyet sitt, griper han verken etter helheten som objekt eller etter de enkelte detaljer. Siden dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på synssansen sin, går han inn for å passe på den. Han vokter synssansen sin og passer på den. Og likedan når han hører en lyd med øret sitt, eller fornemmer en duft med nesa, eller kjenner en smak på tunga, eller føler en berøring mot kroppen, eller når han fornemmer en ide med sinnet, da griper han verken etter helheten som objekt eller etter de enkelte detaljer. Siden dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på sinnets sans, går han inn for å passe på den. Han vokter sinnets sans og passer på den. Da kan han behandle sår. Hva vil det si at en munk omgir seg med røyk? Det er når han underviser andre nøye i den læren han har hørt og praktisert. Da omgir han seg med røyk. Hva vil det si at en munk kjenner vadestedene? Det er når han fra tid til annen går bort til de munkene som har hørt mye, som bevarer tradisjonene, læren, disiplinreglene og huskelistene og stiller dem spørsmål. Han spør dem: "Hvordan skal jeg forstå dette? Hva er meningen med dette?" Da får han svar på problemene sine, han får

forklaring på det som er vanskelig, og han får løsningen på slike punkter i læren som han er usikker på. Da kjenner han vadestedene. Hva vil det si at en munk kjenner drikkeplassene? Det er når han forstår meningen med den læren og den disiplinen som han som er kommet fram til sannheten, legger fram. Han forstår læren og han får oppleve den gleden som læren gir. Da kjenner han drikkeplassene. Hva vil det si at en munk kjenner veien? Det er når han fullt ut forstår den edle åttedelte veien. Da kjenner han veien. Hva vil det si at en munk kjenner beitene? Det er når han fullt ut forstår de fire hovedområdene for oppmerksomheten. Da kjenner han beitene. Hva vil det si at en munk lar være å melke kuene helt tørre? Det er når han tar imot innbydelser fra familier som støtter ham, og viser måtehold i å motta kapper, mat, bolig og medisiner fra dem. Da lar han være å melke kuene helt tørre. Hva vil det si at en munk viser respekt for eldre og erfarne munker med lang ansiennitet, slik som er som fedre og ledere for munkefellesskapet? Det er når han handler vennlig overfor dem, både privat eller offentlig. Det er når han taler vennlig til dem og tenker vennlig om dem, både privat eller offentlig. Da viser han respekt for eldre og erfarne munker med lang ansiennitet, slik som er som fedre og ledere for munkefellesskapet Disse elleve egenskapene gjør en munk skikket til å få framgang, vekst og utvikling i denne læren og disiplinen.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 320

34. Den lille samtalen om gjeteren Culagopålakasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i vajjlenes land, oppholdt han seg i Ukkacelå ved bredden av Ganges. Der talte Mesteren til munkene og sa: *Munker!* *Ja vel, Mester,* svarte munkene. Mesteren sa: *Det var en gang en uforstandig gjeter fra Magadha som førte kveget sitt over Ganges i Suvideha et sted der det ikke var noe vadested, og dette gjorde han helt på slutten av regntiden, uten å undersøke verken den bredden han sto på eller den andre bredden. Kuene klumpet seg sammen midt ute i elva, og der gikk de under og druknet. Hvorfor skjedde dette? Jo, fordi denne uforstandige gjeteren fra Magadha førte kuene sine over Ganges i Suvideha et sted der det ikke var noe vadested, og dette gjorde han helt på slutten av regntiden, uten å undersøke verken den bredden han sto på eller den andre bredden. Slik er det også med de munkene eller brahmanene som verken har greie på denne verden eller den neste, verken hva som er Måras rike eller hva som ikke er Måras rike, eller hva som er dødens rike eller hva som ikke er dødens rike. De som mener at slike folk er verdt å lytte til eller feste tillit til, vil påføre seg selv skade og lidelse i lang tid framover. Men så var det også en gang en forstandig gjeter fra Magadha som førte kuene sine over Ganges i Suvideha helt på slutten av regntiden. Først undersøkte han den bredden han sto på, og deretter undersøkte han den andre bredden. Så førte han kveget over der det var et vadested. Først førte han de gamle lederoksene over, og de krysset strømmen i Ganges og kom trygt over til den andre bredden. Så førte han de sterkeste av kuene og oksekalvene over, og de krysset også strømmen i Ganges og kom trygt over til

Page - 321

den andre bredden. Så førte han de yngre kalvene og kvigene over, og de krysset også strømmen i Ganges og kom trygt over til den andre bredden. Så førte han de svakeste kalvene over, og de krysset også strømmen i Ganges og kom trygt over til den andre bredden. Til og med en nyfødt kalv fulgte morens rauting og kom trygt over. Og hvorfor? Fordi den forstandige gjeteren fra Magadha undersøkte begge breddene og fant et vadested før han førte kuene over Ganges. Slik er det også med de munkene eller brahmanene som har greie på både denne verden og den neste, både hva som er Måras rike og hva som ikke er Måras rike, og hva som er dødens rike og hva som ikke er dødens rike. De som mener at slike folk er verdt å lytte til eller feste tillit til, vil skaffe seg nytte og glede i lang tid framover. De gamle lederoksene som krysset strømmen i Ganges og kom trygt over til den andre bredden, kan sammenlignes med munkar som er arahanter og har gjort slutt på sinnets forurensninger, gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg børa, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og nådd frihet gjennom fullkommen forståelse. Etter døden krysser de strømmen og kommer trygt over til den andre bredden. De sterkeste av kuene og oksekalvene som krysset strømmen i Ganges og kom trygt over til den andre bredden, kan sammenlignes med de munkene som har utslettet de fem bindingene som binder oss til denne verden, slik at de blir gjenfødt spontant i en annen verden og når parinibbana der, uten å vende tilbake til denne verden. Etter døden krysser også de strømmen og kommer trygt over til den andre bredden. De yngre kalvene og kvigene som krysset strømmen i Ganges og kom trygt over til den andre bredden, kan sammenlignes med de munkene som har utslettet de tre bindingene og svekket begjær, hat og uvitenhet, slik at de kommer bare én gang tilbake til denne verden, der de skal gjøre slutt på lidelsen. Etter døden krysser også de strømmen og kommer trygt over til den andre bredden. De svakeste kalvene som krysset strømmen i Ganges og kom trygt over til den andre bredden, kan sammenlignes med de munkene som har utslettet de tre bindingene, som har gått ut i strømmen og ikke kan falle tilbake, men er på sikker vei mot fullkommen oppvåkning. Etter døden krysser også de strømmen og kommer trygt over til den andre bredden. Page - 322

Den nyfødte kalven som fulgte morens rauting og krysset strømmen i Ganges og kom trygt over til den andre bredden, kan sammenlignes med de munkene som følger læren ut fra tillit. Etter døden krysser også de strømmen og kommer trygt over til den andre bredden. Jeg har greie på både denne verden og den neste, munk, både hva som er Måras rike og hva som ikke er Måras rike, og hva som er dødens rike og hva som ikke er dødens rike. De som mener at jeg er verdt å lytte til eller feste tillit til, vil skaffe seg nytte og glede i lang tid framover.” Slik talte Mesteren. Deretter la han til: *Han som har nådd den fullkomne oppvåkning, som kjenner verden og har forstått den, har tydelig forklart både denne verden og den neste, Måras og dødens velde, og der hvor de ikke har noen makt. Nå er døren åpnet til det som ikke kan dø, til trygghet og nibbana. Den ondes strøm er brutt, den er knust og gjort til intet. Gled dere nå, dere munk, for dere vil finne veien til trygghet!”

Page - 323

35. Den lille samtalen med Saccaka Culasaccakasutta Slik har jeg hørt det: En gang bodde Mesteren i huset med de spisse gavlene i Storskogen ved Vesali. På den tiden bodde jainen Saccaka i Vesali. Han var en ivrig debattant som utga seg for å være en vismann, og mange mente at han var en hellig mann. Han sa til folk i Vesali: *Jeg ser ikke noen filosof eller brahman, ingen folkelærere med stor tilslutning som har grunnlagt et fellesskap, nei, ikke engang noen arahant som selv har oppnådd den fullkomne oppvåkning, som ikke ville komme til å skjelve og svette i en debatt med meg. Selv en død trestokk ville komme til å skjelve og svette hvis jeg hadde begynt å debattere med den, så hvordan skal da et menneske kunne stå seg imot meg?” Så var det en morgen da munken Assaji hadde stått opp, kledd på seg, tatt bollen sin og gått inn til Vesali for å motta matgaver. Jainen Saccaka vandret rundt inne byen, og han fikk øye på Assaji. Han gikk bort og hilste på ham, og de snakket høflig med hverandre. Etter en stund sa Saccaka: *Hvordan underviser filosofen Gotama sine elever, Assaji? Hvordan blir filosofen Gotamas lære vanligvis utlagt for dem?” *Mesteren underviser elevene sine slik, og slik blir Mesterens lære vanligvis utlagt for dem: Materielle former er forgjengelige, følelser er forgjengelige, identifikasjoner er forgjengelige, reaksjoner er forgjengelige og den skjelnende bevissthet er forgjengelig. Materielle former er ikke oss selv, følelser er ikke oss selv, identifikasjoner er ikke oss selv, reaksjoner er ikke oss selv og den skjelnende bevissthet er ikke oss selv. Alt som er sammensatt er forgjengelig, og alle fenomener er uten noe selv. Slik underviser Mesteren elevene sine, Aggivessana, og slik blir Mesterens lære vanligvis utlagt for dem.” *Det er ille å høre at filosofen Gotama sier noe slikt, Assaji. Kanskje jeg kunne møte filosofen Gotama til en samtale et sted, en gang det passer? Så skal jeg nok få ham Page - 324

bort fra denne skadelige oppfatningen.” Akkurat da satt fem hundre licchavier i forsamlingssalen i forbindelse med en eller annen sak. Jainen Saccaka gikk bort til licchaviene og sa: *Kom her, mine herrer licchavier, kom her! I dag skal jeg ha en samtale med filosofen Gotama! Hvis Gotama hevder det som en munk ved navn Assaji har sagt, skal jeg filleriste ham med argumentene mine akkurat som en sterk man skulle ta ei langhåret geit i ragget og fillerister den. Jeg skal slenge ham fram og tilbake med argumentene mine slik en ølbrygger som senker bryggeketet sitt ned i vann og holder det i begge hankene, slenger det fram og tilbake for å skylle det. Jeg skal vri og kryste ham med argumentene mine slik en kraftig ølbrygger vrir og kryster en filterklut. Jeg skal herje med ham med argumentene mine slik en seksti år gammel elefant herjer med et tøyestykke i vannet. Så kom her, mine herrer licchavier, kom her! I dag skal jeg ha en samtale med filosofen Gotama!” Da var det noen licchavier som sa: "Hvordan kan vel filosofen Gotama gjendrive jainen Saccakas argumenter? Det blir nok Saccaka som gjendriver Gotamas argumenter!" Andre licchavier sa: *Hvordan kan vel jainen Saccaka gjendrive Mesterens argumenter? Det blir nok Mesteren som gjendriver Saccakas argumenter!" Deretter gikk jainen Saccaka sammen med de fem hundre licchaviene til huset med de spisse gavlene 1 Storskogen. Da de kom dit, var det mange munkere som vandret fram og tilbake ute i det fri. Saccaka gikk bort til dem og spurte: *Hvor er Gotama, mine herrer? Vi vil gjerne treffe ham." *Mesteren har gått inn i Storskogen, Aggivessana. Der tilbringer han dagen med å sitte ved foten av et tre." Dermed gikk jainen Saccaka og den store flokken av licchavier inn i Storskogen dit hvor Mesteren satt. Da de kom bort til ham, snakket de høflig med Mesteren og satte seg ned hos ham. Noen av licchaviene hilste ham ærbødig og satte seg ned, andre hilste høflig på ham før de satte seg, og noen hilste ham med løftede, sluttende hender og satte seg deretter ned. Andre presenterte seg før de satte seg, og atter andre satte seg uten å si

Page - 325

noe. Da alle hadde satt seg, sa Saccaka: *Jeg vil gjerne spørre deg om noe, Gotama, hvis du tillater det.” «Spør om hva du vil, Aggivessana.” *Hvordan underviser du elevene dine, Gotama? Hvordan blir læren din vanligvis utlagt for dem?” *Jeg underviser elevene mine slik, og slik blir min lære vanligvis utlagt for dem: Materielle former er forgjengelige, følelser er forgjengelige, identifikasjoner er forgjengelige, reaksjoner er forgjengelige og den skjelnende bevissthet er forgjengelig. Materielle former er ikke oss selv, følelser er ikke oss selv, identifikasjoner er ikke oss selv, reaksjoner er ikke oss selv og den skjelnende bevissthet er ikke oss selv. Alt som er sammensatt er forgjengelig, og alle fenomener er uten noe selv. Slik underviser jeg elevene mine, Aggivessana, og slik blir min lære vanligvis utlagt for dem.” *Det får meg til å tenke på en lignelse, Gotama.” ”La oss få høre, Aggivessana,” sa Mesteren. *Det er som når forskjellige slags planter vokser, blir store og modnes, Gotama. De er alle avhengige av jorden og basert på jorden. På den måten vokser plantene, blir store og modnes. Og det er som når man utfører forskjellige anstrengende handlinger, Gotama. Alle slike handlinger er også avhengige av jorden og basert på jorden. Det er slik man utfører anstrengende handlinger. På samme måte vil en person som har materielle former som sitt selv, som er basert på materielle former, utføre handlinger som gir gode eller dårlige resultater. En person som har følelser som sitt selv, som er basert på følelser, utfører handlinger som gir gode eller dårlige resultater. En person som har identifikasjoner som sitt selv, som er basert på identifikasjoner, utfører handlinger som gir gode eller dårlige resultater. En person som har reaksjoner som sitt selv, som er basert på reaksjoner, utfører handlinger som gir gode eller dårlige resultater. En person som har den skjelnende bevissthet som sitt selv, som er basert på den skjelnende bevissthet, utfører handlinger som gir gode eller dårlige resultater.” «Sier du da at materielle former er mitt selv, følelser er mitt selv, identifikasjoner er mitt selv, reaksjoner er mitt selv og den skjelnende bevissthet er mitt selv, Aggivessana” Page - 326

*Ja, Gotama. Jeg sier at materielle former er mitt selv, følelser er mitt selv, identifikasjoner er mitt selv, reaksjoner er mitt selv og den skjelnende bevissthet er mitt selv. Og det samme gjør alle de andre her.” "Hva har alle de andre med deg å gjøre, Aggivessana? Du får nøye deg med å forklare hva du selv mener.”

*Vel, jeg mener nå dette, Gotama, at materielle former er mitt selv, følelser er mitt selv, identifikasjoner er mitt selv, reaksjoner er mitt selv og den skjelnende bevissthet er mitt selv.” *Da vil jeg stille deg et motspørsmål, Aggivessana, så kan du svare som du synes best. Hva mener du om dette, Aggivessana: En salvet konge av adelslekt, som for eksempel kong Pasenadi av Kosala eller kong Ajātasattu Vedehiputta av Magadha, har han makt innenfor riket sitt til å henrette dem som fortjener det, konfiskere eiendommene til dem som fortjener det, og utvise dem som fortjener det?” "Ja, en slik makt har de, Gotama. Vi ser jo til og med i republikker som Vajji og Malla, at de har makt innenfor riket sitt til å henrette dem som fortjener det, konfiskere eiendommene til dem som fortjener det, og utvise dem som fortjener det. Så en salvet konge av adelslekt, som for eksempel kong Pasenadi av Kosala eller kong Ajātasattu Vedehiputta av Magadha, har jo desto større makt innenfor riket sitt til å henrette dem som fortjener det, konfiskere eiendommene til dem som fortjener det, og utvise dem som fortjener det. En slik makt har de, Gotama, og det fortjener de å ha.” *Hva mener du da om dette, Aggivessana: Siden du sier at materielle former er deg selv, har du da makt til å bestemme hvordan den materielle formen din skal være eller ikke være?” Saccaka svarte ikke. Mesteren spurte ham om igjen: *Hva mener du da om dette, Aggivessana: Siden du sier at materielle former er deg selv, har du da makt til å bestemme hvordan den materielle formen din skal være eller ikke være?” Saccaka sa fortsatt ikke et ord. Mesteren sa: «Svar nå, Aggivessana, dette er ikke tiden for taushet! Den som ikke svarer når en som er kommet fram stiller et rettmessig spørsmål for tredje gang, han får hodet p > > sprengt i sju biter

Akkurat da svevde tordenguden oppe i lufta over Saccaka med en kjempemessig jernkile i handa. Den var så varm at flammer og gnister sprutet av den, og han tenkte: *Hvis ikke denne jainen Saccaka svarer Mesteren når han stiller ham et rettmessig spørsmål for tredje gang, skal jeg sprengre hodet hans i småbiter!” Både Mesteren og Saccaka kunne se ham. Ved synet av tordenguden ble Saccaka så skrekkslagen og redd at hårene reiste seg på ham. Han huket seg ned ved siden av Mesteren for å søke tilflukt, redning og beskyttelse hos ham, og sa: «Spør meg en gang til, Gotama, så skal jeg svare.” *Hva mener du da om dette, Aggivessana: Siden du sier at materielle former er deg selv, har du da makt til å bestemme hvordan den materielle formen din skal være eller ikke være?” *Nei, Gotama.” *Men tenk deg bedre om før du svarer, Aggivessana, for det du sa sist, stemmer ikke med det du sa først, og det du sa først, stemmer ikke med det du sa sist. Hva mener du da om dette, Aggivessana: Siden du sier at følelsene er deg selv, har du da makt til å bestemme hvordan følelsene dine skal være eller ikke være?” *Nei, Gotama.” *Men tenk deg bedre om før du svarer, Aggivessana, for det du sa sist, stemmer ikke med det du sa først, og det du sa først, stemmer ikke med det du sa sist. Hva mener du da om dette, Aggivessana: Siden du sier at identifikasjonene er deg selv, har du da makt til å bestemme hvordan identifikasjonene dine skal være eller ikke være?” *Nei, Gotama.” *Men tenk deg bedre om før du svarer, Aggivessana, for det du sa sist, stemmer ikke med det du sa først, og det du sa først, stemmer ikke med det du sa sist. Hva mener du da om dette, Aggivessana: Siden du sier at reaksjonene er deg selv, har du da makt til å bestemme hvordan reaksjonene dine skal være eller ikke være?” *Nei, Gotama.” *Men tenk deg bedre om før du svarer, Aggivessana, for det du sa sist, stemmer ikke med det du sa først, og det du sa først, stemmer ikke med det du sa sist. Hva mener du da om dette, Aggivessana: Siden du sier at den skjelnende bevissthet er deg selv, har

du da makt til å bestemme hvordan den skjelnende bevisstheten din skal være eller ikke være?” *Nei, Gotama.” *Men tenk deg bedre om før du svarer, Aggivessana, for det du sa sist, stemmer ikke med det du sa først, og det du sa først, stemmer ikke med det du sa sist. Hva mener du da om dette, Aggivessana: Er materielle former evige eller foranderlige?” *Foranderlige, Gotama.” *Men det som er foranderlig, innebærer det lidelse eller lykke?” *Lidelse, Gotama.” *Men det som er foranderlig, som innebærer lidelse og som vil komme til å gå til grunne — er det fornuftig å si at *dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv?” *Nei, Gotama.” *Hva mener du da om dette, Aggivessana: Er følelser, identifikasjoner, reaksjoner eller skjelnende bevissthet evige eller foranderlige?” *Foranderlige, Gotama.” *Men det som er foranderlig, innebærer det lidelse eller lykke?” *Lidelse, Gotama.” *Men det som er foranderlig, som innebærer lidelse og som vil komme til å gå til grunne — er det fornuftig å si at *dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv?” *Nei, Gotama.” *Hva mener du da om dette, Aggivessana: Hvis noen holder fast på lidelsen, klamrer seg til lidelsen og tviholder på lidelsen og sier at "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv" — kan han da gjennomskue lidelsen selv eller leve et liv der han har sluppet taket i lidelsen?” *Nei, Gotama. Hvordan kan vel det være mulig?” «Så hva mener du da om dette, Aggivessana: Når det altså er slik, er da ikke du en som holder fast på lidelsen, klamrer seg til lidelsen og tviholder på lidelsen og sier at *dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv?” *Jo, Gotama. Hvordan kan det vel være annerledes?” *Det er som om en mann skulle ta en skarp øks og gå ut i skogen for å finne kjerneved, Aggivessana. Der får han øye på et stort, rett og kjempehøyt banantre. Han Page - 329

hogger det av ved roten, hogger toppen av den og ruller ut bladene. Men når han har rullet ut bladene, finner han ikke engang noe ytterved, for ikke å snakke om kjerneved. Slik er det med deg også,, Aggivessana. Når jeg tar fatt i det du har sagt og spør deg grundig ut om det, viser det seg at du er tom, uten innhold og uten mening. For i forsamlingen i Vesåli sa du dette: *Jeg ser ikke noen filosof eller brahman, ingen folkelærer med stor tilslutning som har grunnlagt et fellesskap, nei, ikke engang noen arahant som selv har oppnådd den fullkomne oppvåkning, som ikke ville komme til å skjelve og svette i en debatt med meg. Selv en død trestokk ville komme til å skjelve og svette hvis jeg hadde begynt å debattere med den, så hvordan skal da et menneske kunne stå seg imot meg?" Men nå renner svetten nedover pannen din, så kappen din er gjennomvåt og det er til og med vått på bakken rundt deg. Jeg, derimot, svetter ikke det minste." Og Mesteren viste fram den gylne kroppen sin til forsamlingen. Jainen Saccaka, derimot, satt taus og skamfull med hengende skuldrer og hode, og furtet uten å vite hva han skulle svare. Da licchavien Dummukha så Saccaka sitte der taus og skamfull med hengende skuldrer og hode, mens han furtet uten å vite hva han skulle svare, sa han: *Det får meg til å tenke på en lignelse, Mester." *La oss få høre, Dummukha," sa Mesteren. "Tenk deg en lotusdam i nærheten av en by eller landsby, Mester. I dammen lever det ei krabbe. Så kommer det noen gutter og jenter fra byen eller landsbyen bort til lotusdammen. Der hopper de ut i vannet, griper krabben og løfter den opp på tørt land. Og samme hvor krabben prøver å strekke fram ei klo, så slår guttene og jentene den med stokker, steiner og potteskår, så kloa blir klippet og knust. Og etter at krabben har fått knust alle klørne sine, klarer den ikke lenger å komme ut i dammen igjen. På samme måte har du klippet og knust alle Saccakas vrangforestillinger, sprell og knep. Etter dette kommer nok ikke Saccaka til å oppsøke Mesteren for å yppe til debatt." Da Saccaka hørte dette, sa han: *Du får vente på tur, Dummukha. Det er ikke deg jeg snakker med nå, men p > > Gotama Page - 330

Videre sa han: "La oss nå se bort fra det som jeg og andre vanlige filosofer og brahmaner har sagt, Gotama. Det var nå bare prat. Men hvordan praktiserer en av dine elever din lære og følger dine råd, slik at han overvinne enhver tvil og usikkerhet, blir fylt av selvtillit og blir uavhengig av andre når det gjelder Mesterens lære?" "Her i dette treningssystemet betrakter en elev alle materielle former med fullkommen visdom slik de virkelig er, Aggivessana, uansett om de er i fortid, nåtid, eller framtid, om de er indre eller ytre, om de er store eller små, gode eller dårlige, nære eller fjerne: "Dette er ikke mitt, dette er ikke jeg, dette er ikke mitt selv." Det samme gjør han med alle følelser, alle identifikasjoner, alle reaksjoner og alle bevissthetstilstander: "Dette er ikke mitt, dette er ikke jeg, dette er ikke mitt selv." På den måten praktiserer min elev min lære og følger mine råd, slik at han overvinne enhver tvil og usikkerhet, blir fylt av selvtillit og blir uavhengig av andre når det gjelder Mesterens lære." "Hvordan blir munken en arahant som har gjort slutt på sinnets forurensninger, gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg børa, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og nådd frihet gjennom fullkommen forståelse?" "Når en elev har betraktet alle materielle former med fullkommen visdom slik de virkelig er, Aggivessana, uansett om de er i fortid, nåtid, eller framtid, om de er indre eller ytre, om de er store eller små, gode eller dårlige, nære eller fjerne, og innsett at "dette er ikke mitt, dette er ikke jeg, dette er ikke mitt selv," da er han fri uten noe som binder. Og når han likeså har betraktet alle følelser, alle identifikasjoner, alle reaksjoner og alle bevissthetstilstander, og innsett at dette er ikke mitt, dette er ikke jeg, dette er ikke mitt selv," da er han fri uten noe som binder. På den måten blir munken en arahant som har gjort slutt på sinnets forurensninger, gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg børa, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og nådd frihet gjennom fullkommen forståelse. Når en munk på den måten har et frigjort sinn, har han tre uovertrufne egenskaper, Aggivessana. Han har uovertruffent syn, uovertruffen praksis og uovertruffen frigjørelse. Når en munk på den måten har et frigjort sinn, respekterer og hedrer han den som er kommet fram til sannhet, som sin lærer på denne måten: Page - 331

*Mesteren er en oppvåknet og han underviser i den læren som fører til oppvåkning, Mesteren har selvdisiplin og han underviser i den læren som fører fram til selvdisiplin, Mesteren har indre ro og han underviser i den læren som fører fram til indre ro, Mesteren har krysset strømmen og han underviser i den læren som fører fram til å krysse strømmen, og Mesteren har nådd det endelige nibbana og han underviser i den læren som fører fram til det endelige nibbana.”” Da Saccaka hørte dette, sa han: *Jeg var arrogant og uforskammet da jeg trodde jeg kunne slå deg i en debatt, Gotama. En mann som våger å gi seg i kast med en vill elefant har større sjanser til å klare seg enn den som våger å i seg i kast med deg. En mann som våger å gi seg i kast med en ildebrann, har større sjanser til å klare seg enn den som våger å gi seg i kast med deg. En mann som våger å gi seg i kast med en giftslange har større sjanser til å klare seg enn den som våger å i seg i kast med deg. Jeg var arrogant og uforskammet da jeg trodde jeg kunne slå deg i en debatt, Gotama. Nå inviterer jeg deg og alle munkene til å komme og spise hos meg.” Mesteren samtykket i taushet. Da Saccaka så at Mesteren samtykket, snudde han seg til licchaviene og sa: "Hør her, mine herrer licchavier! Jeg har invitert filosofen Gotama og alle munkene til å komme og spise hos meg i morgen. Gjør klar alt dere mener passer for denne anledningen!” Da daggryet nærmet seg, satte licchaviene fram fem hundre porsjoner kokt ris. Deretter satte Saccaka fram all slags mat av beste sort i parken sin. Så sendte han bud til Mesteren: Tiden er inne, Gotama, maten er klar.” Dette var om morgenen, og Mesteren, som hadde kledd på seg og tatt kappe og bolle, ga seg på vei til Saccakas park sammen med alle munkene. Vel framme satte han seg ned på den sitteplassen som var gjort klar for ham, og jainen Saccaka serverte ham egenhendig og forsynte både ham og de andre munkene med all slags god mat. Da Mesteren var forsynt og hadde vasket bollen og hendene, tok Saccaka et lavere sete og satte seg ned ved siden av ham. Som han nå satt der, sa han: Page - 332

*Jeg håper at de gode resultatene som følger av gaven, kommer giverne til gode, Gotama." "Hvis en gave blir gitt til en som deg, Aggivessana, som ikke har kvittet seg med verken lidenskap, hat eller vrangforestillinger, så vil giverne oppleve resultatene av den. Men hvis en gave blir gitt til en som meg, som er fri fra lidenskap, hat og vrangforestillinger, så vil det komme deg til gode." Page - 333

36. Den store samtalen med Saccaka Mahaāsaccakasutta
Slik har jeg hørt det: En gang bodde Mesteren i huset med de spisse gavlene 1 Storskogen ved Vesåli, og en morgen da han hadde kledd på seg, tok han bollen og skulle akkurat til å gå inn til byen for å motta matgaver. Da kom jainen Saccaka, som pleide å vandre omkring, gående mot huset med de spisse gavlene i Storskogen. Ånanda fikk øye på ham mens han var et stykke unna, og sa til Mesteren: *Der kommer jainen Saccaka, Mester. Han er en ivrig debattant som utgir seg for å være en vismann, og mange mener at han er en hellig mann. Han liker å rakke ned på både Buddha, hans lære og hans fellesskap. Det ville være bra om du viste medfølelse og satte deg ned igjen, Mester.” Da satte Mesteren seg ned på sitteplassen sin. Jainen Saccaka gikk bort til Mesteren, hilste høflig på ham og småpratet litt, og så satte han seg ned ved siden av Mesteren og sa: *Det er noen asketer og brahmaner som er opptatt av å utvikle kroppen, men ikke sinnet, Gotama. De opplever smertefølelser i kroppen. Hvis de har opplevd smertefølelser i kroppen, så stivner de i beina, hjertet deres kan briste og de spyrr varmt blod, eller de kan bli gale og sinnsforvirrede. Slik går det når sinnet blir underlagt kroppen, og kroppen får herredømmet. Og hvorfor det? Jo, fordi de ikke har utviklet sinnet. Men andre asketer er opptatt av å utvikle sinnet, men ikke kroppen, Gotama. De opplever smertefølelser i sinnet. Hvis de har opplevd smertefølelser i sinnet, så stivner de i beina, hjertet deres kan briste og de spyrr varmt blod, eller de kan bli gale og sinnsforvirrede. Slik går det når kroppen blir underlagt sinnet, og sinnet får herredømmet Og hvorfor det? Jo, fordi de ikke har utviklet kroppen. Jeg har oppfattet det slik at elevene dine er opptatt av å utvikle sinnet, men ikke kroppen, Gotama.” *Men hva har du hørt om det å utvikle kroppen, Aggivessana?” Page - 334

*Da vil jeg vise til kjente asketer som Nanda Vaccha, Kisa Samkicca og Makkhali Gosala. De går nakne, de følger ikke vanlig skikk og bruk (de står oppreist mens de spiser, drikker og tømmer seg for urin og avføring, i stedet for å sette seg som skikkelige folk gjør). De slikker hendene sine (etter å ha spist eller tørket seg bak, i stedet for å vaske seg). De kommer ikke når andre ber ham (til et måltid) og de stopper ikke når andre ber ham om det. De tar ikke imot mat som folk bringer ham eller som er laget spesielt for ham, og de tar ikke imot invitasjoner. De tar ikke imot mat direkte fra gryter og kar, mat satt innenfor dørstokken, plassert innenfor gjerdet eller rett fra kjøkkenet. De tar ikke imot mat der to sitter og spiser (hvis bare en av dem byr ham). De tar ikke imot mat fra en gravid kvinne (av hensyn til det ufødte barnet), eller fra en ammende kvinne (av hensyn til barnet). De tar ikke imot mat fra en kvinne som er hos en mann (Så ikke paret skal bli forstyrret). De tar ikke imot mat ved innsamling. De tar ikke imot mat der en hund står (av hensyn til hunden) eller der fluesvermer surrer omkring (av hensyn til fluene). De tar ikke imot kjøtt eller fisk, og drikker verken øl, andre rusdrikker eller velling. De nøyer seg med ett hus (dvs. De vender om når de har fått noe mat i ett hus), eller med en håndfull mat, med to hus eller to håndfuller, med sju hus eller med sju håndfuller. De nøyer seg med en almissee, med to almisser, med sju almisser. De spiser en gang om dagen, en gang annen hver dag, en gang hver sjuende dag. På denne måten forplikter de seg til å spise bare til fastsatte tider, for perioder på opp til fjorten dager av gangen.” *Men klarer de seg med så lite da, Aggivessana?” *Nei, Gotama. Av og til inntar de rikelig med mat og drikke av beste sort. Da blir de store, sterke og fete.” «Så de tar igjen for det de har unnvært tidligere? Ja, da holder de seg nok i god form. Men hva har du hørt om å utvikle sinnet, Aggivessana?” Men da jainen Saccaka ble spurt om trening av sinnet, ga han ikke noe svar. Da sa Mesteren: *T den edles treningsdisiplin utvikler man ikke kroppen slik som du først forklarte. Du vet altså ikke hvordan man utvikler kroppen, så hva kan du vel vite om å utvikle sinnet. Men hør godt etter og følg godt med, Aggivessana, så skal jeg forklare deg hva det vil si å ikke utvikle kroppen og ikke utvikle sinnet, og hva det vil si å utvikle

Page - 335

kroppen og utvikle sinnet.” *Ja vel,” svarte Saccaka. Mesteren sa: "Hva vil det da si å ikke ha utviklet verken kropp eller sinn, Aggivessana? Sett at en vanlig person som ikke kjenner læren, opplever en behagelig følelse. Når han opplever denne behagelige følelsen, får han en lidenskapelig lengsel etter denne lykken og han krever mer av den. Sett så at denne behagelige følelsen tar slutt, og at det fører til smerte. Når han opplever denne vonde følelsen, sørger, klager og jamrer han, slår seg på brystet og blir fortvilet. Denne behagelige følelsen som han opplever, griper fast i sinnet og varer lenge fordi han ikke har utviklet kroppen. Og denne vonde følelsen som han opplever, griper fast i sinnet og varer lenge fordi han ikke har utviklet sinnet. Når derfor en person opplever at behagelige følelser griper fast i sinnet og holder det i sitt grep fordi han ikke har utviklet kroppen, og at vonde følelser griper fast i sinnet og holder det i sitt grep fordi han ikke har utviklet sinnet, da er det nettopp fordi han verken har utviklet kropp eller sinn, Aggivessana. Hva vil det da si å ha utviklet både kropp eller sinn, Aggivessana? Sett at den edles elev som kjenner læren, opplever en behagelig følelse. Når han opplever denne behagelige følelsen, får han ikke noen lidenskapelig lengsel etter denne lykken og han krever ikke mer av den. Sett så at denne behagelige følelsen tar slutt, og at det fører til smerte. Når han opplever denne vonde følelsen, verken sørger, klager eller jamrer han, og han slår seg ikke på brystet eller blir fortvilet. Denne behagelige følelsen som han opplever, griper ikke fast i sinnet og varer ikke lenge, fordi han har utviklet kroppen. Og denne vonde følelsen som han opplever, griper ikke fast i sinnet og varer ikke lenge, fordi han har utviklet sinnet. Når derfor en person opplever at behagelige følelser verken griper fast i sinnet eller varer lenge, fordi han har utviklet kroppen, og at vonde følelser verken griper fast i sinnet eller varer lenge, fordi han har utviklet sinnet, da er det nettopp fordi han har utviklet både kropp eller sinn, Aggivessana.” *Jeg tror sannelig at du har utviklet både kropp og sinn, Gotama!” *Du snakker både utfordrende og uhøflig, Aggivessana. Men jeg skal forklare det for deg likevel. Siden jeg skar av meg hår og skjegg, iførte meg gul kappe, forlot hjemmet og gikk ut i hjemløshet, har det ikke forekommet at noen behagelig følelse har

grepet sinnet mitt og vart lenge, eller at noen vond følelse har grepet fatt i sinnet mitt og vart lenge.” "Er det da slik at de behagelige følelsene som oppstår, ikke har grepet fatt i sinnet ditt og vart lenge, Gotama? Og at de vonde følelsene som oppstår, ikke har grepet fatt i sinnet ditt og vart lenge?" *Nettopp, Aggivessana. Den gangen da jeg ennå ikke hadde nådd den fullkomne oppvåkningen, da jeg fortsatt var en som søkte oppvåkning, tenkte jeg som så: *Hjemmelivet er trangt og innestengt, og her virvles lidenskapene opp som støv. Men eneboerlivet er åpent og fritt! Det er sannelig ikke lett for den som bor hjemme å leve det opphøyde liv i fullkommen renhet, slik at det kan skinne som en blankpolert konkyllie! Kanskje jeg skulle rake av meg hår og skjegg, iføre meg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten?" Senere, mens jeg fortsatt var ung og mørk i håret, mens jeg var i min beste ungdom og i første fase av mitt liv, raket jeg av meg hår og skjegg og iførte meg gul kappe, til tross for at min mor og min far satte seg imot det og sto der gråtende med tårevåte ansikter. Så forlot jeg hjemmet og gikk ut i hjemløshet. Jeg ville finne ut hva som var sunt og godt, jeg søkte den høyeste og edleste fred. Derfor gikk jeg til Alåra Kålåma og sa: 'Jeg vil følge den lære og disiplin som du underviser i. Älåra Kalåma svarte: *Da kan du få være her. Denne læren er slik at en forstandig mann ikke trenger lang tid for å forstå og virkeliggjøre selv den samme dype kunnskap som læreren hans har." Jeg brukte ikke lang tid på å trenge inn i denne læren og forstå den, Aggivessana. På samme måte som andre der ble jeg flink til å etterplapre læreren og snakke slik han gjorde, og jeg sa at "Jeg vet" og "Jeg ser", og trodde at jeg virkelig talte ut fra sikker kunnskap. Men så falt det meg inn at Älåra Kålåma ikke bare doserer sin lære fordi han tror på den. Han sier at han selv har forstått og virkeliggjort den. Derfor snakker han sikkert ut fra egen erfaring. Så jeg gikk til Alåra Kålåma og sa: Page - 337

*T hvilken grad har du selv forstått og virkeliggjort den læren du underviser i?" Da forklarte Ālāra Kālāma meg intethet, Aggivessana, og jeg tenkte som så: "Det er ikke bare han som tror på dette. Jeg tror også på det. Det er ikke bare han som er iherdig. Jeg er også iherdig. Det er ikke bare han som øver oppmerksomhet. Jeg øver også oppmerksomhet. Det er ikke bare han som øver konsentrasjon. Jeg øver også konsentrasjon. Det er ikke bare han som har visdom. Jeg har også visdom. Kanskje jeg skulle prøve å forstå og virkeliggjøre læren hans selv?" Og da varte det ikke lenge før jeg selv forsto og virkeliggjorde læren hans, Aggivessana. Da gikk jeg til Ālāra Kālāma og sa: *Er dette så langt som du selv har forstått og virkeliggjort denne læren?" *Det er det, min venn. Det er slik jeg selv har forstått og virkeliggjort denne læren." *Jeg har også forstått og virkeliggjort denne læren i samme grad som du har." Vi er heldige, vi er virkelig heldige, min venn, som har en kollega som deg. Den læren som jeg sier jeg selv har forstått og virkeliggjort, den har også du forstått og virkeliggjort. Og den læren som du selv har forstått og virkeliggjort, den sier også jeg at jeg har forstått og virkeliggjort. Den læren som jeg kjenner, den kjenner du, og den læren som du kjenner, den kjenner jeg. Jeg er som deg, og du er som meg. Kom derfor, min venn, og la oss sammen lede denne gruppen." På denne måten satte Ālāra Kālāma meg, som var hans elev, på samme nivå som han selv var, og han ga meg den høyeste heder. Men da tenkte jeg at denne læren fører verken til løsrivelse eller til at man blir fri fra lidenskapene, den fører verken til opphør, fred, innsikt, oppvåkning eller nibbana — men bare til intethet. Derfor fant jeg at denne læren var utilstrekkelig, Aggivessana, og jeg forlot den. Jeg ville likevel finne ut hva som var sunt og godt, jeg søkte den høyeste og edleste fred. Derfor gikk jeg til Uddaka Rāmaputta og sa: *Jeg vil følge den lære og disiplin som du underviser i." Uddaka Rāmaputta svarte: *Da kan du få være her. Denne læren er slik at en forstandig mann ikke trenger

lang tid for å forstå og virkeliggjøre selv den samme dype kunnskap som læreren hans har.” Jeg brukte ikke lang tid på å trenge inn i denne læren og forstå den, Aggivessana. På samme måte som andre der ble jeg flink til å etterplapre læreren og snakke slik han gjorde, og jeg sa at "Jeg vet" og "Jeg ser", og trodde at jeg virkelig talte ut fra sikker kunnskap. Men så falt det meg inn at Uddaka Rāmaputta ikke bare doserer sin lære fordi han tror på den. Han sier at han selv har forstått og virkeliggjort den. Derfor snakker han sikkert ut fra egen erfaring. Så jeg gikk til Uddaka Rāmaputta og sa: *T hvilken grad har du selv forstått og virkeliggjort den læren du underviser 1?” Da forklarte Uddaka Rāmaputta meg planet der det verken finnes bevissthet eller ikke bevissthet, Aggivessana, og jeg tenkte som så: "Det er ikke bare han som tror på dette. Jeg tror også på det. Det er ikke bare han som er iherdig. Jeg er også iherdig. Det er ikke bare han som øver oppmerksomhet. Jeg øver også oppmerksomhet. Det er ikke bare han som øver konsentrasjon. Jeg øver også konsentrasjon. Det er ikke bare han som har visdom. Jeg har også visdom. Kanskje jeg skulle prøve å forstå og virkeliggjøre læren hans selv?” Og da varte det ikke lenge før jeg selv forsto og virkeliggjorde læren hans, Aggivessana. Da gikk jeg til Uddaka Rāmaputta og sa: *Er dette så langt som du selv har forstått og virkeliggjort denne læren?” *Det er det, min venn. Det er slik jeg selv har forstått og virkeliggjort denne læren.” 'Jeg har også forstått og virkeliggjort denne læren i samme grad som du har.” *Vi er heldige, vi er virkelig heldige, min venn, som har en kollega som deg. Den læren som jeg sier jeg selv har forstått og virkeliggjort, den har også du forstått og virkeliggjort. Og den læren som du selv har forstått og virkeliggjort, den sier også jeg at jeg har forstått og virkeliggjort. Den læren som jeg kjenner, den kjenner du, og den læren som du kjenner, den kjenner jeg. Jeg er som deg, og du er som meg. Kom derfor, min venn, og la oss sammen lede denne gruppen.” På denne måten satte Uddaka Rāmaputta meg, som var hans elev, på samme Page - 339

nivå som han selv var, og han ga meg den høyeste heder. Men da tenkte jeg at denne læren fører verken til løsrivelse eller til at man blir fri fra lidenskapene, den fører verken til opphør, fred, innsikt, oppvåkning eller nibbana — men bare til planet der det verken finnes bevissthet eller ikke bevissthet. Derfor fant jeg at denne læren var utilstrekkelig, Aggivessana, og jeg forlot den. Jeg ville finne ut hva som var sunt og godt, jeg søkte den høyeste og edleste fred. Jeg vandret omkring i landet Magadha inntil jeg kom til bredden av elven Uruvelå. Der kom jeg til et fint område med en vakker skoglund, der den klare elven rant forbi og der det var et bra vadested. Like i nærheten var det også en landsby. Da tenkte jeg at dette er et vakkert sted der jeg kan praktisere meditasjon. Derfor satte jeg meg ned og tok fatt på treningen. Da kom jeg på tre lignelser som ingen har hørt før, Aggivessana. Tenk deg en søkkvåt kvist som ligger under vann. Så kommer det en mann med en annen pinne og vil gni dem mot hverandre for å tenne ild. Hva tror du, Aggivessana? Klarer han å tenne ild med denne våte kvisten?” *Nei, Gotama.” *Og hvorfor ikke?” *Fordi denne kvisten er søkkvåt og har ligget under vann, Gotama. Han kommer bare til å slite seg ut til ingen nytte.” *Nettopp, Aggivessana. Og slik er det også med asketer og brahmaner som ikke trekker kroppen og sinnet bort fra sanselige nytelser. De klarer ikke å slippe helt tak i den lysten, det begjæret, den hungeren, den tørsten og den ilden de føler overfor sanselige nytelser, og de finner ikke ro i sitt indre. Hvis de blir plaget av smertefylte, skarpe, stikkende og vonde følelser, klarer de ikke å oppnå viten, innsikt eller fullkommen oppvåkning. Og selv om de ikke blir plaget av smertefylte, skarpe, stikkende og vonde følelser, klarer de likevel ikke å oppnå viten, innsikt eller fullkommen oppvåkning. Dette er den første av de tre lignelsene som jeg kom på, og som ingen har hørt før. Her er den andre lignelsen som jeg kom på, og som ingen har hørt før, Aggivessana: Tenk deg en søkkvåt kvist som ligger på tørt land. Så kommer det en mann med

Page - 340

en annen pinne og vil gni dem mot hverandre for å tenne ild. Hva tror du, Aggivessana? Klarer han å tenne ild med denne våte kvisten?" *Nei, Gotama." *Og hvorfor ikke?" "Fordi selv om denne kvisten ligger på tørt land, så er den søkkvåt, Gotama. Han kommer bare til å slite seg ut til ingen nytte." *Nettopp, Aggivessana. Og slik er det også med asketer og brahmaner som trekker kroppen og sinnet bort fra sanselige nytelser. Men de klarer ikke helt å slippe tak i den lysten, det begjæret, den hungeren, den tørsten og den ilden de føler overfor sanselige nytelser, og de finner ikke ro i sitt indre. Hvis de blir plaget av smertefylte, skarpe, stikkende og vonde følelser, klarer de ikke å oppnå viten, innsikt eller fullkommen oppvåkning. Og selv om de ikke blir plaget av smertefylte, skarpe, stikkende og vonde følelser, klarer de likevel ikke å oppnå viten, innsikt eller fullkommen oppvåkning. Dette er den andre av de tre lignelsene som jeg kom på, og som ingen har hørt før. Her er den tredje lignelsen som jeg kom på, og som ingen har hørt før, Aggivessana: Tenk deg en helt uttørret kvist som ligger på tørt land. Så kommer det en mann med en annen pinne og vil gni dem mot hverandre for å tenne ild. Hva tror du, Aggivessana? Klarer han å tenne ild med denne uttørrede kvisten?" *Ja, Gotama." *Og hvorfor?" "Fordi denne kvisten er helt uttørret og ligger på tørt land, Gotama." *Nettopp, Aggivessana. Og slik er det også med asketer og brahmaner som trekker kroppen og sinnet bort fra sanselige nytelser og klarer å slippe helt tak i den lysten, det begjæret, den hungeren, den tørsten og den ilden de føler overfor sanselige nytelser, slik at de finner ro i sitt indre. Hvis de blir plaget av smertefylte, skarpe, stikkende og vonde følelser, klarer de likevel å oppnå viten, innsikt eller fullkommen oppvåkning. Og hvis de ikke blir plaget av smertefylte, skarpe, stikkende og vonde følelser, klarer de også å oppnå viten, innsikt eller fullkommen oppvåkning. Dette er den siste av de tre lignelsene som jeg kom på, og som ingen har hørt før. Disse tre lignelsene Page - 341

som ingen hadde hørt før, kom jeg altså til å tenke på. Da tenkte jeg som så, Aggivessana: Kanskje jeg skulle bite tennene sammen, holde tunga rett i munnen og la sinnet mitt gripe fatt 1, tvinge og temme seg selv? Som tenkt, så gjort. Jeg anstrengte meg så kraftig at svetten rant under armene mine. Det var som når en sterk mann griper en svakere mann i hodet eller skuldrene og tvinger og temmer ham. På samme måte gjorde jeg da jeg bet tennene sammen, holdt tunga rett i munnen og lot sinnet mitt gripe fatt i, tvinge og temme seg selv så svetten rant under armene mine. Jeg slet hardt, Aggivessana. Jeg satte inn alle krefter og var oppmerksom uten å slappe av. Men jeg fikk ikke ro i kroppen, for all oppmerksomheten ble brukt til å bekjempe og undertvinge smertene. Sinnet mitt ble imidlertid ikke overmannet av smertefølelsene. Da tenkte jeg som så, Aggivessana: Kanskje jeg skulle meditere uten å puste? Dermed sluttet jeg å puste gjennom munn og nese. Mens jeg holdt pusten slik, var det som om vinden tordnet i øregangene mine. Det var akkurat som en kraftig blåselyd i blåsebelgen til en smed, slik tordnet vinden i øregangene mine. Jeg slet hardt, Aggivessana. Jeg satte inn alle krefter og var oppmerksom uten å slappe av. Men jeg fikk ikke ro i kroppen, for all oppmerksomheten ble brukt til å bekjempe og undertvinge smertene. Sinnet mitt ble imidlertid ikke overmannet av smertefølelsene. Da tenkte jeg som så, Aggivessana: Kanskje jeg skulle fortsette å meditere uten å puste? Dermed sluttet jeg å puste gjennom munn, nese og ører. Mens jeg holdt pusten slik, var det som om hodet mitt revnet av kraftig vind. Det var som om en sterk mann skulle ha kløvet skallen min med et skarpt sverd, slik følte jeg det som om hodet mitt revnet. Jeg slet hardt, Aggivessana. Jeg satte inn alle krefter og var oppmerksom uten å slappe av. Men jeg fikk ikke ro i kroppen, for all oppmerksomheten ble brukt til å bekjempe og undertvinge smertene. Sinnet mitt ble imidlertid ikke overmannet av smertefølelsene. Da tenkte jeg som så, Aggivessana: Kanskje jeg skulle fortsette å meditere uten å puste? Dermed sluttet jeg å puste gjennom munn, nese og ører. Mens jeg holdt pusten slik, fikk jeg en voldsom hodepine. Det var som om en sterk mann skulle ha strammet en lærreim hardt rundt hodet mitt, så vondt gjorde det i hodet. Jeg slet hardt, Aggivessana. Jeg satte inn alle krefter og var oppmerksom uten å slappe av. Men jeg fikk ikke ro i

kroppen, for all oppmerksomheten ble brukt til å bekjempe og undertvinge smertene. Sinnet mitt ble imidlertid ikke overmannet av smertefølelsene. Da tenkte jeg som så, Aggivessana: Kanskje jeg skulle fortsette å meditere uten å puste? Dermed sluttet jeg å puste gjennom munn, nese og ører. Mens jeg holdt pusten slik, kjente jeg skjærende smerter i magen. Det var som om en slakter eller læregutten hans skulle ha skåret opp magen min med en skarp kniv, så vondt gjorde det. Jeg slet hardt, Aggivessana. Jeg satte inn alle krefter og var oppmerksom uten å slappe av. Men jeg fikk ikke ro i kroppen, for all oppmerksomheten ble brukt til å bekjempe og undertvinge smertene. Sinnet mitt ble imidlertid ikke overmannet av smertefølelsene. Da tenkte jeg som så, Aggivessana: Kanskje jeg skulle fortsette å meditere uten å puste? Dermed sluttet jeg å puste gjennom munn, nese og ører. Mens jeg holdt pusten slik, ble kroppen min brennende het. Det var som om to sterke menn skulle ha tatt enn svakere mann i armene og stekt ham over glødende trekull, så varm følte jeg meg. Jeg slet hardt, Aggivessana. Jeg satte inn alle krefter og var oppmerksom uten å slappe av. Men jeg fikk ikke ro i kroppen, for all oppmerksomheten ble brukt til å bekjempe og undertvinge smertene. Sinnet mitt ble imidlertid ikke overmannet av smertefølelsene. Noen ånder som så dette, sa: *Asketen Gotama er død.” Andre ånder svarte: *Nei han er ikke død, men han er i ferd med å dø.” Atter andre ånder sa: *Asketen Gotama er verken død eller døende. Han er en arahant, og det er slik arahanter lever.” Da tenkte jeg som så, Aggivessana: Kanskje jeg helt skulle slutte å spise? Men da kom det noen ånder bort til meg og sa: "Ikke slutt å spise, min herre. Hvis du gjør det, kommer vi til å gi deg himmelsk næring gjennom porene i huden din, slik at du klarer deg likevel.” Da tenkte jeg at det ville være feil av meg å late som om jeg overhodet ikke spiste hvis åndene likevel skulle gi meg næring. Så jeg takket nei til tilbudet. Da tenkte jeg som så, Aggivessana: Kanskje jeg heller skulle spise veldig lite? Kanskje jeg bare skulle ta en liten slurk bønnesuppe, ertesuppe, linsesuppe eller vikkesuppe om gangen? Som tenkt, så gjort, og siden jeg spiste så lite, ble kroppen min uhyre utmagret, og armer og bein ble som visne stilker. Bakenden min ble som en kamelfot, ryggvirvlene stakk ut som en kjede med kuler, ribbeina ble som skrøpelige takbjelker i ei falleferdig rønne, øynene ble så innsunkne at pupillene så ut til å ligge på bunnen av dype brønner og huden i hodebunnen min ble så

umodne og avskårne gresskar som ligger og tørker i den varme vinden. Hvis jeg skulle klø meg på magen, var det ryggraden jeg fikk tak i, og hvis jeg skulle klø meg på ryggen, var det mageskinnet jeg fikk tak i, for siden jeg spiste så lite, lå mageskinnet som klistret til ryggraden, Aggivessana. Når jeg skulle tømme meg for urin eller avføring, falt jeg hodestups framover. Hvis jeg prøvde å massere armer eller bein, løsnet kroppshårene og falt av, fordi røttene deres hadde råtnet. Noen som så meg, sa at asketen Gotama er svart. Andre sa: "Nei, asketen Gotama er ikke svart, han er brun." Atter andre sa at jeg verken var svart eller brun, men lys i huden. Fordi jeg spiste så lite, Aggivessana, var den klare hudfargen min blitt helt ugjenkjennelig. Da tenkte jeg som så, Aggivessana: Uansett hva asketer eller brahmaner kan ha gjennomgått av skarpe, akutte, stikkende og bitre smerter før i tiden, så er dette verre. Noe verre enn dette finnes ikke. Og uansett hva asketer eller brahmaner kan oppleve nå eller i framtiden av skarpe, akutte, stikkende og bitre smerter, så er dette verre. Noe verre enn dette finnes ikke. Jeg oppnår ikke noen høyere tilstand på denne måten. Disse bitre og skarpe smertene fører ikke til den høyeste innsikt og forståelse. Det må da finnes en annen vei til oppvåkning? Da kom jeg til å tenke på en gang jeg satt i skyggen under et rosenepetre mens min far pløyde, Aggivessana. Mens jeg satt der, gikk jeg inn i første meditasjonstilstand, — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære, og ble værende i den — og nå tenkte jeg: Kan dette være veien til oppvåkning? Videre tenkte jeg: Hvorfor skal jeg være redd for denne lykken? Det er jo en lykke som ikke har noe med sanselige nytelser eller usunne fenomener å gjøre. Og jeg tenkte: Jeg er ikke redd for denne lykken som ikke har noe med sanselige nytelser eller usunne fenomener å gjøre. Videre tenkte jeg som så: En slik lykke er det ikke lett å oppnå så lenge kroppen er så svak og utmagret. Kanskje jeg skulle begynne å spise kraftigere kost igjen, som for eksempel kokt ris og brød? Dermed begynte jeg å spise kraftigere kost igjen, Aggivessana. Jeg spiste kokt ris og brød. På den tiden var det fem andre asketer som var sammen med meg og regnet meg som leder. De så fram til at jeg skulle finne fram til en lære som jeg kunne dele med dem. Men da de så at jeg spiste kraftigere kost som kokt ris og brød, forlot de meg i Page - 344

forakt. *Asketen Gotama har falt tilbake til et verdslig liv,” sa de. "Han har gitt opp treningen." Da jeg hadde inntatt kraftigere kost igjen, fikk jeg tilbake kreftene. Jeg isolerte meg både fra sansenytelser og fra usunne ideer og gikk inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og ble værende i den. Men sinnet mitt bandt seg ikke til de behagelige følelsene dette ga meg, Aggivessana. Deretter lot jeg de innledende og fastholdende tanker falle til ro og gikk inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og ble værende i den. Men sinnet mitt bandt seg ikke til de behagelige følelsene dette ga meg, Aggivessana. Deretter søkte jeg ikke lenger glede, men hvilte i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse følte jeg legemlig velvære og gikk inn i tredje meditasjonstilstand, — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!" — og ble værende i den. Men sinnet mitt bandt seg ikke til de behagelige følelsene dette ga meg, Aggivessana. Deretter la jeg tidligere gleder og sorger bak meg og gikk inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og ble værende i den. Men sinnet mitt bandt seg ikke til de behagelige følelsene dette ga meg, Aggivessana. Da nå sinnet mitt var blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig — så anvendte jeg dette sinnet og retter det mot kunsten å huske tidligere oppholdssteder. Jeg husket mange tidligere oppholdssteder. Således husket jeg en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og jeg kunne til og med huske at universet hadde utvidet seg og trukket seg sammen mangfoldige ganger. Og jeg husket følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det,” — og jeg husket like mange detaljer her — Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her.” Page - 345

Slik husket jeg mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk. Dette var den kunnskapen jeg fikk i første nattevakt, Aggivessana. Uvitenheten ble fordrevet og kunnskapen oppsto, mørket ble fordrevet og lyset oppsto mens jeg satt der iherdig, besluttosom og utholdende. Men sinnet mitt bandt seg ikke til de behagelige følelsene dette ga meg, Aggivessana. Da sinnet mitt var blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig — så anvendte jeg dette sinnet og rettet det mot kunnskapen om hvordan alle vesener oppstår og går under. Med rent, himmelsk og overmenneskelig syn så jeg hvordan alle vesener oppstår og går under. Han så og forsto hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: "Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både 1 tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet og lidelse i helvete. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår i himmelen." Slik så jeg med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Jeg så og forsto hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger. Dette var den kunnskapen jeg fikk i andre nattevakt, Aggivessana. Uvitenheten ble fordrevet og kunnskapen oppsto, mørket ble fordrevet og lyset oppsto mens jeg satt der iherdig, besluttosom og utholdende. Men sinnet mitt bandt seg ikke til de behagelige følelsene dette ga meg, Aggivessana. Da sinnet mitt var blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig — så anvendte jeg dette sinnet og rettet det mot kunnskapen om å utslette negative tendenser i sinnet. Jeg erkjente det som det virkelig er at "dette er lidelse", jeg erkjente det som det virkelig er at "dette er lidelsens opphav", jeg erkjente det som det virkelig er at "dette er lidelsens opphør", og jeg erkjente det som det virkelig er at "dette er veien til lidelsens opphør". Jeg erkjente det som det virkelig er at "dette er forurensinger i sinnet", jeg erkjente det som det virkelig er at "dette er opphav til

forurensinger i sinnet”, jeg erkjente Page - 346

det som det virkelig er at "dette er opphør av forurensinger i sinnet", og jeg erkjente det som det virkelig er at "dette er veien til opphør av forurensinger i sinnet". Da jeg så og erkjente dette, ble sinnet mitt fritt for forurensninger knyttet til sanselighet, forurensninger knyttet til ambisjoner og fra forurensninger knyttet til uvitenhet. Jeg så at nå var det slutt på ny tilblivelse, treningsveien er vandret til ende — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Dette var den kunnskapen jeg fikk i tredje nattevakt, Aggivessana. Uvitenheten ble fordrevet og kunnskapen oppsto, mørket ble fordrevet og lyset oppsto mens jeg satt der iherdig, beslutsom og utholdende. Men sinnet mitt bandt seg ikke til de behagelige følelsene dette ga meg, Aggivessana. Når jeg underviser en forsamling på flere hundre personer i læren, Aggivessana, så vet Jeg at hver og en av tilhørerne føler at jeg snakker spesielt til vedkommende. Men det er ikke slik det skal ses, Aggivessana. For når den som har kommet fram til sannheten, underviser andre i læren, er det for at alle skal lære noe av det. Og når jeg har avsluttet et slikt foredrag, samler jeg sinnet og konsentrerer det om det som jeg var konsentrert om før jeg begynte å tale, slik sinnet mitt alltid er." *Dette tror jeg gjerne, Gotama, siden du er en arahant og en som selv har oppnådd fullkommen oppvåkning. Men er det sant at du sover om dagen, Gotama?" "Det er riktig at på sommeren, i den siste måneden i varmetiden, bretter jeg kappen i fire lag etter at jeg har kommet tilbake fra matrunden og spist maten min, og så legger jeg meg ned på høyre side med oppmerksomhet og klar forståelse, og sovner." *Noen asketer og brahmaner sier at dette er temmelig sløvt, Gotama." *Dette har ikke noe med sløvhet eller ikke-sløvhet å gjøre, Aggivessana. Men hør etter og følg godt med, så skal jeg forklare hva som er sløvhet og hva som ikke er sløvhet." *Ja vel," svarte jainen Saccaka. Mesteren sa: *Den som ikke har kvittet seg med sinnets forurensninger, Aggivessana, slike forurensninger som fører til ny tilblivelse, som skaper problemer og gir smertefulle resultater, og som fører til framtidig tilblivelse, forfall og undergang, han vil jeg kalle sløv. Det er den som ikke har kvittet seg med sinnets forurensninger, som er sløv, Page - 347

Aggivessana. Men den som har kvittet seg med sinnets forurensninger, Aggivessana, slike forurensninger som fører til ny tilblivelse, som skaper problemer og gir smertefulle resultater, og som fører til framtidig tilblivelse, forfall og undergang, han vil jeg ikke kalle sløv. Det er den som har kvittet seg med sinnets forurensninger, som ikke er sløv. Den som har kommet fram til sannheten, har kvittet seg med sinnets forurensninger, Aggivessana, slike forurensninger som fører til ny tilblivelse, som skaper problemer og gir smertefulle resultater, og som fører til framtidig tilblivelse, forfall og undergang. Han har skåret dem over ved roten og rykket dem opp slik at de ikke kan komme opp igjen, så de ikke kan vokse fram på nytt. Akkurat som når en palme blir skåret over ved roten så den ikke kan vokse opp igjen, slik har den som har kommet fram til sannheten, har kvittet seg med sinnets forurensninger, Aggivessana, slike forurensninger som fører til ny tilblivelse, som skaper problemer og gir smertefulle resultater, og som fører til framtidig tilblivelse, forfall og undergang. Han har skåret dem over ved roten og rykket dem opp slik at de ikke kan komme opp igjen, så de ikke kan vokse fram på nytt.” Da Mesteren hadde sagt dette, grep Saccaka ordet igjen: "Dette er virkelig bra, Gotama, det er virkelig fint! Enda så utfordrende jeg har snakket til deg og gått til verbale angrep på deg, er huden din klar og ren og du ser like blid ut, slik man kunne forvente av en arahant og en som selv har oppnådd fullkommen oppvåkning. Jeg kan fortelle deg at jeg har debattert med Purana Kassapa. Da jeg satte fram argumentene mine, prøvde han å prate det bort og snakke om noe annet, og han reagerte med irritasjon, misnøye og sinne. Men enda så utfordrende jeg har snakket til deg og gått til verbale angrep på deg, Gotama, er huden din klar og ren og du ser like blid ut, slik man kunne forvente av en arahant og en som selv har oppnådd fullkommen oppvåkning. Jeg har også debattert med Makkhali Gosāla, Ajita med hårkappa, Pakudha Kaccāyana, Safijaya Belatthiputta og Nigantha Nātaputta. Da jeg satte fram argumentene mine, prøvde de alle å prate det bort og snakke om noe annet, og de reagerte med irritasjon, misnøye og sinne. Men enda så utfordrende jeg har snakket til deg og gått til verbale angrep på deg, Gotama, er huden din klar og ren og du ser like blid ut, slik man kunne forvente av en arahant og en som selv har oppnådd fullkommen

oppvåkning. Men nå må jeg gå, Gotama. Jeg har mye å gjøre.” *Gjør som du selv synes best, Aggivessana.” Jainen Saccaka takket Mesteren for samtalen, reiste seg og gikk. Page - 349

37. Den lille samtalen om å utslette begjæret

Culatanhåsan khayasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, holdt han til i Migåras mors paviljong i Østparken. Da kom Sakka, gudenenes konge, bort til ham. Han hilste høflig på ham og ble stående ved siden av ham. Så sa han: *Kan du gi meg en kortfattet forklaring på hvordan en munk kan utslette begjæret slik at han når den høyeste fullkommenhet, finner fullkommen frihet fra bindinger, gjennomfører den opphøyde livsførsel og når det høyeste målet, slik at han blir den fremste blant guder og mennesker?" "Sett at en munk får høre at det ikke finnes noe som er verd å strebe etter. Når han hører dette, erkjenner han alle ting, og når han erkjenner alle ting, forstår han alle ting. Og når han forstår alle ting, betrakter han alle følelser — det være seg gode, vonde eller nøytrale — som forgjengelige. Han betrakter dem uten lidenskap og ser at de tar slutt. Når han ser at følelsene er noe han kan slippe taket i, binder han seg ikke til noe som helst i verden. Siden han ikke binder seg til noe, er han ikke redd for noe, og når han ikke er redd for noe, når han det endelige nibbana i sitt indre. Og han ser at det er slutt på ny tilblivelse, treningsveien er vandret til ende — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Dette er den kortfattede forklaringen på hvordan en munk kan utslette begjæret slik at han når den høyeste fullkommenhet, finner fullkommen frihet fra bindinger, gjennomfører den opphøyde livsførsel og når det høyeste målet, slik at han blir den fremste blant guder og mennesker, gudekonge." Gudenenes konge, Sakka, gledet seg over Mesterens ord, tok høflig avskjed med ham, og gikk en gang medsols rundt ham før han forsvant. Munken Moggallāna den store satt like ved og hørte denne samtalen, og han lurte på om denne guden hadde forstått de ordene han takket Mesteren for, eller ikke. Derfor forsvant Moggallāna fra Migåras mors paviljong i Østparken like raskt som en kraftig mann bøyer eller strekker ut armen, og dukket opp blant de trettitre gudene. Page - 350

Sakka, gudenes konge, var i Den ene lotusens park akkurat da og hygget seg med musikken fra fem hundre guddommelige musikkinstrumenter. Han fikk øye på Moggallåna og stoppet musikken. Så gikk han i møte med Moggallåna og sa: *Kom hit, kjære Moggallåna! Velkommen skal du være, Moggallåna, det er lenge siden du har vært her. Vær så god å sitte, Moggallåna. Her er en ledig sitteplass!” Moggallåna satte seg på den plassen han fikk anvist, og Sakka, gudenes konge, tok et lavere sete og satte seg ved siden av ham. Så sa Moggallåna: *Hvordan var den kortfattede forklaringen Mesteren ga om hvordan man kan utslette begjæret, Kosiya? Det hadde vært fint om jeg også kunne få høre en del av denne samtalen.” *Jeg er travelt opptatt med så mye, Moggallåna, og må ordne både personlige gjøremål og saker på vegne av de trettitre gudene. Men jeg hørte godt etter, tok til meg ordene og la nøye merke til dem, og jeg husker dem, så de skal ikke gå meg så raskt av minne. En gang sto det et stort slag mellom gudene og asura-demonene, Moggallåna. Gudene vant, og demonene tapte. Da jeg vendte tilbake etter seieren, bygde jeg et palass som heter Seierspalasset. I det palasset finnes det ett hundre tårn, og hvert tårn har sju salonger. I hver salong er det sju nymfer, og hver nymfe har sju kammerjomfruer. Har du lyst til å se Seierspalassets herligheter, Moggallåna?” Moggallåna samtykket i taushet. Så gikk Sakka, gudenes konge, og den store kong Vessavana sammen med Moggallåna den store bort mot Seierspalasset. Da Sakkas nymfer fikk se at Moggallåna kom, ble de sky og sjenerte og trakk seg tilbake til sine gemakker. Men Sakka og Vessavana guidet Moggallåna rundt i Seierspalasset og pekte ut den ene herligheten i palasset etter den andre. *Dette skinner til stor heder for Kosiya, fordi det er et resultat av hans gode gjerninger i tidligere tider. Og hver gang folk ser noe vakkert, sier de at det skinner som de trettitre gudene. Dette skinner til stor heder for Kosiya, fordi det er et resultat av hans gode gjerninger i tidligere tider.” Da tenkte Moggallåna: Page - 351

*Denne guden lever altfor slapt. Kanskje jeg skulle gi ham en liten vekker?” Og dermed fokuserte han kreftene sine på stortåa og rugget med den slik at hele Seierspalasset ristet og skalv. Og Sakka, Vessavana og de trettitre gudene ble som lammet av forbløffelse og utbrøt: *Det er de fantastisk for krefter denne munken har, når han kan få et helt himmelpalass til å riste og skjelve bare ved å rugge med stortåa!” Da Moggallāna så at Sakka hadde fått gåsehud av skrekk, sa han: *Hvordan var den kortfattede forklaringen Mesteren ga om hvordan man kan utslette begjæret, Kosiya? Det hadde vært fint om jeg også kunne få høre en del av denne samtalen.” *Jeg gikk bort til Mesteren hilste høflig på ham og ble stående ved siden av ham. Så sa jeg: *Kan du gi meg en kortfattet forklaring på hvordan en munk kan utslette begjæret slik at han når den høyeste fullkommenhet, finner fullkommen frihet fra bindinger, gjennomfører den opphøyde livsførsel og når det høyeste målet, slik at han blir den fremste blant guder og mennesker?” ”Sett at en munk får høre at det ikke finnes noe som er verd å strebe etter. Når han hører dette, erkjenner han alle ting, og når han erkjenner alle ting, forstår han alle ting. Og når han forstår alle ting, betrakter han alle følelser — det være seg gode, vonde eller nøytrale — som forgjengelige. Han betrakter dem uten lidenskap og ser at de tar slutt. Når han ser at følelsene er noe han kan slippe taket i, binder han seg ikke til noe som helst i verden. Siden han ikke binder seg til noe, er han ikke redd for noe, og når han ikke er redd for noe, når han det endelige nibbana i sitt indre. Og han ser at det er slutt på ny tilblivelse, treningsveien er vandret til ende — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Dette er den kortfattede forklaringen på hvordan en munk kan utslette begjæret slik at han når den høyeste fullkommenhet, finner fullkommen frihet fra bindinger, gjennomfører den opphøyde livsførsel og når det høyeste målet, slik at han blir den fremste blant guder og mennesker, gudekonge.” Slik var den kortfattede forklaringen Mesteren ga om å utslette begjæret, Moggallāna.” Page

Moggallåna gledet seg over Sakkas ord og tok høflig avskjed med ham Dermed forsvant Moggallåna fra de trettitre gudenes himmel like raskt som en kraftig mann bøyer eller strekker ut armen, og dukket opp i Migåras mors paviljong i Østparken. Like etter at Moggallåna hadde dratt, kom Sakkas nymfer bort til Sakka og spurte: *Var dette Mesteren, var det selveste læremesteren?” *Nei, det var ikke Mesteren, det var ikke læremesteren. Det var Moggallåna den store, som er min følgesvenn på veien til det opphøyde liv.” *Du er virkelig heldig som har en slik sterk og mektig følgesvenn. Hvordan må ikke da Mesteren, selveste læremesteren, være!” Deretter gikk Moggallåna bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så spurte han: *Kan du huske at du ga en mektig ånd en kortfattet forklaring om å utslette begjæret, Mester?” *Det husker jeg, Moggallåna. Sakka, gudenes konge, kom gående bort til meg. Han hilste høflig på meg og ble stående ved siden av meg. Så sa han: *Kan du gi meg en kortfattet forklaring på hvordan en munk kan utslette begjæret slik at han når den høyeste fullkommenhet, finner fullkommen frihet fra bindinger, gjennomfører den opphøyde livsførsel og når det høyeste målet, slik at han blir den fremste blant guder og mennesker?” Da ga jeg ham dette svaret, Moggallåna: *Sett at en munk får høre at det ikke finnes noe som er verd å strebe etter. Når han hører dette, erkjenner han alle ting, og når han erkjenner alle ting, forstår han alle ting. Og når han forstår alle ting, betrakter han alle følelser — det være seg gode, vonde eller nøytrale — som forgjengelige. Han betrakter dem uten lidenskap og ser at de tar slutt. Når han ser at følelsene er noe han kan slippe taket i, binder han seg ikke til noe som helst i verden. Siden han ikke binder seg til noe, er han ikke redd for noe, og når han ikke er redd for noe, når han det endelige nibbana i sitt indre. Og han ser at det er slutt på ny tilblivelse, treningsveien er vandret til ende — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Dette er den kortfattede forklaringen på hvordan en munk

Page - 353

kan utslette begjæret slik at han når den høyeste fullkommenhet, finner fullkommen frihet fra bindinger, gjennomfører den opphøyde livsførsel og når det høyeste målet, slik at han blir den fremste blant guder og mennesker, gudekonge.” Slik husker jeg at jeg ga Sakka, gudenes kongen, en kortfattet forklaring om å utslette begjæret, Moggallana,” Slik talte Mesteren, og Moggallåna den store gledet seg over Mesterens ord. Page - 354

38. Den store samtalen om å utslette begjæret

Mahātānhaāsarikhayasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapindikas park Jetalunden i Sāvatt̥hi. På den tiden hadde en munk ved navn Sāti, sønn av en fisker, fått denne skadelige oppfatningen: "Slik jeg forstår Mesterens lære, er det bevisstheten, og intet annet, som går videre og blir gjenfødt." Flere munkers hørte dette, og de gikk bort til ham og spurte: "Er det sant, min venn Sāti, at du har fått den skadelige oppfatningen at du forstår Mesterens lære som at bevisstheten, og intet annet, går videre og blir gjenfødt?" *Ja, mine venner," svarte Sāti. "Slik jeg forstår Mesterens lære, er det bevisstheten, og intet annet, som går videre og blir gjenfødt." De andre munkene ville gjerne hjelpe Sāti å bli kvitt denne skadelige oppfatningen. De diskuterte den med ham, spurte grundig ham ut og gikk i rette med ham. Og de sa til ham: "Ikke si noe slikt, min venn, ikke feilsiter Mesteren. Det er ikke bra å feilsitere Mesteren, for han ville aldri ha sagt noe slikt. Mesteren har forklart bevisstheten i mange læresamtaler, Sāti, og sagt at den oppstår ut fra betingelser. Bevisstheten kan ikke oppstå på annen måte enn ut fra betingelser." Men til tross for at munkene diskuterte med Sāti, spurte ham grundig ut og gikk i rette med ham, tviholdt han trassig på sin skadelige oppfatning og hevdet hardnakket: "Slik jeg forstår Mesterens lære, mine venner, er det likevel bevisstheten, og intet annet, som går videre og blir gjenfødt." Siden disse munkene ikke klarte å få Sāti til å gi slipp på sin skadelige oppfatning, gikk de bort til Mesteren. De hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så fortalte de ham om den samtalen de hadde hatt med Sāti, og sa til slutt: "Siden vi ikke klarte å få Sāti til å gi slipp på sin skadelige oppfatning, forteller Page - 355

vi det til deg, Mester.” Da henvendte Mesteren seg til en av munkene og sa: "Gå til Såti, han som er sønn av en fisker, og si til ham at Læreren ber ham komme.” *Ja vel, Mester,” svarte munken. Så gikk han til Såti og sa: "Læreren ber deg komme, Såti.” *Ja vel, min venn,” svarte Såti. Så gikk han til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Da han hadde satt seg, sa Mesteren: "Er det sant, Såti, at du har fått den skadelige oppfatning at slik du forstår Mesterens lære, er det bevisstheten, og intet annet, som går videre og blir gjenfødt?” *Ja, det stemmer, Mester. Slik jeg forstår Mesterens lære, er det bevisstheten, og intet annet, som går videre og blir gjenfødt.” *Men hva er da bevisstheten, Såti?” *Det er den som føler, som uttrykker seg, og som her og der opplever resultatene av gode og dårlige handlinger.” *Men ikke vær så dum, da, mann! Hvem i all verden mener du jeg skulle ha sagt noe slikt til? Har jeg ikke sagt det gang på gang at bevisstheten oppstår ut fra betingelser? Har jeg kanskje ikke forklart dette på mange forskjellige måter, at bevisstheten kan ikke bli til uten betingelser? Og likevel feilsiterer du meg, uvettige menneske, fordi du har fattet læren så dårlig. Dette vil skade deg og være høyst uheldig for deg. Det kommer til å bli til skade og ulykke for deg i lang tid, du uvettige menneske!” Så vendte Mesteren seg mot munkene: *Hva synes dere, munker? Har denne munken Såti fattet så mye som et lite glimt av denne læren og disiplinen?” *Hvordan kan vel det være mulig, Mester? Nei, Mester.” Mens dette ble sagt, satt munken Såti taus og skamfull med hengende skuldrer og hode, og furtet uten å vite hva han skulle svare. Page - 356

Da Mesteren så hvordan Såti satt, sa han: *Du kommer til å bli kjent for denne skadelige oppfatningen du har lagt deg til, Såti, for nå skal jeg stille munkene noen spørsmål i den anledning." Så henvendte Mesteren seg til munkene og sa: *Har også dere samme forståelse av min lære som denne munken Arittha, som har misforstått læren og som feilsiterer meg, slik at det er til stor skade og ulykke for ham?" *Nei, slett ikke, Mester! Du har jo forklart bevisstheten i mange læresamtaler og sagt at den oppstår ut fra betingelser. Bevisstheten kan ikke oppstå på annen måte enn ut fra betingelser." "Bra! Dere har forstått meg riktig, munk. For jeg har forklart bevisstheten i mange læresamtaler og sagt at den oppstår ut fra betingelser. Bevisstheten kan ikke oppstå på annen måte enn ut fra betingelser. Og likevel feilsiterer munken Såti meg, fordi han har fattet læren så dårlig. Dette vil skade deg og være høyst uheldig for ham. Det kommer til å bli til skade og ulykke for ham i lang tid. Når en bevissthet oppstår, får den navn etter det som betinger den. Den bevisstheten som oppstår betinget av øyet og synlige former, kalles synsbevissthet. Den som oppstår betinget av øret og lyder, kalles hørselsbevissthet, den som betinges av nese og dufter, kalles luktebevissthet, den som oppstår ut fra tunge og smak, kalles smaksbevissthet, den som oppstår betinget av kropp og berøringer, kalles kroppsbevissthet, og den bevisstheten som oppstår betinget av sinn og mentale fenomener, kalles mental bevissthet. Det er akkurat som når vi gir ilden navn etter hva det er som brenner. Når stokker brenner, kaller vi det stokkild, når det er fliser som brenner, kaller vi det flisebrann, når det er gras som brenner, kaller vi det grasbrann, når det er kumøkk som brenner, kaller vi det kumøkkbrann, når det er agner som brenner, kaller vi det agnebrann, og når det er bøss som brenner, kaller vi det bøssbrann. Slik får også bevisstheten navn etter det som betinger den. Den bevisstheten som oppstår betinget av øyet og synlige former, kalles synsbevissthet. Den som oppstår betinget av øret og lyder, kalles hørselsbevissthet, den som betinges av nese og dufter, Page - 357

kalles luktebevissthet, den som oppstår ut fra tunge og smak, kalles smaksbevissthet, den som oppstår betinget av kropp og berøringer, kalles kroppsbevissthet, og den bevisstheten som oppstår betinget av sinn og mentale fenomener, kalles mental bevissthet. Ser dere at dette har blitt til, munk?" *Ja, Mester." "Ser dere at det har blitt til på grunn av ernæring, munk?" *Ja, Mester." «Ser dere at dersom ernæringen tar slutt, blir det også slutt på dette som har blitt til, munk?" *Ja, Mester." «Ser dere at hvis det oppstår tvil om dette har blitt til eller ikke, så fører det til usikkerhet, munk?" *Ja, Mester." "Ser dere at hvis det oppstår tvil om det har blitt til på grunn av ernæring, så fører det til usikkerhet, munk?" *Ja, Mester." "Ser dere at hvis det oppstår tvil om det blir slutt på dette som har blitt til, dersom ernæringen tar slutt, så fører det til usikkerhet, munk?" *Ja, Mester." "Ser dere at hvis dere ser det som det er, med fullkommen visdom, at dette har blitt til, så forsvinner denne usikkerheten, munk?" *Ja, Mester." "Ser dere at hvis dere ser det som det er, med fullkommen visdom, at dette har blitt til på grunn av ernæring, så forsvinner denne usikkerheten, munk?" *Ja, Mester." "Ser dere at hvis dere ser det som det er, med fullkommen visdom, at dersom ernæringen tar slutt, blir det også slutt på dette som har blitt til, munk?" *Ja, Mester." "Er dere usikre på om dette er blitt til, munk?" *Nei, Mester." Page - 358

"Er dere usikre på om dette har blitt til på grunn av ernæring, munker?" *Nei, Mester." "Er dere usikre på om det blir slutt på dette dersom ernæringen tar slutt, munker?" *Nei, Mester." "Ser dere det klart som det er, med fullkommen visdom, at dette har blitt til, munker?" *Ja, Mester." «Ser dere det klart som det er, med fullkommen visdom, at dette har blitt til på grunn av ernæring, munker?" *Ja, Mester." «Ser dere det klart som det er, med fullkommen visdom, at dersom ernæringen tar slutt, blir det også slutt på dette som har blitt til, munker?" *Ja, Mester." *Men hvis dere henger dere opp i denne klare og tydelig forståelsen som dere har, munker, hvis dere lar den bli en intellektuell lek for dere, ruger over den som over en skatt, og identifiserer dere med den, vil dere da bli i stand til å forstå den lignelsen der jeg sammenliknet læren med en flåte — et hjelpemiddel til å komme over til den andre bredden, men ikke noe dere bør klamre dere til?" *Nei, Mester." "Hvis dere derimot ikke henger dere opp i denne klare og tydelig forståelsen som dere har, munker, hvis dere verken lar den bli en intellektuell lek for dere, ruger over den som over en skatt eller identifiserer dere med den, vil dere da bli i stand til å forstå den lignelsen der jeg sammenliknet læren med en flåte — et hjelpemiddel til å komme over til den andre bredden, men ikke noe dere bør klamre dere til?" *Ja, Mester." *Det finnes fire slags ernæring som opprettholder levende vesener eller slike som venter på å bli født, munker. Hvilke fire? Det ene er grov eller fin materiell ernæring, det andre er sanseinntrykk, det tredje er vilje og det fjerde er bevissthet. Hva er opphavet, hva er opprinnelsen til disse fire formene for ernæring, Page - 359

munker? Hvordan oppstår de, hvordan blir de til? Disse fire formene for ernæring har begjæret som sitt opphav og sin opprinnelse, munker. De oppstår og blir til fra begjæret. Hva er opphavet, hva er opprinnelsen til begjæret, munker? Hvordan oppstår det, hvordan blir det til? Begjæret har følelsene som sitt opphav og sin opprinnelse, munker. Det oppstår og blir til fra følelsene. Hva er opphavet, hva er opprinnelsen til følelsene, munker? Hvordan oppstår de, hvordan blir de til? Følelsene har persepsjon som sitt opphav og sin opprinnelse, munker. De oppstår og blir til fra persepsjon. Hva er opphavet, hva er opprinnelsen til persepsjon, munker? Hvordan oppstår den, hvordan blir den til? Persepsjon har de seks sansefeltene som sitt opphav og sin opprinnelse, munker. Den oppstår og blir til fra de seks sansefeltene. Hva er opphavet, hva er opprinnelsen til de seks sansefeltene, munker? Hvordan oppstår de, hvordan blir de til? De seks sansefeltene har spaltningen i subjekt og objekt som sitt opphav og sin opprinnelse, munker. De oppstår og blir til fra spaltningen i subjekt og objekt. Hva er opphavet, hva er opprinnelsen til spaltningen i subjekt og objekt, munker? Hvordan oppstår den, hvordan blir den til? Spaltningen i subjekt og objekt har den skjelnende bevissthet som sitt opphav og sin opprinnelse, munker. De oppstår og blir til fra den skjelnende bevissthet. Hva er opphavet, hva er opprinnelsen til den skjelnende bevissthet, munker? Hvordan oppstår den, hvordan blir den til? Den skjelnende bevissthet har reaksjoner som sitt opphav og sin opprinnelse, munker. Den oppstår og blir til fra reaksjoner. Hva er opphavet, hva er opprinnelsen til reaksjonene, munker? Hvordan oppstår de, hvordan blir de til? Reaksjoner har uvitenhet som sitt opphav og sin opprinnelse, munker. De oppstår og blir til fra uvitenhet. Page - 360

Det vil altså si at reaksjoner er betinget av uvitenhet, den skjelnende bevissthet er betinget av reaksjoner, splittelsen i subjekt og objekt er betinget av den skjelnende bevissthet, de seks sansefeltene er betinget av splittelsen i subjekt og objekt, persepsjonen er betinget av de seks sansefeltene, følelsene er betinget av persepsjonen, begjæret er betinget av følelsene, involveringer er betinget av begjæret, forventningsmønstrene er betinget av involveringer, tilblivelse er betinget av forventningsmønstre, forfall og undergang er betinget av tilblivelse, og dette fører til sorg, klage, smerte, mismot og jammer. Det er slik all denne lidelsen oppstår. Det sies at forfall og undergang er betinget av tilblivelse. Hva mener dere om det, munk? Er forfall og undergang betinget av tilblivelse eller ikke?" "Forfall og undergang er betinget av tilblivelse, Mester. Vi mener at det er slik at forfall og undergang er betinget av tilblivelse." "Det sies at tilblivelse er betinget av forventningsmønstre. Hva mener dere om det, munk? Er tilblivelse er betinget av forventningsmønstre eller ikke?" "Tilblivelse er betinget av forventningsmønstre, Mester. Vi mener at det er slik at tilblivelse er betinget av forventningsmønstre." *Det sies at forventningsmønstrene er betinget av involveringer. Hva mener dere om det, munk? Er forventningsmønstrene er betinget av involveringer eller ikke?" *Forventningsmønstrene er betinget av involveringer, Mester. Vi mener at det er slik at forventningsmønstrene er betinget av involveringer." *Det sies at involveringer er betinget av begjæret. Hva mener dere om det, munk? Er involveringer betinget av begjæret eller ikke?" "Involveringer er betinget av begjæret, Mester. Vi mener at det er slik at involveringer er betinget av begjæret." *Det sies at begjæret er betinget av følelsene. Hva mener dere om det, munk? Er begjæret betinget av følelsene eller ikke?" "Begjæret er betinget av følelsene, Mester. Vi mener at det er slik at begjæret er betinget av følelsene." *Det sies at følelsene er betinget av persepsjonen. Hva mener dere om det, munk? Er følelsene betinget av persepsjonen eller ikke?" *Følelsene er betinget av persepsjonen, Mester. Vi mener at det er slik at

følelsene er betinget av persepsjonen.” "Det sies at persepsjonen er betinget av de seks sansefeltene. Hva mener dere om det, munk? Er persepsjonen betinget av de seks sansefeltene eller ikke?" *Persepsjonen er betinget av de seks sansefeltene, Mester. Vi mener at det er slik at persepsjonen er betinget av de seks sansefeltene." *Det sies at de seks sansefeltene er betinget av splittelsen i subjekt og objekt. Hva mener dere om det, munk? Er de seks sansefeltene betinget av splittelsen i subjekt og objekt eller ikke?" *De seks sansefeltene er betinget av splittelsen i subjekt og objekt, Mester. Vi mener at det er slik at de seks sansefeltene er betinget av splittelsen i subjekt og objekt." *Det sies at splittelsen i subjekt og objekt er betinget av den skjelnende bevissthet. Hva mener dere om det, munk? Er splittelsen i subjekt og objekt betinget av den skjelnende bevissthet eller ikke?" «Splittelsen i subjekt og objekt er betinget av den skjelnende bevissthet, Mester. Vi mener at det er slik at splittelsen i subjekt og objekt er betinget av den skjelnende bevissthet." *Det sies at den skjelnende bevissthet er betinget av reaksjoner. Hva mener dere om det, munk? Er den skjelnende bevissthet betinget av reaksjoner eller ikke?" *Den skjelnende bevissthet er betinget av reaksjoner, Mester. Vi mener at det er slik at den skjelnende bevissthet er betinget av reaksjoner." *Det sies at reaksjoner er betinget av uvitenhet. Hva mener dere om det, munk? Er reaksjoner betinget av uvitenhet eller ikke?" *Reaksjoner er betinget av uvitenhet, Mester. Vi mener at det er slik at reaksjoner er betinget av uvitenhet." *Bra, munk. Da sier altså både dere og jeg at reaksjoner er betinget av uvitenhet, den skjelnende bevissthet er betinget av reaksjoner, splittelsen i subjekt og objekt er betinget av den skjelnende bevissthet, de seks sansefeltene er betinget av splittelsen i subjekt og objekt, persepsjonen er betinget av de seks sansefeltene, følelsene er betinget av persepsjonen, begjæret er betinget av følelsene, involveringer er betinget av begjæret, forventningsmønstrene er betinget av involveringer, tilblivelse er betinget av forventningsmønstre, forfall og undergang er betinget av tilblivelse, og dette fører til

sorg, klage, smerte, mismot og jammer. Det er slik all denne lidelsen oppstår. Men hvis man forholder seg uinteressert i uvitenheten slik at den tar helt slutt, tar reaksjonene slutt. Hvis man forholder seg uinteressert i reaksjonene slik at de tar helt slutt, tar den skjelnende bevissthet slutt. Hvis man forholder seg uinteressert i den skjelnende bevissthet slik at den tar helt slutt, tar splittelsen i subjekt og objekt slutt. Hvis man forholder seg uinteressert i splittelsen i subjekt og objekt slik at den tar helt slutt, tar de seks sansefeltene slutt. Hvis man forholder seg uinteressert i de seks sansefeltene slik at de tar helt slutt, tar persepsjonen slutt. Hvis man forholder seg uinteressert i persepsjonen slik at den tar helt slutt, tar følelsene slutt. Hvis man forholder seg uinteressert i følelsene slik at de tar helt slutt, tar begjæret slutt. Hvis man forholder seg uinteressert i begjæret slik at det tar helt slutt, tar involveringene slutt. Hvis man forholder seg uinteressert i involveringene slik at de tar helt slutt, tar forventningsmønstrene slutt. Hvis man forholder seg uinteressert i forventningsmønstrene slik at de tar helt slutt, tar tilblivelsen slutt. Hvis man forholder seg uinteressert i tilblivelsen slik at den tar helt slutt, tar forfall og undergang, samt sorg, klage, smerte, mismot og jammer slutt. Det er slik all denne lidelsen tar slutt. Det sies at hvis tilblivelsen tar slutt, så tar forfall og undergang slutt. Hva mener dere om det, munker? Tar forfall og undergang slutt hvis tilblivelsen tar slutt? Eller er det ikke slik?" "Hvis tilblivelsen tar slutt, så tar forfall og undergang slutt, Mester. Vi mener at hvis tilblivelsen tar slutt, så tar forfall og undergang slutt." *Det sies at hvis forventningsmønstrene tar slutt, så tar tilblivelsen slutt. Hva mener dere om det, munker? Tar tilblivelsen slutt hvis forventningsmønstrene tar slutt? Eller er det ikke slik?" *Hvis forventningsmønstrene tar slutt, så tar tilblivelsen slutt, Mester. Vi mener at hvis forventningsmønstrene tar slutt, så tar tilblivelsen slutt." *Det sies at hvis involveringene tar slutt, så tar forventningsmønstrene slutt. Hva mener dere om det, munker? Tar forventningsmønstrene slutt hvis involveringene tar slutt? Eller er det ikke slik?" "Hvis involveringene tar slutt, så tar forventningsmønstrene slutt, Mester. Vi mener at hvis involveringene tar slutt, så tar forventningsmønstrene slutt." Page -

"Det sies at hvis begjæret tar slutt, så tar involveringene slutt. Hva mener dere om det, munk? Tar involveringene slutt hvis begjæret tar slutt? Eller er det ikke slik?" "Hvis begjæret tar slutt, så tar involveringene slutt, Mester. Vi mener at hvis begjæret tar slutt, så tar involveringene slutt." *Det sies at hvis følelsene tar slutt, så tar begjæret slutt. Hva mener dere om det, munk? Tar begjæret slutt hvis følelsene tar slutt? Eller er det ikke slik?" "Hvis følelsene tar slutt, så tar begjæret slutt, Mester. Vi mener at hvis følelsene tar slutt, så tar begjæret slutt." *Det sies at hvis persepsjonen tar slutt, så tar følelsene slutt. Hva mener dere om det, munk? Tar følelsene slutt hvis persepsjonen tar slutt? Eller er det ikke slik?" "Hvis persepsjonen tar slutt, så tar følelsene slutt, Mester. Vi mener at hvis persepsjonen tar slutt, så tar følelsene slutt." *Det sies at hvis de seks sansefeltene tar slutt, så tar persepsjonen slutt. Hva mener dere om det, munk? Tar persepsjonen slutt hvis de seks sansefeltene tar slutt? Eller er det ikke slik?" "Hvis de seks sansefeltene tar slutt, så tar begjæret slutt, Mester. Vi mener at hvis de seks sansefeltene tar slutt, så tar persepsjonen slutt." *Det sies at hvis splittelsen i subjekt og objekt tar slutt, så tar de seks sansefeltene slutt. Hva mener dere om det, munk? Tar de seks sansefeltene slutt hvis splittelsen i subjekt og objekt tar slutt? Eller er det ikke slik?" "Hvis splittelsen i subjekt og objekt tar slutt, så tar de seks sansefeltene slutt, Mester. Vi mener at hvis splittelsen i subjekt og objekt tar slutt, så tar de seks sansefeltene slutt." *Det sies at hvis den skjelnende bevissthet tar slutt, så tar splittelsen i subjekt og objekt slutt. Hva mener dere om det, munk? Tar splittelsen i subjekt og objekt slutt hvis den skjelnende bevissthet tar slutt? Eller er det ikke slik?" *Hvis den skjelnende bevissthet tar slutt, så tar splittelsen i subjekt og objekt slutt, Mester. Vi mener at hvis den skjelnende bevissthet tar slutt, så tar splittelsen i subjekt og objekt slutt." "Det sies at hvis reaksjonene tar slutt, så tar den skjelnende bevissthet slutt. Hva mener dere om det, munk? Tar den skjelnende bevissthet slutt hvis reaksjonene tar

slutt? Eller er det ikke slik?" "Hvis reaksjonene tar slutt, så tar den skjelnende bevissthet slutt, Mester. Vi mener at hvis reaksjonene tar slutt, så tar den skjelnende bevissthet slutt." "Det sies at hvis uvitenheten tar slutt, så tar reaksjonene slutt. Hva mener dere om det, munk? Tar reaksjonene slutt hvis uvitenheten tar slutt? Eller er det ikke slik?" "Hvis uvitenheten tar slutt, så tar reaksjonene slutt, Mester. Vi mener at hvis uvitenheten tar slutt, så tar reaksjonene slutt." *Bra, munk. Da sier altså både dere og jeg at når det ene ikke finnes, da finnes ikke det andre, og når det ene tar slutt, da tar det andre slutt. Det vil altså si at når uvitenheten tar slutt, tar reaksjonene slutt. Når reaksjonene tar slutt, tar den skjelnende bevissthet slutt. Når den skjelnende bevissthet tar slutt, tar splittelsen i subjekt og objekt slutt. Når splittelsen i subjekt og objekt tar slutt, tar de seks sansefeltene slutt. Når de seks sansefeltene tar slutt, tar persepsjonen slutt. Når persepsjonen tar slutt, tar følelsene slutt. Når følelsene tar slutt, tar begjæret slutt. Når begjæret tar slutt, tar involveringene slutt. Når involveringene tar helt slutt, tar forventningsmønstrene slutt. Når forventningsmønstrene tar slutt, tar tilblivelsen slutt. Når tilblivelsen tar slutt, tar forfall og undergang, samt sorg, klage, smerte, mismot og jammer slutt. Det er slik all denne lidelsen tar slutt. Når dere vet og ser dette slik dere nå gjør, vil dere da gruble over fortiden og spørre dere selv: Eksisterte jeg før i tiden? Eksisterte jeg ikke før i tiden? Hva var jeg før i tiden? Hvordan var jeg før i tiden? Hva var jeg før det igjen?" *Nei, Mester." *Når dere vet og ser dette slik dere nå gjør, vil dere da gruble over framtiden og spørre dere selv: Kommer jeg til å eksistere i framtiden? Kommer jeg ikke til å eksistere i framtiden? Hva kommer jeg til å bli i framtiden? Hvordan kommer jeg til å bli i framtiden? Hva blir jeg etter det igjen?" *Nei, Mester." *Når dere vet og ser dette slik dere nå gjør, vil dere da gruble over nåtiden og spørre dere selv: Eksisterer jeg? Eksisterer jeg ikke? Hva er jeg? Hvordan er jeg? Hvor er denne personen kommet fra? Hvor går jeg hen?" *Nei, Mester." Page - 365

*Når dere vet og ser dette slik dere nå gjør, vil dere da si at dette sier vi fordi vi har respekt for læreren vår?" *Nei, Mester."

*Når dere vet og ser dette slik dere nå gjør, sier dere da at denne munken sier det slik, og siden vi også er munk, sier vi det samme?" *Nei, Mester." *Når dere selv vet og ser slik dere nå gjør, vil dere da lete etter en annen lærer?" *Nei, Mester." *Når dere vet og ser dette slik dere nå gjør, vil dere falle tilbake på slike ritualer og seremonier som vanlige brahmaner og filosofer tyr til?" *Nei, Mester." «Eller sier dere dette fordi dere vet det selv, dere har sett det selv og dere har erfart det selv?" *Ja, Mester, det gjør vi."

"Godt, munk. Jeg har vist dere denne læren som alle selv kan se, som gir resultater her og nå, som er åpen for innsyn, som fører til målet og som forstandige mennesker selv kan finne ut av. Det er derfor jeg har sagt dette. Det er tre forutsetninger for at det skal skje en unnfangelse, munk. Hvis moren og faren ligger sammen uten at moren har eggøsning og uten at et gjenfødelsesvesen er til stede, vil det ikke skje noen unnfangelse. Hvis moren og faren ligger sammen i den perioden da moren har eggøsning, men uten at et gjenfødelsesvesen er til stede, vil det heller ikke skje noen unnfangelse. Men hvis moren og faren ligger sammen i den perioden da moren har eggøsning, og et gjenfødelsesvesen også er til stede, da er de tre forutsetningene for en unnfangelse til stede. Så går moren gravid i ni eller ti måneder og bærer fosteret i magen med mange bekymringer. Deretter føder hun barnet med store bekymringer, og etter at det er født, nærer hun det med sitt eget blod. Når vi sier at hun nærer det med sitt eget blod, mener vi at hun gir det morsmelk. Gutten vokser og utvikler sanseorganene sine, og han leker med små ploger, boller, ballspill, bladvindmøller, spann, vogner og buer. Etter hvert som han vokser og utvikler sanseorganene sine, kan han glede seg over de fem kategoriene av sansenyttelser, det vil si tiltalende former som øyet kan se, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, Page - 366

behagelige og fristende; tiltalende lyder som øret kan høre ..., dufter som nesa kan kjenne ..., smaksinntrykk som tunga kan kjenne ..., og tiltalende berøringer som kroppen kan føle, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende. Når han ser tiltalende synlige former, føler han seg tiltrukket av dem. Når han ser utiltalende synlige former, føler han seg frastøtt av dem. Han har ikke etablert noen oppmerksomhet overfor kroppen, og han lever med et begrenset sinn. Han vet ikke hvordan sinnet kan finne frihet gjennom visdom, eller hvordan han kan gjøre helt slutt på dårlige og usunne sinnstilstander. Han vikler seg inn i tilfredsstillelser og antipatier, og når han opplever en god, vond eller nøytral følelse, nyter han den, ønsker den velkommen og knytter seg til den. Når han gjør dette, oppstår det nytelser. Han involverer seg i disse nytelsene, noe som fører til forventningsmønstre og videre til tilblivelse. Av tilblivelsen følger forfall og undergang, sorg, klage, smerte, mismot og jammer. Det er slik all denne lidelsen oppstår. Når han hører tiltalende lyder ... kjenner tiltalende dufter ... kjenner tiltalende smaker ... kjenner tiltalende berøringer ... får tiltalende ideer, føler han seg tiltrukket av dem. Når han hører utiltalende lyder ... kjenner utiltalende dufter ... kjenner utiltalende smaker ... kjenner utiltalende berøringer ... får utiltalende ideer, føler han seg frastøtt av dem. Han har ikke etablert noen oppmerksomhet overfor kroppen, og han lever med et begrenset sinn. Han vet ikke hvordan sinnet kan finne frihet gjennom visdom, eller hvordan han kan gjøre helt slutt på dårlige og usunne sinnstilstander. Han vikler seg inn i tilfredsstillelser og antipatier, og når han opplever en god, vond eller nøytral følelse, nyter han den, ønsker den velkommen og knytter seg til den. Når han gjør dette, oppstår det nytelser. Han involverer seg i disse nytelsene, noe som fører til forventningsmønstre og videre til tilblivelse. Av tilblivelsen følger forfall og undergang, sorg, klage, smerte, mismot og jammer. Det er slik all denne lidelsen oppstår. Så står en som er kommet fram til sannheten fram her i verden. Han er en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og levemåte, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester. Han forstår denne verden til fullkommenhet med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster

og andre mennesker. Han underviser i en lære som er vakker Page -
367

på begynnelsen, vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både i form og innhold, og han forklarer hvordan man kan praktisere det opphøyde liv. Så kommer en husherre eller sønnen hans eller noen som er født i en eller annen familie og får høre denne læren. Når han hører læren, får han full tillit til han som er kommet fram til sannheten, og han tenker med seg selv: *Hjemmelivet er trangt og innestengt, og her virvles lidenskapene opp som støv. Men eneboerlivet er åpent og fritt! Det er sannelig ikke lett for den som bor hjemme å leve det opphøyde liv i fullkommen renhet, slik at det kan skinne som en blankpolert konkyllie! Kanskje jeg skulle rake av meg hår og skjegg, iføre meg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten?" En tid senere sier han fra seg alt han eier, enten det er mye eller lite. Han sier fra seg sin ætt og familie, hva enten den er stor eller liten. Så raker han av seg hår og skjegg, ifører seg gul kappe, forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten. Og mens han lever som eneboermunk behersker han seg i samsvar med munkenes normsamling. Han lar være å ta liv, og holder seg langt unna slike ting. Han har lagt fra seg sverd og pisk, han er vennlig og samvittighetsfull og lever med omtanke for alle levende veseners beste. Han lar være å ta det som ikke blir gitt, og holder seg langt unna slike ting. Han tar imot hva han får og ønsker ikke noe annet, og lever i ærlighet med et rent hjerte. Han avstår fra mindreverdig atferd og lever et rent liv. Han gir avkall på seksualitet og på vulgære fornøyer. Han lar være å lyve, og holder seg langt unna slike ting. Han er sannferdig, ærlig, redelig og pålitelig. Han er en som ikke bedrar verden. Han lar være å baktale andre, og holder seg langt unna slike ting. Om han hører noe her, går han ikke og forteller det til andre bare for å skape splid. Og det han hører der, kommer han heller ikke tilbake hit og forteller, bare for å skape splid. Han er en som forener de splittede og oppmunttrer de enige. Han foretrekker harmoni, gleder og fryder seg ved harmoni, og sier slikt som bidrar til harmoni. Han lar være å tale sårende ord, og holder seg langt unna slike ting. Hans ord er milde, vennlige og høflige, de går til hjertet og gjør godt å høre, og er til glede og behag for mange. Ja, slike ord er det han taler. Han farer ikke med tomt snakk og pjatt, men holder seg langt unna slike ting. Page -

Han taler nyttige ord til rett tid og i samsvar med fakta, han snakker om læren og om treningsdisiplinen. Han er en som taler minneverdige, begrunnede, nyttige og meningsfylte ord til rett tid. Han unngår å skade trær og andre planter. Han spiser bare en gang om dagen, og ikke om natten — han spiser ikke i utide. Han går ikke og ser på forestillinger med musikk, sang og dans. Han lar være å pynte seg, og bruker ikke kranser, parfyme eller kosmetikk. Han bruker ikke store og luksuriøse møbler. Han tar ikke imot gull eller sølv. Han tar ikke imot utilberedt kjøtt eller korn. Heller ikke tar han imot kvinner, piker, slaver eller slavinner. Han tar ikke imot geiter, sauer, høns, griser, elefanter, kveg, hingster eller hopper. Åkrer eller jordstykker tar han heller ikke imot. Han løper ikke andres ærend. Han avstår fra kjøp og salg. Han svindler ikke med vekt, mål eller kvalitet. Han holder seg unna korrupsjon, svindel, juks og bedrag. Og han begår ikke drap, tortur, fengsling, ran, innbrudd eller maktmisbruk. En munk er fornøyd med så mye klær som er nødvendig for å beskytte kroppen, og med så mye mat som er nødvendig for at magen skal fungere skikkelig. Det han eier kan han ta med seg hvor han går og står, akkurat som en fugl tar med seg vingene sine hvor den enn flyr. Slik er altså en munk fornøyd med så mye klær som er nødvendig for å beskytte kroppen, og med så mye mat som er nødvendig for at magen skal fungere skikkelig. Det han eier kan han ta med seg hvor han går og står. Når han har en slik edel moral, føler han en dyp lykke i sitt indre. Når han ser en synlig form med øyet sitt, griper han ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på synssansen sin, går han inn for å passe på den. Han vokter synssansen sin vel, og passer godt på. Og likedan når han hører en lyd med øret sitt, eller fornemmer en duft med nesa, eller kjenner en smak på tunga, eller føler en berøring mot kroppen, eller når han fornemmer en ide med sinnet, da griper han ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på sinnets sans, går han inn for å passe på den. Han vokter sinnets sans vel, og passer godt på. Og når han har oppnådd en slik sansekontroll, Page

opplever han en indre ubesudlet lykke. Når han går fram og tilbake, så gjør han dette med klar forståelse. Når han ser på noe eller ser seg omkring, gjør han dette med klar forståelse. Når han bøyer eller retter ut deler av kroppen, gjør han dette med klar forståelse. Når han er iført sine kapper og bærer matbollen sin, gjør han dette med klar forståelse. Når han spiser, drikker, tygger og smaker, gjør han dette med klar forståelse. Når han tømmer seg for avføring og urin, gjør han dette med klar forståelse. Uansett om han går, står, sitter, sovner, våkner, taler eller tier, så gjør han dette med klar forståelse. Når han har oppnådd en slik edel moral, en slik edel sansekontroll og en slik edel oppmerksomhet og klar forståelse, finner han seg et sted der han kan være for seg selv. Det kan være i skogen, under et tre, på en ås, i ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte. Etter at han er kommet tilbake fra matrunden setter han seg ned med korslagte bein, holder kroppen rak og fester oppmerksomheten framfor seg. Han kvitter seg med all grådighet overfor verden, lever uten grådighet i sinnet og renser sinnet for all grådighet. Han kvitter seg med hat og ondskap, lever med sinnet fylt av omsorg for alle levende veseners beste i stedet for ondskap, og renser sinnet for hat og ondskap. Han kvitter seg med sløvhhet og treghet og streber mot lyset mens han lever med oppmerksomhet og klar forståelse og renser sinnet for sløvhhet og treghet. Han kvitter seg med uro og bekymringer og lever med ro i sinnet, uten indre uro, og renser sinnet for uro og bekymringer. Han kvitter seg med uvisshet, idet han legger all uvisshet bak seg og ikke lenger er det minste usikker på hva som er sunt, og han renser sinnet for all usikkerhet. Når han har kvittet seg med disse fem hindringene som forurenser sinnet og svekker forståelse, isolerer han seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Videre lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Videre søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet

og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet !* — og blir der. Videre gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Når han ser tiltalende synlige former, føler han seg ikke tiltrukket av dem. Når han ser utiltalende synlige former, føler han seg ikke frastøtt av dem. Han har etablert noen oppmerksomhet overfor kroppen, og han lever med et åpent sinn. Han vet hvordan sinnet kan finne frihet gjennom visdom og hvordan han kan gjøre helt slutt på dårlige og usunne sinnstilstander. Han vikler seg ikke inn i tilfredsstillelser og antipatier, og når han opplever en god, vond eller nøytral følelse, nyter han den ikke, og han verken den velkommen eller knytter seg til den. Når han gjør dette, tar nytelsene slutt. Han involverer ikke seg i disse nytelsene, noe som fører til opphør av forventningsmønstre og videre til opphør av tilblivelse. Av tilblivelsens opphør følger opphør av forfall og undergang, sorg, klage, smerte, mismot og jammer. Det er slik all denne lidelsen tar slutt. Når han hører tiltalende lyder ... kjenner tiltalende dufter ... kjenner tiltalende smaker ... kjenner tiltalende berøringer ... får tiltalende ideer, føler han seg ikke tiltrukket av dem. Når han hører utiltalende lyder ... kjenner utiltalende dufter ... kjenner utiltalende smaker ... kjenner utiltalende berøringer ... får utiltalende ideer, føler han seg ikke frastøtt av dem. Han har etablert noen oppmerksomhet overfor kroppen, og han lever med et åpent sinn. Han vet hvordan sinnet kan finne frihet gjennom visdom og hvordan han kan gjøre helt slutt på dårlige og usunne sinnstilstander. Han vikler seg ikke inn i tilfredsstillelser og antipatier, og når han opplever en god, vond eller nøytral følelse, nyter han den ikke, og han verken den velkommen eller knytter seg til den. Når han gjør dette, tar nytelsene slutt. Han involverer ikke seg i disse nytelsene, noe som fører til opphør av forventningsmønstre og videre til opphør av tilblivelse. Av tilblivelsens opphør følger opphør av forfall og undergang, sorg, klage, smerte, mismot og jammer. Det er slik all denne lidelsen tar slutt. Husk denne kortfattede undervisningen i hvordan man oppnår frihet ved å

Page - 371

utslette begjæret, munker. Men Såti, fiskerens sønn, sitter fast i begjærets store nett og villnis.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 372

39. Den store samtalen i Assapura Mahā-Assapurasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i landet Ariga, bodde han i en by der som Assapura. Der talte Mesteren til munkene: *Munker!” *Ja, Mester,” svarte munkene Mesteren sa: *Folk kaller dere munker. Og hvis dere blir spurt hva dere er, så svarer dere at dere er munker. Og siden andre kaller dere munker, og dere selv sier dere er munker, bør dere trene dere slik: *Vi vil oppføre oss slik det sømmer seg for munker og brahmaner, slik at vi fortjener den betegnelsen som både andre og vi selv bruker om oss, slik at de gavene vi mottar i form av kapper, mat, bolig og medisiner kan gi gode frukter og bli til stor nytte for givne, og slik at vi ikke har blitt munker til ingen nytte, men kan høste gode frukter og gode resultater av det.” Og hvilken oppførsel er det som sømmer seg for munker og brahmaner? Dere bør trene dere slik, munker: *Vi vil ha selvrespekt og respekt for andre.” Men hvis dere har selvrespekt og respekt for andre, og mener at dermed har dere gjort nok, at dere har nådd munkelivets mål, slik at dere blir tilfreds og mener at det ikke er mer dere trenger å gjøre, Så sier jeg dere, munker: Siden dere streber etter munkelivets mål, så ikke slipp dette målet av syne, for det er mer som bør gjøres. Hva mer er det som bør gjøres, munker? Dere bør trene dere slik: "Våre gjerninger skal være rene, åpne og redelige, ikke skjulte og fordekte. Og vi vil ikke framheve oss selv eller fornedre andre fordi om vi selv opptrer rent og åpent.” Men hvis dere har selvrespekt og respekt for andre, og deres gjerninger er rene, og mener at dermed har dere gjort nok, at dere har nådd munkelivets mål, slik at dere blir tilfreds og mener at det ikke er mer dere trenger å gjøre, så sier jeg dere, munker: Siden dere streber etter munkelivets mål, så ikke slipp dette målet av syne, for det er mer som bør gjøres. Page - 373

Hva mer er det som bør gjøres, munk? Dere bør trene dere slik: * Vår tale skal være ren, åpen og redelig, ikke skjult og fordekt. Og vi vil ikke framheve oss selv eller fornedre andre fordi om vi selv taler rent og åpent.” Men hvis dere har selvrespekt og respekt for andre, deres gjerninger er rene og deres tale er ren, og mener at dermed har dere gjort nok, at dere har nådd munkelivets mål, slik at dere blir tilfreds og mener at det ikke er mer dere trenger å gjøre, så sier jeg dere, munk: Siden dere streber etter munkelivets mål, så ikke slipp dette målet av syne, for det er mer som bør gjøres. Hva mer er det som bør gjøres, munk? Dere bør trene dere slik: * Våre tanker skal være rene, åpne og redelige, ikke skjulte og fordekte. Og vi vil ikke framheve oss selv eller fornedre andre fordi om vi selv har rene og åpne tanker.” Men hvis dere har selvrespekt og respekt for andre, deres gjerninger er rene, deres tale er ren og deres tanker er rene, og mener at dermed har dere gjort nok, at dere har nådd munkelivets mål, slik at dere blir tilfreds og mener at det ikke er mer dere trenger å gjøre, så sier jeg dere, munk: Siden dere streber etter munkelivets mål, så ikke slipp dette målet av syne, for det er mer som bør gjøres. Hva mer er det som bør gjøres, munk? Dere bør trene dere slik: *Vår levemåte skal være ren, åpen og redelig, ikke skjult og fordekt. Og vi vil ikke framheve oss selv eller fornedre andre fordi om vi selv har en ren og åpen levemåte.” Men hvis dere har selvrespekt og respekt for andre, deres gjerninger er rene, deres tale er ren, deres tanker er rene og dere har en ren levemåte, og mener at dermed har dere gjort nok, at dere har nådd munkelivets mål, slik at dere blir tilfreds og mener at det ikke er mer dere trenger å gjøre, så sier jeg dere, munk: Siden dere streber etter munkelivets mål, så ikke slipp dette målet av syne, for det er mer som bør gjøres. Hva mer er det som bør gjøres, munk? Dere bør trene dere slik: *Når vi ser en synlig form med øyet, griper vi ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på synssansen sin, går vi inn for å passe på den. Vi vokter synssansen vel, og passer godt på. Og likedan når vi hører en lyd med øret, eller fornemmer en duft med nesa, eller kjenner en smak på tunga, eller føler en berøring mot kroppen, eller når vi fornemmer en ide med sinnet, da griper vi ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og

som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på sinnets sans, går vi inn for å passe på den. Vi vokter sinnets sans vel, og passer godt på.” Men hvis dere har selvrespekt og respekt for andre, deres gjerninger er rene, deres tale er ren, deres tanker er rene, dere har en ren levemåte og vokter sanseportene, og mener at dermed har dere gjort nok, at dere har nådd munkelivets mål, slik at dere blir tilfreds og mener at det ikke er mer dere trenger å gjøre, så sier jeg dere, munk: Siden dere streber etter munkelivets mål, så ikke slipp dette målet av syne, for det er mer som bør gjøres. Hva mer er det som bør gjøres, munk? Dere bør trene dere slik: "Vi vil spise med måte. Når vi har tenkt oss godt om, spiser vi ikke for fornøyselsens skyld. Vi lar være å proppe oss med mat. Vi spiser ikke for å se godt ut og bli vakre, men bare for å holde kroppen ved like og holde den frisk så den ikke tar skade, og slik at vi kan fortsette treningen av sinnet. Mens vi spiser, tenker vi at nå slukker vi sulten og forhindrer at den oppstår igjen, slik at vi kan leve uten plager og problemer”. Men hvis dere har selvrespekt og respekt for andre, deres gjerninger er rene, deres tale er ren, deres tanker er rene, dere har en ren levemåte, dere vokter sanseportene og dere spiser med måte, og mener at dermed har dere gjort nok, at dere har nådd munkelivets mål, slik at dere blir tilfreds og mener at det ikke er mer dere trenger å gjøre, så sier jeg dere, munk: Siden dere streber etter munkelivets mål, så ikke slipp dette målet av syne, for det er mer som bør gjøres. Hva mer er det som bør gjøres, munk? Dere bør trene dere slik: "Vi vil passe på å være våkne. Når vi på dagtid går fram og tilbake eller sitter ned, vil vi rense bort hindrende tilstander i sinnet, og det samme vil vi gjøre når vi går fram og tilbake eller sitter ned under første nattevakt. Under andre nattevakt legger vi oss ned i løvestilling på høyre side, med det ene beinet oppå det andre, og hviler i oppmerksomhet og klar forståelse med tanken rettet mot å stå opp igjen. Når siste nattevakt kommer, står vi opp igjen og går fram og tilbake eller sitter ned mens vi renser bort hindrende tilstander i sinnet.” Men hvis dere har selvrespekt og respekt for andre, deres gjerninger er rene, deres tale er ren, deres tanker er rene, dere har en ren levemåte, dere vokter sanseportene, dere spiser med måte og dere passer på å være våkne, og mener at dermed har dere gjort nok, at dere har nådd munkelivets mål, slik at dere blir tilfreds og mener at det ikke er mer dere trenger å gjøre, så sier jeg dere, munk: Siden

dere streber etter Page - 375

munkelivets mål, så ikke slipp dette målet av syne, for det er mer som bør gjøres. Hva mer er det som bør gjøres, munker? Dere bør trene dere slik: "Vi vil øve oppmerksomhet og klar forståelse. Når vi ser på noe eller ser oss omkring, gjør vi dette med klar forståelse. Når vi bøyer eller retter ut deler av kroppen, gjør vi dette med klar forståelse. Når vi kler oss eller bærer matskåla, gjør vi dette med klar forståelse. Når vi spiser, drikker, tygger og smaker, gjør vi dette med klar forståelse. Når vi tømmer oss for avføring og urin, gjør vi dette med klar forståelse. Så lenge vi er våkne, enten vi går, står sitter, legger, taler eller tier, så gjør vi dette med klar forståelse." Men hvis dere har selvrespekt og respekt for andre, deres gjerninger er rene, deres tale er ren, deres tanker er rene, dere har en ren levemåte, dere vokter sanseportene, dere spiser med måte, dere passer på å være våkne og dere øver oppmerksomhet og klar forståelse, og mener at dermed har dere gjort nok, at dere har nådd munkelivets mål, slik at dere blir tilfreds og mener at det ikke er mer dere trenger å gjøre, så sier jeg dere, munker: Siden dere streber etter munkelivets mål, så ikke slipp dette målet av syne, for det er mer som bør gjøres. Hva mer er det som bør gjøres, munker? En munk bør finne seg et sted der han kan være for seg selv. Det kan være i skogen, under et tre, på en ås, i ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte. Etter at han er kommet tilbake fra matrunden setter han seg ned med korslagte bein, holder kroppen rak og fester oppmerksomheten framfor seg. Han kvitter seg med all grådighet overfor verden, lever uten grådighet i sinnet og renser sinnet for all grådighet. Han kvitter seg med hat og ondskap, lever med sinnet fylt av omsorg for alle levende veseners beste i stedet for ondskap, og renser sinnet for hat og ondskap. Han kvitter seg med sløvhets og treghet og streber mot lyset mens han lever med oppmerksomhet og klar forståelse og renser sinnet for sløvhets og treghet. Han kvitter seg med uro og bekymringer og lever med ro i sinnet, uten indre uro, og renser sinnet for uro og bekymringer. Han kvitter seg med uvisshet, idet han legger all uvisshet bak seg og ikke lenger er det minste usikker på hva som er sunt, og han renser sinnet for all usikkerhet. Det er som når en mann tar opp et lån for å gjøre forretninger, munker. Forretningene hans går bra, slik at han kan betale tilbake de pengene han lånte, og enda har han noen igjen til å underholde sin kone med. Da tenker han: "Før hadde jeg gjeld for

å gjøre forretninger. Disse forretningene gikk bra, slik at jeg kunne betale tilbake de Page - 376

pengene jeg hadde lånt, og enda har jeg noe igjen til å underholde min kone med.” Dette gjør ham glad og lykkelig. Videre er det som når en mann er syk, munker, hardt angrepet med store smerter. Maten smaker ham ikke og kroppen er svak. Men etter en tid går sykdommen over, maten smaker ham og kroppen blir sterk igjen. Da tenker han: *Før var jeg syk, jeg hadde store smerter og var hardt angrepet. Maten smakte meg ikke og kroppen var svak. Men nå er jeg frisk igjen! Maten smaker meg og kroppen er sterk!” Dette gjør ham glad og lykkelig. Og videre, munker, er det som når en mann er tatt til fange og kastet i fengsel. Men etter en tid blir han fri fra fangenskapet. Han er trygg og i god behold, og ingenting av det han eier er gått tapt. Da tenker han: *Før satt jeg i fengsel, men nå er jeg fri fra fangenskapet! Nå er jeg trygg og i god behold, og ingenting av det som jeg eier er gått tapt.” Dette gjør ham glad og lykkelig. Og så er det som når en mann er slave, munker. Da kan han ikke bestemme over seg selv, men andre bestemmer over ham, og han kan ikke gå hvor han vil. Men etter en tid blir han fri fra slaveriet, han bestemmer over seg selv, og ingen andre bestemmer over ham. Han er fri mann og kan gå hvor han vil. Da tenker han: *Før var jeg slave, og kunne ikke bestemme over meg selv. Andre bestemte over meg, og jeg kunne ikke gå hvor jeg ville. Men nå er jeg fri fra slaveriet. Jeg bestemmer over meg selv, og ingen andre bestemmer over meg. Jeg er fri nå, og kan gå hvor jeg vil!” Dette gjør ham glad og lykkelig. Og videre, munker, er det som når en mann gir seg ut på en lang reise gjennom øde trakter, og har med seg store verdier og rikdommer. Han ferdes på ensomme og farlige stier. Men omsider kommer han ut av ødemarka igjen, og når trygt fram til sivilisasjonen, der det er fredelig og trygt å være. Da tenker han: "Før var jeg ute på en lang reise gjennom øde trakter, med store verdier og rikdommer. Jeg vandret på ensomme og farlige stier. Men omsider kom jeg ut av ødemarka igjen, og nådde trygt fram til sivilisasjonen, og her er det fredelig og trygt å være!” Dette gjør ham glad og lykkelig. Og derfor betrakter munken disse fem hindringene som gjeld, som sykdom, som fangenskap, som slaveri og som en reise i ødemarka så lenge han ikke har fjernet dem fra

Page - 377

sitt indre, munker. Og han ser det som gjeldsfrihet, som sunnhet, som frihet fra fangenskap og fra slaveri og som et sivilisert land, når han har fjernet disse fem hindringene fra sitt indre. Når han har kvittet seg med disse fem hindringene, svekker han sinnets forurensninger med visdom. Deretter isolerer han seg både fra sansenytelser og fra usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand, — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære, — og forblir i den. Han lar den glede og velvære som fødes av ensomhet strømme omkring, over og gjennom hele kroppen sin og fylle den helt, slik at ingen del av kroppen hans er uberørt av den glede og velvære som fødes av ensomhet. Det er som når en dyktig badetjener eller læregutten hans strør såpepulver i ei bronseskål, munker, og tilsetter vann litt etter litt og knar til såpeklumpen er fuktig, gjennomfuktet både utvendig og innvendig, men ikke så den drypper. Nettopp slik lar munken den glede og velvære som fødes av ensomhet strømme omkring, over og gjennom hele kroppen sin og fylle den helt, slik at ingen del av kroppen hans er uberørt av den glede og velvære som fødes av ensomhet. Deretter bringer munken de innledende og fastholdende tanker til ro, og går inn i andre meditasjonstilstand, — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker, — og forblir i den. Han lar den glede og velvære som fødes av konsentrasjon strømme omkring, over og gjennom hele kroppen sin og fylle den helt, slik at ingen del av kroppen hans er uberørt av den glede og velvære som fødes av konsentrasjon. Det er som et stille tjern med kildevann, munker. Det har ikke noe tilsig verken fra nord, sør, øst eller vest, og det kommer heller ikke noe regnskyll fra skyene av og til og fyller det opp. Men fra kilden springer det fram en strøm med kjølig vann som strømmer inn, omkring i og gjennom hele tjernet og fyller det helt, slik at ingen del av tjernet er uberørt av det kjølige vannet. Nettopp slik lar munken den glede og velvære som fødes av konsentrasjon strømme omkring, over og gjennom hele kroppen sin og fylle den helt, slik at ingen del av kroppen hans er uberørt av den glede og velvære som fødes av konsentrasjon. Deretter søker ikke munken lenger glede, men hviler i likevekt. Med

oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære, og går inn i tredje meditasjonstilstand, — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!" — og forblir i den. Han lar det velvære som er uten glede strømme omkring, over og gjennom hele kroppen sin og fylle den helt, slik at ingen del av kroppen hans er uberørt av det velvære som er uten glede. Det er liksom blomstene i en lotusdam, munker. Der vokser lotus, vannliljer og nøkkeroser som er født i vannet og lever helt neddykket i vannet, uten å komme opp til overflaten. Det kjølige vannet strømmer over, omkring og mellom dem, så ingen del av disse blomstene er uberørt av det kjølige vannet. Nettopp slik lar han det velvære som er uten glede strømme omkring, over og gjennom hele kroppen sin og fylle den helt, slik at ingen del av kroppen hans er uberørt av det velvære som er uten glede. Deretter forlater munken velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand, — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag, — og forblir i den. Han sitter og lar tankens klarhet og lysende renhet gjennomtrengte hele kroppen sin, slik at ingen del av kroppen hans er uberørt av tankens klarhet og lysende renhet. Det er som om en mann skulle sitte innhyllet i en hvit kappe, munker, og trekke den over hodet. Da ville ingen del av kroppen hans stikke utenfor den hvite kappen. Nettopp slik sitter munken og lar tankens klarhet og lysende renhet gjennomtrengte hele kroppen sin, slik at ingen del av kroppen hans er uberørt av tankens klarhet og lysende renhet. Og når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemma, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, — så anvender han dette sinnet og retter det mot kunsten å huske tidligere oppholdssteder. Han husker mange tidligere oppholdssteder. Således husker han en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og han kan til og med huske at universet har utvidet seg og trukket seg sammen en gang, to ganger, ja, opp til ti slike verdenssykluser. Og han husker følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det,* — og han husker like mange detaljer her

— *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her.” Slik husker han mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk. Det er som om en mann skulle gå fra sin egen landsby til en annen landsby, munker. Og fra denne landsbyen går han til enda en landsby, og derfra går han hjem til sin egen landsby igjen. Da ville han vite følgende: 'Nå gikk jeg fra min egen landsby til den andre landsbyen, og der sto jeg slik og satt slik og snakket om ditt og tiet om datt. Så gikk jeg til neste landsby, og der sto jeg slik og satt slik og snakket om ditt og tiet om datt. Og deretter gikk jeg hjem til min egen landsby igjen.’ Slik er det også med munken. Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, — så anvender han dette sinnet og retter det mot kunsten å huske tidligere oppholdssteder. Han husker mange tidligere oppholdssteder. Således husker han en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og han kan til og med huske at universet har utvidet seg og trukket seg sammen en gang, to ganger, ja, opp til ti slike verdenssykluser. Og han husker følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det,” — og han husker like mange detaljer her — *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her.” Slik husker han mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk. Og når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, — så anvender han dette sinnet og retter det mot kunnskapen om hvordan alle vesener oppstår og går under. Med rent, himmelsk og overmenneskelig syn ser han hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: "Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både 1 tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet, lidelse og pinefulle tilstander. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden,

når Page - 380

kroppen går 1 oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår og lykkelige tilstander.” Slik ser han med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger. Det er som om en mann med synet i behold skulle stå mellom to åpne dører inne i et hus . Da kunne han se folk som gikk inn og ut av husene, folk som gikk langsetter gatene og folk som satt midt i gatekrysset. Da ville han vite at disse menneskene går inn og ut av husene, disse går langsetter gatene og disse sitter midt i gatekrysset. Slik er det også med munken. Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, — så anvender han dette sinnet og retter det mot kunnskapen om hvordan alle vesener oppstår og går under. Med rent, himmelsk og overmenneskelig syn ser han hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: *Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, 1 elendighet, lidelse og pinefulle tilstander. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår og lykkelige tilstander.” Slik ser han med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger. Og når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, — så anvender han dette sinnet og retter det mot kunnskapen om hvordan sinnets forurensninger kan utslettes. Han merker seg det som det er: Dette er lidelse. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphav. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphør. Han merker seg det som det er: Dette er veien til lidelsens opphør. Han merker seg det som det er: Dette er sinnets forurensninger. Han merker seg

det som det er: Dette er årsaken til sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er slutten på sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er veien til å gjøre slutt på sinnets forurensninger. Når han vet og ser dette, blir sinnet hans befridd fra forurensninger i sinnet knyttet til sanselige nytelser, fra forurensninger i sinnet knyttet til forventningsmønstre og fra forurensninger i sinnet knyttet til uvitenhet. Han er fri, og vet at han er fri. Og han vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Det er som om en mann med synet i behold skulle stå på stranda av et krystallklart lite fjellvann, munker, med helt gjennomskiktig vann og uten noe gjørme. Da ville han kunne se skjell og muslinger, sand og småstein uti vannet, og han ville kunne se fiskestimer stå eller svømme omkring der ute. Og han ville vite dette: *Denne innsjøen har krystallklart og gjennomskiktig vann, uten noe gjørme. Der ligger det skjell og muslinger, der ligger det sand og småstein, og der står det fiskestimer og der svømmer de.” Slik er det også med munken. Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, — så anvender han dette sinnet og retter det mot kunnskapen om hvordan sinnets forurensninger kan utslettes. Han merker seg det som det er: Dette er lidelse. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphav. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphør. Han merker seg det som det er: Dette er veien til lidelsens opphør. Han merker seg det som det er: Dette er sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er årsaken til sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er slutten på sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er veien til å gjøre slutt på sinnets forurensninger. Når han vet og ser dette, blir sinnet hans befridd fra forurensninger i sinnet knyttet til sanselige nytelser, fra forurensninger i sinnet knyttet til forventningsmønstre og fra forurensninger i sinnet knyttet til uvitenhet. Han er fri, og vet at han er fri. Og han vet at det ikke oppstår noe nytt, at

treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Dette er hva det vil si å være munk, å være brahman, å være en som har vasket seg, å kjenne vedaene, å være lærd, å være edel, å være en arahant. Og hva vil det si å være munk? Det er når han har avviklet alle dårlige og usunne sinnstilstander, alle sinnets forurensninger, all videre tilblivelse, alt som er til plage, alle vonde resultater, forfall og undergang i framtiden. Dette er hva det vil si å være munk. Og hva vil det si at munken er brahman? Det er når han har fordrevet alle dårlige og usunne sinnstilstander, alle sinnets forurensninger, all videre tilblivelse, alt som er til plage, alle vonde resultater, forfall og undergang i framtiden. På den måten er munken en brahman. Og hva vil det si at munken er en som har vasket seg? Det er når han har vasket bort alle dårlige og usunne sinnstilstander, alle sinnets forurensninger, all videre tilblivelse, alt som er til plage, alle vonde resultater, forfall og undergang i framtiden. På den måten er munken en som har vasket seg. Og hva vil det si at munken kjenner vedaene? Det er når han kjenner alle dårlige og usunne sinnstilstander, alle sinnets forurensninger, all videre tilblivelse, alt som er til plage, alle vonde resultater, forfall og undergang i framtiden. På den måten kjenner munken vedaene. Og hva vil det si at munken er lærd? Det er når han har kvittet seg med alle dårlige og usunne sinnstilstander, alle sinnets forurensninger, all videre tilblivelse, alt som er til plage, alle vonde resultater, forfall og undergang i framtiden. På den måten er munken en lærd. Og hva vil det si at munken er edel? Det er når han har fjernet seg fra alle dårlige og usunne sinnstilstander, alle sinnets forurensninger, all videre tilblivelse, alt som er til plage, alle vonde resultater, forfall og undergang i framtiden. På den måten er munken edel. Og hva vil det si at munken er en arahant? Det er når han har fjernet seg fra alle dårlige og usunne sinnstilstander, alle sinnets forurensninger, all videre tilblivelse, alt som er til plage, alle vonde resultater, forfall og undergang i framtiden. På den måten er munken en arahant.” Page - 383

Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens
ord. Page - 384

40. Den lille samtalen i Assapura Cula-Assapurassutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i landet Ariga, bodde han i en by der som Assapura. Der talte Mesteren til munkene:

Munker! *Ja, Mester,*” svarte munkene Mesteren sa: *Folk kaller dere munker. Og hvis dere blir spurt hva dere er, så svarer dere at dere er munker. Og siden andre kaller dere munker, og dere selv sier dere er munker, bør dere trene dere slik: 'Vi vil praktisere slik det sømmer seg for munker, slik at vi fortjener den betegnelsen som både andre og vi selv bruker om oss, slik at de gavene vi mottar i form av kapper, mat, bolig og medisiner kan gi gode frukter og bli til stor nytte for giverne, og slik at vi ikke har blitt munker til ingen nytte, men kan høste gode frukter og gode resultater av det.’” Og hva slags praksis er det som ikke sømmer seg for munker? Hvis en munk er grådig og ikke har kvittet seg med grådigheten, hvis han har voldelige tendenser og ikke har kvittet seg med voldeligheten, hvis han er hissig og ikke har kvittet seg med hissigheten, hvis han er hevngjerrig og ikke har kvittet seg med hevngjerrigheten, hvis han føler forakt og ikke har kvittet seg med forakten, hvis han er spottende og ikke har kvittet seg med tendensene til å spotte, hvis han er gjerrig og ikke har kvittet seg med gjerrigheten, hvis han er svikefull og ikke har kvittet seg med svikefullheten, hvis han er bedragersk og ikke har kvittet seg med bedrageriet, hvis han er ondskapsfull og ikke har kvittet seg med ondskapen, og hvis han har feilaktige teorier og ikke har kvittet seg med de feilaktige teoriene — hvis han ikke har kvittet seg med disse dårlige egenskapene som munker ikke bør ha, som gjør en munk skitten og trekker ham nedover mot en dårlig framtidig tilværelse, da vil jeg hevde at han ikke praktiserer slik deg sømmer seg for munker. Hvis en slik person blir munk og hyller seg inn i den gule kappen, vil jeg

Page - 385

sammenligne ham med et skarpslepent tveegget sverd 1 en skjede. Jeg sier ikke man er munk eller asket bare fordi om man bærer den gule kappen, munker. Jeg sier ikke man er munk eller asket bare fordi om man går naken. Jeg sier ikke man er munk eller asket bare fordi om man lever i støv og skitt. Jeg sier ikke man er munk eller asket bare fordi om man tar seremonielle bad. Jeg sier ikke man er munk eller asket bare fordi om man sitter under et tre. Jeg sier ikke man er munk eller asket bare fordi om man holder til under åpen himmel. Jeg sier ikke man er munk eller asket bare fordi om man står rett opp og ned. Jeg sier ikke man er munk eller asket bare fordi om man spiser lite. Jeg sier ikke man er munk eller asket bare fordi om resiterer mantraer. Jeg sier ikke man er asket bare fordi om man går med ugread hår. Hvis en som er grådig, kan kvitte seg med grådigheten bare ved å bære en gul kappe, hvis en som har voldelige tendenser, kan kvitte seg med voldeligheten, hvis en som er hissig, kan kvitte seg med hissigheten, hvis en som er hevngjerrig, kan kvitte seg med hevngjerrigheten, hvis en som føler forakt, kan kvitte seg med forakten, hvis en som er spottende, kan kvitte seg med tendensene til å spotte, hvis en som er gjerrig, kan kvitte seg med gjerrigheten, hvis en som er svikefull, kan kvitte seg med svikefullheten, hvis en som er bedragerisk, kan kvitte seg med bedrageriet, hvis en som er ondskapsfull, kan kvitte seg med ondskapen, og hvis en som har feilaktige teorier, kan kvitte seg med de feilaktige teoriene, og alt dette bare ved å bære en gul kappe — da ville slekt, venner og kolleger gi ham en slik kappe så snart han var født, og oppfordre ham til å bære den: *Se her, kjære deg, ta på deg denne kappen! For når du har på deg denne kappen, slipper du å være grådig, voldelig, hissig, hevngjerrig, full av forakt, spottende, gjerrig, svikefull, bedragerisk og ondskapsfull, og du slipper å ha feilaktige teorier.” Men jeg ser at noen som bærer den gule kappen er grådige, voldelige, hissige, hevngjerrige, fulle av forakt, spottende, gjerrige, svikefulle, bedrageriske og ondskapsfulle, og som har feilaktige teorier. Derfor sier jeg at man ikke blir munk eller asket bare fordi om man bærer den gule kappen. Hvis en som er grådig, kan kvitte seg med grådigheten bare ved å gå naken, leve i støv og skitt, ta seremonielle bad, sitte under et tre, holde til under åpen himmel, stå rett opp og ned, spise lite, resitere mantraer eller gå med ugread hår — hvis en som har voldelige tendenser, kan kvitte seg med voldeligheten, hvis en som er hissig, kan kvitte Page

seg med hissigheten, hvis en som er hevnghjerrig, kan kvitte seg med hevnghjerrigheten, hvis en som føler forakt, kan kvitte seg med forakten, hvis en som er spottende, kan kvitte seg med tendensene til å spotte, hvis en som er ghjerrig, kan kvitte seg med ghjerrigheten, hvis en som er svikefull, kan kvitte seg med svikefullheten, hvis en som er bedragerisk, kan kvitte seg med bedrageriet, hvis en som er ondskapsfull, kan kvitte seg med ondskapen, og hvis en som har feilaktige teorier, kan kvitte seg med de feilaktige teoriene, og alt dette bare ved å gå naken, leve i støv og skitt, ta seremonielle bad, sitte under et tre, holde til under åpen himmel, stå rett opp og ned, spise lite, resitere mantraer eller gå med ugreid hår — da ville slekt, venner og kolleger oppfordre ham til å følge slik praksis så snart han var født: 'Se her, kjære deg, gå naken, lev i støv og skitt, ta seremonielle bad, sitt under et tre, hold til under åpen himmel, stå rett opp og ned, spis lite, resiter mantraer eller gå med ugreid hår! For når du gjør det, slipper du å være grådig, voldelig, hissig, hevnghjerrig, full av forakt, spottende, ghjerrig, svikefull, bedragerisk og ondskapsfull, og du slipper å ha feilaktige teorier.' Men jeg ser at noen som går nakne, lever i støv og skitt, tar seremonielle bad, sitter under et tre, holder til under åpen himmel, står rett opp og ned, spiser lite, resiterer mantraer eller går med ugreid hår, er grådige, voldelige, hissige, hevnghjerrige, fulle av forakt, spottende, ghjerrige, svikefulle, bedrageriske og ondskapsfulle, og som har feilaktige teorier. Derfor sier jeg at man ikke blir munk eller asket bare fordi om man følger slik praksis. Hva slags praksis er det da som sømmer seg for en munk eller en asket? Hvis en munk er grådig og deretter kvitter seg med grådigheten, hvis han har voldelige tendenser og deretter kvitter seg med voldeligheten, hvis han er hissig og deretter kvitter seg med hissigheten, hvis han er hevnghjerrig og deretter kvitter seg med hevnghjerrigheten, hvis han føler forakt og deretter kvitter seg med forakten, hvis han er spottende og deretter kvitter seg med tendensene til å spotte, hvis han er ghjerrig og deretter kvitter seg med ghjerrigheten, hvis han er svikefull og deretter kvitter seg med svikefullheten, hvis han er bedragerisk og deretter kvitter seg med bedrageriet, hvis han er ondskapsfull og deretter kvitter seg med ondskapen, og hvis han har feilaktige teorier og deretter kvitter seg med de feilaktige teoriene — hvis han kvitter seg med disse dårlige

egenskapene som munk er ikke bør ha, som gjør en munk skitten og trekker ham nedover mot en dårlig framtidig tilværelse, da vil jeg hevde at han praktiserer slik det sømmer seg for munk. Han ser at han er rensket for slike usunne sinnstilstander, og dette gjør ham glad. Denne gleden fryder han seg over, og han finner ro i kroppen og føler lykke, noe som igjen fører til at sinnet hans blir konsentrert. Han fyller først den ene himmelretningen med vennlige tanker, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløse vennlige tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. På samme måte fyller han den ene himmelretningen med medlidenhet ... medglede ... sinnslikevekt, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløse tanker fulle av sinnslikevekt om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Det er som en lotusdam med klart, gjennomsiktig, rent og kjølig vann, med vakre strender omkring. Hvis det kommer en trett og utslitt mann fra øst, en som er både varm og tørst, så kan han slukke tørsten sin og kjøle seg ned der i dammen. Og det samme kan den som kommer fra nord, vest eller sør gjøre. På samme måte kan en mann fra en adelsfamilie forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet. Hvis han kommer til den læren og den disiplinen som forkynnes av ham som har kommet fram til sannheten, og utvikler vennlige tanker, medlidenhet, medglede og sinnslikevekt, finner han ro i sitt indre. Det er det jeg kaller å praktisere slik det sømmer seg for munk. Og det samme kan den som kommer fra en brahmanfamilie, borgerfamilie eller arbeiderfamilie gjøre. Da praktiserer de slik det sømmer seg for munk. Hvis noen fra en adelsfamilie, brahmanfamilie, borgerfamilie eller arbeiderfamilie forlater hjemmet og går ut i hjemløshet, utslettet sinnets forurensninger, frir seg fra forurensninger i sinnet slik at han selv forstår og virkeliggjort sinnets frigjøring gjennom visdom og hviler i denne her og nå, da er han en munk, da er han en asket, nettopp fordi han har utslettet sinnets forurensninger.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 388

V. Den lille avdelingen med samtalepar Culayamakavagga

41. Samtalen med brahmanene i Salā Sāleyyakasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var på vandring i landet Kosala sammen med en stor flokk munk, kom de til en brahmanlandsby ved navn Sala. Brahmanene i Salā fikk høre om dette, og de sa til hverandre: "Det sies at Gotama er i sannhet en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og atferd, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester. Han forstår denne verden til fullkommenhet, med alle dens engler, djevl, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker, og alt som finnes for øvrig, — og det som han selv har realisert, meddeler han til andre. Han underviser 1 en lære som er vakker på begynnelsen, vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både i form og innhold. Og han forklarer det rene, opphøyde liv. Det er sannelig godt å se slike arahanter." Dermed gikk brahmanene i landsbyen bort til Mesteren. Noen hilste høflig på ham og satte seg ned, noen pratet litt med ham før de satte seg, noen la håndflatene mot hverandre og løftet dem til hilsen, noen presenterte seg før de satte seg, og andre satte seg ned uten å si noe. Da alle hadde satt seg, sa de: *Hva er grunnen, Gotama, hva er årsaken til at noen mennesker faller ned i pine, smerte og elendighet i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning? Og hva er grunnen, hva er årsaken til at andre kommer til himmelen etter døden?" *Det er feilaktig oppførsel i strid med læren, som er grunnen til at noen mennesker faller ned i pine, smerte og elendighet i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning, mine herrer. Og det er rettmessig oppførsel i samsvar med læren som er

Page - 389

grunnen til at andre kommer til himmelen etter døden.”

*Vi forstår ikke helt den kortfattede undervisningen du her gir, Gotama. Vi forstår det bedre hvis du gir oss en mer detaljert undervisning. Det hadde vært fint om du kunne undervise oss slik at vi kan få en detaljert forståelse av den kortfattede undervisningen du ga oss.” «Så hør etter, mine herrer, og følg med, så skal jeg forklare det.” *Ja vel, Gotama,” svarte brahmanene. Mesteren sa:

*Det finnes tre former for feilaktig legemlig oppførsel i strid med læren, mine herrer, det finnes fire måter å tale på som er feilaktig oppførsel i strid med læren, og det finnes tre holdninger som er feilaktig oppførsel i strid med læren. Og hvordan er så de tre formene for feilaktig legemlig oppførsel som er i strid med læren, mine herrer? Den ene er å drepe et levende vesen, være grusom og ha blod på hendene, ivrig etter å drepe og ikke har medfølelse med andre levende vesener. Den andre er å ta det som ikke blir gitt deg, stjele noe som tilhører andre, begå innbrudd eller landeveisrøveri. Den tredje er seksuelle overgrep, å forgripe seg på noen som står under mors verge, fars verge, foreldrenes verge, brorens verge, søsterens verge, slektningers verge, klanens verge, tradisjonens verge, som har en ektemann, som beskyttes av straffelovens bestemmelser eller til og med en som er forlovet. Dette er de tre formene for feilaktig legemlig oppførsel som er i strid med læren. Og hvordan er så de fire måtene å tale på som er feilaktig oppførsel i strid med læren, mine herrer? Den ene er å lyve. Sett at du er innkalt som vitne i rådet, forsamlingen, blant slektninger, i lauget eller blant kongens familie og blir bedt om å si hva du vet. Hvis du da sier at du vet, når du ikke vet, eller om du sier at du ikke vet, når du vet, eller hvis du sier du har sett, når du ikke har sett, eller om du sier at du ikke har sett, når du har sett, da er det feil å tale mot bedre vitende, uansett om du gjør det for din egen skyld, for andres skyld eller for en eller annen vinnings skyld. Den andre er å fare med sladder. Det er hvis du har hørt noe her og går og Page - 390

forteller det der, bare for å skape splid. Eller hvis du har hørt noe der og går og forteller det her, bare for å skape splid. Det er å oppmuntre til uenighet, glede og fryde seg over splid og si slikt som skaper splid. Den tredje er sårende tale. Det er hvis du uttaler skarpe og grove ord som sårer andre, som er nedsettende overfor andre, som er uttalt i sinne og ikke fører til indre ro. Den fjerde er tomt snakk og pjatt. Det er hvis du taler i utide, hvis du er usaklig og driver med meningsløst prat, hvis du snakker om slikt som verken har med læren eller treningsdisiplinen å gjøre. Og det er hvis du griper ordet til urett tid og stadig snakker om noe som du ikke kan begrunne og som ikke gir mening. Dette er de fire måtene å tale på som er feilaktig oppførsel i strid med læren, mine herrer. Og hva er så de tre holdningene som er feilaktig oppførsel i strid med læren, mine herrer? Den ene er grådighet. Det er hvis du ettertrakter andres eiendom og tenker: "Tenk om det som tilhører den andre, hadde vært mitt!" Den andre er ondskap. Det er hvis du er fordervet i sinnet og tenker: "Disse vesenene skal drepes! De skal slaktes, hogges ned, ødelegges og utslettes!" Den tredje er feilaktige teorier basert på vrangforestillinger. Det er hvis du mener at gaver, ofringer og velgjørenhet ikke tjener til noe, for gode og onde handlinger får ingen frukt og ingen virkning. Verken denne verden eller noen annen verden eksisterer. Omsorg for foreldrene er ikke til noen nytte, og det er ingen som oppstår spontant. Ingen filosof eller brahman her i verden er fullkommen og ingen av dem har nådd fullkommenheten. Og ingen av dem har selv forstått og realisert denne og den andre verden, slik at de har noe å belære andre om. Dette er de tre holdningene som er feilaktig oppførsel i strid med læren, mine herrer. Dette er feilaktig oppførsel i strid med læren, og det er grunnen til at noen mennesker faller ned i pine, smerte og elendighet i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning, mine herrer. Det finnes tre former for riktig legemlig oppførsel i samsvar med læren, mine herrer, det finnes fire måter å tale på som er rettmessig oppførsel i samsvar med læren, og det finnes tre holdninger som er rettmessig oppførsel i samsvar med læren. Og hvordan er så de tre formene for riktig legemlig oppførsel som er i samsvar

Page - 391

med læren, mine herrer? Den ene er å la være å drepe levende vesener og holde seg langt unna slike ting, legge fra seg sverd og pisk, være vennlig og samvittighetsfull og leve med omtanke for alle levende veseners beste. Den andre er å la være å ta det som ikke blir gitt og holde seg langt unna slike ting, la være stjele noe som tilhører andre, og ikke begå innbrudd eller landeveisrøveri. Den tredje er å avstå fra seksuelle overgrep og holde seg langt unna slike ting, å ikke forgripe seg på noen som står under mors verge, fars verge, foreldrenes verge, brorens verge, søsterens verge, slektningers verge, klanens verge, tradisjonens verge, som har en ektemann, som beskyttes av straffelovens bestemmelser eller til og med en som er forlovet. Dette er de tre formene for riktig legemlig oppførsel som er i samsvar med læren, mine herrer. Og hvordan er så de fire måtene å tale på som er rettmessig oppførsel i samsvar med læren, mine herrer? Den ene er å avstå fra å lyve og holde seg langt unna slike ting. Sett at du er innkalt som vitne i rådet, forsamlingen, blant slektninger, i lauget eller blant kongens familie og blir bedt om å si hva du vet. Hvis du da sier at du ikke vet, når du ikke vet, eller om du sier at du vet, når du vet, eller hvis du sier du ikke har sett, når du ikke har sett, eller om du sier at du har sett, når du har sett, da taler mot bedre vitende, verken for din egen skyld, for andres skyld eller for en eller annen vinnings skyld. Den andre er å avstå fra å fare med sladder og holde seg langt unna slike ting. Det du har hørt her, går du ikke og forteller til andre bare for å skape splid. Og det du har hørt av andre, går du ikke og forteller her, bare for å skape splid. Du er en som forener de splittede og oppmuntrer de enige. Du foretrekker enighet, gleder og fryder seg ved enighet, og sier slikt som bidrar til enighet. Den tredje er å avstå fra sårende tale og holde seg langt unna slike ting. Ordene dine er milde, vennlige og høflige, de går til hjertet og gjør godt å høre, og er til glede og behag for mange. Ja, slike ord er det du taler. Den fjerde er å avstå fra tomt snakk og pjatt og holde seg langt unna slike ting. Du taler nyttige ord til rett tid og i samsvar med fakta, du snakker om læren og om treningsdisiplinen. Du er en som taler minneverdige, begrunnede, nyttige og

Page - 392

meningsfylte ord til rett tid. Dette er de fire måtene å tale på som er rettmessig oppførsel i samsvar med læren, mine herrer. Og hva er så de tre holdningene som er rettmessig oppførsel i samsvar med læren, mine herrer? Den ene er å avstå fra grådighet. Det er hvis du ikke ettertrakter andres eiendom og ikke tenker: "Tenk om det som tilhører den andre, hadde vært mitt!" Den andre er å avstå fra ondskap. Det er hvis du er ikke fordervet i sinnet og tenker: 'Jeg håper at disse vesenene kan leve uten hat og uten vold, at de kan ha det godt og leve lykkelig!' Den tredje er rett syn som ikke er basert på vrangforestillinger. Det er hvis du mener at gaver, ofringer og velgjørenhet gir gode resultater, for gode og onde handlinger får sin frukt og sin virkning. Både denne verden eller noen annen verden eksisterer. Omsorg for foreldrene er bra, og det finnes vesener som oppstår spontant. Det finnes filosofer og brahmaner her i verden som er fullkomne og har nådd fullkommenheten, som selv har forstått og realisert denne og den andre verden, slik at de har noe å belære andre om. Dette er de tre holdningene som er rettmessig oppførsel i samsvar med læren, mine herrer. Dette er rettmessig oppførsel i samsvar med læren, og det er grunnen til at noen kommer til himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning, mine herrer. Hvis en som lever et rettmessig liv i samsvar med læren, skulle ønske seg å bli gjenfødt sammen med rike adelsmenn etter at han er død, så kan det nok være mulig at han oppnår nettopp dette. Og hvorfor? Fordi han har levd et rettmessig liv i samsvar med læren. Hvis en som lever et rettmessig liv i samsvar med læren, skulle ønske seg å bli gjenfødt sammen med rike brahmaner eller borgere etter at han er død, så kan det nok være mulig at han oppnår nettopp dette. Og hvorfor? Fordi han har levd et rettmessig liv i samsvar med læren. Hvis en som lever et rettmessig liv i samsvar med læren, skulle ønske seg å bli gjenfødt i følget til de fire store gudekongene etter at han er død, så kan det nok være mulig at han oppnår nettopp dette. Og hvorfor? Fordi han har levd et rettmessig liv i samsvar med læren. Page - 393

Hvis en som lever et rettmessig liv i samsvar med læren, skulle ønske seg å bli gjenfødt i følget til de trettitre gudene, vektergudene, de lykkelige gudene, de gudene som liker å skape, de gudene som hersker over andres skaperverk, eller sammen med gudene i Brahmas følge etter at han er død, så kan det nok være mulig at han oppnår nettopp dette. Og hvorfor? Fordi han har levd et rettmessig liv i samsvar med læren. Hvis en som lever et rettmessig liv i samsvar med læren, skulle ønske seg å bli gjenfødt i følget til de lysende gudene etter at han er død, så kan det nok være mulig at han oppnår nettopp dette. Og hvorfor? Fordi han har levd et rettmessig liv i samsvar med læren. Hvis en som lever et rettmessig liv i samsvar med læren, skulle ønske seg å bli gjenfødt i følget til gudene med avgrenset lys, gudene med grenseløst lys, de strålende gudene, gudene med avgrenset stråleglans, gudene med grenseløs stråleglans, de herlige gudene, gudene som høster gode frukter, Salå, Atappa-gudene, Sudassa-gudene, Sudassigudene, Akanittha-gudene, gudene på rommets uendelighet, gudene på bevissthetens uendelighet, gudene på intethet eller gudene på det planet der det verken finnes sanseinstrykk eller ingen sanseinstrykk etter at han er død, så kan det nok være mulig at han oppnår nettopp dette. Og hvorfor? Fordi han har levd et rettmessig liv i samsvar med læren. Hvis en som lever et rettmessig liv i samsvar med læren, skulle ønske å utslette sinnets forurensninger, fri seg fra forurensninger i sinnet slik at han selv forstår og virkeliggjør sinnets frigjøring gjennom visdom og hviler i denne her og nå, så kan det nok være mulig at han oppnår nettopp dette. Og hvorfor? Fordi han har levd et rettmessig liv i samsvar med læren.” Da Mesteren hadde sagt dette, utbrøt brahmanene i Sala: "Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Gotama. Nå tar vi tilflukt i deg, Gotama, i læren og i munkefellesskapet. Vær så snill å regne oss som en legvenner, Gotama, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge vi lever.” Page

42. Samtalen med brahmanene fra Verafija Verafijakasutta
Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg i
Anāthapindikass park Jetalunden i Sāvattthi. På den tiden var noen
brahmaner fra Verafija kommet til Sāvattthi i et eller annet ærend,
og disse brahmanene hørte følgende: "Filosofen Gotama, som er av
sakyaslekt og har gått ut som munk fra sakyaslekten, holder til i
Anāthapindikass park her i Sāvattthi. Det sies at Gotama er i sannhet
en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp.
Han har fullkommen kunnskap og atferd, han er lykkelig, han er en
som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan
trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester. Han forstår
denne verden til fullkommenhet, med alle dens engler, djevler,
guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker, og alt som
finnes for øvrig, — og det som han selv har realisert, meddeler han
til andre. Han underviser i en lære som er vakker på begynnelsen,
vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både
i form og innhold. Og han forklarer det rene, opphøyde liv." Da sa
brahmanene til hverandre: "Det er sannelig godt å se slike
arahanter." Dermed gikk brahmanene fra Verafija bort til Mesteren.
Noen hilste høflig på ham og satte seg ned, noen pratet litt med
ham før de satte seg, noen la håndflatene mot hverandre og løftet
dem til hilsen, noen presenterte seg før de satte seg, og andre satte
seg ned uten å si noe. Da alle hadde satt seg, sa de: *Hva er
grunnen, Gotama, hva er årsaken til at noen mennesker faller ned i
pine, smerte og elendighet i helvete etter døden, når kroppen går i
oppløsning? Og hva er grunnen, hva er årsaken til at andre kommer
til himmelen etter døden?" *Det er feilaktig oppførsel i strid med
læren, som er grunnen til at noen mennesker faller ned i pine,
smerte og elendighet i helvete etter døden, når kroppen går i
oppløsning, mine herrer. Og det er rettmessig oppførsel i samsvar
med læren som er grunnen til at andre kommer til himmelen etter
døden." *Vi forstår ikke helt den kortfattede undervisningen du her
gir, Gotama. Vi

forstår det bedre hvis du gir oss en mer detaljert undervisning. Det hadde vært fint om du kunne undervise oss slik at vi kan få en detaljert forståelse av den kortfattede undervisningen du ga oss.” «Så hør etter, mine herrer, og følg med, så skal jeg forklare det.” *Ja vel, Gotama,” svarte brahmanene. Mesteren sa: *Det finnes tre former for feilaktig legemlig oppførsel i strid med læren, mine herrer, det finnes fire måter å tale på som er feilaktig oppførsel i strid med læren, og det finnes tre holdninger som er feilaktig oppførsel i strid med læren. Og hvordan er så de tre formene for feilaktig legemlig oppførsel som er i strid med læren, mine herrer? Den ene er å drepe et levende vesen, være grusom og ha blod på hendene, ivrig etter å drepe og ikke har medfølelse med andre levende vesener. Den andre er å ta det som ikke blir gitt deg, stjele noe som tilhører andre, begå innbrudd eller landeveisrøveri. Den tredje er seksuelle overgrep, å forgripe seg på noen som står under mors verge, fars verge, foreldrenes verge, brorens verge, søsterens verge, slektingers verge, klanens verge, tradisjonens verge, som har en ektemann, som beskyttes av straffelovens bestemmelser eller til og med en som er forlovet. Dette er de tre formene for feilaktig legemlig oppførsel som er i strid med læren. Og hvordan er så de fire måtene å tale på som er feilaktig oppførsel i strid med læren, mine herrer? Den ene er å lyve. Sett at du er innkalt som vitne i rådet, forsamlingen, blant slektninger, i lauget eller blant kongens familie og blir bedt om å si hva du vet. Hvis du da sier at du vet, når du ikke vet, eller om du sier at du ikke vet, når du vet, eller hvis du sier du har sett, når du ikke har sett, eller om du sier at du ikke har sett, når du har sett, da er det feil å tale mot bedre vitende, uansett om du gjør det for din egen skyld, for andres skyld eller for en eller annen vinnings skyld. Den andre er å fare med sladder. Det er hvis du har hørt noe her og går og forteller det der, bare for å skape splid. Eller hvis du har hørt noe der og går og forteller det her, bare for å skape splid. Det er å oppmuntre til uenighet, glede og fryde seg over

Page - 396

splid og si slikt som skaper splid. Den tredje er sårende tale. Det er hvis du uttaler skarpe og grove ord som sårer andre, som er nedsettende overfor andre, som er uttalt i sinne og ikke fører til indre ro. Den fjerde er tomt snakk og pjatt. Det er hvis du taler i utide, hvis du er usaklig og driver med meningsløst prat, hvis du snakker om slikt som verken har med læren eller treningsdisiplinen å gjøre. Og det er hvis du griper ordet til urett tid og stadig snakker om noe som du ikke kan begrunne og som ikke gir mening. Dette er de fire måtene å tale på som er feilaktig oppførsel i strid med læren, mine herrer. Og hva er så de tre holdningene som er feilaktig oppførsel i strid med læren, mine herrer? Den ene er grådighet. Det er hvis du ettertrakter andres eiendom og tenker: "Tenk om det som tilhører den andre, hadde vært mitt!" Den andre er ondskap. Det er hvis du er fordervet i sinnet og tenker: "Disse vesenene skal drepes! De skal slaktes, hogges ned, ødelegges og utslettes!" Den tredje er feilaktige teorier basert på vrangforestillinger. Det er hvis du mener at gaver, ofringer og velgjørenhet ikke tjener til noe, for gode og onde handlinger får ingen frukt og ingen virkning. Verken denne verden eller noen annen verden eksisterer. Omsorg for foreldrene er ikke til noen nytte, og det er ingen som oppstår spontant. Ingen filosof eller brahman her i verden er fullkommen og ingen av dem har nådd fullkommenheten. Og ingen av dem har selv forstått og realisert denne og den andre verden, slik at de har noe å belære andre om. Dette er de tre holdningene som er feilaktig oppførsel i strid med læren, mine herrer. Dette er feilaktig oppførsel i strid med læren, og det er grunnen til at noen mennesker faller ned i pine, smerte og elendighet i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning, mine herrer. Det finnes tre former for riktig legemlig oppførsel i samsvar med læren, mine herrer, det finnes fire måter å tale på som er rettmessig oppførsel i samsvar med læren, og det finnes tre holdninger som er rettmessig oppførsel i samsvar med læren. Og hvordan er så de tre formene for riktig legemlig oppførsel som er i samsvar med læren, mine herrer? Den ene er å la være å drepe levende vesener og holde seg langt unna slike ting, Page - 397

legge fra seg sverd og pisk, være vennlig og samvittighetsfull og leve med omtanke for alle levende veseners beste. Den andre er å la være å ta det som ikke blir gitt og holde seg langt unna slike ting, la være stjele noe som tilhører andre, og ikke begå innbrudd eller landeveisrøveri. Den tredje er å avstå fra seksuelle overgrep og holde seg langt unna slike ting, å ikke forgripe seg på noen som står under mors verge, fars verge, foreldrenes verge, brorens verge, søsterens verge, slektingers verge, klanens verge, tradisjonens verge, som har en ektemann, som beskyttes av straffelovens bestemmelser eller til og med en som er forlovet. Dette er de tre formene for riktig legemlig oppførsel som er i samsvar med læren, mine herrer. Og hvordan er så de fire måtene å tale på som er rettmessig oppførsel i samsvar med læren, mine herrer? Den ene er å avstå fra å lyve og holde seg langt unna slike ting. Sett at du er innkalt som vitne i rådet, forsamlingen, blant slektninger, i lauget eller blant kongens familie og blir bedt om å si hva du vet. Hvis du da sier at du ikke vet, når du ikke vet, eller om du sier at du vet, når du vet, eller hvis du sier du ikke har sett, når du ikke har sett, eller om du sier at du har sett, når du har sett, da taler mot bedre vitende, verken for din egen skyld, for andres skyld eller for en eller annen vinnings skyld. Den andre er å avstå fra å fare med sladder og holde seg langt unna slike ting. Det du har hørt her, går du ikke og forteller til andre bare for å skape splid. Og det du har hørt av andre, går du ikke og forteller her, bare for å skape splid. Du er en som forener de splittede og oppmuntrer de enige. Du foretrekker enighet, gleder og fryder seg ved enighet, og sier slikt som bidrar til enighet. Den tredje er å avstå fra sårende tale og holde seg langt unna slike ting. Ordene dine er milde, vennlige og høflige, de går til hjertet og gjør godt å høre, og er til glede og behag for mange. Ja, slike ord er det du taler. Den fjerde er å avstå fra tomt snakk og pjatt og holde seg langt unna slike ting. Du taler nyttige ord til rett tid og i samsvar med fakta, du snakker om læren og om treningsdisiplinen. Du er en som taler minneverdige, begrunnede, nyttige og meningsfylte ord til rett tid. Dette er de fire måtene å tale på som er rettmessig oppførsel i samsvar med læren, mine herrer. Page - 398

Og hva er så de tre holdningene som er rettmessig oppførsel i samsvar med læren, mine herrer? Den ene er å avstå fra grådighet. Det er hvis du ikke ettertrakter andres eiendom og ikke tenker: "Tenk om det som tilhører den andre, hadde vært mitt!" Den andre er å avstå fra ondskap. Det er hvis du er ikke fordervet i sinnet og tenker: 'Jeg håper at disse vesenene kan leve uten hat og uten vold, at de kan ha det godt og leve lykkelig!' Den tredje er rett syn som ikke er basert på vrangforestillinger. Det er hvis du mener at gaver, ofringer og velgjørenhet gir gode resultater, for gode og onde handlinger får sin frukt og sin virkning. Både denne verden eller noen annen verden eksisterer. Omsorg for foreldrene er bra, og det finnes vesener som oppstår spontant. Det finnes filosofer og brahmaner her i verden som er fullkomne og har nådd fullkommenheten, som selv har forstått og realisert denne og den andre verden, slik at de har noe å belære andre om. Dette er de tre holdningene som er rettmessig oppførsel i samsvar med læren, mine herrer. Dette er rettmessig oppførsel i samsvar med læren, og det er grunnen til at noen kommer til himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning, mine herrer. Hvis en som lever et rettmessig liv i samsvar med læren, skulle ønske seg å bli gjenfødt sammen med rike adelsmenn etter at han er død, så kan det nok være mulig at han oppnår nettopp dette. Og hvorfor? Fordi han har levd et rettmessig liv i samsvar med læren. Hvis en som lever et rettmessig liv i samsvar med læren, skulle ønske seg å bli gjenfødt sammen med rike brahmaner eller borgere etter at han er død, så kan det nok være mulig at han oppnår nettopp dette. Og hvorfor? Fordi han har levd et rettmessig liv i samsvar med læren. Hvis en som lever et rettmessig liv i samsvar med læren, skulle ønske seg å bli gjenfødt i følget til de fire store gudekongene etter at han er død, så kan det nok være mulig at han oppnår nettopp dette. Og hvorfor? Fordi han har levd et rettmessig liv i samsvar med læren. Hvis en som lever et rettmessig liv i samsvar med læren, skulle ønske seg å bli gjenfødt i følget til de trettitre gudene, vektergudene, de lykkelige gudene, de gudene

Page - 399

som liker å skape, de gudene som hersker over andres skaperverk, eller sammen med gudene i Brahmas følge etter at han er død, så kan det nok være mulig at han oppnår nettopp dette. Og hvorfor? Fordi han har levd et rettmessig liv i samsvar med læren. Hvis en som lever et rettmessig liv i samsvar med læren, skulle ønske seg å bli gjenfødt i følget til de lysende gudene etter at han er død, så kan det nok være mulig at han oppnår nettopp dette. Og hvorfor? Fordi han har levd et rettmessig liv i samsvar med læren. Hvis en som lever et rettmessig liv i samsvar med læren, skulle ønske seg å bli gjenfødt i følget til gudene med avgrenset lys, gudene med grenseløst lys, de strålende gudene, gudene med avgrenset stråleglans, gudene med grenseløs stråleglans, de herlige gudene, gudene som høster gode frukter, Aviha-gudene, Atappa-gudene, Sudassagudene, Sudassi-gudene, Akanittha-gudene, gudene på rommets uendelighet, gudene på bevissthetens uendelighet, gudene på intethet eller gudene på det planet der det verken finnes sanseinntrykk eller ingen sanseinntrykk etter at han er død, så kan det nok være mulig at han oppnår nettopp dette. Og hvorfor? Fordi han har levd et rettmessig liv i samsvar med læren. Hvis en som lever et rettmessig liv i samsvar med læren, skulle ønske å utslette sinnets forurensninger, fri seg fra forurensninger i sinnet slik at han selv forstår og virkeliggjør sinnets frigjøring gjennom visdom og hviler i denne her og nå, så kan det nok være mulig at han oppnår nettopp dette. Og hvorfor? Fordi han har levd et rettmessig liv i samsvar med læren.” Da Mesteren hadde sagt dette, utbrøt brahmanene fra Verafija : "Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Gotama. Nå tar vi tilflukt i deg, Gotama, i læren og i munkefelleskapet. Vær så snill å regne oss som en legvenner, Gotama, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge vi lever.” Page - 400

43. Den store teksten med spørsmål og svar

Mahaavedallasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren oppholdt seg i Anāthapindikas park Jetalunden i Savatthi, reiste munken Kotthika den store seg fra sin meditasjon utpå kvelden og gikk bort til Sāriputta. Han hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Da Kotthika hadde satt seg, sa han: *Man snakker om *den som har lite visdom”, min venn. Hva vil det si å ha lite visdom?” *Det er en som ikke forstår. Derfor sier man at han har lite visdom. Og hva er det han ikke forstår? Han forstår ikke: "Dette er lidelse". Han forstår ikke: "Dette er lidelsens årsak". Han forstår ikke: "Dette er lidelsens opphør". Og han forstår ikke: 'Dette er veien til lidelsens opphør.'” Derfor sier man han har lite visdom, min venn.” *Det er bra,” sa Kotthika og gledet seg over Sāriputtas svar. Så stilte han et nytt spørsmål: *Man snakker om *den som er vis”. Hva vil det si å være vis?” *Det er en som forstår. Derfor sier man at han er vis. Og hva er det han forstår? Han forstår: 'Dette er lidelse'. Han forstår: "Dette er lidelsens årsak". Han forstår: 'Dette er lidelsens opphør'. Og han forstår: "Dette er veien til lidelsens opphør.” Derfor sier man at han er vis.” *Man snakker om *den skjelnende bevissthet”. Hva er den skjelnende bevissthet?” *Den skjelner, den ser forskjell. Derfor kaller man det den skjelnende bevissthet. Og hva er det den skjelner? Den ser forskjellen på lykke, lidelse og en følelse av verken lykke eller lidelse. Dette er det den skjelner, og derfor kalles det den skjelnende bevissthet.” *Det som kalles visdom og det som kalles skjelnende bevissthet — er disse knyttet til hverandre eller er de ikke knyttet til hverandre? Er det mulig å se noen

Page - 401

forskjell på dem hvis man foretar omhyggelige analyser av dem?" *Visdom og skjelnende bevissthet er knyttet til hverandre, og det er hvis man foretar omhyggelige analyser av dem, er det ikke mulig å se noen forskjell. For det vi forstår, det skiller vi ut fra andre ting, og det vi skiller ut fra andre ting, det forstår vi. Derfor er visdom og skjelnende bevissthet er knyttet til hverandre, og hvis man foretar omhyggelige analyser av dem, er det ikke mulig å se noen forskjell." *Men hva er da forskjellen mellom visdom og skjelnende bevissthet, når de er så tett knyttet til hverandre?" "Forskjellen mellom visdom og skjelnende bevissthet, som er så tett knyttet til hverandre, er at visdom er noe som kan utvikles, mens skjelnende bevissthet er noe som kan oppleves. Det er dette som er forskjellen mellom dem." *Man snakker om *følelser". Hva er følelser?" "Følelser er det man føler. Og hva er det man føler? Man føler lykke, man føler lidelse, og man føler noe som verken er lykke eller lidelse. Det er derfor det kalles følelser." *Man snakker om *identifikasjoner". Hva er identifikasjoner?" "Identifikasjoner er det man identifiserer noe som. Vi identifiserer noe som blått, noe som gult, noe som rødt eller noe som hvitt. Det er derfor det kalles identifikasjoner." *Det som kalles følelser, identifikasjoner og skjelnende bevissthet — er disse knyttet til hverandre eller er de ikke knyttet til hverandre? Er det mulig å se noen forskjell på dem hvis man foretar omhyggelige analyser av dem?" "Følelser, identifikasjoner og skjelnende bevissthet er knyttet til hverandre, og hvis man foretar omhyggelige analyser av dem, er det ikke mulig å se noen forskjell. Det vi føler, identifiserer vi, og det vi identifiserer, skiller vi ut fra andre ting. Derfor er disse sinnsfunksjonene knyttet til hverandre, og hvis man foretar omhyggelige analyser av dem, er det ikke mulig å se noen forskjell." *Hva kan observeres av den rene bevisstheten uten noen kobling til de fem sansene?" *Den rene bevisstheten kan observere det uendelige rom, den uendelige bevissthet og intethet uten noen kobling til de fem sansene." Page - 402

*Hva observerer man en sinnstilstand med?" *En sinnstilstand observerer man med visdommens øye." *Men hvilken funksjon har visdommen?" *Visdommen har som funksjon at den erkjenner, gjennomskuer og slipper taket." "Hvilke betingelser må til for at rett syn skal oppstå?" *Det er to betingelser som må til for at rett syn skal oppstå. Det er et utsagn fra en annen person, og det er fornuftig gjennomtenkning. Dette er de to betingelsene som må til for at rett syn skal oppstå." *Hvor mange faktorer er det som støtter rett syn slik at den resulterer i sinnets frigjøring samt de fordeler som følger med sinnets frigjøring, og i frigjøring gjennom visdom samt de fordeler som følger med frigjøring gjennom visdom?" *Det er fem faktorer som støtter rett syn slik at den resulterer i sinnets frigjøring samt de fordeler som følger med sinnets frigjøring, og i frigjøring gjennom visdom samt de fordeler som følger med frigjøring gjennom visdom. Rett syn støttes av moral, lærdom, samtale, indre ro og innsikt. Dette er de fem faktorene som støtter rett syn slik at den resulterer i sinnets frigjøring samt de fordeler som følger med sinnets frigjøring, og i frigjøring gjennom visdom samt de fordeler som følger med frigjøring gjennom visdom." *Hvor mange slags forventningsmønstre finnes det?" *Det finnes tre slags forventningsmønstre. Det er forventninger om sansenytelser, forventninger om former og forventninger om formløshet." *Hvordan oppstår nye forventninger?" "Levende vesener blir hindret av uvitenhet, og når de befinner seg i begjærets lenker, søker de nytelser her og der. Slik oppstår nye forventninger." *Men hvordan skal vi unngå å skape nye forventninger?" *Når uvitenheten forsvinner og kunnskapen vokser fram, tar begjæret slutt. Slik unngår vi å skape nye forventninger." "Hvordan er første meditasjonstilstand?" *Det er når en munk isolerer seg både fra sansenytelser og fra usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand, — den som fødes av ensomhet og inneholder

innledende og fastholdende tanker, glede og velvære, — og forblir i den. Det er dette som kalles første meditasjonstilstand.”

*Hvor mange faktorer inneholder første meditasjonstilstand?”

”Første meditasjonstilstand inneholder fem faktorer. En munk som har gått inn i første meditasjonstilstand, har innledende tanker, fastholdende tanker, glede, velvære og konsentrasjon på ett punkt. Dette er de fem faktorene som første meditasjonstilstand inneholder.” *Hvor mange faktorer slipper man tak i under første meditasjonstilstand, og hvor mange faktorer tar man vare på?” *T første meditasjonstilstand slipper man tak i fem faktorer og tar vare på fem faktorer. En munk som har gått inn i første meditasjonstilstand slipper taket i begjær etter sansenytelser, ondsinnethet, sløvhet og treghet, rastløshet og bekymringer og ubeslutsomhet. Men han tar vare på innledende tanker, fastholdende tanker, glede, velvære og konsentrasjon på ett punkt. Dette er de fem faktorene man slipper tak i og de fem faktorene man tar vare på i første meditasjonstilstand.” *Det finnes fem sanseorganer med forskjellige funksjoner som mottar forskjellige inntrykk. De overlapper ikke hverandres funksjonsfelter. Det er syn, hørsel, luktesans, smakssans og kroppsfølelse. Hvor samles inntrykkene fra disse fem sansene, og hva er det som mottar disse inntrykkene?” *Det stemmer at det finnes fem sanseorganer med forskjellige funksjoner som mottar forskjellige inntrykk. De overlapper ikke hverandres funksjonsfelter. Det er syn, hørsel, luktesans, smakssans og kroppsfølelse. Inntrykkene fra disse fem sansene samles i sinnet. Det er sinnet som mottar disse inntrykkene.” ”Hva er grunnlaget for disse fem sansene?” *Det er livsfunksjonen som er grunnlaget deres.” *Og hva er grunnlaget for livsfunksjonen?” ”Det er varme.” *Og hva er grunnlaget for varme?” *Det er livsfunksjonen.” *Du sier altså at varme er grunnlaget for livsfunksjonen, og at livsfunksjonen er grunnlaget for varme, Såriputta. Men hva mener du egentlig med det?” Page - 404

*La meg illustrere det med en lignelse, for det hender at forstandige folk forstår det bedre på den måten. Tenk deg en oljelampe som er tent. Da er flammen grunnlaget for at vi kan se lyset, og lyset er grunnlaget for at vi kan se flammen. På samme måte er varme grunnlaget for livsfunksjonen, og livsfunksjonen er grunnlaget for varme." "Kan livsfunksjonens egenskaper observeres direkte? Eller er livsfunksjonens egenskaper én ting og observerbare tilstander noe annet? *Livsfunksjonens egenskaper kan ikke observeres direkte. Livsfunksjonens egenskaper er én ting og observerbare tilstander noe annet. Hvis det hadde vært mulig å observere livsfunksjonens egenskaper direkte, ville en munk som hadde gått inn i dyp meditasjon der sansing og følelser stoppet opp, ikke være i stand til å komme ut av den igjen. Men siden livsfunksjonens egenskaper er én ting og observerbare tilstander noe annet, klarer han det." *Hvor mange ting må bli borte for at denne kroppen skal ligge livløs og uten bevissthet som en trestokk?" "Hvis denne kroppen skal ligge livløs og uten bevissthet som en trestokk, er det tre ting som må bli borte, nemlig livsfunksjonene, varmen og bevisstheten." *Men hva er forskjellen på en som er død, og en munk som har gått inn i dyp meditasjon der sansing og følelser har stoppet opp?" *Når man er død, har kroppens funksjoner stoppet og tatt helt slutt, talens funksjoner har stoppet og tatt helt slutt, og sinnets funksjoner har stoppet og tatt helt slutt. Livsfunksjonene er kommet til ende, varmen har sluknet og sansene er gått i oppløsning. Hos en munk som har gått inn i dyp meditasjon der sansing og følelser har stoppet opp, har kroppens funksjoner stoppet og tatt helt slutt, talens funksjoner har stoppet og tatt helt slutt, og sinnets funksjoner har stoppet og tatt helt slutt. Men livsfunksjonene er ikke avsluttet, varmen har ikke sluknet og sansene har ikke gått i oppløsning. Dette er forskjellen på en som er død, og en munk som har gått inn i dyp meditasjon der sansing og følelser har stoppet opp." *Hvor mange betingelser er det for å oppnå en sinnets frigjøring som verken inneholder lykke eller lidelse?" "Det er fire betingelser for å oppnå en sinnets frigjøring som verken inneholder lykke eller lidelse. Munken slipper taket i lykke og lidelse, legger tidligere gleder og Page - 405

sorger bak seg og går så inn i fjerde meditasjonstilstand, — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslukevekt, uten verken behag eller ubehag, — og forblir i den. Dette er de fire betingelsene for å oppnå en sinnets frigjøring som verken inneholder lykke eller lidelse.” *Hvor mange betingelser er det for å oppnå en objektløs frigjøring av sinnet?” *Det er to betingelser for å oppnå en objektløs frigjøring av sinnet. Den ene er å ikke fokusere på noe objekt, og den andre er å fokusere på det objektløse element. Dette er de to betingelsene for å oppnå en objektløs frigjøring av sinnet.” *Hvor mange betingelser er det for å bevare en objektløs frigjøring av sinnet?” *Det er tre betingelser for å bevare en objektløs frigjøring av sinnet. Den ene er å ikke fokusere på noe objekt, den andre er å fokusere på det objektløse element, og den tredje er å være godt forberedt. Dette er de tre betingelsene for å bevare en objektløs frigjøring av sinnet.” *Hvor mange betingelser er det for å komme ut av en objektløs frigjøring av sinnet?” *Det er to betingelser for å komme ut av en objektløs frigjøring av sinnet. Den ene er å fokusere på alle objekter, og den andre er å ikke fokusere på det objektløse element. Dette er de tre betingelsene for å komme ut av en objektløs frigjøring av sinnet.” *Den grenseløse frigjøringen av sinnet, frigjøringen av sinnet på intethet, frigjøringen av sinnet i tomhet og den objektløse frigjøringen av sinnet — er disse tilstandene forskjellige og har forskjellige betegnelser, eller er de identiske og har bare forskjellige betegnelser?” *Den grenseløse frigjøringen av sinnet, frigjøringen av sinnet på intethet, frigjøringen av sinnet i tomhet og den objektløse frigjøringen av sinnet er i en viss forstand forskjellige og har forskjellige betegnelser, men i en annen forstand er de identiske og har bare forskjellige betegnelser. Og i hvilken forstand er de forskjellige og har forskjellige betegnelser? Sett at en munk fyller først den ene himmelretningen med vennlige tanker, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløst vennlige tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat

Page - 406

og motvilje. På samme måte fyller han den ene himmelretningen med medlidenhet ... medglede ... sinnslikevekt, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløse tanker fulle av sinnslikevekt om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Dette kalles grenseløs frigjøring av sinnet. Og hva er frigjøringen av sinnet på intethet? Det er når en munken hever seg over bevissthetens uendelighet. Han ser at det ikke er noe som eksisterer, og med dette går han inn på intethet og blir der. Dette kalles frigjøringen av sinnet på intethet. Og hva er frigjøringen av sinnet i tomhet? Det er når munken går ut i skogen eller setter seg under et tre eller i enerom og tenker: "Dette er tomt for selvet eller slikt som hører selvet til." Dette kalles frigjøringen av sinnet i tomhet. Og hva er den objektløse frigjøringen av sinnet? Det er når munken ikke fokuserer på noe objekt, men fokuserer på det objektløse element. Dette er den objektløse frigjøringen av sinnet. Og i denne forstand er disse tilstandene forskjellige og har forskjellige betegnelser. I hvilken forstand er disse tilstandene identiske og har bare forskjellige betegnelser? Lidenskap virker begrensende, hat virker begrensende og vrangforestillinger virker begrensende. Når en munk som har kvittet seg med sinnets forurensninger, slipper taket i disse, når han har skåret dem over ved roten og rykket dem opp slik at de ikke kan komme opp igjen, så de ikke kan vokse fram på nytt, da har han oppnådd den grenseløse frigjøringen av sinnet. Da sier man at hans urokkelige frigjøring av sinnet har nådd toppen. Denne urokkelige frigjøringen av sinnet er tom for lidenskap, tom for hat og tom for vrangforestillinger. Lidenskapene er en hindring, hatet er en hindring og vrangforestillingene er en hindring. Når en munk som har kvittet seg med sinnets forurensninger, slipper taket i disse, når han har skåret dem over ved roten og rykket dem opp slik at de ikke kan komme opp igjen, så de ikke kan vokse fram på nytt, da har han oppnådd frigjøringen av sinnet på intethet. Da sier man at hans urokkelige frigjøring av sinnet har nådd toppen. Page - 407

Denne urokkelige frigjøringen av sinnet er tom for lidenskap, tom for hat og tom for vrangforestillinger. Lidenskapen skaper objekter, hatet skaper objekter og vrangforestillingene skaper objekter. Når en munk som har kvittet seg med sinnets forurensninger, slipper taket i disse, når han har skåret dem over ved roten og rykket dem opp slik at de ikke kan komme opp igjen, så de ikke kan vokse fram på nytt, da har han oppnådd den objektløse frigjøringen av sinnet. Da sier man at hans urokkelige frigjøring av sinnet har nådd toppen. Denne urokkelige frigjøringen av sinnet er tom for lidenskap, tom for hat og tom for vrangforestillinger. I denne forstand er disse tilstandene identiske og har bare forskjellige betegnelser, min venn.” Slik talte Sårputta, og Kotthika den store gledet seg over Sariputtas ord. Page - 408

44. Den lille teksten med spørsmål og svar

Culavedallasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Råjagaha. Da kom legmannen Visåkha bort til nonnen Dhammadinnaå. Han hilste høflig på henne og satte seg ned ved siden av henne. Så sa han: *Man snakker om *personlighet”, høystærede. Hva er det Mesteren omtaler som *personlighet?” *Mesteren sier at personligheten består av de fem involveringsgruppene, det vil si forminvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, identifikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og bevissthetsinvolveringsgruppen. Det er disse fem involveringsgruppene Mesteren omtaler som *personlighet”, Visåkha.” *Det er bra, høystærede,” sa Visakha og gledet seg over Dhammadinnås svar. Så stilte han et nytt spørsmål: "Hva sier så Mesteren er personlighetens opphav?” *Det er dette begjæret, som fører til videre eksistens, som henger sammen med nytelseslyst, og som søker nytelser her og der; nemlig sansebegjær, eksistensbegjær og ødeleggelsestrang. Det er dette Mesteren sier er personlighetens opphav.” "Hva sier så Mesteren er personlighetens opphør?” *Det er den fullstendige lidenskapsløshet overfor dette begjæret og opphevelsen av det, det er å gi det opp, vise det bort, slippe taket i det og bli fri. Det er dette Mesteren sier er personlighetens opphør.” "Hva sier så Mesteren er veien som fører til personlighetens opphør?” *Det er den edle åttedelte veien, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. Det er dette Mesteren sier er veien som fører til lidelsens opphør.” *Omfatter disse fem gruppene alle involveringer, eller finnes det andre Page - 409

involveringer enn de som er nevnt i disse fem involveringsgruppene?” *Det er dette som er involveringene. Det finnes ikke noen flere involveringer enn dem som er nevnt i disse fem gruppene. Det som finnes av lidenskap og begjær i disse fem involveringsgruppene, utgjør involveringene.” *Hvordan oppstår personlighetsteoriene?” "Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydets lære, betrakter form som sitt selv, eller han mener at selvet har form, at formen er i selvet eller at selvet er i formen. Han betrakter følelsene som sitt selv, eller han mener at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene. Han betrakter identifikasjoner som sitt selv, eller han mener at selvet har identifikasjoner, at identifikasjonene er i selvet eller at selvet er i identifikasjonene. Han betrakter reaksjoner som sitt selv, eller han mener at selvet har reaksjoner, at reaksjonene er i selvet eller at selvet er i reaksjonene. Og han betrakter bevisstheten som sitt selv, eller han mener at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten. Slik oppstår personlighetsteoriene.” *Hvordan unngår man at det oppstår noen personlighetsteorier?” *En som har fått opplæring, en som er elev av de edle, som har møtt edle personer, som har god kjennskap til de opphøyd personers lære, som er vel bevandret i de opphøyd personers lære, betrakter ikke form som sitt selv, og han mener ikke at selvet har form, at formen er i selvet eller at selvet er i formen. Han betrakter ikke følelsene som sitt selv, og han mener ikke at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene. Han betrakter ikke identifikasjoner som sitt selv, og han mener ikke at selvet har identifikasjoner, at identifikasjonene er i selvet eller at selvet er i identifikasjonene. Han betrakter ikke reaksjoner som sitt selv, og han mener ikke at selvet har reaksjoner, at reaksjonene er i selvet eller at selvet er i reaksjonene. Og han betrakter ikke bevisstheten som sitt selv, og han mener ikke at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten. Slik unngår han at det oppstår noen personlighetsteorier.” *Hvordan er den edle åttedelte veien?” Page - 410

*Dette er den edle åttedelte veien, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon.” *Er den edle åttedelte veien sammensatt eller er den ikke sammensatt?” *Den edle åttedelte veien er sammensatt.” "Er de tre gruppene ordnet i samsvar med den edle åttedelte veien, eller er den edle åttedelte veien ordnet i samsvar med de tre gruppene?” *De tre gruppene er ikke ordnet i samsvar med den edle åttedelte veien. Det er den edle åttedelte veien som er ordnet i samsvar med de tre gruppene. Rett tale, rett handling og rett levevei hører med i moralgruppen. Rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon hører med i meditasjonsgruppen. Og rett syn og rett hensikt hører med i visdomsgruppen.” *Hva er konsentrasjon? Hva er det som kjennetegner den, hvilke faktorer støtter konsentrasjonen og hvordan utvikler vi den?” *Konsentrasjon er å samle sinnet i ett punkt, og den kjennetegnes av de fire hovedområdene for oppmerksomheten. De fire rette bestrebelsene støtter konsentrasjonen, og vi utvikler den ved å praktisere disse tingene med flid og iherdighet.” "Hvilke aktiviteter finnes det?” *”Det er tre slags aktiviteter, og det er kroppens aktiviteter, talens aktiviteter og sinnets aktiviteter.” *Men hva er kroppens aktiviteter, hva er talens aktiviteter og hva er sinnets aktiviteter?” "Kroppens aktiviteter er innpust og utpust, talens aktiviteter er innledende og fastholdende tanker og sinnets aktiviteter er identifikasjoner og følelser.” *Men hvorfor regnes innpust og utpust som kroppens aktiviteter? Hvorfor regnes innledende og fastholdende tanker som talens aktiviteter, og hvorfor regnes identifikasjoner og følelser som sinnets aktiviteter?” *Innpust og utpust regnes som kroppens aktiviteter fordi de skjer i kroppen og er knyttet til kroppen. Innledende og fastholdende tanker regnes som talens aktiviteter fordi ordene oppstår i tankene og bearbeides der før de bryter ut i tale. Identifikasjoner og følelser regnes som sinnets aktiviteter fordi de skjer i sinnet og er knyttet til sinnet.” Page - 411

*Og hvordan oppstår den tilstanden av dyp meditasjon der sansing og følelser har stoppet opp?” *En munk som går inn i den tilstanden der sansing og følelser har stoppet opp, tenker ikke: *jeg skal gå inn i den tilstanden der sansing og følelser har stoppet opp”, eller: jeg går inn i den tilstanden der sansing og følelser har stoppet opp”, og heller ikke: 'jeg har gått inn i den tilstanden der sansing og følelser har stoppet opp”. Siden sinnet hans allerede er blitt utviklet i den retningen, fører det ham inn i denne tilstanden.” "Hvilke funksjoner er det som først stopper hos en munk som går inn i den tilstanden der sansing og følelser har stoppet opp? Er det kroppens aktiviteter, talens aktiviteter eller sinnets aktiviteter?” *Hos en munk som går inn i den tilstanden der sansing og følelser har stoppet opp, er det først talens aktiviteter som stopper. Deretter stopper kroppens aktiviteter, og til slutt stopper sinnets aktiviteter.” *Hvordan kommer han så ut av den tilstanden der sansing og følelser har stoppet opp?” *En munk som kommer ut av den tilstanden der sansing og følelser har stoppet opp, tenker ikke: 'jeg skal komme ut av den tilstanden der sansing og følelser har stoppet opp”, eller: jeg kommer ut av den tilstanden der sansing og følelser har stoppet opp”, og heller ikke: jeg har kommet ut av den tilstanden der sansing og følelser har stoppet opp”. Siden sinnet hans allerede er blitt utviklet i den retningen, fører det ham ut av denne tilstanden.” "Hvilke funksjoner er det som først kommer i gang igjen hos en munk som kommer ut av den tilstanden der sansing og følelser har stoppet opp? Er det kroppens aktiviteter, talens aktiviteter eller sinnets aktiviteter?” *Hos en munk som kommer ut av den tilstanden der sansing og følelser har stoppet opp, er det først sinnets aktiviteter som kommer i gang igjen. Deretter følger kroppens aktiviteter, og til slutt kommer talens aktiviteter i gang igjen.” "Hvilke sanseinntrykk har en munk som er kommet ut av den tilstanden der sansing og følelser har stoppet opp?” *En munk som kommer ut av den tilstanden der sansing og følelser har stoppet opp, har tre sanseinntrykk. Han sanser tomhet, objektløshet og åpenhet.” Page - 412

*Hva har en munk lyst til når han kommer ut av den tilstanden der sansing og følelser har stoppet opp? Hva tenderer han mot, hva føler han seg tiltrukket av?" *En munk som kommer ut av den tilstanden der sansing og følelser har stoppet opp, har lyst til å være alene. Han tenderer mot ensomhet, han føler seg tiltrukket av ensomhet." *Hvor mange slags følelser finnes det?" *Det finnes tre slags følelser. Det er gode følelser, vonde følelser og følelser som verken er vonde eller gode." *Men hva er gode følelser, hva er vonde følelser og hva er følelser som verken er vonde eller gode?" "Gode følelser er følelser i kropp eller sinn som er behagelige. Vonde følelser er følelser i kropp eller sinn som er ubehagelige. Og følelser som verken er vonde eller gode, er følelser i kropp eller sinn som verken er behagelige eller ubehagelige." *T hvilken forstand er gode følelser gode, og i hvilken forstand er de vonde? I hvilken forstand er vonde følelser gode, og i hvilken forstand er de vonde? Og følelser som verken er vonde eller gode, i hvilken forstand er de gode og i hvilken forstand er de vonde?" *Gode følelser er stabilt gode, og i varierende grad vonde. Vonde følelser er stabilt vonde, og i varierende grad gode. Følelser som verken er vonde eller gode, er gode når vi erkjenner dem, og vonde når vi ikke erkjenner dem." "Hvilke tendenser ligger latent i gode følelser, hvilke tendenser ligger latent i vonde følelser og hvilke tendenser ligger latent i følelser som verken er vonde eller gode?" *T gode følelser ligger latente tendenser til lidenskap, i vonde følelser ligger latente tendenser til motvilje, og i følelser som verken er vonde eller gode, ligger latente tendenser til uvitenhet." "Ligger det latente tendenser til lidenskap i alle gode følelser? Ligger det latente tendenser til motvilje i alle vonde følelser? Og ligger det latente tendenser til uvitenhet i alle følelser som verken er vonde eller gode?" *Nei, det ligger ikke latente tendenser til lidenskap i alle gode følelser. Det ligger ikke latente tendenser til motvilje i alle vonde følelser, og det ligger ikke latente

tendenser til uvitenhet i alle følelser som verken er vonde eller gode.” *Hva bør man slippe taket i når det gjelder gode følelser? Hva bør slippe taket i når det gjelder vonde følelser? Og hva bør man slippe taket i når det gjelder følelser som verken er vonde eller gode?” *T gode følelser bør man slippe taket i tendenser til lidenskap. I vonde følelser bør man slippe taket i tendenser til motvilje. Og i følelser som verken er vonde eller gode, bør man slippe taket i tendenser til uvitenhet.” "Er alle gode følelser slik at man bør slippe taket i tendenser til lidenskap? Er alle vonde følelser slik at man bør slippe taket i tendenser til motvilje? Og er alle følelser som verken er vonde eller gode, slik at man bør slippe taket i tendenser til uvitenhet?" *Det er ikke alle gode følelser som er slik at man bør slippe taket i tendenser til lidenskap. Ikke alle vonde følelser er slik at man bør slippe taket i tendenser til motvilje. Og ikke alle følelser som verken er vonde eller gode, er slik at man bør slippe taket i tendenser til uvitenhet. Når en munk isolerer seg både fra sansenytelser og fra usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand, — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære, — og forblir i den, da slipper han taket i lidenskapen, og det er ingen latente tendenser til lidenskap der. Sett at en munk tenker: *Når skal jeg oppnå den tilstanden de edle har oppnådd?" Når han på den måten vekker en lengsel etter å oppnå en uforlignelig frigjøring, gjør denne lengselen ham trist. Da slipper han taket i motviljen, og det er ingen latente tendenser til motvilje der. Når en munk slipper taket i lykke og lidelse, legger tidligere gleder og sorger bak seg og går så inn i fjerde meditasjonstilstand, da slipper han taket i uvitenheten, og det er ingen latente tendenser til uvitenhet der.” *Hva er det motsatte av gode følelser?” *Det motsatte av gode følelser er vonde følelser.” "Hva er det motsatte av vonde følelser?" *Det motsatte av vonde følelser er gode følelser.” *Hva er det motsatte av følelser som verken er vonde eller gode?" *Det motsatte av følelser som verken er vonde eller gode, er uvitenhet.” Page -

*Hva er det motsatte av uvitenhet?" *Det motsatte av uvitenhet er viten." "Hva er det motsatte av viten?" *Det motsatte av viten er frigjøring." "Hva er det som ligner mest på frigjøring?" *Det som ligner mest på frigjøring, er nibbana." *Hva er det som ligner mest på nibbana?" *Dette spørsmålet går for langt, Visåkha. Du har ikke fattet grensene for hva det går an å spørre om. Den opphøyde livsførsel fordyper seg i nibbana, den topper seg i nibbana og har nibbana som sitt endelige mål. Hvis du vil, kan du gå bort til Mesteren selv og spørre ham om dette, og så kan du legge deg på sinne hva han svarer." Visakha gledet seg over Dhammadinnås svar og takket henne for samtalen. Så reiste han seg, tok høflig avskjed med henne og gikk medsols rundt henne. Deretter gikk han bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så fortalte han Mesteren hva han og nonnen Dhammadinnå hadde snakket om. Mesteren svarte: *Dhammadinnå er klok, Visåkha, hun er meget vis. Hvis du hadde stilt disse spørsmålene til meg, ville du ha fått de samme svarene som du fikk av Dhammadinna. Hun har forklart det som det er, så slik kan du legge deg det på sinne." Slik talte Mesteren, og legmannen Visåkha gledet seg over Mesterens ord. Page - 415

45. Den lille samtalen om forskjellige måter å innrette seg på Culadhammasamāḍānasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapindikas park Jetalunden i Sāvattī. Der henvendte han seg til munkene, og sa: *Munker!” *Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa: *Dere kan innrette dere på fire forskjellige måter, munker. Hvilke fire? Dere kan innrette dere slik at dere har det godt nå, men får det vondt senere. Dere kan innrette dere slik at dere har det vondt nå, og får det vondt senere. Dere kan innrette dere slik at dere har det godt nå, men får det godt senere. Eller dere kan innrette dere slik at dere har det godt nå, og får det godt senere. Og hvordan er det man innretter seg slik at man har det godt nå, men får det vondt senere? Det finnes noen asketer og brahmaner som mener og hevder at det ikke er noe galt i å hengi seg til sansenyelser. Dermed henfaller de til sansenyelser. De omgås kvinnelige asketer som har håret bundet opp i en knute, og sier: *’Hvordan kan vel disse andre asketene og brahmanene se noen framtidige farer i sansenyelser, og hevde at dette er noe man bør slippe taket i? Hvordan kan de si at de vet noe om sansenyelser? Lykken ligger 1 å hvile i de unge, myke og dunete armene til disse kvinnene!” Og dermed henfaller de til sansenyelser. Siden de henfaller til sansenyelser, havner de i smertefulle tilstander 1 helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Der opplever de vonde, skarpe, bitre og horrible lidelser. Da sier de: "Disse andre asketene og brahmanene så framtidige farer i sansenyelser og hevdet at dette er noe man bør slippe taket i. De sa at de visste noe om sansenyelser. Og nå opplever vi vonde, skarpe, bitre og horrible lidelser!” Tenk dere at en frøkapsel på en snylteslyngplante åpner seg mot slutten av Page - 416

sommeren, munk, og at et av frøene faller ved roten av et sala-tre. Ånden som bor der i treet, blir forskrekket, redd og skjelve over å se dette. Venner og slektninger av denne ånden, slike ånder som bor i skog og kratt, i trær og busker, kommer sammen og trøster henne: Ikke vær redd, kjære deg. Kanskje en påfugl eller et annet dyr kommer til å spise dette frøet, kanskje en skogbrann ødelegger det, kanskje noen skogsarbeidere kommer og rykker det opp eller kanskje det kommer en maur og tar det, slik at det ikke vokser opp." Men ingen av disse kommer og tar frøet, så det vokser opp. Det blir vannet av regnet og blir til en stor og kraftig slyngplante som omfavner treet med sine ung, myke og dunete stengel. Da tenker denne ånden: "Hvorfor kom venner og slektninger fra skog og kratt, fra trær og busker, og trøstet meg? De sa jeg ikke skulle være redd. Kanskje en påfugl eller et annet dyr kommer til å spise dette frøet, sa de, kanskje en skogbrann ødelegger det, kanskje noen skogsarbeidere kommer og rykker det opp eller kanskje det kommer en maur og tar det, slik at det ikke vokser opp. Men det er jo deilig å kjenne hvordan denne planten omfavner meg med sine ung, myke og dunete stengel!" Slyngplanten snor seg rundt stammen, går opp i greinene og dekker snart hele treet og knuser det. Da tenker den ånden som bor der: "Så det var derfor vennene og slektningene mine sa at de håpet at en påfugl eller et annet dyr skulle komme og spise frøet, eller at det på annet vis skulle bli ødelagt og ikke vokse opp! De så hvor farlig det var!" På samme måte er det noen asketer og brahmaner som mener og hevder at det ikke er noe galt i å hengi seg til sansenytelser. Dermed henfaller de til sansenytelser. De omgås kvinnelige asketer som har håret bundet opp i en knute, og sier: "Hvordan kan vel disse andre asketene og brahmanene se noen framtidige farer i sansenytelser, og hevde at dette er noe man bør slippe taket i? Hvordan kan de si at de vet noe om sansenytelser? Lykken ligger i å hvile i de unge, myke og dunete armene til disse kvinnene!" Og dermed henfaller de til sansenytelser. Siden de henfaller til sansenytelser, havner de i smertefulle tilstander 1 helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Der opplever de vonde, skarpe, bitre og horrible lidelser. Da sier de: "Disse andre asketene og brahmanene så framtidige farer i sansenytelser og hevdet at dette er noe man bør slippe taket i. De sa at de visste noe om

sansenytelser. Og nå opplever vi vonde, skarpe, bite og horrible lidelser!” Dette er å innrette seg slik at man har det godt nå, men får det vondt senere, munker. Og hvordan er det man innretter seg slik at man har det vondt nå, og får det vondt senere? Det er noen asketer som går nakne, de følger ikke vanlig skikk og bruk (de står oppreist mens de spiser, drikker og tømmer seg for urin og avføring, 1 stedet for å sette seg som skikkelige folk gjør). De slikker hendene sine (etter å ha spist eller tørket seg bak, i stedet for å vaske seg). De kommer ikke når andre ber ham (til et måltid) og de stopper ikke når andre ber ham om det. De tar ikke imot mat som folk bringer ham eller som er laget spesielt for ham, og de tar ikke imot invitasjoner. De tar ikke imot mat direkte fra gryter og kar, mat satt innenfor dørstokken, plassert innenfor gjerdet eller rett fra kjøkkenet. De tar ikke imot mat der to sitter og spiser (hvis bare en av dem byr ham). De tar ikke imot mat fra en gravid kvinne (av hensyn til det ufødte barnet), eller fra en ammende kvinne (av hensyn til barnet). De tar ikke imot mat fra en kvinne som er hos en mann (Så ikke paret skal bli forstyrret). De tar ikke imot mat ved innsamling. De tar ikke imot mat der en hund står (av hensyn til hunden) eller der fluesvermer surrer omkring (av hensyn til fluene). De tar ikke imot kjøtt eller fisk, og drikker verken øl, andre rusdrikker eller velling. De nøyer seg med ett hus (dvs. De vender om når de har fått noe mat i ett hus), eller med en håndfull mat, med to hus eller to håndfuller, med sju hus eller med sju håndfuller. De nøyer seg med en almissee, med to almisser, med sju almisser. De spiser en gang om dagen, en gang annen hver dag, en gang hver sjuende dag. På denne måten forplikter de seg til å spise bare til fastsatte tider, for perioder på opp til fjorten dager av gangen. De spiser bare grønnsaker, hirse, villris, daddula-ris, vannplanter, agnepulver, oppskum fra kokende ris, sesam-mel, gras, kumøkk, røtter og frukter fra skogen, og nedfallsfrukt. Dette nøyer de seg med. De kler seg i grov hamp, hamp vevd sammen med andre materialer, gamle liksvøp, filler fra avfallshaugen, barkeklær, hele antilopeskinn, klær laget av strimler av antilopeskinn, klær laget av kusagrasfibre, av barkfibre, av trebiter, hårkappe laget av menneskehår eller av hestehår, eller i en drakt av uglefjær. De er *hår- og skjeggnappere”*, som bruker å nappe ut hår og skjegg, de er en som står og takker nei til Page - 418

en sitteplass, de er *hæl-hukere” som sitter og hopper omkring på huk. De sover på spikerseng eller de sitter og står på den. De sover på planker, og de bader tre ganger om dagen. Slik driver de og plager seg selv på mange forskjellige måter, og etter døden, når kroppen går i oppløsning, havner de i smertefulle tilstander i helvete. Dette er å innrette seg slik at man har det vondt nå, og får det vondt senere. Og hvordan er det man innretter seg slik at man har det vondt nå, og får det godt senere? Sett at en person er meget lidenskapelig av natur, slik at disse lidenskapene ofte gjør ham trist og nedstemt. Eller han er meget hatefull av natur, slik at dette hatet ofte gjør ham trist og nedstemt. Eller han er meget forvirret av natur, slik at denne forvirringen gjør ham trist og nedstemt. Han praktiserer det fullkomne og rene opphøyde liv med smerte og sorg mens tårene renner. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, havner han i lykkelige kår i himmelen. Dette er å innrette seg slik at man har det vondt nå, men får det godt senere. Og hvordan er det man innretter seg slik at man har det godt nå, og får det godt senere? Sett at en person ikke er særlig lidenskapelig av natur, slik at lidenskapene ikke gjør ham trist og nedstemt så ofte. Eller han er ikke særlig hatefull av natur, slik at hatet ikke gjør ham trist og nedstemt så ofte. Eller han er ikke særlig forvirret av natur, slik at forvirringen ikke gjør ham trist og nedstemt så ofte. Han isolerer seg fra både sansenyelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Videre lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Videre søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i Page - 419

sinnet!* — og blir der. Videre gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, havner han i lykkelige kår i himmelen. Dette er å innrette seg slik at man har det godt nå, og får det godt senere. Dette er de fire måtene å innrette seg på, munkers.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 420

46. Den store samtalen om forskjellige måter å innrette seg på Mahādharmasamādānasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapindikas park Jetalunden i Sāvattī. Der henvendte han seg til munkene, og sa: *Munker!” *Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa: *De aller fleste vil helst bli kvitt slikt som de ikke ønsker, slikt som er ubehagelig og utiltalende, og heller få oppleve mer av det som de ønsker, det som er behagelig og tiltalende. Men så opplever de at det bare blir mer av det som de ikke ønsker, som er ubehagelig og utiltalende, mens det blir mindre av det de ønsker seg, det som er behagelig og tiltalende. Hva kan være grunnen til det, munker?” *For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!” «Så hør godt etter, munker, og legg merke til det jeg sier!” *Ja vel, Mester,” svarte munkene. Mesteren sa: *En vanlig mann som ikke har lært noe, som ikke har sett edle og sanne mennesker, ikke kjenner deres lære og ikke har praktisert den treningsveien som edle og sanne mennesker underviser 1, vet ikke hva man bør gjøre og hva man ikke bør gjøre, og han vet ikke hvilke vaner som er gode og hvilke som er dårlige. Siden han ikke vet dette, gjør han det han ikke bør gjøre og unnlater å gjøre det han burde ha gjort, og han legger seg til dårlige vaner i stedet for gode. Dermed opplever han at det bare blir mer av det som han ikke ønsker, som er ubehagelig og utiltalende, mens det blir mindre av det han ønsker seg, det som er behagelig og tiltalende. Og hvorfor? Jo, fordi han ikke forstår hvordan dette henger sammen. Page - 421

Men den edles elev som har lært mye, som har sett edle og sanne mennesker, kjenner deres lære og har praktisert den treningsveien som edle og sanne mennesker underviser i, vet hva man bør gjøre og hva man ikke bør gjøre, og han vet hvilke vaner som er gode og hvilke som er dårlige. Siden han vet dette, lar han være å gjøre det han ikke bør gjøre og gjør det han burde gjøre, og han legger seg til gode vaner i stedet for dårlige. Dermed opplever han at det blir mindre av det som han ikke ønsker, som er ubehagelig og utiltalende, mens det blir mer av det han ønsker seg, det som er behagelig og tiltalende. Og hvorfor? Jo, fordi han forstår hvordan dette henger sammen. Dere kan innrette dere på fire forskjellige måter, munker. Hvilke fire? Dere kan innrette dere slik at dere har det vondt nå, og får det vondt senere. Dere kan innrette dere slik at dere har det godt nå, men får det vondt senere. Dere kan innrette dere slik at dere har det vondt nå, men får det godt senere. Eller dere kan innrette dere slik at dere har det godt nå, og får det godt senere. Hvis en person ikke ser det som det er og forstår at han innretter seg slik at han har det vondt nå, og får det vondt senere, så fortsetter han slik og avstår ikke fra den levemåten. Dermed opplever han at det bare blir mer av det som han ikke ønsker, som er ubehagelig og utiltalende, mens det blir mindre av det han ønsker seg, det som er behagelig og tiltalende. Og hvorfor? Jo, fordi han ikke forstår hvordan dette henger sammen. Hvis en person ikke ser det som det er og forstår at han innretter seg slik at han har det godt nå, men får det vondt senere, så fortsetter han slik og avstår ikke fra den levemåten. Dermed opplever han at det bare blir mer av det som han ikke ønsker, som er ubehagelig og utiltalende, mens det blir mindre av det han ønsker seg, det som er behagelig og tiltalende. Og hvorfor? Jo, fordi han ikke forstår hvordan dette henger sammen. Page - 422

Hvis en person ikke ser det som det er og forstår at han innretter seg slik at han har det godt nå, og får det godt senere, så fortsetter han ikke slik og avstår fra den levemåten. Dermed opplever han at det bare blir mer av det som han ikke ønsker, som er ubehagelig og utiltalende, mens det blir mindre av det han ønsker seg, det som er behagelig og tiltalende. Og hvorfor? Jo, fordi han ikke forstår hvordan dette henger sammen. Hvis en person ser det som det er og forstår at han innretter seg slik at han har det vondt nå, og får det vondt senere, så fortsetter han ikke slik og avstår fra den levemåten. Dermed opplever han at det bare blir mindre av det som han ikke ønsker, som er ubehagelig og utiltalende, mens det blir mer av det han ønsker seg, det som er behagelig og tiltalende. Og hvorfor? Jo, fordi han forstår hvordan dette henger sammen. Hvis en person ser det som det er og forstår at han innretter seg slik at han har det godt nå, men får det vondt senere, så fortsetter han ikke slik og avstår fra den levemåten. Dermed opplever han at det bare blir mindre av det som han ikke ønsker, som er ubehagelig og utiltalende, mens det blir mer av det han ønsker seg, det som er behagelig og tiltalende. Og hvorfor? Jo, fordi han forstår hvordan dette henger sammen. Hvis en person ser det som det er og forstår at han innretter seg slik at han har det godt nå, og får det godt senere, så fortsetter han slik og avstår ikke fra den levemåten. Dermed opplever han at det bare blir mindre av det som han ikke ønsker, som er ubehagelig og utiltalende, mens det blir mer av det han ønsker seg, det som er behagelig og tiltalende. Og hvorfor? Jo, fordi han forstår hvordan dette henger sammen. Hvis en person ser det som det er og forstår at han innretter seg slik at man har det vondt nå, og får det vondt senere? Det er hvis noen med sorg og smerte dreper levende vesener, og dette får ham til å føle sorg og smerte. Det er hvis noen med sorg og smerte tar noe som ikke blir gitt

Page - 423

ham, og dette får ham til å føle sorg og smerte. Det er hvis noen med sorg og smerte begår seksuelle overgrep, og dette får ham til å føle sorg og smerte. Det er hvis noen med sorg og smerte farer med løgn, og dette får ham til å føle sorg og smerte. Det er hvis noen med sorg og smerte farer med sladder, og dette får ham til å føle sorg og smerte. Det er hvis noen med sorg og smerte taler sårende ord, og dette får ham til å føle sorg og smerte. Det er hvis noen med sorg og smerte farer med slarv og tomprat, og dette får ham til å føle sorg og smerte. Det er hvis noen med sorg og smerte er grådig, og dette får ham til å føle sorg og smerte. Det er hvis noen med sorg og smerte er ondskapsfull, og dette får ham til å føle sorg og smerte. Det er hvis noen med sorg og smerte holder på feilaktige teorier, og dette får ham til å føle sorg og smerte. Den som lever slik, havner i smertefulle tilstander i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Dette er å innrette seg slik at man har det vondt nå, og får det vondt senere. Og hvordan innretter man seg slik at man har det godt nå, og får det godt senere? Det er hvis noen med glede og tilfredsstillelse dreper levende vesener, og dette får ham til å føle glede og tilfredsstillelse. Det er hvis noen med glede og tilfredsstillelse tar noe som ikke blir gitt ham, og dette får ham til å føle glede og tilfredsstillelse. Det er hvis noen med glede og tilfredsstillelse begår seksuelle overgrep, og dette får ham til å føle glede og tilfredsstillelse. Det er hvis noen med glede og tilfredsstillelse farer med løgn, og dette får ham til å føle glede og tilfredsstillelse. Det er hvis noen med glede og tilfredsstillelse farer med sladder, og dette får ham til å føle glede og tilfredsstillelse. Det er hvis noen med glede og tilfredsstillelse taler sårende ord, og dette får ham til å føle glede og tilfredsstillelse. Det er hvis noen med glede og tilfredsstillelse farer med slarv og tomprat, og dette får ham til å føle glede og tilfredsstillelse. Det er hvis noen med glede og tilfredsstillelse er grådig, og dette får ham til å føle glede og tilfredsstillelse. Det er hvis noen med glede og tilfredsstillelse er ondskapsfull, og dette får ham til å føle glede og tilfredsstillelse. Det er hvis noen med glede og tilfredsstillelse holder på feilaktige teorier, og dette får ham til å føle glede og tilfredsstillelse. Den som lever slik, havner i smertefulle tilstander i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Dette er å innrette seg slik at man har det godt nå, og får det vondt senere. Og hvordan innretter man seg slik at man har det godt nå, og får det godt senere?

senere? Det er hvis noen med sorg og smerte avstår fra å drepe levende vesener, og dette får ham til å føle sorg og smerte. Det er hvis noen med sorg og smerte avstår fra å ta noe som ikke blir gitt ham, og dette får ham til å føle sorg og smerte. Det er hvis noen med sorg og smerte avstår fra å begå seksuelle overgrep, og dette får ham til å føle sorg og smerte. Det er hvis noen med sorg og smerte avstår fra å fare med løgn, og dette får ham til å føle sorg og smerte. Det er hvis noen med sorg og smerte avstår fra å fare med sladder, og dette får ham til å føle sorg og smerte. Det er hvis noen med sorg og smerte avstår fra å tale sårende ord, og dette får ham til å føle sorg og smerte. Det er hvis noen med sorg og smerte avstår fra å fare med slarv og tomprat, og dette får ham til å føle sorg og smerte. Det er hvis noen med sorg og smerte avstår fra å være grådig, og dette får ham til å føle sorg og smerte. Det er hvis noen med sorg og smerte avstår fra å være ondskapsfull, og dette får ham til å føle sorg og smerte. Det er hvis noen med sorg og smerte avstår fra å holde på feilaktige teorier, og dette får ham til å føle sorg og smerte. Den som lever slik, havner i lykkelige kår i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. Dette er å innrette seg slik at man har det vondt nå, og får det godt senere. Og hvordan innretter man seg slik at man har det godt nå, og får det godt senere? Det er hvis noen med glede og tilfredsstillelse avstår fra å drepe levende vesener, og dette får ham til å føle glede og tilfredsstillelse. Det er hvis noen med glede og tilfredsstillelse avstår fra å ta noe som ikke blir gitt ham, og dette får ham til å føle glede og tilfredsstillelse. Det er hvis noen med glede og tilfredsstillelse avstår fra å begå seksuelle overgrep, og dette får ham til å føle glede og tilfredsstillelse. Det er hvis noen med glede og tilfredsstillelse avstår fra å fare med løgn, og dette får ham til å føle glede og tilfredsstillelse. Det er hvis noen med glede og tilfredsstillelse avstår fra å fare med sladder, og dette får ham til å føle glede og tilfredsstillelse. Det er hvis noen med glede og tilfredsstillelse avstår fra å tale sårende ord, og dette får ham til å føle glede og tilfredsstillelse. Det er hvis noen med glede og tilfredsstillelse avstår fra å fare med slarv og tomprat, og dette får ham til å føle glede og tilfredsstillelse. Det er hvis noen med glede og tilfredsstillelse avstår fra å være grådig, og dette får ham til å føle glede og tilfredsstillelse. Det er hvis noen med glede og tilfredsstillelse avstår fra å være ondskapsfull, og dette får ham til å føle glede og tilfredsstillelse. Det er hvis noen med

glede og tilfredsstillelse avstår fra å holde på feilaktige teorier, og dette får ham til å føle glede og tilfredsstillelse. Den som lever slik, havner i lykkelige kår i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. Dette er å innrette seg slik at man har det godt nå, og får det godt senere. Dette er de fire måtene å innrette seg på, munker. Det er som et bittert gresskar innsatt med gift, munker. Sett at det kommer en mann som gjerne vil leve og ikke dø, som gjerne vil ha det godt, og ikke vondt. De andre sier til ham: 'Se her! Her er et bittert gresskar innsatt med gift. Du kan drikke av det hvis du vil. Men du kommer ikke til å like verken fargen, lukten eller smaken, og hvis du drikker, kommer du til å dø eller få det så vondt som om du skulle dø.' Han tenker seg ikke om, men drikker likevel, og han liker verken fargen, lukten eller smaken, og enten dør han, eller så får han det like vondt som om han skulle dø. Denne lignelsen skal illustrere at man innretter seg slik at man har det godt nå og får det godt senere. Det er som et drikkebeget av bronse, munker. Drikken har vakker farge, god lukt og god smak, men det er blandet gift i den. Sett at det kommer en mann som gjerne vil leve og ikke dø, som gjerne vil ha det godt, og ikke vondt. De andre sier til ham: 'Se her! Her er et drikkebeget av bronse. Drikken har vakker farge, god duft og god smak, men det er blandet gift i den. Du kan drikke av det hvis du vil. Du kommer til å like farge, lukten og smaken, men hvis du drikker, kommer du til å dø eller få det så vondt som om du skulle dø.' Han tenker seg ikke om, men drikker likevel, og han liker både fargen, lukten eller smaken, og enten dør han, eller så får han det like vondt som om han skulle dø. Denne lignelsen skal illustrere at man innretter seg slik at man har det godt nå, men får det godt senere. Det er som gjæret urin med forskjellige medisiner i, munker. Sett at det kommer en mann som har gulsott. De andre sier til ham: 'Se her! Her er et beget gjæret urin med forskjellige medisiner i. Du kan drikke det hvis du vil. Du kommer ikke til å like verken fargen, lukten eller smaken, men hvis du drikker det, kommer du til å bli frisk.' Han tenker seg godt om, og drikker medisinen. Han liker verken fargen, lukten

eller smaken, men etter å drukket den, blir han frisk. Denne lignelsen skal illustrere at man innretter seg slik at man har det vondt nå, men får det godt senere. Det er som en blanding av surmelk, honning, smør og sirup, munker. Sett at det kommer en mann som har dysenteri. De andre sier til ham: 'Se her! Her er et beger med en blanding av surmelk, honning, smør og sirup. Du kan drikke det hvis du vil. Du kommer til å like både fargen, lukten og smaken, og hvis du drikker det, kommer du til å bli frisk.' Han tenker seg godt om, og drikker blandingen. Han liker både fargen, lukten og smaken, og etter å ha drukket den, blir han frisk. Denne lignelsen skal illustrere at man innretter seg slik at man har det godt nå, og får det godt senere. Det er som når skyene splittes ved slutten av regntiden og solen bryter igjennom, munker. Da fordriver den mørket og lyser opp alt som er der med sine varmende stråler. På samme måte vil en praksis som skaper lykke nå og lykke senere, fordrive andre filosofers og brahmaners læresystemer, og lyse opp alt med sine varmende stråler." Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 427

47. Undersøkelser Vimamasakasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapindikas park Jetalunden i Sāvatthi. Der henvendte han seg til munkene, og sa: *Munker!” *Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa: *En munk som ønsker å undersøke, men som ikke kan lese andres tanker, bør prøve å finne ut om han som har kommet fram til sannheten, virkelig har nådd fram til fullkommen oppvåkning eller ikke.” *For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!” «Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!” *Ja vel, Mester,” svarte munkene. Mesteren sa: *En munk som ønsker å undersøke, men som ikke kan lese andres tanker, bør bruke øyne og ører og prøve å finne ut om det finnes forurensede sinnstilstander hos ham som har kommet fram til sannheten. Da vil han finne ut at slike forurensede sinnstilstander ikke kan observeres med verken øyne eller ører hos ham som har kommet fram til sannheten. Etter at han har funnet ut at slike forurensede sinnstilstander ikke kan observeres med verken øyne eller ører hos ham som har kommet fram til sannheten, bør han undersøke videre, bruke øyne og ører og undersøke om det finnes blandede sinnstilstander hos ham som har kommet fram til sannheten. Da vil han finne ut at slike blandede sinnstilstander ikke kan observeres med verken øyne eller ører hos ham som har kommet fram til sannheten. Page - 428

Etter at han har funnet ut at slike blandede sinnstilstander ikke kan observeres med verken øyne eller ører hos ham som har kommet fram til sannheten, bør han undersøke videre, bruke øyne og ører og undersøke om det finnes rene sinnstilstander hos ham som har kommet fram til sannheten. Da vil han finne ut at slike rene sinnstilstander kan observeres med både øyne og ører hos ham som har kommet fram til sannheten. Etter at han har funnet ut at slike rene sinnstilstander kan observeres med både øyne og ører hos ham som har kommet fram til sannheten, bør han undersøke videre og finne ut om han som har kommet fram til sannheten, har hatt disse sunne sinnstilstandene lenge, eller om de nylig er inntruffet. Da vil han finne ut at han som har kommet fram til sannheten, har hatt disse sunne sinnstilstandene lenge, og at de ikke er noe som nylig er inntruffet. Etter at han har funnet ut at slike sunne sinnstilstander har vart lenge, og at de ikke nylig har inntruffet, bør han undersøke videre og finne ut om denne munken er blitt så kjent og berømt at han står i fare for å ta skade av det. For det er noen farer som ikke er aktuelle for en munk så lenge han ikke er blitt kjent og berømt, men som han kan ta skade av når han er blitt kjent og berømt. Da vil han finne ut at denne munken ikke står i fare for å ta skade av at han er blitt kjent og berømt. Etter at han har funnet ut at denne munken ikke står i fare for å ta skade av at han er blitt kjent og berømt, bør han undersøke videre og finne ut om denne munken har selvbeherskelse som følge av angst, eller om hans selvbeherskelse ikke skyldes angst, og om han unngår sansenytelser fordi han har slukket lidenskapene i sitt indre, fordi han er uten lidenskaper? Da vil han finne ut at denne munkens selvbeherskelse ikke har noe med angst å gjøre, at den ikke skyldes angst, og at han unngår sansenytelser fordi han har slukket lidenskapene i sitt indre, fordi han er uten lidenskaper. Hvis da andre skulle spørre ham hvordan han kan si at denne munkens selvbeherskelse ikke har noe med angst å gjøre, at den ikke skyldes angst, og at han unngår sansenytelser fordi han har slukket lidenskapene i sitt indre, fordi han er uten lidenskaper, da svarer han sant hvis han svarer slik: Uansett om denne munken bor alene eller sammen med andre i samme munkeorden, så forakter han ikke de andre, uansett om de praktiserer godt eller dårlig, uansett om de leder noen gruppe, eller uansett om de er Page - 429

involvert i verdslige affærer eller ikke. For jeg har hørt Mesteren selv si at hans selvbeherskelse ikke har noe med angst å gjøre, at den ikke skyldes angst, og at han unngår sansenytelser fordi han har slukket lidenskapene i sitt indre, fordi han er uten lidenskaper. Videre bør han som har kommet fram til sannheten, spørres ut slik: "Finnes det slike forurensede sinnstilstander som kan observeres med øyne eller ører, hos ham som er kommet fram til sannheten?" Da vil han som er kommet fram til sannheten, svare sant hvis han svarer slik: *Slike forurensede sinnstilstander som kan observeres med øyne eller ører, finnes ikke hos ham som er kommet fram til sannheten." *Slike blandede sinnstilstander som kan observeres med øyne eller ører, finnes de hos ham som har kommet fram til sannheten?" Da vil han som er kommet fram til sannheten, svare sant hvis han svarer slik: 'Slike blandede sinnstilstander som kan observeres med øyne eller ører, finnes ikke hos ham som er kommet fram til sannheten.'" *Slike rene sinnstilstander som kan observeres med øyne eller ører, finnes de hos ham som har kommet fram til sannheten?" Da vil han som er kommet fram til sannheten, svare sant hvis han svarer slik: *Slike rene sinnstilstander som kan observeres med øyne eller ører, finnes hos ham som er kommet fram til sannheten. Dette er min vei, dette er min hjemmebane, men det er likevel ikke noe jeg identifiserer meg som." Når en lærer taler slik, bør elevene gå til ham for å lytte til læren. En slik lærer underviser i en lære som trinn for trinn fører dem til stadig nye høyder og forklarer både mørke lyse egenskaper og deres motsetninger. Etter hvert som munken blir undervist på denne måten og får innsikt i læren, får han tillit til læren og til læreren, slik at han sier: *Han er i sannhet en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Mesteren har forklart læren tydelig, og fellesskapet av Mesterens elever praktiserer godt." Hvis da andre skulle spørre ham hvordan han kan si at han i sannhet er en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp, at Mesteren har forklart læren tydelig, og at fellesskapet av Mesterens elever praktiserer godt, da svarer han sant

hvis han svarer slik: *Jeg gikk til ham for å lytte til læren. Mesteren underviste meg i en lære som trinn for trinn fører til stadig nye høyder og forklarte både mørke lyse egenskaper og deres motsetninger. Etter hvert som jeg ble undervist på denne måten og fikk innsikt i læren, fikk jeg tillit til læren og til læreren, slik at jeg kan si at han er i sannhet en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Mesteren har forklart læren tydelig, og fellesskapet av Mesterens elever praktiserer godt.” Når noen har fått etablert en rotfestet tillit til ham som er kommet fram til sannheten ut fra disse begrunnelsene, ut fra disse ordene og ut fra disse metodene, da sier vi at han har en begrunnet og sterk tillit som er basert på at han har sett til roten av saken. Det er en tillit som ikke kan rokkes av noen filosof, brahman, gud, Måra eller Brahma eller noen andre i hele verden. Slik skal man undersøke læren til ham som har kommet fram til sannheten, munker. På den måten blir han som har kommet fram til sannheten, grundig undersøkt.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 431

48. Krangelen i Kosambi Kosambiyasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Ghosita-parken i Kosambi. På den tiden var det mye debatt, strid og krangel mellom munkene i Kosambi, og de såret hverandre med skarpe ord. Den ene klarte ikke å overbevise den andre, og han ville heller ikke selv la seg overbevise. Den ene klarte ikke å overtale den andre, og han ville heller ikke selv la seg overtale. Da gikk en munk til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så fortalte han hvordan situasjonen var i Kosambi. Da sa Mesteren: "Gå til de munkene og si til dem at Læreren ber dem komme." *Ja vel, Mester," svarte munken. Så gikk han til de stridende munkene og sa: *Læreren ber dere komme, mine venner." *Ja vel, min venn," svarte munkene. Så gikk de til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Da de hadde satt seg, sa Mesteren: "Er det sant, munk, at det for tiden er mye debatt, strid og krangel mellom dere, og at dere sårer hverandre med skarpe ord? Er det sant at den ene ikke klarer å overbevise den andre, og han heller ikke selv vil la seg overbevise? Er det sant at den ene ikke klarer å overtale den andre, og at han heller ikke selv vil la seg overtale?" *Ja, Mester." *Men hvordan er det, munk — har dere vennlige ord, vennlige gjerninger og vennlige tanker til overs for hverandre, det være seg åpenlyst eller privat, nå som det er så stor debatt, strid og krangel mellom dere, og dere sårer hverandre med skarpe ord?" *Nei, Mester." «Så dere har altså ikke noen vennlige ord, vennlige gjerninger og vennlige tanker til overs for hverandre, det være seg åpenlyst eller privat, nå som det er så mye debatt, strid og krangel mellom dere, og dere sårer hverandre med skarpe ord. Så hva har dere da

igjen for å ha så mye debatt, strid og krangel og såre hverandre med skarpe ord, når den ene ikke klarer å overbevise den andre, og heller ikke selv vil la seg overbevise, og når den ene ikke klarer å overtale den andre, og heller ikke selv vil la seg overtale? Dette kommer til å bli til skade og ulykke for dere i lang tid, tåpelige mennesker!” Mesteren talte videre til munkene: *Dere bør huske seks ting som skaper kjærlighet, respekt, god omgangstone, harmoni, samstemthet og enighet. Hvilke seks? Når en munk utfører vennlige handlinger overfor sine medmunker, både åpenlyst og privat, skaper det kjærlighet, respekt, god omgangstone, harmoni, samstemthet og enighet. Når en munk sier vennlige ord til sine medmunker, både åpenlyst og privat, skaper det kjærlighet, respekt, god omgangstone, harmoni, samstemthet og enighet. Når en munk tenker vennlige tanker om sine medmunker, både åpenlyst og privat, skaper det kjærlighet, respekt, god omgangstone, harmoni, samstemthet og enighet. Når en munk deler det han på rettmessig vis har mottatt, om det så bare er det han har fått i bollen sin, med sine gode medmunker, uten å holde noe tilbake til privat bruk, skaper det kjærlighet, respekt, god omgangstone, harmoni, samstemthet og enighet. Når en munk sammen med sine medmunker både åpenlyst og privat etterfølger de frigjørende moralreglene som vismennene hyller og som bidrar til god konsentrasjon, uten å bryte dem, uten å tilsmusse dem, uten å krenke dem, uten å besudle dem, skaper det kjærlighet, respekt, god omgangstone, harmoni, samstemthet og enighet. Når en munk sammen med sine medmunker både åpenlyst og privat har det edle syn som fører til løsrivelse og frigjøring og til full utslettelse av lidelse, skaper det kjærlighet, respekt, god omgangstone, harmoni, samstemthet og enighet. Dette er de seks tingene dere bør huske som skaper kjærlighet, respekt, god omgangstone, harmoni, samstemthet og enighet. Og den høyeste, den viktigste og den bærende av disse seks tingene er det edle syn som fører til løsrivelse og frigjøring og til full utslettelse av lidelse. Det er som på et hus med spisse gavler, munker. Der er det mønsåsen som er den høyeste, den viktigste og den bærende. På samme måte er den høyeste, den viktigste og den bærende av disse seks tingene det edle syn som fører til

løsrivelse og frigjøring og til full utslettelse av lidelse. Og hvordan er så det edle syn som fører til løsrivelse og frigjøring og til full utslettelse av lidelse, munk? En munk går ut i skogen eller setter seg under et tre eller i enerom og tenker: *Er jeg opphengt i noe som binder sinnet mitt slik at jeg ikke kan se og forstå tingene som de er?” Hvis han er opphengt i sansenytelser, er sinnet hans bundet. Hvis han er opphengt i vold, er sinnet hans bundet. Hvis han er opphengt i sløvhet, er sinnet hans bundet. Hvis han er opphengt i stress og bekymringer, er sinnet hans bundet. Hvis han er opphengt i uvisshet, er sinnet hans bundet. Hvis han er opphengt i tanker om denne verden, er sinnet hans bundet. Hvis han er opphengt i tanker om en annen verden, er sinnet hans bundet. Hvis han er opphengt i debatt, strid og krangel og av å såre andre med skarpe ord, er sinnet hans bundet. Da erkjenner han: *Jeg er ikke opphengt i noe som binder sinnet mitt slik at jeg ikke kan se og forstå tingene som de er. Sinnet mitt er fokusert på sannhetene og på oppvåkningen.” Dette er den første edle erkjennelse han oppnår, og den hever seg over hva folk flest er i stand til og skiller seg ut fra vanlige menneskers forståelse. Deretter tenker den edles elev: "Finner jeg konsentrasjon og nibbana i mitt indre når jeg utvikler dette synet, praktiserer det og lar det modnes?” Han erkjenner: *Jeg finner konsentrasjon og nibbana i mitt indre når jeg utvikler dette synet, praktiserer det og lar det modnes.” Dette er den andre edle erkjennelse han oppnår, og den hever seg over hva folk flest er i stand til og skiller seg ut fra vanlige menneskers forståelse. Deretter tenker den edles elev: "Finnes det noen filosof eller brahman utenfor denne læren og disiplinen som har oppnådd et slikt edelt syn?” Han erkjenner: *Det finnes ikke noen filosof eller brahman utenfor denne læren og disiplinen

Page - 434

som har oppnådd et slikt edelt syn.” Dette er den tredje edle erkjennelse han oppnår, og den hever seg over hva folk flest er i stand til og skiller seg ut fra vanlige menneskers forståelse. Deretter tenker den edles elev: *Har jeg en slik karakter som den en person med rett syn har?” Og hva slags karakter har den som har rett syn? Hvis han begår en overtredelse, så bekjenner han den hurtigst mulig overfor sin lærer eller overfor vise medmunker, for da er det lettere å unngå å gjenta denne overtredelsen siden. Det er som når et lite barn som ligger på ryggen, raskt trekker til seg hånden eller foten hvis den har kommet borti ilden, munker. En slik karakter har også den som har rett syn. Hvis han begår en overtredelse, så bekjenner han den hurtigst mulig overfor sin lærer eller overfor vise medmunker, for da er det lettere å unngå å gjenta denne overtredelsen siden. Han erkjenner: *Jeg har en slik karakter som den en person med rett syn har.” Dette er den fjerde edle erkjennelse han oppnår, og den hever seg over hva folk flest er i stand til og skiller seg ut fra vanlige menneskers forståelse. Deretter tenker den edles elev: *Har jeg en slik karakter som den en person med rett syn har?” Og hva slags karakter har den som har rett syn? Selv om han er travelt opptatt med praktiske gjøremål for sine medmunker, er han likevel intenst opptatt av å øve høyere moral, dypere konsentrasjon og større visdom. Det er som når en ku med en liten kalv går og beiter. Da holder den likevel øye med kalven sin. En slik karakter har også den som har rett syn. Selv om han er travelt opptatt med praktiske gjøremål for sine medmunker, er han likevel intenst opptatt av å øve høyere moral, dypere konsentrasjon og større visdom. Han erkjenner: *Jeg har en slik karakter som den en person med rett syn har.” Dette er den femte edle erkjennelse han oppnår, og den hever seg over hva folk flest er i stand til og skiller seg ut fra vanlige menneskers forståelse. Deretter tenker den edles elev: Page - 435

*Har jeg en slik styrke som den en person med rett syn har?” Og hva slags styrke har den som har rett syn? Når det blir gitt undervisning i den læren og den treningsdisiplinen som han som har kommet fram til sannheten har proklamert, lytter han med full oppmerksomhet og tenker over det han hører. Han erkjenner: *Jeg har en slik styrke som den en person med rett syn har.” Dette er den sjette edle erkjennelse han oppnår, og den hever seg over hva folk flest er i stand til og skiller seg ut fra vanlige menneskers forståelse. Deretter tenker den edles elev: *Har jeg en slik styrke som den en person med rett syn har?” Og hva slags styrke har den som har rett syn? Når det blir gitt undervisning i den læren og den treningsdisiplinen som han som har kommet fram til sannheten har proklamert, forstår han meningen, han forstår læren, og han oppnår den frigjøring som ligger i læren. Han erkjenner: *Jeg har en slik styrke som den en person med rett syn har.” Dette er den sjuende edle erkjennelse han oppnår, og den hever seg over hva folk flest er i stand til og skiller seg ut fra vanlige menneskers forståelse. Når den edles elev på denne måten etterstreber en karakter som preges av disse sju egenskapene, er han på god vei til å oppnå frukten av å gå ut i strømmen. Hvis den edles elev innehar alle disse sju egenskapene, har han oppnådd frukten av å gå ut i strømmen.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 436

49. En utfordring til Brahma Brahmanimantanikasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapindikas park Jetalunden i Sāvatthi. Der henvendte han seg til munkene, og sa: *Munker!” *Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa: *En gang var jeg i Ukkattha og satt under et sala-tre i Subhāgalunden. På den tiden hadde Baka Brahma fått følgende skadelige oppfatning: "Dette er uforgjengelig, dette er varig, dette er evig, dette er fullkomment, dette kommer ikke til å gå til grunne, dette blir ikke født, det dør ikke, det eldes ikke, det verken oppstår eller går til grunne, og utenom dette finnes det ingen frigjøring.” Jeg forsto hva Baka Brahma tenkte på, og like raskt som en kraftig mann bøyer eller strekker ut armen, forsvant jeg fra sitteplassen min i Subhāgalunden og kom til syne i Brahmas himmel. Baka Brahma fikk se at jeg kom, og han sa: *Kom hit, min herre! Velkommen skal du være, min herre, det er lenge siden du har vært her. Dette er uforgjengelig, min herre, dette er varig, dette er evig, dette er fullkomment, dette kommer ikke til å gå til grunne, dette blir ikke født, det dør ikke, det eldes ikke, det verken oppstår eller går til grunne, og utenom dette finnes det ingen frigjøring.” Jeg svarte: *Du sitter sannelig dypt forankret i uvitenheten, Baka Brahma. Hvordan i all verden kan du si at det forgjengelige er uforgjengelig? At det som er uvarig, er varig? At det som ikke er evig, er evig? At det som ikke er fullkomment, er fullkomment? At det som kommer til å gå til grunne, ikke kommer til å gå til grunne? Hvordan kan du si om det som blir født, dør, eldes, oppstår og går til grunne, at det ikke blir født, ikke dør, ikke eldes, ikke oppstår og ikke går til grunne? Og hvordan kan du si at det ikke finnes noen

Page - 437

frigjøring utenom dette, når det faktisk finnes en frigjøring utenom dette?” Den ondskapsfulle Måra hadde besatt en av dem som var i Måras følge, og han sa: "Ikke bland deg inn i dette, munk, ikke bland deg inn i dette! For dette er Gud, den store Brahma, den store, uovervinnelige, allvitende og allmektige Gud, Mesteren som skaper og opprettholder, den øverste hersker og autoritet, far til alle fødte og ufødte vesener, munk! Det har vært andre filosofer og brahmaner i verden før deg som har følt avsky for jordegenskapene og fordømt dem, som har følt avsky for vannegenskapene og fordømt dem, som har følt avsky for ildegenskapene og fordømt dem, som har følt avsky for luftegenskapene og fordømt dem, som har følt avsky for levende vesener og fordømt dem, som har følt avsky for gudene og fordømt dem, som har følt avsky for Skaperen og fordømt ham, som har følt avsky for Brahma og fordømt ham. Etter at livet deres tok slutt og kroppen gikk i oppløsning, ble de gjenfødt som lavere vesener. Men det har vært andre filosofer og brahmaner i verden før deg som har gledet seg over jordegenskapene og rost dem, som har gledet seg over vannegenskapene og rost dem, som har gledet seg over ildegenskapene og rost dem, som har gledet seg over luftegenskapene og rost dem, som har gledet seg over levende vesener og rost dem, som har gledet seg over gudene og rost dem, som har gledet seg over Skaperen og rost ham, som har gledet seg over Brahma og rost ham. Etter at livet deres tok slutt og kroppen gikk i oppløsning, ble de gjenfødt som høyere vesener. Derfor sier jeg deg dette, munk: Hør her, min herre! Gjør det som Brahma sier, ikke sett deg imot Brahmas ord! Hvis du motsetter deg Brahmas ord, er du som en mann som slår bort lykken med en stokk når den kommer til ham. Da er du som en mann som faller ned i helvete og forgjeves griper etter jorden med hender og føtter. Gjør derfor det som Brahma sier, ikke sett deg imot Brahmas ord! Ser du ikke forsamlingen av Brahmas følge som sitter her, munk?” Og den ondskapsfulle Måra førte meg bort til Brahmas følge. Da sa jeg til Mara: *Jeg kjenner deg, du onde! Ikke tro at jeg ikke har gjenkjent deg! Du er Mara, Page - 438

den ondskapsfulle! Og du har grepet på alle som er Brahma og Brahmas følgesvenner, de er alle i din makt, i ditt grep. Du tror at du skal få meg også i din makt, du onde. Men meg får du ikke grepet på. Jeg kommer ikke i din makt, du onde.” Baka Brahma grep ordet og sa til meg: 'Jeg sier at dette er uforgjengelig, min herre, fordi det er uforgjengelig. Jeg sier at dette er varig fordi deg er varig. Jeg sier at dette er evig fordi det er evig. Jeg sier at dette er fullkomment fordi det er fullkomment. Jeg sier at dette ikke kommer til å gå til grunne fordi det ikke kommer til å gå til grunne. Jeg sier at dette blir ikke født, det dør ikke, det eldes ikke, det verken oppstår eller går til grunne, fordi det ikke blir født, fordi det ikke dør, ikke eldes, ikke oppstår og ikke går til grunne. Jeg sier at det ikke finnes noen frigjøring utenom dette, fordi det ikke finnes noen frigjøring utenom dette. Det har vært andre filosofer og brahmaner før deg, munk, som har praktisert askese så lenge som du har levd. De burde vite om det finnes noen frigjøring utenom denne, eller ikke. Derfor sier jeg deg dette, munk: Du kommer aldri til å finne noen annen frigjøring, samme hvor mye du strever og sliter. Men hvis du vil knytte deg til jord, munk, da kommer du meg nær og kommer i mitt rike. Da underkaster du deg min makt og min myndighet. Hvis du likedan vil knytte deg til vann, til ild, til vind, til levende vesener, til gudene, til Skaperen og til Brahma, da kommer du meg nær og kommer i mitt rike. Da underkaster du deg min makt og min myndighet.” *Jeg vet også at hvis jeg knytter meg til jord, til vann, til ild, til vind, til levende vesener, til gudene, til Skaperen og til Brahma, da kommer jeg deg nær og kommer i ditt rike. Da underkaster jeg meg din makt og din myndighet. Men jeg kjenner din ferd, Brahma, og jeg kjenner din prakt. Jeg vet hvor sterk, mektig og innflytelsesrik du er.” *Så hva vet du om min ferd, min herre? Hva vet du om min prakt, og hva vet du om hvor sterk, mektig og innflytelsesrik jeg er?” *Så langt som sol og måne kaster sine stråler, så langt strekker de tusen verdenene seg, og så langt rekker også din makt. Der ser du hva som foregår, du ser lidenskap og lidenskapsløshet, Page - 439

og du ser hva det blir av hver enkelt. Slik kjenner jeg din ferd, Brahma, og jeg kjenner din prakt. Jeg vet hvor sterk, mektig og innflytelsesrik du er. Det finnes imidlertid andre gudeklasser som du ikke vet om og ikke ser, Brahma. Men jeg vet om dem og ser dem. Det finnes en klasse som kalles de strålende gudene, og blant dem levde du før du døde og kom hit. Nå har du vært her så lenge at du har glemt det, så derfor verken vet eller ser du dette. Men jeg vet og ser. Jeg er altså ikke på samme nivå som deg når det gjelder innsikt, Brahma, og ikke står jeg lavere, heller. Jeg står faktisk høyere enn deg. Så finnes det de lysende gudene, de gudene som nyter herlige frukter og de veldige gudene. Disse vet du ikke om, og du ser dem ikke. Men jeg vet og ser. Jeg er altså ikke på samme nivå som deg når det gjelder innsikt, Brahma, og ikke står jeg lavere, heller. Jeg står faktisk høyere enn deg. Jeg erkjenner jord som jord, Brahma. Jeg erkjenner også det som ligger hinsides jord. Jeg tenker ikke *jord*, jeg tenker ikke *i jord*, jeg tenker ikke *fra jord*, og jeg tenker ikke "dette er min jord". Jeg kommer ikke med noen påstander om jord. Jeg er altså ikke på samme nivå som deg når det gjelder innsikt, Brahma, og ikke står jeg lavere, heller. Jeg står faktisk høyere enn deg. Jeg erkjenner vann som vann, Brahma. Jeg erkjenner også det som ligger hinsides vann. Jeg tenker ikke *vann*, jeg tenker ikke *i vann*, jeg tenker ikke *fra vann*, og jeg tenker ikke "dette er mitt vann". Jeg kommer ikke med noen påstander om vann. Jeg er altså ikke på samme nivå som deg når det gjelder innsikt, Brahma, og ikke står jeg lavere, heller. Jeg står faktisk høyere enn deg. Jeg erkjenner ild som ild, Brahma. Jeg erkjenner også det som ligger hinsides ild. Jeg tenker ikke "ild", jeg tenker ikke i ild", jeg tenker ikke "fra ild", og jeg tenker ikke *dette er min ild". Jeg kommer ikke med noen påstander om ild. Jeg er altså ikke på samme nivå som deg når det gjelder innsikt, Brahma, og ikke står jeg lavere, heller. Jeg står faktisk høyere enn deg. Jeg erkjenner luft som luft, Brahma. Jeg erkjenner også det som ligger hinsides luft. Jeg tenker ikke *luft*, jeg tenker ikke i luft", jeg tenker ikke "fra luft", og jeg tenker

ikke *dette er min luft". Jeg kommer ikke med noen påstander om luft. Jeg er altså ikke på samme nivå som deg når det gjelder innsikt, Brahma, og ikke står jeg lavere, heller. Jeg står faktisk høyere enn deg. Jeg erkjenner levende vesener ... gudene ... Skaperen ... Brahma ... de strålende gudene ... de lysende gudene ... de rene gudene ... de gudene som nyter herlige frukter ... de veldige gudene ... alt som alt, Brahma. Jeg erkjenner også det som ligger hinsides alt. Jeg tenker ikke *alt", jeg tenker ikke *i alt", jeg tenker ikke *fra alt", og jeg tenker ikke *dette er mitt alt". Jeg kommer ikke med noen påstander om alt. Jeg er altså ikke på samme nivå som deg når det gjelder innsikt, Brahma, og ikke står jeg lavere, heller. Jeg står faktisk høyere enn deg." * Hvis du erkjenner det som ligger hinsides alt, så pass deg så du ikke bare blir tomhet og ingenting, min herre!" *Bevisstheten er usynlig og uendelig, men lyser opp alt. Den befinner seg hinsides jord, hinsides vann, hinsides ild, hinsides luft, hinsides levende vesener, hinsides gudene, hinsides Skaperen, hinsides Brahma, hinsides de strålende gudene, hinsides de lysende gudene, hinsides de rene gudene, hinsides de gudene som nyter herlige frukter, hinsides de veldige gudene, hinsides alt." 'Se nå at jeg forsvinner, min herre!" *Det er greit, Brahma. Bare forsvinn, hvis du kan." Men til tross for at Baka Brahma prøvde å forsvinne fra mitt synsfelt, klarte han det ikke. Da sa jeg til ham: *Nå kan du se på at jeg forsvinner, Brahma." *Det er greit, min herre. Bare forsvinn, hvis du kan." Jeg bestemte meg for at Brahma og hans følge skulle høre meg, men ikke se meg. Dermed forsvant jeg fra deres synsfelt og uttalte dette verset: Jeg har sett farene i lengsler så jeg har fjernet meg fra lengslene. Jeg roser ikke lengsler og nytelser, og heller ikke involveringer. Page - 441

Brahma og hele hans følge ble over seg av forundring, og de utbrøt: "Fantastisk! Utrolig! Munken Gotama er virkelig sterk og mektig! Vi har aldri sett eller hørt tidligere at noen annen munk eller brahman har vært så sterk og mektig som denne munken Gotama sakya-sønn som har utgått fra sakya-klanen. De som gleder seg over lengsler, trives med lengsler og frydes over lengsler, er sannelig blitt rykket opp med roten!" Den ondskapsfulle Måra hadde besatt en av dem som var i Måras følge, og han sa: *Men hvis du forstår dette, min herre, hvis du har våknet opp til dette, så ikke undervis noen elever i det, og ikke ordiner dem som munker! Ikke undervis dem i læren! Ikke ønsk deg noen elever og ikke ønsk deg noen munkeorden! Det har vært munker og brahmaner før deg her i verden som har hevdet å være arahanter, fullkomment oppvåkne. De underviste elever og munker, de underviste dem i læren, for de ønsket seg elever og de ønsket seg en munkeorden. Men fordi de underviste elever og munker i læren, og fordi de ønsket seg elever og en munkeorden havnet de i smertefulle tilstander etter døden, etter at kroppen var gått i oppløsning. Det har også vært andre munker og brahmaner før deg her i verden som har hevdet å være arahanter, fullkomment oppvåkne. De lot være å undervise elever og munker, de lot være å undervise andre i læren, for de ønsket seg ikke elever og de ønsket seg ikke noen munkeorden. Og fordi de lot være å undervise elever og munker i læren, fordi de ikke ønsket seg elever eller en munkeorden, havnet de i sublim tilstander etter døden, etter at kroppen var gått i oppløsning. Derfor sier jeg deg, min herre: Trekk deg tilbake og gled deg over friheten her og nå. Det er best å ikke si noe til andre, så ikke prøv å undervise noen!" Da den ondskapsfulle Måra hadde sagt dette, svarte jeg ham slik: *Jeg kjenner deg, du onde! Ikke tro at jeg ikke har gjenkjent deg! Du er Mara, den ondskapsfulle! Du sier ikke dette fordi du vil meg vel, du onde. Du sier det fordi du vil skade meg. Du tenker nemlig at de som får undervisning av meg, kommer til å smette ut av dine hender. De som tidligere har hevdet at de hadde nådd den fullkomne oppvåkningen, de hadde egentlig ikke oppnådd dette. Men jeg har nådd fullkommen oppvåkning, slik jeg erklærer at jeg har gjort. For han som har kommet fram til sannheten, er som han er, uansett om han underviser andre eller ikke. Og hvorfor? Fordi

Page - 442

han som har kommet fram til sannheten, har rykket opp med roten de forurensningene som tilsmusser sinnet, som fører til ny tilværelse, som skaper problemer og lidelser og som skaper ny tilblivelse, forfall og undergang. Disse har han skåret over som man skjærer over et palmetre slik at det ikke kan vokse opp igjen. På samme måten som et palmetre ikke kan vokse opp igjen når det er skåret over, slik har han som har kommet fram til sannheten, rykket opp med roten de forurensningene som tilsmusser sinnet, som fører til ny tilværelse, som skaper problemer og lidelser og som skaper ny tilblivelse, forfall og undergang.” Siden Måra ikke klarte å overtale meg, og siden Brahma ble utfordret, kan denne utlegningen av læren kalles En utfordring til Brahma.” Page - 443

50. Måra blir irettesatt Māratajjaniyasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Moggallāna den store var hos bhaggaene, holdt han til i hjorteparken Bhesakālalunden på Sumsumaāragira. En dag vandret han fram og tilbake ute i parken. Da kom den ondskapsfulle Mara og för inn i magen på ham. Moggallāna undret seg: *Hvorfor er magen min så tung? Det er akkurat som om jeg skulle ha spist meg stappmett!” Moggallāna gikk bort fra vandrestien og satte seg på en sitteplass han hadde gjort klar. Da han hadde satt seg, rettet han oppmerksomheten mot sitt indre, og da fikk han se Måra som hadde fart inn i magen på ham. Da han så den onde Måra, sa han: *Kom ut, du onde, kom ut! Du skal ikke plage ham som har kommet fram til sannheten eller hans elev. Kom ut, ellers skal det bli ille for deg!” Da tenkte den onde Måra: *Denne munken kan ikke se meg og han kan umulig vite om meg. Likevel sier han at jeg skal komme ut, og ikke plage ham som har kommet fram til sannheten eller hans elev! Selv ikke læreren hans kunne ha oppdaget meg så raskt, så hvordan kan denne munken ha oppdaget meg?” Men Moggallāna sa: *Jeg kjenner deg, du onde! Ikke tro at jeg ikke har gjenkjent deg! Du er Mara, den ondskapsfulle! Du tenker dette: Denne munken kan ikke se meg og han kan umulig vite om meg. Likevel sier han at jeg skal komme ut, og ikke plage ham som har kommet fram til sannheten eller hans elev! Selv ikke læreren hans kunne ha oppdaget meg så raskt, så hvordan kan denne munken ha oppdaget meg?” Mara innså at Moggallāna både så ham og gjenkjente ham. Dermed för han ut av munnen på ham og ble stående ved døren.

Moggallåna så at Måra sto der ved døren, og han sa: *Jeg ser deg, du onde! Ikke tro at jeg ikke har sett deg, der du står ved døren! En gang het du Dösi Måra. Den gangen hadde jeg en søster som het Kali, og du var sønnen hennes. Du var altså nevøen min. På den tiden hadde arahanten, den fullkomment selv våkne mester Kakusandha stått fram her i verden. De to fremste elevene hans var Vidhura og Safijiva, og Vidhura var den fremste av alle elevene hans til å undervise i læren. Det var derfor han ble kalt Vidhura, den makeløse. Safijiva, derimot, gikk ofte ut i skogen eller satte seg under et tre eller i enerom og gikk med letthet inn i den meditasjonstilstand der alle sanseintrykk opphører. En gang da han satt i denne meditasjonstilstanden under et tre, kom noen gjeter og bønder forbi og fikk se ham sitte der. Da sa de til hverandre at denne munken var død der han satt, og de bestemte seg for å kremere ham. De samlet sammen gras, kvister og tørr gjødsel, satte ham opp på bålet, tente på og gikk sin vei. Men da morgenen grydde, reiste Safijiva seg fra meditasjonen, ristet kappen, kledde på seg, tok bollen og gikk inn i landsbyen for å motta matgaver. De som hadde tent på bålet, fikk se ham, og de utbrøt: "Dette er fantastisk! Det er helt utrolig! Den munken satt jo der og var død, og nå er han levende! Det var derfor han ble kalt Safijiva, den levende. Da tenkte Dusi Måra: *Jeg forstår meg ikke på disse munkene som har så god moral og edel karakter. Nå vil jeg besette borgere og brahmaner slik at de begynner å skjelle ut, kritisere, irritere og plage disse munkene. Kanskje de viser seg fra en annen side når de blir skjelt ut, kritisert, irritert og plaget, slik at jeg kan få slippe til." Som tenkt så gjort. Disi Måra besatte borgerne og brahmanene slik at de begynte å skjelle ut, kritisere, irritere og plage disse munkene som hadde så god moral og edel karakter: *Disse skallete liksom-munkene er noen elendige svartinger av ussel slekt! De påstår at de mediterer, men de sitter der bare, stive som stokker, med hengende skuldrer og hode, og ruger, grubler, lur og spekulerer. De sitter som ugler som sitter på greinene i et tre på lur etter en mus, og ruger, grubler, lur og spekulerer. Slik sitter de der bare, Page - 445

stive som stokker, med hengende skuldrer og hode, og ruger, grubler, lur og spekulerer. De sitter som sjakaler som sitter på elvebredden på lur etter en fisk og ruger, grubler, lur og spekulerer. Slik sitter de der bare, stive som stokker, med hengende skuldrer og hode, og ruger, grubler, lur og spekulerer. De sitter som katter som sitter ved kanten av en søppeldyng på lur etter en mus, og ruger, grubler, lur og spekulerer. Slik sitter de der bare, stive som stokker, med hengende skuldrer og hode, og ruger, grubler, lur og spekulerer. De sitter som esler som har fått lesset av seg lasset sitt og sitter ved kanten av en søppeldyng og ruger, grubler, lur og spekulerer. Slik sitter de der bare, stive som stokker, med hengende skuldrer og hode, og ruger, grubler, lur og spekulerer.” Men de menneskene som døde mens dette sto på, havnet i smertefulle tilstander i helvete etter døden, da kroppen gikk i oppløsning, du onde. Da talte arahanten, den fullkomment selv våkne mester Kakusandha til munkene og sa: *Disse borgerne og brahmanene er besatt av Disi Mara. Han fikk dem til å skjelle ut, kritisere, irritere og plage disse munkene som har så god moral og edel karakter. Kanskje de viser seg fra en annen side når de blir skjelt ut, kritisert, irritert og plaget, slik at jeg kan få slippe til, tenkte han. Nå skal dere fylle først den ene himmelretningen med vennlige tanker, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Fortsett å tenke store, opphøyde og grenseløse vennlige tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. På samme måte skal dere fylle den ene himmelretningen med medlidenhet ... medglede ... sinnslikevekt, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Fortsett å tenke store, opphøyde og grenseløse tanker fulle av sinnslikevekt om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje.” Munkene fulgte rådet fra arahanten, den fullkomment selv våkne mester Kakusandha. De gikk ut i skogen eller satte seg under et tre eller i enerom, og der fylte de først den ene himmelretningen med vennlige tanker, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. De tenkte store, opphøyde og grenseløse vennlige tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. På samme måte fylte de den ene himmelretningen med medlidenhet ... medglede ... sinnslikevekt, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Og de tenkte

store, opphøyde og grenseløse tanker fulle av sinnslukevekt om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Da tenkte Dusi Måra: *Jeg forstår meg fortsatt ikke på disse munkene som har så god moral og edel karakter. Nå vil jeg besette borgere og brahmaner slik at de begynner å rose, respektere, hedre og ære disse munkene. Kanskje de viser seg fra en annen side når de blir rost, respektert, hedret og æret, slik at jeg kan få slippe til.” Som tenkt så gjort. Dusi Måra besatte borgerne og brahmanene slik at de begynte å rose, respektere, hedre og ære disse munkene som hadde så god moral og edel karakter. Men de menneskene som døde mens dette sto på, havnet i lykkelige tilstander i himmelen etter døden, da kroppen gikk i oppløsning, du onde. Da talte arahanten, den fullkomment selvvåkne mester Kakusandha til munkene og sa: *Disse borgerne og brahmanene er besatt av Dusi Måra. Han fikk dem til å rose, respektere, hedre og ære disse munkene som har så god moral og edel karakter. Kanskje de viser seg fra en annen side når de blir skjelt ut, kritisert, irritert og plaget, slik at jeg kan få slippe til, tenkte han. Nå skal dere betrakte de urene aspektene av kroppen og de motbydelige aspektene av maten. Se at det ikke finnes noe i verden som er verdt å strebe etter, og at alle sammensatte ting er forgjengelige.” Munkene fulgte rådet fra arahanten, den fullkomment selvvåkne mester Kakusandha. De gikk ut i skogen eller satte seg under et tre eller i enerom, og der betraktet de de urene aspektene av kroppen og de motbydelige aspektene av maten. De så at det ikke finnes noe i verden som er verdt å strebe etter, og at alle sammensatte ting er forgjengelige. En morgen da arahanten, den fullkomment selvvåkne mester Kakusandha hadde stått opp og kledd på seg, tok han matbollen og gikk inn til landsbyen for å motta matgaver. Vidhura gikk bak ham. Da besatte Dösi Måra en ung mann slik at han tok en stein og kastet den på Vidhura. Han traff ham i hodet, så det ble et stort sår. Men Vidhura fortsatte å gå bak arahanten, den fullkomment selvvåkne mester Kakusandha, Page - 447

enda blodet rant fra såret i hodet hans. Da så arahanten, den fullkomment selvvåkne mester Kakusandha seg rundt og tenkte: *Denne Dusi Mara kjenner da slett intet måtehold!” Og i samme øyeblikk falt Dusi Måra derfra og havnet i det store helvete. Det store helvete har tre navn, du onde. Det er *De seks sansekontaktens område”, 'Pigghelvete” og "Det du selv må oppleve”. Der kom helvetes voktere bort til meg Og sa: *Når piggene gjennomborer hjertet ditt, min herre, kan du tenke på at her skal du være i tusen år!” Og så ble jeg kokt i det store helvete i mange år, i mange hundre år, i mange tusen år, du onde. I ti tusen år ble jeg kokt under fryktelige smerter der i det store helvetes haller. Det er derfor jeg har menneskekropp og fiskehode, du onde. Hvordan var det helvetet der Dusi ble kokt for å ha angrepet Vidhura, elev av brahmanen Kakusandha? Der var det hundre jernpigge, og alle gjennomborete ham. Slik var det helvetet der Dasi ble kokt for å ha angrepet Vidhura, elev av brahmanen Kakusandha. Denne munken, elev av Buddha, husker dette direkte. Angriper du en slik munk, går det deg ille, du svarte! Midt i havet står eldgamle, strålende palasser. De lyser og glitrer som krystaller av beryll. Der danser det nymfer kledd i alle slags farger. Denne munken, elev av Buddha, husker dette direkte. Angriper du en slik munk, går det deg ille, du svarte! Det var jeg som ble inspirert av Buddha, og fikk Migåras mors paviljong til å riste Page - 448

bare ved å rugge på det med stortåa, mens resten av munkene så på. Denne munken, elev av Buddha, husker dette direkte. Angriper du en slik munk, går det deg ille, du svarte! Det var jeg som fikk Seierspalasset til å riste bare ved å rugge på det med stortåa, så gudene skalv av forbløffelse over slike enorme krefter. Denne munken, elev av Buddha, husker dette direkte. Angriper du en slik munk, går det deg ille, du svarte! Jeg stilte spørsmål til Sakka i Seierspalasset: Kjenner du den friheten som oppleves når begjæret tar slutt, Vāsava? Og Sakka besvarte dette rettmessige spørsmålet Denne munken, elev av Buddha, husker dette direkte. Angriper du en slik munk, går det deg ille, du svarte! Det var jeg som stilte spørsmål til Brahma i den praktfulle hallen Sudhamma: "Holder du fortsatt fast på dine tidligere meninger, min venn? Ser du at Brahmas strålende verden er forgjengelig?" Og Brahma svarte sannferdig på alt: *Jeg holder ikke lenger fast på mine tidligere meninger, min herre. Jeg ser at Brahmas strålende verden er forgjengelig. Hvordan kan jeg nå si at jeg er evig?" Denne munken, elev av Buddha, husker dette direkte. Angriper du en slik munk, går det deg ille, du svarte! Page - 449

Det var jeg som i frihet nådde det høye Merus topp, og skogene øst i Videha, der menneskene sover på marken. Denne munken, elev av Buddha, husker dette direkte. Angriper du en slik munk, går det deg ille, du svarte! Ilden tenker slett ikke som så: *Jeg skal brenne den tosken!” Tosken brenner seg selv når han sitter for nær den flammende ilden. Slik er det også med deg, du Mara, når du angriper en som har kommet fram til sannheten. Da brenner du deg selv som en tosk som skal ta på ilden. Du gjorde det ille for deg selv, Måra, da du angrep en som har kommet fram til sannheten. Så tro du bare ikke, du onde, at du ikke selv får svi. Ondskapen slår tilbake på den som gjør ondt, og det får langvarige virkninger. Trekk deg tilbake fra Buddha, du Mara, og ha ingen forhåpninger hva munkene angår.” Slik ble Måra irettesatt av munken i hjorteparken Bhesakålalund. Så ånden mistet motet, Page - 450

og forsvant i samme stund. Page - 451

De mellomste femti tekstene VI. Avdelingen om husherrer Gahapativagga 51. Samtalen med Kandaraka Kandarakasutta Slik har jeg hørt det: En gang Mesteren og mange andre munkere var i Campå, holdt de til ved bredden av Gaggaras lotusdam. Da kom Pessa, som var sønn av en elefanttemmer, og den omvandrende asketen Kandaraka bort til Mesteren. Pessa hilste høflig på ham og satte seg ned. Men Kandaraka ble stående og pratet høflig med Mesteren. Han så ut over munkeflokken, som satt der i fullkommen taushet, og sa: *Det er virkelig bra, Gotama, at du har gitt disse munkene en så god opplæring! Har fortidens arahanter og selvvåkne mestere gitt sine munkere en like god opplæring som du har gjort, Gotama? Og kommer framtidens arahanter og selvvåkne mestere til å gi sine munkere en like god opplæring som du har gjort, Gotama?” *Ja, Kandaraka. Fortidens arahanter og selvvåkne mestere har gitt sine munkere en like god opplæring som jeg har gjort. Og framtidens arahanter og selvvåkne mestere kommer også til å gi sine munkere like god opplæring. I denne munkeforsamlingen finnes det munkere som er arahanter og som har lang erfaring. De har fullført treningen, lagt fra seg bura, nådd fram til målet sitt og brutt tilværelsens lenker. De har fullkommen kunnskap og frihet. I denne munkeforsamlingen finnes det også munkere under opplæring. De har stabil moral og stabil praksis, de er kloke og forstår seg på riktig praksis. Og de har sinnet fast etablert i de fire hovedområdene for oppmerksomheten. Hvilke fire? Her, i dette treningssystemet, gir munken slipp på grådighet og motvilje overfor

Page - 452

verden, og betrakter kroppen som kropp, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. Han gir slipp på grådighet og motvilje overfor verden, og betrakter følelsene som følelser, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. Han gir slipp på grådighet og motvilje overfor verden, og betrakter tankene som tanker, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. Han gir slipp på grådighet og motvilje overfor verden, og betrakter fenomenene som fenomener, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse.” Da Pessa, elefanttemmerens sønn, hørte dette, utbrøt han: *Det er virkelig bra, Mester, at du har gitt så gode veiledninger i de fire hovedområdene for oppmerksomheten til foredling av levende vesener, til å overvinne sorg og klage, til å gjøre slutt på smerte og tungsinn, til å finne den rette metoden og til selv å erfare nibbana. Det hender også fra tid til annen at vi som er husherrer, kledd i hvitt, etablerer sinnet i disse fire festepunktene for oppmerksomheten. Vi gir slipp på grådighet og motvilje overfor verden, og betrakter kroppen som kropp, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. Vi gir slipp på grådighet og motvilje overfor verden, og betrakter følelsene som følelser, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. Vi gir slipp på grådighet og motvilje overfor verden, og betrakter tankene som tanker, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. Vi gir slipp på grådighet og motvilje overfor verden, og betrakter fenomenene som fenomener, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. Det er virkelig bra, Mester, at du har så god kjennskap til menneskevillniset, menneskenes problemer og menneskenes svikeyfulle karakter, og at du vet hva som er til skade og hva som er til nytte for oss. For mennesket er et villnis, Mester. Dyrene er langt mer åpne. Jeg kan trene en elefant slik at den viser alle slags triks, knep, lurerier og kunster på vei inn i eller ut av Campa. Men de som vi kaller slaver, sendebud og tjenere, kan gjøre én ting, si noe annet, og tenke noen annet enn det igjen. Men du kjenner menneskevillniset, menneskenes problemer og menneskenes svikeyfulle karakter, Mester, og at du vet hva som er til skade og hva som er til nytte for oss. For mennesket er et villnis, Mester. Dyrene er langt mer åpne.” *Det stemmer, Pessa. Mennesket er et villnis. Dyrene er langt mer åpne. Det finnes fire slags personer her i verden, Pessa. Hvilke fire? En person plager seg selv. En Page - 453

annen plager andre. En tredje plager både seg selv og andre. En fjerde plager verken seg selv eller andre. Han som verken plager seg selv eller andre, er tilfreds med situasjonen her og nå. Han er kjølig og rolig, lever lykkelig og har det like godt som Brahma. Hvilken av disse fire personene finner du mest tiltalende, Pessa?” *Jeg synes ikke at en som plager seg selv, er noe tiltalende, Mester. En som plager andre, synes jeg heller ikke er tiltalende. Og en som plager både seg selv og andre, synes jeg heller ikke er tiltalende. Men en som verken plager seg selv eller andre, en som er tilfreds med situasjonen her og nå, som er kjølig og rolig, lever lykkelig og har det like godt som Brahma — han finner jeg tiltalende.” *Hvorfor finner du ikke de tre førstnevnte personene tiltalende?” *En som plager seg selv, utsetter seg selv for lidelse til tross for at han egentlig søker lykke og ikke vil oppleve lidelse. Derfor finner jeg ikke en slik person tiltalende, Mester. En som plager andre, utsetter andre for lidelser til tross for at de søker lykke og ikke vil oppleve lidelse. Derfor finner jeg ikke en slik person tiltalende, Mester. En som plager både seg selv og andre, utsetter både seg selv og andre for lidelser, til tross for at de alle egentlig søker lykke og ikke vil oppleve lidelse. Derfor finner jeg ikke en slik person tiltalende, Mester. Men en som verken plager seg selv eller andre, som er kjølig og rolig, lever lykkelig og har det like godt som Brahma, han utsetter verken seg selv eller andre for lidelser, siden alle søker lykke og ikke vil oppleve lidelse. En slik person finner jeg tiltalende, Mester. Men nå må jeg gå, Mester. Jeg har mye å gjøre.” *Gjør som du selv synes best, Pessa.” Pessa takket Mesteren for samtalen, reiste seg og tok høflig avskjed ved å gå medsols rundt Mesteren. Så gikk han. Da Pessa hadde gått, sa Mesteren til munkene: *Pessa, elefanttemmerens sønn, er en klok mann, munk, han er en meget forstandig mann. Hvis Pessa hadde hatt tid til å sitte her litt lenger mens jeg forklarte disse fire personene litt mer detaljert, hadde han fått stor nytte av det. Men han fikk god nytte av den samtalen vi hadde, også.” *Dette er en god anledning, Mester, for å gi en mer detaljert forklaring av de fire

personene. Munkene vil lytte og huske det du sier.” «Så hør godt etter, munk, og legg merke til det jeg sier!” *Ja vel, Mester,” svarte munkene. Mesteren sa: *Hvordan er den personen som plager seg selv, munk? Han går naken, han følger ikke vanlig skikk og bruk (han står oppreist mens han spiser, drikker og tømmer seg for urin og avføring, i stedet for å sette seg som skikkelige folk gjør). Han slikker hendene sine (etter å ha spist eller tørket seg bak, i stedet for å vaske seg). Han kommer ikke når andre ber ham (til et måltid) og han stopper ikke når andre ber ham om det. Han tar ikke imot mat som folk bringer ham eller som er laget spesielt for ham, og han tar ikke imot invitasjoner. Han tar ikke imot mat direkte fra gryter og kar, mat satt innenfor dørstokken, plassert innenfor gjerdet eller rett fra kjøkkenet. Han tar ikke imot mat der to sitter og spiser (hvis bare en av dem byr ham). Han tar ikke imot mat fra en gravid kvinne (av hensyn til det ufødte barnet), eller fra en ammende kvinne (av hensyn til barnet). Han tar ikke imot mat fra en kvinne som er hos en mann (så ikke paret skal bli forstyrret). Han tar ikke imot mat ved innsamling. Han tar ikke imot mat der en hund står (av hensyn til hunden) eller der fluesvermer surrer omkring (av hensyn til fluene). Han tar ikke imot kjøtt eller fisk, og drikker verken øl, andre rusdrikker eller velling. Han nøyer seg med ett hus (dvs. han vender om når han har fått noe mat i ett hus), eller med en håndfull mat, med to hus eller to håndfuller, med sju hus eller med sju håndfuller. Han nøyer seg med en almisje, med to almisjer, med sju almisjer. Han spiser en gang om dagen, en gang annen hver dag, en gang hver sjuende dag. På denne måten forplikter han seg til å spise bare til fastsatte tider, for perioder på opp til fjorten dager av gangen. Han spiser bare grønnsaker, hirse, villris, daddula-ris, vannplanter, agnepulver, oppskum fra kokende ris, sesam-mel, gras, kumøkk, røtter og frukter fra skogen, og nedfallsfrukt. Dette nøyer han seg med. Han kler seg i grov hamp, hamp vevd sammen med andre materialer, gamle liksvøp, filler fra avfallshaugen, barkeklær, hele antilopeskinn, klær laget av strimler av antilopeskinn, klær laget av kusagrasfibre, av barkfibre, av trebiter, hårkappe laget av menneskehår eller av hestehår, eller i en drakt av uglefjær. Han er *en hår— og skjeggnaver”*, som bruker å nappe ut hår og skjegg, han er en som står og takker nei til

Page - 455

en sitteplass, han er "en hæl-huker* som sitter og hopper omkring på huk. Han sover på spikerseng eller han sitter og står på den. Han sover på planker, og han bader tre ganger om dagen. Slik driver han og plager seg selv på mange forskjellige måter. Dette er en person som plager seg selv, munker Hvordan er den personen som plager andre, munker? Det er en som slakter storfe, sauer eller svin, en fuglefanger, jeger, fangstmann, fisker, tyv, bøddel, fangevokter eller driver med andre voldelige aktiviteter. Dette er en person som plager andre, munker. Hvordan er den personen som plager både seg selv og andre, munker? Det kan være en konge, en salvet adelsmann eller en rik brahman som lar bygge et nytt offertempel øst for byen, raker av seg hår og skjegg, kler seg i grove huder, smører seg inn med smør og olje, risper seg på ryggen med et dyrehorn og går så inn i det nye offertempelet sammen med sin hustru og en yppersteprest. Der legger han seg ned på marken, der det er strødd noe gras utover. Der inne drikker kongen melk fra en av spenene til ei ku som har en kalv av samme farge. Hans hustru drikker melk fra den andre spenen og ypperstepresten drikker melk fra den tredje spenen. De sprøyter melk fra den fjerde spenen på ilden, og kalven får det som blir til overs. Så gir han beskjed om at så og så mange okser, store og små oksekalver, geiter, værer og hester skal slaktes til offerseremonien. Så og så mange trær skal hogges til offerstolper, og så og så mange bunter av kusa-gras skal skjæres til offerseremonien. Slavene, sendebudene og arbeidsfolkene hans arbeider med tårevåte ansikter, fordi de er redde for straff. Dette er en person som plager både seg selv og andre, munker. Hvordan er den personen som verken plager seg selv eller andre, som er kjølig og rolig, lever lykkelig og har det like godt som Brahma, munker? Sett at en som er kommet fram til sannheten står fram her i verden. Han er en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og levemåte, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester. Han forstår denne verden til fullkommenhet med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker. Han underviser i en lære som er vakker Page -

på begynnelsen, vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både i form og innhold, og han forklarer hvordan man kan praktisere det opphøyde liv. Så kommer en husherre eller sønnen hans eller noen som er født i en eller annen familie og får høre denne læren. Når han hører læren, får han full tillit til han som er kommet fram til sannheten, og han tenker med seg selv: *Hjemmelivet er trangt og innestengt, og her virvles lidenskapene opp som støv. Men eneboerlivet er åpent og fritt! Det er sannelig ikke lett for den som bor hjemme å leve det opphøyde liv i fullkommen renhet, slik at det kan skinne som en blankpolert konkyllie! Kanskje jeg skulle rake av meg hår og skjegg, iføre meg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten?" En tid senere sier han fra seg alt han eier, enten det er mye eller lite. Han sier fra seg sin ætt og familie, hva enten den er stor eller liten. Så raker han av seg hår og skjegg, ifører seg gul kappe, forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten. Og mens han lever som eneboermunk behersker han seg i samsvar med munkenes normsamling. Han lar være å ta liv, og holder seg langt unna slike ting. Han har lagt fra seg sverd og pisk, han er vennlig og samvittighetsfull og lever med omtanke for alle levende veseners beste. Han lar være å ta det som ikke blir gitt, og holder seg langt unna slike ting. Han tar imot hva han får og ønsker ikke noe annet, og lever i ærlighet med et rent hjerte. Han avstår fra mindreverdig atferd og lever et rent liv. Han gir avkall på seksualitet og på vulgære fornøyer. Han lar være å lyve, og holder seg langt unna slike ting. Han er sannferdig, ærlig, redelig og pålitelig. Han er en som ikke bedrar verden. Han lar være å baktale andre, og holder seg langt unna slike ting. Om han hører noe her, går han ikke og forteller det til andre bare for å skape splid. Og det han hører der, kommer han heller ikke tilbake hit og forteller, bare for å skape splid. Han er en som forener de splittede og oppmunttrer de enige. Han foretrekker harmoni, gleder og fryder seg ved harmoni, og sier slikt som bidrar til harmoni. Han lar være å tale sårende ord, og holder seg langt unna slike ting. Hans ord er milde, vennlige og høflige, de går til hjertet og gjør godt å høre, og er til glede og behag for mange. Ja, slike ord er det han taler. Han farer ikke med tomt snakk og pjatt, men holder seg langt unna slike ting. Page -

Han taler nyttige ord til rett tid og i samsvar med fakta, han snakker om læren og om treningsdisiplinen. Han er en som taler minneverdige, begrunnede, nyttige og meningsfylte ord til rett tid. Han unngår å skade trær og andre planter. Han spiser bare en gang om dagen, og ikke om natten — han spiser ikke i utide. Han går ikke og ser på forestillinger med musikk, sang og dans. Han lar være å pynte seg, og bruker ikke kranser, parfyme eller kosmetikk. Han bruker ikke store og luksuriøse møbler. Han tar ikke imot gull eller sølv. Han tar ikke imot utilberedt kjøtt eller korn. Heller ikke tar han imot kvinner, piker, slaver eller slavinner. Han tar ikke imot geiter, sauer, høns, griser, elefanter, kveg, hingster eller hopper. Åkrer eller jordstykker tar han heller ikke imot. Han løper ikke andres ærend. Han avstår fra kjøp og salg. Han svindler ikke med vekt, mål eller kvalitet. Han holder seg unna korrupsjon, svindel, juks og bedrag. Og han begår ikke drap, tortur, fengsling, ran, innbrudd eller maktmisbruk. En munk er fornøyd med så mye klær som er nødvendig for å beskytte kroppen, og med så mye mat som er nødvendig for at magen skal fungere skikkelig. Det han eier kan han ta med seg hvor han går og står, akkurat som en fugl tar med seg vingene sine hvor den enn flyr. Slik er altså en munk fornøyd med så mye klær som er nødvendig for å beskytte kroppen, og med så mye mat som er nødvendig for at magen skal fungere skikkelig. Det han eier kan han ta med seg hvor han går og står. Når han har en slik edel moral, føler han en dyp lykke i sitt indre. Når han ser en synlig form med øyet sitt, griper han ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på synssansen sin, går han inn for å passe på den. Han vokter synssansen sin vel, og passer godt på. Og likedan når han hører en lyd med øret sitt, eller fornemmer en duft med nesa, eller kjenner en smak på tunga, eller føler en berøring mot kroppen, eller når han fornemmer en ide med sinnet, da griper han ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på sinnets sans, går han inn for å passe på den. Han vokter sinnets sans vel, og passer godt på. Og når han har oppnådd en slik sansekontroll, Page

opplever han en indre ubesudlet lykke. Når han går fram og tilbake, så gjør han dette med klar forståelse. Når han ser på noe eller ser seg omkring, gjør han dette med klar forståelse. Når han bøyer eller retter ut deler av kroppen, gjør han dette med klar forståelse. Når han er iført sine kapper og bærer matbollen sin, gjør han dette med klar forståelse. Når han spiser, drikker, tygger og smaker, gjør han dette med klar forståelse. Når han tømmer seg for avføring og urin, gjør han dette med klar forståelse. Uansett om han går, står, sitter, sovner, våkner, taler eller tier, så gjør han dette med klar forståelse. Når han har oppnådd en slik edel moral, en slik edel sansekontroll og en slik edel oppmerksomhet og klar forståelse, finner han seg et sted der han kan være for seg selv. Det kan være i skogen, under et tre, på en ås, i ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte. Etter at han er kommet tilbake fra matrunden setter han seg ned med korslagte bein, holder kroppen rak og fester oppmerksomheten framfor seg. Han kvitter seg med all grådighet overfor verden, lever uten grådighet i sinnet og renser sinnet for all grådighet. Han kvitter seg med hat og ondskap, lever med sinnet fylt av omsorg for alle levende veseners beste i stedet for ondskap, og renser sinnet for hat og ondskap. Han kvitter seg med sløvhhet og treghet og streber mot lyset mens han lever med oppmerksomhet og klar forståelse og renser sinnet for sløvhhet og treghet. Han kvitter seg med uro og bekymringer og lever med ro i sinnet, uten indre uro, og renser sinnet for uro og bekymringer. Han kvitter seg med uvisshet, idet han legger all uvisshet bak seg og ikke lenger er det minste usikker på hva som er sunt, og han renser sinnet for all usikkerhet. Når han har kvittet seg med disse fem hindringene som forurenser sinnet og svekker forståelse, isolerer han seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Deretter søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet

og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet !* — og blir der. Deretter gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemma, smidig og lett å arbeide med, fast og urokelig, retter han sinnet mot tidligere oppholdssteder. Således husker han en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og han kan til og med huske at universet har utvidet seg og trukket seg sammen en gang, to ganger, ja, opp til ti slike verdenssykluser. Og han husker følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det," — og han husker like mange detaljer her — *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her." Slik husker han mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk, og dette ser han slik det virkelig er. Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemma, smidig og lett å arbeide med, fast og urokelig, betrakter han hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: 'Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet, lidelse og pinefulle tilstander. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår og lykelige tilstander.'" Slik ser han med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger, og dette ser han

slik det virkelig er. Og når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, — så anvender han dette sinnet og retter det mot kunnskapen om hvordan sinnets forurensninger kan utslettes. Han merker seg det som det er: Dette er lidelse. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphav. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphør. Han merker seg det som det er: Dette er veien til lidelsens opphør. Han merker seg det som det er: Dette er sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er årsaken til sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er slutten på sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er veien til å gjøre slutt på sinnets forurensninger. Når han vet og ser dette, blir sinnet hans befridd fra forurensninger i sinnet knyttet til sanselige nytelser, fra forurensninger i sinnet knyttet til forventningsmønstre og fra forurensninger i sinnet knyttet til uvitenhet. Han er fri, og vet at han er fri. Og han vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Slik er den personen som verken plager seg selv eller andre, som er kjølig og rolig, lever lykkelig og har det like godt som Brahma, munken.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 461

52. Samtalen med en mann fra Atthaka Atthakanāgarasutta
Slik har jeg hørt det: En gang da Ananda var i Vesāli, holdt han til i landsbyen Beluva. Ved den anledningen hadde Dasama, en borger fra Atthaka, kommet til Pātaliputta i forbindelse med et eller annet gjøremål. Han gikk til Kukkuṭa-parken, der han traff en munk. Dasama hilste høflig på munken og satte seg ned hos ham. Så sa han: *Vet du hvor Ānanda er for tiden? Jeg skulle gjerne treffe ham.” *Ja, Ānanda er i landsbyen Beluva i Vesāli.” Da Dasama var ferdig med det han skulle gjøre i Pātaliputta, dro han til landsbyen Beluva i Vesāli. Der gikk han bort til Ānanda, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så spurte han: *Har den fullkomment selvvåkne Mesteren, han som vet og ser, nevnt en lære som munken kan praktisere med iver og flid slik at et sinn som ikke er fritt, kan finne frihet, at det som finnes av forurensninger i sinnet blir utradert, og slik at en som ikke har oppnådd den uforlignelige frihet fra bindinger kan oppnå en slik frihet?” *Ja, den fullkomment selvvåkne Mesteren, han som vet og ser, har nevnt en slik lære.” *Men hvordan er den læren, Ānanda?” *En munk isolerer seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Da tenker han: *Nå har jeg oppnådd første meditasjonstilstand slik jeg planla. Men det som jeg har oppnådd slik jeg planla, er uvarig og vil komme til å ta slutt.” Mens han er i den tilstanden, kan han gjøre slutt på sinnets forurensninger. Hvis han ikke klarer å gjøre slutt på sinnets forurensninger, vil hans entusiasme og glede over læren gjøre slutt på de fem bindingene som binder ham til denne siden, slik at han blir spontant gjenfødt på et høyere plan og oppnår det endelige nibbana der, slik at han ikke

Page - 462

kan falle tilbake. Dette er en lære som den fullkomment selvvåkne Mesteren, han som vet og ser, har nevnt, og som munken kan praktisere med iver og flid slik at et sinn som ikke er fritt, kan finne frihet, at det som finnes av forurensninger i sinnet blir utradert, og slik at en som ikke har oppnådd den uforlignelige frihet fra bindinger kan oppnå en slik frihet. Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Da tenker han: *Nå har jeg oppnådd andre meditasjonstilstand slik jeg planla. Men det som jeg har oppnådd slik jeg planla, er uvarig og vil komme til å ta slutt.” Mens han er i den tilstanden, kan han gjøre slutt på sinnets forurensninger. Hvis han ikke klarer å gjøre slutt på sinnets forurensninger, vil hans entusiasme og glede over læren gjøre slutt på de fem bindingene som binder ham til denne siden, slik at han blir spontant gjenfødt på et høyere plan og oppnår det endelige nibbana der, slik at han ikke kan falle tilbake. Dette er en lære som den fullkomment selvvåkne Mesteren, han som vet og ser, har nevnt, og som munken kan praktisere med iver og flid slik at et sinn som ikke er fritt, kan finne frihet, at det som finnes av forurensninger i sinnet blir utradert, og slik at en som ikke har oppnådd den uforlignelige frihet fra bindinger kan oppnå en slik frihet. Deretter søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet !* — og blir der. Da tenker han: *Nå har jeg oppnådd tredje meditasjonstilstand slik jeg planla. Men det som jeg har oppnådd slik jeg planla, er uvarig og vil komme til å ta slutt.” Mens han er i den tilstanden, kan han gjøre slutt på sinnets forurensninger. Hvis han ikke klarer å gjøre slutt på sinnets forurensninger, vil hans entusiasme og glede over læren gjøre slutt på de fem bindingene som binder ham til denne siden, slik at han blir spontant gjenfødt på et høyere plan og oppnår det endelige nibbana der, slik at han ikke kan falle tilbake. Dette er en lære som den fullkomment selvvåkne Mesteren, han som

Page - 463

vet og ser, har nevnt, og som munken kan praktisere med iver og flid slik at et sinn som ikke er fritt, kan finne frihet, at det som finnes av forurensninger i sinnet blir utradert, og slik at en som ikke har oppnådd den uforlignelige frihet fra bindinger kan oppnå en slik frihet. Deretter gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Da tenker han: *Nå har jeg oppnådd fjerde meditasjonstilstand slik jeg planla. Men det som jeg har oppnådd slik jeg planla, er uvarig og vil komme til å ta slutt.” Mens han er i den tilstanden, kan han gjøre slutt på sinnets forurensninger. Hvis han ikke klarer å gjøre slutt på sinnets forurensninger, vil hans entusiasme og glede over læren gjøre slutt på de fem bindingene som binder ham til denne siden, slik at han blir spontant gjenfødt på et høyere plan og oppnår det endelige nibbana der, slik at han ikke kan falle tilbake. Dette er en lære som den fullkomment selvvåkne Mesteren, han som vet og ser, har nevnt, og som munken kan praktisere med iver og flid slik at et sinn som ikke er fritt, kan finne frihet, at det som finnes av forurensninger i sinnet blir utradert, og slik at en som ikke har oppnådd den uforlignelige frihet fra bindinger kan oppnå en slik frihet. Videre fyller han først den ene himmelretningen med vennlige tanker, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløst vennlige tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Da tenker han: *Nå har jeg oppnådd sinnets frigjøring gjennom vennlighet slik jeg planla. Men det som jeg har oppnådd slik jeg planla, er uvarig og vil komme til å ta slutt.” Mens han er i den tilstanden, kan han gjøre slutt på sinnets forurensninger. Hvis han ikke klarer å gjøre slutt på sinnets forurensninger, vil hans entusiasme og glede over læren gjøre slutt på de fem bindingene som binder ham til denne siden, slik at han blir spontant gjenfødt på et høyere plan og oppnår det endelige nibbana der, slik at han ikke kan falle tilbake. Dette er en lære som den fullkomment selvvåkne Mesteren, han som vet og ser, har nevnt, og som munken kan praktisere med iver og flid slik at et sinn som

ikke er fritt, kan finne frihet, at det som finnes av forurensninger i sinnet blir utradert, og slik at en som ikke har oppnådd den uforlignelige frihet fra bindinger kan oppnå en slik frihet. Videre fyller han først den ene himmelretningen med medlidende tanker, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløst medlidende tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Da tenker han: *Nå har jeg oppnådd sinnets frigjøring gjennom medlidenhet slik jeg planla. Men det som jeg har oppnådd slik jeg planla, er uvarig og vil komme til å ta slutt.” Mens han er i den tilstanden, kan han gjøre slutt på sinnets forurensninger. Hvis han ikke klarer å gjøre slutt på sinnets forurensninger, vil hans entusiasme og glede over læren gjøre slutt på de fem bindingene som binder ham til denne siden, slik at han blir spontant gjenfødt på et høyere plan og oppnår det endelige nibbana der, slik at han ikke kan falle tilbake. Dette er en lære som den fullkomment selvvåkne Mesteren, han som vet og ser, har nevnt, og som munken kan praktisere med iver og flid slik at et sinn som ikke er fritt, kan finne frihet, at det som finnes av forurensninger i sinnet blir utradert, og slik at en som ikke har oppnådd den uforlignelige frihet fra bindinger kan oppnå en slik frihet. Videre fyller han først den ene himmelretningen med tanker om medglede, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløse tanker om medglede for hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Da tenker han: *Nå har jeg oppnådd sinnets frigjøring gjennom medglede slik jeg planla. Men det som jeg har oppnådd slik jeg planla, er uvarig og vil komme til å ta slutt.” Mens han er i den tilstanden, kan han gjøre slutt på sinnets forurensninger. Hvis han ikke klarer å gjøre slutt på sinnets forurensninger, vil hans entusiasme og glede over læren gjøre slutt på de fem bindingene som binder ham til denne siden, slik at han blir spontant gjenfødt på et høyere plan og oppnår det endelige nibbana der, slik at han ikke kan falle tilbake. Dette er en lære som den fullkomment selvvåkne Mesteren, han som vet og ser, har nevnt, og som munken kan praktisere med iver og flid slik at et sinn som ikke er fritt, kan finne frihet, at det som finnes av forurensninger i sinnet blir utradert, og

slik at en som ikke har oppnådd den uforlignelige frihet fra bindinger kan oppnå en slik frihet. Videre fyller han først den ene himmelretningen med sinnslikevekt, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløst likevektige tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Da tenker han: *Nå har jeg oppnådd sinnets frigjøring gjennom sinnslikevekt slik jeg planla. Men det som jeg har oppnådd slik jeg planla, er uvarig og vil komme til å ta slutt.” Mens han er i den tilstanden, kan han gjøre slutt på sinnets forurensninger. Hvis han ikke klarer å gjøre slutt på sinnets forurensninger, vil hans entusiasme og glede over læren gjøre slutt på de fem bindingene som binder ham til denne siden, slik at han blir spontant gjenfødt på et høyere plan og oppnår det endelige nibbana der, slik at han ikke kan falle tilbake. Dette er en lære som den fullkomment selvvåknede Mesteren, han som vet og ser, har nevnt, og som munken kan praktisere med iver og flid slik at et sinn som ikke er fritt, kan finne frihet, at det som finnes av forurensninger i sinnet blir utradert, og slik at en som ikke har oppnådd den uforlignelige frihet fra bindinger kan oppnå en slik frihet. Videre hever munken seg over enhver formbevissthet. Han føler ingen fysisk motstand, og reagerer ikke på sanseinntrykk. Han ser rommet som uendelig, og med dette går han inn på rommets uendelighet og blir der. Da tenker han: *Nå har jeg oppnådd rommets uendelighet slik jeg planla. Men det som jeg har oppnådd slik jeg planla, er uvarig og vil komme til å ta slutt.” Mens han er i den tilstanden, kan han gjøre slutt på sinnets forurensninger. Hvis han ikke klarer å gjøre slutt på sinnets forurensninger, vil hans entusiasme og glede over læren gjøre slutt på de fem bindingene som binder ham til denne siden, slik at han blir spontant gjenfødt på et høyere plan og oppnår det endelige nibbana der, slik at han ikke kan falle tilbake. Dette er en lære som den fullkomment selvvåknede Mesteren, han som vet og ser, har nevnt, og som munken kan praktisere med iver og flid slik at et sinn som ikke er fritt, kan finne frihet, at det som finnes av forurensninger i sinnet blir utradert, og slik at en som ikke har oppnådd den uforlignelige frihet fra bindinger kan oppnå en slik frihet. Page - 466

Videre hever munken seg over rommets uendelighet. Han ser bevissthetens uendelighet, og med dette går han inn på bevissthetens uendelighet og blir der. Da tenker han: *Nå har jeg oppnådd bevissthetens uendelighet slik jeg planla. Men det som jeg har oppnådd slik jeg planla, er uvarig og vil komme til å ta slutt.” Mens han er i den tilstanden, kan han gjøre slutt på sinnets forurensninger. Hvis han ikke klarer å gjøre slutt på sinnets forurensninger, vil hans entusiasme og glede over læren gjøre slutt på de fem bindingene som binder ham til denne siden, slik at han blir spontant gjenfødt på et høyere plan og oppnår det endelige nibbana der, slik at han ikke kan falle tilbake. Dette er en lære som den fullkomment selvvåkne Mesteren, han som vet og ser, har nevnt, og som munken kan praktisere med iver og flid slik at et sinn som ikke er fritt, kan finne frihet, at det som finnes av forurensninger i sinnet blir utradert, og slik at en som ikke har oppnådd den uforlignelige frihet fra bindinger kan oppnå en slik frihet. Videre hever munken seg over bevissthetens uendelighet. Han ser at det ikke er noe som eksisterer, og med dette går han inn på intethet og blir der. Da tenker han: *Nå har jeg oppnådd intethet slik jeg planla. Men det som jeg har oppnådd slik jeg planla, er uvarig og vil komme til å ta slutt.” Mens han er i den tilstanden, kan han gjøre slutt på sinnets forurensninger. Hvis han ikke klarer å gjøre slutt på sinnets forurensninger, vil hans entusiasme og glede over læren gjøre slutt på de fem bindingene som binder ham til denne siden, slik at han blir spontant gjenfødt på et høyere plan og oppnår det endelige nibbana der, slik at han ikke kan falle tilbake. Dette er en lære som den fullkomment selvvåkne Mesteren, han som vet og ser, har nevnt, og som munken kan praktisere med iver og flid slik at et sinn som ikke er fritt, kan finne frihet, at det som finnes av forurensninger i sinnet blir utradert, og slik at en som ikke har oppnådd den uforlignelige frihet fra bindinger kan oppnå en slik frihet.” Da Ananda hadde sagt dette, utbrøt Dasama: *Dette er som når en mann søker etter en inngang til en skjult skatt, og plutselig finner elleve innganger til skjulte skatter, Ananda! Slik har jeg lett etter en inngang til det som ikke dør, og så fant jeg elleve dører til det som ikke dør! Det er som om en mann

Page - 467

skulle ha et hus med elleve dører. Hvis det skulle begynne å brenne i huset, kan han komme seg i sikkerhet gjennom hver og en av de elleve dørene. På samme måte kan vi komme oss i sikkerhet gjennom hver og en av disse elleve dørene til det som ikke dør. Lærere i andre sekter ville ha tatt seg betalt for denne undervisningen. Men hvorfor skal jeg ikke vise deg min takknemlighet, Ananda?” Dermed inviterte Dasama munkene i Pataliputta og Vesali til et måltid, og han serverte dem egenhendig all slags god mat og ga hver av munkene to tøyestykker til å lage kapper av. Til Ananda ga han tre kapper, og han lot bygge en bolig for Ananda til en verdi av fem hundre mynter. Page - 468

53. Den videregående treningsveien Sekhasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var hos sakyaene, holdt han til i Nigrodhas park i Kapilavatthu. På den tiden hadde sakyaene nettopp bygd en ny møtesal som ennå ikke var blitt tatt i bruk av noen filosof, asket, brahman eller andre mennesker. Sakyaene i Kapilavatthu gikk bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg. Så sa de: *Vi har bygd en ny møtesal som ingen har tatt i bruk ennå, Mester. Vil du være den første som tar den i bruk, Mester? For det vil være oss til langvarig glede og nytte om vi senere kan bruke en møtesal som du var den første til å bruke.” Mesteren samtykket i taushet. Da sakyaene så at Mesteren takket ja til invitasjonen, reiste de seg og tok høflig avskjed med ham. De gikk til møtesalen og ryddet golvet, ordnet med sitteplasser og tente lamper. Så gikk de tilbake og fortalte Mesteren at alt var klart. Mesteren tok kappe og bolle, og sammen med de andre munkene gikk han til møtesalen. Der vasket han føttene og gikk inn og satte seg ved midtstolpen med ansiktet vendt mot øst. Munkene vasket også føttene og gikk inn og satte seg ved vestveggen bak Mesteren, med ansiktene mot øst. Da sakyaene fra Kapilavatthu hadde vasket føttene sine, gikk de inn og satte seg ved østveggen, med ansiktet vendt vestover mot Mesteren. Så underviste Mesteren sakyaene og gledet, oppmuntret og inspirerte dem med ord om den sanne lære til langt på natt. Men til slutt vendte han seg mot Ānanda og sa: *Kan ikke du gi disse sakyaene en forklaring av den videregående treningsveien, Ānanda. Jeg har vondt i ryggen, så jeg må strekke meg ut litt.” *Det er greit, Mester,” svarte Ānanda. Mesteren brettet kappen i fire og la seg i løvestilling på høyre side, med det ene beinet oppå det andre, og hvilte i oppmerksomhet og klar forståelse med tanken rettet mot å stå opp igjen. Page - 469

Ånanda henvendte seg til sakyaen Mahānāma og sa: *Den edles elev har god moral, Mahānāma. Han vokter sanseportene sine, spiser med måte, går inn for å være våken og innehar sju gode egenskaper. De fire meditasjonstilstandene som gir innsikt i sinnet og som lar ham leve lykkelig her og nå, er han i stand til å oppnå og gå inn i når han ønsker det, uten noen problemer. Hvordan er da den gode moralen den edles elev innehar, Mahānāma? Den edles elev opptrer moralsk, han er beskyttet av atferdsreglene for munk, han overtrer ikke noen grenser, han ser farer i selv den minste feil, og han påtar seg treningsreglene og følger dem. På den måten har den edles elev god moral. Hva vil det si at den edles elev vokter sanseportene sine, Mahānāma? Når han ser en synlig form med øyet sitt, griper han ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på synssansen sin, går han inn for å passe på den. Han vokter synssansen sin vel, og passer godt på. Og likedan når han hører en lyd med øret sitt, eller fornemmer en duft med nesa, eller kjenner en smak på tunga, eller føler en berøring mot kroppen, eller når han fornemmer en ide med sinnet, da griper han ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på sinnets sans, går han inn for å passe på den. Han vokter sinnets sans vel, og passer godt på. Slik vokter den edles elev sanseportene sine. Hva vil det si at den edles elev spiser med måte, Mahānāma? Når den edles elev spiser, tenker han: *Når jeg har tenkt meg godt om, spiser jeg ikke for fornøyselsens skyld. Jeg lar være å proppe meg med mat. Jeg spiser ikke for å se godt ut og bli vakker, men bare for å holde kroppen ved like og holde den frisk så den ikke tar skade, og slik at jeg kan fortsette treningen av sinnet. Mens jeg spiser, tenker jeg at nå slukker jeg sulten og forhindrer at den oppstår igjen, slik at jeg kan leve uten plager og problemer.” Slik spiser den edles elev med måte. Hva vil det si at den edles elev går inn for å være våken, Mahānāma? Når den edles elev går fram og tilbake eller sitter ned på dagtid, renser han bort hindrende tilstander i sinnet, og det samme gjør han når han går fram og tilbake eller

sitter ned under første nattevakt. Under andre nattevakt legger han seg ned i løvestilling på høyre side, med det ene beinet oppå det andre, og hviler i oppmerksomhet og klar forståelse med tanken rettet mot å stå opp igjen. Når siste nattevakt kommer, står han opp igjen og går fram og tilbake eller sitter ned mens han renser bort hindrende tilstander i sinnet. Slik går den edles elev inn for å være våken. Hvordan innehar den edles elev sju gode egenskaper, Mahånåma? Den edles elev har tillit til Mesterens oppvåkning, og tenker: Mesteren er i sannhet en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og atferd, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester.” Han har selvrespekt, slik at han skammer seg over å bryte sin egen standard ved å utføre dårlige handlinger, ord og tanker. Han har respekt for andres mening, slik at han skammer seg over å bryte andres forventninger ved å utføre dårlige handlinger, ord og tanker. Han er lærd, og han husker og tar vare på det han har lært. Han studerer den læren som er vakker på begynnelsen, vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både i form og innhold, og som forklarer hvordan man kan praktisere det opphøyde liv. Han husker denne læren, resiterer den, tenker grundig gjennom den og trenger inn i den. Han arbeider iherdig med å kvitte seg med dårlige egenskaper og utvikle gode egenskaper, og er sterk, flittig og utrettelig i arbeidet for å utvikle gode egenskaper. Han er oppmerksom og har god hukommelse, slik at han husker hva som er blitt sagt og gjort for lenge siden. Han har edel og analytisk visdom og forstår tilblivelse og opphør, slik at han kan gjøre helt slutt på lidelsen. Dette er de sju gode egenskapene han har. Hvordan oppnår den edles elev de fire meditasjonstilstandene som gir innsikt i sinnet og som lar ham leve lykkelig her og nå, og hvordan går han inn i dem når han ønsker det, uten noen problemer? Han isolerer han seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og

fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Deretter søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet !* — og blir der. Deretter gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. På den måten oppnår den edles elev de fire meditasjonstilstandene som gir innsikt i sinnet og som lar ham leve lykkelig her og nå, slik at han kan gå han inn i dem når han ønsker det, uten noen problemer. Når den edles elev altså har god moral, Mahånåma, når han vokter sanseportene sine, spiser med måte, går inn for å være våken og innehar sju gode egenskaper, og når han kan oppnå de fire meditasjonstilstandene som gir innsikt i sinnet og som lar ham leve lykkelig her og nå, og gå inn i dem når han ønsker det, uten noen problemer, da har han kommet inn på den videregående treningsveien. Da er han på vei til sunnhet 1 sinnet. Da er han klar for et gjennombrudd, da er han klar for oppvåkning og da er han klar til å oppnå en uforlignelig frihet fra alt som binder. Det er som om ei høne skulle ha lagt åtte, ti eller tolv egg, Mahånåma, og ligger og ruger og passer på disse eggene. Da trenger ikke denne høna å ønske seg at kyllingene skal klare å bryte seg trygt ut av egget ved hjelp av nebb eller klør. For kyllingene er klare for et gjennombrudd, de er klare for å bryte seg trygt ut av egget ved hjelp av nebb eller klør. Slik er det også med den edles elev, Mahånåma, når han har god moral, når han vokter sanseportene sine, spiser med måte, går inn for å være våken og innehar sju gode egenskaper, og når han kan oppnå de fire meditasjonstilstandene som gir innsikt i sinnet og som lar ham leve lykkelig her og nå, og gå inn i dem når han ønsker det, uten noen

problemer, da har han kommet inn på den videregående treningsveien. Da er han på vei til sunnhet 1 sinnet. Da er han klar for et gjennombrudd, da er han klar for oppvåkning og da er han klar til å oppnå en uforlignelig frihet fra alt som binder. Når den edles elev har oppnådd denne rene oppmerksomheten og sinnslikevekten, husker han mange tidligere oppholdssteder. Således husker han en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og han kan til og med huske at universet har utvidet seg og trukket seg sammen en gang, to ganger, ja, opp til ti slike verdenssykluser. Og han husker følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det,” — og han husker like mange detaljer her — *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her.” Slik husker han mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk, og dette ser han slik det virkelig er. Dette er det første gjennombruddet hans, slik kyllingen bryter gjennom eggeskallet. Når den edles elev har oppnådd denne rene oppmerksomheten og sinnslikevekten, ser han med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger, og dette ser han slik det virkelig er. Dette er det andre gjennombruddet hans, slik kyllingen bryter gjennom eggeskallet. Når den edles elev har oppnådd denne rene oppmerksomheten og sinnslikevekten, frir han seg fra forurensninger i sinnet slik at han selv forstår og virkeliggjør sinnets frigjøring gjennom visdom og hviler i denne her og nå. Dette er det tredje gjennombruddet hans, slik kyllingen bryter gjennom eggeskallet. Når den edles elev har god moral, Mahaanāma, da er dette hans atferd. Når den edles elev vokter sanseportene sine, Mahānāma, da er dette hans atferd. Når den edles elev spiser med måte, Mahānāma, da er dette hans atferd. Når den edles elev går inn for å være våken, Mahānāma, da er dette hans atferd. Når den edles elev innehar sju gode egenskaper, Mahānāma, da er dette hans atferd. Når den edles elev er i stand til

å oppnå Page - 473

de fire meditasjonstilstandene som gir innsikt i sinnet og som lar ham leve lykkelig her og nå, til å gå inn i når han ønsker det, uten noen problemer, Mahånåma, da er dette hans atferd. Når den edles elev husker mange tidligere oppholdssteder, så er dette kunnskapen hans, Mananama. Når den edles elev ser hvordan alle vesener oppstår og går under, så er også dette kunnskapen hans, Mahånåma. Og når den edles elev frir seg fra forurensninger i sinnet slik at han selv forstår og virkeliggjør sinnets frigjøring gjennom visdom og hviler i denne her og nå, så er også dette kunnskapen hans, Mahånåma. Det er derfor man sier at den edles elev har kunnskap, Mahånåma. Det er derfor man sier at han har god atferd, Mahånåma, og det er derfor man sier at den edles elev har både kunnskap og god atferd. Den evigunge Brahma har uttalt dette verset, Mahånåma: *Blant dem som legger vekt på aner og byrd har adelen den fremste rang. Men den fremste blant guder og mennesker er den som har fullkommen kunnskap og atferd.” Dette verset er godt sunget og ikke dårlig sunget av den evigunge Brahma. Det er godt sagt og ikke dårlig sagt, meningsfylt og ikke meningsløst, og jeg slutter meg til det. Mesteren sier også dette, Mahånåma.” Nå sto Mesteren opp igjen og sa: *Det er bra, Änanda! Det er virkelig bra at du har forklart den videregående treningsveien for sakyaene her i Kapilavatthu!” Slik talte Änanda, og Mesteren godkjente det han hadde sagt. Sakyaene i Kapilavatthu var glade og takket for undervisningen. Page - 474

54. Samtalen med Potaliya Potaliyasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Anguttarāpa, holdt han til i en av byene der som het Āpana. En morgen sto Mesteren som vanlig opp, kledde på seg, tok bollen sin og gikk inn til byen for å motta matgaver. Da Mesteren hadde kommet tilbake fra matrunden i Āpana og hadde spist, trakk han seg tilbake til en lund for å tilbringe dagen der. Han gikk inn i lunden og satte seg under et tre. Da kom husherren Potaliya gående. Han pleide å vandre omkring, og han var iført både kappe og ytterkappe og bar en parasoll. Han gikk inn i lunden og bort til Mesteren. Der hilste han høflig på ham og ble stående og prate litt med ham. Etter en stund sa Mesteren: *Det er nok av sitteplasser her, husherre. Du må gjerne sitte ned, hvis du vil.” Men Potaliya ble sint og ergerlig over å bli kalt husherre, så han svarte ikke. Mesteren gjentok sitt forslag, men Potaliya svarte ikke. Så gjentok Mesteren nok en gang: *Det er nok av sitteplasser her, husherre. Du må gjerne sitte ned, hvis du vil.” Men Potaliya var fortsatt sint og ergerlig over å bli kalt husherre, så han sa: *Det passer seg ikke at du kaller meg husherre, Gotama!” *Men du bærer jo alle ytre tegn på å være en husherre.” *Jeg har trukket meg tilbake og avsluttet min yrkeskarriere, Gotama.” *Hva mener du med at du har trukket deg tilbake og avsluttet din yrkeskarriere, husherre?” ”Jeg har overlatt alt jeg hadde av eiendommer, gull og sølv som arv til sønnene mine, Gotama. Nå blander jeg meg ikke inn i forretningene lenger, men får bare det jeg trenger av mat og husly.” *Det er nå én måte å avslutte sin yrkeskarriere på, husherre. I den edles treningssystem avslutter man sin yrkeskarriere på en annen måte.” Page - 475

*Og hvordan avslutter man sin yrkeskarriere i den edles treningssystem, Mester? Det ville være fint om du kunne forklare det for meg.” «Så hør godt etter, husherre, og legg merke til det jeg sier!” *Ja vel, Mester,” svarte Potaliya. Mesteren sa: *T den edles treningssystem er det åtte ting som bidrar til å avslutte yrkeskarrieren. Hvilke åtte? Ved å bestemme seg for ikke å drepe levende vesener, slutter man å drepe levende vesener. Ved å bestemme seg for å nøye seg med det som blir gitt, slutter man å ta det som ikke blir gitt. Ved å bestemme seg for å snakke sant, slutter man å lyve. Ved å bestemme seg for ikke å fare med sladder, slutter man å fare med sladder. Ved å bestemme seg for ikke å være grådig, slutter man å være grådig. Ved å bestemme seg for ikke å skjelle ut andre, slutter man å skjelle ut andre. Ved bestemme seg for ikke å være sint og oppfarende, slutter man å være sint og oppfarende. Ved å bestemme seg for ikke å være arrogant, slutter man å være arrogant. Dette er en kortfattet liste, men ikke noen detaljert analyse, av de åtte tingene som ifølge den edles treningssystem bidrar til å avslutte yrkeskarrieren.” *Det hadde vært fint om du ville gi en detaljert analyse av disse åtte tingene som ifølge den edles treningssystem bidrar til å avslutte yrkeskarrieren, Mester.” «Så hør godt etter, husherre, og legg merke til det jeg sier!” *Ja vel, Mester,” svarte Potaliya. Mesteren sa: *Hva mente jeg så da jeg sa at ved å bestemme seg for ikke å drepe levende vesener, slutter man å drepe levende vesener? Den edles elev tenker som så: "Hvis jeg dreper levende vesener, binder jeg meg bare i slike lenker som jeg praktiserer for å bli kvitt. Hvis jeg dreper andre, kommer jeg til å bebreide meg selv, og hvis forstandige mennesker finner ut at jeg har gjort det, kommer de til å bebreide meg. Dessuten kommer det sannsynligvis til å gå meg ille etter at jeg er død og kroppen går i

oppløsning. Det å drepe levende vesener er sannelig en binding og et hinder. Det å drepe levende vesener skaper ødeleggende forurensninger i sinnet, men ved å avstå fra å drepe levende vesener, oppstår ikke noen slike ødeleggende forurensninger i sinnet.” Det var dette jeg mente da jeg sa at ved å bestemme seg for ikke å drepe levende vesener, slutter man å drepe levende vesener. Hva mente jeg så da jeg sa at ved å bestemme seg for å nøye seg med det som ikke blir gitt, slutter man å ta det som ikke blir gitt? Den edles elev tenker som så: "Hvis jeg tar det som ikke blir gitt, binder jeg meg bare i slike lenker som jeg praktiserer for å bli kvitt. Hvis jeg tar det som ikke blir gitt, kommer jeg til å bebreide meg selv, og hvis forstandige mennesker finner ut at jeg har gjort det, kommer de til å bebreide meg. Dessuten kommer det sannsynligvis til å gå meg ille etter at jeg er død og kroppen går i oppløsning. Det å ta det som ikke blir gitt, er sannelig en binding og et hinder. Det å ta det som ikke blir gitt, skaper ødeleggende forurensninger i sinnet, men ved å avstå fra å ta det som ikke blir gitt, oppstår ikke noen slike ødeleggende forurensninger i sinnet.” Det var dette jeg mente da jeg sa at ved å bestemme seg for å nøye seg med det som ikke blir gitt, slutter man å ta det som ikke blir gitt. Hva mente jeg så da jeg sa at ved å bestemme seg for å snakke sant, slutter man å lyve? Den edles elev tenker som så: "Hvis jeg lyver, binder jeg meg bare i slike lenker som jeg praktiserer for å bli kvitt. Hvis jeg lyver, kommer jeg til å bebreide meg selv, og hvis forstandige mennesker finner ut at jeg har gjort det, kommer de til å bebreide meg. Dessuten kommer det sannsynligvis til å gå meg ille etter at jeg er død og kroppen går i oppløsning. Det å lyve er sannelig en binding og et hinder. Det å lyve skaper ødeleggende forurensninger i sinnet, men ved å avstå fra å lyve oppstår ikke noen slike ødeleggende forurensninger i sinnet.” Det var dette jeg mente da jeg sa at ved å bestemme seg for å snakke sant, slutter man å lyve. Hva mente jeg så da jeg sa at ved å bestemme seg for ikke å fare med sladder, slutter man å fare med sladder? Den edles elev tenker som så: "Hvis jeg farer med sladder, binder jeg meg bare i slike lenker som jeg praktiserer for å bli kvitt. Hvis jeg farer med sladder, kommer jeg til å bebreide meg selv, og hvis forstandige mennesker finner ut at jeg har gjort det, kommer de til å bebreide meg. Dessuten kommer det sannsynligvis til å gå meg ille etter at jeg er død og kroppen går i oppløsning. Det å fare med sladder er

sannelig en binding og et hinder. Det å fare med sladder skaper ødeleggende forurensninger i sinnet, men ved å avstå fra å fare med sladder oppstår ikke noen slike ødeleggende forurensninger i sinnet.” Det var dette jeg mente da jeg sa at ved å bestemme seg for ikke å fare med sladder, slutter man å fare med sladder. Hva mente jeg så da jeg sa at ved å bestemme seg for ikke å være grådig, slutter man å være grådig? Den edles elev tenker som så: "Hvis jeg er grådig, binder jeg meg bare i slike lenker som jeg praktiserer for å bli kvitt. Hvis jeg er grådig, kommer jeg til å bebreide meg selv, og hvis forstandige mennesker finner ut at jeg har gjort det, kommer de til å bebreide meg. Dessuten kommer det sannsynligvis til å gå meg ille etter at jeg er død og kroppen går i oppløsning. Det å være grådig er sannelig en binding og et hinder. Det å være grådig skaper ødeleggende forurensninger i sinnet, men ved å avstå fra å være grådig oppstår ikke noen slike ødeleggende forurensninger i sinnet.” Det var dette jeg mente da jeg sa at ved å bestemme seg for ikke å være grådig, slutter man å være grådig. Hva mente jeg så da jeg sa at ved å bestemme seg for ikke å skjelle ut andre, slutter man å skjelle ut andre? Den edles elev tenker som så: "Hvis jeg skjeller ut andre, binder jeg meg bare i slike lenker som jeg praktiserer for å bli kvitt. Hvis jeg skjeller ut andre, kommer jeg til å bebreide meg selv, og hvis forstandige mennesker finner ut at jeg har gjort det, kommer de til å bebreide meg. Dessuten kommer det sannsynligvis til å gå meg ille etter at jeg er død og kroppen går i oppløsning. Det å skjelle ut andre er sannelig en binding og et hinder. Det å skjelle ut andre skaper ødeleggende forurensninger i sinnet, men ved å avstå fra å skjelle ut andre oppstår ikke noen slike ødeleggende forurensninger i sinnet.” Det var dette jeg mente da jeg sa at ved å bestemme seg for ikke å skjelle ut andre, slutter man å skjelle ut andre. Hva mente jeg så da jeg sa at ved å bestemme seg for ikke å være sint og oppfarende, slutter man å være sint og oppfarende? Den edles elev tenker som så: "Hvis jeg er sint og oppfarende, binder jeg meg bare i slike lenker som jeg praktiserer for å bli kvitt. Hvis jeg er sint og oppfarende, kommer jeg til å bebreide meg selv, og hvis forstandige mennesker finner ut at jeg har gjort det, kommer de til å bebreide meg. Dessuten kommer det sannsynligvis til å gå meg ille etter at jeg er død og kroppen går i oppløsning. Det å være sint og oppfarende er sannelig en binding og et hinder. Det å være sint og

oppfarende skaper ødeleggende forurensninger i sinnet, men ved å
avstå fra Page - 478

å være sint og oppfarende oppstår ikke noen slike ødeleggende forurensninger i sinnet.” Det var dette jeg mente da jeg sa at ved å bestemme seg for ikke å være sint og oppfarende, slutter man å være sint og oppfarende. Hva mente jeg så da jeg sa at ved å bestemme seg for ikke å være arrogant, slutter man å være arrogant? Den edles elev tenker som så: "Hvis jeg er arrogant, binder jeg meg bare i slike lenker som jeg praktiserer for å bli kvitt. Hvis jeg er arrogant, kommer jeg til å bebreide meg selv, og hvis forstandige mennesker finner ut at jeg har gjort det, kommer de til å bebreide meg. Dessuten kommer det sannsynligvis til å gå meg ille etter at jeg er død og kroppen går i oppløsning. Det å være arrogant er sannelig en binding og et hinder. Det å være arrogant skaper ødeleggende forurensninger i sinnet, men ved å avstå fra å være arrogant oppstår ikke noen slike ødeleggende forurensninger i sinnet.” Det var dette jeg mente da jeg sa at ved å bestemme seg for ikke å være arrogant, slutter man å være arrogant. Dette er en detaljert analyse, av de åtte tingene som ifølge den edles treningssystem bidrar til å avslutte yrkeskarrieren. Men det er ikke slik man ifølge den edles treningssystem setter en endelig strek for yrkeskarrieren.” *Hvordan setter man da en endelig strek for yrkeskarrieren ifølge den edles treningssystem, Mester? Det hadde vært fint om du ville si meg hvordan man ifølge den edles treningssystem setter en endelig strek for yrkeskarrieren, Mester.” «Så hør godt etter, husherre, og legg merke til det jeg sier!” *Ja vel, Mester,” svarte Potaliya. Mesteren sa: "Tenk deg en hund som er svak og avkreftet av sult. Den kommer til et slakteri, og slakteren eller slaktersvennen slenger et blodig bein, som er helt reinskrapet for kjøtt, bort til den. Tror du denne hunden kan få stillet sulten og bli mett bare ved å slikke på dette beinet?” *Nei, Mester.” "Hvorfor ikke?” «Selv om beinet er blodig, er det jo helt reinskrapet for kjøtt, Mester. Hunden ville bli helt utmattet før den fikk noe som helst ut av det.” *Nettopp. Og den edles elev vet at Mesteren har sammenlignet sansenytelser

Page - 479

med knokler, siden de ikke bare gir mange lidelser og problemer, men innebærer store farer. Når han har innsett dette som det er, unngår han den formen for sinnslukevekt som er basert på mange inntrykk, og utvikler heller den formen for sinnslukevekt som er basert på indre samling, der alle involveringer i all verdens forskjellige ting faller helt til ro. Tenk deg at en gribb, hauk eller falk har grepet et kjøttstykke og flyr til værs med det. Så kommer det andre gribber, hauker eller falker og river og sliter i det. Hvis ikke den gribben, hauken eller falken da slipper taket i kjøttstykket temmelig raskt, tror du ikke den da snart blir drept eller får dødelige skader?" *Jo, Mester." *Nettopp. Og den edles elev vet at Mesteren har sammenlignet sansenyttelser med et kjøttstykke, siden de ikke bare gir mange lidelser og problemer, men innebærer store farer. Når han har innsett dette som det er, unngår han den formen for sinnslukevekt som er basert på mange inntrykk, og utvikler heller den formen for sinnslukevekt som er basert på indre samling, der alle involveringer i all verdens forskjellige ting faller helt til ro. "Tenk deg en mann som bærer en grasfakkell i sterk motvind. Hvis han ikke slipper den fakkelen temmelig raskt, tror du ikke at han da kommer til å brenne seg på hånden eller andre steder så han enten blir drept eller dødelig skadet?" *Jo, Mester." *Nettopp. Og den edles elev vet at Mesteren har sammenlignet sansenyttelser med en grasfakkell, siden de ikke bare gir mange lidelser og problemer, men innebærer store farer. Når han har innsett dette som det er, unngår han den formen for sinnslukevekt som er basert på mange inntrykk, og utvikler heller den formen for sinnslukevekt som er basert på indre samling, der alle involveringer i all verdens forskjellige ting faller helt til ro. Tenk deg en mer enn mannsdyp grav fylt av glødende kull uten røyk. Så kommer det en mann som vil leve og ikke dø, som vil ha det godt og ikke vondt. Han blir grepet av to sterke menn som holder ham i armene og sleper ham bort mot graven full av glør. Tror du ikke han kommer til å vri seg hit og dit?" *Jo, Mester." Page - 480

*Hvorfor det?" *Han forstår jo at hvis han faller ned i denne graven full av glør, så blir han enten drept eller dødelige skadet." *Nettopp. Og den edles elev vet at Mesteren har sammenlignet sansenyttelser med en grav full av glør, siden de ikke bare gir mange lidelser og problemer, men innebærer store farer. Når han har innsett dette som det er, unngår han den formen for sinnslikevekt som er basert på mange inntrykk, og utvikler heller den formen for sinnslikevekt som er basert på indre samling, der alle involveringer i all verdens forskjellige ting faller helt til ro. Tenk deg en mann som drømmer om en vakker hage, en vakker park eller et annet vakkert sted. Men når han våkner, ser han ikke noe av dette lenger. Og den edles elev vet at Mesteren har sammenlignet sansenyttelser med en drøm, siden de ikke bare gir mange lidelser og problemer, men innebærer store farer. Når han har innsett dette som det er, unngår han den formen for sinnslikevekt som er basert på mange inntrykk, og utvikler heller den formen for sinnslikevekt som er basert på indre samling, der alle involveringer i all verdens forskjellige ting faller helt til ro. Tenk deg en mann som låner rikdommer, vogner eller kostbare smykker. Så går han på markedet og pranger med alle sine lånte rikdommer, og folk sier: 'Den mannen er sannelig rik, som har så mye fint!' Men så kommer eieren av rikdommene og tar tilbake det som er hans. Tror du ikke den mannen vil ha fått nok av å pynte seg med lånte fjær?" *Jo, Mester." *Og hvorfor det?" "Eieren kommer jo og tar tilbake det som er hans, Mester." *Nettopp. Og den edles elev vet at Mesteren har sammenlignet sansenyttelser med lånegods, siden de ikke bare gir mange lidelser og problemer, men innebærer store farer. Når han har innsett dette som det er, unngår han den formen for sinnslikevekt som er basert på mange inntrykk, og utvikler heller den formen for sinnslikevekt som er basert på indre samling, der alle involveringer i all verdens forskjellige ting faller helt til ro. Tenk deg et tett kratt der det står et tre fullt av modne frukter. Men ingen av fruktene har falt ned på marken. Så kommer det en mann som ser etter frukt og har god

lyst på den. Han går inn i krattet og får øye på dette treet, og tenker: "Her er et tre fullt av moden frukt. Men ingen av fruktene har falt ned. Kanskje jeg skulle klatre opp i treet og spise så mye jeg har lyst på der, og fylle lommene så godt jeg kan?" Og som tenkt, så gjort. Han klatrer opp i treet og plukker frukt som han spiser, og han fyller lommene med frukt.. Så kommer en annen mann gående på leting etter frukt. Han får også øye på treet og tenker: "Her er et tre fullt av moden frukt. Men ingen av fruktene har falt ned. Jeg er ikke noe flink til å klatre, så jeg hogger heller ned treet og forsyner meg med frukt etterpå." Og dermed hogger han ned treet. Hvis han som hadde klatret opp i treet, ikke er rask til å klatre ned igjen, tror du han da kan komme til å skade seg når treet faller, slik at han blir drept eller dødelig såret?" *Ja, Mester." *Nettopp. Og den edles elev vet at Mesteren har sammenlignet sansenytelser med fruktene i et tre, siden de ikke bare gir mange lidelser og problemer, men innebærer store farer. Når han har innsett dette som det er, unngår han den formen for sinnslikevekt som er basert på mange inntrykk, og utvikler heller den formen for sinnslikevekt som er basert på indre samling, der alle involveringer i all verdens forskjellige ting faller helt til Io. Når den edles elev har oppnådd denne rene oppmerksomheten og sinnslikevekten, husker han mange tidligere oppholdssteder. Således husker han en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og han kan til og med huske at universet har utvidet seg og trukket seg sammen en gang, to ganger, ja, opp til ti slike verdenssykluser. Og han husker følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det," — og han husker like mange detaljer her — *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her." Slik husker han mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk, og dette ser han slik det virkelig er. Når den edles elev har oppnådd denne rene oppmerksomheten og sinnslikevekten, ser han med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle

Page - 482

vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger, og dette ser han slik det virkelig er. Når den edles elev har oppnådd denne rene oppmerksomheten og sinnslikevekten, frir han seg fra forurensninger i sinnet slik at han selv forstår og virkeliggjør sinnets frigjøring gjennom visdom og hviler i denne her og nå. Slik setter man ifølge den edles treningssystem endelig strek for yrkeskarrieren. Så hva sier du til dette, husherre? Har du satt endelig strek for yrkeskarrieren ifølge den edles treningssystem?”

*Hvem er vel jeg, Mester? Hvordan kan jeg vel si at jeg har satt endelig strek for yrkeskarrieren ifølge den edles treningssystem? Jeg står langt fra å ha satt en endelig strek for yrkeskarrieren ifølge den edles treningssystem. Tidligere trodde vi at omvandrende asketer fra andre skoler var av høyeste kvalitet, til tross for at de er av laveste kvalitet, og derfor ga vi disse mindreverdige asketene mat av beste kvalitet. Og vi trodde at munkene var av laveste kvalitet, til tross for at de er av høyeste kvalitet, så derfor ga vi disse høyverdige munkene mat av laveste kvalitet. Men nå vet vi at omvandrende asketer fra andre skoler er av laveste kvalitet, så derfor kommer vi til å gi dem mat av laveste kvalitet. Og nå vet vi også at munkene er av høyeste kvalitet, så fra nå av kommer vi derfor til å gi dem mat av høyeste kvalitet. Du har virkelig fått meg til å respektere munkene, Mester, du har gitt meg kjærlighet og tillit til dem. Utmerket, Mester, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Mester. Nå tar jeg tilflukt i deg, Mester, i læren og i munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Mester, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.” Page - 483

55. Samtalen med Jivaka Jivakasutta Slik har jeg hørt det: En gang bodde Mesteren i Jivaka Prinsfostres mangolund utenfor Råjagaha. Da kom Jivaka Prinsfostre bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han: *Det er noen som sier at det blir drept levende vesener spesielt for filosofen Gotama, og at Gotama med vitende og vilje spiser kjøtt som er tilberedt spesielt for ham. Er dette sant, Mester? Sier de noe som du har sagt? Eller feilsiterer de deg, slik at de fortjener kritikk når de diskuterer dette med andre?” *De som sier at det blir drept levende vesener spesielt for filosofen Gotama, og at Gotama med vitende og vilje spiser kjøtt som er tilberedt spesielt for ham, de snakker ikke sant, Jivaka. De feilsiterer meg, for dette er ikke noe jeg har sagt. Det jeg sier, er at det er tre situasjoner der en munk ikke kan spise kjøtt. Det er hvis han har sett, hvis han har hørt eller hvis han har mistanke om at det er slaktet spesielt for hans skyld. Dette er de tre situasjonene der en munk ikke kan spise kjøtt. Tilsvarende er det tre situasjoner der en munk kan spise kjøtt. Det er hvis han ikke har sett, hvis han ikke har hørt eller ikke har mistanke om at det er slaktet spesielt for hans skyld. Sett at en munk holder til i nærheten av en landsby eller by. Han fyller først den ene himmelretningen med vennlige tanker, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløst vennlige tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Så kommer det en borger eller sønnen hans og inviterer ham til å komme og spise hos dem neste dag. Munken takker ja, hvis han har lyst. Neste morgen kler han på seg, tar kappe og bolle og går dit hvor han var invitert. Der setter han seg ned på den plassen som er gjort klar for ham, og husherren eller sønnen hans serverer ham mye god mat. Da sitter han ikke og er så fornøyd over å bli servert god mat at han ønsker seg slik servering også i framtiden. Han spiser den maten han har fått uten å være grådig, uten å være grisk

og Page - 484

uten å være forsluken. Han spiser maten sin mens han er klar over farene ved den og vet hvordan han skal unnsnippe dem. Synes du da at den munken tenker på å skade seg selv eller andre, eller at han tenker på å skade både seg selv og andre, Jivaka?”

*Nei, Mester.” «Synes du ikke da at han spiser mat som ikke kan kritiseres?” *Jo, Mester. Jeg har hørt at vennlighet er en guddommelig egenskap. Det er jo du et levende eksempel på, Mester, siden du alltid er vennlig.” *Det som måtte finnes av lidenskap, hat og uvitenhet som bidrar til vold — denne lidenskapen, dette hatet og denne uvitenheten har den som har kommet fram til sannheten skåret over ved roten som man skjærer over et palmetre slik at det ikke kan vokse opp igjen. Hvis det var dette du tenkte på, så er jeg enig med deg, Jivaka.” *Ja, det var det jeg tenkte på, Mester.” Sett at en munk holder til i nærheten av en landsby eller by. Han fyller først den ene himmelretningen med medlidenhet, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløst medlidende tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Så kommer det en borger eller sønnen hans og inviterer ham til å komme og spise hos dem neste dag. Munken takker ja, hvis han har lyst. Neste morgen kler han på seg, tar kappe og bolle og går dit hvor han var invitert. Der setter han seg ned på den plassen som er gjort klar for ham, og husherren eller sønnen hans serverer ham mye god mat. Da sitter han ikke og er så fornøyd over å bli servert god mat at han ønsker seg slik servering også i framtiden. Han spiser den maten han har fått uten å være grådig, uten å være grisk og uten å være forsluken. Han spiser maten sin mens han er klar over farene ved den og vet hvordan han skal unnsnippe dem. Synes du da at den munken tenker på å skade seg selv eller andre, eller at han tenker på å skade både seg selv og andre, Jivaka?”

*Nei, Mester.” «Synes du ikke da at han spiser mat som ikke kan kritiseres?” *Jo, Mester. Jeg har hørt at medlidenhet er en guddommelig egenskap. Det er jo du et levende eksempel på, Mester, siden du alltid viser medlidenhet.” *Det som måtte finnes av lidenskap, hat og uvitenhet som bidrar til vold — denne lidenskapen, dette hatet og denne uvitenheten har den som har kommet fram til

sannheten skåret over ved roten som man skjærer over et palmetre slik at det ikke kan vokse opp igjen. Hvis det var dette du tenkte på, så er jeg enig med deg, Jivaka.” *Ja, det var det jeg tenkte på, Mester.” Sett at en munk holder til i nærheten av en landsby eller by. Han fyller først den ene himmelretningen med medglede, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløse tanker om medglede om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Så kommer det en borger eller sønnen hans og inviterer ham til å komme og spise hos dem neste dag. Munken takker ja, hvis han har lyst. Neste morgen kler han på seg, tar kappe og bolle og går dit hvor han var invitert. Der setter han seg ned på den plassen som er gjort klar for ham, og husherren eller sønnen hans serverer ham mye god mat. Da sitter han ikke og er så fornøyd over å bli servert god mat at han ønsker seg slik servering også i framtiden. Han spiser den maten han har fått uten å være grådig, uten å være grisk og uten å være forsluken. Han spiser mat som mens han er klar over farene ved den og vet hvordan han skal unnsnippe dem. Synes du da at den munken tenker på å skade seg selv eller andre, eller at han tenker på å skade både seg selv og andre, Jivaka?” *Nei, Mester.” «Synes du ikke da at han spiser mat som ikke kan kritiseres?” *Jo, Mester. Jeg har hørt at medglede er en guddommelig egenskap. Det er jo du et levende eksempel på, Mester, siden du alltid viser medglede.” *Det som måtte finnes av lidenskap, hat og uvitenhet som bidrar til vold — denne lidenskapen, dette hatet og denne uvitenheten har den som har kommet fram til sannheten skåret over ved roten som man skjærer over et palmetre slik at det ikke kan vokse opp igjen. Hvis det var dette du tenkte på, så er jeg enig med deg, Jivaka.” *Ja, det var det jeg tenkte på, Mester.” Sett at en munk holder til i nærheten av en landsby eller by. Han fyller først den ene himmelretningen med sinnslukevekt, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløst sinnslukevektige tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Så kommer det en borger eller sønnen hans og inviterer ham til å komme og spise hos dem neste dag. Munken takker ja, hvis han har lyst. Neste morgen kler han på seg, tar kappe og bolle og går dit

hvor han var invitert. Der setter han seg ned på den plassen som er gjort klar for ham, og husherren eller sønnen hans serverer ham mye god mat. Da sitter han ikke og er så fornøyd over å bli servert god mat at han ønsker seg slik servering også i framtiden. Han spiser den maten han har fått uten å være grådig, uten å være grisk og uten å være forsluken. Han spiser maten sin mens han er klar over farene ved den og vet hvordan han skal unnsnippe dem. Synes du da at den munken tenker på å skade seg selv eller andre, eller at han tenker på å skade både seg selv og andre, Jivaka?” *Nei, Mester.” «Synes du ikke da at han spiser mat som ikke kan kritiseres?” *Jo, Mester. Jeg har hørt at sinnslikevekt er en guddommelig egenskap. Det er jo du et levende eksempel på, Mester, siden du alltid viser sinnslikevekt.” *Det som måtte finnes av lidenskap, hat og uvitenhet som bidrar til vold — denne lidenskapen, dette hatet og denne uvitenheten har den som har kommet fram til sannheten skåret over ved roten som man skjærer over et palmetre slik at det ikke kan vokse opp igjen. Hvis det var dette du tenkte på, så er jeg enig med deg, Jivaka.” *Ja, det var det jeg tenkte på, Mester.” *Den som dreper et levende vesen spesielt for ham som har kommet fram til sannheten, eller for en av hans elever, pådrar seg uheldige resultater på fem måter, Jivaka. Den første måten han pådrar seg uheldige resultater på, er om han sier: *Gå og hent det eller det dyret!” Den andre måten er at dyret lider når det blir trukket av sted etter halsen. Den måten grunnen er om han sier: *Gå og slakt det dyret!” Den fjerde måten er at dyret lider når det blir slaktet. Den femte måten han pådrar seg uheldige resultater på, er om han serverer ulovlig mat til ham som har kommet fram til sannheten, eller til en av hans elever. Dette er de fem måtene man pådrar seg uheldige resultater på om man dreper et levende vesen spesielt for ham som har kommet fram til sannheten, eller for en av hans elever.” Da Jivaka hørte dette, utbrøt han: *Det er bra, Mester, det er virkelig bra! Munkene spiser mat som er tillatt, Mester. Munkene spiser mat som ikke kan kritiseres! Utmerket, Mester, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller

som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Mester. Nå tar jeg tilflukt i deg, Mester, i læren og i munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Mester, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.” Page - 488

56. Samtalen med Upali Upālisutta Slik har jeg hørt det: En gang holdt Mesteren til i Påvārikas mangolund ved Nālanda. På den tiden holdt Nigantha Nātaputta til i Nālandā sammen med en stor forsamling av jainer. En dag hadde en jain ved navn Digha-Tapassi gått sin matrunde, og etter at han hadde spist, kom han bort til Påvārikas mangolund og gikk bort til Mesteren. Der ble han stående og prate høflig med ham en stund. Så sa Mesteren: *Det er nok av sitteplasser her, Tapassi. Du må gjerne sitte ned, hvis du vil.” Jainen Digha-Tapassi satte seg på et lavere sete, og da han hadde satt seg, sa Mesteren: *Hva slags handlinger sier Nigantha Nātaputta er dårlige handlinger som fører til videre dårlige handlinger, Tapassi?” *Nigantha Nātaputta pleier ikke å snakke om *handling”, Gotama. Han snakker heller om *svøper”. ” *Hva slags svøper sier da Nigantha Nātaputta er dårlige handlinger som fører til videre dårlige handlinger?” *Nigantha Nātaputta sier at det er tre svøper som er dårlige handlinger og som fører til videre dårlige handlinger, Gotama. Det er kroppens svøpe, talens svøpe og sinnets svøpe.” ”Er disse tre svøpene forskjellige fra hverandre?” *Ja, Gotama. Kroppens svøpe, talens svøpe og sinnets svøpe er forskjellige fra hverandre.” ”Hvis vi da beholder en slik kategorisering av de tre svøpene, Tapassi, hvilken av dem sier da Nigantha Nātaputta er mest kritikkverdig når det gjelder å utføre dårlige handlinger som fører til videre dårlige handlinger? Er det kroppens svøpe, talens svøpe eller sinnets svøpe?” *Den av disse tre svøpene som Nigantha Nātaputta regner som mest

Page - 489

kritikkverdig når det gjelder å utføre dårlige handlinger som fører til videre dårlige handlinger, er kroppens svøpe. Verken talens svøpe eller sinnets svøpe kommer opp mot den." "Sier du kroppens svøpe, Tapassi?" "Jeg sier kroppens svøpe, Gotama." "Sier du kroppens svøpe, Tapassi?" "Jeg sier kroppens svøpe, Gotama." "Sier du kroppens svøpe, Tapassi?" *Jeg sier kroppens svøpe, Gotama." På denne måten fikk Mesteren Digha-Tapassi til å stadfeste sin påstand tre ganger. Men så spurte Tapassi: *Men hva med deg, Gotama? Hva slags svøper vil du si er dårlige handlinger som fører til videre dårlige handlinger?" *Den som har kommet fram til sannheten, pleier ikke å snakke om *svøper", Tapassi. Han snakker heller om *handlinger". "Hva slags handlinger sier du da er dårlige handlinger som fører til videre dårlige handlinger, Gotama?" "Jeg sier at det er tre handlinger som er dårlige handlinger og som fører til videre dårlige handlinger, Gotama. Det er kroppens handlinger, talens handlinger og sinnets handlinger." "Er disse tre handlingene forskjellige fra hverandre?" *Ja, Tapassi. Kroppens handlinger, talens handlinger og sinnets handlinger er forskjellige fra hverandre." "Hvis vi da beholder en slik kategorisering av de tre handlingene, Gotama, hvilken av dem sier du da er mest kritikkverdig når det gjelder å utføre dårlige handlinger som fører til videre dårlige handlinger? Er det kroppens handlinger, talens handlinger eller sinnets handlinger?" *Den av disse tre handlingene som er mest kritikkverdig når det gjelder å utføre dårlige handlinger som fører til videre dårlige handlinger, er sinnets handlinger. Verken kroppens handlinger eller talens handlinger kommer opp mot dem." "Sier du sinnets handlinger, Gotama?" Page - 490

*Jeg sier sinnets handlinger, Tapassi." "Sier du sinnets handlinger, Gotama?" *Jeg sier sinnets handlinger, Tapassi." "Sier du sinnets handlinger, Gotama?" *Jeg sier sinnets handlinger, Tapassi." Da Digha-Tapassi dermed hadde fått Mesteren til å stadfeste sin påstand tre ganger, reiste han seg og gikk til Nigantha Nātaputta. Nigantha Nātaputta satt sammen med en stor forsamling legfolk fra byen Bālaka, og den fremste av disse var Upali. Nigantha fikk se at Digha-Tapassi kom, og spurte: *Hvor kommer du fra nå midt på dagen, Tapassi?" "Jeg har vært og besøkt Gotama, Mester." "Snakket du med ham, da?" *Ja, vi snakket sammen." *Og hvordan forløp samtalen mellom dere, Tapassi?" Digha-Tapassi fortalte hvordan samtalen med Mesteren hadde gått, og Nigantha Nātaputta sa: *Det var bra, Tapassi! Du svarte Gotama som en lærd elev som virkelig kjenner sin lærers lære. For hvordan kan vel den ubetydelige sinnets svøpe overstråle den tydelige kroppens svøpe? Det er kroppens svøpe som er mest kritikkverdig når det gjelder å utføre dårlige handlinger som fører til videre dårlige handlinger. Verken talens svøpe eller sinnets svøpe kommer opp mot den." Da Upali hørte dette, sa han: *Det var bra, Tapassi! Du svarte Gotama som en lærd elev som virkelig kjenner sin lærers lære. For hvordan kan vel den ubetydelige sinnets svøpe overstråle den tydelige kroppens svøpe? Det er kroppens svøpe som er mest kritikkverdig når det gjelder å utføre dårlige handlinger som fører til videre dårlige handlinger. Verken talens svøpe eller sinnets svøpe kommer opp mot den. La meg gå og gjendrive Gotamas argumenter i denne saken, Mester! Hvis Gotama hevder det som Tapassi her har fortalt, skal jeg filleriste ham med argumentene

Page - 491

mine akkurat som en sterk man skulle ta ei langhåret geit i ragget og fillerister den. Jeg skal slenge ham fram og tilbake med argumentene mine slik en ølbrygger som senker bryggekarer sitt ned i vann og holder det i begge hankene, slenger det fram og tilbake for å skylle det. Jeg skal vri og kryste ham med argumentene mine slik en kraftig ølbrygger vrir og kryster en filterklut. Jeg skal herje med ham med argumentene mine slik en seksti år gammel elefant herjer med et tøyestykke i vannet. Så la meg gå og gjendrive Gotamas argumenter i denne saken, Mester!” *Ja, bare gå og gjendriv Gotamas argumenter i denne saken, husherre. For dette er noe som enten jeg, du eller Digha-Tapassi kan gjendrive.” Men Digha-Tapassi sa: "Jeg liker ikke at husherren Upāli skal gå og gjendrive Gotamas argumenter, Mester. For Gotama kan mange knep, og han kan knepet med å omvende slike som følger andre læremestre.” *Det er helt utenkelig at Upāli skal bli elev av Gotama, Tapassi. Da er det mer sannsynlig at Gotama blir Upālis elev! Så bare gå og gjendriv Gotamas argumenter i denne saken, husherre. For dette er noe som enten jeg, du eller Digha-Tapassi kan gjendrive.” Men Digha-Tapassi gjentok: "Jeg liker ikke at husherren Upāli skal gå og gjendrive Gotamas argumenter, Mester. For Gotama kan mange knep, og han kan knepet med å omvende slike som følger andre læremestre.” *Det er helt utenkelig at Upāli skal bli elev av Gotama, Tapassi. Da er det mer sannsynlig at Gotama blir Upālis elev! Så bare gå og gjendriv Gotamas argumenter i denne saken, husherre. For dette er noe som enten jeg, du eller Digha-Tapassi kan gjendrive.” For tredje gang sa Digha-Tapassi: "Jeg liker ikke at husherren Upāli skal gå og gjendrive Gotamas argumenter, Mester. For Gotama kan mange knep, og han kan knepet med å omvende slike som følger andre læremestre.” *Det er helt utenkelig at Upāli skal bli elev av Gotama, Tapassi. Da er det mer sannsynlig at Gotama blir Upālis elev! Så bare gå og gjendriv Gotamas argumenter i denne saken, husherre. For dette er noe som enten jeg, du eller Digha-Tapassi kan gjendrive.”

sannsynlig at Gotama blir Upalis elev! Så bare gå og gjendriv Gotamas argumenter i denne saken, husherre. For dette er noe som enten jeg, du eller Digha-Tapassi kan gjendrive.” *Ja vel, Mester,” svarte Upali. Så reiste han seg opp, tok høflig avskjed med Nigantha Nātaputta ved å gå medsols rundt ham, og gikk så til Påvārikas mangolund. Der gikk han bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så spurte han: *Har jainen Digha-Tapassi vært her nylig, Mester?” *Ja, han var her for ikke så lenge siden.” ”Snakket dere sammen?” *Ja, vi hadde en samtale.” ”Kunne du fortelle meg hva dere snakket om?” Mesteren gjenga den samtalen han og Digha-Tapassi hadde hatt. Da sa Upali: *Det var godt sagt av Tapassi! Han svarte som en lærd elev som virkelig kjenner sin lærers lære. For hvordan kan vel den ubetydelige sinnets svøpe overstråle den tydelige kroppens svøpe? Det er kroppens svøpe som er mest kritikkverdig når det gjelder å utføre dårlige handlinger som fører til videre dårlige handlinger. Verken talens svøpe eller sinnets svøpe kommer opp mot den.” *Dette kunne vi jo diskutere, hvis du vil være ærlig og oppriktig overfor meg, husherre.” *Jeg skal være ærlig og oppriktig, Mester, så la oss diskutere saken.” ”Tenk deg at en jain er syk med store smerter. Han vil ikke drikke kaldt vann, men bare varmt vann. Siden han ikke drikker kaldt vann, dør han. Hva slags gjenfødelse får da denne jainen?” *Han blir gjenfødt bland de gudene som kalles ”bundet av sinnet”, Mester.” ”Hvorfor det?” *Fordi han var bundet av sinnet da han døde, Mester.” *Men tenk deg bedre om før du svarer, husherre, for det du sa sist, stemmer ikke med det du sa først, og det du sa først, stemmer ikke med det du sa sist. Og du sa jo at du skulle være ærlig og oppriktig når vi skulle diskutere dette!” «Selv om du sier dette, Mester, så er det kroppens svøpe som er mest

Page - 493

kritikkverdig når det gjelder å utføre dårlige handlinger som fører til videre dårlige handlinger. Verken talens svøpe eller sinnets svøpe kommer opp mot den.” *En jain er behersket av en firfoldig selvbeherskelse, husherre. Han er forsiktig med alt vann, han er opptatt av å forhindre alt vondt, han rister av seg alt vondt og er stadig opptatt med å riste av seg det vonde. Sett at han kommer til å trække på og drepe mange små dyr mens han er ute og spaserer. Hvilket resultat mener du han kommer til å høste av dette?” *Siden det ikke er noe han gjør med vilje, er det ikke noen særlig grunn til å kritisere ham for det, Mester.” *Hvis han gjør det med vilje, da?” *Da er det meget kritikkverdig.” «Hvilken kategori regner Nigantha Nātaputta viljen inn under?” *Den hører inn under sinnets svøpe, Mester.” *Men tenk deg bedre om før du svarer, husherre, for det du sa sist, stemmer ikke med det du sa først, og det du sa først, stemmer ikke med det du sa sist. Og du sa jo at du skulle være ærlig og oppriktig når vi skulle diskutere dette!” «Selv om du sier dette, Mester, så er det kroppens svøpe som er mest kritikkverdig når det gjelder å utføre dårlige handlinger som fører til videre dårlige handlinger. Verken talens svøpe eller sinnets svøpe kommer opp mot den.” *Hva synes du om Nālandaå, husherre? Er det ikke en stor, rik og mektig by der det myldrer av mennesker?” *Jo, Mester, det er den.” *Hvis det da kom en mann med et sverd og sa at han i løpet av et øyeblikk skulle gjøre alle levende vesener i byen om til en eneste kjøttdeig, en eneste kjøttmasse, tror du da at han ville klare det?” *Ikke engang ti, tjue eller femti menn ville klare å gjøre alle levende vesener i byen om til en eneste kjøttdeig, en eneste kjøttmasse, Mester. Så hvordan skulle vel en enkelt person kunne klare det?” *Men hvis det kom en asket eller brahman med store psykiske krefter og sa at han bare ved hjelp av en eneste ondsinnet tanke skulle legge Nālandaå i aske, tror du at han ville klare det?” Page - 494

*Om det så var ti, tjue eller femti byer som Nålanda, så ville en asket eller brahman med store psykiske krefter kunne legge dem alle i aske bare ved hjelp av en eneste ondsinnet tanke. Så hvordan skulle vel en enkelt by kunne stå imot ham?” *Men tenk deg bedre om før du svarer, husherre, for det du sa sist, stemmer ikke med det du sa først, og det du sa først, stemmer ikke med det du sa sist. Og du sa jo at du skulle være ærlig og oppriktig når vi skulle diskutere dette!” «Selv om du sier dette, Mester, så er det kroppens svøpe som er mest kritikkverdig når det gjelder å utføre dårlige handlinger som fører til videre dårlige handlinger. Verken talens svøpe eller sinnets svøpe kommer opp mot den.” *Har du hørt hvordan Dandakiskogen, Kalingaskogen, Majjhaskogen og Matangaskogen ble til skoger, husherre?” *Ja, Mester, det har jeg hørt.” *Men har du hørt hvordan dette skjedde?” *Jeg har hørt at noen seere gjorde disse områdene til skog bare ved hjelp av en eneste ondsinnet tanke, Mester.” *Men tenk deg bedre om før du svarer, husherre, for det du sa sist, stemmer ikke med det du sa først, og det du sa først, stemmer ikke med det du sa sist. Og du sa jo at du skulle være ærlig og oppriktig når vi skulle diskutere dette!” *Jeg ble overbevist allerede av den første lignelsen din, Mester. Men jeg hadde lyst til å høre hvor godt du kunne belyse forskjellige spørsmål, så derfor har jeg motsagt deg som om jeg skulle ha vært uenig. Utmerket, Mester, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Mester. Nå tar jeg tilflukt i deg, Mester, i læren og i munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Mester, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.” «Men undersøk saken grundig først, Upali. Det er best at en kjent mann som deg undersøker grundig først.” *Når du ber meg undersøke først, blir jeg bare enda mer fornøyd, Mester. Hadde jeg sluttet meg til en annen sekt, ville nok de ha båret faner omkring i hele Vesali og

Page - 495

proklamert høylydt at husherren Upali hadde sluttet seg til dem. Men du ber meg om å undersøke saken først. Nå vil jeg gjenta at jeg tar tilflukt til deg, til din lære og til munkefellesskapet, at jeg er en legvenn som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.” *Men familien din har støttet jainene i lang tid, Upali. Jeg håper du vil fortsette å gi dem mat når de kommer til huset ditt.” *Jeg blir bare enda mer fornøyd når jeg hører deg si dette, Mester. Jeg har hørt dette, Mester, at Gotama er en som sier at man bare bør gi gaver til ham selv og til hans elever, ikke til andre, at det bare er gaver som blir gitt til ham selv og til hans elever som bærer gode frukter, ikke gaver gitt til andre. Men nå oppfordrer du meg altså til å fortsette å gi til jainene. Vel, det får vi nå se på, da. Nå vil jeg for tredje gang ta tilflukt til deg, til din lære og til munkefellesskapet, og erklære at jeg er en legvenn som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.” Deretter underviste Mesteren husherren Upali med metodisk progresjon. Han talte om å gi gaver, om moral og om himmelen. Han forklarte ulempene, elendigheten og de mentale forurensningene som kommer av sansenytelesebegjær, og fordelene ved å kunne gi avkall. Da Mesteren forsto at Upalis sinn var rede, smidig, fordomsfritt, oppløftet og lydhørt, da forklarte han ham den virkelighetslære som de våkne selv har funnet fram til: sannheten om lidelsen, dens opphav, dens opphør og veien som fører til lidelsen opphør. Liksom når et rent og flekkfritt stykke tøy lett kan ta imot fargestoffet, nettopp slik fikk husherren Upali, der han satt, øyet opp for sannheten, plettfritt og rent, og han innså at alt som har en begynnelse også har en slutt. Nå som husherren Upali hadde sett sannheten, nådd fram til den, forstått den og trengt inn i den, overvant han enhver tvil og usikkerhet, og han ble fylt med selvtrillit og ble uavhengig av andre når det gjaldt Mesterens lære. Deretter sa han: *Men nå må jeg gå, Mester. Jeg har mye å gjøre.” *Gjør som du selv synes best, husherre.” Upali takket Mesteren for samtalen, reiste seg og tok høflig avskjed ved å gå medsols rundt Mesteren. Så gikk han hjem til seg selv. Der sa han til dørvakten sin: "Fra i dag av er døren stengt for mannlige og kvinnelige jainer, men den er åpen

for Mesterens munkar og nonner, og hans mannlige og kvinnelige legdisipler. Hvis det kommer en jain, skal du si til ham: *Stopp, min herre, og ikke gå inn. Fra i dag av har husherren Upali gått over til å bli elev av filosofen Gotama. Døren er stengt for mannlige og kvinnelige jainer, men den er åpen for Mesterens munkar og nonner, og hans mannlige og kvinnelige legdisipler. Men hvis du trenger mat, så vent her ute, så skal jeg hente noe til deg.”

*Ja vel, herre,” svarte dørvakten. Nå fikk Digha-Tapassi høre at husherren Upali skulle ha gått over til å bli elev av Gotama. Han gikk til Nigantha Nātaputta og sa: "Jeg har hørt at husherren Upali skal ha gått over til å bli elev av Gotama, Mester.” *Det er helt utenkelig at Upali skal bli elev av Gotama, Tapassi. Da er det mer sannsynlig at Gotama blir Upalis elev!” Digha-Tapassi gjentok hva han hadde hørt, og fikk samme svar. For tredje gang sa Digha-Tapassi: *Jeg har hørt at husherren Upali skal ha gått over til å bli elev av Gotama, Mester.” *Det er helt utenkelig at Upali skal bli elev av Gotama, Tapassi. Da er det mer sannsynlig at Gotama blir Upalis elev!” *La meg gå og finne ut om det er sant eller ikke at Upali har gått over til å bli elev av Gotama, Mester.” *Ja, du får gå og finne ut om det er sant eller ikke at Upali har gått over til å bli elev av Gotama, Tapassi.” Dermed gikk Digha-Tapassi til Upalis hus. Da dørvakteren fikk se ham, sa han: "Stopp, min herre, og ikke gå inn. Fra i dag av har husherren Upali gått over til å bli elev av filosofen Gotama. Døren er stengt for mannlige og kvinnelige jainer, men den er åpen for Mesterens munkar og nonner, og hans mannlige og kvinnelige legdisipler. Men hvis du trenger mat, så vent her ute, så skal jeg hente noe til deg.” *Nei, jeg trenger ikke mat,” svarte Digha-Tapassi. Page - 497

Så vendte han tilbake til Nigantha Nātaputta og sa: *Det er sant at husherren Upāli har gått over til å bli elev av Gotama, Mester. Jeg sa jo at jeg ikke likte at husherren han skulle gå og gjendrive Gotamas argumenter, Mester. For Gotama kan mange knep, og han kan knepet med å omvende slike som følger andre læremestre.” *Det er helt utenkelig at Upali skal bli elev av Gotama, Tapassi. Da er det mer sannsynlig at Gotama blir Upalis elev!” Men Digha-Tapassi gjentok: *Det er sant at husherren Upāli har gått over til å bli elev av Gotama, Mester. Jeg sa jo at jeg ikke likte at husherren han skulle gå og gjendrive Gotamas argumenter, Mester. For Gotama kan mange knep, og han kan knepet med å omvende slike som følger andre læremestre.” *Det er helt utenkelig at Upali skal bli elev av Gotama, Tapassi. Da er det mer sannsynlig at Gotama blir Upalis elev!” For tredje gang sa Digha-Tapassi: *Det er sant at husherren Upāli har gått over til å bli elev av Gotama, Mester. Jeg sa jo at jeg ikke likte at husherren han skulle gå og gjendrive Gotamas argumenter, Mester. For Gotama kan mange knep, og han kan knepet med å omvende slike som følger andre læremestre.” *Det er helt utenkelig at Upali skal bli elev av Gotama, Tapassi. Da er det mer sannsynlig at Gotama blir Upalis elev! Jeg får vel gå og se selv om det er sant eller ikke at Upāli har gått over til å bli elev av Gotama, Tapassi.” Dermed gikk Nigantha Nātaputta til Upālis hus. Da dørvokteren fikk se ham, sa han: "Stopp, min herre, og ikke gå inn. Fra i dag av har husherren Upali gått over til å bli elev av filosofen Gotama. Døren er stengt for mannlige og kvinnelige jainer, men den er åpen for Mesterens munk og nonner, og hans mannlige og kvinnelige legdisipler. Men hvis du trenger mat, så vent her ute, så skal jeg hente noe til deg.” *Gå inn til husherren Upali, dørvokter, og si til ham at Nigantha Nātaputta og en stor flokk jainer står utenfor døren, og at jeg vil snakke med ham.” Page - 498

*Ja vel, min herre, svarte dørwokteren. Så gikk han inn til Upali og ga ham denne beskjeden. *Da får du gå og gjøre klar sitteplasser i den mellomste inngangshallen, dørwokter.” *Ja vel, herre,” svarte dørwokteren og gjorde som han fikk beskjed om. Deretter gikk han til Upali og sa at alt var klart. Så gikk Upali inn i den mellomste inngangshallen og satte seg på det høyeste og beste setet. Deretter sa han til dørwokteren at han kunne gå ut og invitere Nigantha Nātaputta inn. Dørwokteren gjorde dette, og Nigantha Nātaputta gikk inn i den mellomste inngangshallen sammen med de andre jainene. Tidligere hadde Upali pleid å komme Nigantha Nātaputta i møte når han fikk se ham, føre ham bort til det høyeste og beste setet, børste av det med kappen sin og be ham sette seg. Men nå satt han selv på det høyeste og beste setet og sa: "Her er det nok av sitteplasser, Mester. Du må gjerne sitte ned hvis du vil." Men Nigantha Nātaputta sa: *Din idiot! Din dumskalle! Du sa du skulle gå og gjendrive Gotamas argumenter, men du har bare blitt viklet inn i et kratt av argumenter. Du skulle liksom av sted og ta balla på”n? Det var du selv som kom tilbake uten baller! Du skulle liksom av sted og stikke ut øynene på”n? Det var du selv som kom tilbake uten øyne i skallen! Slik gikk det da du sa du skulle gå og gjendrive Gotamas argumenter. Du har bare blitt viklet inn i et kratt av argumenter! Du har blitt lurt av omvendelsesknepet hans!” *Det er et utmerket omvendelsesknep, det er et vakkert omvendelsesknep, Mester! Hvis min kjære slekt og familie ville omvende seg på samme måte, ville det bli dem til langvarig glede og lykke. Hvis alle adelige, brahmaner, borgere og arbeidere ville omvende seg på samme måte, ville det bli dem til langvarig glede og lykke. Hvis hele verden med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker ville omvende seg på samme måte, ville det bli dem til langvarig glede og lykke. La meg illustrere det med en lignelse, for det hender at forstandige folk forstår det bedre på den måten. Det var en gang en gammel brahman som hadde en ung hustru. Hun var med

Page - 499

barn, og da fødselen nærmet seg, sa hun til mannen sin: *Gå til markedet og kjøp en apeunge til meg. Den kan være lekekamerat for barnet vårt.” Brahmanen svarte: "Vent til barnet er født, min kjære. Hvis det blir en gutt, kan vi kjøpe en liten hannape som han kan leke med. Men hvis det blir en pike, kan vi kjøpe en liten hunnape som hun kan leke med.” Men hun maste én gang til, og enda en gang, og siden brahmanen var lidenskapelig forelsket i sin kone, gikk han til markedet og kjøpte en liten hannape. Så sa han: 'Se her, min kjære! Nå har jeg kjøpt en liten hannape til deg, og den kan gutten vår leke med.” Men da sa hun: "Ta med deg denne apen og gå til fargereren Rattapāni med den. Si at han skal farge den gul over det hele og presse og stryke den på begge sider.” Og brahmanen var så lidenskapelig forelsket i sin kone at han tok apen, gikk til fargereren Rattapāni og ba ham farge apen gul over det hele og presse og stryke den på begge sider. Men fargereren Rattapāni svarte: *Det går nok an å farge denne apen, men den tåler ikke å bli presset og strøket!” Slik er det også med de tåpelige jainenes lære. Tosker kan nok farge den, men den tåler ikke å bli presset og strøket av vismenn. Litt senere gikk brahmanen til fargereren Rattapāni med noen nye klær og ba ham farge klærne gule over det hele og presse og stryke dem på begge sider. Og fargereren Rattapāni svarte: *Det er greit. Jeg skal farge klærne gule over det hele og presse og stryke dem på begge sider.” Slik er det med læren til arahanten, den fullkomment selvoppvåkne Mesteren. Vismenn kan både farge den, presse den og stryke den på begge sider.” *Men både kongen og alt folket vet at husherren Upāli er elev av Nigantha Nātaputta. Så hvem skal vi nå regne deg som elev av?”

Da Upaili fikk dette spørsmålet, reiste han seg fra plassen sin, la kappen over den ene skulderen, løftet hendene med håndflatene mot hverandre, bøyde seg i retning av Mesteren og sa: *Nå skal du få høre hvem jeg er elev av, min herre: Jeg er elev av Mesteren, den vise som har fjernet uvitenheten, som har brutt sinnets stagnasjon og som har seiret i kampen, som ikke plages av problemer, men har fullkommen sinnslikevekt, som har en moden moral og sann visdom, den plettfriske som har lagt sinnets uro bak seg. Jeg er elev av Mesteren, den tilfredse som er fri fra forvirring, som har lagt bort verdslig streben og føler sympati med andre, et menneske som har fullført munkelivet, en mann som bærer sin siste kropp, som ikke har sin like og som er uten feil. Jeg er elev av Mesteren, han som ikke er i tvil om hva som er sunt, han som underviser i selvdisiplin, den beste av vognstyrere, den uovertrufne, den herlige, den strålende som ikke har noen tvil, helten som har skåret over all selvopptatthet. Jeg er elev av Mesteren, den uforlignelige, den beste av mennesker, som har nådd fram til den dypeste visdom, som har funnet kunnskap og fred, som står trygt på sin lære og har full selvkontroll, som har fridd seg fra alt som kan binde. Jeg er elev av Mesteren, elefanten som ferdes alene, som er fri og har brutt alle bånd, den vise veileder, som har tatt ned krigsbanneret, som er uten lidenskaper, som har selvdisiplin og er uten forvirrede forestillinger. Jeg er elev av Mesteren, den edle seer som er uten svik, Page - 501

med trefoldig kunnskap, på høyde med Brahma, som er lutret, som gir god undervisning, som er rolig og som taler ut fra egen erfaring, som står på høyde med borgbryteren Sakka. Jeg er elev av Mesteren, den edle som har foredlet seg selv, som har oppnådd det som kan oppnås og som forklarer det for andre, som er oppmerksom og har innsikt, som verken gjør for mye eller for lite, som har nådd fram til å mestre sine indre impulser. Jeg er elev av Mesteren, han som har nådd langt i meditasjon, som er ren og ubesudlet av sinnets forurensninger, som er uavhengig og tenker på alles beste, som har trukket seg tilbake og nådd det høyeste mål som selv har nådd fram og som hjelper andre til å nå fram. Jeg er elev av Mesteren, den rolige med dyp visdom, den vise som er helt uten grådighet, den lykkelige som har kommet fram til sannheten, han som ikke har sin like, som har selvtillit og som vet hva han gjør. Jeg er elev av Mesteren, som har skåret over grådigheten, den plettfriske som har nådd fram til oppvåkning og splittet tåken, den guddommelige som fortjener gaver, den uforlignelige, den beste av mennesker, som har vunnet det høyeste ry.” *Men når har du satt sammen dette hyllingsdiktet om Gotama, husherre?” *Jeg har gjort som kransebinderen, min herre. Han plukker mange forskjellige blomster og binder en vakker krans av dem. På samme måten er det med Mesteren, for det kan sies mye til hans ros. Så hvem vil da ikke rose den som fortjener det?” Men Nigantha Nātaputta tålte ikke å høre Mesteren bli hyllet slik, så han spydde plutselig varmt blod.

Page - 502

57. Hundeasketen Kukkuravatikasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Koliya, holdt han til i en by der som het Haliddavasana. Da kom to asketer bort til ham. Det var Punna av koliyafolket, som var kuasket, og Seniya som var naken hundeasket. Kuasketen Punna hilste på Mesteren og satte seg ned ved siden av ham. Men hundeasketen Seniya hilste og pratet litt med ham før han satte seg ned på huk som en hund. Da Punna hadde satt seg, sa han: *Denne nakne hundeasketen Seniya utfører en vanskelig praksis, Mester. Han ligger på marken når han spiser, og dette er noe han har praktisert i lang tid. Hva kommer til å skje med ham? Hvor kommer han til å bli gjenfødt?” *Nok om det, Punna. Ikke spør meg om det!” Punna spurte ham en gang til om dette, og fikk samme svar. For tredje gang spurte Punna: *Denne nakne hundeasketen Seniya utfører en vanskelig praksis, Mester. Han ligger på marken når han spiser, og dette er noe han har praktisert i lang tid. Hva kommer til å skje med ham? Hvor kommer han til å bli gjenfødt?” *Jeg sa jo at du skulle la dette være, Punna, at du ikke skulle spørre meg om det. Men nå skal jeg svare likevel. Den som bevisst lever som en hund, som tenker som en hund og oppfører seg som en hund over lang tid, han kommer til å bli født blant hunder etter at han er død og kroppen gått i oppløsning. Og hvis han tror at han ved hjelp av denne praksisen, denne levemåten eller denne askesen skal bli til en gud eller bli gjenfødt blant guder, så tar han feil. Denne feilaktige teorien fører til ett av to resultater, sier jeg: enten til helvete eller til gjenfødelse som et dyr. Denne hundeaskesen fører altså enten til gjenfødelse blant hunder eller til helvete.” Da den nakne hundeasketen Seniya hørte dette, brast han i gråt, og Mesteren sa

Page - 503

til Punna: *Jeg sa jo at du skulle la dette være, Punna, at du ikke skulle spørre meg om det.” *Jeg gråter ikke på grunn av det du sa, Mester, selv om jeg har praktisert denne hundeaskesen i lang tid. Men denne Punna er en kuasket som har praktisert kuaskese i lang tid. Hva kommer til å skje med ham? Hvor kommer han til å bli gjenfødt?” *Nok om det, Seniya. Ikke spør meg om det!” Seniya spurte ham en gang til om dette, og fikk samme svar. For tredje gang spurte Seniya: *Denne Punna er en kuasket som har praktisert kuaskese i lang tid. Hva kommer til å skje med ham? Hvor kommer han til å bli gjenfødt?” *Jeg sa jo at du skulle la dette være, Seniya, at du ikke skulle spørre meg om det. Men nå skal jeg svare likevel. Den som bevisst lever som ei ku, som tenker som ei ku og oppfører seg som ei ku over lang tid, han kommer til å bli født blant kuer etter at han er død og kroppen gått i oppløsning. Og hvis han tror at han ved hjelp av denne praksisen, denne levemåten eller denne askesen skal bli til en gud eller bli gjenfødt blant guder, så tar han feil. Denne feilaktige teorien fører til ett av to resultater, sier jeg: enten til helvete eller til gjenfødelse som et dyr. Denne kuaskesen fører altså enten til gjenfødelse blant kuer eller til helvete.” Da kuasketen Punna hørte dette, brast han i gråt, og Mesteren sa til Seniya: *Jeg sa jo at du skulle la dette være, Seniya, at du ikke skulle spørre meg om det.” *Jeg gråter ikke på grunn av det du sa, Mester, selv om jeg har praktisert denne kuaskesen i lang tid. Jeg har tillit til at du kan gi meg en undervisning som hjelper meg til å slutte med denne kuaskesen nå med det samme, og som også kan hjelpe den nakne hundeasketen Seniya til å slutte med hundeaskesen.” «Så hør godt etter, Punna, og legg merke til det jeg sier!” *Ja vel, Mester,” svarte Punna. Mesteren sa: *Det finnes fire slags handlinger som jeg selv har erkjent, opplevd og forklart, Page - 504

Punna. Hvilke fire? Det er handlinger som er mørke og har mørke frukter, det er handlinger som er lyse og har lyse frukter, det er handlinger som er både lyse og mørke og har både lyse og mørke frukter, og det er handlinger som verken er lyse eller mørke og som verken har lyse eller mørke frukter. Hva slags handlinger er det som er mørke og har mørke frukter, Punna? Sett at en person utfører skadelige handlinger, sier skadelige ord eller tenker skadelige tanker. Da vil han skape en skadelig verden der han får vonde opplevelser. Disse vonde opplevelsene gir ham vonde og uhyre smertelige følelser slik man kan oppleve i helvete, Punna. På denne måten skaper han sin egen framtid, for det han selv gjør, vil forme den, og han får oppleve det han selv skaper. Det er derfor jeg sier at enhver er sine handlingers arving. Dette er handlinger som er mørke og har mørke frukter. Hva slags handlinger er det som er lyse og har lyse frukter, Punna? Sett at en person utfører handlinger som ikke er til skade, sier ord som ikke er til skade eller tenker tanker som ikke er til skade. Da vil han skape en god verden der han får gode opplevelser. Disse gode opplevelsene gir ham gode og meget lykkelige følelser slik man kan oppleve blant de strålende gudene, Punna. På denne måten skaper han sin egen framtid, for det han selv gjør, vil forme den, og han får oppleve det han selv skaper. Det er derfor jeg sier at enhver er sine handlingers arving. Dette er handlinger som er lyse og har lyse frukter. Hva slags handlinger er det som er både lyse og mørke og har både lyse og mørke frukter, Punna? Sett at en person utfører både skadelige og uskadelige handlinger, at han sier både skadelige og uskadelige ord og tenker både skadelige og uskadelige tanker. Da vil han skape en verden som er både skadelig og god, der han får både vonde og gode opplevelser. Disse vonde og gode opplevelsene gir ham blandede følelser som er både vonde og gode, slik man opplever som menneske og som de falne gudene opplever, Punna. På denne måten skaper han sin egen framtid, for det han selv gjør, vil forme den, og han får oppleve det han selv skaper. Det er derfor jeg sier at enhver er sine handlingers arving. Dette er handlinger som er både lyse og mørke og har både lyse og mørke frukter. Hva slags handlinger er det som verken er lyse eller mørke og verken har lyse

eller mørke frukter, Punna? Sett at en person har vilje til å unngå å utføre handlinger som er mørke og har mørke frukter, har vilje til å unngå å utføre handlinger som er lyse og har lyse frukter, og har vilje til å unngå å utføre handlinger som er både lyse og mørke og har både lyse og mørke frukter. Dette kalles handlinger som verken er lyse eller mørke og verken har lyse eller mørke frukter, det er handlinger som utsletter handlinger. Dette er de fire slags handlinger som jeg selv har erkjent, opplevd og forklart, Punna.” Da Punna hørte dette, sa han: ”Utmerket, Mester, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Mester. Nå tar jeg tilflukt i deg, Mester, 1 læren og i munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Mester, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.” Men den nakne hundeasketen Seniya sa: ”Utmerket, Mester, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Mester. Nå tar jeg tilflukt i deg, Mester, 1 læren og i munkefellesskapet. La meg få utgang og opptak av deg, Mester.”

*Den som kommer fra en annen sekt og ønsker utgang og opptak i denne lære og disiplin må vente fire måneder, Seniya. Hvis munkene etter fire måneder er tilfreds med ham, gir de ham utgang og opptak som munk. Men dette kan jeg også tilpasse etter individuelle forskjeller.” *Hvis de som kommer fra andre sekter skal ha en prøvetid på fire måneder, da venter jeg gjerne fire år, Mester. La munkene gi meg utgang og opptak hvis de er tilfreds med meg etter fire år.” Den nakne hundeasketen Seniya fikk utgang og opptak av Mesteren. Straks etter at han var blitt ordinert, trakk Seniya seg tilbake i ensomhet og satte alle krefter inn, energisk og uten å nøle. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, Page - 506

gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Dette forsto han fullt ut, og tok konsekvensene av sin erkjennelse. Og nå var Seniya en arahant. Page - 507

58. Samtalen med prins Abhaya Abhayaråjakumårasutta
Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg ved
Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Råjagaha. Da gikk prins
Abhaya bort til Nigantha Nātaputta, hilste høflig på ham og satte
seg ned hos ham. Nigantha Nātaputta sa til ham: "Gå til Gotama og
gjendriv argumentasjonen hans, prins. Da kommer du til å bli
berømt for å ha gjendrevet den sterke og mektige Gotamas
argumenter." *Men hvordan skal jeg kunne gjendrive den sterke og
mektige Gotamas argumenter, Mester?" *Gå og spør ham om en
som har kommet fram til sannheten kan si noe som andre ikke vil
like å høre. Hvis han da svarer at han kan si noe som andre ikke vil
like å høre, skal du spørre ham hva som da er forskjellen på ham og
vanlige mennesker. Men hvis han svarer at han ikke kan si noe som
andre ikke vil like å høre, skal du si: 'Men da du sa at Devadatta
ville havne i helvete og bli der meget lenge, fordi han var
uforbederlig, ble jo Devadatta sint og misfornøyd.' Når du stiller
Gotama et slikt tveegget spørsmål, klarer han verken å svelge det
eller spytte det ut igjen. Spørsmålet kommer til å sitte fast i strupen
på ham som en jernkrok som han verken klarer å svelge eller spytte
ut igjen." *Ja vel, Mester," svarte prins Abhaya. Så tok han høflig
avskjed med Nigantha Nātaputta ved å gå medsols rundt ham.
Deretter gikk han til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned
hos ham. Men da han så hvor langt solen var kommet på himmelen,
tenkte han at det ikke var tid nok til å diskutere med ham den
dagen, og at han heller ville gjendrive argumentene hans hjemme
hos seg selv neste dag. Derfor sa han: *Vil du komme og spise hos
meg i morgen, Mester? Du kan ta med deg tre andre." Mesteren
samtykket i taushet. Da prins Abhaya så at han samtykket, reiste
han seg og tok høflig avskjed med Mesteren ved å gå medsols rundt
ham. Page - 508

Neste morgen tok Mesteren kappe og bolle og gikk til prinsens residens. Der satte han seg på den sitteplassen som var gjort klar for ham, og prinsen serverte egenhendig alle slags gode retter for Buddha og hele munkeflokk. Da prinsen så at Mesteren var ferdig med å spise og hadde tatt hendene bort fra matbollen, satte han seg på et lavere sete i nærheten av ham. Så sa han: "Kan en som har kommet fram til sannheten kan si noe som andre ikke vil like å høre, Mester?" *Det spørsmålet finnes det ikke noe entydig svar på, prins." *Da har jainene tapt, Mester." *Hvorfor sier du at jainene har tapt?" "Jeg besøkte nylig Nigantha Nåtaputta, Mester. Og da sa han til meg: 'Gå til Gotama og gjendriv argumentasjonen hans, prins. Da kommer du til å bli berømt for å ha gjendrevet den sterke og mektige Gotamas argumenter.'" *Men hvordan skal jeg kunne gjendrive den sterke og mektige Gotamas argumenter?" spurte jeg. Og han svarte: "Gå og spør ham om en som har kommet fram til sannheten kan si noe som andre ikke vil like å høre. Hvis han da svarer at han kan si noe som andre ikke vil like å høre, skal du spørre ham hva som da er forskjellen på ham og vanlige mennesker. Men hvis han svarer at han ikke kan si noe som andre ikke vil like å høre, skal du si: 'Men da du sa at Devadatta ville havne i helvete og bli der meget lenge, fordi han var uforbederlig, ble jo Devadatta sint og misfornøyd.'" Når du stiller Gotama et slikt tveegget spørsmål, klarer han verken å svelge det eller spytte det ut igjen. Spørsmålet kommer til å sitte fast i strupen på ham som en jernkrok som han verken klarer å svelge eller spytte ut igjen." Mens de snakket sammen hadde prins Abhaya et lite spedbarn på fanget. Og Mesteren sa: "Hvis du eller barnepiken skulle glemme å holde øye med denne lille gutten slik at han kom til å putte en pinne eller en stein i munnen, hva ville du gjøre da?" *Jeg ville ta den ut, Mester. Og hvis jeg ikke fikk den ut med det samme, ville jeg holde hodet hans fast med venstre hånd, bøye pekefingeren på høyre hånd og stikke den inn i munnen på ham og plukke ut pinnen eller steinen, om han så skulle komme til å

Page - 509

blø mens jeg gjorde det. Og hvorfor? Jo, fordi jeg har omsorg for den lille gutten, Mester.” *Nettopp, prins. Og når den som har kommet fram til sannheten vet at noe er usant, ikke i samsvar med de faktiske forhold, at det ikke vil føre til noe godt, og at andre ikke vil like å høre det, da lar han være å si det. Når han ved at noe er sant og i samsvar med de faktiske forhold, men at det ikke vil føre til noe godt og at andre ikke vil like å høre det, da sier han det heller ikke. Hvis han vet at noe er sant og i samsvar med de faktiske forhold, og at det vil føre til noe godt å si det, men at andre ikke vil like å høre det, da ser han situasjonen an og velger et passende tidspunkt for å si det. Hvis han vet at noe er usant og ikke i samsvar med de faktiske forhold, at det ikke vil føre til noe godt, men at andre vil like å høre det, lar han være å si det. Hvis han vet at noe er sant og i samsvar med de faktiske forhold, men at det ikke vil føre til noe godt til tross for at andre vil like å høre det, da lar han også være å si det. Men hvis han vet at noe er sant og i samsvar med de faktiske forhold, at det vil føre til noe godt å si det og at andre vil like å høre det, da ser han situasjonen an og velger et passende tidspunkt for å si det. Og hvorfor? Fordi den som har kommet fram til sannheten, har omsorg for andre.” *Når vise adelsmenn, brahmaner, husherrer eller filosofer har tenkt ut et spørsmål og kommer og stiller det til deg, Mester, har du da tenkt ut på forhånd hva du vil svare hvis de spør om det eller det? Eller tar du det på sparket og finner svarene der og da?” *La meg få stille deg et motspørsmål, prins, så kan du svare slik du finner det best. Hvordan er det, prins, har du greie på de forskjellige delene på ei stridsvogn?” *Ja, Mester, det er noe jeg har god greie på.” *Hvis da noen kommer og spør deg om de forskjellige delene på ei stridsvogn, prins, har du da tenkt ut på forhånd hva du vil svare hvis de spør om det eller det? Eller tar du det på sparket og finner svarene der og da?” *Jeg er en erfaren vognstyrer og har god greie på de forskjellige delene på ei stridsvogn, Mester. Så jeg tar spørsmålene på sparket og finner svarene der og da.” "Slik er det også når vise adelsmenn, brahmaner, husherrer eller filosofer har tenkt ut et spørsmål og kommer og stiller det til meg, prins. Da tar jeg spørsmålene på sparket og finner svarene der og da. Og hvorfor? Jo, fordi jeg har lang erfaring med de

Page - 510

forskjellige elementene av læren og kjenner dem ut og inn. Derfor finner jeg svarene der og da.” Da prins Abhaya hørte dette, sa han: "Utmerket, Mester, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Mester. Nå tar jeg tilflukt i deg, Mester, i læren og i munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Mester, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.” Page - 511

59. Om forskjellige slags følelser Bahuvedanāyasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapindikas park Jetalunden i Sāvatthi. Da kom byggmester Paficakanga bort til munken Udāyi, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så sa han: *Hvor mange slags følelser sier Mesteren det finnes, Udāyi?” *Mesteren omtaler tre slags følelser, byggmester. Det er gode følelser, vonde følelser og følelser som verken er vonde eller gode. Dette er de tre slags følelser Mesteren snakker om.” Da Paficakanga hørte dette, sa han: *Nei, Udāyi. Mesteren snakker ikke om tre slags følelser. Han snakker om to slags følelser: gode følelser og vonde følelser. Disse følelsene som verken er vonde eller gode forklarer Mesteren som den herligste lykke.” Udaāyi protesterte: *Nei, husherre. Mesteren omtaler tre slags følelser. Det er gode følelser, vonde følelser og følelser som verken er vonde eller gode. Dette er de tre slags følelser Mesteren snakker om.” Men Paficakanga gjentok: *Nei, Udāyi. Mesteren snakker ikke om tre slags følelser. Han snakker om to slags følelser: gode følelser og vonde følelser. Disse følelsene som verken er vonde eller gode forklarer Mesteren som den herligste lykke.” Og Udaāyi sa for tredje gang: *Nei, husherre. Mesteren omtaler tre slags følelser. Det er gode følelser, vonde følelser og følelser som verken er vonde eller gode. Dette er de tre slags følelser Mesteren snakker om.” Men Paficakanga gjentok nok en gang: *Nei, Udāyi. Mesteren snakker ikke om tre slags følelser. Han snakker om to

Page - 512

slags følelser: gode følelser og vonde følelser. Disse følelsene som verken er vonde eller gode forklarer Mesteren som den herligste lykke.” Ingen av dem klarte å overbevise den andre. Ānanda hørte denne samtalen mellom Udāyi og Pāfīcākāṅga. Han gikk til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så fortalte han Mesteren om den samtalen han hadde hørt. Mesteren sa: *Pāfīcākāṅgas klassifisering var riktig, Ānanda, selv om Udāyi ikke var enig i den. Og Udāyis klassifisering var riktig, selv om Pāfīcākāṅga ikke var enig i den. For jeg har klassifisert følelsene i to kategorier, i tre kategorier, i fem kategorier, i seks kategorier, i atten kategorier, i trettiseks kategorier og i ett hundre og åtte kategorier. Jeg har lagt fram læren på forskjellige måter, Ānanda. Siden jeg har lagt fram læren slik, kan man forvente at de som ikke vil godta, akseptere og si seg enige i sitater og utsagn som andre legger fram, vil komme til å diskutere og krangle og såre hverandre med skarpe ord. Jeg har lagt fram læren på forskjellige måter, Ānanda. Siden jeg har lagt fram læren slik, kan man forvente at de som vil godta, akseptere og si seg enige i sitater og utsagn som andre legger fram, vil være gode venner og vel forlikte og leve sammen uten å krangle, og omgås like uanstrengt som melk blander seg med vann, og se på hverandre med vennlige blikk. Sansenytelser kan deles inn i fem kategorier, Ānanda. Hvilke fem? Tiltalende former som øyet kan se, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende; tiltalende lyder som øret kan høre ..., dufter som nesa kan kjenne ..., smaksinntrykk som tunga kan kjenne ..., og tiltalende berøringer som kroppen kan føle, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende — dette er de fem kategoriene av sansenytelser. De gledene og den lykken som oppstår betinget av disse, er gledene ved sansenytelser, Ānanda. Men hvis noen skulle hevde at dette er den høyeste glede og lykke et menneske kan oppleve, så kan jeg ikke være enig. Og hvorfor? Jo, fordi det finnes en annen glede og lykke som er herligere og bedre en denne lykken, Ānanda. Og hvilken annen glede og lykke er herligere og bedre? Det er når en munk isolerer seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og

Page - 513

inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Dette er en annen lykke som er herligere og bedre enn den forrige lykken, Ānanda. Men hvis noen skulle hevde at dette er den høyeste glede og lykke et menneske kan oppleve, så kan jeg ikke være enig. Og hvorfor? Jo, fordi det finnes en annen glede og lykke som er herligere og bedre en denne lykken, Ananda. Og hvilken annen glede og lykke er herligere og bedre? Det er når munken lar innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Dette er en annen lykke som er herligere og bedre enn den forrige lykken, Ananda. Men hvis noen skulle hevde at dette er den høyeste glede og lykke et menneske kan oppleve, så kan jeg ikke være enig. Og hvorfor? Jo, fordi det finnes en annen glede og lykke som er herligere og bedre en denne lykken, Ananda. Og hvilken annen glede og lykke er herligere og bedre? Det er når munken ikke lenger søker glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!" — og blir der. Dette er en annen lykke som er herligere og bedre enn den forrige lykken, Ananda. Men hvis noen skulle hevde at dette er den høyeste glede og lykke et menneske kan oppleve, så kan jeg ikke være enig. Og hvorfor? Jo, fordi det finnes en annen glede og lykke som er herligere og bedre en denne lykken, Ananda. Og hvilken annen glede og lykke er herligere og bedre? Det er når munken gir slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Dette er en annen lykke som er herligere og bedre enn den forrige lykken, Ānanda. Men hvis noen skulle hevde at dette er den høyeste glede og lykke et menneske kan oppleve, så kan jeg ikke være enig. Og hvorfor? Jo, fordi det finnes en annen glede og lykke som er herligere og bedre en denne lykken, Ananda. Og hvilken annen glede og lykke er herligere og bedre? Det er når munken hever seg over enhver formbevissthet. Page - 514

Han føler ingen fysisk motstand, og reagerer ikke på sanseinntrykk. Han ser rommet som uendelig, og med dette går han inn på rommets uendelighet og blir der. Dette er en annen lykke som er herligere og bedre enn den forrige lykken, Ānanda. Men hvis noen skulle hevde at dette er den høyeste glede og lykke et menneske kan oppleve, så kan jeg ikke være enig. Og hvorfor? Jo, fordi det finnes en annen glede og lykke som er herligere og bedre en denne lykken, Ananda. Og hvilken annen glede og lykke er herligere og bedre? Det er når munken hever seg over rommets uendelighet. Han ser bevisstheten som uendelig, og med dette går han inn på bevissthetens uendelighet og blir der. Dette er en annen lykke som er herligere og bedre enn den forrige lykken, Ānanda. Men hvis noen skulle hevde at dette er den høyeste glede og lykke et menneske kan oppleve, så kan jeg ikke være enig. Og hvorfor? Jo, fordi det finnes en annen glede og lykke som er herligere og bedre en denne lykken, Ananda. Og hvilken annen glede og lykke er herligere og bedre? Det er når munken hever seg over bevissthetens uendelighet. Han ser at det ikke er noe som eksisterer, og med dette går han inn på intethet og blir der. Dette er en annen lykke som er herligere og bedre enn den forrige lykken, Ānanda. Men hvis noen skulle hevde at dette er den høyeste glede og lykke et menneske kan oppleve, så kan jeg ikke være enig. Og hvorfor? Jo, fordi det finnes en annen glede og lykke som er herligere og bedre en denne lykken, Ananda. Og hvilken annen glede og lykke er herligere og bedre? Videre hever munken seg over intethet, og går inn på den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst. Dette er en annen lykke som er herligere og bedre enn den forrige lykken, Ananda. Men hvis noen skulle hevde at dette er den høyeste glede og lykke et menneske kan oppleve, så kan jeg ikke være enig. Og hvorfor? Jo, fordi det finnes en annen glede og lykke som er herligere og bedre en denne lykken, Ananda. Og hvilken annen glede og lykke er herligere og bedre? Det er når munken hever seg over den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst, og bringer alle sanseinntrykk og begreper til opphør, slik at han med visdom ser at alle hans mentale forurensninger blir utslettet. Dette er en annen lykke som er herligere og bedre enn den forrige lykken, Ānanda. Page - 515

Så kan det jo hende at omvandrende asketer som tilhører andre skoler vil si: "Gotama snakker om å bringe alle sanseinntrykk og begreper til opphør. Han sier visst at det er det som er lykken. Men hva er det? Og hvordan er det?" Da bør de få dette svaret, Ananda: *Mesteren sier ikke at lykken bare er behagelige følelser. Han som er kommet fram til sannheten sier at lykken er en hvilken som helst situasjon som oppleves som lykke. Slik talte Mesteren, og Ananda gledet seg over Mesterens ord. Page - 516

60. En trygg lære Apannakasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var på vandring i landet Kosala sammen med en stor flokk munk, kom de til en brahmanlandsby ved navn Sala. Brahmanene i Sala fikk høre om dette, og de sa til hverandre: "Det sies at Gotama er i sannhet en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og atferd, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester. Han forstår denne verden til fullkommenhet, med alle dens engler, djevl, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker, og alt som finnes for øvrig, — og det som han selv har realisert, meddeler han til andre. Han underviser i en lære som er vakker på begynnelsen, vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både i form og innhold. Og han forklarer det rene, opphøyde liv. Det er sannelig godt å se slike arahanter." Dermed gikk brahmanene i landsbyen bort til Mesteren. Noen hilste høflig på ham og satte seg ned, noen pratet litt med ham før de satte seg, noen la håndflatene mot hverandre og løftet dem til hilsen, noen presenterte seg før de satte seg, og andre satte seg ned uten å si noe. Da alle hadde satt seg, sa Mesteren: "Har dere en lærer dere føler dere tilfreds med, og som dere har en begrunnet tillit til, husherrer?" *Nei, Mester. Vi har ikke noen lærer vi føler oss tilfreds med, og som vi har en begrunnet tillit til." "Siden dere ikke har en slik lærer, kan dere ta til dere og praktisere en trygg lære som kan være dere til langvarig nytte og glede. Og hvordan er denne trygge læren, husherrer? Det er noen filosofer og brahmaner som sier at gaver, ofringer og velgjørenhet ikke tjener til noe, for gode og onde handlinger får ingen frukt og ingen virkning. Verken

Page - 517

denne verden eller noen annen verden eksisterer. Omsorg for foreldrene er ikke til noen nytte, og det er ingen som oppstår spontant. Ingen filosof eller brahman her i verden er fullkommen og ingen av dem har nådd fullkommenheten. Og ingen av dem har selv forstått og realisert denne og den andre verden, slik at de har noe å belære andre om. Men så finnes det også noen filosofer og brahmaner som motsier dem direkte og sier at gaver, ofringer og velgjørenhet er bra, for gode og onde handlinger får sine frukter og virkninger. Både denne verden og en annen verden eksisterer. Omsorg for foreldrene er bra, og noen oppstår spontant. Det finnes filosofer og brahmaner her i verden som er fullkomne og har nådd fullkommenheten. Og disse har selv forstått og realisert denne og den andre verden, slik at de har noe å belære andre om. Synes dere ikke at disse filosofene og brahmanene motsier hverandre?" *Jo, Mester." *Det er altså noen filosofer og brahmaner som sier at gaver, ofringer og velgjørenhet ikke tjener til noe, for gode og onde handlinger får ingen frukt og ingen virkning. Verken denne verden eller noen annen verden eksisterer. Omsorg for foreldrene er ikke til noen nytte, og det er ingen som oppstår spontant. Ingen filosof eller brahman her i verden er fullkommen og ingen av dem har nådd fullkommenheten. Og ingen av dem har selv forstått og realisert denne og den andre verden, slik at de har noe å belære andre om. Vi kan regne med at de som hevder dette, ikke kommer til å oppføre seg godt, verken i handlinger, tale eller tanker, men at de kommer til å oppføre seg dårlig i både handlinger, tale og tanker. Og hvorfor? Det er fordi disse filosofene og brahmanene ikke ser farene, fordervelsen og forurensningene i det som er usunt, og de ser heller ikke fordelene, renheten og forsakelsene i det som er sunt. Siden det finnes en annen verden, tar de feil de som hevder, mener og sier det motsatte. Siden det finnes en annen verden, motsier de arahantene som kjenner den andre verden, når de sier at den ikke finnes. Siden det finnes en annen verden, bedriver de vranglære når de underviser andre i at den ikke finnes. Og ved å undervise i en slik vranglære opphører de seg selv og fornedrer andre. På den måten raserer de den gode moralen de eventuelt hadde tidligere, og etablerer umoral. Dette er feilaktig syn, feilaktig tenkning og feilaktig tale. Det er å motsi de edle, bedrive

vranglære, opphøye seg selv og fornedre andre. På den måten trekker det feilaktige synet andre dårlige egenskaper med seg. En klok person vil tenke slik om dette, husherrer: Hvis det ikke finnes noen annen verden, så vil denne personen ikke risikere noe etter at han er død og kroppen har gått i oppløsning. Men hvis det finnes en annen verden, så kommer han til helvete etter døden. Men uansett om disse filosofene og brahmanene har rett eller ikke, og uansett om det finnes noen annen verden eller ikke, så kommer vedkommende til å bli kritisert av kloke mennesker her og nå. De kommer til å si at han er umoralsk og at han har et feilaktige og negativt syn. Men hvis det finnes en annen verden, så taper han i begge henseender, ettersom han både blir kritisert her og nå av kloke mennesker og kommer til helvete etter at han er død. Da har han grepet denne trygge læren an på en feilaktig og ensidig måte og vendt ryggen til sunne holdninger. Men så finnes det altså også noen filosofer og brahmaner som sier at gaver, ofringer og velgjørenhet er bra, for gode og onde handlinger får sine frukter og virkninger. Både denne verden og en annen verden eksisterer. Omsorg for foreldrene er bra, og noen oppstår spontant. Det finnes filosofer og brahmaner her i verden som er fullkomne og har nådd fullkommenheten. Og disse har selv forstått og realisert denne og den andre verden, slik at de har noe å belære andre om. Vi kan regne med at de som hevder dette, kommer til å oppføre seg godt, både i handlinger, tale eller tanker, og at de kommer til å avstå fra å oppføre seg dårlig i både handlinger, tale og tanker. Og hvorfor? Det er fordi disse filosofene og brahmanene ser farene, fordervelsen og forurensningene i det som er usunt, og de ser også fordelene, renheten og forsakelsene i det som er sunt. Siden det finnes en annen verden, har de som hevder dette, rett syn. Siden det finnes en annen verden, har de som tenker dette, rett tanke. Siden det finnes en annen verden, har de som sier dette, rett tale. Siden det finnes en annen verden, motsier de ikke de arahantene som kjenner den andre verden, når de sier at den finnes. Siden det finnes en annen verden, underviser de rett når de underviser andre i at den finnes. Og ved å undervise rett verken opphøyer de seg selv eller fornedrer andre. På den måten utsletter de den dårlige moralen de eventuelt hadde tidligere, og etablerer god moral. Dette er rett syn, rett tenkning og rett tale. Det er å ikke motsi de edle, gi rett undervisning og verken

Page - 519

opphøye seg selv eller fornede andre. På den måten trekker det rette synet andre gode egenskaper med seg. En klok person vil tenke slik om dette, husherrer: Hvis det finnes en annen verden, så vil denne personen komme til himmelen etter at han er død og kroppen har gått i oppløsning. Men uansett om disse filosofene og brahmanene har rett eller ikke, og uansett om det finnes noen annen verden eller ikke, så kommer vedkommende til å bli rost av kloke mennesker her og nå. De kommer til å si at han har god moral og at han har et positivt og rett syn. Hvis det finnes en annen verden, så vinner han i begge henseender, ettersom han både blir rost her og nå av kloke mennesker og kommer til himmelen etter at han er død. Da har han grepet denne trygge læren an på en god og flersidig måte og vendt ryggen til usunne holdninger. Det er noen filosofer og brahmaner som sier at den som selv utfører en handling eller får andre til å utføre den, som lemlester eller lar lemleste, som piner eller lar pine, som krenker, utbytter, skremmer eller lar skremme, som dreper, stjeler, ødelegger og raner, som begår innbrudd og landeveisrøveri, som går til en annens hustru og som lyver, — den som gjør dette pådrar seg intet ansvar. Selv om noen skulle ta et hjul med kanter så skarpe som barberblad og gjøre alle levende vesener på denne jord om til en eneste kjøttdeig, en eneste kjøttmasse, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe vondt, det ville ikke føre til noen vonde følger for ham. Dersom noen skulle gå langsetter sørbredden av Ganges og drepe, lemleste og pine, og påvirke andre til å drepe, lemleste og pine, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe vondt, det ville ikke føre til noen vonde følger for ham. Dersom en annen skulle gå langsetter nordbredden av Ganges og gi og ofre, og påvirke andre til å gi og ofre, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe godt, det ville ikke føre til noen gode følger for ham. Det kommer ikke noe godt ut av gavmildhet, selvkontroll, selvbeherskelse og sannferdighet, — det gir ingen gode følger. Men så finnes det også noen filosofer og brahmaner som motsier dem direkte og sier at den som selv utfører en handling eller får andre til å utføre den, som lemlester eller lar lemleste, som piner eller lar pine, som krenker, utbytter, skremmer eller lar skremme, som dreper, stjeler, ødelegger og raner, som begår innbrudd og landeveisrøveri, som går til en annens hustru og som lyver, — den som gjør dette må ta de dårlige følgene av det. Hvis noen skulle ta et hjul med kanter så skarpe som barberblad

og gjøre alle levende vesener på denne jord om til en eneste kjøttdeig, en eneste kjøttmasse, så gir det ham vonde følger og dårlige resultater. Dersom noen skulle gå langsetter sørbredden av Ganges og drepe, lemleste og pine, og påvirke andre til å drepe, lemleste og pine, så gir det ham vonde følger og dårlige resultater. Dersom en annen skulle gå langsetter nordbredden av Ganges og gi og ofre, og påvirke andre til å gi og ofre, så gir det ham gode følger og gode resultater. Det kommer mye godt ut av gavmildhet, selvkontroll, selvbeherskelse og sannferdighet, — det gir mange gode følger. Synes dere ikke at disse filosofene og brahmanene motsier hverandre?” *Jo, Mester.” *Det er altså noen filosofer og brahmaner som sier at den som selv utfører en handling eller får andre til å utføre den, som lemlester eller lar lemleste, som piner eller lar pine, som krenker, utbytter, skremmer eller lar skremme, som dreper, stjeler, ødelegger og raner, som begår innbrudd og landeveisrøveri, som går til en annens hustru og som lyver, — den som gjør dette pådrar seg intet ansvar. Selv om noen skulle ta et hjul med kanter så skarpe som barberblad og gjøre alle levende vesener på denne jord om til en eneste kjøttdeig, en eneste kjøttmasse, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe vondt, det ville ikke føre til noen vonde følger for ham. Dersom noen skulle gå langsetter sørbredden av Ganges og drepe, lemleste og pine, og påvirke andre til å drepe, lemleste og pine, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe vondt, det ville ikke føre til noen vonde følger for ham. Dersom en annen skulle gå langsetter nordbredden av Ganges og gi og ofre, og påvirke andre til å gi og ofre, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe godt, det ville ikke føre til noen gode følger for ham. Det kommer ikke noe godt ut av gavmildhet, selvkontroll, selvbeherskelse og sannferdighet, — det gir ingen gode følger. Vi kan regne med at de som hevder dette, ikke kommer til å oppføre seg godt, verken i handlinger, tale eller tanker, men at de kommer til å oppføre seg dårlig i både handlinger, tale og tanker. Og hvorfor? Det er fordi disse filosofene og brahmanene ikke ser farene, fordervelsen og forurensningene i det som er usunt, og de ser heller ikke fordelene, renheten og forsakelsene i det som er sunt. Siden handlinger har konsekvenser, tar de feil de som hevder, mener og sier det motsatte. Siden handlinger har konsekvenser, motsier de de arahantene som kjenner handlinger, når de sier at de ikke har konsekvenser. Siden Page - 521

handlinger har konsekvenser, bedriver de vranglære når de underviser andre i at de ikke har det. Og ved å undervise 1 en slik vranglære opphøyer de seg selv og fornedrer andre. På den måten raserer de den gode moralen de eventuelt hadde tidligere, og etablerer umoral. Dette er feilaktig syn, feilaktig tenkning og feilaktig tale. Det er å motsi de edle, bedrive vranglære, opphøye seg selv og fornedre andre. På den måten trekker det feilaktige synet andre dårlige egenskaper med seg. En klok person vil tenke slik om dette, husherrer: Hvis handlinger ikke har konsekvenser, så vil denne personen ikke risikere noe etter at han er død og kroppen har gått i oppløsning. Men hvis handlinger har konsekvenser, så kommer han til helvete etter døden. Men uansett om disse filosofene og brahmanene har rett eller ikke, og uansett om handlinger har konsekvenser eller ikke, så kommer vedkommende til å bli kritisert av kloke mennesker her og nå. De kommer til å si at han er umoralsk og at han har et feilaktige og negativt syn. Men hvis handlinger har konsekvenser, så taper han i begge henseender, ettersom han både blir kritisert her og nå av kloke mennesker og kommer til helvete etter at han er død. Da har han grepet denne trygge læren an på en feilaktig og ensidig måte og vendt ryggen til sunne holdninger. Men så finnes det altså også noen filosofer og brahmaner som sier at den som selv utfører en handling eller får andre til å utføre den, som lemlester eller lar lemleste, som piner eller lar pine, som krenker, utbytter, skremmer eller lar skremme, som dreper, stjeler, ødelegger og raner, som begår innbrudd og landeveisrøveri, som går til en annens hustru og som lyver, — den som gjør dette må ta de dårlige følgene av det. Hvis noen skulle ta et hjul med kanter så skarpe som barberblad og gjøre alle levende vesener på denne jord om til en eneste kjøttdeig, en eneste kjøttmasse, så gir det ham vonde følger og dårlige resultater. Dersom noen skulle gå langsetter sørbredden av Ganges og drepe, lemleste og pine, og påvirke andre til å drepe, lemleste og pine, så gir det ham vonde følger og dårlige resultater. Dersom en annen skulle gå langsetter nordbredden av Ganges og gi og ofre, og påvirke andre til å gi og ofre, så gir det ham gode følger og gode resultater. Det kommer mye godt ut av gavmildhet, selvkontroll, selvbeherskelse og sannferdighet, — det gir mange gode følger. Vi kan regne med at de som hevder dette, kommer til å oppføre seg godt, både 1 handlinger, tale eller tanker, og at de kommer til å

avstå fra å oppføre seg dårlig i både Page - 522

handlinger, tale og tanker. Og hvorfor? Det er fordi disse filosofene og brahmanene ser farene, fordervelsen og forurensningene i det som er usunt, og de ser også fordelene, renheten og forsakelsene i det som er sunt. Siden handlinger har konsekvenser, har de som hevder dette, rett syn. Siden handlinger har konsekvenser, har de som tenker dette, rett tanke. Siden handlinger har konsekvenser, har de som sier dette, rett tale. Siden handlinger har konsekvenser, motsier de ikke de arahantene som kjenner handlinger, når de sier at de har konsekvenser. Siden handlinger har konsekvenser, underviser de rett når de underviser andre 1 at de finnes. Og ved å undervise rett verken opphøyer de seg selv eller fornedrer andre. På den måten utsletter de den dårlige moralen de eventuelt hadde tidligere, og etablerer god moral. Dette er rett syn, rett tenkning og rett tale. Det er å ikke motsi de edle, gi rett undervisning og verken opphøye seg selv eller fornedre andre. På den måten trekker det rette synet andre gode egenskaper med seg. En klok person vil tenke slik om dette, husherrer: Hvis handlinger har konsekvenser, så vil denne personen komme til himmelen etter at han er død og kroppen har gått i oppløsning. Men uansett om disse filosofene og brahmanene har rett eller ikke, og uansett om handlinger har konsekvenser eller ikke, så kommer vedkommende til å bli rost av kloke mennesker her og nå. De kommer til å si at han har god moral og at han har et positivt og rett syn. Hvis handlinger har konsekvenser, så vinner han i begge henseender, ettersom han både blir rost her og nå av kloke mennesker og kommer til himmelen etter at han er død. Da har han grepet denne trygge læren an på en god og flersidig måte og vendt ryggen til usunne holdninger. Det er noen filosofer og brahmaner som sier at det ikke finnes noen årsak eller betingelse for et vesens fornedrelse, — levende vesener fornedres uten årsak eller betingelse. Det finnes heller ingen årsak eller betingelse for et vesens foredling, — levende vesener foredles uten årsak eller betingelse. Det er ingen hjelp i egne eller andres handlinger, menneskets handlinger er nytteløse. Styrke og energi tjener ikke til noe, menneskets kraft og innsats er intet verdt. Alle levende vesener, både dyr og planter, er svake, hjelpeløse og kraftløse, og de kastes hit og dit av skjebnen, samfunnet og sin egen natur. De opplever lykke eller lidelse alt etter sin klasse. Men det finnes også noen filosofer og brahmaner som motsier dem direkte og

sier at det finnes årsaker og betingelser for et vesens fornedrelse, — levende vesener fornedres ut fra årsaker og betingelser. Det finnes også årsaker og betingelser for et vesens foredling, — levende vesener foredles ut fra årsaker og betingelser. Det nytter med egne og andres handlinger, menneskets handlinger har virkning. Styrke og energi gjør en forskjell, menneskets kraft og innsats betyr noe. Det er ikke slik at alle levende vesener, både dyr og planter, er svake, hjelpeløse og kraftløse og kastes hit og dit av skjebnen, samfunnet og sin egen natur. Det er ikke slik at de opplever lykke eller lidelse alt etter sin klasse. Synes dere ikke at disse filosofene og brahmanene motsier hverandre?” *Jo, Mester.”

*Det er altså noen filosofer og brahmaner som sier at det ikke finnes noen årsak eller betingelse for et vesens fornedrelse, — levende vesener fornedres uten årsak eller betingelse. Det finnes heller ingen årsak eller betingelse for et vesens foredling, — levende vesener foredles uten årsak eller betingelse. Det er ingen hjelp i egne eller andres handlinger, menneskets handlinger er nytteløse. Styrke og energi tjener ikke til noe, menneskets kraft og innsats er intet verdt. Alle levende vesener, både dyr og planter, er svake, hjelpeløse og kraftløse, og de kastes hit og dit av skjebnen, samfunnet og sin egen natur. De opplever lykke eller lidelse alt etter sin klasse. Vi kan regne med at de som hevder dette, ikke kommer til å oppføre seg godt, verken i handlinger, tale eller tanker, men at de kommer til å oppføre seg dårlig i både handlinger, tale og tanker. Og hvorfor? Det er fordi disse filosofene og brahmanene ikke ser farene, fordervelsen og forurensningene i det som er usunt, og de ser heller ikke fordelene, renheten og forsakelsene i det som er sunt. Siden hendelser har årsaker, tar de feil de som hevder, mener og sier det motsatte. Siden hendelser har årsaker, motsier de de arahantene som kjenner hendelser, når de sier at de ikke har årsaker. Siden hendelser har årsaker, bedriver de vranglære når de underviser andre i at de ikke har det. Og ved å undervise i en slik vranglære opphører de seg selv og fornedrer andre. På den måten raserer de den gode moralen de eventuelt hadde tidligere, og etablerer umoral. Dette er feilaktig syn, feilaktig tenkning og feilaktig tale. Det er å motsi de edle, bedrive vranglære, opphøye seg selv og fornedre andre. På den måten trekker det feilaktige synet andre dårlige

egenskaper med seg. En klok person vil tenke slik om dette, husherrer: Hvis hendelser ikke har årsaker, så vil denne personen ikke risikere noe etter at han er død og kroppen har gått i oppløsning. Men hvis hendelser har årsaker, så kommer han til helvete etter døden. Men uansett om disse filosofene og brahmanene har rett eller ikke, og uansett om hendelser har årsaker eller ikke, så kommer vedkommende til å bli kritisert av kloke mennesker her og nå. De kommer til å si at han er umoralsk og at han har et feilaktige og negativt syn. Men hvis hendelser har årsaker, så taper han i begge henseender, ettersom han både blir kritisert her og nå av kloke mennesker og kommer til helvete etter at han er død. Da har han grepet denne trygge læren an på en feilaktig og ensidig måte og vendt ryggen til sunne holdninger. Men det finnes også noen filosofer og brahmaner som motsier dem direkte og sier at det finnes årsaker og betingelser for et vesens fornedrelse, — levende vesener fornedres ut fra årsaker og betingelser. Det finnes også årsaker og betingelser for et vesens foredling, — levende vesener foredles ut fra årsaker og betingelser. Det nytter med egne og andres handlinger, menneskets handlinger har virkning. Styrke og energi gjør en forskjell, menneskets kraft og innsats betyr noe. Det er ikke slik at alle levende vesener, både dyr og planter, er svake, hjelpeløse og kraftløse og kastes hit og dit av skjebnen, samfunnet og sin egen natur. Det er ikke slik at de opplever lykke eller lidelse alt etter sin klasse. Vi kan regne med at de som hevder dette, kommer til å oppføre seg godt, både i handlinger, tale eller tanker, og at de kommer til å avstå fra å oppføre seg dårlig i både handlinger, tale og tanker. Og hvorfor? Det er fordi disse filosofene og brahmanene ser farene, fordervelsen og forurensningene i det som er usunt, og de ser også fordelene, renheten og forsakelsene i det som er sunt. Siden hendelser har årsaker, har de som hevder dette, rett syn. Siden hendelser har årsaker, har de som tenker dette, rett tanke. Siden hendelser har årsaker, har de som sier dette, rett tale. Siden hendelser har årsaker, motsier de ikke de arahantene som kjenner hendelser, når de sier at de har årsaker. Siden hendelser har årsaker, underviser de rett når de underviser andre i at de finnes. Og ved å undervise rett verken opphøyer de seg selv eller fornedrer andre. På den måten utsletter de den dårlige Page - 525

moralen de eventuelt hadde tidligere, og etablerer god moral. Dette er rett syn, rett tenkning og rett tale. Det er å ikke motsi de edle, gi rett undervisning og verken opphøye seg selv eller fornede andre. På den måten trekker det rette synet andre gode egenskaper med seg. En klok person vil tenke slik om dette, husherrer: Hvis hendelser har årsaker, så vil denne personen komme til himmelen etter at han er død og kroppen har gått i oppløsning. Men uansett om disse filosofene og brahmanene har rett eller ikke, og uansett om hendelser har årsaker eller ikke, så kommer vedkommende til å bli rost av kloke mennesker her og nå. De kommer til å si at han har god moral og at han har et positivt og rett syn. Hvis hendelser har årsaker, så vinner han i begge henseender, ettersom han både blir rost her og nå av kloke mennesker og kommer til himmelen etter at han er død. Da har han grepet denne trygge læren an på en god og flersidig måte og vendt ryggen til usunne holdninger. Det er noen filosofer og brahmaner som mener og sier at det er helt sikkert at det ikke finnes noen formløse plan. Og så er det andre filosofer og brahmaner som motsier dem direkte og sier at det er helt sikkert at det finnes formløse plan. Synes dere ikke at disse filosofene og brahmanene motsier hverandre?" *Jo, Mester." *En klok person vil tenke slik om dette, husherrer: Det er altså noen filosofer og brahmaner som mener og sier at det er helt sikkert at det ikke finnes noen formløse plan. Men jeg har ikke selv sett at de har rett. Og så er det andre filosofer og brahmaner som mener og sier at det er helt sikkert at det finnes formløse plan. Men jeg har ikke selv noen viten om at de har rett. Og siden jeg verken vet eller ser dette, ville det ikke være riktig av meg å ta parti for den ene parten og si at de har rett og at de andre tar feil. Hvis de har rett de som sier at det er helt sikkert at det ikke finnes noen formløse plan, kommer jeg kanskje til å bli gjenfødt blant de gudene som har form og består av tanker. Hvis de har rett de som sier at det er helt sikkert at det finnes formløse plan, kommer jeg kanskje til å bli gjenfødt blant de gudene som er formløse og består av persepsjoner. Og vi ser jo at i diskusjoner omkring form oppstår krangel, utskjelling, løgn, baktalelser og våpenbruk. Når han tenker over dette, mister han interessen for og lysten til å diskutere former. Page - 526

Det er noen filosofer og brahmaner som mener og sier at det er helt sikkert at eksistensen ikke tar slutt. Og så er det andre filosofer og brahmaner som motsier dem direkte og sier at det er helt sikkert at eksistensen tar slutt. Synes dere ikke at disse filosofene og brahmanene motsier hverandre?” *Jo, Mester.” *En klok person vil tenke slik om dette, husherrer: Det er altså noen filosofer og brahmaner som mener og sier at det er helt sikkert at eksistensen ikke tar slutt. Men jeg har ikke selv sett at de har rett. Og så er det andre filosofer og brahmaner som mener og sier at det er helt sikkert eksistensen tar slutt. Men jeg har ikke selv noen viten om at de har rett. Og siden jeg verken vet eller ser dette, ville det ikke være riktig av meg å ta parti for den ene parten og si at de har rett og at de andre tar feil. Hvis de har rett de som sier at det er helt sikkert at eksistensen ikke tar slutt, kommer jeg kanskje til å bli gjenfødt blant de gudene som er formløse og består av persepsjoner. Hvis de har rett de som sier at det er helt sikkert at eksistensen tar slutt, kommer jeg kanskje til å oppnå det endelige nibbana her og nå. Teoriene til de filosofene og brahmanene som sier at det er helt sikkert at eksistensen ikke tar slutt, grenser til begjær, bindinger, nytelsessyke, fastholding og involvering. Men teoriene til de filosofene og brahmanene som sier at det er helt sikkert at eksistensen tar slutt, grenser til frihet fra begjær og bindinger, og frihet fra nytelsessyke, fastholding og involveringer. Når han tenker over dette, mister han interessen for og lysten til å diskutere eksistens. Det finnes fire slags personer her i verden, husherrer. Hvilke fire? En person plager seg selv med vitende og vilje. En annen plager andre med vitende og vilje. En tredje plager både seg selv og andre med vitende og vilje. En fjerde plager verken seg selv eller andre med vitende og vilje. Han som verken plager seg selv eller andre, er tilfreds med situasjonen her og nå. Han er kjølig og rolig, lever lykkelig og har det like godt som Brahma. Hvordan er den personen som med vitende og vilje plager seg selv, husherrer? Han går naken, han følger ikke vanlig skikk og bruk (han står oppreist mens han spiser, drikker og tømmer seg for urin og avføring, i stedet for å sette seg som skikkelige folk gjør). Han slikker hendene sine (etter å ha spist eller tørket seg bak, i stedet for å vaske seg). Han kommer ikke når andre ber ham (til et måltid) og han stopper ikke når andre Page - 527

ber ham om det. Han tar ikke imot mat som folk bringer ham eller som er laget spesielt for ham, og han tar ikke imot invitasjoner. Han tar ikke imot mat direkte fra gryter og kar, mat satt innenfor dørstokken, plassert innenfor gjerdet eller rett fra kjøkkenet. Han tar ikke imot mat der to sitter og spiser (hvis bare en av dem byr ham). Han tar ikke imot mat fra en gravid kvinne (av hensyn til det ufødte barnet), eller fra en ammende kvinne (av hensyn til barnet). Han tar ikke imot mat fra en kvinne som er hos en mann (så ikke paret skal bli forstyrret). Han tar ikke imot mat ved innsamling. Han tar ikke imot mat der en hund står (av hensyn til hunden) eller der fluesvermer surrer omkring (av hensyn til fluene). Han tar ikke imot kjøtt eller fisk, og drikker verken øl, andre rusdrikker eller velling. Han nøyer seg med ett hus (dvs. han vender om når han har fått noe mat i ett hus), eller med en håndfull mat, med to hus eller to håndfuller, med sju hus eller med sju håndfuller. Han nøyer seg med en almissee, med to almisser, med sju almisser. Han spiser en gang om dagen, en gang annen hver dag, en gang hver sjuende dag. På denne måten forplikter han seg til å spise bare til fastsatte tider, for perioder på opp til fjorten dager av gangen. Han spiser bare grønnsaker, hirse, villris, daddula-ris, vannplanter, agnepulver, oppskum fra kokende ris, sesam-mel, gras, kumøkk, røtter og frukter fra skogen, og nedfallsfrukt. Dette nøyer han seg med. Han kler seg i grov hamp, hamp vevd sammen med andre materialer, gamle liksvøp, filler fra avfallshaugen, barkeklær, hele antilopeskinn, klær laget av strimler av antilopeskinn, klær laget av kusagrasfibre, av barkfibre, av trebiter, hårkappe laget av menneskehår eller av hestehår, eller i en drakt av uglefjær. Han er *en hår— og skjeggnaver*, som bruker å nappe ut hår og skjegg, han er en som står og takker nei til en sitteplass, han er *en hæl-huker* som sitter og hopper omkring på huk. Han sover på spikerseng eller han sitter og står på den. Han sover på planker, og han bader tre ganger om dagen. Slik driver han og plager seg selv på mange forskjellige måter. Dette er en person som med vitende og vilje plager seg selv, husherrer Hvordan er den personen som med vitende og vilje plager andre, husherrer? Det er en som slakter storfe, sauer eller svin, en fuglefanger, jeger, fangstmann, fisker, tyv, bøddel, fangevokter eller driver med andre voldelige aktiviteter. Dette er en Page - 528

person som med vitende og vilje plager andre, husherrer. Hvordan er den personen som med vitende og vilje plager både seg selv og andre, husherrer? Det kan være en konge, en salvet adelsmann eller en rik brahman som lar bygge et nytt offertempel øst for byen, raker av seg hår og skjegg, kler seg i grove huder, smører seg inn med smør og olje, risper seg på ryggen med et dyrehorn og går så inn i det nye offertempelet sammen med sin hustru og en yppersteprest. Der legger han seg ned på marken, der det er strødd noe gras utover. Der inne drikker kongen melk fra en av spenene til ei ku som har en kalv av samme farge. Hans hustru drikker melk fra den andre spenen og ypperstepresten drikker melk fra den tredje spenen. De sprøyter melk fra den fjerde spenen på ilden, og kalven får det som blir til overs. Så gir han beskjed om at så og så mange okser, store og små oksekalver, geiter, værer og hester skal slaktes til offerseremonien. Så og så mange trær skal hogges til offerstolper, og så og så mange bunter av kusa-gras skal skjæres til offerseremonien. Slavene, sendebudene og arbeidsfolkene hans arbeider med tårevåte ansikter, fordi de er redde for straff. Dette er en person som med vitende og vilje plager både seg selv og andre, husherrer. Hvordan er den personen som med vitende og vilje verken plager seg selv eller andre, som er kjølig og rolig, lever lykkelig og har det like godt som Brahma, husherrer? Sett at en som er kommet fram til sannheten står fram her i verden. Han er en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og levemåte, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester. Han forstår denne verden til fullkommenhet med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker. Han underviser i en lære som er vakker på begynnelsen, vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både i form og innhold, og han forklarer hvordan man kan praktisere det opphøyde liv. Så kommer en husherre eller sønnen hans eller noen som er født i en eller annen familie og får høre denne læren. Når han hører læren, får han full tillit til han som er kommet fram til sannheten, og han tenker med seg selv: *Hjemmelivet er trangt og innestengt, og her virvles lidenskapene opp som støv. Men eneboerlivet er åpent og fritt! Det er sannelig ikke lett for den som bor hjemme å leve det opphøyde liv i fullkommen

Page - 529

renhet, slik at det kan skinne som en blankpolert konkylie! Kanskje jeg skulle rake av meg hår og skjegg, iføre meg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten?” En tid senere sier han fra seg alt han eier, enten det er mye eller lite. Han sier fra seg sin ætt og familie, hva enten den er stor eller liten. Så raker han av seg hår og skjegg, ifører seg gul kappe, forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten. Og mens han lever som eneboermunk behersker han seg i samsvar med munkenes normsamling. Han lar være å ta liv, og holder seg langt unna slike ting. Han har lagt fra seg sverd og pisk, han er vennlig og samvittighetsfull og lever med omtanke for alle levende veseners beste. Han lar være å ta det som ikke blir gitt, og holder seg langt unna slike ting. Han tar imot hva han får og ønsker ikke noe annet, og lever i ærlighet med et rent hjerte. Han avstår fra mindreverdige atferd og lever et rent liv. Han gir avkall på seksualitet og på vulgære fornøyer. Han lar være å lyve, og holder seg langt unna slike ting. Han er sannferdig, ærlig, redelig og pålitelig. Han er en som ikke bedrar verden. Han lar være å baktale andre, og holder seg langt unna slike ting. Om han hører noe her, går han ikke og forteller det til andre bare for å skape splid. Og det han hører der, kommer han heller ikke tilbake hit og forteller, bare for å skape splid. Han er en som forener de splittede og oppmuntrer de enige. Han foretrekker harmoni, gleder og fryder seg ved harmoni, og sier slikt som bidrar til harmoni. Han lar være å tale sårende ord, og holder seg langt unna slike ting. Hans ord er milde, vennlige og høflige, de går til hjertet og gjør godt å høre, og er til glede og behag for mange. Ja, slike ord er det han taler. Han farer ikke med tomt snakk og pjatt, men holder seg langt unna slike ting. Han taler nyttige ord til rett tid og i samsvar med fakta, han snakker om læren og om treningsdisiplinen. Han er en som taler minneverdige, begrunnede, nyttige og meningsfylte ord til rett tid. Han unngår å skade trær og andre planter. Han spiser bare en gang om dagen, og ikke om natten — han spiser ikke i utide. Han går ikke og ser på forestillinger med musikk, sang og dans. Han lar være å pynte seg, og bruker ikke kranser, parfyme eller kosmetikk. Han bruker ikke store og luksuriøse møbler. Page - 530

Han tar ikke imot gull eller sølv. Han tar ikke imot utilberedt kjøtt eller korn. Heller ikke tar han imot kvinner, piker, slaver eller slavinner. Han tar ikke imot geiter, sauer, høns, griser, elefanter, kveg, hingster eller hopper. Åkrer eller jordstykker tar han heller ikke imot. Han løper ikke andres ærend. Han avstår fra kjøp og salg. Han svindler ikke med vekt, mål eller kvalitet. Han holder seg unna korrupsjon, svindel, juks og bedrag. Og han begår ikke drap, tortur, fengsling, ran, innbrudd eller maktmisbruk. En munk er fornøyd med så mye klær som er nødvendig for å beskytte kroppen, og med så mye mat som er nødvendig for at magen skal fungere skikkelig. Det han eier kan han ta med seg hvor han går og står, akkurat som en fugl tar med seg vingene sine hvor den enn flyr. Slik er altså en munk fornøyd med så mye klær som er nødvendig for å beskytte kroppen, og med så mye mat som er nødvendig for at magen skal fungere skikkelig. Det han eier kan han ta med seg hvor han går og står. Når han har en slik edel moral, føler han en dyp lykke i sitt indre. Når han ser en synlig form med øyet sitt, griper han ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på synssansen sin, går han inn for å passe på den. Han vokter synssansen sin vel, og passer godt på. Og likedan når han hører en lyd med øret sitt, eller fornemmer en duft med nesa, eller kjenner en smak på tunga, eller føler en berøring mot kroppen, eller når han fornemmer en ide med sinnet, da griper han ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på sinnets sans, går han inn for å passe på den. Han vokter sinnets sans vel, og passer godt på. Og når han har oppnådd en slik sansekontroll, opplever han en indre ubesudlet lykke. Når han går fram og tilbake, så gjør han dette med klar forståelse. Når han ser på noe eller ser seg omkring, gjør han dette med klar forståelse. Når han bøyer eller retter ut deler av kroppen, gjør han dette med klar forståelse. Når han er iført sine kapper og bærer matbollen sin, gjør han dette med klar forståelse. Når han spiser, drikker, tygger og smaker, gjør han dette med klar forståelse. Når han tømmer seg for avføring og urin, gjør han dette med klar forståelse. Uansett om han går, står, sitter, sovner, våkner, taler

tier, så gjør han dette med klar forståelse. Når han har oppnådd en slik edel moral, en slik edel sansekontroll og en slik edel oppmerksomhet og klar forståelse, finner han seg et sted der han kan være for seg selv. Det kan være i skogen, under et tre, på en ås, i ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte. Etter at han er kommet tilbake fra matrunden setter han seg ned med korslagte bein, holder kroppen rak og fester oppmerksomheten framfor seg. Han kvitter seg med all grådighet overfor verden, lever uten grådighet i sinnet og renser sinnet for all grådighet. Han kvitter seg med hat og ondskap, lever med sinnet fylt av omsorg for alle levende veseners beste i stedet for ondskap, og renser sinnet for hat og ondskap. Han kvitter seg med sløvhhet og treghet og streber mot lyset mens han lever med oppmerksomhet og klar forståelse og renser sinnet for sløvhhet og treghet. Han kvitter seg med uro og bekymringer og lever med ro i sinnet, uten indre uro, og renser sinnet for uro og bekymringer. Han kvitter seg med uvisshet, idet han legger all uvisshet bak seg og ikke lenger er det minste usikker på hva som er sunt, og han renser sinnet for all usikkerhet. Når han har kvittet seg med disse fem hindringene som forurenser sinnet og svekker forståelse, isolerer han seg fra både sansenyttelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Deretter søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!"* — og blir der. Deretter gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe

som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, retter han sinnet mot tidligere oppholdssteder. Således husker han en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og han kan til og med huske at universet har utvidet seg og trukket seg sammen en gang, to ganger, ja, opp til ti slike verdenssykluser. Og han husker følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det,” — og han husker like mange detaljer her — *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her.” Slik husker han mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk, og dette ser han slik det virkelig er. Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, betrakter han hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: "Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet, lidelse og pinefulle tilstander. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår og lykkelige tilstander.” Slik ser han med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger, og dette ser han slik det virkelig er. Og når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, — så anvender han dette sinnet og retter det mot kunnskapen om hvordan sinnets forurensninger kan utslettes. Han merker seg det som det er: Dette er lidelse. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphav. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphør. Han Page - 533

merker seg det som det er: Dette er veien til lidelsens opphør. Han merker seg det som det er: Dette er sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er årsaken til sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er slutten på sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er veien til å gjøre slutt på sinnets forurensninger. Når han vet og ser dette, blir sinnet hans befridd fra forurensninger i sinnet knyttet til sanselige nytelser, fra forurensninger i sinnet knyttet til forventningsmønstre og fra forurensninger i sinnet knyttet til uvitenhet. Han er fri, og vet at han er fri. Og han vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Slik er den personen som med vitende og vilje verken plager seg selv eller andre, som er kjølig og rolig, lever lykkelig og har det like godt som Brahma, husherrer.” Da brahmanene i Sålå hørte dette, sa de: "Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Gotama. Nå tar vi tilflukt i deg, Gotama, i læren og i munkefellesskapet. Vær så snill å regne oss som en legvenner, Gotama, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge vi lever.” Page - 534

VII. Avdelingen om munk Bhikkhuvagga 61. Råhula får veiledning i Ambalatthika Ambalatthikaråhulovådasutta Også kalt: Den lille veiledningen for Råhula Cularåhulovådasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Råjagaha. På den tiden bodde munken Råhula i Ambalatthika. En kveld da Mesteren hadde reist seg fra sin meditasjon, gikk han bort til Ambalatthika der han traff Råhula. Da Råhula så at Mesteren nærmet seg, gjorde han klar en sitteplass og en bolle med vann. Mesteren satte seg ned og vasket føttene sine. Råhula hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Så helte Mesteren det som var igjen av vannet, over i en liten krukke og sa: «Ser du den lille vannskvetten som er til overs her i krukken, Råhula?» *Ja, Mester.» «Så liten blir munkepraksisen til den som ikke skammer seg over å fortelle bevisste løgner.» Deretter helte han ut vannet og sa: *Ser du den lille vannskvetten som jeg helte ut, Råhula?» *Ja, Mester.» «Så bortkastet er munkepraksisen til den som ikke skammer seg over å fortelle bevisste løgner.» Deretter veltet han vannkrukken og sa: Page - 535

*Ser du at jeg har veltet denne krukken, Råhula?" *Ja, Mester." «Så veltet blir munkepraksisen til den som ikke skammer seg over å fortelle bevisste løgner." Deretter snudde han krukken opp ned og sa: *Ser du at denne krukken er tom og uten innhold, Råhula?" *Ja, Mester." *Så tom og innholdsløs blir munkepraksisen til den som ikke skammer seg over å fortelle bevisste løgner. Det er som om en av kongens store og velfødde stridsefanter med lange støttenner skulle gå i krigen, Råhula. Da kjemper den med framføttene, bakføttene, forkroppen, bakkroppen, hodet, ørene, tenne og halen. Den beskytter bare snabelen sin. Elefantførerer ser dette og tenker at denne elefanten ikke har sløst bort livet sitt. En annen elefant kjemper med framføttene, bakføttene, forkroppen, bakkroppen, hodet, ørene, tenne, halen og snabelen. Elefantførerer ser dette og tenker at denne elefanten har sløst bort livet sitt. Derfor sier jeg at den som ikke skammer seg over å fortelle bevisste løgner, han er i stand til å begå all slags ondskap, Råhula. Derfor skal du trene deg slik: *Jeg vil ikke lyve, ikke for moro skyld engang." Slik skal du trene, Råhula. Vet du hva et speil gjør, Råhula?" *Det reflekterer, Mester." *Nettopp, Råhula. Og på samme måte bør vi reflektere før vi foretar oss en handling, sier et ord eller tenker en tanke. Når du skal til å utføre en handling, Råhula, bør du først reflektere over den og spørre deg selv om den handlingen kan være til skade for deg selv, for andre eller for begge. En slik handling vil være usunn og gi vonde resultater. Hvis du da finner at den handlingen du skulle å utføre, vil være til skade for deg selv, for andre eller for dere begge, og at den vil være usunn og gi vonde resultater, bør du la den være, Råhula. Men hvis du finner at den handlingen du skulle til å utføre, verken vil være til skade for deg selv, for andre eller for dere begge, og at den vil være sunn og gi gode resultater, da bør du utføre den. Idet du utfører en handling, Råhula, bør du reflektere over den og spørre deg Page - 536

selv om den handlingen kan være til skade for deg selv, for andre eller for begge. En slik handling vil være usunn og gi vonde resultater. Hvis du da finner at den handlingen du er i ferd med å utføre, er til skade for deg selv, for andre eller for dere begge, og at den vil være usunn og gi vonde resultater, bør du la den være, Råhula. Men hvis du finner at den handlingen du er i ferd med å utføre, verken er til skade for deg selv, for andre eller for dere begge, og at den vil være sunn og gi gode resultater, da bør du fortsette med den. Når du har utført en handling, Råhula, bør du reflektere over den og spørre deg selv om den handlingen har vært til skade for deg selv, for andre eller for begge. En slik handling vil være usunn og gi vonde resultater. Hvis du da finner at den handlingen du har utført, er til skade for deg selv, for andre eller for dere begge, og at den vil være usunn og gi vonde resultater, bør du fortelle og bekjenne den overfor læreren din eller kloke medmunker, Råhula, og ikke gjøre noe slikt flere ganger. Men hvis du finner at den handlingen du har utført, verken er til skade for deg selv, for andre eller for dere begge, og at den vil være sunn og gi gode resultater, da kan du være glad for det og fortsette å trene deg 1 det som er sunt. Når du skal til å si noe, Råhula, bør du først reflektere over det og spørre deg selv om det du sier kan være til skade for deg selv, for andre eller for begge. En slik uttalelse vil være usunn og gi vonde resultater. Hvis du da finner at det du skulle til å si, vil være til skade for deg selv, for andre eller for dere begge, og at det vil være usunt og gi vonde resultater, bør du la den være, Råhula. Men hvis du finner at det du skulle til å si, verken vil være til skade for deg selv, for andre eller for dere begge, og at det vil være sunt og gi gode resultater, da bør du si det. Idet du sier noe, Råhula, bør du reflektere over det og spørre deg selv om det du sier kan være til skade for deg selv, for andre eller for begge. En slik uttalelse vil være usunn og gi vonde resultater. Hvis du da finner at det du er i ferd med å si, er til skade for deg selv, for andre eller for dere begge, og at den vil være usunt og gi vonde resultater, bør du la det være, Råhula. Men hvis du finner at det du er i ferd med å si, verken er til skade for deg selv, for andre eller for dere begge, og at det vil være sunt og gi gode resultater, da bør du fortsette å si det. Når du har sagt noe, Råhula, bør du reflektere over det og spørre deg selv om

Page - 537

den du sa har vært til skade for deg selv, for andre eller for begge. En slik uttalelse vil være usunn og gi vonde resultater. Hvis du da finner at den du har sagt, er til skade for deg selv, for andre eller for dere begge, og at det vil være usunt og gi vonde resultater, bør du fortelle og bekjenne det overfor læreren din eller kloke medmunker, Råhula, og ikke si noe slikt flere ganger. Men hvis du finner at det du har sagt, verken er til skade for deg selv, for andre eller for dere begge, og at det vil være sunt og gi gode resultater, da kan du være glad for det og fortsette å trene deg i det som er sunt. Når du skal til å tenke en tanke, Råhula, bør du først reflektere over den og spørre deg selv om den tanken kan være til skade for deg selv, for andre eller for begge. En slik tanke vil være usunn og gi vonde resultater. Hvis du da finner at den tanken du skulle til å tenke, vil være til skade for deg selv, for andre eller for dere begge, og at den vil være usunn og gi vonde resultater, bør du la den være, Råhula. Men hvis du finner at den tanken du skulle til å tenke, verken vil være til skade for deg selv, for andre eller for dere begge, og at den vil være sunn og gi gode resultater, da bør du tenke den tanken. Idet du tenker en tanke, Råhula, bør du reflektere over den og spørre deg selv om den tanken kan være til skade for deg selv, for andre eller for begge. En slik tanke vil være usunn og gi vonde resultater. Hvis du da finner at den tanken du er i ferd med å tenke, er til skade for deg selv, for andre eller for dere begge, og at den vil være usunn og gi vonde resultater, bør du la den være, Råhula. Men hvis du finner at den tanken du er i ferd med å tenke, verken er til skade for deg selv, for andre eller for dere begge, og at den vil være sunn og gi gode resultater, da bør du tenke videre på den. Når du har tenkt en tanke, Råhula, bør du reflektere over den og spørre deg selv om den tanken har vært til skade for deg selv, for andre eller for begge. En slik tanke vil være usunn og gi vonde resultater. Hvis du da finner at den tanken du har tenkt, er til skade for deg selv, for andre eller for dere begge, og at den vil være usunn og gi vonde resultater, bør du være bekymret og føle skam og avsky overfor den, Råhula, og ikke tenke noe slikt flere ganger. Men hvis du finner at den tanken du har tenkt, verken er til skade for deg selv, for andre eller for dere begge, og at den vil være sunn og gi gode resultater, da kan du være glad for det og fortsette å trene deg i det som er sunt. Alle filosofer og brahmaner som i fortiden har oppnådd å ha rene handlinger, ren

Page - 538

tale og rene tanker, de oppnådde dette etter å ha reflektert på denne måten over sine egne handlinger, sin egen tale og sine egne tanker, Råhula. Alle filosofer og brahmaner som i framtiden kommer til å ha rene handlinger, ren tale og rene tanker, de oppnår dette etter å ha reflektert på denne måten over sine egne handlinger, sin egen tale og sine egne tanker. Og alle filosofer og brahmaner som i nåtiden oppnår å ha rene handlinger, ren tale og rene tanker, de oppnår dette etter å ha reflektert på denne måten over sine egne handlinger, sin egen tale og sine egne tanker, Råhula. Derfor skal du trene deg slik, Råhula: *Jeg vil reflektere over mine handlinger så de blir rene, jeg vil reflektere over min tale så den blir ren, og jeg vil reflektere over mine tanker så de blir rene.” Slik skal du trene, Råhula.” Slik talte Mesteren, og Råhula gledet seg over Mesterens ord. Page - 539

62. Den store veiledningen for Råhula

Mahaaråhulovådasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, oppholdt han seg i Anāthapindikas park, Jetalunden. Tidlig en morgen kledde han på seg, tok kappe og bolle og gikk til byen for å motta matgaver. Råhula sto også opp og kledde på seg, tok kappe og bolle og gikk like bak Mesteren. Da sa Mesteren: *Alle materielle former bør betraktes slik, Råhula: "Dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv", uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom." "Gjelder det bare former, Mester?" *Det gjelder både former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og den skjelnende bevissthet, Råhula." Da tenkte Råhula: *Hvem kan vel gå matrunden i landsbyen etter å ha mottatt en direkte veiledning fra Mesteren?" Dermed snudde han, satte seg ned under et tre med korslagte bein og kroppen rak og festet oppmerksomheten framfor seg. Sāriputta fikk se Råhula sitte der, og sa til ham: *Øv oppmerksomhet på pusten, Råhula. Hvis du trener og utvikler oppmerksomhet på pusten, gir det rike frukter og gode resultater." Utpå kvelden reiste Råhula seg fra sin meditasjon og gikk bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så sa han: *Hvordan skal jeg trene og utvikle oppmerksomhet på pusten slik at det gir rike frukter og gode resultater, Mester?" *Det som oppleves som fast og hardt i kroppen, som hodehår, kroppshår, negler, Page - 540

tenner, hud, kjøtt, sener, knokler, beinmarg, nyrer, hjerte, lever, mellomgolv, milt, lunger, tarmer, spiserør, magesekk, ekskrementer, eller hva som ellers oppleves som fast og hardt i kroppen, kalles den innvendige jordegenskapen. Og disse innvendige og utvendige jordegenskapene er bare jordegenskaper, Råhula. De bør ses som det de er, med fullkommen visdom: *dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv”, uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Når jordegenskapene ses som det de er, med fullkommen visdom, blir man lei av jordegenskapene. Sinnet lar seg ikke lenger beruse av jordegenskapene. Og hva er så vannegenskapen, Råhula? Vannegenskapen kan finnes innvendig eller utvendig. Og hvor finnes vannegenskapen innvendig? Det er det som oppleves som vått og fuktig i kroppen, som galle, slim, puss, blod, svette, fett, tårer, vevsvæske, spytt, snørr, leddvæske og urin, eller hva som ellers oppleves som vått og fuktig i kroppen. Dette kalles den innvendige vannegenskapen. Og disse innvendige eller utvendige vannegenskapene er bare vannegenskaper, Råhula. De bør ses som det de er, med fullkommen visdom: *Dette er ikke mitt, dette er ikke jeg, dette er ikke mitt selv.” Når vannegenskapene ses som det de er, med fullkommen visdom, blir man lei av vannegenskapene. Sinnet lar seg ikke lenger beruse av vannegenskapene. Og hva er så ildegenskapen, Råhula? Ildegenskapen kan finnes innvendig eller utvendig. Og hvor finnes ildegenskapen innvendig? Det er det som finnes av indre ild eller forbrenning, som for eksempel det som gjør oss varme, det som gjør oss eldre, det som oppildner oss, det som fordøyer den maten vi spiser, eller hva som ellers oppleves som varmt og brennende i kroppen. Dette kalles den innvendige ildegenskapen. Og disse innvendige eller utvendige ildegenskapene er bare ildegenskaper, Råhula. De bør ses som det de er, med fullkommen visdom: *Dette er ikke mitt, dette er ikke jeg, dette er ikke mitt selv.” Når ildegenskapene ses som det de er, med fullkommen

Page - 541

visdom, blir man lei av ildegenskapene. Sinnet lar seg ikke lenger beruse av ildegenskapene. Og hva er så luftegenskapen, Råhula? Luftegenskapen kan finnes innvendig eller utvendig. Og hvor finnes luftegenskapen innvendig? Det er det som finnes av indre vinder eller bevegelser, som for eksempel vinder som går oppover, vinder som går nedover, vinder i buken eller i mellomgolvet, vinder som beveger seg i de forskjellige lemmene, innpust og utpust, eller hva som ellers oppleves som vinder eller bevegelser i kroppen. Dette kalles den innvendige luftegenskapen. Og disse innvendige eller utvendige luftegenskapene er bare luftegenskaper, Råhula. De bør ses som det de er, med fullkommen visdom: *Dette er ikke mitt, dette er ikke jeg, dette er ikke mitt selv.” Når luftegenskapene ses som det de er, med fullkommen visdom, blir man lei av luftegenskapene. Sinnet lar seg ikke lenger beruse av luftegenskapene. Og hva er så romegenskapen, Råhula? Romegenskapen kan finnes innvendig eller utvendig. Og hvor finnes romegenskapen innvendig? Det er det som finnes av indre hulrom i kroppen, som for eksempel øregangene, neseborene, munnhulen der vi tar inn mat og drikke og de hulrom som mat og drikke går gjennom og kommer ut igjen lenger nede, eller hva som ellers oppleves som rom, hulrom eller åpninger i kroppen. Dette kalles den innvendige romegenskapen. Og disse innvendige eller utvendige romegenskapene er bare romegenskaper, Råhula. De bør ses som det de er, med fullkommen visdom: *Dette er ikke mitt, dette er ikke jeg, dette er ikke mitt selv.” Når romegenskapene ses som det de er, med fullkommen visdom, blir man lei av romegenskapene. Sinnet lar seg ikke lenger beruse av romegenskapene. Øv deg til å bli som jorden, Råhula. For behagelige eller ubehagelige sanseinntrykk henger seg ikke fast i sinnet til den som har øvd seg til å bli som jorden. Det er som om noen kaster noe rent på marken eller om noen kaster noe urent på

Page - 542

marken. Om noen kaster møkk, urin, spytt, puss eller blod på marken, så bryr ikke marken seg om det. Jorden verken irriterer seg eller føler motvilje. Slik skal du øve deg til å bli som jorden, Råhula. For behagelige eller ubehagelige sanseinntrykk henger seg ikke fast i sinnet til den som har øvd seg til å bli som jorden. Øv deg til å bli som vannet, Råhula. For behagelige eller ubehagelige sanseinntrykk henger seg ikke fast i sinnet til den som har øvd seg til å bli som vannet. Det er som om noen kaster noe rent i vannet eller om noen kaster noe urent i vannet. Om noen kaster møkk, urin, spytt, puss eller blod i vannet, så bryr ikke vannet seg om det. Vannet verken irriterer seg eller føler motvilje. Slik skal du øve deg til å bli som vannet, Råhula. For behagelige eller ubehagelige sanseinntrykk henger seg ikke fast i sinnet til den som har øvd seg til å bli som vannet. Øv deg til å bli som ilden, Råhula. For behagelige eller ubehagelige sanseinntrykk henger seg ikke fast i sinnet til den som har øvd seg til å bli som ilden. Det er som om noen kaster noe rent på ilden eller om noen kaster noe urent på ilden. Om noen kaster møkk, urin, spytt, puss eller blod på ilden, så bryr ikke ilden seg om det. Ilden verken irriterer seg eller føler motvilje. Slik skal du øve deg til å bli som ilden, Råhula. For behagelige eller ubehagelige sanseinntrykk henger seg ikke fast i sinnet til den som har øvd seg til å bli som ilden. Øv deg til å bli som luften, Råhula. For behagelige eller ubehagelige sanseinntrykk henger seg ikke fast i sinnet til den som har øvd seg til å bli som luften. Det er som om noen kaster noe rent i luften eller om noen kaster noe urent i luften. Om noen kaster møkk, urin, spytt, puss eller blod i luften, så bryr ikke luften seg om det. Luften verken irriterer seg eller føler motvilje. Slik skal du øve deg til å bli som luften, Råhula. For behagelige eller ubehagelige sanseinntrykk henger seg ikke fast i sinnet til den som har øvd seg til å bli som luften. Øv deg til å bli som rommet, Råhula. For behagelige eller ubehagelige sanseinntrykk henger seg ikke fast i sinnet til den som har øvd seg til å bli som rommet. Rommet henger ikke fast i noe. Slik skal du øve deg til å bli som rommet, Råhula. For behagelige eller ubehagelige sanseinntrykk henger seg ikke fast i sinnet til den som har øvd seg til å bli som rommet. Page - 543

Øv deg i vennlighet, Råhula. For hvis du øver deg i vennlighet, svekker du ondskaben. Øv deg i medfølelse, Råhula. For hvis du øver deg i medfølelse, svekker du hatet. Øv deg i å glede deg på andres vegne, Råhula. For hvis du øver deg i å glede deg på andres vegne, svekker du misunnelsen. Øv deg i sinnslikevekt, Råhula. For hvis du øver deg i sinnslikevekt, svekker du motviljen. Øv deg i å betrakte det som ikke er vakkert, Råhula. For hvis du øver deg i å betrakte det som ikke er vakkert, svekker du lidenskapen. Øv deg i å se forgjengeligheten, Råhula. For hvis du øver deg i å se forgjengeligheten, svekker du egoismen. Øv oppmerksomhet på pusten, Råhula. Hvis du trener og utvikler oppmerksomhet på pusten, gir det rike frukter og gode resultater. Og hvordan skal oppmerksomheten på pusten trenes og utvikles for å gi rike frukter og gode resultater, Råhula? Du går ut i skogen, under et tre eller i enerom og setter deg ned med korslagte bein. Du holder kroppen rak og fester oppmerksomheten framfor deg. Så retter du oppmerksomheten mot innånding og utånding. Hvis du foretar en lang innånding, merker du deg: Jeg foretar en lang innånding. Hvis du foretar en lang utånding, merker du deg: Jeg foretar en lang utånding. Hvis du foretar en kort innånding, merker du deg: Jeg foretar en kort innånding. Hvis du foretar en kort utånding, merker du deg: Jeg foretar en kort utånding. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, observerer jeg hele pusteprosessen. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, lar jeg kroppens enkeltfaktorer falle til ro. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, observerer jeg glede. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, observerer jeg lykke. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, observerer jeg følelser og sinnsstemninger. Page - 544

Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, lar jeg følelser og sinnsstemninger falle til ro. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, observerer jeg sinnet. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, lar jeg sinnet oppleve glede. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, lar jeg sinnet bli konsentrert. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, lar jeg sinnet bli fritt. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, ser jeg hvordan alt er i forandring. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, ser jeg at ingenting er bryet verdt å holde fast på. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, ser jeg hvordan alt tar slutt. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, ser jeg hvordan jeg kan slippe taket. Slik skal oppmerksomheten på pusten trenes og utvikles for å gi rike frukter og gode resultater, Råhula. Hvis du trener og utvikler oppmerksomhet på pusten, vil selv de siste åndedrag bli avsluttet ved full bevissthet og ikke ubevisst, Råhula.” Slik talte Mesteren, og Råhula gledet seg over Mesterens ord. Page - 545

63. Den lille samtalen med Målurikyaputta

Culamalunkyaputtasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, oppholdt han seg i Anāthapindikas park, Jetalunden. En dag da munken Målunkyaputta satt for seg selv og mediterte, tenkte han som så: *Det er en del teoretiske spørsmål Mesteren ikke har forklart noe om. Han har bare satt dem til side og avvist dem. Det er spørsmålene om verden er evig eller ikke, om verden er begrenset eller ubegrenset, om sjel og legeme er det samme eller om sjelen er en ting og legemet en annen ting, og spørsmålet om en som er kommet fram til sannheten eksisterer etter døden. Eller eksisterer han ikke etter døden? Kan man si at han både eksisterer og ikke eksisterer etter døden, eller er det slik at en som er kommet fram til sannheten verken eksisterer eller ikke eksisterer etter døden? Jeg liker ikke det at han ikke har forklart noe om dette, jeg synes slett ikke noe om det! Derfor vil jeg gå og spørre ham om disse tingene nå. Hvis han vil oppklare disse spørsmålene for meg, vil jeg fortsette som munk under hans veiledning. Hvis ikke, bryter jeg treningen og går tilbake til det verdslige liv.” Da kvelden kom reiste Malunikyaputta seg fra sin meditasjon, gikk bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Så sa han: *Da jeg satt for meg selv og mediterte, kom jeg til å tenke på noe, Mester. Det er en del teoretiske spørsmål som du ikke har forklart noe om. Du har bare satt dem til side og avvist dem. Det er spørsmålene om verden er evig eller ikke, om verden er begrenset eller ubegrenset, om sjel og legeme er det samme eller om sjelen er en ting og legemet en annen ting, og spørsmålet om en som er kommet fram til sannheten eksisterer etter døden. Eller eksisterer han ikke etter døden? Kan man si at han både eksisterer og ikke eksisterer etter døden, eller er det slik at en som er kommet fram til sannheten verken eksisterer eller ikke eksisterer etter døden? Page - 546

Jeg liker ikke det at du ikke har forklart noe om dette, jeg synes slett ikke noe om det! Derfor tenkte jeg at jeg ville spørre deg om disse tingen nå. Hvis du vil oppklare disse spørsmålene for meg, vil jeg fortsette som munk under din veiledning. Hvis ikke, bryter jeg treningen og går tilbake til det verdslige liv. Hvis du vet at verden er evig, så si at den er det, Mester. Hvis du vet at den ikke er evig, så si at den ikke er det. Men hvis du ikke vet om verden er evig eller ikke, er det en ærlig sak å innrømme at du ikke vet det. Og det samme gjelder resten av spørsmålene mine!” *Har jeg noen gang sagt at jeg skal forklare deg om verden er evig eller ikke, osv., hvis du kommer og lever som munk under min veiledning, Målurkyaputta?” *Nei, Mester.” «Eller har du noen gang sagt at du ville bli munk under min veiledning forutsatt at jeg forklarte hvorvidt verden var evig eller ikke, osv.?” *Nei, Mester.” «Så er du altså enig i at jeg ikke har lovt deg å forklare disse metafysiske teoriene, og du stilte det heller ikke som noen forutsetning for å bli munk. Hva er det da du er misfornøyd med, du uforstandige menneske? Hvis noen skulle si at han ikke ville bli munk under min veiledning før jeg har forklart ham om verden er evig eller ikke, osv., da ville han dø, Målurikyaputta, før jeg fikk forklart det. Det er som om en mann var blitt truffet av ei forgifta pil, og familie og venner hentet en lege. Da sier han kanskje: 'Jeg vil ikke ha denne pila trukket ut før jeg vet hvem som traff meg, hvilken samfunnsklasse han hører til, hva han heter, hvilken slekt han tilhører, om han er lang, kort eller middels høy, om han er svart, hvit eller brun, og hvilken by eller landsby han kommer fra. Jeg vil ikke ha denne pila trukket ut før jeg vet om jeg ble skutt med langbue eller armbrøst. Jeg vil ikke ha denne pila trukket ut før jeg vet hva slags bustring og hva slags pil jeg ble skutt med, og hvilke materialer pilskaftet, fjærene og pilspissen var laget av.” Den mannen ville dø før han fant svarene, Målurikyaputta. På samme måte er det hvis noen skulle si at han ikke ville bli munk under min veiledning før jeg har forklart ham om verden er evig eller ikke, osv. Han ville dø før jeg fikk forklart det, Page - 547

Malunkyaputta. Det opphøyde liv er ikke avhengig av om verden er evig eller ikke, Malunikyaputta. Uansett om verden er evig eller ikke, så opplever vi fødsel, alderdom, forfall, død, sorg, jammer, smerte, sorg og lidelser, men det sier jeg, at det går an å gjøre slutt på dette ennå mens vi lever. Det opphøyde liv er ikke avhengig av om verden er begrenset eller ubegrenset, Målurikyaputta. Uansett om verden er begrenset eller ubegrenset, så opplever vi fødsel, alderdom, forfall, død, sorg, jammer, smerte, sorg og lidelser, men det sier jeg, at det går an å gjøre slutt på dette ennå mens vi lever. Det opphøyde liv er ikke avhengig av om sjel og legeme er det samme eller om sjelen er en ting og legemet en annen ting, Målurikyaputta. Uansett om sjel og legeme er det samme eller om sjelen er en ting og legemet en annen ting, så opplever vi fødsel, alderdom, forfall, død, sorg, jJammer, smerte, sorg og lidelser, men det sier jeg, at det går an å gjøre slutt på dette ennå mens vi lever. Det opphøyde liv er ikke avhengig av spørsmålet om en som er kommet fram til sannheten eksisterer etter døden, eller om han ikke eksisterer etter døden, om han både eksisterer og ikke eksisterer etter døden, eller om han verken eksisterer eller ikke eksisterer etter døden, Målurikyaputta. Uansett hvordan dette forholder seg, så opplever vi fødsel, alderdom, forfall, død, sorg, Jammer, smerte, sorg og lidelser, men det sier jeg, at det går an å gjøre slutt på dette ennå mens vi lever. Husk derfor at det jeg ikke har forklart, det har jeg ikke forklart, Malunkyaputta, og det jeg har forklart, det har jeg forklart. Og hva er det jeg ikke har forklart? Jeg har ikke forklart om verden er evig eller ikke, om verden er begrenset eller ubegrenset, om sjel og legeme er det samme eller om sjelen er en ting og legemet en annen ting, og spørsmålet om en som er kommet fram til sannheten eksisterer etter døden eller ikke, eller om man kan si at han både eksisterer og ikke eksisterer etter døden, eller om det er slik at en som er kommet fram til sannheten verken eksisterer eller ikke eksisterer etter døden. Disse tingene har jeg ikke forklart. Og hvorfor har jeg ikke gjort det? Fordi disse forklaringene ikke fører til edlere livsførsel. De fører ikke til at man føler man har fått nok og ønsker fred, og heller ikke til innsikt, oppvåkning eller nibbana. Derfor har jeg ikke forklart noe om slike spørsmål. Page - 548

Men hva er det jeg har forklart, Målunkyaputta? Jeg har forklart om lidelsen, om årsaken til lidelsen, om slutten på lidelsen og om veien til å gjøre slutt på lidelsen. Dette har jeg forklart, Målurnikyaputta. Og hvorfor? Fordi det fører til det opphøyde liv, det fører til at man føler man har fått nok og ønsker fred, og det fører til innsikt, oppvåkning eller nibbana. Derfor har jeg forklart disse tingene.” Slik talte Mesteren, og Målurikyaputta gledet seg over Mesterens ord. Page - 549

64. Den store samtalen med Malurikyaputta

Mahåmaālurikyaputtasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapindikas park Jetalunden i Sāvatthi. Der henvendte han seg til munkene, og sa: *Munker!” *Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa: "Husker dere det som jeg har sagt om de fem bindingene som binder oss til denne bredden, munker?” Munken Mālunkyaputta svarte: *Ja, jeg husker det du har sagt om de fem bindingene som binder oss til denne bredden, Mester.” *Hva husker du jeg har sagt om dette, Mālurikyaputta?” *Jeg husker du har sagt at personlighetsteorier, ubesluttksomhet, avhengighet av ritualer og seremonier, sansebegjær og hat er de fem bindingene som binder oss til denne bredden.” *Men husker du hvem jeg har undervist om de fem bindingene som binder oss til denne bredden, Mālunkyaputta? Kan det ikke tenkes at omvandrende asketer som tilhører andre skoler, vil prøve å gjendrive dette ved å bruke lignelsen om spedbarnet? For hvis et lite spedbarn som ligger på ryggen, ikke danner seg forestillinger om sin egen personlighet, hvor skulle da personlighetsteorier komme fra? Personlighetsteorier må altså ligge latent i oss. Og hvis et lite spedbarn som ligger på ryggen, ikke danner seg forestillinger om ting, hvor skulle så ubesluttksomhet om tingene komme fra? Ubesluttksomhet må altså ligge latent i oss. Hvis et lite spedbarn som ligger på ryggen, ikke danner seg forestillinger om regler, hvor skulle da avhengighet av ritualer og seremonier komme fra? Avhengighet av ritualer og seremonier må altså ligge latent i oss. Hvis et lite spedbarn som ligger på ryggen, ikke føler sansebegjær, hvor skulle da

Page - 550

sansebegjæret komme fra? Sansebegjær må altså ligge latent i oss. Og hvis et lite spedbarn som ligger på ryggen, ikke føler hat, hvor skulle da hatet komme fra? Hat må altså ligge latent i oss. Kan det ikke tenkes at omvandrende asketer som tilhører andre skoler, vil prøve å gjendrive dette ved å bruke lignelsen om spedbarnet?” Da Mesteren hadde sagt dette, sa Ånanda: *Dette er en bra anledning for å forklare de fem bindingene som binder oss til denne bredden, Mester. Munkene vil lytte og huske det du sier.” *Så hør godt etter, Ananda, og legg merke til det jeg sier!” *Ja vel, Mester,” svarte Ånanda. Mesteren sa: *Et vanlig menneske, Ånanda, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydets lære, har et sinn som er besatt av personlighetsteorier og vet ikke hvordan han kan bli fri fra dem. Når personlighetsteoriene blir sterke og ikke blir fordrevet, binder de ham til denne bredden. Han lever med ubesluttksomhet i sinnet og vet ikke hvordan han kan bli fri fra den. Når ubesluttksomheten blir sterk og ikke blir fordrevet, binder den ham til denne bredden. Han har et sinn som er avhengig av ritualer og seremonier og vet ikke hvordan han kan bli fri fra dem. Når avhengigheten av ritualer og seremonier blir sterk og ikke blir fordrevet, binder den ham til denne bredden. Han har et sinn som er preget av sansebegjær og vet ikke hvordan han kan bli fri fra det. Når sansebegjæret blir sterkt og ikke blir fordrevet, binder det ham til denne bredden. Han har et sinn som er preget av hat og vet ikke hvordan han kan bli fri fra det. Når hatet blir sterkt og ikke blir fordrevet, binder det ham til denne bredden. En som har fått opplæring, derimot, en som er elev av de edle, som har møtt edle personer, som har god kjennskap til de opphøyd personers lære, som er vel bevandret i de opphøyd personers lære, har et sinn som ikke er besatt av personlighetsteorier, og han vet hvordan han kan bli fri fra dem. Han kvitter seg med både personlighetsteoriene og de latente tendensene bak dem. Han har et sinn som ikke preges av ubesluttksomhet, og han vet hvordan han kan bli fri fra den. Han kvitter seg med både ubesluttksomheten

Page - 551

og de latente tendensene bak den. Han har et sinn som ikke er avhengig av ritualer og seremonier, og han vet hvordan han kan bli fri fra dem. Han kvitter seg med både avhengigheten av ritualer og seremonier og de latente tendensene bak dem. Han har et sinn som ikke er preget av sansebegjær, og han vet hvordan han kan bli fri fra det. Han kvitter seg med både sansebegjæret og de latente tendensene bak det. Han har et sinn som ikke er preget av hat, og han vet hvordan han kan bli fri fra det. Han kvitter seg med både hatet og de latente tendensene bak det. Det er umulig å erkjenne, se og fri seg fra de fem bindingene som binder oss til denne bredden hvis man ikke praktiserer den metoden som er nødvendig for å gjøre dette, Ånanda. Akkurat som det er umulig å komme til kjerneveden i et stort tre hvis man ikke først hogger bort barken og ytterveden, så er det umulig å erkjenne, se og fri seg fra de fem bindingene som binder oss til denne bredden hvis man ikke praktiserer den metoden som er nødvendig for å gjøre dette. Men det er fullt mulig å erkjenne, se og fri seg fra de fem bindingene som binder oss til denne bredden hvis man praktiserer den metoden som er nødvendig for å gjøre dette, Ånanda. Akkurat som det er fullt mulig å komme til kjerneveden i et stort tre hvis man først hogger bort barken og ytterveden, så er det fullt mulig å erkjenne, se og fri seg fra de fem bindingene som binder oss til denne bredden hvis man praktiserer den metoden som er nødvendig for å gjøre dette. Tenk deg at Ganges har stor vannføring, så kråka kunne stå rett på bredden og dyppe nebbet sitt, Ananda. Så kommer en svak mann ned til bredden og vil svømme over elven. Men han ville ikke klare å krysse strømmen med den styrken han har i armene sine og komme trygt over til den andre siden. Slik er det også med den som ikke blir begeistret og glad når han hører undervisning i hvordan personlighetsteoriene kan ta slutt, og som ikke praktiserer det han hører og når fram til frigjøring. Han er akkurat som denne svake mannen. Men tenk deg så at Ganges har stor vannføring, så kråka kunne stå rett på bredden og dyppe nebbet sitt, Ananda. Så kommer en sterk mann ned til bredden og vil svømme over elven. Han kommer til å klare å krysse strømmen med den styrken han har i armene sine og komme trygt over til den andre siden. Slik er det også med den som blir

begeistret og glad når han hører undervisning i hvordan personlighetsteoriene kan ta slutt, og som praktiserer det han hører og når fram til frigjøring. Han er akkurat som denne sterke mannen. Hvordan er så denne metoden, Ånanda? Hva er veien til å erkjenne, se og fri seg fra de fem bindingene som binder oss til denne bredden? Det er når en munk slipper taket i involveringer, frir seg fra usunne sinnstilstander, legger kroppens lyster til ro, isolerer seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Alt som der måtte finnes av former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet, betrakter han som forgjengelig, lidelse, sykdom, en byll, en torn, en pest og en plage, og han betrakter det som noe fremmed som ikke tilhører ham, som tomhet og som noe som ikke er hans eget. Han vender sinnet bort fra slike ting og retter det heller mot det elementet som ikke dør, idet han betrakter det som godt og herlig å la alle reaksjoner falle til ro, slippe taket i alle involveringer, å vende seg bort fra og avslutte alt begjær, og oppnå nibbana. Hvis han står fast på dette, klarer han å utslette sinnets forurensninger, og selv om han ikke oppnår å utslette sinnets forurensninger, så gir det ham inspirasjon og glede over læren, slik at han frir seg fra de fem bindingene som binder ham til denne bredden. Han blir gjenfødt spontant og oppnår nibbana der uten å vende tilbake fra den verdenen. Dette er metoden, Ånanda, dette er veien til å fri seg fra de fem bindingene som binder oss til denne bredden. Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der, Ananda. Alt som der måtte finnes av former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet, betrakter han som forgjengelig, lidelse, sykdom, en byll, en torn, en pest og en plage, og han betrakter det som noe fremmed som ikke tilhører ham, som tomhet og som noe som ikke er hans eget. Han vender sinnet bort fra slike ting og retter det heller mot det elementet som ikke dør, idet han betrakter det som godt og herlig å la alle reaksjoner falle til ro, slippe taket i alle involveringer, å vende seg bort fra og avslutte alt begjær, og oppnå nibbana. Hvis han står fast på dette, klarer han å

utslette sinnets forurensninger, og selv om han ikke oppnår å utslette sinnets forurensninger, så gir det ham inspirasjon og glede over læren, slik at han frir seg fra de fem bindingene som binder ham til denne bredden. Han blir gjenfødt spontant og oppnår nibbana der uten å vende tilbake fra den verdenen. Dette er metoden, Ånanda, dette er veien til å fri seg fra de fem bindingene som binder oss til denne bredden. Deretter søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!"* — og blir der, Ånanda. Alt som der måtte finnes av former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet, betrakter han som forgjengelig, lidelse, sykdom, en byll, en torn, en pest og en plage, og han betrakter det som noe fremmed som ikke tilhører ham, som tomhet og som noe som ikke er hans eget. Han vender sinnet bort fra slike ting og retter det heller mot det elementet som ikke dør, idet han betrakter det som godt og herlig å la alle reaksjoner falle til ro, slippe taket i alle involveringer, å vende seg bort fra og avslutte alt begjær, og oppnå nibbana. Hvis han står fast på dette, klarer han å utslette sinnets forurensninger, og selv om han ikke oppnår å utslette sinnets forurensninger, så gir det ham inspirasjon og glede over læren, slik at han frir seg fra de fem bindingene som binder ham til denne bredden. Han blir gjenfødt spontant og oppnår nibbana der uten å vende tilbake fra den verdenen. Dette er metoden, Ånanda, dette er veien til å fri seg fra de fem bindingene som binder oss til denne bredden. Deretter gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der, Ånanda. Alt som der måtte finnes av former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet, betrakter han som forgjengelig, lidelse, sykdom, en byll, en torn, en pest og en plage, og han betrakter det som noe fremmed som ikke tilhører ham, som tomhet og som noe som ikke er hans eget. Han vender sinnet bort fra slike ting og retter det heller mot det elementet som ikke dør, idet han betrakter det som godt og herlig å la alle reaksjoner falle til ro, slippe taket i alle involveringer, å vende seg bort fra og avslutte alt

begjær, og oppnå nibbana. Hvis han står fast på dette, klarer han å utslette sinnets forurensninger, og selv om han ikke oppnår å utslette sinnets forurensninger, så gir det ham inspirasjon og glede over læren, slik at han frir seg fra de fem bindingene som binder ham til denne bredden. Han blir gjenfødt spontant og oppnår nibbana der uten å vende tilbake fra den verdenen. Dette er metoden, Ånanda, dette er veien til å fri seg fra de fem bindingene som binder oss til denne bredden. Videre hever munken seg over enhver formbevissthet. Han føler ingen fysisk motstand, og reagerer ikke på sanseinntrykk. Han ser rommet som uendelig, og med dette går han inn på rommets uendelighet og blir der. Alt som der måtte finnes av former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet, betrakter han som forgjengelig, lidelse, sykdom, en byll, en torn, en pest og en plage, og han betrakter det som noe fremmed som ikke tilhører ham, som tomhet og som noe som ikke er hans eget. Han vender sinnet bort fra slike ting og retter det heller mot det elementet som ikke dør, idet han betrakter det som godt og herlig å la alle reaksjoner falle til ro, slippe taket i alle involveringer, å vende seg bort fra og avslutte alt begjær, og oppnå nibbana. Hvis han står fast på dette, klarer han å utslette sinnets forurensninger, og selv om han ikke oppnår å utslette sinnets forurensninger, så gir det ham inspirasjon og glede over læren, slik at han frir seg fra de fem bindingene som binder ham til denne bredden. Han blir gjenfødt spontant og oppnår nibbana der uten å vende tilbake fra den verdenen. Dette er metoden, Ånanda, dette er veien til å fri seg fra de fem bindingene som binder oss til denne bredden. Deretter hever han seg over rommets uendelighet. Han ser bevissthetsens uendelighet og blir der. Alt som der måtte finnes av former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet, betrakter han som forgjengelig, lidelse, sykdom, en byll, en torn, en pest og en plage, og han betrakter det som noe fremmed som ikke tilhører ham, som tomhet og som noe som ikke er hans eget. Han vender sinnet bort fra slike ting og retter det heller mot det elementet som ikke dør, idet han betrakter det som godt og herlig å la alle reaksjoner falle til ro, slippe taket i alle involveringer, å vende seg bort fra og avslutte alt begjær, og oppnå nibbana. Hvis han står fast på dette, klarer han å utslette sinnets forurensninger, og selv om han ikke oppnår å utslette sinnets

forurensninger, så gir det ham inspirasjon og Page - 555

glede over læren, slik at han frir seg fra de fem bindingene som binder ham til denne bredden. Han blir gjenfødt spontant og oppnår nibbana der uten å vende tilbake fra den verdenen. Dette er metoden, Ånanda, dette er veien til å fri seg fra de fem bindingene som binder oss til denne bredden. Deretter hever han seg over bevissthetens uendelighet. Han ser at det ikke er noe som eksisterer, og med dette går han inn på intethet og blir der. Deretter hever han seg over intethet, og går inn på den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst. Deretter hever han seg over den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst, og bringer alle sanseinntrykk og begreper til opphør, slik at han med visdom ser at alle hans mentale forurensninger blir utslettet. Alt som der måtte finnes av former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og skjelnende bevissthet, betrakter han som forgjengelig, lidelse, sykdom, en byll, en torn, en pest og en plage, og han betrakter det som noe fremmed som ikke tilhører ham, som tomhet og som noe som ikke er hans eget. Han vender sinnet bort fra slike ting og retter det heller mot det elementet som ikke dør, idet han betrakter det som godt og herlig å la alle reaksjoner falle til ro, slippe taket i alle involveringer, å vende seg bort fra og avslutte alt begjær, og oppnå nibbana. Hvis han står fast på dette, klarer han å utslette sinnets forurensninger, og selv om han ikke oppnår å utslette sinnets forurensninger, så gir det ham inspirasjon og glede over læren, slik at han frir seg fra de fem bindingene som binder ham til denne bredden. Han blir gjenfødt spontant og oppnår nibbana der uten å vende tilbake fra den verdenen. Dette er metoden, Ånanda, dette er veien til å fri seg fra de fem bindingene som binder oss til denne bredden." "Hvis dette er veien og metoden til å fri seg fra de fem bindingene som binder oss til denne bredden, Mester, hvordan kan det da ha seg at noen munker oppnår frigjøring gjennom meditasjon og andre oppnår frigjøring gjennom visdom?" "Det er fordi folk har forskjellige evner, Ånanda." Slik talte Mesteren, og Ananda gledet seg over Mesterens ord. Page - 556

65. Samtalen med Bhaddāli Bhaddālisutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapindikas park Jetalunden i Sāvatthi. Der henvendte han seg til munkene, og sa: *Munker!” *Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa: *Jeg spiser bare én gang om dagen, munker. Det gjør at jeg holder meg frisk, sunn, lett og sterk og har det bra. Spis bare én gang om dagen dere også, munker. Da vil dere holde dere friske, sunne, lette og sterke og ha det bra.” Da grep munken Bhaddāli ordet og sa: *Jeg klarer ikke å spise bare én gang om dagen, Mester. Hvis jeg prøver på det, blir jeg bare urolig og bekymret.” *Da kan du jo spise en del av maten der hvor du er invitert, Bhaddāli, og ta med deg resten og spise den et annet sted. Da skulle du få tilstrekkelig med næring.” *Nei, jeg klarer ikke å spise på den måten, Mester. Hvis jeg prøver på det, blir jeg bare urolig og bekymret.” På den måten erklærte Bhaddāli at han ikke klarte å påta seg den treningsregelen som Mesteren ga og som resten av munkefellesskapet påtok seg. Og de følgende tre månedene så han ikke Mesteren, siden han ikke fulgte alle treningsreglene. På den tiden var mange munker opptatt med å lage en kappe til Mesteren, og de visste at når kappen var ferdig, ville Mesteren gi seg på vandring i tre måneder. Bhaddāli gikk bort og hilste høflig på disse munkene og satte seg ned sammen med dem. Munkene sa: *Vi holder på med å lage en kappe til Mesteren, og når den er ferdig, kommer han til å gi seg på vandring i tre måneder. Tenk nå godt over hva du gjør feil, så du ikke kommer til å angre på det siden.” Page - 557

*Ja, det er sant, mine venner,” svarte Bhaddali. Så gikk han bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Deretter sa han: *Jeg har handlet feil, Mester. Jeg var så dum og uvettig at jeg begikk en overtredelse som har vært til skade for meg. Tilgi meg, Mester, så skal jeg sørge for at det ikke gjentar seg.”

*Ja, det er sant at du har handlet feil, Bhaddali. Du var sannelig så dum og uvettig at du begikk en overtredelse som har vært til skade for deg, da du sa at du ikke klarte å påta deg den treningsregelen jeg ga, og som resten av munkefellesskapet påtok seg. Det virket som om du ved den anledningen ikke helt var klar over at jeg holder til i Savatthi og vet at du ikke følger alle treningsreglene for munkefellesskapet. Dette forsto du ikke helt, Bhaddali. Du forsto heller ikke at mange munker og nonner var samlet i Savatthi under regntiden, og at disse også fikk vite at du ikke følger alle treningsreglene for munkefellesskapet. Dette forsto du ikke helt, Bhaddali. Du forsto heller ikke helt at det bor mange mannlige og kvinnelige legtilhengere i Savatthi, og at disse også fikk vite at du ikke følger alle treningsreglene for munkefellesskapet. Dette forsto du ikke helt, Bhaddali. Du forsto heller ikke helt at mange asketer og brahmaner som følger andre lærere, er samlet i Savatthi under regntiden, og at disse også fikk vite at en av Gotamas elever, munken Bhaddali, ikke følger alle treningsreglene for munkefellesskapet. Dette forsto du heller ikke helt, Bhaddali.”

*Jeg har handlet feil, Mester. Jeg var så dum og uvettig at jeg begikk en overtredelse som har vært til skade for meg. Tilgi meg, Mester, så skal jeg sørge for at det ikke gjentar seg.”

*Ja, det er sant at du har handlet feil, Bhaddali. Du var sannelig så dum og uvettig at du begikk en overtredelse som har vært til skade for deg, da du sa at du ikke klarte å påta deg den treningsregelen jeg ga, og som resten av munkefellesskapet påtok seg. Hva mener du om dette, Bhaddali: Hvis jeg ba en munk som har funnet frigjøring på begge måter, om å være en bro for meg så jeg kunne komme over gjørmene, ville han da bare krysse gjørmene selv, vri seg unna eller svare nei?”

Page - 558

*Nei, Mester.” *Hva mener du om dette, Bhaddali: Hvis jeg ba en munk som har funnet frigjøring gjennom visdom, om å være en bro for meg så jeg kunne komme over gjørmene, ville han da bare krysse gjørmene selv, vri seg unna eller svare nei?” *Nei, Mester.”

*Hva mener du om dette, Bhaddali: Hvis jeg ba en munk som har observert kroppen, om å være en bro for meg så jeg kunne komme over gjørmene, ville han da bare krysse gjørmene selv, vri seg unna eller svare nei?” *Nei, Mester.”

*Hva mener du om dette, Bhaddali: Hvis jeg ba en munk som har funnet frigjøring gjennom tillit, om å være en bro for meg så jeg kunne komme over gjørmene, ville han da bare krysse gjørmene selv, vri seg unna eller svare nei?” *Nei, Mester.”

*Hva mener du om dette, Bhaddali: Hvis jeg ba en munk som følger læren, om å være en bro for meg så jeg kunne komme over gjørmene, ville han da bare krysse gjørmene selv, vri seg unna eller svare nei?” *Nei, Mester.”

*Hva mener du om dette, Bhaddali: Hvis jeg ba en munk som praktiserer ut fra tillit, om å være en bro for meg så jeg kunne komme over gjørmene, ville han da bare krysse gjørmene selv, vri seg unna eller svare nei?” *Nei, Mester.”

«Så hvordan er det, Bhaddali, var du ved den anledningen en som har funnet frigjøring på begge måter, en som har funnet frigjøring gjennom visdom, en som har observert kroppen, en som har nådd fram til rett syn, en som har funnet frigjøring gjennom tillit, en som følger læren eller en som praktiserer ut fra tillit?” *Nei, Mester.” Page - 559

*Var du ikke da tom og innholdsløs overtredet, Bhaddali?”

*Jo, Mester, jeg har handlet feil. Jeg var så dum og uvettig at jeg begikk en overtredelse som har vært til skade for meg, da jeg sa at jeg ikke klarte å påta deg den treningsregelen jeg ga, og som resten av munkefellesskapet påtok seg. Tilgi meg, Mester, så skal jeg sørge for at det ikke gjentar seg.” *Ja, det er sant at du har handlet feil, Bhaddali. Du var sannelig så dum og uvettig at du begikk en overtredelse som har vært til skade for deg, da du sa at du ikke klarte å påta deg den treningsregelen jeg ga, og som resten av munkefellesskapet påtok seg. Men ettersom du ser feilen din som det den er, Bhaddali og bekjenner den som rett er, skal vi gi deg tilgivelse. For slik er det i den edles disiplin, at den som ser sin feil som det den er, og bekjenner den som rett er, han bedrer seg også for framtiden. Sett at en munk ikke følger alle treningsreglene for munkefellesskapet, Bhaddali. Han tenker som så: *'Nå vil jeg finne et sted der jeg kan være for meg selv i skogen, under et tre, på en ås, 1 ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte. Det skal jeg oppnå en overmenneskelig tilstand med slik spesiell og kunnskap og innsikt som de edle oppnår.” Så finner han seg et sted der han kan være for seg selv i skogen, under et tre, på en ås, i ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte. Men mens han lever slik, blir han kritisert av sin lærer. Forstandige medvandrere gransker ham og kritiserer ham, gudene kritiserer ham, og han kritiserer seg selv, slik at han ikke oppnår en overmenneskelig tilstand med slik spesiell og kunnskap og innsikt som de edle oppnår. Og hvorfor? Jo, fordi han ikke følger alle treningsreglene for munkefellesskapet, Bhaddali. Sett at en annen munk følger alle treningsreglene for munkefellesskapet, Bhaddali. Han tenker som så: *'Nå vil jeg finne et sted der jeg kan være for meg selv i skogen, under et tre, på en ås, 1 ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte. Det skal jeg oppnå en overmenneskelig tilstand med slik spesiell og kunnskap og innsikt som de edle oppnår.” Så finner han seg et sted der han kan være for seg selv i skogen, under et tre, på en ås, i ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte. Page - 560

Men mens han lever slik, blir han ikke kritisert av sin lærer. Forstandige medvandrere gransker ham og kritiserer ham ikke, gudene kritiserer ham ikke, og han kritiserer ikke seg selv, og da oppnår han en overmenneskelig tilstand med slik spesiell og kunnskap og innsikt som de edle oppnår. Han isolerer seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Og hvorfor? Slik er det for den som følger alle treningsreglene for munkefellesskapet, Bhaddali. Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Og hvorfor? Slik er det for den som følger alle treningsreglene for munkefellesskapet, Bhaddali. Deretter søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet !* — og blir der. Og hvorfor? Slik er det for den som følger alle treningsreglene for munkefellesskapet, Bhaddali. Deretter gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslukevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Og hvorfor? Slik er det for den som følger alle treningsreglene for munkefellesskapet, Bhaddaali. Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, retter han sinnet mot tidligere oppholdssteder. Således husker han en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og han kan til og med huske at universet har utvidet seg og trukket seg sammen en gang, to ganger, ja, opp til ti slike verdenssykluser. Og han husker følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble

gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det,” — og han husker like mange detaljer her — *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her.” Slik husker han mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk, og dette ser han slik det virkelig er. Og hvorfor? Slik er det for den som følger alle treningsreglene for munkefellesskapet, Bhaddali. Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, betrakter han hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: 'Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet, lidelse og pinefulle tilstander. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår og lykkelige tilstander.” Slik ser han med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger, og dette ser han slik det virkelig er. Og hvorfor? Slik er det for den som følger alle treningsreglene for munkefellesskapet, Bhaddali. Og når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, — så anvender han dette sinnet og retter det mot kunnskapen om hvordan sinnets forurensninger kan utslettes. Han merker seg det som det er: Dette er lidelse. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphav. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphør. Han merker seg det som det er: Dette er veien til lidelsens opphør. Han merker seg det som det er: Dette er sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er årsaken til sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er slutten på sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er veien til å gjøre slutt på sinnets forurensninger. Page - 562

Når han vet og ser dette, blir sinnet hans befridd fra forurensninger i sinnet knyttet til sanselige nytelser, fra forurensninger i sinnet knyttet til forventningsmønstre og fra forurensninger i sinnet knyttet til uvitenhet. Han er fri, og vet at han er fri. Og han vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Og hvorfor? Slik er det for den som følger alle treningsreglene for munkefellesskapet, Bhaddali.” Da Bhaddali hørte dette, sa han: *Men hva er grunnen, Mester, hva er årsaken til at det så raskt reises sak mot noen munk her, men ikke mot andre?” *Du kan jo tenke deg en munk som ofte begår feil og overtredelser, Bhaddali. Når han blir tilsnakket om dette, vrir han seg unna og begynner å snakke om noe annet. Han blir sint og ergerlig, han oppfører seg ikke noe bedre, legger seg ikke flat og prøver ikke å forbedre seg, og han spør ikke om hva han kan gjøre for å blidgjøre munkefellesskapet. De andre munkene ser dette, og de blir enige om å granske ham, slik at saken ikke skal bli lagt død med det samme. Men så kan du tenke deg en annen munk som ofte begår feil og overtredelser, Bhaddali. Når han blir tilsnakket om dette, vrir han seg ikke unna og begynner ikke å snakke om noe annet. Han blir verken sint eller ergerlig, han oppfører seg heller bedre, legger seg flat og prøver å forbedre seg, og han spør hva han kan gjøre for å blidgjøre munkefellesskapet. De andre munkene ser dette, og de blir enige om å granske ham, slik at saken kan bli lagt død så snart som mulig. Tenk deg videre en munk som ikke pleier å begå overtredelser, men som kommer til å begå en feil uten at han ville det. Når han blir tilsnakket om dette, vrir han seg unna og begynner å snakke om noe annet. Han blir sint og ergerlig, han oppfører seg ikke noe bedre, legger seg ikke flat og prøver ikke å forbedre seg, og han spør ikke om hva han kan gjøre for å blidgjøre munkefellesskapet. De andre munkene ser dette, og de blir enige om å granske ham, slik at saken ikke skal bli lagt død med det samme. Tenk deg så en annen munk som ikke pleier å begå overtredelser, men som kommer til å begå en feil uten at han ville det. Når han blir tilsnakket om dette, vrir han

seg ikke unna og begynner ikke å snakke om noe annet. Han blir verken sint eller ergerlig, han oppfører seg heller bedre, legger seg flat og prøver å forbedre seg, og han spør hva han kan gjøre for å blidgjøre munkefellesskapet. De andre munkene ser dette, og de blir enige om å granske ham, slik at saken kan bli lagt død så snart som mulig. Så kan du tenke deg en munk som praktiserer ut fra en smule tillit og fortrøstning. Da tenker de andre munkene som så at hvis de reiser sak mot ham, så kan han komme til å miste den smulen av tillit og fortrøstning som han har. Det er som når venner og slektninger har ekstra omsorg for en mann som bare har synet på ett øye, så han ikke skal miste det lille han har igjen av synsevne. Derfor vil ikke de andre munkene reise sak mot ham, for at han ikke skal komme til å miste den smulen av tillit og fortrøstning som han har. Dette er grunnen, Bhaddali, dette er årsaken til at det så raskt reises sak mot noen munk her, men ikke mot andre.” *Men hva er grunnen, Mester, hva er årsaken til at det tidligere var færre treningsregler, men flere munk med dyp kunnskap? Og hva er grunnen, hva er årsaken til at det nå er flere treningsregler, men færre munk med dyp kunnskap?” "Grunnen er at når det går tilbake med menneskene og den sanne lære forsvinner, da finnes det mange treningsregler og færre munk med dyp kunnskap. Læremesteren foreskriver ikke en treningsregel før det forekommer hendelser i munkefellesskapet som skyldes forurensninger i sinnet. Først når det forekommer hendelser som skyldes forurensninger i sinnet, foreskriver læremesteren en treningsregel for å avverge slike forurensninger i sinnet. Det er visse forurensninger i sinnet som ikke opptrer før munkefellesskapet er blitt stort og mektig, Bhaddaali. Først når munkefellesskapet er blitt stort og mektig, opptrer disse forurensningene i sinnet. Da foreskriver læremesteren en treningsregel for å avverge slike forurensninger i sinnet. Det er visse forurensninger i sinnet som ikke opptrer før munkefellesskapet har fått store rikdommer, høy anseelse, stor lærdom og høy ansiennitet, Bhaddali. Først når munkefellesskapet har fått store rikdommer, høy anseelse, stor lærdom og høy ansiennitet, opptrer disse forurensningene i sinnet. Da foreskriver læremesteren en treningsregel for å avverge slike forurensninger i sinnet. Page - 564

Dere var ikke så mange den gangen da jeg underviste dere med å fortelle lignelsen om fullblodshesten, Bhaddåli. Kan du huske det?" *Nei, Mester, det husker jeg ikke." *Hva mener du grunnen til det kan være, Bhaddåli?" "Det er kanskje fordi jeg i lang tid ikke har fulgt alle treningsreglene for munkefellesskapet, Mester." *Det er ikke den eneste grunnen, Bhaddaåli. Jeg har lenge forstått hvordan du tenker, og jeg har forstått at denne tåpelige personen ikke hører ordentlig etter når jeg gir undervisning. Han lytter ikke oppmerksomt, tenker ikke grundig over det jeg sier og følger ikke godt med. Men nå skal jeg gi deg undervisning i læren og fortelle deg lignelsen om fullblodshesten. Så hør godt etter, Bhaddåli, og legg merke til det jeg sier!" *Ja vel, Mester," svarte Bhaddali. Mesteren sa: "Tenk deg at en dyktig hestetemmer har fått en fullblods unghest. Det første den må lære, er å ha bittet i munnen. Mens den venner seg til dette, roer den seg ned og slutter å springe, sprette og bykse omkring slik den gjorde før. Når hestetemmeren ser at den faller til ro, legger han på seletøyet. Mens hesten venner seg til dette, roer den seg ned og slutter å springe, sprette og bykse omkring slik den gjorde før. Når hestetemmeren ser at den faller til ro, trener han den til å skritte, gå i sirkel, stå rolig, trave og galoppere, slik at den oppnår en slik hastighet og lydighet som kongen setter pris på. Alt dette er nytt for hesten, men den lærer og venner seg til det. Når hestetemmeren ser at den faller til ro, tørker og strigler han den. På den måten får hesten ti egenskaper som gjør den verdig å føres fram for en konge. Og hvis en munk har ti gode egenskaper, fortjener han å få mat, fortjener han å bli invitert, og han fortjener gaver og respekt. Da blir han den beste åkeren vanlige mennesker kan så sine gode gjerninger i. Og hvilke ti egenskaper er det? Det er når munken har rett syn som en fullært, rett hensikt som en fullært, rett tale som en fullært, rett handling som en fullært, rett levevei som en fullært, rett bestrebelse som en fullært, rett oppmerksomhet som en fullært og rett konsentrasjon som en fullært. En som har

Page - 565

disse munk har ti gode egenskapene, fortjener å få mat, han fortjener å bli invitert, og han fortjener gaver og respekt. Da blir han den beste åkeren vanlige mennesker kan så sine gode gjerninger i.” Slik talte Mesteren, og Bhaddali gledet seg over Mesterens ord. Page - 566

66. Lignelsen om vaktelen Latukikopamasutta Slik har jeg hørt det: En gang da var Mesteren i Arguttarāpa, holdt han til byen Āpana. Tidlig en morgen kledde han på seg, tok kappe og bolle og gikk til byen for å motta matgaver. Etter at han hadde fått mat og var ferdig med å spise, gikk han til Storskogen for å tilbringe dagen der, og han satte seg ved foten av et tre. Det samme gjorde munken Udāyi. Mens Udayi satt der alene og mediterte, tenkte han som så: *Mesteren har sannelig fjernet mye ubehag for oss og gitt oss mange gleder. Og han har fjernet mange usunne tendenser i oss og hjulpet oss i retning av det som er sunt og godt.” Da kvelden kom, reiste Udāyi seg fra meditasjonen, gikk bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han: *Mens jeg satt for meg selv, tenkte jeg som så, Mester. *Mesteren har sannelig fjernet mye ubehag for oss og gitt oss mange gleder. Og han har fjernet mange usunne tendenser i oss og hjulpet oss i retning av det som er sunt og godt.” Tidligere pleide vi å spise både om morgenen og om kvelden og i utide midt på dagen. Da sa du til munkene at vi skulle la være å spise i utide midt på dagen. Vi syntes at det var leit, for husherrer som støtter oss, gir oss så mye godt å spise midt på dagen — og det ville du vi skulle holde oss unna, det ville du vi skulle la være. Men de av oss som holder av deg, har tillit til deg og respekterer deg, og som også har selvrespekt, vi sluttet å spise i utide midt på dagen. Vi spiste bare om morgenen og om kvelden. Men så sa du til munkene at vi skulle la være å spise i utide om kvelden. Vi syntes at det var leit, siden du ba oss gi avkall på det beste av de to måltidene. Det var en gang en mann som fikk tak i noe god mat midt på dagen. Men han la den til side og sa at når kvelden kom, kunne de spise den i fellesskap, alle sammen. Matlaging skjer for det meste om kvelden, Mester, og ikke så mye om dagen. Men de av oss som holder av deg, har tillit til deg og respekterer deg, og som også har selvrespekt, vi sluttet å spise i utide

Page - 567

om kvelden. Når munkene tidligere gikk ut for å motta matgaver etter at det var blitt mørkt om kvelden, tråkket de ut i søledammer og falt i gjørmen. De snublet inn i tornekratt og snublet over kuer som lå og sov. De traff også unge menn som bedrev straffbare handlinger, og det hendte at kvinner innbød dem til handlinger som brøt med den sanne lære. En gang da jeg gikk matrunden etter at det var blitt mørkt, var det en kvinne som var ute og vasket noen kjeler, og i et lynglimt fikk hun øye på meg. Hun skvatt og ropte forskrekket: *Der kommer det en demon eller et spøkelse for å ta meg!” Jeg sa til henne at jeg verken var en demon eller et spøkelse, men en munk som var ute for å motta mat. "Lever ikke moren og faren din, da? Det var bedre om du fikk skåret opp vomma med en skarp slakterkniv, enn at du reker rundt i mørket for å fylle den opp!” Når jeg tenker på dette, Mester, sier jeg igjen til meg selv at Mesteren har sannelig fjernet mye ubehag for oss og gitt oss mange gleder. Og han har fjernet mange usunne tendenser i oss og hjulpet oss i retning av det som er sunt og godt.” *Men selv om jeg sier dere skal la være med det eller det, Udåyi, så er det likevel noen tåpelige personer som mener at jeg maser for mye om treningsregler og at jeg henger meg opp i ubetydelige bagateller. Derfor vil de ikke la være med det jeg sier de skal la være, men går rundt og er sure på meg og de munkene som gjerne vil trene. Dette utgjør en alvorlig hindring for dem, Udåyi. Det blir et sterkt, stramt og seigt bånd som ikke råtner bort av seg selv, som en stor tømmerstokk som sperrer veien for dem. Det er som om en liten vaktel skulle gå i en snare av slyngplanter, slik at den blir fanget og drept. Så sier kanskje noen at her sitter denne vaktelen fast i en snare av slyngplanter, slik at den blir fanget og drept. Men båndene er jo ikke sterke. De er svake og løse. Ville de ha rett i det, Udåyi?” *Nei, Mester. For vaktelen sitter fast i en snare av sterke, stramme og seige bånd som ikke råtner bort av seg selv, som en stor tømmerstokk som sperrer veien for den, slik at den blir fanget og drept.” Page - 568

*Nettopp, Udåyi. Og selv om jeg sier dere skal la være med det eller det, så er det likevel noen tåpelige personer som mener at jeg maser for mye om treningsregler og at Jeg henger meg opp i ubetydelige bagateller. Derfor vil de ikke la være med det jeg sier de skal la være, men går rundt og er sure på meg og de munkene som gjerne vil trene. Dette utgjør en alvorlig hindring for dem, Udåyi. Det blir et sterkt, stramt og seigt bånd som ikke råtner bort av seg selv, som en stor tømmerstokk som sperrer veien for dem. Når jeg sier dere skal la være med det eller det, er det noen som sier: "Hva? Sier Mesteren at vi skal holde oss unna en slik ubetydelig liten filleting? Sier han at vi skal la være med det?" Likevel lar de være med det uten å bli sure verken på meg eller på de munkene som gjerne vil trene. Så lever de ubekymret og fredelig av de gavene de mottar, like ubekymret som hjorten i villmarken. Derfor er ikke dette noen stor hindring for dem, Udaåyi. Det blir et svakt bånd som råtner bort av seg selv, et bånd uten noen styrke. Det er som om en av kongens store og edle stridsefanter skulle bli bundet med kraftige lærreimer. Den ville bare trenge å røre litt på seg for å bryte seg løs og går hvor den ville. Ville det da være riktig å si at denne elefanten var bundet med sterke, stramme og seige bånd som ikke råtner bort av seg selv, som en stor tømmerstokk som sperrer veien for den?" *Nei, Mester. De båndene denne elefanten ble bundet med, var ikke noen stor hindring for den. Det var svake bånd som råtner bort av seg selv, bånd uten noen styrke." *Nettopp, Udåyi. Og slik er det også når jeg sier dere skal la være med det eller det, og noen sier: "Hva? Sier Mesteren at vi skal holde oss unna en slik ubetydelig liten filleting? Sier han at vi skal la være med det?" Likevel lar de være med det uten å bli sure verken på meg eller på de munkene som gjerne vil trene. Så lever de ubekymret og fredelig av de gavene de mottar, like ubekymret som hjorten i villmarken. Derfor er ikke dette noen stor hindring for dem, Udaåyi. Det blir et svakt bånd som råtner bort av seg selv, et bånd uten noen styrke. Tenk deg en fattig og utarmet mann som bare har ei ussel, elendig og falleferdig hytte der kråkene flyr ut og inn som de vil, Udåyi. Der har han ei ussel og fattigslig

seng. Alt han eier av mat får plass i ei ussel krukke, og kona hans er heller ingen fryd for øyet. Så får han kanskje øye på en munk som har gått ut i skogen etter et bedre måltid, som har vasket hendene og føttene sine og sitter og mediterer i den svalende skyggen av et tre. Da tenker han som så: *Dette munkelivet er sannelig behagelig! Dette eneboerlivet er sannelig sunt! Kanskje jeg skulle rake av meg hår og skjegg, iføre meg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten?" Men han klarer ikke å gi slipp på den usle hytta si, og han klarer heller ikke å gi slipp på den fattigslige senga, krukka med mat og kona, til tross for at hun ikke er noen fryd for øyet. Derfor klarer han heller ikke å rake av seg hår og skjegg, iføre seg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten. Hvis nå noen skulle si følgende, Udåyi: *Denne mannen er bundet med svake bånd. Likevel klarer han ikke å gi slipp på den usle hytta si, og han klarer heller ikke å gi slipp på den fattigslige senga, krukka med mat og kona, til tross for at hun ikke er noen fryd for øyet. Derfor klarer han heller ikke å rake av seg hår og skjegg, iføre seg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten. Men det er ikke noen sterkt bånd som binder ham. Det er et svakt bånd som råtner bort av seg selv, et bånd uten noen styrke." Ville de da ha rett i det?" *Nei, Mester. Denne mannen klarer ikke å gi slipp på den usle hytta si, og han klarer heller ikke å gi slipp på den fattigslige senga, krukka med mat og kona, til tross for at hun ikke er noen fryd for øyet. Derfor klarer han heller ikke å rake av seg hår og skjegg, iføre seg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten. Han er bundet med sterke, stramme og seige bånd som ikke råtner bort av seg selv, som en stor tømmerstokk som sperrer veien for ham." *Nettopp, Udåyi. Og på samme måten er det noen tåpelige personer som mener at jeg maser for mye om treningsregler og at jeg henger meg opp i ubetydelige bagateller. Derfor vil de ikke la være med det jeg sier de skal la være, men går rundt og er sure på meg og de munkene som gjerne vil trene. Dette utgjør en alvorlig hindring for dem, Udaåyi. Det blir et sterkt, stramt og seigt bånd som ikke råtner bort av seg selv, som en stor tømmerstokk som sperrer veien for dem. Page - 570

Tenk deg så en velstående mann eller sønnen hans, Udåyi. Han eier store rikdommer, både av gull, korn, åkrer, klær, hustruer og tjenestefolk. Så får han kanskje øye på en munk som har gått ut i skogen etter et bedre måltid, som har vasket hendene og føttene sine og sitter og mediterer i den svalende skyggen av et tre. Da tenker han som så: *Dette munkelivet er sannelig behagelig! Dette eneboerlivet er sannelig sunt! Kanskje jeg skulle rake av meg hår og skjegg, iføre meg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten?” Han klarer å gi slipp på rikdommene sine, og han gir slipp på både gull, korn, åkrer, klær, hustruer og tjenestefolk. Deretter raker han av seg hår og skjegg, ifører seg den gule kappen, forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten. Hvis nå noen skulle si følgende, Udåyi: *Denne mannen var bundet med sterke bånd. Likevel klarte han å gi slipp på rikdommene sine, og han ga slipp på både gull, korn, åkrer, klær, hustruer og tjenestefolk. Deretter raket han av seg hår og skjegg, iførte seg den gule kappen, forlot hjemmet og gikk ut i hjemløsheten. Dette var sterke, stramme og seige bånd for ham som ikke råtner bort av seg selv, som en stor tømmerstokk som sperrer veien for ham.” Ville de da ha rett i det?” *Nei, Mester. Denne mannen klarte å gi slipp på rikdommene sine, og han ga slipp på både gull, korn, åkrer, klær, hustruer og tjenestefolk. Deretter raket han av seg hår og skjegg, iførte seg den gule kappen, forlot hjemmet og gikk ut i hjemløsheten. Han var ikke bundet av sterke bånd. Det var et svakt bånd som råtnet bort av seg selv, et bånd uten noen styrke.” *Nettopp, Udåyi. Og slik er det også når jeg sier dere skal la være med det eller det, og noen sier: "Hva? Sier Mesteren at vi skal holde oss unna en slik ubetydelig liten filleting? Sier han at vi skal la være med det?” Likevel lar de være med det uten å bli sure verken på meg eller på de munkene som gjerne vil trene. Så lever de ubekymret og fredelig av de gavene de mottar, like ubekymret som hjorten i villmarken. Derfor er ikke dette noen stor hindring for dem, Udaåyi. Det blir et svakt bånd som råtner bort av seg selv, et bånd uten noen styrke. Page - 571

Det finnes fire slags mennesker i verden, Udåyi. Hvilke fire? Den ene trener seg i å gi slipp på involveringene. Mens han trener seg i dette, dukker det opp tanker og minner om disse involveringene. Han gir etter for dem, slipper ikke taket i dem og driver dem ikke bort, gjør ikke slutt på dem og sletter dem ikke. En slik person vil jeg kalle bundet, og ikke ubundet, Udåyi. Og hvorfor det? Fordi jeg ser de forskjellige egenskapene som er spesifikke for denne personen. Den andre trener seg også i å gi slipp på involveringene. Mens han trener seg i dette, dukker det opp tanker og minner om disse involveringene. Han gir ikke etter for dem, slipper taket i dem, driver dem bort, gjør slutt på dem og sletter dem. En slik person vil jeg også kalle bundet, og ikke ubundet, Udåyi. Og hvorfor det? Fordi jeg ser de forskjellige egenskapene som er spesifikke for denne personen. Den tredje trener seg også i å gi slipp på involveringene. Mens han trener seg i dette, hender det av og til at oppmerksomheten hans glipper, og da dukker det opp tanker og minner om disse involveringene. Det tar sin tid før han får etablerer oppmerksomhet igjen, men da slipper han øyeblikkelig taket i involveringene, gir ikke etter for dem, driver dem bort, gjør slutt på dem og sletter dem. Det er som om en mann skulle la et par vandrdåper dryppe ned i en stekepanne som har stått og varmet seg hele dagen. Det tar sin tid før dråpene faller, Udåyi, men de forsvinner og fordamper på et øyeblikk. Slik er det også med den tredje personen som trener seg i å gi slipp på involveringene. Mens han trener seg i dette, hender det av og til at oppmerksomheten hans glipper, og da dukker det opp tanker og minner om disse involveringene. Det tar sin tid før han får etablere oppmerksomhet igjen, men da slipper han øyeblikkelig taket i involveringene, gir ikke etter for dem, driver dem bort, gjør slutt på dem og sletter dem. En slik person vil jeg også kalle bundet, og ikke ubundet, Udåyi. Og hvorfor det? Fordi jeg ser de forskjellige egenskapene som er spesifikke for denne personen. Den fjerde personen innser at involveringer er roten til lidelser. Når han har innsett dette, slipper han taket i involveringer, gjør ende på dem og blir fri. En slik person vil jeg også kalle bundet, og ikke ubundet, Udåyi. Og hvorfor det? Fordi jeg ser de forskjellige egenskapene som er spesifikke for denne personen. Dette er de fire slags

mennesker som finnes her i verden, Uday. Sansenytelser kan deles inn i fem kategorier. Hvilke fem? Tiltalende former som øyet kan se, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende; tiltalende lyder som øret kan høre ..., dufter som nesa kan kjenne ..., smaksinntrykk som tunga kan kjenne ..., og tiltalende berøringer som kroppen kan føle, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende — dette er de fem kategoriene av sansenytelser, Udāyi. De gledene og nytelsene som oppstår betinget av disse, kalles sansenytelser, en skitten, vulgær og uedel form for lykke som dere verken bør hengi dere til, utvikle eller dyrke. Jeg sier dere at dette er en lykke dere bør være redde for. Men en munk isolerer seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Deretter søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet !* — og blir der. Deretter gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Dette kalles lykken ved å gi avkall, lykken ved ensomhet, lykken ved indre fred og lykken ved full oppvåkning. Det er en lykke som dere bør hengi dere til, utvikle og dyrke. Jeg sier dere at dette er en lykke dere ikke trenger å være redde for. Men når en munk isolerer seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der, da vil jeg si at det er en ustabil tilstand. På hvilken måte er den ustabil? Det er fordi de innledende og fastholdende

Page - 573

tankene ikke blir stoppet. Derfor er den ustabil. Når han deretter lar innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der, da vil jeg si at det er en ustabil tilstand. På hvilken måte er den ustabil? Det er fordi glede og velvære ikke blir stoppet. Derfor er den ustabil. Når han deretter ikke lenger søker glede, men hviler i likevekt, og med oppmerksomhet og klar forståelse føler legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: *Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!" — og blir der, da vil jeg si at det er en ustabil tilstand. På hvilken måte er den ustabil? Det er fordi sinnslikevektens lykke ikke blir stoppet. Derfor er den ustabil. Når han deretter gir slipp på velvære og lidelse, legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der, da vil jeg si at det er en ustabil tilstand. Når en munk isolerer seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der, da vil jeg si at det er ikke nok. Slipp taket i dette og gå videre, sier jeg. Og hvordan går han videre? Når han deretter lar innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der, da går han videre. Men jeg sier at det er ikke nok. Slipp taket i dette og gå videre, sier jeg. Og hvordan går han videre? Når han deretter ikke lenger søker glede, men hviler i likevekt, og med oppmerksomhet og klar forståelse føler legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: *Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!" — og blir der, da går han videre. Men jeg sier at det er ikke nok. Slipp taket i dette og gå videre, sier jeg. Og hvordan går han videre? Når han deretter gir slipp på velvære og lidelse, legger tidligere gleder og sorger

Page - 574

bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der, da går han videre. Men jeg sier at det er ikke nok. Slipp taket i dette og gå videre, sier jeg. Og hvordan går han videre? Når munken videre hever seg over enhver formbevissthet. Han føler ingen fysisk motstand, og reagerer ikke på sanseinntrykk. Han ser rommet som uendelig, og med dette går han inn på rommets uendelighet og blir der. Da går han videre. Men jeg sier at det er ikke nok. Slipp taket i dette og gå videre, sier jeg. Og hvordan går han videre? Når munken videre hever seg over rommets uendelighet. Han ser bevisstheten som uendelig, og med dette går han inn på bevissthetens uendelighet og blir der. Da går han videre. Men jeg sier at det er ikke nok. Slipp taket i dette og gå videre, sier jeg. Og hvordan går han videre? Når munken videre hever seg over bevissthetens uendelighet. Han ser at det ikke er noe som eksisterer, og med dette går han inn på intethet og blir der. Da går han videre. Men jeg sier at det er ikke nok. Slipp taket i dette og gå videre, sier jeg. Og hvordan går han videre? Når munken videre hever seg over intethet, og går inn på den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst og blir der. Da går han videre. Men jeg sier at det er ikke nok. Slipp taket i dette og gå videre, sier jeg. Og hvordan går han videre? Når munken videre hever seg over den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst og bringer alle sanseinntrykk og begreper til opphør, da går han videre. Slik sier jeg han bør slippe taket i den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst. Kan du se noen stor eller liten hindring som jeg ikke har forklart hvordan du kan fjerne, Udāyi?” *Nei, Mester.” Slik talte Mesteren, og Udāyi gledet seg over Mesterens ord. Page - 575

67. Samtalen i Cātuma Cātumasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Cātuma, holdt han til i Ämalaki-lunden. Ved den anledningen var Sāriputta, Moggallāna og fem hundre andre munkere kommet til Cātuma for å møte Mesteren. Mens de nyankomne munkene ordnet seg med boliger og ryddet bort boller og kapper, snakket de med de munkene som var der fra før av, slik at det ble mye støy og spetakkel. Da henvendte Mesteren seg til Änanda og spurte: *Hva er dette for støy og spetakkel, Änanda? Det høres ut som en flokk fiskere som haler inn fangsten sin!”

*Sāriputta, Moggallāna og fem hundre andre munkere har kommet til Cātuma for å møte deg, Mester. Mens de nyankomne munkene ordner seg med boliger og rydder bort boller og kapper, snakker de med de munkene som er her fra før av, slik at det blir mye støy og spetakkel.” *Gå og si til disse munkene at Mesteren ber dem komme, Änanda.” *Ja vel, Mester,” svarte Ananda, og gjorde som Mesteren hadde bedt ham om. Da munkene fikk beskjeden, gikk de bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned. Mesteren sa: *Hva var det for støy og spetakkel, munkere? Det hørtes ut som en flokk fiskere som haler inn fangsten sin!” *Det er Sāriputta, Moggallāna og fem hundre andre munkere har kommet til Cātuma for å møte deg, Mester. Mens de nyankomne munkene ordnet seg med boliger og ryddet bort boller og kapper, snakket de med de munkene som er her fra før av, slik at det ble mye støy og spetakkel.” *Dere kan gå, munkere. Jeg viser dere bort. Dere skal ikke bo her i nærheten av meg!” Page - 576

*Ja vel, Mester,” svarte munkene. Så reiste de seg og tok høflig avskjed med Mesteren ved å gå medsols rundt ham. Deretter ryddet de boplassene sine, tok kappe og bolle og gikk. Akkurat da var sakyane i Cātuma samlet i bystyrehallen og behandlet en eller annen sak. De så at munkene nærmet seg, og gikk dem i møte og spurte: *Hvor skal dere, mine herrer?” *Vi er blitt vist bort av Mesteren.” "Sitt ned litt, mine herrer. Kanskje vi kan få i stand forlik mellom dere og Mesteren.” *Ja, min venn. Det skal vi gjøre,” svarte munkene. Så gikk sakyane bort til Mesteren. De hilste høflig på ham, satte seg ned hos ham og sa så: *Du bør være glad det er noen som vil være munk, Mester, og du bør ta imot dem med glede. Du bør hjelpe dem slik du har hjulpet dem før. Noen av munkene er nyordinerte og har ikke vært munk så lenge, slik at de ikke har så lang erfaring med læren og treningsdisiplinen, Mester. Hvis de ikke får treffe deg, kan det hende de utvikler seg feil og at det går galt med dem. Det er som når et lite frø ikke får vann. Da kan det hende at det utvikler seg feil og det går galt med det. Slik er det også med munk som er nyordinerte og ikke har vært munk så lenge, Mester, slik at de ikke har så lang erfaring med læren og treningsdisiplinen, Mester. Hvis de ikke får treffe deg, kan det hende de utvikler seg feil og at det går galt med dem. Eller det er som når en liten kalv ikke får være sammen med moren sin. Da kan det hende at den utvikler seg feil og at det går galt med den. Slik er det også med munk som er nyordinerte og ikke har vært munk så lenge, Mester, slik at de ikke har så lang erfaring med læren og treningsdisiplinen, Mester. Hvis de ikke får treffe deg, kan det hende de utvikler seg feil og at det går galt med dem. Så du bør være glad det er noen som vil være munk, Mester, og du bør ta imot dem med glede. Du bør hjelpe dem slik du har hjulpet dem før.” Brahma Sahampati forsto hva Mesteren tenkte, og like raskt som en kraftig mann strekker ut eller bøyer armen forsvant han fra Brahmas verden og kom til syne foran Mesteren. Brahma Sahampati ordnet kappen over den ene skulderen og bøyde seg

Page - 577

for Mesteren mens han løftet hendene med håndflatene mot hverandre. Så sa han: *Du bør være glad det er noen som vil være munk, Mester, og du bør ta imot dem med glede. Du bør hjelpe dem slik du har hjulpet dem før. Noen av munkene er nyordinerte og har ikke vært munk så lenge, slik at de ikke har så lang erfaring med læren og treningsdisiplinen, Mester. Hvis de ikke får treffe deg, kan det hende de utvikler seg feil og at det går galt med dem. Det er som når et lite frø ikke får vann. Da kan det hende at det utvikler seg feil og det går galt med det. Slik er det også med munk som er nyordinerte og ikke har vært munk så lenge, Mester, slik at de ikke har så lang erfaring med læren og treningsdisiplinen, Mester. Hvis de ikke får treffe deg, kan det hende de utvikler seg feil og at det går galt med dem. Eller det er som når en liten kalv ikke får være sammen med moren sin. Da kan det hende at den utvikler seg feil og at det går galt med den. Slik er det også med munk som er nyordinerte og ikke har vært munk så lenge, Mester, slik at de ikke har så lang erfaring med læren og treningsdisiplinen, Mester. Hvis de ikke får treffe deg, kan det hende de utvikler seg feil og at det går galt med dem. Så du bør være glad det er noen som vil være munk, Mester, og du bør ta imot dem med glede. Du bør hjelpe dem slik du har hjulpet dem før.” Slik klarte sakyane i Cātuma og Brahma Sahampati å få til et forlik mellom munkene og Mesteren ved hjelp av lignelsene om frøet og den lille kalven. Da sa Moggallāna til munkene: *Reis dere, mine venner, og ta kappe og bolle. Sakyane i Cātuma og Brahma Sahampati har fått til et forlik med Mesteren ved hjelp av lignelsene om frøet og den lille kalven.” *Ja vel, min venn,” svarte munkene. Så reiste de seg, tok kappe og bolle og gikk dit Mesteren var. De hilste høflig på ham og satte seg ned. Da de hadde satt seg, sa Mesteren til Sāriputta: *Hva tenkte du da jeg viste bort munkene, Sāriputta?” *Da tenkte jeg: Mesteren har vist bort munkene. Nå vil han trekke seg tilbake og glede seg over øyeblikket her og nå, uten å engasjere seg. Vi vil også trekke oss tilbake og glede oss over øyeblikket her og nå, uten å engasjere oss.” Page - 578

"Vent nå litt, Såriputta! Vent nå litt med å trekke deg tilbake! Men hva med deg, Moggallana? Hva tenkte du da jeg viste bort munkene?" *Da tenkte jeg: Mesteren har vist bort munkene. Nå vil han trekke seg tilbake og glede seg over øyeblikket her og nå, uten å engasjere seg. Så nå får Såriputta og jeg veilede munkene videre." "Godt sagt, Moggallåna! Enten skal jeg veilede munkene videre, eller så skal Såriputta og Moggallåna gjøre det." Deretter vendte Mesteren seg mot munkene og sa: *Det er fire farer som truer den som går ut i vannet, munk. Hvilke fire? Det er farlige bølger, farlige krokodiller, farlige strømvirvler og farlige haier. Dette er de fire farene som truer den som går ut i vannet. På samme måte er det fire farer som truer den som forlater hjemmet og går ut i hjemløshet i samsvar med denne læren og denne treningsdisiplinen. Hvilke fire? Det er farlige bølger, farlige krokodiller, farlige strømvirvler og farlige haier. Hva er så farlige bølger, munk? Sett at en mann forlater hjemmet ut fra tillit og går ut i hjemløsheten, og tenker som så: 'Jeg er offer for fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, plaget av sorger og lidelser. Men kanskje jeg kan gjøre slutt på alle disse lidelsene!' Etter at han har blitt ordinert som munk, rettleder de andre munkene ham og veileder ham i hvordan han skal gå, hvordan han skal komme, hvordan han skal se seg om, hvordan han skal bøye og strekke armene og hvordan han skal bære kappen sin. Da tenker han: *Da jeg fortsatt bodde hjemme, var det jeg som rettleidet og veiledet andre. Men her kommer disse munkene som kunne ha vært mine sønner og mine barnebarn, og mener at de kan rettlede og veilede meg!" Dermed forlater han treningen og faller tilbake til en lavere levemåte igjen. Dette kalles farlige bølger, munk, når han forlater treningen og faller tilbake til en lavere levemåte igjen. Her er bølger" et synonym for sinne og irritasjon. Hva er så farlige krokodiller, munk? Sett at en mann forlater hjemmet ut fra tillit og går ut i hjemløsheten, og tenker som så:

*Jeg er offer for fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, plaget av sorger og lidelser. Men kanskje jeg kan gjøre slutt på alle disse lidelsene!” Etter at han har blitt ordinert som munk, rettleder de andre munkene ham og veileder ham i hva han skal spise og hva han ikke skal spise, hvordan han skal spise og hvordan han ikke skal spise, når han skal spise og når han ikke skal spise, hva han skal drikke og hva han ikke skal drikke, når han skal drikke og når han ikke skal drikke, og han tenker: *Da jeg fortsatt bodde hjemme, spiste og drakk jeg det jeg ville og når jeg ville. Men når tillitsfulle borgere gir oss god mat og det ikke er den rette spisetiden for oss, så er det som om det blir satt lås på munnen min!” Dermed forlater han treningen og faller tilbake til en lavere levemåte igjen. Dette kalles farlige krokodiller, munker, når han forlater treningen og faller tilbake til en lavere levemåte igjen. Her er *krokodiller” et synonym for glupskhet. Hva er så farlige strømvirvler, munker? Sett at en mann forlater hjemmet ut fra tillit og går ut i hjemløsheten, og tenker som så: 'Jeg er offer for fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, plaget av sorger og lidelser. Men kanskje jeg kan gjøre slutt på alle disse lidelsene!’ Etter at han har blitt ordinert som munk, står han opp en morgen, tar kappe og bolle og går inn i byen eller landsbyen for å motta matgaver. Han passer ikke på hva han gjør, hva han ser og hva han sier, og han har ikke etablert oppmerksomhet og heller ikke styring med sanseorganene sine. Der får han se en borger eller sønnen hans som nyter livet gjennom alle fem sanser, og da tenker han: *Da jeg fortsatt bodde hjemme, kunne jeg også nyte livet gjennom alle fem sanser. Familien min er rik. Kanskje jeg heller skulle nyte denne rikdommen og i tillegg gjøre noen gode gjerninger?” Dermed forlater han treningen og faller tilbake til en lavere levemåte igjen. Dette kalles farlige strømvirvler, munker, når han forlater treningen og faller tilbake til en lavere levemåte igjen. Her er *strømvirvler” et synonym for de fem sansenyttelsene. Hva er så farlige haier, munker? Sett at en mann forlater hjemmet ut fra tillit og går ut i hjemløsheten, og tenker som så: 'Jeg er offer for fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, Page - 580

plaget av sorger og lidelser. Men kanskje jeg kan gjøre slutt på alle disse lidelsene!” Etter at han har blitt ordinert som munk, står han opp en morgen, tar kappe og bolle og går inn i byen eller landsbyen for å motta matgaver. Han passer ikke på hva han gjør, hva han ser og hva han sier, og han har ikke etablert oppmerksomhet og heller ikke styring med sanseorganene sine. Der får han se en lettkledd kvinne, og sinnet hans blir fylt med begjær. Dermed forlater han treningen og faller tilbake til en lavere levemåte igjen. Dette kalles farlige haier, munker, når han forlater treningen og faller tilbake til en lavere levemåte igjen. Her er *haier” et synonym for kvinner. Dette er de fire farene som truer den som forlater hjemmet og går ut i hjemløshet i samsvar med denne læren og denne treningsdisiplinen, munker.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 581

68. Samtalen i Nalakapåna om et godt liv Nalakapånasutta
Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Kosala, holdt han til
i Palåsa-lunden i Nalakapåna. På den tiden hadde mange velkjente
unge menn forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet i tillit til
Mesteren. Det var Anuruddha, Bhaddiya, Kimila, Bhagu, Kondafifia,
Revata, Ånanda og mange andre velkjente unge menn. En dag
Mesteren satt ute sammen med munkene, sa han til dem: *Jeg
håper at de som har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet i tillit
til meg, trives med treningen?" Da han hadde sagt dette, tiet
munkene. Igjen sa Mesteren: "Jeg håper at de som har forlatt
hjemmet og gått ut i hjemløshet i tillit til meg, trives med
treningen?" Igjen tiet munkene. Nok en gang sa Mesteren: *Jeg
håper at de som har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet i tillit
til meg, trives med treningen?" Og igjen tiet munkene. Da tenkte
Mesteren at han fikk stille mer direkte spørsmål. Så snudde han seg
til Anuruddha og spurte: "Trives du med treningen, Anuruddha?"
"Ja, det er sikkert og visst at jeg trives med treningen, Mester!" *Det
er bra, Anuruddha, det er virkelig bra! Det sømmer seg at dere unge
menn av god familie som har forlatt hjemmet og gått ut i
hjemløshet i tillit til meg, trives med treningen. Du har forlatt
hjemmet og gått ut i hjemløshet i din beste ungdom, i din beste
alder før håret ditt har begynt å gråne, i en alder da du fortsatt
kunne ha nytt alle sanselige gleder, Anuruddha. Og dette har du
ikke gjort fordi du er blitt presset av en Page - 582

konge, fordrevet av tyver eller av gjeld eller andre farer, og du har heller ikke forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet fordi du ikke hadde noe å leve av. Var det ikke heller slik at du forlot hjemmet og gikk ut i hjemløshet fordi du innså at du er offer for fødsel, alderdom, død, sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, plaget av sorger og lidelser, og fordi du hadde tillit til at du kanskje kan gjøre slutt på alle disse lidelsene?” *Jo, det stemmer, Mester.”

*Og hva skal en ung mann gjøre når han har gått ut fra hjemmet på denne måten, Anuruddha? Så lenge han ikke finner den lykke og glede som følger av å slippe taket i sanselige nytelser og usunne tanker, og heller ikke noe som er bedre enn dette, så blir sinnet hans hengende fast i grådighet, vold, sløvhet, treghet, uro, bekymringer, uvisshet, misnøye og handlingslammelse. Dette er tilfellet så lenge han ikke finner den lykke og glede som følger av å slippe taket i sanselige nytelser og usunne tanker, og heller ikke noe som er bedre enn dette. Men når han finner den lykke og glede som følger av å slippe taket i sanselige nytelser og usunne tanker, eller noe som er bedre enn dette, så blir sinnet hans ikke hengende fast i grådighet, vold, sløvhet, treghet, uro, bekymringer, uvisshet, misnøye eller handlingslammelse. Dette er tilfellet når han finner den lykke og glede som følger av å slippe taket i sanselige nytelser og usunne tanker, eller noe som er bedre enn dette. Hva tenker dere om meg, Anuruddha? Tenker dere at han som er kommet fram til sannheten, ikke har klart å kvitte seg med de forurensningene i sinnet som fører til ny tilblivelse, som skaper problemer og vonde resultater i form av tilblivelse, forfall og undergang, og at det er derfor jeg vurderer det slik at det er noe jeg praktiserer, noe jeg holder ut, noe jeg unngår og noe jeg driver bort?” *Nei, Mester. Vi tenker ikke at han som er kommet fram til sannheten, ikke har klart å kvitte seg med de forurensningene i sinnet som fører til ny tilblivelse, som skaper problemer og vonde resultater i form av tilblivelse, forfall og undergang, og at det er derfor han vurderer det slik at det er noe han praktiserer, noe han holder ut, noe han unngår og noe han driver bort. Vi tenker derimot at han som er kommet fram til sannheten, har klart å kvitte seg

med de forurensningene i sinnet som fører til ny tilblivelse, som skaper problemer og vonde resultater i form av tilblivelse, forfall og undergang, og at det er derfor han vurderer det slik at det er noe han praktiserer, noe han holder ut, noe han unngår og noe han driver bort.” *Det er bra, Anuruddha, det er virkelig bra! Han som er kommet fram til sannheten, har klart å kvitte seg med de forurensningene i sinnet som fører til ny tilblivelse, som skaper problemer og vonde resultater i form av tilblivelse, forfall og undergang. Han har skåret dem over og rykket dem opp med roten slik at de ikke kan dukke opp igjen eller oppstå igjen senere. Det er akkurat som en palme som ikke kan vokse mer når toppen blir skåret av, Anuruddha. På samme måten har han som er kommet fram til sannheten, klart å kvitte seg med de forurensningene i sinnet som fører til ny tilblivelse, som skaper problemer og vonde resultater i form av tilblivelse, forfall og undergang. Det er derfor han vurderer det slik at det er noe han praktiserer, noe han holder ut, noe han unngår og noe han driver bort. Hva mener du om dette, Anuruddha: Hva er grunnen til at han som er kommet fram til sannheten, forklarer at den eller den eleven som er død, er blitt gjenfødt der eller der, og at den eller den eleven som er død, er blitt gjenfødt der eller der?” *For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!” *Når han som er kommet fram til sannheten, forklarer at den eller den eleven som er død, er blitt gjenfødt der eller der, gjør han det ikke for å bedra folk og ikke for å prate folk etter munnen. Han gjør det heller ikke for å vinne heder, ære eller materielle fordeler, og heller ikke for å bli berømt. Det er nemlig noen sønner av god familie som får tillit, som lar seg inspirere og begeistre av slike historier. Når de hører dette, hjelper det dem å fokusere sinnet. Og det blir til langvarig nytte og glede for dem, Anuruddha. Sett nå at en munk får høre at den eller den munken er død, og at Mesteren har sagt at han hadde nådd fram til endelig erkjennelse. Og hvis han da har hørt eller selv har sett at denne munken hadde den eller den moral, den eller den karakter, visdom, levemåte eller frigjøring, så vil han fokusere sinnet på å oppnå samme tillit, moral, lærdom og visdom. På den måten får munken et godt liv, Anuruddha. Page - 584

Sett nå at en annen munk får høre at den eller den munken er død, og at Mesteren har sagt at han hadde fridd seg fra de fem bindingene som binder en til en lavere tilværelse, og at han kommer til å bli gjenfødt på et plan hvor han kommer til å oppnå det endelige nibbana, og ikke vende tilbake hit. Og hvis han da har hørt eller selv har sett at denne munken hadde den eller den moral, den eller den karakter, visdom, levemåte eller frigjøring, så vil han fokusere sinnet på å oppnå samme tillit, moral, lærdom og visdom. På den måten får munken et godt liv, Anuruddha. Sett nå at en annen munk får høre at den eller den munken er død, og at Mesteren har sagt at han hadde fridd seg fra tre bindinger og svekket begjær, hat og uvitenhet, og at han kommer til å vende tilbake til denne verden bare én gang og gjøre slutt på lidelsene her. Og hvis han da har hørt eller selv har sett at denne munken hadde den eller den moral, den eller den karakter, visdom, levemåte eller frigjøring, så vil han fokusere sinnet på å oppnå samme tillit, moral, lærdom og visdom. På den måten får munken et godt liv, Anuruddha. Sett nå at en annen munk får høre at den eller den munken er død, og at Mesteren har sagt at han hadde fridd seg fra tre bindinger, han har gått ut i strømmen og kan ikke falle tilbake, og han er på sikker vei mot full oppvåkning. Og hvis han da har hørt eller selv har sett at denne munken hadde den eller den moral, den eller den karakter, visdom, levemåte eller frigjøring, så vil han fokusere sinnet på å oppnå samme tillit, moral, lærdom og visdom. På den måten får munken et godt liv, Anuruddha. Sett nå at en nonne får høre at den eller den nonnen er død, og at Mesteren har sagt at hun hadde nådd fram til endelig erkjennelse. Og hvis hun da har hørt eller selv har sett at denne nonnen hadde den eller den moral, den eller den karakter, visdom, levemåte eller frigjøring, så vil hun fokusere sinnet på å oppnå samme tillit, moral, lærdom og visdom. På den måten får nonnen et godt liv, Anuruddha. Sett nå at en annen nonne får høre at den eller den nonnen er død, og at Mesteren har sagt at hun hadde fridd seg fra de fem bindingene som binder en til en lavere tilværelse, og at hun kommer til å bli gjenfødt på et plan hvor hun kommer til å oppnå det endelige nibbana, og ikke vende tilbake hit. Og hvis hun da har hørt eller selv har sett at denne nonnen hadde den eller den moral, den eller den karakter, visdom, levemåte eller frigjøring, så vil hun fokusere sinnet på å oppnå samme tillit, moral, lærdom og

visdom. På den måten får nonnen et godt liv, Anuruddha. Sett nå at en annen nonne får høre at den eller den nonnen er død, og at Mesteren har sagt at hun hadde fridd seg fra tre bindinger og svekket begjær, hat og uvitenhet, og at hun kommer til å vende tilbake til denne verden bare én gang og gjøre slutt på lidelsene her. Og hvis hun da har hørt eller selv har sett at denne nonnen hadde den eller den moral, den eller den karakter, visdom, levemåte eller frigjøring, så vil hun fokusere sinnet på å oppnå samme tillit, moral, lærdom og visdom. På den måten får nonnen et godt liv, Anuruddha. Sett nå at en annen nonne får høre at den eller den nonnen er død, og at Mesteren har sagt at hun hadde fridd seg fra tre bindinger, hun har gått ut i strømmen og kan ikke falle tilbake, og hun er på sikker vei mot full oppvåkning. Og hvis hun da har hørt eller selv har sett at denne nonnen hadde den eller den moral, den eller den karakter, visdom, levemåte eller frigjøring, så vil hun fokusere sinnet på å oppnå samme tillit, moral, lærdom og visdom. På den måten får nonnen et godt liv, Anuruddha. Sett nå at en legmann får høre at den eller den legmannen er død, og at Mesteren har sagt at han hadde fridd seg fra de fem bindingene som binder en til en lavere tilværelse, og at han kommer til å bli gjenfødt på et plan hvor han kommer til å oppnå det endelige nibbana, og ikke vende tilbake hit. Og hvis han da har hørt eller selv har sett at denne legmannen hadde den eller den moral, den eller den karakter, visdom, levemåte eller frigjøring, så vil han fokusere sinnet på å oppnå samme tillit, moral, lærdom og visdom. På den måten får legmannen et godt liv, Anuruddha. Sett nå at en annen legmann får høre at den eller den legmannen er død, og at Mesteren har sagt at han hadde fridd seg fra tre bindinger og svekket begjær, hat og uvitenhet, og at han kommer til å vende tilbake til denne verden bare én gang og gjøre slutt på lidelsene her. Og hvis han da har hørt eller selv har sett at denne legmannen hadde den eller den moral, den eller den karakter, visdom, levemåte eller frigjøring, så vil han fokusere sinnet på å oppnå samme tillit, moral, lærdom og visdom. På den måten får legmannen et godt liv, Anuruddha. Sett nå at en annen legmann får høre at den eller den legmannen er død, og at Mesteren har sagt at han hadde fridd seg fra tre bindinger, han har gått ut i strømmen og kan ikke falle tilbake, og han er på sikker vei mot full oppvåkning. Og hvis han da har

hørt eller selv har sett at denne legmannen hadde den eller den moral, den eller den karakter, visdom, levemåte eller frigjøring, så vil han fokusere sinnet på å oppnå samme tillit, moral, lærdom og visdom. På den måten får legmannen et godt liv, Anuruddha. Sett nå at en annen legkvinne får høre at den eller den legkvinnen er død, og at Mesteren har sagt at hun hadde fridd seg fra de fem bindingene som binder en til en lavere tilværelse, og at hun kommer til å bli gjenfødt på et plan hvor hun kommer til å oppnå det endelige nibbana, og ikke vende tilbake hit. Og hvis hun da har hørt eller selv har sett at denne legkvinnen hadde den eller den moral, den eller den karakter, visdom, levemåte eller frigjøring, så vil hun fokusere sinnet på å oppnå samme tillit, moral, lærdom og visdom. På den måten får legkvinnen et godt liv, Anuruddha. Sett nå at en annen legkvinne får høre at den eller den legkvinnen er død, og at Mesteren har sagt at hun hadde fridd seg fra tre bindinger og svekket begjær, hat og uvitenhet, og at hun kommer til å vende tilbake til denne verden bare én gang og gjøre slutt på lidelsene her. Og hvis hun da har hørt eller selv har sett at denne legkvinnen hadde den eller den moral, den eller den karakter, visdom, levemåte eller frigjøring, så vil hun fokusere sinnet på å oppnå samme tillit, moral, lærdom og visdom. På den måten får legkvinnen et godt liv, Anuruddha. Sett nå at en annen legkvinne får høre at den eller den legkvinnen er død, og at Mesteren har sagt at hun hadde fridd seg fra tre bindinger, hun har gått ut i strømmen og kan ikke falle tilbake, og hun er på sikker vei mot full oppvåkning. Og hvis hun da har hørt eller selv har sett at denne legkvinnen hadde den eller den moral, den eller den karakter, visdom, levemåte eller frigjøring, så vil hun fokusere sinnet på å oppnå samme tillit, moral, lærdom og visdom. På den måten får legkvinnen et godt liv, Anuruddha. Når han som er kommet fram til sannheten, forklarer at den eller den eleven som er død, er blitt gjenfødt der eller der, gjør han det ikke for å bedra folk og ikke for å prate folk etter munnen. Han gjør det heller ikke for å vinne heder, ære eller materielle fordeler, og heller ikke for å bli berømt. Det er nemlig noen sønner av god familie som får tillit, som lar seg inspirere og begeistre av slike historier. Når de hører dette, hjelper det dem å fokusere sinnet. Og det blir til langvarig nytte og glede for dem, Anuruddha.” Slik talte Mesteren, og Anuruddha gledet seg over Mesterens ord. Page - 587

69. Skogsmunken Gulissaåni Gulissånisutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg ved E Kornforingsplassen i Bambuslunden i Råjagaha. Da kom det en omvandrende skogsmunk ved navn Gulissani til munkeordenen i et eller annet ærend og slo seg ned hos dem for en tid. Såriputta tok opp dette besøket med de andre munkene og sa: *Når en skogsmunk kommer til en munkeorden og slår seg ned der for en tid, bør han være høflig og vise respekt overfor sine medpraktikanter. Hvis skogsmunken ikke er høflig og viser sine medpraktikanter respekt, kommer noen til å snakke om det og undres om denne skogsmunken kanskje har vært for mye alene ute i skogen, siden han ikke kan være høflig og vise respekt for sine medpraktikanter. Slik kommer de til å snakke. Derfor bør en skogsmunk være høflig og vise respekt overfor sine medpraktikanter. Når en skogsmunk kommer til en munkeorden og slår seg ned der for en tid, bør han tenke seg om før han velger seg en sitteplass, slik at han ikke tar plassen til eldre munk og heller ikke fortrenger yngre munk. Hvis skogsmunken ikke tenker seg om før han velger seg en sitteplass, kommer noen til å snakke om det og undres om denne skogsmunken kanskje har vært for mye alene ute i skogen, siden han ikke kan tenke seg om før han velger seg en sitteplass. Slik kommer de til å snakke. Derfor bør en skogsmunk tenke seg om før han velger seg en sitteplass. Når en skogsmunk kommer til en munkeorden og slår seg ned der for en tid, bør han kjenne vanlige regler for skikk og bruk. Hvis skogsmunken ikke kjenner vanlige regler for skikk og bruk, kommer noen til å snakke om det og undres om denne skogsmunken kanskje har vært for mye alene ute i skogen, siden han ikke kjenner vanlige regler for skikk og bruk. Slik kommer de til å snakke. Derfor bør skogsmunken kjenne vanlige regler for skikk og bruk. Når en skogsmunk kommer til en munkeorden og slår seg ned der for en tid, bør

Page - 588

han ikke gå for tidlig til landsbyen og heller ikke vende for sent tilbake. Hvis skogsmunken går for tidlig til landsbyen eller vender for sent tilbake, kommer noen til å snakke om det og undres om denne skogsmunken kanskje har vært for mye alene ute i skogen, siden han går for tidlig til landsbyen eller vender for sent tilbake. Slik kommer de til å snakke. Derfor bør ikke skogsmunken gå for tidlig til landsbyen og heller ikke vende for sent tilbake. Når en skogsmunk kommer til en munkeorden og slår seg ned der for en tid, bør han ikke besøke familier før et måltid eller etter et måltid. Hvis skogsmunken besøker familier før et måltid eller etter et måltid, kommer noen til å snakke om det og undres om denne skogsmunken kanskje har vært for mye alene ute i skogen, siden han besøker familier før et måltid eller etter et måltid. Slik kommer de til å snakke. Derfor bør ikke skogsmunken besøke familier før et måltid eller etter et måltid. Når en skogsmunk kommer til en munkeorden og slår seg ned der for en tid, bør han ikke være arrogant og sta. Hvis skogsmunken er arrogant og sta, kommer noen til å snakke om det og undres om denne skogsmunken kanskje har vært for mye alene ute i skogen, siden han er så arrogant og sta. Slik kommer de til å snakke. Derfor bør ikke skogsmunken være arrogant og sta. Når en skogsmunk kommer til en munkeorden og slår seg ned der for en tid, bør han ikke være pratesyk og skravlete. Hvis skogsmunken er pratesyk og skravlete, kommer noen til å snakke om det og undres om denne skogsmunken kanskje har vært for mye alene ute i skogen, siden han er så pratesyk og skravlete. Slik kommer de til å snakke. Derfor bør ikke skogsmunken være pratesyk og skravlete. Når en skogsmunk kommer til en munkeorden og slår seg ned der for en tid, bør han tale vennlig og oppføre seg som en god venn. Hvis skogsmunken fører uvennlig tale og oppfører seg uvennlig, kommer noen til å snakke om det og undres om denne skogsmunken kanskje har vært for mye alene ute i skogen, siden han fører uvennlig tale og oppfører seg så uvennlig. Slik kommer de til å snakke. Derfor bør skogsmunken tale vennlig og oppføre seg som en god venn. En skogsmunk bør vokte sanseportene sine. Hvis skogsmunken ikke vokter sanseportene sine, kommer noen til å snakke om det og undres om denne skogsmunken kanskje har vært for mye alene ute i skogen, siden han ikke vokter sanseportene sine. Page - 589

Slik kommer de til å snakke. Derfor bør skogsmunken vokte sanseportene sine. En skogsmunk bør spise med måte. Hvis skogsmunken ikke spiser med måte, kommer noen til å snakke om det og undres om denne skogsmunken kanskje har vært for mye alene ute i skogen, siden han ikke spiser med måte. Slik kommer de til å snakke. Derfor bør skogsmunken spise med måte. En skogsmunk bør passe på å holde seg våken. Hvis skogsmunken ikke passer på å holde seg våken, kommer noen til å snakke om det og undres om denne skogsmunken kanskje har vært for mye alene ute i skogen, siden han ikke passer på å holde seg våken. Slik kommer de til å snakke. Derfor bør skogsmunken passe på å holde seg våken. En skogsmunk bør være energisk. Hvis skogsmunken er lat, kommer noen til å snakke om det og undres om denne skogsmunken kanskje har vært for mye alene ute i skogen, siden han er så lat. Slik kommer de til å snakke. Derfor bør skogsmunken være energisk. En skogsmunk bør praktisere oppmerksomhet. Hvis skogsmunken ikke praktiserer oppmerksomhet, kommer noen til å snakke om det og undres om denne skogsmunken kanskje har vært for mye alene ute i skogen, siden han ikke praktiserer oppmerksomhet. Slik kommer de til å snakke. Derfor bør skogsmunken praktisere oppmerksomhet. En skogsmunk bør øve konsentrasjon. Hvis skogsmunken er ukonsentrert, kommer noen til å snakke om det og undres om denne skogsmunken kanskje har vært for mye alene ute i skogen, siden han er så ukonsentrert. Slik kommer de til å snakke. Derfor bør skogsmunken øve konsentrasjon. En skogsmunk bør utvikle visdom. Hvis skogsmunken mangler visdom, kommer noen til å snakke om det og undres om denne skogsmunken kanskje har vært for mye alene ute i skogen, siden han mangler visdom. Slik kommer de til å snakke. Derfor bør skogsmunken utvikle visdom. En skogsmunk bør studere de viktigste delene av læren og disiplinen. For det hender jo at noen stiller skogsmunken spørsmål om de viktigste delene av læren og disiplinen. Hvis skogsmunken da ikke kan forklare de viktigste delene av læren og disiplinen, kommer noen til å snakke om det og undres om denne skogsmunken kanskje har vært for mye alene ute i skogen, siden han ikke kan forklare de viktigste delene

av Page - 590

læren og disiplinen. Slik kommer de til å snakke. Derfor bør skogsmunken studere de viktigste delene av læren og disiplinen. En skogsmunk bør praktisere de fredfylte frigjøringene som er formløse og går hinsides alle former. For det hender jo at noen stiller skogsmunken spørsmål om de fredfylte frigjøringene som er formløse og går hinsides alle former. Hvis skogsmunken da ikke kan forklare de fredfylte frigjøringene som er formløse og går hinsides alle former, kommer noen til å snakke om det og undres om denne skogsmunken kanskje har vært for mye alene ute i skogen, siden han ikke kan forklare de fredfylte frigjøringene som er formløse og går hinsides alle former. Slik kommer de til å snakke. Derfor bør skogsmunken praktisere de fredfylte frigjøringene som er formløse og går hinsides alle former. En skogsmunk bør praktisere overmenneskelige tilstander. For det hender jo at noen stiller skogsmunken spørsmål om overmenneskelige tilstander. Hvis skogsmunken da ikke kan forklare overmenneskelige tilstander, kommer noen til å snakke om det og undres om denne skogsmunken kanskje har vært for mye alene ute i skogen, siden han ikke kan forklare overmenneskelige tilstander. Slik kommer de til å snakke. Derfor bør skogsmunken praktisere overmenneskelige tilstander.” Da Såriputta hadde sagt dette, spurte Moggallana: "Er det bare skogsmunker som bør kjenne og praktisere disse tingene, Såriputta? Eller er dette noe som også de munkene som bor i landsbyene bør gjøre?" *Både skogsmunker og landsbymunker bør kjenne og praktisere disse tingene, Moggallāna.” Page - 591

70. Samtalen i Kitågiri Kitågirisutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren på vandring i landet Kåsi sammen med mange munk. Da sa Mesteren til munkene: "Jeg spiser ikke kveldsmat, munk. Det gjør at jeg holder meg frisk, sunn, lett og sterk og har det bra. La være å spise kveldsmat dere også, munk. Da vil dere holde dere friske, sunne, lette og sterke og ha det bra." *Ja vel, Mester," svarte munkene. Mesteren vandret videre i Kåsi til han kom til en by der som het Kitågiri. Der ble han værende en tid. I Kitågiri bodde det to munk som het Assaji og Punabbasuka. Noen av munkene gikk bort til disse to og sa: *Mesteren spiser ikke kveldsmat, mine venner. Det gjør at han holder seg frisk, sunn, lett og sterk og har det bra. La være å spise kveldsmat dere også, munk. Da vil dere holde dere friske, sunne, lette og sterke og ha det bra." *Men vi spiser både morgen, middag og kvelds, samt utenom spisetidene. Og vi holder oss friske, sunne, lette og sterke og ha det bra. Hvorfor skal vi slutte med det som vi ser fungerer, bare for å jage etter noe som kanskje fungerer i fremtiden? Vi spiser både morgen, middag og kvelds, samt utenom spisetidene." Siden munkene ikke klarte å overbevise Assaji og Punabbasuka, gikk til Mesteren og fortalte ham om denne samtalen. Mesteren snudde seg til en av munkene og sa: "Gå til Assaji og Punabbasuka, hils dem fra meg og si at Mesteren ber dere komme." *Ja vel, Mester," svarte munken, og gjorde som han ble bedt om. Assaji og Punabbasuka gikk bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg. Mesteren sa: Page - 592

"Er det sant, munk, at noen munk kom bort til dere og sa: *Mesteren spiser ikke kveldsmat, mine venner. Det gjør at han holder seg frisk, sunn, lett og sterk og har det bra. La være å spise kveldsmat dere også, munk. Da vil dere holde dere friske, sunne, lette og sterke og ha det bra." Og at dere da svarte: *Men vi spiser både morgen, middag og kvelds, samt utenom spisetidene. Og vi holder oss friske, sunne, lette og sterke og ha det bra. Hvorfor skal vi slutte med det som vi ser fungerer, bare for å jage etter noe som kanskje fungerer i fremtiden? Vi spiser både morgen, middag og kvelds, samt utenom spisetidene." Er dette riktig?" *Ja, Mester."

*Har dere oppfattet min lære slik at jeg skal ha sagt at uansett hva en person opplever av godt, vondt eller verken godt eller vondt, så vil de usunne tendensene minske hos ham og de sunne tendensene vil bli styrket?" *Nei, Mester, vi har ikke oppfattet læren din slik."

*Har dere ikke snarere hørt meg si at når noen personer opplever noe som føles godt, så vil de usunne tendensene bli styrket og de sunne tendensene vil minske hos noen av dem, mens de sunne tendensene blir styrket og de usunne tendensene minsker hos andre? Og når noen personer opplever noe som føles vondt, så vil de usunne tendensene bli styrket og de sunne tendensene vil minske hos noen av dem, mens de sunne tendensene blir styrket og de usunne tendensene minsker hos andre? Og når noen personer opplever noe som føles verken godt eller vondt, så vil de usunne tendensene bli styrket og de sunne tendensene vil minske hos noen av dem, mens de sunne tendensene blir styrket og de usunne tendensene minsker hos andre?" *Jo, Mester."

*Det er bra, munk! Hvis jeg ikke hadde visst, sett, erfart og innsett med visdom at når noen personer opplever noe som føles godt, så vil de usunne tendensene bli styrket og de sunne tendensene vil minske hos noen av dem, ville det da ha vært riktig av meg å oppfordre dem til å slippe taket i slike gode følelser?" *Nei, Mester."

*Men siden jeg vet, har sett, erfart og innsett med visdom at når noen personer

opplever noe som føles godt, så vil de usunne tendensene bli styrket og de sunne tendensene vil minske hos noen av dem, oppfordrer jeg dem til å slippe taket i slike gode følelser. Hvis jeg ikke hadde visst, sett, erfart og innsett med visdom at når noen personer opplever noe som føles godt, så vil de sunne tendensene bli styrket og de usunne tendensene vil minske hos noen av dem, ville det da ha vært riktig av meg å oppfordre dem til å ta vare på slike gode følelser?” *Nei, Mester.” *Men siden jeg vet, har sett, erfart og innsett med visdom at når noen personer opplever noe som føles godt, så vil de sunne tendensene bli styrket og de usunne tendensene vil minske hos noen av dem, oppfordrer jeg dem til å ta vare på slike gode følelser. Hvis jeg ikke hadde visst, sett, erfart og innsett med visdom at når noen personer opplever noe som føles vondt, så vil de usunne tendensene bli styrket og de sunne tendensene vil minske hos noen av dem, ville det da ha vært riktig av meg å oppfordre dem til å slippe taket i slike vonde følelser?” *Nei, Mester.” *Men siden jeg vet, har sett, erfart og innsett med visdom at når noen personer opplever noe som føles vondt, så vil de usunne tendensene bli styrket og de sunne tendensene vil minske hos noen av dem, oppfordrer jeg dem til å slippe taket i slike vonde følelser. Hvis jeg ikke hadde visst, sett, erfart og innsett med visdom at når noen personer opplever noe som føles vondt, så vil de sunne tendensene bli styrket og de usunne tendensene vil minske hos noen av dem, ville det da ha vært riktig av meg å oppfordre dem til å ta vare på slike vonde følelser?” *Nei, Mester.” *Men siden jeg vet, har sett, erfart og innsett med visdom at når noen personer opplever noe som føles vondt, så vil de sunne tendensene bli styrket og de usunne tendensene vil minske hos noen av dem, oppfordrer jeg dem til å ta vare på slike vonde følelser. Hvis jeg ikke hadde visst, sett, erfart og innsett med visdom at når noen personer

opplever noe som føles verken godt eller vondt, så vil de usunne tendensene bli styrket og de sunne tendensene vil minske hos noen av dem, ville det da ha vært riktig av meg å oppfordre dem til å slippe taket i slike følelser som verken er gode eller vonde?” *Nei, Mester.” *Men siden jeg vet, har sett, erfart og innsett med visdom at når noen personer opplever noe som føles verken godt eller vondt, så vil de usunne tendensene bli styrket og de sunne tendensene vil minske hos noen av dem, oppfordrer jeg dem til å slippe taket i slike følelser som verken er gode eller vonde. Hvis jeg ikke hadde visst, sett, erfart og innsett med visdom at når noen personer opplever noe som føles verken godt eller vondt, så vil de sunne tendensene bli styrket og de usunne tendensene vil minske hos noen av dem, ville det da ha vært riktig av meg å oppfordre dem til å ta vare på slike følelser som verken er gode eller vonde?” *Nei, Mester.” *Men siden jeg vet, har sett, erfart og innsett med visdom at når noen personer opplever noe som føles verken godt eller vondt, så vil de sunne tendensene bli styrket og de usunne tendensene vil minske hos noen av dem, oppfordrer jeg dem til å ta vare på slike følelser som verken er gode eller vonde. Jeg sier ikke at til alle munkers at de bør arbeide flittig videre. Men jeg sier heller ikke til alle munkers at de ikke bør arbeide flittig videre. Noen munkers er arahanter. De har kvittet seg med sinnets forurensninger, gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg bora, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og har nådd frihet gjennom fullkommen forståelse. Til slike munkers sier jeg ikke at de bør arbeide flittig videre. Og hvorfor ikke? Fordi de allerede har arbeidet flittig. De kan ikke lenger synke ned i sløvhets. Noen munkers er under opplæring og arbeider for å oppnå den grenseløse og uforlignelige frihet fra alt som binder. Til slike munkers sier jeg at de bør arbeide flittig videre. Og hvorfor? Fordi de allerede her og nå, selv mens de finner seg gode sitteplasser, omgås gode venner og kontrollerer sansene sine, kan komme til å oppleve treningens endelige mål, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Fordi jeg ser at flidens frukt er innen rekkevidde for disse munkene, oppfordrer jeg dem til å arbeide flittig videre. Page - 595

Det finnes sju slags personer i verden, munk. Hvilke sju? Det er de som har funnet frigjøring på begge måter, de som har funnet frigjøring gjennom visdom, de som har observert kroppen, de som har nådd fram til rett syn, de som har funnet frigjøring gjennom tillit, de som følger læren og de som praktiserer ut fra tillit. Hva er en person som har funnet frigjøring på begge måter, munk? Det er en person som i egen kropp har oppnådd de fredfylte frigjøringene som er formløse og går hinsides alle former, og som med visdom har sett at sinnets forurensninger er utslettet. Dette kalles en som har funnet frigjøring på begge måter, munk. Til slike munk sier jeg ikke at de bør arbeide flittig videre. Og hvorfor ikke? Fordi de allerede har arbeidet flittig. De kan ikke lenger synke ned i sløvhet. Hva er en person som har funnet frigjøring gjennom visdom, munk? Det er en person som ikke i egen kropp har oppnådd de fredfylte frigjøringene som er formløse og går hinsides alle former, men som med visdom har sett at sinnets forurensninger er utslettet. Dette kalles en som har funnet frigjøring gjennom visdom, munk. Til slike munk sier jeg ikke at de bør arbeide flittig videre. Og hvorfor ikke? Fordi de allerede har arbeidet flittig. De kan ikke lenger synke ned i sløvhet. Hva er en person som har observert kroppen, munk? Det er en person som i egen kropp har oppnådd de fredfylte frigjøringene som er formløse og går hinsides alle former, og som med visdom har sett at noen av sinnets forurensninger er utslettet. Dette kalles en som har observert kroppen, munk. Til slike munk sier jeg at de bør arbeide flittig videre. Og hvorfor? Fordi de allerede her og nå, selv mens de finner seg gode sitteplasser, omgås gode venner og kontrollerer sansene sine, kan komme til å oppleve treningens endelige mål, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Fordi jeg ser at flidens frukt er innen rekkevidde for disse munkene, oppfordrer jeg dem til å arbeide flittig videre. Hva er en person som har nådd fram til rett syn, munk? Det er en person som ikke i egen kropp har oppnådd de fredfylte frigjøringene som er formløse og går hinsides alle former, og som med visdom har sett at noen av sinnets forurensninger er utslettet, og som har forstått læren til ham som er kommet fram til sannheten, som har trengt helt inn i den og som praktiserer den. Dette kalles en som

har nådd fram til rett syn, munker. Til slike munker sier jeg at de bør arbeide flittig videre. Og hvorfor? Fordi de allerede her og nå, selv mens de finner seg gode sitteplasser, omgås gode venner og kontrollerer sansene sine, kan komme til å oppleve treningens endelige mål, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Fordi jeg ser at flidens frukt er innen rekkevidde for disse munkene, oppfordrer jeg dem til å arbeide flittig videre. Hva er en person som har funnet frigjøring gjennom tillit, munker? Det er en person som ikke i egen kropp har oppnådd de fredfylte frigjøringene som er formløse og går hinsides alle former, og som med visdom har sett at noen av sinnets forurensninger er utslettet, og som har etablert en grunnfestet og solid tillit til læren til ham som er kommet fram til sannheten. Dette kalles en som har funnet frigjøring gjennom tillit, munker. Til slike munker sier jeg at de bør arbeide flittig videre. Og hvorfor? Fordi de allerede her og nå, selv mens de finner seg gode sitteplasser, omgås gode venner og kontrollerer sansene sine, kan komme til å oppleve treningens endelige mål, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Fordi jeg ser at flidens frukt er innen rekkevidde for disse munkene, oppfordrer jeg dem til å arbeide flittig videre. Hva er en person som følger læren, munker? Det er en person som ikke i egen kropp har oppnådd de fredfylte frigjøringene som er formløse og går hinsides alle former, og som med visdom har sett at noen av sinnets forurensninger er utslettet, og med visdom har de forstått noe av læren til ham som er kommet fram til sannheten. I tillegg har de evnen til tillit, evnen til flid, evnen til oppmerksomhet, evnen til konsentrasjon og evnen til visdom. Dette kalles en som følger læren, munker. Til slike munker sier jeg at de bør arbeide flittig videre. Og hvorfor? Fordi de allerede her og nå, selv mens de finner seg gode sitteplasser, omgås gode venner og kontrollerer sansene sine, kan komme til å oppleve treningens endelige mål, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Fordi jeg ser at flidens frukt er innen rekkevidde for disse munkene, oppfordrer jeg dem til å arbeide flittig videre. Hva er en person som praktiserer ut fra tillit, munker? Det er en person som ikke i egen kropp har oppnådd de fredfylte frigjøringene

som er formløse og går hinsides alle former, og som med visdom har sett at noen av sinnets forurensninger er utslettet, og som føler tillit og hengivenhet til ham som er kommet fram til sannheten. I tillegg har de evnen til tillit, evnen til flid, evnen til oppmerksomhet, evnen til konsentrasjon og evnen til visdom. Dette kalles en som praktiserer ut fra tillit, munk. Til slike munk sier jeg at de bør arbeide flittig videre. Og hvorfor? Fordi de allerede her og nå, selv mens de finner seg gode sitteplasser, omgås gode venner og kontrollerer sansene sine, kan komme til å oppleve treningens endelige mål, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Fordi jeg ser at flidens frukt er innen rekkevidde for disse munkene, oppfordrer jeg dem til å arbeide flittig videre. Jeg sier ikke at dyp kunnskap er noe man oppnår slik uten videre, munk. Dyp kunnskap er noe man oppnår gjennom gradvis trening, gradvise øvelser og gradvis praksis. Og hvordan er den gradvise treningen, de gradvise øvelsene og den gradvise praksisen som må til for å oppnå dyp kunnskap? Først oppstår det en tillit som fører til at man oppsøker en lærer. Deretter sitter man ned og lytter oppmerksomt til læren. Etterpå husker man læren og utforsker den nøye. Når man har utforsket den, begynner man å forstå den og får lyst til å praktisere den. Mens man praktiserer, vurderer man den nøye, og disse vurderingene fører til at man praktiserer mer intenst. Gjennom intens praksis erkjenner man den høyeste sannhet i sin egen kropp, og man ser sannheten og trenger inn i den med visdom. Hvis denne tilliten ikke er til stede, munk, oppsøker man ikke noen lærer. Dermed sitter man heller ikke ned og lytter oppmerksomt til læren. Og når man ikke har lyttet til læren, kan man heller ikke utforske den, forstå den og få lyst til å praktisere den. Dermed skjer det heller ingen vurderinger eller intensivering av praksis. Dere er på villspor, munk, dere er på ville veier! Hvor langt har ikke disse tåpelige personene forvillet seg vekk fra denne læren og disiplinen, munk! Jeg skal gi dere en forklaring i fire punkter, munk, og ved hjelp av den vil en klok person snart oppnå dyp kunnskap. Jeg skal gi dere denne forklaringen, så prøv å forstå den, munk.” *Hvem er vel vi, Mester, og hvordan skal vi forstå læren?” Page - 598

"Selv under en lærer som er opptatt av materielle ting og som etterlater seg materielle ting, vil ikke elevene krangle og si: "Hvis vi får den tingen, skal vi gjøre dette. Hvis vi ikke får den tingen, vil vi ikke gjøre dette." Og langt mindre under ham som er kommet fram til sannheten, som overhodet ikke er opptatt av det materielle. For en elev som har tillit til Mesterens lære og fordyper seg i den, sømmer det seg bedre å følge læren og si: *Mesteren er lærer, jeg er elev. Mesteren vet dette bedre enn meg." For en elev som har tillit til Mesterens lære og fordyper seg i den, sømmer det seg bedre å følge læren og la den gi ham vekst og styrke. For en elev som har tillit til Mesterens lære og fordyper seg i den, sømmer det seg bedre å følge læren og si: *Om så kjøtt og blod skulle tørke inn så det bare ble knokler, hud og sener igjen av meg, så vil jeg ikke gi opp før jeg har oppnådd alt som står i menneskelig makt å oppnå med flid, krefter og energi!" En elev som har tillit til Mesterens lære og fordyper seg i den, kan vente seg ett av disse to resultatene: enten befriende innsikt her og nå, eller hvis han fremdeles klamrer seg til noe kan han i det minste regne med ikke å vende tilbake." Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 599

VIII. Avdelingen med omvandrende asketer

Paribbājakavagga 71. Samtalen med Vacchagotta om de tre kunnskaper Tevijjavacchagottasutta Slik har jeg hørt det: En gang bodde Mesteren i huset med de spisse gavlene i Storskogen ved Vesali. På den tiden oppholdt den omvandrende asketen Vacchagotta seg i vandrernes park, Ekapundarika. En morgen da Mesteren hadde kledd på seg, tok han kappe og bolle og gikk inn i Vesali for å motta matgaver. Men så tenkte han: *Det er for tidlig å gå inn til Vesāli for å få mat. Kanskje jeg heller skulle gå til vandrernes park, Ekapundarika, og treffe den omvandrende asketen Vacchagotta?” Dermed gikk Mesteren til vandrernes park, Ekapundarika, og der gikk han bort til Vacchagotta. Da Vacchagotta så Mesteren komme, sa han: *Kom her, Mester, og vær velkommen! Det er lenge siden dine veier har ført deg hit til oss. Sitt ned, Mester, her er det plass!” Mesteren satte seg på den plassen som ble gjort klar for ham. Den omvandrende asketen Vacchagotta tok en annen og lavere sitteplass. Da Vacchagotta hadde satt seg, sa han: *Jeg har hørt noen si at Mester Gotama vet alt og ser alt, og at han gjør krav på å vite og se alt som finnes, og at han sier: "Uansett om jeg går, står, sover eller er våken, så vet og ser jeg alltid." Er dette sant, Mester? Sier de noe som du har sagt? Eller feilsiterer de deg, slik at de fortjener kritikk når de diskuterer dette med andre?” *De som sier dette, Vacchagotta, de feilsiterer meg, for dette er ikke noe jeg har sagt.” "Hvilke forklaringer skal vi gi, Mester, slik at det stemmer med det du har sagt, og slik at vi ikke feilsiterer deg? Hvordan skal vi forklare læren i hovedtrekk og 1 Page - 600

detaljer, slik at ikke noen av våre medvandrere får grunn til å komme med kritikk?” *Dere kan si at munken Gotama har tre kunnskaper, Vaccha. Da vil det stemme med det jeg har sagt, og dere vil ikke feilsitere meg. Slik kan dere forklare læren i hovedtrekk og i detaljer, slik at ikke noen av deres medvandrere får grunn til å komme med kritikk. For når som helst jeg måtte få lyst til det, kan jeg huske tidligere oppholdssteder. Jeg husker mange tidligere oppholdssteder. Således husker jeg en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og jeg kan til og med huske at universet hadde utvidet seg og trukket seg sammen mangfoldige ganger. Og jeg husker følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det,” — og jeg husket like mange detaljer her — *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her.” Slik husker jeg mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk. Og når som helst jeg måtte få lyst til det, kan jeg se hvordan alle vesener oppstår og går under. Med rent, himmelsk og overmenneskelig syn ser jeg hvordan alle vesener oppstår og går under. Jeg ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: *Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet og lidelse i helvete. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår i himmelen.” Slik ser jeg med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Jeg ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger. Og jeg har fridd meg fra forurensninger i sinnet, slik at jeg selv forstår og virkeliggjør sinnets frigjøring gjennom visdom og hviler i denne her og nå. Derfor kan dere si at munken Gotama har tre kunnskaper, Vaccha. Da vil det stemme med det jeg har sagt, og dere vil ikke feilsitere meg. Slik kan dere forklare læren Page - 601

i hovedtrekk og i detaljer, slik at ikke noen av deres medvandrere får grunn til å komme med kritikk.” Deretter spurte Vacchagotta: "Finnes det noen hjemmeboende som ikke har klart å fri seg fra hjemmets bindinger, men som likevel gjør slutt på all lidelse etter døden, Gotama?" *Nei, Vaccha. Ingen hjemmeboende som ikke har klart å fri seg fra hjemmets bindinger, gjør slutt på all lidelse etter døden." "Finnes det noen hjemmeboende som ikke har klart å fri seg fra hjemmets bindinger, men som likevel kommer til himmelen etter døden, Gotama?" "Ikke bare ett hundre, ikke bare to, tre, fire eller fem hundre, men mange flere hjemmeboende kommer til himmelen etter døden, selv om de ikke har klart å fri seg fra hjemmets bindinger." "Finnes det noen åjivikaer (asketer med tro på determinisme) som har gjort slutt på all lidelse etter døden, Gotama?" *Nei, Vaccha. Ingen åjivika har gjort slutt på all lidelse etter døden." "Finnes det noen åjivikaer som kommer til himmelen etter døden, Gotama?" *Jeg kan huske nittien verdensaldrer, Vaccha, men jeg vet ikke om noen åjivika som kom til himmelen, bortsett fra én, men han hadde gitt slipp på sin determinisme." *Da er altså den skolen helt nytteløs hvis man vil komme til himmelen, Gotama?" *Ja, Vaccha. Den skolen er helt nytteløs hvis man vil komme til himmelen." Slik talte Mesteren, og den omvandrende asketen Vacchagotta gledet seg over Mesterens ord. Page - 602

72. Samtalen med Vacchagotta om ild

Aggivacchagottasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapindikā's park Jeta-lunden i Sāvatthi. Da kom den omvandrende asketen Vacchagotta bort til ham, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han: "Kan du si meg om verden er evig, Gotama? Er det dette som er sannheten, slik at alt annet er feil?"

*Jeg mener ikke at verden er evig, og at dette skulle være sannheten slik at alt annet er feil, Vaccha." "Er det da så at verden ikke er evig, Gotama? Er det dette som er sannheten, slik at alt annet er feil?" *Jeg mener ikke at verden ikke er evig, og at dette skulle være sannheten slik at alt annet er feil, Vaccha." *Men si meg, Gotama, er verden avgrenset? Er det dette som er sannheten, slik at alt annet er feil?" *Jeg mener ikke at verden er avgrenset, og at dette skulle være sannheten slik at alt annet er feil, Vaccha." "Er det da så at verden er uendelig, Gotama? Er det dette som er sannheten, slik at alt annet er feil?" *Jeg mener ikke at verden er uendelig, og at dette skulle være sannheten slik at alt annet er feil, Vaccha." *Men si meg, Gotama, er kropp og sjel det samme? Er det dette som er sannheten, slik at alt annet er feil?" *Jeg mener ikke at kropp og sjel er det samme, og at dette skulle være sannheten slik at alt annet er feil, Vaccha." "Er da kroppen en ting og sjelen en annen, Gotama? Er det dette som er sannheten, slik at alt annet er feil?" Page - 603

*Jeg mener ikke at kroppen er en ting og sjelen en annen, og at dette skulle være sannheten slik at alt annet er feil, Vaccha.”

*Men si meg, Gotama, en som er kommet fram til sannheten, eksisterer han etter døden? Er det dette som er sannheten, slik at alt annet er feil?” *Jeg mener ikke at den som er kommet fram til sannheten, eksisterer etter døden, og at dette skulle være sannheten slik at alt annet er feil, Vaccha.” *Er det da så at en som er kommet fram til sannheten, ikke eksisterer etter døden? Er det dette som er sannheten, slik at alt annet er feil?” *Jeg mener ikke at den som er kommet fram til sannheten, ikke eksisterer etter døden, og at dette skulle være sannheten slik at alt annet er feil, Vaccha.” *Er det da så at en som er kommet fram til sannheten, både eksisterer og ikke eksisterer etter døden? Er det dette som er sannheten, slik at alt annet er feil?” *Jeg mener ikke at den som er kommet fram til sannheten, både eksisterer og ikke eksisterer etter døden, og at dette skulle være sannheten slik at alt annet er feil, Vaccha.” *Er det da så at en som er kommet fram til sannheten, verken eksisterer eller ikke eksisterer etter døden? Er det dette som er sannheten, slik at alt annet er feil?” *Jeg mener ikke at den som er kommet fram til sannheten, verken eksisterer eller ikke eksisterer etter døden, og at dette skulle være sannheten slik at alt annet er feil, Vaccha.” *Men hvorfor sier du at du ikke mener noe av dette, Gotama? Hvilken ulempe ser du i å støtte en av disse teoriene?” *Hvis jeg skulle si at verden er evig, ville jeg ha en teori som jeg tviholdt på. Dette ville være å forville seg inn i et villniss og et virvar av teorier. Det ville være å vikle seg inn i teorier og binde seg til dem, noe som medfører lidelse, ergrelser, irritasjon og opphisselse. Det er ikke noe som fører til at man føler man har fått nok og ønsker fred, og heller ikke til innsikt, oppvåkning eller nibbana. Og det samme gjelder for alle de andre teoriene du spør om.” *Men har du ikke noen egne teorier, Gotama?” *Den som har kommet fram til sannheten, har kvittet seg med teorier, Vaccha. Den som har kommet fram til sannheten, har innsett følgende, Vaccha: Slik er former, Page - 604

slik oppstår de og slik går de til grunne; slik er følelser, slik oppstår de og slik går de til grunne; slik er identifikasjoner, slik oppstår de og slik går de til grunne; slik er reaksjoner, slik oppstår de og slik går de til grunne; og slik er skjelnende bevissthet, slik oppstår den og slik går den til grunne. Det er derfor jeg sier at den som har kommet fram til sannheten, har lagt alle spekulasjoner og alle innbilninger bak seg. Han har sluppet taket i alle tendenser til å forestille seg at "det er jeg som gjør dette" eller "dette er mitt", og han har gjort seg fullstendig fri fra slike tenkemåter." *Men hvor blir han så gjenfødt, den som har befridd sinnet sitt på denne måten, Gotama?" *Det er ikke relevant å si at han blir gjenfødt, Vaccha." *Da blir han altså ikke gjenfødt, Gotama?" "Det er ikke relevant å si at han ikke blir gjenfødt, Vaccha." "Er det så at han både blir gjenfødt og ikke gjenfødt, Gotama?" *Det er ikke relevant å si at han både blir gjenfødt og ikke gjenfødt, Vaccha." "Er det da så at han verken blir gjenfødt eller ikke gjenfødt, Gotama?" *Det er ikke relevant å si at han verken blir gjenfødt eller ikke gjenfødt, Vaccha." *Men når du avviser alle disse måtene å si det på, blir jeg forvirret, Gotama, og den tilliten jeg har fått til deg ut fra vår samtale fram til nå, begynner å smuldre opp." *Det er ikke noe rart at du blir forvirret, Vaccha, for denne læren er dyp og vanskelig å se og vanskelig å forstå. Den bringer fred, er herlig og subtil, — den er ikke basert på spekulasjoner og kan bare fattes av den vise. Den er ikke lett å fatte for deg som kommer fra en annen tradisjon, en annen overbevisning, et annet livssyn, en annen praksis og en annen lærer. Men la meg få stille deg noen spørsmål, Vaccha, så kan du svare som du synes. Hva mener du om dette, Vaccha: Hvis det brenner en ild like foran deg, vil du da vite at det brenner en ild like foran deg?" *Ja, hvis det brenner en ild like foran meg, vil jeg vite at det brenner en ild like foran meg." *Hvis noen så skulle spørre deg hva som er betingelsene for den ilden som brenner like foran deg, hva ville du da svare?" Page - 605

*Da ville jeg svare at betingelsene for ilden er brenselet, enten kvister eller gras.” *Hvis nå denne ilden skulle slukne, ville du da vite at den har sluknet?” *Ja, da ville jeg vite at den har sluknet.” *Men hva ville du svare hvis noen da spurte deg hvor det var blitt av den ilden som hadde sluknet — om den hadde forsvunnet mot nord, syd, øst eller vest?” "Et slikt spørsmål ville ikke være relevant, Gotama, for ilden brant på grunn av det oppsamlede brenselet som var til stede, og da brenselet tok slutt og den ikke lenger fikk næring, sluknet den.” *Nettopp, Vaccha. Slik er det også med de formene, de følelsene, de identifikasjonene, de reaksjonene og den skjelnende bevisstheten som er særegne for den som har kommet fram til sannheten. Når ansamlingen av disse faktorene kommer til avslutning og blir skåret over ved roten som et palmetre slik at de ikke kan vokse fram igjen, blir han fri, Vaccha. Den som har kommet fram til sannheten, er dyp, uten grenser og like vanskelig å lodde til bunns som selve det store havet. Det er ikke relevant å si at han blir gjenfødt og heller ikke at han ikke blir gjenfødt, det er ikke relevant å si at han både blir gjenfødt og ikke blir gjenfødt, og heller ikke at han verken blir gjenfødt eller ikke gjenfødt.” Da Mesteren hadde sagt dette, sa den omvandrende asketen Vacchagotta: *Det er som et stort sala-tre i nærheten av en by eller landsby, Gotama. Bladene og kvistene er forgjengelige og kan komme til å falle av, barken og ytterveden kan komme til å falle av. Etter en tid står det der ribbet for blader og kvister, ribbet for bark og ytterved, men den rene kjerneveden blir stående. På samme måte har forklaringen din ribbet bort blader og kvister, den har ribbet bort bark og ytterved, men den rene kjerneveden blir stående. Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt i deg, Gotama, i læren og i munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Gotama, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.” Page - 606

73. Den store samtalen med Vacchagotta

Mahaavacchagottasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Råjagaha. Da kom den omvandrende asketen Vacchagotta bort til ham. Han hilste høflig og satte seg ned ved siden av ham. Så sa han: *Nå er det lenge siden vi har snakket sammen, Gotama. Det hadde vært fint om du kunne gi meg en kortfattet belæring i hva som er sunt og hva som er usunt.” *Jeg kunne ha gitt deg både en kortere og en lengre belæring i hva som er sunt og hva som er usunt, Vaccha. Men nå skal du få en kortfattet belæring. Så hør godt etter og legg merke til det jeg sier!” *Ja vel, Gotama,” svarte den omvandrende asketen Vacchagotta. Mesteren sa: *Det er usunt å være grådig, Vaccha, og det er sunt å ikke være grådig. Det er usunt å hate, og det er sunt å ikke hate. Uvitenhet er usunt, og visdom er sunt. Dette er de tre usunne og de tre sunne faktorene i sinnet, Vaccha. Det er usunt å drepe levende vesener, Vaccha, og det er sunt å avstå fra å drepe levende vesener. Det er usunt å ta det som ikke blir gitt, og det er sunt å avstå fra å ta det som ikke blir gitt. Det er usunt å begå seksuelle overgrep, og det er sunt å avstå fra å begå seksuelle overgrep. Det er usunt å fare med løgn, og det er sunt å avstå fra å fare med løgn. Det er usunt å fare med sladder, og det er sunt å avstå fra å fare med sladder, det er usunt å tale sårende ord, og det er sunt å avstå fra å tale sårende ord. Det er usunt å fare med slarv og tomprat, og det er sunt å avstå fra å fare med slarv og tomprat. Det er usunt å være grådig, og det er sunt å avstå fra å være grådig. Det er usunt å være ondskapsfull, og det er sunt å avstå fra å være ondskapsfull. Det er usunt å holde på feilaktige teorier, og det er sunt å ha rett syn. Dette er de ti usunne og de ti sunne faktorene i sinnet, Vaccha. Når en munk har kvittet seg med begjæret og skåret det over ved roten som et

Page - 607

palmetre slik at det ikke kan vokse fram igjen, er han en arahant som har kvittet seg med sinnets forurensninger, gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg børa, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og nådd frihet gjennom fullkommen forståelse.” *Men la oss se bort fra deg selv, Gotama. Finnes det så mye som én munk blant elevene dine som har fridd seg fra forurensningene i sinnet, slik at han selv forstår og virkeliggjør sinnets frigjøring gjennom visdom og hviler i denne her og nå?” "Ikke bare ett hundre, ikke bare to, tre, fire eller fem hundre, men mange flere munker blant elevene mine har fridd seg fra forurensningene i sinnet, slik at han selv forstår og virkeliggjør sinnets frigjøring gjennom visdom og hviler i denne her og nå.” *Men la oss se bort fra deg selv og munkene, Gotama. Finnes det så mye som én nonne blant elevene dine som har fridd seg fra forurensningene i sinnet, slik at hun selv forstår og virkeliggjør sinnets frigjøring gjennom visdom og hviler i denne her og nå?” "Ikke bare ett hundre, ikke bare to, tre, fire eller fem hundre, men mange flere nonner blant elevene mine har fridd seg fra forurensningene i sinnet, slik at hun selv forstår og virkeliggjør sinnets frigjøring gjennom visdom og hviler i denne her og nå.” *Men la oss se bort fra deg selv, munkene og nonnene, Gotama. Finnes det så mye som én legmann blant elevene dine, en hvitkledd borger som følger din lære, som har fridd seg fra de fem bindingene som binder ham til denne bredden, slik at han blir gjenfødt spontant og oppnår nibbana der uten å vende tilbake fra den verdenen?” "Ikke bare ett hundre, ikke bare to, tre, fire eller fem hundre, men mange flere legmenn blant elevene mine, hvitkledde borgere som lever nøkternt, har fridd seg fra de fem bindingene som binder dem til denne bredden, slik at de blir gjenfødt spontant og oppnår nibbana der uten å vende tilbake fra den verdenen.” *Men la oss se bort fra deg selv, munkene og nonnene, Gotama, og fra disse legmennene, disse hvitkledde borgerne som lever nøkternt. Finnes det så mye som én legmann blant elevene dine, en hvitkledd borger som nyter verdslige gleder, men som likevel praktiserer læren og følger veiledningene, og som har fridd seg fra all tvil og usikkerhet, som har oppnådd full selvtillit og ikke er avhengig av andre for å praktisere læren?” *Det finnes ikke bare ett hundre, ikke bare to, tre, fire eller fem hundre, men Page - 608

mange flere legmenn blant elevene mine, hvitkledde borgere som nyter verdslige gleder, men som likevel praktiserer læren og følger veiledningene, og som har fridd seg fra all tvil og usikkerhet, som har oppnådd full selvtillit og ikke er avhengig av andre for å praktisere læren.” *Men la oss se bort fra deg selv, munkene og nonnene, Gotama, fra disse legmennene, disse hvitkledde borgerne som lever nøkternt og fra disse hvitkledde borgere som nyter verdslige gleder. Finnes det så mye som én legkvinne blant elevene dine, en hvitkledd borgerkvinne som lever nøkternt, som har fridd seg fra de fem bindingene som binder henne til denne bredden, slik at hun blir gjenfødt spontant og oppnår nibbana der uten å vende tilbake fra den verdenen?” "Ikke bare ett hundre, ikke bare to, tre, fire eller fem hundre, men mange flere legkvinner blant elevene mine, hvitkledde borgerkvinner som lever nøkternt, har fridd seg fra de fem bindingene som binder dem til denne bredden, slik at de blir gjenfødt spontant og oppnår nibbana der uten å vende tilbake fra den verdenen.” *Men la oss se bort fra deg selv, munkene og nonnene, Gotama, og fra disse legmennene, disse hvitkledde borgerne som lever nøkternt, fra disse hvitkledde borgere som nyter verdslige gleder og fra disse hvitkledde borgerkvinnene som lever nøkternt. Finnes det så mye som én legkvinne blant elevene dine, en hvitkledd borgerkvinne som nyter verdslige gleder, men som likevel praktiserer læren og følger veiledningene, og som har fridd seg fra all tvil og usikkerhet, som har oppnådd full selvtillit og ikke er avhengig av andre for å praktisere læren.” *Det finnes ikke bare ett hundre, ikke bare to, tre, fire eller fem hundre, men mange flere legkvinner blant elevene mine, hvitkledde borgerkvinner som nyter verdslige gleder, men som likevel praktiserer læren og følger veiledningene, og som har fridd seg fra all tvil og usikkerhet, som har oppnådd full selvtillit og ikke er avhengig av andre for å praktisere læren.” "Hvis bare du hadde praktisert denne læren, Gotama, og munkene ikke hadde praktisert den, så ville denne treningsveien ha vært ufullkommen i så henseende. Men siden både du og munkene praktiserer denne læren, så er denne treningsveien fullkommen i så henseende. Hvis bare du og munkene hadde praktisert denne læren, Gotama, og nonnene

ikke hadde praktisert den, så ville denne treningsveien ha vært ufullkommen i så henseende. Men siden både du, munkene og nonnene praktiserer denne læren, så er denne treningsveien fullkommen i så henseende. Hvis bare du, munkene og nonnene hadde praktisert denne læren, Gotama, og legmenn, hvitkledde borgere som lever nøkternt, ikke hadde praktisert den, så ville denne treningsveien ha vært ufullkommen i så henseende. Men siden både du, munkene, nonnene og legmenn, hvitkledde borgere som lever nøkternt, praktiserer denne læren, så er denne treningsveien fullkommen i så henseende. Hvis bare du, munkene, nonnene og legmenn, hvitkledde borgere som lever nøkternt, hadde praktisert denne læren, Gotama, og disse legmenn, hvitkledde borgere som nyter verdslige gleder, ikke hadde praktisert den, så ville denne treningsveien ha vært ufullkommen i så henseende. Men siden både du, munkene, nonnene, legmenn, hvitkledde borgere som lever nøkternt, og legmenn, hvitkledde borgere som nyter verdslige gleder, praktiserer denne læren, så er denne treningsveien fullkommen i så henseende. Hvis bare du, munkene, nonnene, legmenn, hvitkledde borgere som lever nøkternt, og legmenn, hvitkledde borgere som nyter verdslige gleder, hadde praktisert denne læren, Gotama, og legkvinner, hvitkledde borgerkvinner som lever nøkternt, ikke hadde praktisert den, så ville denne treningsveien ha vært ufullkommen i så henseende. Men siden både du, munkene, nonnene, legmenn, hvitkledde borgere som lever nøkternt, legmenn, hvitkledde borgere som nyter verdslige gleder og legkvinner, hvitkledde borgerkvinner som lever nøkternt, praktiserer denne læren, så er denne treningsveien fullkommen i så henseende. Hvis bare du, munkene, nonnene, legmenn, hvitkledde borgere som lever nøkternt, legmenn, hvitkledde borgere som nyter verdslige gleder, og legkvinner, hvitkledte borgerkvinner som lever nøkternt, hadde praktisert denne læren, Gotama, og legkvinner, hvitkledde borgerkvinner som nyter verdslige gleder, ikke hadde praktisert den, så ville denne treningsveien ha vært ufullkommen i så henseende. Men siden både du, munkene, nonnene, legmenn, hvitkledde borgere som lever nøkternt, legmenn, hvitkledde borgere som nyter verdslige gleder, legkvinner, hvitkledte borgerkvinner som lever nøkternt, og legkvinner, hvitkledde borgerkvinner som nyter verdslige gleder Page - 610

praktiserer denne læren, så er denne treningsveien fullkommen i så henseende. Det kan sammenlignes med elven Ganges, Gotama. Den har helning mot havet, strømmer mot havet, er på vei til havet og ender opp i havet. På samme måte har Gotamas elever, både ordinerte og legfolk, helning mot nibbana, de strømmer mot nibbana, er på vei til nibbana og ender opp i nibbana. Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt i deg, Gotama, i læren og i munkefelleskapet. La meg få utgang og opptak av deg, Gotama.” *Den som kommer fra en annen sekt og ønsker utgang og opptak i denne lære og disiplin må vente fire måneder, Vaccha. Hvis munkene etter fire måneder er tilfreds med ham, gir de ham utgang og opptak som munk. Men dette kan jeg også tilpasse etter individuelle forskjeller.” "Hvis de som kommer fra andre sekter skal ha en prøvetid på fire måneder, da venter jeg gjerne fire år, Mester. La munkene gi meg utgang og opptak hvis de er tilfreds med meg etter fire år.” Den omvandrende asketen Vacchagotta fikk utgang og opptak av Mesteren. Fjorten dager senere gikk han bort til Mesteren, hilste høflig på ham og sa: *Nå har jeg tilegnet meg den kunnskap og den viten som hører inn under det grunnleggende opplæringsprogrammet, Mester. Kan du være så snill å gi meg videregående undervisning?” *Da skal du utvikle to ferdigheter videre, Vaccha, nemlig konsentrasjon og innsikt. Når du har videreutviklet konsentrasjon og innsikt, vil de sette deg i stand til å trenge inn i mange forskjellige elementer. Her er noen evner du kanskje har lyst til å utvikle, Vaccha: Fra å være en gjør du deg til mange, og fra å være mange gjør du deg til en. Du gjør deg usynlig og kommer til syne igjen. Du går like uhindret gjennom vegger og murer som om de skulle være luft. Du dykker ned i jorda og kommer opp igjen som om det skulle være vann. Du går på vannet uten å synke nedi, som om det skulle være fast grunn. Med korslagte bein ferdes du gjennom lufta som fuglen på vingene. Du berører og stryker over sola og månen med

Page - 611

handa di, enda så mektige og veldige de er, og du ferdes i ditt legeme helt opp til Brahmas verden. Hvis du ønsker å utvikle disse evnene, så vil du klare det hvis grunnlaget er til stede. En annen evne du kanskje har lyst til å utvikle, Vaccha, er den rene, guddommelige og overmenneskelige hørsel. Med den kan du høre både guddommelige og menneskelige lyder, både nære og fjerne. Hvis du ønsker å utvikle denne evnen, så vil du klare det hvis grunnlaget er til stede. En annen evne du kanskje har lyst til å utvikle, Vaccha, er evnen til å forstå andre menneskers sinn: Du erkjenner et grådig sinn som grådig, og et sinn uten grådighet erkjenner du som uten grådighet. Et hatefullt sinn erkjenner du som et hatefullt sinn, og et sinn uten hat erkjenner du som et sinn uten hat. Et forblindet sinn erkjenner du som et forblindet sinn, og et ikke forblindet sinn erkjenner du som et ikke forblindet sinn. Et innskrenket sinn erkjenner du som innskrenket, og et adspredt sinn erkjenner du som adspredt. Et avansert sinn erkjenner du som avansert, og et tilbakestående sinn erkjenner du som tilbakestående. Et laverestående sinn erkjenner du som laverestående, og et uovertruffent sinn erkjenner du som uovertruffent. Et konsentrert sinn erkjenner du som konsentrert, og et ukonsentrert sinn erkjenner du som ukonsentrert. Et frigjort sinn erkjenner du som frigjort, og et ikke frigjort sinn erkjenner du som ikke frigjort. Hvis du ønsker å utvikle denne evnen, så vil du klare det hvis grunnlaget er til stede. En annen evne du kanskje har lyst til å utvikle, Vaccha, er evnen til å huske tidligere oppholdssteder. Du vil komme til å huske mange tidligere oppholdssteder. Således vil du huske en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og du vil til og med huske at universet hadde utvidet seg og trukket seg sammen mangfoldige ganger. Og du kommer til å huske følgende: 'Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det,' — og jeg husket like mange detaljer her — *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her.' Slik kan du huske mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk. Hvis du ønsker å utvikle denne evnen, så vil du klare det hvis grunnlaget er til stede. En annen evne du kanskje har lyst til å utvikle, Vaccha, er evnen til å se hvordan

Page - 612

alle vesener oppstår og går under. Med rent, himmelsk og overmenneskelig syn ser du hvordan alle vesener oppstår og går under. Du vil se og forstå hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: *Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet og lidelse i helvete. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår i himmelen.” Slik vil du med rent, himmelsk og overmenneskelig syn se hvordan alle vesener oppstår og går under. Du vil se og forstå hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger. Hvis du ønsker å utvikle denne evnen, så vil du klare det hvis grunnlaget er til stede. En egenskap du kanskje har lyst til å utvikle, Vaccha, er å frigjøre deg fra forurensninger i sinnet, slik at du selv forstår og virkeliggjør sinnets frigjøring gjennom visdom og hviler i denne her og nå. Hvis du ønsker å utvikle denne evnen, så vil du klare det hvis grunnlaget er til stede.” Vacchagotta gledet seg over Mesterens ord, takket for undervisningen og reiste seg. Så tok han avskjed med Mesteren ved å gå medsols rundt ham. Deretter trakk han seg tilbake i ensomhet og satte alle krefter inn, energisk og uten å nøle. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Dette forsto han fullt ut, og tok konsekvensene av sin erkjennelse. Og nå var Vacchagotta en arahant. Så var det mange munker som skulle gå og treffe Mesteren. Vacchagotta fikk se dem komme, så han gikk dem i møte og sa: *Hei! Hvor skal dere?” *Vi skal gå og treffe Mesteren,” svarte de. *Da må dere hilse ham fra meg! Når dere bøyer dere for ham, så si at munken Page - 613

Vacchagotta bøyer sitt hode for hans føtter, og si også at jeg hilser ham med dypeste respekt!” *Det skal vi gjøre,” svarte munkene, og gikk videre. Da de kom fram til Mesteren, hilste de høflig på ham og satte seg ned. Så sa de: "Vacchagotta bøyer sitt hode for dine føtter, Mestere, og han hilser deg med dypeste respekt.” *Jeg har allerede erkjent Vacchagottas sinn, munker, og jeg vet at han har tre kunnskaper og at han har store krefter og stor makt. Og dette har også gudene fortalt meg.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 614

74. Samtalen med Dighanakha Dighanakhasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Rājagaha, holdt han til i Villsvingrotten på Gribbetoppen. Da kom den omvandrende asketen Dighanakha (Aggivessana) bort til ham og ble stående og snakke høflig med ham en stund. Så sa han: *Jeg liker ikke noe, Gotama. Dette er min mening.” ”Liker du det at du ikke liker noe, Aggivessana?” «Selv om jeg skulle like det, så ville det ikke gjøre noe til eller fra, Gotama.” *De aller fleste sier dette, at det ikke ville gjøre noe til eller fra, Aggivessana. Så derfor vil de heller ikke forandre mening. Men det er også noen få som sier at det ikke ville gjøre noe til eller fra, men så forandrer de mening likevel. Det er noen filosofer og brahmaner som sier at de liker alt. Andre filosofer og brahmaner sier at de ikke liker noe som helst. Atter andre filosofer og brahmaner sier at det er noe de liker og noe de ikke liker. De filosofene og brahmanene som sier at de liker alt, har en holdning som tenderer mot lidenskap, bundethet, nytelser, fastklamring og involveringer. Men de filosofene og brahmanene som sier at de ikke liker noe som helst, har en holdning som tenderer mot lidenskapsløshet, ubundethet, å ikke nyte, slippe taket og ikke involvere seg.” *Gotama er enig med meg! Han roser mine meninger!” utbrøt den omvandrende asketen Dighanakha. «Så har vi de filosofene og brahmanene som sier at det er noe de liker og noe de ikke liker, Aggivessana. Når det gjelder det som de liker, har de en holdning som tenderer mot lidenskap, bundethet, nytelser, fastklamring og involveringer. Men når det gjelder det de ikke liker, har de en holdning som tenderer mot lidenskapsløshet, ubundethet, å ikke nyte, slippe taket og ikke involvere seg. Når det gjelder filosofer og brahmaner som sier de liker alt, vil en forstandig Page - 615

person tenke som så: "Hvis jeg sier jeg liker alt, må jeg bruke krefter og energi på å hevde dette, og Jeg må si at bare dette er sannhet og at alt annet er feil. Da kommer jeg i disputt med to andre parter, både med dem som ikke liker noe som helst og med dem som sier det er noe de liker og noe de ikke liker. Disputten kan føre til krangel, og krangel er plagsomt." Når han tenker på de disputtene, den kringelen og de plagene dette kan føre til, slipper han taket i denne teorien, og han griper ikke tak i noen annen teori, heller. På denne måten kan vi slippe taket i meninger og teorier og kvitte oss med dem. Når det gjelder filosofer og brahmaner som sier de ikke liker noe, vil en forstandig person tenke som så: *Hvis jeg sier jeg ikke liker noe, må jeg bruke krefter og energi på å hevde dette, og jeg må si at bare dette er sannhet og at alt annet er feil. Da kommer jeg i disputt med to andre parter, både med dem som liker alt og med dem som sier det er noe de liker og noe de ikke liker. Disputten kan føre til krangel, og krangel er plagsomt." Når han tenker på de disputtene, den kringelen og de plagene dette kan føre til, slipper han taket i denne teorien, og han griper ikke tak i noen annen teori, heller. På denne måten kan vi slippe taket i meninger og teorier og kvitte oss med dem. Når det gjelder filosofer og brahmaner som sier det er noe de liker og noe de ikke liker, vil en forstandig person tenke som så: *Hvis jeg sier det er noe jeg liker og noe jeg ikke liker, må jeg bruke krefter og energi på å hevde dette, og Jeg må si at bare dette er sannhet og at alt annet er feil. Da kommer jeg i disputt med to andre parter, både med dem som liker alt og med dem som ikke liker noe som helst. Disputten kan føre til krangel, og krangel er plagsomt." Når han tenker på de disputtene, den kringelen og de plagene dette kan føre til, slipper han taket i denne teorien, og han griper ikke tak i noen annen teori, heller. På denne måten kan vi slippe taket i meninger og teorier og kvitte oss med dem. Denne kroppen har form og består av de fire grunnegenskapene, Aggivessana. Den har sitt opphav i far og mor, ernærer seg av ris og melk og er av naturen forgjengelig og gebrekkelig. Den blir nedslitt med tiden og kommer til å bli ødelagt. Vi bør betrakte den som forgjengelig, lidelse, sykdom, en byll, en torn, en pest og en plage, som noe fremmed som ikke tilhører oss, som tomhet og som noe som ikke er vårt eget. Når vi

Page - 616

betrakter kroppen slik, blir vi kvitt kroppslige lyster og kjærlighet til kroppen, og kroppen blir ikke lenger vår herre. Det finnes tre slags følelser, Aggivessana: gode følelser, vonde følelser og følelser som verken er vonde eller gode. Når vi opplever en god følelse, opplever vi ikke en vond følelse eller en følelse som verken er vond eller god, men bare en god følelse der og da. Når vi opplever en vond følelse, opplever vi ikke en god følelse eller en følelse som verken er vond eller god, men bare en vond følelse der og da. Når vi opplever en følelse som verken er vond eller god, opplever vi ikke en god følelse eller en vond følelse, men bare en følelse som verken er vond eller god der og da. Dessuten er gode følelser forgjengelige, sammensatte og betinget av andre faktorer, og i samsvar med sin natur vil de minske, svinne hen, ta slutt og bli borte. Vonde følelser er også forgjengelige, sammensatte og betinget av andre faktorer, og i samsvar med sin natur vil de minske, svinne hen, ta slutt og bli borte. Og følelser som verken er vonde eller gode er også forgjengelige, sammensatte og betinget av andre faktorer, og i samsvar med sin natur vil de minske, svinne hen, ta slutt og bli borte. Når en elev av de edle har lært mye og ser dette, slipper han taket i gode følelser, han slipper taket i vonde følelser og han slipper taket i følelser som verken er vonde eller gode, og når han har sluppet taket, blir han fri. Han er fri, og vet at han er fri. Og han vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Og når munken har et slikt frigjort sinn, Aggivessana, sier han seg verken enig eller uenig i noe som helst. Han gjør bruk av vanlige ord og uttrykk uten å henge seg opp i dem.” Sāriputta sto bak Mesteren og viftet ham akkurat da, og han tenkte: *Mesteren snakker om å kvitte seg med de og de egenskapene ved hjelp av høyere kunnskap. Den lykelige snakker om å kvitte seg med de og de egenskapene ved hjelp av høyere kunnskap!” Og mens Sāriputta tenkte dette, ble sinnet hans befridd for forurensninger. Den omvandrende asketen Dighanakha fikk øyet opp for sannheten, plettfritt og rent, og han innså at alt som har en begynnelse også har en slutt. Nå som den omvandrende asketen Dighanakha hadde sett sannheten, nådd fram

til den, forstått den og trengt inn i den, overvant han enhver tvil og usikkerhet, og han ble fylt med selvtillit og ble uavhengig av andre når det gjaldt Mesterens lære. Og han sa: "Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt til deg, Gotama, til din lære og til munkefellesskapet, — og dette gjør jeg sammen med min kone, mine barn og alle som er i mitt følge. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Mester, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever." Page - 618

75. Samtalen med Mågandiya Mågandiyasutta Slik har jeg hørt det: En gang holdt Mesteren til blant kuruene, i en av byene deres som het Kammāsadamma. Der bodde han på en grasmatte i ildhallen til en brahman av Bhāradvāja-klanen. Tidlig en morgen kledde han på seg, tok kappe og bolle og gikk til byen for å motta matgaver. Etter at han hadde fått mat og var ferdig med å spise, gikk han til en lund for å tilbringe dagen der, og han satte seg ved foten av et tre. Den omvandrende asketen Mågandiya, som pleide å vandre omkring, var ute og gikk, og han kom bort til ildhallen til Bhāradvāja-brahmanen. Han fikk se grasmatta som lå der, og spurte: *Hvorfor ligger denne grasmatta her i ildhallen til Bhāradvāja? Jeg synes det ser ut som soveplassen til en asket?” *Det er filosofen Gotama som bor her, Mågandiya. Det sies at han er en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og levemåte, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester.” *Huff, det var da ille, Bhāradvāja! Det er fælt å se soveplassen til denne Gotama, som ødelegger all vekst!” *Pass på hva du sier, Mågandiya, pass på hva du sier! Det er mange vise adelsmenn, vise brahmaner, vise borgere og vise filosofer som har tillit til Gotama, og som følger hans treningsmetoder til å oppnå edel kunnskap og gode karakteregenskaper!” ”Hvis jeg kunne møte Gotama ansikt til ansikt, Bhāradvāja, så ville jeg si det direkte til ham, at han ødelegger all vekst! Og hvorfor? Fordi det er overlevert i våre tekster.” ”Hvis du ikke har noe imot det, så vil jeg fortelle Gotama om dette.” Page - 619

*Det er helt i orden at du forteller ham det, Bhåradvåja.” Med sin rene, guddommelige og overmenneskelige hørsel hørte Mesteren hva Bhåradvåja-brahmanen og den omvandrende asketen Mågandiya snakket om. Da kvelden kom, reiste han seg fra sin meditasjon og gikk til Bhåradvåjas ildhall. Der satte han seg på grasmatta si. Bhåradvåja gikk bort til Mesteren, hilste høflig på ham og snakket litt med ham. Så satte han seg ned. Da han hadde satt seg, sa Mesteren til ham: "Snakket du med den omvandrende asketen Mågandiya om denne grasmatta, Bhåradvåja?" Bhåradvåja ble både overrasket og forskrekket da han hørte dette, og sa: *Det var akkurat dette jeg hadde tenkt å snakke med deg om, Mester! Men så kom du meg i forkjøpet!" Men så ble samtalen mellom dem avbrutt, for den omvandrende asketen Mågandiya, som pleide å vandre omkring, kom inn i hallen. Der gikk han bort til Mesteren, hilste høflig på ham og snakket litt med ham før han satte seg ned. Da han hadde satt seg, sa Mesteren til ham: "Øyet finner behag i synlige former, Mågandiya, det gleder seg over synlige former og frydes ved synlige former. Han som har kommet fram til sannheten, har temmet det, og han beskytter og verner det og holder det under kontroll. Han underviser også andre i hvordan dette kan gjøres. Er det dette du tenker på når du sier at jeg ødelegger all vekst?" *Ja, det er derfor jeg sier du ødelegger all vekst, Gotama. Og hvorfor? Fordi det er overlevert i våre tekster." "Øret finner behag i hørselsinntrykk, nesen finner behag i dufter, tungen finner behag i smaker, kroppen finner behag i berøringer og sinnet finner behag i ideer, det gleder seg over ideer og frydes ved ideer. Han som har kommet fram til sannheten, har temmet alt dette, og han beskytter og verner det og holder det under kontroll. Han underviser også andre i hvordan dette kan gjøres. Er det dette du tenker på når du sier at jeg ødelegger all vekst?" *Ja, det er derfor jeg sier du ødelegger all vekst, Gotama. Og hvorfor? Fordi det er overlevert i våre tekster." Page - 620

*Men tenk deg nå en person som tidligere var vant til å oppleve tiltalende former som øyet kan se, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende. Etter en tid innser han som det er, at synlige former oppstår og går til grunne, og han ser fordelene og ulempene ved dem, og han ser frigjøringen fra dem. Da slipper han taket i begjæret etter synlige former og frir seg fra den lidenskapelige lengselen etter synlige former. Tørsten forsvinner og han finner ro i sinnet. Hva vil du si til denne personen, Mågandiya?" "Ingenting, Gotama." "Tenk deg videre en person som var vant til å oppleve tiltalende lyder som øret kan høre ..., dufter som nesa kan kjenne ..., smaksinntrykk som tunga kan kjenne ..., og tiltalende berøringer som kroppen kan føle, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende. Etter en tid innser han som det er, at berøringer oppstår og går til grunne, og han ser fordelene og ulempene ved dem, og han ser frigjøringen fra dem. Da slipper han taket i begjæret etter berøringer og frir seg fra den lidenskapelige lengselen etter berøringer. Tørsten forsvinner og han finner ro i sinnet. Hva vil du si til denne personen, Mågandiya?" "Ingenting, Gotama." *Den gangen da jeg bodde hjemme, hadde jeg også rikelig tilgang til nytelser gjennom de fem sansene. Jeg opplevde tiltalende former som øyet kan se, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, tiltalende lyder som øret kan høre ..., dufter som nesa kan kjenne ..., smaksinntrykk som tunga kan kjenne ..., og tiltalende berøringer som kroppen kan føle, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende. Jeg hadde tre boliger, Mågandiya, en for vinteren, en for sommeren og en for regntiden. I de fire månedene regntiden varte, ble jeg vartet opp i regntidsboligen av kvinnelige musikere og satte ikke min fot utenfor døren. Men etter en tid innså jeg som det er, at sansenytelser oppstår og går til grunne, og jeg så fordelene og ulempene ved dem, og jeg så frigjøringen fra dem. Da slapp jeg taket i begjæret etter sansenytelser og fridde meg fra den lidenskapelige lengselen etter sansenytelser. Tørsten forsvant og jeg fant ro i sinnet. Jeg ser at andre mennesker fortsatt søker sansenytelser, fråtser i sansenytelser og brenner etter å oppleve sansenytelser. Jeg misunner dem ikke, for jeg lengter ikke etter noe slikt. Og hvorfor ikke? Det er fordi jeg opplever gleder som

Page - 621

ikke har noe med sansenytelser eller usunne tendenser å gjøre, fordi jeg opplever en lykke som overgår de himmelske gleder. Derfor misunner jeg ikke dem som søker lavere gleder, og jeg lengter ikke etter noe slikt. Tenk deg en rik og velstående husherre eller sønnen hans som nyter alle slags sanselige nytelser, både gjennom syn, hørsel, duft, smak og berøringer, Mågandiya. Han oppfører seg bra både i handlinger, ord og tanker, og etter at han er død, kommer han til de trettitre gudenes himmel. Der nyter han alle slags himmelske sanselige nytelser, både gjennom syn hørsel, duft, smak og berøringer, omgitt av himmelske nymfer i Salighetslunden. Og så får han øye på en husherre eller sønnen hans som nyter de fem sanselige nytelser. Tror du da at denne guden som nyter de himmelske nytelsene, omgitt av himmelske nymfer i Salighetslunden, kommer til å misunne denne husherren som nyter de jordiske gleder, og tror du han får lyst til å vende tilbake til de jordiske nytelsene?" *Nei, det tror jeg ikke Gotama. For de himmelske nytelsene er deiligere og bedre enn de jordiske nytelsene." "Slik er det med meg også, Mågandiya. Den gangen da jeg bodde hjemme, hadde jeg også rikelig tilgang til nytelser gjennom de fem sansene. Jeg opplevde tiltalende former som øyet kan se, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, tiltalende lyder som øret kan høre ..., dufter som nesa kan kjenne ..; SMaksinntrykk som tunga kan kjenne ..., og tiltalende berøringer som kroppen kan føle, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende. Jeg hadde tre boliger, Mågandiya, en for vinteren, en for sommeren og en for regntiden. I de fire månedene regntiden varte, ble jeg vartet opp i regntidsboligen av kvinnelige musikere og satte ikke min fot utenfor døren. Men etter en tid innså jeg som det er, at sansenytelser oppstår og går til grunne, og jeg så fordelene og ulempene ved dem, og jeg så frigjøringen fra dem. Da slapp jeg taket i begjæret etter sansenytelser og fridde meg fra den lidenskapelige lengselen etter sansenytelser. Tørsten forsvant og jeg fant ro i sinnet. Jeg ser at andre mennesker fortsatt søker sansenytelser, fråtser i sansenytelser og brenner etter å oppleve sansenytelser. Jeg misunner dem ikke, for jeg lengter ikke etter noe slikt. Og hvorfor ikke? Det er fordi jeg opplever gleder som ikke har noe med sansenytelser eller usunne tendenser å gjøre, fordi jeg opplever en lykke som overgår de himmelske

gleder. Derfor misunner jeg ikke dem som søker lavere gleder, og jeg lengter ikke etter noe slikt. Tenk deg en mann som er spedalsk, Mågandiya. Lemmene hans er fulle av sår og forråtnelse og gnagd av makk. Han klorer seg til blods med neglene og river opp sårene sine, og prøver å brenne dem rene med glødende kull. Men så finner venner, slekt og kolleger en lege til ham, en kirurg. Legen gir ham medisiner, og når han tar denne, blir han frisk igjen. Sykdommen er borte og han er glad og lykkelig og kan gjøre hva han vil og gå hvor han vil. Så får han øye på en annen mann som er spedalsk. Lemmene hans er fulle av sår og forråtnelse og gnagd av makk. Han klorer seg til blods med neglene og river opp sårene sine, og prøver å brenne dem rene med glødende kull. Tor du da at denne mannen som var blitt frisk igjen, kommer til å misunne den spedalske hans medisiner og glødende kullbiter?” *Nei, Gotama. For den som er syk, trenger medisiner. Men den som ikke er syk, trenger ingen medisiner.” Slik er det med meg også, Mågandiya. Den gangen da jeg bodde hjemme, hadde jeg også rikelig tilgang til nytelser gjennom de fem sansene. Jeg opplevde tiltalende former som øyet kan se, som er tiltrekkende, tilløkkende, innbydende, behagelige og fristende, tiltalende lyder som øret kan høre ..., dufter som nesa kan kjenne ..; SMaksinntrykk som tunga kan kjenne ..., og tiltalende berøringer som kroppen kan føle, som er tiltrekkende, tilløkkende, innbydende, behagelige og fristende. Jeg hadde tre boliger, Mågandiya, en for vinteren, en for sommeren og en for regntiden. I de fire månedene regntiden varte, ble jeg vartet opp i regntidsboligen av kvinnelige musikere og satte ikke min fot utenfor døren. Men etter en tid innså jeg som det er, at sansenytelser oppstår og går til grunne, og jeg så fordelene og ulempene ved dem, og jeg så frigjøringen fra dem. Da slapp jeg taket i begjæret etter sansenytelser og fridde meg fra den lidenskapelige lengselen etter sansenytelser. Tørsten forsvant og jeg fant ro i sinnet. Jeg ser at andre mennesker fortsatt søker sansenytelser, fråtser i sansenytelser og brenner etter å oppleve sansenytelser. Jeg misunner dem ikke, for jeg lengter ikke etter noe slikt. Og hvorfor ikke? Det er fordi jeg opplever gleder som ikke har noe med sansenytelser eller usunne tendenser å gjøre, fordi jeg opplever en lykke som overgår de himmelske gleder. Derfor misunner jeg ikke dem som søker lavere gleder, og jeg lengter ikke etter

noe slikt. Tenk deg en mann som er spedalsk, Mågandiya. Lemmene hans er fulle av sår og forråtnelse og gnagd av makk. Han klorer seg til blods med neglene og river opp sårene sine, og prøver å brenne dem rene med glødende kull. Men så finner venner, slekt og kolleger en lege til ham, en kirurg. Legen gir ham medisiner, og når han tar denne, blir han frisk igjen. Sykdommen er borte og han er glad og lykkelig og kan gjøre hva han vil og gå hvor han vil. Men så kommer to sterke menn og griper ham i armene og sleper ham bort mot kullgropen igjen. Tror du den mannen ville prøve å vri seg hit og dit?” *Ja, Gotama, det ville han. For ilden svir og brenner og gjør veldig vondt.” *Men er det bare nå han vil synes at ilden svir og brenner og gjør veldig vondt, Mågandiya? Eller ble han svidd og brent av ilden så det gjorde veldig vondt tidligere, også?” *Tiden ville svi og brenne og gjøre veldig vondt både nå og tidligere, Gotama. Men da mannen var spedalsk, da lemmene hans var fulle av sår og forråtnelse og gnagd av makk, slik at han klorte seg til blods med neglene og rev opp sårene sine, da brakte smertene fra de glødende kullene i det minste en viss forandring, slik at han føler dem som en lindring og opplever dem som lykke.” *Nettopp, Mågandiya. Sansenytelser medfører lidelse, fordi de brenner som feber. Det samme gjorde de før i tiden, og det samme kommer de til å gjøre i framtiden. Men mennesker som ikke har sluppet taket i sanselige lidenskaper, som blir gnagd av sanselig begjær og som brenner som i en feber etter sansenytelser, kan i det minste føle dem som en lindring og oppleve dem som lykke. Tenk deg en mann som er spedalsk, Mågandiya. Lemmene hans er fulle av sår og forråtnelse og gnagd av makk. Han klorer seg til blods med neglene og river opp sårene sine, og prøver å brenne dem rene med glødende kull. Men jo mer han piner kroppen sin, jo verre blir sårene, og de blir fulle av stinkende forråtnelse. Det eneste som gir ham lindring er å klø seg enda hardere på sårene. Slik vil også mennesker som ikke har sluppet taket i sanselige lidenskaper, som blir gnagd av sanselig begjær og som brenner som i en feber etter sansenytelser, jage etter sansenytelser. Og jo mer de jager etter sansenytelser, jo mer øker det sanselige begjæret, jo mer brenner de

av feber etter Page - 624

sansenytelser. Og likevel føler de en slags lindring og tilfredsstillelse i disse sansenyrelsene. Hvordan er det, Mågandiya, har du noen gang sett eller hørt om en fyrste eller minister som nyter de fem sansenyrelsene og gleder seg over dem, en som ikke har sluppet taket i begjæret etter sansenytelser, som ikke har fått lindret feberen etter sansenytelser, men som likevel har slukket tørsten og funnet fred i sinnet? Har du sett eller hørt om noe slikt før eller nå, eller tror du det kommer til å skje?” *Nei, Gotama.”

*Jeg har heller aldri sett eller hørt om en fyrste eller minister som nyter de fem sansenyrelsene og gleder seg over dem, en som ikke har sluppet taket i begjæret etter sansenytelser, som ikke har fått lindret feberen etter sansenytelser, men som likevel har slukket tørsten og funnet fred i sinnet. Jeg har ikke sett eller hørt om noe slikt før eller nå, og jeg tror heller ikke det kommer til å skje. Derfor er det slik at alle filosofer eller brahmaner som har slukket tørsten og funnet fred i sinnet før i tiden eller nå for tiden, eller som kommer til å gjøre det senere, har sett det som det er, at sansenytelser oppstår og går til grunne, og de har innsett fordelene og ulempene ved dem, og de har sett frigjøringen fra dem. Da har de sluppet taket i begjæret etter sansenytelser, da har de fått lindret feberen etter sansenytelser, og da har de slukket tørsten og funnet fred i sinnet. Og dette gjelder både før, nå og i framtiden.” Deretter kom Mesteren med denne høytidelige uttalelsen: "Helse er det største gode, nibbana er den største lykke. Den beste av veier er den åttedelte, som fører til udødelighet og fred.” Da den omvandrende asketen Mågandiya hørte dette, sa han: *Utmerket, Gotama, utmerket! Det visdomsordet som du her uttaler, "Helse er det største gode, Page - 625

nibbana er den største lykke. * det har jeg også hørt fra de omvandrende asketenes lærere fra gammelt av: "Helse er det største gode, nibbana er den største lykke." Så dette er det enighet om, Gotama." *Men siden du har hørt dette fra de omvandrende asketenes lærere fra gammelt av, Mågandiya, nemlig: "Helse er det største gode, nibbana er den største lykke." Hva er da helse? Og hva er nibbana?" Da Mågandiya hørte dette spørsmålet, klappet han seg på armer og ben og sa: "Dette er helse, Gotama. Dette er nibbana. Jeg er sunn og frisk for tiden, Gotama. Det feiler meg ikke noe." *Tenk deg en mann som er blind fra fødselen av, Mågandiya. Da kan han ikke se mørke og lyse former, han kan ikke se blå former, han kan ikke se gule former, han kan ikke se røde former, han kan ikke se vakre og tiltalende former, han kan ikke se likheter og forskjeller, han kan ikke se stjernene og han kan ikke se sol eller måne. Hvis han nå får høre noen si at rent og hvitt tøy er bra, vil han prøve å få tak i rent og hvitt tøy. Men en annen mann kan finne på å narre ham og gi ham en skitten og flekkete kappe og si: *Se her, min gode mann, her har du en kappe av rent og hvitt tøy." Den blinde tar imot kappen og tar den på seg, mens han utbryter hvor ren og hvit den er. Hva mener du om dette, Mågandiya? Er det fordi han selv vet og ser at den blinde mannen tar imot kappen og tar den på seg, mens han utbryter hvor ren og hvit den er? Eller er det fordi han tror på den mannen som kan se?" *Det er ikke fordi den blinde mannen selv vet og ser at han tar imot kappen og

tar den på seg, mens han utbryter hvor ren og hvit den er, Gotama. Det er fordi han tror på den mannen som kan se.”

*Nettopp, Mågandiya. Og omvandrende asketer fra andre skoler er blinde og kan ikke se. De vet ikke hva som er helse og de vet ikke hva som er nibbana, men likevel uttaler de dette verset: "Helse er det største gode, nibbana er den største lykke." Men disse versene ble uttalt av fortidens arahanter og fullkomment oppvåknete: "Helse er det største gode, nibbana er den største lykke. Den beste av veier er den åttedelte, som fører til udødelighet og fred." Og nå har versene blitt kjent blant vanlige mennesker. Men denne kroppen er blitt en sykdom, en byll, en torn, en pest og en plage. Og denne kroppen, som er blitt en sykdom, en byll, en torn, en pest og en plage, henviser du til og sier at dette er helse, dette er nibbana. Du har altså ikke den edle synsevne som kan sette deg i stand til å se hva som er helse og hva som er nibbana, Mågandiya." *Jeg har tillit til at du kan undervise meg i den læren som setter meg i stand til å se hva som er helse og hva som er nibbana, Gotama!" *Tenk deg en mann som er blind fra fødselen av, Mågandiya. Da kan han ikke se mørke og lyse former, han kan ikke se blå former, han kan ikke se gule former, han kan ikke se røde former, han kan ikke se vakre og tiltalende former, han kan ikke se likheter og forskjeller, han kan ikke se stjernene og han kan ikke se sol eller måne. Men så finner venner, slekt og kolleger en lege til ham, en kirurg. Legen gir ham medisiner, men den hjelper ikke. Han kan fortsatt ikke se. Tror du ikke legen da kommer til å bli skuffet og frustrert?" *Jo, det blir han sikkert, Gotama." Page - 627

*Nettopp, Mågandiya. Så kanskje jeg skulle undervise deg i læren og si at dette er helse og dette er nibbana. Men kanskje kommer du likevel ikke til å forstå hva som er helse, og du kommer kanskje ikke til å se nibbana. Da kommer jeg bare til å bli skuffet og frustert.” *Jeg har tillit til at du kan undervise meg i den læren som setter meg i stand til å se hva som er helse og hva som er nibbana, Gotama!” *Tenk deg en mann som er blind fra fødselen av, Mågandiya. Da kan han ikke se mørke og lyse former, han kan ikke se blå former, han kan ikke se gule former, han kan ikke se røde former, han kan ikke se vakre og tiltalende former, han kan ikke se likheter og forskjeller, han kan ikke se stjernene og han kan ikke se sol eller måne. Hvis han nå får høre noen si at rent og hvitt tøy er bra, vil han prøve å få tak i rent og hvitt tøy. Men en annen mann kan finne på å narre ham og gi ham en skitten og flekkete kappe og si: *Se her, min gode mann, her har du en kappe av rent og hvitt tøy.” Den blinde tar imot kappen og tar den på seg, mens han utbryter hvor ren og hvit den er. Men så finner venner, slekt og kolleger en lege til ham, en kirurg. Legen gir ham medisin som rensar hele kroppen innvendig, han gir ham øyesalver og andre salver. Dette hjelper, og han blir i stand til å se. Nå som han kan se, kaster han den skitne og flekkete kappen. Han blir så rasende på den mannen som ga ham den at han gjerne kunne ha slått ham i hjel, og han sier: "Her har jeg blitt lurt, narret og bedratt av denne fyren i lang tid! Jeg har gått rundt med denne skitne og flekkete kappen og trodd den var av rent og hvitt tøy!” Så kanskje jeg skulle undervise deg i læren og si at dette er helse og dette er nibbana. Og kanskje kommer du da til å forstå hva som er helse, og du kommer kanskje ikke til å se nibbana. Når du lærer å se, vil du forstå de fem personlighetsgruppene, og da kommer du kanskje til å kaste fra deg lidenskapen etter sanselige gleder. Og da kommer du til å tenke: *Her har jeg blitt lurt, narret og bedratt av dette sinnet i lang tid! Jeg involverte meg i former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og den skjelnende bevisstheten. Disse involveringene formet forventningsmønstre i meg, forventningsmønstrene førte til at noe ble til, og det som ble til, forfalt og gikk til grunne, og dette førte til sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot. Slik er all denne lidelsen oppstått!” *Jeg har tillit til at du kan undervise meg i den læren som setter meg i stand til å

Page - 628

reise meg fra denne sitteplassen med evnen til å se, Gotama!" "Sørg da for å omgås gode mennesker. I den grad du omgås gode mennesker, vil du få høre den sanne lære, og i den grad du får høre den gode lære, vil du begynne å praktisere den i stort og i smått. Da vil du selv vite og selv se disse sykdommene som er som byller og torner, og du vil se at sykdommene, byllene og tornene blir borte. Når involveringene mine tar slutt, tar også forventningsmønstrene slutt. Når forventningsmønstrene tar slutt, er det ikke lenger noe som blir til. Og når ikke noe blir til, skjer det heller ikke noe forfall og ingenting som går til grunne, og dermed er det slutt på sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot. Slik tar all denne lidelsen slutt." Da Mågandiya hørte dette, sa han: "Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt i deg, Gotama, i læren og i munkefellesskapet. La meg få utgang og opptak av deg, Gotama." "Den som kommer fra en annen sekt og ønsker utgang og opptak i denne lære og disiplin må vente fire måneder, Mågandiya. Hvis munkene etter fire måneder er tilfreds med ham, gir de ham utgang og opptak som munk. Men dette kan jeg også tilpasse etter individuelle forskjeller." "Hvis de som kommer fra andre sekter skal ha en prøvetid på fire måneder, da venter jeg gjerne fire år, Mester. La munkene gi meg utgang og opptak hvis de er tilfreds med meg etter fire år." Den omvandrende asketen Mågandiya fikk utgang og opptak av Mesteren. Deretter trakk han seg tilbake i ensomhet og satte alle krefter inn, energisk og uten å nøle. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Dette forsto han fullt ut, og tok konsekvensene av sin erkjennelse. Og nå var Mågandiya en arahant. Page - 629

76. Samtalen med Sandaka Sandakasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Ghosita-parken i Kosambi. På den tiden bodde den omvandrende asketen Sandaka i Fikentre-grotten sammen med fem hundre andre omvandrende asketer. En kveld da Ananda hadde reist seg fra sin meditasjon, sa han til de andre munkene: *Kom, venner, la oss gå til Devakata-dammen og se på grotten.” *Ja, la oss gjøre det,” svarte munkene. Så gikk Ananda og mange andre munkar til Devakata-dammen. Akkurat da satt Sandaka og de andre omvandrende asketene og snakket høyt og støyende sammen, og de hengav seg til all slags fruktesløst prat, — så som snakk om konger, forbrytere, statsmenn, tropper, krig og farlige situasjoner, mat og drikke, klær og møbler, kranser og parfyme, slektinger, kjøretøyer, landsbyer, små og store byer, nasjoner, kvinner, menn, berømte personer, sladder på gatehjørnet og ved brønnen, spøkelseshistorier, prat om løst og fast, spekulasjoner om hvordan verden ble til og om hvordan havet ble til, samt prat om vinning og tap. Mens Ānanda enda var et godt stykke unna, fikk Sandaka se at han nærmet seg, og da han så det, brakte han forsamlingen til ro: *Vær stille, mine herrer, ikke en lyd nå! Der borte kommer Ānanda, Gotamas elev. Han har vært en av elevene hans så lenge Gotama har vært i Kosambi. Disse munkene setter pris på stillhet, er vant til stillhet og har mye godt å si om stillheten. Når han ser hvor stille denne forsamlingen er, kan det hende han kommer bort til oss.” Da han sa dette, tidde alle asketene. Så nådde Ānanda fram til den omvandrende asketen Sandaka, som sa til ham: *Kom her, Ananda, og vær velkommen! Det er lenge siden dine veier har ført deg hit til oss. Sitt ned, Ānanda, her er det plass!” Page - 631

Ānanda satte seg på den plassen som ble budt ham, og Sandaka tok en lavere plass ved siden av ham. Da de hadde satt seg, sa Ānanda: *Hva var det dere satt her og snakket om, Sandaka? Hvilken samtale var det jeg avbrøt dere 1?" *Ikke bry deg om hva vi snakket om, Ānanda. Det kan du godt få høre etterpå hvis du har lyst. Kan du ikke heller fortelle oss om den læren som læreren din underviser i? *Det kan jeg godt, Sandaka. Følg godt med, så skal jeg fortelle om det." *Ja, det skal jeg gjøre," svarte Sandaka. Ānanda sa: *Den fullkomment våkne, arahanten som vet og ser, peker på fire uverdige praksismetoder og fire praksismetoder som ikke gir noen inspirasjon. En forstandig person bør ikke følge disse praksismetodene, for om han gjør det, vil de ikke føre til innsikt og sunne resultater." *Hvilke praksismetoder er dette, Ānanda?" *Det finnes en lærer som mener og sier følgende, Sandaka: "Gaver, ofringer og velgjørenhet tjener ikke til noe, for gode og onde handlinger får ingen frukt og ingen virkning. Omsorg for foreldrene er ikke til noen nytte. Verken denne verden eller noen annen verden eksisterer, og det er ingen som blir gjenfødt. Ingen filosof eller brahman her i verden er fullkommen og ingen av dem har nådd fullkommenheten. Og ingen av dem har selv forstått og realisert denne og den andre verden, slik at de har noe å belære andre om. Vi mennesker er sammensatt av de fire grunnegenskapene, og når vi dør går jordegenskapen opp i jord og blandes med omverdenen. Det samme skjer med ild-, vann— og luftegenskapene, mens sinnsevnene går ut i det tomme rom. Folk bærer den døde som femtemann på båra, og hele veien til kremasjonsplassen lyder lovsangene. Men der blekner knoklene hans og alle hans ofringer ender i aske. Alt dette om gaver er noe sludder, og de som sier det er noe nytte i slikt, farer med tomprat og løgn. Både dårer og vise går til grunne og blir tilintetgjort når kroppen går i oppløsning. De eksisterer ikke etter døden." En forstandig person vil da tenke som så: "Hvis denne læreren snakker sant, har

jeg gjort noe jeg ikke har gjort, og jeg har fulgt en levemåte som jeg ikke har fulgt. Vi har oppnådd nøyaktig det samme, han og jeg, selv om jeg ikke sier at vi begge går til grunne og blir tilintetgjort når kroppen går i oppløsning eller at vi ikke eksisterer etter døden. Når denne læreren går naken med glattraket hode, sitter på huk eller napper ut hår og skjegg. er det helt bortkastet. Selv bor jeg i et hus sammen med familien min, kler meg i fineste bomull og benytter sandeltre av beste kvalitet, pynter meg med kranser, bruker salver og omgir meg med vellukt. Gull og sølv har jeg også. Likevel kommer jeg til å oppnå nøyaktig det samme som denne læreren. Hvorfor i all verden skal jeg da følge ham eller hans lære?" Han innser at dette ikke er noen verdig praksismetode, så dermed vender han seg bort fra en slik måte å leve på. Dette er den første av de uverdige praksismetodene, Sandaka. Så er den annen lærer som sier følgende: "Den som selv utfører en handling eller får andre til å utføre den, som lemlester eller lar lemleste, som piner eller lar pine, som krenker, utbytter, skremmer eller lar skremme, som dreper, stjeler, ødelegger og raner, som begår innbrudd og landeveisrøveri, som går til en annens hustru og som lyver, — den som gjør dette pådrar seg intet ansvar. Selv om noen skulle ta et hjul med kanter så skarpe som barberblad og gjøre alle levende vesener på denne jord om til en eneste kjøttdeig, en eneste kjøttmasse, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe vondt, det ville ikke føre til noen vonde følger for ham. Dersom noen skulle gå langsetter sydbredden av Ganges og drepe, lemleste og pine, og påvirke andre til å drepe, lemleste og pine, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe vondt, det ville ikke føre til noen vonde følger for ham. Dersom en annen skulle gå langsetter nordbredden av Ganges og gi og ofre, og påvirke andre til å gi og ofre, så ville han ikke av den grunn pådra seg noe godt, det ville ikke føre til noen gode følger for ham. Det kommer ikke noe godt ut av gavmildhet, selvkontroll, selvbeherskelse og sannferdighet, — det gir ingen gode følger." En forstandig person vil da tenke som så: "Hvis denne læreren snakker sant, har jeg gjort noe jeg ikke har gjort, og jeg har fulgt en levemåte som jeg ikke har fulgt. Vi har oppnådd nøyaktig det samme, han og jeg, selv om jeg ikke sier at ingen av oss gjør noe som er til skade. Når denne læreren går naken med glattraket hode, sitter på huk

eller napper ut hår og skjegg. er det helt bortkastet. Selv bor jeg i et hus sammen med familien min, kler meg i fineste bomull og benytter sandeltre av beste kvalitet, pynter meg med kranser, bruker salver og omgir meg med vellukt. Gull og sølv har jeg også. Likevel kommer jeg til å oppnå nøyaktig det samme som denne læreren. Hvorfor i all verden skal jeg da følge ham eller hans lære?” Han innser at dette ikke er noen verdig praksismetode, så dermed vender han seg bort fra en slik måte å leve på. Dette er den andre av de uverdige praksismetodene, Sandaka. Videre finnes det en lærer som sier: *Det finnes ingen årsak eller betingelse for et vesens fornedrelse — levende vesener fornedres uten årsak eller betingelse. Det finnes heller ingen årsak eller betingelse for et vesens foredling, — levende vesener foredles uten årsak eller betingelse. Det er ingen hjelp i egne eller andres handlinger, menneskets handlinger er nytteløse. Styrke og innsatsvilje tjener ikke til noe, menneskets kraft og innsats er intet verdt. Alle levende vesener, både dyr og planter, er svake, hjelpeløse og kraftløse, og de kastes hit og dit av skjebnen, samfunnet og sin egen natur. De opplever lykke eller lidelse alt etter sin klasse.” En forstandig person vil da tenke som så: "Hvis denne læreren snakker sant, har jeg gjort noe jeg ikke har gjort, og jeg har fulgt en levemåte som jeg ikke har fulgt. Vi har oppnådd nøyaktig det samme, han og jeg, selv om jeg ikke sier at vi begge vil bli foredlet uten årsak eller betingelse. Når denne læreren går naken med glattraket hode, sitter på huk eller napper ut hår og skjegg. er det helt bortkastet. Selv bor jeg i et hus sammen med familien min, kler meg i fineste bomull og benytter sandeltre av beste kvalitet, pynter meg med kranser, bruker salver og omgir meg med vellukt. Gull og sølv har jeg også. Likevel kommer jeg til å oppnå nøyaktig det samme som denne læreren. Hvorfor i all verden skal jeg da følge ham eller hans lære?” Han innser at dette ikke er noen verdig praksismetode, så dermed vender han seg bort fra en slik måte å leve på. Dette er den tredje av de uverdige praksismetodene, Sandaka. Videre finnes det en lærer som sier: *Det er sju substanser som ikke er laget, som er ugjorte, uskapte, og som ingen

Page - 634

har latt bli til. De er urokkelige og klippefaste og skaper ikke noe nytt. De er ubevegelige og uforgjengelige og kan ikke skade hverandre. Heller ikke er de i stand til å gi hverandre lykke eller lidelse eller begge deler. Hvilke sju? Jord, vann, ild, vind, lykke, lidelse og livsånden som den sjuende. Disse er ubevegelige og uforgjengelige og kan ikke skade hverandre. Heller ikke er de i stand til å gi hverandre lykke eller lidelse eller begge deler. Så derfor er det ingen som dreper eller lar drepe, ingen som taler eller lytter, og det er ingen lærer eller elev. Den som hogger av et hode med et skarpslepent sverd, tar ikke livet av noen. Sverdet passerer bare gjennom åpninger mellom de sju substansene. Det finnes fjorten hundre tusen hovedarter man kan bli født inn i, samt seks tusen og seks hundre underarter i tillegg. Det finnes fem hundre slags handlinger, videre fem (etter de fem sansene) og tre (tanke, tale og handling). Det finnes hele og halve handlinger. Det finnes sekstito veier, sekstito avsnitt i en verdenssyklus, seks samfunnsklasser, åtte avsnitt i menneskets liv, fire tusen ni hundre yrker, fire tusen ni hundre slags filosofer, eneboere, asketer og munk, fire tusen ni hundre drageboliger, to tusen evner, tre tusen pinesteder i skjærsilden og trettiseks steder hvor støvet samler seg. Videre finnes det sju typer animalsk forplantning, sju typer vegetabilsk forplantning og sju typer knoppskyting. Det finnes sju guder, sju mennesker og sju troll. Så er det sju sjøer, sju fjell og sju hundre til, sju bratte klipper og sju hundre til, sju drømmer og sju hundre til. I åtte millioner fire hundre tusen store verdenssykluser skal både dårer og vise gjennomløpe livets og dødens kretsløp før lidelsene tar slutt. Det er fåfengt å tro at det går an å bringe sine umodne handlinger til modning ved hjelp av den eller den moral, askese, seremoni eller edle livsførsel, eller at det går an å utsette de handlingene som er modnet etter hvert som man kommer i kontakt med dem. For all lykke og ulykke er tilmålt og begrenset i dette kretsløpet, og det finnes ingen framgang eller tilbakegang, ingen opphøyelse eller fornedrelse. Det er som når du kaster en ball i ei snor, så løper ballen akkurat så langt ut som snora rekker. Og nettopp slik må både dårer og vise gjennomløpe livets og dødens kretsløp før lidelsene skal ta slutt." En forstandig person vil da tenke som så: "Hvis denne læreren snakker sant, har jeg gjort noe jeg ikke har gjort, og jeg har fulgt en levemåte som jeg ikke har fulgt. Vi Page - 635

har oppnådd nøyaktig det samme, han og jeg, selv om jeg ikke sier at vi begge må gjennomløpe livets og dødens kretsløp før lidelsene skal ta slutt. Når denne læreren går naken med glattraket hode, sitter på huk eller napper ut hår og skjegg. er det helt bortkastet. Selv bor jeg i et hus sammen med familien min, kler meg i fineste bomull og benytter sandeltre av beste kvalitet, pynter meg med kranser, bruker salver og omgir meg med vellukt. Gull og sølv har jeg også. Likevel kommer jeg til å oppnå nøyaktig det samme som denne læreren. Hvorfor i all verden skal jeg da følge ham eller hans lære?" Han innser at dette ikke er noen verdig praksismetode, så dermed vender han seg bort fra en slik måte å leve på. Dette er den fjerde av de uverdige praksismetodene, Sandaka, så dette er dermed de fire uverdige praksismetodene som den fullkomment våkne, arahanten som vet og ser, har forklart det. En forstandig person bør ikke følge disse levemåtene, for om han gjør det, vil de ikke føre til innsikt og sunne resultater." *Utmerket, Änanda! Dette er altså de fire uverdige praksismetodene. Men hva menes med at den fullkomment våkne, arahanten som vet og ser, også har pekt på fire praksismetoder som ikke gir noen inspirasjon — levemåter som en forstandig person ikke bør ikke følge fordi de ikke vil føre til innsikt og sunne resultater?" Det finnes en lærer som hevder han vet alt og ser alt. Han gjør krav på å vite og se alt som finnes, og han sier: "Uansett om jeg går, står, sover eller er våken, så vet og ser jeg alltid." Men han går inn i et tomt hus, og får ikke noe mat. Han blir bitt av en hund, han møter en vill elefant, han møter en vill hest, han møter en vill okse, han spør menn og kvinner hva de heter og hvilken klan de tilhører, han spør om navnet på en by eller landsby, og han spør om veien. Hvis noen spør ham hvordan dette kan henge sammen, svarer han: *Jeg måtte gå inn i det tomme huset, så derfor gikk jeg inn. Det måtte skje at jeg ikke skulle få mat, så derfor fikk jeg ikke mat. Noen måtte bli bitt av en hund, så derfor ble jeg bitt. Noen måtte møte en vill elefant, hest og okse, så derfor møtte jeg dem. Noen måtte spørre den mannen og den kvinnen om navn og klan, så derfor spurte jeg. Noen måtte spørre hva den byen og den landsbyen het, så derfor spurte jeg. Noen måtte spørre om veien, så derfor spurte jeg." En forstandig person vil da tenke som så: "Denne læreren hevder han vet alt og

ser alt. Han gjør krav på å vite og se alt som finnes, og han sier: "Uansett om jeg går, står, sover eller er våken, så vet og ser jeg alltid." Men han går inn i et tomt hus, og får ikke noe mat. Han blir bitt av en hund, han møter en vill elefant, han møter en vill hest, han møter en vill okse, han spør menn og kvinner hva de heter og hvilken klan de tilhører, han spør om navnet på en by eller landsby, og han spør om veien. Hvis noen spør ham hvordan dette kan henge sammen, svarer han: *Jeg måtte gå inn i det tomme huset, så derfor gikk jeg inn. Det måtte skje at jeg ikke skulle få mat, så derfor fikk jeg ikke mat. Noen måtte bli bitt av en hund, så derfor ble jeg bitt. Noen måtte møte en vill elefant, hest og okse, så derfor møtte jeg dem. Noen måtte spørre den mannen og den kvinnen om navn og klan, så derfor spurte jeg. Noen måtte spørre hva den byen og den landsbyen het, så derfor spurte jeg. Noen måtte spørre om veien, så derfor spurte jeg.* Han innser at dette er en praksismetode som ikke gir noen inspirasjon, så dermed vender han seg bort fra en slik måte å leve på. Dette er den første av de praksismetodene som ikke gir noen inspirasjon, Sandaka. En annen lærer baserer seg på tradisjoner og regner tradisjoner som sannhet, og han underviser ut fra tradisjoner, muntlige overleveringer og kanoniske tekster. Men muntlige overleveringer og tradisjonelle sannheter kan være riktig oppfattet eller de kan være feil oppfattet. De kan være slik, eller de kan være annerledes. En forstandig person vil da tenke som så: *'Denne læreren baserer seg på tradisjoner og regner tradisjoner som sannhet, og han underviser ut fra tradisjoner, muntlige overleveringer og kanoniske tekster. Men muntlige overleveringer og tradisjonelle sannheter kan være riktig oppfattet eller de kan være feil oppfattet. De kan være slik, eller de kan være annerledes.' Han innser at dette er en praksismetode som ikke gir noen inspirasjon, så dermed vender han seg bort fra en slik måte å leve på. Dette er den andre av de praksismetodene som ikke gir noen inspirasjon, Sandaka. En annen lærer er logiker og fortolker, Sandaka. Han underviser ut fra sine fortolkninger, logiske slutninger og egen intuisjon. Men hans fortolkninger og slutninger

kan være gode eller dårlige. Det kan være slik, eller det kan være annerledes. En forstandig person vil da tenke som så: "Denne læreren underviser ut fra sine fortolkninger, logiske slutninger og egen intuisjon. Men hans fortolkninger og slutninger kan være gode eller dårlige. Det kan være slik, eller det kan være annerledes." Han innser at dette er en praksismetode som ikke gir noen inspirasjon, så dermed vender han seg bort fra en slik måte å leve på. Dette er den tredje av de praksismetodene som ikke gir noen inspirasjon, Sandaka. Videre er det en lærer som er dum og forvirret, Sandaka. Når han blir spurt om det ene eller det andre, tyr han til unnvikende talemåter og vrir seg unna som en ål: *Det er ikke mine ord, jeg sier ikke at det er slik. Jeg sier heller ikke at det er annerledes. Jeg sier ikke at det ikke er slik, men jeg benekter heller ikke at det ikke er slik." En forstandig person vil da tenke som så: *Denne læreren er dum og forvirret. Når han blir spurt om det ene eller det andre, tyr han til unnvikende talemåter og vrir seg unna som en ål: *Det er ikke mine ord, jeg sier ikke at det er slik. Jeg sier heller ikke at det er annerledes. Jeg sier ikke at det ikke er slik, men jeg benekter heller ikke at det ikke er slik." Han innser at dette er en praksismetode som ikke gir noen inspirasjon, så dermed vender han seg bort fra en slik måte å leve på. Dette er den fjerde av de praksismetodene som ikke gir noen inspirasjon, Sandaka. Så dette er altså de fire praksismetodene som ikke gir noen inspirasjon, og som den fullkomment våkne Mesteren, arahanten som vet og ser, peker på. En forstandig person bør ikke følge disse praksismetodene, for om han gjør det, vil de ikke føre til innsikt og sunne resultater." *Utmerket, Ananda! Det er virkelig utmerket at den fullkomment våkne Mesteren, arahanten som vet og ser, peker på de fire praksismetodene som ikke gir noen inspirasjon. En forstandig person bør ikke følge disse praksismetodene, for om han gjør det, vil de ikke føre til innsikt og sunne resultater. Men hvordan underviser den læreren som fører en forstandig elev til innsikt og

Page - 638

sunne resultater hvis han følger lærerens undervisning, Ånanda?" "Sett at en som er kommet fram til sannheten står fram her i verden, Sandaka. Han er en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og levemåte, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester. Han forstår denne verden til fullkommenhet med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker. Han underviser i en lære som er vakker på begynnelsen, vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både i form og innhold, og han forklarer hvordan man kan praktisere det opphøyde liv. Så kommer en husherre eller sønnen hans eller noen som er født i en eller annen familie og får høre denne læren. Når han hører læren, får han full tillit til han som er kommet fram til sannheten, og han tenker med seg selv: 'Hjernelivet er trangt og inntengt, og her virvles lidenskapene opp som støv. Men eneboerlivet er åpent og fritt! Det er sannelig ikke lett for den som bor hjemme å leve det opphøyde liv i fullkommen renhet, slik at det kan skinne som en blankpolert konkyllie! Kanskje jeg skulle rake av meg hår og skjegg, iføre meg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten?" En tid senere sier han fra seg alt han eier, enten det er mye eller lite. Han sier fra seg sin ætt og familie, hva enten den er stor eller liten. Så raker han av seg hår og skjegg, ifører seg gul kappe, forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten. Og mens han lever som eneboermunk behersker han seg i samsvar med munkenes normsamling. Han lar være å ta liv, og holder seg langt unna slike ting. Han har lagt fra seg sverd og pisk, han er vennlig og samvittighetsfull og lever med omtanke for alle levende veseners beste. Han lar være å ta det som ikke blir gitt, og holder seg langt unna slike ting. Han tar imot hva han får og ønsker ikke noe annet, og lever i ærlighet med et rent hjerte. Han avstår fra mindreverdig atferd og lever et rent liv. Han gir avkall på seksualitet og på vulgære fornøyelser. Han lar være å lyve, og holder seg langt unna slike ting. Han er sannferdig, ærlig, redelig og pålitelig. Han er en som ikke bedrar verden. Han lar være å baktale andre, og holder seg langt unna slike ting. Om han hører noe her, går han ikke og forteller det til andre bare for å skape splid. Og det han hører Page -

der, kommer han heller ikke tilbake hit og forteller, bare for å skape splid. Han er en som forener de splittede og oppmuntrer de enige. Han foretrekker harmoni, gleder og fryder seg ved harmoni, og sier slikt som bidrar til harmoni. Han lar være å tale sårende ord, og holder seg langt unna slike ting. Hans ord er milde, vennlige og høflige, de går til hjertet og gjør godt å høre, og er til glede og behag for mange. Ja, slike ord er det han taler. Han farer ikke med tomt snakk og pjatt, men holder seg langt unna slike ting. Han taler nyttige ord til rett tid og i samsvar med fakta, han snakker om læren og om treningsdisiplinen. Han er en som taler minneverdige, begrunnede, nyttige og meningsfylte ord til rett tid. Han unngår å skade trær og andre planter. Han spiser bare en gang om dagen, og ikke om natten — han spiser ikke i utide. Han går ikke og ser på forestillinger med musikk, sang og dans. Han lar være å pynte seg, og bruker ikke kranser, parfyme eller kosmetikk. Han bruker ikke store og luksuriøse møbler. Han tar ikke imot gull eller sølv. Han tar ikke imot utilberedt kjøtt eller korn. Heller ikke tar han imot kvinner, piker, slaver eller slavinner. Han tar ikke imot geiter, sauer, høns, griser, elefanter, kveg, hingster eller hopper. Åkrer eller jordstykker tar han heller ikke imot. Han løper ikke andres ærend. Han avstår fra kjøp og salg. Han svindler ikke med vekt, mål eller kvalitet. Han holder seg unna korrupsjon, svindel, juks og bedrag. Og han begår ikke drap, tortur, fengsling, ran, innbrudd eller maktmisbruk. En munk er fornøyd med så mye klær som er nødvendig for å beskytte kroppen, og med så mye mat som er nødvendig for at magen skal fungere skikkelig. Det han eier kan han ta med seg hvor han går og står, akkurat som en fugl tar med seg vingene sine hvor den enn flyr. Slik er altså en munk fornøyd med så mye klær som er nødvendig for å beskytte kroppen, og med så mye mat som er nødvendig for at magen skal fungere skikkelig. Det han eier kan han ta med seg hvor han går og står. Når han har en slik edel moral, føler han en dyp lykke i sitt indre. Når han ser en synlig form med øyet sitt, griper han ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på synssansen sin, går

Page - 640

han inn for å passe på den. Han vokter synssansen sin vel, og passer godt på. Og likedan når han hører en lyd med øret sitt, eller fornemmer en duft med nesa, eller kjenner en smak på tunga, eller føler en berøring mot kroppen, eller når han fornemmer en ide med sinnet, da griper han ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på sinnets sans, går han inn for å passe på den. Han vokter sinnets sans vel, og passer godt på. Og når han har oppnådd en slik sansekontroll, opplever han en indre ubesudlet lykke. Når han går fram og tilbake, så gjør han dette med klar forståelse. Når han ser på noe eller ser seg omkring, gjør han dette med klar forståelse. Når han bøyer eller retter ut deler av kroppen, gjør han dette med klar forståelse. Når han er iført sine kapper og bærer matbollen sin, gjør han dette med klar forståelse. Når han spiser, drikker, tygger og smaker, gjør han dette med klar forståelse. Når han tømmer seg for avføring og urin, gjør han dette med klar forståelse. Uansett om han går, står, sitter, sovner, våkner, taler eller tier, så gjør han dette med klar forståelse. Når han har oppnådd en slik edel moral, en slik edel sansekontroll og en slik edel oppmerksomhet og klar forståelse, finner han seg et sted der han kan være for seg selv. Det kan være i skogen, under et tre, på en ås, I ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte. Etter at han er kommet tilbake fra matrunden setter han seg ned med korslagte bein, holder kroppen rak og fester oppmerksomheten framfor seg. Han kvitter seg med all grådighet overfor verden, lever uten grådighet i sinnet og renser sinnet for all grådighet. Han kvitter seg med hat og ondskap, lever med sinnet fylt av omsorg for alle levende veseners beste i stedet for ondskap, og renser sinnet for hat og ondskap. Han kvitter seg med sløvhhet og treghet og streber mot lyset mens han lever med oppmerksomhet og klar forståelse og renser sinnet for sløvhhet og treghet. Han kvitter seg med uro og bekymringer og lever med ro i sinnet, uten indre uro, og renser sinnet for uro og bekymringer. Han kvitter seg med uvisshet, idet han legger all uvisshet bak seg og ikke lenger er det minste usikker på hva som er sunt, og han renser sinnet for all usikkerhet. Når han har kvittet seg med disse fem hindringene som forurenser sinnet og svekker forståelse, isolerer han seg fra både sansenyttelser og usunne ideer og går inn i Page - 641

første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Deretter søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet !* — og blir der. Deretter gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, retter han sinnet mot tidligere oppholdssteder. Således husker han en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og han kan til og med huske at universet har utvidet seg og trukket seg sammen en gang, to ganger, ja, opp til ti slike verdenssykluser. Og han husker følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det," — og han husker like mange detaljer her — *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her." Slik husker han mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk, og dette ser han slik det virkelig er. Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, betrakter han hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: 'Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når

Page - 642

kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet, lidelse og pinefulle tilstander. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår og lykkelige tilstander.” Slik ser han med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger, og dette ser han slik det virkelig er. Og når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, — så anvender han dette sinnet og retter det mot kunnskapen om hvordan sinnets forurensninger kan utslettes. Han merker seg det som det er: Dette er lidelse. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphav. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphør. Han merker seg det som det er: Dette er veien til lidelsens opphør. Han merker seg det som det er: Dette er sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er årsaken til sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er slutten på sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er veien til å gjøre slutt på sinnets forurensninger. Når han vet og ser dette, blir sinnet hans befridd fra forurensninger i sinnet knyttet til sanselige nytelser, fra forurensninger i sinnet knyttet til forventningsmønstre og fra forurensninger i sinnet knyttet til uvitenhet. Han er fri, og vet at han er fri. Og han vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Når en lærer kan få sine elever til å oppnå slike høye og gode resultater, bør en forstandig person følge disse praksismetodene, for om han gjør det, vil de føre til innsikt og sunne resultater.” *Men hvis en munk er blitt en arahant som har kvittet seg med sinnets forurensninger, gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg bora, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og nådd frihet gjennom Page - 643

fullkommen forståelse — kan han da nyte sansenytelser, Änanda?” *En munk som er blitt en arahant som har kvittet seg med sinnets forurensninger, gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg børa, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og nådd frihet gjennom fullkommen forståelse — er ute av stand til å begå fem overtreddelser. En munk som har kvittet seg med sinnets forurensninger, er ute av stand til med vitende og vilje å ta livet av noe levende vesen. En munk som har kvittet seg med sinnets forurensninger, er ute av stand til å begå tyveri og ta noe som ikke blir gitt ham. En munk som har kvittet seg med sinnets forurensninger, er ute av stand til foreta seksuelle handlinger. En munk som har kvittet seg med sinnets forurensninger, er ute av stand til å fortelle en bevisst løgn. En munk som har kvittet seg med sinnets forurensninger, er ute av stand til samle seg gods og nyte sanselige nytelser slik han kunne før han ble munk. En munk som er blitt en arahant som har kvittet seg med sinnets forurensninger, gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg børa, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og nådd frihet gjennom fullkommen forståelse — er ute av stand til å begå disse fem overtreddelsene.” *Men hvis en munk er blitt en arahant som har kvittet seg med sinnets forurensninger, gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg børa, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og nådd frihet gjennom fullkommen forståelse — vil han alltid være klar over at han har kvittet seg med sinnets forurensninger, uansett om han går eller står, sover eller er våken?” *La meg illustrere det med en lignelse, Sandaka, for det hender at forstandige folk forstår det bedre på den måten. Tenk deg en mann som har fått hendene og føttene skåret av. Han vil alltid være klar over at han mangler hender og føtter, uansett om han går eller står, sover eller er våken, og han vil også tenke over at han mangler hender og føtter. På samme måte vil en munk som er blitt en arahant, som har kvittet seg med sinnets forurensninger, gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg børa, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og nådd frihet gjennom fullkommen forståelse — vil alltid være klar over at han har kvittet seg med sinnets forurensninger, uansett om han går eller står, sover eller er våken, og han vil også tenke over at han har kvittet seg med sinnets

*Hvor mange veiledere finnes det i denne læren og disiplinen, Ānanda?” *Det finnes ikke bare ett hundre, ikke bare to, tre, fire eller fem hundre, men mange flere veiledere i denne læren og disiplinen, Sandaka.” *Utmerket, Ānanda, utmerket! Da vil ikke hver av dem bare rose sin egen lære og rakke ned på de andres lære. Alle vil undervise i læren i hele sin bredde når det er så mange veiledere. Disse ājivika-asketene, derimot, er som fortapte barn, og hver av dem roser bare seg selv og rakker ned på andre. De har bare tre veiledere, og det er Nanda Vaccha, Kisa Samkicca og Makkhali Gosala.” Deretter vendte den omvandrende asketen Sandaka seg mot sine egne følgesvenner og sa: *Dere bør praktisere filosofen Gotamas lære, mine herrer, selv om det ikke er lett for oss å gi slipp på inntekter, heder og berømmelse.” Slik oppfordret den omvandrende asketen Sandaka sine følgesvenner til å følge Mesterens lære. Page - 645

77. Den store samtalen med Sakuludåyi

Mahaāsakuludāyisutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha. På den tiden bodde mange kjente og berømte omvandrende asketer i Påfuglparken. Der var Annabhāra, Varadhara og den omvandrende asketen Sakuludāyi og mange andre kjente og berømte asketer. En morgen da Mesteren hadde kledd på seg, tok han kappe og bolle og gikk inn til Rājagaha for å motta matgaver. Men så tenkte han: *Det er for tidlig å gå inn til byen for å få mat. Kanskje jeg heller skulle gå til Påfuglparken, og treffe den omvandrende asketen Sakuludāyi?” Dermed gikk Mesteren til Påfuglparken. Akkurat da satt Sakuludāyi og de andre omvandrende asketene og snakket høyt og støyende sammen, og de hengav seg til all slags fruktesløst prat, — så som snakk om konger, forbrytere, statsmenn, tropper, krig og farlige situasjoner, mat og drikke, klær og møbler, kranser og parfyme, slektninger, kjøretøyer, landsbyer, små og store byer, nasjoner, kvinner, menn, berømte personer, sladder på gatehjørnet og ved brønnen, spøkelseshistorier, prat om løst og fast, spekulasjoner om hvordan verden ble til og om hvordan havet ble til, samt prat om vinning og tap. Mens Mesteren enda var et godt stykke unna, fikk Sakuludāyi se at han nærmet seg, og da han så det, brakte han forsamlingen til ro: "Vær stille, mine herrer, ikke en lyd nå! Der borte kommer filosofen Gotama. Han setter pris på stillhet, er vant til stillhet og har mye godt å si om stillheten. Når han ser hvor stille denne forsamlingen er, kan det hende han kommer bort til oss.” Da han sa dette, tidde alle asketene. Så nådde Mesteren fram til den omvandrende asketen Sakuludāyi, som sa til ham: *Kom her, Mester, og vær velkommen! Det er lenge siden dine veier har ført deg

Page - 646

hit til oss. Sitt ned, Mester, her er det plass!” Mesteren satte seg på den plassen som ble budt ham, og Sakuludāyi tok en lavere plass ved siden av ham. Da de hadde satt seg, sa Mesteren: *Hva var det dere satt her og snakket om, Sakuludāyi? Hvilken samtale var det jeg avbrøt dere 1?” ”Ikke bry deg om hva vi snakket om, Mester. Det kan du godt få høre etterpå hvis du har lyst. Men for en tid siden var det flere filosofer og brahmaner fra forskjellige skoler som var samlet i debathallen, og samtalen deres gikk slik: Folk i Ariga og Magadha er sannelig heldige, siden flere kjente og berømte lærere som har grunnlagt en orden, som har stor tilslutning følge og mange elever, og er høyt aktet av mange mennesker, holder til her i Rājagaha! Purana Kassapa er en kjent og berømt lærer som har grunnlagt en orden. Han har stor tilslutning og mange elever, og er høyt aktet av mange mennesker, og han holder til her i Rājagaha. Makkhali Gosaāla er også en kjent og berømt lærer som har grunnlagt en orden. Han har stor tilslutning og mange elever, og er høyt aktet av mange mennesker, og han holder til her i Rājagaha. Og Ajita med hårkappa er en kjent og berømt lærer som har grunnlagt en orden. Han har stor tilslutning og mange elever, og er høyt aktet av mange mennesker, og han holder til her i Rājagaha. Pakudha Kaccāyana er også en kjent og berømt lærer som har grunnlagt en orden. Han har stor tilslutning og mange elever, og er høyt aktet av mange mennesker, og han holder til her i Rājagaha. Videre er Safijaya Belatthiputta en kjent og berømt lærer som har grunnlagt en orden. Han har stor tilslutning og mange elever, og er høyt aktet av mange mennesker, og han holder til her i Rājagaha. Og Nigantha Nātaputta er en kjent og berømt lærer som har grunnlagt en orden. Han har stor tilslutning og mange elever, og er høyt aktet av mange mennesker, og han holder til her i Rājagaha. Dessuten er Gotama en kjent og berømt lærer som har grunnlagt en orden. Han har stor tilslutning og mange elever, og er høyt aktet av mange mennesker, og han holder til her i Rājagaha. Hvem av disse kjente og berømte lærerne som har grunnlagt en orden, som har stor tilslutning følge og mange elever, og er høyt aktet av mange mennesker, blir respektert og hedret av sine elever? Og hvem av dem har elevene så stor respekt for og

Page - 647

tillit til at de virkelig følger deres anvisninger?” Så var det noen som sa: 'Pårana Kassapa er en kjent og berømt lærer som har grunnlagt en orden. Han har stor tilslutning og mange elever, og er høyt aktet av mange mennesker. Men han blir ikke respektert og hedret av sine elever. Og elevene hans har ikke så stor respekt for ham og tillit til ham at de virkelig følger hans anvisninger. En gang da Pårana Kassapa underviste en forsamling på flere hundre mennesker, var det en av elevene hans som sa: — Ikke spør Pirana Kassapa om dette, for det vet han ikke. Vi, derimot, vet dette. Spør oss, så skal vi forklare saken for dere. Pårana Kassapa løftet armene og ropte: — Ti stille! Ikke si noe slikt! Spørsmålet var ikke rettet til dere, men til meg! Det er jeg som skal besvare det! Men det hjalp ham ikke det minste. Og mange av elevene til Purana Kassapa falt fra ham og kranglet med ham og sa: — Du forstår ikke denne lære og disiplin, men det gjør jeg! Hvordan skulle vel du kunne forstå den? — Du tar feil! Jeg har rett! — Du er usaklig! Jeg holder meg til saken! — Det du burde ha nevnt først, nevner du på slutten, og det du burde ha nevnt sist, nevner du først! — Metoden din er helt bakvendt! — Argumentet ditt er gjendrevet, innrøm at du er slått! — Nå kan du jo bare prøve å vri deg unna det du har sagt! Så Pårana Kassapa er en kjent og berømt lærer som har grunnlagt en orden. Han har stor tilslutning og mange elever, og er høyt aktet av mange mennesker. Men han blir ikke respektert og hedret av sine elever. Og elevene hans har ikke så stor respekt for ham og tillit til ham at de virkelig følger hans anvisninger. Han høster tvertimot forakt for sin lære.” Og andre omtalte Makkhali Gosåla, Ajita Kesakambala, Pakudha Kaccāyana, Safijaya Belatthiputta og Nigantha Nātaputta i nøyaktig samme ordelag og sa at

elevene deres heller ikke hadde så stor respekt for dem og tillit til dem at de virkelig følger deres anvisninger. Men så var det noen som sa: *Denne filosofen Gotama en kjent og berømt lærer som har grunnlagt en orden. Han har stor tilslutning og mange elever, og er høyt aktet av mange mennesker, og han holder til her i Råjagaha. Og elevene hans har så stor respekt for ham og tillit til ham at de virkelig følger hans anvisninger. En gang da Gotama underviste en forsamling på flere hundre mennesker, måtte en av elevene hans hoste. En av de andre elevene dyttet til ham med kneet og sa: — Hysj, vær stille! Mesteren gir oss undervisning i læren!” Når Gotama underviser en forsamling på flere hundre mennesker, hører man ikke et nys eller host fra elevene hans. Hele forsamlingen sitter i spent forventning, for de vil gjerne høre hva Mesteren har å si. Det er som om en mann skulle helle ut litt ren honning på et gatehjørne. Da ville mange følge med i spent forventning. Slik er det også når Gotama underviser en forsamling på flere hundre mennesker, hører man ikke et nys eller host fra elevene hans. Hele forsamlingen sitter i spent forventning, for de vil gjerne høre hva Mesteren har å si. Selv de av Gotamassa elever som har kranget med sine medmunker, forlatt treningen og falt tilbake til et verdslig liv, roser ham som lærer og de roser læren hans og munkefellesskapet. De klandrer bare seg selv, og ikke noen annen, og sier: "Det var vi som ikke klarte det, det var vi som hadde dårlige forutsetninger, siden vi ikke klarte å følge den rene og høyverdige treningen resten av livet, til tross for at vi hadde latt oss ordinere i denne læren og treningsdisiplinen som er så godt forklart.” Og de fortsetter å støtte og hjelpe munkene som legtilhengere, og de praktiserer de fem treningsreglene. Dette viser at Gotamas elever har så stor respekt for ham og tillit til ham at de virkelig følger hans anvisninger.” *Hvor mange egenskaper ser du da hos meg, som gjør at elevene mine har så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger?” *Jeg ser fem egenskaper hos deg, Mester, som gjør at elevene dine har så stor respekt for deg og tillit til deg at de virkelig følger dine anvisninger. Hvilke fem er det? Du spiser lite, Mester, og du taler rosende om det å spise lite. Dette er den første egenskapen jeg ser hos deg, Mester, som gjør at elevene dine har så stor respekt for deg

og tillit til deg at de virkelig følger dine anvisninger. Videre er du fornøyd med den kappen du har, Mester, og du taler rosende om det å være fornøyd med den kappen man har. Dette er den andre egenskapen jeg ser hos deg, Mester, som gjør at elevene dine har så stor respekt for deg og tillit til deg at de virkelig følger dine anvisninger. Videre er du fornøyd med den maten du får, Mester, og du taler rosende om å være fornøyd med den maten man får. Dette er den tredje egenskapen jeg ser hos deg, Mester, som gjør at elevene dine har så stor respekt for deg og tillit til deg at de virkelig følger dine anvisninger. Videre er du fornøyd med den boligen du får, Mester, og du taler rosende om å være fornøyd med den boligen man får. Dette er den fjerde egenskapen jeg ser hos deg, Mester, som gjør at elevene dine har så stor respekt for deg og tillit til deg at de virkelig følger dine anvisninger. Dessuten liker du å være alene, Mester, og du taler rosende om å være alene. Dette er den femte egenskapen jeg ser hos deg, Mester, som gjør at elevene dine har så stor respekt for deg og tillit til deg at de virkelig følger dine anvisninger. Dette er altså de fem egenskapene jeg ser hos deg, Mester, som gjør at elevene dine har så stor respekt for deg og tillit til deg at de virkelig følger dine anvisninger." "Hvis elevene mine har så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger bare fordi jeg spiser lite og taler rosende om det å spise lite, Udaayi, så skal du vite at jeg har elever som bare spiser en kopp eller en halv kopp med mat, eller som lever av bare en beluva-frukt eller en halv beluva-frukt. Men noen dager spiser jeg like mye som det er plass til i denne bollen, eller enda mer. Hvis det hadde vært slik at elevene mine har så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger bare fordi jeg spiser lite og taler rosende om det å spise lite, så ville ikke det ha vært noen grunn til at de av elevene mine som bare spiser en kopp eller en halv kopp med mat, eller som lever av bare en beluva-frukt eller en halv beluva-frukt, skulle ha så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger. Hvis elevene mine har så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger bare fordi jeg er fornøyd med den kappen jeg har og taler rosende om det å være fornøyd med den kappen man har, Udayi, så skal du vite at jeg

Page - 650

har elever som bærer loslitte kapper av filler som de har funnet på gravplassen eller søppelhaugen, eller av tøyrester som handelsmennene har kassert. Hvis det hadde vært slik at elevene mine har så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger bare fordi jeg er fornøyd med den kappen jeg har og taler rosende om det å være fornøyd med den kappen man har, så ville ikke det ha vært noen grunn til at de av elevene mine som bærer loslitte kapper av filler som de har funnet på gravplassen eller søppelhaugen, eller av tøyrester som handelsmennene har kassert, skulle ha så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger. Hvis elevene mine har så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger bare fordi jeg er fornøyd med den maten jeg får og taler rosende om det å være fornøyd med den maten man får, Udåyi, så skal du vite at jeg har elever som bare spiser det de får i bollen sin, som går rundt for å motta matgaver og som er fornøyd med det lille de får, og som takker nei til invitasjoner til å spise hjemme hos folk. Men noen ganger takker jeg ja til invitasjoner og spiser den fineste ris med forskjellige krydder, sauser og andre tilsetninger. Hvis det hadde vært slik at elevene mine har så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger bare fordi jeg er fornøyd med den maten jeg får og taler rosende om det å være fornøyd med den maten man får, så ville ikke det ha vært noen grunn til at de av elevene mine som bare spiser det de får i bollen sin, som går rundt for å motta matgaver og som er fornøyd med det lille de får, og som takker nei til invitasjoner til å spise hjemme hos folk, skulle ha så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger. Hvis elevene mine har så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger bare fordi jeg er fornøyd med den boligen jeg får og taler rosende om det å være fornøyd med den boligen man får, Udåyi, så skal du vite at jeg har elever som bor ute i det fri og under trær, og som ikke går under tak på åtte måneder. Men noen ganger bor jeg i hus med spisse gavler og vegger som er pusset både på innsiden og utsiden, med gode og tette dører og vinduer som stenger for trekken. Hvis det hadde vært slik at elevene mine har så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger bare fordi jeg er fornøyd med den boligen jeg får og taler rosende om det å være fornøyd med den boligen man får, så ville ikke det ha vært Page -

noen grunn til at de av elevene mine som bor ute i det fri og under trær, og som ikke går under tak på åtte måneder, skulle ha så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger. Hvis elevene mine har så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger bare fordi jeg liker å være alene og taler rosende om å være alene, Udāyi, så skal du vite at jeg har elever som holder til ute i skog og mark og bare kommer sammen med de andre munkene hver fjortende dag for å resitere treningsdisiplinen. Men noen ganger er jeg omgitt av munk og nonner, legmenn og legkvinner, konger, ministre, lærere fra andre skoler og deres elever. Hvis det hadde vært slik at elevene mine har så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger bare fordi jeg liker å være alene og taler rosende om å være alene, så ville ikke det ha vært noen grunn til at de av elevene mine som holder til ute i skog og mark og bare kommer sammen med de andre munkene hver fjortende dag for å resitere treningsdisiplinen, skulle ha så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger. Så det er ikke disse fem egenskapene som er grunnen til at elevene mine har så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger. Det finnes derimot fem andre egenskaper som gjør at elevene mine har så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger. Og hvilke fem er det? Elevene mine vet å verdsette god moral, og de sier at Gotama har god moral, at han har den høyeste moral. Dette er den første av de egenskapene som er grunnen til at elevene mine har så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger. Videre vet elevene mine å verdsette den høyeste kunnskap og innsikt, og de sier at når Gotama sier at han vet noe, så er det fordi han vet det, og når han sier at han ser noe, så er det fordi han ser det. Gotama underviser oss i det han har forstått, ikke i noe han ikke har forstått. Han gir oss en begrunnet undervisning, ikke en undervisning som er ubegrunnet. Og han gir oss en undervisning som er overbevisende, ikke en undervisning som ikke er overbevisende. Dette er den andre av de egenskapene som er grunnen til at elevene mine har så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger. Page

Videre vet elevene mine å verdsette den høyeste visdom, og de sier at Gotama er en vismann med den høyeste visdom som ingen vil kunne bestride verken nå eller senere, og som ingen motstandere vil kunne gjendrive. Tror du at noen av elevene mine vil komme til å avbryte meg når de vet og innser dette?” *Nei, Mester.” *Det er ikke jeg som forventer å bli undervist av elevene mine, det er de som forventer å bli undervist av meg. Dette er den tredje av de egenskapene som er grunnen til at elevene mine har så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger. Videre kjenner elevene mine lidelse, de har erfart lidelse, Udayi. De kommer bort til meg og stiller spørsmål om den edle sannhet om lidelsen, og jeg svarer og forklarer den edle sannhet om lidelsen slik at de blir glade til sinns. De spør meg også om den edle sannhet om lidelsens årsak, den edle sannhet om lidelsens opphør og den edle sannhet om veien som fører til lidelsens opphør, og jeg svarer og forklarer disse edle sannheten for dem slik at de blir glade til sinns. Dette er den fjerde av de egenskapene som er grunnen til at elevene mine har så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger. Videre forklarer jeg treningsveien for elevene mine, slik at de kan følge den og øve oppmerksomhet, Udayi. De gir slipp på grådighet og motvilje overfor verden, og betrakter kroppen som kropp, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. De gir slipp på grådighet og motvilje overfor verden, og betrakter følelsene som følelser, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. De gir slipp på grådighet og motvilje overfor verden, og betrakter tankene som tanker, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. De gir slipp på grådighet og motvilje overfor verden, og betrakter fenomenene som fenomener, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. Mange av elevene mine har nådd fram til fullkommen forståelse ved å bruke denne metoden. Videre forklarer jeg treningsveien for elevene mine, slik at de kan følge den og øve rett bestrebelse, Udayi. De bestreber seg på å fremme viljen til at dårlige og usunne tankeinnhold som ennå ikke er oppstått, heller ikke skal oppstå. Dette setter de kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. De bestreber seg på å fremme viljen til å fordrive de dårlige og usunne tankeinnhold som allerede er oppstått. Dette setter de

kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. De bestreber seg på å fremme viljen til at sunne tankeinnhold som ennå ikke er oppstått, skal oppstå. Dette setter de kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. De bestreber seg på å fremme viljen til å la de sunne tankeinnhold som allerede er oppstått få feste seg, ikke forsømme dem, men la dem vokse, modnes og utvikle seg til de er fullkomne. Dette setter de kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Mange av elevene mine har nådd fram til fullkommen forståelse ved å bruke denne metoden. Videre forklarer jeg treningsveien for elevene mine, slik at de kan følge den og øve opp de fire grunnlagene for suksess, Udåyi. De utvikler det grunnlaget for suksess som består av konsentrert intensjon og besluttsom innsats, de utvikler det grunnlaget for suksess som består av konsentrert iherdighet og besluttsom innsats, de utvikler det grunnlaget for suksess som består av konsentrert meditasjon og besluttsom innsats og de utvikler det grunnlaget for suksess som består av konsentrert forskning og besluttsom innsats. Mange av elevene mine har nådd fram til fullkommen forståelse ved å bruke denne metoden. Videre forklarer jeg treningsveien for elevene mine, slik at de kan følge den og øve opp de fem evnene, Udåyi. De utvikler evnen til tillit som fører til indre ro og oppvåkning, de utvikler evnen til energisk innsats som fører til indre ro og oppvåkning, de utvikler evnen til oppmerksomhet som fører til indre ro og oppvåkning, de utvikler evnen til konsentrasjon som fører til indre ro og oppvåkning, og de utvikler evnen til visdom som fører til indre ro og oppvåkning. Mange av elevene mine har nådd fram til fullkommen forståelse ved å bruke denne metoden. Videre forklarer jeg treningsveien for elevene mine, slik at de kan følge den og øve opp de fem kreftene, Udåyi. De utvikler tillitsens kraft som fører til indre ro og oppvåkning, de utvikler den energiske innsatsens kraft som fører til indre ro og oppvåkning, de utvikler oppmerksomhetens kraft som fører til indre ro og oppvåkning, de utvikler konsentrasjonens kraft som fører til indre ro og oppvåkning, og de utvikler visdommens kraft som fører til indre ro og oppvåkning. Mange av elevene mine har nådd fram til fullkommen forståelse ved å bruke denne metoden. Videre forklarer jeg treningsveien for elevene mine, slik at de kan følge den og

øve opp de sju oppvåkningsfaktorene, Udåyi. De utvikler oppvåkningsfaktoren oppmerksomhet, som baserer seg på tilbaketrekning, lidenskapsløshet og opphør og fører til at man slipper taket. De utvikler oppvåkningsfaktoren utforskning av fenomenene, som baserer seg på tilbaketrekning, lidenskapsløshet og opphør og fører til at man slipper taket. De utvikler oppvåkningsfaktoren iherdighet, som baserer seg på tilbaketrekning, lidenskapsløshet og opphør og fører til at man slipper taket. De utvikler oppvåkningsfaktoren glede, som baserer seg på tilbaketrekning, lidenskapsløshet og opphør og fører til at man slipper taket. De utvikler oppvåkningsfaktoren indre fred, som baserer seg på tilbaketrekning, lidenskapsløshet og opphør og fører til at man slipper taket. De utvikler oppvåkningsfaktoren konsentrasjon, som baserer seg på tilbaketrekning, lidenskapsløshet og opphør og fører til at man slipper taket. Og de utvikler oppvåkningsfaktoren sinnslikevekt, som baserer seg på tilbaketrekning, lidenskapsløshet og opphør og fører til at man slipper taket. Mange av elevene mine har nådd fram til fullkommen forståelse ved å bruke denne metoden. Videre forklarer jeg treningsveien for elevene mine, slik at de kan følge den og øve den åttedelte veien, Udåyi. De utvikler rett syn, rett beslutning, rett tale, rette handlinger, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. Mange av elevene mine har nådd fram til fullkommen forståelse ved å bruke denne metoden. Videre forklarer jeg treningsveien for elevene mine, slik at de kan følge den og øve de åtte frigjøringene, Udåyi. De betrakter former mens de er oppmerksomme på sin egen form. Dette er den første frigjøringen. De betrakter ytre former uten å bry seg om sin egen form. Dette er den andre frigjøringen. De konsentrerer seg om det som er vakkert. Dette er den tredje frigjøringen. De legger forminntrykkene helt bak seg, går hinsides inntrykk faste former og er ikke opptatt av de mange forskjellige sanseintrykkene. De ser at rommet er uendelig og går inn på rommets uendelighet. Dette er den fjerde frigjøringen. De legger rommets uendelighet bak seg og ser at bevisstheten er uendelig, så de går inn på bevissthetens uendelighet. Dette er den femte frigjøringen. De legger bevissthetens uendelighet bak seg og ser at det ikke finnes noe som Page - 655

helst, og de går inn på intethet. Dette er den sjette frigjøringen. De legger intethet bak seg og går inn på den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst. Dette er den sjuende frigjøringen. De legger den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst bak seg, slik at alle sanseinstrykk og følelser opphører. Dette er den åttende frigjøringen. Mange av elevene mine har nådd fram til fullkommen forståelse ved å bruke denne metoden. Videre forklarer jeg treningsveien for elevene mine, slik at de kan følge den og utvikle de åtte mestringsstrategiene, Udāyi. De er oppmerksomme på at de selv har form og betrakter ytre, avgrensede former, stygge eller pene. De vet at de ser dem, kjenner dem og mestrer dem. Dette er den første mestringsstrategien. De er oppmerksomme på at de selv har form og betrakter ytre, ubegrensede former, stygge eller pene. De vet at de ser dem, kjenner dem og mestrer dem. Dette er den andre mestringsstrategien. De er oppmerksomme på det formløse i seg selv og betrakter ytre, avgrensede former, stygge eller pene. De vet at de ser dem, kjenner dem og mestrer dem. Dette er den tredje mestringsstrategien. De er oppmerksomme på det formløse i seg selv og betrakter ytre, ubegrensede former, stygge eller pene. De vet at de ser dem, kjenner dem og mestrer dem. Dette er den fjerde mestringsstrategien. De er oppmerksomme på det formløse i seg selv og betrakter ytre former som er blå, har blå farge, ser blå ut og reflekterer blått — som for eksempel blå linblomster eller førsteklasses blått musselinklede fra Bārānasi som er like jevnt på begge sider. Slik er de oppmerksomme på det formløse i seg selv og betrakter ytre former som er blå, har blå farge, ser blå ut og reflekterer blått. De vet at de ser dem, kjenner dem og mestrer dem. Dette er den femte mestringsstrategien. De er oppmerksomme på det formløse i seg selv og betrakter ytre former som er gule, har gul farge, ser gule ut og reflekterer gult — som for eksempel gule kanikarablomster eller førsteklasses gult musselinklede fra Bārānasi som er like jevnt på begge sider. Slik er de oppmerksomme på det formløse i seg selv og betrakter ytre former som er gule, har gul farge, ser gule ut og reflekterer gult. De vet at de ser dem, kjenner dem og mestrer dem. Dette er den sjette mestringsstrategien. Page -

De er oppmerksomme på det formløse i seg selv og betrakter ytre former som er røde, har rød farge, ser røde ut og reflekterer rødt — som for eksempel røde bandhujivakablomster eller førsteklasses rødt musselinklede fra Bårånasi som er like jevnt på begge sider. Slik er de oppmerksomme på det formløse i seg selv og betrakter ytre former som er røde, har rød farge, ser røde ut og reflekterer rødt. De vet at de ser dem, kjenner dem og mestrer dem. Dette er den sjuende mestringsstrategien. De er oppmerksomme på det formløse i seg selv og betrakter ytre former som er hvite, har hvit farge, ser hvite ut og reflekterer hvitt — som for eksempel den strålende hvite morgenstjernen eller førsteklasses hvitt musselinklede fra Bårånasi som er like jevnt på begge sider. Slik er de oppmerksomme på det formløse i seg selv og betrakter ytre former som er hvite, har hvit farge, ser hvite ut og reflekterer hvitt. De vet at de ser dem, kjenner dem og mestrer dem. Dette er den åttende mestringsstrategien. Mange av elevene mine har nådd fram til fullkommen forståelse ved å bruke denne metoden. Videre forklarer jeg treningsveien for elevene mine, slik at de kan følge den og gjøre bruk av ti meditasjonsobjekter, Udāyi. De erkjenner jordobjektet oppe, nede, på tvers, udelt og ubegrenset. De erkjenner vannobjektet oppe, nede, på tvers, udelt og ubegrenset. De erkjenner ildobjektet oppe, nede, på tvers, udelt og ubegrenset. De erkjenner vindobjektet oppe, nede, på tvers, udelt og ubegrenset. De erkjenner et blått objekt oppe, nede, på tvers, udelt og ubegrenset. De erkjenner et gult objekt oppe, nede, på tvers, udelt og ubegrenset. De erkjenner et rødt objekt oppe, nede, på tvers, udelt og ubegrenset. De erkjenner et hvitt objekt oppe, nede, på tvers, udelt og ubegrenset. De erkjenner rommet som objekt oppe, nede, på tvers, udelt og ubegrenset. De erkjenner sinnet som objekt oppe, nede, på tvers, udelt og ubegrenset. Mange av elevene mine har nådd fram til fullkommen forståelse ved å bruke denne metoden. Videre forklarer jeg treningsveien for elevene mine, slik at de kan følge den og øve fire meditasjonstilstander. Munken isolerer seg både fra sansenytelser og fra usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand, — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære, — og forblir i den. Han lar den glede og velvære som fødes av ensomhet strømme omkring, over og gjennom hele kroppen sin og fylle den helt, slik at ingen del av kroppen hans er uberørt av den glede og

Det er som når en dyktig badetjener eller læregutten hans strør såpepulver i ei bronseskål og tilsetter vann litt etter litt og knar til såpeklumpen er fuktig, gjennomfuktet både utvendig og innvendig, men ikke så den drypper. Nettopp slik lar munken den glede og velvære som fødes av ensomhet strømme omkring, over og gjennom hele kroppen sin og fylle den helt, slik at ingen del av kroppen hans er uberørt av den glede og velvære som fødes av ensomhet. Deretter bringer munken de innledende og fastholdende tanker til ro, og går inn i andre meditasjonstilstand, — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker, — og forblir i den. Han lar den glede og velvære som fødes av konsentrasjon strømme omkring, over og gjennom hele kroppen sin og fylle den helt, slik at ingen del av kroppen hans er uberørt av den glede og velvære som fødes av konsentrasjon. Det er som et stille tjern med kildevann. Det har ikke noe tilsig verken fra nord, sør, øst eller vest, og det kommer heller ikke noe regnskyll fra skyene av og til og fyller det opp. Men fra kilden springer det fram en strøm med kjølig vann som strømmer inn, omkring 1 og gjennom hele tjernet og fyller det helt, slik at ingen del av tjernet er uberørt av det kjølige vannet. Nettopp slik lar munken den glede og velvære som fødes av konsentrasjon strømme omkring, over og gjennom hele kroppen sin og fylle den helt, slik at ingen del av kroppen hans er uberørt av den glede og velvære som fødes av konsentrasjon. Deretter søker ikke munken lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære, og går inn i tredje meditasjonstilstand, — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!" — og forblir i den. Han lar det velvære som er uten glede strømme omkring, over og gjennom hele kroppen sin og fylle den helt, slik at ingen del av kroppen hans er uberørt av det velvære som er uten glede. Det er liksom blomstene i en lotusdam. Der vokser lotus, vannliljer og nøkkeroser som er født i vannet og lever helt neddykket i vannet, uten å komme opp til overflaten. Det kjølige vannet strømmer over, omkring og mellom dem, så ingen del av disse blomstene er uberørt av det kjølige vannet. Nettopp slik lar han det velvære som er uten glede strømme omkring, over og gjennom hele kroppen sin og fylle den helt, slik at

ingen del av kroppen hans er uberørt av det velvære som er uten glede. Deretter forlater munken velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand, — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag, — og forblir i den. Han sitter og lar tankens klarhet og lysende renhet gjennomtrengre hele kroppen sin, slik at ingen del av kroppen hans er uberørt av tankens klarhet og lysende renhet. Det er som om en mann skulle sitte innhyllet i en hvit kappe og trekke den over hodet. Da ville ingen del av kroppen hans stikke utenfor den hvite kappen. Nettopp slik sitter munken og lar tankens klarhet og lysende renhet gjennomtrengre hele kroppen sin, slik at ingen del av kroppen hans er uberørt av tankens klarhet og lysende renhet. Mange av elevene mine har nådd fram til fullkommen forståelse ved å bruke denne metoden. Videre forklarer jeg treningsveien for elevene mine, Uday, slik at de kan følge den og innse følgende: "Denne kroppen min har form og består av de fire grunnelementene. Den er avlet av far og mor og opprettholdt av ris og melk. Den er underlagt forandringens, forfallets, forråtnelsens, ødeleggelsens og oppløsningens lov. Men bevisstheten min er basert på nettopp denne kroppen, og er avhengig av den." Det er som en strålende vakker juvel, Udāyi, en smaragd av førsteklasses kvalitet med åtte velslepne fasetter, gjennomsiktig, pur og ren og perfekt på alle vis. Og denne juvelen er trådd inn på ei blå, gul, hvit, rød eller beige snor. En mann med synet i behold som får den i handa og ser på den, ville vite at dette er en strålende vakker juvel, en smaragd av førsteklasses kvalitet med åtte velslepne fasetter, gjennomsiktig, pur og ren og perfekt på alle vis, og at den er trådd inn på ei blå, gul, hvit, rød eller beige snor. Slik forklarer jeg treningsveien for elevene mine, Udayi, slik at de kan følge den og innse følgende: "Denne kroppen min har form og består av de fire grunnelementene. Den er avlet av far og mor og opprettholdt av ris og melk. Den er underlagt forandringens, forfallets, forråtnelsens, ødeleggelsens og oppløsningens lov. Men bevisstheten min er basert på nettopp denne kroppen, og er avhengig av den." Mange av elevene mine har nådd fram til fullkommen forståelse ved å bruke denne metoden. Videre forklarer jeg treningsveien for elevene mine, Udāyi, slik at de kan følge den og ut fra sitt eget legeme skape et annet legeme som har form, består av ren tanke og Page - 659

har full førlighet i alle lemmer og alle sanser og evner i orden. Det er som når en mann trekker et sivstrå ut av bladslira. Da tenker han som så: "Her er strået og her er bladslira. Strået er en ting og bladslira en annen, men likevel har strået kommet ut av bladslira." Eller det er som når en mann trekker et sverd ut av skjeden, og tenker: "Her er sverdet og her er skjeden. Sverdet er en ting og skjeden en annen, men likevel har sverdet kommet ut av skjeden." Eller du kan sammenligne det med en mann som trekker en slange ut av skinnet dens, og tenker: *Her er slangen og her er skinnet. Slangen er en ting og skinnet en annen, men likevel har slangen kommet ut av skinnet." Slik forklarer jeg treningsveien for elevene mine, Udāyi, slik at de kan følge den og ut fra sitt eget legeme skape et annet legeme som har form, består av ren tanke og har full førlighet i alle lemmer og alle sanser og evner i orden. Mange av elevene mine har nådd fram til fullkommen forståelse ved å bruke denne metoden. Videre forklarer jeg treningsveien for elevene mine, Uday, slik at de kan følge den og utvikle paranormale ferdigheter. Fra å være en gjør han seg til mange, og fra å være mange gjør han seg til en. Han gjør seg usynlig og kommer til syne igjen. Han går like uhindret gjennom vegger og murer som om de skulle være luft. Han dykker ned i jorden og kommer opp igjen som om det skulle være vann. Han går på vannet uten å synke nedi, som om det skulle være fast grunn. Med korslagte bein ferdes han gjennom luften som fuglen på vingene. Han berører og stryker over sola og månen med handa si, enda så mektige og veldige de er, og han ferdes i sitt legeme helt opp til Brahmas verden. Det er som når en dyktig pottemaker eller læregutten hans kan lage og utforme hva slags krukke han vil av god leire. Eller som når en dyktig elfenbeinskjærer eller læregutten hans kan lage og utforme hva slags elfenbeingjenstand han vil, ut av godt elfenbein. Eller som når en dyktig gullsmed eller læregutten hans kan lage og utforme hva slags gullsmykke han vil, av godt gull. Slik forklarer jeg treningsveien for elevene mine, Udāyi, slik at de kan følge den og utvikle paranormale ferdigheter: Fra å være en gjør han seg til mange, og fra å være mange gjør han seg til en. Han gjør seg usynlig og kommer til syne igjen. Han går like uhindret gjennom vegger og murer som om de skulle være luft. Han dykker ned i jorda og kommer opp igjen som om det skulle være vann. Han går på vannet uten å synke nedi, som om det skulle være fast grunn.

Med korslagte bein ferdes han gjennom lufta som fuglen på vingene. Han berører Page - 660

og stryker over sola og månen med handa si, enda så mektige og veldige de er, og han ferdes i sitt legeme helt opp til Brahmas verden. Mange av elevene mine har nådd fram til fullkommen forståelse ved å bruke denne metoden. Videre forklarer jeg treningsveien for elevene mine, Uday, slik at de kan følge den og utvikle den guddommelige hørsel. Med den rene, guddommelige og overmenneskelige hørsel kan han høre både guddommelige og menneskelige lyder, både nære og fjerne. Det er som når en mann er ute og går langsetter hovedveien, herre konge, og så får høre lyden av stortrommer, små trommer, horn, bekken og pauker. Slik forklarer jeg treningsveien for elevene mine, Udāyi, slik at de kan følge den og utvikle den guddommelige hørsel. Med den rene, guddommelige og overmenneskelige hørsel kan han høre både guddommelige og menneskelige lyder, både nære og fjerne. Mange av elevene mine har nådd fram til fullkommen forståelse ved å bruke denne metoden. Videre forklarer jeg treningsveien for elevene mine, Udāyi, slik at de kan følge den og ut fra seg selv forstå andre menneskers sinn. Munken erkjenner et grådig sinn som grådig, og et sinn uten grådighet erkjenner han som uten grådighet. Et hatefullt sinn erkjenner han som et hatefullt sinn, og et sinn uten hat erkjenner han som et sinn uten hat. Et forblindet sinn erkjenner han som et forblindet sinn, og et ikke forblindet sinn erkjenner han som et ikke forblindet sinn. Et innskrenket sinn erkjenner han som innskrenket, og et adspredt sinn erkjenner han som adspredt. Et avansert sinn erkjenner han som avansert, og et tilbakestående sinn erkjenner han som tilbakestående. Et laverestående sinn erkjenner han som laverestående, og et uovertruffent sinn erkjenner han som uovertruffent. Et konsentrert sinn erkjenner han som konsentrert, og et ukonsentrert sinn erkjenner han som ukonsentrert. Et frigjort sinn erkjenner han som frigjort, og et ikke frigjort sinn erkjenner han som ikke frigjort. Det er som når en ung kvinne, mann eller gutt som er nøye med sitt utseende, betrakter ansiktet sitt i et speil eller i en bolle med rent, klart og gjennomsiktig vann, herre konge. Hvis det er en føflekk der, ser han at det er det, og hvis det ikke er en føflekk der, ser han at det ikke er det. Slik forklarer jeg treningsveien for elevene mine, Udāyi, slik at de kan følge den og ut fra seg selv forstå andre menneskers sinn. Munken

Page - 661

erkjenner et grådig sinn som grådig, og et sinn uten grådighet erkjenner han som uten grådighet. Et hatefullt sinn erkjenner han som et hatefullt sinn, og et sinn uten hat erkjenner han som et sinn uten hat. Et forblindet sinn erkjenner han som et forblindet sinn, og et ikke forblindet sinn erkjenner han som et ikke forblindet sinn. Et innskrenket sinn erkjenner han som innskrenket, og et adspredt sinn erkjenner han som adspredt. Et avansert sinn erkjenner han som avansert, og et tilbakestående sinn erkjenner han som tilbakestående. Et laverestående sinn erkjenner han som laverestående, og et uovertruffent sinn erkjenner han som uovertruffent. Et konsentrert sinn erkjenner han som konsentrert, og et ukonsentrert sinn erkjenner han som ukonsentrert. Et frigjort sinn erkjenner han som frigjort, og et ikke frigjort sinn erkjenner han som ikke frigjort. Mange av elevene mine har nådd fram til fullkommen forståelse ved å bruke denne metoden. Videre forklarer jeg treningsveien for elevene mine, Uday, slik at de kan følge den og huske tidligere oppholdssteder. Munken husker mange tidligere oppholdssteder. Således husker han en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og han kan til og med huske at universet har utvidet seg og trukket seg sammen en gang, to ganger, Ja, opp til ti slike verdenssykluser. Og han husker følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det,” — og han husker like mange detaljer her — *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her.” Slik husker han mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk. Det er som om en mann skulle gå fra sin egen landsby til en annen landsby, herre konge. Og fra denne landsbyen går han til enda en landsby, og derfra går han hjem til sin egen landsby igjen. Da ville han vite følgende: 'Nå gikk jeg fra min egen landsby til den andre landsbyen, og der sto jeg slik og satt slik og snakket om ditt og tiet om datt. Så gikk jeg til neste landsby, og der sto jeg slik og satt slik og snakket om ditt og tiet om datt. Og deretter gikk jeg hjem til min egen landsby igjen.” Slik forklarer jeg treningsveien for elevene mine, Udayi, slik at de kan følge den og huske tidligere oppholdssteder. Munken husker mange tidligere oppholdssteder. Således husker han en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og

han kan til og med huske at universet har utvidet seg og trukket seg sammen en gang, to ganger, Ja, opp til ti slike verdenssykluser. Og han husker følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det,” — og han husker like mange detaljer her — *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her.” Slik husker han mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk. Mange av elevene mine har nådd fram til fullkommen forståelse ved å bruke denne metoden. Videre forklarer jeg treningsveien for elevene mine, Uday, slik at de kan følge den og med rent, himmelsk og overmenneskelig syn se hvordan alle vesener oppstår og går under. Munken ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: "Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet, lidelse og pinefulle tilstander. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår og lykkelige tilstander.” Slik ser han med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger. Det er som om en mann med synet i behold skulle stå mellom to hus. Da kunne han se hvem som gikk inn og ut, hvem som gikk forbi og hvem som ruslet rundt. Slik forklarer jeg treningsveien for elevene mine, Udāyi, slik at de kan følge den og med rent, himmelsk og overmenneskelig syn se hvordan alle vesener oppstår og går under. Munken ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: "Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet, lidelse og pinefulle tilstander. Men disse andre

vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår og lykkelige tilstander.” Slik ser han med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger. Mange av elevene mine har nådd fram til fullkommen forståelse ved å bruke denne metoden. Videre forklarer jeg treningsveien for elevene mine, Uday, slik at de kan følge den og utslette sinnets forurensninger, og fri fra forurensninger i sinnet kan de selv forstå og virkeliggjøre sinnets frigjøring gjennom visdom og hvile i denne her og nå. Det er som om en mann med synet i behold skulle stå på stranda av et krystallklart lite fjellvann med helt gjennomsiktig vann og uten noe gjørme. Da ville han kunne se skjell og muslinger, sand og småstein uti vannet, og han ville kunne se fiskestimer stå eller svømme omkring der ute. Og han ville vite dette: ”Denne innsjøen har krystallklart og gjennomsiktig vann, uten noe gjørme. Der ligger det skjell og muslinger, der ligger det sand og småstein, og der står det fiskestimer og der svømmer de.” Slik forklarer jeg treningsveien for elevene mine, Udayi, slik at de kan følge den og utslette sinnets forurensninger, og fri fra forurensninger i sinnet kan de selv forstå og virkeliggjøre sinnets frigjøring gjennom visdom og hvile i denne her og nå. Mange av elevene mine har nådd fram til fullkommen forståelse ved å bruke denne metoden. Dette er den femte av de egenskapene som er grunnen til at elevene mine har så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger. Og dette er altså de fem egenskapene som er grunnen til at elevene mine har så stor respekt for meg og tillit til meg at de virkelig følger mine anvisninger.” Slik talte Mesteren, og den omvandrende asketen Sakuludayi gledet seg over Mesterens ord. Page - 664

78. Samtalen med Samanamundikaputta

Samanamundikasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapindikas park Jetalunden i Savatthi. Ved den anledningen var den omvandrende asketen Uggāhamāna Samanamundikaputta i dronning Mallikās park sammen med en stor flokk på fem hundre omvandrende asketer. I den parken var det en stor hall omgitt av tindukatrær, og der pleide ofte forskjellige asketer og filosofer å komme sammen til debatt. Tidlig en morgen kom byggmester Pāfīcākara fra byen for å treffe Mesteren. Men så kom han til å tenke på at det ikke passet å treffe Mesteren akkurat da, siden Mesteren satt for seg selv i meditasjon. "Og det passer heller ikke å treffe noen av de munkene som har utviklet sitt sinn," tenkte han, *for de sitter også og mediterer. Kanskje jeg heller skulle gå bort til Mallikās park og hilse på den omvandrende asketen Uggāhamāna Samanamundikaputta i debathallen?" Dermed la han veien mot debathallen i Mallikās park. Akkurat da satt Uggāhamāna og de andre omvandrende asketene og snakket høyt og støyende sammen, og de hengav seg til all slags fruktesløst prat, — så som snakk om konger, forbrytere, statsmenn, tropper, krig og farlige situasjoner, mat og drikke, klær og møbler, kranser og parfyme, slektninger, kjøretøyer, landsbyer, små og store byer, nasjoner, kvinner, menn, berømte personer, sladder på gatehjørnet og ved brønnen, spøkelseshistorier, prat om løst og fast, spekulasjoner om hvordan verden ble til og om hvordan havet ble til, samt prat om vinning og tap. Mens Pāfīcākara enda var et godt stykke unna, fikk Uggāhamāna se at han nærmet seg, og da han så det, brakte han forsamlingen til ro: *Vær stille, mine herrer, ikke en lyd nå! Der borte kommer byggmester Pāfīcākara, Gotamas elev. Han har vært en av elevene hans så lenge Gotama har hatt hvitkledd borgere som elever her i Sāvattthi. Disse folkene setter pris på stillhet, er vant til stillhet og har mye godt å si om stillheten. Når han ser hvor stille denne forsamlingen

Page - 665

er, kan det hende han kommer bort til oss.” Da han sa dette, tidde alle asketene. Byggmester Paficakanga gikk bort til den omvandrende asketen Uggåhamana, hilste høflig på ham og snakket litt med ham før han satte seg ned. Da Paficakanga hadde satt seg, sa Uggåhamaana: *Jeg vil hevde at når en mann har fire egenskaper, er han en filosof som har nådd fram til den høyeste og fullkomne sunnhet i sinnet. Hvilke fire egenskaper er det? Det er når han ikke begår noen ond handling, når han ikke sier et vondt ord, når han ikke har noen vonde hensikter og når han ikke lever av å gjøre andre vondt. Når en mann har disse fire egenskapene, vil jeg hevde at han er en filosof som har nådd fram til den høyeste og fullkomne sunnhet i sinnet.” Byggmester Paficakanga verken godtok eller avviste det Uggåhamana hadde sagt. Han ville heller forelegge spørsmålet for Mesteren, så han reiste seg fra plassen sin og gikk. Da han kom dit hvor Mesteren var, hilste han høflig på ham og satte seg ned. Så fortalte han hva Uggåhamana hadde sagt. *Ut fra det Uggåhamana her sier,” svarte Mesteren, "ville et spedbarn som ligger på ryggen være en filosof som har nådd fram til den høyeste og fullkomne sunnhet i sinnet. For dette spedbarnet er seg ikke bevisst at det har en kropp, så hvordan kan det begå noen onde handlinger med kroppen sin? Vi kan vel ikke legge det til last at det spreller? Spedbarnet kan ikke snakke, så hvordan kan det si et vondt ord? Vi kan vel ikke legge det til last at det gråter? Spedbarnet har ingen bevisste intensjoner, så hvordan kan det ha noen vond intensjon? Vi kan vel ikke legge det til last at det klynker litt? Og spedbarnet har heller ikke noe yrke, så hvordan kan det leve av å gjøre andre vondt? Vi kan vel ikke legge det til last at det tar melk fra morens bryst? Så ut fra det Uggåhamaana her sier, ville et spedbarn som ligger på ryggen være en filosof som har nådd fram til den høyeste og fullkomne sunnhet i sinnet. Jeg vil ikke hevde at en mann er en filosof som har nådd fram til den høyeste og fullkomne sunnhet i sinnet bare han har disse fire egenskapene, byggmester, for dette er egenskaper som bare kjennetegner et spedbarn som ligger på ryggen. Hvilke fire egenskaper er det? Det er når han ikke begår noen ond handling, når han ikke sier et

Page - 666

vondt ord, når han ikke har noen vonde hensikter og når han ikke lever av å gjøre andre vondt. Derfor vil jeg ikke hevde at en mann er en filosof som har nådd fram til den høyeste og fullkomne sunnhet i sinnet selv om han har disse fire egenskapene, for dette er egenskaper som bare kjennetegner et spedbarn som ligger på ryggen. Jeg vil derimot hevde at når en mann har ti egenskaper, er han en filosof som har nådd fram til den høyeste og fullkomne sunnhet i sinnet, byggmester. Men først er det viktig å forstå hva som er usunne vaner. Det er viktig å forstå hvordan usunne vaner oppstår. Det er viktig å forstå hvordan usunne vaner kan ta helt slutt. Og det er viktig å forstå hvilken praksis som kan gjøre helt slutt på usunne vaner. Det er også viktig å forstå hva som er sunne vaner. Det er viktig å forstå hvordan sunne vaner oppstår. Det er viktig å forstå hvordan sunne vaner kan ta helt slutt. Og det er viktig å forstå hvilken praksis som kan gjøre helt slutt på sunne vaner. Det er viktig å forstå hva som er usunne intensjoner. Det er viktig å forstå hvordan usunne intensjoner oppstår. Det er viktig å forstå hvordan usunne intensjoner kan ta helt slutt. Og det er viktig å forstå hvilken praksis som kan gjøre helt slutt på usunne intensjoner. Det er også viktig å forstå hva som er sunne intensjoner. Det er viktig å forstå hvordan sunne intensjoner oppstår. Det er viktig å forstå hvordan sunne intensjoner kan ta helt slutt. Og det er viktig å forstå hvilken praksis som kan gjøre helt slutt på sunne intensjoner. Hva er det som er usunne vaner, byggmester? Det er usunne handlinger, usunn tale og en levemåte som skader andre. Dette er usunne vaner. Hvordan oppstår usunne vaner, byggmester? Dette har jeg forklart tidligere. Usunne vaner oppstår fra sinnet. Og hvorfor fra sinnet? Jo, fordi sinnet er mangfoldig og inneholder mange forskjellige tendenser. De tendensene til lidenskap, hat og forvirring som finnes i sinnet, gir opphav til usunne vaner. Hvordan kan usunne vaner ta helt slutt, byggmester? Dette har jeg forklart tidligere. Når en munk slutter å oppføre seg dårlig og begynner å oppføre seg bra, når han slutter å uttale seg dårlig og begynner å uttale seg bra, når han slutter å tenke dårlige tanker og begynner å tenke gode tanker, når han slutter å leve på en måte som skader andre og begynner å leve på en måte som ikke skader andre, da tar de usunne vanene helt

slutt. Hvilken praksis kan gjøre helt slutt på usunne vaner, byggmester? Det er når en munk bestreber seg på å fremme viljen til at dårlige og usunne tankeinnhold som ennå ikke er oppstått, heller ikke skal oppstå. Dette setter han kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Han bestreber seg på å fremme viljen til å fordrive han dårlige og usunne tankeinnhold som allerede er oppstått. Dette setter han kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Han bestreber seg på å fremme viljen til at sunne tankeinnhold som ennå ikke er oppstått, skal oppstå. Dette setter han kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Han bestreber seg på å fremme viljen til å la sunne tankeinnhold som allerede er oppstått få feste seg, ikke forsømme dem, men la dem vokse, modnes og utvikle seg til de er fullkomne. Dette setter han kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Slik er den praksisen som kan gjøre helt slutt på usunne vaner. Hva er det som er sunne vaner, byggmester? Det er sunne handlinger, sunn tale og en ren levemåte. Dette er sunne vaner. Hvordan oppstår sunne vaner, byggmester? Dette har jeg forklart tidligere. Sunne vaner oppstår fra sinnet. Og hvorfor fra sinnet? Jo, fordi sinnet er mangfoldig og inneholder mange forskjellige tendenser. De tendensene til fravær av lidenskap, fravær av hat og fravær av forvirring som finnes i sinnet, gir opphav til sunne vaner. Hvordan kan sunne vaner ta helt slutt, byggmester? Dette har jeg forklart tidligere. Når en munk utvikler god oppførsel, men ikke identifiserer seg med sin gode oppførsel, og når sinnet hans blir frigjort i visdom fordi han forstår tingene som de er, da tar de sunne vanene helt slutt. Hvilken praksis kan gjøre helt slutt på sunne vaner, byggmester? Det er når en munk bestreber seg på å fremme viljen til at dårlige og usunne tankeinnhold som ennå ikke er oppstått, heller ikke skal oppstå. Dette setter han kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Han bestreber seg på å fremme viljen til å fordrive han dårlige og usunne tankeinnhold som allerede er oppstått. Dette setter han kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Han bestreber seg på å fremme viljen til at sunne tankeinnhold som ennå ikke er oppstått, skal oppstå. Dette setter han kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Han bestreber seg på å fremme viljen til å la sunne

Page - 668

tankeinnhold som allerede er oppstått få feste seg, ikke forsømme dem, men la dem vokse, modnes og utvikle seg til de er fullkomne. Dette setter han kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Slik er den praksisen som kan gjøre helt slutt på sunne vaner. Hva er det som er usunne intensjoner, byggmester? Det er intensjoner om sansenytelser, intensjoner om å skade andre og intensjoner om å begå vold. Dette kalles usunne intensjoner. Hvordan oppstår usunne intensjoner, byggmester? Dette har jeg forklart tidligere. Intensjoner oppstår fra identifikasjoner. Hva slags identifikasjoner? Identifikasjonene våre er mangfoldige og inneholder mange forskjellige tendenser. Her er det snakk om å identifisere seg med sansenytelser, identifisere seg med det å skade andre og identifisere seg med det å begå vold. På den måten oppstår usunne intensjoner. Hvordan kan usunne intensjoner ta helt slutt, byggmester? Det er når munken isolerer seg både fra sansenytelser og fra usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand, — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære, — og forblir i den. Da tar de usunne intensjonene helt slutt. Hvilken praksis kan gjøre helt slutt på usunne intensjoner, byggmester? Det er når en munk bestreber seg på å fremme viljen til at dårlige og usunne tankeinnhold som ennå ikke er oppstått, heller ikke skal oppstå. Dette setter han kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Han bestreber seg på å fremme viljen til å fordrive han dårlige og usunne tankeinnhold som allerede er oppstått. Dette setter han kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Han bestreber seg på å fremme viljen til at sunne tankeinnhold som ennå ikke er oppstått, skal oppstå. Dette setter han kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Han bestreber seg på å fremme viljen til å la sunne tankeinnhold som allerede er oppstått få feste seg, ikke forsømme dem, men la dem vokse, modnes og utvikle seg til de er fullkomne. Dette setter han kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Slik er den praksisen som kan gjøre helt slutt på usunne intensjoner. Hva er det som er sunne intensjoner, byggmester? Det er intensjoner om å gi avkall, intensjoner om ikke å skade andre og intensjoner om ikke å begå vold. Dette Page - 669

kalles sunne intensjoner. Hvordan oppstår sunne intensjoner, byggemester? Dette har jeg forklart tidligere. Intensjoner oppstår fra identifikasjoner. Hva slags identifikasjoner? Identifikasjonene våre er mangfoldige og inneholder mange forskjellige tendenser. Her er det snakk om å identifisere seg med å gi avkall, identifisere seg med det å ikke skade andre og identifisere seg med det å ikke begå vold. På den måten oppstår sunne intensjoner. Hvordan kan sunne intensjoner ta helt slutt, byggemester? Det er når munken isolerer seg både fra sansenytelser og fra usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand, — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære, — og forblir i den. Da tar de sunne intensjonene helt slutt. Hvilken praksis kan gjøre helt slutt på sunne intensjoner, byggemester? Det er når en munk bestreber seg på å fremme viljen til at dårlige og usunne tankeinnhold som ennå ikke er oppstått, heller ikke skal oppstå. Dette setter han kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Han bestreber seg på å fremme viljen til å fordrive han dårlige og usunne tankeinnhold som allerede er oppstått. Dette setter han kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Han bestreber seg på å fremme viljen til at sunne tankeinnhold som ennå ikke er oppstått, skal oppstå. Dette setter han kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Han bestreber seg på å fremme viljen til å la sunne tankeinnhold som allerede er oppstått få feste seg, ikke forsømme dem, men la dem vokse, modnes og utvikle seg til de er fullkomne. Dette setter han kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Slik er den praksisen som kan gjøre helt slutt på sunne intensjoner. Hvilke ti egenskaper vil jeg da hevde en mann må inneha hvis vi skal kalle ham en filosof som har nådd fram til den høyeste og fullkomne sunnhet i sinnet, byggemester? Det er når en munk har rett syn og ikke trenger mer opplæring i dette. Han har rett tanke og trenger ikke mer opplæring i dette. Han praktiserer rett tale og trenger ikke mer opplæring i dette. Han praktiserer rett handling og trenger ikke mer opplæring i dette. Han praktiserer rett levemåte og trenger ikke mer opplæring i dette. Han praktiserer rett bestrebelse og trenger ikke mer opplæring i dette. Han praktiserer rett oppmerksomhet og trenger ikke mer opplæring i dette. Han praktiserer rett konsentrasjon

og trenger ikke mer opplæring i dette. Han har rett kunnskap og trenger ikke mer opplæring i dette. Han har oppnådd rett frigjøring og trenger ikke mer opplæring i dette. Dette er altså de ti egenskapene jeg vil hevde en mann må inneha hvis vi skal kalle ham en filosof som har nådd fram til den høyeste og fullkomne sunnhet i sinnet, byggmester.” Slik talte Mesteren, og byggmester Paficakanga gledet seg over Mesterens ord. Page - 671

79. Den lille samtalen med Sakuludåyi Culasakuludåyisutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Råjagaha. På den tiden var den omvandrende asketen Sakuludåyi i Påfuglparken sammen med en stor forsamling omvandrende asketer. En morgen da Mesteren hadde kledd på seg, tok han kappe og bolle og gikk inn til Råjagaha for å motta matgaver. Men så tenkte han: *Det er for tidlig å gå inn til byen for å få mat. Kanskje jeg heller skulle gå til Påfuglparken, og treffe den omvandrende asketen Sakuludåyi?” Dermed gikk Mesteren til Påfuglparken. Akkurat da satt Sakuludåyi og de andre omvandrende asketene og snakket høyt og støyende sammen, og de hengav seg til all slags fruktesløst prat, — så som snakk om konger, forbrytere, statsmenn, tropper, krig og farlige situasjoner, mat og drikke, klær og møbler, kranser og parfyme, slektninger, kjøretøyer, landsbyer, små og store byer, nasjoner, kvinner, menn, berømte personer, sladder på gatehjørnet og ved brønnen, spøkelseshistorier, prat om løst og fast, spekulasjoner om hvordan verden ble til og om hvordan havet ble til, samt prat om vinning og tap. Mens Mesteren enda var et godt stykke unna, fikk Sakuludåyi se at han nærmet seg, og da han så det, brakte han forsamlingen til ro: *Vær stille, mine herrer, ikke en lyd nå! Der borte kommer filosofen Gotama. Han setter pris på stillhet, er vant til stillhet og har mye godt å si om stillheten. Når han ser hvor stille denne forsamlingen er, kan det hende han kommer bort til oss.” Da han sa dette, tidde alle asketene. Så nådde Mesteren fram til den omvandrende asketen Sakuludåyi, som sa til ham: *Kom her, Mester, og vær velkommen! Det er lenge siden dine veier har ført deg p? > hit til oss. Sitt ned, Mester, her er det plass Page - 672

Mesteren satte seg på den plassen som ble budt ham, og Sakuludāyi tok en lavere plass ved siden av ham. Da de hadde satt seg, sa Mesteren: *Hva var det dere satt her og snakket om, Sakuludāyi? Hvilken samtale var det jeg avbrøt dere 1?" "Ikke bry deg om hva vi snakket om, Mester. Det kan du godt få høre etterpå hvis du har lyst. Når jeg ikke er til stede, pleier denne forsamlingen å hengi seg til all slags fruktesløst prat. Når jeg er til stede, ser alle på meg og sier de vil lytte til det jeg har å si. Men når du er her, Mester, ser både jeg og resten av forsamlingen på deg og vil lytte til det du har å si." *Vel, Udāyi, har du et forslag til noe jeg skal snakke om?" *For en tid siden var det en som hevdet han hadde kunnskap og innsikt, som sa at han visste alt og så alt, som sa: "Uansett om jeg går, står, sover eller er våken, så vet og ser jeg alltid." Når vi stilte ham spørsmål om fortiden, vred han seg unna og svarte på noe annet, og han ble sint og irritert. Da kom jeg til å tenke på deg, Mester, og jeg tenkte: "Hadde bare Mesteren vært her! Han forstår seg på disse tingene!" *Hvem var det som hevdet han hadde kunnskap og innsikt, som sa at han visste alt og så alt, som sa: "Uansett om jeg går, står, sover eller er våken, så vet og ser jeg alltid." *Hvem var det som vred seg unna og svarte på noe annet og ble sint og irritert når dere stilte ham spørsmål om fortiden?" *Det var Nigantha Nātaputta, Mester." "Sett at en person husker mange tidligere oppholdssteder, Udāyi, slik at han husker en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og han kan til og med huske at universet har utvidet seg og trukket seg sammen en gang, to ganger, ja, opp til ti slike verdenssykluser. Og han husker følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det," — og han husker like mange detaljer her — *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her." Slik husker han mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk. En slik person kan stille meg spørsmål om fortiden, eller jeg kan stille ham spørsmål om

Page - 673

fortiden. Og da kan han gi meg tilfredsstillende svar om fortiden, eller jeg kan gi ham tilfredsstillende svar om fortiden. Og sett at en person med rent, himmelsk og overmenneskelig syn ser hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger. En slik person kan stille meg spørsmål om framtiden, eller jeg kan stille ham spørsmål om framtiden. Og da kan han gi meg tilfredsstillende svar om framtiden, eller jeg kan gi ham tilfredsstillende svar om framtiden. Men Ila nå fortid og framtid være, Udåyi, så skal jeg undervise deg i læren: Når det ene finnes, da finnes det andre. Når det ene oppstår, oppstår det andre. Når det ene ikke finnes, finnes ikke det andre. Når det ene tar slutt, tar det andre slutt.” *Jeg kan ikke engang huske alle detaljer og store trekk av hva som har skjedd meg i denne eksistensen, Mester. Så hvordan skal jeg kunne si at jeg husker tidligere oppholdssteder detaljert og i store trekk slik du gjør, Mester? Her og nå kan jeg ikke engang se et gjørmestroll, så hvordan skal jeg kunne se hvordan alle vesener oppstår og går under, med rent himmelsk og overmenneskelig syn? Og så sier du: *Men la nå fortid og framtid være, Udayi, så skal jeg undervise deg i læren: Når det ene finnes, da finnes det andre. Når det ene oppstår, oppstår det andre. Når det ene ikke finnes, finnes ikke det andre. Når det ene tar slutt, tar det andre slutt.” Men dette forstår jeg enda mindre av, Mester. Men kanskje du har lyst til å høre hva våre egne lærere sier?” *Ja, hva sier lærerne deres?” *De sier: *Dette er den største herlighet!” *Hva er så denne største herlighet som de snakker om?” *Det er den største herlighet, og noe større og herligere enn det, finnes ikke.” *Men hva er så denne største herlighet?” *Det er den største herlighet, og noe større og herligere enn det, finnes ikke.” *Det kan visst ta lang tid for oss å komme til bunns i dette, Udåyi. Du sier at det ikke finnes noe større og herligere enn denne største herlighet, men når jeg spør hva det er, gir du ikke noen videre forklaring. Det er som om en mann skulle si: 'Jeg vil ha den vakreste piken i landet. Det er

Page - 674

henne jeg elsker!” Men hvis noen spurte ham: *Vet du hvem som er den vakreste piken i landet, da? Vet du om hun er av adel eller brahmanslekt, om hun er av bonde- eller arbeiderslekt?” da måtte han svare nei. Hvis den andre spurte videre: "Vet du hva hun heter og hvilken familie hun er av, den vakreste piken i landet som du elsker? Vet du om hun er høy eller liten, mørk eller lys eller hvilken by eller landsby hun bor i?” da måtte han også svare at nei, det visste han ikke. Hva synes du, Udåyi, ville han ikke dumme seg ut med slikt tåpelig snakk?” *Jo, det er det sikkert og visst at han ville.” *Men slik er det jo med deg også, Udåyi, når du sier at det ikke finnes noe større og herligere enn denne største herlighet, uten å gi noen nærmere forklaring.” *Den er som en strålende vakker juvel, Mester, en smaragd av førsteklasses kvalitet med åtte velslepne fasetter, gjennomsiktig, pur og ren og perfekt på alle vis, som ligger og skinner, glitrer og stråler på et hvitt klede. Så herlig skinner og glitrer det lytefrie selvet etter døden.” *Hva mener du er herligst og skinner klarest, Udåyi? En strålende vakker juvel, en smaragd av førsteklasses kvalitet med åtte velslepne fasetter, gjennomsiktig, pur og ren og perfekt på alle vis, som ligger og skinner, glitrer og stråler på et hvitt klede? Eller en ildflue i nattemørket?” *Av disse to er det en ildflue i nattemørket som er herligst og skinner klarest, Mester.” *Hva mener du er herligst og skinner klarest, Udåyi? En ildflue i nattemørket? Eller en oljelampe i nattemørket?” *Av disse to er det en oljelampe i nattemørket som er herligst og skinner klarest, Mester.” *Hva mener du er herligst og skinner klarest, Udåyi? En oljelampe i nattemørket? Eller et stort bål i nattemørket?” *Av disse to er det et stort bål i nattemørket som er herligst og skinner klarest, Mester.” *Hva mener du er herligst og skinner klarest, Udåyi? Et stort bål i nattemørket? Eller morgenstjernen fra en skyfri himmel idet dagen gryr?” Page - 675

*Av disse to er det morgenstjernen fra en skyfri himmel idet dagen gryr som er herligst og skinner klarest, Mester.” *Hva mener du er herligst og skinner klarest, Udåyi? Morgenstjernen fra en skyfri himmel idet dagen gryr? Eller fullmånen fra en skyfri himmel ved midnatt?” *Av disse to er det fullmånen fra en skyfri himmel ved midnatt som er herligst og skinner klarest, Mester.”

*Hva mener du er herligst og skinner klarest, Udåyi? Fullmånen fra en skyfri himmel ved midnatt? Eller solen som stråler fra en skyfri himmel ved middagstid i etter at regntiden er slutt?” *Av disse to er det solen som stråler fra en skyfri himmel ved middagstid i etter at regntiden er slutt som er herligst og skinner klarest, Mester.” *QOg dessuten vet jeg at mange guder stråler og skinner med en stråleglans som langt overgår solen og månen, Udåyi. Men likevel sier jeg ikke at dette er den største herlighet, og noe større og herligere en dette finnes ikke. Mens du, derimot, peker på noe som skinner langt svakere enn en ildflue og sier at det ikke finnes noe større og herligere en det, og det til tross for at du ikke kan gi noen nærmere forklaring av det.” *Du har avgjort denne debatten, Mester!” *Hvorfor sier du at jeg har avgjort denne debatten, Udåyi?” *Fordi lærerne våre sier at dette er den største herlighet, og noe større og herligere en det finnes det ikke. Men du har gått i rette med dem og vist at denne uttalelsen er tom og meningsløs.”

*Men finnes det en verden som utelukkende er lykkelig, Udåyi? Og finnes det noen praktisk metode for å oppleve en verden som utelukkende er lykkelig?” *Lærerne våre sier at det finnes en verden som utelukkende er lykkelig, Mester. Og de sier at det finnes en praktisk metode for å oppleve en verden som utelukkende er lykkelig.” *Hvordan er da denne praktisk metoden som fører fram til en verden som utelukkende er lykkelig, Udåyi?” *Det er å avstå fra å drepe levende vesener, avstå fra å ta det som ikke blir gitt, avstå fra å begå seksuelle overgrep, avstå fra urett tale og øve en viss form for askese. Page - 676

Dette er den praktisk metoden som fører fram til en verden som utelukkende er lykkelig.” *Men hvordan er det, Udåyi — i det øyeblikket du avstår fra å drepe et levende vesen, føler du deg da utelukkende lykkelig, eller føler du både lykke og lidelse?” *Både lykke og lidelse, Mester.” *Men hvordan er det, Udåyi — i det øyeblikket du avstår fra å ta det som ikke blir gitt, føler du deg da utelukkende lykkelig, eller føler du både lykke og lidelse?” *Både lykke og lidelse, Mester.” *Men hvordan er det, Udåyi — i det øyeblikket du avstår fra å begå seksuelle overgrep, føler du deg da utelukkende lykkelig, eller føler du både lykke og lidelse?” *Både lykke og lidelse, Mester.” «Men hvordan er det, Udåyi — i det øyeblikket du avstår fra urett tale, føler du deg da utelukkende lykkelig, eller føler du både lykke og lidelse?” *Både lykke og lidelse, Mester.” *Men hvordan er det, Udåyi — i det øyeblikket du praktiserer denne askesen, føler du deg da utelukkende lykkelig, eller føler du både lykke og lidelse?” *Både lykke og lidelse, Mester.” *Men hvordan er det, Udåyi — er ikke da opplevelsen av en verden som er utelukkende lykkelig, avhengig av en praksis som innebærer både lykke og lidelse?” *Du har avgjort denne debatten, Mester!” *Hvorfor sier du at jeg har avgjort denne debatten, Udåyi?” "Fordi lærerne våre sier at det finnes en verden som utelukkende er lykkelig, Mester. Og de sier at det finnes en praktisk metode for å oppleve en verden som utelukkende er lykkelig. Men du har gått i rette med dem og vist at denne uttalelsen er tom og meningsløs. Men finnes det en verden som utelukkende er lykkelig, Mester? Og finnes det noen praktisk metode for å oppleve en verden som utelukkende er lykkelig?” *Ja, Udayi, det finnes virkelig en verden som utelukkende er lykkelig, Mester. Og det finnes en praktisk metode for å oppleve en verden som utelukkende er lykkelig.” *Hvordan er da denne praktisk metoden som fører fram til en verden som

Page - 677

utelukkende er lykkelig, Mester?” *Det er når munken isolerer seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Deretter søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet !* — og blir der. Deretter gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Dette er den praktiske metoden som fører fram til en verden som utelukkende er lykkelig.”

*Men dette er ikke en praktisk metode som fører fram til en verden som utelukkende er lykkelig, Mester. For i og med dette opplever han jo allerede en verden som utelukkende er lykkelig.” Da Sakuludāyi hadde sagt dette, begynte forsamlingen av omvandrende asketer å rope: *Nå er det ute med både oss og lærerne våre! For vi kjenner ikke til noe høyere enn dette!” Sakuludāyi brakte forsamlingen ro og henvendte seg så til Mesteren: *T hvilken forstand opplever han da en verden som er utelukkende lykkelig, Mester?” *Når han har gått inn i første, andre, tredje og fjerde meditasjonstilstand, befinner han seg i en verden som utelukkende er lykkelig, der han omgås og snakker med de gudene som befinner seg der. Og det er riktig at han i og med dette opplever en verden som utelukkende er lykkelig.”

"Følger munkene dine treningsveien for å oppleve en slik verden som er

utelukkende lykkelig, Mester!" *Nei, Udåyi, munkene mine følger ikke treningsveien for å oppleve en slik verden som er utelukkende lykkelig. Det finnes andre ting som er høyere og herligere enn dette, og det er for å virkeliggjøre dem at munkene mine følger treningsveien." "Hvilke ting er det som er høyere og herligere, Mester, som munkene følger treningsveien for å virkeliggjøre?" "Sett at en som er kommet fram til sannheten står fram her i verden, Udåyi. Han er en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og levemåte, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester. Han forstår denne verden til fullkommenhet med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker. Han underviser i en lære som er vakker på begynnelsen, vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både i form og innhold, og han forklarer hvordan man kan praktisere det opphøyde liv. Så kommer en husherre eller sønnen hans eller noen som er født i en eller annen familie og får høre denne læren. Når han hører læren, får han full tillit til han som er kommet fram til sannheten, og han tenker med seg selv:

*Hjemmelivet er trangt og innestengt, og her virvles lidenskapene opp som støv. Men eneboerlivet er åpent og fritt! Det er sannelig ikke lett for den som bor hjemme å leve det opphøyde liv i fullkommen renhet, slik at det kan skinne som en blankpolert konkyllie! Kanskje jeg skulle rake av meg hår og skjegg, iføre meg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten?" En tid senere sier han fra seg alt han eier, enten det er mye eller lite. Han sier fra seg sin ætt og familie, hva enten den er stor eller liten. Så raker han av seg hår og skjegg, ifører seg gul kappe, forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten. Og mens han lever som eneboermunk behersker han seg i samsvar med munkenes normsamling. Han lar være å ta liv, og holder seg langt unna slike ting. Han har lagt fra seg sverd og pisk, han er vennlig og samvittighetsfull og lever med omtanke for alle levende veseners beste. Han lar være å ta det som ikke blir gitt, og holder seg langt unna slike ting. Han tar imot hva han får og ønsker ikke noe annet, og lever i ærlighet med et rent hjerte. Han avstår fra mindreverdige atferd og lever et rent liv. Han gir avkall på Page - 679

seksualitet og på vulgære fornøyer. Han lar være å lyve, og holder seg langt unna slike ting. Han er sannferdig, ærlig, redelig og pålitelig. Han er en som ikke bedrar verden. Han lar være å baktale andre, og holder seg langt unna slike ting. Om han hører noe her, går han ikke og forteller det til andre bare for å skape splid. Og det han hører der, kommer han heller ikke tilbake hit og forteller, bare for å skape splid. Han er en som forener de splittede og oppmuntrer de enige. Han foretrekker harmoni, gleder og fryder seg ved harmoni, og sier slikt som bidrar til harmoni. Han lar være å tale sårende ord, og holder seg langt unna slike ting. Hans ord er milde, vennlige og høflige, de går til hjertet og gjør godt å høre, og er til glede og behag for mange. Ja, slike ord er det han taler. Han farer ikke med tomt snakk og pjatt, men holder seg langt unna slike ting. Han taler nyttige ord til rett tid og i samsvar med fakta, han snakker om læren og om treningsdisiplinen. Han er en som taler minneverdige, begrunnede, nyttige og meningsfylte ord til rett tid. Han unngår å skade trær og andre planter. Han spiser bare en gang om dagen, og ikke om natten — han spiser ikke i utide. Han går ikke og ser på forestillinger med musikk, sang og dans. Han lar være å pynte seg, og bruker ikke kranser, parfyme eller kosmetikk. Han bruker ikke store og luksuriøse møbler. Han tar ikke imot gull eller sølv. Han tar ikke imot utilberedt kjøtt eller korn. Heller ikke tar han imot kvinner, piker, slaver eller slavinner. Han tar ikke imot geiter, sauer, høns, griser, elefanter, kveg, hingster eller hopper. Åkrer eller jordstykker tar han heller ikke imot. Han løper ikke andres ærend. Han avstår fra kjøp og salg. Han svindler ikke med vekt, mål eller kvalitet. Han holder seg unna korrupsjon, svindel, juks og bedrag. Og han begår ikke drap, tortur, fengsling, ran, innbrudd eller maktmisbruk. En munk er fornøyd med så mye klær som er nødvendig for å beskytte kroppen, og med så mye mat som er nødvendig for at magen skal fungere skikkelig. Det han eier kan han ta med seg hvor han går og står, akkurat som en fugl tar med seg vingene sine hvor den enn flyr. Slik er altså en munk fornøyd med så mye klær som er nødvendig for å beskytte kroppen, og med så mye mat som er nødvendig for at magen skal fungere

skikkelig. Det han eier kan han ta med seg hvor han går og står. Når han har en slik edel moral, føler han en dyp lykke i sitt indre. Når han ser en synlig form med øyet sitt, griper han ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på synssansen sin, går han inn for å passe på den. Han vokter synssansen sin vel, og passer godt på. Og likedan når han hører en lyd med øret sitt, eller fornemmer en duft med nesa, eller kjenner en smak på tunga, eller føler en berøring mot kroppen, eller når han fornemmer en ide med sinnet, da griper han ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på sinnets sans, går han inn for å passe på den. Han vokter sinnets sans vel, og passer godt på. Og når han har oppnådd en slik sansekontroll, opplever han en indre ubesudlet lykke. Når han går fram og tilbake, så gjør han dette med klar forståelse. Når han ser på noe eller ser seg omkring, gjør han dette med klar forståelse. Når han bøyer eller retter ut deler av kroppen, gjør han dette med klar forståelse. Når han er iført sine kapper og bærer matbollen sin, gjør han dette med klar forståelse. Når han spiser, drikker, tygger og smaker, gjør han dette med klar forståelse. Når han tømmer seg for avføring og urin, gjør han dette med klar forståelse. Uansett om han går, står, sitter, sovner, våkner, taler eller tier, så gjør han dette med klar forståelse. Når han har oppnådd en slik edel moral, en slik edel sansekontroll og en slik edel oppmerksomhet og klar forståelse, finner han seg et sted der han kan være for seg selv. Det kan være i skogen, under et tre, på en ås, i ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte. Etter at han er kommet tilbake fra matrunden setter han seg ned med korslagte bein, holder kroppen rak og fester oppmerksomheten framfor seg. Han kvitter seg med all grådighet overfor verden, lever uten grådighet i sinnet og renser sinnet for all grådighet. Han kvitter seg med hat og ondskap, lever med sinnet fylt av omsorg for alle levende veseners beste i stedet for ondskap, og renser sinnet for hat og ondskap. Han kvitter seg med sløvhet og treghet og streber mot lyset mens han lever med oppmerksomhet og klar forståelse og renser sinnet for sløvhet og treghet. Han kvitter seg med uro og bekymringer og lever med ro i sinnet, Page - 681

uten indre uro, og renser sinnet for uro og bekymringer. Han kvitter seg med uvisshet, idet han legger all uvisshet bak seg og ikke lenger er det minste usikker på hva som er sunt, og han renser sinnet for all usikkerhet. Når han har kvittet seg med disse fem hindringene som forurenser sinnet og svekker forståelse, isolerer han seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Deretter søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!*" — og blir der. Deretter gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemma, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, retter han sinnet mot tidligere oppholdssteder. Således husker han en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og han kan til og med huske at universet har utvidet seg og trukket seg sammen en gang, to ganger, ja, opp til ti slike verdenssykluser. Og han husker følgende: "Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjennfødt et annet sted. Og der het jeg det og det," — og han husker like mange detaljer her — "Og så falt jeg derifra og ble gjennfødt her." Slik husker han mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk, og dette ser han slik det virkelig er. Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe

som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, betrakter han hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: 'Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet, lidelse og pinefulle tilstander. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår og lykkelige tilstander.' Slik ser han med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger, og dette ser han slik det virkelig er. Og når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, — så anvender han dette sinnet og retter det mot kunnskapen om hvordan sinnets forurensninger kan utslettes. Han merker seg det som det er: Dette er lidelse. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphav. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphør. Han merker seg det som det er: Dette er veien til lidelsens opphør. Han merker seg det som det er: Dette er sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er årsaken til sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er slutten på sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er veien til å gjøre slutt på sinnets forurensninger. Når han vet og ser dette, blir sinnet hans befridd fra forurensninger i sinnet knyttet til sanselige nytelser, fra forurensninger i sinnet knyttet til forventningsmønstre og fra forurensninger i sinnet knyttet til uvitenhet. Han er fri, og vet at han er fri. Og han vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Disse tingene er høyere og herligere, og det er for å virkeliggjøre dem at munkene mine følger treningsveien." Page - 683

Da Sakuludāyi hørte dette, sa han: "Utmerket, Mester, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart læren på mange måter, Mester. Nå tar jeg tilflukt i deg, Mester, i læren og i munkefellesskapet. La meg få utgang og opptak av deg, Mester." Da de andre omvandrende asketene hørte dette, sa de: "Ikke begynn å praktisere treningsveien under Gotama, min herre! Ikke bli elev etter at du har vært lærer! Det ville være som å gjøre en stor vannkrukke om til en liten bolle. Ikke begynn å praktisere treningsveien under Gotama, min herre! Ikke bli elev etter at du har vært lærer!" På den måten ble den omvandrende asketen Sakuludāyi forhindret fra å følge treningsveien under Mesteren.

80. Samtalen med Vekhanasa Vekhanasasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg i Anāthapindikas park Jetalunden i Savatthi. Da kom den omvandrende asketen Vekhanasa bort til ham. De sto og snakket høflig sammen en liten stund, før Vekhanasa sa: *Dette er den største herlighet, dette er den største herlighet.” *Hva er denne største herlighet, Kaccāna?” *Det er den største herlighet, Gotama, og noe større og herligere enn det, finnes ikke.” *Men hva er så denne største herlighet, Kaccāna?” *Det er den største herlighet, og noe større og herligere enn det, finnes ikke.” *Det kan visst ta lang tid for oss å komme til bunns i dette, Kaccāna. Du sier at det ikke finnes noe større og herligere enn denne største herlighet, men når jeg spør hva det er, gir du ikke noen videre forklaring. Det er som om en mann skulle si: 'Jeg vil ha den vakreste piken i landet. Det er henne jeg elsker!' Men hvis noen spurte ham: *Vet du hvem som er den vakreste piken i landet, da? Vet du om hun er av adel eller brahmanslekt, om hun er av bonde- eller arbeiderslekt?” da måtte han svare nei. Hvis den andre spurte videre: "Vet du hva hun heter og hvilken familie hun er av, den vakreste piken i landet som du elsker? Vet du om hun er høy eller liten, mørk eller lys eller hvilken by eller landsby hun bor i?" da måtte han også svare at nei, det visste han ikke. Hva synes du, Kaccaāna, ville han ikke dumme seg ut med slikt tåpelig snakk?” *Jo, det er det sikkert og visst at han ville.” *Men slik er det jo med deg også, Kaccāna, når du sier at det ikke finnes noe større og herligere enn denne største herlighet, uten å gi noen nærmere forklaring.” *Den er som en strålende vakker juvel, Gotama, en smaragd av førsteklasses kvalitet med åtte velslepne fasetter, gjennomsiiktig, pur og ren og perfekt på alle vis, som Page - 685

ligger og skinner, glitrer og stråler på et hvitt klede. Så herlig skinner og glitrer det lytefrie selvet etter døden.” *Hva mener du er herligst og skinner klarest, Kaccåna? En strålende vakker juvel, en smaragd av førsteklasses kvalitet med åtte velslepne fasetter, gjennomsiktig, pur og ren og perfekt på alle vis, som ligger og skinner, glitrer og stråler på et hvitt klede? Eller en ildflue i nattemørket?” *Av disse to er det en ildflue i nattemørket som er herligst og skinner klarest, Gotama.” *Hva mener du er herligst og skinner klarest, Kaccåna? En ildflue i nattemørket? Eller en oljelampe i nattemørket?” *Av disse to er det en oljelampe i nattemørket som er herligst og skinner klarest, Gotama.” *Hva mener du er herligst og skinner klarest, Kaccåna? En oljelampe i nattemørket? Eller et stort bål i nattemørket?” *Av disse to er det et stort bål i nattemørket som er herligst og skinner klarest, Gotama.” *Hva mener du er herligst og skinner klarest, Kaccåna? Et stort bål i nattemørket? Eller morgenstjernen fra en skyfri himmel idet dagen gryr?” *Av disse to er det morgenstjernen fra en skyfri himmel idet dagen gryr som er herligst og skinner klarest, Gotama.” *Hva mener du er herligst og skinner klarest, Kaccåna? Morgenstjernen fra en skyfri himmel idet dagen gryr? Eller fullmånen fra en skyfri himmel ved midnatt?” *Av disse to er det fullmånen fra en skyfri himmel ved midnatt som er herligst og skinner klarest, Gotama.” *Hva mener du er herligst og skinner klarest, Kaccåna? Fullmånen fra en skyfri himmel ved midnatt? Eller solen som stråler fra en skyfri himmel ved middagstid i etter at regntiden er slutt?” *Av disse to er det solen som stråler fra en skyfri himmel ved middagstid i etter at regntiden er slutt som er herligst og skinner klarest, Gotama.” *Qg dessuten vet jeg at mange guder stråler og skinner med en stråleglans som Page - 686

langt overgår solen og månen, Kaccāna. Men likevel sier jeg ikke at dette er den største herlighet, og noe større og herligere en dette finnes ikke. Mens du, derimot, peker på noe som skinner langt svakere enn en ildflue og sier at det ikke finnes noe større og herligere en det, og det til tross for at du ikke kan gi noen nærmere forklaring av det. Det finnes fem slags sansenytelser, Kaccāna. Hvilke fem? Det er tiltalende former som øyet kan se, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, tiltalende lyder som øret kan høre, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, dufter som nesa kan kjenne, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, smaksinntrykk som tunga kan kjenne, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, og tiltalende berøringer som kroppen kan føle, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende. Den lykke som oppstår ut fra disse fem sansenyttelsene, kalles sanselig lykke, Kaccāna. Fra sansenyttelser oppstår altså sanselig lykke. Men det finnes en form for lykke som er høyere enn den sanselige lykken.” Da Vekhanasa hørte dette, sa han: "Utmerket, Gotama! Det er forbløffende hvor godt du formulerer det når du sier at fra sansenyttelser oppstår altså sanselig lykke, og at det finnes en form for lykke som er høyere enn den sanselige lykken.” *Det er nok ikke lett for deg som kommer fra en annen tradisjon, en annen overbevisning, et annet livssyn, en annen praksis og en annen lærer, å forstå at fra sansenyttelser oppstår altså sanselig lykke, og at det finnes en form for lykke som er høyere enn den sanselige lykken. Men en munk som er blitt en arahant, som har kvittet seg med sinnets forurensninger, gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg børa, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og nådd frihet gjennom fullkommen forståelse, han vil forstå at fra sansenyttelser oppstår altså sanselig lykke, og at det finnes en form for lykke som er høyere enn den sanselige lykken.” Da Vekhanasa hørte dette, ble han sint og ergerlig, og han skjelte ut Mesteren og sa: "Det kommer til å gå ille med Gotama!” Deretter sa han: *Det er noen filosofer og brahmaner her som verken kjenner fortiden eller

Page - 687

framtiden, men som likevel sier at de har gjort slutt på tilblivelsen, at de har gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, og at det nå ikke skal oppstå noe nytt. Det er jo helt latterlig og bare tomme ord fra dem, og det de sier har ikke noen substans eller innhold!” *Ja, hvis noen filosofer og brahmaner som verken kjenner fortiden eller framtiden, likevel sier at de har gjort slutt på tilblivelsen, at de har gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, og at det nå ikke skal oppstå noe nytt, da fortjener de kritikk fra sine medvandrere. Men la nå fortid og framtid være, Kaccāna. Hvis det kommer en forstandig mann som er ærlig og redelig og som har personlig integritet, så skal jeg undervise ham i læren. Hvis han da praktiserer i samsvar med læren, kommer det ikke til å vare lenge før han selv vet og selv ser at han er fri fra uvitenhetens bånd. Det er som et lite spedbarn som ligger på ryggen, reivet og innsnørt om armer, ben og hals. Når barnet blir større og får mer førlighet, blir det befridd fra disse båndene. Da vet det at det er fri fra båndene. Slik er det også hvis det kommer en forstandig mann som er ærlig og redelig og som har personlig integritet. Da skal jeg undervise ham i læren. Hvis han da praktiserer i samsvar med læren, kommer det ikke til å vare lenge før han selv vet og selv ser at han er fri fra uvitenhetens bånd. Da den omvandrende asketen Vekhanasa hørte dette, sa han: "Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt til deg, Gotama, til din lære og til munkefellesskapet, — og dette gjør jeg sammen med min kone, mine barn og alle som er i mitt følge. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Mester, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.” Page - 688

IX. Avdelingen med konger Råjavagga 81. Pottemakeren Ghatikåra Ghatikårasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren på vandring i landet Kosala sammen med en stor flokk munk. Et sted dreide han av fra hovedveien og smilte. Ananda undret seg over dette, og tenkte: *Hvorfor smiler Mesteren? En som har kommet fram til sannheten, smiler jo ikke uten å ha grunn til det.” Derfor la Ananda kappen over den ene skulderen, hilste Mesteren ærbødig og sa: *Hvorfor smiler du, Mester? En som har kommet fram til sannheten, smiler jo ikke uten å ha grunn til det.” *En gang for lenge siden var det en liten by her som het Vegalinga, Ananda. Det var en rik og velstående by med mange mennesker, og her bodde arahanten, den fullkomment selvoppvåkne mesteren Kassapa i en park. Og han satt akkurat her og underviste et munkefellesskap.” Da brettet Ananda kappen i fire og sa til Mesteren: *Kan du ikke sette deg ned her, Mester. Da blir det to arahanter og fullkomment selvoppvåkne mestere som har brukt dette stedet.” Mesteren satte seg på den plassen som ble gjort klar for ham, og sa: *En gang for lenge siden var det en liten by her som het Vegalinga, Ananda. Det var en rik og velstående by med mange mennesker, og her bodde arahanten, den fullkomment selvoppvåkne mesteren Kassapa Buddha i en park. Og han satt akkurat her og underviste et munkefellesskap. Den fremste av Kassapa Buddhas oppassere var pottemakeren Ghatikåra. Han Page - 689

og den unge brahmanen Jotipåla var gode venner, og en dag sa Ghatikara til sin venn: 'Kom, Jotipåla, så går vi og besøker Kassapa Buddha. Det er godt å se denne mesteren som er en arahant som har nådd den fullkomne oppvåkningen på egen hånd.' *Nei, gi deg nå, min venn. Hva er vitsen med å se denne snaurakede kvasifilosofen?" Ghatikåra gjentok forslaget, men fikk samme svar. Og det samme gjentok seg for tredje gang. Da sa Ghatikåra: *Vel, skal vi heller ta med oss såpe og ryggskraper og gå ned til elva og bade, da?" 'Ja, det gjør vi," svarte Jotipåla. Dermed tok de med seg såpe og ryggskraper og gikk ned til elva. Men da de var der, sa Ghatikåra: Vet du at nå er vi like i nærheten av parken der Kassapa Buddha holder til? Kom, Jotipåla, så går vi og besøker Kassapa Buddha. Det er godt å se denne mesteren som er en arahant som har nådd den fullkomne oppvåkningen på egen hånd.' *Nei, gi deg nå, min venn. Hva er vitsen med å se denne snaurakede kvasifilosofen?" Ghatikåra gjentok forslaget, men fikk samme svar. Og det samme gjentok seg for tredje gang. Da grep Ghatikåra tak i beltet til vennen og sa: "Vet du at nå er vi like i nærheten av parken der Kassapa Buddha holder til? Kom, Jotipåla, så går vi og besøker Mester Kassapa. Det er godt å se denne mesteren som er en arahant som har nådd den fullkomne oppvåkningen på egen hånd." Men Jotipåla løsnet det grepet han hadde i beltet hans og svarte: *Nei, gi deg nå, min venn. Hva er vitsen med å se denne snaurakede kvasifilosofen?" Da grep Ghatikåra vennen i håret, som nettopp var nyvasket, og sa: "Vet du at nå er vi like i nærheten av parken der Kassapa Buddha holder til? Kom, Jotipåla, så går vi og besøker Mester Kassapa. Det er godt å se denne mesteren som er en arahant som har nådd den fullkomne oppvåkningen på egen hånd." Da tenkte Jotipåla: Page - 690

*Det var da voldsomt! Her drister denne pottemakeren seg til å gripe fatt i det nyvaskede håret mitt, enda han er av lavere fødsel! Dette må nok være noe viktig!” Høyt sa han: *Nå går du temmelig langt, min venn.” 'Ja, jeg går så langt fordi jeg mener at det ville være godt å se denne mesteren som er en arahant som har nådd den fullkomne oppvåkningen på egen hånd.” *Nå vel. Slipp meg da, Ghatikåra, så går vi dit.” Dermed gikk pottemakeren Ghatikåra og den unge brahmanen Jotipåla bort til arahanten, den selvoppvåknete Kassapa Buddha, Ānanda. Ghatikara hilste høflig på ham og satte seg ned. Jotipåla ble stående og snakke litt med Kassapa før han satte seg. Etter at begge hadde satt seg, sa Ghatikara: 'Dette er min gode venn Jotipåla, Mester. Kunne du være så snill å gi ham undervisning i læren?” Dermed underviste Kassapa Buddha både pottemakeren Ghatikåra og den unge brahmanen Jotipåla og gledet, oppmuntret og inspirerte dem med ord om læren. De takket ham, reiste seg, tok høflig avskjed med ham og gikk. Jotipåla snudde seg mot Ghatikåra og sa: *Hvorfor forlater du ikke hjemmet og går ut i hjemløshet etter at du har hørt denne læren?” "Vet du ikke at jeg forsørger mine gamle og blinde foreldre, Jotipala?” *Ja, det er sant. Men da får heller jeg forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet.” De gikk tilbake til Kassapa Buddha, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa Ghatikara: 'Dette er min gode venn, Jotipåla, Mester. Kunne du være så snill å gi ham utgang?” Så dermed fikk den unge brahmanen utgang og opptak av arahanten, den fullkomment selvoppvåknete Kassapa Buddha, Ānanda. Ikke lenge etter at Jotipåla hadde fått ordinasjon la arahanten, den selvoppvåknete Kassapa Buddha i vei mot Bārāṇasī. Da hadde han vært fjorten dager i Vegālīṅga. Ved Bārāṇasī slo han seg ned i hjorteparken Isipatana, og kong Kiki av Kasi fikk høre at han

Page - 691

var der. Da lot kongen spenne sine beste hester for de fineste praktvognene han hadde, og dro ut mot hjorteparken med hele sitt følge for å treffe Kassapa. Da de hadde kommet så langt som det var mulig å kjøre, steg de ut og gikk til fots bort til Kassapa. Kongen hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Deretter underviste Kassapa Buddha kong Kiki av Kasi og gledet, oppmuntret og inspirerte ham med ord om læren, og kongen sa: *Jeg vil gjerne invitere deg og alle munkene til å komme og spise hos meg i morgen, Mester.” Mesteren samtykket i taushet. Da kong Kiki av Kasi så at Mesteren samtykket, reiste han seg fra plassen sin, tok respektfullt avskjed med Kassapa Buddha og gikk. Da daggryet nærmet seg, lot kongen sette fram all slags mat av beste sort hjemme hos seg selv. Det var den fineste ris med forskjellige krydder, sauser og andre tilsetninger. Så sendte han bud til Kassapa Buddha: "Tiden er inne, Mester, maten er klar.” Dette var om morgenen, og Kassapa Buddha, som hadde kledd på seg og tatt kappe og bolle, ga seg på vei til kongens bolig sammen med alle munkene. Vel framme satte han seg ned på den sitteplassen som var gjort klar for ham, og kong Kiki av Kasi serverte ham egenhendig og forsynte både ham og de andre munkene med all slags god mat. Da Kassapa Buddha var forsynt og hadde vasket bollen og hendene, tok kongen et lavere sete og satte seg ned ved siden av ham. Som han nå satt der, sa han: 'Bli her i Bārāṇasī under regntiden, Mester. Her kommer munkene til å finne støtte.” "Dessverre, herre konge. Jeg har allerede mottatt en invitasjon for regntiden.” Kong Kiki av Kasi gjentok invitasjonen, men fikk samme svar. Da dette gjentok seg for tredje gang, ble kongen trist og lei seg fordi invitasjonen hans ble avslått. Og han spurte: *Er det noen andre som gir deg mer støtte enn jeg, Mester?” 'Det finnes en liten by som heter Vegalinigā, herre konge, og der bor en Page - 692

pottemaker som heter Ghatikåra. Han er min støttespiller, min aller fremste støtte. Du ble skuffet og lei fordi jeg takket nei til invitasjonen din, men slik er ikke Ghatikåra, og slik kommer han heller ikke til å bli. Pottemakeren Ghatikåra har nemlig tatt tilflukt 1 Buddha, læren og munkefellesskapet. Pottemakeren Ghatikåra avstår fra å drepe noe levende vesen. Han avstår fra å ta det som ikke blir gitt ham. Han avstår fra seksuelle overtredelser. Han avstår fra feilaktig tale. Og han avstår fra å beruse seg på alkohol. Pottemakeren Ghatikåra har urokkelig tillit til Buddha, læren og munkefellesskapet, og han har en oppførsel som gleder de edle. Pottemakeren Ghatikara tviler ikke på lidelsen, han tviler ikke på lidelsens årsak, han tviler ikke på lidelsens opphør og han tviler ikke på veien som fører til lidelsens opphør. Pottemakeren Ghatikåra spiser bare ett måltid om dagen, lever et opphøyd liv, har en vakker atferd og en tiltalende karakter, herre konge. Pottemakeren Ghatikåra har gitt avkall på sølv, gull og juveler, herre konge. Pottemakeren Ghatikåra graver ikke selv etter leire med hakke eller spade. Han finner i stedet leire som har rast ut fra elvebredden eller som ligger i små hauger der rotter og mus har gravd i jorden. Denne leiren bærer han med seg hjem, og når han har lagd en krukke, sier han at den som vil ha den, bare kan ta den og legge igjen det de vil av ris eller bønner som betaling. Pottemakeren Ghatikåra forsørger sine gamle og blinde foreldre, herre konge. Han har fridd seg fra de fem bindingene som binder ham til denne bredden, slik at han blir gjenfødt spontant og oppnår nibbana der uten å vende tilbake fra den verdenen. En gang da jeg bodde i Vegaliriga, hadde jeg kledd på meg en morgen, tok kappe og bolle og gikk bort til Ghatikåras foreldre og spurte dem hvor Ghatikåra var. De sa at han hadde gått ut, men gitt beskjed om at jeg skulle forsyne meg med ris og saus fra en krukke som sto der. Jeg forsynte meg med ris og saus og gikk. Da Ghatikåra kom hjem, spurte han foreldrene hvem som hadde forsynt seg med ris og saus, og de sa: — Det er arahanten, den selvvåkne mesteren Kassapa Buddha som har vært her. Han forsynte seg med ris og saus før han gikk. Da utbrøt Ghatikåra: — Det er heldig for meg, det er en stor vinning for meg, at arahanten, den selvvåkne mesteren Kassapa Buddha har slik tillit til meg! Page - 693

Og Ghatikåra var glad for dette i hele fjorten dager etterpå og foreldrene hans var glade i en uke, herre konge. En annen gang da jeg var i Vegaliriga, hadde jeg kledd på meg om morgenen, tok kappe og bolle og gikk bort til Ghatikåras foreldre og spurte dem hvor Ghatikåra var. De sa at han hadde gått ut, men gitt beskjed om at jeg skulle forsyne meg med ris, saus og annen mat fra en krukke som sto der. Jeg forsynte meg med ris, saus og annen mat, og gikk. Da Ghatikåra kom hjem, spurte han foreldrene hvem som hadde forsynt seg med ris, saus og annen mat, og de sa: — Det er arahanten, den selvvåkne mesteren Kassapa Buddha som har vært her. Han forsynte seg med ris, saus og annen mat. før han gikk. Da utbrøt Ghatikåra: — Det er heldig for meg, det er en stor vinning for meg, at arahanten, den selvvåkne mesteren Kassapa Buddha har slik tillit til meg! Og Ghatikåra var glad for dette i hele fjorten dager etterpå og foreldrene hans var glade i en uke, herre konge. En annen gang da jeg var i Vegaliriga, var det en lekkasje i hyttetaket mitt. Jeg ba munkene gå til pottemakeren Ghatikåra og se om han hadde noe strå til overs. De kom tilbake og sa at han ikke hadde noe strå til overs, men det var stråtak på verkstedet hans. Da kan dere gå og ta strå fra taket på verkstedet hans, sa jeg. Og munkene gjorde det. Foreldrene til Ghatikåra spurte dem hvorfor de tok strå fra taket på verkstedet, og de sa at de gjorde det fordi det var en lekkasje i hyttetaket til arahanten, den selvvåkne mesteren Kassapa Buddha. Ja, da kan dere bare forsyne dere, fikk de til svar. Da Ghatikåra kom hjem, spurte han hvem som hadde tatt strå fra taket på verkstedet hans, og foreldrene hans fortalte at munkene hadde hentet strå fordi det var en lekkasje i hyttetaket til arahanten, den selvvåkne mesteren Kassapa Buddha. Da utbrøt Ghatikåra: — Det er heldig for meg, det er en stor vinning for meg, at arahanten, den selvvåkne mesteren Kassapa Buddha har slik tillit til meg! Og Ghatikåra var glad for dette i hele fjorten dager etterpå og foreldrene hans var glade i en uke, herre konge. Verkstedet sto uten tak i tre måneder, men det kom ikke

en dråpe regn inn i det. En slik mann er pottemakeren Ghatikåra, herre konge.” *Det er heldig for ham, Mester, det er en stor vinning for pottemakeren Ghatikåra at Mesteren har slik tillit til ham!” Deretter sendte kong Kiki av Kåsi fem hundre vogner med ris og passende sauser til pottemakeren Ghatikåra, og kongens menn sa til Ghatikåra at dette var en gave fra kongen. Ghatikåra svarte: *Kongen har mye å gjøre og er en travelt opptatt mann. Men jeg tar gjerne imot denne gaven fra kongen.” Nå tror du kanskje at den unge brahmanen Jotipåla var en annen, Ånanda. Men slik skal du ikke se det. Det var jeg som var brahmanen Jotipåla den gangen.” Slik talte Mesteren, og Ananda gledet seg over Mesterens ord. Page - 695

82. Fortellingen om Ratthapåla Ratthapålasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var på vandring i kuruenes land sammen med en stor flokk munk, kom han til en by som het Thullakotthikå. Brahmanene og borgerne i Thullakotthikå fikk høre om dette, og de sa til hverandre: *Det sies at Gotama er 1 sannhet en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og atferd, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester. Han forstår denne verden til fullkommenhet, med alle dens engler, djevler, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker, og alt som finnes for øvrig, — og det som han selv har realisert, meddeler han til andre. Han underviser 1 en lære som er vakker på begynnelsen, vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både i form og innhold. Og han forklarer det rene, opphøyde liv. Det er sannelig godt å se slike arahanter.” Dermed gikk brahmanene og borgerne bort til Mesteren. Noen hilste høflig på ham og satte seg ned, noen pratet litt med ham før de satte seg, noen la håndflatene mot hverandre og løftet dem til hilsen, noen presenterte seg før de satte seg, og andre satte seg ned uten å si noe. Da alle hadde satt seg, underviste, gledet, oppmuntret og inspirerte Mesteren dem med ord om læren. En av dem som satt og lyttet til Mesteren, var Ratthapåla, en ung mann fra en av Thullakotthikås beste familier. Og han tenkte: "Slik jeg forstår Mesterens lære, er det ikke lett for den som bor hjemme å leve det opphøyde liv i fullkommen renhet, slik at det kan skinne som en blankpolert konkylie! Kanskje jeg skulle rake av meg hår og skjegg, iføre meg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten?" Etter at Mesteren hadde undervist, gledet, oppmuntret og inspirert brahmanene og borgerne i Thullakotthikå med læren, reiste de seg, takket, tok ærbødig avskjed med Page - 696

ham og gikk. Men Ratthapåla gikk fram til Mesteren og sa: "Slik jeg forstår Mesterens lære, er det ikke lett for den som bor hjemme å leve det opphøyde liv i fullkommen renhet, slik at det kan skinne som en blankpolert konkylie! Nå vil jeg rake av meg hår og skjegg, iføre meg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten. La meg få utgang og opptak av deg, Mester." *Har foreldrene dine gitt deg lov til å gå ut i hjemløsheten, Ratthapåla?" *Nei, det har de ikke, Mester." *Den som har kommet fram til sannheten, gir ikke utgang til hjemløsheten til en sønn som ikke har fått tillatelse fra foreldrene." *Da skal jeg gå og snakke med dem og få den tillatelsen, Mester." Ratthapåla reiste seg opp og tok ærbødig avskjed med Mesteren. Så gikk han til foreldrene sine og sa: "Slik jeg forstår Mesterens lære, er det ikke lett for den som bor hjemme å leve det opphøyde liv i fullkommen renhet, slik at det kan skinne som en blankpolert konkylie! Nå vil jeg rake av meg hår og skjegg, iføre meg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten. Vær så snill å gi meg tillatelse til å gå ut i hjemløshet, mamma og pappa!" Men foreldrene hans svarte: *Du er jo den eneste sønnen vi har, kjære Ratthapåla. Vi er glade i deg, og vi har gitt deg en god oppvekst og god oppdragelse. Du vet ikke noe om lidelse, kjære Ratthapåla. Vi ville sørge dypt og savne deg om du skulle dø, så hvordan kan vi gi deg tillatelse til å gå ut i hjemløshet mens du fortsatt er i live?" Ratthapåla spurte på nytt, men fikk samme svar. Og det samme gjentok seg da han spurte for tredje gang. Da han forsto at han ikke fikk tillatelse, la han seg ned på bakken og sa: "Enten skal jeg få utgang (bli ordinert som munk), eller så dør jeg her på flekken." Han ville ikke spise, og da han hadde stått over åtte måltider, sa foreldrene hans: *Du er jo den eneste sønnen vi har, kjære Ratthapåla. Vi er glade i deg, og vi har gitt deg en god oppvekst og god oppdragelse. Du vet ikke noe om lidelse, kjære Page - 697

Ratthapaåla. Vi ville sørge dypt og savne deg om du skulle dø, så hvordan kan vi gi deg tillatelse til å gå ut i hjemløshet mens du fortsatt er i live?” Men Ratthapala svarte ikke. De gjentok dette to ganger, men fikk ikke noe svar. Da gikk vennene hans bort til ham og sa: *Du er jo den eneste sønnen foreldrene dine har, kjære Ratthapala. De er glade i deg, og de har gitt deg en god oppvekst og god oppdragelse. Du vet ikke noe om lidelse, kjære Ratthapåla. Foreldrene dine ville sørge dypt og savne deg om du skulle dø, så hvordan kan de gi deg tillatelse til å gå ut i hjemløshet mens du fortsatt er i live?” Men Ratthapala svarte ikke. De gjentok dette to ganger, men fikk ikke noe svar. Så gikk vennene hans til foreldrene hans og sa: *Hør her, Mamma og Pappa! Ratthapåla ligger på bakken og sier at enten skal han få utgang, eller så dør han der på flekken. Hvis dere ikke gir tillatelse til at han kan forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet, kommer han til å dø der. Men hvis dere gir ham denne tillatelsen, så kan dere jo likevel se ham etter at han har gått ut. Og hvis han ikke liker livet i hjemløshet, hvor skal han da ellers gå? Da kommer han hjem til dere igjen.” *V1 gir tillatelse til at han kan forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet. Men da må han komme og besøke oss etterpå.” Vennene til Ratthapåla gikk nå bort til ham og sa: *Stå opp, Ratthapaåla. Foreldrene dine gir deg tillatelse til å forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet. Men da må du komme og besøke dem etterpå!” Ratthapåla sto opp, og da han kom til krefter igjen, gikk han til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa han: "Foreldrene mine har gitt tillatelse til at jeg forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten. Gi meg utgang, Mester!" Og Mesteren ga ham utgang og opptak. Fjorten dager etter at Ratthapåla var blitt ordinert, syntes Mesteren han hadde vært lenge nok i Thullakothikå, og ga seg på vandring til Såvatthi. Da han kom fram, slo han seg til i Anāthapindikas park Jetalunden. Der trakk Ratthapaåla seg tilbake i ensomhet og satte alle krefter inn, energisk og uten å nøle. Ikke lenge etter fullførte han den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går

Page - 698

ut i hjemløsheten for. Han innså selv og erkjente direkte: Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Dette forsto han fullt ut, og tok konsekvensene av sin erkjennelse. Og nå var Ratthapåla en arahant. Så gikk Ratthapåla bort til Mesteren, hilste høflig på ham, satte seg og sa: *Jeg vil gjerne besøke foreldrene mine, hvis du tillater det, Mester.” Mesteren så inn i Ratthapålas sinn og forsto at han ikke ville kunne falle tilbake til en lavere tilværelse og gi opp treningen. Derfor sa han: *Gjør det du synes er riktig, Ratthapåla.” Ratthapåla reiste seg og tok ærbødig avskjed med Mesteren ved å gå medsols rundt ham. Deretter ryddet han soveplassen sin, tok kappe og bolle og ga seg på vandring til Thullakotthikå. Da han kom fram, tok han opphold i kong Koravyas hjortepark. Neste morgen sto han opp, kledde på seg, tok kappe og bolle og gikk inn i Thullakotthikå for å motta matgaver, og veien førte ham forbi huset til foreldrene. Akkurat da satt far hans og fikk kjemmet håret sitt i inngangshallen med åpen dør. Han fikk se Ratthapåla nærme seg huset, og utbrøt: "Vår eneste sønn som vi er så glad i, har forlatt hjemmet for å bli en av disse snaurakede asketene!" Så da Ratthapåla kom fram til foreldrenes hus, fikk han verken mat eller høflig avslag. Det eneste han fikk, var skjellsord. En slavinne som tilhørte Ratthapalas slekt skulle akkurat til å kaste noe ris som var blitt til overs fra i går. Men Ratthapåla sa til henne: *Hvis du likevel skal kaste dette, søster, så legg det heller i bollen min.” Slavinnen gjorde det, og da kjente hun igjen Ratthapåla på hendene, føttene og stemmen. Hun gikk inn til husets frue og sa: *Du skal vite at din sønn Ratthapåla er kommet, frue!” "Hvis du snakker sant, skal jeg sørge for at du blir fri.” Så gikk Ratthapålas mor inn til far hans og sa: *Har du hørt at Ratthapåla er kommet tilbake?” Page - 699

I mellomtiden satt Ratthapåla ved en husvegg og spiste matrestene fra i går. Faren hans gikk bort til ham og sa: "Sitter du her og spiser rester fra i går, kjære Ratthapåla? Vil du ikke heller komme inn i huset ditt?" *Vi som har forlatt hjemmet, har ikke noe hus, husherre. Vi er hjemløse, husherre. Jeg kom til huset ditt, men der fikk jeg verken mat eller høflig avslag. Det eneste jeg fikk, var skjellsord." *Kom nå, så går vi hjem, kjære Ratthapåla!" *Jeg har spist nok for i dag, husherre." «Så kom og spis hos oss i morgen, da." Ratthapåla samtykket i taushet. Da hans far så at dette, gikk han hjem til seg selv. Der samlet han en stor haug med gull og sølv og skjulte dem bak en skjerm. Så sa han til Ratthapålas forhenværende hustruer: *Kom her, svigerdøtre! Pynt dere og ta på dere slike smykker som dere vet at Ratthapåla likte!" Da daggryet nærmet seg, lot Ratthapålas far sette fram all slags mat av beste sort hjemme hos seg selv. Det var den fineste ris med forskjellige krydder, sauser og andre tilsetninger. Så sendte han bud til Ratthapåla: "Tiden er inne, kjære Ratthapåla, maten er klar." Dette var om morgenen, og Ratthapåla, som hadde kledd på seg og tatt kappe og bolle, ga seg på vei til sin fars bolig. Vel framme satte han seg ned på den sitteplassen som var gjort klar for ham. Da lot far hans fjerne skjermene foran gullet og sølvet, og sa: «Se her, kjære Ratthapåla! En del av disse rikdommene er fra din mor, en annen del er fra din far og en tredje del er fra din farfar. Det går an å glede seg over rikdom og samtidig gjøre gode gjerninger. Kom nå, kjære Ratthapåla. Vend tilbake til livet som legmann, gled deg over rikdommen og gjør gode gjerninger!" "Hvis du vil følge mitt råd, husherre, så samler du sammen alt dette gullet og sølvet, lesser det på vogner, kjører det ned til Ganges og dumper det midt ute i elva. Og hvorfor det? Det er fordi det bare vil gi deg sorger, smerter, jammer og elendighet." Da gikk Ratthapålas forhenværende hustruer en og en fram, grep føttene hans

Page - 700

og sa: *Hva slags himmelske nymfer er det du håper å få som følge av den treningen du praktiserer?” *Vi praktiserer ikke det opphøyde liv for å få himmelske jomfruer, søstre.” *Den unge herren kaller oss søstre,” sa de, og besvimte. Ratthapåla vendte seg til sin far og sa: "Hvis du vil gi meg mat, så gjør det, husherre. Ikke plag meg.” Dermed serverte Ratthapålas far ham egenhendig og forsynte ham med all slags god mat. Da Ratthapåla var ferdig med å spise og hadde trukket hånden vekk fra bollen, reiste han seg og uttalte disse versene: «Se på denne utstafferte dokka, skrøpelig, en haug med sår på to bein, fylt av allslags intensjoner — her er intet fast å bygge på. Se på denne utstafferte kroppen med juveler og ringer. Knokler med hud utenpå og pyntet med klær. Føttene farget med henna og ansiktet tilklint med pudder! Nok til å lure en tosk, men ikke den som søker den andre bredd. Håret satt opp i åtte fletter, øynene med sminke. Nok til å lure en tosk, men ikke den som søker den andre bredd. Den råtne kroppen ser ut som et maleskrin. Nok til å lure en tosk, men ikke den som søker den andre bredd. Fangstmannen satte en felle, men hjorten gikk ikke i nettet. Vi tok åtet og gikk, mens fangstfolkene står og gråter.” Da Ratthapåla hadde uttalt disse versene, gikk han til kong Koravyas hjortepark

Page - 701

og satte seg under et tre for å være der og meditere resten av dagen. Kong Koravya ba jegeren sin om å rydde hjorteparken, for han ville dra dit og more seg i den vakre parken. Mens jegeren ryddet parken, fikk han øye på Ratthapåla som satt under et tre og meditererte. Han gikk til kongen og sa: *Nå er parken ryddet, herre konge. Men Ratthapala, sønn av en av de fremste familiene i Thullakotthikå, som du ofte har hørt gode ord om, sitter og mediterer under et tre der.” *Da drar vi ikke dit for å more oss. Vi går heller og hilser på ham.” Så ga kongen beskjed om at de skulle gi bort all den maten som var gjort klar til utflukten. Deretter lot han de beste hestene sine spenne for praktvognene og kjørte ut av byen med kongelig prakt for å besøke Ratthapåla. Da de hadde kommet så langt som det var mulig å kjøre, steg de ut og fortsatte inn i parken til fots. Kongen og følget hans kom fram til Ratthapåla, og kongen ble stående og snakke høflig med ham. Så sa han: "Sett deg på dette elefantdekkenet, Ratthapala.” *Nei, sett deg der du, herre konge. Jeg sitter allerede her på plassen min.” Kongen satte seg på sitteplassen som ble gjort klar for ham, og sa: *Det er fire slags tap som får noen til å rake av seg hår og skjegg, iføre seg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet, Ratthapala. Hvilke fire er det? Det er tap i form av alderdom, tap i form av sykdom, tap av eiendom og tap av slektninger. Hva er så tap i form av alderdom, Ratthapåla? Når noen blir gamle og skrøpelige og nærmer seg slutten på livet, hender det at de reflekterer over dette og tenker at nå er det ikke lenger lett å erverve nye rikdommer eller nyttiggjøre seg rikdom som allerede er ervervet. Derfor får de lyst til å rake av seg hår og skjegg, iføre seg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet. Dette er tap i form av alderdom. Men du er jo ung og sprek, Ratthapåla. Du har ikke lidd noe tap i form av alderdom. Så hva er det du har sett, hørt eller innsett som har fått deg til å forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet? Hva er så tap i form av sykdom, Ratthapåla? Når noen blir syke, får det vondt og har store smerter, hender det at de reflekterer over dette og tenker at nå er det ikke lenger lett å erverve nye rikdommer eller nyttiggjøre seg rikdom som allerede er

ervert. Derfor får de lyst til å rake av seg hår og skjegg, iføre seg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet. Dette er tap i form av sykdom. Men du er jo sunn og frisk, Ratthapåla. Du har god fordøyelse og har verken feber eller frysninger, så du har ikke lidd noe tap i form av sykdom. Så hva er det du har sett, hørt eller innsett som har fått deg til å forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet? Hva er så tap av eiendom, Ratthapåla? Sett at en mann er meget rik og velstående, men mister rikdommene sine etter hvert. Da kan det hende han reflekterer over dette og tenker at nå er det ikke lenger lett å erverve nye rikdommer eller nyttiggjøre seg rikdom som allerede er ervert. Derfor får han lyst til å rake av seg hår og skjegg, iføre seg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet. Dette er tap av eiendom. Men du tilhører jo en av de fremste familiene i Thullakotthika, Ratthapåla, så du har ikke lidd noe tap av eiendom. Så hva er det du har sett, hørt eller innsett som har fått deg til å forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet? Hva er så tap av slektninger, Ratthapåla? Sett at en mann har mange venner og bekjente, stor familie og mange slektninger, men mister disse etter hvert. Da kan det hende han reflekterer over dette og tenker at nå er det ikke lenger lett å erverve nye rikdommer eller nyttiggjøre seg rikdom som allerede er ervert. Derfor får han lyst til å rake av seg hår og skjegg, iføre seg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet. Dette er tap av slektninger. Men du har jo mange venner og bekjente, stor familie og mange slektninger her i Thullakotthika, Ratthapåla, så du har ikke lidd noe tap av slektninger. Så hva er det du har sett, hørt eller innsett som har fått deg til å forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet? Dette er altså de fire slags tap som får noen til å rake av seg hår og skjegg, iføre seg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet, Ratthapåla. Men du har ikke lidd tap på noen av disse områdene. Så hva er det du har sett, hørt eller innsett som har fått deg til å forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet?” *Arahanten, den fullkomment oppvåkne Mesteren, han som vet og ser, har gitt fire sammenfatninger av læren. Det er fordi jeg har sett, hørt og innsett disse at jeg har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet. Hvilke fire er det?

*Mennesket er forgjengelig og på vei mot døden.” Dette er den første Page - 703

sammenfatningen av læren som arahanten, den fullkomment oppvåkne Mesteren, han som vet og ser, har gitt, og det er fordi jeg har sett, hørt og innsett dette at jeg har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet. "Mennesket har ingen frelser og ingen beskyttelse." Dette er den andre sammenfatningen av læren som arahanten, den fullkomment oppvåkne Mesteren, han som vet og ser, har gitt, og det er fordi jeg har sett, hørt og innsett dette at jeg har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet. "Mennesket eier intet. Vi må forlate alt og gå videre." Dette er den tredje sammenfatningen av læren som arahanten, den fullkomment oppvåkne Mesteren, han som vet og ser, har gitt, og det er fordi jeg har sett, hørt og innsett dette at jeg har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet. "Mennesket synes ikke det har fått nok, og det blir aldri tilfreds, men er en slave av begjæret." Dette er den fjerde sammenfatningen av læren som arahanten, den fullkomment oppvåkne Mesteren, han som vet og ser, har gitt, og det er fordi jeg har sett, hørt og innsett dette at jeg har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet. Dette er de fire sammenfatningene av læren som arahanten, den fullkomment oppvåkne Mesteren, han som vet og ser, har gitt, herre konge. Det er fordi jeg har sett, hørt og innsett disse at jeg har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet." *Du sa at mennesket er forgjengelig og på vei mot døden, Ratthapåla. Hvordan skal denne uttalelsen forstås?" *Da du var tjue eller tjuefem år gammel, herre konge, da kunne du sikkert styre både elefanter, hester og vogner, ikke sant? Du var sikkert dyktig med bue og andre våpen. Og du hadde sikkert sterke og spenstige armer, og kunne hevde deg godt i kamp?" *Det stemmer, Ratthapala. Slik var jeg da jeg var tjue eller tjuefem år gammel. Noen ganger syntes jeg det ikke var noen som kunne måle seg med meg." *Men hvordan er det nå, herre konge? Er armene dine like sterke og spenstige? Kan du hevde deg like godt i kamp nå?" *Nei, slett ikke, Ratthapala. Nå er jeg gammel og kjenner alderdommen tyngre. Jeg er åtti år gammel, Ratthapåla. Noen ganger hender det at jeg vil ta et skritt i den ene retningen, men så blir det et skritt i den andre retningen." Page - 704

*Det var dette Mesteren tenkte på da han sa at mennesket er forgjengelig og på vei mot døden, herre konge. Det er fordi jeg har sett, hørt og innsett dette at jeg har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet.” *Det er fantastisk hvor godt arahanten, den fullkomment oppvåkne Mesteren, han som vet og ser, har formulert det da han sa at mennesket er forgjengelig og på vei mot døden, Ratthapåla. For mennesket er forgjengelig og på vei mot døden. Men i min husholdning har jeg elefanttropper, ryttertropper, stridsvognavdelinger og fotsoldater som vil beskytte meg mot alle farer. Likevel sier du at mennesket har ingen frelser og ingen beskyttelse, Ratthapåla. Hvordan skal denne uttalelsen forstås?” ”Si meg, herre konge — lider du av noen kronisk sykdom?” *Ja, jeg lider av en kronisk sykdom, Ratthapåla. Noen ganger står venner, slekt og familie rundt meg og sier: *Nå kommer kongen til å dø!”” ”Hvordan er det da, herre konge? Kan du be dem overta smertene dine, slik at du selv kan bli bedre? Eller må du tåle smertene selv?” *Jeg kan ikke be dem overta smertene mine, Ratthapåla. Jeg må tåle dem selv.” *Det var dette Mesteren tenkte på da han sa at mennesket har ingen frelser og ingen beskyttelse, herre konge. Det er fordi jeg har sett, hørt og innsett dette at jeg har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet.” *Det er fantastisk hvor godt arahanten, den fullkomment oppvåkne Mesteren, han som vet og ser, har formulert det da han sa mennesket har ingen frelser og ingen beskyttelse, Ratthapåla. For mennesket har ingen frelser og ingen beskyttelse. Men i min husholdning har jeg mye gull og sølv, både under og over bakken. Likevel sier du at mennesket eier intet, vi må forlate alt og gå videre, Ratthapåla. Hvordan skal denne uttalelsen forstås?” *Nå i dag nyter du alle fem sanselige gleder, herre konge. Kan du si at du fortsatt vil nyte dem i framtiden? Eller kommer andre til å overta rikdommene dine, mens du selv havner der du har fortjent å havne?” *Jeg kan ikke si at jeg skal nyte alle fem sanselige gleder i framtiden, Ratthapåla. Andre kommer til å overta rikdommene mine, mens jeg selv havner der jeg

har fortjent å havne.” *Det var dette Mesteren tenkte på da han sa at mennesket eier intet, vi må forlate alt og gå videre, herre konge. Det er fordi jeg har sett, hørt og innsett dette at jeg har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet.” *Det er fantastisk hvor godt arahanten, den fullkomment oppvåkne Mesteren, han som vet og ser, har formulert det da han sa at mennesket eier intet, vi må forlate alt og gå videre, Ratthapåla. For mennesket eier intet, vi må forlate alt og gå videre. Men du sa at mennesket ikke synes det har fått nok, og at det aldri blir tilfreds, men er en slave av begjæret, Ratthapåla. Hvordan skal denne uttalelsen forstås?” "Si meg, herre konge — hersker du over det rike kuru-landet?” *Ja, jeg hersker over det rike kuru-landet, Ratthapåla.” "Sett nå at det kommer en mann du stoler på fra landene i øst, og han sier at der borte hvor han kommer fra, er det et rikt og velstående land med stor befolkning, med mange elefanttropper, ryttertropper, stridsvogner og fotsoldater, mye korn og annen mat, mye gull og sølv, både bearbeidet og ubearbeidet, og mange kvinner i gifteferdig alder — og han sier at du har styrke nok til å erobre dette landet og oppfordrer deg til å erobre det. Hva vil du gjøre da, herre konge?” *Da vil jeg erobre det og herske over det, Ratthapåla.” "Sett videre at det kommer en mann du stoler på fra landene i vest, en fra nord og en fra sør, og de sier at der borte hvor de kommer fra, er det et rikt og velstående land med stor befolkning, med mange elefanttropper, ryttertropper, stridsvogner og fotsoldater, mye korn og annen mat, mye gull og sølv, både bearbeidet og ubearbeidet, og mange kvinner i gifteferdig alder — og de sier at du har styrke nok til å erobre disse landene og oppfordrer deg til å erobre dem. Hva vil du gjøre da, herre konge?” *Da vil jeg erobre dem og herske over dem, Ratthapåla.” *Det var dette Mesteren tenkte på da han sa at mennesket ikke synes det har fått nok, og at det aldri blir tilfreds, men er en slave av begjæret, herre konge. Det er fordi jeg har sett, hørt og innsett dette at jeg har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet.” *Det er fantastisk hvor godt arahanten, den fullkomment oppvåkne Mesteren, han som vet og ser, har formulert det da han sa at mennesket ikke synes det har fått nok,

Page - 706

og at det aldri blir tilfreds, men er en slave av begjæret, Ratthapåla. For mennesket synes ikke det har fått nok, og det blir aldri tilfreds, men er en slave av begjæret.” Etter at Ratthapåla hadde forklart dette, uttalte han disse versene: *Jeg ser mange rike mennesker her i verden. De er så forblindet at de ikke vil gi noen gaver. I grådighet samler de hauger av rikdom, og søker etter flere sansenytelser En konge som har underlagt seg jorden med makt og hersker over landet fra hav til hav, er ikke fornøyd med det landet han har, men strekker seg mot kystene hinsides havet. Konger og mange andre mennesker går i døden uten å ha sluppet taket i grådigheten. De må forlate kroppen før de synes de har fått nok. Sansenytelser gir ingen tilfredsstillelse. Slektninger gråter over ham og river seg 1 håret. *Kunne vi bare være udødelige,” jamrer de. De bærer ham bort, svøpt i et klede, tenner et likbål og brenner ham der. Der blir han brent på bålet i sin enkle drakt, uten sine rikdommer. Venner, kolleger, slekt og familie kan ikke hjelpe den som dør. Arvingene overtar det han eide mens han selv får det som han har fortjent. Page - 707

Den som dør, kan ikke ta med seg rikdom, hustru, barn eller kongedømme. Du lever ikke lenger om du er rik, og gammel blir du selv om du har penger. Livet er kort, sier de vise, forgjengelig og i stadig forandring. Fattig som rik kjenner dødens berøring, vise som dårer blir også berørt. Dårene ligger som rammet av dårskap, men vismannen skjelver ikke av dette. Derfor er visdom bedre enn rikdom, for visdommen fører til målet. Den som ikke forstår seg på tilværelsen, kan gjøre mye galt av ren vanvare. Han fødes på nytt i en annen verden, må gå gjennom kretsløpet gang på gang. En annen som stoler på ham og selv har liten visdom, blir selv født på nytt i en annen verden. En tyv som blir tatt på fersk gjerning, ødelegger for seg selv og går til grunne. Slik går det også med dem i en annen verden, de ødelegger for seg selv og går til grunne. Sinnet blir forstyrret av så mange fristelser, søte, deilige, lekre og forlokkende. Jeg har sett farene ved sansenytelser, Page - 708

derfor har jeg forlatt hjemmet, konge. Mennesket faller som frukten fra trærne, gamle og unge, når døden kommer. Fordi jeg har sett dette, har jeg forlatt hjemmet. Det er bedre å være en ulastelig eneboer, konge.” Page - 709

83. Fortellingen om Maghadeva Maghadevasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Mithila, holdt han til i Maghadevas mangolund. På et bestemt sted der smilte han. Ānanda undret seg over dette, og tenkte: *Hvorfor smiler Mesteren? En som har kommet fram til sannheten, smiler jo ikke uten å ha grunn til det.” Derfor la Ānanda kappen over den ene skulderen, hilste Mesteren ærbødig og sa: *Hvorfor smiler du, Mester? En som har kommet fram til sannheten, smiler jo ikke uten å ha grunn til det.” *En gang for lenge siden var det en konge her i Mithila som het Maghadeva. Han var en rettmessig og rettferdig konge som regjerte i samsvar med lov og rett. Han behandlet både brahmaner, husherre, byfolk og bønder rettferdig, og han holdt helligdag den åttende, fjortende og femtende dagen i måneden. Etter at det hadde gått mange år, mange hundre år, mange tusen år, sa kong Maghadeva til sin barberer: 'Si ifra når du ser noen grå hår på hodet mitt.” *Ja vel, herre konge,” svarte barbereren. Etter at det hadde gått mange år, mange hundre år, mange tusen år, fikk han øye på noen grå hår på hodet til kong Maghadeva, og han sa: *Nå har gudenes sendebud kommet til deg, herre konge. Nå kan jeg se noen grå hår.” "Ta en pinsett og napp dem ut og legg dem i hånden min,” sa kongen. *Ja vel, herre konge,” svarte barbereren, og gjorde som kongen hadde sagt. Kongen ga barbereren en landsby. Deretter tilkalte han sin eldste sønn og sa til ham: *Gudenes sendebud har kommet til meg, min sønn, for nå har jeg begynt å få grå hår. Jeg har fått alt jeg kan ønske meg av jordiske nytelser, så nå er det på tide å søke de

Page - 710

himmelske nytelser. Overta riket, min sønn. Selv vil jeg rake av meg hår og skjegg, iføre meg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet. Når så du finner at du har begynt å få grå hår, så gi din barberer en landsby og se til at den eldste sønnen din blir innsatt som konge. Deretter skal du rake av deg hår og skjegg, iføre deg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet. Dette er en god tradisjon som jeg her innfører, så ikke bli den siste etter meg. Den som bryter tradisjonen, om det så bare er to mennesker igjen, blir den siste. Det er derfor jeg sier til deg, kjære prins: Oppretthold den gode tradisjonen jeg her innfører. Ikke bli den siste etter meg!” Etter at kong Maghadeva hadde gitt en landsby til sin barberer og sett til at den eldste sønnen var blitt innsatt som konge, raket han av seg hår og skjegg nettopp her i denne Maghadevas mangolund, iførte seg den gule kappen, forlot hjemmet og gikk ut i hjemløshet. Så fylte han først den ene himmelretningen med vennlige tanker, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenkte store, opphøyde og grenseløst vennlige tanker om hele verden, tanker som var fri fra hat og motvilje. På samme måte fylte han den ene himmelretningen med medlidenhet ... medglede ... sinnslikevekt, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Og han tenkte store, opphøyde og grenseløse tanker fulle av sinnslikevekt om hele verden, tanker som var fri fra hat og motvilje. Som barn hadde kong Maghadeva lekt i åttifire tusen år, Ånanda. Han var visekonge 1 åttifire tusen år og konge i åttifire tusen år. I åttifire tusen år var han eneboer her i denne Maghadevas mangolund og praktiserte det opphøyde liv. Etter at han hadde utviklet de fire høyverdige holdninger, døde han og ble gjenfødt i Brahmas verden. Etter at det hadde gått mange år, mange hundre år, mange tusen år, sa kong Maghadevas sønn til sin barberer: *Si ifra når du ser noen grå hår på hodet mitt.* *Ja vel, herre konge,” svarte barbereren. Etter at det hadde gått mange år, mange hundre år, mange tusen år, fikk han øye på noen grå hår på hodet til kong Maghadevas sønn, og han sa: *Nå har gudenes sendebud kommet til deg, herre konge. Nå kan jeg se noen grå

hår.” *Ta en pinsett og napp dem ut og legg dem i hånden min,” sa kongen. *Ja vel, herre konge,” svarte barbereren, og gjorde som kongen hadde sagt. Kongen ga barbereren en landsby. Deretter tilkalte han sin eldste sønn og sa til ham: *Gudenes sendebud har kommet til meg, min sønn, for nå har jeg begynt å få grå hår. Jeg har fått alt jeg kan ønske meg av jordiske nytelser, så nå er det på tide å søke de himmelske nytelser. Overta riket, min sønn. Selv vil jeg rake av meg hår og skjegg, iføre meg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet. Når så du finner at du har begynt å få grå hår, så gi din barberer en landsby og se til at den eldste sønnen din blir innsatt som konge. Deretter skal du rake av deg hår og skjegg, iføre deg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet. Dette er en god tradisjon som jeg her innfører, så ikke bli den siste etter meg. Den som bryter tradisjonen, om det så bare er to mennesker igjen, blir den siste. Det er derfor jeg sier til deg, kjære prins: Oppretthold den gode tradisjonen jeg her innfører. Ikke bli den siste etter meg!” Etter at kong Maghadevas sønn hadde gitt en landsby til sin barberer og sett til at den eldste sønnen var blitt innsatt som konge, raket han av seg hår og skjegg nettopp her i denne Maghadevas mangolund, iførte seg den gule kappen, forlot hjemmet og gikk ut i hjemløshet. Så fylte han først den ene himmelretningen med vennlige tanker, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenkte store, opphøyde og grenseløst vennlige tanker om hele verden, tanker som var fri fra hat og motvilje. På samme måte fylte han den ene himmelretningen med medlidenhet ... medglede ... sinnslikevekt, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Og han tenkte store, opphøyde og grenseløse tanker fulle av sinnslikevekt om hele verden, tanker som var fri fra hat og motvilje. Som barn hadde kong Maghadevas sønn lekt i åttifire tusen år, Ånanda. Han var visekonge 1 åttifire tusen år og konge i åttifire tusen år. I åttifire tusen år var han eneboer her i denne Maghadevas mangolund og praktiserte det opphøyde liv. Etter at han hadde utviklet de fire høyverdige holdninger, døde han og ble gjenfødt i Brahmas verden. Page - 712

Kong Maghadevas etterkommere i åttifire tusen slektsledd raket av seg hår og skjegg nettopp her i denne Maghadevas mangolund, iførte seg den gule kappen, forlot hjemmet og gikk ut i hjemløshet. Så fylte de først den ene himmelretningen med vennlige tanker, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. De tenkte store, opphøyde og grenseløst vennlige tanker om hele verden, tanker som var fri fra hat og motvilje. På samme måte fylte de den ene himmelretningen med medlidenhet ... medglede ... sinnslikevekt, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Og de tenkte store, opphøyde og grenseløse tanker fulle av sinnslikevekt om hele verden, tanker som var fri fra hat og motvilje. Som barn hadde kong Maghadevas etterkommere lekt i åttifire tusen år, Ånanda. De var visekonge i åttifire tusen år og konge i åttifire tusen år. I åttifire tusen år var de eneboer her i denne Maghadevas mangolund og praktiserte det opphøyde liv. Etter at de hadde utviklet de fire høyverdige holdninger, døde han og ble gjenfødt i Brahmas verden. Den siste av disse kongene var Nimi. Han var en rettmessig og rettferdig konge som regjerte i samsvar med lov og rett. Han behandlet både brahmaner, husherre, byfolk og bønder rettferdig, og han holdt helligdag den åttende, fjortende og femtende dagen i måneden. En gang da de trettitre gudene satt forsamlet i Sudhamma-hallen, Ananda, sa de til hverandre: *Videha-folket er sannelig heldig som har en konge som Nimi. Han er en rettmessig og rettferdig konge som regjerer i samsvar med lov og rett. Han behandler både brahmaner, husherre, byfolk og bønder rettferdig, og han holder helligdag den åttende, fjortende og femtende dagen i måneden.” Da grep Sakka, gudenes konge, ordet og sa: *Har dere lyst til å treffe kong Nimi, mine herrer?” 'Ja, det har vi. Vi vil treffe kong Nimi.” Akkurat da satt kong Nimi med nyvasket hår på takterrassen i palasset sitt og feiret helligdagen på den femtende i måneden, og. Like raskt som en kraftig mann strekker ut eller bøyer armen, forsvant Sakka, gudenes konge, fra de trettitre gudenes

himmel og kom til syne foran kong Nimi. Han vendte seg mot kong Nimi og sa: *Du er virkelig heldig, konge. De trettitre gudene sitter i Sudhamma-hallen og roser deg. De sier at Videha-folket er sannelig heldig som har en konge som Nimi. Han er en rettmessig og rettferdig konge som regjerer i samsvar med lov og rett. Han behandler både brahmaner, husherre, byfolk og bønder rettferdig, og han holder helligdag den åttende, fjortende og femtende dagen i måneden. Nå vil gudene gjerne treffe deg, konge. Nå skal jeg sende deg en vogn forspent med tusen fullblodshester. Stig opp i denne himmelvognen, konge, og ikke vær redd.” Kong Nimi samtykket i taushet. Da Sakka, gudenes konge, så at kong Nimi samtykket, forsvant han like raskt som en kraftig mann strekker ut eller bøyer armen. Han kom til syne i de trettitre gudenes himmel og sa til sin vognstyrer, Måtali: *Spenn de tusen fullblodshestene for vognen min, Måtali. Dra ned til kong Nimi, hils ham fra meg og be ham stige opp i vognen.” *Ja vel, herre,” svarte Måtali, og dro ned til kong Nimi. *Det er Sakka, gudenes konge, som har sendt denne vognen, herre konge,” sa han. *Stig opp i himmelvognen, og ikke vær redd. Hvilken vei vil du vi skal kjøre? Skal vi kjøre forbi dem som høster fruktene av sine onde handlinger? Eller skal vi kjøre forbi dem som høster fruktene av sine gode handlinger?” *Kjør meg forbi begge, Måtali.” Og slik kjørte Måtali kong Nimi til Sudhamma-hallen. Sakka, gudenes konge, fikk se at de nærmet seg, og sa: *Kom inn, herre konge, velkommen skal du være! Gudene vil gjerne treffe deg. For da de trettitre gudene satt forsamlet her i Sudhamma-hallen, sa de at Videha-folket er sannelig heldig som har en konge som Nimi. Han er en rettmessig og rettferdig konge som regjerer i samsvar med lov og rett. Han behandler både brahmaner, husherre, byfolk og bønder rettferdig, og han holder helligdag den åttende, fjortende og femtende dagen i måneden. Nå vil gudene gjerne treffe deg, konge. Gled deg over gudenes herlighet sammen med dem!” *Takk, min herre, men vær heller så vennlig å kjøre meg tilbake til Mithila. Der

vil jeg regjere i samsvar med lov og rett. Der vil jeg behandle både brahmaner, husherre, byfolk og bønder rettferdig, og der vil jeg holde helligdag den åttende, fjortende og femtende dagen i måneden.” Dermed tilkalte Sakka sin vognstyrer, Måtali, igjen, og ba ham kjøre kong Nimi tilbake til Mithila. Det gjorde han, og da kong Nimi kom hjem, fortsatte han å være en rettmessig og rettferdig konge som regjerte i samsvar med lov og rett. Han behandlet både brahmaner, husherre, byfolk og bønder rettferdig, og han holdt helligdag den åttende, fjortende og femtende dagen i måneden. Etter at det hadde gått mange år, mange hundre år, mange tusen år, sa kong Nimi til sin barberer: 'Si ifra når du ser noen grå hår på hodet mitt.' *Ja vel, herre konge,” svarte barbereren. Etter at det hadde gått mange år, mange hundre år, mange tusen år, fikk han øye på noen grå hår på hodet til kong Nimi, og han sa: *Nå har gudenes sendebud kommet til deg, herre konge. Nå kan jeg se noen grå hår.” *Ta en pinsett og napp dem ut og legg dem i hånden min,” sa kongen. *Ja vel, herre konge,” svarte barbereren, og gjorde som kongen hadde sagt. Kongen ga barbereren en landsby. Deretter tilkalte han sin eldste sønn og sa til ham: *Gudenes sendebud har kommet til meg, min sønn, for nå har jeg begynt å få grå hår. Jeg har fått alt jeg kan ønske meg av jordiske nytelser, så nå er det på tide å søke de himmelske nytelser. Overta riket, min sønn. Selv vil jeg rake av meg hår og skjegg, iføre meg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet. Når så du finner at du har begynt å få grå hår, så gi din barberer en landsby og se til at den eldste sønnen din blir innsatt som konge. Deretter skal du rake av deg hår og skjegg, iføre deg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløshet. Dette er en god tradisjon som jeg her innfører, så ikke bli den siste etter meg. Den som bryter tradisjonen, om det så bare er to mennesker igjen, blir den siste. Det er derfor jeg sier til deg, kjære prins: Oppretthold den gode tradisjonen jeg her innfører. Ikke bli den siste etter meg!” Page - 715

Etter at kong Nimi hadde gitt en landsby til sin barberer og sett til at den eldste sønnen var blitt innsatt som konge, raket han av seg hår og skjegg nettopp her i denne Maghadevas mangolund, iførte seg den gule kappen, forlot hjemmet og gikk ut i hjemløshet. Så fylte han først den ene himmelretningen med vennlige tanker, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenkte store, opphøyde og grenseløst vennlige tanker om hele verden, tanker som var fri fra hat og motvilje. På samme måte fylte han den ene himmelretningen med medlidenhet ... medglede ... sinnslikevekt, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Og han tenkte store, opphøyde og grenseløse tanker fulle av sinnslikevekt om hele verden, tanker som var fri fra hat og motvilje. Som barn hadde kong Nimi lekt i åttifire tusen år, Ananda. Han var visekonge i åttifire tusen år og konge i åttifire tusen år. I åttifire tusen år var han eneboer her i denne Maghadevas mangolund og praktiserte det opphøyde liv. Etter at han hadde utviklet de fire høyverdige holdninger, døde han og ble gjenfødt i Brahmas verden. Kong Nimis sønn het Kalarajanaka. Han forlot ikke hjemmet og gikk ikke ut i hjemløshet. Han brøt den gode tradisjonen og ble den siste i rekken. Nå tror du kanskje at kong Maghadeva var en annen, Ånanda. Men slik skal du ikke se det. Det var jeg som var kong Maghadeva den gangen. Det var jeg som innførte den gode tradisjonen, og de som kom etter meg, fulgte den. Den gode tradisjonen fører likevel ikke til at man føler man har fått nok og ønsker fred, og heller ikke til innsikt, oppvåkning eller nibbana. Men nå har jeg innført en god tradisjon som virkelig fører til at man føler man har fått nok og ønsker fred, og den fører til innsikt, oppvåkning og nibbana. Ananda? Det er den edle åttedelte veien, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. Dette er den gode tradisjonen jeg nå har innført, og som virkelig fører til at man føler man har fått nok og ønsker fred, og den fører til innsikt, oppvåkning og nibbana. Page - 716

Derfor sier jeg dere, Änanda: Oppretthold den gode tradisjonen jeg nå har innført, og som virkelig fører til at man føler man har fått nok og ønsker fred, og den fører til innsikt, oppvåkning og nibbana. Ikke bli den siste etter meg. Den som bryter tradisjonen, om det så bare er to mennesker igjen, blir den siste. Det er derfor jeg sier til deg, Änanda: Oppretthold den gode tradisjonen jeg her innfører. Ikke bli den siste etter meg!” Slik talte Mesteren, og Ananda gledet seg over Mesterens ord. Page - 717

84. Samtalen i Madhura Madhurasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Kaccāna den store i Gundalunden i Madhura. Kong Avantiputta av Madhura fikk høre dette: *Munken Kaccana den store er visst i Gundalunden i Madhura. Det sies mye godt om ham. Han skal være klok, intelligent og lærd. Han taler godt og har dyp forståelse, han er gammel og han er en arahant. Slike arahanter er det godt å se.” Kongen lot spenne de beste hestene sine for praktvognene og kjørte ut av byen med kongelig prakt for å besøke Kaccāna den store. Da de hadde kommet så langt som det var mulig å kjøre, steg de ut og fortsatte inn i parken til fots. Kongen kom fram til Kaccāna og ble stående og snakke høflig med ham. Deretter satte han seg ned ved siden av ham og sa: *Brahmanene sier at brahmanene er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige. De sier at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De er født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger. Hva sier du til dette, Kaccāna?” *Det er bare prat, herre konge. Og jeg skal vise deg hvordan du selv kan finne ut at det bare er prat. Hva mener du om dette, herre konge? Hvis en adelsmann er rik og har mye korn, sølv og gull, kan han da få en tjener som er adelsmann, brahman, borger eller arbeider, en tjener som står opp før ham og legger seg senere enn ham, som gjør det han blir bedt om og tenker vel om ham og snakker til ham med respekt?” *Ja, Kaccāna, det kan han.” "Hvis en brahman er rik og har mye korn, sølv og gull, kan han da få en tjener som er adelsmann, brahman, borger eller arbeider, en tjener som står opp før ham og legger seg senere enn ham, som gjør det han blir bedt om og tenker vel om ham og Page - 718

snakker til ham med respekt?” *Ja, Kaccåna, det kan han.”

"Hvis en borger er rik og har mye korn, sølv og gull, kan han da få en tjener som er adelsmann, brahman, borger eller arbeider, en tjener som står opp før ham og legger seg senere enn ham, som gjør det han blir bedt om og tenker vel om ham og snakker til ham med respekt?” *Ja, Kaccåna, det kan han.”

"Hvis en arbeider er rik og har mye korn, sølv og gull, kan han da få en tjener som er adelsmann, brahman, borger eller arbeider, en tjener som står opp før ham og legger seg senere enn ham, som gjør det han blir bedt om og tenker vel om ham og snakker til ham med respekt?” *Ja, Kaccåna, det kan han.”

«Så hva mener du om dette, herre konge? Når det er slik, er det da egentlig noen forskjell mellom disse fire klassene, eller hva?”

*Når det er slik, Kaccana, er disse fire klassene like. Det er ikke mulig å finne noen forskjell mellom dem.”

"Slik kan du se at det bare er prat når brahmanene sier at brahmanene er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige. De sier at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sier de, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De sier de er født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger. Men dette er bare prat. Hva mener du om dette, herre konge? Hvis en adelsmann begår drap, stjeler, begår seksuelle overtreddelser, lyver, baktaler andre, kjefter, bedriver tomprat, er grådig, ondskapsfull og har feilaktige teorier, kommer han da til å bli gjenfødt i smerte og lidelser i helvete etter døden? Eller kommer han ikke til å bli det? Hvordan er det med dette?”

*Hvis en adelsmann begår drap, stjeler, begår seksuelle overtreddelser, lyver, baktaler andre, kjefter, bedriver tomprat, er grådig, ondskapsfull og har feilaktige teorier, kommer han til å bli gjenfødt i smerte og lidelser i helvete etter døden, Kaccåna. Dette er slik jeg forstår denne saken, for dette har jeg hørt fra arahanter.”

Page - 719

*Det er bra, herre konge! Det er bra at du forstår det slik, og det er bra at du har hørt det fra arahanter. Hva mener du da om dette, herre konge? Hvis en brahman begår drap, stjeler, begår seksuelle overtredelser, lyver, baktaler andre, kjefter, bedriver tomprat, er grådig, ondskapsfull og har feilaktige teorier, kommer han da til å bli gjenfødt i smerte og lidelser i helvete etter døden? Eller kommer han ikke til å bli det? Hvordan er det med dette?"

*Hvis en brahman begår drap, stjeler, begår seksuelle overtredelser, lyver, baktaler andre, kjefter, bedriver tomprat, er grådig, ondskapsfull og har feilaktige teorier, kommer han til å bli gjenfødt i smerte og lidelser i helvete etter døden, Kaccāna. Dette er slik jeg forstår denne saken, for dette har jeg hørt fra arahanter." *Det er bra, herre konge! Det er bra at du forstår det slik, og det er bra at du har hørt det fra arahanter. Hva mener du da om dette, herre konge? Hvis en borger begår drap, stjeler, begår seksuelle overtredelser, lyver, baktaler andre, kjefter, bedriver tomprat, er grådig, ondskapsfull og har feilaktige teorier, kommer han da til å bli gjenfødt i smerte og lidelser i helvete etter døden? Eller kommer han ikke til å bli det? Hvordan er det med dette?" "Hvis en borger begår drap, stjeler, begår seksuelle overtredelser, lyver, baktaler andre, kjefter, bedriver tomprat, er grådig, ondskapsfull og har feilaktige teorier, kommer han til å bli gjenfødt i smerte og lidelser i helvete etter døden, Kaccāna. Dette er slik jeg forstår denne saken, for dette har jeg hørt fra arahanter." *Det er bra, herre konge! Det er bra at du forstår det slik, og det er bra at du har hørt det fra arahanter. Hva mener du da om dette, herre konge? Hvis en arbeider begår drap, stjeler, begår seksuelle overtredelser, lyver, baktaler andre, kjefter, bedriver tomprat, er grådig, ondskapsfull og har feilaktige teorier, kommer han da til å bli gjenfødt i smerte og lidelser i helvete etter døden? Eller kommer han ikke til å bli det? Hvordan er det med dette?" "Hvis en arbeider begår drap, stjeler, begår seksuelle overtredelser, lyver, baktaler andre, kjefter, bedriver tomprat, er grådig, ondskapsfull og har feilaktige teorier, kommer han til å bli gjenfødt i smerte og lidelser i helvete etter døden, Kaccāna. Dette er slik jeg forstår denne saken, for dette har jeg hørt fra arahanter." *Det er bra, herre konge! Det er bra at du forstår det slik, og det er bra at du har

Page - 720

hørt det fra arahanter. Hva mener du da om dette, herre konge? Når det er slik, er det da egentlig noen forskjell mellom disse fire klassene, eller hva?" *Når det er slik, Kaccana, er disse fire klassene like. Det er ikke mulig å finne noen forskjell mellom dem." "Slik kan du se at det bare er prat når brahmanene sier at brahmanene er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige. De sier at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sier de, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De sier de er født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger. Men dette er bare prat. Hva mener du om dette, herre konge? Hvis en adelsmann avstår fra å drepe, avstår fra å stjele, avstår fra seksuelle overtredelser, avstår fra å lyve, baktale andre, kjeft og bedrive tomprat, hvis han verken er grådig eller ondskapsfull, men har rett syn, kommer han da til å bli gjenfødt i en lykkelig tilstand i himmelen etter døden? Eller kommer han ikke til å bli det? Hvordan er det med dette?" *Hvis en adelsmann avstår fra å drepe, avstår fra å stjele, avstår fra seksuelle overtredelser, avstår fra å lyve, baktale andre, kjeft og bedrive tomprat, hvis han verken er grådig eller ondskapsfull, men har rett syn, kommer han da til å bli gjenfødt i en lykkelig tilstand i himmelen etter døden, Kaccana. Dette er slik jeg forstår denne saken, for dette har jeg hørt fra arahanter." *Det er bra, herre konge! Det er bra at du forstår det slik, og det er bra at du har hørt det fra arahanter. Hva mener du om dette, herre konge? Hvis en brahman avstår fra å drepe, avstår fra å stjele, avstår fra seksuelle overtredelser, avstår fra å lyve, baktale andre, kjeft og bedrive tomprat, hvis han verken er grådig eller ondskapsfull, men har rett syn, kommer han da til å bli gjenfødt i en lykkelig tilstand i himmelen etter døden? Eller kommer han ikke til å bli det? Hvordan er det med dette?" "Hvis en brahman avstår fra å drepe, avstår fra å stjele, avstår fra seksuelle overtredelser, avstår fra å lyve, baktale andre, kjeft og bedrive tomprat, hvis han verken er grådig eller ondskapsfull, men har rett syn, kommer han da til å bli gjenfødt i en lykkelig tilstand i himmelen etter døden, Kaccana. Dette er slik jeg forstår denne saken, for dette har jeg hørt fra arahanter." *Det er bra, herre konge! Det er bra at du forstår det slik, og det er bra at du har

hørt det fra arahanter. Hva mener du om dette, herre konge? Hvis en borger avstår fra å drepe, avstår fra å stjele, avstår fra seksuelle overtredelser, avstår fra å lyve, baktale andre, kjefte og bedrive tomprat, hvis han verken er grådig eller ondskapsfull, men har rett syn, kommer han da til å bli gjenfødt i en lykkelig tilstand i himmelen etter døden? Eller kommer han ikke til å bli det? Hvordan er det med dette?" "Hvis en borger avstår fra å drepe, avstår fra å stjele, avstår fra seksuelle overtredelser, avstår fra å lyve, baktale andre, kjefte og bedrive tomprat, hvis han verken er grådig eller ondskapsfull, men har rett syn, kommer han da til å bli gjenfødt i en lykkelig tilstand i himmelen etter døden, Kaccāna. Dette er slik jeg forstår denne saken, for dette har jeg hørt fra arahanter." *Det er bra, herre konge! Det er bra at du forstår det slik, og det er bra at du har hørt det fra arahanter. Hva mener du om dette, herre konge? Hvis en arbeider avstår fra å drepe, avstår fra å stjele, avstår fra seksuelle overtredelser, avstår fra å lyve, baktale andre, kjefte og bedrive tomprat, hvis han verken er grådig eller ondskapsfull, men har rett syn, kommer han da til å bli gjenfødt i en lykkelig tilstand i himmelen etter døden? Eller kommer han ikke til å bli det? Hvordan er det med dette?" "Hvis en arbeider avstår fra å drepe, avstår fra å stjele, avstår fra seksuelle overtredelser, avstår fra å lyve, baktale andre, kjefte og bedrive tomprat, hvis han verken er grådig eller ondskapsfull, men har rett syn, kommer han da til å bli gjenfødt i en lykkelig tilstand i himmelen etter døden, Kaccāna. Dette er slik jeg forstår denne saken, for dette har jeg hørt fra arahanter." *Det er bra, herre konge! Det er bra at du forstår det slik, og det er bra at du har hørt det fra arahanter. Hva mener du da om dette, herre konge? Når det er slik, er det da egentlig noen forskjell mellom disse fire klassene, eller hva?" *Når det er slik, Kaccāna, er disse fire klassene like. Det er ikke mulig å finne noen forskjell mellom dem." "Slik kan du se at det bare er prat når brahmanene sier at brahmanene er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige. De sier at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sier de, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De sier de er født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger. Men dette er bare prat. Page - 722

Hva mener du om dette, herre konge? Sett at en adelsmann begår innbrudd, ran, plyndring eller landeveisrøveri, eller han går til en annens hustru. Så blir han grepet og ført fram for deg, og de som tok ham, sier til deg: "Her er en skurk og en tyv, herre konge. Gi ham den straffen du synes passer." Hva vil du gjøre med ham?" *Da lar jeg ham henrette, Kaccåna. Eller jeg beslaglegger alt han eier, forviser ham eller gir ham en annen passende straff. Og hvorfor? Det er fordi han ikke lenger kan kalles adelsmann, men må regnes som en tyv." Hva mener du om dette, herre konge? Sett at en brahman begår innbrudd, ran, plyndring eller landeveisrøveri, eller han går til en annens hustru. Så blir han grepet og ført fram for deg, og de som tok ham, sier til deg: "Her er en skurk og en tyv, herre konge. Gi ham den straffen du synes passer." Hva vil du gjøre med ham?" *Da lar jeg ham henrette, Kaccåna. Eller jeg beslaglegger alt han eier, forviser ham eller gir ham en annen passende straff. Og hvorfor? Det er fordi han ikke lenger kan kalles brahman, men må regnes som en tyv." Hva mener du om dette, herre konge? Sett at en borger begår innbrudd, ran, plyndring eller landeveisrøveri, eller han går til en annens hustru. Så blir han grepet og ført fram for deg, og de som tok ham, sier til deg: "Her er en skurk og en tyv, herre konge. Gi ham den straffen du synes passer." Hva vil du gjøre med ham?" *Da lar jeg ham henrette, Kaccåna. Eller jeg beslaglegger alt han eier, forviser ham eller gir ham en annen passende straff. Og hvorfor? Det er fordi han ikke lenger kan kalles borger, men må regnes som en tyv." Hva mener du om dette, herre konge? Sett at en arbeider begår innbrudd, ran, plyndring eller landeveisrøveri, eller han går til en annens hustru. Så blir han grepet og ført fram for deg, og de som tok ham, sier til deg: "Her er en skurk og en tyv, herre konge. Gi ham den straffen du synes passer." Hva vil du gjøre med ham?" *Da lar jeg ham henrette, Kaccåna. Eller jeg beslaglegger alt han eier, forviser ham eller gir ham en annen passende straff. Og hvorfor? Det er fordi han ikke lenger kan kalles arbeider, men må regnes som en tyv." *Hva mener du da om dette, herre konge? Når det er slik, er det da egentlig noen forskjell mellom disse fire klassene, eller hva?" Page - 723

*Når det er slik, Kaccana, er disse fire klassene like. Det er ikke mulig å finne noen forskjell mellom dem." "Slik kan du se at det bare er prat når brahmanene sier at brahmanene er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige. De sier at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sier de, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De sier de er født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger. Men dette er bare prat. Hva mener du om dette, herre konge? Sett at en adelsmann raker av seg hår og skjegg, ifører seg den gule kappen, forlater hjemmet og går ut i hjemløshet. Der avstår han fra å drepe, fra å stjele og fra å tale urett. Han spiser bare en gang om dagen, lever det opphøyde liv, har god moral og fin atferd. Hva vil du gjøre med ham?" *Jeg vil hilse ham ærbødig, Jeg vil reise oss for ham og be ham sitte ned, og jeg vil invitere ham og be ham motta det han måtte trenge av klær, mat, bolig og medisiner. Og jeg vil yte ham all lovlig støtte, vern og beskyttelse. Og hvorfor? Det er fordi han ikke lenger kan kalles adelsmann, men må regnes som en asket." *Hva mener du så om dette, herre konge? Sett at en brahman raker av seg hår og skjegg, ifører seg den gule kappen, forlater hjemmet og går ut i hjemløshet. Der avstår han fra å drepe, fra å stjele og fra å tale urett. Han spiser bare en gang om dagen, lever det opphøyde liv, har god moral og fin atferd. Hva vil du gjøre med ham?" *Jeg vil hilse ham ærbødig, Jeg vil reise oss for ham og be ham sitte ned, og jeg vil invitere ham og be ham motta det han måtte trenge av klær, mat, bolig og medisiner. Og jeg vil yte ham all lovlig støtte, vern og beskyttelse. Og hvorfor? Det er fordi han ikke lenger kan kalles brahman, men må regnes som en asket." *Hva mener du så om dette, herre konge? Sett at en borger raker av seg hår og skjegg, ifører seg den gule kappen, forlater hjemmet og går ut i hjemløshet. Der avstår han fra å drepe, fra å stjele og fra å tale urett. Han spiser bare en gang om dagen, lever det opphøyde liv, har god moral og fin atferd. Hva vil du gjøre med ham?" *Jeg vil hilse ham ærbødig, Jeg vil reise oss for ham og be ham sitte ned, og jeg vil invitere ham og be ham motta det han måtte trenge av klær, mat, bolig og medisiner. Og jeg vil yte ham all lovlig støtte, vern og beskyttelse. Og hvorfor? Det er fordi han ikke lenger kan kalles borger, men må regnes som en asket." Page - 724

*Hva mener du så om dette, herre konge? Sett at en arbeider raker av seg hår og skjegg, ifører seg den gule kappen, forlater hjemmet og går ut i hjemløshet. Der avstår han fra å drepe, fra å stjele og fra å tale urett. Han spiser bare en gang om dagen, lever det opphøyde liv, har god moral og fin atferd. Hva vil du gjøre med ham?" *Jeg vil hilse ham ærbødig, Jeg vil reise oss for ham og be ham sitte ned, og jeg vil invitere ham og be ham motta det han måtte trenge av klær, mat, bolig og medisiner. Og jeg vil yte ham all lovlig støtte, vern og beskyttelse. Og hvorfor? Det er fordi han ikke lenger kan kalles arbeider, men må regnes som en asket." *Hva mener du da om dette, herre konge? Når det er slik, er det da egentlig noen forskjell mellom disse fire klassene, eller hva?" *Når det er slik, Kaccana, er disse fire klassene like. Det er ikke mulig å finne noen forskjell mellom dem." "Slik kan du se at det bare er prat når brahmanene sier at brahmanene er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige. De sier at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sier de, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De sier de er født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger. Men dette er bare prat." Da kong Avantiputta av Madhura hørte dette, sa han: "Utmerket, Kaccāna, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Kaccāna. Nå tar jeg tilflukt til deg, Kaccāna, til læren og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Kaccāna, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever." "Ikke ta tilflukt til meg, herre konge. Ta heller tilflukt til den Mesteren som jeg har tatt tilflukt til." *Men hvor er arahanten, den fullkomment oppvåkne Mesteren nå, Kaccāna?" *Arahanten, den fullkomment oppvåkne Mesteren har gått inn i det endelige nibbana, herre konge." "Hvis jeg hadde fått høre at Mesteren var ti, tjue, femti eller hundre mil borte, så

Page - 725

hadde jeg reist så langt for å treffe ham, Kaccāna. Men siden Mesteren har gått inn i det endelige nibbana, tar jeg tilflukt til arahanten, den fullkomment oppvåkne Mesteren, selv om han har gått inn i det endelige nibbana. Og jeg tar tilflukt til læren og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Kaccāna, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.”

Page - 726

85. Samtalen med prins Bodhi Bodhiråjakumårasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i bhaggaenes land, holdt han til i hjorteparken i Bhesakalalunden i Sumsumaåragira. På den tiden hadde prins Bodhi nylig fått bygd ferdig et palass som het Kokanada, og ingen hadde tatt det i bruk ennå. Prins Bodhi henvendte seg til den unge brahmanen Safijikåputta og sa: "Gå til Mesteren, Safijikåputta, hils ham ærbødig fra meg, spør hvordan det står til med ham og si at jeg inviterer ham og de andre munkene til å spise hos meg i morgen." "Ja vel," svarte Safijikåputta og gjorde som han ble bedt om. Da Mesteren hørte invitasjonen, samtykket han i taushet. Deretter vendte Safijikåputta tilbake til prins Bodhi og fortalte dette. Da morgenen kom, lot prins Bodhi sette fram all slags god mat i huset sitt, og han lot bre ut hvite tepper helt ut til nederste trappetrinn i Kokanada-palasset. Så ba han Safijikåputta gå til Mesteren og si at maten var klar. Mesteren kledde på seg, tok kappe og bolle og gikk til huset til prins Bodhi. Prinsen sto og ventet på ham utenfor døren, og da han så at Mesteren nærmet seg, gikk han i møte med ham, hilste høflig på ham og førte ham mot Kokanada-palasset. Men Mesteren stoppet ved det nederste trappetrinnet, og der ble han stående. Prins Bodhi sa til ham: "Gå inn på teppene, Mester, for det kommer til å gi meg glede i lang tid framover." Men Mesteren svarte ikke. Prinsen gjentok sin oppfordring, men Mesteren svarte ikke. For tredje gang sa prins Bodhi: "Gå inn på teppene, Mester, for det kommer til å gi meg glede i lang tid

Page - 727

framover.” Mesteren snudde seg og så bort på Ananda, som sa: *Ta bort teppene, prins. Mesteren vil ikke tråkke på tøy, for han har omtanke for senere generasjoner.” Da lot prins Bodhi teppene fjernes og gjorde klar sitteplasser inne i Kokanadapalasset. Mesteren gikk inn og satte seg, og det samme gjorde de andre munkene. Deretter serverte prins Bodhi ham egenhendig og forsynte både ham og de andre munkene med all slags god mat. Da Mesteren var forsynt og hadde vasket bollen og hendene, tok prinsen et lavere sete og satte seg ned ved siden av ham. Som han nå satt der, sa han: *Vi har hørt at man ikke kan finne lykken gjennom lykke, Mester, men at man bare kan finne lykken gjennom lidelse.” *Før jeg nådde oppvåkningen, da jeg fortsatt var på søken etter oppvåkning, trodde også jeg at man ikke kan finne lykken gjennom lykke, men at man bare kan finne lykken gjennom lidelse. Senere, mens jeg fortsatt var ung og mørk i håret, mens jeg var i min beste ungdom og i første fase av mitt liv, raket jeg av meg hår og skjegg og iførte meg gul kappe, til tross for at min mor og min far satte seg imot det og sto der gråtende med tårevåte ansikter. Så forlot jeg hjemmet og gikk ut i hjemløshet. Jeg ville finne ut hva som var sunt og godt, jeg søkte den høyeste og edleste fred. Derfor gikk jeg til Älära Kälåma og sa: *Jeg vil følge den lære og disiplin som du underviser i.” Älära Kälåma svarte: *Da kan du få være her. Denne læren er slik at en forstandig mann ikke trenger lang tid for å forstå og virkeliggjøre selv den samme dype kunnskap som læreren hans har.” Jeg brukte ikke lang tid på å trenge inn i denne læren og forstå den, prins. På samme måte som andre der ble jeg flink til å etterplapre læreren og snakke slik han gjorde, og jeg sa at "Jeg vet" og "Jeg ser", og trodde at jeg virkelig talte ut fra sikker kunnskap. Men så falt det meg inn at Älära Kälåma ikke bare doserer sin lære fordi han

tror på den. Han sier at han selv har forstått og virkeliggjort den. Derfor snakker han sikkert ut fra egen erfaring. Så jeg gikk til Alåra Kålåma og sa: *T hvilken grad har du selv forstått og virkeliggjort den læren du underviser i?" Da forklarte Alåra Kålåma meg intethet, prins, og jeg tenkte som så: "Det er ikke bare han som tror på dette. Jeg tror også på det. Det er ikke bare han som er iherdig. Jeg er også iherdig. Det er ikke bare han som øver oppmerksomhet. Jeg øver også oppmerksomhet. Det er ikke bare han som øver konsentrasjon. Jeg øver også konsentrasjon. Det er ikke bare han som har visdom. Jeg har også visdom. Kanskje jeg skulle prøve å forstå og virkeliggjøre læren hans selv?" Og da varte det ikke lenge før jeg selv forsto og virkeliggjorde læren hans, prins. Da gikk jeg til Alåra Kålåma og sa: *Er dette så langt som du selv har forstått og virkeliggjort denne læren?" *Det er det, min venn. Det er slik jeg selv har forstått og virkeliggjort denne læren." *Jeg har også forstått og virkeliggjort denne læren i samme grad som du har." *Vi er heldige, vi er virkelig heldige, min venn, som har en kollega som deg. Den læren som jeg sier jeg selv har forstått og virkeliggjort, den har også du forstått og virkeliggjort. Og den læren som du selv har forstått og virkeliggjort, den sier også jeg at jeg har forstått og virkeliggjort. Den læren som jeg kjenner, den kjenner du, og den læren som du kjenner, den kjenner jeg. Jeg er som deg, og du er som meg. Kom derfor, min venn, og la oss sammen lede denne gruppen." På denne måten satte Alåra Kålåma meg, som var hans elev, på samme nivå som han selv var, og han ga meg den høyeste heder. Men da tenkte jeg at denne læren fører verken til løsrivelse eller til at man blir fri fra lidenskapene, den fører verken til opphør, fred, innsikt, oppvåkning eller nibbana — men bare til intethet. Derfor fant jeg at denne læren var utilstrekkelig, prins, og jeg forlot den. Jeg ville likevel finne ut hva som var sunt og godt, jeg søkte den høyeste og edleste fred. Derfor gikk jeg til Uddaka Rāmaputta og sa: *Jeg vil følge den lære og disiplin som du underviser i. Page - 729

Uddaka Rāmaputta svarte: *Da kan du få være her. Denne læren er slik at en forstandig mann ikke trenger lang tid for å forstå og virkeliggjøre selv den samme dype kunnskap som læreren hans har.” Jeg brukte ikke lang tid på å trenge inn i denne læren og forstå den, prins. På samme måte som andre der ble jeg flink til å etterplapre læreren og snakke slik han gjorde, og jeg sa at "Jeg vet" og "Jeg ser", og trodde at jeg virkelig talte ut fra sikker kunnskap. Men så falt det meg inn at Uddaka Rāmaputta ikke bare doserer sin lære fordi han tror på den. Han sier at han selv har forstått og virkeliggjort den. Derfor snakker han sikkert ut fra egen erfaring. Så jeg gikk til Uddaka Rāmaputta og sa: *T hvilken grad har du selv forstått og virkeliggjort den læren du underviser 1?” Da forklarte Uddaka Rāmaputta meg planet der det verken finnes bevissthet eller ikke bevissthet, prins, og jeg tenkte som så: "Det er ikke bare han som tror på dette. Jeg tror også på det. Det er ikke bare han som er iherdig. Jeg er også iherdig. Det er ikke bare han som øver oppmerksomhet. Jeg øver også oppmerksomhet. Det er ikke bare han som øver konsentrasjon. Jeg øver også konsentrasjon. Det er ikke bare han som har visdom. Jeg har også visdom. Kanskje jeg skulle prøve å forstå og virkeliggjøre læren hans selv?” Og da varte det ikke lenge før jeg selv forsto og virkeliggjorde læren hans, prins. Da gikk jeg til Uddaka Rāmaputta og sa: *Er dette så langt som du selv har forstått og virkeliggjort denne læren?” *Det er det, min venn. Det er slik jeg selv har forstått og virkeliggjort denne læren.” *Jeg har også forstått og virkeliggjort denne læren i samme grad som du har.” *Vi er heldige, vi er virkelig heldige, min venn, som har en kollega som deg. Den læren som jeg sier jeg selv har forstått og virkeliggjort, den har også du forstått og virkeliggjort. Og den læren som du selv har forstått og virkeliggjort, den sier også jeg at jeg har forstått og virkeliggjort. Den læren som jeg kjenner, den kjenner du, og den læren som du kjenner, den kjenner jeg. Jeg er som deg, og du er som meg. Kom derfor, min

Page - 730

venn, og la oss sammen lede denne gruppen.” På denne måten satte Uddaka Rāmaputta meg, som var hans elev, på samme nivå som han selv var, og han ga meg den høyeste heder. Men da tenkte jeg at denne læren fører verken til løsrivelse eller til at man blir fri fra lidenskapene, den fører verken til opphør, fred, innsikt, oppvåkning eller nibbana — men bare til planet der det verken finnes bevissthet eller ikke bevissthet. Derfor fant jeg at denne læren var utilstrekkelig, prins, og jeg forlot den. Jeg ville finne ut hva som var sunt og godt, jeg søkte den høyeste og edleste fred. Jeg vandret omkring i landet Magadha inntil jeg kom til bredden av elven Uruvela. Der kom jeg til et fint område med en vakker skoglund, der den klare elven rant forbi og der det var et bra vadested. Like i nærheten var det også en landsby. Da tenkte jeg at dette er et vakkert sted der jeg kan praktisere meditasjon. Derfor satte jeg meg ned og tok fatt på treningen. Da kom jeg på tre lignelser som ingen har hørt før, prins. Tenk deg en søkkvåt kvist som ligger under vann. Så kommer det en mann med en annen pinne og vil gni dem mot hverandre for å tenne ild. Hva tror du, prins? Klarer han å tenne ild med denne våte kvisten?” *Nei, Gotama.” *Og hvorfor ikke?” ”Fordi denne kvisten er søkkvåt og har ligget under vann, Gotama. Han kommer bare til å slite seg ut til ingen nytte.” *Nettopp, prins. Og slik er det også med asketer og brahmaner som ikke trekker kroppen og sinnet bort fra sanselige nytelser. De klarer ikke å slippe helt tak i den lysten, det begjæret, den hungeren, den tørsten og den ilden de føler overfor sanselige nytelser, og de finner ikke ro i sitt indre. Hvis de blir plaget av smertefylte, skarpe, stikkende og vonde følelser, klarer de ikke å oppnå viten, innsikt eller fullkommen oppvåkning. Og selv om de ikke blir plaget av smertefylte, skarpe, stikkende og vonde følelser, klarer de likevel ikke å oppnå viten, innsikt eller fullkommen oppvåkning. Dette er den første av de tre lignelsene som jeg kom på, og som ingen har hørt før. Her er den andre lignelsen som jeg kom på, og som ingen har hørt før, prins: Tenk deg en søkkvåt kvist som ligger på tørt land. Så kommer det en mann med

en annen pinne og vil gni dem mot hverandre for å tenne ild. Hva tror du, prins? Klarer han å tenne ild med denne våte kvisten?" *Nei, Gotama." *Og hvorfor ikke?" "Fordi selv om denne kvisten ligger på tørt land, så er den søkkvåt, Gotama. Han kommer bare til å slite seg ut til ingen nytte." *Nettopp, prins. Og slik er det også med asketer og brahmaner som trekker kroppen og sinnet bort fra sanselige nytelser. Men de klarer ikke helt å slippe tak i den lysten, det begjæret, den hungeren, den tørsten og den ilden de føler overfor sanselige nytelser, og de finner ikke ro i sitt indre. Hvis de blir plaget av smertefylte, skarpe, stikkende og vonde følelser, klarer de ikke å oppnå viten, innsikt eller fullkommen oppvåkning. Og selv om de ikke blir plaget av smertefylte, skarpe, stikkende og vonde følelser, klarer de likevel ikke å oppnå viten, innsikt eller fullkommen oppvåkning. Dette er den andre av de tre lignelsene som jeg kom på, og som ingen har hørt før. Her er den tredje lignelsen som jeg kom på, og som ingen har hørt før, prins: Tenk deg en helt uttørret kvist som ligger på tørt land. Så kommer det en mann med en annen pinne og vil gni dem mot hverandre for å tenne ild. Hva tror du, prins? Klarer han å tenne ild med denne uttørrede kvisten?" *Ja, Gotama." *Og hvorfor?" "Fordi denne kvisten er helt uttørret og ligger på tørt land, Gotama." *Nettopp, prins. Og slik er det også med asketer og brahmaner som trekker kroppen og sinnet bort fra sanselige nytelser og klarer å slippe helt tak i den lysten, det begjæret, den hungeren, den tørsten og den ilden de føler overfor sanselige nytelser, slik at de finner ro i sitt indre. Hvis de blir plaget av smertefylte, skarpe, stikkende og vonde følelser, klarer de likevel å oppnå viten, innsikt eller fullkommen oppvåkning. Og hvis de ikke blir plaget av smertefylte, skarpe, stikkende og vonde følelser, klarer de også å oppnå viten, innsikt eller fullkommen oppvåkning. Dette er den siste av de tre lignelsene som jeg kom på, og som ingen har hørt før. Disse tre lignelsene som ingen hadde hørt før, kom jeg altså til å tenke på. Da tenkte jeg som så, prins: Kanskje jeg skulle bite tennene sammen, holde

tunga rett i munnen og la sinnet mitt gripe fatt i, tvinge og temme seg selv? Som tenkt, så gjort. Jeg anstrengte meg så kraftig at svetten rant under armene mine. Det var som når en sterk mann griper en svakere mann i hodet eller skuldrene og tvinger og temmer ham. På samme måte gjorde jeg da jeg bet tennene sammen, holdt tunga rett i munnen og lot sinnet mitt gripe fatt i, tvinge og temme seg selv så svetten rant under armene mine. Jeg slet hardt, prins. Jeg satte inn alle krefter og var oppmerksom uten å slappe av. Men jeg fikk ikke ro i kroppen, for all oppmerksomheten ble brukt til å bekjempe og undertvinge smertene. Sinnet mitt ble imidlertid ikke overmannet av smertefølelsene. Da tenkte jeg som så, prins: Kanskje jeg skulle meditere uten å puste? Dermed sluttet jeg å puste gjennom munn og nese. Mens jeg holdt pusten slik, var det som om vinden tordnet i øregangene mine. Det var akkurat som en kraftig blåselyd i blåsebelgen til en smed, slik tordnet vinden i øregangene mine. Jeg slet hardt, prins. Jeg satte inn alle krefter og var oppmerksom uten å slappe av. Men jeg fikk ikke ro i kroppen, for all oppmerksomheten ble brukt til å bekjempe og undertvinge smertene. Sinnet mitt ble imidlertid ikke overmannet av smertefølelsene. Da tenkte jeg som så, prins: Kanskje jeg skulle fortsette å meditere uten å puste? Dermed sluttet jeg å puste gjennom munn, nese og ører. Mens jeg holdt pusten slik, var det som om hodet mitt revnet av kraftig vind. Det var som om en sterk mann skulle ha kløvet skallen min med et skarpt sverd, slik følte jeg det som om hodet mitt revnet. Jeg slet hardt, prins. Jeg satte inn alle krefter og var oppmerksom uten å slappe av. Men jeg fikk ikke ro i kroppen, for all oppmerksomheten ble brukt til å bekjempe og undertvinge smertene. Sinnet mitt ble imidlertid ikke overmannet av smertefølelsene. Da tenkte jeg som så, prins: Kanskje jeg skulle fortsette å meditere uten å puste? Dermed sluttet jeg å puste gjennom munn, nese og ører. Mens jeg holdt pusten slik, fikk jeg en voldsom hodepine. Det var som om en sterk mann skulle ha strammet en lærreim hardt rundt hodet mitt, så vondt gjorde det i hodet. Jeg slet hardt, prins. Jeg satte inn alle krefter og var oppmerksom uten å slappe av. Men jeg fikk ikke ro i kroppen, for all oppmerksomheten ble brukt til å bekjempe og undertvinge smertene. Sinnet mitt ble imidlertid ikke overmannet av smertefølelsene. Da tenkte jeg som så, prins: Kanskje jeg skulle

fortsette å meditere uten å puste? Dermed sluttet jeg å puste gjennom munn, nese og ører. Mens jeg holdt pusten slik, Page - 733

kjente jeg skjærende smerter i magen. Det var som om en slakter eller læregutten hans skulle ha skåret opp magen min med en skarp kniv, så vondt gjorde det. Jeg slet hardt, prins. Jeg satte inn alle krefter og var oppmerksom uten å slappe av. Men jeg fikk ikke ro i kroppen, for all oppmerksomheten ble brukt til å bekjempe og undertvinge smertene. Sinnet mitt ble imidlertid ikke overmannet av smertefølelsene. Da tenkte jeg som så, prins: Kanskje jeg skulle fortsette å meditere uten å puste? Dermed sluttet jeg å puste gjennom munn, nese og ører. Mens jeg holdt pusten slik, ble kroppen min brennende het. Det var som om to sterke menn skulle ha tatt enn svakere mann i armene og stekt ham over glødende trekull, så varm følte jeg meg. Jeg slet hardt, prins. Jeg satte inn alle krefter og var oppmerksom uten å slappe av. Men jeg fikk ikke ro i kroppen, for all oppmerksomheten ble brukt til å bekjempe og undertvinge smertene. Sinnet mitt ble imidlertid ikke overmannet av smertefølelsene. Noen ånder som så dette, sa: *Asketen Gotama er død." Andre ånder svarte: *Nei han er ikke død, men han er i ferd med å dø." Atter andre ånder sa: *Asketen Gotama er verken død eller døende. Han er en arahant, og det er slik arahanter lever." Da tenkte jeg som så, prins: Kanskje jeg helt skulle slutte å spise? Men da kom det noen ånder bort til meg og sa: "Ikke slutt å spise, min herre. Hvis du gjør det, kommer vi til å gi deg himmelsk næring gjennom porene i huden din, slik at du klarer deg likevel." Da tenkte jeg at det ville være feil av meg å late som om jeg overhodet ikke spiste hvis åndene likevel skulle gi meg næring. Så jeg takket nei til tilbudet. Da tenkte jeg som så, prins: Kanskje jeg heller skulle spise veldig lite? Kanskje jeg bare skulle ta en liten slurk bønnesuppe, ertesuppe, linsesuppe eller vikkesuppe om gangen? Som tenkt, så gjort, og siden jeg spiste så lite, ble kroppen min uhyre utmagret, og armer og bein ble som visne stilker. Bakenden min ble som en kamelfot, ryggvirvlene stakk ut som en kjede med kuler, ribbeina ble som skrøpelige takbjelker i ei falleferdig rønne, øynene ble så innsunkne at pupillene så ut til å ligge på bunnen av dype brønner og huden i hodebunnen min ble så inntørket og skrukkete som umodne og avskårne gresskar som ligger og tørker i den varme vinden. Hvis jeg skulle klø meg på magen, var det ryggraden jeg fikk tak i, og hvis jeg skulle klø meg på ryggen, var det mageskinnet jeg fikk tak i, for siden jeg spiste så lite, lå mageskinnet som klistret til ryggraden, prins. Når jeg skulle

avføring, falt jeg hodestups framover. Hvis jeg prøvde å massere armer eller bein, løstet kroppshårene og falt av, fordi røttene deres hadde råtnet. Noen som så meg, sa at asketen Gotama er svart. Andre sa: *Nei, asketen Gotama er ikke svart, han er brun.” Atter andre sa at jeg verken var svart eller brun, men lys i huden. Fordi jeg spiste så lite, prins, var den klare hudfargen min blitt helt ugjenkjennelig. Da tenkte jeg som så, prins: Uansett hva asketer eller brahmaner kan ha gjennomgått av skarpe, akutte, stikkende og bitre smerter før i tiden, så er dette verre. Noe verre enn dette finnes ikke. Og uansett hva asketer eller brahmaner kan oppleve nå eller i framtiden av skarpe, akutte, stikkende og bitre smerter, så er dette verre. Noe verre enn dette finnes ikke. Jeg oppnår ikke noen høyere tilstand på denne måten. Disse bitre og skarpe smertene fører ikke til den høyeste innsikt og forståelse. Det må da finnes en annen vei til oppvåkning? Da kom jeg til å tenke på en gang jeg satt i skyggen under et rosenepeltre mens min far pløyde, prins. Mens jeg satt der, gikk jeg inn i første meditasjonstilstand, — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære, og ble værende i den — og nå tenkte jeg: Kan dette være veien til oppvåkning? Videre tenkte jeg: Hvorfor skal jeg være redd for denne lykken? Det er jo en lykke som ikke har noe med sanselige nytelser eller usunne fenomener å gjøre. Og jeg tenkte: Jeg er ikke redd for denne lykken som ikke har noe med sanselige nytelser eller usunne fenomener å gjøre. Videre tenkte jeg som så: En slik lykke er det ikke lett å oppnå så lenge kroppen er så svak og utmagret. Kanskje jeg skulle begynne å spise kraftigere kost igjen, som for eksempel kokt ris og brød? Dermed begynte jeg å spise kraftigere kost igjen, prins. Jeg spiste kokt ris og brød. På den tiden var det fem andre asketer som var sammen med meg og regnet meg som leder. De så fram til at jeg skulle finne fram til en lære som jeg kunne dele med dem. Men da de så at jeg spiste kraftigere kost som kokt ris og brød, forlot de meg i forakt. *'Asketen Gotama har falt tilbake til et verdslig liv,” sa de. "Han har gitt opp treningen.” Da jeg hadde inntatt kraftigere kost igjen, fikk jeg tilbake kreftene. Jeg isolerte meg både fra sansenytelser og fra usunne ideer og gikk inn i første meditasjonstilstand —

Page - 735

den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og ble værende i den. Men sinnet mitt bandt seg ikke til de behagelige følelsene dette ga meg, prins. Deretter lot jeg de innledende og fastholdende tanker falle til ro og gikk inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og ble værende i den. Men sinnet mitt bandt seg ikke til de behagelige følelsene dette ga meg, prins. Deretter søkte jeg ikke lenger glede, men hvilte i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse følte jeg legemlig velvære og gikk inn i tredje meditasjonstilstand, — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!" — og ble værende i den. Men sinnet mitt bandt seg ikke til de behagelige følelsene dette ga meg, prins. Deretter la jeg tidligere gleder og sorger bak meg og gikk inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og ble værende i den. Men sinnet mitt bandt seg ikke til de behagelige følelsene dette ga meg, prins. Da nå sinnet mitt var blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemma, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig — så brukte jeg dette sinnet og rettet det mot kunsten å huske tidligere oppholdssteder. Jeg husket mange tidligere oppholdssteder. Således husket jeg en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og jeg kunne til og med huske at universet hadde utvidet seg og trukket seg sammen mangfoldige ganger. Og jeg husket følgende: "Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det," — og jeg husket like mange detaljer her — "Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her." Slik husket jeg mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk. Dette var den kunnskapen jeg fikk i første nattevakt, prins. Uvitenheten ble fordrevet og kunnskapen oppsto, mørket ble fordrevet og lyset oppsto mens jeg satt der iherdig, besluttsom og utholdende. Men sinnet mitt bandt seg ikke til de behagelige

følelsene dette ga meg, prins. Da sinnet mitt var blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig — så anvendte jeg dette sinnet og rettet det mot kunnskapen om hvordan alle vesener oppstår og går under. Med rent, himmelsk og overmenneskelig syn så jeg hvordan alle vesener oppstår og går under. Han så og forsto hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: "Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet og lidelse i helvete. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår i himmelen." Slik så jeg med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Jeg så og forsto hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger. Dette var den kunnskapen jeg fikk i andre nattevakt, prins. Uvitenheten ble fordrevet og kunnskapen oppsto, mørket ble fordrevet og lyset oppsto mens jeg satt der iherdig, beslutsom og utholdende. Men sinnet mitt bandt seg ikke til de behagelige følelsene dette ga meg, prins. Da sinnet mitt var blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig — så anvendte jeg dette sinnet og rettet det mot kunnskapen om å utslette negative tendenser i sinnet. Jeg erkjente det som det virkelig er at "dette er lidelse", jeg erkjente det som det virkelig er at "dette er lidelsens opphav", jeg erkjente det som det virkelig er at "dette er lidelsens opphør", og jeg erkjente det som det virkelig er at "dette er veien til lidelsens opphør". Jeg erkjente det som det virkelig er at "dette er forurensinger i sinnet", jeg erkjente det som det virkelig er at "dette er opphav til forurensinger i sinnet", jeg erkjente det som det virkelig er at "dette er opphør av forurensinger i sinnet", og jeg erkjente det som det virkelig er at "dette er veien til opphør av forurensinger i sinnet". Da jeg så og erkjente dette, ble sinnet mitt fritt for forurensninger knyttet til sanselighet, forurensninger knyttet til ambisjoner og fra forurensninger knyttet

uvitenhet. Jeg så at nå var det slutt på ny tilblivelse, treningsveien er vandret til ende — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Dette var den kunnskapen jeg fikk i tredje nattevakt, prins. Uvitenheten ble fordrevet og kunnskapen oppsto, mørket ble fordrevet og lyset oppsto mens jeg satt der iherdig, beslutsom og utholdende. Da tenkte jeg som så, prins: *Nå har jeg funnet en dyp lære som er vanskelig å se og vanskelig å forstå, som er herlig, som bringer fred, som er hinsides det spekulative, som er subtil og bare kan forstås av de vise. Men folk flest klamrer seg til sine forestillinger, de trives med dem og vil ikke gi slipp på dem. Derfor kommer de til å få problemer med å forstå denne læren om betinget tilblivelse. Det blir vanskelig for dem å forstå denne læren om å la forestillingene falle til ro, gi slipp på alle bindinger, slippe taket i begjæret, la lidenskapene slukne, gjøre slutt og finne nibbana. Hvis jeg nå skulle gi meg til å undervise i denne læren og folk ikke skulle forstå meg, vil det bare bli til slit og ergrelse for meg.” Og jeg laget disse versene som ingen hadde hørt før: "Dette har jeg slitt for å finne ut av, så hvorfor skulle jeg si noe til andre? Denne læren er ikke lett å forstå for dem som sitter fast i lidenskaper og hat. Den går imot strømmen og er subtil, den er dyp og vanskelig å forstå. Lidenskapens treller kommer ikke til å forstå den, for de er innhyllet i mørke.” Dette tenkte jeg, prins, og Jeg hadde mest lyst til å leve i tilbaketrukken stillhet og ikke gi noen undervisning. Men da Brahma Sahampati forsto hva jeg tenkte på, tenkte han som så: * Akk, verden er fortapt, verden kommer til å gå til grunne nå som denne Page - 738

arahanten som har funnet oppvåkning og kommet fram til sannheten, bare har lyst til å leve i tilbaketrukken stillhet og ikke gi noen undervisning.” Dermed forsvant han fra Brahmas himmel og dukket opp foran meg, like lett som når en kraftig mann bøyer eller strekker ut armen. Brahma Sahampati la kappen sin over den ene skulderen, la håndflatene mot hverandre og løftet dem i hilsen. Så sa han: *Gi undervisning i læren, Mester, gi undervisning i læren, du lykkelige. Det finnes noen som bare har lite støv på øynene og som kommer til å gå til grunne hvis de ikke får høre læren. Noen kommer til å forstå den.” Dette sa Brahma Sahampati, prins, og han tilføyde disse versene: "T landet Magadha har det hittil vært en uren lære, utpønset av de besudlede. Lukk opp døren til det udødelige, la oss høre den læren som den ubesudlede har erkjent. Stig opp på denne lærens høye tårn og se deg om, du vidtskuende vise, som om du skulle stå på bergets høyeste topp og se all verden bre seg ut under deg, Du som er fri fra sorg, se hvordan alle er nedtyngt av sorger, overveldet av fødsel og alderdom. Reis deg, du seierrike helt, du gjeldfrie veileder, og gå ut i verden. Gi undervisning i læren, Mester. Noen kommer til å forstå den!" Da jeg hørte Brahmas bønn til meg, skuet jeg ut over verden med våkent blikk fullt av medfølelse med alt som lever. Da så jeg at noen mennesker har mye støv på øynene, mens andre har lite støv på øynene. Noen har gode evner og andre har dårlige

Page - 739

evner. Noen har mye forstand og andre har lite. Noen har lett for å forstå og andre har tungt for det. Noen er redde for at det de gjør av gale ting skal føre dem til vonde kår i den neste verden, og andre er ikke redde for noe slikt. Det er som en dam der det vokser mange slags vakre lotusblomster. Noen av lotusblomstene er født under vann og vokst opp under vann og rekker ikke opp til overflaten, men lever hele sitt liv under vann. Andre lotusblomster er født under vann og vokst opp under vann og rekker akkurat opp til overflaten av dammen. Atter andre blomster er født under vann og vokst opp under vann, men strekker seg opp over overflaten der de blomstrer og ryster av seg hver vanndråpe. Slik er også menneskene forskjellige. Noen har mye støv på øynene, mens andre har lite støv på øynene. Noen har gode evner og andre har dårlige evner. Noen har mye forstand og andre har lite. Noen har lett for å forstå og andre har tungt for det. Noen er redde for at det de gjør av gale ting skal føre dem til vonde kår i den neste verden, og andre er ikke redde for noe slikt. Da svarte jeg Brahma Sahampati med disse versene: "Døren til det udødelige er nå åpnet. De som hører dette, kan ha tillit til det. Når jeg nølte med å forkynne den ypperste lære Var det bare fordi jeg var redd det skulle være til bry." *Nå har jeg inspirert Mesteren til å undervise," tenkte Brahma Sahampati. Deretter tok han høflig avskjed og forsvant. Da spurte jeg meg selv, prins: *Hvem skal jeg først gi undervisning i læren, hvem kan vel tenkes å oppfatte denne læren raskt?" Så tenkte jeg at Alåra Kålåma var vis, klok og forstandig. Han hadde hatt lite støv på øynene i lang tid. Kanskje Alåra Kålåma skulle bli den første jeg forteller om denne læren? Han kommer til å forstå den raskt. Men da kom den noen ånder bort til meg og fortalte at Alåra Kålåma døde for syv dager siden. Da jeg forsto at Alåra

Kålåma var død, tenkte jeg at han hadde lidd et stort tap, for hvis Alåra Kålåma hadde fått høre denne læren, ville han ha forstått den raskt. Da spurte jeg meg selv, prins: "Hvem skal jeg da gi undervisning i læren, hvem kan vel tenkes å oppfatte denne læren raskt?" Så tenkte jeg at Uddaka Råmaputta var vis, klok og forstandig. Han hadde hatt lite støv på øynene i lang tid. Kanskje Uddaka Råmaputta skulle bli den første jeg forteller om denne læren? Han kommer til å forstå den raskt. Men da kom den noen ånder bort til meg og fortalte at Uddaka Råmaputta var død kvelden i forveien. Da jeg forsto at Uddaka Råmaputta var død, tenkte jeg at han hadde lidd et stort tap, for hvis Uddaka Råmaputta hadde fått høre denne læren, ville han ha forstått den raskt. Da spurte jeg meg selv, prins: "Hvem skal jeg da gi undervisning i læren, hvem kan vel tenkes å oppfatte denne læren raskt?" Så tenkte jeg at de fem andre munkene som hadde praktisert askese sammen med meg, hadde hjulpet meg på mange måter. Kanskje de skal bli de første som får høre denne læren? Jeg visste ikke riktig hvor de holdt til akkurat da, men da jeg så ut over verden med mitt overmenneskelig skarpe klarsyn, så jeg at de fem munkene holdt til i hjorteparken Isipatana ved Bårånasi. Da jeg deretter syntes jeg hadde vært lenge nok i Uruvelå, ga jeg meg på vandring mot Bårånasi. Mens jeg vandret langs hovedveien fra stedet der jeg hadde nådd oppvåkning og i retning av Gayå, fikk den nakne asketen Upaka øye på meg. Da han så meg, sa han: * Ansiktet ditt stråler, min venn, og huden din er så ren og klar! Hvem har fått deg til å forlate hjemmet, hvilken lærer praktiserer du under, og hvem har gitt deg den læren du bekjenner deg til?" Jeg svarte ham med disse versene: *Alt har jeg vunnet, alt har jeg sett, men jeg klamrer meg ikke til noen lære. Alt har jeg lagt bak meg, jeg er fri fra begjæret. Page - 741

Hvem skal jeg vise til når jeg har innsett dette selv? Jeg har ikke noen lærer, jeg har ikke noen likemann. I himmelen eller på jorden er det ingen som meg. For jeg er en som folk bør respektere. En lærer som meg, det finnes ikke! Alene har jeg vunnet oppvåkning, jeg har funnet svalende nibbana. Nå går jeg til Kåsi-folkets by for å sette lærens hjul i bevegelse. I en verden trykket av blindhet skal jeg tromme for det som ikke dør.” *Ut fra hva du her sier, har du visst beseiret uendeligheten, min venn!” *De som har nådd fram til seier over alle sinnets forurensninger, er seierherrer slik jeg er Jeg har beseiret alt ondt, derfor er jeg en seierherre, Upaka!” *Vel, min venn, vi får da håpe det,* svarte Upaka, ristet på hodet og gikk sin vei. Jeg vandret videre, og etter en tid kom jeg fram til hjorteparken Isipatana ved Bårånasi. Der gikk jeg bort til de fem munkene. De fem munkene fikk øye på meg på avstand, og de sa til hverandre: *Der kommer denne asketen Gotama som lever i luksus. Han har gitt opp treningen og falt tilbake til et liv i luksus. Vi vil verken hilse på ham, reise oss for ham

Page - 742

eller holde kappen eller bollen hans. Men vi kan gjøre klar en sitteplass for ham, så han kan sette seg hvis han har lyst til det.” Men etter hvert som jeg nærmet meg dem, klarte de ikke å holde fast på det de selv hadde bestemt. Noen av dem gikk meg i møte og tok kappen og bollen min. Noen av dem gjorde klar en sitteplass for meg, og noen av dem satte fram vann så jeg kunne vaske føttene mine. Og de taltale meg med navnet mitt og med tittelen vuso (brukt mellom likeverdige, eller overfor en med lavere status). Da sa jeg til dem: *Den som har kommet fram til sannheten skal dere ikke tiltale med navn eller som åvuso, men som en arahant, en som har kommet fram til sannheten og som en fullkomment selvoppvåknet. Hør her, munk, jeg har funnet det som ikke dør. Jeg skal forklare det for dere og undervise dere i læren, så hvis dere praktiserer slik jeg lærer dere, vil dere snart oppnå den høyeste fullendelse av det opphøyde liv, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for, og dette vil dere selv kunne se og virkeliggjøre her og nå.” De fem munkene innvendte: *Men du har ikke nådd fram til noen overmenneskelig tilstand, til noen innsikt og kunnskap som særpreger de edle, ved å følge den edle og vanskelige metoden som vi praktiserer, Avuso Gotama. Hvordan kan du ha oppnådd den innsikt og kunnskap som særpreger de edle, når du har gitt opp treningen og falt tilbake til et liv i luksus?” Jeg svarte: *Den som har kommet fram til sannheten, har ikke gitt opp treningen og falt tilbake til et liv i luksus. Den som har kommet fram til sannheten, er en arahant, en fullkomment selvoppvåknet. Hør her, munk, jeg har funnet det som ikke dør. Jeg skal forklare det for dere og undervise dere i læren, så hvis dere praktiserer slik jeg lærer dere, vil dere snart oppnå den høyeste fullendelse av det opphøyde liv, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for, og dette vil dere selv kunne se og virkeliggjøre her og nå.” De fem munkene innvendte på nytt: *Men du har ikke nådd fram til noen overmenneskelig tilstand, til noen innsikt og kunnskap som særpreger de edle, ved å følge den edle og vanskelige metoden som

praktiserer, Avuso Gotama. Hvordan kan du ha oppnådd den innsikt og kunnskap som særpreger de edle, når du har gitt opp treningen og falt tilbake til et liv i luksus?” Jeg svarte som før: *Den som har kommet fram til sannheten, har ikke gitt opp treningen og falt tilbake til et liv i luksus. Den som har kommet fram til sannheten, er en arahant, en fullkomment selvoppvåknet. Hør her, munk, jeg har funnet det som ikke dør. Jeg skal forklare det for dere og undervise dere i læren, så hvis dere praktiserer slik jeg lærer dere, vil dere snart oppnå den høyeste fullendelse av det opphøyde liv, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for, og dette vil dere selv kunne se og virkeliggjøre her og nå.” Men de fem munkene innvendte nok en gang: *Men du har ikke nådd fram til noen overmenneskelig tilstand, til noen innsikt og kunnskap som særpreger de edle, ved å følge den edle og vanskelige metoden som vi praktiserer, avuso Gotama. Hvordan kan du ha oppnådd den innsikt og kunnskap som særpreger de edle, når du har gitt opp treningen og falt tilbake til et liv i luksus?” Da sa jeg til dem: "Har dere hørt meg si noe slikt før, munk?” *Nei, det har vi ikke, Mester.” *Den som har kommet fram til sannheten, har ikke gitt opp treningen og falt tilbake til et liv i luksus. Den som har kommet fram til sannheten, er en arahant, en fullkomment selvoppvåknet. Hør her, munk, jeg har funnet det som ikke dør. Jeg skal forklare det for dere og undervise dere i læren, så hvis dere praktiserer slik jeg lærer dere, vil dere snart oppnå den høyeste fullendelse av det opphøyde liv, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for, og dette vil dere selv kunne se og virkeliggjøre her og nå.” Slik klarte jeg å overbevise de fem munkene. Så underviste jeg to av dem, mens de tre andre gikk ut og fikk mat, og denne maten levde vi av, alle seks. Etterpå underviste jeg tre av dem, mens de to andre gikk ut og fikk mat, og denne maten levde vi av, alle seks. Slik underviste jeg de fem munkene og ga dem veiledning, prins, og ikke lenge etter oppnådde de den høyeste fullendelse av det opphøyde liv, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går

ut i hjemløsheten for, og dette kunne de selv se og virkeliggjøre her og nå.” Da prins Bodhi hørte dette, sa han: *Hvor lang tid tar det for en munk å oppnå den høyeste fullendelse av det opphøyde liv, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for, slik at de selv kan se og virkeliggjøre det her og nå, Mester?” *La meg få stille deg et motspørsmål, prins, så kan du svare som du synes best. Hvordan er det, prins, kan du styre en elefant?” *Ja, Mester, jeg kan styre en elefant.” *Hvordan er det da, prins, hvis det kommer en mann og sier han vil lære å styre elefanter av deg? Men han mangler kanskje tillit, så da oppnår han ikke det han kunne ha gjort hvis han hadde stolt på deg. Han er kanskje syk, så da oppnår han ikke det han kunne ha gjort hvis han hadde vært frisk. Han er kanskje uærlig og upålitelig, så da oppnår han ikke det han kunne ha gjort hvis han hadde vært ærlig og pålitelig. Han er kanskje lat, så da oppnår han ikke det han kunne ha gjort hvis han hadde vært flittig. Han er kanskje dum, så da oppnår han ikke det han kunne ha gjort hvis han hadde vært intelligent. Hva mener du om dette, prins? Kan du lære en slik mann å styre elefanter?” *Hvis en mann bare innehar én av disse egenskapene, så kan jeg ikke lære ham å styre elefanter, Mester — for ikke da å snakke om hvis han har alle fem av disse egenskapene!” *Hvordan er det da, prins, hvis det kommer en annen mann og sier han vil lære å styre elefanter av deg? Han har tillit, så da oppnår han det han kan oppnå ut fra tillit. Han frisk, så da oppnår han det han kan oppnå ut fra god helse. Han er ærlig og pålitelig, så da oppnår han det han kan oppnå ut fra ærlighet og pålitelighet. Han er flittig, så da oppnår han det han kan oppnå ut fra flid. Han er intelligent, så da oppnår han det han kan oppnå ut fra intelligens. Hva mener du om dette, prins? Kan du lære en slik mann å styre elefanter?” *Hvis en mann bare innehar én av disse egenskapene, så kan jeg lære ham å styre elefanter, Mester — for ikke da å snakke om hvis han har alle fem av disse egenskapene!” *Dette er de fem egenskapene som bidrar til god trening, prins. Hvilke fem? Det er når en munk har tillit til oppvåkningen til ham som er kommet fram til sannheten og stoler på at han er en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved Page - 745

egen hjelp, og at han har fullkommen kunnskap og atferd, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester. Det er når han er frisk og har god helse og god fordøyelse, når han verken er for kald eller for varm, men har en middelsgod tilstand som er bra for treningen. Det er når han verken er uærlig eller upålitelig, men er åpen og redelig om seg selv både overfor læreren og overfor kloke medvandrere. Det er når han arbeider flittig med å kvitte seg med usunne sinnstilstander og fremme sunne sinnstilstander, og han trener hardt og ikke slapper av i arbeidet for å oppnå sunne sinnstilstander. Han er klok og intelligent slik at han betrakter tilblivelse og opphør med visdom, han har edel innsikt som utsletter lidelsen fullstendig. Dette er de fem egenskapene som bidrar til god trening, prins. Når en mann som har disse fem egenskapene får undervisning av ham som har nådd fram til sannheten, tar det sju år før han oppnår den høyeste fullendelse av det opphøyde liv, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for, slik at han selv kan se og virkeliggjøre det her og nå. Du kan se bort fra de sju årene, prins. Når en mann som har disse fem egenskapene får undervisning av ham som har nådd fram til sannheten, tar det seks... fem ... fire ... tre... to ... ett år før han oppnår den høyeste fullendelse av det opphøyde liv, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for, slik at han selv kan se og virkeliggjøre det her og nå. Du kan se bort fra det ene året, prins. Når en mann som har disse fem egenskapene får undervisning av ham som har nådd fram til sannheten, tar det sju måneder før han oppnår den høyeste fullendelse av det opphøyde liv, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for, slik at han selv kan se og virkeliggjøre det her og nå. Du kan se bort fra de sju månedene, prins. Når en mann som har disse fem egenskapene får undervisning av ham som har nådd fram til sannheten, tar det seks... fem ... fire ... tre ... to måneder... en måned ... fjorten dager ... en uke før han oppnår den høyeste fullendelse av det opphøyde liv, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for, slik at han selv kan se og virkeliggjøre det her og nå. Page - 746

Du kan se bort fra den ene uken, prins. Når en mann som har disse fem egenskapene får undervisning av ham som har nådd fram til sannheten, tar det seks ... fem ... fire ... tre... to ... ett døgn før han oppnår den høyeste fullendelse av det opphøyde liv, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for, slik at han selv kan se og virkeliggjøre det her og nå. Du kan se bort fra det ene døgnet, prins. Når en mann som har disse fem egenskapene får undervisning om kvelden av ham som har nådd fram til sannheten, når han målet om morgenen. Og når han blir undervist om morgenen, når han målet om kvelden.” Da prins Bodhi hørte dette, utbrøt han: *Å, for en buddha! Å, for en lære! Å, så godt denne læren er forklart! Tenk at når en mann blir undervist om kvelden, når han målet om morgenen, og når han blir undervist om morgenen, når han målet om kvelden!” Da sa den unge brahmanen Safijikåputta: *Så herr Bodhi sier altså: *Å, for en buddha! Å, for en lære! Å, så godt denne læren er forklart!” Men han tar ikke tilflukt til Mester Gotama, til læren og munkefellesskapet!” ”Si ikke det, min gode Safijikaputta, si ikke det! Min mor har nemlig fortalt meg at da hun var gravid med meg, var Mesteren i Ghosita-parken i Kosambi. Mor gikk bort til ham, hilste på ham og satte seg ned og sa: *Den prinsen eller prinsessen som jeg har i magen, tar tilflukt til Mesteren, til hans lære og til munkefellesskapet, Mester. Vær så vennlig å regne ham eller henne som legtilhenger fra i dag og så lenge han eller hun lever.” Og en gang da Mesteren var her i bhaggaenes land og bodde i hjorteparken i Bhesakalalunden i Sumsumåragira, tok barnepiken min meg på armen, gikk fram til Mesteren, hilste på ham og sa: *Dette er prins Bodhi, Mester. Han tar tilflukt til deg, Mester, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så vennlig å regne ham som legmannstilhenger fra i dag og så lenge han lever.” Så nå tar jeg for tredje gang tilflukt til Mesteren, til hans lære og til munkefellesskapet. Vær så vennlig å regne meg som legtilhenger fra i dag og så lenge

Page - 747

86. Fortellingen om Angulimåla Angulimålasutta Slik har jeg hørt det. En gang var Mesteren i Såvatthi og holdt til i Anāthapindikas park Jetalunden. På den tiden var det en røver i kong Pasenadi av Kosalas rike, som het Angulimåla. Han var grusom og mordlysten, hadde blod på hendene og hadde ingen medfølelse med levende vesener. Han drepte og skremte bort folk slik at både landsbyer, byer og hele distrikter ble avfolket. Han skar lillefingeren av dem han drepte og trådde dem på en snor han bar om halsen. Derfor ble han kalt "Fingerhalsbånd", Angulimala. En morgen kledde Mesteren på seg, tok kappe og bolle og vandret inn til byen for å motta matgaver. Etter at han hadde gått matrunden i Såvatthi, spiste han og pakket sammen sakene sine. Så ga han seg på vandring langs hovedveien i retning av der hvor Angulimala holdt til. Flere gjeterer, bønder og reisende fikk se at Mesteren var på vei mot røveren Angulimåla s område, og de prøvde å advare ham: "Ikke gå den veien, munk. Der borte finnes det en røver som heter Angulimala. Han er grusom og mordlysten, har blod på hendene og har ingen medfølelse med levende vesener. Han har drept og skremt bort folk slik at både landsbyer, byer og hele distrikter ble avfolket. Han skjærer lillefingeren av dem han dreper og trær dem på en snor han har om halsen. Folk har samlet seg og gått i grupper på ti, tjue og tredve mann, men Angulimala har tatt dem, alle sammen." Mesteren svarte ikke, men gikk bare videre. De prøvde igjen og igjen å advare ham, men han gikk videre uten et ord til svar. Allerede på avstand fikk Angulimaåla øye på Mesteren som kom gående, og han tenkte: *Det var da merkelig! Tidligere har folk kommet i grupper på ti, tjue og tredve mann, men jeg tok dem, likevel. Og nå kommer sannelig denne munken vandrende mutters alene. Han ser ut som om han ikke enser farer. Men nå går jeg bort og slår ham i

Page - 749

hjel!” Dermed grep Angulimåla sverd og skjold, spente på seg bue og piler og fulgte etter Mesteren. Men Mesteren skapte en illusjon slik at Angulimala syntes at det var umulig for ham å nå igjen Mesteren, enda Mesteren gikk i vanlig gangfart og Angulimåla løp etter ham alt han kunne. *Dette var da rart,” tenkte Angulimala. "Før har jeg klart å løpe så jeg har tatt igjen både elefanter, hester, vogner og hjorter i fullt sprang, men enda denne munken bare går der i vanlig gangfart, klarer jeg ikke å ta ham igjen, enda jeg løper alt jeg bare kan!” Han stanset, og ropte: "Stopp da, munk! Stopp!” *Jeg har stoppet, Angulimala. Det er du som må stoppe.” *Disse buddhistmunkene pleier å snakke sant. De pleier å holde seg til sannheten,” tenkte Arngulimala. "Likevel sier denne munken at han har stoppet, enda han går, og han sier jeg skal stoppe, enda jeg har stoppet. Dette må jeg spørre ham nærmere ut om.” Og røveren Angulimåla henvendte seg til Mesteren med dette verset: *Munk! Du sier, selv om du går: *Jeg har stoppet!” Så sier du at jeg som har stoppet, ennå går! Nå spør jeg deg hva du mener: Hvordan kan du si du har stoppet? Og hvordan kan du si at jeg går?” Mesteren svarte: *Angulimåla! Jeg står stille fordi jeg aldri løfter hånden mot noe levende vesen. Page - 750

Men du stopper ikke — du raser mot andre, verre enn et utemmet dyr. Derfor står jeg. Du står ikke!” Angulimåla sa: *Å, sannelig har lang tid gått siden han som jeg setter så høyt, den edle, har vært her i skogen! Nå som jeg har hørt dette verset vil jeg gi avkall på ondskapen. — Du har gitt meg den gode læren!” Slik talte røveren — og slengte sverdet sitt ned i en dyp kløft. Han falt ned foran Buddhas føtter og ba om å bli ordinert. Og Buddha, som har medlidenhet og er lærer for alle slags folk, sa: "Så kom da! Bli munk!" Og slik gikk røveren ut som hjemløs. Deretter la Mesteren i vei i retning av Såvatthi, og Angulimala, som nå var blitt novise, fulgte med ham. Da de kom fram, slo Mesteren seg til utenfor byen i Anāthapindikas park Jetalunden. En dag samlet det seg en stor folkemengde utenfor porten til palasset til kong Pasenadi av Kosala, og de ropte med høy røst: "Til riket ditt finnes det en røver som heter Angulimala, herre konge. Han er grusom og mordlysten, har blod på hendene og har ingen medfølelse med levende

Page - 751

vesener. Han dreper og skremmer bort folk slik at både landsbyer, byer og hele distrikter blir avfolket. Han skjærer lillefingeren av dem han dreper og trær dem på en snor han bærer om halsen. Jag ham bort, herre konge!” Tidlig en morgen dro kong Pasenadi ut av byen med fem hundre hester og tok veien forbi Jetalunden. Da han var kommet så langt som det var framkommelig med vogn, steg han ned fra vognen og gikk til fots bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned. Da kongen hadde satt seg, sa Mesteren: *Hva er det som foregår, herre konge? Er du i strid med kong Seniya Bimbisāra av Magadha? Eller skal du kjempe mot licchaviene 1 Vesāli eller andre fiendtlige fyrster?” *Nei, Mester. Jeg er ikke i strid verken med kongen av Magadha, licchaviene eller andre fyrster. Det finnes en røver i riket mitt, Mester, som heter Angulimāla. Han er grusom og mordlysten, har blod på hendene og har ingen medfølelse med levende vesener. Han dreper og skremmer bort folk slik at både landsbyer, byer og hele distrikter blir avfolket. Han skjærer lillefingeren av dem han dreper og trær dem på en snor han bærer om halsen. Det er han jeg skal jage bort, Mester.” *Men hvis du nå fikk se Arigulimāla, og så at han hadde raket av seg hår og skjegg, iført seg gul kappe, gått ut fra hjemmet og blitt en hjemløs, og at han avsto fra drap, tyveri og urett tale, at han spiste bare ett måltid om dagen, at han var blitt en munk med god moral og edel karakter, hva ville du da gjøre med ham, herre konge?” *Da ville jeg hilse høflig på ham, reise meg for ham og tilby ham å sitte, og jeg ville tilby ham kappe, mat, bolig og medisiner, og jeg ville sørge for at han får den beskyttelsen som han har krav på etter loven. Men hvordan skal vel det kunne skje, Mester, at en slik illgjerningsmann skal kunne opptre med god moral?” Akkurat da satt Angulimala like i nærheten av Mesteren. Mesteren strakte ut sin høyre arm og sa: «Her er Arigulimala, herre konge.” Kong Pasenadi skvatt til. Han ble stiv av skrekk og håret reiste seg på hodet hans. Da Mesteren så hvor skremt kongen ble, sa han: "Ikke være redd, herre konge. Du har ikke noe å være redd for her.” Page - 752

Da forsvant kongens frykt, og han roet seg igjen. Så vendte kongen seg mot Angulimala og spurte: *Er du virkelig Angulimaåla?" *Ja, herre konge." "Hvilken ætt kom din far og din mor fra?" *Min far het Gagga og min mor het Mantåni, herre konge." *Da kan du fryde deg, du sønn av Gagga og Mantåni. Jeg skal sørge for at du får det du trenger av kapper, mat, bolig og medisiner." På den tiden var Argulimåla skogsmunk. Han levde av den maten folk ga ham, og han eide bare tre kapper som han selv sydde av filler han fant. Derfor svarte han: "Takk for det, herre konge. Men jeg har det jeg trenger av kapper." Så gikk kongen bort til Mesteren igjen, hilste høflig og satte seg ned hos ham. Så sa han: *Det er vidunderlig, Mester, det er virkelig storartet å se hvordan du temmer de hemningsløse, beroliger de rastløse og gir fullkommen nibbana til dem som trenger det. Vi klarte ikke å temme ham med våpenmakt, men Mesteren har temmet ham uten å bruke verken våpen eller makt. Men nå må jeg gå, Mester. Jeg har det travelt, for jeg har mye å gjøre." "Gjør som det passer deg, herre konge." Dermed reiste kong Pasenadi seg, tok høflig farvel med Mesteren og gikk. Tidlig neste morgen kledde Angulimåla på seg, tok kappe og bolle og gikk inn til Såvatthi for å motta matgaver. Mens han gikk omkring i byen, fikk han øye på en kvinne som slet i harde fødselsveer. Dette fikk ham til å tenke at levende vesener i sannhet er urene. Etter at han var kommet tilbake fra matrunden og hadde spist, gikk han bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så fortalte han hva han hadde opplevd i byen, og hvilke tanker han hadde gjort seg i den forbindelse. *Da kan du gå tilbake til den kvinnen, Angulimala, og si dette til henne: *Siden jeg ble født, søster, vet jeg ikke om at jeg med vitende og vilje har tatt livet av noe levende vesen. Ved denne sannhet skal det gå deg vel, og det skal gå ditt ufødte barn

ver” *Men da ville jeg jo komme med en bevisst løgn, Mester. Jeg har jo med vitende og vilje tatt livet av mange levende vesener!” *Da kan du gå tilbake til den kvinnen, Angulimala, og si dette til henne: *Siden jeg ble født til et edelt liv, søster, vet jeg ikke om at jeg med vitende og vilje har tatt livet av noe levende vesen. Ved denne sannhet skal det gå deg vel, og det skal gå ditt ufødte barn vel.” *Ja vel, Mester,” svarte Angulimala. Så gikk han tilbake til denne kvinnen og sa: "Siden jeg ble født til et edelt liv, søster, vet jeg ikke om at jeg med vitende og vilje har tatt livet av noe levende vesen. Ved denne sannhet skal det gå deg vel, og det skal gå ditt ufødte barn vel.” Og det gikk bra med både kvinnen og barnet. Deretter trakk Angulimåla seg tilbake og satte iherdig alle krefter inn på treningen, slik at han oppnådde det som er målet for en mann som forlater hjemmet og går ut i hjemløshet. Han fullførte treningen og så og realiserte selv her og nå at nå er det ikke mer som oppstår, veien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og nå blir det ikke noe mer etter dette. Nå var Angulimåla blitt en arahant. En morgen sto Angulimala opp, kledde på seg og vandret inn til Såvatthi med kappe og bolle for å motta matgaver. Plutselig kastet noen en leirklump på ham, andre lot stokker og steiner hagle over ham. Angulimala vendte tilbake til Mesteren med store sår i hodet. Blodet rant av ham, bollen var knust og kappen hang i filler om ham. Da Mesteren fikk se Angulimala, sa han: *Dette må du tåle, brahman, dette må du tåle. Dine tidligere gjerninger bærer frukt her og nå, og dermed slipper du å lide mange tusen år i helvete på grunn av dine gjerninger.” Angulimala trakk seg tilbake og mediterte i ensomhet og gledet seg over den friheten han hadde vunnet, og dypt grepet uttalte han disse versene: Han som før var tankeløs og sløv, Page - 754

men siden våknet til handling, lyser opp verden som fullmånen når den unnslipper skyenes garn. Han som med gode gjerninger gjør opp for det han har gjort av vondt, lyser opp verden som fullmånen når den unnslipper skyenes garn. Den munken som vier seg helt til Buddhas lære, om enn han er ung, lyser opp verden som fullmånen når den unnslipper skyenes garn. La også fiendene mine høre de gode ord om læren! La også fiendene mine slutte seg til den gode læren! La også fiendene mine omgås de gode som sprer læren! La fiendene mine høre læren av og til, fra de gode som taler om fred og vennlighet, og la dem leve etter læren — — så ville de aldri skade meg, og heller ikke noen andre, men nå frem til den høyeste fred og beskytte alle skapninger. Page - 755

Kanalbyggeren leder vannet, pilmakeren retter ut emnet, snekkeren former treverket, den vise former seg selv. Noen temmes med kjepp eller pisk, noen med elefanttemmer-stav; jeg ble ikke temmet med makt, men med Buddhas frigjørende ord! Mitt navn er Ikkevold, men før skadet jeg andre med grusomhet. Nå bærer jeg navnet mitt med rette! Aldri mer vil jeg skade noen. Jeg var en brutal forbryter — som Angulimåla var jeg kjent. Den store flommen rev meg med, men jeg søkte tilflukt hos Buddha. Jeg hadde blodige hender — som Angulimåla var jeg kjent. Se på meg nå! Jeg har søkt tilflukt! Roten til ny eksistens er knust. Jeg gjorde mange onde ting: det ledet meg mot en fremtid i sorg. Men mine gjerningers modning berørte meg: Jeg spiser uten skyld! Dumme og tåpelige folk Page - 756

koser seg med sløvhet og lettsinn. Den kloke vokter våkent sin flid slik bankmannen vokter gullet sitt. Dyrk ikke sløvhet og lettsinn. Dyrk ikke sansenytelser. Den som mediterer med flid finner den høyeste lykke. Den kom til meg, og velkommen var den! Ikke noe dårlig råd ga denne beste av alle lærer spredd ut blant mennesker! Den kom til meg, og velkommen var den! Læren ga gode råd! Jeg har vunnet trefoldig kunnskap — Buddhas vei er gått til ende. Page - 757

87. Resultatet av kjærlighet Piyajātikasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Sāvathī og holdt til i Anāthapindikā park Jetalunden. På den tiden hadde en husherre i byen mistet sin eneste sønn som han var svært glad i. Etter at gutten var død, klarte faren verken å arbeide eller spise. Han gikk til gravplassen og jamret: *Hvor er du, gutten min, hvor er du!” Etterpå gikk han til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned. Mesteren sa: *Du har ikke ro i sinnet, husherre. Sinnet ditt er i fullt opprør!” *Det er ikke noe rart at sinnet mitt er i fullt opprør, Mester. Jeg har mistet min eneste sønn, som jeg var så glad i! Og nå klarer jeg verken å arbeide eller spise, men går til gravplassen og jamrer: *Hvor er du, gutten min, hvor er du!”” *Ja, slik er det, husherre, slik er det! Kjærlighet skaper sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot. Alt dette er et resultat av kjærlighet.” *Hvem i all verden vil godta at kjærlighet skaper sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, Mester? At alt dette er et resultat av kjærlighet? Nei, Mester! Kjærlighet skaper glede og lykke!” Husherren likte ikke det Mesteren sa, så han avviste det, reiste seg og gikk. Litt bortenfor satt det noen menn og spilte terning. Husherren gikk bort til dem og fortalte om sin samtale med Mesteren, og avsluttet med å si: *Men da sa jeg: "Hvem i all verden vil godta at kjærlighet skaper sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, Mester? At alt dette er et resultat av kjærlighet? Nei, Mester! Kjærlighet skaper glede og lykke!”” *Nettopp, husherre, slik er det! Kjærlighet skaper glede og lykke!” *Disse spillerne er enige med meg!”, tenkte husherren, og gikk. Etter hvert bredte ryktet om denne samtalen seg helt inn i kongepalasset, og Page - 758

kong Pasenadi av Kosala sa til dronning Mallika: *Har du hørt at Gotama sier at kjærlighet skaper sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, Mallika? At alt dette er et resultat av kjærlighet?" "Hvis Mesteren har sag det, herre konge, så er det nok slik." "Uansett hva denne filosofen Gotama sier, så er du enig i det! "Hvis Mesteren har sag det, herre konge, så er det nok slik," sier du! Du snakker som om han skulle være lærermesteren din, og sier bare *Nettopp, lærer! Slik er det, lærer!" Uansett hva denne filosofen Gotama sier, så er du enig i det! "Hvis Mesteren har sag det, herre konge, så er det nok slik," sier du! Ha deg ut, Mallikå! La meg slippe å se deg!" Dronning Mallikå gikk til brahmanen Nalijangha og sa: "Gå til Mesteren, brahman. Bøy deg for hans føtter, hils ham så mye fra meg og spør om han er frisk og har det bra. Så skal du si til ham: Du har jo sagt at kjærlighet skaper sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, Mester. Deretter skal du høre godt etter hvordan han forklarer dette, og komme hit og fortelle meg det. For de som har kommet fram til sannheten, taler ikke usant." *Ja vel, frue," svarte brahmanen Nalijangha. Deretter gikk han til Mesteren, framførte hilsenen og sa: *Du har jo sagt at kjærlighet skaper sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, Mester." *Nettopp, brahman, slik er det! Kjærlighet skaper sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot. Nå skal du få høre hvordan du kan vite at dette er riktig. Det var en gang en kvinne her i Såvatthi som mistet sin mor. Etter at moren var død, ble hun helt forstyrret og gal, og hun streifet gatelangs i byen og spurte alle hun møtte om de hadde sett moren hennes. Og du skal få høre flere eksempler på at kjærlighet skaper sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot. Det var en gang en kvinne her i Såvatthi som mistet sin far ... bror ... søster ... sønn datter ... mann. Etter at mannen var død, ble hun helt forstyrret og gal, og hun streifet gatelangs i byen og spurte alle hun møtte om de hadde sett mannen hennes. Og du skal få høre flere eksempler på at kjærlighet skaper sorg, klage, smerter, Page - 759

tungsinn og mismot. Det var en gang en mann her i Såvatthi som mistet sin mor. Etter at moren var død, ble han helt forstyrret og gal, og han streifet gatelangs i byen og spurte alle han møtte om de hadde sett moren hans. Og du skal få høre flere eksempler på at kjærlighet skaper sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot. Det var en gang en mann her i Såvatthi som mistet sin far ... bror ... søster ... sønn datter ... kone. Etter at kona var død, ble han helt forstyrret og gal, og han streifet gatelangs i byen og spurte alle han møtte om de hadde sett kona hans. Og du skal få høre enda et eksempel på at kjærlighet skaper sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot. Det var en gang en kvinne her i Såvatthi som gikk til slektningene sine. Da fikk hun høre at de hadde tatt ut skilsmisse mellom henne og mannen hennes, fordi de heller ville gi henne til en annen. Hun gikk til mannen sin og fortalte dette. Han ble så fortvilet at han hogg henne ned og drepte seg selv etterpå, idet han sa: 'Da får vi være sammen 1 det hinsidige.' Slik kan du vite at kjærlighet skaper sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, brahman." Brahmanen Nalijangha gledet seg over Mesterens ord og takket ham, reiste seg og gikk til dronning Mallikå. Der fortalte han alt det som han og Mesteren hadde snakket om. Da gikk dronning Mallikå til kong Pasenadi av Kosala og sa: *Hvordan er det store konge, er du glad i prinsesse Vajiri?" *Ja, Mallika. Jeg er glad i prinsesse Vajiri." *Ville du oppleve sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot hvis det skulle skje noe med henne?" *Hvis det skulle skje noe med prinsesse Vajiri, ville jeg oppleve sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, og jeg vet ikke om livet hadde vært verd å leve!" *Det var dette den fullkomment oppvåknete Mesteren, han som vet og ser, mente da han sa at kjærlighet skaper sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, herre konge. Hvordan er det store konge, er du glad i fru Vāsabhā?" *Ja, Mallika. Jeg er glad i fru Vāsabhā." Page - 760

*Ville du oppleve sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot hvis det skulle skje noe med henne?" *Hvis det skulle skje noe med fru Våsabha, ville jeg oppleve sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, og jeg vet ikke om livet hadde vært verd å leve!" *Det var dette den fullkomment oppvåkne Mesteren, han som vet og ser, mente da han sa at kjærlighet skaper sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, herre konge. Hvordan er det store konge, er du glad i general Vitatubha?" *Ja, Mallikå. Jeg er glad i general Vitatubha." *Ville du oppleve sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot hvis det skulle skje noe med ham?" *Hvis det skulle skje noe med general VitatGbha, ville jeg oppleve sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, og jeg vet ikke om livet hadde vært verd å leve!" *Det var dette den fullkomment oppvåkne Mesteren, han som vet og ser, mente da han sa at kjærlighet skaper sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, herre konge. Hvordan er det store konge, er du glad i meg?" *Ja, Mallikå. Jeg er glad i deg." *Ville du oppleve sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot hvis det skulle skje noe med meg?" "Hvis det skulle skje noe med deg, ville jeg oppleve sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, og jeg vet ikke om livet hadde vært verd å leve!" *Det var dette den fullkomment oppvåkne Mesteren, han som vet og ser, mente da han sa at kjærlighet skaper sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, herre konge. Hvordan er det store konge, er du glad i folket i Kåsi og Kosala?" *Ja, Mallika. Jeg er glad i folket i Kåsi og Kosala. Takket være deres styrke får vi sandeltrepulver fra Kåsi, og vi kan bære velduftende kranser og salver." *Ville du oppleve sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot hvis det skulle skje noe med dem?" *Hvis det skulle skje noe med folket i Kåsi og Kosala, ville jeg oppleve sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, og jeg vet ikke om livet hadde vært verd å leve!" *Det var dette den fullkomment oppvåkne Mesteren, han som vet og ser, Page - 761

mente da han sa at kjærlighet skaper sorg, klage, smerter, tungsinn og mismot, herre konge.” *Det er bra, Mallikå, det er virkelig bra! Jeg synes denne Mesteren ser det med en gjennomtrengende visdom! Kom, Mallikå, så tar vi et rituelt bad.” Deretter reiste kong Pasenadi av Kosala seg, la kappen over den ene skulderen og løftet hendene med håndflatene mot hverandre til hilsen i retning av Mesteren og sa høytidelig tre ganger: "Jeg hilser Mesteren, arahanten, den fullkomment oppvåkne! Jeg hilser Mesteren, arahanten, den fullkomment oppvåkne! Jeg hilser Mesteren, arahanten, den fullkomment oppvåkne!" Page - 762

88. Det utenlandske kledet Bāhitikasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Sāvatti og holdt til i Anāthapindikas park Jetalunden. En morgen kledde Ananda på seg, tok kappe og bolle og gikk inn til Sāvatti for å motta matgaver. Etter at han var kommet tilbake fra matrunden og hadde spist, gikk han til Migāras mors paviljong i Østparken for å meditere der den dagen. Akkurat den morgenen hadde kong Pasenadi av Kosala steget opp på sin elefant Ekapundarika og red ut av Sāvatti. Mens Ananda ennå var et stykke unna, fikk kongen se ham, og han sa til sin minister Sirivaddha: *Er det ikke Ananda som kommer der, Sirivaddha?” *Jo, herre konge, det er Ānanda.” Da henvendte kongen seg til en annen mann og sa: *Gå bort til Ānanda, bøy deg for ham og hils så mye fra meg, og spør om han ikke kan være så snill å vente litt, hvis han ikke har annet han skal gjøre.” Mannen gjorde som han ble bedt om, og Ānanda samtykket i taushet. Da kongen hadde kommet så langt som det var mulig å ri på elefantryggen, steg han av og gikk videre til fots. Da han kom bort til Ānanda, hilste han høflig på ham og sa: *Hvis du ikke har det travelt, hadde det vært fint om du kunne være så snill å bli med bort til bredden av Aciravati, Ananda.” Ānanda samtykket i taushet, og gikk bort til elvebredden, der han satte seg under et tre. Kongen fulgte etter på elefanten, før han igjen steg av og gikk videre til fots. Han gikk bort til Ananda og hilste høflig. Mens han sto der, sa han: *Vær så vennlig å sette deg på dette elefantdekkenet, Ānanda.” *Nei, sett deg du, herre konge. Jeg har jo allerede en sitteplass.” Kongen satte seg. Så sa han: *Hvordan er det, Ānanda, vil Mesteren kunne tenkes å utføre handlinger som forstandige brahmaner og asketer kunne komme til å klandre?” Page - 763

*Nei, herre konge. Mesteren vil ikke kunne tenkes å utføre handlinger som forstandige brahmaner og asketer kunne komme til å klandre.” *Men vil Mesteren kunne tenkes å uttale ord som forstandige brahmaner og asketer kunne komme til å klandre, Ānanda?” *Nei, herre konge. Mesteren vil ikke kunne tenkes å uttale ord som forstandige brahmaner og asketer kunne komme til å klandre.” *Men vil Mesteren kunne tenkes å tenke tanker som forstandige brahmaner og asketer kunne komme til å klandre, Ānanda?” *Nei, herre konge. Mesteren vil ikke kunne tenkes å tenke tanker som forstandige brahmaner og asketer kunne komme til å klandre.” *Det er bra, det er virkelig bra! Det som jeg ikke klarte å få tydelig fram i spørsmålene mine, har du gjort helt tydelig med svarene dine, Ananda! Når dumme og uforstandige mennesker gir ris eller ros uten å ha undersøkt og utforsket saken, legger vi ikke noen særlig vekt på det. Men når kloke og forstandige mennesker gir ris eller ros etter at de har undersøkt og utforsket saken, legger vi stor vekt på det. Men hva slags handlinger er det som forstandige brahmaner og asketer kunne komme til å klandre, Ānanda?” *Det er usunne handlinger, herre konge.” *Men hva er usunne handlinger, Ananda?” *Det er handlinger som er kritikkverdige, herre konge.” *Men hva slags handlinger er det som er kritikkverdige, Ānanda?” *Det er handlinger som er skadelige, herre konge.” *Men hva slags handlinger er skadelige, Ananda?” *Det er handlinger som forårsaker lidelse, herre konge.” *Og hva slags handlinger er det som forårsaker lidelse, Ananda?” *Det er handlinger som gjør vondt for en selv, som gjør vondt for en annen, og som gjør vondt for begge parter, og det er handlinger som gjør at usunne sinnstilstander styrkes og at sunne sinnstilstander svekkes. Slike handlinger vil forstandige brahmaner og asketer kunne komme til å klandre, herre konge.” *Men hva slags ord er det som forstandige brahmaner og asketer kunne komme

Page - 764

til å klandre, Ānanda?” *Det er usunne ord, herre konge.”
*Men hva er usunne ord, Ānanda?” *Det er ord som er
kritikkverdige, herre konge.” *Men hva slags ord er det som er
kritikkverdige, Ānanda?” *Det er ord som er skadelige, herre
konge.” *Men hva slags ord er skadelige, Ānanda?” *Det er ord som
forårsaker lidelse, herre konge.” *Og hva slags ord er det som
forårsaker lidelse, Ānanda?” *Det er ord som gjør vondt for en selv,
som gjør vondt for en annen, og som gjør vondt for begge parter, og
det er ord som gjør at usunne sinnstilstander styrkes og at sunne
sinnstilstander svekkes. Slike ord vil forstandige brahmaner og
asketer kunne komme til å klandre, herre konge.” *Men hva slags
tanker er det som forstandige brahmaner og asketer kunne komme
til å klandre, Ānanda?” *Det er usunne tanker, herre konge.” *Men
hva er usunne tanker, Ānanda?” *Det er tanker som er
kritikkverdige, herre konge.” *Men hva slags tanker er det som er
kritikkverdige, Ānanda?” *Det er tanker som er skadelige, herre
konge.” *Men hva slags tanker er skadelige, Ānanda?” *Det er
tanker som forårsaker lidelse, herre konge.” *Og hva slags tanker er
det som forårsaker lidelse, Ānanda?” *Det er tanker som gjør vondt
for en selv, som gjør vondt for en annen, og som gjør vondt for
begge parter, og det er tanker som gjør at usunne sinnstilstander
styrkes og at sunne sinnstilstander svekkes. Slike tanker vil
forstandige brahmaner og asketer kunne komme til å klandre, herre
konge.” *Var det ikke så at Mesteren talte rosende om det å bli kvitt
alle usunne sinnstilstander, Ānanda?” *Den som har kommet fram
til sannheten, har kvittet seg med alle usunne

sinnstilstander og utviklet sunne sinnstilstander, herre konge.” *Men hva slags handlinger er det som forstandige brahmaner og asketer ikke kommer til å klandre, Ānanda?” *Det er sunne handlinger, herre konge.” *Men hva er sunne handlinger, Ānanda?” *Det er handlinger som ikke er kritikkverdige, herre konge.” *Men hva slags handlinger er det som ikke er kritikkverdige, Ānanda?” *Det er handlinger som ikke er skadelige, herre konge.” *Men hva slags handlinger er det som ikke er skadelige, Ānanda?” *Det er handlinger som forårsaker lykke, herre konge.” *Og hva slags handlinger er det som forårsaker lykke, Ānanda?” *Det er handlinger som ikke gjør vondt for en selv, som ikke gjør vondt for en annen, og som heller ikke gjør vondt for begge parter, og det er handlinger som gjør at usunne sinnstilstander svekkes og at sunne sinnstilstander styrkes. Slike handlinger kommer ikke forstandige brahmaner og asketer til å klandre, herre konge.” *Men hva slags ord er det som forstandige brahmaner og asketer ikke kommer til å klandre, Ānanda?” *Det er sunne ord, herre konge.” *Men hva er sunne ord, Ānanda?” *Det er ord som ikke er kritikkverdige, herre konge.” *Men hva slags ord er det som ikke er kritikkverdige, Ānanda?” *Det er ord som ikke er skadelige, herre konge.” *Men hva slags ord er det som ikke er skadelige, Ānanda?” *Det er ord som forårsaker lykke, herre konge.” *Og hva slags ord er det som forårsaker lykke, Ānanda?” *Det er ord som ikke gjør vondt for en selv, som ikke gjør vondt for en annen, og som heller ikke gjør vondt for begge parter, og det er ord som gjør at usunne sinnstilstander svekkes og at sunne sinnstilstander styrkes. Slike ord kommer ikke forstandige brahmaner og asketer til å klandre, herre konge.” *Men hva slags tanker er det som forstandige brahmaner og asketer ikke

kommer til å klandre, Ānanda?” *Det er sunne tanker, herre konge.” *Men hva er sunne tanker, Ānanda?” *Det er tanker som ikke er kritikkverdige, herre konge.” *Men hva slags tanker er det som ikke er kritikkverdige, Ānanda?” *Det er tanker som ikke er skadelige, herre konge.” *Men hva slags tanker er det som ikke er skadelige, Ānanda?” *Det er tanker som forårsaker lykke, herre konge.” *Og hva slags tanker er det som forårsaker lykke, Ānanda?” *Det er tanker som ikke gjør vondt for en selv, som ikke gjør vondt for en annen, og som heller ikke gjør vondt for begge parter, og det er tanker som gjør at usunne sinnstilstander svekkes og at sunne sinnstilstander styrkes. Slike tanker kommer ikke forstandige brahmaner og asketer til å klandre, herre konge.” *Var det ikke så at Mesteren talte rosende om det å utvikle alle sunne sinnstilstander, Ānanda?” *Den som har kommet fram til sannheten, har kvittet seg med alle usunne sinnstilstander og utviklet sunne sinnstilstander, herre konge.” *Det er bra, det er virkelig bra, så godt som du forklarer dette, Ānanda! Det gleder meg virkelig å høre denne gode forklaringen! Hadde du bare hatt lov til å motta elefanter, skulle jeg gjerne ha gitt deg en praktfull elefant, og hadde du bare hatt lov til å motta hester, skulle jeg gjerne ha gitt deg en praktfull hest for dette. Og hadde du hatt lov til å motta landsbyer, skulle jeg gjerne ha gitt deg en landsby. Men jeg vet at dette er noe du ikke kan ta imot. Her er imidlertid et utenlandsk klede som kong Ajātasattu Vedehiputta av Magadha sendte meg rullet inn i et kongelig parasollfutteral. Det er seksten alen i lengden og åtte alen i bredden. Vær så vennlig å motta dette, Ānanda!” *Det er ikke nødvendig, herre konge. Jeg har de tre kappene jeg trenger.” *Både du og jeg kjenner elva Aciravati, Ānanda. Når det regner mye i fjellene, går elva over breddene sine og skaper flom. På samme måte kan du jo lage deg tre nye kapper av dette utenlandske kledet og gi de gamle kappene dine til andre munkere. På den

Page - 767

måten kan den gaven jeg gir, liksom skape flom. Vær så vennlig å motta dette kledet, Ånanda!” Og Ånanda tok imot det utenlandske kledet. Deretter sa kongen: *Men nå må jeg gå, Ananda. Jeg har mange plikter og mye å gjøre.” *Gjør det du mener er riktig, herre konge.” Kong Pasenadi av Kosala gledet seg over Åandas ord, reiste seg og tok høflig avskjed med Ananda ved å gå medsols rundt ham. Så gikk han. Litt etter at kongen hadde gått, gikk Ananda bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så fortalte han Mesteren om kongens besøk. Og Mesteren sa: *Det var heldig for kong Pasenadi av Kosala at han besøkte Ånanda, munk. Det var til stor nytte for kongen at han besøkte Ånanda og viste ham respekt.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 768

89. Vitnesbyrd om læren Dhammacetiyasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Medålupa, en av sakyaenes byer. På den tiden kom kong Pasenadi av Kosala i Nagaraka i et eller annet ærend. Kong Pasenadi av Kosala henvendte seg til Kåråyana den lange og sa: "Sørg for å spenne for noen vogner, min gode Kåråyana, så drar vi ut i den vakre parken og gleder oss over skjønnheten der." *Ja vel, herre konge", svarte Kåråyana. Så lot han spenne for de beste vognene og ga beskjed om dette til kongen: "Vognene står klare, herre konge. Alt står til din disposisjon." Kong Pasenadi steg opp i vognen sin, og hele følget dro så ut av Nagaraka med stor kongelig prakt. Da de var kommet så langt det gikk an å kjøre med vogn, steg de av og gikk videre innover i parken til fots. Kongen spaserte omkring i parken og beundret de store og majestetiske trærne der, og han gledet seg over det svalende vinddraget og over stillheten og roen i parken. Her var man fjernt fra mengdens ståk og larm, og her passet det godt å trekke seg tilbake i ensomhet. Dette fikk ham til å tenke på Mesteren. 9966 *Her passer det godt å sitte hvis man vil trekke seg tilbake i ensomhet," sa han. "Si meg, Kåråyana, vet du hvor arahanten, Mesteren, er for tiden, han som har oppnådd fullkommen oppvåkning ved egen hjelp?" *Ja, herre konge. Han er i Medålupa, en av sakyaenes byer." *Hvor langt er det dit?" *Det er ikke så langt, herre konge. Vi kan godt kjøre dit nå i dag." *Da får du gjøre klare vognene igjen, Kåråyana, så drar vi og besøker Mesteren." *Ja vel, herre konge," svarte Kåråyana. Han lot vognene spenne for igjen og sa ifra til kongen at alt var klart. Kongen og

Page - 769

følget hans steg opp i vognene, og det varte ikke lenge før de var framme i Medålupa. Der kjørte de bort til byparken, steg av vognene og gikk videre til fots. Ute i parken var det mange munkers som gikk og praktiserte gående meditasjon. Kong Pasenadi gikk bort til munkene og spurte: "Kan dere si meg hvor arahanten, Mesteren, er, han som har oppnådd fullkommen oppvåkning ved egen hjelp, mine herrer? Jeg vil gjerne treffe ham." «Ser du det huset med lukket dør der borte, herre konge? Hvis du går stille bort dit og opp på verandaen, kan du kremte og banke på dørstokken. Da vil Mesteren åpne døren for deg." Kong Pasenadi av Kosala tok straks av seg sverd og turban og overrakte dem til Kåråyana. *Nå vil kongen være alene, så jeg får bli her og vente på ham ,” tenkte Kåråyana. Så gikk kongen bort til huset og opp på verandaen. Der kremtet han og banket på dørstokken. Mesteren åpnet døren. Kong Pasenadi gikk inn og bøyde seg dypt for Mesterens føtter. Så kysset han Mesterens føtter og strøk dem med hendene sine. Deretter presenterte han seg med fullt navn og tittel: *Jeg er kong Pasenadi av Kosala, Mester, jeg er kong Pasenadi av Kosala.” *Men hvorfor gjør du så stor ære på denne kroppen, herre konge? Hvorfor viser du den så stor respekt og vennskap?” *Jeg ser det som en naturlig konsekvens av at du er en Mester som har oppnådd fullkommen oppvåkning ved egen hjelp, at du gir en klar og tydelig undervisning i din lære og at du har en forsamling av elever som oppnår gode resultater, Mester. Jeg ser for eksempel at noen eneboere og brahmaner praktiserer en begrenset versjon av den høyeste livsførsel i ti, tjue, tretti eller førti år. Etter en tid vandrer de omkring og nyter livet gjennom alle sanser, nybadet og salvet, med velstelt hår og skjegg. På den annen side ser jeg munkers som praktiserer den høyeste livsførsel i ren og fullkommen form så lenge de lever. Jeg kan ikke se noen utenfor denne ordenen som praktiserer den høyeste livsførsel i ren og fullkommen form så lenge de lever, Mester. Page - 770

Dette ser jeg også som en naturlig konsekvens av at du er en Mester som har oppnådd fullkommen oppvåkning ved egen hjelp, at du gir en klar og tydelig undervisning i din lære og at du har en forsamling av elever som oppnår gode resultater, Mester. Videre ser jeg at konger krangler med konger, adelsmenn krangler med adelsmenn, brahmaner krangler med brahmaner, borgere krangler med borgere, mødre og barn krangler med hverandre, fedre og barn krangler med hverandre, brødre og søstre krangler med hverandre og venner krangler med hverandre. Men her ser jeg munkene som lever harmonisk sammen og snakker vennlig med hverandre uten å krangle slik melk og vann blander seg med hverandre. De omgås med vennlige blikk. Jeg kan ikke se noen utenfor denne ordenen som lever så harmonisk sammen. Dette ser jeg også som en naturlig konsekvens av at du er en Mester som har oppnådd fullkommen oppvåkning ved egen hjelp, at du gir en klar og tydelig undervisning i din lære og at du har en forsamling av elever som oppnår gode resultater, Mester. Jeg vandrer ofte i forskjellige parker og hager, Mester. Der ser jeg noen eneboere og brahmaner som er magre, elendige, bleke og så uttærede at blodårene synes tydelig over hele kroppen på dem. De er ikke noe vakkert syn, Mester. Da tenker jeg at disse folkene umulig kan ha noen særlig glede av det livet de lever. Eller kanskje de har begått misgjerninger som de prøver å skjule på denne måten? Jeg gikk bort til dem og spurte hvorfor de var så magre, elendige, bleke og så uttærede at blodårene synes tydelig over hele kroppen på dem. *De er ikke noe vakkert syn, mine herrer,” sa jeg til dem. *Det er en sykdom som går i familien vår, herre konge,” svarte de. Men her ser jeg munkene som er glade og i godt humør, engasjerte og entusiastiske. Det er lett å se at de liker det de holder på med. De ser godt ut og har tydeligvis ingen bekymringer. De er fredsommelige, har et godt forhold til andre og er lette til sinns. Da tenkte jeg som så Mester: *Disse munkene har en dyp forståelse av Mesterens lære og følger den metodisk. Det er derfor de er så glade og i godt humør, engasjerte og entusiastiske. Det er derfor de liker det de holder på med. Det er derfor de ser godt ut og har tydeligvis ingen bekymringer, og det er derfor de er fredsommelige, har et godt forhold til andre og er

Page - 771

lette til sinns.” Dette ser jeg også som en naturlig konsekvens av at du er en Mester som har oppnådd fullkommen oppvåkning ved egen hjelp, at du gir en klar og tydelig undervisning i din lære og at du har en forsamling av elever som oppnår gode resultater, Mester. Videre er jeg adelsmann og salvet som konge, Mester. Jeg kan henrette dem som fortjener å bli henrettet, ilegge bot til dem som fortjener å bli bøtelagt og landsforvise dem som fortjener å bli landsforvist. Men når jeg sitter til doms i en sak, hender det at noen griper ordet og avbryter meg. Det nytter ikke om jeg ber dem la det være og vente til jeg har talt ferdig. Jeg blir avbrutt likevel. Men her ser jeg munkene sitte så stille at når Mesteren underviser en forsamling i læren, høres ikke engang lyden av det minste kremt eller host. En gang var det en munk som hostet mens Mesteren underviste i læren. Da dyttet en av de andre munkene til kneet hans og sa: "Hysj, vær stille! Mesteren gir oss undervisning!" Da tenkte jeg at det er virkelig fantastisk hvor veldisiplinert denne forsamlingen er, og det uten at det blir anvendt noen tvangsmidler! Jeg har ikke sett noen annen forsamling som er like veldisiplinert som denne. Dette ser jeg også som en naturlig konsekvens av at du er en Mester som har oppnådd fullkommen oppvåkning ved egen hjelp, at du gir en klar og tydelig undervisning i din lære og at du har en forsamling av elever som oppnår gode resultater, Mester. Videre hender det at jeg ser noen vise adelsmenn som er lærde og skarpsindige og dyktige i debatt. De går omkring og knuser andres teorier med sin visdom. Når de får høre at filosofen Gotama er kommet til en by eller en landsby, tenker de ut finurlige spørsmål. *Nå skal vi gå og stille Gotama dette spørsmålet,” tenker de. "Hvis han svarer slik på spørsmålet, skal vi gjendrive argumentene hans slik. Og hvis han svarer slik, skal vi gjendrive argumentene hans slik.” Så går de og oppsøker Mesteren. Men når de får høre Mesterens undervisning, blir de så tilfredse, inspirerte og overbevist av Mesterens ord at de ikke kommer med spørsmålene sine, og langt mindre med noen gjendrivelse. I stedet blir de Mesterens elever. Dette ser jeg også som en naturlig konsekvens av at du er en Mester som har oppnådd fullkommen oppvåkning ved egen hjelp, at du gir en klar og tydelig undervisning i din lære og at du har en forsamling av elever som oppnår gode

Page - 772

resultater, Mester. Det hender også at jeg ser vise brahmaner, vise borgere og vise asketer som er lærde og skarpsindige og dyktige i debatt. De går omkring og knuser andres teorier med sin visdom. Når de får høre at filosofen Gotama er kommet til en by eller en landsby, tenker de ut finurlige spørsmål. *'Nå skal vi gå og stille Gotama dette spørsmålet,' tenker de. *Hvis han svarer slik på spørsmålet, skal vi gjendrive argumentene hans slik. Og hvis han svarer slik, skal vi gjendrive argumentene hans slik.' Så går de og oppsøker Mesteren. Men når de får høre Mesterens undervisning, blir de så tilfredse, inspirerte og overbevist av Mesterens ord at de ikke kommer med spørsmålene sine, og langt mindre med noen gjendrivelse. I stedet benytter de anledningen til å be Mesteren om ordinasjon, og Mesteren ordinerer dem som munk. Deretter trekker de seg tilbake i ensomhet og praktiserer ivrig, flittig og iherdig, slik at det ikke varer lenge før de oppnår det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for — det vil si målet for den høyeste livsførsel, og de vinner innsikt her og nå og lever i samsvar med denne. *Det var nære på at vi gikk fortapt,' sier de. "Det var nære på at vi gikk til grunne. Tidligere trodde vi at vi var filosofer, enda vi ikke var det, vi trodde vi var brahmaner, enda vi ikke var det, og vi trodde vi var arahanter, enda vi ikke var det. Men nå er vi blitt ekte filosofer, nå er vi blitt ekte brahmaner, nå er vi blitt ekte arahanter!" Dette ser jeg også som en naturlig konsekvens av at du er en Mester som har oppnådd fullkommen oppvåkning ved egen hjelp, at du gir en klar og tydelig undervisning i din lære og at du har en forsamling av elever som oppnår gode resultater, Mester. Jeg har to offiserer i min tjeneste, Mester, som heter Isidatta og Purana. De spiser av min mat og de kjører i mine vogner, og det er jeg som skaffer dem til livets opphold og skaffer dem ære og heder. Men de har ikke like stor respekt for meg som de har for Mesteren. En gang hæren var ute på manøver ville jeg teste disse to offiserene, Isidatta og Purana. Vi slo leir på et nokså lite og trangt område. Isidatta og Purana satt oppe til langt på natt og snakket sammen om Mesterens lære. Så gikk de og la seg slik at hodene deres vendte i retning av der de hadde hørt Mesteren oppholdt seg. Dermed vendte føttene deres mot meg. Da tenkte jeg at det var ganske oppsiktsvekkende at Isidatta og Pirana som spiser av min mat og som kjører i mine vogner og som jeg skaffer heder og ære og til livets opphold, ikke

viser meg like stor respekt som de viser Page - 773

Mesteren. Grunnen må være at de har en dyp forståelse av Mesterens lære og følger den metodisk. Dette ser jeg også som en naturlig konsekvens av at du er en Mester som har oppnådd fullkommen oppvåkning ved egen hjelp, at du gir en klar og tydelig undervisning i din lære og at du har en forsamling av elever som oppnår gode resultater, Mester. Dessuten er du av adelsslekt, Mester, og jeg er også av adelsslekt. Du kommer fra landet Kosala, Mester, og jeg kommer også fra landet Kosala. Du er omtrent åtti år gammel, Mester, og det er jeg også. Alt dette er grunnen til at jeg gjør så stor ære på deg, Mester, og viser deg så stor respekt og vennskap. Men nå må jeg gå, Mester. Jeg har mange plikter og mye å gjøre.” *Gjør som du selv synes best, herre konge.” Dermed reiste kong Pasenadi av Kosala seg, tok høflig avskjed og gikk rundt Mesteren med høyre side vendt mot ham før han forlot stedet. Da kongen hadde gått, sa Mesteren til munkene: "Kong Pasenadi av Kosala ga flere vitnesbyrd om læren før han gikk, munk. Lær dere disse vitnesbyrdene om læren, sørg for at dere forstår dem og bevar dem i minnet. Disse vitnesbyrdene om læren vil være til stor nytte som grunnlag for videre trening.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 774

90. Samtalen i Kannakatthala Kannakatthalasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i hjorteparken Kannakatthala i Ujufifia. Kong Pasenadi av Kosala var også i Ujufifia i forbindelse med et eller annet ærend, og han sa til en mann: "Gå til Mesteren, bøy deg for ham og hils fra meg, og si at jeg håper at han er frisk og har det bra. Fortell ham så at jeg kommer og besøker ham så snart jeg har spist." *Ja vel, Herre," svarte mannen og gjorde som han ble bedt om. Søstrene Somå og Sakulå fikk høre at kongen skulle besøke Mesteren. De gikk dit kongen satt og spiste og sa: *Når du kommer til Mesteren, herre konge, vil du hilse fra oss og si at vi håper han er frisk og har det bra?" Etter måltidet gikk kong Pasenadi til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned så sa han: *Jeg skal hilse så mye fra søstrene Somå og Sakulå, Mester. De håper du er frisk og har det bra." "Fant ikke de to søstrene noe annet sendebud enn deg, herre konge?" *De fikk høre at jeg skulle besøke deg, Mester, så de kom til meg mens jeg spiste og ba meg hilse så mye." *Da håper jeg at søstrene Somå og Sakulå blir lykkelige, herre konge." Kong Pasenadi av Kosala sa: *Jeg har hørt du skal ha sagt at det ikke finnes noen brahman eller filosof som vet alt og ser alt og kan hevde å ha kunnskap om alt, at dette er umulig, Mester. Er det riktig at du har sagt dette, Mester? Jeg håper at de som sier dette, ikke feilsiterer deg, Mester, slik at de ikke sverter deg ved å si noe som ikke er sant. Forklarer de læren din slik den er, slik at de ikke gjør seg fortjent til kritikk og klander fra andre filosofer?" *De som sier dette om meg, siterer meg ikke riktig, herre konge. De sverter meg Page - 775

ved å si noe som ikke er sant.” Kongen vendte seg mot sin general VitatGbha og spurte: *Hvem er det som har brakt dette ryktet inn i palasset, general?” «Det var brahmanen Safijaya Åkåsagotta, herre konge.” Da henvendte kongen seg til en mann og sa: "Gå og be Safijaya Åkåsagotta komme hit.” *Ja vel, Herre,” svarte mannen og gjorde som han ble bedt om. I mellomtiden vendte kongen seg til Mesteren igjen og sa: *Kan det tenkes at du har sagt noe i en annen forbindelse som folk har misforstått? Hvordan er det du har uttalt deg, Mester?” "Jeg har sagt at det ikke finnes noen brahman eller filosof som i ett og samme øyeblikk vet alt og ser alt og kan hevde å ha kunnskap om alt, at dette er umulig, herre konge.” *Det høres fornuftig ut, Mester. Det virker fornuftig når du sier at det ikke finnes noen brahman eller filosof som i ett og samme øyeblikk vet alt og ser alt og kan hevde å ha kunnskap om alt, at dette er umulig. Det finnes fire klasser, Mester. Det er adelen, brahmaner, borgere og arbeidere. Blir det noen forskjell på disse fire klassene?” *Ja, det finnes fire klasser slik du nevner, herre konge. Av disse blir adelen og brahmanene regnet som de fremste, og de andre hilser dem ved å løfte hendene med håndflatene mot hverandre, de reiser seg for dem og utfører tjenester for dem.” *Jeg tenkte ikke på situasjonen her og nå, Mester, men på hvordan det vil gå med dem senere. Blir det noen forskjell på de fire klassene?” *Det finnes fem egenskaper som bidrar til god trening, herre konge. Hvilke fem? Det er når en munk har tillit til oppvåkningen til ham som er kommet fram til sannheten og stoler på at han er en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp, og at han har fullkommen kunnskap og atferd, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester. Det er når han er frisk og har god helse og god fordøyelse, når han verken er for kald eller for varm, men har en middels god tilstand som er bra for treningen. Det er når han verken er uærlig eller upålitelig, men er åpen og redelig om seg

Page - 776

selv både overfor læreren og overfor kloke medvandrere. Det er når han arbeider flittig med å kvitte seg med usunne sinnstilstander og fremme sunne sinnstilstander, og han trener hardt og ikke slapper av i arbeidet for å oppnå sunne sinnstilstander. Han er klok og intelligent slik at han betrakter tilblivelse og opphør med visdom, han har edel innsikt som utsletter lidelsen fullstendig. Dette er de fem egenskapene som bidrar til god trening, herre konge.”

*Det finnes fire klasser, Mester. Det er adelen, brahmaner, borgere og arbeidere. Blir det noen forskjell på disse fire klassene?” *Det er ikke alle som har samme kapasitet til å trene, herre konge. Sett at du skal trene opp to elefanter, to hester eller to okser som allerede er tamme og føyelige, og deretter trene opp to elefanter, to hester eller to okser som ikke er tamme og føyelige. Hva mener du om dette, herre konge? Vil det være lett å trene de to elefantene, hestene eller oksene som allerede er tamme og føyelige, slik at de blir godt temmet og trent?” *Ja, Mester, det vil det være.” *Men vil det være lett å trene de to elefantene, hestene eller oksene som ikke er tamme og føyelige, slik at de blir like veltrente og tamme som de forrige dyrene?” *Nei, Mester, det vil det ikke være.” *Nettopp, herre konge. Og det er heller ikke mulig for en som mangler tillit, som er syk, uærlig, lat og dum å oppnå det samme som den som har tillit, er frisk, ærlig, flittig og klok oppnår.” *Det høres fornuftig ut, Mester. Det du sier, virker fornuftig. Men nå har vi altså disse fire klassene: adelen, brahmaner, borgere og arbeidere. Hvis de har de fem egenskaper som bidrar til god trening og trener seg i samsvar med dem, blir det da noen forskjell på disse fire klassene?” *Jeg ser ikke den minste forskjell, herre konge, for det er ikke noen forskjell på frihet og frihet. Det er som om en mann skulle samle tørre kvister fra et teak-tre og tenne på dem, en annen tenner på tørre kvister fra et sala-tre, en tredje tenner på tørre kvister fra et mango-tre og en fjerde tenner på tørre kvister fra et fikentre. Tror du det ville være noen forskjell på disse flammene? Ville det være noen forskjell på fargen eller lysglansen i disse fire bålene?” *Nei, Mester, det ville det ikke være.” Page - 777

*Nettopp, herre konge. Og jeg sier at det heller ikke ville være noen forskjell på den ilden som blir skapt av iherdig trening. Det er ikke noen forskjell på frihet og frihet.” *Det høres fornuftig ut, Mester. Det du sier, virker fornuftig. Men si meg, Mester: Finnes det guder?” *Hvorfor spør du om det finnes guder, herre konge?” *Jeg lurar på om gudene faller tilbake til mennesketilstanden eller ikke, Mester.” *De gudene som har begått onde handlinger, faller tilbake til mennesketilstanden, herre konge. Men de gudene som ikke har begått onde handlinger, faller ikke tilbake.” Da sa general Vitatubha: *De gudene som faller tilbake til mennesketilstanden på grunn av sin ondskap, Mester, kan de jage bort eller fordrive de gudene som ikke har begått onde handlinger?” Da tenkte Ananda: *Denne general Vitatibha er sønnen til kong Pasenadi av Kosala. Jeg er Mesterens sønn. Da kunne det vel passe at den ene sønnen snakker med den andre.” Derfor sa han: *Da vil jeg stille deg et motspørsmål, general, og så kan du svare slik du synes det passer best. Hva mener du om dette, general? Kan kong Pasenadi jage bort eller fordrive en asket eller brahman, uansett om han har fortjent det eller ikke, og uansett om han lever et høyverdig liv eller ikke, fra hans rike eller fra områder der han har makten?” *Ja, det kan han.” *Kan kong Pasenadi jage bort eller fordrive en asket eller brahman, uansett om han fortjent det eller ikke, og uansett om han lever et høyverdig liv eller ikke, fra områder utenfor hans rike eller fra områder der han ikke har makten?” *Nei, det kan han ikke.” *Har du hørt om de trettitre gudene, general?” *Ja, dem har jeg hørt om. Og kong Pasenadi av Kosala har også hørt om de trettitre gudene.” *Kan kong Pasenadi av Kosala jage bort eller fordrive de trettitre gudene fra dette stedet, general?” *Kongen kan jo ikke engang se de trettitre gudene, så hvordan skal han kunne

jage dem bort eller fordrive dem?” *Nettopp, general. Og de gudene som faller tilbake til mennesketilstanden på grunn av sin ondskap, kan de ikke engang se de gudene som ikke har begått onde handlinger. Så hvordan skal de kunne jage dem bort eller fordrive dem?” Da spurte kongen: *Hva heter denne munken, Mester?” *Han heter Ānanda, herre konge.” *Da passer han sannelig til navnet sitt (Ananda betyr *glede”)! Men si meg, Mester: Finnes Brahma?” *Hvorfor spør du om Brahma finnes, herre konge?” *Jeg lurar på om Brahma faller tilbake til mennesketilstanden eller ikke, Mester.” *Hvis Brahma har begått onde handlinger, faller han tilbake til mennesketilstanden, herre konge. Men hvis Brahma ikke har begått onde handlinger, faller han ikke tilbake.” Da trådte en mann fram for kongen og meldte: * Safijaya Ākāśagotta er kommet, herre konge.” Kong Pasenadi spurte Safijaya Ākāśagotta: *Hvem er det som har brakt dette ryktet inn i palasset, brahman?” *Det var general Vitatbha , herre konge.” *Men han sier at det var deg.” Da trådte en mann fram for kongen og meldte: "Vognene er klare, herre konge.” Kongen henvendte seg til Mesteren og sa: *Jeg spurte deg om allvitenhet, Mester, og du ga et svar som jeg satte pris på. Jeg spurte deg om de fire klassenes renhet, Mester, og du ga et svar som jeg satte pris på. Jeg spurte deg om gudene, Mester, og du ga et svar som jeg satte pris på. Og jeg spurte deg om Brahma, Mester, og du ga et svar som jeg satte pris på. Men nå må jeg gå, Mester. Jeg har mange plikter og mye å gjøre.” *Gjør som du selv synes best, herre konge.” Page - 779

Dermed reiste kong Pasenadi av Kosala seg, tok høflig
avskjed og gikk rundt Mesteren med høyre side vendt mot ham før
han forlot stedet. Page - 780

X. Avdelingen med brahmaner Bråhmanavagga 91.

Samtalen med Brahmāyu Brahmaāyusutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren på vandring i Videha-landet sammen med en stor flokk på fem hundre munkers. På den tiden bodde brahmanen Brahmāyu i Mithila. Han var en gammel mann på ett hundre og tjue år som var lærd og fortrolig med tekstene. De tre vedaer kjente han ut og inn, og kunne forklare og utlegge hvert ord og hvert ritual i dem. Han kunne analysere hvert grammatikalsk og fonetisk problem i dem, og var fortrolig med alt det historiske og legendariske stoffet som hørte til. Han hadde også fullt kjennskap til de tradisjonelle kjennetegn på en stor mann. Brahmanen Brahmāyu fikk høre at filosofen Gotama som var gått ut fra Sakyaklanen var på vandring i Videha-landet sammen med en stor flokk på fem hundre munkers, og at han var en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp, og at han har fullkommen kunnskap og atferd, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester. Han forstår denne verden til fullkommenhet, med alle dens engler, djevlens, guder, brahmaners, filosofer, fyrster og andre mennesker, og alt som finnes for øvrig, — og det som han selv har realisert, meddeler han til andre. Han underviser i en lære som er vakker på begynnelsen, vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både i form og innhold. Og han forklarer det rene, opphøyde liv. Det er sannelig godt å se slike arahanter, fikk han høre. Brahmāyu hadde en elev som het Uttara. Det var en ung brahman som var lærd og fortrolig med tekstene. De tre vedaer kjente han ut og inn, og kunne forklare og utlegge hvert ord og hvert ritual i dem. Han kunne analysere hvert grammatikalsk og fonetisk problem i dem, og var fortrolig med alt det historiske og legendariske stoffet

Page - 781

som hørte til. Han hadde også fullt kjennskap til de tradisjonelle kjennetegn på en stor mann. Da sa brahmanen Brahmāyu til unge Uttara at Gotama hadde kommet til Videha-landet, og han fortalte ham alt han hadde hørt. "Gå nå til filosofen Gotama, kjære Uttara, og når du kommer fram, så prøv å finne ut om Gotama virkelig er slik som de sier, eller om han ikke er det. Er Gotama slik, eller er han ikke slik? På den måten kan vi få rede på ham." *Men hvordan skal jeg finne ut om Gotama er slik som de sier eller ikke?" «I våre tekster har vi overlevert trettito kjennetegn på en stor mann. Den som er utstyrt med disse kjennetegnene blir ett av to, og intet annet: Hvis han blir boende hjemme, blir han en rettmessig konge som hersker over hele verden. Som rettmessig konge styrer han over de fire verdenshjørner, og ved hjelp av de sju verdiene står hans velde urokkelig fast i alle land. Og dette er de sju verdiene hans: Det verdifulle hjul, den verdifulle elefant, den verdifulle hest, den verdifulle juvel, den verdifulle kvinne, den verdifulle skattmester og den verdifulle rådgiver. Mer enn tusen sønner får han, og alle er staselige helter som knuser fiendehærene. Hele vår havomkranste jord overvinner han med lovlige midler og ikke med vold og makt, og gjør den til sitt hjem. Men hvis han forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten, blir han en arahant, en Mester som våkner fullt og helt ved egen hjelp, en som løfter sløret fra verden. Disse tekstene har jeg jo gitt deg allerede, Uttara, og du har mottatt dem av meg." *Ja vel," svarte Uttara, reiset seg opp og hilste Brahmāyu som det sømmet seg. Så dro han til Videha-landet, gikk bort til Mesteren og hilste høflig på ham. Deretter satte han seg ned ved siden av Mesteren. Uttara så etter på Mesterens kropp om han kunne se de trettito kjennetegn på en stor mann. Han fikk øye på de fleste, det var bare to som manglet. Han kunne ikke se det skjulte kjønnslemmet og lengden på tunga. Derfor var han usikker og full av tvil når det gjaldt disse, så han kunne ikke bestemme seg og bli fornøyd. Dette forsto Mesteren, og ved hjelp av sine spesielle evner gjorde han så Uttara kunne se det på ham som var skjult. Deretter strakte Mesteren ut tunga, så han berørte og slikket begge øreflippene og begge neseborene, og han dekket hele panna med tunga si. Da tenkte Uttara: "Filosofen Gotama har sannelig alle trettito kjennetegn på en stor mann, det

Page - 782

mangler ikke noen! Nå vil jeg følge etter ham og se hvordan han oppfører seg.” Og deretter fulgte han Gotama som en skygge i sju måneder. Deretter gikk han til Mithila i Videha-landet, der han oppsøkte brahmanen Brahmāyu og hilste høflig på ham. Brahmāyu sa: *Hvordan var det, Uttara, er Gotama som folk sier, eller er han det ikke? Er han slik eller er han annerledes?” "Gotama er som folk sier, lærer, og ikke noe annet. Han er slik og ikke annerledes. Gotama har alle trettito kjennetegn på en stor mann, det mangler ikke noen. Han setter hele fotsålen rett på marken for hvert skritt han tar, herre konge, og det er ett av tegnene på at han er en stor mann. Under fotsålene sine har han mønster i form av perfekte hjul med felg, nav og tusen eiker, og dette er også et tegn på at han er en stor mann. Han har lange hæler, lange fingre og tær, og hender og føtter er myke som på et barn. Fingrene og tærne hans er parallelle som renningstråder, anklene hans er velproposjonerte og han har bein som en gasele. Når han står, kan han dekke begge knærne med håndflatene uten å bøye seg. Kjønnsslemmet hans er skjult i et hylster. Huden hans er gyllen og stråler som gull, og den er så delikat at verken støv eller skitt blir hengende på den. Hårene på kroppen vokser ett og ett i porene, og hvert av dem stritter til værs i små, kullsvarte og høyrevridde spiraler. Han har en guddommelig holdning, og han har sju avrundede overflater (hender, føtter, skuldrer og kropp). Han har overkropp som en løve, og det er ikke noe søkk mellom skuldrene hans. Kroppen hans er jevn og rund som stammen på et banyantre. Den er en favn lang, og favntaket hans er like lang som kroppen. Brystet er jevnt avrundet, smakssansen hans er skarp og han har underkjeve som en løve. Han har førti jevne tenner 1 ubrutte rader, og hjørnetennene er skinnende hvite. Tunga hans er lang, og han har en guddommelig klar og melodisk stemme. Han har klare, blå øyne og øyenvipper som ei ku. Mellom øyenbrynene har han en liten hårdott som likner myk og hvit bomull. Hodet hans er jevnt avrundet som en turban. Slik er de trettito tegnene som viser at Gotama er en stor mann. Når Gotama går, begynner han med høyre fot. Han tar verken for lange eller for korte skritt, han går verken for raskt eller for sakte, og han slår ikke knær eller ankler mot hverandre når han går. Han bøyer ikke lårene opp, ned, inn eller ut når han går. Han beveger bare den nedre delen av kroppen når han går, og han beveger ikke hele kroppen

energisk. Når Gotama ser seg omkring, dreier han på hele kroppen. Han ser verken opp eller ned når han går, og han går heller ikke og ser til høyre og venstre. Blikket hans er rettet mot et punkt en ploglengde foran han når han går. Ut over det punktet har han uhindret klarsyn. Han bøyer seg ikke ned og retter seg ikke spesielt opp når han går inn i et hus, og han lener seg heller ikke til en av sidene. Han snur seg ikke altfor nær eller altfor langt borte fra sitteplassen. Han tar ikke tak i sitteplassen med handa, og han slenger seg heller ikke ned på sitteplassen. Når han har satt seg, fomler han ikke med hendene eller føttene, og han gnir ikke knær eller ankler mot hverandre. Han støtter heller ikke haken i hendene mens han sitter. Når han sitter inne i et hus, er han ikke redd, og han verken skjelver eller er nervøs. Han er ikke redd, han skjelver ikke og er ikke nervøs i det hele tatt. Gotama er full av selvtillit når han sitter inne i et hus. Når han får vann til bollen, verken løfter eller senker han bollen, og han vrir den heller ikke til en av sidene. Han tar ikke imot for mye eller for lite vann til bollen. Han lager ikke skvalpelyder når han vasker bollen og han snur heller ikke bollen opp ned når han vasker den. Han setter ikke bollen på marken mens han vasker hendene, men vasker hendene og bollen samtidig. Han kaster ikke vannet i bollen for langt eller for kort, og han spruter det ikke rundt omkring. Når han får ris i bollen, verken løfter eller senker han bollen, og han vrir den heller ikke til en av sidene. Han tar ikke imot for mye eller for lite ris i bollen. Når han får noe i tillegg til risen, spiser han dette i passende mengde i forhold til risen, og spiser ikke urimelig mye av det. Han tygger maten to eller tre ganger før han svelger den. Ikke ett eneste riskorn kommer inne i kroppen hans uten å være tygd, og det blir ikke ett eneste riskorn igjen i munnen hans før han tar en ny munnfull. Gotama kjenner hvordan maten smaker, men han føler ikke noe lidenskapelig begjær etter den. Gotama tar hensyn til åtte faktorer når han spiser. Han spiser ikke for fornøyselsens skyld. Han lar være å proppe seg med mat. Han spiser ikke for å se godt ut og bli vakker, heller, men bare for å holde kroppen ved like og holde den frisk så den ikke tar skade, og slik at han kan fortsette treningen av sinnet. Mens han spiser, tenker han: *Nå slukker jeg sulten og forhindrer at den oppstår igjen, slik at jeg kan leve uten plager og problemer". Page - 784

Når han får vann til bollen etter at han har spist, verken løfter eller senker han bollen, og han vrir den heller ikke til en av sidene. Han tar ikke imot for mye eller for lite vann til bollen. Han lager ikke skvalpelyder når han vasker bollen og han snur heller ikke bollen opp ned når han vasker den. Han setter ikke bollen på marken mens han vasker hendene, men vasker hendene og bollen samtidig. Han kaster ikke vannet i bollen for langt eller for kort, og han spruter det ikke rundt omkring. Når han har spist, setter han ikke fra seg bollen for langt borte og heller ikke for nære, for han er ikke skjødesløs med bollen, men er heller ikke altfor opptatt av å passe på den. Etter at han har spist, sitter han taus en liten stund, men ikke så lenge at det ikke lenger passer seg å takke for maten. Han takker for maten etter at han har spist. Han snakker ikke nedsettende om måltidet, men forventer heller ikke et nytt måltid. Tvert imot så underviser, gleder, oppmuntrer og inspirerer han forsamlingen med ord om læren. Etterpå reiser han seg og går. Han går verken for raskt eller for langsomt, og han gir ikke inntrykk av at han helst vil komme seg vekk. Gotama bærer ikke sin kappe for høyt opp og heller ikke for lavt. Den verken kleber seg til kroppen på ham eller henger og slenger. Kappen hans flagrer ikke løst omkring i vinden, og det er ikke noe støv eller søle på kroppen hans. Når Gotama kommer til et kloster, setter han seg ned på den plassen han blir anvist, og deretter vasker han føttene. Men han er ikke spesielt opptatt av fotpleie. Etter at han har vasket føttene, setter han seg med korslagte bein. Han holder kroppen rak og fester oppmerksomheten framfor seg. Han tenker verken på å skade seg selv eller andre, og heller ikke på å skade begge. Han sitter bare og tenker på sitt eget beste, på andres beste, på begges beste og på hele verdens beste. Når han er i et kloster, underviser han forsamlingen i læren. Han verken roser eller kritiserer forsamlingen, men underviser, gleder, oppmuntrer og inspirerer forsamlingen med ord om læren. Stemmen som kommer ut av Gotamas munn, har åtte kvaliteter. Den er tydelig, lett å oppfatte, velklingende, god å lytte til, klar, fokusert, dyp og melodios. Men stemmen hans når ikke lenger ut enn til den forsamlingen han taler til. Etter at forsamlingen er blitt undervist, gledet, oppmuntret og inspirert med ord om læren, reiser de seg og går litt motvillig bort, mens de stadig ser tilbake på ham. Så nå har vi sett hvordan Gotama går og står, hvordan han går inn i et hus og

sitter der inne i taushet, hvordan han spiser innendørs og hvordan han takker for maten. Vi har sett hvordan han går inn i et kloster og sitter der inne i taushet og hvordan han underviser en forsamling der inne. Gotama er slik, og vel så det, lærer.” Da brahmanen Brahmāyu hørte dette, reiste han seg, la kappen over den ene skulderen og løftet hendene med håndflatene mot hverandre til hilsen i retning av Mesteren og sa høytidelig tre ganger: *Jeg hilser Mesteren, arahanten, den fullkomment oppvåkne! Jeg hilser Mesteren, arahanten, den fullkomment oppvåkne! Jeg hilser Mesteren, arahanten, den fullkomment oppvåkne! Kanskje jeg kan få anledning til å møte Gotama en gang og ha en samtale med ham?” På sin vandring i Videha-landet kom så Mesteren til Mithila, og der holdt han til i Maghadevas mangolund. Innbyggerne i Mithila fikk høre at filosofen Gotama som var gått ut fra Sakya-klanen var på vandring i Videha-landet sammen med en stor flokk på fem hundre munkar, og at han var kommet til Mithila og oppholdt seg i Maghadevas mangolund. De fikk høre at han var en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp, og at han har fullkommen kunnskap og atferd, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester. Han forstår denne verden til fullkommenhet, med alle dens engler, djevler, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker, og alt som finnes for øvrig, — og det som han selv har realisert, meddeler han til andre. Han underviser i en lære som er vakker på begynnelsen, vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både i form og innhold. Og han forklarer det rene, opphøyde liv. Det er sannelig godt å se slike arahanter, fikk de høre. Da gikk borgere og brahmaner fra Mithila til Mesteren. Noen hilste høflig på ham og satte seg ned, noen pratet litt med ham før de satte seg, noen la håndflatene mot hverandre og løftet dem til hilsen, noen presenterte seg før de satte seg, og andre satte seg ned uten å si noe. Brahmanen Brahmāyu fikk også høre at Gotama var kommet til Mithila, og sammen med mange av elevene sine ga han seg på vei til Maghadevas mangolund. Men da han nærmet seg lunden, tenkte han at det ikke sømmet seg for ham å besøke Gotama

uten å gi melding om det først. Derfor vendte han seg mot en ung brahman og sa: *Kan ikke du gå bort til Gotama, hilse ham fra meg, spørre om han har det bra, Og SI: 'Brahmanen Brahmāyu er en gammel mann på ett hundre og tjue år som er lærd og fortrolig med tekstene. De tre vedaer kjenner han ut og inn, og han kan forklare og utlegge hvert ord og hvert ritual i dem. Han kan analysere hvert grammatikalsk og fonetisk problem i dem, og han er fortrolig med alt det historiske og legendariske stoffet som hører til. Han har også fullt kjennskap til de tradisjonelle kjennetegn på en stor mann. Brahmāyu regnes som den fremste av alle borgere og brahmaner i Mithila når det gjelder rikdom. Han regnes som den fremste av alle brahmaner når det gjelder kjennskap til de gamle tekstene, og han regnes som den fremste i alder og berømmelse. Han vil gjerne besøke Gotama." *Ja vel," svarte den unge brahmen og gjorde som han var bedt om. *Brahmanen Brahmāyu må gjerne komme." Deretter gikk den unge brahmanen tilbake til Brahmāyu og sa: "Jeg har skaffet deg tillatelse til å treffe Gotama, min herre. Gjør nå det du synes passer best." Så gikk brahmanen Brahmāyu bortover mot Mesteren. Forsamlingen som satt der, fikk øye på ham, og de reiste seg og gikk til side for ham, siden han var velkjent og berømt. Men Brahmāyu sa til dem: *Nei, mine venner, bare sett dere ned igjen. Jeg setter meg her borte ved Gotama." Da brahmanen Brahmāyu kom bort til Mesteren, hilste han høflig på ham og pratet litt med ham før han satte seg ned ved siden av ham. Deretter så han etter på Mesterens kropp om han kunne se de trettito kjennetegn på en stor mann. Han fikk øye på de fleste, det var bare to som manglet. Han kunne ikke se det skjulte kjønnslemmet og lengden på tunga. Derfor var han usikker og full av tvil når det gjaldt disse. Han kunne ikke bestemme seg og bli fornøyd, så han uttalte disse versene: *To av de trettito kjennetegnene på en stor mann Page - 787

som jeg har hørt om, kan jeg ikke se på kroppen din, Gotama. Det skjulte kjønnslemmet er dekket av tøy. Eller er det kanskje en kvinne som sitter der? Tunga kan jeg heller ikke se. Strekk den ut, fjern tvilen, la meg se hvor lang den er, så jeg kan bli sikker, du seer. Jeg ber om lov til å spørre om det jeg vil vite, for det vil være til nytte nå og gi glede senere.” Mesteren forsto at Brahmāyu var usikker. Ved hjelp av sine spesielle evner gjorde han derfor så Brahmāyu kunne se det på ham som var skjult. Deretter strakte Mesteren ut tunga, så han berørte og slikket begge øreflippene og begge neseborene, og han dekket hele panna med tunga si. Så uttalte han disse versene: *Alle de trettito kjennetegnene på en stor mann som du har hørt om, har jeg på kroppen min, så la all tvil fare, brahman. Jeg har innsett det som skulle innses, utviklet det som skulle utvikles, og befridd meg fra det jeg skulle befri meg fra. Derfor er jeg en buddha, en oppvåknet. Du kan spørre om det du vil vite, for det vil være til nytte nå og gi glede senere.” Da tenkte brahmanen Brahmāyu: "Gotama gir meg lov til å stille spørsmål. Enn om jeg spurte ham om målet her og nå eller i framtiden?” Men så tenkte han videre: *Målet her og nå har jeg greie på selv, og andre stiller meg spørsmål om dette. Page - 788

bb Jeg tror heller jeg bare spør Gotama om det framtidige målet. Derfor uttalte han disse versene: *Hvordan er man brahman? Hvordan blir man kyndig i vedaene? Hvordan lærer man de tre vedaene? Hvem kan kalles lærd? Hvordan blir man en arahant? Hvordan blir man hel? Hvordan blir man en vismann? Hvem kan kalles en buddha, en oppvåknet?” Mesteren svarte med disse versene? *Den som kjenner sine tidligere oppholdssteder, og ser både himmel og helvete, som har gjort slutt på tilblivelsen og har fullkommen innsikt, han er en vismann. Den som vet at sinnet hans er rent, som har sluppet taket i alle lidenskaper, som har gjort slutt på tilblivelse og undergang, som fullført det opphøyde liv og som har overvunnet alt, han kan kalles en buddha, en oppvåknet.” Da brahmanen Brahmāyu hørte dette, reiste han seg opp, la kappen over den ene skulderen, bøyde sitt hode for Mesterens føtter og kysset og klappet dem. Så sa han: *Jeg er brahmanen Brahmāyu, Gotama, jeg er brahmanen Brahmāyu.” Page - 789

Forsamlingen ble slått av forbauselse og sa: *Dette er virkelig forunderlig å se hvordan brahmanen Brahmåyu, han som er så kjent og berømt, hilser Mesteren med så dyp respekt!” Men Mesteren sa: *Nok av dette, brahman. Reis deg og sett deg på plassen din igjen, hvis du er så fornøyd med meg.” Og brahmanen Brahmåyu reiste seg og satte seg på plassen sin igjen. Deretter underviste Mesteren brahmanen Brahmåyu med metodisk progresjon. Han talte om å gi gaver, om moral og om himmelen. Han forklarte ulempene, elendigheten og de mentale forurensningene som kommer av sansenytelesebegjær, og fordelene ved å kunne gi avkall. Da Mesteren forsto at Brahmåyus sinn var rede, smidig, fordomsfritt, oppløftet og lydhørt, da forklarte han ham den virkelighetslære som de våkne selv har funnet fram til: sannheten om lidelsen, dens opphav, dens opphør og veien som fører til lidelsen opphør. Liksom når et rent og flekkfritt stykke tøy lett kan ta imot fargestoffet, nettopp slik fikk brahmanen Brahmåyu der han satt, øyet opp for sannheten, plettfritt og rent, og han innså at alt som har en begynnelse også har en slutt. Nå som brahmanen Brahmåyu hadde sett sannheten, nådd fram til den, forstått den og trengt inn i den, overvant han enhver tvil og usikkerhet, og han ble fylt med selvtillit og ble uavhengig av andre når det gjaldt Mesterens lære. Deretter sa han: "Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt til deg, Gotama, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Gotama, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever. Nå inviterer jeg deg og alle munkene til å komme og spise forkost hos meg i morgen.” Mesteren samtykket i taushet. Da brahmanen Brahmåyu så at Mesteren samtykket, reiste han seg fra plassen sin, tok respektfullt avskjed med ved å gå medsols rundt ham, og gikk. Da daggryet nærmet seg, lot Brahmåyu sette fram all slags mat av beste sort

hjemme hos seg selv. Det var den fineste ris med forskjellige krydder, sauser og andre tilsetninger. Så sendte han bud til Mesteren: "Tiden er inne, Mester, maten er klar." Dette var om morgenen, og Mesteren, som hadde kledd på seg og tatt kappe og bolle, ga seg på vei til Brahmāyus bolig sammen med alle munkene. Vel framme satte han seg ned på den sitteplassen som var gjort klar for ham, og brahmanen Brahmāyu serverte ham egenhendig og forsynte både ham og de andre munkene med all slags god mat. Sju dager senere fortsatte Mesteren sine vandringer i Videha-landet. Ikke lenge etter at Mesteren hadde gått, døde brahmanen Brahmāyu. Flere munker gikk bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned. Deretter sa de: *Brahmanen Brahmāyu er død, Mester. Hvor er det blitt av ham? Hvordan går det med ham videre?" *Brahmanen Brahmāyu var en klok mann, munker. Han fulgte lærens vei med omhu og han plaget meg ikke med spørsmål om læren. Brahmanen Brahmāyu har brutt de fem bindingene som bandt ham til denne verden, og han er blitt spontant gjenfødt. Der skal han nå fram til det endelige nibbana uten å vende tilbake til denne verden." Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 791

92. Fortellingen om Sela Selasutta Slik har jeg hørt det: En gang da var Mesteren var på vandring i Ariguttaråpa sammen med tolv hundre og femti munkers, kom han til byen Āpana. Keniya, en asket med floket hår, fikk høre følgende: *Det sies at filosofen Gotama, som er gått ut fra Sakya-klanen, er på vandring i Ariguttaråpa sammen med tolv hundre og femti munkers, og nå er han kommet til byen Āpana. Det sies at han i sannhet er en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og atferd, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester. Han forstår denne verden til fullkommenhet, med alle dens engler, djevler, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker, og alt som finnes for øvrig, — og det som han selv har realisert, meddeler han til andre. Han underviser i en lære som er vakker på begynnelsen, vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både i form og innhold. Og han forklarer det rene, opphøyde liv. Det er sannelig godt å se slike arahanter.” Asketen Keniya gikk bort til Mesteren, pratet høflig med ham en stund og satte seg ned ved siden av ham. Mens de satt der, underviste, gledet, oppmuntret og inspirerte Mesteren ham med ord om læren. Etter dette sa asketen Keniya: *La meg invitere deg og alle munkene til å komme og spise hos meg i morgen, Gotama.” Mesteren svarte: *Men det er mange munkers her, Keniya. Det er tolv hundre og femti munkers. Og du er jo tilhenger av brahmanene.” Men Keniya sa: «Selv om det er så mange som tolv hundre og femti munkers, og selv om jeg er tilhenger av brahmanene, vil jeg likevel invitere deg og alle munkene til å komme og

Page - 792

spise hos meg i morgen, Gotama.” Mesteren gjentok: *Men det er mange munkar her, Keniya. Det er tolv hundre og femti munkar. Og du er jo tilhenger av brahmanene.” Men Keniya sa som forrige gang: «Selv om det er så mange som tolv hundre og femti munkar, og selv om jeg er tilhenger av brahmanene, vil jeg likevel invitere deg og alle munkene til å komme og spise hos meg i morgen, Gotama.” Da samtykket Mesteren i taushet. Da asketen Keniya så at Mesteren ga sitt samtykke, reiste han seg og gikk til stedet der han bodde. Der henvendte han seg til slekt og venner og sa: "Hør her, kjære slekt og venner! Jeg har invitert Gotama med alle munkene hans til å komme og spise frokost hos meg i morgen. Vil dere hjelpe meg med dette?” *Ja, det skal vi gjøre,” svarte de. Dermed begynte noen å grave kokegroper, noen begynte å hogge ved, noen begynte å vaske boller, noen stilte opp store krukker til å ha vann i og noen gjorde klar sitteplasser. Keniya selv satte opp en blomsterpaviljong. På den tiden bodde brahmanen Sela i Apana. Han var lærd og fortrolig med tekstene. De tre vedaer kjente han ut og inn, og kunne forklare og utlegge hvert ord og hvert ritual i dem. Han kunne analysere hvert grammatikalsk og fonetisk problem i dem, og var fortrolig med alt det historiske og legendariske stoffet som hørte til. Han hadde også fullt kjennskap til de tradisjonelle kjennetegn på en stor mann. Tre hundre unge brahmanar var hans elever, og asketen Keniya var også en av tilhengerne hans. Sammen med de tre hundre elevene sine var brahmanen ute og spaserte, og han kom forbi stedet der asketen Keniya bodde. Der fikk han se at noen gravde kokegroper, noen hogg ved, noen vasket boller, noen stilte opp store krukker til å ha vann i, noen gjorde klar sitteplasser og Keniya selv satte opp en blomsterpaviljong. "Skal dere ha bryllup her?” spurte han. "Eller forbereder dere en stor offiseremoni? Eller har dere invitert kong Seniya Bimbisåra av Magadha med hele hans hær til frokost i morgen?” *Nei, vi skal ikke holde bryllup her, Sela. Vi forbereder ikke noen stor

Page - 793

offerseremoni, og vi har heller ikke invitert kong Seniya Bimbisåra med hele hans hær til frokost i morgen. Men det sies at filosofen Gotama, som er gått ut fra Sakya-klanen, er på vandring i Ariguttaråpa sammen med tolv hundre og femti munkere, og nå er han kommet til byen Āpāna. Det sies at han i sannhet er en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og atferd, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester — en buddha. Det er han jeg har invitert, sammen med alle munkene, til frokost i morgen.” "Sier du "buddha", Keniya?" *Ja, jeg sier "buddha, Sela." "Sier du "buddha", Keniya?" *Ja, jeg sier "buddha, Sela." Da tenkte brahmanen Sela: *Det er ikke ofte vi hører om en buddha! I våre tekster har vi overlevet trettito kjennetegn på en stor mann. Den som er utstyrt med disse kjennetegnene blir ett av to, og intet annet: Hvis han blir boende hjemme, blir han en rettmessig konge som hersker over hele verden. Som rettmessig konge styrer han over de fire verdenshjørner, og ved hjelp av de sju verdiene står hans velde urokkelig fast i alle land. Og dette er de sju verdiene hans: Det verdifulle hjul, den verdifulle elefant, den verdifulle hest, den verdifulle juvel, den verdifulle kvinne, den verdifulle skattmester og den verdifulle rådgiver. Mer enn tusen sønner får han, og alle er staselige helter som knuser fiendehærene. Hele vår havomkranste jord overvinner han med lovlige midler og ikke med vold og makt, og gjør den til sitt hjem. Men hvis han forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten, blir han en arahant, en Mester som våkner fullt og helt ved egen hjelp, en som løfter sløret fra verden.” Og han sa: *Hvor er Gotama nå, Keniya? Hvor er arahanten, Mesteren som har nådd den fullkomne oppvåkningen på egen hånd?" *Han er der borte ved den mørke skogsranden, Sela.” Da ga brahmanen Sela seg på vei bortover mot Mesteren sammen med de tre

Page - 794

hundre elevene sine. Og han sa til dem: "Gå stille, mine herrer, og sett føttene forsiktig på marken! En Mester ferdes alene som løven og er ikke lett å komme innpå. Hvis jeg kommer i snakk med Gotama, så ikke avbryt oss, mine herrer, men vent til vi er ferdige med samtalen." Så gikk brahmanen Sela bort til Mesteren, hilste høflig og snakket litt med ham før han satte seg ned ved siden av ham. Deretter så han etter på Mesterens kropp om han kunne se de trettito kjennetegn på en stor mann. Han fikk øye på de fleste, det var bare to som manglet. Han kunne ikke se det skjulte kjønnslemmet og lengden på tunga. Derfor var han usikker og full av tvil når det gjaldt disse, så han kunne ikke bestemme seg og bli fornøyd. Dette forsto Mesteren, og ved hjelp av sine spesielle evner gjorde han så Sela kunne se det på ham som var skjult. Deretter strakte Mesteren ut tunga, så han berørte og slikket begge øreflippene og begge neseborene, og han dekket hele panna med tunga si. Da tenkte brahmanen Sela: "Filosofen Gotama har sannelig alle trettito kjennetegn på en stor mann, det mangler ikke noen! Men jeg vet likevel ikke om han er en fullkomment oppvåknet — en buddha — eller ikke. Men jeg har hørt gamle brahmaner og deres lærere igjen si at slike som er arahanter og har nådd den fullkomne oppvåkningen på egen hånd, avslører seg når man roser dem. Så kanskje jeg skulle rose ham opp i ansiktet med noen passende vers?" Høyt sa han: *Kroppen din er fullkommen, Mester! Strålende velskapt og vakker. Huden din er gyllen, tennene perlehvite, du kraftfulle! Du bærer alle kjennetegn på å være en velskapt mann — og at du er en stor mann, synes godt på hele din skikkelse! Page - 795

Med klare øyne, vakkert ansikt og rank og majestetisk kropp stråler du som selve solen midt mellom alle munkene. Du som er så vakker å se på, du med hud som skinner som gull! Hvorfor søker du inn i deg selv? Hvorfor munk, med slik en skjønnhet? Konge skulle du vært, eller keiser! En mektig stridsmann, en tapper helt! Du skulle erobre all verdens hjørner, herske over hele India! Adelsmenn, fyrster og høvdinger er alle dine vasaller — kongers konge, alle folks herre! Grip herredømmet, Gotama!” Mesteren svarte: "Konge er jeg i sannhet, Sela — konge av læren, den største. Jeg har satt i gang lærens hjul, det ruller og lar seg aldri snu.” Sela sa: *Du sier du er fullkomment våken og konge av læren, den største — Page - 796

du har satt i gang lærens hjul! Dette sier du, Gotama.
Hvem er i så fall din fremste mann? Hvem får arven etter Mesteren?
Hvem skal rulle hjulet videre, det lærens hjul du satte i gang?”
Mesteren sa: *Hjulet som ruller uten stans, satt i bevegelse av min
hånd, skal Såriputta rulle videre — dette er bestemt av Den Våkne.
Det som skal forstås er forstått, det som skal oppnås er oppnådd.
Det en bør fri seg fra er jeg kvitt — derfor er jeg en buddha,
brahman! Fordriv den tvilen du har til meg, ha tillit, brahman!
Vanskelig er det å oppnå det gode synet av en våken — det skjer
ikke ofte! En som i sannhet er våken er sjelden å se, brahman: Men
jeg er en av dem! Uforlignelig! En som trekker ut lidelsens pil. Jeg
har nådd den høyeste tind, Page - 797

er uten like, knuser Mara: jeg beseirer alle fiender, frykter ingenting i min lykke.” Sela sa til brahmanene: *Hør, mine herrer! Lytt til hans ord, han som ser alle ting slik de er, som trakk ut pilen, den store helt som brøler lik en løve i skogen! Han har nådd den høyeste tind, er uten like, knuser Mara! Hvem blir ikke overbevist, selv om han er av ringe opphav? Den som ønsker det, kan følge meg, og den som ønsker det, kan gå: Jeg vil la meg ordinere her hos denne sanne vismann.” Brahmanene svarte: *Hvis Den Fullkomment Våknes orden behager deg herre, vil også vi la oss ordinere i dag P?? hos den strålende, sanne vismann Sela sa: *Se de tre hundre brahmaner! Page - 798

Med bøyde hoder ber de høflig: La oss få vandre den edle vei p? > sammen med deg, o, sanne vismann Mesteren svarte: *Den edle vei er godt forklart: du finner den — og når målet raskt! Å gå ut som munk er fruktbart for den som trener iherdig.” Både brahmanen Sela og følget hans fikk utgang og opptak av Mesteren. Da daggryet nærmet seg, lot asketen Keniya sette fram all slags mat av beste sort hjemme hos seg selv. Så sendte han bud til Mesteren: "Tiden er inne, Gotama, maten er klar." Dette var om morgenen, og Mesteren, som hadde kledd på seg og tatt kappe og bolle, ga seg på vei til kongens bolig sammen med alle munkene. Vel framme satte han seg ned på den sitteplassen som var gjort klar for ham, og asketen Keniya serverte ham egenhendig og forsynte både ham og de andre munkene med all slags god mat. Da Mesteren var forsynt og hadde vasket bollen og hendene, tok Keniya et lavere sete og satte seg ned ved siden av ham. Mesteren takket for maten med disse versene: "Tidofferet er den fremste ofring, savitti er det fremste versemålet. Kongen er fremst blant mennesker, og havet er størst av vannene. Månen er fremst blant stjernene, solen har det kraftigste lys. Munkordenen gir best resultater for den som ønsker å gi gaver.” Page - 799

Da Mesteren hadde takket asketen Keniya for maten med disse versene, reiste han seg og gikk. Deretter trakk Sela og følget hans seg tilbake i ensomhet og satte alle krefter inn, energisk og uten å nøle. Ikke lenge etter fullførte de den høyere trening, den som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for. De innså selv og erkjente direkte: Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Dette forsto de fullt ut, og tok konsekvensene av sin erkjennelse. Og nå var Sela og hans følgesvenner å regne som arahanter. Deretter gikk Sela sammen med sine følgesvenner bort til Mesteren. Han la kappen over den ene skulderen og løftet hendene med håndflatene mot hverandre og uttalte disse versene: «Nå er det åtte dager siden vi tok tilflukt i deg, du som ser! I sju døgn har vi trent etter din veiledning. Du er oppvåknet, du er vår lærer. Du er vismannen som har beseiret Mara! Du som selv har skåret over negative tendenser, du som selv har krysset strømmen, hjelp du andre til å krysse den. Du har overvunnet bindingene, du har knust sinnets forurensninger, som en løve går du stolt uten frykt og bekymringer. Disse tre hundre munkene som står her, hilser deg! Strekk fram føttene, du helt, Page - 800

93. Samtalen med Assalāyana Assalāyanasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Sāvatthi og holdt til i Anāthapindikas park Jetalunden. På den tiden var omtrent fem hundre brahmaner samlet i Sāvatthi 1 en eller annen anledning. Disse brahmanene sa til hverandre: *Denne filosofen Gotama påstår at alle de fire samfunnsskissene er rene. Hvem kan hevde våre synspunkter overfor ham?" I Sāvatthi bodde det en ung brahman som het Assalāyana. Han var seksten år gammel og hadde glattraket hode. De tre vedaer kjente han ut og inn, og han kunne forklare og utlegge hvert ord og hvert ritual i dem. Han kunne analysere hvert grammatikalsk og fonetisk problem i dem, og han var fortrolig med alt det historiske og legendariske stoffet som hørte til. Han hadde også fullt kjennskap til de tradisjonelle kjennetegn på en stor mann. Og brahmanene mente at han kunne hevde deres synspunkter overfor Gotama. Dermed gikk disse brahmanene til den unge brahmanen Assalāyana og sa: *Denne filosofen Gotama påstår at alle de fire samfunnsskissene er rene, Assalāyana. Kan ikke du gå og hevde våre synspunkter overfor ham?" "Filosofen Gotama taler i samsvar med sannheten, mine herrer, og det er vanskelig å diskutere med slike som taler i samsvar med sannheten. Jeg er ikke i stand til å hevde våre synspunkter overfor ham." Men de andre brahmanene sa: *Denne filosofen Gotama påstår at alle de fire samfunnsskissene er rene, Assalāyana. Kan ikke du gå og hevde våre synspunkter overfor ham? Du har jo levd som omvandrende asket, Assalāyana." Assalāyana gjentok: "Filosofen Gotama taler i samsvar med sannheten, mine herrer, og det er

Page - 802

vanskelig å diskutere med slike som taler i samsvar med sannheten. Jeg er ikke i stand til å hevde våre synspunkter overfor ham.” De andre brahmanene, derimot, ville ikke gi seg: *Denne filosofen Gotama påstår at alle de fire samfunnssklassene er rene, Assalåyana. Kan ikke du gå og hevde våre synspunkter overfor ham? Du har jo levd som omvandrende asket, Assalåyana. Ikke gi deg uten kamp!” Assalåyana svarte: "Filosofen Gotama taler i samsvar med sannheten, mine herrer, og det er vanskelig å diskutere med slike som taler i samsvar med sannheten. Jeg er ikke i stand til å hevde våre synspunkter overfor ham. Men siden dere ber meg om det, skal jeg gå.” Så gikk Assalåyana sammen med en stor flokk brahmaner bort til Mesteren. Han hilste på ham og de snakket høflig sammen en liten stund før Assalåyana satte seg ned ved siden av Mesteren. Så sa han: *Brahmanene sier følgende, Gotama: *Brahmanene er den beste klassen og andre klasser er foraktelige. De sier at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sier de, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De sier de er født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger.” Hva sier du til dette?” *Vi kan jo se at brahmanenes hustruer blir gravide, Assalåyana, at de føder barn og ammer dem. Og likevel sier disse brahmanene, som er født på naturlig måte, at brahmanene er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige. De sier at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, det er ikke de andre, sier de. De hevder at brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. Og de sier at de er født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger.” *Men selv om du sier dette, mener brahmanene likevel at de er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige, Gotama. De sier at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sier de, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De sier de er født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger.” *Men hvordan er det, Assalåyana — har du hørt at blant grekere, i Kamboja og i Page - 803

andre fremmede land er det bare to samfunnsklasser, nemlig herrer og slaver? Og at en herre kan bli en slave og en slave kan bli en herre?” *Ja, det har jeg hørt.” *Når vi vet dette, hvilken kraft og hvilken styrke ligger det da i brahmanenes påstand om at de er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige? De sier at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sier de, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De sier de er født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger.” *Men selv om du sier dette, mener brahmanene likevel at de er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige, Gotama. De sier at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sier de, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De sier de er født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger.” *Hva mener du om dette, Assalâyana? Hvis en adelsmann begår drap, stjeler, begår seksuelle overtredelser, lyver, baktaler andre, kjefter, bedriver tomprat, er grådig, ondskapsfull og har feilaktige teorier, kommer han da til å bli gjenfødt i smerte og lidelser i helvete etter døden — mens dette ikke vil skje med en brahman som opptrer slik? Hvis en borger eller arbeider begår drap, stjeler, begår seksuelle overtredelser, lyver, baktaler andre, kjefter, bedriver tomprat, er grådig, ondskapsfull og har feilaktige teorier, kommer han da til å bli gjenfødt i smerte og lidelser i helvete etter døden — mens dette ikke vil skje med en brahman som opptrer slik?” *Nei, Gotama, slik er det ikke. Hvis en adelsmann begår drap, stjeler, begår seksuelle overtredelser, lyver, baktaler andre, kjefter, bedriver tomprat, er grådig, ondskapsfull og har feilaktige teorier, kommer han til å bli gjenfødt i smerte og lidelser i helvete etter døden, og det samme vil skje om en brahman, borger eller arbeider opptrer slik. Det er noe som gjelder for alle de fire klassene, Gotama, at hvis de begår drap, stjeler, begår seksuelle overtredelser, lyver, baktaler andre, kjefter, bedriver tomprat, er grådige, ondskapsfulle og har feilaktige teorier, kommer de til å bli gjenfødt i smerte og lidelser i helvete etter døden.” *Når vi vet dette, hvilken kraft og hvilken styrke ligger det da i brahmanenes påstand om at de er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige? De sier at

brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sier de, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De sier de er født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger.” *Men selv om du sier dette, mener brahmanene likevel at de er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige, Gotama. De sier at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sier de, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De sier de er født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger.” *Hva mener du da om dette, Assalāyana? Hvis en brahman avstår fra å drepe, avstår fra å stjele, avstår fra seksuelle overtredelser, avstår fra å lyve, baktale andre, kjeft og bedrive tomprat, hvis han verken er grådig eller ondskapsfull, men har rett syn, kommer han da til å bli gjenfødt i en lykkelig tilstand i himmelen etter døden — mens dette ikke vil skje med en adelsmann, en borger eller en arbeider som opptrer slik?” *Nei, slik er det ikke, Gotama. Uansett om en adelsmann, en brahman, en borger eller en arbeider avstår fra å drepe, avstår fra å stjele, avstår fra seksuelle overtredelser, avstår fra å lyve, baktale andre, kjeft og bedrive tomprat, hvis han verken er grådig eller ondskapsfull, men har rett syn, kommer han da til å bli gjenfødt i en lykkelig tilstand i himmelen etter døden. Det er noe som gjelder for alle de fire klassene, Gotama, at hvis de avstår fra å drepe, avstår fra å stjele, avstår fra seksuelle overtredelser, avstår fra å lyve, baktale andre, kjeft og bedrive tomprat, hvis de verken er grådige eller ondskapsfulle, men har rett syn, kommer de til å bli gjenfødt i en lykkelig tilstand i himmelen etter døden.” *Når vi vet dette, hvilken kraft og hvilken styrke ligger det da i brahmanenes påstand om at de er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige? De sier at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sier de, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De sier de er født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger.” *Men selv om du sier dette, mener brahmanene likevel at de er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige, Gotama. De sier at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sier de, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De sier de er født av Brahmas munn,

skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger.” *Mener du ut fra dette at det bare er brahmaner som kan utvikle et sinn fylt av vennlighet, et sinn uten hat og ondskap, Assalâyana, og at adelsmenn, borgere og arbeidere ikke kan det?” "Slett ikke, Gotama! En adelsmann kan utvikle et sinn fylt av vennlighet, et sinn uten hat og ondskap, og det samme kan en brahman, en borger og en arbeider. Alle de fire klassene kan ut fra dette utvikle et sinn fylt av vennlighet, et sinn uten hat og ondskap, Gotama.” *Når vi vet dette, hvilken kraft og hvilken styrke ligger det da i brahmanenes påstand om at de er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige? De sier at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sier de, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De sier de er født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger.” *Men selv om du sier dette, mener brahmanene likevel at de er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige, Gotama. De sier at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sier de, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De sier de er født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger.” "Hvordan er det, Assalâyana — mener du at det bare er brahmaner som kan ta med seg såpe og ryggskraper og gå ned til elva og vaske av seg støv og skitt, og at en adelsmann, en borger eller en arbeider ikke kan det?” «Slett ikke, Gotama! En adelsmann kan også ta med seg såpe og ryggskraper og gå ned til elva og vaske av seg støv og skitt, og det samme kan en brahman, en borger eller en arbeider. Alle de fire klassene kan ta med seg såpe og ryggskraper og gå ned til elva og vaske av seg støv og skitt, Gotama.” *Når vi vet dette, hvilken kraft og hvilken styrke ligger det da i brahmanenes påstand om at de er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige? De sier at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sier de, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De sier de er født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger.” *Men selv om du sier dette, mener brahmanene likevel at de er den beste klassen

Page - 806

og at andre klasser er foraktelige, Gotama. De sier at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sier de, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De sier de er født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger.”

”Sett at en salvet adelsmann samlet hundre personer av forskjellig opphav, Assalāyana, og sa til dem: ”Kan alle som er av brahmanslekt, adelsslekt eller kongelig slekt ta med seg tennstikker av teak, salatre, salalatre, sandeltre eller granatepletre og lage ild med dem. Og kan alle som er av laveste kaste, som er av jegerslekt, kurvmakerslekt, vognmakerslekt eller søpletømmerslekt ta med seg tennstikker av veden fra et hundetrau, et grisetrau, en avfallsdunk eller en tranbusk og lage ild med dem.” Ville da den ilden som de av brahmanslekt, adelsslekt eller kongelig slekt tente opp med tennstikker av teak, salatre, salalatre, sandeltre eller granatepletre være varmere eller lyse klarere og vakrere og være mer dugelig som ild enn den ilden som de av lavere kaste, som er av jegerslekt, kurvmakerslekt, vognmakerslekt eller søpletømmerslekt tente opp med tennstikker av veden fra et hundetrau, et grisetrau, en avfallsdunk eller en tranbusk, Assalāyana?” «Slett ikke, Gotama! Den ilden som de av brahmanslekt, adelsslekt eller kongelig slekt tente opp med tennstikker av teak, salatre, salalatre, sandeltre eller granatepletre vil være varm, lyse klart og vakkert og være dugelig som ild. Og den ilden som de av lavere kaste, som er av jegerslekt, kurvmakerslekt, vognmakerslekt eller søpletømmerslekt tente opp med tennstikker av veden fra et hundetrau, et grisetrau, en avfallsdunk eller en tranbusk, vil også være varm, lyse klart og vakkert og være dugelig som ild. All ild vil være varm, lyse klart og vakkert og være dugelig som ild, Gotama.”

*Når vi vet dette, hvilken kraft og hvilken styrke ligger det da i brahmanenes påstand om at de er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige? De sier at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sier de, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De sier de er født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger.”

*Men selv om du sier dette, mener brahmanene likevel at de er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige, Gotama. De sier at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sier de, det er ikke de andre. Brahmanene

er Brahmas ektefødte sønner. De sier de er født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger.” *Hvordan er det hvis en ung adelsmann ligger med en ung brahmanpike, Assalåyana, og de får en sønn sammen? Blir da dette barnet regnet som både adelsmann og brahman?” *Ja, en sønn av en ung adelsmann og en ung brahmanpike vil bli regnet som både adelsmann og brahman, Gotama.” *Og hvordan er det hvis en ung brahman ligger med en ung adelspike, Assalåyana, og de får en sønn sammen? Blir da dette barnet regnet som både adelsmann og brahman?” *Ja, en sønn av en ung brahman og en ung adelspike vil bli regnet som både adelsmann og brahman, Gotama.” *Hvordan er det hvis en hoppe og et esel får et føll, Assalåyana? Blir dette føllet regnet som både hest og esel?” "Siden det er en krysning, vil føllet bli regnet som et muldyr, Gotama. Så her er det en forskjell. Men i de andre eksemplene ser jeg ikke noen forskjell.” *Hva mener du om dette, Assalåyana? Sett at vi har to unge brahmaner som er brødre. Den ene av dem er lærd og kjenner vedaene, mens den andre ikke er lærd og ikke kjenner vedaene. Hvem av dem ville brahmanene først servere ris til ved en begravelsesseremoni, ved en ofring eller i et gjestebud?” *De ville først servere ris til ham som er utlært og kjenner vedaene, Gotama. For hvilke store frukter kan vel gaver til de ulærde gi?” "Sett igjen at vi har to unge brahmaner som er brødre, Assalåyana. Den ene av dem er lærd og kjenner vedaene, men oppfører seg dårlig og uetisk. Den andre er ikke lærd og kjenner ikke vedaene, men oppfører seg godt og etisk. Hvem av dem ville brahmanene først servere ris til ved en begravelsesseremoni, ved en ofring eller i et gjestebud?” *De ville først servere ris til ham som ikke er lærd og ikke kjenner vedaene, men som oppfører seg godt og etisk, Gotama. For hvilke store frukter kan vel gaver til de som oppfører seg dårlig og uetisk gi?”

"Først holdt du på fødsel, Assalåyana. Deretter forlot du det standpunktet og holdt på lærdom. Men nå har du forlatt også dette standpunktet og hevder at alle de fire samfunnssklassene er rene, slik jeg sa." Da den unge brahmanen Assalåyana hørte dette, ble han sittende taus og skamfull med hengende skuldrer og hode, og furtet uten å vite hva han skulle svare. Mesteren forsto hvordan han hadde det, og sa: *Det var en gang sju brahmanske seere som bodde i løvhytter ute i skogen, og de kom fram til denne skadelige oppfatningen om at brahmanene er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige. De sa at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sa de, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De sa de var født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger. Seeren Asita Devala fikk høre om dette. Han klippet hår og skjegg, kledde seg i en purpurkappe, tok på seg sandaler med mange reimer, grep en stav prydet med sølv og gull og gikk til stedet der de sju brahmanene holdt til. Der gikk han fram og tilbake og sa høyt: *Hvor kan det ha blitt av de sju brahmanske seerne? Hvor kan det ha blitt av de sju brahmanske seerne?" Da sa de sju seerne til hverandre: *Hvem er det som tramper rundt som en okse på bostedet vårt og spør hvor de sju brahmanske seerne kan ha blitt av? Vi kaster en forbannelse over ham!" Og dermed forbannet de ham og sa: 'Bli til aske, du elendige! Bli til aske, du elendige!" Men jo mer de forbannet ham, desto vakrere og mer strålende ble han. Da sa de sju seerne til hverandre: *Vår askese er intet verdt! Vår praksis er intet verdt! For jo mer vi forbanner denne karen og sier han skal bli til aske, desto vakrere og mer strålende blir han!" *Nei, den askesen og den praksisen dere utfører, er ikke verdiløs, mine herrer. Men dere må fri dere fra den feilaktige oppfatningen dere har av meg." *Ja, det vil vi gjøre. Men hvem er du?" *Har dere hørt om seeren Asita Devala?" Page - 809

*Ja, det har vi.” Det er meg.” Da gikk de sju seerne bort til ham og hilste ærbødig på ham. Deretter sa Asita Devala: 'Jeg fikk høre om sju brahmanske seere som bodde i løvhytter ute i skogen, og de kom fram til denne skadelige oppfatningen om at brahmanene er den beste klassen og at andre klasser er foraktelige. De sa at brahmaner er den lyse klassen, de andre klassene er mørke. Brahmanene er rene, sa de, det er ikke de andre. Brahmanene er Brahmas ektefødte sønner. De sa de var født av Brahmas munn, født av Brahma og skapt av Brahma, og de er Brahmas arvinger.” *Det stemmer, min herre.” *Men vet dere da at moren til en brahman bare har hatt omgang med brahmaner og ikke med andre?” *Nei, det vet vi ikke.” *Eller vet dere at mødrene til en brahman i sju generasjoner bakover bare har hatt omgang med brahmaner og ikke med andre?” *Nei, det vet vi ikke.” *Eller vet dere at faren til en brahman bare har hatt omgang med brahmankvinner og ikke med andre?” *Nei, det vet vi ikke.” "Vet dere at fedrene til en brahman i sju generasjoner bakover bare har hatt omgang med brahmankvinner og ikke med andre?” *Nei, det vet vi ikke.” "Vet dere hvordan unnfangelsen skjer, mine herrer?” *Ja, min herre, det vet vi. Moren og faren må ha samleie, det må være den rette tiden for moren, og ånden må være til stede. Disse tre tingene må stemme for at det skal skje en unnfangelse.” Vet dere da om denne ånden er adelig, om den er en brahman, en borger eller arbeider?” *Nei, det vet vi ikke.” *Men når det er slik, vet dere da hvem dere selv er?” Page - 810

*Nei, når det er slik, vet vi ikke hvem vi selv er.” På den måten spurte Asita Devala ut de sju brahmanske seerne om deres fødsel, og han krysseksaminerte dem og krevde å få svar. Men de kunne ikke svare for seg. Så hvordan kan du tro at du skal kunne svare for deg når du blir utspurt og krysseksaminert om din egen fødsel, du som ikke engang er tjeneren deres, Punna, han som holdt offerskjeen?” Da den unge brahmanen Assalāyana hørte dette, sa han: "Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt til deg, Gotama, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Mester, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.” Page - 811

94. Samtalen med Ghotamukha Ghotamukhasutta Slik har jeg hørt det: En gang var munken Udena i Bårånasi, der han holdt til i mangolunden Khemiya. Samtidig var brahmanen Ghotamukha ankommet Bårånasi i forbindelse med en eller annen sak. Mens han spaserte omkring i byen og utenfor byen, kom han til mangolunden Khemiya. Der fikk han se munken Udena praktisere gående meditasjon. Ghotamukha gikk bort og hilste på ham og pratet litt med ham. Deretter sa han til Udena, som fortsatt gikk og mediterte: *Jeg er av den oppfatning at omvandrende asketer ikke følger noen rett lære, munk. Men det kommer kanskje bare av at jeg til nå ikke har sett en munk som deg, eller at jeg ikke har hørt hvilken lære du praktiserer etter?” Da Udena hørte dette, gikk han ned fra vandreterrassen og inn i huset, der han satte seg på sitteplassen sin. Ghotamukha gikk også ned fra vandreterrassen og inn i huset, der han ble stående. "Her er det sitteplasser, brahman. Vær så god, bare sett deg,” sa Udena. *Jeg ville ikke sette meg før deg, munk. Jeg syntes ikke at en slik en som meg kunne sette seg uten å bli bedt om det,” svarte Ghotamukha. Så satte han seg på et lavere sete ved siden av Udena. Deretter sa han: *Jeg er av den oppfatning at omvandrende asketer ikke følger noen rett lære, munk. Men det kommer kanskje bare av at jeg til nå ikke har sett en munk som deg, eller at jeg ikke har hørt hvilken lære du praktiserer etter?” *Men hvis du vil akseptere det som jeg aksepterer, avvise det som jeg avviser, brahman, og videre stille meg spørsmål om meningen med det jeg sier hvis det er noe du ikke forstår, så kan vi jo snakke om det.” "Jeg vil akseptere det som du aksepterer og avvise det som du avviser, Udena. Og jeg vil stille deg spørsmål om meningen med det du sier når det er noe jeg ikke forstår. Så la oss snakke sammen om dette.” Page - 812

Det finnes fire slags personer her i verden, brahman. Hvilke fire? En person plager seg selv. En annen plager andre. En tredje plager både seg selv og andre. En fjerde plager verken seg selv eller andre. Han som verken plager seg selv eller andre, er tilfreds med situasjonen her og nå. Han er kjølig og rolig, lever lykkelig og har det like godt som Brahma. Hvilken av disse fire personene finner du mest tiltalende, brahman?” *Jeg synes ikke at en som plager seg selv, er noe tiltalende, Udena. En som plager andre, synes jeg heller ikke er tiltalende. Og en som plager både seg selv og andre, synes jeg heller ikke er tiltalende. Men en som verken plager seg selv eller andre, en som er tilfreds med situasjonen her og nå, som er kjølig og rolig, lever lykkelig og har det like godt som Brahma — han finner jeg tiltalende.” *Hvorfor finner du ikke de tre førstnevnte personene tiltalende?” *En som plager seg selv, utsetter seg selv for lidelse til tross for at han egentlig søker lykke og ikke vil oppleve lidelse. Derfor finner jeg ikke en slik person tiltalende, Mester. En som plager andre, utsetter andre for lidelser til tross for at de søker lykke og ikke vil oppleve lidelse. Derfor finner jeg ikke en slik person tiltalende, Mester. En som plager både seg selv og andre, utsetter både seg selv og andre for lidelser, til tross for at de alle egentlig søker lykke og ikke vil oppleve lidelse. Derfor finner jeg ikke en slik person tiltalende, Udena. Men en som verken plager seg selv eller andre, som er kjølig og rolig, lever lykkelig og har det like godt som Brahma, han utsetter verken seg selv eller andre for lidelser, siden alle søker lykke og ikke vil oppleve lidelse. En slik person finner jeg tiltalende, Udena.” *Det finnes to grupper av mennesker, brahmana. Hvilke to? Den ene gruppen er lidenskapelig opptatt av å skaffe seg smykker og edelsteiner, barn og hustruer, slaver og slavinner, åkrer og eiendommer samt sølv og gull. Den andre gruppen er ikke lidenskapelig opptatt av å skaffe seg smykker og edelsteiner. De gir avkall på barn og hustruer, slaver og slavinner, åkrer og eiendommer samt sølv og gull, og de forlater hjemmet og går ut i hjemløshet. I hvilken av disse to gruppene vil du som oftest finne en person som verken plager seg selv eller andre, men er tilfreds med situasjonen her og nå, som er kjølig og rolig, lever lykkelig og har det like godt som Brahma, brahman? Tror du det er i den Page - 813

gruppen som er lidenskapelig opptatt av å skaffe seg smykker og edelsteiner, barn og hustruer, slaver og slavinner, åkrer og eiendommer samt sølv og gull? Eller tror du det er i den gruppen som ikke er lidenskapelig opptatt av å skaffe seg smykker og edelsteiner, som gir avkall på barn og hustruer, slaver og slavinner, åkrer og eiendommer samt sølv og gull, og forlater hjemmet og går ut i hjemløshet?” *Jeg tror at en person som verken plager seg selv eller andre, men er tilfreds med situasjonen her og nå, som er kjølig og rolig, lever lykkelig og har det like godt som Brahma, som oftest vil være å finne i den gruppen som ikke er lidenskapelig opptatt av å skaffe seg smykker og edelsteiner, som gir avkall på barn og hustruer, slaver og slavinner, åkrer og eiendommer samt sølv og gull, og forlater hjemmet og går ut i hjemløshet, Udena.” *Du har nylig sagt følgende: 'Jeg er av den oppfatning at omvandrende asketer ikke følger noen rett lære, munk. Men det kommer kanskje bare av at jeg til nå ikke har sett en munk som deg, eller at jeg ikke har hørt hvilken lære du praktiserer etter?’ *Men nå har du gitt meg en forklaring som var til god hjelp, Udena. Så nå mener jeg at omvandrende asketer kan følge en rett lære. Dette kan du regne som min mening. Men du nevnte fire slags personer og ga en kortfattet beskrivelse av dem. Det hadde vært fint om du kunne være så vennlig å gi meg en mer detaljert beskrivelse av de fire personene, Udena.” * Hør godt etter, brahman, og legg merke til det jeg sier!” *Ja vel,” svarte brahmanen Ghotamukha. Udena sa: *Hvordan er den personen som plager seg selv, brahman? Han går naken, han følger ikke vanlig skikk og bruk (han står oppreist mens han spiser, drikker og tømmer seg for urin og avføring, i stedet for å sette seg som skikkelige folk gjør). Han slikker hendene sine (etter å ha spist eller tørket seg bak, i stedet for å vaske seg). Han kommer ikke når andre ber ham (til et måltid) og han stopper ikke når andre ber ham om det. Han tar ikke imot mat som folk bringer ham eller som er laget spesielt for ham, og han tar ikke imot invitasjoner. Han tar ikke imot mat direkte fra gryter og kar, mat satt innenfor dørstokken, plassert innenfor gjerdet eller rett fra kjøkkenet. Han tar ikke imot mat der to sitter og spiser (hvis bare en av dem byr ham). Han tar ikke imot mat fra en gravid

kvinne (av hensyn til det ufødte barnet), eller fra en ammende kvinne (av hensyn til barnet). Han tar ikke imot mat fra en kvinne som er hos en mann (så ikke paret skal bli forstyrret). Han tar ikke imot mat ved innsamling. Han tar ikke imot mat der en hund står (av hensyn til hunden) eller der fluesvermer surrer omkring (av hensyn til fluene). Han tar ikke imot kjøtt eller fisk, og drikker verken øl, andre rusdrikker eller velling. Han nøyer seg med ett hus (dvs. han vender om når han har fått noe mat i ett hus), eller med en håndfull mat, med to hus eller to håndfuller, med sju hus eller med sju håndfuller. Han nøyer seg med en almissee, med to almisser, med sju almisser. Han spiser en gang om dagen, en gang annen hver dag, en gang hver sjuende dag. På denne måten forplikter han seg til å spise bare til fastsatte tider, for perioder på opp til fjorten dager av gangen. Han spiser bare grønnsaker, hirse, villris, daddula-ris, vannplanter, agnepulver, oppskum fra kokende ris, sesam-mel, gras, kumøkk, røtter og frukter fra skogen, og nedfallsfrukt. Dette nøyer han seg med. Han kler seg i grov hamp, hamp vevd sammen med andre materialer, gamle liksvøp, filler fra avfallshaugen, barkeklær, hele antilopeskinn, klær laget av strimler av antilopeskinn, klær laget av kusagrasfibre, av barkfibre, av trebiter, hårkappe laget av menneskehår eller av hestehår, eller i en drakt av uglefjær. Han er *en hår— og skjeggnaver***, som bruker å nappe ut hår og skjegg, han er en som står og takker nei til en sitteplass, han er *en hæl-huker** som sitter og hopper omkring på huk. Han sover på spikerseng eller han sitter og står på den. Han sover på planker, og han bader tre ganger om dagen. Slik driver han og plager seg selv på mange forskjellige måter. Dette er en person som plager seg selv, brahman Hvordan er den personen som plager andre, brahman? Det er en som slakter storfe, sauer eller svin, en fuglefanger, jeger, fangstmann, fisker, tyv, bøddel, fangevokter eller driver med andre voldelige aktiviteter. Dette er en person som plager andre, brahman. Hvordan er den personen som plager både seg selv og andre, brahman? Det kan være en konge, en salvet adelsmann eller en rik brahman som lar bygge et nytt offertempel øst for byen, raker av seg hår og skjegg, kler seg i grove huder, smører seg inn med smør og olje, risper seg på ryggen med et dyrehorn og går så inn 1 det Page - 815

nye offertempelet sammen med sin hustru og en yppersteprest. Der legger han seg ned på marken, der det er strødd noe gras utover. Der inne drikker kongen melk fra en av spenene til ei ku som har en kalv av samme farge. Hans hustru drikker melk fra den andre spenen og ypperstepresten drikker melk fra den tredje spenen. De sprøyter melk fra den fjerde spenen på ilden, og kalven får det som blir til overs. Så gir han beskjed om at så og så mange okser, store og små oksekalver, geiter, værer og hester skal slaktes til offenseremonien. Så og så mange trær skal hogges til offerstolper, og så og så mange bunter av kusa-gras skal skjæres til offenseremonien. Slavene, sendebudene og arbeidsfolkene hans arbeider med tårevåte ansikter, fordi de er redde for straff. Dette er en person som plager både seg selv og andre, brahman. Hvordan er den personen som verken plager seg selv eller andre, som er kjølig og rolig, lever lykkelig og har det like godt som Brahma, brahman? Sett at en som er kommet fram til sannheten står fram her i verden. Han er en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og levemåte, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester. Han forstår denne verden til fullkommenhet med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker. Han underviser i en lære som er vakker på begynnelsen, vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både i form og innhold, og han forklarer hvordan man kan praktisere det opphøyde liv. Så kommer en husherre eller sønnen hans eller noen som er født i en eller annen familie og får høre denne læren. Når han hører læren, får han full tillit til han som er kommet fram til sannheten, og han tenker med seg selv: *Hjemmelivet er trangt og innestengt, og her virvles lidenskapene opp som støv. Men eneboerlivet er åpent og fritt! Det er sannelig ikke lett for den som bor hjemme å leve det opphøyde liv i fullkommen renhet, slik at det kan skinne som en blankpolert konkylie! Kanskje jeg skulle rake av meg hår og skjegg, iføre meg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten?” En tid senere sier han fra seg alt han eier, enten det er mye eller lite. Han sier fra seg sin ætt og familie, hva enten den er stor eller liten. Så raker han av seg hår og skjegg, ifører seg gul kappe, forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten. Og mens han lever som eneboermunk behersker han seg i samsvar med munkenes

Han lar være å ta liv, og holder seg langt unna slike ting. Han har lagt fra seg sverd og pisk, han er vennlig og samvittighetsfull og lever med omtanke for alle levende veseners beste. Han lar være å ta det som ikke blir gitt, og holder seg langt unna slike ting. Han tar imot hva han får og ønsker ikke noe annet, og lever i ærlighet med et rent hjerte. Han avstår fra mindreverdig atferd og lever et rent liv. Han gir avkall på seksualitet og på vulgære fornøyer. Han lar være å lyve, og holder seg langt unna slike ting. Han er sannferdig, ærlig, redelig og pålitelig. Han er en som ikke bedrar verden. Han lar være å baktale andre, og holder seg langt unna slike ting. Om han hører noe her, går han ikke og forteller det til andre bare for å skape splid. Og det han hører der, kommer han heller ikke tilbake hit og forteller, bare for å skape splid. Han er en som forener de splittede og oppmuntrer de enige. Han foretrekker harmoni, gleder og fryder seg ved harmoni, og sier slikt som bidrar til harmoni. Han lar være å tale sårende ord, og holder seg langt unna slike ting. Hans ord er milde, vennlige og høflige, de går til hjertet og gjør godt å høre, og er til glede og behag for mange. Ja, slike ord er det han taler. Han farer ikke med tomt snakk og pjatt, men holder seg langt unna slike ting. Han taler nyttige ord til rett tid og i samsvar med fakta, han snakker om læren og om treningsdisiplinen. Han er en som taler minneverdige, begrunnede, nyttige og meningsfylte ord til rett tid. Han unngår å skade trær og andre planter. Han spiser bare en gang om dagen, og ikke om natten — han spiser ikke i utide. Han går ikke og ser på forestillinger med musikk, sang og dans. Han lar være å pynte seg, og bruker ikke kranser, parfyme eller kosmetikk. Han bruker ikke store og luksuriøse møbler. Han tar ikke imot gull eller sølv. Han tar ikke imot utilberedt kjøtt eller korn. Heller ikke tar han imot kvinner, piker, slaver eller slavinner. Han tar ikke imot geiter, sauer, høns, griser, elefanter, kveg, hingster eller hopper. Åkrer eller jordstykker tar han heller ikke imot. Han løper ikke andres ærend. Han avstår fra kjøp og salg. Han svindler ikke med vekt, mål eller kvalitet. Han holder seg unna korrupsjon, svindel, juks og bedrag. Og han Page - 817

begår ikke drap, tortur, fengsling, ran, innbrudd eller maktmisbruk. En munk er fornøyd med så mye klær som er nødvendig for å beskytte kroppen, og med så mye mat som er nødvendig for at magen skal fungere skikkelig. Det han eier kan han ta med seg hvor han går og står, akkurat som en fugl tar med seg vingene sine hvor den enn flyr. Slik er altså en munk fornøyd med så mye klær som er nødvendig for å beskytte kroppen, og med så mye mat som er nødvendig for at magen skal fungere skikkelig. Det han eier kan han ta med seg hvor han går og står. Når han har en slik edel moral, føler han en dyp lykke i sitt indre. Når han ser en synlig form med øyet sitt, griper han ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på synssansen sin, går han inn for å passe på den. Han vokter synssansen sin vel, og passer godt på. Og likedan når han hører en lyd med øret sitt, eller fornemmer en duft med nesa, eller kjenner en smak på tunga, eller føler en berøring mot kroppen, eller når han fornemmer en ide med sinnet, da griper han ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på sinnets sans, går han inn for å passe på den. Han vokter sinnets sans vel, og passer godt på. Og når han har oppnådd en slik sansekontroll, opplever han en indre ubesudlet lykke. Når han går fram og tilbake, så gjør han dette med klar forståelse. Når han ser på noe eller ser seg omkring, gjør han dette med klar forståelse. Når han bøyer eller retter ut deler av kroppen, gjør han dette med klar forståelse. Når han er iført sine kapper og bærer matbollen sin, gjør han dette med klar forståelse. Når han spiser, drikker, tygger og smaker, gjør han dette med klar forståelse. Når han tømmer seg for avføring og urin, gjør han dette med klar forståelse. Uansett om han går, står, sitter, sovner, våkner, taler eller tier, så gjør han dette med klar forståelse. Når han har oppnådd en slik edel moral, en slik edel sansekontroll og en slik edel oppmerksomhet og klar forståelse, finner han seg et sted der han kan være for seg selv. Det kan være i skogen, under et tre, på en ås, i ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte. Etter at han er kommet tilbake fra matrunden setter han seg ned med korslagte bein, holder kroppen rak og fester

Page - 818

oppmerksomheten framfor seg. Han kvitter seg med all grådighet overfor verden, lever uten grådighet i sinnet og renser sinnet for all grådighet. Han kvitter seg med hat og ondskap, lever med sinnet fylt av omsorg for alle levende veseners beste i stedet for ondskap, og renser sinnet for hat og ondskap. Han kvitter seg med sløvhets og treghet og streber mot lyset mens han lever med oppmerksomhet og klar forståelse og renser sinnet for sløvhets og treghet. Han kvitter seg med uro og bekymringer og lever med ro i sinnet, uten indre uro, og renser sinnet for uro og bekymringer. Han kvitter seg med uvisshet, idet han legger all uvisshet bak seg og ikke lenger er det minste usikker på hva som er sunt, og han renser sinnet for all usikkerhet. Når han har kvittet seg med disse fem hindringene som forurenser sinnet og svekker forståelse, isolerer han seg fra både sansenyttelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Deretter søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet !* — og blir der. Deretter gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemma, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, retter han sinnet mot tidligere oppholdssteder. Således husker han en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og han kan til og med huske at universet har utvidet seg og trukket seg sammen en gang, to ganger, ja, opp til ti slike verdenssykluser. Og han husker følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, Page - 819

hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det,” — og han husker like mange detaljer her — *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her.” Slik husker han mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk, og dette ser han slik det virkelig er. Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, betrakter han hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: *Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet, lidelse og pinefulle tilstander. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår og lykkelige tilstander.” Slik ser han med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger, og dette ser han slik det virkelig er. Og når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, — så anvender han dette sinnet og retter det mot kunnskapen om hvordan sinnets forurensninger kan utslettes. Han merker seg det som det er: Dette er lidelse. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphav. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphør. Han merker seg det som det er: Dette er veien til lidelsens opphør. Han merker seg det som det er: Dette er sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er årsaken til sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er slutten på sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er veien til å gjøre slutt på sinnets forurensninger. Når han vet og ser dette, blir sinnet hans befridd fra forurensninger i sinnet

knyttet til sanselige nytelser, fra forurensninger i sinnet
knyttet til forventningsmønstre og fra forurensninger i sinnet
knyttet til uvitenhet. Han er fri, og vet at han er fri. Og han vet at
det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, —
gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.
Slik er den personen som verken plager seg selv eller andre, som er
kjølig og rolig, lever lykkelig og har det like godt som Brahma,
brahman.” Da brahmanen Ghotamukha hørte dette, sa han:
"Utmerket, Udena, utmerket! Det er som å rette opp det som var
blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å
vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket,
slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du
forklart sannheten på mange måter, Udena. Nå tar jeg tilflukt til
deg, Udena, til læren og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne
meg som en legvenn, Udena, som har tatt tilflukt fra i dag av og så
lenge jeg lever.” "Ikke ta tilflukt til meg, brahman. Ta heller tilflukt
til den Mesteren som jeg har tatt tilflukt til.” *Men hvor er
arahanten, den fullkomment oppvåkne Mesteren nå, Udena?”
*Arahanten, den fullkomment oppvåkne Mesteren har gått inn i
det endelige nibbana, brahman.” "Hvis jeg hadde fått høre at
Mesteren var ti, tjue, femti eller hundre mil borte, så hadde jeg reist
så langt for å treffe ham, Udena. Men siden Mesteren har gått inn i
det endelige nibbana, tar jeg tilflukt til arahanten, den fullkomment
oppvåkne Mesteren, selv om han har gått inn i det endelige
nibbana. Og jeg tar tilflukt til læren og til munkefellesskapet. Vær
så snill å regne meg som en legvenn, Udena, som har tatt tilflukt fra
i dag av og så lenge jeg lever. Kongen av Anga gir meg daglig faste
gaver. Jeg vil gi en av disse til deg, Udena.” "Hva slags gaver gir
kongen av Ariga deg daglig, brahman?” *Han gir meg fem hundre
kahāpana-mynter.” *Vi har ikke lov til å motta gull og sølv,
brahman.” Page - 821

"Hvis du ikke kan motta dette, vil jeg bygge et hus til deg, Udena." *Hvis du har lyst til å bygge et hus, kan du bygge en forsamlingssal til munkefellesskapet i Pataliputta." *Nå blir jeg enda mer begeistret for deg, Udena, når du ber meg bygge en forsamlingssal til munkefellesskapet. Jeg skal bruke de faste gavene fra kongen til å få bygd en sal til munkefellesskapet i Pataliputta." Brahmanen Ghotamukha gjorde som han hadde lovet, og denne salen kalles nå Ghotamukhi. Page - 822

95. Samtalen med Canki Carikisutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var på vandring i Kosala sammen med en stor flokk munk, kom han til en brahmanlandsby som het Opåsåda. Der holdt han til i en lund av sala-trær nord for Opåsåda som ble kalt Devalunden. På den tiden bodde brahmanen Canki i Opåsåda, et sted som myldret av mennesker, og som var rikt på gressganger, skog, vann og korn. Stedet var krongods som kong Pasenadi av Kosala hadde gitt ham å styre med kongelige fullmakter. Så fikk borgerne og brahmanene i Opåsåda høre at arahanten, filosofen Gotama Sakyasønn, som har utgått fra Sakyaklanen, var på vandring i landet Kosala sammen med en stor flokk munk, og at han var kommet til Opåsåda og bodde der i Devalunden. Og disse lovord hørte de om Gotama: *Han er i sannhet en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og levemåte, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester. Han forstår denne verden til fullkommenhet med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker. Han underviser i en lære som er vakker på begynnelsen, vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både i form og innhold, og han forklarer hvordan man kan praktisere det opphøyde liv. Det er sannelig godt å se slike arahanter” Da dro brahmanene og borgerne i Opåsåda gruppevis ut av byen og vandret i flokk og følge nordover mot Devalunden. Brahmanen Caniki, som hadde gått opp på takterrassen på huset sitt for å hvile middag, fikk øye på disse flokkene med brahmaner og borgere på vei fra Opåsåda nordover mot Devalunden, og han sa til oppasseren sin: *Hva skal dette bety, oppasser, at brahmaner og borgere i Opåsåda går gruppevis ut av byen og vandrer i flokk og følge nordover mot Devalunden?” Page - 823

Oppasseren fortalte det han hadde hørt om Gotama, og la til: «Så nå er de på vei for å se filosofen Gotama.» *Gå bort til dem, oppasser, og hils dem fra meg og be dem vente, for jeg vil også være med og se filosofen Gotama.» *Ja vel, herre,” svarte oppasseren. Og han gikk bort til de andre og sa: *Vent, mine herrer! Brahmanen Canki vil også være med til filosofen Gotama!” På den tiden oppholdt fem hundre brahmaner fra forskjellige distrikter seg i Opåsåda. Da disse brahmanene fikk høre at Canki ville besøke Gotama, gikk de bort til ham og sa: *Er det sant det vi hører, at du skal gå og se filosofen Gotama, Canki?” *Ja visst, jeg har også lyst til å treffe ham.” *Det skulle du ikke gjøre. Det sømmer seg ikke at du går for å se filosofen Gotama, Canki. Det var bedre om han kom for å se deg. Du er jo av beste familie både mors- og farssiden, Canki, av edleste avstamning gjennom sju generasjoner, du er av uklanderlig og nobel byrd. Derfor sømmer det seg ikke at du går for å se filosofen Gotama, Canki. Det var bedre om han kom for å se deg. Dessuten er du rik og velstående, Canki, med store eiendommer. Derfor sømmer det seg ikke at du går for å se filosofen Gotama, Canki. Det var bedre om han kom for å se deg. Du er lærd og fortrolig med tekstene. De tre vedaer kjenner du ut og inn, og kan forklare og utlegge hvert ord og hvert ritual i dem. Du kan analysere hvert grammatikalsk og fonetisk problem i dem, og er fortrolig med alt det historiske og legendariske stoffet som hører til, og du har også fullt kjennskap til de tradisjonelle kjennetegn på en stor mann. Du er pen og kjekk og tiltalende å se på, Canki. Du har den fineste ansiktsfarge, en imponerende holdning og et guddommelig utseende, ja, et lytefritt ytre. Du er et moralsk menneske, Canki, og har en fast karakter. Du taler vakkert, Canki. Du er veltalende og høflig, du taler distinkt og velartikulert, og du uttrykker deg klart. Du har mange elever og har utdannet mange lærere, Canki. Tre hundre unge

brahmaner studerer tekstene under deg, og mange unge brahmaner som gjerne vil lære tekstene kommer fra mange land og distrikter for å studere tekstene under deg. Kong Pasenadi av Kosala gjør ære på deg, Canki. Han respekterer, hedrer og høyakter deg, og setter deg høyt. Brahmanen Pokkharasāti gjør ære på deg, Canki. Han respekterer, hedrer og høyakter deg, og setter deg høyt. Kong Pasenadi av Kosala har gitt deg Opåsåda å styre over med kongelige fullmakter, her hvor det myldrer av mennesker, og det er rikdom på gressganger, skog, vann og korn. Ut fra hver og en av disse grunnene sømmer det seg ikke at du går for å se filosofen Gotama, Canki. Det var bedre om han kom for å se deg.” Da brahmanen Canki hørte dette, sa han: «Så får dere lytte til meg, mine herrer og høre hvorfor det sømmer seg at vi går for å se filosofen Gotama, og hvorfor det ikke ville sømme seg om han kom for å se oss. Filosofen Gotama er av edleste avstamning på både mors- og farssiden gjennom sju generasjoner, han er av uklanderlig og nobel byrd. Derfor sømmer det seg ikke at filosofen Gotama kommer for å se oss. Det er bedre at vi går og besøker filosofen Gotama. Filosofen Gotama ga avkall på mye gull og sølv da han gikk ut, han ga avkall på skatter både over og under jorda. Filosofen Gotama gikk ut da han var ung, lenge før det første grå hår kom til syne. I sin beste ungdom og kraftigste alder forlot han hjemmet og gikk ut i hjemløsheten. Til tross for at hans foreldre var imot det, og sto der gråtende med tårevåte ansikter, rakte filosofen Gotama av seg hår og skjegg, iførte seg den gule kappen, forlot hjemmet og gikk ut i hjemløsheten. Filosofen Gotama er pen og kjekk og tiltalende å se på, han har den fineste ansiktsfarge, en imponerende holdning og et guddommelig utseende, ja, et lytefritt ytre. Filosofen Gotama er et moralsk menneske, han har en fast karakter. Filosofen Gotama taler vakkert, han er veltalende og høflig. Han taler distinkt og

velartikulert og uttrykker seg klart. Filosofen Gotama har mange elever og har utdannet mange lærere. Filosofen Gotama har utslettet alt lidenskapelig begjær i sitt indre, og er ferdig med all forfengeligheit. Filosofen Gotama taler om årsak og virkning, om handling, han holder det gode fram for brahmanenes slekt. Filosofen Gotama kommer fra en høy ætt, fra en gammel adelsfamilie. Filosofen Gotama kommer fra en rik familie, med mye gods og eiendom. Folk kommer langveis fra gjennom land og riker for å legge fram spørsmål for filosofen Gotama. Mange tusen guder og åndevesener har tatt tilflukt til filosofen Gotama, til beste for alle levende vesener. Disse lovord går om filosofen Gotama: "Han er i sannhet en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og atferd, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester." Filosofen Gotama har de trettito kjennetegn på en stor mann. Filosofen Gotama ønsker hvert menneske velkommen. Han er vennlig, forekommende og imøtekommende, han er ikke overlegen og snakker gjerne med folk. Både munk, nonne, legmenn og legkvinner gjør ære på filosofen Gotama. De respekterer, hedrer og høyakter ham og setter ham høyt. Mange guder og mennesker har tillit til filosofen Gotama. Kong Seniya Bimbisāra av Magadha, med koner og barn og hele sitt følge, har tatt tilflukt til filosofen Gotama, til beste for alle levende vesener. Kong Pasenadi av Kosala, med koner og barn og hele sitt følge, har tatt tilflukt til filosofen Gotama, til beste for alle levende vesener. Brahmanen Pokkharasāti, med koner og barn og hele sitt følge, har tatt tilflukt til filosofen Gotama, til beste for alle levende vesener. Filosofen Gotama har kommet hit til Opāsāda og bor i Devalunden. Enhver filosof eller brahman som kommer hit til vår landsby og vårt distrikt er vår gjest, og alle gjester bør vi gjøre ære på. Vi bør respektere dem, hedre og høyakte dem og sette dem

Page - 826

høyt. Ut fra hver og en av disse grunnene sømmer det seg ikke at filosofen Gotama kommer for å se oss. Det er bedre at vi går for å se filosofen Gotama. Dette er det som kan sies til Gotamas heder så langt jeg vet det, mine herrer. Men det er ikke alt som kan sies til Gotamas heder, for den er uten grenser. Selv ut fra bare én av disse grunnene sømmer det seg ikke at filosofen Gotama kommer for å se oss. Det er bedre at vi går for å se filosofen Gotama. Så la oss gå alle sammen, mine herrer, og besøke ham.” Dermed gikk Cariki sammen med en stor flokk brahmaner til Mesteren. Da de kom fram, hilste de og ble stående og prate litt før de satte seg, og Mesteren kom i prat med noen av de eldste brahmanene som var med. En av brahmanene var en ung mann som het Kåpatika. Han var bare seksten år gammel, men han var likevel lærd og fortrolig med tekstene. De tre vedaer kjente han ut og inn, og kunne forklare og utlegge hvert ord og hvert ritual i dem. Han kunne analysere hvert grammatikalsk og fonetisk problem i dem, og var fortrolig med alt det historiske og legendariske stoffet som hørte til. Han hadde også fullt kjennskap til de tradisjonelle kjennetegn på en stor mann. Og av og til avbrøt han de eldre brahmanene som snakket med Mesteren. Mesteren sa til ham: "Ikke avbryt de eldre brahmanene, Bhåradvāja, men vent til de er ferdige med å snakke.” Men brahmanen Caniki sa: "Ikke vær så streng mot ham, Gotama. Den unge Kåpatika er av god familie. Han er lærd og vis og han snakker godt for seg. Han er i stand til å diskutere disse spørsmålene med deg.” Da tenkte Mesteren at denne unge mannen sikkert var utlært i de tre vedaene, siden de andre brahmanene satte ham så høyt. Og Kåpatika tenkte at hvis han fikk øyekontakt med Gotama, ville han stille ham et spørsmål. Mesteren forsto dette, og rettet blikket mot ham. Kåpatika følte seg beåret over dette, og bestemte seg for å stille ham et spørsmål. Høyt sa han:

*Brahmanene har gamle og hellige tekster som er overlevert gjennom lang og Page - 827

ubrudd tradisjon. Ut fra disse kommer brahmanene til den urokkelige konklusjon at "dette alene er sannhet, alt annet er feil". Hva sier du til dette, Gotama?" Mesteren svarte: "Finnes det da blant disse brahmanene en eneste en som sier at han selv ser og vet at "dette alene er sannhet, alt annet er feil", Bhåradvāja?" "Nei, det finnes det ikke, Gotama." "Men finnes det da noen av brahmanenes lærere, eller deres lærere igjen opp til sju generasjoner bakover, som hevder at han selv ser og vet at "dette alene er sannhet, alt annet er feil"?" "Nei, Gotama." "Men hvordan er det, Bhåradvāja? Brahmanenes gamle seere Atthaka, Vāmaka, Vāmadeva, Vessāmitta, Yamataggi, Angirasa, Bhåradvāja, Vāsettha, Kassapa og Bhagu, som forfattet og overleverte de samlingene av tekster, vers, sanger og uttalelser som brahmanene nå til dags resiterer, framsier og leser, — sa disse seerne kanskje de visste og så at "dette alene er sannhet, alt annet er feil"?" "Nei, Gotama." "Da er det altså ingen blant brahmanene som sier at han selv ser og vet at "dette alene er sannhet, alt annet er feil." Det er ingen av brahmanenes lærere, eller deres lærere igjen opp til sju generasjoner bakover, som hevder at han selv ser og vet at "dette alene er sannhet, alt annet er feil". Og det var heller ingen av brahmanenes gamle seere Atthaka, Vāmaka, Vāmadeva, Vessāmitta, Yamataggi, Angirasa, Bhåradvāja, Vāsettha, Kassapa og Bhagu — de som forfattet og overleverte de samlingene av tekster, vers, sanger og uttalelser som brahmanene nå til dags resiterer, framsier og leser — som sa de visste og så at "dette alene er sannhet, alt annet er feil". Det blir som en rekke blinde menn som leier hverandre. Førstemann ser ingen ting, han som går i midten ser ingen ting, og han som går bakerst ser ikke noe han heller. Jeg synes brahmanene likner disse blinde, for førstemann har ikke sett noe, han som går i midten har ikke sett noe, og han som kommer bakerst, ser ikke noe han heller. Synes du ikke da at brahmanenes tro blir nokså grunnløs, Bhåradvāja?" "Men brahmanene baserer seg ikke bare tro, Gotama. De baserer seg også på

tradisjonen." "Først snakket du om tro, Bhåradvåja, og nå snakker du om tradisjon. Det er fem ting som gir to frukter her og nå. Hvilke fem? Det er tro, preferanser, tradisjon, vurdering av årsaker og vurdering og aksept av et synspunkt. Disse fem tingene gir to frukter her og nå. For noe man tror på, kan vise seg å være tomt, uholdbart og feilaktig. Og noe man ikke tror på, kan vise seg å være ekte, pålitelig og sant. Og det samme gjelder for preferanser, tradisjon, vurdering av årsaker og vurdering og aksept av et synspunkt. Hver av disse kan vise seg å være enten tomt, uholdbart og feilaktig, eller de kan vise seg å være ekte, pålitelige og sanne. Det sømmer seg ikke for en forstandig mann som vil holde seg til sannheten, å komme til den urokkelige konklusjon at *dette alene er sannhet, alt annet er feil", Bhåradvåja." «Hva vil det si å holde seg til sannheten? Jeg vil gjerne spørre deg om hvordan man holder seg til sannheten, Gotama." "Hvis du har en tro, og sier *dette tror jeg", da holder du deg til sannheten, Bhåradvåja. Men ut fra dette kommer du ikke til den urokkelige konklusjon at *dette alene er sannhet, alt annet er feil". Slik holder du deg til sannheten. Hvis du har en preferanse, og sier *dette er hva jeg foretrekker" da holder du deg til sannheten. Men ut fra dette kommer du ikke til den urokkelige konklusjon at "dette alene er sannhet, alt annet er feil". Slik holder du deg til sannheten. Hvis du følger en tradisjon, og sier "dette er den tradisjonen jeg følger", da holder du deg til sannheten, Bhåradvåja. Men ut fra dette kommer du ikke til den urokkelige konklusjon at "dette alene er sannhet, alt annet er feil". Slik holder du deg til sannheten. Hvis du vurderer årsakene, og sier *slik vurderer jeg årsakene", da holder du deg til sannheten, Bhåradvåja. Men ut fra dette kommer du ikke til den urokkelige konklusjon at "dette alene er sannhet, alt annet er feil". Slik holder du deg til sannheten. Hvis du vurderer og aksepterer et synspunkt og sier, "dette synspunktet har jeg vurdert og jeg aksepterer det", da holder du deg til sannheten, Bhåradvåja. Men ut fra dette kommer du ikke til den urokkelige konklusjon at *dette alene er sannhet, alt annet er feil". Slik holder du deg til sannheten. Det er dette jeg mener med å holde seg til sannheten, men det betyr ikke det samme som å våkne til sannheten." Page - 829

*Dette er altså å holde seg til sannheten. Jeg ser at slik holder man seg til sannheten, Gotama. Men nå vil jeg spørre deg om hva det vil si å våkne til sannheten. Hvordan våkner man til sannheten, Gotama?" "Sett at en munk bor ved en landsby eller en by, Bhåradvāja. En borger eller sønnen hans besøker munken og undersøker tre egenskaper hos ham. Han undersøker om munken er grådig, om han føler hat og om han er forvirret: *Er denne munken så grådig og så besatt av grådighet at han vil si jeg vet" når han ikke vet, eller "jeg ser" når han ikke ser? Eller vil han føre andre inn på en lignende kurs, noe som vil føre til langvarige smerter og ulemper?" Etter at han har undersøkt munken i lang tid, finner han at munken verken er grådig selv eller får andre til å være grådige. Både oppførsel og tale viser at han ikke er grådig. Dessuten underviser han i en lære som er dyp, vanskelige å se og vanskelig å forstå. Den bringer fred, er herlig og subtil — den ligger utenfor logikkens rekkevidde og kan bare fattes av den vise. En grådig person kan ikke gi så dype belæringer. Etter at han har observert at munken er uten grådighet, undersøker han videre hvordan det står til med hatet: *Er denne munken så full av hat og så besatt av hat at han vil si jeg vet" når han ikke vet, eller "jeg ser" når han ikke ser? Eller vil han føre andre inn på en lignende kurs, noe som vil føre til langvarige smerter og ulemper?" Etter at han har undersøkt munken i lang tid, finner han at munken verken selv føler hat eller får andre til å føle hat. Både oppførsel og tale viser at han ikke føler hat. Dessuten underviser han i en lære som er dyp, vanskelige å se og vanskelig å forstå. Den bringer fred, er herlig og subtil — den ligger utenfor logikkens rekkevidde og kan bare fattes av den vise. En person fylt av hat kan ikke gi så dype belæringer. Etter at han har observert at munken er uten hat, undersøker han videre hvordan det står til med hatet: *Er denne munken så full av forvirring og så besatt av forvirring at han vil si jeg vet" når han ikke vet, eller "jeg ser" når han ikke ser? Eller vil han føre andre inn på en lignende kurs, noe som vil føre til langvarige smerter og ulemper?" Etter at han har undersøkt munken i lang tid, finner han at munken verken selv er forvirret eller får andre til å bli forvirret. Både oppførsel og tale viser at han ikke er

forvirret. Dessuten underviser han i en lære som er dyp, vanskelige å se og vanskelig å forstå. Den bringer fred, er herlig og subtil — den ligger utenfor logikkens rekkevidde og kan bare fattes av den vise. En forvirret person kan ikke gi så dype belæringer. Etter at han har observert at munken ikke er forvirret, får han tillit til ham. Han oppsøker ham, setter seg ned hos ham og lytter oppmerksomt til ham. Han får høre læren, og han legger seg den på minne og utforsker den. Etter at han har utforsket den, forstår og aksepterer han den og får lyst til å praktisere den. Han begynner å praktisere, og deretter vurderer han sin praksis og praktiserer med enda større besluttomhet. Når han praktiserer besluttomt, erkjenner han den høyeste sannhet i sin egen kropp og trenger inn i den og ser den med visdom. Det er dette det vil si å våkne til sannheten. På denne måten våkner man til sannheten, men det betyr ikke det samme som å oppnå sannheten, Bhåradvāja.” *Dette er altså å våkne til sannheten. Jeg ser at slik våkner man til sannheten, Gotama. Men nå vil jeg spørre deg om hva det vil si å oppnå sannheten. Hvordan oppnår man sannheten, Gotama?” *Man oppnår sannheten ved å praktisere, øve og trene på nettopp disse tingene, Bhåradvāja. Det er dette jeg mener med å oppnå sannheten.” ”Dette er altså å oppnå sannheten. Jeg ser at slik oppnår man sannheten, Gotama. Men nå vil jeg spørre deg om hva som er til stor hjelp for å oppnå sannheten, Gotama.” *Therdig praksis er til stor hjelp for å oppnå sannheten, Bhåradvāja. Hvis du ikke praktiserer iherdig, kommer du ikke til å oppnå sannheten. Men den som praktiserer iherdig, kommer til å oppnå sannheten. Derfor er iherdig praksis til stor hjelp for å oppnå sannheten.” *Da vil jeg spørre deg hva som er til god hjelp for å praktisere iherdig, Gotama.” *Vurdering av praksis er til stor hjelp for å praktisere iherdig, Bhåradvāja. Hvis du ikke foretar vurderinger, kommer du ikke til å praktisere iherdig. Men den som vurderer sin praksis, vil også komme til å praktisere iherdig. Derfor er vurdering av praksis til stor hjelp for å praktisere iherdig.” *Men da vil jeg spørre deg hva som er til stor hjelp for å vurdere sin praksis, Gotama.” Page - 831

*Innsatsvilje er til stor hjelp for å vurdere sin praksis, Bhåradvåja. Hvis du ikke har innsatsvilje, kan du heller ikke vurdere din praksis. Men den som har innsatsvilje, vurderer sin praksis. Derfor er innsatsvilje til stor hjelp for å vurdere sin praksis.” *Men da vil jeg spørre deg hva som er til stor hjelp for å skape innsatsvilje, Gotama.” *Innsatsviljen kommer når du får lyst til å praktisere, Bhåradvåja. Hvis du ikke har lyst til å praktisere, får du heller ingen innsatsvilje. Men den som har lyst til å praktisere, får innsatsvilje. Derfor er lyst til å praktisere til stor hjelp for å skape innsatsvilje.” *Da vil jeg spørre deg hva som er til stor hjelp for å få lyst til å praktisere, Gotama.” *Når du forstår og aksepterer læren, er dette til stor hjelp for å få lyst til å praktisere, Bhåradvåja. Hvis du ikke forstår og aksepterer læren, får du heller ikke lyst til å praktisere. Men den som forstår og aksepterer læren, får lyst til å praktisere den. Derfor er forståelse og aksept av læren til stor hjelp for å få lyst til å praktisere.” *Da vil jeg spørre deg hva som er til stor hjelp for å forstå og akseptere læren, Gotama.” *Når du utforsker meningen, blir det til stor hjelp så du kan forstå og akseptere læren, Bhåradvåja. Hvis du ikke utforsker meningen, vil du heller ikke forstå og akseptere læren. Men den som utforsker meningen, vil også forstå og akseptere læren. Derfor er utforskning av meningen til stor hjelp for å forstå og akseptere læren.” *Da vil jeg spørre deg hva som er til stor hjelp for å utforske meningen, Gotama.” *Når du husker læren, er dette til stor hjelp for å utforske meningen med den, Bhåradvåja. Hvis du ikke husker læren, vil du heller ikke kunne utforske meningen med den. Men den som husker læren, vil også kunne utforske meningen. Derfor er det å huske læren til stor hjelp for å utforske meningen med den.” *Da vil jeg spørre deg hva som er til stor hjelp for å huske læren, Gotama.” *Det å høre læren er til stor hjelp for å huske den, Bhåradvåja. Hvis du ikke hører læren, vil du heller ikke kunne huske den. Men den som hører læren, vil også

kunne huske den. Derfor er det å høre læren til stor hjelp for å huske den.” *Oppmerksom lytting er til stor hjelp for å høre læren, Bhåradvåja. Hvis du ikke lytter oppmerksomt, vil du heller ikke kunne høre den. Men den som lytter oppmerksomt, vil også kunne høre læren. Derfor er oppmerksom lytting til stor hjelp for å høre læren.” *Da vil jeg spørre hva som er til stor hjelp for å lytte oppmerksomt, Gotama.” *Det å sette seg ned sammen med en lærer er til stor hjelp for å lytte oppmerksomt, Bhåradvåja. Hvis du ikke setter deg ned, vil du heller ikke kunne lytte oppmerksomt. Men den som setter seg ned, vil også kunne lytte oppmerksomt. Derfor er det å sette seg ned sammen med en lærer til stor hjelp for å lytte oppmerksomt.” *Da vil jeg spørre deg hva som er til stor hjelp for å sette seg ned sammen med en lærer, Gotama.” *Det å oppsøke en lærer er til stor hjelp for å kunne sette seg ned sammen med ham, Bhåradvåja. Hvis du ikke oppsøker læreren, vil du heller ikke kunne sette deg ned sammen med ham. Men den som oppsøker ham, vil også kunne sette seg ned sammen med ham. Derfor er det å oppsøke en lærer til stor hjelp for å kunne sette seg ned sammen med ham.” *Da vil jeg spørre deg hva som er til stor hjelp for å oppsøke en lærer, Gotama.” «Tillit er til stor hjelp for å oppsøke en lærer, Bhåradvåja. Hvis du ikke har tillit til ham, vil du heller ikke oppsøke ham. Men den som har tillit til læreren, vil også oppsøke ham. Derfor er tillit til stor hjelp for å oppsøke en lærer.” *Jeg spurte deg om det å ta vare på sannheten, Gotama, og du forklarte dette for meg slik at jeg ble meget fornøyd med svaret ditt. Så spurte jeg deg om det å våkne til sannheten, og du forklarte dette for meg slik at jeg ble meget fornøyd med svaret ditt. Deretter spurte jeg deg om det å oppnå sannheten, og du forklarte dette for meg slik at jeg ble meget fornøyd med svaret ditt. Uansett hva jeg har spurt deg om, Gotama, så har du gitt svar jeg har blitt meget fornøyd med. Tidligere har vi pleid å si: "Hva vet vel slike snaurakede kvasifilosof, slike lakeier, svartinger, yngel fra Brahmas føtter, om den sanne lære?" Men nå har du gitt meg en munks hengivenhet til munk, en munks aktelse for munk og en munks

respekt for munk, Gotama. Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt til deg, Gotama, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Mester, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.” Page - 834

96. Samtalen med Esukaāri Esukaārisutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Sāvatthi og holdt til i Anāthapindikass park Jetalunden. Da kom brahmanen Esukdāri bort til ham. De snakket litt sammen før han satte seg ned ved siden av ham. Så sa brahmanen Esukari til Mesteren: *Brahmanene snakker om fire slags tjeneste, Gotama. Det er tjeneste for en brahman, tjeneste for en adelsmann, tjeneste for en borger og tjeneste for en arbeider. Brahmanene sier at brahman, en adelsmann, en borger eller en arbeider kan være tjener for en brahman. En adelsmann, en borger eller en arbeider kan være tjener for en adelsmann. En borger eller en arbeider kan være tjener for en borger. En arbeider kan være tjener for en arbeider. Hvem andre kan vel være tjener for en arbeider? Dette er hva brahmanene sier om å stå i tjeneste, Gotama. Hva sier du om dette?" "Er alle andre enige med brahmanene i dette, brahman?" *Nei, det er de ikke." *Det er som å presse en fattig og eiendomsløs mann til å spise noe kjøtt han ikke har lyst på og deretter kreve at han skal betale for det, brahman. På samme måte definerer brahmanene disse fire formene for tjeneste uten å få godkjenning fra filosofer og andre brahmaner. Jeg sier ikke at alle bør arbeide som tjenere. Men jeg sier heller ikke at ingen bør arbeide som tjenere. Hvis noen arbeider som tjener og av den grunn får det verre og ikke bedre enn før, da mener jeg han ikke bør fortsette i jobben. Men dersom noen arbeider som tjener og av den grunn får det bedre og ikke verre enn før, da mener jeg han bør fortsette i jobben. Hvis vi spør en adelsmann om han vil bli betjent av en tjener som har fått det verre enn før etter at han kom i hans tjeneste, eller en tjener som har fått det bedre enn før, vil han sikkert svare at han heller vil bli betjent av en tjener som har fått det bedre enn før, og ikke av en som har fått det verre enn før. Det samme vil en brahman, en Page - 835

borger eller en arbeider svare om vi stiller dem det samme spørsmålet. Jeg sier ikke at noen er bedre bare fordi de er født i en overklassefamilie. Men jeg sier heller ikke at noen er dårligere bare fordi de er født i en overklassefamilie. Jeg sier ikke at noen er bedre bare fordi de har den eller den hudfargen, men heller ikke at de er dårligere. Jeg sier ikke at noen er bedre bare fordi de har mye penger, men heller ikke at de er dårligere. Det hender at noen som er født i en overklassefamilie, begår drap, stjeler, begår seksuelle overtredder, lyver, baktaler, sårer andre med ordene sine og farer med tankeløst prat, er grådige, voldelige og har feilaktige meninger. Derfor mener jeg at de ikke er bedre enn andre. Men det hender også at noen som er født i en overklassefamilie, lar være å drepe, stjele eller begå seksuelle overtredder, at de lar være å lyve, baktale, såre andre med ordene sine og fare med tankeløst prat, at de verken er grådige, voldelige eller har feilaktige meninger. Derfor mener jeg at de ikke er verre enn andre. Det hender også at de som har den eller den hudfargen eller har mye penger, begår alle disse dårlige handlingene. Derfor mener jeg at de ikke er bedre enn andre. Men det hender også at de avstår fra dem, og derfor mener jeg at de ikke er verre enn andre. Jeg sier ikke at alle bør arbeide som tjenere, brahman. Men jeg sier heller ikke at ingen bør arbeide som tjenere. Hvis noen arbeider som tjener og av den grunn får mer tillit, bedre moral, større lærdom, mer nøydsomhet og mer visdom, enn før, da mener jeg han bør fortsette i jobben.” Da brahmanen Esukaari hørte dette, sa han: *Brahmanene snakker om fire slags rikdom, Gotama. Det er brahmanens oppgave her i livet, adelsmannens oppgave her i livet, borgerens oppgave her i livet og arbeiderens oppgave her i livet. Brahmanene sier at brahmanens oppgave her i livet er å motta gaver. Hvis derimot en brahman forakter sin oppgave her i livet, som er å motta gaver, utfører han ikke sin plikt. Da er han som en vaktmann som begår tyveri. Slik definerer brahmanene brahmanens oppgave her i livet. Brahmanene sier at adelsmannens oppgave her i livet er bue og pilekogger. Hvis derimot en adelsmann forakter sin oppgave her i livet, som er bue og pilekogger, utfører han ikke sin plikt. Da er han som en vaktmann som begår tyveri. Slik definerer

Page - 836

brahmanene adelsmannens oppgave her i livet. Brahmanene sier at borgerens oppgave her i livet er pløying og kveghold. Hvis derimot en borger forakter sin oppgave her i livet, som er pløying og kveghold, utfører han ikke sin plikt. Da er han som en vaktmann som begår tyveri. Slik definerer brahmanene borgerens oppgave her i livet. Brahmanene sier videre at arbeiderens oppgave her i livet er sigd og bærestang. Hvis derimot en arbeider forakter sin oppgave her i livet, som er sigd og bærestang, utfører han ikke sin plikt. Da er han som en vaktmann som begår tyveri. Slik definerer brahmanene arbeidernes oppgave her i livet. Dette er de fire formene for rikdom som brahmanene definerer, Gotama. Hva sier du om dette?" "Er alle andre enige med brahmanene i dette, brahman?" "Nei, det er de ikke." "Det er som å presse en fattig og eiendomsløs mann til å spise noe kjøtt han ikke har lyst på og deretter kreve at han skal betale for det, brahman. På samme måte definerer brahmanene disse fire formene for rikdom uten å få godkjenning fra filosofer og andre brahmaner. Jeg vil heller si at en persons oppgave her i livet er den edle, oververdslige lære. En person blir betegnet ut fra hvilken ætt og stand vedkommendes foreldre gjennom flere generasjoner har hatt. En som er født av adelige foreldre, kalles adelsmann. En som er født av brahmanslekt, kalles brahman. En som er født av borgerslekt, kalles borger. Og en som er født av arbeiderslekt, kalles arbeider. Det er som når en ild får navn etter hva det er som brenner, brahman. Når det er kvister som brenner, kalles det kvistbrann. Når det er fliser som brenner, kalles det flisbrann. Når det er gras som brenner, kalles det grasbrann. Når det er gjødsel som brenner, kalles det gjødselbrann. På tilsvarende vis vil jeg heller si at en persons oppgave her i livet er den edle, oververdslige lære. En person blir betegnet ut fra hvilken ætt og stand vedkommendes foreldre gjennom flere generasjoner har hatt. En som er født av adelige foreldre, kalles adelsmann. En som er født av brahmanslekt, kalles brahman. En som er født av borgerslekt, kalles borger. Og en som er født av arbeiderslekt, kalles arbeider. Men hvis en som er født i en adelsslekt, forlater hjemmet og går ut i hjemløshet

og følger den læren og den treningsdisiplinen som er lagt fram av en som er kommet fram til sannheten, slik at han avstår fra å drepe, avstår fra å stjele, avstår fra seksuelle overtredelser, avstår fra å lyve, baktale, såre andre med ordene sine og fare med tankeløst prat, og at han ikke er grådig, ikke har voldelige tanker, men har et rett syn, da følger han den rette veien og praktiserer en sunn lære. Hvis en som er født i en brahmanslekt, forlater hjemmet og går ut i hjemløshet og følger den læren og den treningsdisiplinen som er lagt fram av en som er kommet fram til sannheten, slik at han avstår fra å drepe, avstår fra å stjele, avstår fra seksuelle overtredelser, avstår fra å lyve, baktale, såre andre med ordene sine og fare med tankeløst prat, og at han ikke er grådig, ikke har voldelige tanker, men har et rett syn, da følger han den rette veien og praktiserer en sunn lære. Hvis en som er født i en borgerslekt, forlater hjemmet og går ut i hjemløshet og følger den læren og den treningsdisiplinen som er lagt fram av en som er kommet fram til sannheten, slik at han avstår fra å drepe, avstår fra å stjele, avstår fra seksuelle overtredelser, avstår fra å lyve, baktale, såre andre med ordene sine og fare med tankeløst prat, og at han ikke er grådig, ikke har voldelige tanker, men har et rett syn, da følger han den rette veien og praktiserer en sunn lære. Og hvis en som er født i en arbeiderslekt, forlater hjemmet og går ut i hjemløshet og følger den læren og den treningsdisiplinen som er lagt fram av en som er kommet fram til sannheten, slik at han avstår fra å drepe, avstår fra å stjele, avstår fra seksuelle overtredelser, avstår fra å lyve, baktale, såre andre med ordene sine og fare med tankeløst prat, og at han ikke er grådig, ikke har voldelige tanker, men har et rett syn, da følger han den rette veien og praktiserer en sunn lære. Mener du ut fra dette at det bare er brahmaner som kan utvikle et sinn fylt av vennlighet, et sinn uten hat og ondskap, brahman, og at adelsmenn, borgere og arbeidere ikke kan det?" "Slett ikke, Gotama! En adelsmann kan utvikle et sinn fylt av vennlighet, et sinn uten hat og ondskap, og det samme kan en brahman, en borger og en arbeider. Alle de fire klassene kan ut fra dette utvikle et sinn fylt av vennlighet, et sinn uten hat og ondskap, Gotama." *Nettopp, brahman. Hvis en som er født i en adelsslekt, brahmanslekt, Page - 838

borgerslekt eller arbeiderslekt, forlater hjemmet og går ut i hjemløshet og følger den læren og den treningsdisiplinen som er lagt fram av en som er kommet fram til sannheten, slik at han avstår fra å drepe, avstår fra å stjele, avstår fra seksuelle overtredder, avstår fra å lyve, baktale, såre andre med ordene sine og fare med tankeløst prat, og at han ikke er grådig, ikke har voldelige tanker, men har et rett syn, da følger han den rette veien og praktiserer en sunn lære. Hvordan er det, brahman — mener du at det bare er brahmaner som kan ta med seg såpe og ryggskrapet og gå ned til elva og vaske av seg støv og skitt, og at en adelsmann, en borger eller en arbeider ikke kan det?" "Slett ikke, Gotama! En adelsmann kan også ta med seg såpe og ryggskrapet og gå ned til elva og vaske av seg støv og skitt, og det samme kan en brahman, en borger eller en arbeider. Alle de fire klassene kan ta med seg såpe og ryggskrapet og gå ned til elva og vaske av seg støv og skitt, Gotama." *Nettopp, brahman. Hvis en som er født i en adelsslekt, brahmanslekt, borgerslekt eller arbeiderslekt, forlater hjemmet og går ut i hjemløshet og følger den læren og den treningsdisiplinen som er lagt fram av en som er kommet fram til sannheten, slik at han avstår fra å drepe, avstår fra å stjele, avstår fra seksuelle overtredder, avstår fra å lyve, baktale, såre andre med ordene sine og fare med tankeløst prat, og at han ikke er grådig, ikke har voldelige tanker, men har et rett syn, da følger han den rette veien og praktiserer en sunn lære. Sett at en salvet adelsmann samlet hundre personer av forskjellig opphav, brahman, og sa til dem: *Kan alle som er av brahmanslekt, adelsslekt eller kongelig slekt ta med seg tennstikker av teak, salatre, salatre, sandeltre eller granatepletre og lage ild med dem. Og kan alle som er av laveste kaste, som er av jegerslekt, kurvmakerslekt, vognmakerslekt eller søpletømmerslekt ta med seg tennstikker av veden fra et hundetrau, et grisetrau, en avfallsdunk eller en tranbusk og lage ild med dem." Ville da den ilden som de av brahmanslekt, adelsslekt eller kongelig slekt tente opp med tennstikker av teak, salatre, salatre, sandeltre eller granatepletre være varmere eller lyse klarere og vakrere og være mer dugelig som ild enn den ilden som de av laveste kaste, som er av jegerslekt, kurvmakerslekt, vognmakerslekt eller søpletømmerslekt tente opp med tennstikker av veden fra et hundetrau, et grisetrau, en avfallsdunk eller en

tranbusk, brahman?" «Slett ikke, Gotama! Den ilden som de av brahmanslekt, adelsslekt eller kongelig slekt tente opp med tennstikker av teak, salatre, salalatre, sandeltre eller granatepletre vil være varm, lyse klart og vakkert og være dugelig som ild. Og den ilden som de av lavere kaste, som er av jegerslekt, kurvmakerslekt, vognmakerslekt eller søpletømmerslekt tente opp med tennstikker av veden fra et hundetrau, et grisetrau, en avfallsdunk eller en tranbusk, vil også være varm, lyse klart og vakkert og være dugelig som ild. All ild vil være varm, lyse klart og vakkert og være dugelig som ild, Gotama." *Nettopp, brahman. Hvis en som er født i en adelsslekt, brahmanslekt, borgerslekt eller arbeiderslekt, forlater hjemmet og går ut i hjemløshet og følger den læren og den treningsdisiplinen som er lagt fram av en som er kommet fram til sannheten, slik at han avstår fra å drepe, avstår fra å stjele, avstår fra seksuelle overtreddelser, avstår fra å lyve, baktale, såre andre med ordene sine og fare med tankeløst prat, og at han ikke er grådig, ikke har voldelige tanker, men har et rett syn, da følger han den rette veien og praktiserer en sunn lære." Da brahmanen Esukaári hørte dette, sa han: "Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Gotama. Nå tar jeg tilflukt til deg, Gotama, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som en legvenn, Mester, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever." Page - 840

97. Samtalen med Dhanafijāni Dhanafijānisutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg ved E Kornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha. Ved den anledningen var Sāriputta ute på vandring i åsene sør for byen sammen med en stor flokk munk. En annen munk som oppholdt seg i Rājagaha under regntiden, gikk bort til Sāriputta, hilste på ham og pratet litt med ham før han satte seg ned ved siden av ham. Da han hadde satt seg, sa Sāriputta til ham: "Jeg håper Mesteren er sunn og frisk, min venn." *Ja, Mesteren er sunn og frisk." "Er de andre munkene også sunne og friske?" *Ja, de andre munkene er også sunne og friske." *I nærheten av Tandulapāli-porten bor det en brahman som heter Dhanafijāni. Er han også sunn og frisk?" *Ja, brahmanen Dhanafijāni er også sunn og frisk." *Praktiserer ham med flid og omtanke?" *Hvordan kan man vel si at Dhanafijāni praktiserer med flid og omtanke? Under dekke av kongens beskyttelse plyndrer han brahmaner og husherrer, og under dekke av deres beskyttelse plyndrer han kongen. Han var tidligere gift med kvinne man kunne stole på, fra en familie man også kunne stole på. Men hun døde, og nå er han gift med en kvinne man ikke kan stole på, fra en familie man ikke kan stole på." *Dette var sannelig dårlige nyheter, min venn. Det er ille å høre at brahmanen Dhanafijāni ikke praktiserer med flid og omtanke. Men kanskje jeg møter ham en dag og kan få en samtale med ham?" Da Sāriputta syntes han hadde vært lenge nok i åsene i sør, ga han seg på vandring mot Rājagaha, og etter en tid kom han fram til byen, der han slo seg til ved E Kornforingsplassen i Bambuslunden. Neste morgen sto han opp, kledde på seg, tok

Page - 841

kappe og bolle og gikk inn mot byen for å motta matgaver. Akkurat da holdt brahmanen Dhanafijāni på med å melke kuene i ei kve utenfor byen. Etter at Sāriputta hadde gått matrunden i Rājagaha og var ferdig med å spise, gikk han bort til Dhanafijāni. Brahmanen fikk se ham komme og gikk ham i møte og sa: "Drikk litt melk mens du venter på at det er tid for mat, Sāriputta." "Takk, men jeg er ferdig med å spise, brahman. Nå har jeg tenkt å sette meg under det treet der borte. Blir du med?" *Ja, jeg kommer," svarte Dhanafijani. Så gjorde han ferdig frokosten og gikk bort til Sāriputta. De snakket litt sammen før Dhanafijāni satte seg ned ved siden av Sāriputta. Så sa Sāriputta: *Praktiserer du med flid og omtanke, Dhanafijāni?" *Hvordan skal jeg kunne praktisere med flid og omtanke når jeg må sørge for foreldrene mine, kone og barn, slaver og tjenestefolk, og når jeg må utføre mine plikter for venner og kolleger, slekt og familie, gjester, for forfedrene, for gudene og for kongen, og når i tillegg denne kroppen må pleies og tilfredsstilles?" *Hva mener du om dette, Dhanafijāni? Sett at en mann lever et skjendig og uhederlig liv fordi han må sørge for foreldrene sine. Så kommer helvetes voktere og trekker ham ned i helvete på grunn av det skjendige og uhederlige livet han har ført. Tror du da det hjelper ham å si at han førte et så skjendig og uhederlig liv fordi han måtte ta seg av foreldrene sine? Eller tror du det hjelper om foreldrene hans sier at han førte et så skjendig og uhederlig liv for deres skyld?" *Nei, Sāriputta. Helvetes voktere kommer til å kaste ham ned i helvete samme hvor mye han skriker." "Sett at en mann lever et skjendig og uhederlig liv fordi han må sørge for kone og barn, Dhanafijāni. Så kommer helvetes voktere og trekker ham ned i helvete på grunn av det skjendige og uhederlige livet han har ført. Tror du da det hjelper ham å si at han førte et så skjendig og uhederlig liv fordi han måtte ta seg av kone og barn? Eller tror du det hjelper om hans kone og barn sier at han førte et så skjendig og uhederlig liv for deres skyld?" *Nei, Sāriputta. Helvetes voktere kommer til å kaste ham ned i helvete samme

hvor mye han skriker." "Sett at en mann lever et skjendig og uhederlig liv fordi han må sørge for slavene og tjenestefolkene sine, Dhanafijāni. Så kommer helvetes voktere og trekker ham ned i helvete på grunn av det skjendige og uhederlige livet han har ført. Tror du da det hjelper ham å si at han førte et så skjendig og uhederlig liv fordi han måtte ta seg av slavene og tjenestefolkene sine? Eller tror du det hjelper om slavene og tjenestefolkene hans sier at han førte et så skjendig og uhederlig liv for deres skyld?" *Nei, Sāriputta. Helvetes voktere kommer til å kaste ham ned i helvete samme hvor mye han skriker." "Sett at en mann lever et skjendig og uhederlig liv fordi han må sørge for sine venner og kolleger, Dhanafijāni. Så kommer helvetes voktere og trekker ham ned i helvete på grunn av det skjendige og uhederlige livet han har ført. Tror du da det hjelper ham å si at han førte et så skjendig og uhederlig liv fordi han måtte sørge for sine venner og kolleger? Eller tror du det hjelper om hans venner og kolleger sier at han førte et så skjendig og uhederlig liv for deres skyld?" *Nei, Sāriputta. Helvetes voktere kommer til å kaste ham ned i helvete samme hvor mye han skriker." "Sett at en mann lever et skjendig og uhederlig liv fordi han må sørge for sin slekt og familie, Dhanafijāni. Så kommer helvetes voktere og trekker ham ned i helvete på grunn av det skjendige og uhederlige livet han har ført. Tror du da det hjelper ham å si at han førte et så skjendig og uhederlig liv fordi han måtte sørge for sin slekt og familie? Eller tror du det hjelper om hans slekt og familie sier at han førte et så skjendig og uhederlig liv for deres skyld?" *Nei, Sāriputta. Helvetes voktere kommer til å kaste ham ned i helvete samme hvor mye han skriker." "Sett at en mann lever et skjendig og uhederlig liv fordi han må sørge for gjestene sine, Dhanafijāni. Så kommer helvetes voktere og trekker ham ned i helvete på grunn av det skjendige og uhederlige livet han har ført. Tror du da det hjelper ham å si at han førte et så skjendig og uhederlig liv fordi han måtte sørge for gjestene sine? Eller tror du det hjelper om gjestene hans sier at han førte et så skjendig og uhederlig liv for deres

Page - 843

skyld?" *Nei, Såriputta. Helvetes voktere kommer til å kaste ham ned i helvete samme hvor mye han skriker." "Sett at en mann lever et skjendig og uhederlig liv fordi han må utføre sine plikter overfor forfedrene sine, Dhanafijāni. Så kommer helvetes voktere og trekker ham ned i helvete på grunn av det skjendige og uhederlige livet han har ført. Tror du da det hjelper ham å si at han førte et så skjendig og uhederlig liv fordi han måtte utføre sine plikter overfor forfedrene sine? Eller tror du det hjelper om forfedrene hans sier at han førte et så skjendig og uhederlig liv for deres skyld?" *Nei, Såriputta. Helvetes voktere kommer til å kaste ham ned i helvete samme hvor mye han skriker." "Sett at en mann lever et skjendig og uhederlig liv fordi han må utføre sine plikter overfor gudene, Dhanafijāni. Så kommer helvetes voktere og trekker ham ned i helvete på grunn av det skjendige og uhederlige livet han har ført. Tror du da det hjelper ham å si at han førte et så skjendig og uhederlig liv fordi han måtte utføre sine plikter overfor gudene? Eller tror du det hjelper om gudene sier at han førte et så skjendig og uhederlig liv for deres skyld?" *Nei, Såriputta. Helvetes voktere kommer til å kaste ham ned i helvete samme hvor mye han skriker." "Sett at en mann lever et skjendig og uhederlig liv fordi han må utføre sine plikter overfor kongen, Dhanafijāni. Så kommer helvetes voktere og trekker ham ned i helvete på grunn av det skjendige og uhederlige livet han har ført. Tror du da det hjelper ham å si at han førte et så skjendig og uhederlig liv fordi han måtte utføre sine plikter overfor kongen? Eller tror du det hjelper om kongen sier at han førte et så skjendig og uhederlig liv for deres skyld?" *Nei, Såriputta. Helvetes voktere kommer til å kaste ham ned i helvete samme hvor mye han skriker." "Sett at en mann lever et skjendig og uhederlig liv fordi kroppen må pleies og tilfredsstilles, Dhanafijāni. Så kommer helvetes voktere og trekker ham ned i helvete på grunn av det skjendige og uhederlige livet han har ført. Tror du da det hjelper ham å si at

Page - 844

han førte et så skjendig og uhederlig liv fordi kroppen måtte pleies og tilfredsstilles? Eller tror du det hjelper om andre sier at han førte et så skjendig og uhederlig liv fordi kroppen måtte pleies og tilfredsstilles?” *Nei, Såriputta. Helvetes voktere kommer til å kaste ham ned i helvete samme hvor mye han skriker.” *Hva mener du om dette, Dhanafijāni? Hva er best av å sørge for sine foreldre ved å leve et skjendig og uhederlig liv, eller å sørge for dem ved å leve et godt og hederlig liv?” *Det er bedre å sørge for sine foreldre ved å leve et godt og hederlig liv enn å sørge for dem ved å leve et skjendig og uhederlig liv, Såriputta. For det er bedre å leve et godt og hederlig liv enn å leve et skjendig og uhederlig liv.” *Det finnes andre og hederlige måter å sørge for sine foreldre på, Dhanafijāni, samtidig som man ikke gjør noe vondt, men samler gode fortjenester. Hva mener du om dette, Dhanafijani? Hva er best av å sørge for kone og barn ved å leve et skjendig og uhederlig liv, eller å sørge for dem ved å leve et godt og hederlig liv?” *Det er bedre å sørge for kone og barn ved å leve et godt og hederlig liv enn å sørge for dem ved å leve et skjendig og uhederlig liv, Såriputta. For det er bedre å leve et godt og hederlig liv enn å leve et skjendig og uhederlig liv.” *Det finnes andre og hederlige måter å sørge for kone og barn på, Dhanafijāni, samtidig som man ikke gjør noe vondt, men samler gode fortjenester. Hva mener du om dette, Dhanafijani? Hva er best av å sørge for slaver og tjenestefolk ved å leve et skjendig og uhederlig liv, eller å sørge for dem ved å leve et godt og hederlig liv?” *Det er bedre å sørge for slaver og tjenestefolk ved å leve et godt og hederlig liv enn å sørge for dem ved å leve et skjendig og uhederlig liv, Såriputta. For det er bedre å leve et godt og hederlig liv enn å leve et skjendig og uhederlig liv.” *Det finnes andre og hederlige måter å sørge for slaver og tjenestefolk på, Dhanafijāni, samtidig som man ikke gjør noe vondt, men samler gode fortjenester. Hva mener du om dette, Dhanafijāni? Hva er best av å sørge for venner og

kolleger ved å leve et skjendig og uhederlig liv, eller å sørge for dem ved å leve et godt og hederlig liv?” *Det er bedre å sørge for venner og kolleger ved å leve et godt og hederlig liv enn å sørge for dem ved å leve et skjendig og uhederlig liv, Såriputta. For det er bedre å leve et godt og hederlig liv enn å leve et skjendig og uhederlig liv.” *Det finnes andre og hederlige måter å sørge for venner og kolleger på, Dhanafijāni, samtidig som man ikke gjør noe vondt, men samler gode fortjenester. Hva mener du om dette, Dhanafijani? Hva er best av å sørge for slekt og familie ved å leve et skjendig og uhederlig liv, eller å sørge for dem ved å leve et godt og hederlig liv?” *Det er bedre å sørge for slekt og familie ved å leve et godt og hederlig liv enn å sørge for dem ved å leve et skjendig og uhederlig liv, Såriputta. For det er bedre å leve et godt og hederlig liv enn å leve et skjendig og uhederlig liv.” *Det finnes andre og hederlige måter å sørge for slekt og familie på, Dhanafijāni, samtidig som man ikke gjør noe vondt, men samler gode fortjenester. Hva mener du om dette, Dhanafijani? Hva er best av å sørge for sine gjester ved å leve et skjendig og uhederlig liv, eller å sørge for dem ved å leve et godt og hederlig liv?” *Det er bedre å sørge for sine gjester ved å leve et godt og hederlig liv enn å sørge for dem ved å leve et skjendig og uhederlig liv, Såriputta. For det er bedre å leve et godt og hederlig liv enn å leve et skjendig og uhederlig liv.” *Det finnes andre og hederlige måter å sørge for sine gjester på, Dhanafijāni, samtidig som man ikke gjør noe vondt, men samler gode fortjenester. Hva mener du om dette, Dhanafijāni? Hva er best av å utføre sine plikter overfor forfedrene ved å leve et skjendig og uhederlig liv, eller å utføre dem ved å leve et godt og hederlig liv?” *Det er bedre å utføre sine plikter overfor forfedrene ved å leve et godt og hederlig liv enn å utføre dem ved å leve et skjendig og uhederlig liv, Såriputta. For det er bedre å leve et godt og hederlig liv enn å leve et skjendig og uhederlig liv.” *Det finnes andre og hederlige måter å utføre sine plikter overfor forfedrene på,

Page - 846

Dhanafijāni, samtidig som man ikke gjør noe vondt, men samler gode fortjenester. Hva mener du om dette, Dhanafijani? Hva er best av å utføre sine plikter overfor gudene ved å leve et skjendig og uhederlig liv, eller å utføre dem ved å leve et godt og hederlig liv?” *Det er bedre å utføre sine plikter overfor gudene ved å leve et godt og hederlig liv enn å utføre dem ved å leve et skjendig og uhederlig liv, Sāriputta. For det er bedre å leve et godt og hederlig liv enn å leve et skjendig og uhederlig liv.” *Det finnes andre og hederlige måter å utføre sine plikter overfor gudene på, Dhanafijāni, samtidig som man ikke gjør noe vondt, men samler gode fortjenester. Hva mener du om dette, Dhanafijani? Hva er best av å utføre sine plikter overfor kongen ved å leve et skjendig og uhederlig liv, eller å utføre dem ved å leve et godt og hederlig liv?” *Det er bedre å utføre sine plikter overfor kongen ved å leve et godt og hederlig liv enn å utføre dem ved å leve et skjendig og uhederlig liv, Sāriputta. For det er bedre å leve et godt og hederlig liv enn å leve et skjendig og uhederlig liv.” *Det finnes andre og hederlige måter å utføre sine plikter overfor kongen på, Dhanafijani, samtidig som man ikke gjør noe vondt, men samler gode fortjenester. Hva mener du om dette, Dhanafijāni? Hva er best av å pleie og tilfredsstille sin kropp ved å leve et skjendig og uhederlig liv, eller å pleie og tilfredsstille den ved å leve et godt og hederlig liv?” *Det er bedre å pleie og tilfredsstille sin kropp ved å leve et godt og hederlig liv enn å pleie og tilfredsstille den ved å leve et skjendig og uhederlig liv, Sāriputta. For det er bedre å leve et godt og hederlig liv enn å leve et skjendig og uhederlig liv.” *Det finnes andre og hederlige måter å pleie og tilfredsstille sin kropp på, Dhanafijāni, samtidig som man ikke gjør noe vondt, men samler gode fortjenester.” Brahmanen Dhanafijāni gledet seg over Sāriputta s ord, takket for samtalen, reiste seg og gikk. En tid senere ble han alvorlig syk og hadde store smerter. Da tilkalte han en mann og sa: "Gå til Mesteren, bøy deg for føttene hans og hils ham fra meg. Fortell ham at jeg er syk og har store smerter. Så skal du gå til Sāriputta, bøye deg for føttene hans og

Page - 847

hilse ham fra meg. Fortell ham at jeg er syk og har store smerter. Si også til ham at det hadde vært fint om han kunne være så vennlig å komme hit og besøke meg.” *Ja vel,” svarte mannen og gjorde som han ble bedt om. Såriputta samtykket i taushet. Så tok han kappe og bolle og gikk hjem til brahmanen Dhanafijāni, der han satte seg på den sitteplassen som var gjort klar for ham og sa: *Hvordan går det med deg, brahman? Jeg håper smertene minsker og ikke øker. Jeg håper du blir bedre.” *Det står dårlig til, Såriputta. Smertene minsker ikke, de bare øker. Jeg blir visst bare verre. Det kjennes som om en sterk man kløver hodet mitt med en skarp kniv. Slik herjer det i hodet mitt. Så det står dårlig til, Såriputta. Smertene minsker ikke, de bare øker. Jeg blir visst bare verre. Det kjennes som om en sterk mann har lagt et kraftig tau rundt hodet mitt og strammer det til. Så vondt har jeg i hodet. Så det står dårlig til, Såriputta. Smertene minsker ikke, de bare øker. Jeg blir visst bare verre. Det kjennes som om en dyktig slakter eller slaktersvenn skjærer opp magen min med en skarp slaktekniv. Slik herjer det i magen min. Så det står dårlig til, Såriputta. Smertene minsker ikke, de bare øker. Jeg blir visst bare verre. Det kjennes som om to sterke menn har grepet en svakere mann i armer og bein og steker ham over glødende trekull. Slik brenner det inne i meg. Så det står dårlig til, Såriputta. Smertene minsker ikke, de bare øker. Jeg blir visst bare verre.” *Hva mener du er best av å bli gjenfødt i helvete eller gjenfødt som et dyr, brahman?” *Det er bedre å bli gjenfødt som et dyr enn å bli gjenfødt i helvete, Såriputta.” *Hva mener du er best av å bli gjenfødt som et dyr eller gjenfødt som et spøkelse, brahman?” *Det er bedre å bli gjenfødt som et spøkelse enn å bli gjenfødt som et dyr, Såriputta.” *Hva mener du er best av å bli gjenfødt som menneske eller gjenfødt som et spøkelse, brahman.” *Det er bedre å bli gjenfødt som menneske enn å bli gjenfødt som et spøkelse, Page - 848

Såriputta.” *Hva mener du er best av å bli gjenfødt som menneske eller gjenfødt som en gud i de fire store kongenes følge, brahman?” *Det er bedre å bli gjenfødt som en gud i de fire store kongenes følge enn å bli gjenfødt som menneske, Såriputta.” *Hva mener du er best av å bli gjenfødt som en gud i de fire store kongenes følge eller en av de trettitre gudene, brahman?” *Det er bedre å bli gjenfødt som en av de trettitre gudene enn å bli gjenfødt som en gud i de fire store kongenes følge, Såriputta.” *Hva mener du er best av å bli gjenfødt som en av de trettitre gudene eller en av vektergudene, brahman?” *Det er bedre å bli gjenfødt som en av vektergudene enn en av de trettitre gudene, Såriputta.” *Hva mener du er best av å bli gjenfødt som en av vektergudene eller en av de lykkelige gudene, brahman?” *Det er bedre å bli gjenfødt som en av de lykkelige gudene enn å bli gjenfødt som en av vektergudene, Såriputta.” *Hva mener du er best av å bli gjenfødt som en av de lykkelige gudene eller en av de gudene som liker å skape, brahman?” *Det er bedre å bli gjenfødt som en av de gudene som liker å skape enn å bli gjenfødt som en av de lykkelige gudene, Såriputta.” *Hva mener du er best av å bli gjenfødt som en av de gudene som liker å skape, eller en av de gudene som hersker over andres skaperverk, brahman?” *Det er bedre å bli gjenfødt som en av de gudene som hersker over andres skaperverk, enn å bli gjenfødt som en av de gudene som liker å skape, Såriputta.” *Hva mener du er best av å bli gjenfødt som en av de gudene som hersker over andres skaperverk, eller en av gudene i Brahmas verden, brahman?” *Sa du Brahmas verden, Såriputta? Sa du Brahmas verden?” "Disse brahmanene er veldig opphengt på Brahma,” tenkte Såriputta. "Kanskje jeg skulle vise ham veien til forening med Brahma?” Page - 849

Høyt sa han: "Jeg skal vise deg veien til forening med Brahma, Dhanafijāni. Hør godt etter og legg merke til det jeg sier." *Ja vel," svarte Dhanafijāni. «Hvilken vei fører til forening med Brahma, Dhanafijāni? Det er når en munk fyller først den ene himmelretningen med vennlige tanker, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløst vennlige tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Dette er veien til forening med Brahma, Dhanafijāni. Videre fyller han først den ene himmelretningen med medlidenhet, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløst vennlige tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Dette er veien til forening med Brahma, Dhanafijāni. Videre fyller han først den ene himmelretningen med medglede, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløst vennlige tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Dette er veien til forening med Brahma, Dhanafijāni. Videre fyller han først den ene himmelretningen med sinnslikevekt, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløse tanker fulle av sinnslikevekt om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Dette er veien til forening med Brahma, Dhanafijāni." *Da får du bøye deg for Mesterens føtter og hilse ham fra meg, Sāriputta, og si at jeg håper han har det bra." Selv om det var mer som gjenstå å gjøre, viste Sāriputta Dhanafijāni bare veien til et lavere plan, til Brahmas verden. Deretter reiste han seg og gikk. Ikke lenge etter at han hadde gått, døde Dhanafijāni og ble gjenfødt i Brahmas verden. Da sa Mesteren til munkene: *Selv om det var mer som gjenstå å gjøre, viste Sāriputta Dhanafijāni bare veien til et lavere plan, til Brahmas verden. Deretter reiste han seg og gikk." Nå kom Sāriputta fram til Mesteren. Han hilste høflig på ham og satte seg ned

Page - 850

ved siden av ham og sa: *Brahmanen Dhanafijåni er syk og har store smerter, Mester. Han ba meg hilse så mye til deg.” *Men hvorfor viste du ham veien bare til et lavere plan, til Brahmas verden, når det fortsatt var mer som gjensto å gjøre, Såriputta?” *Det var fordi jeg tenkte at disse brahmanene er veldig opphengt på Brahma,” svarte Såriputta. "Derfor ville jeg vise ham veien til forening med Brahma.” *Brahmanen Dhanafijåni er død og er blitt gjenfødt i Brahmas verden, Såriputta.” Page - 851

98. Samtalen med Vāsettha Vāsetthasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Icchāṅgala ved Icchāṅgala. På den tiden var det mange rike og berømte brahmaner der, blant andre Canki, Tārukkha, Pokkharasāti, Jānussoṇi, og Todeyya. To unge brahmaner, Vāsettha og Bhāradvāja, var ute og spaserte og snakket sammen, og de kom til å diskutere hva det er som gjør en person til brahman. Bhāradvāja sa at en brahman er en som er av ren og ubesudlet avstamning gjennom syv generasjoner både på mors- og farssiden. Vāsettha hevdet at en brahman er en som har god moral og kjenner tradisjonene. Ingen av dem klarte å overbevise den andre. Derfor sa Vāsettha: *Eneboeren Gotama, som selv er av sakya-slekt og som har gått ut fra sakyaætten, bor i Icchāṅgala ved tiden. Og denne Mester Gotama går det følgende lovord om: "Han er en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og atferd, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester." Kom, så går vi til Gotama og spør ham om denne saken og hører hva han har å si om den." *Ja, det gjør vi," svarte Bhāradvāja. Dermed gikk de til Icchāṅgala og hilste høflig på Mesteren. De snakket vennlig sammen en stund og satte seg så ned ved siden av ham. Så sa Vāsettha: *Vi er begge lærde og anerkjente, og vi kjenner de tre vedaene. Jeg er elev av Pokkharasāti, og han er elev av Tārukkha. Vi kjenner vedaene ut og inn og kan analysere dem slik vi har lært. Page - 852

Men nå er vi uenige om hva som gjør en person til brahman, Gotama. Saken er den, du seende, at Bhåradvåja sier at man blir født som brahman, men jeg sier at man blir brahman ut fra sine handlinger. Ingen av oss klarer å overbevise den andre om hva som er riktig. Derfor har vi kommet for å spørre deg, Mester, du som er berømt for å være en fullkomment oppvåknet. Folk hilser deg med respekt, slik de hilser fullmånen. Derfor spør vi deg, Gotama, du som ser så klart: Er det fødsel eller gjerninger som gjør en person til brahman? Forklar det for oss som ikke vet dette, så vi kan vite hvem som er brahman." Mesteren svarte: "Det skal jeg forklare for dere, trinnvis og i samsvar med fakta. Alle levende vesener inndeles i forskjellige arter alt etter fødsel. Dere vet forskjell på gras og trær, selv om de ikke vet det selv. De er født med hver sine kjennetegn og tilhører forskjellige arter. Se deretter på biller, maur og andre insekter. De er født med hver sine kjennetegn og tilhører forskjellige arter. Så har vi dyr med føtter og dyr som kryper på sin lange buk. De er født med hver sine kjennetegn og tilhører forskjellige arter. Page - 853

Deretter kan vi ta fiskene. De er født i vannet og lever sitt liv der. De er født med hver sine kjennetegn og tilhører forskjellige arter. Så har vi fuglene, alle med vinger som ferdes i lufta. De er født med hver sine kjennetegn og tilhører forskjellige arter. Vi ser forskjell på disse artene fordi de har forskjellige kjennetegn. Slik er det ikke med menneskene. De er ikke født med slike forskjeller verken på hår eller hodeform, verken på øre eller øyne, munn eller nese, lepper, øyenbryn, hals, hofter, mage eller rygg, og heller ikke på baken, bryst, kjønnsorganer, ikke på hender og føtter, fingre og negler, legger eller lår, og heller ikke på farge eller stemme finnes det slike forskjeller at vi kan snakke om flere forskjellige arter. Blant mennesker finne det ikke slike markante forskjeller på kroppen. Forskjellene mellom mennesker ligger bare i navn og tittel. Den som lever av å passe sitt kveg, Våsettha, han kaller vi bonde, og ikke brahman. Den som lever av sitt håndverk, Våsettha, han kaller vi håndverker, og ikke brahman. Den som lever av handel, Våsettha, han kaller vi kjøpmann, og ikke brahman. Page - 854

Den som lever i tjeneste hos en annen, Våsettha, han kaller vi tjener, og ikke brahman. Den som lever av å stjele, Våsettha, han kaller vi tyv, og ikke brahman. Den som lever som bueskytter, Våsettha, han kaller vi soldat, og ikke brahman. Den som lever av å foreta ofringer, Våsettha, han kaller vi offerprest, og ikke brahman. Den som lever av skatteinntekter fra by og land, han kaller vi konge, og ikke brahman. Jeg kaller ikke noen for brahman bare på grunn av hans fødsel. Eier han noe, blir han hovmodig. Den som er eiendomsløs og kravløs, han vil jeg kalle en brahman. Den som har sprengt alle hindringer uten å skjelve, og brutt alle bånd, og kastet åket fra seg, han vil jeg kalle en brahman. Den som har våknet og løftet bort bommen og skåret av remmer og bånd, og dessuten kastet bort bisset og tjør, han vil jeg kalle en brahman. Den som rolig holder ut skjellsord, fengsel og pryl om han enn er uskyldig — tålmodighet er hans styrke og forsvar — han vil jeg kalle en brahman. Den som er godlynt, nøysom og kravløs, med gode vaner og selvdisiplin, han bærer nå sitt siste legeme — han vil jeg kalle en brahman. Page - 855

Den som ikke blir hengende ved sansenytelser mer enn vann på et lotusblad, eller et lite sennepsfrø ytterst på nålespissen — han vil jeg kalle en brahman. Den som kjenner til her og nå hvordan hans lidelser kan bringes til opphør, som har lagt fra seg byrden og kastet åket — han vil jeg kalle en brahman. Den som er vis og har dyp forståelse og vet hva som er veien og ikke veien, og som har oppnådd det høyeste mål — han vil jeg kalle en brahman. Den som ikke søker omgang verken med borgere eller asketer, som vandrer i hjemløsheten med minimale behov — han vil jeg kalle en brahman. Den som har sluttet fred med alle levende vesener, sterke som svake, og verken straffer eller dreper — han vil jeg kalle en brahman. Vennlig blant de fiendtlige, fredelig blant de voldsomme, fordomsfri blant de fordomsfulle — han vil jeg kalle en brahman. Hat og begjær, selvros og overmot — alt dette faller bort fra ham som sennepsfrøet fra nålespissen — han vil jeg kalle en brahman. Den som ytrer milde ord som er opplysende og sanne, og ikke taler hardt til noen — han vil jeg kalle en brahman. Den her i verden som ikke tar noe som ikke blir ham gitt, langt eller kort, stygt eller vakkert, stort eller smått — han vil jeg kalle en brahman. Den som ikke har noen forventninger verken om denne verden eller den neste, som har lagt bort forventningene og kastet åket — han vil jeg kalle en brahman. Den som ikke har noen begjær og har overvunnet sin usikkerhet, som har nådd fram

til det udødelige og lar det omslutte seg helt — han vil jeg kalle en brahman. Den som fullstendig har overskredet det godes og det ondes begrensning, sorgløs, ren og uten feil — han vil jeg kalle en brahman. Den som er liksom månen, ren og klar, stille og lys, som har slukket all nytelseslyst i seg selv — han vil jeg kalle en brahman. Den som har vandret gjennom denne farlige hengemyr og dette illusoriske kretsløp, og er kommet over til den andre siden; ettertenksom, uten krav eller usikkerhet, som helt selvstendig har oppnådd nibbana — han vil jeg kalle en brahman Den som har fridd seg fra nytelseslysten og vandrer omkring som en hjemløs munk og har slukket all nytelseslyst i sitt indre — han vil jeg kalle en brahman. Den som har kastet hvert menneskelig bånd og lagt alle himmelske bånd bak seg, han har brutt alle lenker og åk — han vil jeg kalle en brahman. Den som verken er for eller mot, men kjølig og lidenskapsløs, han er den verdensbeseirende helt — han vil jeg kalle en brahman. Den som har sett hvordan alt som lever, blir født og dør, som er lykkelig, våken og fri — han vil jeg kalle en brahman.. Verken guder, demoner eller mennesker kan følge den fullkomnes vei — han som er uten lave tendenser — han vil jeg kalle en brahman. Helten, den sterke og edle, den vise og seierrike, beskjeden, fullært og oppvåknet — han vil jeg kalle en brahman

Page - 857

Den som kjenner sin fortid og er kjent med himmel og helvete, som har nådd fram til fødslenes slutt — han vil jeg kalle en brahman. Navn og ætt er betegnelser som menneskene har laget. De har blitt til etter hvert og på forskjellige måter. Opp gjennom tiden har uvitende laget seg en forestilling om at man er brahman i kraft av sin fødsel. Men man er verken brahman eller noe annet enn brahman i kraft av sin fødsel. Gjennom egne gjerninger er man brahman. Gjennom egne gjerninger er man noe annet enn brahman. Gjennom egne gjerninger er man bonde eller håndverker. Gjennom egne gjerninger er man handelsmann eller tjener. Gjennom egne gjerninger er man tyv eller tjener. Gjennom egne gjerninger er man offerprest eller konge. Slik forholder dette seg. De vise betrakter gjerningene. De som forstår årsak og virkning, studerer den gjensidig betingede tilblivelse. Gjerninger styrer verden, gjerninger styrer slektenes gang. Folk er knyttet til sine gjerninger slik hjulet er festet til aksene. Brahman blir man ved iherdig innsats, ved vå føre et edelt liv, ved å foredle seg selv blir man brahman av høyeste rang. Den som har dyp kunnskap, som har funnet fred og ikke strever etter mer, Page - 858

han kjenner Brahma og Sakka! Det skal du vite, Våsettha! Da Mesteren hadde sagt dette, utbrøt de unge brahmanene Våsettha og Bhāradvāja: "Utmerket, Mester, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Mester. Nå tar vi tilflukt til deg, Mester, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne oss som legvenner, Mester, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge vi lever." Page - 859

99. Samtalen med Subha Subhasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Såvatthi og holdt til i Anāthapindikas park Jetalunden. På den tiden bodde den unge brahmanen Subha, Todeyyas sønn, hos en husherre 1 Såvatthi 1 forbindelse med en eller annen sak. En dag sa Subha til den husherren han bodde hos: "Jeg har hørt at arahanter ofte er å treffe her i byen, husherre. Kan vi gå og besøke en slik munk eller brahman i dag?" *Han som kalles Mesteren er i Såvatthi nå. Han bor i Anāthapindikas park Jetalunden. Han kan du gå og besøke." Subha sa seg enig. Deretter gikk han til Mesteren, hilste høflig på ham og pratet litt med ham før han satte seg ned ved siden av ham. Da Subha hadde satt seg, sa han: *Brahmanene sier at de som blir boende hjemme, fullfører den rette vei og den riktige læren, og at de som forlater hjemmet og går ut i hjemløshet ikke fullfører den rette vei og den riktige læren. Hva sier du om dette, Gotama?" *Dette kan jeg ikke gi noe enkelt svar på, unge mann, så jeg må dele det opp litt. Jeg vil ikke rose en fastboende eller en hjemløs som oppfører seg dårlig. Uansett om det er en fastboende eller en hjemløs som oppfører seg dårlig, så medfører det at han er en som ikke fullfører den rette vei og den riktige læren. Men jeg vil rose en fastboende eller en hjemløs som oppfører seg bra. Uansett om det er en fastboende eller en hjemløs som oppfører seg bra, så medfører det at han er en som fullfører den rette vei og den riktige læren." *Brahmanene sier at en som bor hjemme, har mye å gjøre, store forpliktelser, mange gjøremål og stort ansvar, og at dette gir store frukter, mens den som er hjemløs, har lite å gjøre, få forpliktelser, få gjøremål og lite ansvar, og at dette gir små frukter. Hva sier du om dette, Gotama?" *Dette kan jeg heller ikke gi noe enkelt svar på, unge mann, så dette må jeg

også Page - 860

dele det opp litt. Det finnes oppgaver som medfører mye å gjøre, store forpliktelser, mange gjøremål og stort ansvar, som gir små frukter hvis de ikke blir gjennomført. Det finnes oppgaver som medfører mye å gjøre, store forpliktelser, mange gjøremål og stort ansvar, som gir store frukter hvis de blir gjennomført. Det finnes oppgaver som medfører lite å gjøre, få forpliktelser, få gjøremål og lite ansvar, som gir små frukter hvis de ikke blir gjennomført. Og det finnes oppgaver som medfører lite å gjøre, få forpliktelser, få gjøremål og lite ansvar, som gir store frukter hvis de blir gjennomført. Og hvilken oppgave er det som medfører mye å gjøre, store forpliktelser, mange gjøremål og stort ansvar, som gir små frukter hvis den ikke blir gjennomført? Jordbruk er en oppgave som medfører mye å gjøre, store forpliktelser, mange gjøremål og stort ansvar, som gir små frukter hvis den ikke blir gjennomført, unge mann. Og hvilken oppgave er det som medfører mye å gjøre, store forpliktelser, mange gjøremål og stort ansvar, som gir store frukter hvis den blir gjennomført? Det er også jordbruk, for det er en oppgave som medfører mye å gjøre, store forpliktelser, mange gjøremål og stort ansvar, som gir store frukter hvis den blir gjennomført. Hvilken oppgave er det som medfører lite å gjøre, få forpliktelser, få gjøremål og lite ansvar, som gir små frukter hvis den ikke blir gjennomført? Handel er en oppgave som medfører lite å gjøre, få forpliktelser, få gjøremål og lite ansvar, som gir små frukter hvis den ikke blir gjennomført, unge mann. Og hvilken oppgave er det som medfører lite å gjøre, få forpliktelser, få gjøremål og lite ansvar, som gir store frukter hvis den blir gjennomført. Det er også handel, for det er en oppgave som medfører lite å gjøre, få forpliktelser, få gjøremål og lite ansvar, som gir store frukter hvis den blir gjennomført, unge mann. På samme måte som jordbruk er en oppgave som medfører mye å gjøre, store forpliktelser, mange gjøremål og stort ansvar, som gir små frukter hvis den ikke blir gjennomført, er også den fastboendes oppgaver noe som medfører mye å gjøre, store forpliktelser, mange gjøremål og stort ansvar, som gir små frukter hvis de ikke blir gjennomført. Og på samme måte som jordbruk er en oppgave som medfører mye å gjøre, store forpliktelser, mange gjøremål og stort ansvar, som gir store frukter hvis den blir gjennomført, er også den fastboendes oppgaver noe som medfører mye å gjøre, store

forpliktelser, mange gjøremål og stort ansvar, som gir store frukter hvis de blir gjennomført. På samme måte som handel er en oppgave som medfører lite å gjøre, få forpliktelser, få gjøremål og lite ansvar, som gir små frukter hvis den ikke blir gjennomført, er også den hjemløses oppgaver noe som medfører lite å gjøre, få forpliktelser, få gjøremål og lite ansvar, som gir små frukter hvis de ikke blir gjennomført. Og på samme måte som handel er en oppgave som medfører lite å gjøre, få forpliktelser, få gjøremål og lite ansvar, som gir store frukter hvis den blir gjennomført, er også den hjemløses oppgaver noe som medfører lite å gjøre, få forpliktelser, få gjøremål og lite ansvar, som gir store frukter hvis de blir gjennomført.” *Brahmanene sier det er fem egenskaper som gir gode fortjenester og sunne resultater, Gotama.” ”Hvis det ikke er for mye bryderi for deg, ville det være fint om du forteller denne forsamlingen hvilke fem egenskaper som brahmanene sier gir gode fortjenester og sunne resultater, unge mann.” *Det er ikke noe bryderi for meg å fortelle det til en forsamling der du eller slike som deg sitter, Gotama.” «Så la oss få høre, unge mann.” *Den første av de egenskapene brahmanene sier gir gode fortjenester og sunne resultater, er sannhet, Gotama. Den andre er askese. Den tredje er høyverdig livsførsel. Den fjerde er vedastudier. Og den femte er nøysomhet. Dette er de fem egenskapene brahmanene sier gir gode fortjenester og sunne resultater, Gotama.” *Men finnes det så mye som én enkelt brahman som sier at han proklamerer dette fordi han selv har erkjent disse fem egenskapene og virkeliggjort fruktene av dem?” *Nei, Gotama.” *Men finnes det da noen av brahmanenes lærere, eller deres lærere igjen opp til sju generasjoner bakover, som hevder at han proklamerer dette fordi han selv har erkjent disse fem egenskapene og virkeliggjort fruktene av dem?” *Nei, Gotama.” Page - 862

*Men hvordan er det, unge mann? Brahmanenes gamle seere Atthaka, Vāmaka, Vāmadeva, Vessāmitta, Yamataggi, Angirasa, Bhāradvāja, Vāsettha, Kassapa og Bhagu, som forfattet og overleverte de samlingene av tekster, vers, sanger og uttalelser som brahmanene nå til dags resiterer, framsier og leser, — proklamerer disse seerne kanskje dette fordi de selv har erkjent disse fem egenskapene og virkeliggjort fruktene av dem?” *Nei, Gotama.” *Du sier altså at det ikke finnes så mye som én enkelt brahman som sier at han proklamerer dette fordi han selv har erkjent disse fem egenskapene og virkeliggjort fruktene av dem. Det er heller ingen av brahmanenes lærere, eller deres lærere igjen opp til sju generasjoner bakover, som hevder at han proklamerer dette fordi han selv har erkjent disse fem egenskapene og virkeliggjort fruktene av dem. Og heller ikke brahmanenes gamle seere Atthaka, Vāmaka, Vāmadeva, Vessāmitta, Yamataggi, Angirasa, Bhāradvāja, Vāsettha, Kassapa og Bhagu, som forfattet og overleverte de samlingene av tekster, vers, sanger og uttalelser som brahmanene nå til dags resiterer, framsier og leser, — proklamerer dette fordi de selv har erkjent disse fem egenskapene og virkeliggjort fruktene av dem. Det blir som en rekke blinde menn som leier hverandre. Førstemann ser ingen ting, han som går i midten ser ingen ting, og han som går bakerst ser ikke noe han heller. Jeg synes brahmanene likner disse blinde, for førstemann har ikke sett noe, han som går i midten har ikke sett noe, og han som kommer bakerst, ser ikke noe han heller.” Da den unge brahmanen Subha, Todeyyas sønn, hørte Mesteren fortelle lignelsen om de blinde mennene, ble han sint og misfornøyd. Han skjelte ut Mesteren og sa: *Det kommer til å gå ille med munken Gotama!” Så sa han: *Brahmanen Pokkharasāti Upamafīya fra Subhaga-skogen sier noen filosofer og brahmaner hevder å ha en spesiell og edel kunnskap og innsikt langt utover hva andre mennesker har, men at påstandene deres bare er latterlige, de er bare tomme ord til å le av. For hvordan kan vel et menneske ha en spesiell og edel kunnskap og innsikt langt

Page - 863

utover hva andre mennesker har, slik at de vet eller ser med egne øyne? Noe slikt er umulig!” «Er det da slik at brahmanen Pokkharasāti Upamafifia fra Subhaga-skogen kan se inn i sinnet til andre filosofer eller brahmaner?” *Brahmanen Pokkharasāti Upamafifia fra Subhaga-skogen kan ikke engang se inn i sinnet til sin slavinne Punnikā. Så hvordan skal han kunne se inn i sinnet til andre filosofer eller brahmaner, Gotama?” "Tenk deg en mann som er blind fra fødselen, unge mann. Han kan ikke se mørke og lyse former, han kan ikke se blå, gule, røde eller brune former. Han kan ikke se like eller forskjellige former. Han kan heller ikke se stjerner, sol eller måne. Hvis han da sier at intet av dette finnes, fordi ingen kan se noe slikt, og at intet av dette eksisterer, fordi han ikke kan se dem, ville han da ha rett?” *Nei, Gotama. Alt dette finnes, og det finnes noen som kan se disse formene. Så han ville ikke ha rett i at de ikke finnes bare fordi han ikke kan se dem.” *På samme måte er brahmanen Pokkharasāti Upamafifia fra Subhaga-skogen blind og ute av stand til å se, unge mann. At han skulle kunne ha en spesiell og edel kunnskap og innsikt langt utover hva andre mennesker har, slik at han vet eller ser med egne øyne, det er umulig. Hva tror du er best for de rike brahmanene i Kosala, som Canki, Tårukkha, Pokkharasāti og din far Todeyya — å snakke slik at folk kan være enige med dem, eller å snakke slik at folk ikke kan være enige med dem?” *Å snakke slik at folk kan være enige med dem, Gotama.” *Tror du det er best for dem at det de sier er veloverveid eller at det ikke er veloverveid?” *Veloverveid, Gotama.” *Tror du det er best for dem at det de sier er gjennomtenkt eller at det ikke er gjennomtenkt?” *Gjennomtenkt, Gotama.” *Tror du det er best for dem å si slikt som har med saken å gjøre, eller slikt som ikke har med saken å gjøre?” Page - 864

"Synes du da at brahmanen Pokkharasāti Upamafifia fra Subhaga-skogen snakker slik at folk kan være enig med ham, eller snakker han slik at folk ikke kan være enige med ham?" *Han snakker slik at folk ikke kan være enige med ham, Gotama." "Er det han sier veloverveid eller er det ikke veloverveid?" *Det er ikke veloverveid." "Er det han sier gjennomtenkt eller er det ikke gjennomtenkt?" *Det er ikke gjennomtenkt." "Sier han slikt som har med saken å gjøre, eller sier han slikt som ikke har med saken å gjøre?" *Han sier slikt som ikke har med saken å gjøre." *Det finnes fem hindringer, unge mann. Hvilke fem? Det er sansenytelsebegjær, motvilje, sløvhet og treghet, uro og bekymringer, og det er forvirring. Dette er de fem hindringene. Brahmanen Pokkharasāti Upamafifia fra Subhaga-skogen er hindret, sperret, omringet og bundet av disse fem hindringene. At han skulle kunne ha en spesiell og edel kunnskap og innsikt langt utover hva andre mennesker har, slik at han vet eller ser med egne øyne, det er umulig. Det finnes fem slags sansenytelser, unge mann. Hvilke fem? Det er tiltalende former som øyet kan se, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, tiltalende lyder som øret kan høre, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, dufter som nesa kan kjenne, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, smaksinntrykk som tunga kan kjenne, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, og tiltalende berøringer som kroppen kan føle, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende. Dette er de fem formene for sansenytelser. Brahmanen Pokkharasāti Upamafifia fra Subhaga-skogen er bundet og blendet av disse sansenytelsene og helt henfallen til dem. Han ser ikke farene ved dem, men nyter dem uten å vite hvordan han skal kunne fri seg fra dem. At han skulle kunne ha en spesiell og edel kunnskap og innsikt langt utover hva andre mennesker har, slik at han vet eller ser med egne øyne, det er umulig. Hva mener du om dette, unge mann? Tenk deg en ild som brenner med gras

eller Page - 865

kvister som brensel, og en ild som brenner uten gras eller kvister som brensel. Hvilken av de to vil ha vakrest flamme og lyse klarest?" "Hvis det hadde vært mulig å ha en ild som brenner uten gras eller kvister som brensel, ville den hatt vakrest flamme og lyse klarest, Gotama." *Det er umulig å ha en ild uten brensel som gras og kvister, unntatt ved hjelp av paranormale krefter, unge mann. De gledene man kan få fra disse fem sansenyttelsene, vil jeg sammenligne med den ilden som har gras eller kvister som brensel. Men de gledene man kan få hinsides de fem sansenyttelsene og hinsides usunne sinnstilstander, vil jeg sammenligne med den ilden som ikke har gras og kvister som brensel. Hvilke gleder kan man så ha hinsides de fem sansenyttelsene og hinsides usunne sinnstilstander, unge mann? Det er når en munk har kvittet seg med disse fem hindringene som forurensar sinnet og svekker forståelse, og isolerer seg fra både sansenyttelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Da opplever han en glede som er hinsides de fem sansenyttelsene og hinsides usunne sinnstilstander. Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Da opplever han også en glede som er hinsides de fem sansenyttelsene og hinsides usunne sinnstilstander. Hvilken av de fem egenskapene som brahmanene sier gir gode fortjenester og sunne resultater, mener de gir best resultater, unge mann?" *Den egenskapen som brahmanene mener gir best fortjenester og sunnest resultater, er nøysomhet, Gotama." "Sett at en brahman forbereder en stor offerseremoni. Så kommer to andre brahmaner og vil delta i denne store offerseremonien. Den ene brahmanen håper han kan få den beste plassen i spisesalen, det beste vannet og den beste maten, og at ikke den andre brahmanen skal få det. Men så kan det hende at den andre brahmanen får den beste plassen, det beste vannet og den beste maten. Da blir den førstnevnte brahmanen sint og misfornøyd over at den andre brahmanen, og ikke han selv, får den beste plassen, det

Page - 866

beste vannet og den beste maten. Hva sier brahmanene frukten av dette blir?" *Men brahmaner gir ikke gaver for at andre skal bli sinte og misfornøyde, Gotama." "Kan man da si at medfølelse er en sjette egenskap som brahmanene mener gir gode fortjenester?" *Ja, det kan man." *Hvor finner du oftest disse fem egenskapene som brahmanene sier gir gode fortjenester og sunne resultater, unge mann? Blant fastboende eller blant hjemløse?" *De fem egenskapene som brahmanene sier gir gode fortjenester og sunne resultater, finner vi oftest hos hjemløse og sjeldnere hos fastboende, Gotama. For en som bor hjemme, har mye å gjøre, store forpliktelser, mange gjøremål og stort ansvar, så han kan ikke alltid snakke sant. Men en som er hjemløs, har lite å gjøre, få forpliktelser, få gjøremål og lite ansvar, så han kan alltid snakke sant. En som bor hjemme, har mye å gjøre, store forpliktelser, mange gjøremål og stort ansvar, så han kan ikke alltid praktisere askese og høyverdig livsførsel. Han kan ikke alltid studere og han kan ikke alltid være nøysom. Men en som er hjemløs, har lite å gjøre, få forpliktelser, få gjøremål og lite ansvar, så han kan alltid praktisere askese og høyverdig livsførsel. Han kan alltid studere og han kan alltid være nøysom. Derfor finner vi de fem egenskapene som brahmanene sier gir gode fortjenester og sunne resultater, oftest hos hjemløse og sjeldnere hos fastboende, Gotama." De fem egenskapene brahmanene sier gir gode fortjenester og sunne resultater, vil jeg omtale som verktøy for å utvikle et sinn uten motvilje og ondskap. Hvis en munk taler sant, vil han vite at han taler sant, og dette gir ham en følelse av at han følger den sanne lære og han opplever glede knyttet til dette. Den gleden som er knyttet til det som er sunt, vil jeg omtale som et verktøy til å utvikle et sinn uten motvilje og ondskap. Hvis en munken er en asket, unge mann, vil han vite at han er en asket, og dette gir ham en følelse av at han følger den sanne lære og han opplever glede knyttet til dette. Den gleden som er knyttet til det som er sunt, vil jeg omtale som et verktøy til å utvikle et sinn uten motvilje og ondskap. Hvis en munk dette praktiserer høyverdig livsførsel, vil han vite at han praktiserer høyverdig livsførsel, og dette gir ham en følelse av at han følger den sanne

lære og han opplever glede knyttet til dette. Den gleden som er knyttet til det som er sunt, vil jeg omtale som et verktøy til å utvikle et sinn uten motvilje og ondskap. Hvis en munk driver avanserte studier, vil han vite at han driver avanserte studier, og dette gir ham en følelse av at han følger den sanne lære og han opplever glede knyttet til dette. Den gleden som er knyttet til det som er sunt, vil jeg omtale som et verktøy til å utvikle et sinn uten motvilje og ondskap. Hvis en munk lever i stor nøysomhet, vil han vite at han lever i stor nøysomhet, og dette gir ham en følelse av at han følger den sanne lære og han opplever glede knyttet til dette. Den gleden som er knyttet til det som er sunt, vil jeg omtale som et verktøy til å utvikle et sinn uten motvilje og ondskap. De fem egenskapene brahmanene sier gir gode fortjenester og sunne resultater, vil jeg omtale som verktøy for å utvikle et sinn uten motvilje og ondskap. Da Mesteren hadde sagt dette, sa den unge brahmanen Subha, Todeyyas sønn: *Jeg har hørt at du vet veien til forening med Brahma, Gotama?" *Er det ikke så at landsbyen Nalakåra er like i nærheten, unge mann? Det er ikke lang vei til landsbyen?" *Det stemmer, Gotama." *Hva mener du da om dette, unge mann? Tenk deg en mann som er født og oppvokst her i Nalakåra. På vei ut av landsbyen møter han noen som spør ham om veien til Nalakåra. Tror du denne mannen som er født og oppvokst her vil nøle eller være usikker når han blir spurt om veien?" *Nei, naturligvis ikke, Gotama!" *Og hvorfor ikke?" *Når han er født og oppvokst her, kjenner han jo alle veiene her ut og inn!" *Og selv om det skulle være en liten mulighet for at han som er født og oppvokst her kunne være usikker på veien, så er det helt utenkelig at en som er kommet fram til sannheten skulle kunne nøle eller være usikker når han blir spurt om Brahmas rike eller om veien dit, unge mann. For jeg kjenner Brahma, jeg kjenner Brahmas rike og jeg vet veien dit. Ja, jeg kjenner Brahmas rike slik en som er født der, kjenner det." "Jeg har hørt at du kan vise veien til forening med Brahma, Gotama. Vær så snill P > ? å si meg veien til forening med Brahma, Gotama

«Så hør da godt etter, unge mann, og legg nøye merke til hva jeg sier.» *Ja vel,” svarte Subha, og Mesteren sa: "Hvilken vei fører til forening med Brahma, unge mann? Det er når en munk fyller først den ene himmelretningen med vennlighet, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløst vennlige tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Selv om en handling som blir utført med et sinn som har funnet frihet gjennom vennlighet, kan ha sine grenser, så henger den seg ikke opp i noe og blir ikke sittende fast i noe. Det er som når en kraftig trompetblåser med største letthet lar tonen klinge ut i alle retninger. Slik fyller han først den ene himmelretningen med medlidenhet, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløst vennlige tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Selv om en handling som blir utført med et sinn som har funnet frihet gjennom vennlighet, kan ha sine grenser, så henger den seg ikke opp i noe og blir ikke sittende fast i noe. Dette er veien til forening med Brahma, unge mann. Videre fyller han først den ene himmelretningen med medlidenhet, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløst medlidende tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Selv om en handling som blir utført med et sinn som har funnet frihet gjennom medlidenhet, kan ha sine grenser, så henger den seg ikke opp i noe og blir ikke sittende fast i noe. Det er som når en kraftig trompetblåser med største letthet lar tonen klinge ut i alle retninger. Slik fyller han først den ene himmelretningen med medlidenhet, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløst medlidende tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Selv om en handling som blir utført med et sinn som har funnet frihet gjennom medlidenhet, kan ha sine grenser, så henger den seg ikke opp i noe og blir ikke sittende fast i noe. Dette er veien til forening med Brahma, unge mann. Videre fyller han først den ene himmelretningen med medglede, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløst tanker fylt av medglede om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Selv om en handling som blir utført med et sinn som har funnet frihet

gjennom medglede, kan ha sine grenser, så henger den seg ikke opp i noe og blir ikke sittende fast i noe. Det er som når en kraftig trompetblåser med største letthet lar tonen klinge ut i alle retninger. Slik fyller han først den ene himmelretningen med medglede, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløst tanker fylt av medglede om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Selv om en handling som blir utført med et sinn som har funnet frihet gjennom medglede, kan ha sine grenser, så henger den seg ikke opp i noe og blir ikke sittende fast i noe. Dette er veien til forening med Brahma, unge mann. Videre fyller han først den ene himmelretningen med sinnslikevekt, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløst tanker fylt av sinnslikevekt om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Selv om en handling som blir utført med et sinn som har funnet frihet gjennom sinnslikevekt, kan ha sine grenser, så henger den seg ikke opp i noe og blir ikke sittende fast i noe. Dette er veien til forening med Brahma, unge mann. Da Mesteren hadde sagt dette, utbrøt den unge brahmanen Subha, Todeyyas sønn: "Utmerket, Mester, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Mester. Nå tar jeg tilflukt til deg, Mester, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som legvenn, Mester, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever. Men nå må jeg gå, Mester. Jeg har mange plikter og mye å gjøre." *Gjør som du selv synes best, unge mann." Page - 870

Deretter reiste Subha seg fra plassen sin, tok respektfullt avskjed med Mesteren ved å gå medsols rundt ham, og gikk. Det var fortsatt tidlig på dagen, og brahmanen Jānussoni kjørte ut av Sāvattthi 1 sin vogn trukket av hvite hopper. Han fikk øye på den unge brahmanen Subha, Todeyyas sønn, Og Sa: *Hvor kommer du fra så tidlig på dagen, Bhāradvāja?” *Jeg kommer fra filosofen Gotama.” "Hvordan er det, Bhāradvāja — synes du Gotama er en mann med lysende visdom?” *Hvordan skal vel jeg kunne si om Gotama er en mann med lysende visdom? Det kan nok bare en mann som er av samme kaliber som ham, svare på.” *Det var sannelig en rosende omtale du gir av filosofen Gotama, Bhāradvāja.” "Hvordan skal vel jeg kunne gi noen rosende omtale av filosofen Gotama? De som selv fortjener ros, roser Gotama som den beste av guder og mennesker. De fem egenskapene brahmanene sier gir gode fortjenester og sunne resultater, omtaler han som verktøy for å utvikle et sinn uten motvilje og ondskap.” Da brahmanen Jānussoni hørte dette, steg han ned fra vognen med hvite hopper foran, la kappen over den ene skulderen og bøyde seg i retning av Mesteren, løftet hendene med håndflatene mot hverandre og uttalte: *Det er heldig for kong Pasenadi av Kosala, det er virkelig heldig for kong Pasenadi av Kosala at han som er kommet fram til sannheten, arahanten, den fullkomment oppvåkne, bor i hans rike.” Page - 871

100. Samtalen med Sangårava Sangåravasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren på vandring i Kosala sammen med en stor flokk munk. På den tiden bodde det en brahmankvinne ved navn Dhanafijāni i Caficalikappa, og hun hadde stor tillit til Buddha, til hans lære og til munkefellesskapet. En dag snublet Dhanafijāni, og da sa hun høytidelig tre ganger: "Jeg hilser Mesteren, arahanten, den fullkomment oppvåkne! Jeg hilser Mesteren, arahanten, den fullkomment oppvåkne! Jeg hilser Mesteren, arahanten, den fullkomment oppvåkne!" På den tiden bodde den unge brahmanen Sangårava i Caficalikappa. De tre vedaer kjente han ut og inn, og kunne forklare og utlegge hvert ord og hvert ritual i dem. Han kunne analysere hvert grammatikalsk og fonetisk problem i dem, og var fortrolig med alt det historiske og legendariske stoffet som hørte til. Han hadde også fullt kjennskap til de tradisjonelle kjennetegn på en stor mann. Han fikk høre Dhanafijāni si dette, og sa til henne: "Fy, skam deg, frue! Hvorfor roser du denne snauskallen av en kvasifilosof når det finnes brahmaner som kjenner de tre vedaer?" "Men kjenner du ikke denne Mesterens moral og visdom da, min lærde venn?" svarte hun. "Hadde du kjent denne Mesterens moral og visdom, ville du ikke skjelt ham ut og fornærmet ham!" "Du får gi meg beskjed når denne filosofen Gotama kommer til Caficalikappa da, frue." "Det skal jeg gjøre, min lærde venn," svarte hun. Etter en tid førte Mesterens vandring i Kosala ham til Caficalikappa, der han slo seg ned i brahmanen Todeyyas mangolund. Dette fikk brahmankvinnen Dhanafijāni høre, så hun gikk til den unge brahmanen Sargårava og sa: "Nå har Mesteren kommet til Caficalikappa, min lærde venn, og han bor i Page - 872

brahmanen Todeyyas mangolund. Så er det opp til deg hva du vil gjøre." "Takk for det, frue," svarte Sarigårava og gikk for å besøke Mesteren. Da han kom fram, snakket de høflig sammen en liten stund før Sarigårava satte seg ned ved siden av Mesteren. Så sa han: "Det er noen filosofer og brahmaner som underviser i den høyeste form for opphøyd livsførsel fordi de sier de har nådd fram til den ypperste innsikt her og nå, Gotama. Hvor blant disse hører du til?" "Det er ikke alle disse filosofene og brahmanene som underviser i den høyeste form for opphøyd livsførsel fordi de sier de har nådd fram til den ypperste innsikt her og nå, som er like, Bhåradvāja. Noen filosofer og brahmaner underviser i den høyeste form for opphøyd livsførsel og sier de har nådd fram til den ypperste innsikt her og nå, fordi de baserer seg på det de har hørt, som for eksempel de brahmanene som kjenner de tre vedaer. Så er det noen filosofer og brahmaner som underviser i den høyeste form for opphøyd livsførsel og sier de har nådd fram til den ypperste innsikt her og nå, fordi de baserer seg på tro, som for eksempel fortolkere og logikere. Og så er det noen filosofer og brahmaner som underviser i den høyeste form for opphøyd livsførsel og sier de har nådd fram til den ypperste innsikt her og nå, fordi de selv har oppdaget en lære ingen har hørt før. Jeg er en av dem som underviser i den høyeste form for opphøyd livsførsel og sier de har nådd fram til den ypperste innsikt her og nå, fordi de selv har oppdaget en lære ingen har hørt før. Det er slik du skal forstå det, Bhåradvāja. Den gangen da jeg ennå ikke hadde nådd den fullkomne oppvåkningen, da jeg fortsatt var en som søkte oppvåkning, tenkte jeg som så: "Hjemmelivet er trangt og innestengt, og her virvles lidenskapene opp som støv. Men eneboerlivet er åpent og fritt! Det er sannelig ikke lett for den som bor hjemme å leve det opphøyd liv i fullkommen renhet, slik at det kan skinne som en blankpolert konkylie! Kanskje jeg skulle rake av meg hår og skjegg, iføre meg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten?" Senere, mens jeg fortsatt var ung og mørk i håret, mens jeg var i min beste ungdom og i første fase av mitt liv, raket jeg av meg hår og skjegg og iførte meg gul kappe, til tross for at min mor og min far satte seg imot det og sto der gråtende med tårevåte ansikter. Så forlot jeg hjemmet og gikk ut i hjemløshet.

Jeg ville finne ut hva som var sunt og godt, jeg søkte den høyeste og edleste fred. Derfor gikk jeg til Älära Kålåma og sa: *Jeg vil følge den lære og disiplin som du underviser i." Älära Kålåma svarte: *Da kan du få være her. Denne læren er slik at en forstandig mann ikke trenger lang tid for å forstå og virkeliggjøre selv den samme dype kunnskap som læreren hans har." Jeg brukte ikke lang tid på å trenge inn i denne læren og forstå den, Bhåradvåja. På samme måte som andre der ble jeg flink til å etterplapre læreren og snakke slik han gjorde, og jeg sa at "jeg vet" og "Jeg ser", og trodde at jeg virkelig talte ut fra sikker kunnskap. Men så falt det meg inn at Älära Kålåma ikke bare doserer sin lære fordi han tror på den. Han sier at han selv har forstått og virkeliggjort den. Derfor snakker han sikkert ut fra egen erfaring. Så jeg gikk til Alåra Kålåma og sa: *T hvilken grad har du selv forstått og virkeliggjort den læren du underviser i?" Da forklarte Alåra Kålåma meg intethet, Bhåradvåja, og jeg tenkte som så: "Det er ikke bare han som tror på dette. Jeg tror også på det. Det er ikke bare han som er iherdig. Jeg er også iherdig. Det er ikke bare han som øver oppmerksomhet. Jeg øver også oppmerksomhet. Det er ikke bare han som øver konsentrasjon. Jeg øver også konsentrasjon. Det er ikke bare han som har visdom. Jeg har også visdom. Kanskje jeg skulle prøve å forstå og virkeliggjøre læren hans selv?" Og da varte det ikke lenge før jeg selv forsto og virkeliggjorde læren hans, Bhåradvåja. Da gikk jeg til Älära Kålåma og sa: *Er dette så langt som du selv har forstått og virkeliggjort denne læren?" *Det er det, min venn. Det er slik jeg selv har forstått og virkeliggjort denne læren." 'Jeg har også forstått og virkeliggjort denne læren i samme grad som du har." *Vi er heldige, vi er virkelig heldige, min venn, som har en kollega som deg. Den læren som jeg sier jeg selv har forstått og virkeliggjort, den har også du forstått og virkeliggjort. Og den læren som du selv har forstått og virkeliggjort, den sier også jeg at

jeg har forstått og virkeliggjort. Den læren som jeg kjenner, den kjenner du, og den læren som du kjenner, den kjenner jeg. Jeg er som deg, og du er som meg. Kom derfor, min venn, og la oss sammen lede denne gruppen.” På denne måten satte Alåra Kålåma meg, som var hans elev, på samme nivå som han selv var, og han ga meg den høyeste heder. Men da tenkte jeg at denne læren fører verken til løsrivelse eller til at man blir fri fra lidenskapene, den fører verken til opphør, fred, innsikt, oppvåkning eller nibbana — men bare til intethet. Derfor fant jeg at denne læren var utilstrekkelig, Bhåradvåja, og jeg forlot den. Jeg ville likevel finne ut hva som var sunt og godt, jeg søkte den høyeste og edleste fred. Derfor gikk jeg til Uddaka Råmaputta og sa: 'Jeg vil følge den lære og disiplin som du underviser i.' Uddaka Råmaputta svarte: *Da kan du få være her. Denne læren er slik at en forstandig mann ikke trenger lang tid for å forstå og virkeliggjøre selv den samme dype kunnskap som læreren hans har.” Jeg brukte ikke lang tid på å trenge inn i denne læren og forstå den, Bhåradvåja. På samme måte som andre der ble jeg flink til å etterplapre læreren og snakke slik han gjorde, og jeg sa at "Jeg vet" og "Jeg ser", og trodde at jeg virkelig talte ut fra sikker kunnskap. Men så falt det meg inn at Uddaka Råmaputta ikke bare doserer sin lære fordi han tror på den. Han sier at han selv har forstått og virkeliggjort den. Derfor snakker han sikkert ut fra egen erfaring. Så jeg gikk til Uddaka Råmaputta og sa: *T hvilken grad har du selv forstått og virkeliggjort den læren du underviser i?” Da forklarte Uddaka Råmaputta meg planet der det verken finnes bevissthet eller ikke bevissthet, Bhåradvåja, og jeg tenkte som så: "Det er ikke bare han som tror på dette. Jeg tror også på det. Det er ikke bare han som er iherdig. Jeg er også iherdig. Det er ikke bare han som øver oppmerksomhet. Jeg øver også oppmerksomhet. Det er ikke bare han som øver konsentrasjon. Jeg øver også konsentrasjon. Det er ikke bare han som har visdom. Jeg har også visdom. Kanskje jeg Page - 875

skulle prøve å forstå og virkeliggjøre læren hans selv?” Og da varte det ikke lenge før jeg selv forsto og virkeliggjorde læren hans, Bhåradvāja. Da gikk jeg til Uddaka Rāmaputta og sa: *Er dette så langt som du selv har forstått og virkeliggjort denne læren?” *Det er det, min venn. Det er slik jeg selv har forstått og virkeliggjort denne læren.” *Jeg har også forstått og virkeliggjort denne læren i samme grad som du har.” *Vi er heldige, vi er virkelig heldige, min venn, som har en kollega som deg. Den læren som jeg sier jeg selv har forstått og virkeliggjort, den har også du forstått og virkeliggjort. Og den læren som du selv har forstått og virkeliggjort, den sier også jeg at jeg har forstått og virkeliggjort. Den læren som jeg kjenner, den kjenner du, og den læren som du kjenner, den kjenner jeg. Jeg er som deg, og du er som meg. Kom derfor, min venn, og la oss sammen lede denne gruppen.” På denne måten satte Uddaka Rāmaputta meg, som var hans elev, på samme nivå som han selv var, og han ga meg den høyeste heder. Men da tenkte jeg at denne læren fører verken til løsrivelse eller til at man blir fri fra lidenskapene, den fører verken til opphør, fred, innsikt, oppvåkning eller nibbana — men bare til planet der det verken finnes bevissthet eller ikke bevissthet. Derfor fant jeg at denne læren var utilstrekkelig, Bhåradvāja, og jeg forlot den. Jeg ville finne ut hva som var sunt og godt, jeg søkte den høyeste og edleste fred. Jeg vandret omkring i landet Magadha inntil jeg kom til bredden av elven Uruvelā. Der kom jeg til et fint område med en vakker skoglund, der den klare elven rant forbi og der det var et bra vadested. Like i nærheten var det også en landsby. Da tenkte jeg at dette er et vakkert sted der jeg kan praktisere meditasjon. Derfor satte jeg meg ned og tok fatt på treningen. Da kom jeg på tre lignelser som ingen har hørt før, Bhåradvāja. Tenk deg en søkkvåt kvist som ligger under vann. Så kommer det en mann med en annen pinne og vil gni dem mot hverandre for å tenne ild. Hva tror du, Bhåradvāja? Klarer han å tenne ild med denne våte kvisten?” *Nei, Gotama.” Page - 876

*Og hvorfor ikke?" "Fordi denne kvisten er søkkvåt og har ligget under vann, Gotama. Han kommer bare til å slite seg ut til ingen nytte." *Nettopp, Bhåradvåja. Og slik er det også med asketer og brahmaner som ikke trekker kroppen og sinnet bort fra sanselige nytelser. De klarer ikke å slippe helt tak i den lysten, det begjæret, den hungeren, den tørsten og den ilden de føler overfor sanselige nytelser, og de finner ikke ro i sitt indre. Hvis de blir plaget av smertefylte, skarpe, stikkende og vonde følelser, klarer de ikke å oppnå viten, innsikt eller fullkommen oppvåkning. Og selv om de ikke blir plaget av smertefylte, skarpe, stikkende og vonde følelser, klarer de likevel ikke å oppnå viten, innsikt eller fullkommen oppvåkning. Dette er den første av de tre lignelsene som jeg kom på, og som ingen har hørt før. Her er den andre lignelsen som jeg kom på, og som ingen har hørt før, Bhåradvåja: Tenk deg en søkkvåt kvist som ligger på tørt land. Så kommer det en mann med en annen pinne og vil gni dem mot hverandre for å tenne ild. Hva tror du, Bhåradvåja? Klarer han å tenne ild med denne våte kvisten?" *Nei, Gotama." *Og hvorfor ikke?" "Fordi selv om denne kvisten ligger på tørt land, så er den søkkvåt, Gotama. Han kommer bare til å slite seg ut til ingen nytte." *Nettopp, Bhåradvåja. Og slik er det også med asketer og brahmaner som trekker kroppen og sinnet bort fra sanselige nytelser. Men de klarer ikke helt å slippe tak i den lysten, det begjæret, den hungeren, den tørsten og den ilden de føler overfor sanselige nytelser, og de finner ikke ro i sitt indre. Hvis de blir plaget av smertefylte, skarpe, stikkende og vonde følelser, klarer de ikke å oppnå viten, innsikt eller fullkommen oppvåkning. Og selv om de ikke blir plaget av smertefylte, skarpe, stikkende og vonde følelser, klarer de likevel ikke å oppnå viten, innsikt eller fullkommen oppvåkning. Dette er den andre av de tre lignelsene som jeg kom på, og som ingen har hørt før. Page - 877

Her er den tredje lignelsen som jeg kom på, og som ingen har hørt før, Bhåradvåja: Tenk deg en helt uttørret kvist som ligger på tørt land. Så kommer det en mann med en annen pinne og vil gni dem mot hverandre for å tenne ild. Hva tror du, Bhåradvåja? Klarer han å tenne ild med denne uttørrede kvisten?” *Ja, Gotama.” *Og hvorfor?” "Fordi denne kvisten er helt uttørret og ligger på tørt land, Gotama.” *Nettopp, Bhåradvåja. Og slik er det også med asketer og brahmaner som trekker kroppen og sinnet bort fra sanselige nytelser og klarer å slippe helt tak i den lysten, det begjæret, den hungeren, den tørsten og den ilden de føler overfor sanselige nytelser, slik at de finner ro i sitt indre. Hvis de blir plaget av smertefylte, skarpe, stikkende og vonde følelser, klarer de likevel å oppnå viten, innsikt eller fullkommen oppvåkning. Og hvis de ikke blir plaget av smertefylte, skarpe, stikkende og vonde følelser, klarer de også å oppnå viten, innsikt eller fullkommen oppvåkning. Dette er den siste av de tre lignelsene som jeg kom på, og som ingen har hørt før. Disse tre lignelsene som ingen hadde hørt før, kom jeg altså til å tenke på. Da tenkte jeg som så, Bharadvåja: Kanskje jeg skulle bite tennene sammen, holde tunga rett i munnen og la sinnet mitt gripe fatt i, tvinge og temme seg selv? Som tenkt, så gjort. Jeg anstrengte meg så kraftig at svetten rant under armene mine. Det var som når en sterk mann griper en svakere mann i hodet eller skuldrene og tvinger og temmer ham. På samme måte gjorde jeg da jeg bet tennene sammen, holdt tunga rett i munnen og lot sinnet mitt gripe fatt i, tvinge og temme seg selv så svetten rant under armene mine. Jeg slet hardt, Bhåradvåja. Jeg satte inn alle krefter og var oppmerksom uten å slappe av. Men jeg fikk ikke ro i kroppen, for all oppmerksomheten ble brukt til å bekjempe og undertvinge smertene. Sinnet mitt ble imidlertid ikke overmannet av smertefølelsene. Da tenkte jeg som så, Bharadvåja: Kanskje jeg skulle meditere uten å puste? Dermed sluttet jeg å puste gjennom munn og nese. Mens jeg holdt pusten slik, var det som om vinden tordnet i øregangene mine. Det var akkurat som en kraftig blåselyd

i Page - 878

blåsebelgen til en smed, slik tordnet vinden i øregangene mine. Jeg slet hardt, Bhāradvāja. Jeg satte inn alle krefter og var oppmerksom uten å slappe av. Men jeg fikk ikke ro i kroppen, for all oppmerksomheten ble brukt til å bekjempe og undertvinge smertene. Sinnet mitt ble imidlertid ikke overmannet av smertefølelsene. Da tenkte jeg som så, Bhāradvāja: Kanskje jeg skulle fortsette å meditere uten å puste? Dermed sluttet jeg å puste gjennom munn, nese og ører. Mens jeg holdt pusten slik, var det som om hodet mitt revnet av kraftig vind. Det var som om en sterk mann skulle ha kløvet skallen min med et skarpt sverd, slik følte jeg det som om hodet mitt revnet. Jeg slet hardt, Bhāradvāja. Jeg satte inn alle krefter og var oppmerksom uten å slappe av. Men jeg fikk ikke ro i kroppen, for all oppmerksomheten ble brukt til å bekjempe og undertvinge smertene. Sinnet mitt ble imidlertid ikke overmannet av smertefølelsene. Da tenkte jeg som så, Bhāradvāja: Kanskje jeg skulle fortsette å meditere uten å puste? Dermed sluttet jeg å puste gjennom munn, nese og ører. Mens jeg holdt pusten slik, fikk jeg en voldsom hodepine. Det var som om en sterk mann skulle ha strammet en lærreim hardt rundt hodet mitt, så vondt gjorde det i hodet. Jeg slet hardt, Bhāradvāja. Jeg satte inn alle krefter og var oppmerksom uten å slappe av. Men jeg fikk ikke ro i kroppen, for all oppmerksomheten ble brukt til å bekjempe og undertvinge smertene. Sinnet mitt ble imidlertid ikke overmannet av smertefølelsene. Da tenkte jeg som så, Bhāradvāja: Kanskje jeg skulle fortsette å meditere uten å puste? Dermed sluttet jeg å puste gjennom munn, nese og ører. Mens jeg holdt pusten slik, kjente jeg skjærende smerter i magen. Det var som om en slakter eller læregutten hans skulle ha skåret opp magen min med en skarp kniv, så vondt gjorde det. Jeg slet hardt, Bhāradvāja. Jeg satte inn alle krefter og var oppmerksom uten å slappe av. Men jeg fikk ikke ro i kroppen, for all oppmerksomheten ble brukt til å bekjempe og undertvinge smertene. Sinnet mitt ble imidlertid ikke overmannet av smertefølelsene. Da tenkte jeg som så, Bhāradvāja: Kanskje jeg skulle fortsette å meditere uten å puste? Dermed sluttet jeg å puste gjennom munn, nese og ører. Mens jeg holdt pusten slik, ble kroppen min brennende het. Det var som om to sterke menn skulle ha tatt enn svakere mann i armene og stekt ham over glødende trekull, så varm følte jeg meg. Jeg Page - 879

slet hardt, Bhåradvåja. Jeg satte inn alle krefter og var oppmerksom uten å slappe av. Men jeg fikk ikke ro i kroppen, for all oppmerksomheten ble brukt til å bekjempe og undertvinge smertene. Sinnet mitt ble imidlertid ikke overmannet av smertefølelsene. Noen ånder som så dette, sa: *Asketen Gotama er død." Andre ånder svarte: *Nei han er ikke død, men han er i ferd med å dø." Atter andre ånder sa: *Asketen Gotama er verken død eller døende. Han er en arahant, og det er slik arahanter lever." Da tenkte jeg som så, Bharadvåja: Kanskje jeg helt skulle slutte å spise? Men da kom det noen ånder bort til meg og sa: "Ikke slutt å spise, min herre. Hvis du gjør det, kommer vi til å gi deg himmelsk næring gjennom porene i huden din, slik at du klarer deg likevel." Da tenkte jeg at det ville være feil av meg å late som om jeg overhodet ikke spiste hvis åndene likevel skulle gi meg næring. Så jeg takket nei til tilbudet. Da tenkte jeg som så, Bharadvåja: Kanskje jeg heller skulle spise veldig lite? Kanskje jeg bare skulle ta en liten slurk bønnesuppe, ertesuppe, linsesuppe eller vikkesuppe om gangen? Som tenkt, så gjort, og siden jeg spiste så lite, ble kroppen min uhyre utmagret, og armer og bein ble som visne stilker. Bakenden min ble som en kamelfot, ryggvirvlene stakk ut som en kjede med kuler, ribbeina ble som skrøpelige takbjelker i ei falleferdig rønne, øynene ble så innsunkne at pupillene så ut til å ligge på bunnen av dype brønner og huden i hodebunnen min ble så inntørket og skrukkete som umodne og avskårne gresskar som ligger og tørker i den varme vinden. Hvis jeg skulle klø meg på magen, var det ryggraden jeg fikk tak i, og hvis jeg skulle klø meg på ryggen, var det mageskinnet jeg fikk tak i, for siden jeg spiste så lite, lå mageskinnet som klistret til ryggraden, Bhåradvåja. Når jeg skulle tømme meg for urin eller avføring, falt jeg hodestups framover. Hvis jeg prøvde å massere armer eller bein, løsnet kroppshårene og falt av, fordi røttene deres hadde råtnet. Noen som så meg, sa at asketen Gotama er svart. Andre sa: "Nei, asketen Gotama er ikke svart, han er brun." Atter andre sa at jeg verken var svart eller brun, men lys i huden. Fordi jeg spiste så lite, Bhåradvåja, var den klare hudfargen min blitt helt ugjenkjennelig. Da tenkte jeg som så, Bhåradvåja: Uansett hva asketer eller brahmaner kan ha gjennomgått av skarpe, akutte, stikkende og bitre smerter før i tiden, så er dette verre. Noe verre enn dette finnes ikke. Og uansett hva asketer eller brahmaner kan oppleve nå Page -

eller i framtiden av skarpe, akutte, stikkende og bitre smerter, så er dette verre. Noe verre enn dette finnes ikke. Jeg oppnår ikke noen høyere tilstand på denne måten. Disse bitre og skarpe smertene fører ikke til den høyeste innsikt og forståelse. Det må da finnes en annen vei til oppvåkning? Da kom jeg til å tenke på en gang jeg satt i skyggen under et rosenepetre mens min far pløyde, Bhāradvāja. Mens jeg satt der, gikk jeg inn i første meditasjonstilstand, — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære, og ble værende i den — og nå tenkte jeg: Kan dette være veien til oppvåkning? Videre tenkte jeg: Hvorfor skal jeg være redd for denne lykken? Det er jo en lykke som ikke har noe med sanselige nytelser eller usunne fenomener å gjøre. Og jeg tenkte: Jeg er ikke redd for denne lykken som ikke har noe med sanselige nytelser eller usunne fenomener å gjøre. Videre tenkte jeg som så: En slik lykke er det ikke lett å oppnå så lenge kroppen er så svak og utmagret. Kanskje jeg skulle begynne å spise kraftigere kost igjen, som for eksempel kokt ris og brød? Dermed begynte jeg å spise kraftigere kost igjen, Bhāradvāja. Jeg spiste kokt ris og brød. På den tiden var det fem andre asketer som var sammen med meg og regnet meg som leder. De så fram til at jeg skulle finne fram til en lære som jeg kunne dele med dem. Men da de så at jeg spiste kraftigere kost som kokt ris og brød, forlot de meg i forakt. *Asketen Gotama har falt tilbake til et verdslig liv,” sa de. "Han har gitt opp treningen.” Da jeg hadde inntatt kraftigere kost igjen, fikk jeg tilbake kreftene. Jeg isolerte meg både fra sansenytelser og fra usunne ideer og gikk inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og ble værende i den. Men sinnet mitt bandt seg ikke til de behagelige følelsene dette ga meg, Bhāradvāja. Deretter lot jeg de innledende og fastholdende tanker falle til ro og gikk inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og ble værende i den. Men sinnet mitt bandt seg ikke til de behagelige følelsene

dette ga meg, Bhåradvåja. Deretter søkte jeg ikke lenger glede, men hvilte i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse følte jeg legemlig velvære og gikk inn i tredje meditasjonstilstand, — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!" — og ble værende i den. Men sinnet mitt bandt seg ikke til de behagelige følelsene dette ga meg, Bhåradvåja. Deretter la jeg tidligere gleder og sorger bak meg og gikk inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og ble værende i den. Men sinnet mitt bandt seg ikke til de behagelige følelsene dette ga meg, Bhåradvåja. Da nå sinnet mitt var blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig — så anvendte jeg dette sinnet og retter det mot kunsten å huske tidligere oppholdssteder. Jeg husket mange tidligere oppholdssteder. Således husket jeg en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og jeg kunne til og med huske at universet hadde utvidet seg og trukket seg sammen mangfoldige ganger. Og jeg husket følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det," — og jeg husket like mange detaljer her — *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her." Slik husket jeg mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk. Dette var den kunnskapen jeg fikk i første nattevakt, Bhåradvåja. Uvitenheten ble fordrevet og kunnskapen oppsto, mørket ble fordrevet og lyset oppsto mens jeg satt der iherdig, besluttsom og utholdende. Men sinnet mitt bandt seg ikke til de behagelige følelsene dette ga meg, Bhåradvåja. Da sinnet mitt var blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig — så anvendte jeg dette sinnet og rettet det mot kunnskapen om hvordan alle vesener oppstår og går under. Med rent, himmelsk og overmenneskelig syn så jeg hvordan alle vesener oppstår og går under. Han så og forsto hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar

konsekvensene av sine egne handlinger: "Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet og lidelse i helvete. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår i himmelen." Slik så jeg med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Jeg så og forsto hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger. Dette var den kunnskapen jeg fikk i andre nattevakt, Bhåradvåja. Uvitenheten ble fordrevet og kunnskapen oppsto, mørket ble fordrevet og lyset oppsto mens jeg satt der iherdig, beslutsom og utholdende. Men sinnet mitt bandt seg ikke til de behagelige følelsene dette ga meg, Bhåradvåja. Da sinnet mitt var blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig — så anvendte jeg dette sinnet og rettet det mot kunnskapen om å utsette negative tendenser i sinnet. Jeg erkjente det som det virkelig er at "dette er lidelse", jeg erkjente det som det virkelig er at *dette er lidelsens opphav", jeg erkjente det som det virkelig er at *dette er lidelsens opphør", og jeg erkjente det som det virkelig er at *dette er veien til lidelsens opphør". Jeg erkjente det som det virkelig er at "dette er forurensinger i sinnet", jeg erkjente det som det virkelig er at "dette er opphav til forurensinger i sinnet", jeg erkjente det som det virkelig er at "dette er opphør av forurensinger i sinnet", og jeg erkjente det som det virkelig er at "dette er veien til opphør av forurensinger i sinnet". Da jeg så og erkjente dette, ble sinnet mitt fritt for forurensninger knyttet til sanselighet, forurensninger knyttet til ambisjoner og fra forurensninger knyttet til uvitenhet. Jeg så at nå var det slutt på ny tilblivelse, treningsveien er vandret til ende — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Dette var den kunnskapen jeg fikk i tredje nattevakt, Bhåradvåja. Uvitenheten ble fordrevet og kunnskapen oppsto, mørket ble fordrevet og lyset oppsto mens jeg satt der iherdig, beslutsom og utholdende." Page - 883

Da den unge brahmanen Sangårava hadde hørt dette, sa han: *Du har sannelig arbeidet hardt, Gotama. Du har virkelig arbeidet som en helt, som det sømmer seg for en arahant som har nådd fram til den fullkomne oppvåkningen på egen hånd. Men si meg, Gotama, finnes det guder?" "Jeg vet at guder forekommer, Bhåradvåja." *Hvorfor svarer du at du vet at guder forekommer, når jeg spør deg om det finnes guder, Gotama? Blir ikke det en usannhet?" *Når jeg blir spurt om det finnes guder, og svarer at jeg vet at guder forekommer, vil enhver fornuftig person forstå at det finnes guder." *Men hvorfor sa du ikke det med det samme?" *Det er enighet blant folk om at det finnes guder, Bhåradvåja." Da Mesteren hadde sagt dette, utbrøt den unge brahmanen Sangårava: "Utmerket, Mester, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Mester. Nå tar jeg tilflukt til deg, Mester, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som legvenn, Mester, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever." Page - 884

De siste femti tekstene XI. Devadaha-avdelingen
Devadahavagga 101. Samtalen i Devadaha Devadahasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Devadaha, en av sakyaenes byer. Der henvendte han seg til munkene og sa: *Munker!” *Ja, Mester,” svarte munkene. Mesteren sa: *Det finnes noen filosofer og brahmaner som mener og sier følgende, munkers: * Alt det en person opplever av godt, vondt eller nøytralt, kommer av det han har gjort tidligere. Derfor må tidligere handlinger utslettes ved hjelp av askese og det må ikke utføres noen nye handlinger, for da oppstår det ikke noen virkninger i framtiden. Når det ikke oppstår noen virkninger i framtiden, skjer det ingen handlinger. Når det ikke skjer noen handlinger, tar lidelsen slutt. Når lidelsen tar slutt, tar følelsene slutt. Og når følelsene tar slutt, er all lidelse utslettet.” Slik taler jainene, munkers. Jeg går til de jainene som sier dette, og sier: *Er det sant at dere mener og sier følgende, mine herrer: Alt det en person opplever av godt, vondt eller nøytralt, kommer av det han har gjort tidligere. Derfor må tidligere handlinger utslettes ved hjelp av askese og det må ikke utføres noen nye handlinger, for da oppstår det ikke noen virkninger i framtiden. Når det ikke oppstår noen virkninger i framtiden, skjer det ingen handlinger. Når det ikke skjer noen handlinger, tar lidelsen slutt. Når lidelsen tar slutt, tar følelsene slutt. Og når følelsene tar

Page - 885

slutt, er all lidelse utslettet. Er dette sant?" De svarer ja, og jeg sier videre: "Vet dere at dere eksisterte tidligere, jainer, at dere ikke var uten eksistens?" "Nei, det vet vi ikke." "Vet dere at dere har begått onde handlinger, at dere ikke er uten skyld?" "Nei, det vet vi ikke." "Vet dere at dere begikk den eller den onde handlingen, jainer?" "Nei, det vet vi ikke." Vet dere at nå er den eller den lidelsen utslettet, nå gjenstår det å utslette de og de lidelsene, for når de og de lidelsene er utslettet, er all lidelse utslettet?" "Nei, det vet vi ikke." Vet dere at her og nå har dere sluppet taket i usunne sinnstilstander og etablert sunne sinnstilstander, jainer?" "Nei, det vet vi ikke." "Så dere vet altså ikke at dere eksisterte tidligere, at dere ikke var uten eksistens. Dere vet ikke at dere har begått onde handlinger, at dere ikke er uten skyld. Dere vet ikke at dere begikk den eller den onde handlingen. Dere vet ikke at nå er den eller den lidelsen utslettet, nå gjenstår det å utslette de og de lidelsene, for når de og de lidelsene er utslettet, er all lidelse utslettet. Og dere vet ikke at her og nå har dere sluppet taket i usunne sinnstilstander og etablert sunne sinnstilstander. Når det er slik, er det ikke fornuftig av dere å mene og si følgende: Alt det en person opplever av godt, vondt eller nøytralt, kommer av det han har gjort tidligere. Derfor må tidligere handlinger utslettes ved hjelp av askese og det må ikke utføres noen nye handlinger, for da oppstår det ikke noen virkninger i framtiden. Når det ikke oppstår noen virkninger i framtiden, skjer det ingen handlinger. Når det ikke skjer noen handlinger, tar lidelsen slutt. Når lidelsen tar slutt, tar følelsene slutt. Og når følelsene tar slutt, er all lidelse utslettet. Hvis dere derimot hadde visst at dere eksisterte tidligere og ikke var uten eksistens, at dere har begått onde handlinger og ikke er uten skyld, at dere begikk den eller den onde handlingen, at nå er den eller den lidelsen utslettet, nå gjenstår det å utslette de og de lidelsene, for når de og de lidelsene er utslettet, er all lidelse utslettet, og dere vet ikke at her og nå har dere sluppet taket i usunne sinnstilstander og etablert

Page - 886

sunne sinnstilstander — hvis dere hadde visst dette, ville det ha vært fornuftig av dere å mene og si følgende: Alt det en person opplever av godt, vondt eller nøytralt, kommer av det han har gjort tidligere. Derfor må tidligere handlinger utslettes ved hjelp av askese og det må ikke utføres noen nye handlinger, for da oppstår det ikke noen virkninger i framtiden. Når det ikke oppstår noen virkninger i framtiden, skjer det ingen handlinger. Når det ikke skjer noen handlinger, tar lidelsen slutt. Når lidelsen tar slutt, tar følelsene slutt. Og når følelsene tar slutt, er all lidelse utslettet. Det er som om en person skulle bli truffet av en giftpil, jainer. Dette ville gjøre fryktelig vondt. Venner, kolleger og slektninger tilkaller en kirurg som skjærer opp rundt såret. Dette gjør også fryktelig vondt. Så søker han etter pilspissen med en sonde. Dette gjør også fryktelig vondt. Deretter trekker kirurgen ut pilspissen fra såret. Dette gjør også fryktelig vondt. Så legger kirurgen medisin i det åpne såret. Dette gjør også fryktelig vondt. Men etter en tid blir såret leget, det gror ny hud over det og mannen blir frisk og kan gå som han vil igjen. Da ville mannen husk at han ble truffet av pilen, han ville huske legens behandling og de store smertene han hadde. Og han ville også huske at såret ble leget og han ble frisk igjen. Så hvis dere hadde visst at dere eksisterte tidligere og ikke var uten eksistens, jainer, at dere har begått onde handlinger og ikke er uten skyld, at dere begikk den eller den onde handlingen, at nå er den eller den lidelsen utslettet, nå gjenstår det å utsette de og de lidelsene, for når de og de lidelsene er utslettet, er all lidelse utslettet, og dere vet ikke at her og nå har dere sluppet taket i usunne sinnstilstander og etablert sunne sinnstilstander — hvis dere hadde visst dette, ville det ha vært fornuftig av dere å mene og si følgende: Alt det en person opplever av godt, vondt eller nøytralt, kommer av det han har gjort tidligere. Derfor må tidligere handlinger utslettes ved hjelp av askese og det må ikke utføres noen nye handlinger, for da oppstår det ikke noen virkninger i framtiden. Når det ikke oppstår noen virkninger i framtiden, skjer det ingen handlinger. Når det ikke skjer noen handlinger, tar lidelsen slutt. Når lidelsen tar slutt, tar følelsene slutt. Og når følelsene tar slutt, er all lidelse utslettet. Men dere vet altså ikke at dere eksisterte tidligere, at dere ikke var uten eksistens. Dere vet ikke at dere har begått onde handlinger, at dere ikke er uten skyld. Dere vet ikke at dere begikk den eller den onde handlingen. Dere vet ikke at nå er

eller den lidelsen utslettet, nå gjenstår det å utslutte de og de lidelsene, for når de og de lidelsene er utslettet, er all lidelse utslettet. Og dere vet ikke at her og nå har dere sluppet taket i usunne sinnstilstander og etablert sunne sinnstilstander. Når det er slik, er det ikke fornuftig av dere å mene og si følgende: Alt det en person opplever av godt, vondt eller nøytralt, kommer av det han har gjort tidligere. Derfor må tidligere handlinger utslettes ved hjelp av askese og det må ikke utføres noen nye handlinger, for da oppstår det ikke noen virkninger i framtiden. Når det ikke oppstår noen virkninger i framtiden, skjer det ingen handlinger. Når det ikke skjer noen handlinger, tar lidelsen slutt. Når lidelsen tar slutt, tar følelsene slutt. Og når følelsene tar slutt, er all lidelse utslettet.” Etter at jeg hadde sagt dette, munker, sa jainene: *’Nigantha Nātaputta vet alt og ser alt. Han har fullkommen kunnskap og innsikt, og han sier: "Uansett om jeg går, står, sover eller er våken, så vet og ser jeg alltid.” Han sier også: *Alt det en person opplever av godt, vondt eller nøytralt, kommer av det han har gjort tidligere. Derfor må tidligere handlinger utslettes ved hjelp av askese og det må ikke utføres noen nye handlinger, for da oppstår det ikke noen virkninger i framtiden. Når det ikke oppstår noen virkninger i framtiden, skjer det ingen handlinger. Når det ikke skjer noen handlinger, tar lidelsen slutt. Når lidelsen tar slutt, tar følelsene slutt. Og når følelsene tar slutt, er all lidelse utslettet.” Dette er noe vi liker og godtar, dette er noe vi setter pris på.” Da jainene hadde sagt dette, munker, sa jeg: *Det er fem ting som gir to frukter her og nå, jainer. Hvilke fem? Det er tro, preferanser, tradisjon, vurdering av årsaker og vurdering og aksept av et synspunkt. Disse fem tingene gir to frukter her og nå. Hva slags tro har jainene på sine lærere når de snakker om fortiden? Hva slags preferanser har de overfor dem? Hvilken tradisjon følger de? Hvordan vurderer de årsakene, og hvordan vurderer og aksepterer de synspunktene deres?” Men jainene gir meg ikke noe holdbart svar på dette, munker. Da sier jeg til jainene: *Hvordan er det, jainer? Kjenner dere harde og skarpe smerter når dere praktiserer hard og streng askese? Og er det slik at dere ikke kjenner harde og skarpe smerter når dere ikke praktiserer hard og streng askese?” Page - 888

*Ja, vi kjenner harde og skarpe smerter når vi praktiserer hard og streng askese, Gotama. Og vi kjenner ikke harde og skarpe smerter når vi ikke praktiserer hard og streng askese.” *Da er det altså slik, jainer: Dere kjenner harde og skarpe smerter når dere praktiserer hard og streng askese, men dere kjenner ikke harde og skarpe smerter når dere ikke praktiserer hard og streng askese. Da er det ikke fornuftig av dere å mene og si følgende: * Alt det en person opplever av godt, vondt eller nøytralt, kommer av det han har gjort tidligere. Derfor må tidligere handlinger utslettes ved hjelp av askese og det må ikke utføres noen nye handlinger, for da oppstår det ikke noen virkninger i framtiden. Når det ikke oppstår noen virkninger i framtiden, skjer det ingen handlinger. Når det ikke skjer noen handlinger, tar lidelsen slutt. Når lidelsen tar slutt, tar følelsene slutt. Og når følelsene tar slutt, er all lidelse utslettet.” Hvis det hadde vært slik at dere ikke kjente harde og skarpe smerter når dere praktiserer hard og streng askese, eller hvis dere hadde kjent harde og skarpe smerter når dere ikke praktiserer hard og streng askese, da ville det ha vært fornuftig av dere å mene og si følgende: *Alt det en person opplever av godt, vondt eller nøytralt, kommer av det han har gjort tidligere. Derfor må tidligere handlinger utslettes ved hjelp av askese og det må ikke utføres noen nye handlinger, for da oppstår det ikke noen virkninger i framtiden. Når det ikke oppstår noen virkninger i framtiden, skjer det ingen handlinger. Når det ikke skjer noen handlinger, tar lidelsen slutt. Når lidelsen tar slutt, tar følelsene slutt. Og når følelsene tar slutt, er all lidelse utslettet.” Men siden det er slik at dere kjenner harde og skarpe smerter når dere praktiserer hard og streng askese, mens dere ikke kjenner harde og skarpe smerter når dere ikke praktiserer hard og streng askese, så kjenner dere de harde og skarpe smertene som dere påfører dere selv, og ut fra uforstand, uvitenhet og dumhet hevder dere så: *Alt det en person opplever av godt, vondt eller nøytralt, kommer av det han har gjort tidligere. Derfor må tidligere handlinger utslettes ved hjelp av askese og det må ikke utføres noen nye handlinger, for da oppstår det ikke noen virkninger i framtiden. Når det ikke oppstår noen virkninger i framtiden, skjer det ingen handlinger. Når det ikke skjer noen handlinger, tar lidelsen slutt. Når lidelsen tar slutt, tar følelsene slutt. Og når følelsene tar slutt, er all lidelse utslettet.” Page - 889

Men jainene gir meg ikke noe holdbart svar på dette, munker. Videre sier jeg til jainene: *Hva mener dere om dette, jainer? Hvis en handling er slik at den vil gi resultater her og nå, er det da mulig å forskyve den ved hjelp av anstrengelser og bestrebelser slik at den i stedet gir resultater i framtiden?" *Nei, det er det ikke." *Hvis en handling er slik at den vil gi resultater i framtiden, er det da mulig å forskyve den ved hjelp av anstrengelser og bestrebelser slik at den i stedet gir resultater her og nå?" *Nei, det er det ikke." *Hvis en handling er slik at den vil gi behagelige resultater, er det da mulig å forandre dette ved hjelp av anstrengelser og bestrebelser slik at den i stedet gir ubehagelige resultater?" *Nei, det er det ikke." *Hvis en handling er slik at den vil gi ubehagelige resultater, er det da mulig å forandre dette ved hjelp av anstrengelser og bestrebelser slik at den i stedet gir behagelige resultater?" *Nei, det er det ikke." *Hvis en handling er slik at den vil gi helt modne resultater, er det da mulig å forandre dette ved hjelp av anstrengelser og bestrebelser slik at den i stedet gir umodne resultater?" *Nei, det er det ikke." *Hvis en handling er slik at den vil gi umodne resultater, er det da mulig å forandre dette ved hjelp av anstrengelser og bestrebelser slik at den i stedet gir helt modne resultater?" *Nei, det er det ikke." *Hvis en handling er slik at resultatene av den vil oppleves kraftig, er det da mulig å forandre dette ved hjelp av anstrengelser og bestrebelser slik at resultatene av den i stedet oppleves svakt?" *Nei, det er det ikke." *Hvis en handling er slik at resultatene av den vil oppleves svakt, er det da mulig

Page - 890

å forandre dette ved hjelp av anstrengelser og bestrebelser slik at resultatene av den i stedet oppleves kraftig?” *Nei, det er det ikke.” *Hvis en handling er slik at man vil oppleve resultatet av den, er det da mulig å forandre dette ved hjelp av anstrengelser og bestrebelser slik at man i stedet ikke opplever noe resultat av den?” *Nei, det er det ikke.” *Hvis en handling er slik at man ikke vil oppleve resultatet av den, er det da mulig å forandre dette ved hjelp av anstrengelser og bestrebelser slik at man i stedet opplever noe resultat av den?” *Nei, det er det ikke.” *Da er det altså slik, jainer: Hvis en handling er slik at den vil gi resultater her og nå, er det ikke mulig å forskyve den ved hjelp av anstrengelser og bestrebelser slik at den i stedet gir resultater i framtiden. Hvis en handling er slik at den vil gi resultater i framtiden, er det ikke mulig å forskyve den ved hjelp av anstrengelser og bestrebelser slik at den i stedet gir resultater her og nå. Hvis en handling er slik at den vil gi behagelige resultater, er det ikke mulig å forandre dette ved hjelp av anstrengelser og bestrebelser slik at den i stedet gir ubehagelige resultater. Hvis en handling er slik at den vil gi ubehagelige resultater, er det ikke mulig å forandre dette ved hjelp av anstrengelser og bestrebelser slik at den i stedet gir behagelige resultater. Hvis en handling er slik at den vil gi helt modne resultater, er det ikke mulig å forandre dette ved hjelp av anstrengelser og bestrebelser slik at den i stedet gir umodne resultater. Hvis en handling er slik at den vil gi umodne resultater, er det ikke mulig å forandre dette ved hjelp av anstrengelser og bestrebelser slik at den i stedet gir helt modne resultater. Hvis en handling er slik at resultatene av den vil oppleves kraftig, er det ikke mulig å forandre dette ved hjelp av anstrengelser og bestrebelser slik at resultatene av den i stedet oppleves svakt. Hvis en handling er slik at resultatene av den vil oppleves svakt, er det ikke mulig å forandre dette ved hjelp av anstrengelser og bestrebelser slik at resultatene av den i stedet oppleves kraftig. Hvis en handling er slik at man vil oppleve resultatet av den, er det ikke mulig å forandre dette ved hjelp av anstrengelser og bestrebelser slik at man i stedet ikke opplever noe resultat av den. Og hvis en handling er slik at man ikke

Page - 891

vil oppleve resultatet av den, er det ikke mulig å forandre dette ved hjelp av anstrengelser og bestrebelser slik at man i stedet opplever noe resultat av den. Når det er slik, er alle deres bestrebelser og anstrengelser nytteløse og uten noe resultat, jainer. Dette er hva jainene sier, munker. Og når de snakker slik, finnes det ti gode argumenter for å forakte dem og kritisere dem. Hvis det er slik at vi opplever gleder og smerter ut fra hva vi har gjort tidligere, må jainene sannelig ha gjort mye galt siden de opplever skarpe og harde smerter. Hvis det er slik at de gledene og smertene vi opplever, er skapt av en gud, så må sannelig jainene være skapt av en ond gud siden de opplever skarpe og harde smerter. Hvis det er slik at de gledene og smertene vi opplever, kommer av rene slumpetreff, må sannelig jainene være forfulgt av uhell siden de opplever skarpe og harde smerter. Hvis det er slik at de gledene og smertene vi opplever, er avhengige av hvilken klasse vi er født inn i, må sannelig jainene være født i en uheldig klasse siden de opplever skarpe og harde smerter. Hvis det er slik at de gledene og smertene vi opplever, er avhengige av hva vi gjør her og nå, må sannelig jainene stille seg dumt her og nå siden de opplever skarpe og harde smerter. Hvis det er slik at vi opplever gleder og smerter ut fra hva vi har gjort tidligere, er det grunn til å kritisere jainene. Hvis det ikke er slik at vi opplever gleder og smerter ut fra hva vi har gjort tidligere, er det grunn til å kritisere jainene. Hvis det er slik at de gledene og smertene vi opplever, er skapt av en gud, er det grunn til å kritisere jainene. Hvis det ikke er slik at de gledene og smertene vi opplever, er skapt av en gud, er det grunn til å kritisere jainene. Hvis det er slik at de gledene og smertene vi opplever, kommer av rene slumpetreff, er det grunn til å kritisere jainene. Hvis det ikke er slik at de gledene og smertene vi opplever, kommer av rene slumpetreff, er det grunn til å kritisere jainene. Hvis det er slik at de gledene og smertene vi opplever, er avhengige av hvilken klasse vi er født inn i, er det grunn til å kritisere jainene. Hvis det ikke er slik at de gledene og smertene vi opplever, er avhengige av hvilken klasse vi er født inn i, er det grunn til å kritisere jainene.

Hvis det er slik at de gledene og smertene vi opplever, er avhengige av hva vi gjør her og nå, er det grunn til å kritisere jainene. Hvis det ikke er slik at de gledene og smertene vi opplever, er avhengige av hva vi gjør her og nå, er det grunn til å kritisere jainene. Dette er hva jainene sier, munker. Og dette var de ti gode argumentene for å forakte dem og kritisere dem når de snakker slik. Når det er slik, er alle deres bestrebelser og anstrengelser nytteløse og uten noe resultat, munker. Men hva slags bestrebelser og anstrengelser er det som gir gode resultater, munker? Det er når en munk verken blir overveldet av smerte eller overvelder seg selv med smerte, og det er når han ikke avviser rettmessige gleder og heller ikke lar seg rive med av disse gledene. Han merker seg: *Når jeg konfronterer årsaken til disse smertene, vil denne konfrontasjonen med årsakene føre til at jeg slipper taket i smertene. Når jeg stiller meg nøytral overfor årsaken til smertene, vil dette også føre til at jeg slipper taket i dem.” Han konfronterer årsaken til smertene, og når han konfronterer årsaken, fører det til at han slipper taket. Da konfronterer han årsaken. Han stiller seg nøytral overfor årsaken til smertene, og når han stiller seg nøytral, fører det til at han slipper taket. Da stiller han seg nøytral til årsaken. Når han konfronterer årsaken til smertene, fører det til at han slipper taket, og da utsletter han lidelsen. Når han stiller seg nøytral overfor årsaken til smertene, fører det til at han slipper taket, og da utsletter han også lidelsen. Det er som om en mann skulle være hodestups forelsket i en kvinne, og han føler lidenskapelig begjær etter henne. Så får han kanskje se denne kvinnen stå og snakke med en annen mann, og de smiler og ler og spøker med hverandre. Kan det tenkes at denne mannen da vil føle sorg og smerte, munker?” *Ja, Mester,” *Og hvorfor?” *Det er fordi han er hodestups forelsket og føler et lidenskapelig begjær etter denne kvinnen. Derfor kan han komme til å føle sorg og smerte hvis han får se at hun står og snakker med en annen mann, og smiler, ler og spøker med ham.” *Men sett nå at denne mannen tenker som så: *Jeg er hodestups forelsket og føler et lidenskapelig begjær etter denne kvinnen. Derfor føler jeg sorg og smerte når jeg

ser at hun står og snakker med en annen mann, og smiler, ler og spøker med ham. Kanskje jeg heller skulle slippe taket i mitt lidenskapelige begjær etter henne?” Dermed slipper han taket i sitt lidenskapelige begjær etter denne kvinnen. Litt senere får han kanskje se henne stå og snakke med en annen mann og smile, le og spøke med ham. Tror dere den mannen da føler sorg og smerte når han ser dette, munker?” *Nei, Mester.” *Og hvorfor ikke?” *Det er fordi han ikke føler noe lidenskapelig begjær, mester. Derfor føler han ikke sorg og smerte når han ser henne stå og snakke med en annen mann og smile, le og spøke med ham.” Slik er det også når en munk verken blir overvældet av smerte eller overvelder seg selv med smerte, og det er når han ikke avviser rettmessige gleder og heller ikke lar seg rive med av disse gledene. Han merker seg: *Når jeg konfronterer årsaken til disse smertene, vil denne konfrontasjonen med årsakene føre til at jeg slipper taket i smertene. Når jeg stiller meg nøytral overfor årsaken til smertene, vil dette også føre til at jeg slipper taket i dem.” Han konfronterer årsaken til smertene, og når han konfronterer årsaken, fører det til at han slipper taket. Da konfronterer han årsaken. Han stiller seg nøytral overfor årsaken til smertene, og når han stiller seg nøytral, fører det til at han slipper taket. Da stiller han seg nøytral til årsaken. Når han konfronterer årsaken til smertene, fører det til at han slipper taket, og da utsletter han lidelsen. Når han stiller seg nøytral overfor årsaken til smertene, fører det til at han slipper taket, og da utsletter han også lidelsen. Slike bestrebelser og anstrengelser er det som gir gode resultater, munker. Videre tenker en munk som så, munker: Hvis jeg lever et bedagelig liv, vil de usunne sinnstilstandene styrke seg, og de sunne sinnstilstandene vil bli svekket. Men hvis jeg bestreber meg med det som gjør vondt, vil de usunne sinnstilstandene bli svekket og de sunne sinnstilstandene vil styrke seg.” Dermed bestreber han seg med det som gjør vondt, og da blir de usunne sinnstilstandene svekket og de sunne sinnstilstandene blir styrket. Etter en tid bestreber han seg ikke lenger med det som gjør vondt. Og hvorfor ikke? Det er fordi han har oppnådd det han ønsket med å bestrebe seg med det som gjør vondt. Derfor bestreber han seg ikke lenger med dette. Det er som når en pilmaker varmer opp en pil med to fakler mens han retter

den Page - 894

ut. Etter at han har rettet den ut, varmer han den ikke lenger. Og hvorfor ikke? Fordi han har oppnådd det han ønsket med å varme den opp. Derfor varmer han den ikke opp lenger. Slik er det også med munken, munk. Han tenker som så: 'Hvis jeg lever et bedagelig liv, vil de usunne sinnstilstandene styrke seg, og de sunne sinnstilstandene vil bli svekket. Men hvis jeg bestreber meg med det som gjør vondt, vil de usunne sinnstilstandene bli svekket og de sunne sinnstilstandene vil styrke seg.' Dermed bestreber han seg med det som gjør vondt, og da blir de usunne sinnstilstandene svekket og de sunne sinnstilstandene blir styrket. Etter en tid bestreber han seg ikke lenger med det som gjør vondt. Og hvorfor ikke? Det er fordi han har oppnådd det han ønsket med å bestrebe seg med det som gjør vondt. Derfor bestreber han seg ikke lenger med dette. Slike bestrebelser og anstrengelser er det som gir gode resultater, munk. Videre står en som er kommet fram til sannheten fram her i verden, munk. Han er en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og levemåte, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester. Han forstår denne verden til fullkommenhet med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker. Han underviser i en lære som er vakker på begynnelsen, vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både i form og innhold, og han forklarer hvordan man kan praktisere det opphøyde liv. Så kommer en husherre eller sønnen hans eller noen som er født i en eller annen familie og får høre denne læren. Når han hører læren, får han full tillit til han som er kommet fram til sannheten, og han tenker med seg selv: *Hjemmelivet er trangt og innestengt, og her virvles lidenskapene opp som støv. Men eneboerlivet er åpent og fritt! Det er sannelig ikke lett for den som bor hjemme å leve det opphøyde liv i fullkommen renhet, slik at det kan skinne som en blankpolert konkylie! Kanskje jeg skulle rake av meg hår og skjegg, iføre meg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten?" En tid senere sier han fra seg alt han eier, enten det er mye eller lite. Han sier fra seg sin ætt og familie, hva enten den er stor eller liten. Så raker han av seg hår og skjegg, ifører seg gul kappe, forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten. Og mens han lever som eneboermunk behersker han seg i samsvar med munkenes

Han lar være å ta liv, og holder seg langt unna slike ting. Han har lagt fra seg sverd og pisk, han er vennlig og samvittighetsfull og lever med omtanke for alle levende veseners beste. Han lar være å ta det som ikke blir gitt, og holder seg langt unna slike ting. Han tar imot hva han får og ønsker ikke noe annet, og lever i ærlighet med et rent hjerte. Han avstår fra mindreverdig atferd og lever et rent liv. Han gir avkall på seksualitet og på vulgære fornøyer. Han lar være å lyve, og holder seg langt unna slike ting. Han er sannferdig, ærlig, redelig og pålitelig. Han er en som ikke bedrar verden. Han lar være å baktale andre, og holder seg langt unna slike ting. Om han hører noe her, går han ikke og forteller det til andre bare for å skape splid. Og det han hører der, kommer han heller ikke tilbake hit og forteller, bare for å skape splid. Han er en som forener de splittede og oppmuntrer de enige. Han foretrekker harmoni, gleder og fryder seg ved harmoni, og sier slikt som bidrar til harmoni. Han lar være å tale sårende ord, og holder seg langt unna slike ting. Hans ord er milde, vennlige og høflige, de går til hjertet og gjør godt å høre, og er til glede og behag for mange. Ja, slike ord er det han taler. Han farer ikke med tomt snakk og pjatt, men holder seg langt unna slike ting. Han taler nyttige ord til rett tid og i samsvar med fakta, han snakker om læren og om treningsdisiplinen. Han er en som taler minneverdige, begrunnede, nyttige og meningsfylte ord til rett tid. Han unngår å skade trær og andre planter. Han spiser bare en gang om dagen, og ikke om natten — han spiser ikke i utide. Han går ikke og ser på forestillinger med musikk, sang og dans. Han lar være å pynte seg, og bruker ikke kranser, parfyme eller kosmetikk. Han bruker ikke store og luksuriøse møbler. Han tar ikke imot gull eller sølv. Han tar ikke imot utilberedt kjøtt eller korn. Heller ikke tar han imot kvinner, piker, slaver eller slavinner. Han tar ikke imot geiter, sauer, høns, griser, elefanter, kveg, hingster eller hopper. Åkrer eller jordstykker tar han heller ikke imot. Han løper ikke andres ærend. Han avstår fra kjøp og salg. Han svindler ikke med vekt, mål eller kvalitet. Han holder seg unna korrupsjon, svindel, juks og bedrag. Og han Page - 896

begår ikke drap, tortur, fengsling, ran, innbrudd eller maktmisbruk. En munk er fornøyd med så mye klær som er nødvendig for å beskytte kroppen, og med så mye mat som er nødvendig for at magen skal fungere skikkelig. Det han eier kan han ta med seg hvor han går og står, akkurat som en fugl tar med seg vingene sine hvor den enn flyr. Slik er altså en munk fornøyd med så mye klær som er nødvendig for å beskytte kroppen, og med så mye mat som er nødvendig for at magen skal fungere skikkelig. Det han eier kan han ta med seg hvor han går og står. Når han har en slik edel moral, føler han en dyp lykke i sitt indre. Når han ser en synlig form med øyet sitt, griper han ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på synssansen sin, går han inn for å passe på den. Han vokter synssansen sin vel, og passer godt på. Og likedan når han hører en lyd med øret sitt, eller fornemmer en duft med nesa, eller kjenner en smak på tunga, eller føler en berøring mot kroppen, eller når han fornemmer en ide med sinnet, da griper han ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på sinnets sans, går han inn for å passe på den. Han vokter sinnets sans vel, og passer godt på. Og når han har oppnådd en slik sansekontroll, opplever han en indre ubesudlet lykke. Når han går fram og tilbake, så gjør han dette med klar forståelse. Når han ser på noe eller ser seg omkring, gjør han dette med klar forståelse. Når han bøyer eller retter ut deler av kroppen, gjør han dette med klar forståelse. Når han er iført sine kapper og bærer matbollen sin, gjør han dette med klar forståelse. Når han spiser, drikker, tygger og smaker, gjør han dette med klar forståelse. Når han tømmer seg for avføring og urin, gjør han dette med klar forståelse. Uansett om han går, står, sitter, sovner, våkner, taler eller tier, så gjør han dette med klar forståelse. Når han har oppnådd en slik edel moral, en slik edel sansekontroll og en slik edel oppmerksomhet og klar forståelse, finner han seg et sted der han kan være for seg selv. Det kan være i skogen, under et tre, på en ås, i ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte. Etter at han er kommet tilbake fra matrunden setter han seg ned med korslagte bein, holder kroppen rak og fester

Page - 897

oppmerksomheten framfor seg. Han kvitter seg med all grådighet overfor verden, lever uten grådighet i sinnet og renser sinnet for all grådighet. Han kvitter seg med hat og ondskap, lever med sinnet fylt av omsorg for alle levende veseners beste i stedet for ondskap, og renser sinnet for hat og ondskap. Han kvitter seg med sløvhhet og treghet og streber mot lyset mens han lever med oppmerksomhet og klar forståelse og renser sinnet for sløvhhet og treghet. Han kvitter seg med uro og bekymringer og lever med ro i sinnet, uten indre uro, og renser sinnet for uro og bekymringer. Han kvitter seg med uvisshet, idet han legger all uvisshet bak seg og ikke lenger er det minste usikker på hva som er sunt, og han renser sinnet for all usikkerhet. Når han har kvittet seg med disse fem hindringene som forurenser sinnet og svekker forståelse, isolerer han seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Slike bestrebelser og anstrengelser er det som gir gode resultater, munker. Slike bestrebelser og anstrengelser er det som gir gode resultater, munker. Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Slike bestrebelser og anstrengelser er det som gir gode resultater, munker. Deretter søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!*" — og blir der. Slike bestrebelser og anstrengelser er det som gir gode resultater, munker. Deretter gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Slike bestrebelser og anstrengelser er det som gir gode resultater, munker. Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, retter han sinnet mot tidligere oppholdssteder. Således husker han en fødsel, to fødsler og videre opp til flere

hundre tusen fødsler, og han kan til og med huske at universet har utvidet seg og trukket seg sammen en gang, to ganger, ja, opp til ti slike verdenssykluser. Og han husker følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det,” — og han husker like mange detaljer her — *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her.” Slik husker han mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk, og dette ser han slik det virkelig er. Slike bestrebelser og anstrengelser er det som gir gode resultater, munker. Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, betrakter han hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: *Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både 1 tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet, lidelse og pinefulle tilstander. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår og lykkelige tilstander.” Slik ser han med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger, og dette ser han slik det virkelig er. Slike bestrebelser og anstrengelser er det som gir gode resultater, munker. Og når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, — så anvender han dette sinnet og retter det mot kunnskapen om hvordan sinnets forurensninger kan utslettes. Han merker seg det som det er: Dette er lidelse. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphav. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphør. Han Page - 899

merker seg det som det er: Dette er veien til lidelsens opphør. Han merker seg det som det er: Dette er sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er årsaken til sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er slutten på sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er veien til å gjøre slutt på sinnets forurensninger. Når han vet og ser dette, blir sinnet hans befridd fra forurensninger i sinnet knyttet til sanselige nytelser, fra forurensninger i sinnet knyttet til forventningsmønstre og fra forurensninger i sinnet knyttet til uvitenhet. Han er fri, og vet at han er fri. Og han vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Slike bestrebelser og anstrengelser er det som gir gode resultater, munker. Dette er hva han som er kommet fram til sannheten, sier, munker. Og når han som er kommet fram til sannheten, sier dette, finnes det ti gode argumentene for å rose ham. Hvis det er slik at vi opplever gleder og smerter ut fra hva vi har gjort tidligere, må han som er kommet fram til sannheten, sannelig ha gjort mye godt siden han opplever gleder som ikke er besudlet av sinnets forurensninger. Hvis det er slik at de gledene og smertene vi opplever, er skapt av en gud, så må sannelig han som er kommet fram til sannheten, være skapt av en god gud siden han opplever gleder som ikke er besudlet av sinnets forurensninger. Hvis det er slik at de gledene og smertene vi opplever, kommer av rene slumpetreff, må sannelig han som er kommet fram til sannheten være heldig siden han opplever gleder som ikke er besudlet av sinnets forurensninger. Hvis det er slik at de gledene og smertene vi opplever, er avhengige av hvilken klasse vi er født inn i, må sannelig han som er kommet fram til sannheten være født i en heldig klasse siden han opplever gleder som ikke er besudlet av sinnets forurensninger. Hvis det er slik at de gledene og smertene vi opplever, er avhengige av hva vi gjør her og nå, må sannelig han som er kommet fram til sannheten gjøre mye godt her og nå siden han opplever gleder som ikke er besudlet av sinnets forurensninger. Hvis det er slik at vi opplever gleder og smerter ut fra hva vi har gjort tidligere, er det grunn til å rose han som er kommet fram til sannheten. Hvis det ikke er slik at vi

opplever gleder og smerter ut fra hva vi har gjort tidligere, er det grunn til å rose han som er kommet fram til sannheten. Hvis det er slik at de gledene og smertene vi opplever, er skapt av en gud, er det grunn til å rose han som er kommet fram til sannheten. Hvis det ikke er slik at de gledene og smertene vi opplever, er skapt av en gud, er det grunn til å rose han som er kommet fram til sannheten. Hvis det er slik at de gledene og smertene vi opplever, kommer av rene slumpetreff, er det grunn til å rose han som er kommet fram til sannheten. Hvis det ikke er slik at de gledene og smertene vi opplever, kommer av rene slumpetreff, er det grunn til å rose han som er kommet fram til sannheten. Hvis det er slik at de gledene og smertene vi opplever, er avhengige av hvilken klasse vi er født inn i, er det grunn til å rose han som er kommet fram til sannheten. Hvis det ikke er slik at de gledene og smertene vi opplever, er avhengige av hvilken klasse vi er født inn i, er det grunn til å rose han som er kommet fram til sannheten. Hvis det er slik at de gledene og smertene vi opplever, er avhengige av hva vi gjør her og nå, er det grunn til å rose han som er kommet fram til sannheten. Hvis det ikke er slik at de gledene og smertene vi opplever, er avhengige av hva vi gjør her og nå, er det grunn til å rose han som er kommet fram til sannheten. Dette er hva han som er kommet fram til sannheten, sier, munker. Og dette var de ti gode argumentene for å rose ham når han snakker slik.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 901

102. Fem og tre kategorier Paficattayasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg i Anåthapindikas park Jetalunden i Savatthi. Der henvendte han seg til munkene, og sa: *Munker!” *Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa: *Det er noen filosofer og brahmaner som grunner over framtiden, som har teorier om framtiden og legger fram mange slags forklaringer angående framtiden. Noen sier at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden. Andre sier at selvet er ubevisst og har alle sine evner i behold etter døden. Andre igjen sier at selvet er verken bevisst eller ubevisst og har alle sine evner i behold etter døden. Noen sier at individet blir tilintetgjort, går til grunne og forsvinner. Andre sier at det er mulig å oppnå nibbana her og nå. Slik sier de at selvet eksisterer og har alle sine evner i behold etter døde, eller de sier at individet blir tilintetgjort, går til grunne og forsvinner, eller de snakker om å oppnå nibbana her og nå. Det som var fem kategorier, blir til tre, eller det som var tre kategorier, blir til fem. Dette er en kortfattet framstilling av de fem og de tre kategoriene. Noen av de filosofene og brahmanene som mener at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden, sier at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden, og har form. Andre sier at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden, men har ingen form. Andre igjen sier at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden, og har både form og ikke form. Og atter andre sier at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden, men har verken form eller ikke form. Noen sier at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden, og sanser bare en ting. Andre sier at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden, og mottar mange sanseinntrykk. Andre igjen sier at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden, og har begrenset sansning. Og atter andre sier at selvet er bevisst og

har alle sine evner i behold etter døden, men har ubegrenset sansning. Og det er dessuten enkelte som går så langt som til å hevde at bevisstheten nærmest er en slags ting som er evig og grenseløs. Den som er kommet fram til sannheten, ser dette slik, munker: Noen hevder altså at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden, og har form; at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden, men har ingen form; at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden, og har både form og ikke form; at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden, men har verken form eller ikke form; at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden, og sanser bare en ting; at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden, og mottar mange sanseinntrykk; at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden, og har begrenset sansning; at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden, men har ubegrenset sansning — eller de hevder at en av disse bevissthetsmodusene er høyere, renere og bedre enn de andre — det være seg formbevissthet eller formløs bevissthet, med begrenset eller ubegrenset sansning — og noen hevder også at intethet der intet finnes, er evig og grensløst. Men den som er kommet fram til sannheten, vet at dette er grove tankekonstruksjoner, og at tankekonstruksjoner kan stoppes, så derfor legger han dem bak seg og ser hvordan man kan frigjøre seg fra dem. Noen av de filosofene og brahmanene som mener at selvet er ubevisst og har alle sine evner i behold etter døden, sier at selvet har form og har alle sine evner i behold etter døden, men er ubevisst. Andre sier at selvet er formløst og har alle sine evner i behold etter døden, men er ubevisst. Andre igjen sier at selvet har både form og ikke form, og har alle sine evner i behold etter døden, men er ubevisst. Atter andre sier at selvet verken har form eller ikke form, og har alle sine evner i behold etter døden, men er ubevisst. Disse filosofene og brahmanene kritiserer de filosofene som mener at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden. Og hvorfor? De sier at bevisstheten er en sykdom, en verkebyll og en torn, og at det som er virkelig sant og vakkert er å være ubevisst. Den som er kommet fram til sannheten, ser dette slik, munker: Noen hevder altså at selvet har form og har alle sine evner i behold etter døden, men er ubevisst; at selvet er formløst og har alle sine evner i behold etter døden, men er ubevisst; at selvet

har både form og ikke form, og har alle sine evner i behold etter døden, men er ubevisst; at selvet verken har form eller ikke form, og har alle sine evner i behold etter døden, men er ubevisst. Disse filosofene og brahmanene kritiserer de filosofene som mener at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden. Enhver filosof eller brahman som sier han ser bevisstheten komme, gå, oppstå eller bli til, øke, vokse og modnes uten former, uten følelser, uten identifikasjoner eller uten reaksjoner, han kommer med en påstand som det ikke er grunnlag for. Men den som er kommet fram til sannheten, vet at dette er grove tankekonstruksjoner, og at tankekonstruksjoner kan stoppes, så derfor legger han dem bak seg og ser hvordan man kan frigjøre seg fra dem. Noen av de filosofene og brahmanene som mener at selvet verken er bevisst eller ubevisst, men har alle sine evner i behold etter døden, sier at selvet har form og har alle sine evner i behold etter døden, men er verken bevisst eller ubevisst. Andre sier at selvet er formløst og har alle sine evner i behold etter døden, men er verken bevisst eller ubevisst. Andre igjen sier at selvet har både form og ikke form, og har alle sine evner i behold etter døden, men er verken bevisst eller ubevisst. Atter andre sier at selvet har verken form eller ikke form, og har alle sine evner i behold etter døden, men er verken bevisst eller ubevisst. Disse filosofene og brahmanene kritiserer de filosofene som mener at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden, og de kritiserer de filosofene og brahmanene som mener at selvet er ubevisst og har alle sine evner i behold etter døden. Og hvorfor? De sier at bevisstheten er en sykdom, en verkebyll og en torn, og at ubevissthet er en illusjon, og at det som er virkelig sant og vakkert er verken bevissthet eller ubevissthet. Den som er kommet fram til sannheten, ser dette slik, munker: Noen hevder altså at selvet har form og har alle sine evner i behold etter døden, men er verken bevisst eller ubevisst; at selvet er formløst og har alle sine evner i behold etter døden, men er verken bevisst eller ubevisst; at selvet har både form og ikke form, og har alle sine evner i behold etter døden, men er verken bevisst eller ubevisst; at selvet har verken form eller ikke form, og har alle sine evner i behold etter døden, men er verken bevisst eller ubevisst. Hvis noen filosofer eller brahmaner skulle hevde at det bare er mulig å gå inn på dette planet ved hjelp av slikt som kan ses, høres, sanses eller oppleves,

så sier de noe som ødelegger atkomsten til dette planet, munker.
For det sies at det ikke er mulig å gå Page - 904

inn på dette planet ved hjelp av slike opplevelser, men bare ved hjelp av det som ligger hinsides slike opplevelser. Men den som er kommet fram til sannheten, vet at dette er grove tankekonstruksjoner, og at tankekonstruksjoner kan stoppes, så derfor legger han dem bak seg og ser hvordan man kan frigjøre seg fra dem. Videre er det noen filosofer og brahmaner som mener at et levende vesen opphører og tar helt slutt. De kritiserer de filosofene som mener at selvet er bevisst og har alle sine evner i behold etter døden, de kritiserer de filosofene og brahmanene som mener at selvet er ubevisst og har alle sine evner i behold etter døden, og de kritiserer de filosofene og brahmanene som mener at selvet verken er bevisst eller ubevisst, men har alle sine evner i behold etter døden. Og hvorfor? Det er fordi alle disse filosofene og brahmanene bare har blikket rettet framover og proklamerer sine bindinger ved å påstå at de senere skal bli det eller det. De er som kjøpmenn driver sin handel og bare tenker på hva de skal kjøpe, selge og tjene. Derfor kan disse filosofene og brahmanene sammenlignes med kjøpmenn, siden de bare tenker på hva de skal bli senere. Den som har kommet fram til sannheten, ser dette slik, munker: Disse filosofene og brahmanene som mener at et levende vesen opphører og tar helt slutt, er så redde for sin egen kropp og avskyr sin egen kropp så sterkt at de bare løper i ring rundt sin egen kropp. De er som en hund som er bundet fast til en solid pæle og bare løper i ring rundt pælen. Slik er de filosofene og brahmanene som mener at et levende vesen opphører og tar helt slutt. De er så redde for sin egen kropp og avskyr sin egen kropp så sterkt at de bare løper i ring rundt sin egen kropp. Men den som er kommet fram til sannheten, vet at dette er grove tankekonstruksjoner, og at tankekonstruksjoner kan stoppes, så derfor legger han dem bak seg og ser hvordan man kan frigjøre seg fra dem. Alle filosofer og brahmaner som grunner over framtiden, som har teorier om framtiden og legger fram mange slags forklaringer angående framtiden, hører hjemme i en eller flere av disse fem kategoriene, munker. Det er noen filosofer og brahmaner som grunner over fortiden, som har teorier om fortiden og legger fram mange slags forklaringer angående fortiden. Noen sier at selvet og verden er evig, at dette er sannhet og alt annet er feil. Noen sier at selvet og verden ikke er evig, at dette er sannhet og alt annet er feil. Noen sier at selvet og verden både er evig og ikke evig, at dette er sannhet og alt annet er feil. Og noen sier at

verden verken er evig eller ikke evig, at dette er sannhet og alt annet er feil. Så er det noen som sier at selvet og verden er begrenset, at dette er sannhet og alt annet er feil. Andre sier at selvet og verden er grenseløse, at dette er sannhet og alt annet er feil. Noen sier at selvet og verden er både ubegrenset og grenseløse, at dette er sannhet og alt annet er feil. Og noen sier at selvet og verden verken er ubegrenset eller grenseløse, at dette er sannhet og alt annet er feil. Så er det noen som sier at selvet og verden sanser bare en ting, at dette er sannhet og alt annet er feil. Noen sier at selvet og verden mottar mange sanseinntrykk, at dette er sannhet og alt annet er feil. Noen sier at selvet og verden har begrenset sansning, at dette er sannhet og alt annet er feil. Noen sier at selvet og verden har ubegrenset sansning, at dette er sannhet og alt annet er feil. Så er det noen som sier at selvet og verden har det bare godt, at dette er sannhet og alt annet er feil. Noen sier at selvet og verden har det bare vondt, at dette er sannhet og alt annet er feil. Noen sier at selvet og verden har det både godt og vondt, at dette er sannhet og alt annet er feil. Og noen sier at selvet og verden har det verken godt eller vondt, at dette er sannhet og alt annet er feil. Når noen filosofer og brahmaner sier at selvet og verden er evig, at dette er sannhet og alt annet er feil, så er dette noe de umulig kan vite med sikkerhet. Meningene deres er utelukkende basert på tro, ønsker, tradisjoner, spekulasjoner og egne overbevisninger. Og siden de ikke kan vite dette med sikkerhet, klamrer de seg til de små brokkene av kunnskap som de eventuelt måtte ha. Men den som er kommet fram til sannheten, vet at dette er grove tankekonstruksjoner, og at tankekonstruksjoner kan stoppes, så derfor legger han dem bak seg og ser hvordan man kan frigjøre seg fra dem. Når noen filosofer og brahmaner sier at selvet og verden ikke er evig, at dette er sannhet og alt annet er feil; at selvet og verden både er evig og ikke evig, at dette er sannhet og alt annet er feil; at selvet og verden verken er evig eller ikke evig, at dette er sannhet og alt annet er feil; at selvet og verden er begrenset, at dette er sannhet og alt annet er feil; at selvet og verden er grenseløse, at dette er sannhet og alt annet er feil; at selvet og verden er både ubegrenset og grenseløse, at dette er sannhet og alt annet er feil; at selvet og verden verken er ubegrenset eller grenseløse, at dette er sannhet og alt annet er feil; at selvet og verden sanser bare en ting, at dette er sannhet og alt annet er feil;

at selvet og verden mottar mange sanseinntrykk, at dette er sannhet og alt annet er feil; at Page - 906

selvet og verden har begrenset sansning, at dette er sannhet og alt annet er feil; at selvet og verden har ubegrenset sansning, at dette er sannhet og alt annet er feil; at selvet og verden har det bare godt, at dette er sannhet og alt annet er feil; at selvet og verden har det bare vondt, at dette er sannhet og alt annet er feil; at selvet og verden har det både godt og vondt, at dette er sannhet og alt annet er feil; at selvet og verden har det verken godt eller vondt, at dette er sannhet og alt annet er feil — så er dette noe de umulig kan vite med sikkerhet. Meningene deres er utelukkende basert på tro, ønsker, tradisjoner, spekulasjoner og egne overbevisninger. Og siden de ikke kan vite dette med sikkerhet, klamrer de seg til de små brokkene av kunnskap som de eventuelt måtte ha. Men den som er kommet fram til sannheten, vet at dette er grove tankekonstruksjoner, og at tankekonstruksjoner kan stoppes, så derfor legger han dem bak seg og ser hvordan man kan frigjøre seg fra dem. Så kan det hende at en filosof eller brahman slipper taket i alle teorier om fortid og framtid, men ikke tatt noen beslutning hva sanselige bindinger angår. Han fordyper seg i ensomhetens gleder og tenker: "Dette er fredelig, dette er vakkert, det at jeg fordyper meg i ensomhetens gleder." Men så kan det hende at ensomhetens gleder tar slutt for ham, og da blir han trist. Deretter kan det hende at han overvinner tristheten og fordyper seg i ensomhetens gleder igjen. Det er som når skyggen blir borte, munker. Da brenner solen. Og når solen blir borte, får skyggen overtaket. Slik er det også når ensomhetens gleder tar slutt. Da blir han trist. Når han overvinner tristheten, fordyper han seg i ensomhetens gleder igjen. Den som har kommet fram til sannheten, ser dette slik, munker: Denne filosofen eller brahmanen har sluppet taket i alle teorier om fortid og framtid, men har ikke tatt noen beslutning hva sanselige bindinger angår. Han fordyper seg i ensomhetens gleder og tenker: "Dette er fredelig, dette er vakkert, det at jeg fordyper meg i ensomhetens gleder." Men så kan det hende at ensomhetens gleder tar slutt for ham, og da blir han trist. Deretter kan det hende at han overvinner tristheten og fordyper seg i ensomhetens gleder igjen. Men den som er kommet fram til sannheten, vet at dette er grove tankekonstruksjoner, og at tankekonstruksjoner kan stoppes, så derfor legger han dem bak seg og ser hvordan man kan frigjøre seg fra dem. Så kan det hende at en filosof eller brahman slipper taket i alle teorier om fortid

Page -

og framtid, men ikke tatt noen beslutning hva sanselige bindinger angår. Han går forbi ensomhetens gleder, fordyper seg i immateriell lykke og tenker: "Dette er fredelig, dette er vakkert, det at jeg fordyper meg i immateriell lykke." Men så kan det hende at den immaterielle lykken tar slutt for ham, og han går inn i ensomhetens gleder. Deretter kan det hende han går forbi ensomhetens gleder og fordyper seg i immateriell lykke igjen. Det er som når skyggen blir borte, munker. Da brenner solen. Og når solen blir borte, får skyggen overtaket. Slik er det også når den immaterielle lykken tar slutt og han går inn i ensomhetens gleder. Når han går forbi ensomhetens gleder, fordyper han seg i den immaterielle lykken igjen. Den som har kommet fram til sannheten, ser dette slik, munker: Denne filosofen eller brahmanen har sluppet taket i alle teorier om fortid og framtid, men har ikke tatt noen beslutning hva sanselige bindinger angår. Han går forbi ensomhetens gleder, fordyper seg i immateriell lykke og tenker: 'Dette er fredelig, dette er vakkert, det at jeg fordyper meg i immateriell lykke.' Men så kan det hende at den immaterielle lykken tar slutt for ham, og han går inn i ensomhetens gleder. Deretter kan det hende han går forbi ensomhetens gleder og fordyper seg i immateriell lykke igjen. Men den som er kommet fram til sannheten, vet at dette er grove tankekonstruksjoner, og at tankekonstruksjoner kan stoppes, så derfor legger han dem bak seg og ser hvordan man kan frigjøre seg fra dem. Så kan det hende at en filosof eller brahman slipper taket i alle teorier om fortid og framtid, men ikke tatt noen beslutning hva sanselige bindinger angår. Han går forbi ensomhetens gleder, går forbi den immaterielle lykken, fordyper seg i en følelse som verken er vond eller god, og tenker: "Dette er fredelig, dette er vakkert, det at jeg fordyper meg i en følelse som verken er vond eller god." Men så kan det hende at følelsen som verken er vond eller god, tar slutt for ham, og han går inn i den immaterielle lykken. Deretter kan det hende han går forbi den immaterielle lykken og fordyper seg i en følelse som verken er vond eller god igjen. Det er som når skyggen blir borte, munker. Da brenner solen. Og når solen blir borte, får skyggen overtaket. Slik er det også når den følelsen som verken er vond eller god, tar slutt og han går inn i den immaterielle lykken. Når han går forbi den immaterielle lykken, fordyper han seg i den følelsen som verken er vond eller god, igjen. Page - 908

Den som har kommet fram til sannheten, ser dette slik, munker: Denne filosofen eller brahmanen har sluppet taket i alle teorier om fortid og framtid, men har ikke tatt noen beslutning hva sanselige bindinger angår. Han går forbi den immaterielle lykken, fordyper seg i en følelse som verken er vond eller god, og tenker: "Dette er fredelig, dette er vakkert, det at jeg fordyper meg i en følelse som verken er vond eller god." Men så kan det hende at følelsen som verken er vond eller god, tar slutt for ham, og han går inn i den immaterielle lykken. Deretter kan det hende han går forbi den immaterielle lykken og fordyper seg i en følelse som verken er vond eller god igjen. Men den som er kommet fram til sannheten, vet at dette er grove tankekonstruksjoner, og at tankekonstruksjoner kan stoppes, så derfor legger han dem bak seg og ser hvordan man kan frigjøre seg fra dem. Så kan det hende at en filosof eller brahman slipper taket i alle teorier om fortid og framtid, men ikke tatt noen beslutning hva sanselige bindinger angår. Han går forbi ensomhetens gleder, går forbi den immaterielle lykken, går forbi den følelsen som verken er vond eller god, og tenker: "Jeg har funnet fred, jeg har oppnådd nibbana, jeg er uten involveringer!" Den som har kommet fram til sannheten, ser dette slik, munker: Denne filosofen eller brahmanen har sluppet taket i alle teorier om fortid og framtid, men ikke tatt noen beslutning hva sanselige bindinger angår. Han går forbi ensomhetens gleder, går forbi den immaterielle lykken, går forbi den følelsen som verken er vond eller god, og tenker: "Jeg har funnet fred, jeg har oppnådd nibbana, jeg er uten involveringer!" Det er sikkert at han snakker om den veien som fører til nibbana. Men denne filosofen eller brahmanen involverer seg likevel i teorier om fortid og framtid, i sanselige bindinger, i ensomhetens gleder, i immateriell lykke eller i en følelse som verken er vond eller god. I og med at han sier: 'Jeg har funnet fred, jeg har oppnådd nibbana, jeg er uten involveringer,' gir han fortsatt uttrykk for involveringer. Men den som er kommet fram til sannheten, vet at dette er grove tankekonstruksjoner, og at tankekonstruksjoner kan stoppes, så derfor legger han dem bak seg og ser hvordan man kan frigjøre seg fra dem. Men den som har kommet fram til sannheten, har våknet til den uforlignelige veien til sann fred. Det vil si at han har innsett hvordan de seks sansefeltene oppstår og går til grunne, og han har innsett fordelene ved dem, farene ved dem og frigjøringen fra Page - 909

dem. Dette har han innsett som det er, og han har innsett den frigjøringen som det ikke hefter noen involveringer ved.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 910

103. Hva mener dere om meg? Kintisutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Kusinåra, holdt han til i offerlunden. Der henvendte han seg til munkene og sa: *Munker!" *Ja, Mester," svarte de. *Hva mener dere om meg, munker? Mener dere at jeg underviser i læren for å få kapper? Eller mener dere at jeg underviser i læren for å få mat eller bolig, eller for å få det eller det, eller slippe unna det eller det?" *Nei, Mester. Vi mener ikke at du underviser i læren for å kapper, mat eller bolig, eller for å få det eller det, eller slippe unna det eller det." «Så hvis dere ikke mener at jeg underviser i læren av disse grunnene, munker, hva mener dere da om meg?" *V1 mener at du har medfølelse og vil det beste for andre, og at du underviser i læren ut fra medfølelse, Mester." *Det er riktig som dere sier, munker. Jeg har medfølelse med andre og vil det beste for dem, og jeg underviser i læren ut fra medfølelse. Og derfor har jeg undervist dere i den læren jeg selv har innsett, det vil si læren om de fire hovedområdene for oppmerksomheten, de fire rette bestrebelsene, de fire grunnlagene for suksess, de fem evnene, de fem kreftene, de sju oppvåkningsfaktorene og den edle åttedelte veien, og dere bør trene dere i alle disse metodene i harmoni og enighet og uten kringel. Men selv om dere trener dere i disse metodene i harmoni, enighet og uten kringel, kan det hende at to munker har forskjellige meninger om den essensielle læren. Hvis dere ser at noen munker er uenige både om læreinnhold og hvordan det skal formuleres, skal dere gå bort til den på det ene partiet som dere mener det er lettest å snakke med, og si: "Dere er uenige både om læreinnhold og hvordan det skal formuleres. Men ikke la det utarte til kringel mellom dere!" Deretter skal dere gå bort til den

Page - 911

munken på det andre partiet som dere mener det er lettest å snakke med, og si det samme til ham. På den måten kan dere bli enige om at det som er vanskelig å forstå innenfor læren og treningsdisiplinen, er vanskelig å forstå, og det som er lett å forstå, er lett å forstå. Hvis dere ser at noen munk er uenige om læreinnholdet, men enige om hvordan det skal formuleres, skal dere gå bort til den på det ene partiet som dere mener det er lettest å snakke med, og si: "Dere er uenige om læreinnholdet, men enige om hvordan det skal formuleres. Men ikke la det utarte til krangel mellom dere!" Deretter skal dere gå bort til den munken på det andre partiet som dere mener det er lettest å snakke med, og si det samme til ham. På den måten kan dere bli enige om at det som er vanskelig å forstå innenfor læren og treningsdisiplinen, er vanskelig å forstå, og det som er lett å forstå, er lett å forstå. Hvis dere ser at noen munk er enige om læreinnholdet, men uenige om hvordan det skal formuleres, skal dere gå bort til den på det ene partiet som dere mener det er lettest å snakke med, og si: "Dere er enige om læreinnholdet, men uenige om hvordan det skal formuleres. Men ikke la det utarte til krangel mellom dere!" Deretter skal dere gå bort til den munken på det andre partiet som dere mener det er lettest å snakke med, og si det samme til ham. På den måten kan dere bli enige om at det som er vanskelig å forstå innenfor læren og treningsdisiplinen, er vanskelig å forstå, og det som er lett å forstå, er lett å forstå. Så kan det hende at en av disse munkene som i lever harmoni og enighet og uten krangel, begår en feil eller en overtredelse. Da bør dere ikke være for snare til å bli sinte, munk, men vurdere personlighetsegenskapene. Tenk som så at hvis du ikke selv blir sint, så kommer heller ikke den andre til å hisse seg opp. Og når heller ikke den andre

Page - 912

blir sint eller opphisset, kommer han ikke til å være stivsinnet, men vil lytte til det du sier. Så da har du mulighet til å få ham bort fra det som er feil og hjelpe ham til det som er rett. Hvis dere tenker slik, munker, er det riktig å snakke til ham. Så kan det hende at selv om du selv ikke blir sint, så er den andre opphisset. Men selv om den andre er sint og opphisset, så er han ikke stivsinnet, og han vil lytte til det du sier. Så da har du mulighet til å få ham bort fra det som er feil og hjelpe ham til det som er rett. Det at han er sint, er ikke så viktig. Det viktige er at du har mulighet til å få ham bort fra det som er feil og hjelpe ham til det som er rett. Hvis dere tenker slik, munker, er det riktig å snakke til ham. Så kan det hende at du selv blir sint, men den andre er ikke opphisset. Den andre er ikke sint og opphisset, men han er stivsinnet og vanskelig å snakke til. Du har imidlertid mulighet til å få ham bort fra det som er feil og hjelpe ham til det som er rett. Det at du selv er sint, er ikke så viktig. Det viktige er at du har mulighet til å få ham bort fra det som er feil og hjelpe ham til det som er rett. Hvis dere tenker slik, munker, er det riktig å snakke til ham. Så kan det hende at både du selv og den andre blir sinte og opphisset. Den andre er sint og opphisset, og han er dessuten stivsinnet og vanskelig å snakke til. Du har imidlertid mulighet til å få ham bort fra det som er feil og hjelpe ham til det som er rett. Det at dere begge er sinte og opphisset, er ikke så viktig. Det viktige er at du har mulighet til å få ham bort fra det som er feil og hjelpe ham til det som er rett. Hvis dere tenker slik, munker, er det riktig å snakke til ham. Så kan det hende at både du selv og den andre blir sinte og opphisset. Den andre er sint og opphisset, og han er dessuten stivsinnet og vanskelig å snakke til. Du ser ingen mulighet til å få ham bort fra det som er feil og hjelpe ham til det som er rett. I et slikt tilfelle er det ikke feil å la være å gjøre noe. Så kan det hende at noen av disse munkene som lever og trener i harmoni og enighet og uten krangel, kan komme til å si krenkende ord til hverandre, ord som støter sinnet og skaper sinne og misnøye. Da skal dere gå bort til den på det ene partiet som dere mener det er lettest å snakke med, og si: "Hvis læreren vår skulle få høre at vi som lever og trener i harmoni og enighet og uten krangel, sier krenkende ord til hverandre, ord som støter sinnet og skaper sinne og misnøye, ville han klandre oss." Hvis munken Page - 913

svarer riktig på dette, sier han: *Ja, hvis læreren vår skulle få høre at vi som lever og trener i harmoni og enighet og uten krangel, sier krenkende ord til hverandre, ord som støter sinnet og skaper sinne og misnøye, ville han klandre oss. Men er det mulig å oppnå nibbana uten å avslutte denne striden?” Det rette svaret da vil være: *Nei, det er ikke mulig å oppnå nibbana uten å avslutte denne striden.” Deretter skal dere gå bort til den på det andre partiet som dere mener det er lettest å snakke med, og si: "Hvis læreren vår skulle få høre at vi som lever og trener i harmoni og enighet og uten krangel, sier krenkende ord til hverandre, ord som støter sinnet og skaper sinne og misnøye, ville han klandre oss.” Hvis munken svarer riktig på dette, sier han: *Ja, hvis læreren vår skulle få høre at vi som lever og trener i harmoni og enighet og uten krangel, sier krenkende ord til hverandre, ord som støter sinnet og skaper sinne og misnøye, ville han klandre oss. Men er det mulig å oppnå nibbana uten å avslutte denne striden?” Det rette svaret da vil være: *Nei, det er ikke mulig å oppnå nibbana uten å avslutte denne striden.” Hvis noen skulle spørre dere hvem det var som fikk dere bort fra det som er feil og hjalp dere til det som er rett, munker, kan dere svare: 'Jeg gikk til Mesteren, og denne Mesteren underviste meg i læren. Da jeg hadde hørt læren, sa jeg den til disse munkene. Da de hadde hørt denne læren, vendte de bort fra det som var feil og valgte det som var rett.” Når en munk forklarer det slik, opphører han ikke seg selv, og han fornedrer ikke andre. Han gir en forklaring som er i samsvar med læren, og ingen av hans medmunker finner grunn til å komme med kritikk.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 914

104. Samtalen i Sāmagāma Sāmagāmasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var hos sakyaene, holdt han til i Sāmagāma. Akkurat da var Nigantha Nātaputta nettopp avgått ved døden i Påva. Etter at han var død, ble jainene splittet i to fraksjoner som diskuterte, kjeftet, kranglet og såret hverandre med harde ord: *Du forstår ikke denne lære og disiplin, men det gjør jeg! Hvordan skulle vel du kunne forstå den?” *Du tar feil! Jeg har rett!” *Du er usaklig! Jeg holder meg til saken!” *Det du burde ha nevnt først, nevner du på slutten, og det du burde ha nevnt sist, nevner du først!” *Metoden din er helt bakvendt!” * Argumentet ditt er gjendrevet, innrøm at du er slått!” *Nå kan du jo bare prøve å vri deg unna det du har sagt!” Det var nesten som om Nigantha Nātaputtas nærmeste elever skulle gå rett i strupen på hverandre. Nigantha Nātaputtas hvitkleddede legdisipler var også misfornøyde og utilfredse med en lære og en treningsdisiplin som de innså var uklart presentert og dårlig forklart, siden den ikke ga noen resultater og ikke førte til fred, og som heller ikke var lagt fram av en som virkelig hadde nådd fram til full oppvåkning. Og nå hadde de ikke lenger noen autoritet å støtte seg til. Novisen Cunda hadde tilbrakt regntiden i Påva. Nå kom han til Ananda, hilste høflig på ham og satte seg ned sammen med ham. Så fortalte han at Nigantha Nātaputta var død, og han fortalte også om de stridighetene som hadde oppstått blant tilhengerne hans. *Dette er noe Mesteren burde få høre om,” sa Ananda. *La oss gå til Mesteren Page - 915

og fortelle ham om det som har skjedd.” *Ja, det gjør vi,” svarte Cunda. Så gikk Cunda og Ānanda bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned sammen med ham. Da de hadde satt seg, sa Ānanda: *Novisen Cunda forteller at Nigantha Nātaputta er død, Mester.” Og Ānanda fortalte videre om de stridighetene som hadde oppstått etter Niganthas død. *Derfor tenker jeg at munkefellesskapet ikke må bryte sammen i krangel etter at du er borte, Mester. En slik krangel vil være til stor skade og ulykke for mange mennesker, til stor skade og ulykke for guder og mennesker!” *Hva mener du om dette, Ānanda? Finnes det så mye som to munkers som er uenige om den læren jeg selv har innsett og undervist dere i, det vil si læren om de fire hovedområdene for oppmerksomheten, de fire rette bestrebelsene, de fire grunnlagene for suksess, de fem evnene, de fem kreftene, de sju oppvåkningsfaktorene og den edle åttedelte veien?” *Nei, jeg vet ikke om så mye som to munkers som er uenige om den læren du selv har innsett og undervist oss i, det vil si læren om de fire hovedområdene for oppmerksomheten, de fire rette bestrebelsene, de fire grunnlagene for suksess, de fem evnene, de fem kreftene, de sju oppvåkningsfaktorene og den edle åttedelte veien, Mester. Men de som støtter seg til din lære, kan likevel komme til å skape krangel i munkefellesskapet om levemåten og om treningsdisiplinen, og det ville være til stor skade og ulykke for mange mennesker, til stor skade og ulykke for guder og mennesker!” *En krangel om levemåten eller om treningsdisiplinen ville ikke være så farlig, Ānanda. Men hvis det skulle oppstå krangel blant munkene om veien og treningen, ville det være til stor skade og ulykke for mange mennesker, til stor skade og ulykke for guder og mennesker! Det finnes seks røtter som forårsaker krangel, Ānanda. Hvilke seks er det? Sett at en munk er hissig og hevngjerrig. Hvis han er hissig og hevngjerrig, har han ingen respekt og aktelse for læreren, ingen respekt og aktelse for læren og ingen respekt og aktelse for munkefellesskapet, og han gjennomfører ikke treningen. En som ikke har

respekt og aktelse for læreren, for læren og for munkefellesskapet, og som ikke gjennomfører treningen, forårsaker krangel blant munkene, og en slik krangel vil være til stor skade og ulykke for mange mennesker, til stor skade og ulykke for guder og mennesker, Ånanda. Hvis dere skulle se en slik rot til krangel i dere selv eller blant andre, må dere prøve å bli kvitt denne negative roten. Hvis dere ikke ser noen slik rot til krangel i dere selv eller blant andre, så sørg for at den heller ikke oppstår senere. På den måten kan dere bli kvitt denne negative roten til krangel og sørge for at den heller ikke oppstår senere. Sett at en munk er ubarmhjertig og arrogant. Hvis han er ubarmhjertig og arrogant, har han ingen respekt og aktelse for læreren, ingen respekt og aktelse for læren og ingen respekt og aktelse for munkefellesskapet, og han gjennomfører ikke treningen. En som ikke har respekt og aktelse for læreren, for læren og for munkefellesskapet, og som ikke gjennomfører treningen, forårsaker krangel blant munkene, og en slik krangel vil være til stor skade og ulykke for mange mennesker, til stor skade og ulykke for guder og mennesker, Ananda. Hvis dere skulle se en slik rot til krangel i dere selv eller blant andre, må dere prøve å bli kvitt denne negative roten. Hvis dere ikke ser noen slik rot til krangel i dere selv eller blant andre, så sørg for at den heller ikke oppstår senere. På den måten kan dere bli kvitt denne negative roten til krangel og sørge for at den heller ikke oppstår senere. Sett at en munk er misunnelig og gjerrig. Hvis han er misunnelig og gjerrig, har han ingen respekt og aktelse for læreren, ingen respekt og aktelse for læren og ingen respekt og aktelse for munkefellesskapet, og han gjennomfører ikke treningen. En som ikke har respekt og aktelse for læreren, for læren og for munkefellesskapet, og som ikke gjennomfører treningen, forårsaker krangel blant munkene, og en slik krangel vil være til stor skade og ulykke for mange mennesker, til stor skade og ulykke for guder og mennesker, Ånanda. Hvis dere skulle se en slik rot til krangel i dere selv eller blant andre, må dere prøve å bli kvitt denne negative roten. Hvis dere ikke ser noen slik rot til krangel i dere selv eller blant andre, så sørg for at den heller ikke oppstår senere. På den måten kan dere bli kvitt denne negative roten til krangel og sørge for at den heller ikke oppstår senere. Sett at en munk er svikefull og upålitelig. Hvis han er svikefull og upålitelig, har

han ingen respekt og aktelse for læreren, ingen respekt og aktelse for læren og ingen respekt og aktelse for munkefellesskapet, og han gjennomfører ikke treningen. En som ikke har respekt og aktelse for læreren, for læren og for munkefellesskapet, og som ikke gjennomfører treningen, forårsaker krangel blant munkene, og en slik krangel vil være til stor skade og ulykke for mange mennesker, til stor skade og ulykke for guder og mennesker, Ånanda. Hvis dere skulle se en slik rot til krangel i dere selv eller blant andre, må dere prøve å bli kvitt denne negative roten. Hvis dere ikke ser noen slik rot til krangel i dere selv eller blant andre, så sørg for at den heller ikke oppstår senere. På den måten kan dere bli kvitt denne negative roten til krangel og sørge for at den heller ikke oppstår senere. Sett at en munk er ondskapsfull og full av vrangforestillinger. Hvis han er ondskapsfull og full av vrangforestillinger, har han ingen respekt og aktelse for læreren, ingen respekt og aktelse for læren og ingen respekt og aktelse for munkefellesskapet, og han gjennomfører ikke treningen. En som ikke har respekt og aktelse for læreren, for læren og for munkefellesskapet, og som ikke gjennomfører treningen, forårsaker krangel blant munkene, og en slik krangel vil være til stor skade og ulykke for mange mennesker, til stor skade og ulykke for guder og mennesker, Ånanda. Hvis dere skulle se en slik rot til krangel i dere selv eller blant andre, må dere prøve å bli kvitt denne negative roten. Hvis dere ikke ser noen slik rot til krangel i dere selv eller blant andre, så sørg for at den heller ikke oppstår senere. På den måten kan dere bli kvitt denne negative roten til krangel og sørge for at den heller ikke oppstår senere. Sett at en munk holder halstarrig på egne meninger og ikke vil gi slipp på dem. Hvis han holder halstarrig på egne meninger og ikke vil gi slipp på dem, har han ingen respekt og aktelse for læreren, ingen respekt og aktelse for læren og ingen respekt og aktelse for munkefellesskapet, og han gjennomfører ikke treningen. En som ikke har respekt og aktelse for læreren, for læren og for munkefellesskapet, og som ikke gjennomfører treningen, forårsaker krangel blant munkene, og en slik krangel vil være til stor skade og ulykke for mange mennesker, til stor skade og ulykke for guder og mennesker, Ånanda. Hvis dere skulle se en slik rot til krangel i dere selv eller blant andre, må dere prøve å bli kvitt denne negative roten. Hvis dere ikke ser noen slik rot til krangel i dere selv eller blant andre, så sørg for at den heller ikke oppstår senere. På den

Page - 918

måten kan dere bli kvitt denne negative roten til krangel og sørge for at den heller ikke oppstår senere. Det finnes fire rettsprosedyrer, Ånanda. Hvilke fire? Det er prosedyre basert på en krangel, prosedyre basert på en anklage, prosedyre basert på en overtredelse og prosedyre basert på en pliktforsømmelse. Dette er de fire rettsprosedyrerne. Videre er sju metoder til å komme fram til en frikjennelse i slike rettsprosedyrer som kan oppstå fra tid til annen. Det kan avsies frikjennelse basert på at det blir lagt fram klare bevis, frikjennelse basert på en erklæring om at man ikke husker, frikjennelse basert på utilregnelighet i gjerningsøyeblikket, frikjennelse basert på en tilståelse, kjennelse basert på et flertallsvedtak, kjennelse om karakterbrist, eller man kan la saken bli dekket av gras. Hvordan er kjennelsen basert på at det blir lagt fram klare bevis, Ånanda? Sett at noen munker krangler om hva som er læren og hva som ikke er læren, hva som er treningsdisiplinen og hva som ikke er treningsdisiplinen. Da bør alle munkene samles og legge fram retningslinjene for læren. Når det er gjort, kan saken avgjøres ut fra hva det er blitt enighet om. Dette er en kjennelse basert på at blir lagt fram klare bevis, Ånanda, og på den måten når man fram til en kjennelse basert på at det blir lagt fram klare bevis. Hvordan er kjennelsen basert på et flertallsvedtak, Ananda? Hvis munkene ikke klarer å komme fram til noen kjennelse der de bor, bør de gå til et sted der det bor flere munker. Der bør alle munkene samles og legge fram retningslinjene for læren. Når det er gjort, kan saken avgjøres ut fra hva det er blitt enighet om. Dette er en kjennelse basert på flertallsvedtak, Ånanda, og på den måten når man fram til en kjennelse basert på flertallsvedtak. Hvordan er frikjennelsen basert på en erklæring om at man ikke husker, Ånanda? Sett at noen munker anklager en munk for en overtredelse som er så alvorlig at han kan bli utvist fra munkefellesskapet, eller som grenser til dette. Da spør de ham om han husker å ha begått en slik alvorlig overtredelse. Da svarer han kanskje at han ikke kan huske å ha begått en slik alvorlig overtredelse. Dette er en frikjennelse basert på en erklæring om at man ikke husker, Ånanda, og på den måten når man fram til en frikjennelse basert på at man ikke husker. Page - 919

Hvordan er frikjennelsen basert på utilregnelighet i gjerningsøyeblikket, Ånanda? Sett at noen munk anklager en munk for en overtredelse som er så alvorlig at han kan bli utvist fra munkefellesskapet, eller som grenser til dette. Da spør de ham om han husker å ha begått en slik alvorlig overtredelse, og han sier kanskje at han ikke kan huske å ha begått en slik alvorlig overtredelse. Hvis de andre da presser ham og sier at han må da huske at han begikk den alvorlige overtredelsen som fører til at han kan bli utvist fra munkefellesskapet, eller som grenser til dette, svarer han kanskje: *Jeg var gal og sinnsforvirret på det tidspunktet, derfor gjorde og sa jeg mye som ikke sømmer seg for en munk. Men jeg kan ikke huske det. Jeg må ha vært utilregnelig da det skjedde.” Dette er en frikjennelse basert på utilregnelighet i gjerningsøyeblikket, Ananda, og på den måten når man fram til en frikjennelse basert på utilregnelighet i gjerningsøyeblikket. Hvordan er frikjennelsen basert på en tilståelse, Ånanda? Det er når en munk husker en overtredelse og tilstår og bekjenner den, uansett om han er anklaget eller ikke. Da går han til en eldre munk, legger kappen over den ene skulderen, bøyer seg for den eldres føtter og setter seg ned foran ham, løfter hendene med håndflatene mot hverandre og sier: *Jeg har begått den eller den overtredelsen. Vær så snill å gi meg tilgivelse!” Den andre sier: "Innser du dette?” *Ja, jeg innser det.” *Så pass bedre på senere.” 'Ja, jeg skal passe bedre på.” Dette er en frikjennelse basert på en tilståelse, Ananda, og på den måten når man fram til en frikjennelse basert på en tilståelse. Hvordan er kjennelsen om karakterbrist, Ånanda? Sett at noen munk anklager en munk for en overtredelse som er så alvorlig at han kan bli utvist fra munkefellesskapet, eller som grenser til dette. Da spør de ham om han husker å ha begått en slik alvorlig overtredelse, og han sier kanskje at han ikke kan huske å ha begått en slik alvorlig overtredelse. Hvis de andre da presser ham og sier at han må da huske at han

Page - 920

begikk den alvorlige overtredelsen som fører til at han kan bli utvist fra munkefellesskapet, eller som grenser til dette, svarer han kanskje: *Jeg kan ikke huske å ha begått en slik overtredelse som er så alvorlig at jeg kan bli utvist fra fellesskapet, eller som grenser til dette. Men jeg husker jeg har begått en ubetydelig overtredelse.” De presser ham mer og sier: *Men du må da huske at du begikk den alvorlige overtredelsen som fører til at du kan bli utvist fra munkefellesskapet, eller som grenser til dette!” Da svarer han: *Nå har jeg bekjent å ha begått en ubetydelig overtredelse, enda jeg ikke ble spurt om det. Så hvorfor skulle jeg ikke bekjenne en overtredelse som er så alvorlig at jeg kan bli utvist fra munkefellesskapet, eller som grenser til dette, når jeg blir spurt om det?” *Men du kom ikke med noen bekjennelse av denne ubetydelige overtredelsen før vi begynte å spørre deg ut. Så hvorfor skulle du da innrømme å ha begått den alvorlige overtredelsen som fører til at du kan bli utvist fra munkefellesskapet, eller som grenser til dette nå som vi spør deg? Du må da huske at du begikk den alvorlige overtredelsen som fører til at du kan bli utvist fra munkefellesskapet, eller som grenser til dette!” Da svarer han: 'Ja, jeg husker at jeg begikk en slik overtredelse som er så alvorlig at jeg kan bli utvist fra fellesskapet, eller som grenser til dette. Jeg bare tullet, jeg bare tøyset når jeg sa at jeg ikke husker det.” Dette er karakterbrist, Änanda, og da kan det avsies en kjennelse om karakterbrist. Hvordan lar man saken bli dekket av gras, Ananda? Sett at noen munkar begynner å diskutere og krangle slik at de sier og gjør mye som ikke sømmer seg for munkar. Da skal alle munkene samles, og en erfaren munk fra det ene partiet skal reise seg, legge kappen over den ene skulderen, legge håndflatene mot hverandre og tale til forsamlingen: *Hør meg, munkar! Nå har vi diskutert og kranglet slik at vi har gjort og sagt mye som ikke sømmer seg for munkar. Hvis dere ikke har noe imot det, vil jeg bekjenne

Page - 921

at både jeg selv og munkene på mitt parti har begått overtredelser. Men nå foreslår jeg at vi lar saken bli dekket av gras, både for min egen og andres skyld, så sant det ikke dreier seg om meget alvorlige overtredelser eller noe som har gått ut over legfolkene.” Deretter skal en erfaren munk fra det andre partiet skal reise seg, legge kappen over den ene skulderen, legge håndflatene mot hverandre og tale til forsamlingen: *Hør meg, munker! Nå har vi diskutert og kranglet slik at vi har gjort og sagt mye som ikke sømmer seg for munker. Hvis dere ikke har noe imot det, vil jeg bekjenne at både jeg selv og munkene på mitt parti har begått overtredelser. Men nå foreslår jeg at vi lar saken bli dekket av gras, både for min egen og andres skyld, så sant det ikke dreier seg om meget alvorlige overtredelser eller noe som har gått ut over legfolkene.” Slik blir saken dekket av gras, Ånanda, og da kan det avsies en kjennelse om at saken er dekket av gras. Det er seks ting dere bør huske på, for de bidrar til vennskap, respekt, enighet og at det ikke blir krangel. Hvilke seks er det? En munk bør opptre vennlig overfor sine medmunker, både privat og offentlig. Dette er noe dere bør huske på, for det bidrar til vennskap, respekt, enighet og at det ikke blir krangel. En munk bør tale vennlig til sine medmunker, både privat og offentlig. Dette er også noe dere bør huske på, for det bidrar til vennskap, respekt, enighet og at det ikke blir krangel. En munk bør tenke vennlige tanker om sine medmunker, både privat og offentlig. Dette er også noe dere bør huske på, for det bidrar til vennskap, respekt, enighet og at det ikke blir krangel. Når en munk får rettmessige gaver, om det så bare er det han får i matbollen sin, bør han ikke beholde dem for seg selv, men dele dem med sine gode medmunker. Dette er også noe dere bør huske på, for det bidrar til vennskap, respekt, enighet og at det ikke blir krangel. Videre bør en munk følge de etiske retningslinjene og ikke bryte dem, slik at de forblir hele, ubrutte og plettfriske, og slik at de bidrar til frigjøring, slik at de roses av forstandige mennesker, slik at de ikke blir frynsete og slik at de bidrar til konsentrasjon. Slike etiske retningslinjer bør dere følge sammen med andre munker, både privat og

Page - 922

offentlig. Dette er også noe dere bør huske på, for det bidrar til vennskap, respekt, enighet og at det ikke blir kranjel. Dessuten bør en munk holde seg til det edle og befriende synet som fører den praktiserende til frihet og til full utslettelse av lidelsen. Dette synet bør han holde seg til sammen med andre munker, både privat og offentlig. Dette er også noe dere bør huske på, for det bidrar til vennskap, respekt, enighet og at det ikke blir kranjel. Og dette er altså de seks tingene dere bør huske på, for de bidrar til vennskap, respekt, enighet og at det ikke blir kranjel. Hvis dere husker på disse seks tingene og praktiserer dem, kan du da tenke deg at dere vil ha noe problem med å tåle hva andre sier, uansett om det er grovt eller subtilt, Ånanda?” *Nei, Mester.” *Derfor bør dere holde dere til disse seks tingene og praktisere dem, for det vil være til nytte og glede for dere i lang tid, Ånanda.” Slik talte Mesteren, og Ananda gledet seg over Mesterens ord. Page - 923

105. Samtalen med Sunakkhatta Sunakhattasutta Slik har jeg hørt det: En gang bodde Mesteren i huset med de spisse gavlene 1 Storskogen ved Vesåli. Ved den anledningen var det mange munkere som avga erklæring i Mesterens nærvær om at de hadde nådd fram til dyp innsikt: *Vi ser klart at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.” Licchavien Sunakkhatta fikk høre dette, og han gikk bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så sa han: *Jeg har hørt at mange munkere har avgitt erklæring i ditt nærvær om at de har nådd fram til dyp innsikt, Mester, og de sier: *Vi ser klart at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.” Har de avgitt en riktig erklæring, Mester? Eller har noen av dem overvurdert seg selv med denne erklæringen om at de har nådd fram til dyp innsikt?” *Noen av de munkene som har avgitt erklæring i ditt nærvær om at de har nådd fram til dyp innsikt, Mester, og som sier: "Vi ser klart at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår,” har avgitt en riktig erklæring. Men det er noen som har overvurdert seg selv med denne erklæringen om at de har nådd fram til dyp innsikt, Sunakkhatta. Når det gjelder dem som har avgitt en riktig erklæring, så har de sagt sannheten om seg selv. Men når det gjelder dem som har overvurdert seg selv, tenker jeg at jeg får undervise dem i læren. Derfor har jeg tenkt å gi dem undervisning. Det er også enkelte tåpelige personer som konstruerer spørsmål til meg. Når det gjelder disse, tenker jeg også at jeg får undervise dem i læren. Den som har kommet fram til sannheten, tenker ikke annerledes, Sunakkhatta. Jeg skal gi dem undervisning i læren.” *

Akkurat nå er det en passende anledning for det, Mester. Munkene vil lytte til Page - 924

deg og huske den undervisningen du gir dem.” «Så hør etter og følg godt med, Sunakkhatta, så skal jeg tale.” *Ja vel, Mester,” svarte Sunakkhatta. Mesteren sa: *Det finnes fem slags sansenytelser, Sunakkhatta. Hvilke fem? Det er tiltalende former som øyet kan se, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, tiltalende lyder som øret kan høre, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, dufter som nesa kan kjenne, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, smaksinntrykk som tunga kan kjenne, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, og tiltalende berøringer som kroppen kan føle, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende. Dette er de fem formene for sansenytelser. Så kan det hende at en person er sterkt opptatt av materielle goder, Sunakkhatta. Da er han bare interessert i å være sammen med andre som tenker på materielle goder og snakker om materielle goder. Hvis han hører noen snakke om meditative tilstander opp til bevissthetens uendelighet, vil han ikke høre på dem. Han vil verken lytte eller forstå, og han er ikke interessert i å være sammen med dem. Det er som om en mann skulle ha vært lenge borte fra sin hjemby eller landsby. Så treffer han en mann som nettopp er kommet fra hjembyen hans. Da vil han spørre ham hvordan det står til hjemme, om det er fred der, om det er nok av mat og om folk er friske. Hvis denne mannen da forteller at alt står godt til, at det er fredelig og rolig der, at folk har nok av mat og er friske, tror du ikke da at han gjerne vil høre på ham? Tror du ikke han vil lytte og forstå, og være interessert i å være sammen med ham?” *Jo, Mester, det vil han.” "Slik er det også med en person som er sterkt opptatt av materielle goder, Sunakkhatta. Da er han bare interessert i å være sammen med andre som tenker på materielle goder og snakker om materielle goder. Hvis han hører noen snakke om meditative tilstander opp til bevissthetens uendelighet, vil han ikke høre på dem. Han vil verken lytte eller forstå, og han er ikke interessert i å være sammen med dem. Han bør oppfattes som en som ikke er interessert i meditative tilstander opp til bevissthetens uendelighet, men bare i materielle goder. Page - 925

Men så kan det hende at en person er sterkt opptatt av meditative tilstander opp til bevissthetens uendelighet, Sunakkhatta. Da er han bare interessert i å være sammen med andre som tenker på slike meditative tilstander og snakker om dem. Hvis han hører noen snakke om materielle goder, vil han ikke høre på dem. Han vil verken lytte eller forstå, og han er ikke interessert i å være sammen med dem. Det er som når et vissent blad løsner fra stilken, Sunakkhatta. Da kan det aldri bli grønt igjen. Slik er det også med den som slipper taket i materielle goder og bare er interessert i meditative tilstander opp til bevissthetens uendelighet. Han bør oppfattes som en som ikke er interessert i materielle goder, men bare i meditative tilstander opp til bevissthetens uendelighet. Men så kan det hende at en person er sterkt opptatt av intethet, Sunakkhatta. Da er han bare interessert i å være sammen med andre som tenker på intethet og snakker om det. Hvis han hører noen snakke om meditative tilstander opp til bevissthetens uendelighet, vil han ikke høre på dem. Han vil verken lytte eller forstå, og han er ikke interessert i å være sammen med dem. Det er som når en stor stein blir kløvd i to, Sunakkhatta. Da går det ikke an å sette den sammen igjen. Slik er det også med den som slipper taket i meditative tilstander opp til bevissthetens uendelighet og bare er interessert i intethet. Han bør oppfattes som en som ikke er interessert i meditative tilstander opp til bevissthetens uendelighet, men bare i intethet. Men så kan det hende at en person er sterkt opptatt av det planet der det verken finnes bevissthet eller ikkebevisshet, Sunakkhatta. Da er han bare interessert i å være sammen med andre som tenker på det planet der det verken finnes bevissthet eller ikkebevisshet og snakker om det. Hvis han hører noen snakke om intethet, vil han ikke høre på dem. Han vil verken lytte eller forstå, og han er ikke interessert i å være sammen med dem. Det er som når en mann har spist et godt måltid og kaster restene, Sunakkhatta. Tror du han etterpå får lyst til å spise det han har kastet?" *Nei, Mester." *Og hvorfor ikke?" "Fordi han synes at restene er motbydelige, Mester." Page - 926

*Nettopp, Sunakkhatta. Og slik er det også med den som slipper taket i meditative tilstander opp til intethet og bare er interessert i det planet der det verken finnes bevissthet eller ikke-bevissthet. Han bør oppfattes som en som ikke er interessert i meditative tilstander opp til intethet, men bare i det planet der det verken finnes bevissthet eller ikke-bevissthet. Men så kan det hende at en person er sterkt opptatt av det fullkomne nibbana, Sunakkhatta. Da er han bare interessert i å være sammen med andre som tenker på det fullkomne nibbana og snakker om det. Hvis han hører noen snakke om det planet der det verken finnes bevissthet eller ikke-bevissthet, vil han ikke høre på dem. Han vil verken lytte eller forstå, og han er ikke interessert i å være sammen med dem. Det er som når toppen er kuttet av et palmetre, Sunakkhatta. Da kan det ikke vokse mer. Slik er det også med den som slipper taket det planet der det verken finnes bevissthet eller ikke-bevissthet og bare er interessert i det fullkomne nibbana. Han bør oppfattes som en som ikke er interessert i det planet der det verken finnes bevissthet eller ikke-bevissthet, men bare i det fullkomne nibbana. Men så kan det hende at en munk tenker som så, Sunakkhatta: *Filosofen har sagt at begjæret er som en forgiftet pil. Uvitenhet og aggresjon er en gift som ødelegger et menneske med lyster, lidenskap og ondskap. Jeg har trukket ut denne pilen og fjernet uvitenhetens og aggresjonens gift, for nå er jeg bare interessert i det fullkomne nibbana.” Siden han er stolt av dette, men tar feil, kan han komme til å foreta seg ting som ikke passer seg for en som er interessert i å nå fram til nibbana. Han kan komme til å se på slikt det ikke passer seg å se på, høre på slikt det ikke passer seg å høre på, smake slikt det ikke passer seg å smake, lukte på slikt det ikke passer seg å lukte på, berøre slikt det ikke passer seg å berøre, og tenke slikt det ikke passer seg å tenke. Når han ser på slikt det ikke passer seg å se på, hører på slikt det ikke passer seg å høre på, smaker slikt det ikke passer seg å smake, lukter på slikt det ikke passer seg å lukte på, berører slikt det ikke passer seg å berøre, og tenker slikt det ikke passer seg å tenke, kan sinnet bli fordervet av lidenskap. Og med sinnet fordervet av lidenskap kan han komme til å dø eller lide smerter så han føler seg døden nær. Det er som om en mann skulle bli truffet av en forgiftet pil, og hans venner, kolleger, slekt og familie skaffer til veie en lege som er kyndig i kirurgi. Denne utvider Page - 927

såret med en kniv og søker etter pilspissen med en sonde. Når han finner pilspissen, fjerner han den, og trekker ut det meste av giften. Men han er klar over at det fortsatt er gift i såret, så han sier: *Nå har jeg trukket ut pilen og fjernet det meste av giften, men det sitter fortsatt litt igjen. Det skal imidlertid ikke være farlig for deg, hvis du spiser sunn kost. Ikke spis usunn kost, for da kan det gå betennelse i såret. Vask såret av og til og smør salve på det. Hvis du ikke vasker det og har på salve, kan det bli en opphopning av blod og puss i såret. Ikke la såret være åpent for vær og vind, for da kan det bli forurenset av støv og skitt. Hvis du steller såret ditt slik jeg sier, kommer såret til å gro slik at du til å bli helt frisk igjen.” Da tenker mannen som så: *Pilen er trukket ut og all giften er borte, så nå er jeg helt utenfor fare.” Dermed spiser han usunn kost, så det går betennelse i såret. Han bryr seg ikke om å vaske det og ha på salve, så det blir en opphopning av blod og puss i såret. Han lar såret være åpent for vær og vind, så det blir forurenset av støv og skitt. Siden han ikke steller såret sitt, gror det ikke og han blir ikke frisk. Urenhetene og det som er igjen av giften gjør tvert imot at såret bare blir større. Og når såret blir større, kan han komme til å dø eller lide smerter så han føler seg døden nær. Slik går det når en munk tenker som så, Sunakkhatta: *Filosofen har sagt at begjæret er som en forgiftet pil. Uvitenhet og aggresjon er en gift som ødelegger et menneske med lyster, lidenskap og ondskap. Jeg har trukket ut denne pilen og fjernet uvitenhetens og aggresjonens gift, for nå er jeg bare interessert i det fullkomne nibbana.” Siden han er stolt av dette, men tar feil, kan han komme til å foreta seg ting som ikke passer seg for en som er interessert i å nå fram til nibbana. Han kan komme til å se på slikt det ikke passer seg å se på, høre på slikt det ikke passer seg å høre på, smake slikt det ikke passer seg å smake, lukte på slikt det ikke passer seg å lukte på, berøre slikt det ikke passer seg å berøre, og tenke slikt det ikke passer seg å tenke. Når han ser på slikt det ikke passer seg å se på, hører på slikt det ikke passer seg å høre på, smaker slikt det ikke passer seg å smake, lukter på slikt det ikke passer seg å lukte på, berører slikt det ikke passer seg å berøre, og tenker slikt det ikke passer seg å tenke, kan sinnet bli fordervet av lidenskap. Og med sinnet fordervet av lidenskap kan han komme til å dø Page - 928

eller lide smerter så han føler seg døden nær. I den edles treningsdisiplin er det som å dø hvis man må gi opp og falle tilbake til legmannstilværelsen igjen. Og andre alvorlige overtredelser gjør så vondt at man føler seg døden nær. Men så kan det hende at en munk tenker som så, Sunakkhatta: *Filosofen har sagt at begjæret er som en forgiftet pil. Uvitenhet og aggresjon er en gift som ødelegger et menneske med lyster, lidenskap og ondskap. Jeg har trukket ut denne pilen og fjernet uvitenhetens og aggresjonens gift, for nå er jeg bare interessert i det fullkomne nibbana.” Siden han er interessert i det fullkomne nibbana, foreta seg ikke noe som ikke passer seg for en som er interessert i å nå fram til nibbana. Han ser ikke på slikt det ikke passer seg å se på, hører ikke på slikt det ikke passer seg å høre på, smaker ikke slikt det ikke passer seg å smake, lukter ikke på slikt det ikke passer seg å lukte på, berører ikke slikt det ikke passer seg å berøre, og tenker ikke slikt det ikke passer seg å tenke. Når han ikke ser på slikt det ikke passer seg å se på, ikke hører på slikt det ikke passer seg å høre på, ikke smaker slikt det ikke passer seg å smake, ikke lukter på slikt det ikke passer seg å lukte på, ikke berører slikt det ikke passer seg å berøre, og ikke tenker slikt det ikke passer seg å tenke, blir ikke sinnet fordervet av lidenskap. Og når sinnet ikke blir fordervet av lidenskap, kan han heller ikke dø eller lide smerter så han føler seg døden nær. Det er som om en mann skulle bli truffet av en forgiftet pil, og hans venner, kolleger, slekt og familie skaffer til veie en lege som er kyndig i kirurgi. Denne utvider såret med en kniv og søker etter pilspissen med en sonde. Når han finner pilspissen, fjerner han den, og trekker ut all giften. Han vet at det ikke lenger er gift i såret, så han sier: *Nå har jeg trukket ut pilen og fjernet all giften, så nå er du helt utenfor fare. Nå skal du passe på å spise sunn kost. Ikke spis usunn kost, for da kan det gå betennelse i såret. Vask såret av og til og smør salve på det. Hvis du ikke vasker det og har på salve, kan det bli en opphopning av blod og puss i såret. Ikke la såret være åpent for vær og vind, for da kan det bli forurenset av støv og skitt. Hvis du steller såret ditt slik jeg sier, kommer såret til å gro slik at du til å bli helt frisk igjen.” Da tenker mannen som så: *Pilen er trukket ut og all giften er borte, så nå er jeg helt utenfor fare.” Dermed passer han på å spise sunn kost, så det ikke skal gå betennelse i såret. Page - 929

Han vasker det av og til og smører salve på det, så det blir noen opphopning av blod og puss i såret. Han beskytter såret mot vær og vind, så det ikke blir forurensset av støv og skitt. Siden all giften er borte og det ikke kommer noen urenheter i såret, gror det slik at han blir helt frisk igjen. Og siden såret er helbredet og han er helt frisk, verken dør han eller lider smerter så han føler seg døden nær. Slik går det når en munk tenker som så, Sunakkhatta:

*Filosofen har sagt at begjæret er som en forgiftet pil. Uvitenhet og aggresjon er en gift som ødelegger et menneske med lyster, lidenskap og ondskap. Jeg har trukket ut denne pilen og fjernet uvitenhetens og aggresjonens gift, for nå er jeg bare interessert i det fullkomne nibbana.” Siden han er interessert i det fullkomne nibbana, foreta seg ikke noe som ikke passer seg for en som er interessert i å nå fram til nibbana. Han ser ikke på slikt det ikke passer seg å se på, hører ikke på slikt det ikke passer seg å høre på, smaker ikke slikt det ikke passer seg å smake, lukter ikke på slikt det ikke passer seg å lukte på, berører ikke slikt det ikke passer seg å berøre, og tenker ikke slikt det ikke passer seg å tenke. Når han ikke ser på slikt det ikke passer seg å se på, ikke hører på slikt det ikke passer seg å høre på, ikke smaker slikt det ikke passer seg å smake, ikke lukter på slikt det ikke passer seg å lukte på, ikke berører slikt det ikke passer seg å berøre, og ikke tenker slikt det ikke passer seg å tenke, blir ikke sinnet fordervet av lidenskap. Og når sinnet ikke blir fordervet av lidenskap, kan han heller ikke dø eller lide smerter så han føler seg døden nær. Denne lignelsen har jeg laget for å gjøre meningen klarere. Og forklaringen på den er slik: Såret står for de seks indre sansefeltene. Giften står for uvitenheten. Pilen står for begjæret. Sonden står for oppmerksomhet. Kniven står for edel visdom. En lege som er kyndig i kirurgi, står for en som er kommet fram til sannheten, en arahant, en fullkomment selvoppvåknet Mester. Det er helt utenkelig at en munk som vokter sine seks sansekontaktflater og vet at involvering er roten til lidelse, slik at han er fri fra involveringer, skulle la kropp eller sinn bli involvert i noe. Page - 930

Det er som om et bronsebeger skulle være fylt av en drikk som ser god ut, som dufter godt og smaker godt, men som er giftig. Hvis det kommer en person som vil leve og ikke dø, som vil ha det godt og ikke vondt, tror du da han ville drikke dette hvis han vet at den som drikker det, kommer til å dø eller lide smerter så han føler seg døden nær, Sunakkhatta?” *Nei, Mester, det ville han ikke.”

*Nettopp, Sunkkhatta. Og det er helt utenkelig at en munk som vokter sine seks sansekontaktflater og vet at involvering er roten til lidelse, slik at han er fri fra involveringer, skulle la kropp eller sinn bli involvert i noe. Det kan sammelignes med en livsfarlig giftslange. Hvis det kommer en person som vil leve og ikke dø, som vil ha det godt og ikke vondt, tror du da han ville stikke fram hånden eller foten til denne giftslangen, hvis han vet at hvis han blir bitt, kommer han til å dø eller lide smerter så han føler seg døden nær, Sunakkhatta?” *Nei, Mester, det ville han ikke.”

*Nettopp, Sunkkhatta. Og det er helt utenkelig at en munk som vokter sine seks sansekontaktflater og vet at involvering er roten til lidelse, slik at han er fri fra involveringer, skulle la kropp eller sinn bli involvert i noe.” Slik talte Mesteren, og licchavien Sunakkhatta gledet seg over Mesterens ord. Page - 931

106. Veien til det som er gunstig og urokkelig
Ånefijasappāyasutta Slik har jeg hørt det: En gang holdt Mesteren til
blant kuruene, i en av byene deres som het Kammaāsaddhamma. Der
henvendte Mesteren seg til munkene og sa: *Munker!* *Mester,*
svarte de ham. Mesteren talte slik: "Sanselige nytelser er tomme,
falske og uekte, munker. De består av illusjoner og er som en dåres
tale. Både sanselige nytelser nå og i framtiden, både sanselige
nyttelsesbevissthet nå og i framtiden, begge disse er underlagt Mara,
de tilhører Māras rike, Māras avling og Māras område. Det er der
disse dårlige, usunne og farlige sinnstilstandene som har
sammenheng med grådighet og ondskap, oppstår, og de utgjør
farlige hindringer for treningen til den edles elever. Når det gjelder
dette, tenker den edles elev som så: 'Sanselige nytelser er tomme,
falske og uekte, munker. De består av illusjoner og er som en dåres
tale. Både sanselige nytelser nå og i framtiden, både sanselig
nyttelsesbevissthet nå og i framtiden, begge disse er underlagt Mara,
de tilhører Māras rike, Māras avling og Māras område. Det er der
disse dårlige, usunne og farlige sinnstilstandene som har
sammenheng med grådighet og ondskap, oppstår, og de utgjør
farlige hindringer for treningen til den edles elever. Nå vil jeg la
mitt sinn være stort og omfattende slik at jeg overvinner verden og
kan fatte en fast beslutning. Når jeg gjør dette, kommer det ikke til
å oppstå slike dårlige, usunne og farlige tilstander som har
sammenheng med grådighet og ondskap, i sinnet mitt. Og når jeg
overvinner disse, bryter sinnet mitt sine begrensninger og blir
grenseløst stort og velutviklet." Når han oppnår dette og praktiserer
det mye, blir sinnet hans avklaret på det planet. Og med avklaret
sinn oppnår han det urokkelige her og nå, eller er på vei mot
visdom etter døden, når kroppen går i oppløsning. Det er fullt mulig
at bevisstheten hans

Page - 932

er på vei mot det urokkelige. Dette er den første av veiene til det som er gunstig og urokkelig, munker. Videre tenker den edles elev som så: 'Både sanselige nytelser nå og i framtiden, både sanselig nytelsesbevissthet nå og i framtiden, alle former og de fire grunnegenskapene bidrar til involveringer.' Når han oppnår dette og praktiserer det mye, blir sinnet hans avklaret på det planet. Og med avklaret sinn oppnår han det urokkelige her og nå, eller er på vei mot visdom etter døden, når kroppen går i oppløsning. Det er fullt mulig at bevisstheten hans er på vei mot det urokkelige. Dette er den andre av veiene til det som er gunstig og urokkelig, munker. Videre tenker den edles elev som så: 'Både sanselige nytelser nå og i framtiden, både sanselig nytelsesbevissthet nå og i framtiden, alle former nå og i framtiden, all formbevissthet nå og i framtiden, alt dette er uten varighet. Det som er uten varighet gir ingen tilfredsstillelse, og det fortjener ingen anerkjennelse og er ikke noe å klamre seg til.' Når han oppnår dette og praktiserer det mye, blir sinnet hans avklaret på det planet. Og med avklaret sinn oppnår han det urokkelige her og nå, eller er på vei mot visdom etter døden, når kroppen går i oppløsning. Det er fullt mulig at bevisstheten hans er på vei mot det urokkelige. Dette er den tredje av veiene til det som er gunstig og urokkelig, munker. Videre tenker den edles elev som så: 'Både sanselige nytelser nå og i framtiden, både sanselig nytelsesbevissthet nå og i framtiden, alle former nå og i framtiden, all formbevissthet nå og i framtiden og likeså den urokkelige bevisstheten — der hvor all bevissthet opphører slik at det ikke blir noe tilbake, det er fredelig, det er herlig, det vil si intethet.' Når han oppnår dette og praktiserer det mye, blir sinnet hans avklaret på det planet. Og med avklaret sinn oppnår han intethet her og nå, eller er på vei mot visdom etter døden, når kroppen går i oppløsning. Det er fullt mulig at bevisstheten hans er på vei mot intethet. Dette er den første av veiene til intethetens gunstige plan, munker. Videre går den edles elev ut i skogen, under et tre eller i enerom og tenker som så: *'Dette er tomt for et selv eller noe som tilhører et selv.' Page - 933

Når han oppnår dette og praktiserer det mye, blir sinnet hans avklaret på det planet. Og med avklaret sinn oppnår han intethet her og nå, eller er på vei mot visdom etter døden, når kroppen går i oppløsning. Det er fullt mulig at bevisstheten hans er på vei mot intethet. Dette er den andre av veiene til intethetens gunstige plan, munker. Videre tenker den edles elev som så: *Jeg tilhører ikke noe eller noen noe sted, og det er intet, ingen og intet sted som tilhører meg.” Når han oppnår dette og praktiserer det mye, blir sinnet hans avklaret på det planet. Og med avklaret sinn oppnår han intethet her og nå, eller er på vei mot visdom etter døden, når kroppen går i oppløsning. Det er fullt mulig at bevisstheten hans er på vei mot intethet. Dette er den tredje av veiene til intethetens gunstige plan, munker. Videre tenker den edles elev som så: 'Både sanselige nytelser nå og i framtiden, både sanselig nytelsesbevissthet nå og i framtiden, alle former nå og i framtiden, all formbevissthet nå og i framtiden og likeså den urokkelige bevisstheten og bevisstheten om intethet — der hvor all bevissthet opphører slik at det ikke blir noe tilbake, det er fredelig, det er herlig, det vil si det planet der det verken finnes bevissthet eller ikkebevissthet.” Når han oppnår dette og praktiserer det mye, blir sinnet hans avklaret på det planet. Og med avklaret sinn oppnår han det planet her og nå der det verken finnes bevissthet eller ikkebevissthet, eller er på vei mot visdom etter døden, når kroppen går i oppløsning. Det er fullt mulig at bevisstheten hans er på vei mot det planet der det verken finnes bevissthet eller ikkebevissthet. Dette er veien til det gunstige planet der det verken finnes bevissthet eller ikkebevissthet, munker.” Da Ānanda hørte dette, sa han: "Sett at en munk når fram til denne erkjennelsen: *Dette finnes ikke, og det tilhører ikke meg. Det kommer ikke til å oppstå, så derfor kommer det ikke til å tilhøre meg. Det som eventuelt allerede er oppstått, frir jeg meg fra.” Slik finner han ro i sinnet. Kommer han til å oppnå det endelige nibbana, Mester, eller kommer han ikke til å gjøre det?” *Det kan hende at en munk oppnår det endelige nibbana, Ānanda. Men det kan også hende at en munk ikke oppnår det endelige nibbana.” *Hva er da grunnen til at den ene munken oppnår nibbana mens den andre ikke

Page - 934

gjør det, Mester?" "Sett at en munk når fram til denne erkjennelsen: *Dette finnes ikke, og det tilhører ikke meg. Det kommer ikke til å oppstå, så derfor kommer det ikke til å tilhøre meg. Det som eventuelt allerede er oppstått, frir jeg meg fra." Slik finner han ro i sinnet. Han gleder seg over den sinnsroen han har funnet, han erklærer at han har funnet den og han binder seg til den. Siden han binder seg til den, erklærer at han har funnet den og binder seg til den, er bevisstheten hans involvert i den. Og siden han involverer seg, oppnår han ikke det endelige nibbana, Ånanda." *Men når munken involverer seg, hvor er det han involverer seg, Mester?" *Det er på det planet der det verken finnes bevissthet eller ikke-bevissthet, Ånanda." *Men involverer han seg da ikke i den beste av involveringer, Mester?" *Jo, den munken involverer seg i den beste av involveringer, nemlig det planet der det verken finnes bevissthet eller ikke-bevissthet, Ånanda. Men sett at en munk når fram til denne erkjennelsen: Dette finnes ikke, og det tilhører ikke meg. Det kommer ikke til å oppstå, så derfor kommer det ikke til å tilhøre meg. Det som eventuelt allerede er oppstått, frir jeg meg fra." Slik finner han ro i sinnet. Han gleder seg ikke over den sinnsroen han har funnet, han erklærer ikke at han har funnet den og han binder seg ikke til den. Siden han verken gleder seg over den, erklærer at han har funnet den eller binder seg til den, er bevisstheten hans ikke involvert i den. Og siden han ikke involverer seg, oppnår han det endelige nibbana, Ananda." *Det er virkelig bra, Mester! Du har forklart mange måter å krysse elven på. Men hva er edel frigjøring, Mester?" *Det er når den edles elev tenker som så: *Både sanselige nytelser nå og i framtiden, både sanselig nytelsesbevissthet nå og i framtiden, alle former nå og i framtiden, all formbevissthet nå og i framtiden og likeså den urokkelige bevisstheten og bevisstheten om intethet samt bevisstheten om det planet der det verken finnes bevissthet eller ikke-bevissthet — alt dette er personlighet i den grad det finnes personlighet. Men det udødelige er når sinnet finner frihet uten involveringer. Jeg har altså gitt undervisning i veien til det som er gunstig og urokkelig, jeg har

Page - 935

gitt undervisning i veien til intethetens gunstige plan, jeg har gitt undervisning i veien til det gunstige planet der det verken er bevissthet eller ikke-bevissthet jeg har gitt undervisning i flere måter å krysse elven på og jeg har gitt undervisning i den edle frigjøring. Når har jeg gjort for dere det som en lærer kan gjøre for elevene sine når han har omtanke for dem og vil dem vel. Her er trær å sitte under, Ånanda, og her er ledige hytter. Øv meditasjon, Ananda, og ikke la anledningen gå fra dere, slik at dere ikke skal angre det etterpå — dette er det råd jeg har å gi dere.” Slik talte Mesteren, og Ananda gledet seg over Mesterens ord. Page - 936

107. Samtalen med Moggallåna regnskapsfører

Ganakamoggallånasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, holdt han til i Migåras mors paviljong i Østparken. En dag kom brahmanen Moggallåna regnskapsfører bort til ham, og de snakket høflig sammen en liten stund før han satte seg. Da Moggallana regnskapsfører hadde satt seg, sa han: "Her i Migåras mors paviljong kan vi tydelig se hvordan veiene og trappene fører trinn for trinn, skritt for skritt opp til det øverste trinnet, Gotama. Brahmanene har også en trinnvis trening som fører dem trinn for trinn, skritt for skritt inn i studiet av vedaene. Bueskytterne har likeså en trinnvis trening som fører dem trinn for trinn, skritt for skritt til å mestre bueskytingskunsten. Vi gir også en trinnvis opplæring til dem som skal bli regnskapsførere og leve av å føre regnskap, slik at de trinn for trinn, skritt for skritt lærer å behandle tall. Vi begynner med å lære elevene å telle slik: én er en ener, to er en toer, tre er en treer, fire er en firer, fem er en femmer, seks er en sekser, sju er en sjuer, åtte er en åtter, ni er en nier og ti er en tier. Vi lærer dem å telle til hundre og vi lærer dem også videre tallbehandling. Kan du vise til en tilsvarende trinnvis opplæring i din lære og treningsdisiplin som går trinn for trinn og skritt for skritt, Gotama?" *Ja, jeg kan vise til en tilsvarende trinnvis opplæring i læren og treningsdisiplinen, brahman, som går trinn for trinn og skritt for skritt. Det er som når en dyktig hestetemmer først venner en fullblodshest til å ha på seg bittet, og deretter gir den videre trening. På tilsvarende vis er det når han som er kommet fram til sannheten trener opp mennesker. Først trener han ham slik: "Kom her, munk, og oppfør deg i samsvar med de etiske treningsreglene, slik at du blir beskyttet av munkenes treningsnorm. Oppfør deg bra og ikke gå ut over grensene, men se farene ved selv den minste overtredelse. Da trener du i samsvar med treningsreglene." Når så en munk oppfører seg i samsvar med de etiske treningsreglene og er

Page - 937

beskyttet av munkenes treningsnorm, oppfører seg bra og ikke går ut over grensene , men ser farene ved selv den minste overtredelse, slik at han trener 1 samsvar med treningsreglene, vil han som er kommet fram til sannheten gi ham videre opplæring: *Pass godt på sanseportene dine, munk. Når du ser en synlig form med øyet ditt, griper du ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på synssansen sin, skal du gå inn for å passe på den. Vokt synssansen din vel, og pass godt på. Og likedan når du hører en lyd med øret, eller fornemmer en duft med nesa, eller kjenner en smak på tunga, eller føler en berøring mot kroppen, eller når han fornemmer en ide med sinnet, da griper du ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på sinnets sans, skal du gå inn for å passe på den. Vokt sinnets sans vel, og pass godt på.” Når munken vokter sanseportene sine, vil han som er kommet fram til sannheten gi ham videre opplæring: "Spis med måte, munk. Når du har tenkt deg godt om, spiser du ikke for fornøyselsens skyld. Du lar være å proppe deg med mat. Du spiser ikke for å se godt ut og bli vakker, men bare for å holde kroppen ved like og holde den frisk så den ikke tar skade, og slik at du kan fortsette treningen av sinnet. Mens du spiser, skal du tenke på at nå slukker du sulten og forhindrer at den oppstår igjen, slik at du kan leve uten plager og problemer.” Når munken spiser med måte, vil han som er kommet fram til sannheten gi ham videre opplæring: *Vær våken, munk. Når du går fram og tilbake eller sitter ned på dagtid, renser du bort hindrende tilstander i sinnet, og det samme gjør du når du går fram og tilbake eller sitter ned under første nattevakt. Under andre nattevakt legger du deg ned i løvestilling på høyre side, med det ene beinet oppå det andre, og hviler i oppmerksomhet og klar forståelse med tanken rettet mot å stå opp igjen. Når siste nattevakt kommer, står du opp igjen og går fram og tilbake eller sitter ned mens du renser bort hindrende tilstander i sinnet.” Når munken har vent seg til å være våken, vil han som er kommet fram til sannheten gi ham videre opplæring: *Øv oppmerksomhet og klar forståelse, munk. Når du går fram og tilbake, så gjør det med klar forståelse. Når du ser på noe eller ser deg

omkring, gjør det med klar forståelse. Når du bøyer eller retter ut deler av kroppen, gjør det med klar forståelse. Når du er iført dine kapper og bærer matbollen din, gjør det med klar forståelse. Når du spiser, drikker, tygger og smaker, gjør det med klar forståelse. Når du tømmer deg for avføring og urin, gjør det med klar forståelse. Uansett om du går, står, sitter, sovner, våkner, taler eller tier, så gjør det med klar forståelse.” Når munken har opparbeidet oppmerksomhet og klar forståelse, vil han som er kommet fram til sannheten gi ham videre opplæring: *Nå skal du finne et sted der du kan være for seg selv, munk. Det kan være i skogen, under et tre, på en ås, i ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte.” Dermed finner han seg et sted der han kan være for seg selv. Det kan være i skogen, under et tre, på en ås, i ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte. Etter at han er kommet tilbake fra matrunden setter han seg ned med korslagte bein, holder kroppen rak og fester oppmerksomheten framfor seg. Han kvitter seg med all grådighet overfor verden, lever uten grådighet i sinnet og renser sinnet for all grådighet. Han kvitter seg med hat og ondskap, lever med sinnet fylt av omsorg for alle levende veseners beste i stedet for ondskap, og renser sinnet for hat og ondskap. Han kvitter seg med sløvhet og treghet og streber mot lyset mens han lever med oppmerksomhet og klar forståelse og renser sinnet for sløvhet og treghet. Han kvitter seg med uro og bekymringer og lever med ro i sinnet, uten indre uro, og renser sinnet for uro og bekymringer. Han kvitter seg med uvisshet, idet han legger all uvisshet bak seg og ikke lenger er det minste usikker på hva som er sunt, og han renser sinnet for all usikkerhet. Når han har kvittet seg med disse fem hindringene som forurensar sinnet og svekker forståelse, isolerer han seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Deretter søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet

og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet !* — og blir der. Deretter gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Slik er min undervisning overfor munkene som er under opplæring og ennå ikke har nådd målet, men lengter etter den uforlignelige frigjøring fra alt som binder, brahman. Men for en munk som er blitt en arahant, som har kvittet seg med sinnets forurensninger, gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg børa, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og nådd frihet gjennom fullkommen forståelse, vil oppmerksomhet og klar forståelse føre til at han lever lykkelig her og nå." Da Moggallāna regnskapsfører hørte dette, sa han: "Men si meg, Gotama, kommer alle de som du gir råd og veiledning, fram til nibbana, eller er det bare noen som klarer det?" "Noen av dem som jeg gir råd og veiledning, kommer fram til nibbana, brahman, men andre kommer ikke fram." "Men hva er grunnen til det, Gotama? Hvis nibbana finnes, hvis veien til nibbana finnes og hvis du gir råd og veiledninger — hvorfor kommer da ikke alle de som lytter til dine veiledninger, dit?" "La meg spørre deg om noe først, brahman. Vet du veien til Rājagaha?" "Ja, den kjenner jeg godt." "Hvis det nå kommer en mann til deg og spør om veien til Rājagaha, så forklarer du veien for ham: "Følg denne veien rett fram. Når du har gått et stykke, kommer du til en landsby. Når du har gått et stykke til, kommer du til en småby. Og fortsetter du rett fram, vil du snart få øye på byen Rājagaha med alle dens vakre parker, lotusdammer og skogholt omkring." Likevel kan det hende mannen tar feil vei og ikke finner Rājagaha. Så kommer det en annen og spør om veien, og du gir ham samme forklaring. Og Page - 940

denne mannen kommer fram til Råjagaha. Hvordan kan det ha seg, brahman? Råjagaha finnes, veien dit finnes, og du har forklart veien for begge. Hvordan kan det ha seg at den ene går seg vill mens den andre kommer trygt fram til Råjagaha?” *Hva kan jeg gjøre med det, Gotama? Jeg er bare en som viser veien.” *Nettopp, brahman. Nibbana finnes, veien til nibbana finnes og jeg gir råd og veiledninger. Noen av elevene mine kommer fram, andre kommer ikke fram. Hva kan jeg gjøre med det, brahman? Jeg er bare en som viser veien.” Da Moggallåna regnskapsfører hørte dette, sa han: *Det finnes personer som ikke har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløsheten ut fra tillit, men bare for å få noe å leve av, Gotama. De er falske svindlere og juksemakere. De er arrogante, frekke og upålitelige skravlebøtter som prater om alt og ingenting. De vokter ikke sanseportene sine, de viser ikke noe måtehold i matveien og de har ikke vent seg til å være våkne. De oppfører seg ikke slik munker bør gjøre og har ingen respekt for treningen. De lever i overflod og lediggang, de tar ledelsen i å utvikle dårlige vaner, de gidder ikke praktisere i ensomhet, de er late, sløve og uoppmerksomme. Ikke har de noen klar forståelse og ikke har de konsentrasjon. De er tanketomme tosker og idioter. Men du omgås ikke slike, Gotama. Men så finnes det sønner av god familie som har forlatt hjemmet og gått ut i hjemløsheten ut fra tillit, Gotama. De er verken falske svindlere eller juksemakere. De er ikke arrogante, frekke eller upålitelige skravlebøtter som prater om alt og ingenting. De ikke sanseportene sine, de viser måtehold i matveien og de har vent seg til å være våkne. De oppfører seg slik munker bør gjøre og har respekt for treningen. De lever verken i overflod eller lediggang, de tar ikke ledelsen i å utvikle dårlige vaner, de praktiserer i ensomhet og de er verken late eller sløve. De praktiserer oppmerksomhet og klar forståelse. De har god konsentrasjon, og de er kloke og slett ikke noen idioter. Slike er det du omgås, Gotama. Det er akkurat som duften av sort fiolrot, for den dufter best av alle røtter. Eller som duften av sandeltre, for det dufter best av alle treslag. Eller som duften av jasmin, for den dufter best av alle blomster. På samme måte er din lære den beste av alt som undervises i dag, Gotama. Utmerket, Mester, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller Page - 941

som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Mester. Nå tar jeg tilflukt til deg, Mester, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som legvenn, Mester, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.” Page - 942

108. Samtalen med Moggallåna oppsynsmann

Gopakamoggallånasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Ānanda seg ved Ekorneringsplassen i Bambuslunden i Rājagaha, ikke så lenge etter Mesterens bortgang. Mens han var der, lot kong Ajātasattu av Magadha bygge befestninger ved Rājagaha fordi han hadde mistanker om at kong Pajjota la planer om angrep. En morgen da Ānanda hadde kledd på seg, tok han kappe og bolle og gikk inn til Rājagaha for å motta matgaver. Men så tenkte han: *Det er for tidlig å gå inn til byen for å få mat. Kanskje jeg heller skulle gå dit hvor brahmanen Moggallāna oppsynsmann arbeider?*

Dermed gikk Ānanda dit hvor brahmanen Moggallāna oppsynsmann arbeidet. Moggallāna oppsynsmann fikk se at han kom, og sa: *Kom her, Ānanda, og vær velkommen! Det er lenge siden dine veier har ført deg hit til oss. Sitt ned, Ānanda, her er det plass!* Ānanda satte seg ned på den plassen som ble gjort klar for ham, og Moggallāna oppsynsmann satte seg på et lavere sete. Så sa Moggallāna oppsynsmann: "Finnes det noen munk som innehar absolutt alle de egenskapene som Gotama, arahanten, den fullkomment selvoppvåkne Mesteren hadde, Ānanda?" *Nei, brahman. Det finnes ikke noen munk som innehar absolutt alle de egenskapene som Gotama, arahanten, den fullkomment selvoppvåkne Mesteren hadde. For Mesteren opprettet en vei som ingen før ham hadde opprettet, han skapte en vei som ingen før ham hadde skapt, han proklamerte en vei som ingen før ham hadde proklamert, og han hadde grundig kjennskap til veien. Nå til dags følger elevene hans etter ham på denne veien." Men så ble samtalen avbrutt.

Brahmanen Vassakāra, som var førsteminister i Rājagaha, var ute og innserte bygningsarbeidet og kom bort dit hvor brahmanen Moggallāna oppsynsmann arbeidet. Han kom bort til Ānanda, hilste høflig på ham, Page - 943

snakket litt med ham og satte seg så ned hos dem. *Hva snakket dere om før jeg kom, Ānanda?" spurte han. *Hvilken samtale var det jeg avbrøt dere i?" Ānanda svarte med å gjengi samtalen med Moggallāna oppsynsmann, og sluttet med: *Men så kom du, brahman, så samtalen ble avbrutt." *Men har Gotama utpekt en munk og sagt at han skal være deres tilflukt og støtte etter at han selv er borte?" *Nei, brahman. Mesteren har ikke utpekt noen munk og sagt at han skal være vår tilflukt og støtte etter at han selv er borte." *Men finnes det en munk som munkefellesskapet og de eldste munkene er enige om og har utpekt som deres tilflukt og støtte etter at Mesteren er borte?" *Nei, brahman. Det finnes ikke noen munk som munkefellesskapet og de eldste munkene er enige om og har utpekt som vår tilflukt og støtte etter at Mesteren er borte." *Men når dere nå ikke har noen felles tilflukt, hva er da grunnen til at dere er enige?" *V1 står ikke uten noen tilflukt, brahman. Vi har en tilflukt, læren er vår tilflukt." *Da jeg spurte om Gotama har utpekt noen munk som deres tilflukt og støtte etter at han selv var borte, svarte du nei, Ānanda. Du svarte også nei da jeg spurte om munkefellesskapet og de eldste munkene hadde utpekt en slik munk. Og da jeg spurte om grunnen til at dere er så enige, svarte du at dere ikke står uten tilflukt, at dere har læren som tilflukt. Hvordan skal dette forstås, Ānanda?" * Den fullkomment selvoppvåkne Mesteren, arahanten som visste og så, satte opp en normsamling med treningsregler for munkene. På helligdagene kommer alle vi munker som sokner til samme landsby og område sammen og spør hverandre hvordan det går med hver enkelt av oss. Hvis det da kommer fram at en av oss har begått en overtredelse, behandler vi saken i samsvar med læren og reglene. Derfor er det ikke noen enkelt munk som avgjør saken, det er treningsreglene som avgjør saken." "Finnes det en munk som dere nå for tiden respekterer, hedrer, ærer og setter høyt, og som dere støtter dere til, Ānanda?" Page - 944

*Ja, brahman. Det finnes en munk som vi nå for tiden respekterer, hedrer, ærer og setter høyt, og som vi støtter oss til.”

*Da jeg spurte om Gotama har utpekt noen munk som deres tilflukt og støtte etter at han selv var borte, svarte du nei, Ānanda. Du svarte også nei da jeg spurte om munkefellesskapet og de eldste munkene hadde utpekt en slik munk. Men da jeg spurte om det finnes en munk som dere nå for tiden respekterer, hedrer, ærer og setter høyt, og som dere støtter dere til, svarte du ja. Hvordan skal dette forstås, Ānanda?”

*Den fullkomment selvoppvåkne Mesteren, arahanten som visste og så, har nevnt ti egenskaper som bidrar til tilfredsstillelse, brahman. Hvis en av oss har disse ti egenskapene, vil vi andre respektere, hedre, ære og sette ham høyt, og vi vil støtte oss til ham. Hva slags munk er det som har disse ti egenskapene? Det er en munk som opptrer moralsk, blir beskyttet av munkenes normsamling, ikke overtrer noen grenser, ser farer i selv den minste feil, og påtar seg treningsreglene og følger dem. Det er en munk som har hørt mye, som husker det han har hørt og som tar vare på det han har hørt, det vil si slike læresetninger som er vakre på begynnelsen, vakre på midten og vakre på slutten, som er hele og komplette både i form og innhold, og som forklarer hvordan man kan praktisere det opphøyde liv. Slike læresetninger har han hørt mange av og husker dem. Han tar vare på slike uttalelser, reflekterer over dem og forstår dem fullt ut. Det er en munk som er tilfreds med det han har av kapper, mat, bolig og medisiner. Det er en munk som med klart sinn går inn i de fire meditasjonstilstandene når han vil, uten vansker eller problemer. Det er en munk som mestrer mange paranormale ferdigheter. Fra å være én gjør han seg til mange, og fra å være mange gjør han seg til én. Han gjør seg usynlig og kommer til syne igjen. Han går like uhindret gjennom vegger og murer som om de skulle være luft. Han dykker ned i jorda og kommer opp igjen som om det skulle være vann. Han går på vannet uten å synke nedi, som om det skulle være fast grunn. Med korslagte bein ferdes han gjennom lufta som fuglen på vingene. Han berører og stryker over sola og månen med handa si, enda så mektige og veldige de er, og han ferdes i sitt legeme

Page - 945

helt opp til Brahmas verden. Det er en munk som har oppnådd guddommelig hørsel. Med den rene, guddommelige og overmenneskelige hørsel kan han høre både guddommelige og menneskelige lyder, både nære og fjerne. Det er en munk som ut fra seg selv forstå andre menneskers sinn. Munken erkjenner et grådig sinn som grådig, og et sinn uten grådighet erkjenner han som uten grådighet. Et hatefullt sinn erkjenner han som et hatefullt sinn, og et sinn uten hat erkjenner han som et sinn uten hat. Et forblindet sinn erkjenner han som et forblindet sinn, og et ikke forblindet sinn erkjenner han som et ikke forblindet sinn. Et innskrenket sinn erkjenner han som innskrenket, og et adspredt sinn erkjenner han som adspredt. Et avansert sinn erkjenner han som avansert, og et tilbakestående sinn erkjenner han som tilbakestående. Et laverestående sinn erkjenner han som laverestående, og et uovertruffent sinn erkjenner han som uovertruffent. Et konsentrert sinn erkjenner han som konsentrert, og et ukonsentrert sinn erkjenner han som ukonsentrert. Et frigjort sinn erkjenner han som frigjort, og et ikke frigjort sinn erkjenner han som ikke frigjort. Det er en munk som husker tidligere oppholdssteder. Således husker han en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og han kan til og med huske at universet har utvidet seg og trukket seg sammen en gang, to ganger, ja, opp til ti slike verdenssykluser. Og han husker følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det,” — og han husker like mange detaljer her — *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her.” Slik husker han mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk. Det er en munk som med rent, himmelsk og overmenneskelig syn ser hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger. Det er en munk som har utslettet sinnets forurensninger, og fri fra forurensninger i sinnet kan han selv forstå og virkeliggjøre sinnets frigjøring gjennom visdom og hvile i denne her og nå. Dette er de ti egenskapene som den fullkomment selvoppvåkne Mesteren, Page

arahanten som visste og så, har sagt bidrar til tilfredsstillelse, brahman. Hvis en av oss har disse ti egenskapene, vil vi andre respektere, hedre, ære og sette ham høyt, og vi vil støtte oss til ham.” Da Magadhas førsteminister, brahmanen Vassakāra, hørte dette, vendte han seg mot general Upananda og sa: *Hva synes du om dette, general? Synes du at disse herrene respekterer den som fortjener respekt, hedrer den som fortjener heder, ærer den som æres bør og setter høyt den som fortjener å settes høyt?” *Ja, disse herrene respekterer den som fortjener respekt, hedrer den som fortjener heder, ærer den som æres bør og setter høyt den som fortjener å settes høyt. Hvis de ikke hadde hatt respekt for en slik en, hvem skulle de da respektere? Hvis de ikke hadde hedret en slik en, hvem skulle de da hedre? Hvis de ikke hadde æret en slik en, hvem skulle de da ha æret? Hvis de ikke hadde satt en slik en høyt, hvem skulle de da sette høyt, og hvem skulle de da ha støttet seg til?” Da vendte Vassakāra seg mot Ananda og sa: *Hvor holder du til for tiden, Änanda?” *Jeg holder til i Bambuslunden, brahman.” *Jeg håper Bambuslunden er vakker, fredelig, stille, rolig og folketom, slik at den egner seg for stille meditasjon?” *Ja, det er den, brahman, takket være slike beskyttere som deg.” *Det er bra at Bambuslunden er vakker, fredelig, stille, rolig og folketom, slik at den egner seg for stille meditasjon, Ananda, for jeg vet jo at du praktiserer meditasjon. En gang da Gotama bodde i huset med de spisse gavlene i Storskogen ved Vesali, gikk jeg og besøkte ham, og da snakket han mye om meditasjon. For Gotama var jo selv en som mediterte, og han roste alle former for meditasjon.” *Nei, brahman. Mesteren roste ikke alle former for meditasjon, men han avviste heller ikke alle former for meditasjon. Hvilke former for meditasjon var det Mesteren ikke roste, brahman? Sett at en person har sinnet fylt av begjær etter sanselige nytelser. Da kjenner han ikke den riktige måten til å fri seg fra begjær etter sanselige nytelser når dette oppstår i ham. Når han er fylt av begjær etter sanselige nytelser, fordyper han seg i

Page - 947

dette og mediterer, tenker og reflekterer bare over dette. Eller sett at han har sinnet fylt av voldelige tanker. Da kjenner han ikke den riktige måten til å fri seg fra voldelige tanker når det oppstår i ham. Når han er fylt av voldelige tanker, fordyper han seg i dem og mediterer, tenker og reflekterer bare over dem. Eller sett at han har sinnet fylt av sløvhet og treghet. Da kjenner han ikke den riktige måten til å fri seg fra sløvhet og treghet når dette oppstår i ham. Når han er fylt av sløvhet og treghet, fordyper han seg i dette og mediterer, tenker og reflekterer bare over dette. Eller sett at han har sinnet fylt av uro og bekymringer. Da kjenner han ikke den riktige måten til å fri seg fra uro og bekymringer når de oppstår i ham. Når han er fylt av uro og bekymringer, fordyper han seg i dem og mediterer, tenker og reflekterer bare over dem. Eller sett at han har sinnet fylt av uvisshet. Da kjenner han ikke den riktige måten til å fri seg fra uvisshet når den oppstår i ham. Når han er fylt av uvisshet, fordyper han seg i den og mediterer, tenker og reflekterer bare over den. Slike former for meditasjon roste ikke Mesteren. Hvilke former for meditasjon var det Mesteren roste, brahman? Det er når munken isolerer seg fra både sansenyttelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Deretter søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet !* — og blir der. Deretter gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Slike former for meditasjon roste Mesteren." *Det ser ut til at Gotama kritiserte slike former for meditasjon som fortjener kritikk og roste slike som fortjener ros, Ananda. Men nå må jeg gå, Ananda. Jeg har Page - 948

mange plikter og mye å gjøre.” *Gjør som du selv synes best, brahman.” Dermed takket minister Vassakåra Ananda for samtalen, reiste seg og gikk. Like etter at Vassakåra hadde gått, sa Moggallåna oppsynsmann: *Men du har ikke svart på spørsmålet mitt, Änanda.” «Sa jeg ikke at det ikke finnes noen munk som innehar absolutt alle de egenskapene som Gotama, arahanten, den fullkomment selvoppvåkne Mesteren hadde? For Mesteren opprettet en vei som ingen før ham hadde opprettet, han skapte en vei som ingen før ham hadde skapt, han proklamerte en vei som ingen før ham hadde proklamert, og han hadde grundig kjennskap til veien. Nå til dags følger elevene hans etter ham på denne veien.”

Page - 949

109. Den store samtalen under fullmånen

Mahāpunnamasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Sāvātthi, holdt han til i Migāras mors paviljong i Østparken. En fullmånenatt den femtende i måneden satt Mesteren ute sammen med munkene. Da reiste en av munkene seg, la kappen over den ene skulderen, hilste Mesteren ærbødig og sa: *Jeg vil gjerne spørre deg om noe, Mester, hvis jeg får lov.” *Det er greit, munk. Bare sett deg ned igjen og spør om hva du vil.” Munken satte seg og sa: "Er det ikke slik at det finnes fem involveringsgrupper, Mester, og at disse er forminvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, identifikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og bevissthetsinvolveringsgruppen?” *Det stemmer, munk. De fem involveringsgruppene er forminvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, identifikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og bevissthetsinvolveringsgruppen.” *Det er bra, Mester,” sa munken og gledet seg over svaret. Så spurte han videre: *Hva er roten til disse fem involveringsgruppene, Mester?” *Roten til disse fem involveringsgruppene er begjær.” *Er denne involveringen identisk med disse fem involveringsgruppene, eller er involvering skilt fra de fem gruppene, Mester?” *Involveringen er ikke identisk med disse fem involveringsgruppene, munk, men den er heller ikke skilt fra fem gruppene. Det som oppstår av lidenskap og begjær innenfor disse fem involveringsgruppene, det er involvering.” *Kan det være noen forskjell på de lidenskapelige begjær som oppstår innenfor disse fem involveringsgruppene, Mester?” *Det kan det være, munk,” svarte Mesteren. "Noen kan få lyst til å få den eller

Page - 950

den formen, den eller den følelsen, den eller den identifikasjonen, den eller den reaksjonen eller den eller den bevisstheten i framtiden. På den måten kan det være forskjell på de lidenskapelige begjær som oppstår innenfor disse fem involveringsgruppene.” *Men i hvilken forstand kan disse gruppene kalles grupper, Mester?” *Det som finnes av former, om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne — dette er formgruppen. Det som finnes av følelser, om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne — dette er følelsesgruppen. Det som finnes av identifikasjoner, om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne — dette er identifikasjonsgruppen. Det som finnes av reaksjoner, om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne — dette er reaksjonsgruppen. Og det som finnes av bevissthetstilstander, om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne — dette er bevissthetsgruppen. I den forstand kan disse gruppene kalles grupper, munk.” *Hva er årsaken til og betingelsene for at vi kan kjenne formgruppen, Mester? Hva er årsaken til og betingelsene for at vi kan kjenne følelsesgruppen? Hva er årsaken til og betingelsene for at vi kan kjenne identifikasjonsgruppen? Hva er årsaken til og betingelsene for at vi kan kjenne reaksjonsgruppen? Hva er årsaken til og betingelsene for at vi kan kjenne bevissthetsgruppen?” *De fire hovedegenskapene er årsaken til og de fire hovedegenskapene er betingelsen for at vi kan kjenne formgruppen, munk. Kontakt er årsaken til og kontakt er betingelsen for at vi kan kjenne følelsesgruppen. Kontakt er årsaken til og kontakt er betingelsen for at vi kan kjenne identifikasjonsgruppen. Kontakt er årsaken til og kontakt er betingelsen for at vi kan kjenne reaksjonsgruppen. Splittelsen i subjekt og objekt er årsaken til og splittelsen i subjekt og objekt er betingelsen for at vi kan kjenne bevissthetsgruppen.” *Hvordan oppstår personlighetsteorier, Mester?” *Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt

en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydde lære, betrakter form som sitt selv, eller han mener at selvet har form, at formen er i selvet eller at selvet er i formen. Han betrakter følelsene som sitt selv, eller han mener at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene. Han betrakter identifikasjoner som sitt selv, eller han mener at selvet har identifikasjoner, at identifikasjonene er i selvet eller at selvet er i identifikasjonene. Han betrakter reaksjoner som sitt selv, eller han mener at selvet har reaksjoner, at reaksjonene er i selvet eller at selvet er i reaksjonene. Og han betrakter bevisstheten som sitt selv, eller han mener at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten. Slik oppstår personlighetsteoriene, munk.” *Hvordan unngår man at det oppstår noen

personlighetsteorier?” *En som har fått opplæring, en som er elev av de edle, som har møtt edle personer, som har god kjennskap til de opphøydde personers lære, som er vel bevandret i de opphøydde personers lære, betrakter ikke form som sitt selv, og han mener ikke at selvet har form, at formen er i selvet eller at selvet er i formen. Han betrakter ikke følelsene som sitt selv, og han mener ikke at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene. Han betrakter ikke identifikasjoner som sitt selv, og han mener ikke at selvet har identifikasjoner, at identifikasjonene er i selvet eller at selvet er i identifikasjonene. Han betrakter ikke reaksjoner som sitt selv, og han mener ikke at selvet har reaksjoner, at reaksjonene er i selvet eller at selvet er i reaksjonene. Og han betrakter ikke bevisstheten som sitt selv, og han mener ikke at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten. Slik unngår han at det oppstår noen

personlighetsteorier, munk.” *Hva er fordelene ved former, Mester, hva er ulempene ved dem og hva er frigjøringen fra dem? Hva er fordelene ved følelser, hva er ulempene ved dem og hva er frigjøringen fra dem? Hva er fordelene ved identifikasjoner, hva er ulempene ved dem og hva er frigjøringen fra dem? Hva er fordelene ved reaksjoner, hva er ulempene ved dem og hva er frigjøringen fra dem? Hva er fordelene ved bevissthetstilstander, hva er ulempene ved dem og hva er frigjøringen fra dem?” *Den lykke og glede som oppstår basert på former, er fordelene ved dem. Den Page - 952

smerte og det forfall som forgjengelige former forårsaker, er ulempene ved dem. Og frigjøringen fra formene består i å slippe taket i begjær og lidenskaper knyttet til dem, å legge fra seg begjær og lidenskaper knyttet til dem. Den lykke og glede som oppstår basert på følelser, er fordelene ved dem. Den smerte og det forfall som forgjengelige følelser forårsaker, er ulempene ved dem. Og frigjøringen fra følelsene består i å slippe taket i begjær og lidenskaper knyttet til dem, å legge fra seg begjær og lidenskaper knyttet til dem. Den lykke og glede som oppstår basert på identifikasjoner, er fordelene ved dem. Den smerte og det forfall som forgjengelige identifikasjoner forårsaker, er ulempene ved dem. Og frigjøringen fra dem består i å slippe taket i begjær og lidenskaper knyttet til identifikasjoner, å legge fra seg begjær og lidenskaper knyttet til identifikasjoner. Den lykke og glede som oppstår basert på reaksjoner, er fordelene ved dem. Den smerte og det forfall som forgjengelige reaksjoner forårsaker, er ulempene ved dem. Og frigjøringen fra dem består i å slippe taket i begjær og lidenskaper knyttet til reaksjoner, å legge fra seg begjær og lidenskaper knyttet til reaksjoner. Den lykke og glede som oppstår basert på bevissthetstilstander, er fordelene ved dem. Den smerte og det forfall som forgjengelige bevissthetstilstander forårsaker, er ulempene ved dem. Og frigjøringen fra dem består i å slippe taket i begjær og lidenskaper knyttet til bevissthetstilstander, å legge fra seg begjær og lidenskaper knyttet til bevissthetstilstander.” *Men hvordan kan vi se, Mester, hvordan kan vi vite at det ikke finnes noe som helst *jeg” som handler og ingen handlinger som er mine i denne kroppen med sin bevissthet og tilhørende ytre fenomener?”

*Alle materielle former bør betraktes slik: "dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv", uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom. Alle følelser bør betraktes slik: *dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv", uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom. Alle identifikasjoner bør betraktes slik: "dette er ikke mitt, dette er ikke meg, Page - 953

dette er ikke mitt selv”, uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom. Alle reaksjoner bør betraktes slik: "dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv”, uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom. Alle bevissthetstilstander bør betraktes slik: *dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv”, uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom. Slik kan vi se, slik kan vi vite at det ikke finnes noe som helst jeg” som handler og ingen handlinger som er mine i denne kroppen med sin bevissthet og tilhørende ytre fenomener, munk.” En annen munk begynte å undres over dette: *Hvis da former ikke er oss selv, følelsene ikke er oss selv, identifikasjonene ikke er oss selv, reaksjonene ikke er oss selv og bevissthetstilstandene ikke er oss selv — hvilket selv er det da disse handlingene, som vi ikke utfører selv, berører?” Mesteren forstå hva munken tenkte, og sa: *Det kan hende at en eller annen tåpelig person som ikke har forstått, og som har et sinn preget av uvitenhet, tror at han kan overgå Mesterens lære ved å spørre: "Hvis da former ikke er oss selv, følelsene ikke er oss selv, identifikasjonene ikke er oss selv, reaksjonene ikke er oss selv og bevissthetstilstandene ikke er oss selv — hvilket selv er det da disse handlingene, som vi ikke utfører selv, berører?” Men jeg har gitt dere undervisning i nettopp slike spørsmål, munk. Hva mener dere om dette, munk: Er materielle former varige eller uvarige?” "Uvarige, Mester.” *Det som er uvarig, medfører det lidelse eller lykke?” *Lidelse, Mester.” *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv”?” Page - 954

*Nei, Mester." *Hva mener dere om dette, munk: Er følelser varige eller uvarige?" "Uvarige, Mester." *Det som er uvarig, medfører det lidelse eller lykke?" *Lidelse, Mester." *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv?" *Nei, Mester." *Hva mener dere om dette, munk: Er identifikasjoner varige eller uvarige?" "Uvarige, Mester." *Det som er uvarig, medfører det lidelse eller lykke?" *Lidelse, Mester." *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv?" *Nei, Mester." *Hva mener dere om dette, munk: Er reaksjoner varige eller uvarige?" "Uvarige, Mester." *Det som er uvarig, medfører det lidelse eller lykke?" *Lidelse, Mester." *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv?" *Nei, Mester." *Hva mener dere om dette, munk: Er bevissthetstilstander varige eller uvarige?" "Uvarig, Mester." *Det som er uvarig, medfører det lidelse eller lykke?" *Lidelse, Mester." *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv?" *Nei, Mester." *Derfor bør alle materielle former betraktes slik: *dette er ikke mitt, dette er ikke

meg, dette er ikke mitt selv”, uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom. Alle følelser bør betraktes slik: *dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv”, uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom. Alle identifikasjoner bør betraktes slik: "dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv”, uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom. Alle reaksjoner bør betraktes slik: "dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv”, uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom. Alle bevissthetstilstander bør betraktes slik: *dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv”, uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Da ser man dem som de er, med fullkommen visdom. Når en velinformert elev av de edle ser dette, slipper han taket i materielle former, følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthetsformer. Når han har sluppet taket i dem, er han ikke lenger opptatt av dem. Når han ikke lenger er opptatt av dem, blir han fri. Og når han blir fri, vet han at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Mens denne forklaringen pågikk, oppnådde omtrent seksti munker å få sinnet fullstendig frigjort fra forurensninger. Page - 956

110. Den lille samtalen under fullmånen

Culapunnamasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, holdt han til i Migåras mors paviljong i Østparken. En fullmånenatt den femtende i måneden satt Mesteren ute sammen med munkene. Han så ut over munkeforsamlingen som satt der i fullkommen stillhet, og sa: "Kan et dårlig menneske innse at et annet menneske er dårlig, munker?" *Nei, Mester." *Riktig, munker. Et dårlig menneske har ingen mulighet til å innse at et annet menneske er dårlig. Men kan et dårlig menneske innse at et annet menneske er godt, munker?" *Nei, Mester." "Det er riktig, munker. Et dårlig menneske har heller ingen mulighet til å innse at et annet menneske er godt. Et dårlig menneske er preget av dårlige holdninger, munker. Han omgås dårlige mennesker, han tenker dårlige tanker, gir dårlige råd, snakker slik andre dårlige mennesker snakker, gjør det andre dårlige mennesker gjør, mener det andre dårlige mennesker mener og gir gaver slik dårlige mennesker gjør. Hva vil det si at et dårlig menneske er preget av dårlige holdninger, munker? Et dårlig menneske er ikke til å stole på og mangler respekt for seg selv og andre. Han har lite lærdom, er lat, uoppmerksom og dum. Det er dette som menes med at et dårlig menneske er preget av dårlige holdninger. Hva vil det si at et dårlig menneske omgås dårlige mennesker, munker? Det betyr at et dårlig menneske har omgang med filosofer og brahmaner som ikke er til å stole på, mangler respekt for seg selv og andre, har lite lærdom, er late, uoppmerksomme og dumme. Det er dette som menes med at et dårlig menneske omgås andre dårlige mennesker. Hva vil det si at et dårlig menneske tenker dårlige tanker, munker? Et dårlig menneske tenker på å skade seg selv, skade andre eller skade både seg selv og andre. Det Page - 957

er dette som menes med at et dårlig menneske tenker dårlige tanker. Hva vil det si at et dårlig menneske gir dårlige råd, munker? Et dårlig menneske råder andre til å skade seg selv, skade andre eller skade både seg selv og andre. Det er dette som menes med at et dårlig menneske gir dårlige råd. Hva er det som menes med at et dårlig menneske snakker slik andre dårlige mennesker snakker, munker? Et dårlig menneske lyver, baktaler andre, kjefter og bedriver tomprat. Det er dette som menes med at et dårlig menneske snakker slik andre dårlige mennesker snakker. Hva er det som menes med at et dårlig menneske gjør det andre dårlige mennesker gjør, munker? Et dårlig menneske dreper, stjeler og begår seksuelle overgrep. Det er dette som menes med at et dårlig menneske gjør det andre dårlige mennesker gjør. Hva er det som menes med at et dårlig menneske mener det andre dårlige mennesker mener, munker? Et dårlig menneske mener at gaver, ofringer og velgjørenhet ikke tjener til noe, for gode og onde handlinger får ingen frukt og ingen virkning. Verken denne verden eller noen annen verden eksisterer. Omsorg for foreldrene er ikke til noen nytte, og det er ingen som oppstår spontant. Ingen filosof eller brahman her i verden er fullkommen og ingen av dem har nådd fullkommenheten. Og ingen av dem har selv forstått og realisert denne og den andre verden, slik at de har noe å belære andre om. Det er dette som menes med at dårlige mennesker mener det andre dårlige mennesker mener. Hva er det som menes med at et dårlig menneske gir gaver slik dårlige mennesker gjør, munker? Et dårlig menneske gir ikke gaver ut fra respekt, han gir ikke gaver med egne hender, han gir ikke gaver med omtanke, han gir bort det han likevel hadde tenkt å kaste, og han gir ikke gaver med tanke på framtiden. Det er dette som menes med at et dårlig menneske gir gaver slik dårlige mennesker gjør. Når et dårlig menneske på denne måten er preget av dårlige holdninger, omgås dårlige mennesker, tenker dårlige tanker, gir dårlige råd, snakker slik andre dårlige mennesker snakker, gjør det andre dårlige mennesker gjør, mener det andre dårlige mennesker mener og gir gaver slik dårlige mennesker gjør, kommer det til å gå med ham slik det går med dårlige mennesker etter døden, når kroppen går i oppløsning. Og hvordan går det med dårlige mennesker, munker? Enten havner i helvete eller så blir de gjenfødt som dyr. Page - 958

Kan et godt menneske innse at et annet menneske er godt, munker?” *Ja, Mester.” *Riktig, munker. Et godt menneske er i stand til å innse at et annet menneske er godt. Men kan et godt menneske innse at et annet menneske er dårlig, munker?” *Ja, Mester.” *Det er riktig, munker. Et godt menneske er i stand til å innse at et annet menneske er dårlig. Et godt menneske er preget av gode holdninger, munker. Han omgås gode mennesker, han tenker gode tanker, gir gode råd, snakker slik andre gode mennesker snakker, gjør det andre gode mennesker gjør, mener det andre gode mennesker mener og gir gaver slik gode mennesker gjør. Hva vil det si at et godt menneske er preget av gode holdninger, munker? Et godt menneske er til å stole på og har respekt for seg selv og andre. Han har stor lærdom, er energisk, øver oppmerksomhet og har visdom. Det er dette som menes med at et godt menneske er preget av gode holdninger. Hva vil det si at et godt menneske omgås gode mennesker, munker? Det betyr at et godt menneske har omgang med filosofer og brahmaner som er til å stole på, har respekt for seg selv og andre, har stor lærdom, er energiske, øver oppmerksomhet og har visdom. Det er dette som menes med at et godt menneske omgås andre gode mennesker. Hva vil det si at et godt menneske tenker gode tanker, munker? Et godt menneske tenker verken på å skade seg selv eller skade andre, og heller ikke på å skade både seg selv og andre. Det er dette som menes med at et godt menneske tenker gode tanker. Hva vil det si at et godt menneske gir gode råd, munker? Et godt menneske råder ikke andre til å skade seg selv eller til å skade andre, og heller ikke til å skade både seg selv og andre. Det er dette som menes med at et godt menneske gir gode råd. Hva er det som menes med at et godt menneske snakker slik andre gode mennesker snakker, munker? Et godt menneske lar være å lyve, lar være å baktale andre, lar være å kjeft og lar være å bedrive tomprat. Det er dette som menes med at et godt menneske snakker slik andre gode mennesker snakker. Hva er det som menes med at et godt menneske gjør det andre gode mennesker

gjør, munker? Et dårlig menneske lar være å drepe, lar være å stjele og lar være å begå seksuelle overgrep. Det er dette som menes med at et godt menneske gjør det andre gode mennesker gjør. Hva er det som menes med at et godt menneske mener det andre gode mennesker mener, munker? Et godt menneske mener at gaver, ofringer og velgjørenhet er bra, for gode og onde handlinger får sine frukter og virkninger. Både denne verden og en annen verden eksisterer. Omsorg for foreldrene er bra, og noen oppstår spontant. Det finnes filosofer og brahmaner her i verden som er fullkomne og har nådd fullkommenheten. Og disse har selv forstått og realisert denne og den andre verden, slik at de har noe å belære andre om. Det er dette som menes med at et godt menneske mener det andre gode mennesker mener. Hva er det som menes med at et godt menneske gir gaver slik gode mennesker gjør, munker? Et godt menneske gir gaver ut fra respekt, han gir gaver med egne hender, han gir gaver med omtanke, han gir ikke bort det han likevel hadde tenkt å kaste, og han gir gaver med tanke på framtiden. Det er dette som menes med at et godt menneske gir gaver slik gode mennesker gjør. Når et godt menneske på denne måten er preget av gode holdninger, omgås gode mennesker, tenker gode tanker, gir gode råd, snakker slik andre gode mennesker snakker, gjør det andre gode mennesker gjør, mener det andre gode mennesker mener og gir gaver slik gode mennesker gjør, kommer det til å gå med ham slik det går med gode mennesker etter døden, når kroppen går i oppløsning. Og hvordan går det med gode mennesker, munker? De oppnår storhet enten blant guder eller blant mennesker.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 960

XII. Avdelingen med det uavbrutte Anupadavagga 111. Det uavbrutte Anupadasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, oppholdt han seg i Anāthapindikas park Jetalunden. Der henvendte han seg til munkene og sa: *Munker!” *Ja, Mester,” svarte munkene. Mesteren sa: "Sāriputta er vis, munker. Han har store og omfattende kunnskaper, han har smilende visdom og en rask, skarp og dyptpløyende intelligens. I en halv måned kan han betrakte fenomenene uavbrutt med dyp innsikt. Slik er Sāriputtas uavbrutte innsikt i fenomenene, munker. Sāriputta isolerer seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Han analyserer uavbrutt de fenomenene som forekommer i første meditasjonstilstand, nemlig innledende og fastholdende tanker, glede og velvære, konsentrasjon, sansekontakt, følelser, identifikasjoner, intensjoner, sinnstilstander, ønsker, beslutninger, flid, oppmerksomhet, sinnslikevekt og rasjonell tenkning. Han ser disse fenomenene idet de oppstår, han ser dem mens de er til stede og han ser dem idet de går til grunne. Han merker seg: "Først var ikke disse fenomenene her, men så oppsto de. De varte en stund, og så ble de borte.” Han føler seg verken tiltrukket eller frastøtt av dem, men bevarer en uavhengig og ubundet, fri, løsrevet og objektiv holdning. Han vet at det finnes en høyere frigjøring, og

Page - 961

gjennom sin praksis oppnår han denne. Deretter lar Sāriputta innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Han analyserer uavbrutt de fenomenene som forekommer i andre meditasjonstilstand, nemlig indre fred og konsentrasjon av sinnet, glede og velvære, konsentrasjon, sansekontakt, følelser, identifikasjoner, intensjoner, sinnstilstander, ønsker, beslutninger, flid, oppmerksomhet, sinnslikevekt og rasjonell tenkning. Han ser disse fenomenene idet de oppstår, han ser dem mens de er til stede og han ser dem idet de går til grunne. Han merker seg: "Først var ikke disse fenomenene her, men så oppsto de. De varte en stund, og så ble de borte." Han føler seg verken tiltrukket eller frastøtt av dem, men bevarer en uavhengig og ubundet, fri, løsrevet og objektiv holdning. Han vet at det finnes en høyere frigjøring, og gjennom sin praksis oppnår han denne. Deretter søker ikke Sāriputta lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!" — og blir der. Han analyserer uavbrutt de fenomenene som forekommer i tredje meditasjonstilstand, nemlig velvære, oppmerksomhet og klar forståelse, konsentrasjon, sansekontakt, følelser, identifikasjoner, intensjoner, sinnstilstander, ønsker, beslutninger, flid, oppmerksomhet, sinnslikevekt og rasjonell tenkning. Han ser disse fenomenene idet de oppstår, han ser dem mens de er til stede og han ser dem idet de går til grunne. Han merker seg: "Først var ikke disse fenomenene her, men så oppsto de. De varte en stund, og så ble de borte." Han føler seg verken tiltrukket eller frastøtt av dem, men bevarer en uavhengig og ubundet, fri, løsrevet og objektiv holdning. Han vet at det finnes en høyere frigjøring, og gjennom sin praksis oppnår han denne. Deretter gir Sāriputta slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Han analyserer uavbrutt de fenomenene som forekommer i fjerde meditasjonstilstand, nemlig sinnslikevekt uten gleder og sorger, indre ro, et sinn uten tilbøyeligheter, ren Page -

oppmerksomhet, konsentrasjon, sansekontakt, følelser, identifikasjoner, intensjoner, sinnstilstander, ønsker, beslutninger, flid, oppmerksomhet, sinnslikevekt og rasjonell tenkning. Han ser disse fenomenene idet de oppstår, han ser dem mens de er til stede og han ser dem idet de går til grunne. Han merker seg: *Først var ikke disse fenomenene her, men så oppsto de. De varte en stund, og så ble de borte.” Han føler seg verken tiltrukket eller frastøtt av dem, men bevarer en uavhengig og ubundet, fri, løsrevet og objektiv holdning. Han vet at det finnes en høyere frigjøring, og gjennom sin praksis oppnår han denne. Deretter hever Sāriputta seg over enhver formbevissthet. Han føler ingen fysisk motstand, og reagerer ikke på sanseinntrykk. Han ser rommet som uendelig, og med dette går han inn på rommets uendelighet og blir der. Han analyserer uavbrutt de fenomenene som forekommer på rommets uendelighet, nemlig følelsen av at rommet er uendelig, konsentrasjon, sansekontakt, følelser, identifikasjoner, intensjoner, sinnstilstander, ønsker, beslutninger, flid, oppmerksomhet, sinnslikevekt og rasjonell tenkning. Han ser disse fenomenene idet de oppstår, han ser dem mens de er til stede og han ser dem idet de går til grunne. Han merker seg: *Først var ikke disse fenomenene her, men så oppsto de. De varte en stund, og så ble de borte.” Han føler seg verken tiltrukket eller frastøtt av dem, men bevarer en uavhengig og ubundet, fri, løsrevet og objektiv holdning. Han vet at det finnes en høyere frigjøring, og gjennom sin praksis oppnår han denne. Deretter hever Sāriputta seg over rommets uendelighet. Han ser bevisstheten som uendelig, og med dette går han inn på bevissthetens uendelighet og blir der. Han analyserer uavbrutt de fenomenene som forekommer på bevissthetens uendelighet, nemlig følelsen av at bevisstheten er uendelig, konsentrasjon, sansekontakt, følelser, identifikasjoner, intensjoner, sinnstilstander, ønsker, beslutninger, flid, oppmerksomhet, sinnslikevekt og rasjonell tenkning. Han ser disse fenomenene idet de oppstår, han ser dem mens de er til stede og han ser dem idet de går til grunne. Han merker seg: *Først var ikke disse fenomenene her, men så oppsto de. De varte en stund, og så ble de borte.” Han føler seg verken tiltrukket eller frastøtt av dem, men bevarer en uavhengig og ubundet, fri, løsrevet og objektiv holdning. Han vet at det finnes en høyere frigjøring, og gjennom sin praksis oppnår han denne. Page - 963

Deretter hever Såriputta seg over bevissthetens uendelighet. Han ser at det ikke er noe som eksisterer, og med dette går han inn på intethet og blir der. Han analyserer uavbrutt de fenomenene som forekommer på intethet, nemlig følelsen av at intet eksisterer, konsentrasjon, sansekontakt, følelser, identifikasjoner, intensjoner, sinnstilstander, ønsker, beslutninger, flid, oppmerksomhet, sinnslikevekt og rasjonell tenkning. Han ser disse fenomenene idet de oppstår, han ser dem mens de er til stede og han ser dem idet de går til grunne. Han merker seg: *Først var ikke disse fenomenene her, men så oppsto de. De varte en stund, og så ble de borte.” Han føler seg verken tiltrukket eller frastøtt av dem, men bevarer en uavhengig og ubundet, fri, løsrevet og objektiv holdning. Han vet at det finnes en høyere frigjøring, og gjennom sin praksis oppnår han denne. Deretter hever Såriputta seg over intethet, og går inn på den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst og blir der. Så kommer han ut av denne tilstanden igjen med full oppmerksomhet. Når han har kommet ut igjen med full oppmerksomhet, ser han at disse fenomenene er forbi, avsluttet og tilbaketrukket, og han merker seg: *Først var ikke disse fenomenene her, men så oppsto de. De varte en stund, og så ble de borte.” Han føler seg verken tiltrukket eller frastøtt av dem, men bevarer en uavhengig og ubundet, fri, løsrevet og objektiv holdning. Han vet at det finnes en høyere frigjøring, og gjennom sin praksis oppnår han denne. Deretter legger Såriputta den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst bak seg, slik at alle sanseinntrykk og følelser opphører. I sin visdom ser han at sinnets forurensninger er utslettet. Så kommer han ut av denne tilstanden igjen med full oppmerksomhet. Når han har kommet ut igjen med full oppmerksomhet, ser han at disse fenomenene er forbi, avsluttet og tilbaketrukket, og han merker seg: *Først var ikke disse fenomenene her, men så oppsto de. De varte en stund, og så ble de borte.” Han føler seg verken tiltrukket eller frastøtt av dem, men bevarer en uavhengig og ubundet, fri, løsrevet og objektiv holdning. Han vet at det ikke finnes noen høyere frigjøring, og det finnes heller ingen praksis for å oppnå noe slikt. Hvis det med rette kan sies om noen at han har mestret og fullført edel moral, at han har mestret og fullført edel konsentrasjon, at han har mestret og fullført edel visdom

og at han har mestret og fullført edel frigjøring, så kan det med rette sies om Såriputta. For han har mestret og fullført edel moral, at han har mestret og fullført edel konsentrasjon, at han har mestret og fullført edel visdom og at han har mestret og fullført edel frigjøring. Hvis det med rette kan sies om noen at han er Mesterens egen sønn, født av hans munn og av hans lære og kjennetegnet av hans lære, en som skal arve læren og ikke noen materielle ting, så kan det med rette sies om Såriputta. For han er Mesterens egen sønn, født av hans munn og av hans lære og kjennetegnet av hans lære, en som skal arve læren og ikke noen materielle ting. Det uforlignelige lærens hjul som ble satt i bevegelse av ham som har kommet fram til sannheten, det ruller han videre på riktig måte.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord.

Page - 965

112. Den seksfoldige rensing Chavisodhanasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, oppholdt han seg i Anāthapindikas park Jetalunden. Der henvendte han seg til munkene og sa: *Munker!* *Ja, Mester,* svarte munkene. Mesteren sa: *Det hender at en munk avgir erklæring om innsikt og sier: *Nå oppstår det ikke noe nytt, treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.* Da bør dere verken rose eller klandre ham for det han har sagt, munk. Uten å rose eller klandre ham skal dere spørre ham ut slik: *'Den fullkomment oppvåkne Mesteren, arahanten, han som vet og ser, har med rette pekt på fire måter å uttrykke seg på. Hvilke fire? Det er å fortelle om det man ser, slik man ser det; fortelle om det man hører, slik man hører det; fortelle om det man føler, slik man føler det; og fortelle om det man opplever, slik man opplever det. Dette er de fire måtene å uttrykke seg på som den fullkomment oppvåkne Mesteren, arahanten, han som vet og ser, har med rette har pekt på. Så hvordan vet du, hvordan ser du, i forhold til disse fire uttrykksmåtene, at sinnet ditt er befridd fra forurensninger uten noen gjenværende involveringer?*' En munk som har kvittet seg med sinnets forurensninger, gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg børa, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og nådd frihet gjennom fullkommen forståelse, vil svare slik i samsvar med læren: 'Jeg føler meg verken tiltrukket eller frastøtt av det jeg ser, men bevarer en uavhengig og ubundet, fri, løsrevet og objektiv holdning overfor det. Jeg føler meg verken tiltrukket eller frastøtt av det jeg hører, men bevarer en uavhengig og ubundet, fri, løsrevet og objektiv holdning overfor det. Jeg føler meg verken tiltrukket eller frastøtt av

Page - 966

det jeg føler, men bevarer en uavhengig og ubundet, fri, løsrevet og objektiv holdning overfor det. Jeg føler meg verken tiltrukket eller frastøtt av det jeg opplever, men bevarer en uavhengig og ubundet, fri, løsrevet og objektiv holdning overfor det. Slik ser jeg, slik vet jeg, 1 forhold til disse fire uttrykksmåtene, at sinnet mitt er befridd fra forurensninger uten noen gjenværende involveringer.” Da skal dere rose ham og glede dere over svaret, og si: 'Bra!’ Deretter skal dere stille ham et annet spørsmål: *Den fullkomment oppvåkne Mesteren, arahanten, han som vet og ser, har med rette pekt på fem involveringsgrupper. Hvilke fem? Det er forminvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, identifikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen og bevissthetsinvolveringsgruppen. Dette er de fem involveringsgruppene som den fullkomment oppvåkne Mesteren, arahanten, han som vet og ser, med rette har pekt på. Så hvordan vet du, hvordan ser du, i forhold til disse fem involveringsgruppene, at sinnet ditt er befridd fra forurensninger uten noen gjenværende involveringer?” En munk som har kvittet seg med sinnets forurensninger, gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg børa, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og nådd frihet gjennom fullkommen forståelse, vil svare slik i samsvar med læren: *Siden jeg innså at former er kraftløse, flyktige og ute av stand til å gi noen trøst, ser jeg at mitt sinn fullstendig har utryddet begjæret og sluppet taket i lidenskapelige lengsler etter disse formene og etter indre tendenser til å involvere meg i dem. Jeg har gitt avkall på dem, sluppet taket i dem og fridd meg helt fra dem. Siden jeg innså at følelser er kraftløse, flyktige og ute av stand til å gi noen trøst, ser jeg at mitt sinn fullstendig har utryddet begjæret og sluppet taket i lidenskapelige lengsler etter disse følelsene og etter indre tendenser til å involvere meg i dem. Jeg har gitt avkall på dem, sluppet taket i dem og fridd meg helt fra dem. Siden jeg innså at identifikasjoner er kraftløse, flyktige og ute av stand til å gi noen trøst, ser jeg at mitt sinn fullstendig har utryddet begjæret og sluppet taket i lidenskapelige lengsler etter disse identifikasjonene og etter indre tendenser til å involvere meg i dem. Jeg har gitt avkall på dem, sluppet taket i dem og fridd meg helt fra dem.

dem. Siden jeg innså at reaksjoner er kraftløse, flyktige og ute av stand til å gi noen trøst, ser jeg at mitt sinn fullstendig har uttryddet begjæret og sluppet taket i lidenskapelige lengsler etter disse reaksjonene og etter indre tendenser til å involvere meg i dem. Jeg har gitt avkall på dem, sluppet taket i dem og fridd meg helt fra dem. Siden jeg innså at bevissthetstilstander er kraftløse, flyktige og ute av stand til å gi noen trøst, ser jeg at mitt sinn fullstendig har uttryddet begjæret og sluppet taket i lidenskapelige lengsler etter disse bevissthetstilstandene og etter indre tendenser til å involvere meg i dem. Jeg har gitt avkall på dem, sluppet taket i dem og fridd meg helt fra dem. Slik ser jeg, slik vet jeg, i forhold til disse fem involveringsgruppene, at sinnet mitt er befridd fra forurensninger uten noen gjenværende involveringer.” Da skal dere rose ham og glede dere over svaret, og si: *Bra!” Deretter skal dere stille ham et annet spørsmål: *’Den fullkomment oppvåkne Mesteren, arahanten, han som vet og ser, har med rette pekt på seks grunnegenskaper. Hvilke seks? Det er jordegenskapen, vannegenskapen, ildegenskapen, luftegenskapen, romegenskapen og bevissthetssegenskapen. Dette er de seks grunnegenskapene som den fullkomment oppvåkne Mesteren, arahanten, han som vet og ser, med rette har pekt på. Så hvordan vet du, hvordan ser du, i forhold til disse seks grunnegenskapene, at sinnet ditt er befridd fra forurensninger uten noen gjenværende involveringer?” En munk som har kvittet seg med sinnets forurensninger, gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg børa, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og nådd frihet gjennom fullkommen forståelse, vil svare slik i samsvar med læren: *Jeg regner ikke jordegenskapen som mitt selv, og jeg regner heller ikke mitt selv som avhengig av jordegenskapen. Siden jeg innså at jordegenskapen er kraftløs, flyktig og ute av stand til å gi noen trøst, ser jeg at mitt sinn fullstendig har uttryddet begjæret og sluppet taket i lidenskapelige lengsler etter jordegenskapen og etter indre tendenser til å involvere meg i den. Jeg har gitt avkall på den, sluppet taket i den og fridd meg helt fra den. Jeg regner ikke vannegenskapen som mitt selv, og jeg regner heller ikke mitt

Page - 968

selv som avhengig av vannegenskapen. Siden jeg innså at vannegenskapen er kraftløs, flyktig og ute av stand til å gi noen trøst, ser jeg at mitt sinn fullstendig har utryddet begjæret og sluppet taket i lidenskapelige lengsler etter vannegenskapen og etter indre tendenser til å involvere meg i den. Jeg har gitt avkall på den, sluppet taket i den og fridd meg helt fra den. Jeg regner ikke ildegenskapen som mitt selv, og jeg regner heller ikke mitt selv som avhengig av ildegenskapen. Siden jeg innså at ildegenskapen er kraftløs, flyktig og ute av stand til å gi noen trøst, ser Jeg at mitt sinn fullstendig har utryddet begjæret og sluppet taket i lidenskapelige lengsler etter ildegenskapen og etter indre tendenser til å involvere meg i den. Jeg har gitt avkall på den, sluppet taket i den og fridd meg helt fra den. Jeg regner ikke luftegenskapen som mitt selv, og jeg regner heller ikke mitt selv som avhengig av luftegenskapen. Siden jeg innså at luftegenskapen er kraftløs, flyktig og ute av stand til å gi noen trøst, ser Jeg at mitt sinn fullstendig har utryddet begjæret og sluppet taket i lidenskapelige lengsler etter luftegenskapen og etter indre tendenser til å involvere meg i den. Jeg har gitt avkall på den, sluppet taket i den og fridd meg helt fra den. Jeg regner ikke romegenskapen som mitt selv, og jeg regner heller ikke mitt selv som avhengig av romegenskapen. Siden jeg innså at romegenskapen er kraftløs, flyktig og ute av stand til å gi noen trøst, ser jeg at mitt sinn fullstendig har utryddet begjæret og sluppet taket i lidenskapelige lengsler etter romegenskapen og etter indre tendenser til å involvere meg i den. Jeg har gitt avkall på den, sluppet taket i den og fridd meg helt fra den. Jeg regner ikke bevissthetsegenskapen som mitt selv, og jeg regner heller ikke mitt selv som avhengig av bevissthetsegenskapen. Siden jeg innså at bevissthetsegenskapen er kraftløs, flyktig og ute av stand til å gi noen trøst, ser jeg at mitt sinn fullstendig har utryddet begjæret og sluppet taket i lidenskapelige lengsler etter bevissthetsegenskapen og etter indre tendenser til å involvere meg i den. Jeg har gitt avkall på den, sluppet taket i den og fridd meg helt fra den. Slik ser jeg, slik vet jeg, i forhold til disse seks grunnegenskapene, at sinnet mitt er befrikket fra forurensninger uten noen gjenværende involveringer.”

Da skal dere rose ham og glede dere over svaret, og si: *Bra!” Deretter skal dere stille ham et annet spørsmål: *Den fullkomment oppvåkne Mesteren, arahanten, han som vet og ser, har med rette pekt på seks indre og ytre sansefelter. Hvilke seks? Det er øyet og synlige former, øret og lyder, nese og dufter, tunge og smaksinntrykk, kropp og berøringer, og sinnet og tanker. Dette er de seks indre og ytre sansefeltene som den fullkomment oppvåkne Mesteren, arahanten, han som vet og ser, med rette har pekt på. Så hvordan vet du, hvordan ser du, i forhold til disse seks indre og ytre sansefeltene, at sinnet ditt er befridd fra forurensninger uten noen gjenværende involveringer?” En munk som har kvittet seg med sinnets forurensninger, gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg bora, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og nådd frihet gjennom fullkommen forståelse, vil svare slik i samsvar med læren: *Når det gjelder den lidenskap, nytelse eller begjær som måtte oppstå i forbindelse med former, synsbevissthet eller slikt som kan oppfattes av synsbevisstheten, ser jeg at mitt sinn fullstendig har uttryddet begjæret og sluppet taket i lidenskapelige lengsler etter dette og etter indre tendenser til å involvere meg i det. Jeg har gitt avkall på det, sluppet taket i det og fridd meg helt fra det. Når det gjelder den lidenskap, nytelse eller begjær som måtte oppstå i forbindelse med lyder, hørselsbevissthet eller slikt som kan oppfattes av hørselsbevisstheten, ser jeg at mitt sinn fullstendig har uttryddet begjæret og sluppet taket i lidenskapelige lengsler etter dette og etter indre tendenser til å involvere meg i det. Jeg har gitt avkall på det, sluppet taket i det og fridd meg helt fra det. Når det gjelder den lidenskap, nytelse eller begjær som måtte oppstå i forbindelse med dufter, luktebevissthet eller slikt som kan oppfattes av luktebevisstheten, ser jeg at mitt sinn fullstendig har uttryddet begjæret og sluppet taket i lidenskapelige lengsler etter dette og etter indre tendenser til å involvere meg i det. Jeg har gitt avkall på det, sluppet taket i det og fridd meg helt fra det. Når det gjelder den lidenskap, nytelse eller begjær som måtte oppstå i forbindelse med smaker, smaksbevissthet eller slikt som kan oppfattes av smaksbevisstheten, ser jeg at mitt sinn fullstendig har uttryddet begjæret og sluppet taket i

lidenskapelige lengsler etter dette og etter indre tendenser til å involvere meg i det. Jeg har gitt avkall på det, sluppet taket i det og fridd meg helt fra det. Når det gjelder den lidenskap, nytelse eller begjær som måtte oppstå i forbindelse med berøringer, kroppsbevissthet eller slikt som kan oppfattes av kroppsbevisstheten, ser jeg at mitt sinn fullstendig har utryddet begjæret og sluppet taket i lidenskapelige lengsler etter dette og etter indre tendenser til å involvere meg i det. Jeg har gitt avkall på det, sluppet taket i det og fridd meg helt fra det. Når det gjelder den lidenskap, nytelse eller begjær som måtte oppstå i forbindelse med sinnet, tankebevissthet eller slikt som kan oppfattes av tankebevisstheten, ser jeg at mitt sinn fullstendig har utryddet begjæret og sluppet taket i lidenskapelige lengsler etter dette og etter indre tendenser til å involvere meg i det. Jeg har gitt avkall på det, sluppet taket i det og fridd meg helt fra det. Slik ser jeg, slik vet jeg, i forhold til disse seks sansefeltene, at sinnet mitt er befridd fra forurensninger uten noen gjenværende involveringer.” Da skal dere rose ham og glede dere over svaret, og si: *Bra!” Deretter skal dere stille ham et annet spørsmål: *Hvordan vet du, hvordan ser du at alle tendenser til å mene at *det er jeg som gjør dette”, eller *det blir gjort med meg”, er utryddet i denne kroppen med sin bevissthet og tilhørende ytre fenomener?” En munk som har kvittet seg med sinnets forurensninger, gjennomført treningen, gjort det som skal gjøres, lagt fra seg bora, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og nådd frihet gjennom fullkommen forståelse, vil svare slik i samsvar med læren: *Før bodde jeg hjemme og var uvitende. Men så fikk jeg høre læren fra ham som har kommet fram til sannheten eller fra en av elevene hans, og jeg fikk tillit til det jeg hørte. Da tenkte jeg som så: *Hjemmelivet er trangt og innestengt, og her virvles lidenskapene opp som støv. Men eneboerlivet er åpent og fritt! Det er sannelig ikke lett for den som bor hjemme å leve det opphøyde liv i fullkommen renhet, slik at det kan skinne som en blankpolert konkylie! Kanskje jeg skulle rake av meg hår og skjegg, iføre meg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten?”” Page - 971

En tid senere sa jeg fra meg alt han eide, enten det var mye eller lite. Jeg sa fra meg min ætt og familie, hva enten den var stor eller liten. Så rakte jeg av meg hår og skjegg, iførte meg gul kappe, forlot hjemmet og gikk ut i hjemløsheten. Og mens jeg levde som eneboermunk, behersket jeg meg i samsvar med munkenes normsamling. Jeg lot være å ta liv, og holdt seg langt unna slike ting. Jeg la fra meg sverd og pisk, jeg var vennlig og samvittighetsfull og levde med omtanke for alle levende veseners beste. Jeg lot være å ta det som ikke ble gitt, og holdt seg langt unna slike ting. Jeg tok imot hva jeg fikk og ønsket ikke noe annet, og levde i ærlighet med et rent hjerte. Jeg avsto fra mindreverdige atferd og levde et rent liv. Jeg ga avkall på seksualitet og på vulgære fornøyer. Jeg lot være å lyve, og holdt seg langt unna slike ting. Jeg var sannferdig, ærlig, redelig og pålitelig. Jeg var en som ikke bedro verden. Jeg lot være å baktale andre, og holder meg langt unna slike ting. Om jeg hørte noe her, gikk jeg ikke og fortalte det til andre bare for å skape splid. Og det jeg hørte der, kom jeg heller ikke tilbake hit og fortalte, bare for å skape splid. Jeg var en som forente de splittede og oppmuntret de enige. Jeg foretrakk harmoni, gledet og frydet meg ved harmoni, og sa slikt som bidrar til harmoni. Jeg lot være å tale sårende ord, og holdt meg langt unna slike ting. Mine ord var milde, vennlige og høflige, de gikk til hjertet og gjorde godt å høre, og var til glede og behag for mange. Ja, slike ord var det jeg talte. Jeg for ikke med tomt snakk og pjatt, men holdt meg langt unna slike ting. Jeg talte nyttige ord til rett tid og i samsvar med fakta, jeg snakket om læren og om treningsdisiplinen. Jeg var en som talte minneverdige, begrunnede, nyttige og meningsfylte ord til rett tid. Jeg unngikk å skade trær og andre planter. Jeg spiste bare en gang om dagen, og ikke om natten — jeg spiste ikke i utide. Jeg gikk ikke og så på forestillinger med musikk, sang og dans. Jeg lot være å pynte meg, og brukte ikke kranser, parfyme eller kosmetikk. Jeg brukte ikke store og luksuriøse møbler. Jeg tok ikke imot gull eller sølv. Jeg tok ikke imot utilberedt kjøtt eller korn. Heller ikke tok jeg imot kvinner, piker, slaver eller slavinner. Jeg tok ikke imot geiter, Page - 972

sauer, høns, griser, elefanter, kveg, hingster eller hopper. Åkrer eller jordstykker tok jeg heller ikke imot. Jeg løp ikke andres ærend. Jeg avsto fra kjøp og salg. Jeg svindlet ikke med vekt, mål eller kvalitet. Jeg holdt meg unna korrupsjon, svindel, juks og bedrag. Og jeg begikk ikke drap, tortur, fengsling, ran, innbrudd eller maktmisbruk. Jeg var fornøyd med så mye klær som er nødvendig for å beskytte kroppen, og med så mye mat som er nødvendig for at magen skal fungere skikkelig. Det jeg eide kunne jeg ta med meg hvor jeg gikk og sto, akkurat som en fugl tar med seg vingene sine hvor den enn flyr. Slik var jeg altså fornøyd med så mye klær som er nødvendig for å beskytte kroppen, og med så mye mat som er nødvendig for at magen skal fungere skikkelig. Det jeg eide kunne jeg ta med meg hvor jeg gikk og sto. Da jeg hadde en slik edel moral, følte jeg en dyp lykke i mitt indre. Når jeg så en synlig form med øyet mitt, grep jeg ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på synssansen sin, gikk jeg inn for å passe på den. Jeg vaktet synssansen min vel, og passet godt på. Og likedan når jeg hørte en lyd med øret, eller fornemmet en duft med nesa, eller kjente en smak på tunga, eller følte en berøring mot kroppen, eller når jeg fornemmet en idé med sinnet, da grep jeg ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på sinnets sans, gikk jeg inn for å passe på den. Jeg vaktet sinnets sans vel, og passet godt på. Og da jeg hadde oppnådd en slik sansekontroll, opplevde jeg en indre ubesudlet lykke. Når jeg gikk fram og tilbake, så gjorde jeg dette med klar forståelse. Når jeg så på noe eller så meg omkring, gjorde jeg dette med klar forståelse. Når jeg bøyde eller retter ut deler av kroppen, gjorde jeg dette med klar forståelse. Når jeg var iført mine kapper og bar matbollen min, gjorde jeg dette med klar forståelse. Når jeg spiste, drakk, tygde og smakte, gjorde jeg dette med klar forståelse. Når jeg tømte meg for avføring og urin, gjorde jeg dette med klar forståelse. Uansett om jeg gikk, sto, satt, sov, våknet, talte eller tiet, så gjorde jeg dette med klar forståelse. Da jeg hadde oppnådd en slik edel moral, en slik edel sansekontroll og en

slik Page - 973

edel oppmerksomhet og klar forståelse, fant jeg meg et sted der jeg kunne være for meg selv. Det kunne være i skogen, under et tre, på en ås, i ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte. Etter at jeg var kommet tilbake fra matrunden, satte jeg meg ned med korslagte bein, holdt kroppen rak og festet oppmerksomheten framfor meg. Jeg kvittet meg med all grådighet overfor verden, levde uten grådighet i sinnet og renset sinnet for all grådighet. Jeg kvittet meg med hat og ondskap, levde med sinnet fylt av omsorg for alle levende veseners beste i stedet for ondskap, og renset sinnet for hat og ondskap. Jeg kvittet meg med sløvhhet og treghet og strebet mot lyset mens jeg levde med oppmerksomhet og klar forståelse og renset sinnet for sløvhhet og treghet. Jeg kvittet meg med uro og bekymringer og levde med ro i sinnet, uten indre uro, og renset sinnet for uro og bekymringer. Jeg kvittet meg med uvisshet, idet jeg la all uvisshet bak meg og ikke lenger var det minste usikker på hva som var sunt, og jeg renset sinnet for all usikkerhet. Da jeg hadde kvittet meg med disse fem hindringene som forurensar sinnet og svekker forståelse, isolerte jeg meg fra både sansenytelser og usunne ideer og gikk inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og ble der. Deretter lot jeg innledende og fastholdende tanker falle til ro og gikk inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og ble der. Deretter søkte jeg ikke lenger glede, men hvilte i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse følte jeg legemlig velvære og gikk inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: *Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!* — og ble der. Deretter ga jeg slipp på velvære og lidelse. Jeg la tidligere gleder og sorger bak meg og gikk inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og ble der. Da sinnet mitt var blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, — så anvendte jeg dette sinnet og rettet det mot kunnskapen om hvordan sinnets forurensninger kan utslettes.

Jeg merket meg det som det er: Dette er lidelse. Jeg merket meg det som det er: Dette er lidelsens opphav. Jeg merket meg det som det er: Dette er lidelsens opphør. Jeg merket meg det som det er: Dette er veien til lidelsens opphør. Jeg merket meg det som det er: Dette er sinnets forurensninger. Jeg merket meg det som det er: Dette er årsaken til sinnets forurensninger. Jeg merket meg det som det er: Dette er slutten på sinnets forurensninger. Jeg merket meg det som det er: Dette er veien til å gjøre slutt på sinnets forurensninger. Da jeg visste og så dette, ble sinnet mitt befridd fra forurensninger i sinnet knyttet til sanselige nytelser, fra forurensninger i sinnet knyttet til forventningsmønstre og fra forurensninger i sinnet knyttet til uvitenhet. Jeg var fri, og visste at jeg var fri. Og jeg visste at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Det er slik jeg vet, det er slik jeg ser at alle tendenser til å mene at *det er jeg som gjør dette”, eller *det blir gjort med meg”, er utryddet i denne kroppen med sin bevissthet og tilhørende ytre fenomener.” Når munken svarer slik, bør dere rose ham og si: *Bra!”, munker, og dere bør si til ham at dere er heldige, dere er virkelig heldige, som har en kollega som ham.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 975

113. Det gode menneske Sappurisasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, oppholdt han seg i Anāthapindikas park Jetalunden. Der henvendte han seg til munkene og sa: *Munker!* *Ja, Mester,* svarte munkene. Mesteren sa: *Jeg skal forklare dere hva slags karakter et godt menneske har og hva slags karakter et dårlig menneske har, munk. Hør etter og følg godt med, så skal jeg si det.* *Ja vel, Mester,* svarte munkene. Mesteren sa: "Hva slags karakter har et dårlig menneske, munk? Sett at et dårlig menneske kommer fra en høytstående familie og går ut som munk. Da tenker han: 'Jeg kommer fra en høytstående familie, men disse andre munkene kommer ikke fra høytstående familier.'" Og dermed roser han seg selv for sin høytstående familie og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik: "Tendenser til grådighet, hat eller uvitenhet blir ikke mindre selv om man kommer fra en høytstående familie. Og selv om det er noen som ikke kommer fra en høytstående familie, fortjener han likevel respekt og ros hvis han følger læren til punkt og prikke og har en korrekt praksis." Han setter praksis i fokus og roser seg ikke for sin høytstående familie og rakker heller ikke ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munk. Sett videre at et dårlig menneske kommer fra en velstående familie, fra en rik familie eller fra en styrtrik familie og går ut som munk. Da tenker han: Jeg kommer fra en styrtrik familie, men disse andre munkene kommer ikke fra styrtrike familier." Og dermed roser han seg selv for sin styrtrike familie og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Page - 976

Et godt menneske, derimot, tenker slik: "Tendenser til grådighet, hat eller uvitenhet blir ikke mindre selv om man kommer fra en styrtrik familie. Og selv om det er noen som ikke kommer fra en styrtrik familie, fortjener han likevel respekt og ros hvis han følger læren til punkt og prikke og har en korrekt praksis." Han setter praksis i fokus og roser seg ikke for sin styrtrike familie og rakker heller ikke ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munk. Sett videre at et dårlig menneske er kjent og berømt. Da tenker han: "Jeg er kjent og berømt, men disse andre munkene er ikke kjente og berømte." Og dermed roser han seg selv fordi han er kjent og berømt og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik: "Tendenser til grådighet, hat eller uvitenhet blir ikke mindre selv om man er kjent og berømt. Og selv om det er noen som ikke er kjent og berømt, fortjener han likevel respekt og ros hvis han følger læren til punkt og prikke og har en korrekt praksis." Han setter praksis i fokus og roser seg ikke fordi han er kjent og berømt og rakker heller ikke ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munk. Sett videre at et dårlig menneske mottar mange gaver i form av kapper, mat, bolig og medisiner. Da tenker han: "Jeg mottar mange gaver i form av kapper, mat, bolig og medisiner, men disse andre munkene mottar ikke mange gaver i form av kapper, mat, bolig og medisiner." Og dermed roser han seg selv fordi han mottar mange gaver i form av kapper, mat, bolig og medisiner og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik: "Tendenser til grådighet, hat eller uvitenhet blir ikke mindre selv om man mottar mange gaver i form av kapper, mat, bolig og medisiner. Og selv om det er noen som ikke mottar mange gaver i form av kapper, mat, bolig og medisiner, fortjener han likevel respekt og ros hvis han følger læren til punkt og prikke og har en korrekt praksis." Han setter praksis i fokus og roser seg ikke fordi han mottar mange gaver i form av kapper, mat, bolig og medisiner og rakker heller ikke ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munk. Sett videre at et dårlig menneske er lærd. Da tenker han: "Jeg er lærd, men disse andre munkene er ikke lærde." Og dermed roser han seg selv fordi han er lærd og rakker

Page - 977

ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik: "Tendenser til grådighet, hat eller uvitenhet blir ikke mindre selv om man er lærd. Og selv om det er noen som ikke er lærd, fortjener han likevel respekt og ros hvis han følger læren til punkt og prikke og har en korrekt praksis." Han setter praksis i fokus og roser seg ikke fordi han er lærd og rakker heller ikke ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munk. Sett videre at et dårlig menneske er ekspert på munkenes treningsregler. Da tenker han: "Jeg er ekspert på munkenes treningsregler, men disse andre munkene er ikke eksperter på munkenes treningsregler." Og dermed roser han seg selv fordi han er ekspert på munkenes treningsregler og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik: "Tendenser til grådighet, hat eller uvitenhet blir ikke mindre selv om man er ekspert på munkenes treningsregler. Og selv om det er noen som ikke er ekspert på munkenes treningsregler, fortjener han likevel respekt og ros hvis han følger læren til punkt og prikke og har en korrekt praksis." Han setter praksis i fokus og roser seg ikke fordi han er ekspert på munkenes treningsregler og rakker heller ikke ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munk. Sett videre at et dårlig menneske kan legge ut om læren. Da tenker han: "Jeg kan legge ut om læren, men disse andre munkene kan ikke legge ut om læren." Og dermed roser han seg selv fordi han kan legge ut om læren og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik: "Tendenser til grådighet, hat eller uvitenhet blir ikke mindre selv om man kan legge ut om læren. Og selv om det er noen som ikke kan legge ut om læren, fortjener han likevel respekt og ros hvis han følger læren til punkt og prikke og har en korrekt praksis." Han setter praksis i fokus og roser seg ikke fordi han kan legge ut om læren og rakker heller ikke ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munk. Sett videre at et dårlig menneske er skogsmunk. Da tenker han: "Jeg er skogsmunk, men disse andre munkene er ikke skogsmunker." Og dermed roser han seg selv fordi han er skogsmunk og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Page - 978

Et godt menneske, derimot, tenker slik: "Tendenser til grådighet, hat eller uvitenhet blir ikke mindre selv om man er skogsmunk. Og selv om det er noen som ikke er skogsmunk, fortjener han likevel respekt og ros hvis han følger læren til punkt og prikke og har en korrekt praksis." Han setter praksis i fokus og roser seg ikke fordi han er skogsmunk og rakker heller ikke ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munk. Sett videre at et dårlig menneske bruker en kappe som er sydd av tøyestykker fra søplehaugen. Da tenker han: 'Jeg bruker en kappe som er sydd av tøyestykker fra søplehaugen, men disse andre munkene bruker ikke en kappe som er sydd av tøyestykker fra søplehaugen.' Og dermed roser han seg selv fordi han bruker en kappe som er sydd av tøyestykker fra søplehaugen og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik: "Tendenser til grådighet, hat eller uvitenhet blir ikke mindre selv om man bruker en kappe som er sydd av tøyestykker fra søplehaugen. Og selv om det er noen som ikke bruker en kappe som er sydd av tøyestykker fra søplehaugen, fortjener han likevel respekt og ros hvis han følger læren til punkt og prikke og har en korrekt praksis." Han setter praksis i fokus og roser seg ikke fordi han bruker en kappe som er sydd av tøyestykker fra søplehaugen og rakker heller ikke ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munk. Sett videre at et dårlig menneske bare spiser mat som blir lagt i bollen hans. Da tenker han: *Jeg spiser bare mat som blir lagt i bollen hans, men disse andre munkene spiser ikke bare mat som blir lagt i bollen hans." Og dermed roser han seg selv fordi han bare spiser mat som blir lagt i bollen hans og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik: "Tendenser til grådighet, hat eller uvitenhet blir ikke mindre selv om man bare spiser mat som blir lagt i bollen. Og selv om det er noen som ikke bare spiser mat som blir lagt i bollen hans, fortjener han likevel respekt og ros hvis han følger læren til punkt og prikke og har en korrekt praksis." Han setter praksis i fokus og roser seg ikke fordi han bare spiser mat som blir lagt i bollen hans og rakker heller ikke ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munk. Sett videre at et dårlig menneske bor under et tre. Da tenker han: *Jeg bor under

et tre, men disse andre munkene bor ikke under et tre.” Og dermed roser han seg selv fordi han bor under et tre og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik: "Tendenser til grådighet, hat eller uvitenhet blir ikke mindre selv om man bor under et tre. Og selv om det er noen som ikke bor under et tre, fortjener han likevel respekt og ros hvis han følger læren til punkt og prikke og har en korrekt praksis.” Han setter praksis i fokus og roser seg ikke fordi han bor under et tre og rakker heller ikke ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munk. Sett videre at et dårlig menneske bor på en gravplass. Da tenker han: *Jeg bor på en gravplass, men disse andre munkene bor ikke på en gravplass.” Og dermed roser han seg selv fordi han bor på en gravplass og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik: "Tendenser til grådighet, hat eller uvitenhet blir ikke mindre selv om man bor på en gravplass. Og selv om det er noen som ikke bor på en gravplass, fortjener han likevel respekt og ros hvis han følger læren til punkt og prikke og har en korrekt praksis.” Han setter praksis i fokus og roser seg ikke fordi han bor på en gravplass og rakker heller ikke ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munk. Sett videre at et dårlig menneske bor under åpen himmel. Da tenker han: 'Jeg bor under åpen himmel, men disse andre munkene bor ikke under åpen himmel.” Og dermed roser han seg selv fordi han bor under åpen himmel og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik: "Tendenser til grådighet, hat eller uvitenhet blir ikke mindre selv om man bor under åpen himmel. Og selv om det er noen som ikke bor under åpen himmel, fortjener han likevel respekt og ros hvis han følger læren til punkt og prikke og har en korrekt praksis.” Han setter praksis i fokus og roser seg ikke fordi han bor under åpen himmel og rakker heller ikke ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munk. Sett videre at et dårlig menneske er en som alltid sitter. Da tenker han: *Jeg er en som alltid sitter, men disse andre munkene sitter ikke alltid.” Og dermed roser han seg

Page - 980

selv fordi han er en som alltid sitter og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik: "Tendenser til grådighet, hat eller uvitenhet blir ikke mindre selv om man er en som alltid sitter. Og selv om det er noen som ikke alltid sitter, fortjener han likevel respekt og ros hvis han følger læren til punkt og prikke og har en korrekt praksis." Han setter praksis i fokus og roser seg ikke fordi han er en som alltid sitter og rakker heller ikke ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munk. Sett videre at et dårlig menneske er en som aksepterer en hvilken som helst soveplass. Da tenker han: 'Jeg er en som aksepterer en hvilken som helst soveplass, men disse andre munkene aksepterer ikke en hvilken som helst soveplass.' Og dermed roser han seg selv fordi han er en som aksepterer en hvilken som helst soveplass, og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik:

"Tendenser til grådighet, hat eller uvitenhet blir ikke mindre selv om man aksepterer en hvilken som helst soveplass. Og selv om det er noen som ikke aksepterer en hvilken som helst soveplass, fortjener han likevel respekt og ros hvis han følger læren til punkt og prikke og har en korrekt praksis." Han setter praksis i fokus og roser seg ikke fordi han er en som aksepterer en hvilken som helst soveplass, og rakker heller ikke ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munk. Sett videre at et dårlig menneske er en som spiser bare én gang om dagen. Da tenker han: *Jeg spiser bare én gang om dagen, men disse andre munkene spiser flere ganger om dagen." Og dermed roser han seg selv fordi han er en som spiser bare én gang om dagen, og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik:

"Tendenser til grådighet, hat eller uvitenhet blir ikke mindre selv om man spiser bare én gang om dagen. Og selv om det er noen som spiser flere ganger om dagen, fortjener han likevel respekt og ros hvis han følger læren til punkt og prikke og har en korrekt praksis." Han setter praksis i fokus og roser seg ikke fordi han spiser bare én gang om dagen, og rakker heller ikke ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munk. Sett videre at et dårlig menneske isolerer seg fra både sansenytelser og usunne

Page - 981

ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Da tenker han: *Jeg har oppnådd første meditasjonstilstand, men disse andre munkene har ikke oppnådd første meditasjonstilstand.” Og dermed roser han seg selv fordi han har oppnådd første meditasjonstilstand og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik: *Mesteren har sagt at man ikke bør henge seg opp i første meditasjonstilstand. For uansett hva man tror det er, så er det noe annet.” Derfor fokuserer han på ikke å henge seg opp i første meditasjonstilstand og verken roser seg selv eller rakker ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munker. Sett videre at et dårlig menneske lar innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Da tenker han: 'Jeg har oppnådd andre meditasjonstilstand, men disse andre munkene har ikke oppnådd andre meditasjonstilstand.” Og dermed roser han seg selv fordi han har oppnådd andre meditasjonstilstand og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik: *Mesteren har sagt at man heller ikke bør henge seg opp i andre meditasjonstilstand. For uansett hva man tror det er, så er det noe annet.” Derfor fokuserer han på ikke å henge seg opp i andre meditasjonstilstand og verken roser seg selv eller rakker ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munker. Sett videre at et dårlig menneske ikke lenger søker glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!" — og blir der. Da tenker han: *Jeg har oppnådd tredje meditasjonstilstand, men disse andre munkene har ikke oppnådd tredje meditasjonstilstand.” Og dermed roser han seg selv fordi han har oppnådd tredje meditasjonstilstand og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik: *Mesteren har sagt at man heller ikke bør henge seg opp i tredje meditasjonstilstand. For uansett hva man tror det er, så er

noe annet.” Derfor fokuserer han på ikke å henge seg opp i tredje meditasjonstilstand og verken roser seg selv eller rakker ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munk. Sett videre at et dårlig menneske gir slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Da tenker han: "Jeg har oppnådd fjerde meditasjonstilstand, men disse andre munkene har ikke oppnådd fjerde meditasjonstilstand.” Og dermed roser han seg selv fordi han har oppnådd fjerde meditasjonstilstand og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik: *Mesteren har sagt at man heller ikke bør henge seg opp i fjerde meditasjonstilstand. For uansett hva man tror det er, så er det noe annet.” Derfor fokuserer han på ikke å henge seg opp i fjerde meditasjonstilstand og verken roser seg selv eller rakker ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munk. Sett videre at et dårlig menneske hever seg over enhver formbevissthet. Han føler ingen fysisk motstand, og reagerer ikke på sanseinntrykk. Han ser rommet som uendelig, og med dette går han inn på rommets uendelighet og blir der. Da tenker han: *Jeg har oppnådd rommets uendelighet, men disse andre munkene har ikke oppnådd rommets uendelighet.” Og dermed roser han seg selv fordi han har oppnådd rommets uendelighet og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik: *Mesteren har sagt at man heller ikke bør henge seg opp i rommets uendelighet. For uansett hva man tror det er, så er det noe annet.” Derfor fokuserer han på ikke å henge seg opp i rommets uendelighet og verken roser seg selv eller rakker ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munk. Sett videre at et dårlig menneske hever seg over rommets uendelighet. Han ser bevisstheten som uendelig, og med dette går han inn på bevissthetens uendelighet og blir der. Da tenker han: "Jeg har oppnådd bevissthetens uendelighet, men disse andre munkene har ikke oppnådd bevissthetens uendelighet.” Og dermed roser han seg selv fordi han har oppnådd bevissthetens uendelighet og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Page - 983

Et godt menneske, derimot, tenker slik: *Mesteren har sagt at man heller ikke bør henge seg opp i bevissthetens uendelighet. For uansett hva man tror det er, så er det noe annet.” Derfor fokuserer han på ikke å henge seg opp i bevissthetens uendelighet og verken roser seg selv eller rakker ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munker. Sett videre at et dårlig menneske hever seg over bevissthetens uendelighet. Han ser at det ikke er noe som eksisterer, og med dette går han inn på intethet og blir der. Da tenker han: *Jeg har oppnådd intethet, men disse andre munkene har ikke oppnådd intethet.” Og dermed roser han seg selv fordi han har oppnådd intethet og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik: *Mesteren har sagt at man heller ikke bør henge seg opp i intethet. For uansett hva man tror det er, så er det noe annet.” Derfor fokuserer han på ikke å henge seg opp i intethet og verken roser seg selv eller rakker ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munker. Sett videre at et dårlig menneske hever seg over intethet, og går inn på den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst. Da tenker han: 'Jeg har oppnådd den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst, men disse andre munkene har ikke oppnådd den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst.” Og dermed roser han seg selv fordi han har oppnådd den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst og rakker ned på andre. Slik er karakteren til et dårlig menneske. Et godt menneske, derimot, tenker slik: *Mesteren har sagt at man heller ikke bør henge seg opp i den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst. For uansett hva man tror det er, så er det noe annet.” Derfor fokuserer han på ikke å henge seg opp i den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst og verken roser seg selv eller rakker ned på andre. Slik er karakteren til et godt menneske, munker. Videre hever et godt menneske seg over den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst, og bringer alle sanseinntrykk og begreper til opphør, slik at han med visdom ser at alle hans mentale forurensninger blir utslettet. En slik munk danner seg ingen forestillinger, han danner seg ingen forestillinger om noe som helst, han danner seg ingen forestillinger på noe som helst vis.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 984

114. Om hva vi bør praktisere og hva vi ikke bør praktisere Sevitabba-asevitabbasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, oppholdt han seg i Anāthapindikas park Jetalunden. Der henvendte han seg til munkene og sa: *Munker!” *Ja, Mester,” svarte munkene. Mesteren sa: *Jeg skal fortelle dere hva vi bør praktisere og hva vi ikke bør praktisere, munker. Hør etter og følg godt med, så skal jeg si det.” *Ja vel, Mester,” svarte munkene. Mesteren sa: *Jeg vil si at det finnes to forskjellige slags handlinger — det er handlinger vi bør praktisere og handlinger vi ikke bør praktisere, munker. Det finnes to forskjellige slags tale — det er tale vi bør praktisere og tale vi ikke bør praktisere, munker. Det finnes to forskjellige slags tanker — det er tanker vi bør utvikle og tanker vi ikke bør utvikle, munker. Det finnes to forskjellige slags holdninger — det er holdninger vi bør utvikle og holdninger vi ikke bør utvikle, munker. Det finnes to forskjellige slags identifikasjoner — det er identifikasjoner vi bør tillate oss og identifikasjoner vi ikke bør hengi oss til, munker. Det finnes to forskjellige slags teoretiske synspunkter — det er synspunkter vi bør inneha og synspunkter vi ikke bør inneha, munker. Og det finnes også to forskjellige slags selvbilder — det finnes selvbilder vi bør utvikle og selvbilder vi ikke bør utvikle, munker.” Såriputta grep ordet og sa: *Nå har du gitt oss en kortfattet innføring i dette, Mester, men ikke noen detaljert forklaring. Slik jeg forstår det, er den detaljerte forklaringen av disse punktene slik: Du sa at det finnes to forskjellige slags handlinger — det er handlinger vi bør

Page - 986

praktisere og handlinger vi ikke bør praktisere, Mester. Hva var grunnlaget for å si dette? Handlinger som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, er handlinger vi ikke bør praktisere. Men handlinger som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, er handlinger vi bør praktisere, Mester. Og hva slags handlinger er det som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes? Sett at en person dreper levende vesener. Han er grusom og mordlysten, har blod på hendene og har ingen medfølelse med levende vesener. Han tar det som ikke blir gitt ham og stjeler andres eiendom enten i landsbyen eller ute i skogen. Han begår seksuelle overgrep overfor piker som står under formynderskap av sin mor, sin far, sine foreldre, sin bror, sin søster, sin familie og sin slekt, kvinner som er beskyttet av loven, eller som er gift, eller som bærer forlovelseskrans. Slike handlinger fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, Mester. Hva slags handlinger er det som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, Mester? Sett at en person avstår fra å drepe levende vesener, og holder seg langt unna slike ting. Han har lagt fra seg sverd og pisk, han er vennlig og samvittighetsfull og lever med omtanke for alle levende veseners beste. Han lar være å ta det som ikke blir gitt ham, og holder seg langt unna slike ting. Han lar være å stjele andres eiendom i landsbyen eller ute i skogen. Han avstår fra å begå seksuelle overgrep overfor piker som står under formynderskap av sin mor, sin far, sine foreldre, sin bror, sin søster, sin familie og sin slekt, kvinner som er beskyttet av loven, eller som er gift, eller som bærer forlovelseskrans. Slike handlinger fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes. Dette er forskjellen på disse to handlemåtene, og det er dette som er grunnlaget for det du sa, Mester. Du sa at det finnes to forskjellige slags tale — det er tale vi bør praktisere og tale vi ikke bør praktisere, Mester. Hva var grunnlaget for å si dette? Tale som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, er tale vi ikke bør praktisere. Men tale som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, er tale vi bør praktisere, Mester. Hva slags tale er det som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, Mester? Sett at en løgnaktig mann blir innkalt som vitne for Page -

rådet eller retten eller skal avgi vitneprov for familierådet, for lauset eller for kongen, og de sier til ham: *Nåvel, min gode mann, si hva du vet om dette.” Da sier han at han vet når han ikke vet, han sier at han ikke vet når han vet, han sier at han har sett når han ikke har sett og at han ikke har sett når han har sett. Han farer altså med bevisst løgn verken for egen vinnings skyld eller for andres skyld eller for å oppnå en eller annen belønning. Han baktaler andre. Om han hører noe her, går han og forteller det til andre bare for å skape splid. Og det han hører der, kommer han tilbake hit og forteller, bare for å skape splid. Han er en som splitter de enige og oppmuntrer de splittede. Han foretrekker splid, gleder og fryder seg ved splid, og sier slikt som bidrar til splid. Han taler sårende ord som er skarpe, grove, krenkende, uvennlige og uhøflige. Hans ord skaper sinne, irritasjon og ufred, Ja, slike ord er det han taler. Han farer med tomt snakk og pjatt. Han taler unyttige ord til feil tid og i strid med fakta, han snakker verken om læren eller treningsdisiplinen. Han er en som taler verdiløse, ubegrunnede, unyttige og meningsløse ord til feil tid. Slik tale er det som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes. Hva slags tale er det som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, Mester? Sett at en sannferdig mann blir innkalt som vitne for rådet eller retten eller skal avgi vitneprov for familierådet, for lauset eller for kongen, og de sier til ham: *Nåvel, min gode mann, si hva du vet om dette.” Da sier han at han ikke vet når han ikke vet, han sier at han vet når han vet, han sier at han ikke har sett når han ikke har sett og at han har sett når han har sett. Han farer altså ikke med bevisst løgn verken for egen vinnings skyld eller for andres skyld eller for å oppnå en eller annen belønning. Han lar være å baktale andre. Om han hører noe her, går han ikke og forteller det til andre bare for å skape splid. Og det han hører der, kommer han heller ikke tilbake hit og forteller, bare for å skape splid. Han er en som forener de splittede og oppmuntrer de enige. Han foretrekker enighet, gleder og fryder seg ved enighet, og sier slikt som bidrar til enighet. Page - 988

Han lar være å tale sårende ord. Hans ord er milde, vennlige og høflige, de går til hjertet og gjør godt å høre, og er til glede og behag for mange. Ja, slike ord er det han taler. Han farer ikke med tomt snakk og pjatt. Han taler nyttige ord til rett tid og i samsvar med fakta, han snakker om læren og om treningsdisiplinen. Han er en som taler minneverdige, begrunnede, nyttige og meningsfylte ord til rett tid. Slik tale er det som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes. Dette er forskjellen på disse to handlemåtene, og det er dette som er grunnlaget for det du sa, Mester. Du sa at det finnes to forskjellige slags tanker — det er tanker vi bør utvikle og tanker vi ikke bør utvikle, Mester. Hva var grunnlaget for å si dette? Tanker som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, er tanker vi ikke bør utvikle. Men tanker som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, er tanker vi bør utvikle, Mester. Hva slags tanker er det som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, Mester? Sett at en person er misunnelig og misunner andre det de eier: *Å, tenk om det som han eier, hadde vært mitt!” Han er voldelig og har onde hensikter: *Disse vesenene skal drepes, slaktes, hogges ned og ødelegges så de ikke lenger finnes!” Slike tanker er det som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes. Hva slags tanker er det som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, Mester? Det er når en person ikke er misunnelig og ikke misunner andre det de eier, og ikke tenker: *Å, tenk om det som han eier, hadde vært mitt!” Han er ikke voldelig og har gode hensikter: *Måtte disse vesenene leve lykkelig, uten sorger eller plager!” Slike tanker er det som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes. Dette er forskjellen på disse tenkemåtene, og det er dette som er grunnlaget for det du sa, Mester. Du sa at det finnes to forskjellige slags holdninger — det er holdninger vi bør utvikle og holdninger vi ikke bør utvikle, Mester. Hva er grunnlaget for å si dette? Holdninger som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, er holdninger vi ikke bør utvikle. Men holdninger som fører til at usunne

sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, er holdninger vi bør utvikle, Mester. Hva slags holdninger er det som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, Mester? Sett at en person er misunnelig og har et sinn preget av misunnelse. Han er voldelig og har et sinn preget av voldelige tanker. Han er bekymret og har et sinn preget av bekymringer. Slike holdninger er det som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes. Hva slags holdninger er det som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, Mester? Sett at en person ikke er misunnelig og har et sinn som er fritt for misunnelse. Han er ikke voldelig og har et sinn som er fritt for voldelige tanker. Han er ubekymret og har et sinn som er fritt for bekymringer. Slike holdninger er det som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes. Dette er forskjellen på disse holdningene, og det er dette som er grunnlaget for det du sa, Mester. Du sa at det finnes to forskjellige slags identifikasjoner — det er identifikasjoner vi bør tillate oss og identifikasjoner vi ikke bør hengi oss til, Mester. Hva er grunnlaget for å si dette? Identifikasjoner som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, er identifikasjoner vi ikke bør hengi oss til. Men identifikasjoner som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, er identifikasjoner vi bør tillate oss, Mester. Hva slags identifikasjoner er det som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, Mester? Sett at en person er misunnelig og identifiserer seg med denne misunnelsen. Han er voldelig og identifiserer seg med denne volden. Han er bekymret og identifiserer seg med disse bekymringene. Slike identifikasjoner er det som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes. Hva slags identifikasjoner er det som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes? Sett at en person ikke er misunnelig og identifiserer seg med fravær av misunnelse. Han er ikke voldelig og identifiserer seg med ikke-vold. Han er ikke bekymret og identifiserer seg med fravær av bekymringer. Slike identifikasjoner er det som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes. Dette er forskjellen på disse identifikasjonene, og det er dette som er grunnlaget for det

du sa, Mester. Du sa at det finnes to forskjellige slags teoretiske synspunkter — det er synspunkter vi bør inneha og synspunkter vi ikke bør inneha, Mester. Hva er grunnlaget for å si dette? Teoretiske synspunkter som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, er teoretiske synspunkter vi ikke bør inneha. Men teoretiske synspunkter som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, er teoretiske synspunkter vi bør inneha, Mester. Hva slags teoretiske synspunkter er det som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes? Sett at en person mener at gaver, ofringer og velgjørenhet ikke tjener til noe, for gode og onde handlinger får ingen frukt og ingen virkning. Verken denne verden eller noen annen verden eksisterer. Omsorg for foreldrene er ikke til noen nytte, og det er ingen som oppstår spontant. Ingen filosof eller brahman her i verden er fullkommen og ingen av dem har nådd fullkommenheten. Og ingen av dem har selv forstått og realisert denne og den andre verden, slik at de har noe å belære andre om. Slike teoretiske synspunkter er det som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes. Hva slags teoretiske synspunkter er det som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes? Sett at en person mener at gaver, ofringer og velgjørenhet er bra, for gode og onde handlinger får sine frukter og virkninger. Både denne verden og en annen verden eksisterer. Omsorg for foreldrene er bra, og noen oppstår spontant. Det finnes filosofer og brahmaner her i verden som er fullkomne og har nådd fullkommenheten. Og disse har selv forstått og realisert denne og den andre verden, slik at de har noe å belære andre om. Slike teoretiske synspunkter er det som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes. Dette er forskjellen på disse synspunktene, og det er dette som er grunnlaget for det du sa, Mester. Du sa at det finnes også to forskjellige slags selvbilder — det finnes selvbilder vi bør utvikle og selvbilder vi ikke bør utvikle, Mester. Hva er grunnlaget for å si dette? Selvbilder som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, er selvbilder vi ikke bør utvikle. Men selvbilder som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, er selvbilder vi bør utvikle, Mester. Page - 991

Hva slags selvbilder er det som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes? Når en person utvikler et selvbilde som er knyttet til lidelse og ikke klarer å slippe taket i den, fører det til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes. Hva slags selvbilder er det som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes? Når en person utvikler et selvbilde som er frigjort fra lidelse og som klarer å slippe taket i den, fører det til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes. Dette er forskjellen på disse selvbildene, og det er dette som er grunnlaget for det du sa, Mester. Dette var en detaljert forklaring av det som du ga oss en kortfattet innføring i, Mester.” *Bra, Såriputta! Du har gitt en god og detaljert forklaring av det som jeg ga dere en kortfattet innføring i. Det er nøyaktig slik jeg ville ha forklart det selv. Jeg vil si at det finnes to slags synsinntrykk, Såriputta — det er synsinntrykk vi bør tillate oss og synsinntrykk vi ikke bør hengi oss til. Det finnes to slags lyder — det er lyder vi bør tillate oss å høre og lyder vi ikke bør hengi oss til. Det finnes to slags dufter — det er dufter vi bør tillate oss å lukte og dufter vi ikke bør hengi oss til. Det finnes to slags smaker — smaker vi bør tillate oss å kjenne og smaker vi ikke bør hengi oss til. Det finnes to slags berøringer — berøringer vi bør tillate oss å kjenne og berøringer vi ikke bør hengi oss til. Og det finnes to slags tanker — tanker vi bør tillate oss å tenke og tanker vi ikke bør hengi oss til, Såriputta.” Såriputta grep igjen ordet og sa: *Nå har du gitt oss en kortfattet innføring i dette, Mester, men ikke noen detaljert forklaring. Slik jeg forstår det, er den detaljerte forklaringen av disse punktene slik: Du sa at det finnes to forskjellige slags synsinntrykk — det finnes synsinntrykk vi bør tillate oss og synsinntrykk vi ikke bør hengi oss til, Mester. Hva er grunnlaget for å si dette? Synsinntrykk som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, er synsinntrykk vi ikke bør hengi oss til. Men synsinntrykk som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, er

Page - 992

synsinntrykk vi bør tillate oss, Mester. Du sa at det finnes også to forskjellige slags lyder — det finnes lyder vi bør tillate oss og lyder vi ikke bør hengi oss til, Mester. Hva er grunnlaget for å si dette? Lyder som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, er lyder vi ikke bør hengi oss til. Men lyder som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, er lyder vi bør tillate oss, Mester. Du sa at det finnes også to forskjellige slags dufter — det finnes dufter vi bør tillate oss og dufter vi ikke bør hengi oss til, Mester. Hva er grunnlaget for å si dette? Dufter som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, er dufter vi ikke bør hengi oss til. Men dufter som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, er dufter vi bør tillate oss, Mester. Du sa at det finnes også to forskjellige slags smaker — det finnes smaker vi bør tillate oss og smaker vi ikke bør hengi oss til, Mester. Hva er grunnlaget for å si dette? Smaker som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, er smaker vi ikke bør hengi oss til. Men smaker som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, er smaker vi bør tillate oss, Mester. Du sa at det finnes også to forskjellige slags berøringer — det finnes berøringer vi bør tillate oss og berøringer vi ikke bør hengi oss til, Mester. Hva er grunnlaget for å si dette? Berøringer som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, er berøringer vi ikke bør hengi oss til. Men berøringer som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, er berøringer vi bør tillate oss, Mester. Du sa at det finnes også to forskjellige slags tanker — det finnes tanker vi bør tillate oss og tanker vi ikke bør hengi oss til, Mester. Hva er grunnlaget for å si dette? Tanker som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, er tanker vi ikke bør hengi oss til. Men tanker som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, er tanker vi bør tillate oss, Mester. Dette var en detaljert forklaring av det som du ga oss en kortfattet innføring i, Mester." "Bra, Såriputta! Du har gitt en god og detaljert forklaring av det som jeg ga dere en kortfattet innføring i. Det er nøyaktig slik jeg ville ha forklart det selv. Page - 993

Jeg vil si at det finnes to slags kapper, Såriputta — det er kapper vi bør akseptere og kapper vi bør avvise. Det finnes to slags matgaver — det er matgaver vi bør akseptere og matgaver vi bør avvise. Det finnes to slags boliger — det er boliger vi bør akseptere og boliger vi bør avvise. Det finnes to slags landsbyer — det er landsbyer vi bør akseptere og landsbyer vi bør avvise. Det finnes to slags småbyer — det er småbyer vi bør akseptere og småbyer vi bør avvise. Det finnes to slags byer — det er byer vi bør akseptere og byer vi bør avvise. Det finnes to slags land — det er land vi bør akseptere og land vi bør avvise. Det finnes to slags personer — det er personer vi bør akseptere og personer vi bør avvise.” Igjen grep Såriputta ordet og sa: *Nå har du gitt oss en kortfattet innføring i dette, Mester, men ikke noen detaljert forklaring. Slik jeg forstår det, er den detaljerte forklaringen av disse punktene slik: Du sa at det finnes to forskjellige slags kapper — det er kapper vi bør akseptere og kapper vi bør avvise. Hva er grunnlaget for å si dette? En kappe som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, bør vi avvise. Men en kappe som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, bør vi akseptere. Dette er grunnen til at du sa dette, Mester. Du sa at det finnes to forskjellige slags matgaver — det er matgaver vi bør akseptere og matgaver vi bør avvise. Hva er grunnlaget for å si dette? En matgave som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, bør vi avvise. Men en matgave som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, bør vi akseptere. Dette er grunnen til at du sa dette, Mester. Du sa at det finnes to forskjellige slags boliger — det er boliger vi bør akseptere og boliger vi bør avvise. Hva er grunnlaget for å si dette? En bolig som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, bør vi avvise. Men en bolig som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, bør vi akseptere. Dette er grunnen til at du sa dette, Mester. Du sa at det finnes to forskjellige slags landsbyer — det er landsbyer vi bør akseptere og landsbyer vi bør avvise. Hva er grunnlaget for å si dette? En landsby som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, bør vi avvise. Men en landsby som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander

styrkes, bør vi akseptere. Dette er grunnen til at du sa dette, Mester. Du sa at det finnes to forskjellige slags småbyer — det er småbyer vi bør akseptere og småbyer vi bør avvise. Hva er grunnlaget for å si dette? En småby som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, bør vi avvise. Men en småby som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, bør vi akseptere. Dette er grunnen til at du sa dette, Mester. Du sa at det finnes to forskjellige slags byer — det er byer vi bør akseptere og byer vi bør avvise. Hva er grunnlaget for å si dette? En by som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, bør vi avvise. Men en by som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, bør vi akseptere. Dette er grunnen til at du sa dette, Mester. Du sa at det finnes to forskjellige slags land — det er land vi bør akseptere og land vi bør avvise. Hva er grunnlaget for å si dette? Et land som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, bør vi avvise. Men et land som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, bør vi akseptere. Dette er grunnen til at du sa dette, Mester. Du sa at det finnes to forskjellige slags personer — det er personer vi bør akseptere og personer vi bør avvise. Hva er grunnlaget for å si dette? En person som fører til at usunne sinnstilstander styrkes og sunne sinnstilstander svekkes, bør vi avvise. Men en person som fører til at usunne sinnstilstander svekkes og sunne sinnstilstander styrkes, bør vi akseptere. Dette er grunnen til at du sa dette, Mester. Dette var en detaljert forklaring av det som du ga oss en kortfattet innføring i, Mester.” *Bra, Såriputta! Du har gitt en god og detaljert forklaring av det som jeg ga dere en kortfattet innføring i. Det er nøyaktig slik jeg ville ha forklart det selv. Hvis alle adelige hadde forstått mine kortfattede forklaringer like godt og detaljert som du gjør, ville det ha vært dem til langvarig glede og nytte. Hvis alle brahmaner hadde forstått mine kortfattede forklaringer like godt og detaljert som du gjør, ville det ha vært dem til langvarig glede og nytte. Hvis alle borgere hadde forstått mine kortfattede forklaringer like godt og detaljert som du gjør, ville det ha vært dem til langvarig glede og nytte. Hvis alle arbeidere hadde forstått mine kortfattede forklaringer

Page - 995

like godt og detaljert som du gjør, ville det ha vært dem til langvarig glede og nytte. Hvis hele verden med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker hadde forstått mine kortfattede forklaringer like godt og detaljert som du gjør, ville det ha vært dem til langvarig glede og nytte, Såriputta.” Slik talte Mesteren, og Såriputta gledet seg over Mesterens ord. Page - 996

115. Om mange grunnegenskaper Bahudhātukasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Sāvatthi, oppholdt han seg i Anāthapindikas park Jetalunden. Der henvendte han seg til munkene og sa: *Munker!” *Ja, Mester,” svarte munkene. Mesteren sa: *Når farer oppstår, skyldes det tosker og ikke vismenn, munk. Når det oppstår problemer, skyldes det tosker og ikke vismenn. Når det skjer en ulykke, skyldes det tosker og ikke vismenn. Det er som når det fyker en gnist fra en sivhytte eller en hytte med stråtak over på et hus med spisse gavler og vegger som er pusset både på innsiden og utsiden, med gode og tette dører og vinduer som stenger for trekken, slik at det brenner ned. Slik er det også når farer oppstår. Da skyldes det tosker og ikke vismenn. Når det oppstår problemer, skyldes det tosker og ikke vismenn. Når det skjer en ulykke, skyldes det tosker og ikke vismenn. En tosk skaper farer, en vismann skaper ingen farer. En tosk skaper problemer, en vismann skaper ingen problemer. En tosk forårsaker ulykker, en vismann forårsaker ingen ulykker. Fra en vismann kommer ingen farer, ingen problemer og ingen ulykker. Derfor skal dere være vismenn og forskere, munk.” Da Ānanda hørte dette, sa han: *Hva skal til for at en vis munk med rette kan kalles en forsker, Mester?” *Når en vis munk forstår seg på grunnegenskapene, sansefeltene, den betingede årsakskjeden og det mulige og det umulige, da kan han med rette kalles forsker, Ānanda.” *Hva må til for at det med rette kan sies at at en munk forstår seg på grunnegenskapene, Mester?” *Det finnes atten grunnegenskaper, Ānanda. Det er øyets egenskap, synlige formers egenskap og synsbevissthetens egenskap; ørets egenskap, lydens egenskap og Page - 997

hørselsbevissthetens egenskap; nesens egenskap, duftenes egenskap og luktebevissthetens egenskap; tungens egenskap, smakens egenskap og smaksbevissthetens egenskap; kroppens egenskap, berøringenes egenskap og kroppsbevissthetens egenskap; sinnets egenskap, tankenes egenskap og sinnsbevissthetens egenskap. Dette er de atten grunnegenskapene som en munk må forstå seg på om det med rette skal sies at han forstår seg på grunnegenskapene." "Finnes det kanskje en annen forklaring på hva en munk må kjenne til for at det med rette kan sies at en munk forstår seg på grunnegenskapene, Mester?" *Det finnes, Ananda. Det finnes seks grunnegenskaper, nemlig jordegenskapen, vannegenskapen, ildegenskapen, luftegenskapen, romegenskapen og bevissthetsegenskapen. Dette er de seks grunnegenskapene som en munk må forstå seg på om det med rette skal sies at han forstår seg på grunnegenskapene." "Finnes det kanskje en annen forklaring på hva en munk må kjenne til for at det med rette kan sies at en munk forstår seg på grunnegenskapene, Mester?" *Det finnes, Ananda. Det finnes seks andre grunnegenskaper, nemlig lykkens egenskap, lidelsens egenskap, tilfredshetens egenskap, misnøyens egenskap, sinnlikevektens egenskap og uvitenhetens egenskap. Dette er de seks grunnegenskapene som en munk må forstå seg på om det med rette skal sies at han forstår seg på grunnegenskapene." "Finnes det kanskje en annen forklaring på hva en munk må kjenne til for at det med rette kan sies at en munk forstår seg på grunnegenskapene, Mester?" *Det finnes, Ananda. Det finnes seks andre grunnegenskaper, nemlig sansenytelsenens egenskap, forsakelsens egenskap, ondskapens egenskap, ikkeondskapens egenskap, voldens egenskap og ikke-voldens egenskap. Dette er de seks grunnegenskapene som en munk må forstå seg på om det med rette skal sies at han forstår seg på grunnegenskapene." "Finnes det kanskje en annen forklaring på hva en munk må kjenne til for at det med rette kan sies at en munk forstår seg på grunnegenskapene, Mester?" *Det finnes, Ananda. Det finnes tre grunnegenskaper eller eksistensplan, nemlig sanselighetens plan, formplanet og det formløse plan. Dette er de tre

grunnegenskapene som en munk må forstå seg på om det med rette skal sies at han forstår seg på grunnegenskapene.” "Finnes det kanskje en annen forklaring på hva en munk må kjenne til for at det med rette kan sies at en munk forstår seg på grunnegenskapene, Mester?" *Det finnes, Ånanda. Det finnes to grunnegenskaper eller tilstander, nemlig sammensatt tilstand og usammensatt tilstand. Dette er de to grunnegenskapene som en munk må forstå seg på om det med rette skal sies at han forstår seg på grunnegenskapene.” *Hva må til for at det med rette kan sies at en munk forstår seg på sansefeltene, Mester?" *Det finnes seks indre og ytre sansefelter, Ananda. Det er øyet og synlige former, øret og lyder, nesen og dufter, tungen og smaksinntrykk, kroppen og berøringer, og sinnet og tanker. Dette er de seks indre og ytre sansefeltene som en munk må forstå seg på om det med rette skal sies at han forstår seg på sansefeltene.” *Hva må til for at det med rette kan sies at en munk forstår seg på den betingede tilblivelsen, Mester?" *Det er når en munk forstår at når dét finnes, da finnes dette. Når dét oppstår, oppstår dette. Når dét ikke finnes, finnes ikke dette. Når dét tar slutt, tar dette slutt. Det vil igjen si at uvitenhet former motivasjoner, motivasjonene former bevisstheten, bevisstheten former spaltning i subjekt og objekt, spaltning i subjekt og objekt former de seks sansefeltene, de seks sansefeltene former persepsjonen, persepsjonen former følelsene, følelsene former lengsler, lengsler former involveringer, involveringer former forventningsmønstre, forventningsmønstre gjør at noe blir til, st noe blir til gjør at det igjen går til grunne og skaper sorger og lidelser. Slik oppstår alle disse sorgene og lidelsene. Når uvitenheten tar slutt, former den ikke lenger motivasjonene. Når motivasjonene ikke blir formet slik, former de ikke lenger bevisstheten. Når bevisstheten ikke blir formet slik, former den ikke lenger noen spaltning i subjekt og objekt. Når det ikke lenger formes noen spaltning i subjekt og objekt, blir heller ikke de seks sansefeltene formet av dette. Når de seks sansefeltene ikke lenger blir formet slik, former de heller ikke persepsjonen. Når persepsjonen ikke lenger blir formet slik, former den

heller ikke følelsene. Når følelsene ikke blir formet slik, former de heller ikke lengslene. Når lengslene ikke lenger blir formet slik, danner de heller ikke noen involveringer. Når involveringene ikke lenger blir dannet, former de heller ikke noen skapende prosesser. Når de skapende prosessene ikke lenger blir formet, blir det slutt på at noe blir til. Når det blir slutt på at noe blir til, blir det slutt på at det igjen går til grunne. Slik tar alle disse sorgene og lidelsene slutt. "Hva må til for at det med rette kan sies at en munk forstår seg på det mulige og det umulige, Mester?" *Det er når en munk vet følgende, Ānanda: Det er umulig, det kan ikke skje at en person med rett forståelse kan betrakte sammensatte ting som varige. Dette er umulig. Men det er mulig at et vanlig menneske kan betrakte sammensatte ting som varige. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en person med rett forståelse kan mene at sammensatte ting bringer lykke. Dette er umulig. Men det er mulig at et vanlig menneske kan mene at sammensatte ting bringer lykke. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en person med rett forståelse kan betrakte noe som sitt selv. Dette er umulig. Men det er mulig at et vanlig menneske kan betrakte noe som sitt selv. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en person med rett forståelse kan ta livet av sin mor. Dette er umulig. Men det er mulig at et vanlig menneske kan ta livet av sin mor. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en person med rett forståelse kan ta livet av sin far. Dette er umulig. Men det er mulig at et vanlig menneske kan ta livet av sin far. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en person med rett forståelse kan ta livet av en arahant. Dette er umulig. Men det er mulig at et vanlig menneske kan ta livet av en arahant. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en person med rett forståelse kan være så fordervet til sinns at han får en som har kommet fram til sannheten, til å blø. Dette er umulig. Men det er mulig at et vanlig menneske kan være så fordervet til sinns at han får en som har kommet fram til sannheten, til å blø. Dette er mulig. Page - 1000

Det er umulig, det kan ikke skje at en person med rett forståelse kan forårsake splittelse av munkefellesskapet. Dette er umulig. Men det er mulig at et vanlig menneske kan forårsake splittelse av munkefellesskapet. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en person med rett forståelse kan utnevne en annen lærer. Dette er umulig. Men det er mulig at et vanlig menneske kan utnevne en annen lærer. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at to fullkomment selvoppvåknete arahanter kan stå fram samtidig i samme verdenssystem. Dette er umulig. Men det er mulig at én fullkomment selvoppvåknet arahant kan stå fram i ett verdenssystem. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at to verdensherskere kan stå fram samtidig i samme verdenssystem. Dette er umulig. Men det er mulig at én verdenshersker kan stå fram i ett verdenssystem. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en kvinne blir en fullkomment selvoppvåknet arahant. Dette er umulig. Men det er mulig at en mann blir en fullkomment selvoppvåknet arahant. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en kvinne blir en verdenshersker. Dette er umulig. Men det er mulig at en mann blir en verdenshersker. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en kvinne blir guden Sakka. Dette er umulig. Men det er mulig at en mann blir guden Sakka. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en kvinne blir Måra. Dette er umulig. Men det er mulig at en mann blir Måra. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en kvinne blir Brahma. Dette er umulig. Men det er mulig at en mann blir Brahma. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en dårlig handling fører til et ønsket, behagelig og tiltalende resultat. Dette er umulig. Men det er mulig at en god handling fører til et ønsket, behagelig og tiltalende resultat. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en dårlig uttalelse fører til et ønsket, behagelig og tiltalende resultat. Dette er umulig. Men det er mulig at en god uttalelse fører til et ønsket, behagelig og tiltalende resultat. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en dårlig tanke fører til et ønsket, behagelig og tiltalende resultat. Dette er umulig. Men det er mulig at en god tanke fører til et

ønsket, behagelig og tiltalende resultat. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en god handling fører til et uønsket, ubehagelig og utiltalende resultat. Dette er umulig. Men det er mulig at en dårlig handling fører til et uønsket, ubehagelig og utiltalende resultat. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en god uttalelse fører til et uønsket, ubehagelig og utiltalende resultat. Dette er umulig. Men det er mulig at en dårlig uttalelse fører til et uønsket, ubehagelig og utiltalende resultat. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en god tanke fører til et uønsket, ubehagelig og utiltalende resultat. Dette er umulig. Men det er mulig at en dårlig tanke fører til et uønsket, ubehagelig og utiltalende resultat. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en som har begått dårlige handlinger, av den grunn kommer til lykkelige kår i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. Dette er umulig. Men det er mulig at en som har begått dårlige handlinger, av den grunn kommer til smerter, elendighet og lidelser i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en som har ført dårlig tale, av den grunn kommer til lykkelige kår i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. Dette er umulig. Men det er mulig at en som har ført dårlig tale, av den grunn kommer til smerter, elendighet og lidelser i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en som har hatt dårlige tanker, av den grunn kommer til lykkelige kår i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. Dette er umulig. Men det er mulig at en som har hatt dårlige tanker, av den grunn kommer til smerter, elendighet og lidelser i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en som har begått gode handlinger, av den grunn kommer til smerter, elendighet og lidelser i helvete, når kroppen går i oppløsning. Dette er umulig. Men det er mulig at en som har begått gode handlinger, av den grunn kommer til lykkelige kår i himmelen etter døden etter døden, når kroppen går i oppløsning. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en som har ført god tale, av den grunn kommer til smerter, elendighet og lidelser i helvete, når kroppen går i oppløsning. Dette er mulig. Dette Page - 1002

er umulig. Men det er mulig at en som har ført god tale, av den grunn kommer til lykkelige kår i himmelen etter døden etter døden, når kroppen går i oppløsning. Dette er mulig. Det er umulig, det kan ikke skje at en som har hatt gode tanker, av den grunn kommer til smerter, elendighet og lidelser i helvete, når kroppen går i oppløsning. Dette er umulig. Men det er mulig at en som har hatt gode tanker, av den grunn kommer til lykkelige kår i himmelen etter døden etter døden, når kroppen går i oppløsning. Dette er mulig." Da Mesteren hadde sagt dette, sa Ānanda: "Bra, Mester, vidunderlig, Mester! Hvilket navn har så denne utlegningen av læren?" *Du kan huske den som *Talen om mange grunnegenskaper," Ānanda, eller som *De fire sirklene," eller som "Lærens speil," eller som *Udødelighetens tromme," eller du kan huske den som *Den uforlignelige kampseieren,? Ānanda." Slik talte Mesteren, og Ananda gledet seg over Mesterens ord. Page - 1003

116. Samtalen på Isigili-fjellet Isigilisutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Råjagaha, holdt han til på fjellet Isigili. Der henvendte han seg til munkene og sa: *Munker!" *Ja, Mester," svarte munkene. Mesteren sa: "Ser dere Vebhåra-fjellet, munker" *Ja, Mester." "Tidligere hadde det fjellet et annet navn. Ser dere Pandava-fjellet, munker?" *Ja, Mester." "Tidligere hadde det fjellet et annet navn. Ser dere Vepulla-fjellet, munker?" *Ja, Mester." "Tidligere hadde det fjellet et annet navn. Ser dere Gribbetoppen, munker?" *Ja, Mester." "Tidligere hadde det fjellet et annet navn. Ser dere Isigili-fjellet, munker?" *Ja, Mester." "Dette fjellet har alltid hatt samme navn, munker. En gang for lenge siden bodde det fem hundre paccekabuddhaer i lang tid her på Isigili-fjellet. Man kunne se at de kom hit, men etterpå var det ingen som så dem. Derfor sa folk at dette fjellet svelger (gilati) seerne (isi), og slik fikk det navnet sitt. Jeg skal fortelle dere hva disse paccekabuddhaene het, munker, og fortelle dere navnene deres. Hør godt etter og legg merke til det jeg sier." *Ja, vel, Mester," svarte munkene. Mesteren sa: *Arittha var en paccekabuddha som bodde i lang tid her på Isigili-fjellet. Det samme var Uparittha, Tagarasikhi, Yasassi, Sudassana, Piyadassi, Gandhåra, Page - 1004

Pindola, Upāsabha, Nita, Tatha, Sutavā og Bhāvitatta. Hør, så skal jeg fortelle dere navnene til de beste av mennesker som nådde oppvåkningen på egen hånd. De hadde nådd fram til livets essens, de var fri fra sorger og problemer, og tilfreds med hva de hadde. Arittha, Uparittha, Tagarasikhi, Yasassī, Sudassana, Piyadassi hadde funnet oppvåkning, Gandhāra, Pindola, Upāsabha, Nita, Tatha, Sutavā og Bhāvitatta. Sumbha, Subha, Matula og Atthama, Sumegha, Anigha, Sudātha, selv hadde de funnet oppvåkning og sluppet taket i alt som trekker i retning av en videre eksistens. Hingta og Hiriga med store krefter, De to vismennene Jaālina og Atthaka, den oppvåknedde Kosalla og Subāhu, Upanemi og Nemi med fredfylt sinn, sannferdig, ekte, plettfri og vis. Kala, Upakala, Vijita, Jita, Anga, Pariga og Guttijita, Passi beseiret roten

Page - 1005

til involveringenes lidelse, Aparājita beseiret Måras styrker. Satthå, Pavattå, Sarabhangā, Lomahamsa, Uccarigamāya, Asita, Anāsava, Manomaya og Bandhumā som skar bor sin stolthet. Tadādhimutta og Ketumā den plettfrie. Accuta, Accutagama, Byamaka, Ketumbharāga og den edle Mātanga, Sumangala, Dabbila, Supatitthita, Asayha, Khemābhirata og Sorata. Durannaya, Sangha og Ujjaya, en annen vismann var Sayha med uforlignelig kraft. Ānanda, Nanda og Upananda, av disse var det tolv. Bhāradvāja som bar sitt siste legeme, Bodhi, Mahānāma og Uttara. En annen Bhāradvāja, med vakker hårtopp, Tissa og Upatissa som hadde skåret over det som binder til videre eksistens. Upasikhi som hadde skåret bort begjæret, og Sikhari. Mangala var oppvåknet og helt uten lidenskaper. Usabha, som hadde skåret bort

Page - 1006

nettet av lidelsens røtter. Upanita, som var gått inn på fredens vei. Uposatha den vakre og Saccanāma. Jeta, Jayanta. Paduma og Uppala. Padumuttara, Rakkhita og Pabbata. Manatthaddha, Sobhita, fri fra begjær, og den oppvåkne Kanha med frigjort sinn. Lovpris disse og andre majestetiske paccekabuddhaer som har sluppet taket i alt som trekker i retning av en videre eksistens, som har brutt alle lenker og gått inn i det endelige og grenseløse nibbana. Page - 1007

117. Den store teksten om de førti faktorene

Mahacattārisakasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Savatthi, der han oppholdt seg i Anāthapindikas park Jetalunden. Der henvendte han seg til munkene og sa: *Munker.” *Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa: *Jeg skal lære dere edel og rett konsentrasjon og sette den inn i dens rette sammenheng for dere, munker. Hør etter og følg godt med, så skal jeg forklare dette for dere.” *Ja vel, Mester,” svarte munkene. *Og hvordan er den rette sammenhengen for edel og rett konsentrasjon, munker?

Sammenhengen er denne: rett syn, rett beslutning, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse og rett oppmerksomhet. Dette er de syv faktorene som hører med til rett konsentrasjon av sinnet. Av disse kommer rett syn først. Og hva vil det si at rett syn kommer først? Den som forstår hva som er urett syn og hva som er rett syn, har dermed rett syn. Hva er urett syn, munker? Det er å mene at verken gaver eller ofringer har noen effekt, at gode og onde handlinger ikke har noen konsekvenser, at verken denne verden eller en annen verden eksisterer, at det ikke har noen hensikt å ta seg av mor og far, at ingen vesener spontant blir til, og at ingen filosofer eller brahmaner her i verden har riktig praksis eller er på rett vei slik at de virkelig kan si at de forstår og erkjenner denne og den andre verden fullt ut. Dette er urett syn, munker. Og hva er rett syn, munker? Jeg sier at det finnes to former for rett syn. Det finnes et rett syn som er knyttet til forurensinger i sinnet, som tar sikte på å oppnå fordeler og som fører til involveringer, og det finnes et rett syn som er edelt, fritt fra forurensinger i sinnet, hevet over verdslige hensyn og som er en komponent av veien. Page - 1008

[-] Hva er så rett syn som er knyttet til forurensinger i sinnet, som tar sikte på å oppnå fordeler og som fører til involveringer? Det er å mene at gaver og ofringer har noen effekt, at gode og onde handlinger har konsekvenser, at både denne verden og en annen verden eksisterer, at det har noen hensikt å ta seg av mor og far, at det finnes vesener som blir til spontant, og at det finnes filosofer eller brahmaner her i verden som har riktig praksis og er på rett vei slik at de virkelig kan si at de forstår og erkjenner denne og den andre verden fullt ut. Dette er rett syn som er knyttet til forurensinger i sinnet, som tar sikte på å oppnå fordeler og som fører til involveringer. Men hva er rett syn som er edelt, fritt fra forurensinger i sinnet, hevet over verdslige hensyn og som er en komponent av veien, munk? Det er den visdom, den visdomsevnen, visdomskraften, den undersøkelsen av fenomenene, det rette syn som er en komponent av veien, som finnes i en som har et edelt sinn uten forurensinger i sinnet, hos en som følger den edle veien og praktiserer i samsvar med denne. Når han bestreber seg på å kvitte seg med urett syn og heller komme fram til rett syn, har han rett bestrebelse, og når han oppmerksom kvitter seg med urett syn og oppmerksomt kommer fram til rett syn, har han også rett oppmerksomhet. Disse tre faktorene hører sammen med rett syn og følger på hverandre, nemlig rett syn, rett bestrebelse og rett oppmerksomhet. Her kommer rett syn først. Og hva vil det si at rett syn kommer først? Den som forstår hva som er urett beslutning og hva som er rett beslutning, har rett syn. Hva er urett beslutning, munk? Det er å ønske seg sansenytelser, å ønske å skade noen og å ønske å bruke vold. Dette er urett beslutning, munk. Hva er så rett beslutning, munk? Jeg sier at det finnes to former for rett beslutning. Det finnes rett beslutning som er knyttet til forurensinger i sinnet, som tar sikte på å oppnå fordeler og som fører til involveringer, og det finnes rett beslutning som er edel, fri fra forurensinger i sinnet, hevet over verdslige hensyn og som er en komponent av veien. Hva er så rett beslutning som er knyttet til forurensinger i sinnet, som tar sikte på å oppnå fordeler og som fører til involveringer? Det er beslutningen om å gi avkall, beslutningen om ikke å skade noen og

beslutningen om ikke å bruke vold. Dette er rett beslutning som er knyttet til forurensinger i sinnet, som tar sikte på å oppnå fordeler og som fører til involveringer. Men hva er rett beslutning som er edel, fri fra forurensinger i sinnet, hevet over verdslige hensyn og som er en komponent av veien, munker? Det er den tanke, overveielse, hensikt, målrettethet, fokusering og den besluttomme talen til en som har et edelt sinn uten forurensinger i sinnet, en som følger den edle veien og praktiserer i samsvar med denne. Når han bestreber seg på å kvitte seg med urett beslutning og heller komme fram til rett beslutning, har han rett bestrebelse, og når han oppmerksomt kvitter seg med urett beslutning og oppmerksomt kommer fram til rett beslutning, har han også rett oppmerksomhet. Disse tre faktorene hører sammen med rett beslutning og følger på hverandre, nemlig rett syn, rett bestrebelse og rett oppmerksomhet. Her kommer rett syn først. Og hva vil det si at rett syn kommer først? Den som forstår hva som er urett tale og hva som er rett tale, har rett syn. Hva er urett tale, munker? Det er løgn, sladder, krenkende ord og tomprat. Dette er urett tale, munker. Hva er så rett tale, munker? Jeg sier at det finnes to former for rett tale. Det finnes rett tale som er knyttet til forurensinger i sinnet, som tar sikte på å oppnå fordeler og som fører til involveringer, og det finnes rett tale som er edel, fri fra forurensinger i sinnet, hevet over verdslige hensyn og som er en komponent av veien. Hva er så rett tale som er knyttet til forurensinger i sinnet, som tar sikte på å oppnå fordeler og som fører til involveringer? Det er å avstå fra løgn, avstå fra sladder, avstå fra krenkende ord og avstå fra tomprat. Dette er rett tale som er knyttet til forurensinger i sinnet, som tar sikte på å oppnå fordeler og som fører til involveringer. Men hva er rett tale som er edel, fri fra forurensinger i sinnet, hevet over verdslige hensyn og som er en komponent av veien? Det er når en som har et edelt sinn uten forurensinger i sinnet, en som følger den edle veien og praktiserer i samsvar med denne, helt og holdent avstår fra de fire formene for urett tale. Når han bestreber seg på å avstå fra urett tale og heller praktisere rett tale, har han rett bestrebelse, og når han oppmerksomt avstår fra urett tale og oppmerksomt

praktiserer rett tale, har han også rett oppmerksomhet. Disse tre faktorene hører sammen med rett tale og følger på hverandre, nemlig rett syn, rett bestrebelse og rett oppmerksomhet. Her kommer rett syn først. Og hva vil det si at rett syn kommer først? Den som forstår hva som er urett handling og hva som er rett handling, har rett syn. Hva er urett handling, munk? Det er å drepe, stjele og å misbruke sex. Dette er urett handling, munk. Hva er så rett handling, munk? Jeg sier at det finnes to former for rett handling. Det finnes rett handling som er knyttet til forurensinger i sinnet, som tar sikte på å oppnå fordeler og som fører til involveringer, og det finnes rett handling som er edel, fri fra forurensinger i sinnet, hevet over verdslige hensyn og som er en komponent av veien. Hva er så rett handling som er knyttet til forurensinger i sinnet, som tar sikte på å oppnå fordeler og som fører til involveringer? Det er å avstå fra å drepe, avstå fra å stjele og avstå fra å misbruke sex. Dette er rett handling som er knyttet til forurensinger i sinnet, som tar sikte på å oppnå fordeler og som fører til involveringer. Men hva er rett handling som er edel, fri fra forurensinger i sinnet, hevet over verdslige hensyn og som er en komponent av veien? Det er når en som har et edelt sinn uten forurensinger i sinnet, en som følger den edle veien og praktiserer i samsvar med denne, helt og holdent avstår fra de tre formene for urett handling. Når han bestreber seg på å avstå fra urett handling og heller praktisere rett handling, har han rett bestrebelse, og når han oppmerksomt avstår fra urett handling og oppmerksomt praktiserer rett handling, har han også rett oppmerksomhet. Disse tre faktorene hører sammen med rett handling og følger på hverandre, nemlig rett syn, rett bestrebelse og rett oppmerksomhet. Her kommer rett syn først. Og hva vil det si at rett syn kommer først? Den som forstår hva som er urett levemåte og hva som er rett levemåte, har rett syn. Hva er urett levemåte, munk? Det er svindel, intriger, smiger og bakvaskelser, drevet av begjær etter stadig større inntekter. Dette er urett levemåte, munk. Hva er så rett levemåte, munk? Jeg sier at det finnes to former for rett

Page

levemåte. Det finnes rett levemåte som er knyttet til forurensinger i sinnet, som tar sikte på å oppnå fordeler og som fører til involveringer, og det finnes rett levemåte som er edel, fri fra forurensinger i sinnet, hevet over verdslige hensyn og som er en komponent av veien. Hva er så rett levemåte som er knyttet til forurensinger i sinnet, som tar sikte på å oppnå fordeler og som fører til involveringer? Det er å avstå fra urett levemåte og praktisere rett levemåte. Dette er rett levemåte som er knyttet til forurensinger i sinnet, som tar sikte på å oppnå fordeler og som fører til involveringer. Men hva er rett levemåte som er edel, fri fra forurensinger i sinnet, hevet over verdslige hensyn og som er en komponent av veien? Det er når en som har et edelt sinn uten forurensinger i sinnet, en som følger den edle veien og praktiserer i samsvar med denne, helt og holdent avstår fra urett levemåte. Når han bestreber seg på å avstå fra urett levemåte og heller praktisere rett levemåte, har han rett bestrebelse, og når han oppmerksomt avstår fra urett levemåte og oppmerksomt praktiserer rett levemåte, har han også rett oppmerksomhet. Disse tre faktorene hører sammen med rett levemåte og følger på hverandre, nemlig rett syn, rett bestrebelse og rett oppmerksomhet. Her kommer rett syn først. Og hva vil det si at rett syn kommer først? Rett syn fører til rett beslutning, rett beslutning fører til rett tale, rett tale fører til rett handling, rett handling fører til rett levemåte, rett levemåte fører til rett bestrebelse, rett bestrebelse fører til rett oppmerksomhet, rett oppmerksomhet fører til rett viten og rett viten fører til rett frigjøring. På denne måten har den som fortsatt er i trening, en praksis med åtte faktorer, mens arahanten har en praksis med ti faktorer der rett viten utsletter mange usunne og dårlige tendenser og bidrar til å utvikle renhet. Her kommer rett syn først. Og hva vil det si at rett syn kommer først? Rett syn beseirer urett syn. De mange usunne og dårlige tendensene som kommer av urett syn, blir beseiret av dette. Rett beslutning beseirer urett beslutning, rett tale beseirer urett tale, rett handling beseirer urett handling, rett levemåte beseirer urett levemåte, rett bestrebelse beseirer urett bestrebelse, rett oppmerksomhet beseirer urett oppmerksomhet, rett konsentrasjon beseirer urett konsentrasjon, rett viten beseirer urett viten og rett frigjøring

beseirer urett frigjøring.. På den måten blir de mange usunne og dårlige tendensene som skyldes de urette faktorene, beseiret. På denne måten er det tjue sunne og tjue usunne faktorer. Denne utlegningen av læren i førti faktorer som her er lagt fram, kan ikke gjendrives av noen her i verden, verken av filosofer, brahmaner eller guder, og heller ikke av Måra eller Brahma. Hvis en filosof eller brahman skulle finne på å kritisere og klandre denne utlegningen av læren i førti faktorer, bør han møtes med direkte tilsvaer og berettiget kritikk på ti måter: *Hvis du kritiserer rett syn, betyr det at du roser og hedrer de filosofene og brahmanene som har urett syn. Hvis du kritiserer rett tale, betyr det at du roser og hedrer de filosofene og brahmanene som har urett tale. Hvis du kritiserer rett handling, betyr det at du roser og hedrer de filosofene og brahmanene som har urett handling. Hvis du kritiserer rett levemåte, betyr det at du roser og hedrer de filosofene og brahmanene som har urett levemåte. Hvis du kritiserer rett bestrebelser, betyr det at du roser og hedrer de filosofene og brahmanene som har urett bestrebelser. Hvis du kritiserer rett beslutning, betyr det at du roser og hedrer de filosofene og brahmanene som har urett oppmerksomhet. Hvis du kritiserer rett oppmerksomhet, betyr det at du roser og hedrer de filosofene og brahmanene som har urett beslutning. Hvis du kritiserer rett konsentrasjon, betyr det at du roser og hedrer de filosofene og brahmanene som har urett konsentrasjon. Hvis du kritiserer rett viten, betyr det at du roser og hedrer de filosofene og brahmanene som har urett viten. Hvis du kritiserer rett frigjøring, betyr det at du roser og hedrer de filosofene og brahmanene som har urett frigjøring.” På disse ti måtene bør den som måtte finne på å kritisere og klandre denne utlegningen av læren i førti faktorer, møtes med direkte tilsvaer og berettiget kritikk. Selv ikke folk i Okkala, vassaene og bhafiffaene, som var nihilister og som mente

Page - 1013

at handlinger ikke har noen konsekvenser, ville klandre og kritisere denne utlegningen av læren i førti faktorer. Og hvorfor ikke? Fordi de var redde for å bli klandret, fordømt og bebreidet for det.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 1014

118. Teksten om oppmerksomhet på pusten

Ånāpānasatisutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Sāvātthi, holdt han til i Østparken i Migāras mors paviljong. Sammen med ham var mange kjente og berømte munkere, som Sāriputta, Moggallāna den store, Kassapa den store og Kaccāyana den store, Koththika den store, Kappina den store, Cunda den store, Anuruddha, Revata og Ananda, samt mange andre berømte og kjente munkere. Ved denne anledningen underviste de eldre munkene nye munkere og ga dem veiledning. Noen av de eldre munkene underviste grupper på ti nye munkere. Andre underviste grupper på tjue, tretti eller førti munkere. Og de nye munkene som ble undervist og veiledet av de eldre og erfarne munkene oppnådde etter hvert gode resultater. Dette skjedde på helligdagen den femtende dagen i måneden etter regntidens slutt. Det ble kveld og fullmånen lyste på himmelhvelvingen. Mesteren satt ute i parken omgitt av alle munkene. Han så seg omkring i den tause forsamlingen der ikke en lyd var å høre. Så sa han: "Jeg er glad for å se at dere virkelig praktiserer, munkere. Jeg blir glad til sinns over å se slik praksis. Så fortsett slik, og arbeid enda hardere for å oppnå det dere ennå ikke har oppnådd, komme fram til det dere ennå ikke har kommet fram til, og for å virkeliggjøre det dere ennå ikke har virkeliggjort. Nå blir jeg værende her i Sāvātthi fram til lotusfestivalen i den fjerde måned, munkere." Munkene i distriktet fikk høre at Mesteren ville bli i byen fram til lotusfestivalen, og de vandret derfor inn til Sāvātthi for å se ham. Dette førte til enda mer undervisning og veiledning blant munkene. Noen av de eldre munkene underviste grupper på ti nye munkere. Andre underviste grupper på tjue, tretti eller førti munkere. Og de nye munkene som ble undervist og veiledet av de eldre og erfarne munkene oppnådde etter hvert gode resultater. Page - 1015

På lotusfestivalens fullmånenatt satt Mesteren ute i parken omgitt av alle munkene. Han så seg omkring i den tause forsamlingen der ikke en lyd var å høre. Så sa han: *Denne forsamlingen er stille og driver ikke med tomt prat, munker. Den har nådd fram til renhetens kjerne. En slik munkeforsamling som denne fortjener respekt, heder og gaver. Den fortjener at man hilser ærbødig på den og den er en uforlignelig åker der vanlige mennesker kan så sine gaver. Og slik er denne forsamlingen at den som gir lite til disse munkene, får mye tilbake, og den som gir mer, får enda mer tilbake. Dette er en forsamling som man sjelden ser maken til her i verden. Det ville være bryet verd å slenge nistesekken på ryggen og vandre mange mil for å se denne forsamlingen, munker. I denne forsamlingen finnes det munker som har nådd det høyeste stadium og tømt sinnet for negative tendenser, som har gjennomført treningen, gjort det som skulle gjøres og lagt fra seg sin byrde — munker som har nådd fram til det som er godt og som har brutt alle bindinger til videre lengsler. Her i denne forsamlingen finnes det munker som har brutt de fem bindingene som binder oss til en lavere tilværelse, som kommer til å våkne spontant og finne nibbana der de er og ikke kommer til å falle tilbake fra den tilstanden. Det finnes munker her som har brutt tre bindinger, som har redusert begjær, hat og uvitenhet, som bare kommer til å bli gjenfødt én gang og deretter gjøre slutt på lidelsene. Her finnes også munker som har brutt de tre bindingene og gått ut i strømmen. De kommer ikke til å falle tilbake og er på sikker vei mot full oppvåkning. Slike munker finnes det her i denne forsamlingen. Her i denne forsamlingen finnes det også munker som er ivrig opptatt av å praktisere oppmerksomhet på de fire hovedområdene, som er opptatt av å øve de fire formene for rett bestrebelse, de fire grunnlagene for suksess, de fem evnene, de fem kreftene, de sju oppvåkningsfaktorene og den edle åttedelte veien. Slike munker finnes det her. Her finnes også munker som er arbeider iherdig med å øve vennlighet og medfølelse med alle levende vesener, som øver evnen til å glede seg over andres framgang og evnen til å betrakte alt med sinnsro. Her finnes også munker som øver seg i å betrakte det som er urent og i å se at alle ting er forgjengelige. Her finnes det også munker som øver seg i å betrakte pusten med full oppmerksomhet. Hvis oppmerksomhet på pusten blir utviklet og trent flittig, munker, gir Page - 1016

det rike frukter og gode resultater. En veltrent og velutviklet oppmerksomhet på pusten vil perfektjonere oppmerksomheten på de fire hovedområdene. En veltrent og velutviklet oppmerksomhet på de fire hovedområdene vil perfektjonere de sju oppvåkningsfaktorene. Sju veltrente og velutviklede oppvåkningsfaktorer vil gjøre visdommen og frigjøringen fullkommen. Og hvordan skal oppmerksomheten på pusten trenes og utvikles for å gi rike frukter og gode resultater, munker? Du går ut i skogen, under et tre eller i enerom og setter deg ned med korslagte bein. Du holder kroppen rak og fester oppmerksomheten framfor deg. Så retter du oppmerksomheten mot innånding og utånding. Hvis du foretar en lang innånding, merker du deg: Jeg foretar en lang innånding. Hvis du foretar en lang utånding, merker du deg: Jeg foretar en lang utånding. Hvis du foretar en kort innånding, merker du deg: Jeg foretar en kort innånding. Hvis du foretar en kort utånding, merker du deg: Jeg foretar en kort utånding. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, observerer jeg hele pusteprosessen. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, lar jeg kroppens enkeltfaktorer falle til ro. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, observerer jeg glede. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, observerer jeg lykke. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, observerer jeg følelser og sinnsstemninger. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, lar jeg følelser og sinnsstemninger falle til ro. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, observerer jeg sinnet. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, lar jeg sinnet oppleve glede. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, lar jeg sinnet bli konsentrert. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, lar jeg sinnet bli fritt. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, ser jeg hvordan alt er i forandring. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, ser jeg at ingenting er bryet verdt å holde fast på. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, ser jeg hvordan alt tar slutt. Page - 1017

Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn, ser jeg hvordan jeg kan slippe taket. Slik skal oppmerksomheten på pusten trenes og utvikles for å gi rike frukter og gode resultater, munker. Og hvordan skal oppmerksomhet på pusten trenes og utvikles for å perfektionere oppmerksomheten på de fire hovedområdene, munker? Når du foretar en lang innånding og merker deg dette idet det skjer, når du foretar en lang utånding og merker deg dette idet det skjer, når du foretar en kort innånding og merker deg dette idet det skjer, når du foretar en kort utånding og merker deg dette idet det skjer, når du observerer hele kroppen mens du puster ut og inn og merker deg dette idet det skjer, og når du lar kroppens enkeltfaktorer falle til ro mens du puster ut og inn og merker deg dette idet det skjer, — da har du gitt slipp på attrå og motvilje overfor verden, og betrakter kroppen som kropp, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. For det sier jeg, munker, at pusten hører med til kroppen. Derfor betrakter du kroppen som kropp mens du trener slik, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse, — uten attrå eller motvilje overfor verden. Når du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn observerer jeg glede, — og slik: Mens jeg puster ut og inn observerer jeg lykke, — og slik: Mens jeg puster ut og inn observerer jeg følelser og sinnsstemninger, — og slik: Mens jeg puster ut og inn lar jeg følelser og sinnsstemninger falle til ro, — da har du gitt slipp på attrå og motvilje overfor verden, og betrakter følelsene som følelser, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. For det sier jeg, munker, at omhyggelig observasjon av pusten hører med til følelsene. Derfor betrakter du følelsene som følelser mens du trener slik, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse, — uten attrå eller motvilje overfor verden. Når du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn observerer jeg sinnet, — og slik: Mens jeg puster ut og inn lar jeg sinnet oppleve glede, — og slik: Mens jeg puster ut og inn lar jeg sinnet bli konsentrert, — og slik: Mens jeg puster ut og inn lar jeg sinnet bli fritt, — da har du gitt slipp på attrå og motvilje overfor verden, og betrakter sinnet som sinn, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. For det sier jeg, munker, at den som mangler oppmerksomhet og klar forståelse, kan ikke praktisere oppmerksomhet på pusten. Derfor betrakter du sinnet som sinn mens du trener slik, energisk og med

oppmerksomhet og klar forståelse, — uten attrå eller motvilje overfor verden. Når du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn ser jeg hvordan alt er i forandring, — og slik: Mens jeg puster ut og inn ser jeg at ingenting er bryet verdt å holde fast på, — og slik: Mens jeg puster ut og inn ser jeg hvordan alt tar slutt, — og slik: Mens jeg puster ut og inn ser jeg hvordan jeg kan slippe taket,- da har du gitt slipp på attrå og motvilje overfor verden, og betrakter fenomenene som fenomener, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. Når du ser hvordan attrå og motvilje overfor verden blir borte, betrakter du det hele med fullkommen likevekt i sinnet. Derfor betrakter du fenomenene som fenomener mens du trener slik, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse, — uten attrå eller motvilje overfor verden. Slik skal oppmerksomhet på pusten trenes og utvikles for å perfektionere oppmerksomheten på de fire hovedområdene, munker. Og hvordan skal oppmerksomhet på de fire hovedområdene trenes og utvikles for å perfektionere de sju oppvåkningsfaktorene, munker? Når du gir slipp på attrå og motvilje overfor verden, og betrakter kroppen som kropp, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse, nettopp da, i det øyeblikket, er oppmerksomheten fast og du blir ikke distraheret. Og i det øyeblikk oppmerksomheten er fast og du ikke blir distraheret, begynner oppmerksomheten å bli en oppvåkningsfaktor for deg, da utvikler oppmerksomheten seg som oppvåkningsfaktor i deg, og da når oppmerksomheten sin fullkommengjørelse som oppvåkningsfaktor i deg. Når du har etablert denne oppmerksomheten, begynner du å utforske de fenomenene som du observerer. Du undersøker dem, studerer dem og utsetter dem for en gjennomtrengende og intelligent analyse. Og i det øyeblikk du oppmerksomhet utforsker, undersøker og studerer fenomenene og utsetter dem for en gjennomtrengende og intelligent analyse, da begynner utforskning av fenomenene å bli en oppvåkningsfaktor for deg, da utvikler utforskning av fenomenene seg som oppvåkningsfaktor i deg, og da når utforskning av fenomenene sin fullkommengjørelse i deg. Når du utforsker de fenomener som du observerer, når du undersøker dem, studerer dem og utsetter dem for en gjennomtrengende og intelligent analyse, da oppstår pågangsmot og energi i deg. Og i det øyeblikket du utforsker fenomenene med pågangsmot og energi, da begynner energi å bli en oppvåkningsfaktor for deg, da utvikler

energien seg som oppvåkningsfaktor i deg, og da når energien sin fullkommengjørelse som oppvåkningsfaktor 1 deg. Når du føler du har energi, oppstår det en glede som ikke har noe med materielle faktorer å gjøre. Og i det øyeblikket din energiske innsats gir deg glede, da begynner gleden å bli en oppvåkningsfaktor for deg, da utvikler gleden seg som oppvåkningsfaktor i deg, og da når gleden sin fullkommengjørelse som oppvåkningsfaktor i deg. Når du har indre glede, får du fred i kropp og sinn. Og i det øyeblikket din indre glede gir deg fred i kropp og sinn, begynner denne indre fred å bli en oppvåkningsfaktor for deg, da utvikler den indre fred seg som oppvåkningsfaktor i deg, og da når den indre fred sin fullkommengjørelse som oppvåkningsfaktor i deg. Når du opplever denne fred og lykke, blir tanken din konsentrert. Og i det øyeblikket din indre fred og lykke gjør tanken din konsentrert, begynner denne konsentrasjonen å bli en oppvåkningsfaktor for deg, da utvikler konsentrasjonen seg som oppvåkningsfaktor i deg, og da når konsentrasjonen sin fullkommengjørelse som oppvåkningsfaktor i deg. Med en slik konsentrert tanke er det lett å betrakte det hele med likevekt i sinnet. Og i det øyeblikket denne konsentrerte tanken gjør det lett å betrakte det hele med likevekt 1 sinnet, begynner denne sinnslikevekten å bli en oppvåkningsfaktor for deg, da utvikler sinnslikevekten seg som oppvåkningsfaktor i deg, og da når sinnslikevekten sin fullkommengjørelse som oppvåkningsfaktor i deg. På samme måte trener du de sju oppvåkningsfaktorene med utgangspunkt i betraktningen av følelsene som følelser, betraktningen av tankene som tanker og betraktningen av fenomenene som fenomener. Slik kan oppmerksomhet på de fire hovedområdene trenes og utvikles for å perfektionere de sju oppvåkningsfaktorene, munker. Og hvordan skal de sju oppvåkningsfaktorene trenes og utvikles for å gjøre visdommen og frigjøringen fullkommen, munker? Baser treningen av oppmerksomhet som oppvåkningsfaktor på ensomhet, baser den på lidenskapsløshet, baser den på avslutning, så vil den føre til at du blir fri. Baser likedan treningen av de andre oppvåkningsfaktorene: — utforskning av fenomenene, iherdighet, glede, konsentrasjon og sinnslikevekt på ensomhet, baser den på

Page - 1020

lidenskapsløshet, baser den på avslutning, så vil den føre til at du blir fri. Slik kan de sju oppvåkningsfaktorene trenes og utvikles for å gjøre visdommen og frigjøringen fullkommen, munker.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 1021

119. Teksten om oppmerksomhet på kroppen

Kāyagatasatisutta Slik har jeg hørt det: En gang holdt mesteren til i Anathapindakas park Jetalunden i Sāvatthi. Så var det en stor flokk munkar som hadde kommet tilbake fra almisserunden. Da de hadde spist, satte de seg ned i forsamlingssalen, og snakket sammen: *Det er enestående, venner, det er storartet at arahanten, Mesteren som har våknet fullt og helt ved egen hjelp, han som vet og ser, — at han sier det gir så gode resultater og store fordeler å trene og utvikle oppmerksomhet overfor kroppen!” Men så ble samtalen avbrutt, for mens de satt slik og snakket sammen, kom Mesteren tilbake fra sin tilbaketrukne kveldsmeditasjon. Da han kom til forsamlingssalen, satte han seg ned på et sete som sto klart, og sa: *Hva var det dere snakket om nå, munkar? Hvilken samtale var det som ble avbrutt?” *Vi hadde kommet tilbake fra almisserunden og hadde nettopp spist, Mester, og vi snakket om hvor enestående og storartet det er når du sier det gir så gode resultater og store fordeler å trene og utvikle oppmerksomhet overfor kroppen! Dette var det vi snakket sammen om da du kom, Mester.” *Og hvordan trener og utvikler dere oppmerksomhet overfor kroppen, slik at dere oppnår slike gode resultater og store fordeler, munkar? Du går ut i skogen eller under et tre eller i enerom og setter deg ned med korslagte bein. Du holder kroppen rak og retter oppmerksomheten mot det emnet du har valgt deg. Så lar du oppmerksomheten følge pusten inn og ut. Hvis du foretar en lang innånding, merker du deg: Jeg foretar en lang innånding. Hvis du foretar en lang utånding, merker du deg: Jeg foretar en lang utånding. Hvis du foretar en kort innånding, merker du deg: Jeg foretar en kort innånding. Hvis du foretar en kort utånding, merker du deg: Jeg foretar en kort utånding. Du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn Page - 1022

observerer jeg hele kroppen, og slik: Mens jeg puster ut og inn lar jeg kroppens forskjellige prosesser falle til ro. Det er som når en dyktig tredreier eller lærlingen hans gjør et langt snitt, munker. Da merker han seg at han gjør et langt snitt. Og når han gjør et kort snitt, da merker han seg at han gjør et kort snitt. Nettopp slik er det når du foretar en lang eller kort innånding eller utånding. Da merker du deg det som det er. Og du trener deg slik: Mens jeg puster ut og inn observerer jeg hele kroppen, og slik: Mens jeg puster ut og inn lar jeg kroppens enkeltfaktorer falle til ro. Når du trener på denne måten, med iver, flid og energi, vil verdslige minner og planer bli svakere og forsvinne. Og når de forsvinner, vinner sinnet ditt en indre styrke, og det blir rolig, harmonisk og konsentrert. Slik utvikler dere oppmerksomhet overfor kroppen, munker. Og videre, når du går, merker du deg: går. Når du står, merker du deg: står. Når du sitter, merker du deg: sitter. Når du ligger, merker du deg: ligger. Uansett hvilken stilling kroppen din befinner seg i, så merker du deg det nøyaktig som det er. Når du trener på denne måten, med iver, flid og energi, vil verdslige minner og planer bli svakere og forsvinne. Og når de forsvinner, vinner sinnet ditt en indre styrke, og det blir rolig, harmonisk og konsentrert. Slik utvikler dere oppmerksomhet overfor kroppen, munker. Og videre, når du går fram og tilbake, så gjør du dette med klar forståelse. Når du ser på noe eller ser deg omkring, gjør du dette med klar forståelse. Når du bøyer eller retter ut deler av kroppen, gjør du dette med klar forståelse. Når du kler deg eller bærer matskåla di, gjør du dette med klar forståelse. Når du spiser, drikker, tygger og smaker, gjør du dette med klar forståelse. Når du tømmer deg for avføring og urin, gjør du dette med klar forståelse. Så lenge du er våken, enten du går, står, sitter, ligger, taler eller tier, så gjør du dette med klar forståelse. Når du trener på denne måten, med iver, flid og energi, vil verdslige minner og planer bli svakere og forsvinne. Og når de forsvinner, vinner sinnet ditt en indre styrke, og det blir rolig, harmonisk og konsentrert. Slik utvikler dere oppmerksomhet overfor kroppen, munker. Page - 1023

Og videre, betrakter du nettopp denne kroppen fra fotsålene til hårspissene og ned igjen, omgitt av huden, fylt av mange slags urenheter: I denne kroppen er det hodehår, kroppshår, negler, tenner, hud, kjøtt, sener, knokler, beinmarg, nyrer, hjerte, lever, mellomgolv, milt, lunger, tarmer, spiserør, magesekk, ekskrementer, galle, slim, puss, blod, svette, fett, tårer, vevsvæske, spytt, snørr, leddvæske og urin. Det er liksom en matkjeller med dør i begge ender, munker, - fylt med all slags korn, såsom høylandsris, lavlandsris, gule og grønne bønner, sesamfrø og skallet ris. Hvis en mann med synet i behold skulle åpne dørene, ville han se at dette er høylandsris, dette er lavlandsris, dette er gule og dette er grønne bønner, dette er sesamfrø og dette er skallet ris. Og på samme måte betrakter du nettopp denne kroppen fra fotsålene til hårspissene og ned igjen, osv. Når du trener på denne måten, med iver, flid og energi, vil verdslige minner og planer bli svakere og forsvinne. Og når de forsvinner, vinner sinnet ditt en indre styrke, og det blir rolig, harmonisk og konsentrert. Slik utvikler dere oppmerksomhet overfor kroppen, munker. Og videre, betrakter du nettopp denne kroppen som den står og går, og analyserer dens grunnegenskaper: I denne kroppen finnes jordegenskaper, vannegenskaper, ildegenskaper og luftegenskaper. Det er som når en dyktig slakter eller lærlingen hans har slaktet ei ku og partert den, munker, og slått seg ned på et gatehjørne. På samme vis betrakter du nettopp denne kroppen som den står og går, og analyserer dens grunnegenskaper: I denne kroppen finnes jordegenskaper, vannegenskaper, ildegenskaper og luftegenskaper. Når du trener på denne måten, med iver, flid og energi, vil verdslige minner og planer bli svakere og forsvinne. Og når de forsvinner, vinner sinnet ditt en indre styrke, og det blir rolig, harmonisk og konsentrert. Slik utvikler dere oppmerksomhet overfor kroppen, munker. Og videre ser du på din egen kropp som om du skulle se et lik som var slengt bort på likplassen, som har vært dødt i en eller to eller tre dager, oppsvulmet, blåsvart og råtnende. Da tenker du: Denne min egen kropp er av samme natur, slik vil det gå med den også, det er ingen måte å komme unna på. Page - 1024

Når du trener på denne måten, med iver, flid og energi, vil verdslige minner og planer bli svakere og forsvinne. Og når de forsvinner, vinner sinnet ditt en indre styrke, og det blir rolig, harmonisk og konsentrert. Slik utvikler dere oppmerksomhet overfor kroppen, munker. Og videre ser du på din egen kropp som om du skulle se et lik som var slengt bort på likplassen, — som kråker hadde spist på, som hauker, gribber, hunder, sjakaler og forskjellige slags småkryp hadde spist på. Da tenker du: Denne min egen kropp er av samme natur, slik vil det gå med den også, det er ingen måte å komme unna på. Når du trener på denne måten, med iver, flid og energi, vil verdslige minner og planer bli svakere og forsvinne. Og når de forsvinner, vinner sinnet ditt en indre styrke, og det blir rolig, harmonisk og konsentrert. Slik utvikler dere oppmerksomhet overfor kroppen, munker. Og videre ser du på din egen kropp som om du skulle se et lik som var slengt bort på likplassen, — et skjelett som holdes sammen av leddbånd, blodig og med kjøttrester på et skjelett som holdes sammen av leddbånd, blodig, men uten kjøtt på et skjelett som holdes sammen av leddbånd, men uten kjøtt eller blod på løsrevne knokler slengt til alle kanter, her et bein fra handa, der et bein fra foten, her et leggbein, der et lårbein, et hoftebein, ryggvirvler, en hodeskalle. Da tenker du: Denne min egen kropp er av samme natur, slik vil det gå med den også, det er ingen måte å komme unna på. Og videre ser du på din egen kropp som om du skulle se et lik som var slengt bort på likplassen, — med hvite og avblekede beinpipe mer enn et år gamle knokler i en haug... .. oppsmuldrende råtne knokkelrester. Da tenker du: Denne min egen kropp er av samme natur, slik vil det gå med den også, det er ingen måte å komme unna på. Når du trener på denne måten, med iver, flid og energi, vil verdslige minner og planer bli svakere og forsvinne. Og når de forsvinner, vinner sinnet ditt en indre styrke, og det blir rolig, harmonisk og konsentrert. Slik utvikler dere oppmerksomhet overfor kroppen, munker. Videre, munker, isolerer du deg både fra sansenytelser og fra usunne ideer og går

inn i første meditasjonstilstand, — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære, — g forblir i den. Du lar den glede og velvære som fødes av ensomhet strømme omkring, over og gjennom hele kroppen din og fylle den helt, slik at ingen del av kroppen din er uberørt av den glede og velvære som fødes av ensomhet. Det er som når en dyktig badetjener eller læregutten hans strør såpepulver i ei bronseskål, munker, og tilsetter vann litt etter litt og knar til såpeklumpen er fuktig, gjennomfuktet både utvendig og innvendig, men ikke så den drypper. Nettopp slik lar du den glede og velvære som fødes av ensomhet strømme omkring, over og gjennom hele kroppen din og fylle den helt, slik at ingen del av kroppen din er uberørt av den glede og velvære som fødes av ensomhet. Når du trener på denne måten, med iver, flid og energi, vil verdslige minner og planer bli svakere og forsvinne. Og når de forsvinner, vinner sinnet ditt en indre styrke, og det blir rolig, harmonisk og konsentrert. Slik utvikler dere oppmerksomhet overfor kroppen, munker. Deretter, munker, bringer du de innledende og fastholdende tanker til ro, og går inn i andre meditasjonstilstand, — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker, — og forblir i den. Du lar den glede og velvære som fødes av konsentrasjon strømme omkring, over og gjennom hele kroppen din og fylle den helt, slik at ingen del av kroppen din er uberørt av den glede og velvære som fødes av konsentrasjon. Når du trener på denne måten, med iver, flid og energi, vil verdslige minner og planer bli svakere og forsvinne. Og når de forsvinner, vinner sinnet ditt en indre styrke, og det blir rolig, harmonisk og konsentrert. Slik utvikler dere oppmerksomhet overfor kroppen, munker. Deretter, munker, søker ikke du lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler du legemlig velvære, og går inn i tredje meditasjonstilstand, — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!" — og forblir i den. Du lar det velvære som er uten glede strømme omkring, over og gjennom hele kroppen din og fylle den helt, slik at ingen del av kroppen din er uberørt av det velvære som er uten glede. Page - 1026

Det er liksom blomstene i en lotusdam, munker. Der vokser lotus, vannliljer og nøkkeroser som er født i vannet og lever helt neddykket i vannet, uten å komme opp til overflaten. Det kjølige vannet strømmer over, omkring og mellom dem, så ingen del av disse blomstene er uberørt av det kjølige vannet. Nettopp slik lar du det velvære som er uten glede strømme omkring, over og gjennom hele kroppen din og fylle den helt, slik at ingen del av kroppen din er uberørt av det velvære som er uten glede. Når du trener på denne måten, med iver, flid og energi, vil verdslige minner og planer bli svakere og forsvinne. Og når de forsvinner, vinner sinnet ditt en indre styrke, og det blir rolig, harmonisk og konsentrert. Slik utvikler dere oppmerksomhet overfor kroppen, munker. Deretter, munker, forlater du velvære og lidelse. Du legger tidligere gleder og sorger bak deg og går inn i fjerde meditasjonstilstand, — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag, — og forblir i den. Du sitter og lar tankens klarhet og lysende renhet gjennomtrengre hele kroppen din, slik at ingen del av kroppen din er uberørt av tankens klarhet og lysende renhet. Det er som om en mann skulle sitte innhyllet i ei hvit kappe, munker, og trekke den over hodet. Da ville ingen del av kroppen hans stikke utenfor den hvite kappa. Nettopp slik sitter du og lar tankens klarhet og lysende renhet gjennomtrengre hele kroppen din, slik at ingen del av kroppen din er uberørt av tankens klarhet og lysende renhet. Når du trener på denne måten, med iver, flid og energi, vil verdslige minner og planer bli svakere og forsvinne. Og når de forsvinner, vinner sinnet ditt en indre styrke, og det blir rolig, harmonisk og konsentrert. Slik utvikler dere oppmerksomhet overfor kroppen, munker. Iherdig trening og oppøving av oppmerksomhet overfor kroppen, vil inkludere alt godt som har med visdom å gjøre, for den som praktiserer, munker. Akkurat som om du tenker på havet, så er også alle småelver som har rent ut i havet inkludert i den tanken. Slik vil også iherdig trening og oppøving av oppmerksomhet overfor kroppen, inkludere alt godt som har med visdom å gjøre, for den som praktiserer, munker. Men den som ikke trener iherdig og ikke øver oppmerksomhet overfor kroppen, vil Måra trenge seg inn i, han vil Måra få grep på, munker. Akkurat som om du kaster

Page - 1027

en tung stein inn i våt leire, — tror dere ikke at den tunge steinen vil trenge inn i leira, munker?” *Jo, Mester.” *Og slik er det også med den som ikke øver oppmerksomhet overfor kroppen, munker. Han vil Måra trenge seg inn i, han vil Måra få grep på. Han er som et tørt og dødt stykke tre. Sett at en mann kom med et fyrstøy for å tenne fyr og lage ild, — tror dere han kunne få fyr på dette tørre og døde trestykket, munker?” *Ja, Mester.” *Nettopp, munker. Slik er det med den som ikke øver oppmerksomhet overfor kroppen. Han vil Måra trenge seg inn i, han vil Måra få grep på. Han er som ei innholdsløs og tom vannkrukke som står på stativet sitt. Sett at en mann kom med ei bøtte vann, — tror dere han kunne få tømt dette vannet opp i krukka, munker?” *Ja, Mester.” *Nettopp, munker. Slik er det med den som ikke øver oppmerksomhet overfor kroppen. Han vil Måra trenge seg inn i, han vil Måra få grep på. Men Måra vil ikke kunne trenge seg inn i den som trener iherdig og øver oppmerksomhet overfor kroppen — han vil Måra ikke få grep på. Det er som om en mann skulle kaste et lett garnnøste mot en dørstolpe laget av beste sort kjerneved. Tror dere han kunne få nøstet til å trenge inn i dørstolpen, munker?” *Nei, Mester.” *Nettopp, munker. Slik er det med den som trener iherdig og øver oppmerksomhet overfor kroppen. Han vil Måra ikke trenge seg inn i, han vil Måra ikke få grep på. Han er som et ferskt stykke tre, fullt av sevje. Sett at en mann kom med et fyrstøy for å tenne fyr og lage ild, — tror dere han kunne få fyr på dette ferske og sevjefylte trestykket, munker?” *Nei, Mester.” *Nettopp, munker. Slik er det med den som trener iherdig og øver oppmerksomhet overfor kroppen. Han vil Måra ikke trenge seg inn i, han vil Måra ikke få grep på. Han er som ei vannkrukke som står på stativet sitt, så full av vann at ei kråke kunne sitte på kanten og drikke. Sett at en mann kom med ei bøtte vann, — tror dere han

kunne få tømt dette vannet opp i krukka, munker?” *Nei, Mester.” *Nettopp, munker. Slik er det med den som trener iherdig og øver oppmerksomhet overfor kroppen. Han vil Måra ikke trenge seg inn i, han vil Måra ikke få grep på. Den som trener iherdig og øver oppmerksomhet overfor kroppen, vil bli i stand til å realisere alle slags dypere kunnskap på de felter han måtte vende oppmerksomheten mot. Det er som ei vannkrukke som står på stativet sitt, så full av vann at ei kråke kunne sitte på kanten og drikke. Sett at en kraftig mann kom og begynte å rugge den fram og tilbake, ville vannet skvulpe ut da, munker?” *Ja, Mester.”

*Nettopp, munker. Slik er det med den som trener iherdig og øver oppmerksomhet overfor kroppen. Han vil bli i stand til å realisere alle slags dypere kunnskap på de felter han måtte vende oppmerksomheten mot. Det er som et firkantet vannreservoar på flat mark, avgrenset av en demning, og så fullt av vann at ei kråke kunne sitte på kanten og drikke. Sett at en kraftig mann kom og åpnet demningen mer og mer, ville vannet renne ut da, munker?”

*Ja, Mester.” *Nettopp, munker. Slik er det med den som trener iherdig og øver oppmerksomhet overfor kroppen. Han vil bli i stand til å realisere alle slags dypere kunnskap på de felter han måtte vende oppmerksomheten mot. Det er som om ei vogn med fullblodshester foran skulle stå klar der fire gode veier møter hverandre, fullt utrustet med svepe og alt som hører til. Hvis det så kom en dyktig vognkjører og hestekar og steg opp i vogna, tok tømmene i venstre hand og svepa i høyre, kunne han kjøre akkurat dit han hadde lyst. Og slik er det også med den som trener iherdig og øver oppmerksomhet overfor kroppen. Han vil bli i stand til å realisere alle slags dypere kunnskap på de felter han måtte vende oppmerksomheten mot. Hvis oppmerksomhet overfor kroppen blir praktisert, utviklet, øvd flittig, og brukt som treningsmetode og fundament, slik at den blir sterk, veltrenet og grundig gjennomført, kan du regne med ti gode resultater: 1) Du overvinner *liker* og "liker ikke", Page - 1029

2) Du overvinner frykt og angst, og frykten og angsten overvinner ikke deg, og skulle frykt og angst likevel oppstå, blir du herre over dem. 3) Du holder ut med sult, tørst, mygg, fluer, slanger, kulde, varme, vind og brennende sol, sårende ord, uvelkomne gjester og kjedsommelig prat, — og selv om det skulle oppstå kraftige smerter i kroppen, som er så ubehagelige, vonde, skarpe og voldsomme at det står om livet, så blir du i stand til å bære dem tålmodig og akseptere dem som de er. 4) Du blir i stand til å gå inn i de fire meditasjonstilstandene når du vil, uten strev eller vansker, - de som renser sinnet og lar deg leve lykkelig i øyeblikket. 5) Du vinner mange slags paranormale ferdigheter: Fra å være en gjør du deg til mange, og fra å være mange gjør du deg til en. Du gjør deg usynlig og kommer til syne igjen. Du går like uhindret gjennom vegger og murer som om de skulle være luft. Du dykker ned i jorda og kommer opp igjen som om det skulle være vann. Du går på vannet uten å synke nedi, som om det skulle være fast grunn. Med korslagte bein ferdes du gjennom lufta som fuglen på vingene. Du berører og stryker over sola og månen med handa di, enda så mektige og veldige de er, og du ferdes i ditt legeme helt opp til Brahmas verden. 6) Med ren, guddommelig og overmenneskelig hørsel kan du høre både guddommelige og menneskelige lyder, både nære og fjerne. 7) Ut fra deg selv forstår du andre menneskers sinn, og erkjenner et grådig sinn som grådig, og et sinn uten grådighet erkjenner du som uten grådighet. Et hatefullt sinn erkjenner du som et hatefullt sinn, og et sinn uten hat erkjenner du som et sinn uten hat. Et forblindet sinn erkjenner du som et forblindet sinn, og et ikke forblindet sinn erkjenner du som et ikke forblindet sinn. Et innskrenket sinn erkjenner du som innskrenket, og et adspredt sinn erkjenner du som adspredt. Et avansert sinn erkjenner du som avansert, og et tilbakestående sinn erkjenner du som tilbakestående. Et laverestående sinn erkjenner du som laverestående, og et uovertruffent sinn erkjenner du som uovertruffent. Et konsentrert sinn erkjenner du som konsentrert, og et ukonsentrert sinn erkjenner du som ukonsentrert. Et frigjort sinn erkjenner du som frigjort, og et ikke frigjort sinn erkjenner du som ikke frigjort. 8) Du husker mange tidligere oppholdssteder. Således husker du en fødsel, to Page - 1030

fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og du kan til og med huske at universet har utvidet seg og trukket seg sammen en gang, to ganger, ja, opp til ti slike verdenssykluser. Og du husker følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det,” - og du husker like mange detaljer her *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her.” Slik husker du mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk. 9) Med rent, himmelsk og overmenneskelig syn ser du hvordan alle vesener oppstår og går under. Du ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: "Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet, lidelse og pinefulle tilstander. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår og lykkelige tilstander.” Slik ser du med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Du ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger. 10) Når du har utryddet alle forurensninger i sinnet, lever du i øyeblikket uten forurensninger i sinnet, frigjort i tanke og visdom, fordi du har innsett og forstått det hele selv. Hvis oppmerksomhet overfor kroppen blir praktisert, utviklet, øvd flittig, og brukt som treningsmetode og fundament, slik at den blir sterk, veltrenet og grundig gjennomført, kan du regne med disse ti gode resultatene, munkers.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 1031

120. Gjenfødelse etter ønske Sankhåruppattisutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Savatthi, der han oppholdt seg i Anāthapindikas park Jetalunden. Der henvendte han seg til munkene og sa: *Munker.” *Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa: *Jeg skal forklare dere hvordan dere kan bli gjenfødt der dere ønsker det. Hør godt etter og legg merke til det jeg sier.” *Ja, vel, Mester,” svarte munkene. Mesteren sa: "Sett at en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøysomhet og visdom, skulle få lyst til å bli gjenfødt som en rik adelsmann etter døden, når kroppen går i oppløsning. Han brenner av lyst etter dette, bestemmer seg for at det er dette han vil og dyrker denne tanken. Når han ønsker dette så sterkt, fører det til at han blir gjenfødt nettopp som det han ønsket seg. Dette er veien til å bli gjenfødt der man ønsker det, munkers. Sett videre at en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøysomhet og visdom, skulle få lyst til å bli gjenfødt som en rik brahman etter døden, når kroppen går i oppløsning. Han brenner av lyst etter dette, bestemmer seg for at det er dette han vil og dyrker denne tanken. Når han ønsker dette så sterkt, fører det til at han blir gjenfødt nettopp som det han ønsket seg. Dette er veien til å bli gjenfødt der man ønsker det, munkers. Sett videre at en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøysomhet og visdom, skulle få lyst til å bli gjenfødt som en rik borger etter døden, når kroppen går i oppløsning. Han brenner av lyst etter dette, bestemmer seg for at det er dette han vil og dyrker denne tanken. Når han ønsker dette så sterkt, fører det til at han blir gjenfødt nettopp som det han ønsket seg. Dette er veien til å bli gjenfødt der man ønsker det, Page - 1032

munker. Sett videre at en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøysomhet og visdom, får høre at gudene i de fire store kongenes følge lever lenge og er vakre og lykkelige. Da får han kanskje lyst til å bli gjenfødt som en gud i de fire store kongenes følge etter døden, når kroppen går i oppløsning. Han brenner av lyst etter dette, bestemmer seg for at det er dette han vil og dyrker denne tanken. Når han ønsker dette så sterkt, fører det til at han blir gjenfødt nettopp som det han ønsket seg. Dette er veien til å bli gjenfødt der man ønsker det, munker. Sett videre at en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøysomhet og visdom, får høre at gudene i de trettitre gudenes følge lever lenge og er vakre og lykkelige. Da får han kanskje lyst til å bli gjenfødt som en gud i de trettitre gudenes følge etter døden, når kroppen går i oppløsning. Han brenner av lyst etter dette, bestemmer seg for at det er dette han vil og dyrker denne tanken. Når han ønsker dette så sterkt, fører det til at han blir gjenfødt nettopp som det han ønsket seg. Dette er veien til å bli gjenfødt der man ønsker det, munker. Sett videre at en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøysomhet og visdom, får høre at gudene i vektergudenes følge lever lenge og er vakre og lykkelige. Da får han kanskje lyst til å bli gjenfødt som en gud i vektergudenes følge etter døden, når kroppen går i oppløsning. Han brenner av lyst etter dette, bestemmer seg for at det er dette han vil og dyrker denne tanken. Når han ønsker dette så sterkt, fører det til at han blir gjenfødt nettopp som det han ønsket seg. Dette er veien til å bli gjenfødt der man ønsker det, munker. Sett videre at en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøysomhet og visdom, får høre at gudene i de lykkelige gudenes følge lever lenge og er vakre og lykkelige. Da får han kanskje lyst til å bli gjenfødt som en gud i de lykkelige gudenes følge etter døden, når kroppen går i oppløsning. Han brenner av lyst etter dette, bestemmer seg for at det er dette han vil og dyrker denne tanken. Når han ønsker dette så sterkt, fører det til at han blir gjenfødt nettopp som det han ønsket seg. Dette er veien til å bli gjenfødt der man ønsker det, munker. Sett videre at en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøysomhet og visdom, får høre at gudene i følget til de gudene som liker å skape, lever lenge og er vakre og

Page - 1033

lykkelige. Da får han kanskje lyst til å bli gjenfødt som en gud i følget til de gudene som liker å skape, etter døden, når kroppen går i oppløsning. Han brenner av lyst etter dette, bestemmer seg for at det er dette han vil og dyrker denne tanken. Når han ønsker dette så sterkt, fører det til at han blir gjenfødt nettopp som det han ønsket seg. Dette er veien til å bli gjenfødt der man ønsker det, munker. Sett videre at en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøysomhet og visdom, får høre at gudene i følget til de gudene som hersker over andres skaperverk, lever lenge og er vakre og lykkelige. Da får han kanskje lyst til å bli gjenfødt som en gud i følget til de gudene som hersker over andres skaperverk, etter døden, når kroppen går i oppløsning. Han brenner av lyst etter dette, bestemmer seg for at det er dette han vil og dyrker denne tanken. Når han ønsker dette så sterkt, fører det til at han blir gjenfødt nettopp som det han ønsket seg. Dette er veien til å bli gjenfødt der man ønsker det, munker. Sett videre at en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøysomhet og visdom, får høre at Brahma som hersker over tusen verdenssystemer, lever lenge og er vakker og lykkelig. En Brahma som hersker over tusen verdenssystemer, griper og har full oversikt over disse tusen verdenssystemene, munker. Det er som når en mann med skarpt syn tar et galle-eple i hånden og betrakter det. Slik kan en Brahma som hersker over tusen verdenssystemer, gripe og ha full oversikt over disse tusen verdenssystemene, og han griper og har full oversikt over alle vesener som er født der. Da får han kanskje lyst til å bli gjenfødt som en Brahma som hersker over tusen verdenssystemer, etter døden, når kroppen går i oppløsning. Han brenner av lyst etter dette, bestemmer seg for at det er dette han vil og dyrker denne tanken. Når han ønsker dette så sterkt, fører det til at han blir gjenfødt nettopp som det han ønsket seg. Dette er veien til å bli gjenfødt der man ønsker det, munker. På samme måte får en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøysomhet og visdom, høre at en Brahma som hersker over to tusen, tre tusen og opp til fem tusen verdenssystemer, lever lenge og er vakker og lykkelig. En Brahma som hersker over fem tusen verdenssystemer, griper og har full oversikt over disse fem tusen verdenssystemene, munker. Det er som når en mann med skarpt syn tar fem galle-epler i hånden og betrakter dem. Slik kan en Brahma som hersker over fem tusen Page

verdenssystemer, gripe og ha full oversikt over disse fem tusen verdenssystemene, og han griper og har full oversikt over alle vesener som er født der. Da får han kanskje lyst til å bli gjenfødt som en Brahma som hersker over fem tusen verdenssystemer, etter døden, når kroppen går i oppløsning. Han brenner av lyst etter dette, bestemmer seg for at det er dette han vil og dyrker denne tanken. Når han ønsker dette så sterkt, fører det til at han blir gjenfødt nettopp som det han ønsket seg. Dette er veien til å bli gjenfødt der man ønsker det, munker. Sett videre at en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøysomhet og visdom, får høre at Brahma som hersker over ti tusen verdenssystemer, lever lenge og er vakker og lykkelig. En Brahma som hersker over ti tusen verdenssystemer, griper og har full oversikt over disse ti tusen verdenssystemene, munker. Det er som en strålende vakker juvel, en smaragd av førsteklasses kvalitet med åtte velslepne fasetter, som skinner og glitrer når den ligger på en bakgrunn av rød brokade. Slik kan en Brahma som hersker over ti tusen verdenssystemer, gripe og ha full oversikt over disse ti tusen verdenssystemene, og han griper og har full oversikt over alle vesener som er født der. Da får han kanskje lyst til å bli gjenfødt som en Brahma som hersker over ti tusen verdenssystemer, etter døden, når kroppen går i oppløsning. Han brenner av lyst etter dette, bestemmer seg for at det er dette han vil og dyrker denne tanken. Når han ønsker dette så sterkt, fører det til at han blir gjenfødt nettopp som det han ønsket seg. Dette er veien til å bli gjenfødt der man ønsker det, munker. Sett videre at en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøysomhet og visdom, får høre at Brahma som hersker over hundre tusen verdenssystemer, lever lenge og er vakker og lykkelig. En Brahma som hersker over hundre tusen verdenssystemer, griper og har full oversikt over disse hundre tusen verdenssystemene, munker. Det er som et smykke av det reneste gull, produsert på verkstedet til en dyktig gullsmed, som skinner og glitrer når den ligger på en bakgrunn av rød brokade. Slik kan en Brahma som hersker over hundre tusen verdenssystemer, gripe og ha full oversikt over disse hundre tusen verdenssystemene, og han griper og har full oversikt over alle vesener som er født der. Da får han kanskje lyst til å bli gjenfødt som en Brahma som hersker over hundre tusen verdenssystemer, etter døden, når kroppen går i oppløsning. Han brenner av lyst etter

dette, bestemmer seg for at det er dette han vil og dyrker denne tanken. Når han ønsker Page - 1035

dette så sterkt, fører det til at han blir gjenfødt nettopp som det han ønsket seg. Dette er veien til å bli gjenfødt der man ønsker det, munker. Sett videre at en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøyksomhet og visdom, får høre at gudene med stråleglans lever lenge og er vakre og lykkelige. Da får han kanskje lyst til å bli gjenfødt som en gud med stråleglans, en gud med begrenset stråleglans eller en gud med ubegrenset stråleglans etter døden, når kroppen går i oppløsning. Han brenner av lyst etter dette, bestemmer seg for at det er dette han vil og dyrker denne tanken. Når han ønsker dette så sterkt, fører det til at han blir gjenfødt nettopp som det han ønsket seg. Dette er veien til å bli gjenfødt der man ønsker det, munker. Sett videre at en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøyksomhet og visdom, får høre at de strålende gudene lever lenge og er vakre og lykkelige. Da får han kanskje lyst til å bli gjenfødt som en av de strålende gudene etter døden, når kroppen går i oppløsning. Han brenner av lyst etter dette, bestemmer seg for at det er dette han vil og dyrker denne tanken. Når han ønsker dette så sterkt, fører det til at han blir gjenfødt nettopp som det han ønsket seg. Dette er veien til å bli gjenfødt der man ønsker det, munker. Sett videre at en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøyksomhet og visdom, får høre at de lysende gudene lever lenge og er vakre og lykkelige. Da får han kanskje lyst til å bli gjenfødt som en gud med begrenset lys, en gud med ubegrenset lys eller en av de lysende gudene etter døden, når kroppen går i oppløsning. Han brenner av lyst etter dette, bestemmer seg for at det er dette han vil og dyrker denne tanken. Når han ønsker dette så sterkt, fører det til at han blir gjenfødt nettopp som det han ønsket seg. Dette er veien til å bli gjenfødt der man ønsker det, munker. Sett videre at en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøyksomhet og visdom, får høre at Vehapphala-gudene, Aviha-gudene, Atappa-gudene, Sudassa-gudene, Sudassigudene eller Akanittha-gudene lever lenge og er vakre og lykkelige. Da får han kanskje lyst til å bli gjenfødt som en slik gud etter døden, når kroppen går i oppløsning. Han brenner av lyst etter dette, bestemmer seg for at det er dette han vil og dyrker denne tanken. Når han ønsker dette så sterkt, fører det til at han blir gjenfødt nettopp som det han ønsket seg. Dette er veien til å bli gjenfødt der man ønsker det, munker. Page - 1036

Sett videre at en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøysomhet og visdom, får høre at gudene på rommets uendelighet lever lenge, blir meget gamle og er lykkelige. Da får han kanskje lyst til å bli gjenfødt som en gud på rommets uendelighet etter døden, når kroppen går i oppløsning. Han brenner av lyst etter dette, bestemmer seg for at det er dette han vil og dyrker denne tanken. Når han ønsker dette så sterkt, fører det til at han blir gjenfødt nettopp som det han ønsket seg. Dette er veien til å bli gjenfødt der man ønsker det, munker. Sett videre at en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøysomhet og visdom, får høre at gudene på bevissthetens uendelighet lever lenge, blir meget gamle og er lykkelige. Da får han kanskje lyst til å bli gjenfødt som en gud på bevissthetens uendelighet etter døden, når kroppen går i oppløsning. Han brenner av lyst etter dette, bestemmer seg for at det er dette han vil og dyrker denne tanken. Når han ønsker dette så sterkt, fører det til at han blir gjenfødt nettopp som det han ønsket seg. Dette er veien til å bli gjenfødt der man ønsker det, munker. Sett videre at en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøysomhet og visdom, får høre at gudene på intethet lever lenge, blir meget gamle og er lykkelige. Da får han kanskje lyst til å bli gjenfødt som en gud på intethet etter døden, når kroppen går i oppløsning. Han brenner av lyst etter dette, bestemmer seg for at det er dette han vil og dyrker denne tanken. Når han ønsker dette så sterkt, fører det til at han blir gjenfødt nettopp som det han ønsket seg. Dette er veien til å bli gjenfødt der man ønsker det, munker. Sett videre at en munk som har tillit, god moral, lærdom, nøysomhet og visdom, får lyst til å utslette sinnets forurensninger, slik at han fri fra forurensninger i sinnet selv kan forstå og virkeliggjøre sinnets frigjøring gjennom visdom og hvile i denne her og nå. Han utsletter sinnets forurensninger, og fri fra forurensninger i sinnet kan han selv forstå og virkeliggjøre sinnets frigjøring gjennom visdom og hvile i denne her og nå. Denne munken blir ikke gjenfødt noe sted, munker.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 1037

XII. Avdelingen om tomhet Sufifiatåvagga 121. Den lille teksten om tomhet Culasufifiatåsutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Såvatthi, holdt han til i Østparken i Migåras mors paviljong. En kveld da Ānanda hadde reist seg fra sin tilbaketrunkne meditasjon, gikk han bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg. Så sa han: *En gang da du var i byen Nagaraka i sakyaenes land, Mester, hørte jeg fra din egen munn, direkte fra deg, at du sa: Jeg oppholder meg ofte i tomheten, Ānanda.” Hørte jeg rett, Mester? Oppfattet jeg deg rett, forsto jeg det riktig og husker jeg det riktig?” *Ja, Ānanda. Du hørte rett, du oppfattet meg rett, du forsto det riktig og du husker det riktig. Jeg oppholder meg ofte i tomheten, og det gjorde jeg også tidligere. Det er akkurat som i Migåras mors paviljong, Ānanda. Det er tomt for elefanter, kuer og hester, det er tomt for gull og sølv, det er tomt for forsamlinger av menn eller kvinner. Det eneste det ikke er tomt for, er munken. På samme måte bryr en munk seg ikke om verdslige ting og han bryr seg ikke om slikt som har med mennesker å gjøre. Det eneste han bryr seg om, er slikt som har med skogen å gjøre. Sinnet hans lengter og stunder etter det som har med skogen å gjøre, og finner glede og styrke der. Han vet at der blir han ikke forstyrret av menneskene i landsbyen. De eneste forstyrrelsene han der kan oppleve, er de som skogen selv gir. Han vet at der ute i skogen er det tomt for inntrykk fra landsbyen og tomt for inntrykk fra mennesker. De eneste inntrykkene han der vil oppleve, er inntrykk fra skogen. Han betrakter det som tomt for det som ikke er der. Men det som er der, betrakter han som eksisterende. Slik oppnår han en reell, ekte og ren erkjennelse av tomhet, Ānanda. Page - 1038

Videre bryr ikke munken seg om slikt som har med mennesker å gjøre og slikt som har med skogen å gjøre, og han bryr seg bare om slikt som har med jord å gjøre. Sinnet hans lengter og stunder etter det som har med jorden å gjøre, og finner glede og styrke der. Det er som en oksehud som er strukket ut med hundre treplugger slik at det ikke har en eneste rynke, Ånanda. På samme måte bryr ikke munken seg om åser og daler, elver og kløfter, tornebusker og kratt, fjell og vanskelig terreng her på jorden. Det eneste han er oppmerksom på, er jord. Sinnet hans lengter og stunder etter det som har med jorden å gjøre, og finner glede og styrke der. Han vet at han ikke blir forstyrret av menneskene i landsbyen og heller ikke av skogen. De eneste forstyrrelsene han der kan oppleve, er de som jorden selv gir. Han vet at der er det tomt for inntrykk fra mennesker og tomt for inntrykk fra skogen. De eneste inntrykkene han der vil oppleve, er inntrykk fra jorden. Han betrakter det som tomt for det som ikke er der. Men det som er der, betrakter han som eksisterende. Slik oppnår han en reell, ekte og ren erkjennelse av tomhet, Ånanda. Videre bryr ikke munken seg om slikt som har med skogen å gjøre og slikt som har med jord å gjøre, og han bryr seg bare om slikt som har med rommets uendelighet å gjøre. Sinnet hans lengter og stunder etter det som har med rommets uendelighet å gjøre, og finner glede og styrke der. Han vet at det ikke finnes noen forstyrrelser fra skog og jord der. De eneste forstyrrelsene han der kan oppleve, er de som rommets uendelighet selv gir. Han vet at der er det tomt for inntrykk fra skogen og tomt for inntrykk fra jorden. De eneste inntrykkene han der vil oppleve, er inntrykk fra rommets uendelighet. Han betrakter det som tomt for det som ikke er der. Men det som er der, betrakter han som eksisterende. Slik oppnår han en reell, ekte og ren erkjennelse av tomhet, Ananda. Videre bryr ikke munken seg om slikt som har med jord å gjøre og slikt som har med rommets uendelighet å gjøre, og han bryr seg bare om slikt som har med bevissthetens uendelighet å gjøre. Sinnet hans lengter og stunder etter det som har med bevissthetens uendelighet å gjøre, og finner glede og styrke der. Han vet at det ikke finnes noen forstyrrelser fra jord der og heller ikke noen forstyrrelser fra rommets uendelighet. De eneste forstyrrelsene han der kan oppleve, er de som bevissthetens uendelighet selv gir. Han vet at der er det tomt for inntrykk fra jorden og tomt for inntrykk fra rommets uendelighet.

De eneste inntrykkene han der vil oppleve, er inntrykk Page - 1039

fra bevissthetens uendelighet. Han betrakter det som tomt for det som ikke er der. Men det som er der, betrakter han som eksisterende. Slik oppnår han en reell, ekte og ren erkjennelse av tomhet, Ånanda. Videre bryr ikke munken seg om slikt som har med rommets uendelighet å gjøre og slikt som har med bevissthetens uendelighet å gjøre, og han bryr seg bare om slikt som har med intethet å gjøre. Sinnet hans lengter og stunder etter det som har med intethet å gjøre, og finner glede og styrke der. Han vet at det ikke finnes noen forstyrrelser fra rommets uendelighet der og heller ikke noen forstyrrelser fra bevissthetens uendelighet. De eneste forstyrrelsene han der kan oppleve, er de som den intethet selv gir. Han vet at der er det tomt for inntrykk fra rommets uendelighet og tomt for inntrykk fra bevissthetens uendelighet. De eneste inntrykkene han der vil oppleve, er inntrykk fra intethet. Han betrakter det som tomt for det som ikke er der. Men det som er der, betrakter han som eksisterende. Slik oppnår han en reell, ekte og ren erkjennelse av tomhet, Ånanda. Videre bryr ikke munken seg om slikt som har med bevissthetens uendelighet å gjøre og slikt som har med intethet å gjøre, og han bryr seg bare om slikt som har å gjøre med den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst. Sinnet hans lengter og stunder etter det som har å gjøre med den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst, og finner glede og styrke der. Han vet at det ikke finnes noen forstyrrelser fra bevissthetens uendelighet der og heller ikke noen forstyrrelser fra intethet. De eneste forstyrrelsene han der kan oppleve, er de som den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst selv gir. Han vet at der er det tomt for inntrykk fra bevissthetens uendelighet og tomt for inntrykk fra intethet. De eneste inntrykkene han der vil oppleve, er inntrykk fra den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst. Han betrakter det som tomt for det som ikke er der. Men det som er der, betrakter han som eksisterende. Slik oppnår han en reell, ekte og ren erkjennelse av tomhet, Ånanda. Videre bryr ikke munken seg om slikt som har med intethet å gjøre og slikt som har å gjøre med den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst, og han bryr seg bare om en objektløs konsentrasjon av sinnet. Sinnet hans lengter og stunder etter en objektløs konsentrasjon av sinnet, og finner glede og styrke der. Han vet at det ikke finnes noen forstyrrelser fra intethet der og heller ikke noen forstyrrelser fra den tilstand som verken

er bevisst eller ubevisst. De eneste forstyrrelsene han der kan oppleve, er de som de seks sansene og kroppens livsfunksjoner gir. Han vet at der er det tomt for inntrykk fra intethet og tomt for inntrykk fra den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst. De eneste inntrykkene han der vil oppleve, er inntrykk fra de seks sansene og kroppens livsfunksjoner. Han betrakter det som tomt for det som ikke er der. Men det som er der, betrakter han som eksisterende. Slik oppnår han en reell, ekte og ren erkjennelse av tomhet, Ånanda. Videre bryr ikke munken seg om slikt som har med intethet å gjøre og slikt som har å gjøre med den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst, og han bryr seg bare om en objektløs konsentrasjon av sinnet. Sinnet hans lengter og stunder etter en objektløs konsentrasjon av sinnet, og finner glede og styrke der. Han vet at denne objektløse konsentrasjonen av sinnet er produsert og planlagt, og at det som er produsert og planlagt, er forgjengelig og vil komme til å ta slutt. Når han vet og ser dette, blir sinnet hans befridd fra sanselighetens forurensning, fra forventningenes forurensning og fra uvitenhetens forurensning. Og idet sinnet hans blir fritt, vet han at det er blitt fritt. Han vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Han vet at det ikke lenger finnes noen forstyrrelser fra sanselighetens forurensning, ingen forstyrrelser fra forventningenes forurensning og ingen forstyrrelser fra uvitenhetens forurensning. De eneste forstyrrelsene han der kan oppleve, er de som de seks sansene og kroppens livsfunksjoner gir. Han vet at der er det tomt for sanselighetens forurensning, tomt for forventningenes forurensning og tomt for uvitenhetens forurensning. Det eneste det ikke er tomt for, er inntrykkene fra de seks sansene og kroppens livsfunksjoner. Han betrakter det som tomt for det som ikke er der. Men det som er der, betrakter han som eksisterende. Slik oppnår han en reell, ekte og ren erkjennelse av tomhet, Ånanda. Enhver filosof eller brahman som i fortiden har gått inn i den rene og aller høyeste tomhet, har oppholdt seg i nettopp denne rene og aller høyeste tomheten, Ånanda. Enhver filosof eller brahman som i framtiden kommer til å gå inn i den rene og aller høyeste tomhet, kommer til å oppholde seg i nettopp denne rene og aller høyeste tomheten, Ånanda. Enhver filosof eller brahman som nå til dags går inn i den rene og

aller høyeste tomhet, oppholder seg i nettopp denne rene og aller høyeste tomheten, Ånanda. Derfor bør dere trene dere slik: Vi vil gå inn i den rene og aller høyeste tomhet og oppholde oss der,” Ananda. Slik talte Mesteren, og Ananda gledet seg over Mesterens ord. Page - 1042

122. Den store teksten om tomhet Mahasufiatiyasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var hos sakyaene, holdt han til i Nigrodhas park i Kapilavatthu. En morgen kledde han på seg, tok kappe og bolle og gikk inn til Kapilavatthu for å motta matgaver. Etter at han var kommet tilbake fra matrunden og hadde spist, gikk han til sakyaen Kālākhemassas eiendom for å være der den dagen. Da han kom dit, så han at det var satt opp mange boliger der, så han lurte på om det var mange munkar i distriktet. Samtidig oppholdt Ānanda og mange andre munkar seg på sakyaen Ghatās eiendom, der de laget nye kapper. Da kvelden kom, reiste Mesteren seg fra sin meditasjon og gikk til sakyaen Ghatās eiendom, der han satte seg ned på en plass som var gjort klar for ham. Så sa han: *Det er satt opp mange boliger på sakyaen Kālākhemassas eiendom, Ānanda. Er det mange munkar her?* *Ja, det bor mange munkar på Kālākhemassas eiendom, Mester. Akkurat nå sitter de her og arbeider med å lage kapper.” En munk som helst vil være i en gruppe, som arbeider i en gruppe og bare trives i gruppen, som helst vil følge flokken, liker seg best i flokken og føler seg mest vel i flokken, kommer ikke til å utmerke seg, Ānanda. Det er umulig for en slik munk å oppleve gleden ved ensomhet, gleden ved å gi avkall, gleden ved stillhet og gleden ved oppvåkning uten å slite og streve seg gjennom mange vanskeligheter. Men det er fullt mulig for en munk som trekker seg tilbake fra flokken å oppleve gleden ved ensomhet, gleden ved å gi avkall, gleden ved stillhet og gleden ved oppvåkning uten å slite og streve seg gjennom mange vanskeligheter. Det er umulig for en munk som helst vil være i en gruppe, som arbeider i en gruppe og bare trives i gruppen, som helst vil følge flokken, liker seg best i flokken og føler seg mest vel i flokken, å gå inn i den sinnets frigjøring som er midlertidig og Page

behagelig, og heller ikke i den sinnets frigjøring som er fast og urokkelig. Men det er fullt mulig for en munk som trekker seg tilbake fra flokken å gå inn i den sinnets frigjøring som er midlertidig og behagelig, og likeså i den sinnets frigjøring som er fast og urokkelig. Jeg kan ikke se at det finnes noen materiell form som ikke vil forfalle og forandre seg slik at det fører til sorg, klage, smerte og tungsinn for de som gleder seg over denne formen, Ånanda. Den som har kommet fram til sannheten, har våknet til erkjennelse, Ånanda. Han henger seg ikke opp i noe objekt, men går inn i en indre tomhet og oppholder seg der. Hvis det kommer munker, nonner, legmenn, legkvinner, konger, ministere, andre sektledere eller elever av andre sektledere for å snakke med ham mens han oppholder seg i tomheten, bevarer han en indre avsondrethet med et sinn som tenderer mot ensomhet, heller mot ensomhet, som er tilbaketrukket og gleder seg over forsakelse og som har gjort slutt på alle tendenser til indre forurensning. Da sier han bare slikt som kan inspirere og oppmuntre dem. Hvis derfor en munk skulle ønske å gå inn i tomheten og oppholde seg der, bør han se inn i seg selv, bringe sinnet til ro og samle det om ett punkt, Ånanda. Og hvordan kan en munk se inn i seg selv, bringe sinnet til ro og samle det om ett punkt? Det er når munken isolerer seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Deretter søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!"* — og blir der. Deretter gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste

Page - 1044

oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Slik kan en munk se inn i seg selv, bringe sinnet til ro og samle det om ett punkt. Han retter oppmerksomheten mot den indre tomheten. Men når han retter oppmerksomheten mot den indre tomheten, løper ikke sinnet hans etter den, og han verken fryder seg over den, knytter seg til den eller finner frigjøring i den. Da vet munken at mens han retter oppmerksomheten mot den indre tomheten, løper ikke sinnet hans etter den, og han verken fryder seg over den, knytter seg til den eller finner frigjøring i den. På den måten er han fullt klar over det som skjer. Han retter oppmerksomheten mot den ytre tomheten. Men når han retter oppmerksomheten mot den ytre tomheten, løper ikke sinnet hans etter den, og han verken fryder seg over den, knytter seg til den eller finner frigjøring i den. Da vet munken at mens han retter oppmerksomheten mot den ytre tomheten, løper ikke sinnet hans etter den, og han verken fryder seg over den, knytter seg til den eller finner frigjøring i den. På den måten er han fullt klar over det som skjer. Han retter oppmerksomheten mot den indre og den ytre tomheten. Men når han retter oppmerksomheten mot den indre og den ytre tomheten, løper ikke sinnet hans etter den, og han verken fryder seg over den, knytter seg til den eller finner frigjøring i den. Da vet munken at mens han retter oppmerksomheten mot den indre og den ytre tomheten, løper ikke sinnet hans etter den, og han verken fryder seg over den, knytter seg til den eller finner frigjøring i den. På den måten er han fullt klar over det som skjer. Han retter oppmerksomheten mot det som er urokkelig. Men når han retter oppmerksomheten mot det som er urokkelig, løper ikke sinnet hans etter det, og han verken fryder seg over det, knytter seg til det eller finner frigjøring i det. Da vet munken at mens han retter oppmerksomheten mot det som er urokkelig, løper ikke sinnet hans etter det, og han verken fryder seg over det, knytter seg til det eller finner frigjøring i det. På den måten er han fullt klar over det som skjer. Da bør munken feste sinnet på det samme meditasjonsobjektet som tidligere, være fornøyd med det og konsentrere seg bare på dette. Han retter oppmerksomheten mot den indre tomheten. Når han nå retter oppmerksomheten mot den indre tomheten, løper sinnet hans etter den, og han fryder seg over den, knytter seg til den og finner frigjøring i den. Da vet munken at mens han retter

oppmerksomheten mot den indre tomheten, løper sinnet hans etter den, og han fryder seg over den, knytter seg til den og finner frigjøring i den. På den måten er han fullt klar over det som skjer. Han retter oppmerksomheten mot den ytre tomheten. Når han nå retter oppmerksomheten mot den ytre tomheten, løper sinnet hans etter den, og han fryder seg over den, knytter seg til den og finner frigjøring i den. Da vet munken at mens han retter oppmerksomheten mot den ytre tomheten, løper sinnet hans etter den, og han fryder seg over den, knytter seg til den og finner frigjøring i den. På den måten er han fullt klar over det som skjer. Han retter oppmerksomheten mot den indre og den ytre tomheten. Når han nå retter oppmerksomheten mot den indre og den ytre tomheten, løper sinnet hans etter den, og han fryder seg over den, knytter seg til den og finner frigjøring i den. Da vet munken at mens han retter oppmerksomheten mot den indre og den ytre tomheten, løper sinnet hans etter den, og han fryder seg over den, knytter seg til den og finner frigjøring i den. På den måten er han fullt klar over det som skjer. Han retter oppmerksomheten mot det som er urokkelig. Når han nå retter oppmerksomheten mot det som er urokkelig, løper sinnet hans etter det, og han fryder seg over det, knytter seg til det og finner frigjøring i det. Da vet munken at mens han retter oppmerksomheten mot det som er urokkelig, løper sinnet hans etter det, og han fryder seg over det, knytter seg til det og finner frigjøring i det. På den måten er han fullt klar over det som skjer. Hvis en munk som holder på med denne treningen får lyst til å gå fram og tilbake, Ananda, så gjør han det, mens han tenker: *Mens jeg går her fram og tilbake, skal verken grådighet eller motvilje eller andre dårlige og usunne tanker få slippe til!" Da har han klar forståelse. Hvis han får lyst til å stå, sitte eller ligge, så gjør han det, mens han tenker: *Mens jeg holder på med dette, skal verken grådighet eller motvilje eller andre dårlige og usunne tanker få slippe til!" Da har han klar forståelse. Hvis en munk som holder på med denne treningen får lyst til å snakke, Ananda, så gjør han det, mens han tenker: *Jeg vil ikke snakke om slike ting som konger, forbrytere, statsmenn, tropper, krig og farlige situasjoner, mat og drikke, klær og møbler, Page - 1046

kranser og parfyme, slektninger, kjøretøyer, landsbyer, små og store byer, nasjoner, kvinner, menn, berømte personer, sladder på gatehjørnet og ved brønnen, spøkelseshistorier, prat om løst og fast, spekulasjoner om jordas og havets opprinnelse, og prat om hvordan tingene er eller ikke er, — for dette er simpelt, ukultivert, vulgært og uedelt, og uten mening eller verdi. Det fører ikke til bortvending, ikke til avvenning, ikke til noen avslutning, ikke til indre fred eller dyp innsikt og ikke til oppvåkning og nibbana.” Da har han klar forståelse. Videre tenker han: "Jeg vil heller snakke om slike ting som det å ønske seg lite og være fornøyd med det man har, om det å være alene og holde seg unna flokken, om å være energisk, om god oppførsel, konsentrasjon og visdom, om frigjøring og om den visdom og innsikt som frigjøringen fører til, — for dette er ord som hjelper en til å drive strikt trening og til å utforske sinnet, og dette fører til intens bortvending og avvenning, til avslutning, til indre fred og dyp innsikt og til oppvåkning og nibbana.” Da har han klar forståelse. Hvis en munk som holder på med denne treningen, får lyst til å tenke over noe, Ānanda, så gjør han det slik: 'Jeg vil ikke tenke tanker som er simple, ukultiverte, vulgære og uedle, og uten mening eller verdi. De fører ikke til bortvending, ikke til avvenning, ikke til noen avslutning, ikke til indre fred eller dyp innsikt og ikke til oppvåkning og nibbana.” Da har han klar forståelse. Han tenker heller tanker som er edle og som fører bort fra ledelse, som tanker om forsakelse, om ikke-hat og om ikke-vold. Slike tanker vil han tenke, Ānanda. Da har han klar forståelse. Det finnes fem slags sansenytelser, Ānanda. Hvilke fem? Det er tiltalende former som øyet kan se, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, tiltalende lyder som øret kan høre, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, dufter som nesa kan kjenne, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, smaksinntrykk som tunga kan kjenne, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, og tiltalende berøringer som kroppen kan føle, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende. Dette er de fem formene for sansenytelser. Munken bør ofte undersøke sitt eget sinn med tanke på disse sansenytelsene, og spørre seg selv: Page - 1047

Føler jeg noen dragning mot noen av disse fem formene for sansenytelser?” Hvis han oppdager at han føler en dragning mot noen av disse fem formene for sansenytelser, vet han at han ikke har klart å bli kvitt en lidenskapelig lengsel etter sansenytelser, Ānanda. Men hvis han oppdager at han ikke føler noen dragning mot noen av disse fem formene for sansenytelser, vet han at han har klart å bli kvitt lidenskapelig lengsel etter sansenytelser, Ānanda. Da har han klar forståelse. Det finnes fem involveringsgrupper, Ānanda. En munk bør betrakte hvordan de oppstår og går til grunne: *Slik er former, slik oppstår de og slik går de til grunne; slik er følelser, slik oppstår de og slik går de til grunne; slik er identifikasjoner, slik oppstår de og slik går de til grunne; slik er reaksjoner, slik oppstår de og slik går de til grunne; og slik er skjennende bevissthet, slik oppstår den og slik går den til grunne.” Når han betrakter hvordan disse fem involveringsgruppene oppstår og går til grunne, frir han seg fra innbilninger om at jeg er”. Da vet han at han har fridd seg fra innbilninger om at jeg er”. Og da har han klar forståelse. Disse tilstandene springer ut av et sunt grunnlag og er utelukkende sunne. De er de edleste og beste i verden, og de er utilgjengelige for den onde. Si meg, Ānanda, hvilken grunn kan en elev ha til å følge en lærer selv om han blir avvist?” ”For oss har tingene sitt grunnlag i deg, Mester. Du er vår veileder og vår tilflukt. Det ville være fint om du kunne forklare dette for oss, så skal vi huske hva du sier!” *En elev bør ikke følge en lærer bare for å høre utlegninger av tekster på vers og prosa. Og hvorfor ikke? I lang tid har du hørt mange slike læresetninger, Ananda. Du husker dem, tar vare på dem, reflekterer over dem og forstår dem fullt ut. Men ord som inspirerer til hardtrening, som bidrar til å åpne sinnet og fører til bortvending, avvenning, avslutning, indre fred, dyp innsikt, oppvåkning og nibbana — som ord om å ønske seg lite, være tilfreds med det man har, leve tilbaketrukket, frihet fra sosiale forpliktelser, og ord om iherdighet, etikk, konsentrasjon, visdom, frigjøring og om å se og oppleve friheten — slike ord gir en elev grunn til å følge en lærer selv om han blir avvist. Page - 1048

Likevel finnes det snublesteiner for læreren, Ānanda, det finnes snublesteiner for eleven og det finnes snublesteiner for den som vil leve et høyverdig liv. Hvilken snublestein finnes det for læreren? Sett at en lærer bor på et ensomt sted, i skogen, under et tre, på en ås, i ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte. Mens han bor på et slikt avsidesliggende sted, strømmer det til med folk, både brahmaner, borgere, byfolk og folk fra landet. Når det skjer, blir han ør og forstumlet. Han blir grådig og henfaller til folkemengdens levemåte. Dette er en snublestein for læreren, Ananda. Denne snublesteinen fører ham over på usunne veier som forurensner sinnet, fører til ny eksistens, problemer og lidelser som vil oppstå, svekkes og dø hen også senere. Slik er snublesteinen for læreren, Ananda. Hvilken snublestein finnes det for eleven? Sett at en elev bor på et ensomt sted, i skogen, under et tre, på en ås, i ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte. Mens han bor på et slikt avsidesliggende sted, strømmer det til med folk, både brahmaner, borgere, byfolk og folk fra landet. Når det skjer, blir han ør og forstumlet. Han blir grådig og henfaller til folkemengdens levemåte. Dette er en snublestein for eleven, Ānanda. Denne snublesteinen fører ham over på usunne veier som forurensner sinnet, fører til ny eksistens, problemer og lidelser som vil oppstå, svekkes og dø hen også senere. Slik er snublesteinen for eleven, Ānanda. Hvilken snublestein finnes det for den som vil leve et høyverdig liv? Sett at en som er kommet fram til sannheten står fram her i verden. Han er en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og levemåte, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester. Han velger å bo på et ensomt sted, i skogen, under et tre, på en ås, i ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte. Mens han bor på et slikt avsidesliggende sted, strømmer det til med folk, både brahmaner, borgere, byfolk og folk fra landet. Når det skjer, blir han verken ør eller forstumlet. Han blir ikke grådig og henfaller ikke til folkemengdens levemåte. Når en elev av denne læreren vil etterligne sin lærer, velger også han å bo på et ensomt sted, i skogen, under et tre, på en ås, i ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i

lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte. Mens han bor på et slikt avsidesliggende sted, strømmer det til med folk, både brahmaner, borgere, byfolk og folk fra landet. Når det skjer, blir han ør og forstummet. Han blir grådig og henfaller til folkemengdens levemåte. Dette er en snublestein for den som vil leve et høyverdig liv, Ānanda. Hvis han ikke kommer seg forbi denne snublesteinen, vil det føre ham over på usunne veier som forurensner sinnet, fører til ny eksistens, problemer og lidelser som vil oppstå, svekkes og dø hen også senere. Slik er snublesteinen for den som vil leve et høyverdig liv, Ānanda. Og dette er en verre snublestein enn snublesteinene for lærere og elever, Ānanda. Den fører til større smerte og bitrere frukt, siden den fører i fordervelse. Derfor bør dere oppføre dere mot meg som venner, ikke som uvenner, Ānanda. Det kommer til bli til glede og nytte for dere i lang tid. Hvordan oppfører elever seg mot læreren som uvenner, og ikke som venner, Ānanda? En lærer gir elevene undervisning i læren ut fra sin medfølelse med dem og fordi han vil dem vel. *"Dette blir til nytte for dere, dette blir til glede for dere," sier han. Hvis elevene ikke hører godt etter og ikke lytter til ordene hans, tar de ikke til seg noen kunnskap. De går andre veier og får ingen nytte av lærerens budskap. I dette tilfellet oppfører elevene seg mot læreren som uvenner, og ikke som venner. Hvordan oppfører elever seg mot læreren som venner, og ikke som uvenner? En lærer gir elevene undervisning i læren ut fra sin medfølelse med dem og fordi han vil dem vel. "Dette blir til nytte for dere, dette blir til glede for dere," sier han. Hvis elevene hører godt etter og lytter til ordene hans, tar de til seg kunnskap. De går ikke andre veier, men får nytte av lærerens budskap. I dette tilfellet oppfører elevene seg mot læreren som venner, og ikke som uvenner. Derfor bør dere oppføre dere mot meg som venner, ikke som uvenner, Ānanda. Det kommer til bli til glede og nytte for dere i lang tid. Jeg vil ikke behandle dere som skjøre krukker. Jeg kommer til å refse dere, og jeg kommer til å gi dere formaninger. Den som har en solid kjerne, kommer til å klare seg." Slik talte Mesteren, og Ānanda gledet seg over Mesterens ord.

123. Teksten om det som er enestående og storartet
Acchariyabbhutadhammasutta Slik har jeg hørt det: En gang var
Mesteren i Såvatthi, der han oppholdt seg i Anāthapindikas park
Jetalunden. En dag da mange munkar satt i forsamlingssalen etter
at de hadde spist, gikk samtalen mellom dem slik: *Det er
enestående, venner, det er storartet, hvor store krefter og hvor store
evner han har, han som har kommet fram til sannheten, siden han
kjenner til fortidens buddhaer som har oppnådd det endelige
nibbana, brutt illusjonene, brutt kretsløpet, gjort slutt på omløpet
og overvunnet alle lidelser. Han vet jo hvilken slekt de kom fra, hva
de het, hvilken klan de tilhørte, hvilken moral de hadde, hvordan
deres vesen var, hvilken visdom de hadde, hva de praktiserte og
hvordan de fant frigjøring.” *Ja, det er enestående hvilke
egenskaper de som har kommet fram til sannheten, har, mine
venner,” sa Ānanda. *Det er storartet hvilke egenskaper de som har
kommet fram til sannheten, har.” Men så ble samtalen deres
avbrutt, idet Mesteren kom fra sin kveldsmeditasjon og satte seg på
den plassen som var gjort klar for ham inne i forsamlingssalen. Da
han kom inn, spurte han: *Hva snakket dere om da jeg kom inn,
munkar? Hvilken samtale var det jeg avbrøt dere 1?” Ānanda og de
andre munkene fortalte hva de hadde snakket om før Mesteren kom
inn. Da sa Mesteren: *Da kan du si mer om de enestående og
storartede egenskapene til han som er kommet fram til sannheten,
Ānanda.” ”Jeg har hørt det fra Mesterens selv, ansikt til ansikt med
ham, at han som skulle nå oppvåkningen, oppsto i lykkens himmel
med oppmerksomhet og klar forståelse. Dette betrakter jeg som en
enestående og storartet egenskap hos han som er kommet fram til
sannheten, Mester. Page - 1051

Jeg har hørt det fra Mesterens selv, ansikt til ansikt med ham, at han som skulle nå oppvåkningen, levde i lykkens himmel med oppmerksomhet og klar forståelse. Dette betrakter jeg også som en enestående og storartet egenskap hos han som er kommet fram til sannheten, Mester. Jeg har hørt det fra Mesterens selv, ansikt til ansikt med ham, at han som skulle nå oppvåkningen, levde et helt liv i lykkens himmel med oppmerksomhet og klar forståelse. Dette betrakter jeg også som en enestående og storartet egenskap hos han som er kommet fram til sannheten, Mester. Jeg har hørt det fra Mesterens selv, ansikt til ansikt med ham, at han som skulle nå oppvåkningen, falt fra lykkens himmel og gikk inn i sin mors liv med oppmerksomhet og klar forståelse. Dette betrakter jeg også som en enestående og storartet egenskap hos han som er kommet fram til sannheten, Mester. Jeg har hørt det fra Mesterens selv, ansikt til ansikt med ham, at da han som skulle nå oppvåkningen, hadde falt fra lykkens himmel og gikk inn i sin mors liv, da strålte det opp et veldig lysskjær uten grenser, en stråleglans som overgikk gudenes største herlighet, og som lyste opp hele verden, med alle dens engler, djevlere, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker. Selv ute i de bunnløse, mørke og sorte rom mellom verdenene, der hvor ikke en gang solens og månens kraftige stråler når fram, selv der strålte dette veldige lysskjæret opp, med en stråleglans som overgikk gudenes største herlighet. Da de vesenene som holder til der ute, fikk se dette lysskjæret, sa de til hverandre at nå var det nok flere som var blitt født der. Og de ti tusen verdenssystemene rystet, skalv og bevet, og hele verden lå badet i den enorme stråleglansen som overgikk selv gudenes største herlighet. Dette betrakter jeg også som en enestående og storartet egenskap hos han som er kommet fram til sannheten, Mester. Jeg har hørt det fra Mesterens selv, ansikt til ansikt med ham, at da han som skulle nå oppvåkningen var kommet inn i sin mors liv, gikk fire gudesønner ut mot de fire verdenshjørner for å verne ham, og de sa: "Intet menneske eller umenneske skal gjøre noe vondt mot han som skal nå oppvåkningen, og heller ikke mot hans mor!" Dette betrakter jeg også som en enestående og storartet egenskap hos han som er kommet fram til sannheten, Mester. Jeg har hørt det fra Mesterens selv, ansikt til ansikt med ham, at da han som

Page - 1052

skulle nå oppvåkningen, var kommet inn i sin mors liv, fulgte det helt naturlig at hans mor holdt en høy etisk standard. Hun drepte ikke, stjal ikke, henfalt ikke til urette sansenytelser, sa ikke noe som var galt og lot være å bruke rusmidler. Dette betrakter jeg også som en enestående og storartet egenskap hos han som er kommet fram til sannheten, Mester. Jeg har hørt det fra Mesterens selv, ansikt til ansikt med ham, at da han som skulle nå oppvåkningen, var kommet inn i sin mors liv, hadde hun ikke lyst på seksuell omgang med menn, og hun lot seg ikke friste av selv den mest lidenskapelige mann. Dette betrakter jeg også som en enestående og storartet egenskap hos han som er kommet fram til sannheten, Mester. Jeg har hørt det fra Mesterens selv, ansikt til ansikt med ham, at da han som skulle nå oppvåkningen, var kommet inn i sin mors liv, kunne hun nyte livet i fulle drag gjennom alle sine sanser. Hun var omgitt av alt som skulle til for å glede de fem sansene. Dette betrakter jeg også som en enestående og storartet egenskap hos han som er kommet fram til sannheten, Mester. Jeg har hørt det fra Mesterens selv, ansikt til ansikt med ham, at da han som skulle nå oppvåkningen, var kommet inn i sin mors liv, ble hun ikke angrepet av noen sykdommer, men levde lykkelig med sunn kropp. Og inne i sin livmor kunne hun se han som skulle nå oppvåkningen, velskapt og uten feil på lemmer eller sanseevner. Det er som en strålende vakker juvel, en smaragd av førsteklasses kvalitet med åtte velslepne fasetter, gjennomsiktig, pur og ren og perfekt på alle vis. Og denne juvelen er trædd inn på en blå, gul, hvit, rød eller beige snor. En mann med synet i behold som får den i hånden og ser på den, ville vite at dette er en strålende vakker juvel, en smaragd av førsteklasses kvalitet med åtte velslepne fasetter, gjennomsiktig, pur og ren og perfekt på alle vis, og at den er trædd inn på en blå, gul, hvit, rød eller beige snor. Og slik var det også at da han som skulle nå oppvåkningen, var kommet inn i sin mors liv, ble hun ikke angrepet av noen sykdommer, men levde lykkelig med sunn kropp. Og inne i sin livmor kunne hun se han som skulle nå oppvåkningen, velskapt og uten feil på lemmer eller sanseevner. Dette betrakter jeg også som en enestående og storartet egenskap hos han som er kommet fram til sannheten, Mester. Jeg har hørt det fra Mesterens selv, ansikt til ansikt med ham, at sju dager etter Page - 1053

at han som skal nå oppvåkningen, er blitt født, dør hans mor og blir gjenfødt i lykkens himmel. Dette betrakter jeg også som en enestående og storartet egenskap hos han som er kommet fram til sannheten, Mester. Jeg har hørt det fra Mesterens selv, ansikt til ansikt med ham, at andre kvinner bærer fosteret i ni eller ti måneder før de føder. Moren til han som skal nå oppvåkningen, derimot, bærer fosteret i nøyaktig ti måneder før hun nedkommer. Dette betrakter jeg også som en enestående og storartet egenskap hos han som er kommet fram til sannheten, Mester. Jeg har hørt det fra Mesterens selv, ansikt til ansikt med ham, at andre kvinner føder i sittende eller liggende stilling. Moren til han som skal nå oppvåkningen, derimot, føder mens hun står oppreist. Dette betrakter jeg også som en enestående og storartet egenskap hos han som er kommet fram til sannheten, Mester. Jeg har hørt det fra Mesterens selv, ansikt til ansikt med ham, at når han som skal nå oppvåkningen, kommer ut av sin mors liv, tar gudene først imot ham. Etterpå tar menneskene imot ham. Dette betrakter jeg også som en enestående og storartet egenskap hos han som er kommet fram til sannheten, Mester. Jeg har hørt det fra Mesterens selv, ansikt til ansikt med ham, at når han som skal nå oppvåkningen, er kommet ut av sin mors liv og ennå ikke har berørt marken, kommer fire gudesønner og tar imot ham. De setter ham ned foran moren og sier: *Gled deg, dronning! Du har fått en praktfull sønn!” Dette betrakter jeg også som en enestående og storartet egenskap hos han som er kommet fram til sannheten, Mester. Jeg har hørt det fra Mesterens selv, ansikt til ansikt med ham, at når han som skal nå oppvåkningen, er kommet ut av sin mors liv, er han ren. Han er ikke tilsølt av urene væsker som blod eller slim. Ren og pur kommer han ut av sin mors liv. Det er som når en kostbar juvel ligger på et klede av fineste bomull, munker. Ikke blir juvelen tilsølt av bomullstøyet, og ikke blir tøyet tilsølt av juvelen. Og hvorfor? Fordi begge er rene. Slik er det også når han som skal nå oppvåkningen er kommet ut av sin mors liv. Da er han ren. Han er ikke tilsølt av urene væsker som blod eller slim. Ren og pur kommer han ut av sin mors liv. Dette betrakter jeg også som en enestående og storartet egenskap hos han som er kommet fram til sannheten, Mester. Page - 1054

Jeg har hørt det fra Mesterens selv, ansikt til ansikt med ham, at når han som skal nå oppvåkningen, er kommet ut av sin mors liv, kommer to regnskurer fra himmelen. Den ene er varm og den andre er kald, og de gir mor og barn det badet de trenger. Dette betrakter jeg også som en enestående og storartet egenskap hos han som er kommet fram til sannheten, Mester. Jeg har hørt det fra Mesterens selv, ansikt til ansikt med ham, at med det samme han som skal nå oppvåkningen, er født, setter han begge føttene på marken. Så vender han seg mot nord og går sju skritt, og mens en hvit parasoll blir holdt over ham, vender han seg til alle kanter og sier disse stolte ordene: *Jeg er den beste i verden! Jeg er den fremste i verden! Jeg er den ypperste i verden! Dette er min siste fødsel, nå blir det ingen flere tilværelser!” Dette betrakter jeg også som en enestående og storartet egenskap hos han som er kommet fram til sannheten, Mester. Jeg har hørt det fra Mesterens selv, ansikt til ansikt med ham, at når han som skal nå oppvåkningen, kommer ut av sin mors liv, da stråler det opp et veldig lysskjær uten grenser, en stråleglans som overgår gudenes største herlighet, og som lyser opp hele verden, med alle dens engler, djevler, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker. Selv ute i de bunnløse, mørke og sorte rom mellom verdenene, der hvor ikke en gang solens og månens kraftige stråler når fram, selv der stråler dette veldige lysskjæret opp, med en stråleglans som overgår gudenes største herlighet. Når de vesenene som holder til der ute, får se dette lysskjæret, sier de til hverandre at nå er det nok flere som er blitt født der. Og de ti tusen verdenssystemene ryster, skjelver og bever, og hele verden ligger badet i den enorme stråleglansen som overgår selv gudenes største herlighet. Dette betrakter jeg også som en enestående og storartet egenskap hos han som er kommet fram til sannheten, Mester.” *Da kan du også betrakte dette som en enestående og storartet egenskap hos den som er kommet fram til sannheten, Ānanda: Den som er kommet fram til sannheten, er fullt klar over sine følelser idet de oppstår, han er fullt klar over sine følelser mens de er til stede, og han er fullt klar over sine følelser idet de opphører. Han er fullt klar over sine sanseidentifikasjoner idet de oppstår, han er fullt klar over sine sanseidentifikasjoner mens de er til stede, og han er fullt klar over sine

sanseidentifikasjoner idet de opphører. Han er fullt klar over sine tanker idet de oppstår, han er fullt klar over sine tanker mens de er til stede, og han er fullt klar over sine tanker idet de opphører. Dette kan du også regne som en enestående og storartet egenskap hos den som er kommet fram til sannheten, Ananda.”

*Det at du er fullt klar over sine følelser idet de oppstår, du er fullt klar over sine følelser mens de er til stede, og du er fullt klar over sine følelser idet de opphører; at du er fullt klar over sine sanseidentifikasjoner idet de oppstår, du er fullt klar over sine sanseidentifikasjoner mens de er til stede, og du er fullt klar over sine sanseidentifikasjoner idet de opphører; og at du er fullt klar over sine tanker idet de oppstår, du er fullt klar over sine tanker mens de er til stede, og du er fullt klar over sine tanker idet de opphører, betrakter jeg også som en enestående og storartet egenskap hos han som er kommet fram til sannheten, Mester.” Slik talte Ananda, og Mesteren godkjente det. Munkene gledet seg over Anandas ord. Page - 1056

124. Samtalen med Bakkula Bakkulasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt munken Bakkula seg ved E Kornforingsplassen i Bambuslunden i Råjagaha. Da kom den nakne asketen Kassapa, som hadde vært en hans venner den gang de begge var husherrer, bort til ham, og de snakket høflig sammen en liten stund. Så spurte Kassapa: *Hvor lenge er det siden du ble munk, Bakkula?» *Nå er det åtti år siden jeg forlot hjemmet, min venn.» *Og hvor mange ganger i løpet av de åtti årene har du hatt sex?» *Det er ikke slik du skal spørre, Kassapa. Du skal heller spørre om hvor mange ganger i løpet av de åtti årene jeg har følt sanselig begjær.» «Så hvor mange ganger i løpet av de åtti årene har du følt sanselig begjær, Bakkula?» *Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har følt sansebegjær i sinnet. [Ifølge kommentaren er det senere skutt inn følgende setning: Det at Bakkula ikke kan huske at han en eneste gang i løpet av de åtti årene siden han ble munk, har følt sansebegjær i sinnet, regnes som en enestående og storartet egenskap hos Bakkula. Og tilsvarende setning er skutt inn etter hver av de følgende utsagnene.] Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har følt ondskap i sinnet. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har følt voldelighet i sinnet. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har hatt begjærlige tanker. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har hatt onde tanker. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har hatt voldelige tanker. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de

Page - 1057

åtti årene siden jeg ble munk, har mottatt en kappe fra en husherre. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har skåret til en kappe med kniv. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har sydd en kappe med synål. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har farget en kappe med fargestoff. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har sydd en kappe på en syramme. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har arbeidet med en kappe sammen med mine medmunker. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har sagt ja til en invitasjon. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har håpet at noen skulle invitere meg. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har satt meg ned mellom husene (i håp om at noen skal komme med mat). Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har spist mellom husene. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har sett noe nærmere på noen kvinne. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har gitt en kvinne undervisning i læren, ikke så mye som et vers på fire verseføtter engang. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har besøkt et nonnekloster. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har gitt en nonne undervisning i læren. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har undervist noen kvinne som venter på å bli ordinert. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har undervist noen kvinnelig novise. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har gitt utgang (noviseordinasjonen) til noen. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har gitt opptak (full ordinasjonen) til noen. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har vært veileder. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har hatt en novise som oppasser. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har badet i badstue. Jeg kan ikke

huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti Page - 1058

årene siden jeg ble munk, har badet med såpe. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har fått massasje av mine medmunker. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har vært syk så mye som et øyeblikk. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har tatt noen medisiner, ikke så mye som en dråpe. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har lent meg mot et ryggene. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har reid opp en seng. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang i løpet av de åtti årene siden jeg ble munk, har tilbrakt regntiden i en landsby. I sju dager spiste jeg av det som landet gir. På den åttende dagen vant jeg dyp kunnskap.” *La meg få utgang i denne læren og treningsdisiplinen, min venn Bakkula, la meg få opptak.” Den nakne asketen Kassapa fikk utgang og opptak. Ikke lenge etter at Kassapa var blitt ordinert, praktiserte han alene, flittig, iherdig og energisk, slik at det ikke varte lenge før han oppnådde den høyeste fullendelse av det opphøyde liv, det som unge menn av god familie med rette forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten for, og slik at han selv kunne se og virkeliggjøre her og nå det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Nå var Kassapa blitt en arahant. Noe senere tok Bakkula en nøkkel og gikk fra rom til rom og sa: *Kom ut, mine herrer, kom ut. I dag skal jeg oppnå det endelige nibbana.” [Det at Bakkula tok en nøkkel og gikk fra rom til rom og sa: "Kom ut, mine herrer, kom ut. I dag skal jeg oppnå det endelige nibbana,* regnes som en enestående og storartet egenskap hos Bakkula.] Så satte han seg ned midt blant munkene og oppnådde det endelige nibbana. [Det at Bakkula satte seg ned midt blant munkene og oppnådde det endelige nibbana, regnes som en enestående og storartet egenskap hos Bakkula.] Page - 1059

125. Om å bli temmet Dantabhöimisutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Råjagaha. På den tiden bodde novisen Aciravata i en hytte ute i skogen. En dag da prins Jayasena var ute og spaserte, kom han til hytten til Aciravata og hilste på ham. De snakket høflig sammen en stund før prinsen satte seg. Så sa Jayasena: *Jeg har hørt at hvis en munk bor her og praktiserer flittig, iherdig og energisk, kan han konsentrere sinnet på ett punkt, Aggivessana.” *Det er riktig, prins, det er riktig. Hvis en munk bor her og praktiserer flittig, iherdig og energisk, kan han konsentrere sinnet på ett punkt.” *Det hadde vært fint om du kunne forklare meg denne læren slik du har hørt den og slik du har forstått den, Aggivessana.” *Jeg er ikke i stand til å forklare deg læren slik jeg har hørt den og slik jeg har forstått den, prins. Hvis jeg nå skulle gi meg til å undervise i denne læren og du ikke skulle forstå meg, vil det bare bli til slit og ergrelse for meg.” "Forklar meg likevel læren slik du har hørt den og slik du har forstått den, Aggivessana. Det kan jo hende at jeg forstår den.” *Da skal jeg forklare deg læren slik jeg har hørt den og slik jeg har forstått den. Hvis du forstår forklaringen, er det bra. Hvis du ikke forstår den, så la saken ligge og ikke kom med flere spørsmål, prins.” "Forklar meg likevel læren slik du har hørt den og slik du har forstått den, Aggivessana. Hvis jeg forstår forklaringen, er det bra. Hvis jeg ikke forstår den, skal jeg la saken ligge og ikke komme med flere spørsmål.” Dermed forklarte Aciravata læren for prins Jayasena slik han hadde hørt den og slik han hadde forstått den. Da han var ferdig, sa prinsen: *Det er umulig, Aggivessana. Det kan ikke være tilfellet at en munk kan konsentrere sinnet på ett punkt hvis han praktiserer flittig, iherdig og energisk.” Page - 1060

Deretter reiste han seg og gikk. Litt etterpå gikk novisen Aciravata bort til Mesteren og satte seg ned hos ham. Så fortalte han Mesteren om samtalen med prins Jayasena. Mesteren sa: *Hva skulle nå det være godt for, Aggivessana? Prins Jayasena lever et liv i nytelser, han er omgitt av sansenyttelser på alle kanter. Han blir fortært av tanker på sansenyttelser og brenner som i feber etter å oppnå sansenyttelser. Sansenyttelser er det målet han sikter mot. Det er umulig for ham å forstå det man forstår gjennom å gi avkall, innse det man innser gjennom å gi avkall, oppnå det man oppnår gjennom å gi avkall og virkeliggjøre det man virkeliggjør gjennom å gi avkall. Det er som om du skulle ha to elefanter, hester eller okser som var tamme og hadde fått opplæring, og to elefanter, hester eller okser som ikke var tamme eller hadde fått noen opplæring. Kunne de to tamme dyrene ha utført slike oppgaver man forventer av tamme dyr? Kunne du ha trent dem videre til et høyere nivå, Aggivessana?" *Ja, Mester." *Men hva med de to dyrene som ikke var tamme og ikke hadde fått noen opplæring, Aggivessana? Kunne de ha utført slike oppgaver man forventer av tamme dyr? Kunne du ha trent dem videre til et høyere nivå?" *Nei, Mester." "Slik er det også med prins Jayasena, Aggivessana. Han lever et liv i nytelser, han er omgitt av sansenyttelser på alle kanter. Han blir fortært av tanker på sansenyttelser og brenner som i feber etter å oppnå sansenyttelser. Sansenyttelser er det målet han sikter mot. Det er umulig for ham å forstå det man forstår gjennom å gi avkall, innse det man innser gjennom å gi avkall, oppnå det man oppnår gjennom å gi avkall og virkeliggjøre det man virkeliggjør gjennom å gi avkall. Eller det er som om to venner skulle forlate byen eller landsbyen og vandre hånd i hånd bort til et fjell. Der blir den ene av vennene stående ved foten av fjellet, mens den andre klatrer til topps. Han som står der nede, roper opp til sin venn på toppen av fjellet, og spør hva han kan se fra toppen. *Her oppe fra kan jeg se praktfulle skoger og sjøer, og jeg kan se vakre parker og enger!" *Du kan da umulig se noen praktfulle skoger og sjøer, eller noen vakre parker og

Page - 1061

enger der oppe fra,” sier han som står nede. Da går han som var på toppen, ned igjen. Han tar sin venn i armen og hjelper ham opp til toppen. Etter at de har hvilt litt og fått igjen pusten, spør han sin venn: *Nå, hva kan du se her oppe fra?” *Her oppe fra kan jeg se praktfulle skoger og sjøer, og jeg kan se vakre parker og enger!” *Du sa at det var umulig å se noen praktfulle skoger og sjøer, eller noen vakre parker og enger der oppe fra,” sier han som først klatret opp. 'Men nå sier du at du kan se alt dette!” *Da jeg sto der nede, sperrer fjellet for utsikten så jeg ikke kunne se det,” svarer vennen. Når det gjelder prins Jayasena, så blir han enda mer forhindret, innestengt, sperret og blokkert av sin uvitenhet. Han lever et liv i nytelser, han er omgitt av sansenytelser på alle kanter. Han blir fortært av tanker på sansenytelser og brenner som i feber etter å oppnå sansenytelser. Sansenytelser er det målet han sikter mot. Det er umulig for ham å forstå det man forstår gjennom å gi avkall, innse det man innser gjennom å gi avkall, oppnå det man oppnår gjennom å gi avkall og virkeliggjøre det man virkeliggjør gjennom å gi avkall. Hvis du hadde kommet på disse to lignelsene da du snakket med prinsen, ville han ha fått tillit til deg slik at du kunne ha overbevist ham, Aggivessana.” *Men hvordan skulle jeg ha kommet på disse to lignelsene, Mester? Du fant jo på dem her og nå, og det er ingen som har hørt dem før!” "Tenk deg at en salvet konge tilkaller elefantjegeren sin og sier: Sett deg på kongselefanten og dra ut i skogen. Når du får øye på en vill elefant, skal du binde ham til halsen på kongselefanten.” *Ja vel, herre konge,” svarer elefantjegeren og gjør som kongen har sagt. Så førte kongselefanten den ut i åpent lende. På den måten kom skogselefanten ut i åpent lende, Aggivessana. Men skogselefanten lengter tilbake til skogen. Så ga elefantjegeren kongen beskjed om at skogselefanten var kommet ut i åpent lende. Og kongen tilkalte elefanttemmeren og sa: *Nå skal du temme skogselefanten, venne den av med skogsdyras atferd, for at

Page - 1062

den skal slutte å lengte tilbake til skogen, for å få den til å tenke på noe annet enn skogsdyras plager, slit og angst, for å gjøre den vant til landsbyen og for å lære den slik atferd som mennesker liker.” *Ja vel, herre konge,” svarer elefanttemmeren og gjør som kongen har sagt. Mens han temmer elefanten, snakker han mildt og vennlig til den, slik at elefanten liker å lytte til ham, hører på det han sier og blir innstilt på å lære. Da gir han den mer gras og vann. Når elefanten tar til seg gras og vann, vet elefanttemmeren at den kommer til å leve. Da begynner han å lære den opp til å løfte og sette ned forskjellige ting. Når elefanten har lært seg å lystre kommandoene *løft” og *sett ned”, lærer elefanttemmeren den *kom” og ”gå. Når elefanten har lært dette, får den lære *reis deg” og *sitt”. Når den mestrer dette, får den lære å holde stand. Til dette binder elefanttemmeren et stort skjold til snabelen dens. En mann setter seg på nakken dens med et stort spyd, og andre menn med spyd omringer elefanten. Elefanttemmeren selv tar en stor lanse og stiller seg rett foran elefanten. Når den holder stand, skal den verken bevege forbeina eller bakbeina, den skal ikke bevege forkroppen og heller ikke bakkroppen. Den skal verken bevege hode, ører, tenner, hale eller snabel. Når skogselefanten er i stand til å tåle sverdhogg og spydstikk, øksehogg og pileskudd, og når den ikke blir skremt av pauker, trommer, trompeter og tamburiner, er den fri for alle feil og mangler og er verdig til å tjene en konge. Da regnes den som en pryd for en konge. Slik er det også når en som er kommet fram til sannheten står fram her i verden. Han er en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og levemåte, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester. Han forstår denne verden til fullkommenhet med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker. Han underviser 1 en lære som er vakker på begynnelsen, vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både i form og innhold, og han forklarer hvordan man kan praktisere det opphøyde liv. Så kommer en husherre eller sønnen hans eller noen som er født i en eller annen familie og får høre denne læren. Når han hører læren, får han full tillit til han som er

kommet fram til sannheten, og han tenker med seg selv: 'Hjimmelivet er trangt og innestengt, og her virvles lidenskapene opp som støv. Men eneboerlivet er åpent og fritt! Det er sannelig ikke lett for den som bor hjemme å leve det opphøyde liv i fullkommen renhet, slik at det kan skinne som en blankpolert konkylie! Kanskje jeg skulle rake av meg hår og skjegg, iføre meg den gule kappen, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten?'" En tid senere sier han fra seg alt han eier, enten det er mye eller lite. Han sier fra seg sin ætt og familie, hva enten den er stor eller liten. Så raker han av seg hår og skjegg, ifører seg gul kappe, forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten. Med dette kan vi si at den edles elev har kommet ut i åpent lende, Aggivessana. Men guder og mennesker lengter etter de fem sansenytelsene. Derfor vil den som har kommet fram til sannheten, veilede ham slik: *Kom her, munk, og oppfør deg i samsvar med de etiske treningsreglene, slik at du blir beskyttet av munkenes treningsnorm. Oppfør deg bra og ikke gå ut over grensene, men se farene ved selv den minste overtredelse. Da trener du i samsvar med treningsreglene." Når så en munk oppfører seg i samsvar med de etiske treningsreglene og er beskyttet av munkenes treningsnorm, oppfører seg bra og ikke går ut over grensene, men ser farene ved selv den minste overtredelse, slik at han trener i samsvar med treningsreglene, vil han som har kommet fram til sannheten gi ham videre opplæring: *Pass godt på sanseportene dine, munk. Når du ser en synlig form med øyet ditt, griper du ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på synssansen sin, skal du gå inn for å passe på den. Vokt synssansen din vel, og pass godt på. Og likedan når du hører en lyd med øret, eller fornemmer en duft med nesa, eller kjenner en smak på tunga, eller føler en berøring mot kroppen, eller når han fornemmer en ide med sinnet, da griper du ikke etter helheten som objekt og heller ikke etter de enkelte detaljer. Ettersom dårlige og usunne tendenser som begjær og avsmak kan komme til å influere en som ikke vokter på sinnets sans, skal du gå inn for å passe på den. Vokt sinnets sans vel, og pass godt på." Når munken vokter sanseportene sine, vil han som har kommet fram til sannheten gi ham videre opplæring: "Spis med måte, munk. Når du har tenkt deg godt

Page - 1064

om, spiser du ikke for fornøyselsens skyld. Du lar være å proppe deg med mat. Du spiser ikke for å se godt ut og bli vakker, men bare for å holde kroppen ved like og holde den frisk så den ikke tar skade, og slik at du kan fortsette treningen av sinnet. Mens du spiser, skal du tenke på at nå slukker du sulten og forhindrer at den oppstår igjen, slik at du kan leve uten plager og problemer.”

Når munken spiser med måte, vil han som har kommet fram til sannheten gi ham videre opplæring: *Vær våken, munk. Når du går fram og tilbake eller sitter ned på dagtid, renser du bort hindrende tilstander i sinnet, og det samme gjør du når du går fram og tilbake eller sitter ned under første nattevakt. Under andre nattevakt legger du deg ned i løvestilling på høyre side, med det ene beinet oppå det andre, og hviler i oppmerksomhet og klar forståelse med tanken rettet mot å stå opp igjen. Når siste nattevakt kommer, står du opp igjen og går fram og tilbake eller sitter ned mens du renser bort hindrende tilstander i sinnet.”

Når munken har vent seg til å være våken, vil han som har kommet fram til sannheten gi ham videre opplæring: *Øv oppmerksomhet og klar forståelse, munk. Når du går fram og tilbake, så gjør det med klar forståelse. Når du ser på noe eller ser deg omkring, gjør det med klar forståelse. Når du bøyer eller retter ut deler av kroppen, gjør det med klar forståelse. Når du er iført dine kapper og bærer matbollen din, gjør det med klar forståelse. Når du spiser, drikker, tygger og smaker, gjør det med klar forståelse. Når du tømmer deg for avføring og urin, gjør det med klar forståelse. Uansett om du går, står, sitter, sovner, våkner, taler eller tier, så gjør det med klar forståelse.”

Når munken har opparbeidet oppmerksomhet og klar forståelse, vil han som har kommet fram til sannheten gi ham videre opplæring: *Nå skal du finne et sted der du kan være for seg selv, munk. Det kan være i skogen, under et tre, på en ås, i ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte.”

Dermed finner han seg et sted der han kan være for seg selv. Det kan være i skogen, under et tre, på en ås, i ei kløft, i ei hule, på en gravplass, i en lund, ute i det fri eller i ei enkel stråhytte. Etter at han er kommet tilbake fra matrunden setter han seg ned med korslagte bein, holder kroppen rak og fester oppmerksomheten framfor seg. Han kvitter seg med all grådighet overfor verden, lever uten grådighet i sinnet og renser sinnet for all grådighet. Han kvitter seg med hat og ondskap, lever med sinnet fylt av omsorg for alle levende veseners

beste i stedet for ondskap, og renser sinnet for hat og ondskap. Han kvitter seg med sløvhet og treghet og streber mot lyset mens han lever med oppmerksomhet og klar forståelse og renser sinnet for sløvhet og treghet. Han kvitter seg med uro og bekymringer og lever med ro i sinnet, uten indre uro, og renser sinnet for uro og bekymringer. Han kvitter seg med uvisshet, idet han legger all uvisshet bak seg og ikke lenger er det minste usikker på hva som er sunt, og han renser sinnet for all usikkerhet. Når han har kvittet seg med disse fem hindringene som forurenser sinnet og svekker forståelse, gir han slipp på attrå og motvilje overfor verden og betrakter kroppen som kropp, følelsene som følelser, tankene som tanker og fenomenene som fenomener, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. Det er som når en elefanttemmer slår en kraftig påle ned i jorda og binder en skogselefant fast med et reip om halsen, Aggivessana, for å venne den av med skogsdyras atferd, for at den skal slutte å lengte tilbake til skogen, for å få den til å tenke på noe annet enn skogsdyras plager, slit og angst, for å gjøre den vant til landsbyen og for å lære den slik atferd som mennesker liker. Nettopp slik bruker den edles elev oppmerksomheten på de fire hovedområder som en knagg å feste tanken til, for å venne seg av med verdslig atferd, for å slutte å lengte tilbake til det verdslige liv, for å tenke på noe annet enn verdslige plager, slit og angst, og til å finne den rette metoden til å virkeliggjøre nibbana. Videre vil han som har kommet fram til sannheten, veilede ham slik: "Kom igjen, munk, og betrakt kroppen som kropp. Ikke begynn å lage deg forestillinger omkring kroppen. Betrakt følelsene som følelser. Ikke begynn å lage deg forestillinger omkring følelsene. Betrakt tankene som tanker. Ikke begynn å lage deg forestillinger omkring tankene. Betrakt fenomenene som fenomener. Ikke begynn å lage deg forestillinger omkring fenomenene." Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Deretter søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet

Page - 1066

og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet !* — og blir der. Deretter gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemma, smidig og lett å arbeide med, fast og urokelig, retter han sinnet mot tidligere oppholdssteder. Således husker han en fødsel, to fødsler og videre opp til flere hundre tusen fødsler, og han kan til og med huske at universet har utvidet seg og trukket seg sammen en gang, to ganger, ja, opp til ti slike verdenssykluser. Og han husker følgende: *Der het jeg det og det, jeg var av den og den ætt og klasse, nøt den og den mat, hadde de og de gleder og sorger og ble så og så gammel. Så falt jeg derifra og ble gjenfødt et annet sted. Og der het jeg det og det," — og han husker like mange detaljer her — *Og så falt jeg derifra og ble gjenfødt her." Slik husker han mange tidligere oppholdssteder, både detaljert og i store trekk, og dette ser han slik det virkelig er. Når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemma, smidig og lett å arbeide med, fast og urokelig, betrakter han hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: 'Disse vesenene her oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i vonde kår, i elendighet, lidelse og pinefulle tilstander. Men disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår og lykelige tilstander." Slik ser han med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Han ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger, og dette ser han

slik det virkelig er. Og når sinnet hans er blitt konsentrert, klart og lysende rent, plettfritt og uten noe som skjemmer, smidig og lett å arbeide med, fast og urokkelig, — så anvender han dette sinnet og retter det mot kunnskapen om hvordan sinnets forurensninger kan utslettes. Han merker seg det som det er: Dette er lidelse. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphav. Han merker seg det som det er: Dette er lidelsens opphør. Han merker seg det som det er: Dette er veien til lidelsens opphør. Han merker seg det som det er: Dette er sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er årsaken til sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er slutten på sinnets forurensninger. Han merker seg det som det er: Dette er veien til å gjøre slutt på sinnets forurensninger. Når han vet og ser dette, blir sinnet hans befridd fra forurensninger i sinnet knyttet til sanselige nytelser, fra forurensninger i sinnet knyttet til forventningsmønstre og fra forurensninger i sinnet knyttet til uvitenhet. Han er fri, og vet at han er fri. Og han vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår. Nå er han en munk som tåler han kulde og varme, sult og tørst, fluer, mygg og småkryp, sol og vind, uvennlige og uvelkomne ord, og han holder ut bitre og skarpe smerter i kroppen, selv om det gjør så vondt at han holder på å dø. Nå er han rensset for alle tendenser til hat, begjær og uvitenhet, og han fortjener respekt, heder og gaver. Han fortjener at man hilser ærbødig på ham, og han er en uforlignelig åker der vanlige mennesker kan så sine gaver. Hvis en kongselefant blir gammel og dør uten å være temmet og trent, sier man at den ble gammel og døde uten å være temmet. Hvis en kongselefant dør som middelaldrende eller som ung uten å være temmet og trent, sier man at den døde som ung uten å være temmet. På samme måte sier man om en munk som blir gammel og dør uten å ha utslettet sinnets forurensninger, at han ble gammel og døde uten å være temmet. Hvis en munk dør som middelaldrende eller som ung uten å ha utslettet sinnets forurensninger, sier man at han døde som ung uten å være temmet. Page - 1068

Hvis en kongselefant blir gammel og dør som veltemmet og veltrent, sier man at den ble gammel og døde som veltemmet. Hvis en kongselefant dør som middelaldrende eller som ung som veltemmet og veltrent, sier man at den døde som ung og veltemmet. På samme måte sier man om en munk som blir gammel og dør etter at han har utslettet sinnets forurensninger, at han ble gammel og døde som veltemmet. Hvis en munk dør som middelaldrende eller som ung etter å ha utslettet sinnets forurensninger, sier man at han døde som ung og veltemmet.” Slik talte Mesteren, og novisen Aciravata gledet seg over Mesterens ord. Page - 1069

126. Samtalen med Bhumija Bhumijasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha. En morgen da munken Bhumija hadde stått opp, tok han kappe og bolle og gikk til huset til prins Jayasena, der han satte seg ned på den plassen som var gjort klar for ham. Prinsen gikk bort og pratet litt med ham og satte seg deretter ned hos ham. Så sa prins Jayasena: *Noen brahmaner og filosofer sier at den som praktiserer høyere livsførsel og har forventninger om et resultat, ikke klarer å oppnå noe resultat. De sier også at den som praktiserer høyere livsførsel og ikke har forventninger om et resultat, ikke klarer å oppnå noe resultat. Den som praktiserer høyere livsførsel og både har forventninger og ikke har forventninger om et resultat, klarer ikke å oppnå noe resultat. Og de sier også at den som praktiserer høyere livsførsel og verken har forventninger eller ikke har forventninger om et resultat, heller ikke klarer å oppnå noe resultat. Hva sier læreren din til dette, Bhumija?" "Jeg har ikke hørt Mesteren si noe om dette, prins. Men det kan hende Mesteren ville si at den som har en overfladisk praksis av den høyere livsførsel og har forventninger om et resultat, ikke klarer å oppnå noe resultat. Han vil kanskje også si at den som har en overfladisk praksis av den høyere livsførsel og ikke har forventninger om et resultat, ikke klarer å oppnå noe resultat. Den som har en overfladisk praksis av den høyere livsførsel og både har forventninger og ikke har forventninger om et resultat, klarer ikke å oppnå noe resultat. Og han vil kanskje også si at den som har en overfladisk praksis av den høyere livsførsel og verken har forventninger eller ikke har forventninger om et resultat, heller ikke klarer å oppnå noe resultat. Det kan også hende Mesteren ville si at den som har en vel gjennomtenkt praksis av den høyere livsførsel og har forventninger om et resultat, klarer å oppnå resultater. Han vil kanskje også si at den som har en vel gjennomtenkt praksis av den høyere

Page - 1070

livsførsel og ikke har forventninger om et resultat, klarer å oppnå resultater. Den som har en vel gjennomtenkt praksis av den høyere livsførsel og både har forventninger og ikke har forventninger om et resultat, klarer å oppnå resultater. Og han vil kanskje også si at den som har en vel gjennomtenkt praksis av den høyere livsførsel og verken har forventninger eller ikke har forventninger om et resultat, også klarer å oppnå resultater. Dette har jeg ikke direkte fra Mesteren. Jeg har ikke hørt ham si noe om dette, prins. Men det kan nok hende Mesteren ville forklare det slik.” "Hvis læreren din sier dette og forklarer det slik, vil jeg hevde han rager høyt opp over de vanlige toskene av noen brahmaner og filosofer!" Og dermed ga prinsen den bollen med ris som han selv skulle ha, til Bhamija. Da Bhamija hadde spist og var kommet tilbake fra matrunden, gikk han bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så sa fortalte han om møtet med prins Jayasena og gjenga den samtalen de hadde hatt, før han fortsatte: *Jeg håper jeg ga ham et svar som du kan godkjenne, Mester, så jeg ikke tilla deg noen feilaktige meninger, men forklarte læren slik den er, og slik at ikke noen skal bli kritisert for dette.” *Ja, du svarte slik jeg ville ha gjort, Bhumija. Du har ikke tillagt meg noen feilaktige meninger, men forklart læren slik den er, og ingen skal bli kritisert for dette. Hvis en brahman eller en filosof som har urett syn, urett beslutning, urett tale, urett handling, urett levemåte, urett bestrebelse, urett oppmerksomhet og urett konsentrasjon praktiserer høyere livsførsel og har forventninger om et resultat, klarer han ikke å oppnå noe resultat. Hvis han praktiserer høyere livsførsel og ikke har forventninger om et resultat, klarer han ikke å oppnå noe resultat. Hvis han praktiserer høyere livsførsel og både har forventninger og ikke har forventninger om et resultat, klarer han ikke å oppnå noe resultat. Og hvis han praktiserer høyere livsførsel og verken har forventninger eller ikke har forventninger om et resultat, klarer han heller ikke å oppnå noe resultat. Og hvorfor er det slik? Det er fordi dette ikke er den rette måten å oppnå noe resultat på, Bhumija. Det er som om en mann som gjerne vil ha olje, Bhumija. Han fyller et trau med sand, heller vann over og setter sanden under press. Selv om han har forventninger om at Page - 1071

han da skal få olje, så får han ikke noe olje. Hvis han ikke har forventninger om at han skal få olje, så får han heller ikke noe olje. Hvis han både har forventninger og ikke har forventninger om at han skal få olje, så klarer han det ikke. Og hvis han verken har forventninger eller ikke har forventninger om å få olje, så får han likevel ikke noe olje. Og hvorfor? Det er fordi dette ikke er den rette måten å få olje på, Bhumija. Derfor er det slik at hvis en brahman eller en filosof som har urett syn, urett tale, urett handling, urett levemåte, urett bestrebelse, urett oppmerksomhet og urett konsentrasjon praktiserer høyere livsførsel og har forventninger om et resultat, klarer han ikke å oppnå noe resultat. Hvis han praktiserer høyere livsførsel og ikke har forventninger om et resultat, klarer han ikke å oppnå noe resultat. Hvis han praktiserer høyere livsførsel og både har forventninger og ikke har forventninger om et resultat, klarer han ikke å oppnå noe resultat. Og hvis han praktiserer høyere livsførsel og verken har forventninger eller ikke har forventninger om et resultat, klarer han heller ikke å oppnå noe resultat. Og hvorfor er det slik? Det er fordi dette ikke er den rette måten å oppnå noe resultat på, Bhumija. Det er som en mann som gjerne vil ha melk, Bhumija. Han tar ei hornet på ei ku og prøver å melke det. Selv om han har forventninger om at han da skal få melk, så får han ikke noe melk. Hvis han ikke har forventninger om at han skal få melk, så klarer han heller ikke å presse ut noe melk. Hvis han både har forventninger og ikke har forventninger om at han skal få melk, så klarer han det ikke. Og hvis han verken har forventninger eller ikke har forventninger om å få melk, så klarer han likevel ikke å presse ut noe melk. Og hvorfor? Det er fordi dette ikke er den rette måten å få melk på, Bhumija. Derfor er det slik at hvis en brahman eller en filosof som har urett syn, urett tale, urett handling, urett levemåte, urett bestrebelse, urett oppmerksomhet og urett konsentrasjon praktiserer høyere livsførsel og har forventninger om et resultat, klarer han ikke å oppnå noe resultat. Hvis han praktiserer høyere livsførsel og ikke har forventninger om et resultat, klarer han ikke å oppnå noe resultat. Hvis han praktiserer høyere livsførsel og både har forventninger og ikke har forventninger om et resultat, klarer han ikke å oppnå noe resultat. Og hvis han praktiserer høyere livsførsel og verken har forventninger eller ikke har forventninger om et resultat, klarer han heller ikke å oppnå noe resultat. Og hvorfor er

det slik? Det er fordi dette ikke er den rette måten å Page - 1072

oppnå noe resultat på, Bhumija. Det er som en mann som gjerne vil ha smør, Bhumija. Han fyller vann i ei krukke og begynner å kjerne. Selv om han har forventninger om at han da skal få smør, så får han ikke noe smør. Hvis han ikke har forventninger om at han skal få smør, så får han heller ikke noe smør. Hvis han både har forventninger og ikke har forventninger om at han skal få smør, så klarer han det ikke. Og hvis han verken har forventninger eller ikke har forventninger om å få smør, så får han likevel ikke noe smør. Og hvorfor? Det er fordi dette ikke er den rette måten å få smør på, Bhumija. Derfor er det slik at hvis en brahman eller en filosof som har urett syn, urett tale, urett handling, urett levemåte, urett bestrebelse, urett oppmerksomhet og urett konsentrasjon praktiserer høyere livsførsel og har forventninger om et resultat, klarer han ikke å oppnå noe resultat. Hvis han praktiserer høyere livsførsel og ikke har forventninger om et resultat, klarer han ikke å oppnå noe resultat. Hvis han praktiserer høyere livsførsel og både har forventninger og ikke har forventninger om et resultat, klarer han ikke å oppnå noe resultat. Og hvis han praktiserer høyere livsførsel og verken har forventninger eller ikke har forventninger om et resultat, klarer han heller ikke å oppnå noe resultat. Og hvorfor er det slik? Det er fordi dette ikke er den rette måten å oppnå noe resultat på, Bhumija. Det er som en mann som gjerne vil ha fyr, Bhumija. Han tar en våt og sevjefylt kvist og begynner å gni på den. Selv om han har forventninger om at han da skal få fyr, så får han ikke fyr. Hvis han ikke har forventninger om at han skal få fyr, så får han heller ikke fyr. Hvis han både har forventninger og ikke har forventninger om at han skal få fyr, så klarer han det ikke. Og hvis han verken har forventninger eller ikke har forventninger om å få fyr, så får han likevel ikke fyr. Og hvorfor? Det er fordi dette ikke er den rette måten å få fyr på, Bhumija. Derfor er det slik at hvis en brahman eller en filosof som har urett syn, urett tale, urett handling, urett levemåte, urett bestrebelse, urett oppmerksomhet og urett konsentrasjon praktiserer høyere livsførsel og har forventninger om et resultat, klarer han ikke å oppnå noe resultat. Hvis han praktiserer høyere livsførsel og ikke har forventninger om et resultat, klarer han ikke å oppnå noe resultat. Hvis han praktiserer høyere livsførsel og både har forventninger og ikke har forventninger om et resultat, klarer han ikke å oppnå noe resultat. Og hvis han praktiserer høyere livsførsel og

Page - 1073

verken har forventninger eller ikke har forventninger om et resultat, klarer han heller ikke å oppnå noe resultat. Og hvorfor er det slik? Det er fordi dette ikke er den rette måten å oppnå noe resultat på, Bhumija. Hvis en brahman eller en filosof som har rett syn, rett beslutning, rett tale, rett handling, rett levemåte, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon praktiserer høyere livsførsel og har forventninger om et resultat, klarer han å oppnå resultater. Hvis han praktiserer høyere livsførsel og ikke har forventninger om et resultat, klarer han å oppnå resultater. Hvis han praktiserer høyere livsførsel og både har forventninger og ikke har forventninger om et resultat, klarer han å oppnå resultater. Og hvis han praktiserer høyere livsførsel og verken har forventninger eller ikke har forventninger om et resultat, klarer han også å oppnå resultater. Og hvorfor er det slik? Det er fordi dette er den rette måten å oppnå et resultat på, Bhumija. Det er som om en mann som gjerne vil ha olje, Bhumija. Han fyller et trau med sesammel, heller vann over og setter det under press. Hvis han har forventninger om at han da skal få olje, så får han olje. Hvis han ikke har forventninger om at han skal få olje, så får han likevel olje. Hvis han både har forventninger og ikke har forventninger om at han skal få olje, så får han olje. Og hvis han verken har forventninger eller ikke har forventninger om å få olje, så får han likevel olje. Og hvorfor? Det er fordi dette er den rette måten å få olje på, Bhumija. Derfor er det slik at hvis en brahman eller en filosof som har rett syn, rett beslutning, rett tale, rett handling, rett levemåte, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon praktiserer høyere livsførsel og har forventninger om et resultat, klarer han å oppnå resultater. Hvis han praktiserer høyere livsførsel og ikke har forventninger om et resultat, klarer han å oppnå resultater. Hvis han praktiserer høyere livsførsel og både har forventninger og ikke har forventninger om et resultat, klarer han å oppnå resultater. Og hvis han praktiserer høyere livsførsel og verken har forventninger eller ikke har forventninger om et resultat, klarer han også å oppnå resultater. Og hvorfor er det slik? Det er fordi dette er den rette måten å oppnå et resultat på, Bhumija. Det er som en mann som gjerne vil ha melk, Bhumija. Han tar tak i spenene til ei ku og prøver å melke dem. Hvis han har forventninger om at han da skal få melk, så

Page - 1074

får han melk. Hvis han ikke har forventninger om at han skal få melk, så får han likevel melk. Hvis han både har forventninger og ikke har forventninger om at han skal få melk, så får han melk. Og hvis han verken har forventninger eller ikke har forventninger om å få melk, så får han likevel melk. Og hvorfor? Det er fordi dette er den rette måten å få melk på, Bhumija. Derfor er det slik at hvis en brahman eller en filosof som har rett syn, rett beslutning, rett tale, rett handling, rett levemåte, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon praktiserer høyere livsførsel og har forventninger om et resultat, klarer han å oppnå resultater. Hvis han praktiserer høyere livsførsel og ikke har forventninger om et resultat, klarer han å oppnå resultater. Hvis han praktiserer høyere livsførsel og både har forventninger og ikke har forventninger om et resultat, klarer han å oppnå resultater. Og hvis han praktiserer høyere livsførsel og verken har forventninger eller ikke har forventninger om et resultat, klarer han også å oppnå resultater. Og hvorfor er det slik? Det er fordi dette er den rette måten å oppnå et resultat på, Bhumija. Det er som en mann som gjerne vil ha smør, Bhumija. Han fyller fløte i ei krukke og begynner å kjerne. Hvis han har forventninger om at han da skal få smør, så får han smør. Hvis han ikke har forventninger om at han skal få smør, så får han likevel smør. Hvis han både har forventninger og ikke har forventninger om at han skal få smør, så får han smør. Og hvis han verken har forventninger eller ikke har forventninger om å få smør, så får han likevel smør. Og hvorfor? Det er fordi dette er den rette måten å få smør på, Bhumija. Derfor er det slik at hvis en brahman eller en filosof som har rett syn, rett beslutning, rett tale, rett handling, rett levemåte, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon praktiserer høyere livsførsel og har forventninger om et resultat, klarer han å oppnå resultater. Hvis han praktiserer høyere livsførsel og ikke har forventninger om et resultat, klarer han å oppnå resultater. Hvis han praktiserer høyere livsførsel og både har forventninger og ikke har forventninger om et resultat, klarer han å oppnå resultater. Og hvis han praktiserer høyere livsførsel og verken har forventninger eller ikke har forventninger om et resultat, klarer han også å oppnå resultater. Og hvorfor er det slik? Det er fordi dette er den rette måten å oppnå et resultat på, Bhumija. Det er som en mann som gjerne vil ha fyr, Bhumija. Han tar to tørre pinner og gnir dem mot

hverandre. Hvis han har forventninger om at han da skal få fyr, så får han Page - 1075

fyr. Hvis han ikke har forventninger om at han skal få fyr, så får han likevel fyr. Hvis han både har forventninger og ikke har forventninger om at han skal få fyr, så får han fyr. Og hvis han verken har forventninger eller ikke har forventninger om å få fyr, så får han likevel fyr. Og hvorfor? Det er fordi dette er den rette måten å få fyr på, Bhumija. Derfor er det slik at hvis en brahman eller en filosof som har rett syn, rett beslutning, rett tale, rett handling, rett levemåte, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon praktiserer høyere livsførsel og har forventninger om et resultat, klarer han å oppnå resultater. Hvis han praktiserer høyere livsførsel og ikke har forventninger om et resultat, klarer han å oppnå resultater. Hvis han praktiserer høyere livsførsel og både har forventninger og ikke har forventninger om et resultat, klarer han å oppnå resultater. Og hvis han praktiserer høyere livsførsel og verken har forventninger eller ikke har forventninger om et resultat, klarer han også å oppnå resultater. Og hvorfor er det slik? Det er fordi dette er den rette måten å oppnå et resultat på, Bhumija. Hvis du hadde kommet på disse fire lignelsene da du snakket med prinsen, ville han ha fått tillit til deg og vist deg tillit, Bhumija.” *Men hvordan skulle jeg ha kommet på disse fire lignelsene, Mester? Du fant jo på dem her og nå, og det er ingen som har hørt dem før!” Slik talte Mesteren, og Bhumija gledet seg over Mesterens ord. Page - 1076

127. Samtalen med Anuruddha Anuruddhasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Sāvattī, der han oppholdt seg i Anāthapindikā park Jetalunden. Da tilkalte byggmester Pācākāṅga en mann og sa: "Gå til munken Anuruddha, bøy deg for ham, hils ham fra meg og inviter ham til å ta med seg tre andre munkere og komme og spise her hos meg i morgen tidlig. Si også at det hadde vært bra om de kom presis, siden jeg har mye å gjøre og er travelt opptatt i kongens tjeneste." *Ja vel," svarte mannen og gikk og overbrakte invitasjonen slik han var bedt om. Anuruddha samtykket i taushet. Da morgenen kom, kledde Anuruddha på seg, tok kappe og bolle og gikk til huset til byggmester Pācākāṅga, der han satte seg ned på den plassen som var gjort klar for ham. Pācākāṅga serverte ham egenhendig og forsynte ham med all slags god mat. Da Anuruddha var forsynt og hadde vasket bollen og hendene, tok Pācākāṅga et lavere sete og satte seg ned ved siden av ham. Så sa han: *Når jeg møter eldre munkere, hender de sier at jeg bør utvikle en ubegrenset frigjøring av sinnet. Men det hender at andre eldre munkere sier at jeg bør utvikle en utstrakt frigjøring av sinnet. Er det slik at ubegrenset frigjøring av sinnet og utstrakt frigjøring av sinnet er forskjellige både i betydning og i ordlyd? Eller er det to betegnelser som har samme betydning?" *Vel, hva mener du selv om saken, husherre? Dette skal vi nok få oppklart." *Jeg forstår det slik at ubegrenset frigjøring av sinnet og utstrakt frigjøring av sinnet er to forskjellige betegnelser som har samme betydning." "Ubegrenset frigjøring av sinnet og utstrakt frigjøring av sinnet er to forskjellige ting, husherre, så du bør forstå dem som forskjellige både i betydning og ordlyd. Og hva er så ubegrenset frigjøring av sinnet, husherre? Det er når en munk fyller først den ene himmelretningen med vennlige tanker, så den andre, tredje og fjerde Page - 1077

himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløst vennlige tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Videre fyller han først den ene himmelretningen med medlidenhet, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløst vennlige tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Videre fyller han først den ene himmelretningen med medglede, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløst vennlige tanker om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Videre fyller han først den ene himmelretningen med sinnslikevekt, så den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Han tenker store, opphøyde og grenseløse tanker fulle av sinnslikevekt om hele verden, tanker som er fri fra hat og motvilje. Dette kalles ubegrenset frigjøring av sinnet, husherre. Og hva er så utstrakt frigjøring av sinnet, husherre? Det er når en munk brer ut sinnet så det omfatter et like stort område som røttene på et tre. Dette kalles utstrakt frigjøring av sinnet. Det er når en munk brer ut sinnet så det omfatter et like stort område som røttene på to eller tre trær, husherre. Dette kalles utstrakt frigjøring av sinnet. Det er når en munk brer ut sinnet så det omfatter et like stort område som en landsby med omliggende marker, husherre. Dette kalles utstrakt frigjøring av sinnet. Det er når en munk brer ut sinnet så det omfatter et like stort område som to eller tre landsbyer med omliggende marker, husherre. Dette kalles utstrakt frigjøring av sinnet. Det er når en munk brer ut sinnet så det omfatter et like stort område som et kongerike, husherre. Dette kalles utstrakt frigjøring av sinnet. Det er når en munk brer ut sinnet så det omfatter et like stort område som to eller tre kongeriker, husherre. Dette kalles utstrakt frigjøring av sinnet. Det er når en munk brer ut sinnet så det omfatter et like stort område som hele vår havomkransede jord, husherre. Dette kalles utstrakt frigjøring av sinnet. På denne måten kan du vite at disse to tingene er forskjellige både i betydning og ordlyd. Det finnes fire forventninger om gjenfødelse, husherre. Hvilke fire? Når noen tenker på begrenset stråleglans, blir de gjenfødt blant gudene med begrenset stråleglans etter døden, når kroppen går i oppløsning. Når noen tenker på ubegrenset stråleglans, blir Page - 1078

de gjenfødt blant gudene med ubegrenset stråleglans etter døden, når kroppen går i oppløsning. Når noen tenker på forurenset stråleglans, blir de gjenfødt blant gudene med forurenset stråleglans etter døden, når kroppen går i oppløsning. Når noen tenker på ren stråleglans, blir de gjenfødt blant gudene med ren stråleglans etter døden, når kroppen går i oppløsning. Dette er de fire forventningene om gjenfødsel, husherre. Det hender at guden samles på ett sted, husherre, og da har de forskjellige farger, men samme lysstyrke. Det er som om en mann skulle sette flere oljelamper inn i samme rom, husherre. Da ville vi se at de hadde forskjellige flammer, men samme lysstyrke. Slik er det også når gudene samles på ett sted. Da har de forskjellige farger, men samme lysstyrke. Det hender også at gudene forlater det stedet der de var samlet, husherre, og da har de forskjellige farger og forskjellig lysstyrke. Det er som om en mann skulle bære flere oljelamper ut av rommet igjen. Da ville vi se at de hadde forskjellige flammer og forskjellig lysstyrke. Slik er det også når gudene forlater det stedet der de var samlet. Da har de forskjellige farger og forskjellig lysstyrke. Da tror ikke gudene at dette er en varig tilstand, at de alltid skal ha det slik. Gudene trives der de er, husherre. Det er akkurat fluer som sitter på en stang eller en kurv. De tror ikke at dette er en varig tilstand, at de alltid skal ha det slik. Fluer trives der de er. Slik er det også med gudene, husherre. De tror ikke at dette er en varig tilstand, at de alltid skal ha det slik. Gudene trives der de er.” Da Anuruddha hadde sagt dette, grep munken Abhiya Kaccāna ordet og sa: *Det er bra, Anuruddha. Men jeg har et annet spørsmål om dette. Har alle de lysende gudene begrenset stråleglans? Eller har de alle ubegrenset stråleglans?” *Det varierer, Kaccāna. Noen av gudene har begrenset stråleglans og andre har ubegrenset stråleglans.” ”Hva er grunnen til at noen av dem har begrenset stråleglans og andre har ubegrenset stråleglans når de alle er født inn i samme gudeklasse?” *Da vil jeg stille deg et motspørsmål, så kan du svare som du synes best. Hva mener du om dette, Kaccāna? Hvem har mest utstrakt frigjøring av sinnet: en munk som brer ut sinnet så det omfatter et like stort område som røttene på et tre, eller en munk som brer ut sinnet så det omfatter et like stort område som røttene på to eller tre trær?” Page - 1079

*Det er han som brer ut sinnet så det omfatter et like stort område som røttene på to eller tre trær. Han har mest utstrakt frigjøring av sinnet av de to.” *Og hvem har mest utstrakt frigjøring av sinnet, Kaccāna: en munk som brer ut sinnet så det omfatter et like stort område som røttene på to eller tre trær, eller en munk som brer ut sinnet så det omfatter et like stort område som en landsby med omliggende marker?” *Det er han som brer ut sinnet så det omfatter et like stort som en landsby med omliggende marker. Han har mest utstrakt frigjøring av sinnet av de to.” *Og hvem har mest utstrakt frigjøring av sinnet, Kaccāna: en munk som brer ut sinnet så det omfatter et like stort område som en landsby med omliggende marker, eller en munk som brer ut sinnet så det omfatter et like stort område som to eller tre landsbyer med omliggende marker?” *Det er han som brer ut sinnet så det omfatter et like stort som to eller tre landsbyer med omliggende marker. Han har mest utstrakt frigjøring av sinnet av de to.” *Og hvem har mest utstrakt frigjøring av sinnet, Kaccāna: en munk som brer ut sinnet så det omfatter et like stort område som to eller tre landsbyer med omliggende marker, eller en munk som brer ut sinnet så det omfatter et like stort område som et kongerike?” *Det er han som brer ut sinnet så det omfatter et like stort som et kongerike. Han har mest utstrakt frigjøring av sinnet av de to.” *Og hvem har mest utstrakt frigjøring av sinnet, Kaccāna: en munk som brer ut sinnet så det omfatter et like stort område som et kongerike, eller en munk som brer ut sinnet så det omfatter et like stort område som to eller tre kongeriker?” *Det er han som brer ut sinnet så det omfatter et like stort som to eller tre kongeriker. Han har mest utstrakt frigjøring av sinnet av de to.” *Og hvem har mest utstrakt frigjøring av sinnet, Kaccāna: en munk som brer ut sinnet så det omfatter et like stort område som to eller tre kongeriker, eller en munk som brer ut sinnet så det omfatter et like stort område som hele vår havomkransede jord?” *Det er han som brer ut sinnet så det omfatter et like stort som hele vår havomkransede jord. Han har mest utstrakt frigjøring av sinnet av de to.” Page - 1080

*Dette er grunnen til at noen guder har begrenset stråleglans og andre har ubegrenset stråleglans selv om de alle er født inn i samme gudeklasse, Kaccâna.” *Det er bra, Anuruddha. Men jeg har et enda et spørsmål om dette. Har alle de lysende gudene forurenset strålekrans? Eller har noen av dem ren strålekrans?” *Det varierer, Kaccâna. Noen guder har forurenset strålekrans og andre har ren strålekrans.” *Hva er grunnen til at noen av dem har forurenset stråleglans og andre har ren stråleglans når de alle er født inn i samme gudeklasse?” *La meg fortelle en lignelse, min venn, for en lignelse kan hjelpe noen forstandige mennesker til å forstå meningen med det som er sagt. Tenk deg en skitten oljelampe med en skitten veke. Siden både lampen og veken er skitne, lyser den bare svakt. Slik er det også hvis en munk tenker på forurenset stråleglans. Da får han ikke lagt bort grove tendenser i kroppen, han overvinner ikke sløvhet og treghet, og han overvinner ikke uro og bekymringer. Da lyser han bare svakt. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, blir han født blant de gudene som har forurenset strålekrans. Tenk deg så en ren oljelampe med en ren veke. Siden både lampen og veken er rene, lyser den klart. Slik er det også hvis en munk tenker på ren stråleglans. Da får han lagt bort grove tendenser i kroppen, han overvinner sløvhet og treghet, og han overvinner uro og bekymringer. Da lyser han klart. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, blir han født blant de gudene som har ren strålekrans. Dette er grunnen til at noen guder har forurenset stråleglans og andre har ren stråleglans selv om de alle er født inn i samme gudeklasse, Kaccâna.” Da Kaccâna hørte dette, sa han: *Det er bra, Anuruddha! Men du sier ikke at dette er noe du har hørt eller at dette antagelig er slik. Du bare sier at gudene er slik og slik. Derfor antar jeg at du tidligere har levd sammen med disse gudene og snakket direkte med dem?” *Du gir meg en utfordring her, Kaccâna. Men jeg skal likevel gi deg svar. Jeg har faktisk levd lenge sammen med disse gudene og snakket med dem.” Da Kaccâna hørte dette, sa han til byggmester Paficakanga: *Du er heldig, husherre, du er virkelig heldig som har fått denne anledningen til Page - 1081

å høre denne samtalen om læren og bli kvitt all tvil .” Page

- 1082

128. Om forurensninger i sinnet Upakkilesasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Ghosita-parken i Kosambi. På den tiden var det mye krangel, diskusjon, debatt og argumentasjon mellom munkene i Kosambi. De såret hverandre med skarpe og uvennlige ord. En munk gikk bort til Mesteren, hilste høflig på ham og ble stående ved siden av ham. Så sa han: *Her i Kosambi er det mye krangel, diskusjon, debatt og argumentasjon mellom munkene, Mester. De sårer hverandre med skarpe og uvennlige ord. Det hadde vært fint om du kunne være så snill å komme til disse munkene.” Mesteren samtykket i taushet. Deretter gikk han til de munkene som kranglet og sa: *Nok av dette, munk! La være å krangle og diskutere og debattere og argumentere mot hverandre!” En av munkene svarte: *Nei, vent nå, Mester! Du er lærens herre, så du kan trekke deg tilbake og glede deg over øyeblikket her og nå. Krangelen, diskusjonen, debatten og argumentasjonen kan du overlate til oss!” For annen gang sa Mesteren: *Nok av dette, munk! La være å krangle og diskutere og debattere og argumentere mot hverandre!” Men munken svarte: *Nei, vent nå, Mester! Du er lærens herre, så du kan trekke deg tilbake og glede deg over øyeblikket her og nå. Krangelen, diskusjonen, debatten og argumentasjonen kan du overlate til oss!” For tredje gang sa Mesteren: *Nok av dette, munk! La være å krangle og diskutere og debattere og argumentere mot hverandre!” Men munken svarte igjen: Page - 1083

*Nei, vent nå, Mester! Du er lærens herre, så du kan trekke deg tilbake og glede deg over øyeblikket her og nå. Krangelen, diskusjonen, debatten og argumentasjonen kan du overlate til oss!” Neste morgen kledde Mesteren på seg, tok kappe og bolle og gikk inn i Kosambi for å motta matgaver. Da han var kommet tilbake fra matrunden og hadde spist, pakket han sammen soveunderlaget sitt og tok kappe og bolle, og mens han sto der, uttalte han disse versene: Når alle roper og skriker, vil ingen regne seg selv for en tosk. Ingen tar hensyn til andre selv om munkenes fellesskap står i fare for å bli brutt. Visdommens ord er det ingen som husker, folk prater om ting de ikke har greie på. Munnen løper uhemmet og fritt, til alle har glemt hva saken egentlig gjaldt. *Han hånte meg og slo meg, beseiret meg og plyndret meg.” Hos de som går og tenker slik tar hatet aldri slutt. *Han hånte meg og slo meg, beseiret meg og plyndret meg.” Hos de som ikke tenker slik dør hatet stille bort. For aldri kan vel dette skje: at hat tar slutt av mere hat. Page - 1084

Av vennlighet tar hatet slutt, det er en evig lov. Men mange andre kan ikke innse at vi gjør best i å beherske oss. De som forstår det, derimot, gjør slutt på krig og strid. Selv mordere og voldsmenn som røver, raner og plyndrer, som herjer hele land og riker, kan leve sammen som brødre. Hvorfor klarer ikke dere det? Hvis du finner en venn på veien som er forstandig, klok og god, bør du slå følge med ham. Våken og glad til sinns skal du beseire alle farer. Men finner du ingen venn på veien, som er forstandig, ærlig og klok, da er det bedre å vandre alene; liksom en konge på flukt fra fienden, eller en stolt elefant i sin skog. Bedre er det å leve alene, i dårer er intet selskap. Sorgløs kan du vandre alene som elefanten i skogen sin, når ikke du gjør noe vondt. Page - 1085

Etter at Mesteren hadde uttalt disse versene, gikk han til landsbyen Bålakalonakåra. Munken Bhagu holdt til der i landsbyen, og da han så at Mesteren nærmet seg, gjorde han klar en sitteplass og vann til fotvask. Mesteren satte seg ned på den plassen som var gjort klar for ham, og vasket føttene sine. Bhagu hilste høflig på ham og satte seg ned sammen med ham. Mesteren sa: *Har du det bra, munk? Har du det du trenger? Mangler du mat?" *Ja, jeg har det bra, Mester. Jeg har det jeg trenger, og jeg mangler ikke mat." Mens de satt der, underviste, gledet, oppmuntret og inspirerte Mesteren ham med ord om læren. Deretter reiste Mesteren seg og gikk til Øst-bambuslunden, der munkene Anuruddha, Nandiya og Kimila oppholdt seg akkurat da. Vaktmannen som hadde ansvar for lunden, fikk se ham og sa: "Ikke gå inn i denne lunden, munk, for der inne er det tre menn av god familie som prøver å finne seg selv. Så ikke forstyrr dem." Anuruddha hørte dette, og sa: "Ikke sperr veien for Mesteren, min gode parkvokter. Det er læreren vår som har kommet." Så gikk Anuruddha bort til Nandiya og Kimila og sa til dem: *Kom her, mine venner! Mesteren har kommet! Læreren vår har kommet!" Så gikk alle tre i møte med Mesteren. En av dem tok kappen og bollen hans, den andre gjorde klar en sitteplass og den tredje satt fram vann til å vaske føttene. Så satte Mesteren seg ned på den plassen som var gjort klar for ham og vasket føttene sine. Da de tre munkene hadde hilst høflig på Mesteren, satte de seg ned sammen med ham. Så sa Mesteren: *Går det bra med dere, Anuruddha? Har dere det bra og får dere nok mat?" "Takk, Mester, vi har det bare bra, og vi mangler ikke mat." *QOg er dere gode venner og vel forlikte, Anuruddha? Lever dere sammen uten å krangle? Omgås dere like uanstrengt som melk blander seg med vann? Ser dere på hverandre med vennlige blikk?" *Ja visst, Mester! Vi er gode venner og vel forlikte. Vi lever sammen uten å krangle, og omgås like uanstrengt som melk blander seg med vann. Vi ser på hverandre

Page - 1086

med vennlige blikk, Mester.” *Og hvordan gjør dere dette, Anuruddha?” *Jo, Mester, jeg tenker at jeg virkelig er heldig som kan praktisere det opphøyde liv sammen med slike venner! Både offentlig og privat tenker jeg vennlige tanker, uttaler vennlige ord og utfører vennlige handlinger overfor dem. Jeg velger å sette mine egne interesser til side og heller tenke på mine venners interesser. Så selv om vi har hver vår kropp, har vi samme sinn, Mester.”

Nandiya og Kimila sa akkurat det samme, og de la til: *Derfor er vi gode venner og vel forlikte, Mester. Slik lever vi sammen uten å krangle, og omgås like uanstrengt som melk blander seg med vann. Vi ser på hverandre med vennlige blikk, Mester.” *Det er bra, munker, det er bra! Men praktiserer dere ivrig, flittig og iherdig?”

*Ja visst, Mester! Vi praktiserer ivrig, flittig og iherdig.” *Og hvordan gjør dere dette, Anuruddha?” *Den av oss som kommer først tilbake fra matrunden i landsbyen, gjør klar sitteplasser og setter fram drikkevann, vaskevann og avfallsdunk. Sistemann som kommer tilbake, spiser den maten som er blitt til overs, hvis han har lyst på den. Hvis han ikke vil ha den, kaster han den der det ikke vokser noe, eller han kaster den i vannet der det ikke er noen levende vesener. Så rydder han bort sitteplassene, vannet og avfallsdunken og feier spisesalen. Den som ser at vannboller til drikke, vask eller toalettbruk er tomme, fyller dem. Hvis han ikke klarer det selv, vinker han til seg en av de andre. Vi gir hverandre tegn med hendene, Mester, men opprettholder taushet. Men hver femte natt setter vi oss sammen og snakker om læren. Slik praktiserer vi ivrig, flittig og iherdig.”

*Det er bra, munker, det er bra! Men har dere oppnådd noen overmenneskelige tilstander mens dere praktiserer så ivrig, flittig og iherdig? Har dere oppnådd slik spesiell kunnskap og innsikt som de edle oppnår, og som gjør livet godt å leve?” *V1 praktiserer ivrig, flittig og iherdig slik at vi ser både lys og forskjellige former, Mester. Men både lyset og formene forsvinner etter kort tid, og vi klarer ikke å gjennomskue disse objektene.” *Disse objektene bør dere gjennomskue, Anuruddha.

Før jeg nådde Page - 1087

oppvåkningen, den gang da jeg fortsatt arbeidet for å nå oppvåkning, så også jeg lys og forskjellige former. Men både lyset og formene forsvant etter kort tid. Da spurte jeg meg selv hva grunnen kunne være til at lyset og formene ble borte, og jeg så at jeg hadde begynt å bli usikker. Denne usikkerheten førte til at konsentrasjonen sviktet, og da forsvant også lyset og formene. Derfor bestemte jeg meg for å gjøre så denne usikkerheten ikke skulle oppstå på nytt. Jeg praktiserte ivrig, flittig og iherdig videre, og fikk igjen se lys og former. Men både lyset og formene forsvant etter kort tid. Da spurte jeg meg selv hva grunnen kunne være til at lyset og formene ble borte, og jeg så at jeg hadde begynt å bli uoppmerksom. Denne uoppmerksomheten førte til at konsentrasjonen sviktet, og da forsvant også lyset og formene. Derfor bestemte jeg meg for å gjøre så verken usikkerhet eller uoppmerksomhet skulle oppstå på nytt. Jeg praktiserte ivrig, flittig og iherdig videre, og fikk igjen se lys og former. Men både lyset og formene forsvant etter kort tid. Da spurte jeg meg selv hva grunnen kunne være til at lyset og formene ble borte, og jeg så at jeg hadde begynt å bli sløv og treg. Denne sløvheten og tregheten førte til at konsentrasjonen sviktet, og da forsvant også lyset og formene. Derfor bestemte jeg meg for å gjøre så verken usikkerhet, uoppmerksomhet eller sløvhets og treghet skulle oppstå på nytt. Jeg praktiserte ivrig, flittig og iherdig videre, og fikk igjen se lys og former. Men både lyset og formene forsvant etter kort tid. Da spurte jeg meg selv hva grunnen kunne være til at lyset og formene ble borte, og jeg så at jeg hadde begynt å bli redd. Denne redselen førte til at konsentrasjonen sviktet, og da forsvant også lyset og formene. Det var som om en mann skulle gå bortover en sti og plutselig se morderne hoppe fram fra buskene på begge sider av stien. Denne redselen førte til at konsentrasjonen sviktet, og da forsvant også lyset og formene. Derfor bestemte jeg meg for å gjøre så verken usikkerhet, uoppmerksomhet, sløvhets og treghet eller redsel skulle oppstå på nytt. Jeg praktiserte ivrig, flittig og iherdig videre, og fikk igjen se lys og former. Men både lyset og formene forsvant etter kort tid. Da spurte jeg meg selv hva grunnen kunne være til at lyset og formene ble borte, og jeg så at Jeg var blitt overbegeistret. Overbegeistringen førte til at konsentrasjonen sviktet, og da forsvant også lyset og formene. Det var som om en mann skulle lete etter en nedgravd skatt og plutselig finne

Page - 1088

fem nedgravde skatter. Denne overbegeistring førte til at konsentrasjonen sviktet, og da forsvant også lyset og formene. Derfor bestemte jeg meg for å gjøre så verken usikkerhet, uoppmerksomhet, sløvheter og treghet, redsel eller overbegeistring skulle oppstå på nytt. Jeg praktiserte ivrig, flittig og iherdig videre, og fikk igjen se lys og former. Men både lyset og formene forsvant etter kort tid. Da spurte jeg meg selv hva grunnen kunne være til at lyset og formene ble borte, og jeg så at jeg var blitt overbegeistret. Overbegeistring førte til at konsentrasjonen sviktet, og da forsvant også lyset og formene. Det var som om en mann skulle lete etter en nedgravd skatt og plutselig finne fem nedgravde skatter. Denne overbegeistring førte til at konsentrasjonen sviktet, og da forsvant også lyset og formene. Derfor bestemte jeg meg for å gjøre så verken usikkerhet, uoppmerksomhet, sløvheter og treghet, redsel eller overbegeistring skulle oppstå på nytt. Jeg praktiserte ivrig, flittig og iherdig videre, og fikk igjen se lys og former. Men både lyset og formene forsvant etter kort tid. Da spurte jeg meg selv hva grunnen kunne være til at lyset og formene ble borte, og jeg så at jeg var blitt lettsindig. Lettsindigheten førte til at konsentrasjonen sviktet, og da forsvant også lyset og formene. Derfor bestemte jeg meg for å gjøre så verken usikkerhet, uoppmerksomhet, sløvheter og treghet, redsel, overbegeistring eller lettsindighet skulle oppstå på nytt. Jeg praktiserte ivrig, flittig og iherdig videre, og fikk igjen se lys og former. Men både lyset og formene forsvant etter kort tid. Da spurte jeg meg selv hva grunnen kunne være til at lyset og formene ble borte, og jeg så at jeg var altfor ivrig. Den overdrevne iveren førte til at konsentrasjonen sviktet, og da forsvant også lyset og formene. Det var som om en mann skulle gripe en vaktel med begge hendene, så hardt at fuglen døde. Den overdrevne iveren førte til at konsentrasjonen sviktet, og da forsvant også lyset og formene. Derfor bestemte jeg meg for å gjøre så verken usikkerhet, uoppmerksomhet, sløvheter og treghet, redsel, overbegeistring, lettsindighet eller overdreven iver skulle oppstå på nytt. Jeg praktiserte ivrig, flittig og iherdig videre, og fikk igjen se lys og former. Men både lyset og formene forsvant etter kort tid. Da spurte jeg meg selv hva grunnen kunne være til at lyset og formene ble borte, og jeg så at jeg var blitt altfor forsiktig. Den

overdrevne forsiktigheten førte til at konsentrasjonen sviktet, og da forsvant også lyset og formene. Det var som om en mann skulle gripe en vaktel med begge hendene, men gripe den så løst at fuglen fløy sin vei. Den overdrevne forsiktigheten førte til at konsentrasjonen sviktet, og da forsvant også lyset og formene. Derfor bestemte jeg meg for å gjøre så verken usikkerhet, uoppmerksomhet, sløvheter og treghet, redsel, overbegeistring, lettsindighet, overdreven iver eller overdreven forsiktighet skulle oppstå på nytt. Jeg praktiserte ivrig, flittig og iherdig videre, og fikk igjen se lys og former. Men både lyset og formene forsvant etter kort tid. Da spurte jeg meg selv hva grunnen kunne være til at lyset og formene ble borte, og jeg så at jeg lengtet etter resultater. Denne lengselen førte til at konsentrasjonen sviktet, og da forsvant også lyset og formene. Derfor bestemte jeg meg for å gjøre så verken usikkerhet, uoppmerksomhet, sløvheter og treghet, redsel, overbegeistring, lettsindighet, overdreven iver, overdreven forsiktighet eller lengsler skulle oppstå på nytt. Jeg praktiserte ivrig, flittig og iherdig videre, og fikk igjen se lys og former. Men både lyset og formene forsvant etter kort tid. Da spurte jeg meg selv hva grunnen kunne være til at lyset og formene ble borte, og jeg så at jeg var blitt for opptatt av forskjellene mellom formene. Det at jeg ble opptatt av forskjellene førte til at konsentrasjonen sviktet, og da forsvant også lyset og formene. Derfor bestemte jeg meg for å gjøre så verken usikkerhet, uoppmerksomhet, sløvheter og treghet, redsel, overbegeistring, lettsindighet, overdreven iver, overdreven forsiktighet, lengsler eller det å være opptatt av forskjellene skulle oppstå på nytt. Jeg praktiserte ivrig, flittig og iherdig videre, og fikk igjen se lys og former. Men både lyset og formene forsvant etter kort tid. Da spurte jeg meg selv hva grunnen kunne være til at lyset og formene ble borte, og jeg så at jeg var blitt for opptatt av formene. Det at jeg ble opptatt av formene førte til at konsentrasjonen sviktet, og da forsvant også lyset og formene. Derfor bestemte jeg meg for å gjøre så verken usikkerhet, uoppmerksomhet, sløvheter og treghet, redsel, overbegeistring, lettsindighet, overdreven iver, overdreven forsiktighet, lengsler, det å være opptatt av forskjellene eller det å være opptatt av formene skulle oppstå på nytt. Jeg så at usikkerhet er en forurensning i sinnet, Anuruddha. Derfor kvittet jeg Page - 1090

meg med usikkerhet. Jeg så at uoppmerksomhet er en forurensning i sinnet. Derfor kvittet jeg meg med uoppmerksomhet. Jeg så at sløvhet og treghet er en forurensning i sinnet. Derfor kvittet jeg meg med sløvhet og treghet. Jeg så at redsel er en forurensning i sinnet. Derfor kvittet jeg meg med redsel. Jeg så at overbegeistring er en forurensning i sinnet. Derfor kvittet jeg meg med overbegeistring. Jeg så at lettsindighet er en forurensning i sinnet. Derfor kvittet jeg meg med lettsindighet. Jeg så at overdreven iver er en forurensning i sinnet. Derfor kvittet jeg meg med overdreven iver. Jeg så at overdreven forsiktighet er en forurensning i sinnet. Derfor kvittet jeg meg med overdreven forsiktighet. Jeg så at lengsler er en forurensning i sinnet. Derfor kvittet jeg meg med lengsler. Jeg så at det å være opptatt av forskjellene er en forurensning i sinnet. Derfor sluttet jeg å være opptatt av forskjellene. Jeg så at det å være opptatt av formene er en forurensning i sinnet. Derfor sluttet jeg å være opptatt av formene. Jeg praktiserte ivrig, flittig og iherdig videre, og fikk igjen se lys, men ikke former. Eller jeg så former, men ikke lys, en hel natt, en hel dag, et helt døgn. Da spurte jeg meg selv hva grunnen kunne være til at jeg så lys, men ikke former, eller former, men ikke lys, en hel natt, en hel dag, et helt døgn. Og jeg så at når jeg ikke rettet oppmerksomheten mot former, men bare mot lyset, da så jeg lys, men ikke former. Og når jeg ikke rettet oppmerksomheten mot lys, men bare mot former, da så jeg former, men ikke lys, en hel natt, en hel dag, et helt døgn. Jeg praktiserte ivrig, flittig og iherdig videre, og fikk igjen se begrenset lys og begrensede former. Og jeg så ubegrenset lys og ubegrensede former, en hel natt, en hel dag, et helt døgn. Da spurte jeg meg selv hva grunnen kunne være til at jeg så begrenset lys og begrensede former, og at jeg så ubegrenset lys og ubegrensede former, en hel natt, en hel dag, et helt døgn. Og jeg så at når jeg så begrenset lys og begrensede former, hadde jeg en begrenset konsentrasjon og et begrenset synsfelt. Men når jeg så ubegrenset lys og ubegrensede former, hadde jeg en ubegrenset konsentrasjon og et ubegrenset synsfelt, en hel natt, en hel dag, et helt døgn. Jeg så at usikkerhet er en forurensning i sinnet, Anuruddha. Derfor kvittet jeg meg med usikkerhet. Jeg så at uoppmerksomhet er en forurensning i sinnet. Derfor kvittet jeg meg med uoppmerksomhet. Jeg så at sløvhet og treghet er en forurensning i sinnet. Derfor kvittet jeg meg med sløvhet og treghet.

Jeg så at redsel er en forurensning Page - 1091

i sinnet. Derfor kvittet jeg meg med redsel. Jeg så at overbegeistring er en forurensning i sinnet. Derfor kvittet jeg meg med overbegeistring. Jeg så at lettsindighet er en forurensning i sinnet. Derfor kvittet jeg meg med lettsindighet. Jeg så at overdreven iver er en forurensning i sinnet. Derfor kvittet jeg meg med overdreven iver. Jeg så at overdreven forsiktighet er en forurensning i sinnet. Derfor kvittet jeg meg med overdreven forsiktighet. Jeg så at lengsler er en forurensning i sinnet. Derfor kvittet jeg meg med lengsler. Jeg så at det å være opptatt av forskjellene er en forurensning i sinnet. Derfor sluttet jeg å være opptatt av forskjellene. Jeg så at det å være opptatt av formene er en forurensning i sinnet. Derfor sluttet jeg å være opptatt av formene. Da innså jeg at jeg hadde kvittet meg med forurensningen i sinnet, så jeg bestemte meg for å utvikle en trefoldig konsentrasjon. Jeg utviklet en konsentrasjon som inneholdt innledende og fastholdende tanker. Jeg utviklet en konsentrasjon som ikke inneholdt innledende tanker, men med fastholdende tanker. Jeg utviklet en konsentrasjon uten innledende og fastholdende tanker. Jeg utviklet en konsentrasjon som inneholdt glede. Jeg utviklet en konsentrasjon som ikke inneholdt glede. Jeg utviklet en konsentrasjon som inneholdt fryd. Og jeg utviklet en konsentrasjon som inneholdt sinnslikevekt. Da jeg hadde utviklet disse formene for konsentrasjon, fant jeg innsikt og kunnskap om at min frigjøring var urokkelig, dette var min siste fødsel, og det blir ingen ny eksistens etter denne.” Slik talte Mesteren, og Anuruddha gledet seg over Mesterens ord. Page - 1092

129. Om tosker og vismenn Bålapanditasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Savatthi, der han oppholdt seg i Anāthapindikas park Jetalunden. Der henvendte han seg til munkene og sa: *Munker.” *Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa: *Det er tre ting som kjennetegner en tosk, munk. Hvilke tre? En tosk tenker dumme tanker, sier dumme ord og utfører dumme handlinger. Hvis tosk ikke hadde tenkt dumme tanker, sagt dumme ord og utført dumme handlinger, hvordan skulle en vismann da ha forstått at han var en tosk? Men ettersom tosk tenker dumme tanker, sier dumme ord og utfører dumme handlinger, forstår vismannen at han er en tosk. Tosken opplever sorg og lidelse her og nå på tre måter, munk. Hvis en tosk sitter i en forsamling, ved veien eller på et gatehjørne, kan det hende folk der snakker om slike ting som er tåpelige. Hvis tosk da er en som dreper levende vesener, stjeler, begår seksuelle overtredelser, fører urett tale eller beruser seg, så vil han tenke som så: "Disse menneskene snakker om slikt som jeg driver med. For det er nettopp slikt jeg gjør, og dette er noe folk vet!" Dette er den ene måten tosk opplever sorg og lidelse på her og nå, munk. Videre kan det hende at en tosk får se at kongens menn lar en tyv eller forbryter arrestere og dømmer ham til forskjellig slags straff. De pisker og slår ham med bambuskjepper og stokker. De hogger hånden eller foten av ham, eller de hogger både hånden og foten av ham. De kutter av ørene eller nesen av ham, eller de kutter både ørene og nesen av ham. Eller de utsetter ham for suppegrytetortur, skjelltortur, Rahunns munn, ildkranstortur, flammehåndtortur, høyvridningstortur, barkkappetortur, antilopetortur og kjøttkroktortur. De skjærer mange små stykker ut av kroppen hans med skarpe kniver, senker ham ned i lut, stikker et spidd gjennom hodet på ham, knuser

knoklene hans med klubber, heller kokende olje over ham, lar hundene spise ham, spidder ham levende på en stake og hogger hodet av ham med et sverd. Da tenker tosken: *Jeg har også begått slike handlinger som den mannen ble arrestert for. Hvis kongen får vite det, kommer jeg også til å bli straffet slik!" Dette er den andre måten tosken opplever sorg og lidelse på her og nå, munker. Videre vil toskens ugjerninger, vonde ord og vonde tanker hvile tungt og trykkende på sinnet hans og formørke det uansett om han sitter eller ligger. Det er akkurat som når skyggen av et stort fjell hviler tungt og trykkende på jorden og formørker den. Slik vil også toskens ugjerninger, vonde ord og vonde tanker hvile tungt og trykkende på sinnet hans og formørke det uansett om han sitter eller ligger. Da tenker han som så: 'Jeg har ikke oppført meg bra, jeg har ikke gjort det som er godt, og jeg har intet sted å flykte til. Jeg har handlet ille, jeg har vært grusom og jeg har vært voldelig. Etter døden kommer jeg til å svi for at jeg ikke har oppført meg bra, at jeg ikke har gjort det som er godt, og at jeg ikke har noe sted å flykte til. Jeg kommer til å få svi fordi jeg har handlet ille, jeg har vært grusom og jeg har vært voldelig." Han sørger, jamrer og gremmer seg, og han slår seg på brystet i fortvilelse. Dette er den tredje måten tosken opplever sorg og lidelse på her og nå, munker. En tosk som har begått ugjerninger, uttalt vonde ord og tenkt vonde tanker, blir gjenfødt i lidelse og elendighet i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Om man skal si at noe er ekstremt ubehagelig, ekstremt utrivelig og ekstremt motbydelig, så kan dette med rette sies om helvete. Det er ekstremt ubehagelig, ekstremt utrivelig og ekstremt motbydelig, så det er vanskelig å beskrive det med noen lignelse." En munk sa: *Kan du likevel mulig gi en lignelse, Mester?" *Det kan jeg, munk," sa Mesteren. "Det er som når en tyv, en forbryter, blir arrestert og ført fram for kongen, og de sier: *Denne mannen er en tyv, en forbryter, herre konge. Gi ham den straffen du synes han fortjener!" "Ta denne mannen og spidd ham på hundre spyd ved daggry!" De spidder ham på hundre spyd ved daggry. Midt på dagen spør kongen: *Hvordan er med den mannen?" Page - 1094

*Han lever fortsatt, herre konge.” 'Så ta ham og spidd ham på hundre spyd ved middagstid!’ De spidder ham på hundre spyd ved middagstid. Utpå kvelden spør kongen: *Hvordan er det med den mannen?” *Han lever fortsatt, herre konge.” *Så ta ham og spidd ham på hundre spyd om kvelden!’ De spidder ham på hundre spyd om kvelden. Hva tror dere munk? Kommer den mannen til å føle smerte og skrekk når han tre ganger blir spiddet på hundre spyd?” *Han ville føle ekstrem smerte og skrekk om han ble spiddet på ett spyd, Mester, for ikke da å snakke om tre ganger hundre spyd!’ Så tok Mesteren en stein som ikke var større enn neven hans og spurte munkene: *Hva mener dere, munk? Hvilken er størst av denne steinen og Himalayafjellene?” *Den steinen du holder i hånden er da ikke så stor, Mester. Den kan overhodet ikke sammenlignes med Himalaya!’ *Nettopp, munk. På samme måte kan de smertene den mannen opplever når han blir spiddet av tre ganger hundre spyd, overhodet ikke sammenlignes med lidelsene i helvete. De er ikke som en liten brøkdel av dem, engang. Helvetes voktere griper ham og binder ham med femdobbelte bånd, munk. De driver et rødglødende jernspidd gjennom den ene hånden hans, de driver et rødglødende jernspidd gjennom den andre hånden hans, de driver et rødglødende jernspidd gjennom den ene foten hans, de driver et rødglødende jernspidd gjennom den andre foten hans og de driver et rødglødende jernspidd gjennom magen hans. Han lider de frykteligste smerter, men han dør ikke før han har sonet sine onde handlinger. Deretter kuttet helvetes voktere ham opp med skarpe økser, så han lider de frykteligste smerter, men han dør ikke før han har sonet sine onde handlinger. De henger ham opp med hodet ned og skjærer ham opp med skarpe kniver, men han lider de frykteligste smerter, men han dør ikke før han har sonet sine onde handlinger. De lenker ham til en vogn og lar ham slepe den fram og tilbake over glødende og brennende marker, så han lider de frykteligste smerter, men han dør ikke før han har sonet sine onde handlinger. De jager ham opp og ned på et berg av glødende kull så han lider de

frykteligste smerter, men han dør ikke før han har sonet sine onde handlinger. De kaster ham med hodet ned i en glødende og brennende bronsekjele. Der blir han kokt i fosskokende vann som kaster ham opp og ned, fram og tilbake i kjelen. Han lider de frykteligste smerter, men han dør ikke før han har sonet sine onde handlinger. Da tar helvetes voktere og kaster ham ned i Stor-helvete. Og Stor-helvete, munker, har fire hjørner og fire porter, delt inn i like store deler, omgitt av en jernmur, dekt av et jerntak. Golvet er av glødende jern, og hundre mil i omkrets. Jeg kunne si mye om helvete, munker, men det er ikke lett å beskrive helvetes lidelser. Noen levende vesener er dyr som eter gras. De tygger saftig gras og tørt gras og svelger det. Hvilke dyr er det som eter gras? Det er elefanter, hester, kuer, esler, sauer, hjort og andre dyr som eter gras. En tosk som her har gledet seg over mange forskjellige smaksnyanser, men som har begått onde handlinger, blir født blant de dyrene som eter gras etter at han er død, etter at kroppen har gått i oppløsning. Noen levende vesener er dyr som eter møkk. De lukter møkk på langt hold og kommer løpende idet de tenker: "Her vil vi ete, her vil vi ete!" Det er akkurat som brahmaner som lukter en ofring og kommer løpende idet de tenker: "Her vil vi ete, her vil vi ete". På samme måte er det med de dyrene som eter møkk, munker. De lukter møkk på langt hold og kommer løpende idet de tenker: *Her vil vi ete, her vil vi ete!" Og hvilke dyr er det som eter møkk? Det er haner, svin, hunder og sjakaler og andre dyr som eter møkk. En tosk som her har gledet seg over mange forskjellige smaksnyanser, men som har begått onde handlinger, blir født blant de dyrene som eter møkk etter at han er død, etter at kroppen har gått i oppløsning. Noen levende vesener er dyr som blir født i mørket, lever i mørket og dør i mørket. Hvilke dyr er det som blir født i mørket, lever i mørket og dør i mørket, munker? Det er insekter, meitemarker og andre marker og andre dyr dyr som blir født i mørket, Page - 1096

lever i mørket og dør i mørket. En tosk som her har gledet seg over mange forskjellige smaksnyanser, men som har begått onde handlinger, blir født blant de dyrene som blir født i mørket, lever i mørket og dør i mørket, etter at han er død, etter at kroppen har gått i oppløsning. Noen levende vesener er dyr som blir født i vann, lever i vann og dør i vann. Hvilke dyr er det som blir født i vann, lever i vann og dør i vann, munker? Det er fisker, skilpadder og krokodiller og andre dyr som blir født i vann, lever i vann og dør i vann. En tosk som her har gledet seg over mange forskjellige smaksnyanser, men som har begått onde handlinger, blir født blant de dyrene som blir født i vann, lever i vann og dør i vann, etter at han er død, etter at kroppen har gått i oppløsning. Noen levende vesener er dyr som blir født i urenheter, lever i urenheter og dør i urenheter. Hvilke dyr er det som blir født i urenheter, lever i urenheter og dør i urenheter, munker? Det er vesener som blir født i rått fisk, lever i rått fisk og dør i rått fisk, vesener som blir født i åtsler, lever i åtsler og dør i åtsler, vesener som blir født i bedervet mat, lever i bedervet mat og dør i bedervet mat, vesener som blir født i en kloakkpøl, lever i en kloakkpøl og dør i en kloakkpøl. En tosk som her har gledet seg over mange forskjellige smaksnyanser, men som har begått onde handlinger, blir født blant de dyrene som blir født i urenheter, lever i urenheter og dør i urenheter, etter at han er død, etter at kroppen har gått i oppløsning. Jeg kunne si mye om det å bli født som dyr, munker, men det er ikke lett å beskrive de lidelsene det medfører. Tenk dere at en mann kastet et åk med bare ett hull i ut i havet. Østavinden ville blåse det vestover, vestavinden ville blåse det østover, nordavinden ville blåse det sørover og sønnavinden ville blåse det nordover. I havet lever det en blind skilpadde. En gang hvert hundrede år stikker den hodet opp av vannet. Hva tror dere, munker — ville den blinde skilpadde kunne komme til å stikke hodet gjennom hullet i åket når den dukker opp over vannet?”

*Hvis den skulle slumpe til å gjøre det, ville det skje meget sjelden, Mester.” *Det er mye større sjanser for at den blinde skilpadde skal komme til å stikke hodet opp gjennom hullet i åket enn det for å bli født som menneske hvis man først har falt ned på et av de lavere planene, munker. Og hvorfor? Det er ingen som praktiserer en Page

høyverdig levemåte der, det er ingen som oppfører seg bra mot hverandre, det er ingen som utfører sunne handlinger og det er ingen som samler seg opp gode fortjenester. Der spiser man hverandre, munker, og det er de svakeste som blir spist. Hvis tosken etter lang tid blir født som menneske, blir han født i usle kår, i en familie av uberørbare, en familie av jegere, en familie av bambusarbeidere, en familie av vognmakere eller en familie av søppeltømmere, munker. Han blir født i en familie som er fattig og har lite mat og drikke, i en familie som har vanskelig for å skaffe seg mat og tak over hodet. Han kommer til å ha en gusten hudfarge og er ikke noe for øyet, han blir uanselig og deformert, blind, forkrøplet, pukkelrygget eller lam, og han klarer verken å få mat eller drikke, klær, kjøretøy, kranser, parfyme, seng, bolig eller lys. Han begår ugjerninger, sier vonde ord og tenker vonde tanker, og som en følge av dette havner han i lidelse og smerte i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Tenk dere en spiller som setter alt over styr på sitt første kast og spiller bort sønn, hustru og alt han eier, og som i tillegg selv blir kastet i fengsel, munker. Men dette blir likevel bare småtterier sammenlignet med den tosken som begår ugjerninger, sier vonde ord og tenker vonde tanker, for som en følge av dette havner han i lidelse og smerte i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Og dette er alt vi trenger å si om tosker, munker. Det er tre ting som kjennetegner en vismann, munker. Hvilke tre? En vismann tenker kloke tanker, uttaler veloverveide ord og gjør gode gjerninger. Hvis en vismann ikke hadde tenkt kloke tanker, uttalt veloverveide ord og gjort gode gjerninger, hvordan skulle da andre vismenn ha forstått at han var en vismann? Men ettersom han tenker kloke tanker, uttaler veloverveide ord og gjør gode gjerninger, kan andre vismenn forstå at han er en vismann. Den som er vis, opplever tre lykke og glede her og nå på tre måter, munker. Hvis en vismann sitter i en forsamling, ved veien eller på et gatehjørne, kan det hende folk der snakker om slike ting som er gode. Hvis vismannen da er en som avstår fra å drepe levende vesener, stjele, begå seksuelle overtredelser, føre urett tale eller beruse seg, så vil han tenke som så: "Disse menneskene snakker om slikt som jeg driver med. For det er nettopp slikt jeg gjør, og dette er noe folk vet!" Dette er den ene måten vismannen opplever lykke og glede på her og nå, munker.

Videre kan det hende at en vismann får se at kongens menn lar en tyv eller forbryter arrestere og dømmer ham til forskjellig slags straff. De pisker og slår ham med bambuskjepper og stokker. De hogger hånden eller foten av ham, eller de hogger både hånden og foten av ham. De kutter av ørene eller nesen av ham, eller de kutter både ørene og nesen av ham. Eller de utsetter ham for suppegrytetortur, skjelltortur, Rahunns munn, ildkranstortur, flammehåndtortur, høyvridningstortur, barkkappetortur, antilopetortur og kjøttkroktortur. De skjærer mange små stykker ut av kroppen hans med skarpe kniver, senker ham ned i lut, stikker et spidd gjennom hodet på ham, knuser knoklene hans med klubber, heller kokende olje over ham, lar hundene spise ham, spidder ham levende på en stake og hogger hodet av ham med et sverd. Da tenker den vise: 'Jeg har ikke begått slike handlinger som den mannen ble arrestert for, så jeg kommer ikke til å bli straffet slik!' Dette er den andre måten vismannen opplever lykke og glede på her og nå, munker. Videre vil vismannens gode gjerninger, gode ord og gode tanker hvile over sinnet hans og uansett om han sitter eller ligger. Det er akkurat som når skyggen av et stort fjell hviler over jorden den. Slik vil også vismannens gode gjerninger, gode ord og gode tanker hvile over sinnet hans uansett om han sitter eller ligger. Da tenker han som så: 'Jeg har ikke handlet ille, jeg har ikke vært grusom og jeg har ikke vært voldelig. Jeg har en tilflukt. Og siden jeg ikke har handlet ille, ikke har vært grusom og ikke har vært voldelig, og siden jeg har en tilflukt, så har jeg et sted å søke tilflukt etter døden.' Han verken sørger, jamrer eller gremmer seg, og han slår seg ikke på brystet i fortvilelse. Dette er den tredje måten vismannen opplever lykke og glede på her og nå, munker. En vismann som har tenkt kloke tanker, uttalt veloverveide ord og gjort gode gjerninger, blir gjenfødt i lykkelige kår i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. Om man skal si at noe er ekstremt behagelig, ekstremt trivelig og ekstremt tiltalende, så kan dette med rette sies om himmelen. Den er ekstremt behagelig, ekstremt trivelig og ekstremt tiltalende, så det er vanskelig å beskrive det med noen lignelse." En munk sa: "Kan du likevel muliggjøre en lignelse, Mester?" "Det kan jeg, munk," sa Mesteren. "Tenk deg en konge som har sju verdifulle skatter og fire vidunderlige egenskaper, og tenk deg den lykke og glede de gir ham. Page - 1099

Hvilke sju? En helligdag den femtende i måneden dar den salvede kongen har vasket hodet og gått opp på palassets takterrasse for å helligholde dagen, viste det himmelske hjulet seg for ham med nav, felg og tusen eiker, helt og fullkomment på alle vis. Da kongen så dette, tenkte han: *Jeg har hørt at når det himmelske hjulet viser seg i all sin glans for en konge som feirer helligdagen, vil han bli keiser. Så nå er jeg altså keiser!” Kongen reiste seg, ordnet kappen over skulderen og grep et beger med venstre hånd. Så stenket han vann over hjulet og sa: *Rull, du hjul! Vinn seier, du hjul!” Da rullet det verdifulle hjulet mot øst, munker, og kongen fulgte det med hele hæren sin. Der hjulet stanset, slo kongen leir med hæren sin. Alle de rivaliserende fyrstene i øst gikk ham i møte og sa: *Kom, store konge, velkommen skal du være! Alt her er ditt, så gi oss veiledninger, store konge!” Da sa kongen til dem: *Dere bør ikke drepe noe levende vesen, ikke stjele, ikke begå sanselige misgjerninger, ikke føre urett tale og ikke innta rusmidler, men nytte som det sømmer seg.” Og alle fyrstene i øst underkastet seg kongen. Da det verdifulle hjulet hadde rullet helt ut i havet i øst, snudde det opp på land igjen og rullet sørover ... ut i havet i sør, snudde det mot vest ... ut i havet i vest, snudde det mot nord, munker, og kongen fulgte det med hele hæren sin. Der hjulet stanset, slo kongen leir med hæren sin. Alle de rivaliserende fyrstene i nord gikk ham i møte og sa: *Kom, store konge, velkommen skal du være! Alt her er ditt, så gi oss veiledninger, store konge!” Da sa kongen til dem: *Dere bør ikke drepe noe levende vesen, ikke stjele, ikke begå sanselige misgjerninger, ikke føre urett tale og ikke innta rusmidler, men nytte som det sømmer p seg. Page - 1100

Og alle fyrstene i nord underkastet seg kongen. Etter at det verdifulle hjulet hadde underlagt seg hele den havomkransede jord, rullet det tilbake til hovedstaden Kusavati. Der stoppet det foran porten til kongens palass, der han satt og ordnet med sine regjeringssaker, slik at det ble til pryð for palasset. Slik var det verdifulle hjulet til kongen, munker. Deretter kom den verdifulle elefanten til syne for kongen, munker. Den var hvit over det hele og hadde sjufoldig styrke. Den hadde magiske krefter så den kunne fly gjennom luften, og denne kongen over alle elefanter het Fullmåne. Da kongen fikk se den, ble han glad, og tenkte: *Så fint det ville være om denne elefanten var tam nok til å ri på!” Og den verdifulle elefanten viste seg å være like tam som om den skulle ha vært trent og dressert i lang tid. Da kongen skulle prøve den ut, satte han seg opp på den tidlig om morgenen og red rundt hele den havomkransede jord og var hjemme i Kusavati igjen tidsnok til frokost. Slik var den verdifulle elefanten til kongen, munker. Deretter kom den verdifulle hesten til syne for kongen, munker. Den var hvit over det hele og kullsort man og hode som en kråke. Den hadde magiske krefter så den kunne fly gjennom luften, og denne kongen over alle hester het Tordensky. Da kongen fikk se den, ble han glad, og tenkte: *Så fint det ville være om denne hesten var tam nok til å ri på!” Og den verdifulle hesten viste seg å være like tam som om den skulle ha vært veldressert fullblodshest. Da kongen skulle prøve den ut, satte han seg opp på den tidlig om morgenen og red rundt hele den havomkransede jorden og var hjemme i Kusavati igjen tidsnok til frokost. Slik var den verdifulle hesten til kongen, munker. Deretter kom den verdifulle juvelen til syne for kongen, munker. Det var en ren og fullkommen smaragd med åtte fasetter, feilfritt slipt, gjennomsiktig, klar og fullkommen på alle vis. Denne verdifulle juvelen lyste opp alt som fantes i en mils omkrets. Da kongen skulle prøve den ut, mønstret han hele hæren og løftet juvelen opp i toppen av merkestangen sin. Da kunne de marsjere ut selv om det var midt på natten. Folk i landsbyene i nærheten trodde det lysnet av dag og tok fatt på arbeidet sitt. Slik var den verdifulle juvelen til kongen, munker. Page - 1101

Deretter kom den verdifulle kvinnen til syne for kongen, munker. Hun var vakker, skjønn og tiltalende, og hudfargen hennes var som den mest delikate lotusblomst. Hun var verken for høy eller for liten, verken for tykk eller for tynn, verken for mørk eller for lys. I sin himmelske skjønnhet overstrålte hun alle andre mennesker. Berøringen hennes var lett og myk som den fineste bomull. I varmt vær var berøringen hennes kjølig, og i kaldt vær var berøringen hennes varm. Kroppen hennes duftet som sandeltre og munnen duftet som lotus. Denne verdifulle kvinnen sto opp før kongen og la seg senere enn ham. Hun var alltid tjenestevillig, og hun var høflig og vennlig i sin tale. Hun var aldri utro mot kongen, ikke engang i tankene, og langt mindre med kroppen. Slik var den verdifulle kvinnen til kongen, munker. Deretter kom den verdifulle skattmesteren til syne for kongen, munker. Han var født med et skarpt blikk for skjulte skatter, både herreløse og slike som hadde en eier. Han gikk fram for kongen og sa: "Ta det bare med ro, herre konge. Jeg skal ta meg av finansene dine på profesjonelt vis." Da kongen ville prøve ham ut, tok han ham med seg ut i en båt og rodde midt ut på floden Ganges. Så sa han: *Jeg trenger gull av prima kvalitet, skattmester!" *Da kan du bare styre båten inn mot en av elvebreddene, herre konge." *Jeg vil ha gullet nå, skattmester." Da stakk skattmesteren begge hendene ned i vannet og løftet opp en krukke fylt av gull til randen. Denne ga han til kongen og sa: *Er dette nok, herre konge?" *Det er nok," svarte kongen. "Du har gjort godt arbeid, skattmester!" Slik var den verdifulle skattmesteren til kongen, munker. Deretter kom den verdifulle rådgiveren til syne for kongen, munker. Han var klok, forstandig og vis, og han visste å gi kongen gode råd slik at kongen gjorde det som burde gjøres og lot være å gjøre det som ikke burde gjøres. Han gikk fram for kongen og sa: "Ta det bare med ro, herre konge. Jeg skal veilede deg." Page - 1102

Slik var den verdifulle rådgiveren til kongen, munk.

Dette var de sju verdifulle skattene hans. Videre hadde kongen fire vidunderlige egenskaper, munk. Hvilke fire? Kongen var pen, kjekk og tiltalende å se på, og hudfargen hans var som den mest delikate lotusblomst, så han overgikk alle andre mennesker. Dette var den første av de vidunderlige egenskapene hans. Dessuten levde kongen til han ble svært gammel, munk. Han levde mye lengre enn andre mennesker. Dette var den andre av de vidunderlige egenskapene hans. Kongen hadde også god helse og var lite plaget av sykdom. Han hadde god fordøyelse og stoffskiftet var verken overopphett eller for kjølig. I dette overgikk han alle andre mennesker. Dette var den tredje av de vidunderlige egenskapene hans. Dessuten var kongen elsket og populær, munk. Både brahmaner og borgere elsket ham slik barn elsker sin far. Han elsket også folket sitt som en far elsker sine barn. Når kongen dro ut til parken i følge med hæren sin, strømmet brahmanene og borgerne til langs veien og ropte: *Kjør langsomt, herre konge, så vi kan få gleden av å se deg lenge." Kongen sa til vognstyreren sin: *Kjør langsomt, så jeg kan få gleden av å se brahmanene og borgerne lenge." Dette var den fjerde av de vidunderlige egenskapene hans, og slik var altså de fire vidunderlige egenskapene kongen hadde, munk. Hva mener dere om dette, munk? Vil de sju verdifulle skattene og de fire vidunderlige egenskapene til denne kongen gi ham lykke og glede?" *Han ville føle ekstrem lykke og glede om han bare hadde en av disse skattene eller egenskapene, Mester, for ikke da å snakke om sju verdifulle skatter og fire vidunderlige egenskaper!" Så tok Mesteren en stein som ikke var større enn neven hans og spurte munkene: *Hva mener dere, munk? Hvilken er størst av denne steinen og Himalayafjellene?" *Den steinen du holder i hånden er da ikke så stor, Mester. Den kan overhodet ikke sammenlignes med Himalaya!" Page - 1103

*Nettopp, munkers. På samme måte kan den lykken og gleden kongen opplever fordi han har de sju verdifulle skattene og de fire vidunderlige egenskapene , overhodet ikke sammenlignes med lykken og gleden i himmelen. De er ikke som en liten brøkdel av den, engang. Hvis vismannen etter lang tid blir født som menneske, blir han født i gode kår, i en adelsfamilie, en brahmanfamilie eller en rik borgerfamilie, i en velstående og rik familie med store eiendommer, med mye gull og sølv, med stor rikdom og mye penger og korn. Han kommer til å bli kjekk og pen å se på, med klar og fin hudfarge, og han kommer til å være vel forsynt med mat og drikke, klær, kjøretøy, kranser, parfyme, seng, bolig og lys. Han gjør gode gjerninger, uttaler veloverveide ord og tenker kloke tanker, og som en følge av dette havner han i himmelen, i lykke og glede, etter døden, når kroppen går i oppløsning. Tenk dere en spiller som vinner den store gevinsten på sitt første kast. Men dette blir likevel bare småtterier sammenlignet med en vismann som gjør gode gjerninger, uttaler veloverveide ord og tenker kloke tanker, for som en følge av dette havner han i himmelen, i lykke og glede, etter døden, når kroppen går i oppløsning. Og dette er alt vi trenger å si om vismenn, munkers.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord.

Page - 1104

130. Dødens sendebud Devadiutasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Savatthi, der han oppholdt seg i Anāthapindikas park Jetalunden. Der henvendte han seg til munkene og sa: *Munker." *Ja, Mester," svarte de. Mesteren sa: "Tenk dere to hus med dører, munker. Midt mellom dem står en mann med godt syn. Da kan han se folk gå inn og ut av husene, og han kan se folk spasere fram og tilbake og gå fra det ene huset til det andre. Slik ser jeg med rent, himmelsk og overmenneskelig syn hvordan alle vesener oppstår og går under. Jeg ser og forstår hvordan gode og onde, stygge og vakre, lykkelige og ulykkelige, alle tar konsekvensene av sine egne handlinger: "Disse vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt i gode kår og lykkelige tilstander i himmelen. Disse andre vesenene oppførte seg godt, både i tanke, ord og handling. De talte vel om de edle, de hadde rett syn og handlet i samsvar med dette. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er de blitt gjenfødt som mennesker. Men disse vesenene her oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt som spøkelser. Disse andre vesenene oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt som dyr. Disse andre vesenene oppførte seg dårlig, både i tanke, ord og handling. De talte nedsettende om de edle, de hadde feilaktige teorier og handlet etter disse teoriene. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, er disse blitt gjenfødt i smerte og lidelse i helvete." Page - 1105

Etter at han er død, kommer han til helvete, der han opplever pine og smerter. Helvetes voktere griper ham i begge armene og sleper ham fram for kong Yama, dødens fyrste, og sier: *Her er en mann som ikke brydde seg om sin mor og sin far og som ikke hadde respekt for asketer og brahmaner. Ikke tok han hensyn til slektens eldste, heller. Hvilken straff skal han få, herre?" Dødens fyrste forhører ham om det første sendebudet, og sier: *Men så du ikke det første sendebudet som jeg sendte ut blant menneskene da, mann?" *Nei, jeg så ham ikke, herre!" *Har du da aldri sett en svak og nyfødt baby som ligger på ryggen og sover midt i sine egne ekskrementer?" 'Jo, det har jeg sett, herre." *Men du er jo en voksen og forstandig mann. Tenkte du da aldri at jeg er også underlagt fødsel, det er ingen vei utenom, så la meg gjøre gode gjerninger, si gode ord og tenke gode tanker mens jeg kan?" *Nei, jeg tenkte meg ikke om, herre!" *Så du var for tankeløs til gode gjerninger, gode ord og gode tanker? Nåvel, du skal få som fortjent for tankeløsheten din. Disse dumhetene dine kan du ikke gi noen andre ansvaret for, verken mor eller far, bror eller søster, slekt eller venner, guder, brahmaner eller filosofer har skylden. Ansvaret er ditt eget, og du høster som du har sådd!" Etter at dødens fyrste har forhørt ham om det første sendebudet, forhører han ham om det andre sendebudet, og sier: *Men så du ikke det andre sendebudet som jeg sendte ut blant menneskene da, mann?" *Nei, jeg så ham ikke, herre!" *Har du da aldri sett en mann eller kvinne som var åtti, nitti eller hundre år gammel, som stavret seg skjelvende bortover med krum rygg, rynkete og uten tenner, svak og kraftløs, gråhåret eller skallet?" 'Jo, det har jeg sett, herre." Page - 1106

*Men du er jo en voksen og forstandig mann. Tenkte du da aldri at jeg kommer også til å bli gammel, det er ingen vei utenom, så la meg gjøre gode gjerninger, si gode ord og tenke gode tanker mens jeg kan?" *Nei, jeg tenkte meg ikke om, herre!" *Så du var for tankeløs til gode gjerninger, gode ord og gode tanker? Nåvel, du skal få som fortjent for tankeløsheten din. Disse dumhetene dine kan du ikke gi noen andre ansvaret for, verken mor eller far, bror eller søster, slekt eller venner, guder, brahmaner eller filosofer har skylden. Ansvaret er ditt eget, og du høster som du har sådd!" Etter at dødens fyrste har forhørt ham om det andre sendebudet, forhører han ham om det tredje sendebudet, og sier: *Men så du ikke det tredje sendebudet som jeg sendte ut blant menneskene da, mann?" *Nei, jeg så ham ikke, herre!" *Har du da aldri sett en mann eller kvinne som var alvorlig syk og hadde store smerter, som lå i sin egen urin og avføring og som måtte ha hjelp for å komme opp og hjelp for å legge seg?" 'Jo, det har jeg sett, herre." *Men du er jo en voksen og forstandig mann. Tenkte du da aldri at jeg kommer også til å bli syk, det er ingen vei utenom, så la meg gjøre gode gjerninger, si gode ord og tenke gode tanker mens jeg kan?" *Nei, jeg tenkte meg ikke om, herre!" *Så du var for tankeløs til gode gjerninger, gode ord og gode tanker? Nåvel, du skal få som fortjent for tankeløsheten din. Disse dumhetene dine kan du ikke gi noen andre ansvaret for, verken mor eller far, bror eller søster, slekt eller venner, guder, brahmaner eller filosofer har skylden. Ansvaret er ditt eget, og du høster som du har sådd!" Etter at dødens fyrste har forhørt ham om det tredje sendebudet, forhører han ham om det fjerde sendebudet, og sier: *Men så du ikke det fjerde sendebudet som jeg sendte ut blant menneskene da, mann?" Page - 1107

*Nei, jeg så ham ikke, herre!” *Har du da aldri sett at kongens menn lar en tyv eller forbryter arrestere og dømmer ham til forskjellig slags straff? De pisker og slår ham med bambuskjeeper og stokker. De hogger hånden eller foten av ham, eller de hogger både hånden og foten av ham. De kutter av ørene eller nesen av ham, eller de kutter både ørene og nesen av ham. Eller de utsetter ham for suppegrytetortur, skjelltortur, Rahunns munn, ildkranstortur, flammehåndtortur, høyvridningstortur, barkkappetortur, antilopetortur og kjøttkroktortur. De skjærer mange små stykker ut av kroppen hans med skarpe kniver, senker ham ned i lut, stikker et spidd gjennom hodet på ham, knuser knoklene hans med klubber, heller kokende olje over ham, lar hundene spise ham, spidder ham levende på en stake og hogger hodet av ham med et sverd.” ‘Jo, det har jeg sett, herre.” *Men du er jo en voksen og forstandig mann. Tenkte du da aldri at jeg kommer også til å bli syk, det er ingen vei utenom, så la meg gjøre gode gjerninger, si gode ord og tenke gode tanker mens jeg kan?” *Nei, jeg tenkte meg ikke om, herre!” *Så du var for tankeløs til gode gjerninger, gode ord og gode tanker? Nåvel, du skal få som fortjent for tankeløsheten din. Disse dumhetene dine kan du ikke gi noen andre ansvaret for, verken mor eller far, bror eller søster, slekt eller venner, guder, brahmaner eller filosofer har skylden. Ansvaret er ditt eget, og du høster som du har sådd!” Etter at dødens fyrste har forhørt ham om det fjerde sendebudet, forhører han ham om det femte sendebudet, og sier: *Men så du ikke det femte sendebudet som jeg sendte ut blant menneskene da, mann? *Nei, jeg så ham ikke, herre!” *Har du da aldri sett en mann eller kvinne som var død, som hadde vært død i flere dager og som var blitt et blåsvart lik med oppsvulmede lemmer som allerede var kommet langt i forråtnelse?” ‘Jo, det har jeg sett, herre.” *Men du er jo en voksen og forstandig mann. Tenkte du da aldri at jeg kommer

også til å dø, det er ingen vei utenom, så la meg gjøre gode gjerninger, si gode ord og tenke gode tanker mens jeg kan?” *Nei, jeg tenkte meg ikke om, herre!” *Så du var for tankeløs til gode gjerninger, gode ord og gode tanker? Nåvel, du skal få som fortjent for tankeløsheten din. Disse dumhetene dine kan du ikke gi noen andre ansvaret for, verken mor eller far, bror eller søster, slekt eller venner, guder, brahmaner eller filosofer har skylden. Ansvaret er ditt eget, og du høster som du har sådd!” Etter at dødens fyrste hadde forhørt mannen om disse fem budbringerne, ble han taus og overlot ham til helvetes voktere. De drev jernspidd gjennom hender, føtter og mage på ham så han led de frykteligste smerter. Men han døde ikke før han hadde sonet sine onde handlinger. Deretter kuttet helvetes voktere ham opp med skarpe økser, så han led de frykteligste smerter, men han døde ikke. De hengte ham opp med hodet ned og skar ham opp med skarpe kniver, men han døde ikke. De spente ham for en vogn og lot ham slepe den fram og tilbake over glødende og brennende marker. De jaget ham opp og ned på et berg av glødende kull. De kastet ham med hodet ned i en glødende og brennende bronsekjele. Der ble han kokt i fosskokende vann som kastet ham opp og ned, fram og tilbake i kjelen. Han led de frykteligste smerter, men døde ikke før han hadde sonet sine onde handlinger. Da tok helvetes voktere og kastet ham ned i storhelvete. Og storhelvete, munker, har fire hjørner og fire porter, delt inn i like store deler, omgitt av en jernmur, dekt av et jerntak. Golvet er av glødende jern, og hundre mil i omkrets. Når ilden flammer opp langs østveggen i storhelvete, slår den tilbake helt til vestveggen, og når den flammer opp langs vestveggen, slår den tilbake helt til østveggen. Når ilden

Page - 1109

flammer opp langs nordveggen i stor-helvete, slår den tilbake helt til sørveggen, og når den flammer opp langs sørveggen, slår den tilbake helt til nordveggen. Når ilden flammer opp langs golvet, slår den opp i taket, og når den flammer opp i taket, slår den ned i golvet. Han som er kastet ned der, lider de frykteligste smerter. Men han dør ikke før han har sonet sine onde handlinger. En sjelden gang skjer det at østporten til stor-helvete blir åpnet. Da løper han dit alt han kan. Mens han løper, blir huden svidd, kjøtt og sener brenner, og det damper av knoklene. Men like før han kommer fram, blir porten stengt igjen. Da lider han de frykteligste smerter. Men han dør ikke før han har sonet sine onde handlinger. En sjelden gang skjer det at vestporten til stor-helvete blir åpnet. Da løper han dit alt han kan. Mens han løper, blir huden svidd, kjøtt og sener brenner, og det damper av knoklene. Men like før han kommer fram, blir porten stengt igjen. Da lider han de frykteligste smerter. Men han dør ikke før han har sonet sine onde handlinger. En sjelden gang skjer det at nordporten til stor-helvete blir åpnet. Da løper han dit alt han kan. Mens han løper, blir huden svidd, kjøtt og sener brenner, og det damper av knoklene. Men like før han kommer fram, blir porten stengt igjen. Da lider han de frykteligste smerter. Men han dør ikke før han har sonet sine onde handlinger. En sjelden gang skjer det at nordporten til stor-helvete blir åpnet. Da løper han dit alt han kan. Mens han løper, blir huden svidd, kjøtt og sener brenner, og det damper av knoklene. Men like før han kommer fram, blir porten stengt igjen. Da lider han de frykteligste smerter. Men han dør ikke før han har sonet sine onde handlinger. En sjelden gang skjer det at sørporten til stor-helvete blir åpnet. Da løper han dit alt han kan. Mens han løper, blir huden svidd, kjøtt og sener brenner, og det damper av knoklene. Men like før han kommer fram, blir porten stengt igjen. Da lider han de frykteligste smerter. Men han dør ikke før han har sonet sine onde handlinger. Så, etter lang tid kan det hende at østporten blir åpnet igjen. Da løper han dit alt han kan. Mens han løper, blir huden svidd, kjøtt og sener brenner, og det damper av knoklene. Og denne gangen rekker han å komme ut av porten. Men ved siden av stor-helvete ligger det store møkkahelvete, munker, og nå faller han ned i det. Der i møkkahelvete finnes det vesener med munn som nåler, og de skjærer huden av ham. Etter at de har skåret huden av ham, skjærer de kjøttet av ham. Page - 1110

Etter at de har skåret kjøttet av ham, skjærer de senene av ham. Etter at de har skåret senene av ham, skjærer de opp knoklene hans og eter beinmargen. Da lider han de frykteligste smerter. Men han dør ikke før han har sonet sine onde handlinger. Ved siden av møkkahelvete ligger det store helvete med glødende kull, munker, og nå faller han ned i det. Da lider han de frykteligste smerter. Men han dør ikke før han har sonet sine onde handlinger. Ved siden av det store helvete med glødende kull ligger det store tornehelvete, munker. Der er det en skog som brer seg over en mil, og trærne har glødende og brennende torner på over seksten fingerbredders lengde. Der tvinger de ham til å klatre opp og ned. Da lider han de frykteligste smerter. Men han dør ikke før han har sonet sine onde handlinger. Ved siden av det store tornehelvete ligger den store sverdsbogen, munker, og dit inn må han. Der vokser det trær med blader som sverd, og når disse vaier i vinden, skjærer de av ham en hånd, en fot, både hender og føtter, et øre, nesen, eller både ører og nese. Da lider han de frykteligste smerter. Men han dør ikke før han har sonet sine onde handlinger. Ved siden av sverdsbogen renner den store syreelven, munker, og han faller ut i den. Han blir ført med strømmen, han blir ført mot strømmen og han blir ført både med og mot strømmen. Da lider han de frykteligste smerter. Men han dør ikke før han har sonet sine onde handlinger. Vokterne i helvete drar ham opp på land med en fiskekrok og spør ham: *Nå, min gode mann, hva vil du ha?" *Jeg er sulten, mine herrer," svarer han. Da åpner helvetes voktere munnen hans med en rødglødende og ildsprutende jernkrok og tvinger en rødglødende og ildsprutende metallkule ned i halsen på ham. Den brenner leppene hans, munnen hans, spiserøret og magen hans og kommer ut igjen nedentil mens den drar med seg magesekken og tarmene. Da lider han de frykteligste smerter. Men han dør ikke før han har sonet sine onde handlinger. Så spør helvetes voktere: *Nå, min gode mann, hva vil du ha?" *Jeg er tørst, mine herrer," svarer han. Page - 1 111

Da åpner helvetes voktere munnen hans med en rødglødende og ildsprutende jernkrok og heller smeltet og rødglødende metall ned i halsen på ham. Det brenner leppene hans, munnen hans, spiserøret og magen hans og kommer ut igjen nedentil mens det drar med seg magesekken og tarmene. Da lider han de frykteligste smerter. Men han dør ikke før han har sonet sine onde handlinger. Etterpå kaster de ham ned i stor-helvete igjen. Det var en gang da kong Yama tenkte følgende, munk: *De som har begått onde og usunne handlinger i verden, blir utsatt for alle disse straffemetodene. Tenk om jeg kunne bli født som menneske mens en arahant, en som har oppnådd fullkommen oppvåkning og som har kommet fram til sannheten, står fram i verden! Da ville jeg gå og lytte til hans undervisning, og jeg håper at jeg da ville forstå den læren han legger fram!” Dette har jeg ikke hørt fra noen annen filosof eller brahman, munk. Jeg forteller dere bare det jeg selv har funnet ut, selv har sett og selv har forstått.” Slik talte Mesteren. Deretter uttalte han dette verset: De som ikke reagerer på dødens budbringere, må sørge i lange tider i de lavere sfærer. Men de gode menneskene som tar på alvor budskapet fra dødens budbringere, som ser farene ved involveringer som fører til tilblivelse og undergang, når lykkelig fram til trygghet og fred og oppnår nibbana her og nå. De legger alle farer og all frykt bak seg og frir seg fra alle lidelser. Page - 1112

XIV. Avdelingen med analytiske drøftinger Vibhangavagga
131. Én natt med dyp innsikt Bhaddekarattasutta Slik har jeg hørt
det: En gang var Mesteren i Savatthi, der han oppholdt seg i
Anāthapindikass park Jetalunden. Der henvendte han seg til
munkene og sa: *Munker.” *Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa:
*Jeg skal gi dere et sammendrag og en analytisk drøfting av én natt
med dyp innsikt, munker. Hør godt etter og legg merke til det jeg
sier!” *Ja vel, Mester,” svarte munkene. Mesteren sa: "Jag ikke etter
det svunne. Hig ikke etter det uoppnådde. Det som er forbi, er forbi.
Og aldri kan du gripe det som ennå ikke er kommet. Betrakt heller
det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk. Da har du et grunnlag som
ikke kan røkkes. Page - 1113

Begynn nå i dag! Hvem vet om vi lever i morgen? Du kan ikke forhandle med dødens budbringer. Den som lever slik iherdig både natt og dag, ham vil det gå vel, og han skal kalles en vismann som har funnet fred. Hvordan jager man etter det svunne, munker? Det er når man hygger seg med å tenke tilbake på hvordan man så ut før i tiden, hvilke følelser man oppleve før i tiden, hvilke identifikasjoner man hadde før i tiden, hvordan man reagerte før i tiden og hvilke bevissthetstilstander man opplevde før i tiden. Dette er å jage etter det svunne, munker. Hvordan jager man ikke etter det svunne, munker? Det er når man ikke hygger seg med å tenke tilbake på hvordan man så ut før i tiden, hvilke følelser man oppleve før i tiden, hvilke identifikasjoner man hadde før i tiden, hvordan man reagerte før i tiden og hvilke bevissthetstilstander man opplevde før i tiden. Dette er å ikke jage etter det svunne, munker. Hvordan higer man etter det uoppnådde, munker? Det er når man drømmer om hvordan man skal se ut i framtiden, hvilke følelser man skal oppleve i framtiden, hvilke identifikasjoner man skal ha i framtiden og hvilke bevissthetstilstander man skal oppleve i framtiden. Dette er å hige etter det uoppnådde, munker. Hvordan higer man ikke etter det uoppnådde, munker? Det er når man ikke drømmer om hvordan man skal se ut i framtiden, hvilke følelser man skal oppleve i framtiden, hvilke identifikasjoner man skal ha i framtiden og hvilke bevissthetstilstander man skal oppleve i framtiden. Dette er å ikke hige etter det uoppnådde, munker. Hvordan mangler man et grunnlag i det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk, som ikke kan rokkes, munker? Det er når et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke

kjenner eller har fått opplæring i de opphøydes lære, betrakter form som sitt selv, eller han mener at selvet har form, at formen er i selvet eller at selvet er i formen. Han betrakter følelsene som sitt selv, eller han mener at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene. Han betrakter identifikasjoner som sitt selv, eller han mener at selvet har identifikasjoner, at identifikasjonene er i selvet eller at selvet er i identifikasjonene. Han betrakter reaksjoner som sitt selv, eller han mener at selvet har reaksjoner, at reaksjonene er i selvet eller at selvet er i reaksjonene. Og han betrakter bevisstheten som sitt selv, eller han mener at selvet har bevissthet, at bevisstheten er 1 selvet eller at selvet er i bevisstheten. Da mangler man et grunnlag i det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk, som ikke kan rokkes, munker. Hvordan har man et grunnlag i det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk, som ikke kan rokkes, munker? Det er når en som har fått opplæring, en som er elev av de edle, som har møtt edle personer, som har god kjennskap til de opphøyde personers lære, som er vel bevandret i de opphøyde personers lære, betrakter ikke form som sitt selv, og han mener ikke at selvet har form, at formen er i selvet eller at selvet er i formen. Han betrakter ikke følelsene som sitt selv, og han mener ikke at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene. Han betrakter ikke identifikasjoner som sitt selv, og han mener ikke at selvet har identifikasjoner, at identifikasjonene er i selvet eller at selvet er i identifikasjonene. Han betrakter ikke reaksjoner som sitt selv, og han mener ikke at selvet har reaksjoner, at reaksjonene er i selvet eller at selvet er i reaksjonene. Og han betrakter ikke bevisstheten som sitt selv, og han mener ikke at selvet har bevissthet, at bevisstheten er 1 selvet eller at selvet er i bevisstheten. Da har man et grunnlag i det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk, som ikke kan rokkes, munker. Jag ikke etter det svunne. Hig ikke etter det uoppnådde. Det som er forbi, er forbi. Og aldri kan du gripe det som ennå ikke er kommet. Betrakt heller det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk. Page - 1115

Da har du et grunnlag som ikke kan rokkes. Begynn nå i dag! Hvem vet om vi lever i morgen? Du kan ikke forhandle med dødens budbringer. Den som lever slik iherdig både natt og dag, ham vil det gå vel, og han skal kalles en vismann som har funnet fred. Det var dette jeg mente da jeg sa at jeg skal gi dere et sammendrag og en analytisk drøfting av én natt med dyp innsikt, munker.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 1116

132. Anandas forklaring av én natt med dyp innsikt
ÅAnandabhaddekarattasutta Slik har jeg hørt det: En gang var
Mesteren i Såvatthi, der han oppholdt seg i Anāthapindikas park
Jetalunden. En kveld underviste, gledet, oppmuntret og inspirerte
Ånanda munkene i forsamlingssalen med ord om læren, og han ga
et sammendrag og en analytisk drøfting av én natt med dyp innsikt.
Utpå kvelden reiste Mesteren seg fra sin meditasjon og gikk til
forsamlingssalen, der han satte seg ned på den plassen som var gjort
klar for ham. Så sa han: *Hvem var det som underviste, gledet,
oppmuntret og inspirerte munkene i forsamlingssalen med ord om
læren og ga et sammendrag og en analytisk drøfting av én natt med
dyp innsikt?" *Det var Ånanda som underviste, gledet, oppmuntret
og inspirerte munkene i forsamlingssalen med ord om læren og ga
et sammendrag og en analytisk drøfting av én natt med dyp innsikt,
Mester." Da snudde Mesteren seg mot Ånanda og spurte: *Og
hvordan underviste, gledet, oppmuntret og inspirerte du munkene
med ord om læren, og hvordan ga du et sammendrag og en
analytisk drøfting av én natt med dyp innsikt, Ånanda?" "Jeg sa
følgende, Mester: Jag ikke etter det svunne. Hig ikke etter det
uoppnådde. Det som er forbi, er forbi. Og aldri kan du gripe det
som ennå ikke er kommet. Betrakt heller det som skjer fra øyeblikk
til øyeblikk. Page - 1117

Da har du et grunnlag som ikke kan rokkes. Begynn nå i dag! Hvem vet om vi lever i morgen? Du kan ikke forhandle med dødens budbringer. Den som lever slik iherdig både natt og dag, ham vil det gå vel, og han skal kalles en vismann som har funnet fred. Hvordan jager man etter det svunne, munker? Det er når man hygger seg med å tenke tilbake på hvordan man så ut før i tiden, hvilke følelser man oppleve før i tiden, hvilke identifikasjoner man hadde før i tiden, hvordan man reagerte før i tiden og hvilke bevissthetstilstander man opplevde før i tiden. Dette er å jage etter det svunne, munker. Hvordan jager man ikke etter det svunne, munker? Det er når man ikke hygger seg med å tenke tilbake på hvordan man så ut før i tiden, hvilke følelser man oppleve før i tiden, hvilke identifikasjoner man hadde før i tiden, hvordan man reagerte før i tiden og hvilke bevissthetstilstander man opplevde før i tiden. Dette er å ikke jage etter det svunne, munker. Hvordan higer man etter det uoppnådde, munker? Det er når man drømmer om hvordan man skal se ut i framtiden, hvilke følelser man skal oppleve i framtiden, hvilke identifikasjoner man skal ha i framtiden og hvilke bevissthetstilstander man skal oppleve i framtiden. Dette er å hige etter det uoppnådde, munker. Hvordan higer man ikke etter det uoppnådde, munker? Det er når man ikke drømmer om hvordan man skal se ut i framtiden, hvilke følelser man skal oppleve i framtiden, hvilke identifikasjoner man skal ha i framtiden og hvilke bevissthetstilstander man skal oppleve i framtiden. Dette er å ikke hige etter det uoppnådde, munker. Hvordan mangler man et grunnlag i det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk, som Page - 1118

ikke kan rokkes, munker? Det er når et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydets lære, betrakter form som sitt selv, eller han mener at selvet har form, at formen er i selvet eller at selvet er i formen. Han betrakter følelsene som sitt selv, eller han mener at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene. Han betrakter identifikasjoner som sitt selv, eller han mener at selvet har identifikasjoner, at identifikasjonene er i selvet eller at selvet er i identifikasjonene. Han betrakter reaksjoner som sitt selv, eller han mener at selvet har reaksjoner, at reaksjonene er i selvet eller at selvet er i reaksjonene. Og han betrakter bevisstheten som sitt selv, eller han mener at selvet har bevissthet, at bevisstheten er 1 selvet eller at selvet er i bevisstheten. Da mangler man et grunnlag i det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk, som ikke kan rokkes, munker. Hvordan har man et grunnlag i det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk, som ikke kan rokkes, munker? Det er når en som har fått opplæring, en som er elev av de edle, som har møtt edle personer, som har god kjennskap til de opphøydte personers lære, som er vel bevandret i de opphøydte personers lære, betrakter ikke form som sitt selv, og han mener ikke at selvet har form, at formen er i selvet eller at selvet er i formen. Han betrakter ikke følelsene som sitt selv, og han mener ikke at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene. Han betrakter ikke identifikasjoner som sitt selv, og han mener ikke at selvet har identifikasjoner, at identifikasjonene er i selvet eller at selvet er i identifikasjonene. Han betrakter ikke reaksjoner som sitt selv, og han mener ikke at selvet har reaksjoner, at reaksjonene er i selvet eller at selvet er i reaksjonene. Og han betrakter ikke bevisstheten som sitt selv, og han mener ikke at selvet har bevissthet, at bevisstheten er 1 selvet eller at selvet er i bevisstheten. Da har man et grunnlag i det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk, som ikke kan rokkes, munker. Jag ikke etter det svunne. Hig ikke etter det uoppnådde. Det som er forbi, er forbi. Og aldri kan du gripe Page - 1119

det som ennå ikke er kommet. Betrakt heller det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk. Da har du et grunnlag som ikke kan rokkes. Begynn nå i dag! Hvem vet om vi lever i morgen? Du kan ikke forhandle med dødens budbringer. Den som lever slik iherdig både natt og dag, ham vil det gå vel, og han skal kalles en vismann som har funnet fred. Slik var det jeg underviste, gledet, oppmuntret og inspirerte munkene med ord om læren, og slik ga jeg et sammendrag og en analytisk drøfting av én natt med dyp innsikt, Mester.” *Utmerket, Ānanda, utmerket,” sa Mesteren. "Det var akkurat slik jeg selv ville ha gjort det.” Slik talte Mesteren, og Ānanda gledet seg over Mesterens ord. Page - 1120

133. Kaccāna den stores samtale om én natt med dyp innsikt Mahaākaccānabhaddekarattasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Rājagaha, bodde han i Tapoda-parken. Tidlig en morgen sto munken Samiddhi opp og gikk til Tapoda for å bade. Etter at han hadde badet, sto han med en kappe på seg og tørket seg. Da kom en guddom og lyste opp hele Tapoda-parken. Han gikk bort til Samiddhi og sa: "Husker du sammendraget og den analytiske drøftingen av én natt med dyp innsikt, munk?" *Nei, det gjør jeg ikke. Husker du det?" *Nei, jeg husker det heller ikke. Men husker du selve versene?" *Nei, jeg husker ikke selve versene heller. Husker du dem?" *Nei, jeg husker heller ikke versene, munk. Men du bør lære deg sammendraget og den analytiske drøftingen av én natt med dyp innsikt, bli godt kjent med dem og huske dem. For sammendraget og den analytiske drøftingen av én natt med dyp innsikt peker på målet og er av grunnleggende betydning for den som vil leve et høyverdig liv." Da guddommen hadde sagt dette, forsvant den. Da det lysnet av dag, gikk Samiddhi bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så fortalte han om guddommens besøk og hva han hadde sagt. *Derfor hadde det vært bra om du kunne lære meg sammendraget og den analytiske drøftingen av én natt med dyp innsikt, Mester," avsluttet han. «Så hør godt etter og legg merke til det jeg sier!» *Ja vel, Mester," svarte Samiddhi. Mesteren sa: "Jag ikke etter det svunne. Hg ikke etter det uoppnådde. Det som er forbi, er forbi. Page - 1121

Og aldri kan du gripe det som ennå ikke er kommet. Betrakt heller det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk. Da har du et grunnlag som ikke kan rokkes. Begynn nå i dag! Hvem vet om vi lever i morgen? Du kan ikke forhandle med dødens budbringer. Den som lever slik iherdig både natt og dag, ham vil det gå vel, og han skal kalles en vismann som har funnet fred.” Deretter reiste han seg fra plassen sin og gikk inn i huset. Litt etter at Mesteren hadde gått, sa munkene til hverandre: *Mesteren ga oss et sammendrag, men gikk før han fikk gitt oss noen detaljert analyse av versene. Hvem kan gi oss en slik analytisk drøfting, tro?” Men så sa de: *Kaccåna den store blir rost både av Mesteren og av kloke medmunker. Han kan sikkert gi oss en slik analytisk drøfting. La oss gå og spørre Kaccåna den store om dette.” Dermed gikk til Kaccåna den store, hilste høflig på ham og pratet litt med ham. Så satte de seg og sa: *Mesteren har gitt oss et sammendrag, men reiste seg og gikk inn i huset før han fikk gitt oss noen detaljert analytisk drøfting,” og de gjentok de versene Mesteren hadde sagt. *Men så kom vi til å tenke på at kanskje du kan gi oss en analytisk drøfting av

Page - 1122

versene. Kan du forklare dem for oss?” *Det er som om en mann skulle gå ut i skogen for å finne kjerneved, mine venner. Der får han øye på et stort, rett og kjempehøyt banantre. Men han overser kjerneveden og han overser roten og tror han skal finne kjerneved i kvistene og bladene. Slik er det også med dere. Dere var så heldige å sitte ansikt til ansikt med læremesteren, men likevel spurte dere ikke ham. I stedet mener dere at dere kan komme til meg og spørre. Men det er Mesteren som vet det som er å vite og ser det som er å se. Han som har kommet fram til sannheten kan se, han har kunnskap, han kjenner læren og er som en Brahma. Han er den som kan gi forklaringer og utredninger, som kan utdype innholdet og vise veien til det udødelige, det er han som er lærens herre. Dere skulle ha benyttet anledningen til å spørre Mesteren selv om dette, og det er hans forklaringer dere bør legge dere på hjertet.” *Ja, du har rett i alt dette, Kaccāna. Vi skulle ha benyttet anledningen til å spørre Mesteren selv. Men du blir rost både av Mesteren og av kloke medmunker, Kaccāna. Du kan sikkert gi oss en detaljert analytisk drøfting av versene. Så om det ikke er for mye bry for deg, ville vi sette pris på å få dem forklart.” «Så hør godt etter og legg merke til det jeg sier!” *Ja vel,” svarte munkene. Kaccāna den store sa: *Mesteren ga dere altså et sammendrag, men reiste seg og gikk inn i huset uten å forklare detaljene i disse versene: Jag ikke etter det svunne. Hig ikke etter det uoppnådde. Det som er forbi, er forbi. Og aldri kan du gripe det som ennå ikke er kommet. Betrakt heller det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk. Da har du et grunnlag som ikke kan rokkes. Page - 1123

Begynn nå i dag! Hvem vet om vi lever i morgen? Du kan ikke forhandle med dødens budbringer. Den som lever slik iherdig både natt og dag, ham vil det gå vel, og han skal kalles en vismann som har funnet fred. Jeg forstår meningen med disse versene slik, mine venner: Hvordan jager man etter det svunne? Man tenker på hva man kunne se og former man kunne nyte før i tiden, og bevisstheten binder seg til lidenskapelig lengsel etter disse. På den måten jager man etter det svunne. Man tenker på hva man kunne høre og lyder man kunne nyte, hva man kunne lukte og dufter man kunne nyte, hva man kunne smake og smaker man kunne nyte før i tiden, og bevisstheten binder seg til lidenskapelig lengsel etter disse. På den måten jager man etter det svunne. Man tenker på hvordan kroppen var og hvilke berøringer man kunne nyte før i tiden, og man tenker på hvilket intellekt man hadde og hvilke ideer man kunne glede seg over før i tiden, og bevisstheten binder seg til lidenskapelig lengsel etter disse. På den måten jager man etter det svunne. Hvordan jager man ikke etter det svunne? Man bryr seg ikke om hva man kunne se og former man kunne nyte før i tiden, og bevisstheten binder seg ikke til lidenskapelig lengsel etter disse. På den måten jager man ikke etter det svunne. Man bryr seg ikke om hva man kunne høre og lyder man kunne nyte, hva man kunne lukte og dufter man kunne nyte, hva man kunne smake og smaker man kunne nyte før i tiden, og bevisstheten binder seg ikke til lidenskapelig lengsel etter disse. På den måten jager man ikke etter det svunne. Man bryr seg ikke om hvordan kroppen var og hvilke berøringer man kunne nyte før i tiden, og man bryr seg ikke om hvilket intellekt man hadde og hvilke ideer man kunne glede seg over før i tiden, og bevisstheten binder seg ikke til lidenskapelig lengsel etter disse. På den måten jager man ikke etter det svunne. Hvordan higer man etter det uoppnådde? Man tenker på hva man skal komme til Page - 1124

å se og former man skal komme til å nyte i framtiden, og bevisstheten binder seg til lidenskapelig lengsel etter disse. På den måten higer man etter det uoppnådde. Man tenker på hva man skal komme til å høre og lyder man kan nyte, hva man kan lukte og dufter man kan nyte, hva man kan smake og smaker man kan nyte i framtiden, og bevisstheten binder seg til lidenskapelig lengsel etter disse. På den måten higer man etter det uoppnådde. Man tenker på hva slags kropp man kan komme til å få og hvilke berøringer man kan komme til å nyte i framtiden, og man tenker på hvilket intellekt man kan komme til å få og hvilke ideer man kan komme til å glede seg over i framtiden, og bevisstheten binder seg til lidenskapelig lengsel etter disse. På den måten higer man etter det uoppnådde. Hvordan higer man ikke etter det uoppnådde? Man bryr seg ikke om hva man skal komme til å se og former man skal komme til å nyte i framtiden, og bevisstheten binder seg til lidenskapelig lengsel etter disse. På den måten higer man ikke etter det uoppnådde. Man bryr seg ikke om hva man skal komme til å høre og lyder man kan nyte, hva man kan lukte og dufter man kan nyte, hva man kan smake og smaker man kan nyte i framtiden, og bevisstheten binder seg til lidenskapelig lengsel etter disse. På den måten higer man ikke etter det uoppnådde. Man bryr seg ikke om hva slags kropp man kan komme til å få og hvilke berøringer man kan komme til å nyte i framtiden, og man bryr seg ikke om hvilket intellekt man kan komme til å få og hvilke ideer man kan komme til å glede seg over i framtiden, og bevisstheten binder seg til lidenskapelig lengsel etter disse. På den måten higer man ikke etter det uoppnådde. Hvordan mangler man et grunnlag i det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk, som ikke kan rokkes, munker? Hvis man binder seg lidenskapelig til det man ser og de former man opplever i øyeblikket, mangler man et grunnlag i det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk. Hvis man binder seg lidenskapelig til det man hører og de lyder man opplever, til det man lukter og de dufter man opplever, til det man smaker og de smaker man opplever i øyeblikket, mangler man et grunnlag i det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk. Hvis man binder seg lidenskapelig til kroppen og til de berøringer man opplever i øyeblikket, og hvis man binder seg lidenskapelig til sitt intellekt og til de ideer man har i øyeblikket, mangler man et grunnlag i det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk, som ikke kan rokkes. Page -

Hvordan har man et grunnlag i det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk, som ikke kan rokkes, munker? Hvis man ikke binder seg lidenskapelig til det man ser og de former man opplever i øyeblikket, har man et grunnlag i det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk. Hvis man ikke binder seg lidenskapelig til det man hører og de lyder man opplever, til det man lukter og de dufter man opplever, til det man smaker og de smaker man opplever i øyeblikket, har man et grunnlag i det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk. Hvis man ikke binder seg lidenskapelig til kroppen og til de berøringer man opplever i øyeblikket, og hvis man ikke binder seg lidenskapelig til sitt intellekt og til de ideer man har i øyeblikket, har man et grunnlag i det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk, som ikke kan rokkes. Dette er en detaljert analytisk drøfting av det sammendraget Mesteren ga med disse versene, mine venner: Jag ikke etter det svunne. Hig ikke etter det uoppnådde. Det som er forbi, er forbi. Og aldri kan du gripe det som ennå ikke er kommet. Betrakt heller det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk. Da har du et grunnlag som ikke kan rokkes. Begynn nå i dag! Hvem vet om vi lever i morgen? Du kan ikke forhandle med dødens budbringer. Den som lever slik iherdig både natt og dag, ham vil det gå vel, og han skal kalles

Page - 1126

en vismann som har funnet fred. Dette er hvordan jeg forstår meningen med disse versene, mine venner. Men hvis dere vil, kan dere gå til Mesteren og spørre hva han mener i denne saken. Og den forklaringen Mesteren gir, bør dere huske.” Munkene takket Kaccåna den store for forklaringen. Så reiste de seg og gikk bort til Mesteren. De hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så fortalte de om hele denne samtalen med Kaccåna. *Kaccåna den store er en vismann, munk, Kaccåna den store er en meget klok mann. Hvis dere hadde spurt meg om dette, ville jeg ha gitt nøyaktig samme svar. Så dette er meningen med versene, og den bør dere huske.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 1127

134. Lomasakangiya's samtale om én natt med dyp innsikt
Lomasakangiya hadde karattasutta Slik har jeg hørt det: En gang
var Mesteren i Såvatthi, der han oppholdt seg i Anāthapindikā's park
Jetalunden. Samtidig holdt munken Lomasakangiya til hos
sākyaene, i Nigrodha's park i Kapilavatthu. Tidlig en morgen kom
ānanda Candana til Nigrodha's park så hele parken ble badet i
lysskjær. Candana gikk bort til bort til Lomasakangiya og spurte:
"Husker du sammendraget og den analytiske drøftingen av én natt
med dyp innsikt, munk?" *Nei, det gjør jeg ikke. Husker du det?"
*Nei, jeg husker det heller ikke. Men husker du selve versene?"
*Nei, jeg husker ikke versene. Husker du dem?" *Ja, munk. Jeg
husker versene." *Hvordan har det seg at du husker versene om én
natt med dyp innsikt?" "En gang da Mesteren var i de trettitre
gudenes himmel, satt han på Sakka's tronestol under koralltreet. Der
ga han gudene et sammendrag og en analytisk drøfting av én natt
med dyp innsikt: Jag ikke etter det svunne. Hig ikke etter det
uopnådde. Det som er forbi, er forbi. Og aldri kan du gripe det
som ennå ikke er kommet. Betrakt heller det som skjer fra øyeblikk
til øyeblikk. Da har du et grunnlag som ikke kan røkkes. Page -
1128

Begynn nå i dag! Hvem vet om vi lever i morgen? Du kan ikke forhandle med dødens budbringer. Den som lever slik iherdig både natt og dag, ham vil det gå vel, og han skal kalles en vismann som har funnet fred. Derfor husker jeg disse versene. Du bør lære deg sammendraget og en analytisk drøfting av én natt med dyp innsikt, bli godt kjent med dem og huske dem. For sammendraget og en analytisk drøfting av én natt med dyp innsikt peker på målet og er av grunnleggende betydning for den som vil leve et høyverdig liv.” Da ånden hadde sagt dette, forsvant den. Da natten var omme, ryddet Lomasakargiya soveplassen sin, tok kappe og bolle og la ut på vandring til Savatthi. Da han kom fram, gikk han til Anāthapindikas park Jetalunden, der han traff Mesteren. Han hilste høflig på ham, satte seg og sa: *Mens jeg var i Kapilavatthu, fikk jeg besøk av en ånd,” og han fortalte hva som hadde skjedd og hva ånden hadde sagt. *Så derfor hadde det vært fint om du kunne lære meg sammendraget og en analytisk drøfting av én natt med dyp innsikt, Mester.” *Kjente du den ånden, munk?” *Nei, Mester. Jeg kjente ham ikke.” *Det var en ånd som heter Candana, munk. Han har lyttet til læren med full oppmerksomhet og satt seg godt inn i den. Så hør godt etter, munk, så skal jeg forklare dette for deg.” *Ja vel, Mester,” svarte Lomasakangiya. Mesteren sa: "Jag ikke etter det svunne. Page - 1129

Hig ikke etter det uoppnådde. Det som er forbi, er forbi. Og aldri kan du gripe det som ennå ikke er kommet. Betrakt heller det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk. Da har du et grunnlag som ikke kan rokkes. Begynn nå i dag! Hvem vet om vi lever i morgen? Du kan ikke forhandle med dødens budbringer. Den som lever slik iherdig både natt og dag, ham vil det gå vel, og han skal kalles en vismann som har funnet fred. Hvordan jager man etter det svunne, munker? Det er når man hygger seg med å tenke tilbake på hvordan man så ut før i tiden, hvilke følelser man oppleve før i tiden, hvilke identifikasjoner man hadde før i tiden, hvordan man reagerte før i tiden og hvilke bevissthetstilstander man opplevde før i tiden. Dette er å jage etter det svunne, munker. Hvordan jager man ikke etter det svunne, munker? Det er når man ikke hygger seg med å tenke tilbake på hvordan man så ut før i tiden, hvilke følelser man oppleve før i tiden, hvilke identifikasjoner man hadde før i tiden, hvordan man reagerte før i tiden og hvilke bevissthetstilstander man opplevde før i tiden. Dette er å ikke jage etter det svunne, munker. Hvordan higer man etter det uoppnådde, munker? Det er når man drømmer om hvordan man skal se ut i framtiden, hvilke følelser man skal oppleve i framtiden, hvilke identifikasjoner man skal ha i framtiden og hvilke bevissthetstilstander man skal oppleve

Page - 1130

i framtiden. Dette er å hige etter det uoppnådde, munker. Hvordan higer man ikke etter det uoppnådde, munker? Det er når man ikke drømmer om hvordan man skal se ut i framtiden, hvilke følelser man skal oppleve i framtiden, hvilke identifikasjoner man skal ha i framtiden og hvilke bevissthetstilstander man skal oppleve i framtiden. Dette er å ikke hige etter det uoppnådde, munker. Hvordan mangler man et grunnlag i det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk, som ikke kan rokkes, munker? Det er når et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydets lære, betrakter form som sitt selv, eller han mener at selvet har form, at formen er i selvet eller at selvet er i formen. Han betrakter følelsene som sitt selv, eller han mener at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene. Han betrakter identifikasjoner som sitt selv, eller han mener at selvet har identifikasjoner, at identifikasjonene er i selvet eller at selvet er 1 identifikasjonene. Han betrakter reaksjoner som sitt selv, eller han mener at selvet har reaksjoner, at reaksjonene er i selvet eller at selvet er i reaksjonene. Og han betrakter bevisstheten som sitt selv, eller han mener at selvet har bevissthet, at bevisstheten er 1 selvet eller at selvet er i bevisstheten. Da mangler man et grunnlag i det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk, som ikke kan rokkes, munker. Hvordan har man et grunnlag i det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk, som ikke kan rokkes, munker? Det er når en som har fått opplæring, en som er elev av de edle, som har møtt edle personer, som har god kjennskap til de opphøyd personers lære, som er vel bevandret i de opphøyd personers lære, betrakter ikke form som sitt selv, og han mener ikke at selvet har form, at formen er i selvet eller at selvet er i formen. Han betrakter ikke følelsene som sitt selv, og han mener ikke at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene. Han betrakter ikke identifikasjoner som sitt selv, og han mener ikke at selvet har identifikasjoner, at identifikasjonene er i selvet eller at selvet er i identifikasjonene. Han betrakter ikke reaksjoner som sitt selv, og han mener ikke at selvet har reaksjoner, at reaksjonene er i selvet eller at selvet er i reaksjonene. Og han betrakter ikke bevisstheten som sitt selv, og han mener ikke at selvet har bevissthet, at bevisstheten er 1 selvet

eller at selvet er i bevisstheden. Da har Page - 1131

man et grunnlag i det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk, som ikke kan rokkes, munker. Jag ikke etter det svunne. Hig ikke etter det uoppnådde. Det som er forbi, er forbi. Og aldri kan du gripe det som ennå ikke er kommet. Betrakt heller det som skjer fra øyeblikk til øyeblikk. Da har du et grunnlag som ikke kan rokkes. Begynn nå i dag! Hvem vet om vi lever i morgen? Du kan ikke forhandle med dødens budbringer. Den som lever slik iherdig både natt og dag, ham vil det gå vel, og han skal kalles en vismann som har funnet fred.” Slik talte Mesteren, og Lomasakarigiya gledet seg over Mesterens ord. Page - 1132

135. Den lille analytiske drøftingen av handlinger
Culakammavibhangasutta Slik har jeg hørt det: En gang var
Mesteren i Savatthi, der han oppholdt seg i Anāthapindikas park
Jetalunden. Da kom den unge brahmanen Subha, Todeyyas sønn,
bort til ham. Han hilste og pratet litt med ham før han satte seg
ned. Så sa han: "Hva er årsaken, Gotama, hva er grunnen til at
menneskene er så forskjellige? Hvorfor ser vi at noen får det godt
mens andre får det vondt? Hvorfor er det noen som dør unge mens
andre blir gamle? Hvorfor er det noen som er plaget av sykdom
mens andre har god helse? Hvorfor er noen stygge mens andre er
vakre? Hvorfor er noen sterke mens andre er svakelige? Hvorfor er
noen rike mens andre er fattige? Hvorfor er noen av høytstående
familie mens andre er av lavtstående familie? Hvorfor er noen
dumme mens andre er kloke? Hvorfor er det slike forskjeller
mellom menneskene, Gotama?" "Hver og én eier sine egne
handlinger, unge brahman. Han arver sine egne handlinger, og
handlingene hans er hans mor, hans slektninger og hans støtte. Det
han gjør av godt eller vondt, arver han selv følgene av." "Jeg forstår
ikke dette korte svaret du ga, Gotama. Det hadde vært fint om du
kunne gi en mer detaljert forklaring." «Så hør godt etter og følg
med, så skal jeg forklare det, unge mann." *Ja vel," svarte den unge
brahmanen. Mesteren sa: * Sett at en mann eller kvinne dreper
levende vesener, unge mann. Han er grusom og mordlysten, har
blod på hendene og har ingen medfølelse med levende vesener.
Disse handlingene fører til at han blir gjenfødt i smerte og lidelse i
helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Men hvis han
blir gjenfødt som menneske, og ikke i helvete, kommer han ikke til
å leve lenge. For den som dreper levende vesener, som er grusom og
mordlysten, har blod på hendene og har ingen medfølelse med
levende vesener, får et kort liv, unge mann. Hvis derimot en mann
eller kvinne lar være å drepe levende vesener, og verken Page -
1133

er grusom eller mordlysten, ikke har blod på hendene, men har medfølelse med alle levende vesener, vil disse handlingene føre til at han blir gjenfødt i lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. Men hvis han blir gjenfødt som menneske, og ikke i himmelen, kommer han til å leve lenge. For den som lar være å drepe levende vesener, og verken er grusom eller mordlysten, som ikke har blod på hendene, men har medfølelse med alle levende vesener, får et langt liv, unge mann. Sett at en mann eller kvinne oppfører seg voldelig mot andre levende vesener, med neveslag, stokkeslag eller sverd, unge mann. Disse handlingene fører til at han blir gjenfødt i smerte og lidelse i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Men hvis han blir gjenfødt som menneske, og ikke i helvete, kommer han til å bli mye plaget av sykdom. For den som oppfører seg voldelig mot andre levende vesener, med neveslag, stokkeslag eller sverd, blir mye plaget av sykdom, unge mann. Hvis derimot en mann eller kvinne lar være å oppføre seg voldelig mot andre levende vesener, med neveslag, stokkeslag eller sverd, vil disse handlingene føre til at han blir gjenfødt i lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. Men hvis han blir gjenfødt som menneske, og ikke i himmelen, kommer han til å ha god helse. For den som lar være å oppføre seg voldelig mot andre levende vesener, med neveslag, stokkeslag eller sverd, får god helse, unge mann. Sett at en mann eller kvinne er bråsinnt og oppfarende, unge mann. Han farer opp for den minste ting og blir fornærmet, føler seg krenkt og blir sint, rasende og føler motvilje og hat, unge mann. Disse handlingene fører til at han blir gjenfødt i smerte og lidelse i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Men hvis han blir gjenfødt som menneske, og ikke i helvete, kommer han til å bli stygg. For den som er bråsinnt og oppfarende, som farer opp for den minste ting og blir fornærmet, føler seg krenkt og blir sint, rasende og føler motvilje og hat, blir stygg, unge mann. Hvis derimot en mann eller kvinne ikke er bråsinnt og oppfarende, ikke farer opp for den minste ting og verken blir fornærmet, føler seg krenkt eller blir sint og rasende, og ikke føler motvilje og hat, vil disse handlingene føre til at han blir gjenfødt i lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. Men hvis han blir gjenfødt som menneske, og ikke i himmelen, kommer han til å være vakker. For den som ikke er bråsinnt og oppfarende, ikke farer opp for den

minste ting og verken blir fornærmet, føler Page - 1134

seg krenkt eller blir sint og rasende, og ikke føler motvilje og hat, blir vakker, unge mann. Sett at en mann eller en kvinne er misunnelig, at han misunner andre når de oppnår en vinning, heder, berømmelse, respekt og aktelse, og ikke unner dem dette, unge mann. Disse handlingene fører til at han blir gjenfødt i smerte og lidelse i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Men hvis han blir gjenfødt som menneske, og ikke i helvete, kommer han til å bli svakelig. For den som er misunnelig, som misunner andre når de oppnår en vinning, heder, berømmelse, respekt og aktelse, og ikke unner dem dette, blir svakelig, unge mann. Hvis derimot en mann eller en kvinne ikke er misunnelig og ikke misunner andre når de oppnår en vinning, heder, berømmelse, respekt og aktelse, men unner dem dette, vil disse handlingene føre til at han blir gjenfødt i lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. Men hvis han blir gjenfødt som menneske, og ikke i himmelen, kommer han til å være vakker. For den som ikke er misunnelig og ikke misunner andre når de oppnår en vinning, heder, berømmelse, respekt og aktelse, men unner dem dette, blir vakker, unge mann. Sett at en mann eller en kvinne ikke gir gaver til filosofer eller brahmaner, verken mat, drikke, klær, kjøretøy, kranser, parfyme, bolig eller lys, unge mann. Disse handlingene fører til at han blir gjenfødt i smerte og lidelse i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Men hvis han blir gjenfødt som menneske, og ikke i helvete, kommer han til å bli fattig. For den som ikke gir gaver til filosofer eller brahmaner, verken mat, drikke, klær, kjøretøy, kranser, parfyme, bolig eller lys, kommer til å bli fattig, unge mann. Hvis derimot en mann eller en kvinne gir gaver til filosofer eller brahmaner, det være seg mat, drikke, klær, kjøretøy, kranser, parfyme, bolig eller lys, vil disse handlingene føre til at han blir gjenfødt i lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. Men hvis han blir gjenfødt som menneske, og ikke i himmelen, kommer han til å bli rik. For den som gir gaver til filosofer eller brahmaner, det være seg mat, drikke, klær, kjøretøy, kranser, parfyme, bolig eller lys, blir rik, unge mann. Sett at en mann eller en kvinne er hovmodig og ikke hilser på dem de bør hilse

Page - 1135

på, ikke reiser seg for dem de bør reise seg for, ikke gir sitteplass til dem de bør gi sitteplass til, ikke går av veien for dem de bør gå av veien for, ikke respekterer dem de bør respektere, ikke hedrer dem de bør hedre og ikke gjør ære på dem de bør gjøre ære på, unge mann. Disse handlingene fører til at han blir gjenfødt i smerte og lidelse i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Men hvis han blir gjenfødt som menneske, og ikke i helvete, kommer han til å bli født i en lavtstående familie. For den som er hovmodig og ikke hilser på dem de bør hilse på, ikke reiser seg for dem de bør reise seg for, ikke gir sitteplass til dem de bør gi sitteplass til, ikke går av veien for dem de bør gå av veien for, ikke respekterer dem de bør respektere, ikke hedrer dem de bør hedre og ikke gjør ære på dem de bør gjøre ære på, blir født i en lavtstående familie, unge mann. Hvis derimot en mann eller en kvinne ikke er hovmodig, men hilser på dem de bør hilse på, reiser seg for dem de bør reise seg for, gir sitteplass til dem de bør gi sitteplass til, går av veien for dem de bør gå av veien for, respekterer dem de bør respektere, hedrer dem de bør hedre og gjør ære på dem de bør gjøre ære på, vil disse handlingene føre til at han blir gjenfødt i lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. Men hvis han blir gjenfødt som menneske, og ikke i himmelen, kommer han til å bli født i en høytstående familie. For den som hilser på dem de bør hilse på, reiser seg for dem de bør reise seg for, gir sitteplass til dem de bør gi sitteplass til, går av veien for dem de bør gå av veien for, respekterer dem de bør respektere, hedrer dem de bør hedre og gjør ære på dem de bør gjøre ære på, vil bli født i en høytstående familie, unge mann. Sett at en mann eller en kvinne besøker en filosof eller en brahman uten å spørre hva som er sunt og hva som er usunt, hva som bør klandres og hva som bør roses, hva man bør gjøre og hva man ikke bør gjøre, hvilke handlinger som medfører problemer og lidelser i lang tid og hvilke handlinger som er til nytte og glede i lang tid, unge mann. Disse handlingene fører til at han blir gjenfødt i smerte og lidelse i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Men hvis han blir gjenfødt som menneske, og ikke i helvete, kommer han til å bli dum. For den som besøker en filosof eller en brahman uten å spørre hva som er sunt og hva som er usunt, hva som bør klandres og hva som bør roses, hva man bør gjøre og hva man ikke bør gjøre, hvilke handlinger som medfører

problemer og lidelser i lang tid og hvilke handlinger som er til nytte og glede i lang tid, blir født dum, unge mann. Hvis derimot en mann eller en kvinne besøker en filosof eller en brahman og spør hva som er sunt og hva som er usunt, hva som bør klandres og hva som bør roses, hva man bør gjøre og hva man ikke bør gjøre, hvilke handlinger som medfører problemer og lidelser i lang tid og hvilke handlinger som er til nytte og glede i lang tid, vil disse handlingene føre til at han blir gjenfødt i lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. Men hvis han blir gjenfødt som menneske, og ikke i himmelen, kommer han til å bli født klok. For den som besøker en filosof eller en brahman og spør hva som er sunt og hva som er usunt, hva som bør klandres og hva som bør roses, hva man bør gjøre og hva man ikke bør gjøre, hvilke handlinger som medfører problemer og lidelser i lang tid og hvilke handlinger som er til nytte og glede i lang tid, vil bli født klok, unge mann. Slik er altså veien som fører til at noen dør unge mens andre blir gamle, unge mann. Slik er veien som fører til at noen er plaget av sykdom mens andre har god helse. Slik er veien som fører til at noen er stygge mens andre er vakre. Slik er veien som fører til at noen er sterke mens andre er svakelige. Slik er veien som fører til at noen er rike mens andre er fattige. Slik er veien som fører til at noen er av høytstående familie mens andre er av lavtstående familie. Slik er veien som fører til at noen er dumme mens andre er kloke. Hver og én eier sine egne handlinger, unge brahman. Han arver sine egne handlinger, og handlingene hans er hans mor, hans slektninger og hans støtte. Det han gjør av godt eller vondt, arver han selv følgene av.” Da den unge brahmanen Subha, Todeyyas sønn, hørte dette, sa han: "Utmerket, Mester, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Mester. Nå tar jeg tilflukt til deg, Mester, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne meg som legvenn, Mester, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge jeg lever.” Page - 1137

136. Den store analytiske drøftingen av handlinger
Mahākammavibhaṅgasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt
Mesteren seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Rājagaha.
På den tiden bodde munken Samiddhi i en hytte i skogen. En dag
kom den omvandrende asketen Potaliputta gående bort til
Samiddhi. De snakket høflig sammen litt før Potaliputta satte seg.
Så sa Potaliputta: "Jeg har selv hørt filosofen Gotama si at kroppens
handling er intet og talens handling er intet, bare tankens
handling er reelle. Og det er mulig å oppnå en tilstand der man
ikke opplever noe som helst. Dette har jeg fra hans egen munn."
*Ikke si noe slikt, min venn, ikke feilsiter Mesteren. Det er ikke bra
å feilsitere Mesteren, for han ville aldri ha sagt at kroppens
handling er intet og talens handling er intet, bare tankens
handling er reelle, og at det er mulig å oppnå en tilstand der man
ikke opplever noe som helst." "Hvor lenge har du vært munk,
Samiddhi?" "Ikke så lenge, min venn, i tre år." *Hva skal vi si til
eldre og mer erfarne munk, når en fersk munk mener at læreren
bør forsvares på denne måten? Hva opplever man når man har
utført en intensjonell handling med kropp, tale eller tanke,
Samiddhi?" *Når man har utført en intensjonell handling med
kropp, tale eller tanke, opplever man lidelse, Potaliputta." Den
omvandrende asketen Potaliputta verken aksepterte eller avviste det
Samiddhi hadde sagt, men reiste seg og gikk. Ikke lenge etter at
Potaliputta hadde gått, gikk Samiddhi bort til Ananda, hilste høflig
på ham og satte seg ned sammen med ham. Så fortalte han om den
samtalen han hadde hatt med den omvandrende asketen
Potaliputta. Da Ānanda hørte dette, sa han: *Dette bør Mesteren få
høre om, Samiddhi. La oss gå bort til ham og fortelle

ham om det. Og så får vi huske hvordan han forklarer det for oss.” *Ja, det gjør vi,” svarte Samiddhi. Dermed gikk Ānanda og Samiddhi bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned. Så fortalte Ānanda om samtalen mellom Samiddhi og den omvandrende asketen Potaliputta. Mesteren hørte på det Ānanda sa, og svarte så: *Men jeg kan ikke huske at jeg noen gang har sett den omvandrende asketen Potaliputta. Så hvordan skal jeg da kunne ha hatt noen samtale med ham? Men Samiddhi var dum nok til å gi et ensidig svar på et spørsmål som burde ha vært besvart med en analytisk drøfting.” Da grep Udāyi ordet og sa: "Kanskje han tenkte på denne uttalelsen, Mester: "Uansett hva man opplever, så skjer det i lidelse.” *Se hvordan denne tåpelige Udāyi blander seg inn, Ānanda,” sa Mesteren. "Jeg visste at denne tåpelige Udāyi ville blande seg inn i dette! Men det som den omvandrende asketen Potaliputta egentlig spurte om, var de tre følelsene, Ānanda. Den tåpelige fyren Samiddhi skulle ha svart slik: *Når man har utført en intensjonell handling med kropp, tale eller tanke som skaper gode følelser, opplever man gode følelser. Når man har utført en intensjonell handling med kropp, tale eller tanke som skaper vonde følelser, opplever man vonde følelser. Og når man har utført en intensjonell handling med kropp, tale eller tanke som skaper følelser som verken er vonde eller gode, opplever man følelser som verken er vonde eller gode, Potaliputta.” Hvis han hadde svart slik, hadde han svart riktig. Men hva vet vel omvandrende asketer som følger andre skoler, om den store analytiske drøftingen av handlinger som er blitt lagt fram av ham som har kommet fram til sannheten, Ānanda? Hvis dere vil høre, skal jeg legge fram den store analytiske drøftingen av handlinger slik den som har kommet fram til sannheten, ser det.” *Dette er en god anledning, Mester, dette er det rette øyeblikk for å legge fram den store analytiske drøftingen av handlinger slik den som har kommet fram til Page - 1139

sannheten, ser det. Det munkene hører fra Mesteren, vil de huske.” *Så hør godt etter og følg godt med, Ānanda, så skal jeg forklare dette.” *Ja vel, Mester,” svarte Ānanda. Mesteren sa: *Det finnes fire slags mennesker her i verden, Ānanda. Hvilke fire? Den første er en person som dreper, stjeler, begår seksuelle overgrep, lyver, farer med sladder, baktalelser og tomprat, som er grisk og voldelig og har skadelige meninger. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, havner han i smerte og lidelser i helvete. Den andre er en person som dreper, stjeler, begår seksuelle overgrep, lyver, farer med sladder, baktalelser og tomprat, som er grisk og voldelig og har skadelige meninger. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, kommer han til lykke og glede i himmelen. Den tredje er en person som avstår fra å drepe og avstår fra å stjele, som ikke begår seksuelle overgrep, som verken lyver, farer med sladder, baktalelser eller tomprat, som verken er grisk eller voldelig, og som har rett syn. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, kommer han til lykke og glede i himmelen. Den fjerde er en person som avstår fra å drepe og avstår fra å stjele, som ikke begår seksuelle overgrep, som verken lyver, farer med sladder, baktalelser eller tomprat, som verken er grisk eller voldelig, og som har rett syn. Etter døden, når kroppen går i oppløsning, havner han i smerte og lidelser i helvete. Det kan hende at en filosof eller brahman mediterer iherdig, strever, setter kreftene inn og anvender sin oppmerksomhet slik at han utvikler et rent, himmelsk og overmenneskelig syn, Ānanda. Da vil han kunne se at en person som har drept, stjålet, begått seksuelle overgrep, løyet, fart med sladder, baktalelser og tomprat, som har vært grisk og voldelig og har hatt skadelige meninger, havner i smerte og lidelser i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Og han sier: *Noen handlinger er onde og får vonde resultater. Jeg har selv sett at en person som hadde drept, stjålet, begått seksuelle overgrep, løyet, fart med sladder, baktalelser og tomprat, som hadde vært grisk og voldelig og hadde hatt skadelige meninger, havnet i smerte og lidelser i helvete etter døden, etter at kroppen gikk i oppløsning. Derfor er det slik at alle som dreper, stjeler, begår seksuelle overgrep, lyver, farer med sladder, Page - 1140

baktalelser og tomprat, som er grisk og voldelig og har skadelige meninger, havner i smerte og lidelser i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. De som sier at det er slik det er, har rett. De som sier noe annet, tar feil.” Slik står han steilt på det han selv har sett og selv har opplevd, og hevder at dette alene er sannhet, alt annet er feil. Så kan det hende at en filosof eller brahman mediterer iherdig, strever, setter kreftene inn og anvender sin oppmerksomhet slik at han utvikler et rent, himmelsk og overmenneskelig syn, Ånanda. Da vil han kunne se at en person som har drept, stjålet, begått seksuelle overgrep, løyet, fart med sladder, baktalelser og tomprat, som har vært grisk og voldelig og har hatt skadelige meninger, kommer til lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. Og han sier: *Det finnes ikke noen handlinger som er onde, og det finnes ikke vonde resultater. Jeg har selv sett at en person som hadde drept, stjålet, begått seksuelle overgrep, løyet, fart med sladder, baktalelser og tomprat, som hadde vært grisk og voldelig og hadde hatt skadelige meninger, kom til lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. Derfor er det slik at alle som dreper, stjeler, begår seksuelle overgrep, lyver, farer med sladder, baktalelser og tomprat, som er grisk og voldelig og har skadelige meninger, kommer til lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. De som sier at det er slik det er, har rett. De som sier noe annet, tar feil.” Slik står han steilt på det han selv har sett og selv har opplevd, og hevder at dette alene er sannhet, alt annet er feil. Videre kan det hende at en filosof eller brahman mediterer iherdig, strever, setter kreftene inn og anvender sin oppmerksomhet slik at han utvikler et rent, himmelsk og overmenneskelig syn, Ånanda. Da vil han kunne se at en person som har avstått fra å drepe og avstått fra å stjele, som ikke har begått seksuelle overgrep, som verken har løyet, fart med sladder, baktalelser eller tomprat, som verken har vært grisk eller voldelig, og som har hatt rett syn, kommer til lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. Og han sier: *Noen handlinger er gode og får gode resultater. Jeg har selv sett at en person som har avstått fra å drepe og avstått fra å stjele, som ikke har begått seksuelle overgrep, Page - 1141

som verken har løyet, fart med sladder, baktalelser eller tomprat, som verken har vært grisk eller voldelig, og som har hatt rett syn, kom til lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. Derfor er det slik at alle som avstår fra å drepe og avstår fra å stjele, som ikke begår seksuelle overgrep, som verken lyver, farer med sladder, baktalelser eller tomprat, som verken er grisk eller voldelig, og som har rett syn, kommer til lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. De som sier at det er slik det er, har rett. De som sier noe annet, tar feil.” Slik står han steilt på det han selv har sett og selv har opplevd, og hevder at dette alene er sannhet, alt annet er feil. Og så kan det hende at en filosof eller brahman mediterer iherdig, strever, setter kreftene inn og anvender sin oppmerksomhet slik at han utvikler et rent, himmelsk og overmenneskelig syn, Ånanda. Da vil han kunne se at en person som har avstått fra å drepe og avstått fra å stjele, som ikke har begått seksuelle overgrep, som verken har løyet, fart med sladder, baktalelser eller tomprat, som verken har vært grisk eller voldelig, og som har hatt rett syn, havner i smerte og lidelser i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. Og han sier: *Det finnes ikke noen handlinger som er gode, og det finnes ikke gode resultater. Jeg har selv sett at en person som har avstått fra å drepe og avstått fra å stjele, som ikke har begått seksuelle overgrep, som verken har løyet, fart med sladder, baktalelser eller tomprat, som verken har vært grisk eller voldelig, og som har hatt rett syn, havnet i smerte og lidelser i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning, når kroppen går i oppløsning. Derfor er det slik at alle som avstår fra å drepe og avstår fra å stjele, som ikke begår seksuelle overgrep, som verken lyver, farer med sladder, baktalelser eller tomprat, som verken er grisk eller voldelig, og som har rett syn, havner i smerte og lidelser i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning. De som sier at det er slik det er, har rett. De som sier noe annet, tar feil.” Slik står han steilt på det han selv har sett og selv har opplevd, og hevder at dette alene er sannhet, alt annet er feil. Når en filosof eller brahman sier at noen handlinger er onde og får vonde resultater, så har jeg ingen innvendinger. Når han sier at han selv har sett at en person som hadde drept, stjålet, begått seksuelle overgrep, løyet, fart med sladder, baktalelser og

tomprat, som hadde vært grisk og voldelig og hadde hatt skadelige meninger, havnet i smerte og lidelser i helvete etter døden, etter at kroppen gikk i oppløsning, så har jeg ingen innvendinger. Men når han sier at alle som dreper, stjeler, begår seksuelle overgrep, lyver, farer med sladder, baktalelser og tomprat, som er grisk og voldelig og har skadelige meninger, havner i smerte og lidelser i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning, er jeg ikke enig med ham. Og når han sier at de som sier at det er slik det er, har rett, og de som sier noe annet, tar feil, er jeg heller ikke enig med ham. Når han står steilt på det han selv har sett og selv har opplevd, og hevder at dette alene er sannhet, alt annet er feil, er jeg ikke enig med ham. Og hvorfor ikke? Det er fordi han som har kommet fram til sannheten, har en annen forståelse av den store analytiske drøftingen av handlinger, Ananda. Når en filosof eller brahman sier at det ikke finnes noen handlinger som er onde, og det finnes ikke vonde resultater, er jeg ikke enig med ham. Når han sier at han selv har sett at en person som hadde drept, stjålet, begått seksuelle overgrep, løyet, fart med sladder, baktalelser og tomprat, som hadde vært grisk og voldelig og hadde hatt skadelige meninger, kom til lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning, har jeg ingen innvendinger. Men når han sier at alle som dreper, stjeler, begår seksuelle overgrep, lyver, farer med sladder, baktalelser og tomprat, som er grisk og voldelig og har skadelige meninger, kommer til lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning, er jeg ikke enig. Og når han sier at de som sier at det er slik det er, har rett, og de som sier noe annet, tar feil, er jeg heller ikke enig med ham. Når han står steilt på det han selv har sett og selv har opplevd, og hevder at dette alene er sannhet, alt annet er feil, er jeg ikke enig med ham. Og hvorfor ikke? Det er fordi han som har kommet fram til sannheten, har en annen forståelse av den store analytiske drøftingen av handlinger, Ananda. Når en filosof eller brahman sier at noen handlinger er gode og får gode resultater, har jeg ingen innvendinger. Når han sier at han selv har sett at en person som har avstått fra å drepe og avstått fra å stjele, som ikke har begått seksuelle overgrep, som verken har løyet, fart med sladder, baktalelser eller tomprat, som verken har vært grisk eller voldelig, og som har hatt rett syn, kom til lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning, har jeg heller ingen

innvendinger. Men når han sier at alle Page - 1143

som avstår fra å drepe og avstår fra å stjele, som ikke begår seksuelle overgrep, som verken lyver, farer med sladder, baktalelser eller tomprat, som verken er grisk eller voldelig, og som har rett syn, kommer til lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning, er jeg ikke enig med ham. Og når han sier at de som sier at det er slik det er, har rett, og de som sier noe annet, tar feil, er jeg heller ikke enig med ham. Når han står steilt på det han selv har sett og selv har opplevd, og hevder at dette alene er sannhet, alt annet er feil, er jeg ikke enig med ham. Og hvorfor ikke? Det er fordi han som har kommet fram til sannheten, har en annen forståelse av den store analytiske drøftingen av handlinger, Ananda. Når en filosof eller brahman sier at det ikke finnes noen handlinger som er gode, og at det ikke finnes gode resultater, er jeg ikke enig med ham. Når han sier at han selv har sett at en person som har avstått fra å drepe og avstått fra å stjele, som ikke har begått seksuelle overgrep, som verken har løyet, fart med sladder, baktalelser eller tomprat, som verken har vært grisk eller voldelig, og som har hatt rett syn, havnet i smerte og lidelser i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning, har jeg ingen innvendinger. Men når han sier at alle som avstår fra å drepe og avstår fra å stjele, som ikke begår seksuelle overgrep, som verken lyver, farer med sladder, baktalelser eller tomprat, som verken er grisk eller voldelig, og som har rett syn, havner i smerte og lidelser i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning, er jeg ikke enig med ham. Når han står steilt på det han selv har sett og selv har opplevd, og hevder at dette alene er sannhet, alt annet er feil, er jeg ikke enig med ham. Og hvorfor ikke? Det er fordi han som har kommet fram til sannheten, har en annen forståelse av den store analytiske drøftingen av handlinger, Ananda. Når det gjelder den personen som her har drept, stjålet, begått seksuelle overgrep, løyet, fart med sladder, baktalelser og tomprat, som har vært grisk og voldelig og hatt skadelige meninger, og som havner i smerte og lidelser i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning, Ananda, så har han enten begått onde handlinger som medfører lidelse tidligere en gang, eller han har begått onde handlinger som medfører lidelse senere en gang, eller han har hatt skadelige meninger i dødsøyeblikket. Da havner han i smerte og lidelser etter døden, når kroppen går i oppløsning. For den som dreper, stjeler, begår seksuelle overgrep, lyver, farer med sladder, baktalelser og

grisk og voldelig og har skadelige meninger, opplever resultatet av dette enten her og nå eller i en senere eksistens. Når det gjelder den personen som her har drept, stjålet, begått seksuelle overgrep, løyet, fart med sladder, baktalelser og tomprat, som har vært grisk og voldelig og hatt skadelige meninger, men som kommer til lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning, Ånanda, så har han enten utført gode gjerninger som medfører lykke tidligere en gang, eller han har utført gode gjerninger som medfører lykke senere en gang, eller han har hatt rett syn i dødsøyeblikket. Da kommer han til lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. For den som dreper, stjeler, begår seksuelle overgrep, lyver, farer med sladder, baktalelser og tomprat, som er grisk og voldelig og har skadelige meninger, opplever resultatet av dette enten her og nå eller i en senere eksistens. Når det gjelder den personen som her har avstått fra å drepe og avstått fra å stjele, som ikke har begått seksuelle overgrep, som verken har løyet, fart med sladder, baktalelser eller tomprat, som verken har vært grisk eller voldelig, og som har hatt rett syn, og som kommer til lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning, Ånanda, så har han enten utført gode gjerninger som medfører lykke tidligere en gang, eller han har utført gode gjerninger som medfører lykke senere en gang, eller han har hatt rett syn i dødsøyeblikket. Da kommer han til lykke og glede i himmelen etter døden, når kroppen går i oppløsning. For den som dreper, stjeler, begår seksuelle overgrep, lyver, farer med sladder, baktalelser og tomprat, som er grisk og voldelig og har skadelige meninger, opplever resultatet av dette enten her og nå eller i en senere eksistens. Når det gjelder den personen som her har avstått fra å drepe og avstått fra å stjele, som ikke har begått seksuelle overgrep, som verken har løyet, fart med sladder, baktalelser eller tomprat, som verken har vært grisk eller voldelig, og som har hatt rett syn, men som havner i smerte og lidelser i helvete etter døden, når kroppen går i oppløsning, Ånanda, så har han enten begått onde handlinger som medfører lidelse tidligere en gang, eller han har begått onde handlinger som medfører lidelse senere en gang, eller han har hatt skadelige meninger i dødsøyeblikket. Da havner han i smerte og lidelser etter døden, når kroppen går i oppløsning. For den som dreper, stjeler, begår

Page - 1145

seksuelle overgrep, lyver, farer med sladder, baktalelser og tomprat, som er grisk og voldelig og har skadelige meninger, opplever resultatet av dette enten her og nå eller i en senere eksistens. Det finnes altså ugunstige handlinger som ser ugunstige ut, det finnes ugunstige handlinger som ser gunstige ut, det finnes gunstige handlinger som ser gunstige ut og det finnes gunstige handlinger som ser ugunstige ut, Ånanda.” Slik talte Mesteren, og Ananda gledet seg over Mesterens ord. Page - 1146

137. En analytisk drøfting av de seks sansefeltene
Salāyatanavibhangasutta Slik har jeg hørt det: En gang var
Mesteren i Savatthi, der han oppholdt seg i Anāthapindikas park
Jetalunden. Der henvendte han seg til munkene og sa: *Munker.”
*Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa: *Jeg skal lære dere en
analytisk drøfting av de seks sansefeltene, munker. Hør godt etter
og legg merke til det jeg sier!” *Ja vel, Mester,” svarte munkene.
Mesteren sa: *Dere bør kjenne de seks indre sansefeltene, de seks
ytre sansefeltene, de seks bevissthetsgruppene, de seks
persepsjonsgruppene, de atten undersøkelsesområdene og de
trettiseks livstilstandene. Støtt dere på det ene og overvinn det
andre. Det finnes tre festepunkter for oppmerksomheten som setter
en edel praktiserende i stand til å undervise en gruppe, og da kalles
han den fremste av lærere, en som er i stand til å temme andre.
Dette er et kort sammendrag av en analytisk drøfting av de seks
sansefeltene. Jeg nevnte de seks indre sansefeltene. Hva mente jeg
med dette? Det er øyets sansefelt, ørets sansefelt, nesens sansefelt,
tungens sansefelt, kroppens sansefelt og sinnets sansefelt. Dette er
de seks indre sansefeltene dere bør kjenne, og det var disse jeg
mente da jeg sa dette. Jeg nevnte de seks ytre sansefeltene. Hva
mente jeg med dette? Det er de synlige formenes sansefelt, lydenes
sansefelt, duftenes sansefelt, smakenes sansefelt, berøringenes
sansefelt og fenomenenes sansefelt. Dette er de seks ytre
sansefeltene dere bør kjenne, og det var disse jeg mente da jeg sa
dette. Jeg nevnte de seks bevissthetsgruppene. Hva mente jeg med
dette? Det er Page - 1147

synsbevisstheten, hørselsbevisstheten, duftbevisstheten, smaksbevisstheten, kroppsbevisstheten og sinnsbevisstheten. Dette er de seks bevissthetsgruppene dere bør kjenne, og det var disse jeg mente da jeg sa dette. Jeg nevnte de seks persepsjonsgruppene. Hva mente jeg med dette? Det er synspersepsjon, hørselspersepsjon, duftpersepsjon, smakspersepsjon, kroppspersepsjon og sinnspersepsjon. Dette er de seks persepsjonsgruppene, og det var disse jeg mente da jeg sa dette. Jeg nevnte de atten undersøkelsesområdene. Hva mente jeg med dette? Det er når man ser en form med øyet og undersøker den formen som er til behag, undersøker den formen som er til ubehag eller undersøker den formen som bidrar til sinnslikevekt. Det er når man hører en lyd med øret og undersøker den lyden som er til behag, undersøker den lyden som er til ubehag eller undersøker den lyden som bidrar til sinnslikevekt. Det er når man lukter en duft med nesen og undersøker den duften som er til behag, undersøker den duften som er til ubehag eller undersøker den duften som bidrar til sinnslikevekt. Det er når man smaker en smak med tungen og undersøker den smaken som er til behag, undersøker den smaken som er til ubehag eller undersøker den smaken som bidrar til sinnslikevekt. Det er når man kjenner en berøring med kroppen og undersøker den berøringen som er til behag, undersøker den berøringen som er til ubehag eller undersøker den berøringen som bidrar til sinnslikevekt. Det er når man tenker en tanke med sinnet og undersøker den tanken som er til behag, undersøker den tanken som er til ubehag eller undersøker den tanken som bidrar til sinnslikevekt. Dette er de atten undersøkelsesområdene, og det var disse jeg mente da jeg sa dette. Jeg nevnte de trettiseks livstilstandene. Hva mente jeg med dette? Det finnes seks verdslige gleder og seks gleder knyttet til det å gi avkall, det finnes seks verdslige sorger og seks sorger knyttet til det å gi avkall, og det finnes seks verdslige former for sinnslikevekt og seks former for sinnslikevekt som er knyttet til det å gi avkall. Hvilke er de seks verdslige gledene? Det er tiltalende former som øyet kan se, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, og som er knyttet til verdslige ting, og som man ser man har oppnådd. Eller man husker synlige former man tidligere hadde oppnådd, for selv om de nå er borte, blir man fortsatt glad ved tanken på dem. Dette kalles verdslig glede. Det samme gjelder tiltalende lyder,

smaker, berøringer og ideer, som er knyttet til verdslige ting, og som man ser man har oppnådd. Eller man husker lyder, dufter, smaker, berøringer og ideer man tidligere hadde oppnådd, for selv om de nå er borte, blir man fortsatt glad ved tanken på dem. Dette kalles verdslige gleder, og dette er altså de seks verdslige gledene. Hvilke seks gleder er knyttet til det å gi avkall? Det er når man ser at synlige former er forgjengelige, forbigående og flyktige av natur og innser at alle disse formene både før og nå er forgjengelige og flyktige av natur og skaper lidelse. Når man ser dette som det er, med fullkommen visdom, blir man glad, og denne gleden kalles en glede som er knyttet til det å gi avkall. Det samme gjelder lyder, dufter, smaker, berøringer og ideer. De er forgjengelige, forbigående og flyktige av natur, og man innser at alle disse lydene, duftene, smakene, berøringene og ideene både før og nå er forgjengelige og flyktige av natur og skaper lidelse. Når man ser dette som det er, med fullkommen visdom, blir man glad, og denne gleden kalles en glede som er knyttet til det å gi avkall. Dette er altså de seks gledene som er knyttet til det å gi avkall. Hvilke er de seks verdslige sorgene? Det er tiltalende former som øyet kan se, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, og som er knyttet til verdslige ting, og som man ser man ikke har oppnådd. Eller man husker synlige former man tidligere ikke hadde oppnådd, for nå de er borte, og man blir fortsatt trist ved tanken på dem. Dette kalles verdslig sorg. Det samme gjelder tiltalende lyder, dufter, smaker, berøringer og ideer, som er knyttet til verdslige ting, og som man ser man ikke har oppnådd. Eller man husker lyder, dufter, smaker, berøringer og ideer man tidligere ikke hadde oppnådd, for nå de er borte, og man blir fortsatt trist ved tanken på dem. Dette kalles verdslige sorger, og dette er altså de seks verdslige sorgene. Hvilke seks sorger er knyttet til det å gi avkall? Det er når man ser at synlige former er forgjengelige, forbigående og flyktige av natur og innser at alle disse formene både før og nå er forgjengelige og flyktige av natur og skaper lidelse. Når man ser dette som det er, med fullkommen visdom, får man lyst til å oppnå full frigjøring, og tenker: *Når skal jeg komme opp på det nivået der de edle befinner seg?" Dette ønsket om å oppnå full frigjøring, skaper sorg. Dette er en sorg som er knyttet til det å gi avkall. Det samme gjelder lyder, dufter, smaker, berøringer og ideer. De er forgjengelige, forbigående og

flyktige av natur, og man innser at alle disse lydene, duftene, smakene, Page - 1149

berøringene og ideene både før og nå er forgjengelige og flyktige av natur og skaper lidelse. Når man ser dette som det er, med fullkommen visdom, får man lyst til å oppnå full frigjøring, og tenker: 'Når skal jeg komme opp på det nivået der de edle befinner seg?' Dette ønsket om å oppnå full frigjøring, skaper sorg. Dette er en sorg som er knyttet til det å gi avkall. Dette er altså de seks sorgene som er knyttet til det å gi avkall. Hvilke seks verdslige former for sinnslukevekt finnes det? Når en vanlig tosk som ikke har fått noen opplæring, som ikke har overvunnet sine begrensninger og heller ikke har noe herredømme over konsekvensene, og som heller ikke ser noen farer, ser en synlig form med øyet, forholder han seg likegyldig til den. Men denne sinnslukevekten går ikke lenger enn til det han ser. Dette er verdslig sinnslukevekt. Det samme gjør han overfor lyder, dufter, smaker, berøringer og ideer. En vanlig tosk som ikke har fått noen opplæring, som ikke har overvunnet sine begrensninger og heller ikke har noe herredømme over konsekvensene, og som heller ikke ser noen farer, forholder seg likegyldig til disse. Men denne sinnslukevekten går ikke lenger enn til det han hører, lukter, smaker, kjenner eller tenker. Dette er verdslig sinnslukevekt, så dette er altså de seks verdslige formene for sinnslukevekt. Hvilke seks former for sinnslukevekt er knyttet til det å gi avkall? Det er når man ser at synlige former er forgjengelige, forbigående og flyktige av natur og innser at alle disse formene både før og nå er forgjengelige og flyktige av natur og skaper lidelse. Når man ser dette som det er, med fullkommen visdom, oppnår man sinnslukevekt, og denne sinnslukevekten går ut over det man ser. Dette er sinnslukevekt som er knyttet til det å gi avkall. Det samme gjelder lyder, dufter, smaker, berøringer og ideer. De er forgjengelige, forbigående og flyktige av natur, og man innser at alle disse lydene, duftene, smakene, berøringene og ideene både før og nå er forgjengelige og flyktige av natur og skaper lidelse. Når man ser dette som det er, med fullkommen visdom, oppnår man sinnslukevekt, og denne sinnslukevekten går ut over det man ser. Dette er sinnslukevekt som er knyttet til det å gi avkall, så dette er altså de seks former for sinnslukevekt som er knyttet til det å gi avkall. Jeg sa: Støtt dere på det ene og overvinn det andre. Hva mente jeg med det? Støtt dere på de seks gledene som er knyttet til det å gi avkall, så kan dere overvinne og fri dere fra de seks verdslige gledene. Slik slipper dere taket i dem og overvinner dem.

dere på de seks sorgene som er knyttet til det å gi avkall, så kan dere overvinne og fri dere fra de seks verdslige sorgene. Slik slipper dere taket i dem og overvinner dem. Støtt dere på de seks formene for likevekt som er knyttet til det å gi avkall, så kan dere overvinne og fri dere fra de seks verdslige formene for sinnslikevekt. Slik slipper dere taket i dem og overvinner dem. Støtt dere på de seks gledene som er knyttet til det å gi avkall, så kan dere overvinne og fri dere fra de seks sorgene som er knyttet til det å gi avkall. Slik slipper dere taket i dem og overvinner dem. Støtt dere på de seks formene for sinnslikevekt som er knyttet til det å gi avkall, så kan dere overvinne og fri dere fra de seks gledene som er knyttet til det å gi avkall. Slik slipper dere taket i dem og overvinner dem, munker. Det finnes en sinnslikevekt som er heterogen, munker, og som bygger på det heterogene. Og det finnes en sinnslikevekt som er homogen og bygger på det homogene. Hva slags sinnslikevekt er det som er heterogen og bygger på det heterogene? Det er sinnslikevekt overfor synlige former, lyder, dufter, smaker og berøringer. Dette er en sinnslikevekt som er heterogen og bygger på det heterogene. Hva slags sinnslikevekt er det som er homogen og bygger på det homogene? Det er sinnslikevekt overfor rommets uendelighet, bevissthetens uendelighet, intethet og den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst. Dette er en sinnslikevekt som er homogen og bygger på det homogene. Støtt dere på den sinnslikevekten som er homogen og bygger på det homogene, munker, så kan dere overvinne og fri dere fra den sinnslikevekten som er heterogen og bygger på det heterogene. Slik slipper der taket i den og overvinner den. Støtt dere på innsikt uten begjær, munker så kan dere overvinne og fri dere fra den sinnslikevekten som er homogen og bygger på det homogene. Slik slipper dere taket i den og overvinner den. Jeg sa at det finnes tre festepunkter for oppmerksomheten som setter en edel praktiserende i stand til å undervise en gruppe. Hva mente jeg med det? Sett at en lærer underviser noen elever i læren ut fra medfølelse og fordi han vil dem godt. Han sier: "Dette er til nytte for dere, dette blir til glede for dere." Men elevene hans er uoppmerksomme og hører ikke ordentlig etter. De blir ikke noe klokere, og de vimser sine egne veier, uten å følge med på lærerens undervisning. Den som har kommet fram til sannheten, blir imidlertid ikke misfornøyd av den grunn, og han føler ingen

Han bevarer sin indre ro med oppmerksomhet og klar forståelse. Dette er det første festepunktet for oppmerksomheten som setter en edel praktiserende i stand til å undervise en gruppe. Sett videre at en lærer underviser noen elever i læren ut fra medfølelse og fordi han vil dem godt. Han sier: "Dette er til nytte for dere, dette blir til glede for dere." Noen av elevene hans er uoppmerksomme og hører ikke ordentlig etter. De blir ikke noe klokere, og de vimser sine egne veier, uten å følge med på lærerens undervisning. Andre av elevene hans er oppmerksomme og hører ordentlig etter. De blir klokere, og de vimser ikke sine egne veier uten å følge med på lærerens undervisning. Den som har kommet fram til sannheten, blir imidlertid ikke misfornøyd av den grunn, og han føler ingen misnøye. Han blir heller ikke fornøyd av den grunn og føler ingen tilfredshet. Han bevarer sin indre ro med oppmerksomhet og klar forståelse. Dette er det andre festepunktet for oppmerksomheten som setter en edel praktiserende i stand til å undervise en gruppe. Sett videre at en lærer underviser noen elever i læren ut fra medfølelse og fordi han vil dem godt. Han sier: "Dette er til nytte for dere, dette blir til glede for dere." Elevene hans er oppmerksomme og hører ordentlig etter. De blir klokere, og de vimser ikke sine egne veier uten å følge med på lærerens undervisning. Den som har kommet fram til sannheten, blir imidlertid fornøyd av den grunn og føler ingen tilfredshet. Han bevarer sin indre ro med oppmerksomhet og klar forståelse. Dette er det tredje festepunktet for oppmerksomheten som setter en edel praktiserende i stand til å undervise en gruppe. Da jeg sa at det finnes tre festepunkter for oppmerksomheten som setter en edel praktiserende i stand til å undervise en gruppe, var det dette jeg mente. Jeg sa at da kalles han den fremste av lærere, en som er i stand til å temme andre. Hva mente jeg med dette? Når en elefant som skal temmes, blir drevet av elefanttemmeren, løper den rett fram i bare én retning, det være seg mot øst, sør, vest eller nord. Når en hest som skal temmes, blir drevet av hestetemmeren, løper også den rett fram i bare én retning, det være seg mot øst, sør, vest eller nord. Og når en okse som skal temmes, blir drevet av oksetemmeren, løper også den rett fram i bare én retning, det være seg mot øst, sør, vest eller nord. Når en person som skal temmes, blir drevet av ham som har kommet fram til sannheten, av arahanten som har oppnådd fullkommen

oppvåkning på egen hånd, løper han rundt i åtte retninger. Han betrakter former mens han er oppmerksom på sin egen form. Dette er den første retningen. Han betrakter ytre former uten å bry deg om sin egen form. Dette er den andre retningen. Han konsentrerer seg om det som er vakkert. Dette er den tredje retningen. Han legger forminntrykkene helt bak seg, går hinsides inntrykk faste former og er ikke opptatt av de mange forskjellige sanseinntrykkene. Han ser at rommet er uendelig og går inn på rommets uendelighet. Dette er den fjerde retningen. Han legger rommets uendelighet bak seg og ser at bevisstheten er uendelig, så han går inn på bevissthetens uendelighet. Dette er den femte retningen. Han legger bevissthetens uendelighet bak seg og ser at det ikke finnes noe som helst, og han går inn på intethet. Dette er den sjette retningen. Han legger intethet bak seg og går inn på den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst. Dette er den sjuende retningen. Han legger den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst bak seg, slik at alle sanseinntrykk og følelser opphører. Dette er den åttende retningen. Når en person som skal temmes, blir drevet av ham som har kommet fram til sannheten, av arahanten som har oppnådd fullkommen oppvåkning på egen hånd, løper han rundt i disse åtte retningene. Det var dette jeg mente da jeg sa at han kalles den fremste av lærere, en som er i stand til å temme andre.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 1153

138. En sammenfatning og en analytisk drøfting

Uddesavibhangasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Savatthi, der han oppholdt seg i Anāthapindikas park Jetalunden. Der henvendte han seg til munkene og sa: *Munker.” *Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa: *Jeg skal lære dere en sammenfatning og en analytisk drøfting, munker. Hør godt etter og legg merke til det jeg sier!” *Ja vel, Mester,” svarte munkene. Mesteren sa: *En munk bør undersøke fenomenene på en slik måte at bevisstheten hans ikke blir distraheret eller avsporet av ytre fenomener og heller ikke binder seg til lengsler, eller involverer seg så han blir opphisset. Hvis han følger denne metoden, skaper han ikke noe grunnlag for tilblivelse, forfall, død og lidelse i framtiden.” Deretter reiste han seg fra plassen sin og gikk inn i huset. Litt etter at Mesteren hadde gått, sa munkene til hverandre: *Mesteren ga oss et sammendrag, men gikk før han fikk gitt oss noen detaljert analytisk drøfting. Hvem kan gi oss en slik analytisk drøfting, tro?” Men så sa de: *Kaccāna den store blir rost både av Mesteren og av kloke medmunker. Han kan sikkert gi oss en slik analytisk drøfting. La oss gå og spørre Kaccāna den store om dette.” Dermed gikk til Kaccāna den store, hilste høflig på ham og pratet litt med ham. Så satte de seg og sa: *Mesteren har gitt oss et sammendrag, men reiste seg og gikk inn i huset før han fikk gitt oss noen detaljert analytisk drøfting,” og de gjentok hva Mesteren hadde sagt. Page - 1154

*Men så kom vi til å tenke på at kanskje du kan gi oss en analytisk drøfting av dette. Kan du forklare det for oss?” *Det er som om en mann skulle gå ut i skogen for å finne kjerneved, mine venner. Der får han øye på et stort, rett og kjempehøyt banantre. Men han overser kjerneveden og han overser roten og tror han skal finne kjerneved i kvistene og bladene. Slik er det også med dere. Dere var så heldige å sitte ansikt til ansikt med læremesteren, men likevel spurte dere ikke ham. I stedet mener dere at dere kan komme til meg og spørre. Men det er Mesteren som vet det som er å vite og ser det som er å se. Han som har kommet fram til sannheten kan se, han har kunnskap, han kjenner læren og er som en Brahma. Han er den som kan gi forklaringer og utredninger, som kan utdype innholdet og vise veien til det udødelige, det er han som er lærens herre. Dere skulle ha benyttet anledningen til å spørre Mesteren selv om dette, og det er hans forklaringer dere bør legge dere på hjertet.” *Ja, du har rett i alt dette, Kaccāna. Vi skulle ha benyttet anledningen til å spørre Mesteren selv. Men du blir rost både av Mesteren og av kloke medmunker, Kaccāna. Du kan sikkert gi oss en detaljert analytisk drøfting av det sammendraget han ga oss. Så om det ikke er for mye bry for deg, ville vi sette pris på å få det forklart.” «Så hør godt etter og legg merke til det jeg sier!” *Ja vel,” svarte munkene. Kaccāna den store sa: *Mesteren ga dere altså et sammendrag, men reiste seg og gikk inn i huset uten å gi noen detaljert analytisk drøfting. Og det han sa, var følgende: *En munk bør undersøke fenomenene på en slik måte at bevisstheten hans ikke blir distraheret eller avsporet av ytre fenomener og heller ikke binder seg til lengsler, eller involverer seg så han blir opphisset. Hvis han følger denne metoden, skaper han ikke noe grunnlag for tilblivelse, forfall, død og lidelse i framtiden.” Jeg forstår dette slik: Hva vil det si at bevisstheten blir distraheret eller avsporet av ytre fenomener, mine venner? Når en munk ser en form med øyet sitt, løper bevisstheten etter det synlige objektet, gleder seg over det synlige objektet, og den binder seg, knytter seg og lenker seg til nytelse av det synlige objektet. Da sier man at bevisstheten blir distraheret eller

avsporet av ytre fenomener. Når han hører en lyd med øret, løper bevisstheten etter objektet for denne lyden, gleder seg over dette objektet, og den binder seg, knytter seg og lenker seg til nytelse av dette objektet. Da sier man at bevisstheten blir distraheret eller avsporet av ytre fenomener. Når han lukter en duft med nesen, løper bevisstheten etter objektet for denne duften, gleder seg over dette objektet, og den binder seg, knytter seg og lenker seg til nytelse av dette objektet. Da sier man at bevisstheten blir distraheret eller avsporet av ytre fenomener. Når han kjenner en smak på tungen, løper bevisstheten etter objektet for denne smaken, gleder seg over dette objektet, og den binder seg, knytter seg og lenker seg til nytelse av dette objektet. Da sier man at bevisstheten blir distraheret eller avsporet av ytre fenomener. Når han kjenner en berøring mot kroppen, løper bevisstheten etter objektet for denne berøringen, gleder seg over dette objektet, og den binder seg, knytter seg og lenker seg til nytelse av dette objektet. Da sier man at bevisstheten blir distraheret eller avsporet av ytre fenomener. Når han fornemmer en idé med sinnet, løper bevisstheten etter objektet for denne ideen, gleder seg over dette objektet, og den binder seg, knytter seg og lenker seg til nytelse av dette objektet. Da sier man at bevisstheten blir distraheret eller avsporet av ytre fenomener. Hva vil det si at bevisstheten ikke blir distraheret eller avsporet av ytre fenomener, mine venner? Når en munk ser en form med øyet sitt, løper ikke bevisstheten etter det synlige objektet, den gleder seg ikke over det synlige objektet, og den verken binder seg, knytter seg eller lenker seg til nytelse av det synlige objektet. Da sier man at bevisstheten ikke blir distraheret eller avsporet av ytre fenomener. Når han hører en lyd med øret, løper ikke bevisstheten etter objektet for denne lyden, den gleder seg ikke over dette objektet, og den verken binder seg, knytter seg eller lenker seg til nytelse av dette objektet. Da sier man at bevisstheten ikke blir distraheret eller avsporet av ytre fenomener. Når han lukter en duft med nesen, løper ikke bevisstheten etter objektet for denne duften, den gleder seg ikke over dette objektet, og den verken binder seg, knytter seg eller lenker seg til nytelse av dette objektet. Da sier man at bevisstheten ikke blir distraheret eller avsporet av ytre fenomener. Når han kjenner en smak på tungen, løper ikke bevisstheten etter objektet for denne smaken, den gleder seg ikke over dette objektet, og den verken binder seg, knytter seg eller lenker seg til nytelse av

dette objektet. Da sier man at bevisstheten ikke blir distraheret eller avsporet av ytre Page - 1156

fenomener. Når han kjenner en berøring mot kroppen, løper ikke bevissthetsen etter objektet for denne berøringen, den gleder seg ikke over dette objektet, og den verken binder seg, knytter seg eller lenker seg til nytelse av dette objektet. Da sier man at bevissthetsen ikke blir distraheret eller avsporet av ytre fenomener. Når han fornemmer en idé med sinnet, løper ikke bevissthetsen etter objektet for denne ideen, den gleder seg ikke over dette objektet, og den verken binder seg, knytter seg eller lenker seg til nytelse av dette objektet. Da sier man at bevissthetsen ikke blir distraheret eller avsporet av ytre fenomener. Hvordan binder man seg til indre fenomener, mine venner? Sett at en munk isolerer seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Hvis da bevissthetsen hans løper etter den glede og velvære som fødes av ensomhet, og den binder seg, knytter seg og lenker seg til nytelse av den glede og velvære som fødes av ensomhet, sier man at han binder seg til indre fenomener. Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Hvis da bevissthetsen hans løper etter den glede og velvære som fødes av fordypelse, og den binder seg, knytter seg og lenker seg til nytelse av den glede og velvære som fødes av fordypelse, sier man at han binder seg til indre fenomener. Deretter søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!*" — og blir der. Hvis da bevissthetsen hans løper etter den glede og velvære som fødes av sinnslikevekt, og den binder seg, knytter seg og lenker seg til nytelse av den glede og velvære som fødes av sinnslikevekt, sier man at han binder seg til indre fenomener. Deretter gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Hvis da

bevisstheten hans løper etter den glede og velvære som springer ut av verken velvære eller lidelse, og den binder seg, knytter seg og lenker seg til nytelse av den glede og velvære som springer ut av verken velvære eller lidelse, sier man at han binder seg til indre fenomener. Hvordan binder man seg ikke til indre fenomener, mine venner? Sett at en munk isolerer seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Hvis da bevisstheten hans ikke løper etter den glede og velvære som fødes av ensomhet, og den verken binder seg, knytter seg eller lenker seg til nytelse av den glede og velvære som fødes av ensomhet, sier man at han ikke binder seg til indre fenomener. Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Hvis da bevisstheten hans ikke løper etter den glede og velvære som fødes av fordypelse, og den verken binder seg, knytter seg eller lenker seg til nytelse av den glede og velvære som fødes av fordypelse, sier man at han ikke binder seg til indre fenomener. Deretter søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet !* — og blir der. Hvis da bevisstheten hans ikke løper etter den glede og velvære som fødes av sinnslikevekt, og den verken binder seg, knytter seg eller lenker seg til nytelse av den glede og velvære som fødes av sinnslikevekt, sier man at han ikke binder seg til indre fenomener. Deretter gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Hvis da bevisstheten hans ikke løper etter den glede og velvære som springer ut av verken velvære eller lidelse, og den verken binder seg, knytter seg eller lenker seg til nytelse av den glede og velvære som springer ut av verken velvære eller lidelse, sier man at han ikke binder seg til indre fenomener. Page - 1158

Hvordan fører involveringer til opphisselse, mine venner? Et vanlig menneske, en person som ikke har fått opplæring, som ikke har møtt en edel person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de edles lære, som ikke har møtt en opphøyd person, og som heller ikke kjenner eller har fått opplæring i de opphøydets lære, betrakter form som sitt selv, eller han mener at selvet har form, at formen er i selvet eller at selvet er i formen. Men så forandrer formen seg og bli annerledes, og bevisstheten hans blir opptatt av denne forandringen, og sinnet hans blir grepet av opphisselse over forandringene, slik at han blir redd, irritert og fylt av lengsler. Slik fører involveringer til opphisselse. Han betrakter følelsene som sitt selv, eller han mener at følelsene har form, at følelsene er i selvet eller at selvet er i følelsene. Men så forandrer følelsene seg og bli annerledes, og bevisstheten hans blir opptatt av denne forandringen, og sinnet hans blir grepet av opphisselse over forandringene, slik at han blir redd, irritert og fylt av lengsler. Slik fører involveringer til opphisselse. Han betrakter identifikasjoner som sitt selv, eller han mener at selvet har identifikasjoner, at identifikasjonene er i selvet eller at selvet er i identifikasjonene. Men så forandrer identifikasjonene seg og bli annerledes, og bevisstheten hans blir opptatt av denne forandringen, og sinnet hans blir grepet av opphisselse over forandringene, slik at han blir redd, irritert og fylt av lengsler. Slik fører involveringer til opphisselse. Han betrakter reaksjoner som sitt selv, eller han mener at selvet har reaksjoner, at reaksjonene er i selvet eller at selvet er i reaksjonene. Men så forandrer reaksjonene seg og bli annerledes, og bevisstheten hans blir opptatt av denne forandringen, og sinnet hans blir grepet av opphisselse over forandringene, slik at han blir redd, irritert og fylt av lengsler. Slik fører involveringer til opphisselse. Og han betrakter bevisstheten som sitt selv, eller han mener at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten. Men så forandrer bevisstheten seg og bli annerledes, og bevisstheten hans blir opptatt av denne forandringen, og sinnet hans blir grepet av opphisselse over forandringene, slik at han blir redd, irritert og fylt av lengsler. Slik fører involveringer til opphisselse. Hvordan unngår han å involvere seg slik at han heller ikke blir opphisset, mine venner? Det er når en som har fått opplæring, en som er elev av de edle, som har møtt edle personer, som har god kjennskap til de opphøydte personers

lære, som er vel bevandret i de opphøyde personers lære, betrakter ikke form som sitt selv, og han mener Page - 1159

ikke at selvet har form, at formen er 1 selvet eller at selvet er i formen. Så forandrer formen seg og bli annerledes, men bevisstheten hans blir ikke opptatt av denne forandringen. Sinnet hans blir ikke grepet av opphisselse over forandringene, og han blir heller ikke redd, irritert eller fylt av lengsler. Slik unngår han å involvere seg slik at han heller ikke blir opphisset. Han betrakter ikke følelsene som sitt selv, og han mener ikke at følelsene har form, at følelsene er 1 selvet eller at selvet er i følelsene. Så forandrer følelsene seg og bli annerledes, men bevisstheten hans blir ikke opptatt av denne forandringen. Sinnet hans blir ikke grepet av opphisselse over forandringene, og han blir heller ikke redd, irritert eller fylt av lengsler. Slik unngår han å involvere seg slik at han heller ikke blir opphisset. Han betrakter ikke identifikasjoner som sitt selv, og han mener ikke at selvet har identifikasjoner, at identifikasjonene er i selvet eller at selvet er i identifikasjonene. Så forandrer identifikasjonene seg og bli annerledes, men bevisstheten hans blir ikke opptatt av denne forandringen. Sinnet hans blir ikke grepet av opphisselse over forandringene, og han blir heller ikke redd, irritert eller fylt av lengsler. Slik unngår han å involvere seg slik at han heller ikke blir opphisset. Han betrakter ikke reaksjoner som sitt selv, og han mener ikke at selvet har reaksjoner, at reaksjonene er i selvet eller at selvet er i reaksjonene. Så forandrer reaksjonene seg og bli annerledes, men bevisstheten hans blir ikke opptatt av denne forandringen. Sinnet hans blir ikke grepet av opphisselse over forandringene, og han blir heller ikke redd, irritert eller fylt av lengsler. Slik unngår han å involvere seg slik at han heller ikke blir opphisset. Og han betrakter ikke bevisstheten som sitt selv, og han mener ikke at selvet har bevissthet, at bevisstheten er i selvet eller at selvet er i bevisstheten. Så forandrer bevisstheten seg og bli annerledes, men bevisstheten hans blir ikke opptatt av denne forandringen. Sinnet hans blir ikke grepet av opphisselse over forandringene, og han blir heller ikke redd, irritert eller fylt av lengsler. Slik unngår han å involvere seg slik at han heller ikke blir opphisset. Dette er en detaljert analytisk drøfting av det sammendraget Mesteren ga, mine venner: *En munk bør undersøke fenomenene på en slik måte at bevisstheten hans ikke blir distraheret eller avsporet av ytre fenomener og heller ikke binder seg til lengsler, eller involverer seg så han blir opphisset. Hvis han følger denne metoden, skaper han ikke noe

Page - 1160

grunnlag for tilblivelse, forfall, død og lidelse i framtiden.” Dette er hvordan jeg forstår meningen med dette, mine venner. Men hvis dere vil, kan dere gå til Mesteren og spørre hva han mener i denne saken. Og den forklaringen Mesteren gir, bør dere huske.” Munkene takket Kaccåna den store for forklaringen. Så reiste de seg og gikk bort til Mesteren. De hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så fortalte de om hele denne samtalen med Kaccåna.

*Kaccåna den store er en vismann, munk, Kaccåna den store er en meget klok mann. Hvis dere hadde spurt meg om dette, ville jeg ha gitt nøyaktig samme svar. Så dette er meningen med versene, og den bør dere huske.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 1161

139. En analytisk drøfting av det usunne
Aranavibharigasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Savatthi, der han oppholdt seg i Anāthapindikas park Jetalunden. Der henvendte han seg til munkene og sa: *Munker.” *Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa: *Jeg skal lære dere en sammenfatning og en analytisk drøfting, munker. Hør godt etter og legg merke til det jeg sier!” *Ja vel, Mester,” svarte munkene. Mesteren sa: "Ikke hengi dere til sansenytelser, som er mindreverdige, enkelt, vulgært, uedelt og unyttig. Og ikke hengi dere til selvplaging, som er smertefullt, uedelt og unyttig. Den som har kommet fram til sannheten, går ikke til noen av disse ytterlighetene, munker, men har oppdaget en middelvei. Den åpner øynene og gir erkjennelse, og den fører til ro, dyp kunnskap, full oppvåkning og nibbana. Dere bør kjenne ros og dere bør kjenne kritikk. Når dere kjenner ros og kritikk, bør dere undervise i læren uten å gi verken ros eller kritikk. Dere bør forstå dere på lykke, og når dere gjør det, kan dere finne indre lykke. Dere bør ikke røpe hemmeligheter, og dere bør ikke si ubehagelige ting direkte til noen. Dere bør snakke i rolig tempo og ikke snakke for fort. Dere bør ikke tviholde på lokale dialektord, og dere bør ikke avvike fra standardspråket. Dette er en sammenfatning av en analytisk drøfting av det uplettede. Jeg sa: 'Ikke hengi dere til sansenytelser, som er mindreverdige, enkelt, vulgært, uedelt og unyttig. Og ikke hengi dere til selvplaging, som er smertefullt, uedelt og unyttig.' Hva mente jeg med dette? De gledene sansenytelser kan gi, er mindreverdige, simple, vulgære, uedle og unyttige. Slike ting medfører lidelse, smerte, jammer og elendighet. Dette er feil vei å gå. Men det å slippe taket i sansenytelser og de

Page - 1162

mindreverdige, simple, vulgære, uedle og unyttige gledene disse medfører, er noe som verken medfører lidelse, smerte, jammer eller elendighet. Det er den rette vei å gå. Selvplaging er smertefullt, uedelt og unyttig. Slike ting medfører også lidelse, smerte, jammer og elendighet. Dette er feil vei å gå. Men det å slippe taket i slik smertefull, uedel og unyttig selvplaging, er noe som verken medfører lidelse, smerte, jammer eller elendighet. Det er den rette vei å gå. Det var dette jeg mente da jeg sa: "Ikke hengi dere til sansenytelser, som er mindreverdig, simpelt, vulgært, uedelt og unyttig. Og ikke hengi dere til selvplaging, som er smertefullt, uedelt og unyttig." Jeg sa: "Den som har kommet fram til sannheten, går ikke til noen av disse ytterlighetene, men har oppdaget en middelvei. Den åpner øynene og gir erkjennelse, og den fører til ro, dyp kunnskap, full oppvåkning og nibbana." Hva mente jeg med dette? Det er den edle åttedelte veien, det vil si rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. Det var dette jeg mente da jeg sa: "Den som har kommet fram til sannheten, går ikke til noen av disse ytterlighetene, men har oppdaget en middelvei. Den åpner øynene og gir erkjennelse, og den fører til ro, dyp kunnskap, full oppvåkning og nibbana." Jeg sa: "Dere bør kjenne ros og dere bør kjenne kritikk. Når dere kjenner ros og kritikk, bør dere undervise i læren uten å gi verken ros eller kritikk." Hva mente jeg med dette? Hva menes med å gi ros og kritikk uten å gi undervisning i læren? Det er hvis du kritiserer noen ved å si at alle som hengir seg til de gledene sansenytelser kan gi, som er mindreverdige, simple, vulgære, uedle og unyttige og som medfører lidelse, smerte, jammer og elendighet, slik at de har slått inn på feil vei. Da kritiserer du dem. Eller du roser noen ved å si at alle de som har sluppet taket i sansenytelser og de mindreverdige, simple, vulgære, uedle og unyttige gledene disse medfører, og at dette verken medfører lidelse, smerte, jammer eller elendighet, slik at de har slått inn på den rette vei. Da roser du dem. Du kritiserer noen ved å si at alle de som praktiserer selvplaging, som er smertefullt, uedelt og unyttig. Dette medfører også lidelse, smerte, jammer og elendighet, så de har slått inn på feil vei. Da kritiserer du dem. Eller du roser noen ved å si at alle de som har sluppet taket i slik smertefull, uedel og unyttig selvplaging, som er noe som verken medfører lidelse, smerte, jammer

eller elendighet, har slått inn på den rette vei. Da roser du dem. Du kritiserer noen ved å si at alle de som ikke har sluppet taket i det som binder dem til videre eksistens, som medfører lidelse, smerte, jammer og elendighet, har slått inn på feil vei. Da kritiserer du dem. Du roser noen ved å si at alle de som har sluppet taket i det som binder dem til videre eksistens, unngår lidelse, smerte, jammer og elendighet, så de har slått inn på den rette vei. Da roser du dem. Dette er å gi ros og kritikk uten å gi undervisning i læren. Hva menes med å undervise i læren uten å gi verken ros eller kritikk? Du sier ikke at alle som hengir seg til de gledene sansenytelser kan gi, som er mindreverdige, simple, vulgære, uedle og unyttige og som medfører lidelse, smerte, jJammer og elendighet, slik at de har slått inn på feil vei. Du underviser i læren ved å si at det å hengi seg til noe, medfører lidelse, smerte, jJammer og elendighet, slik at dette er feil vei å gå. Du sier ikke at alle de som har sluppet taket i sansenytelser og de mindreverdige, simple, vulgære, uedle og unyttige gledene disse medfører, og at dette verken medfører lidelse, smerte, jJammer eller elendighet, slik at de har slått inn på den rette vei. Du underviser i læren ved å si at det å slippe taket, verken medfører lidelse, smerte, Jammer eller elendighet, slik at dette er den rette vei å gå. Du sier ikke at alle de som praktiserer selvplaging, som er smertefullt, uedelt og unyttig og at dette medfører lidelse, smerte, jammer og elendighet, så de har slått inn på feil vei. Du underviser i læren ved å si at det å hengi seg til noe, medfører lidelse, smerte, jammer og elendighet, slik at dette er feil vei å gå. Du sier ikke at alle de som har sluppet taket i slik smertefull, uedel og unyttig selvplaging, som er noe som verken medfører lidelse, smerte, jammer eller elendighet, har slått inn på den rette vei. Du underviser i læren ved å si at det å slippe taket, verken medfører lidelse, smerte, jammer eller elendighet, slik at dette er den rette vei å gå. Du sier ikke at alle de som ikke har sluppet taket i det som binder dem til videre eksistens, som medfører lidelse, smerte, jammer og elendighet, har slått inn på feil vei. Du underviser i læren ved å si at så lenge man ikke slipper taket i det som binder til videre eksistens, har man heller ikke sluppet taket i videre eksistens. Du sier ikke at alle de som har sluppet taket i det som binder dem til videre eksistens, unngår lidelse, smerte, jammer og elendighet, så de har slått inn på den rette

vei. Du underviser i læren ved å si at når man slipper taket i det som binder til videre eksistens, har man også sluppet taket i videre eksistens. Slik underviser du i læren uten å gi verken ros eller kritikk. Det var dette jeg mente sa jeg sa: "Dere bør kjenne ros og dere bør kjenne kritikk. Når dere kjenner ros og kritikk, bør dere undervise i læren uten å gi verken ros eller kritikk." Jeg sa: *Dere bør forstå dere på lykke, og når dere gjør det, kan dere finne indre lykke." Hva mente jeg med det? Sanse-egenskaper kan deles inn i fem kategorier. Hvilke fem? Tiltalende former som øyet kan se, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende; tiltalende lyder som øret kan høre, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, dufter som nesa kan kjenne, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, smaksinntrykk som tunga kan kjenne, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, og tiltalende berøringer som kroppen kan føle, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende — dette er de fem kategoriene av sanse-egenskaper. Den glede eller lykke som oppstår ut fra disse fem sanse-egenskapene, kalles sanselig lykke, en skitten lykke, en vulgær lykke og en uedel lykke. Min mening er at dette er en lykke vi ikke bør hige etter, ikke utvikle, ikke gjøre mye ut av, men heller vokte oss for. Men sett nå at munken isolerer seg fra både sansenytelser og usunne ideer og går inn i første meditasjonstilstand — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære — og blir der. Deretter lar han innledende og fastholdende tanker falle til ro og går inn i andre meditasjonstilstand — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker — og blir der. Deretter søker han ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler han legemlig velvære og går inn i tredje meditasjonstilstand — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet !* — og blir der. Deretter gir han slipp på velvære og lidelse. Han legger tidligere gleder og sorger bak seg og går inn i fjerde meditasjonstilstand — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag — og blir der. Dette Page - 1165

kalles lykken ved å gi avkall, ensomhetens lykke, sinnslukevektens lykke og oppvåkningens lykke. Min mening er at dette er en lykke vi bør hige etter, utvikle, gjøre mye ut av og ikke frykte. Det var dette jeg mente da jeg sa: "Dere bør forstå dere på lykke, og når dere gjør det, kan dere finne indre lykke." Jeg sa: *Dere bør ikke røpe hemmeligheter, og dere bør ikke si ubehagelige ting direkte til noen." Hva mente jeg med dette? Hvis du kjenner til noen løgner eller usannheter som ikke er til nytte for andre, så bør du absolutt ikke røpe slike hemmeligheter. Hvis du vet om noe som er sant, men som ikke er til nytte for andre, bør du trene deg til ikke å røpe slike hemmeligheter. Hvis du vet om noe som er sant og som er til nytte for andre, bør du velge det rette tidspunkt for å røpe hemmeligheten. Hvis du kjenner til noen ubehagelige løgner eller usannheter som ikke er til nytte for andre, så bør du absolutt ikke si dem direkte til noen. Hvis du vet om noe ubehagelig som er sant, men som ikke er til nytte for andre, bør du trene deg til ikke å si det direkte til noen. Hvis du vet om noe ubehagelig som er sant og som er til nytte for andre, bør du velge det rette tidspunktet til å si det direkte til noen. Det var dette jeg mente da jeg sa: *Dere bør ikke røpe hemmeligheter, og dere bør ikke si ubehagelige ting direkte til noen." Jeg sa: *Dere bør snakke i rolig tempo og ikke snakke for fort." Hva mente jeg med dette? Den som snakker for fort, blir sliten i kroppen og stresset i sinnet. Stemmen blir hes og strupen blir overanstrengt, og talen blir utydelig og vanskelig å forstå. Men den som snakker langsomt, unngår å slite seg ut og han unngår å bli stresset. Stemmen blir ikke hes og strupen blir ikke overanstrengt, og talen blir tydelig og lett å forstå. Det var dette jeg mente da jeg sa: *Dere bør snakke i rolig tempo og ikke snakke for fort." Jeg sa: *Dere bør ikke tviholde på lokale dialektord, og dere bør ikke avvike fra standardspråket." Hva mente jeg med dette? Hva vil det si å tviholde på lokale dialektord og avvike fra standardspråket? Forskjellige distrikter har forskjellige ord for "bolle". Det kan hete påti, patta, vitta, saráva, dháropa, pona eller pisila. Hvis man tviholder steilt på den ene eller den andre dialektvarianten og påstår at det er det eneste riktige ordet og at alt annet er feil, da tviholder man på lokale dialektord og avviker fra standardspråket. Hva vil det si å ikke tviholde på lokale dialektord og ikke avvike fra standardspråket? Forskjellige distrikter har forskjellige ord for "bolle". Det kan hete Page - 1166

påti, patta, vitta, saråva, dhåropa, pona eller pisila. Hvis man kjenner de forskjellige dialektene slik at man forstår hva andre snakker om, tviholder man ikke på lokale dialektord og avviker ikke fra standardspråket. Det var dette jeg mente da jeg sa: 'Dere bør ikke tviholde på lokale dialektord, og dere bør ikke avvike fra standardspråket.' Derfor er det slik, munker at det å hengi seg til de gledene sansenytelser kan gi, som er mindreverdige, simple, vulgære, uedle og unyttige, medfører lidelse, smerte, jammer og elendighet, så det er feil vei å gå. Derfor er dette en usunn metode. Men det å slippe taket i sansenytelser og de mindreverdige, simple, vulgære, uedle og unyttige gledene disse medfører, er noe som verken medfører lidelse, smerte, jammer eller elendighet, så det er den rette vei. Derfor er dette en sunn metode. Det å praktisere selvplaging, som er smertefullt, uedelt og unyttig, medfører lidelse, smerte, jJammer og elendighet, så det er feil vei å gå. Derfor er dette en usunn metode. Men det å slippe taket i slik smertefull, uedel og unyttig selvplaging, er noe som verken medfører lidelse, smerte, jJammer eller elendighet, så det er den rette vei å gå. Derfor er dette en sunn metode. Den middelveien som han som har kommet fram til sannheten har oppdaget, går ikke til noen av disse ytterlighetene. Den åpner øynene og gir erkjennelse, og den fører til ro, dyp kunnskap, full oppvåkning og nibbana. Den medfører verken lidelse, smerte, jammer eller elendighet, så det er den rette vei. Derfor er dette en sunn metode. Det å gi ros og kritikk uten å gi undervisning i læren medfører lidelse, smerte, jammer og elendighet, så det er feil vei å gå. Derfor er dette en usunn metode. Men det å undervise i læren uten å gi verken ros eller kritikk, medfører verken lidelse, smerte, jammer eller elendighet, så det er den rette vei. Derfor er dette en sunn metode. Den glede eller lykke som oppstår ut fra de fem sanse-egenskapene, kalles sanselig lykke, en skitten lykke, en vulgær lykke og en uedel lykke, medfører lidelse, smerte, jammer og elendighet, så det er feil vei å gå. Derfor er dette en usunn metode. Men lykken ved å gi avkall, ensomhetens lykke, sinnslikevektens lykke og oppvåkningens lykke, medfører verken lidelse, smerte, jammer eller elendighet, så det er den rette vei. Derfor er dette en sunn metode. Det å røpe hemmeligheter som er løgnaktige, usanne og ikke til nytte for andre, medfører lidelse, smerte, jJammer og elendighet, så det er feil vei å gå. Derfor er dette en

usunn metode. Det å røpe hemmeligheter som inneholder sannhet, men som ikke er til nytte for andre, medfører lidelse, smerte, jammer og elendighet, så det er feil vei å gå. Derfor er dette en usunn metode. Det å røpe hemmeligheter som inneholder sannhet og som er til nytte for andre, medfører verken lidelse, smerte, jammer eller elendighet, så det er den rette vei. Derfor er dette en sunn metode. Det å si ubehagelige løgner eller usannheter som ikke er til nytte for andre, direkte til noen, medfører lidelse, smerte, jammer og elendighet, så det er feil vei å gå. Derfor er dette en usunn metode. Det å si noe ubehagelig som er sant, men som ikke er til nytte for andre, direkte til noen, medfører lidelse, smerte, jammer og elendighet, så det er feil vei å gå. Derfor er dette en usunn metode. Det å si noe ubehagelig som er sant og som er til nytte for andre, medfører verken lidelse, smerte, jammer eller elendighet, så det er den rette vei. Derfor er dette en sunn metode. Det å snakke for fort medfører lidelse, smerte, jammer og elendighet, så det er feil vei å gå. Derfor er dette en usunn metode. Men det å snakke i rolig tempo medfører verken lidelse, smerte, jammer eller elendighet, så det er den rette vei. Derfor er dette en sunn metode. Det å tviholde på lokale dialektord og avvike fra standardspråket medfører lidelse, smerte, jammer og elendighet, så det er feil vei å gå. Derfor er dette en usunn metode. Men det å ikke tviholde på lokale dialektord og avvike fra standardspråket medfører verken lidelse, smerte, jammer eller elendighet, så det er den rette vei. Derfor er dette en sunn metode. Derfor bør dere trene dere slik, munker: * Vi vil finne ut hva som er sunt og hva som er usunt. Når vi har funnet ut hva som er sunt og hva som er usunt, vil vi følge en sunn praksis.” Men Subhiiti er en ung mann som allerede følger en sunn praksis, munker.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 1168

140. En analytisk drøfting av grunnegenskapene
Dhātuvibhangasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var på vandring i Magadha, kom han til Rājagaha. Der gikk han bort til pottemakeren Bhaggava og sa: *Jeg vil gjerne overnatte i pottemakerskuret ditt, hvis du ikke har noe imot det, Bhaggava.”
*Det har jeg ikke noe imot, Mester. Men nå er det allerede en annen eneboer der. Hvis han går med på det, kan du innrette deg som det passer deg, Mester.” Det var en ung mann ved navn Pukkusāti som hadde kommet dit først. Han hadde forlatt hjemmet og gått ut i hjemløshet fordi han hadde tillit til Mesteren. Mesteren gikk bort til Pukkusāti og sa: *Hvis du ikke har noe imot det, vil jeg overnatte her, munk.” *Det er god plass her i skuret, min venn. Bare innrett deg som det passer deg.” Mesteren gikk inn i pottemakerskuret og la en bunt med gras i den ene enden av det. Så satte han seg ned med korslagte bein og kroppen rak og festet oppmerksomheten framfor seg. Slik satt han det meste av natten. Pukkusāti satt også det meste av natten. Da tenkte Mesteren: *Denne unge mannen oppfører seg virkelig bra. Kanskje jeg skulle stille ham noen spørsmål?” Og han spurte: "Si meg, hvem er det som har inspirert deg til å bli munk? Hvem er læreren din, og hvilken lære bekjenner han deg til?” *Det finnes en omvandrende filosof, min venn,” svarte den unge mannen, *som heter Gotama. Han ble født i Sakya-klanen, men forlot sin slekt og ble eneboer. Det blir sagt mye pent om ham. Han er en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og levemåte, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers

Page - 1169

lærer, en våken Mester! Det er han som har inspirert meg til å bli munk, han er min lærer og Mester, og det er hans lære jeg bekjenner meg til.” *Denne arahanten, denne Mesteren, han som skal ha våknet ved egen hjelp, hvor oppholder han seg nå?” *Nord i landet er det en by som heter Såvatthi, min venn. Det er der arahanten, Mesteren som har våknet ved egen hjelp, holder til for tiden.” *Har du sett denne Mesteren? Ville du kjenne ham om du traff ham?” *Nei, jeg har ikke sett Mesteren, min venn, og jeg ville ikke kjenne ham om jeg traff ham.” Mesteren forsto at det var han selv som hadde inspirert den unge mannen til å bli munk, og fikk lyst til å undervise ham. Han sa: *Jeg skal forklare læren for deg, munk. Hør godt etter og legg merke til hva jeg sier!” *Det er greit, min venn,” svarte den unge mannen. Mesteren sa: *En person består av seks grunnegenskaper, seks sansefelter og atten undersøkelsesområder, og han står fast på fire beslutninger. Når han står fast på disse fire beslutningene, lar han seg ikke rive med av flommen av forestillinger, og når han ikke lar seg rive med av flommen av forestillinger, kan han kalles en vismann som har funnet fred. Derfor bør han være ivrig etter å vinne visdom, ta vare på det som er sant, gjøre det til en vane å gi avkall og trene seg i stillhet. Dette er en sammenfatning av en analytisk drøfting av de seks grunnegenskapene. Jeg sa: *En person består av seks grunnegenskaper,” munk. Hva mente jeg med det? Det finnes seks grunnegenskaper, nemlig jordegenskapen, vannegenskapen, ildegenskapen, luftegenskapen, romegenskapen og bevissthetsegenskapen. Det var dette jeg mente da jeg sa: 'En person består av seks grunnegenskaper.” Jeg sa: "En person består av seks sansefelter.” Hva mente jeg med det? Det er synssansefeltet, hørselssansefeltet, luktesansefeltet, smakssansefeltet, berøringssansefeltet og sinnssansefeltet. Det var dette jeg mente da jeg sa: *En person består av seks sansefelter.” Jeg sa: "En person består av seks undersøkelsesområder.” Hva mente jeg med Page - 1170

det? Det er når man ser en form med øyet og undersøker den formen som er til behag, undersøker den formen som er til ubehag eller undersøker den formen som bidrar til sinnslikevekt. Det er når man hører en lyd med øret og undersøker den lyden som er til behag, undersøker den lyden som er til ubehag eller undersøker den lyden som bidrar til sinnslikevekt. Det er når man lukter en duft med nesen og undersøker den duften som er til behag, undersøker den duften som er til ubehag eller undersøker den duften som bidrar til sinnslikevekt. Det er når man smaker en smak med tungen og undersøker den smaken som er til behag, undersøker den smaken som er til ubehag eller undersøker den smaken som bidrar til sinnslikevekt. Det er når man kjenner en berøring med kroppen og undersøker den berøringen som er til behag, undersøker den berøringen som er til ubehag eller undersøker den berøringen som bidrar til sinnslikevekt. Det er når man tenker en tanke med sinnet og undersøker den tanken som er til behag, undersøker den tanken som er til ubehag eller undersøker den tanken som bidrar til sinnslikevekt. Det var dette jeg mente da jeg sa: *En person består av atten undersøkelsesområder. Jeg sa: "En person står fast på fire beslutninger." Hva mente jeg med det? Det er beslutning om visdom, beslutning om sannhet, beslutning om å gi avkall og beslutning om stillhet. Det var dette jeg mente da jeg sa: *En person står fast på fire beslutninger." Jeg sa: "Han bør være ivrig etter å vinne visdom, ta vare på det som er sant, gjøre det til en vane å gi avkall og trene seg i stillhet." Hva mente jeg med det? Hvordan er han ivrig etter å vinne visdom? Det finnes seks grunnegenskaper, nemlig jordegenskapen, vannegenskapen, ildeegenskapen, luftegenskapen, romeegenskapen og bevissthetsegenskapen. Hva er jordegenskapen, munk? Det finnes innvendige og utvendige jordegenskaper. Hva er så de indre jordegenskapene? Det som oppleves som fast og hardt i kroppen, som hodehår, kroppshår, negler, tenner, hud, kjøtt, sener, knokler, beinmarg, nyrer, hjerte, lever, mellomgolv, milt, lunger, tarmer, spiserør, magesekk, ekskrementer, eller hva som ellers oppleves som fast og hardt i kroppen, kalles den innvendige jordegenskapen. Og disse innvendige og utvendige jordegenskapene er bare jordegenskaper. De bør ses som det de er, med fullkommen visdom: *dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv", uansett om de tilhører fortid, nåtid eller framtid, om de er indre

eller ytre, grove eller fine, gode eller dårlige, nære eller fjerne. Når jordegenskapene ses som det de er, med fullkommen visdom, blir man lei av jordegenskapene. Sinnet lar seg ikke lenger beruse av jordegenskapene. Og hva er så vannegenskapen, munk? Vannegenskapen kan finnes innvendig eller utvendig. Og hvor finnes vannegenskapen innvendig? Det er det som oppleves som vått og fuktig i kroppen, som galle, slim, puss, blod, svette, fett, tårer, vevsvæske, spytt, snørr, leddvæske og urin, eller hva som ellers oppleves som vått og fuktig i kroppen. Dette kalles den innvendige vannegenskapen. Og disse innvendige eller utvendige vannegenskapene er bare vannegenskaper, munk. De bør ses som det de er, med fullkommen visdom: "Dette er ikke mitt, dette er ikke jeg, dette er ikke mitt selv." Når vannegenskapene ses som det de er, med fullkommen visdom, blir man lei av vannegenskapene. Sinnet lar seg ikke lenger beruse av vannegenskapene. Og hva er så ildegenskapen, munk? Ildegenskapen kan finnes innvendig eller utvendig. Og hvor finnes ildegenskapen innvendig? Det er det som finnes av indre ild eller forbrenning, som for eksempel det som gjør oss varme, det som gjør oss eldre, det som oppildner oss, det som fordøyer den maten vi spiser, eller hva som ellers oppleves som varmt og brennende i kroppen. Dette kalles den innvendige ildegenskapen. Og disse innvendige eller utvendige ildegenskapene er bare ildegenskaper, munk. De bør ses som det de er, med fullkommen visdom: "Dette er ikke mitt, dette er ikke jeg, dette er ikke mitt selv." Når ildegenskapene ses som det de er, med fullkommen visdom, blir man lei av ildegenskapene. Sinnet lar seg ikke lenger beruse av ildegenskapene. Og hva er så luftegenskapen, munk? Luftegenskapen kan finnes innvendig eller utvendig. Og hvor finnes luftegenskapen innvendig? Det er det som finnes av indre vinder eller bevegelser, som for eksempel vinder som går oppover, vinder som går nedover, vinder i buken eller i mellomgolvet, vinder som beveger seg i de forskjellige lemmene, innpust og utpust, eller hva som ellers oppleves som vinder eller bevegelser i kroppen. Dette kalles den innvendige luftegenskapen. Page - 1172

Og disse innvendige eller utvendige luftegenskapene er bare luftegenskaper, munk. De bør ses som det de er, med fullkommen visdom: "Dette er ikke mitt, dette er ikke jeg, dette er ikke mitt selv." Når luftegenskapene ses som det de er, med fullkommen visdom, blir man lei av luftegenskapene. Sinnet lar seg ikke lenger beruse av luftegenskapene. Og hva er så romegenskapen, munk? Romegenskapen kan finnes innvendig eller utvendig. Og hvor finnes romegenskapen innvendig? Det er det som finnes av indre hulrom i kroppen, som for eksempel øregangene, neseborene, munnhulen der vi tar inn mat og drikke og de hulrom som mat og drikke går gjennom og kommer ut igjen lenger nede, eller hva som ellers oppleves som rom, hulrom eller åpninger i kroppen. Dette kalles den innvendige romegenskapen. Og disse innvendige eller utvendige romegenskapene er bare romegenskaper, munk. De bør ses som det de er, med fullkommen visdom: "Dette er ikke mitt, dette er ikke jeg, dette er ikke mitt selv." Når romegenskapene ses som det de er, med fullkommen visdom, blir man lei av romegenskapene. Sinnet lar seg ikke lenger beruse av romegenskapene. Den bevisstheten som da gjenstår, er ren og lutret. Og hva registrerer han med denne bevisstheten? Han registrerer *godt", *vondt" og *verken godt eller vondt". En god følelse oppstår ut fra et sanseinntrykk som føles godt. Når han opplever en god følelse, merker han seg: "Jeg opplever en god følelse." Og han merker seg: *Når det gode sanseinntrykket tar slutt, tar også den gode følelsen som er avhengig av dette gode sanseinntrykket, slutt. Da blir den borte." En vond følelse oppstår ut fra et sanseinntrykk som føles vondt. Når han opplever en vond følelse, merker han seg: "Jeg opplever en vond følelse." Og han merker seg: "Når det vonde sanseinntrykket tar slutt, tar også den vonde følelsen som er avhengig av dette vonde sanseinntrykket, slutt. Da blir den borte." En følelse som verken er vond eller god, oppstår ut fra et sanseinntrykk som føles verken vondt eller godt. Når han opplever en følelse som verken er vond eller god, merker han seg: 'Jeg opplever en følelse som verken er vond eller god." Og han merker seg: *Når sanseinntrykket som verken er vondt eller godt, tar slutt, tar også følelsen som verken er vond eller god, og som er avhengig av dette gode sanseinntrykket, slutt. Da blir

Page - 1173

den borte.” Det er som når man gnir to trestykker mot hverandre, munk. Friksjonen skaper varme som kan brukes til å tenne en ild. Men hvis man fjerner de to trestykkene fra hverandre, tar varmen slutt. Da blir den borte. Slik vil også en god følelse oppstå ut fra et sanseinntrykk som føles godt. Når han opplever en god følelse, merker han seg: *Jeg opplever en god følelse.” Og han merker seg: "Når det gode sanseinntrykket tar slutt, tar også den gode følelsen som er avhengig av dette gode sanseinntrykket, slutt. Da blir den borte.” En vond følelse oppstår ut fra et sanseinntrykk som føles vondt. Når han opplever en vond følelse, merker han seg: "Jeg opplever en vond følelse.” Og han merker seg: "Når det vonde sanseinntrykket tar slutt, tar også den vonde følelsen som er avhengig av dette vonde sanseinntrykket, slutt. Da blir den borte.” En følelse som verken er vond eller god, oppstår ut fra et sanseinntrykk som føles verken vondt eller godt. Når han opplever en følelse som verken er vond eller god, merker han seg: *Jeg opplever en følelse som verken er vond eller god.” Og han merker seg: *Når sanseinntrykket som verken er vondt eller godt, tar slutt, tar også følelsen som verken er vond eller god, og som er avhengig av dette gode sanseinntrykket, slutt. Da blir den borte.” Den sinnslikevekten som da gjenstår, er ren og foredlet, smidig, fleksibel og strålende. Det er som når en gullsmed eller læregutten hans bygger en smelteovn, fyrer opp i den og tar et stykke gull med en tang og legger det i ovnen. Noen ganger puster han til ilden, andre ganger dusjer han vann på den, og andre ganger igjen betrakter han den nøye. Hvis han bare skulle ha pustet til ilden, ville gullet ha blitt overopphetet. Hvis han bare hadde dusjet med vann, ville gullet ha kjølnet. Og hvis han bare skulle ha betraktet det hele, ville ikke gullet ha blitt foredlet slik det skulle. Men hvis han altså noen ganger puster til ilden, andre ganger dusjer vann på den, og andre ganger igjen betrakter den nøye, blir gullet mykt og lett å bearbeide, fleksibelt og ikke stivt, slik at det blir lett å bearbeide det. Og gullsmeden kan lage de fineste smykker av det, et diadem, øreringer, et halsbånd eller en gullkjede, fordi gullet er blitt lett å bearbeide. På samme måte er den sinnslikevekten som da gjenstår, er ren og foredlet, smidig, fleksibel og strålende. Da vet han: "Hvis jeg fokuserer denne rene og foredledede sinnslikevekten på Page -

rommets uendelighet og utvikler sinnet mitt i samsvar med det, vil denne sinnslikevekten min, som da blir støttet og underbygd av dette, vare i lang tid. Hvis jeg fokuserer denne rene og foredlede sinnslikevekten på bevissthetens uendelighet og utvikler sinnet mitt i samsvar med det, vil denne sinnslikevekten min, som da blir støttet og underbygd av dette, vare i lang tid. Hvis jeg fokuserer denne rene og foredlede sinnslikevekten på intethet og utvikler sinnet mitt i samsvar med det, vil denne sinnslikevekten min, som da blir støttet og underbygd av dette, vare i lang tid. Hvis jeg fokuserer denne rene og foredlede sinnslikevekten på den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst og utvikler sinnet mitt i samsvar med det, vil denne sinnslikevekten min, som da blir støttet og underbygd av dette, vare i lang tid. Men så tenker han: "Hvis jeg fokuserer denne rene og foredlede sinnslikevekten på rommets uendelighet og utvikler sinnet i samsvar med det, så er det likevel bare en mental konstruksjon. Hvis jeg fokuserer denne rene og foredlede sinnslikevekten på bevissthetens uendelighet og utvikler sinnet i samsvar med det, så er det likevel bare en mental konstruksjon. Hvis jeg fokuserer denne rene og foredlede sinnslikevekten på intethet og utvikler sinnet i samsvar med det, så er det likevel bare en mental konstruksjon. Hvis jeg fokuserer denne rene og foredlede sinnslikevekten på den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst og utvikler sinnet i samsvar med det, så er det likevel bare en mental konstruksjon. Med dette lar han være å konstruere eller ville noen form for utvikling eller avvikling. Når han nå ikke lenger konstruerer eller vil noen form for utvikling eller avvikling, involverer han seg ikke lenger i noe her i verden. Når han ikke involverer seg, har han ingen bekymringer, og når han ikke har noen bekymringer, blir han fullkomment rolig i sitt indre. Da vet han at det ikke oppstår noe nytt, at treningen er gjennomført, det som skulle gjøres er gjort, og det er ikke mer som gjenstår. Når han nå opplever gode, vonde eller nøytrale følelser, vet han at de er uvarige, at de ikke er noe å henge seg opp i eller komme i affekt over. Om gode, vonde eller nøytrale følelser kommer, aksepterer han dem uten å binde seg til dem. Han vet at alle disse følelsene tar slutt når kroppen går i oppløsning, akkurat som ei oljelampe slukner når det ikke er mer olje eller veke igjen. Den som virkelig har tilegnet seg dette, har tilegnet seg den høyeste visdom, for Page

det er kunnskapen om hvordan all lidelse kan slukkes, som utgjør den høyeste visdom. Den befrielsen han her opplever kan ikke ødelegges, for den er basert på sannhet. For uvirkeligheten er usann, mens virkeligheten, nibbana, er sann. Derfor har den som virkelig har tilegnet seg dette, tilegnet seg den høyeste visdom. Den absolutte edle sannhet er nibbana, som er virkelighet. Han har kvittet seg med de tåpelige involveringene som han hadde før, og er helt ferdig med dem. De er skåret over ved roten slik at de ikke kan vokse opp igjen, liksom en palme som heller ikke kan vokse opp igjen når den er skåret over ved roten. Den som virkelig har tilegnet seg dette, har han derfor tilegnet seg den høyeste forsakelse. For det å slippe taket i alle involveringer er den edle og høyeste form for forsakelse. Tidligere hadde han tåpelige lengsler, ønsker og begjær. Men nå har han skåret dem over ved roten slik at de ikke kan vokse opp igjen, liksom en palme som heller ikke kan vokse opp igjen når den er skåret over ved roten. Tidligere hadde han tåpelig hat og motvilje. Men nå har han skåret det over ved roten slik at det ikke kan vokse opp igjen, liksom en palme som heller ikke kan vokse opp igjen når den er skåret over ved roten. Tidligere hadde han tåpelige vrangforestillinger. Men nå har han skåret dem over ved roten slik at de ikke kan vokse opp igjen, liksom en palme som heller ikke kan vokse opp igjen når den er skåret over ved roten. Den som virkelig har tilegnet seg dette, har han derfor tilegnet seg den høyeste sinnsro. For det å la alt begjær, alt hat og alle vrangforestillinger falle til ro, er den edle og høyeste form for sinnsro. Det var dette jeg mente da jeg sa: "Han bør være ivrig etter å vinne visdom, ta vare på det som er sant, gjøre det til en vane å gi avkall og trene seg i stillhet." Jeg sa: "Han lar seg ikke rive med av flommen av forestillinger, og når han ikke lar seg rive med av flommen av forestillinger, kan han kalles en vismann som har funnet fred." Hva mente jeg med det? 'Jeg er' er en forestilling, munk. "Dette er meg" er en forestilling. Jeg kommer til å bli" er en forestilling. 'Jeg kommer ikke til å bli" er en forestilling. 'Jeg kommer til å ha form" er en forestilling. *Jeg kommer til å være uten form" er en forestilling. 'Jeg kommer til å være bevisst" er en forestilling. 'Jeg kommer ikke til å være bevisst" er en forestilling. *Jeg kommer verken til å være bevisst eller ikke bevisst" er en forestilling. Forestillinger er som en sykdom, forestillinger er som en betennelse, forestillinger er som en pil. Men den som legger alle

en vismann som har funnet fred. Og en vismann som har funnet fred, blir ikke født. Han eldes ikke, dør ikke, han hisser seg ikke opp og han misunner ingen. Og hvordan kan han eldes, siden det ikke finnes noe som gjør at han kan bli født? Hvordan kan han dø, siden han ikke kan eldes? Hvordan kan han bli opphisset, siden han ikke kan dø? Hvordan kan han bli misunnelig, siden han ikke kan bli opphisset? Det var dette jeg mente da jeg sa: *Han lar seg ikke rive med av flommen av forestillinger, og når han ikke lar seg rive med av flommen av forestillinger, kan han kalles en vismann som har funnet fred.” Dette kan du huske som min sammenfatning av en analytisk drøfting av de seks grunnegenskapene, munk.” Da forsto Pukkusåti: "Jeg har nok møtt selveste læremesteren! Jeg har nok møtt den lykkelige, jeg har nok møtt han som fant den fullkomne oppvåkningen ved egen hjelp!” Derfor reiste han seg, la kappen over den ene skulderen, kastet seg for Mesterens føtter og sa: "Jeg har begått en overtredelse, Mester, for jeg var dum og tenkte meg ikke om. Så jeg har tiltalt deg som om vi skulle være likeverdige. Vær så snill å tilgi meg denne overtredelsen, Mester, så skal jeg skjerpe meg for framtiden!” *Ja, det er sant at du har begått en overtredelse, munk, for du var dum og tenkte deg ikke om. Så du har tiltalt meg som om vi skulle være likeverdige. Men siden du innser feilen og lover å skjerpe deg, skal du være tilgitt. For slik er det i den edles disiplin, at den som ser sin feil som det den er, og bekjenner den som rett er, han bedrer seg også for framtiden.” *La meg få utgang og opptak i munkefellesskapet av deg, Mester.” *Har du det du trenger av kapper og bolle, munk?” *Nei, Mester, det har jeg ikke.” *Den som har kommet fram til sannheten, gir ikke opptak til en som ikke har det han trenger av kapper og bolle, munk.” Pukkusåti gledet seg over Mesterens ord og takket ham. Så reiste han seg, tok avskjed med Mesteren ved å gå medsols rundt ham, og gikk så for å få tak i de kappene og den bollen han trengte. Men på veien ble han angrepet og drept av ei ku som løp løpsk. Page - 1177

Noen munker som hadde sett dette, gikk til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Så sa de: *Den unge Pukkusåti, som du nylig snakket med og ga veiledning, er død. Hvor er det blitt av ham? Hvordan går det med ham videre?” *Den unge Pukkusåti var en klok mann, munker. Han fulgte lærens vei med omhu og han plaget meg ikke med spørsmål om læren. Pukkusåti har brutt de fem bindingene som bandt ham til denne verden, og han er blitt spontant gjenfødt. Der skal han nå fram til det endelige nibbana uten å vende tilbake til denne verden.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 1178

141. En analytisk drøfting av sannhetene

Saccavibhangasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Bårånasi, oppholdt han seg i hjorteparken Isipatana. Der henvendte han seg til munkene og sa: *Munker.” *Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa: "En gang da han som har kommet fram til sannheten, arahanten som oppnådde den fullkomne oppvåkning på egen hånd, var i hjorteparken Isipatana ved Bårånasi, satte han det uforlignelige lærens hjul i bevegelse, og det kan ikke rulles tilbake av noen filosof, brahman, gud, Måra eller Brahma eller av noen annen i hele verden. Med dette mener jeg presentasjonen, undervisningen, utredningen, etableringen, forklaringen, den analytiske drøftingen og anskueliggjøringen av de fire edle sannheter. Hvilke fire? Det er presentasjonen, undervisningen, utredningen, etableringen, forklaringen, den analytiske drøftingen og anskueliggjøringen av sannheten om lidelsen, presentasjonen, undervisningen, utredningen, etableringen, forklaringen, den analytiske drøftingen og anskueliggjøringen av sannheten om lidelsens årsak, presentasjonen, undervisningen, utredningen, etableringen, forklaringen, den analytiske drøftingen og anskueliggjøringen av sannheten om lidelsens opphør, og presentasjonen, undervisningen, utredningen, etableringen, forklaringen, den analytiske drøftingen og anskueliggjøringen av sannheten om veien som fører til lidelsens opphør. Han som har kommet fram til sannheten, arahanten som oppnådde den fullkomne oppvåkning på egen hånd, satte han det uforlignelige lærens hjul i bevegelse da han var i hjorteparken Isipatana ved Bårånasi, og det kan ikke rulles tilbake av noen filosof, brahman, gud, Måra eller Brahma eller av noen annen i hele verden. Følg Sāriputta og Moggallāna, munker, hold dere sammen med Sāriputta og Moggallāna. Det er to kloke munkers som er til stor hjelp for sine medmunker. Page - 1179

Såriputta er som en mor, og Moggallåna er som en amme. Såriputta hjelper dere til å gå ut i strømmen, og Moggallåna hjelper dere til å nå det høyeste mål. Såriputta kan presentere, undervise, utrede, etablere, forklare, analysere og anskueliggjøre de fire edle sannheter, munkar.” Slik talte Mesteren. Deretter reiste han seg fra plassen sin og gikk inn i huset. Ikke lenge etter at Mesteren hadde gått, grep Såriputta ordet og sa: *Munker, mine venner!” *Ja, min venn,” svarte munkene. Såriputta sa: "En gang da han som har kommet fram til sannheten, arahanten som oppnådde den fullkomne oppvåkning på egen hånd, var 1 hjorteparken Isipatana ved Bårånasi, satte han det uforlignelige lærens hjul i bevegelse, og det kan ikke rulles tilbake av noen filosof, brahman, gud, Måra eller Brahma eller av noen annen i hele verden. Med dette mener jeg presentasjonen, undervisningen, utredningen, etableringen, forklaringen, den analytiske drøftingen og anskueliggjøringen av de fire edle sannheter. Hvilke fire? Det er presentasjonen, undervisningen, utredningen, etableringen, forklaringen, den analytiske drøftingen og anskueliggjøringen av sannheten om lidelsen, presentasjonen, undervisningen, utredningen, etableringen, forklaringen, den analytiske drøftingen og anskueliggjøringen av sannheten om lidelsens årsak, presentasjonen, undervisningen, utredningen, etableringen, forklaringen, den analytiske drøftingen og anskueliggjøringen av sannheten om lidelsens opphør, og presentasjonen, undervisningen, utredningen, etableringen, forklaringen, den analytiske drøftingen og anskueliggjøringen av sannheten om veien som fører til lidelsens opphør. Han som har kommet fram til sannheten, arahanten som oppnådde den fullkomne oppvåkning på egen hånd, satte han det uforlignelige lærens hjul i bevegelse da han var i hjorteparken Isipatana ved Bårånasi, og det kan ikke rulles tilbake av noen filosof, brahman, gud, Måra eller Brahma eller av noen annen i hele verden. Men hvordan er den edle sannhet om lidelse, mine venner? Å bli født innebærer lidelse, å bli gammel innebærer lidelse, å dø innebærer lidelse, sorg, klage, smerte, tungsinn og mismot innebærer lidelse. Det innebærer lidelse Page - 1180

når du ikke oppnår det du ønsker deg. Kort sagt, de fem involveringsgruppene innebærer lidelse. Hva er så fødsel, mine venner? Når forskjellige vesener blir født, oppstår, trer fram og blir til innen en eller annen biologisk klasse, når involveringsgruppene kommer til syne og sansefeltene erverves, da kalles det fødsel, mine venner. Hva er så alderdom, mine venner? Når forskjellige vesener innen en eller annen biologisk klasse eldes, når de blir gamle, når tennene faller ut og håret blir grått, når huden blir rynkete, livskraften ebber ut og sansene svekkes, da kalles det alderdom, mine venner. Hva er så døden, mine venner? Når forskjellige vesener innen en eller annen biologisk klasse går bort, går i oppløsning, forsvinner, dør, slukner; — når tiden er ute, involveringsgruppene faller fra hverandre og det døde skallet blir liggende tilbake, — da kalles det død, mine venner. Hva er så sorg, mine venner? Den sorg, sørping, sørgetilstand, indre sorg og sørgmodighet som en føler når en rammes av et eller annet tap, eller berøres av en eller annen smerte, det kalles sorg, mine venner. Hva er så klage, mine venner? Den jammer og klage, jamring og klaging, jammer- og klagetilstand som en føler når en rammes av et eller annet tap, eller berøres av en eller annen smerte, det kalles klage, mine venner. Hva er så smerte, mine venner? Det som er legemlig smerte og ubehag, den smertelige og ubehagelige følelse som kommer av legemlig kontakt, det kalles smerte, mine venner. Hva er så tungsinn, mine venner? Det som er mental smerte og mentalt ubehag, den smertelige og ubehagelige følelse som kommer av mental kontakt, det kalles tungsinn, mine venner. Hva er så mismot, mine venner? Det mismot og den depresjon, den mismodighet og deprimerthet som en føler når en rammes av et eller annet tap, eller berøres av en eller annen smerte, det kalles

mismot, mine venner. Hva vil det si at det innebærer lidelse når du ikke oppnår det som du ønsker deg, mine venner? Hos vesener som er underlagt fødsel oppstår dette ønske: Tenk om vi ikke hadde vært underlagt fødsel, kunne vi bare slippe å bli født mer! Men dette oppnår du ikke ved å ønske deg det. Og likedan, vesener som er underlagt alderdom, sykdom, død, sorg, klage, smerte, tungsinn og mismot ønsker seg: Tenk om vi ikke hadde vært underlagt disse tingene, kunne vi bare slippe mer av dem! Men dette oppnår du ikke ved å ønske deg det. Det er dette som menes med at det innebærer lidelse når du ikke oppnår det som du ønsker deg. Hva betyr det at kort sagt, de fem involveringsgruppene innebærer lidelse, mine venner? Det vil si form-involveringsgruppen, følelses-involveringsgruppen, identifikasjons-involveringsgruppen, handlingsimpuls-involveringsgruppen og bevissthets-involveringsgruppen. Det er dette som menes med at kort sagt, de fem involveringsgruppene innebærer lidelse, mine venner. Og dette, mine venner, er den edle sannhet om lidelse. Men hvordan er den edle sannhet om lidelsens opphav, mine venner? Det er dette begjæret, som får tingene til å oppstå på ny og på ny, som henger sammen med nytelseslyst, og som søker nytelser her og der; nemlig sansenytelsebegjær, eksistensbegjær og ødeleggelsestrang. Og dette, mine venner, er den edle sannhet om lidelsens opphav. Men hvordan er den edle sannhet om lidelsens opphør, mine venner? Det er den fullstendige lidenskapsløshet overfor dette begjæret og opphevelsen av det, det å gi det opp, vise det bort, slippe taket i det og bli fri. Og dette, mine venner, er den edle sannhet om lidelsens opphør. Men hvordan er den edle sannhet om veien til lidelsens opphør, mine venner? Det er den edle åttedelte vei, det vil si: rett syn, rett beslutning, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. Hva er så rett syn, mine venner? Det er innsikt i lidelse, innsikt i lidelsens opphav, innsikt i lidelsens opphør, og

Page - 1182

innsikt i veien til lidelsens opphør, — dette er det som kalles rett syn, mine venner. Hva er så rett beslutning, mine venner? Beslutning om nøysomhet, beslutning om ikke-hat og beslutning om ikke-vold — dette er det som kalles rett beslutning, mine venner. Hva er så rett tale, mine venner? Det er å la være å lyve, la være å baktale noen, la være å tale sårende ord og la være å fare med tomt snakk og prat. Dette er det som kalles rett tale, mine venner. Hva er så rett handling, mine venner? Det er å la være å drepe, la være å ta det som ikke blir gitt, og avstå fra urette sansenytelser. Dette er det som kalles rett handling, mine venner. Hva er så rett levevei, mine venner? Når den edles elev avstår fra feilaktig levevei og skaffer seg til livets opphold ved rett levevei, da kalles dette rett levevei, mine venner. Hva er så rett bestrebelse, mine venner? Det er når du bestreber deg på å fremme viljen til at dårlige og usunne tankeinnhold som ennå ikke er oppstått, heller ikke skal oppstå. Dette setter du kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Du bestreber deg på å fremme viljen til å fordrive de dårlige og usunne tankeinnhold som allerede er oppstått. Dette setter du kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Du bestreber deg på å fremme viljen til at sunne tankeinnhold som ennå ikke er oppstått, skal oppstå. Dette setter du kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Du bestreber deg på å fremme viljen til å la de sunne tankeinnhold som allerede er oppstått få feste seg, ikke forsømme dem, men la dem vokse, modnes og utvikle seg til de er fullkomne. Dette setter du kreftene inn på, og holder tanken fast rettet mot det. Hva er så rett oppmerksomhet, mine venner? Det er når du gir slipp på grådighet og motvilje overfor verden, og betrakter kroppen som kropp, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. Du gir slipp på grådighet og motvilje overfor verden, og betrakter følelsene som følelser, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. Du gir slipp på grådighet og motvilje overfor verden, og betrakter tankene som tanker, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. Du gir slipp på grådighet og motvilje overfor verden, og betrakter fenomenene

Page - 1183

som fenomener, energisk og med oppmerksomhet og klar forståelse. Dette kalles rett oppmerksomhet, mine venner. Hva er så rett konsentrasjon, mine venner? Det er når du isolerer deg både fra sansenytelser og fra usunne idéer og går inn i første meditasjonstilstand, — den som fødes av ensomhet og inneholder både innledende og fastholdende tanker, glede og velvære, — og forblir i den. Så bringer du de innledende og fastholdende tanker til ro, og går inn i andre meditasjonstilstand, — en indre fred og konsentrasjon av sinnet, som fødes av fordypelse og inneholder glede og velvære, men ikke de innledende eller fastholdende tanker, — og forblir i den. Deretter søker du ikke lenger glede, men hviler i likevekt. Med oppmerksomhet og klar forståelse føler du legemlig velvære, og går inn i tredje meditasjonstilstand, — den som de edle omtaler slik: "Lykkelig lever den som er oppmerksom og som har likevekt i sinnet!" — og forblir i den. Så forlater du velvære og lidelse; du legger tidligere gleder og sorger bak deg og går inn i fjerde meditasjonstilstand, — den som kjennetegnes av den reneste oppmerksomhet og sinnslikevekt, uten verken behag eller ubehag, — og forblir i den. Dette kalles rett konsentrasjon, mine venner. Og dette, mine venner, er den edle sannhet om veien til lidelsens opphør. En gang da han som har kommet fram til sannheten, arahanten som oppnådde den fullkomne oppvåkning på egen hånd, var i hjorteparken Isipatana ved Bārāṇasī, satte han det uforlignelige lærers hjul i bevegelse, og det kan ikke rulles tilbake av noen filosof, brahman, gud, Māra eller Brahma eller av noen annen i hele verden. Med dette mener jeg presentasjonen, undervisningen, utredningen, etableringen, forklaringen, den analytiske drøftingen og anskueliggjøringen av disse fire edle sannhetene." Slik talte Sāriputta, og munkene gledet seg over hans ord. Page - 1184

142. En analytisk drøfting av gaver Dakkhinavibhangasutta
Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var hos sakyane, holdt han til i Nigrodhas park i Kapilavatthu. Da kom Mahāpajāpati Gotami til ham med et par nye tøyer. Hun hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så sa hun: *Dette nye paret med tøyer har jeg selv vevd og skåret til for deg, Mester. Vær så snill å motta dem som en gave.” Mesteren svarte: *Gi dem til munkefellesskapet, Gotami. Da blir det til heder både for meg og for munkefellesskapet.” Gotami gjentok: "Dette nye paret med tøyer har jeg selv vevd og skåret til for deg, Mester. Vær så snill å motta dem som en gave.” Mesteren svarte igjen: *Gi dem til munkefellesskapet, Gotami. Da blir det til heder både for meg og for munkefellesskapet.” Gotami sa for tredje gang: *Dette nye paret med tøyer har jeg selv vevd og skåret til for deg, Mester. Vær så snill å motta dem som en gave.” Mesteren svarte som før: *Gi dem til munkefellesskapet, Gotami. Da blir det til heder både for meg og for munkefellesskapet.” Da Ānanda hørte dette, sa han: *Ta imot det nye paret med tøyer fra Mahāpajāpati Gotami, Mester! Hun har vært til stor hjelp for deg. Hun er din tante og din stemor, og hun ga deg melk da du var liten. Da din mor døde, var det hun som ammet deg. Du har også vært til stor hjelp for henne, Mester. Det er takket være deg at hun har tatt tilflukt til Buddha, hans lære og

Page - 1185

hans fellesskap. Det er takket være deg, Mester, at Mahåpajāpati Gotami avstår fra å drepe, avstår fra å stjele, avstår fra seksuelle overtredelser, avstår fra urett tale og avstår fra å bli beruset. Det er takket være deg, Mester, at Mahåpajāpati Gotami har full tillit til Buddha, til hans lære og til hans fellesskap og har en moral som gleder de edle. Det er takket være deg, Mester, at Mahåpajāpati Gotami har full forståelse av lidelsen, full forståelse lidelsens årsak, full forståelse av lidelsens opphør og full forståelse av veien som fører til lidelsens opphør. Du har vært til stor hjelp for Mahåpajāpati Gotami, Mester!” *Det er sant, Ananda, det er sant. Når en person tar tilflukt til Buddha, hans lære og hans fellesskap takket være en annen person, da er det ikke lett å takke denne andre personen tilstrekkelig for hjelpen, men det minste man kan gjøre er å hilse ham med respekt, reise seg for ham og legge håndflatene mot hverandre til hilsen, og gi ham rettmessige gaver i form av kapper, mat, bolig og medisiner. Når en person avstår fra å drepe, avstår fra å stjele, avstår fra seksuelle overtredelser, avstår fra urett tale og avstår fra å bli beruset takket være en annen person, da er det ikke lett å takke denne andre personen tilstrekkelig for hjelpen, men det minste man kan gjøre er å hilse ham med respekt, reise seg for ham og legge håndflatene mot hverandre til hilsen, og gi ham rettmessige gaver i form av kapper, mat, bolig og medisiner. Når en person har full tillit til Buddha, til hans lære og til hans fellesskap og har en moral som gleder de edle takket være en annen person, da er det ikke lett å takke denne andre personen tilstrekkelig for hjelpen, men det minste man kan gjøre er å hilse ham med respekt, reise seg for ham og legge håndflatene mot hverandre til hilsen, og gi ham rettmessige gaver i form av kapper, mat, bolig og medisiner. Når en har full forståelse av lidelsen, full forståelse lidelsens årsak, full forståelse av lidelsens opphør og full forståelse av veien som fører til lidelsens opphør takket være en annen person, da er det ikke lett å takke denne andre personen tilstrekkelig for hjelpen, men det minste man kan gjøre er å hilse ham med respekt, reise seg for ham og legge håndflatene mot hverandre til hilsen, og gi ham rettmessige gaver i form av kapper, mat, bolig og medisiner. Page - 1186

Det finnes fjorten slags gaver man kan gi til et enkeltindivid, Ananda. Hvilke fjorten? Den første er en gave til en arahant, en som har kommet fram til sannheten, en som har nådd fullkommen oppvåkning på egen hånd. Den andre er en gave til en paccekabuddha. Den tredje er en gave til en arahant som er en elev av en som har kommet fram til sannheten. Den fjerde er en gave til en som er på vei til å oppnå arahantverdighetens frukt. Den femte er en gave til en som ikke vender tilbake. Den sjette er en gave til en som er på vei til å oppnå frukten av ikke å vende tilbake. Den sjuende er en gave til en som vender tilbake bare én gang. Den åttende er en gave til en som er på vei til å oppnå frukten av bare å vende tilbake én gang. Den niende er en gave til en som har gått ut i strømmen. Den tiende er en gave til en som er på vei til å oppnå frukten av å gå ut i strømmen. Den ellefte er en gave til en som følger en annen lære, men som har sluppet taket i lengslene etter sansenytelser. Den tolvte er en gave til en vanlig person med god moral. Den trettende er en gave til en vanlig person med dårlig moral. Og den fjortende er en gave til et dyr. Den som gir en gave til et dyr, kan forvente å få igjen hundrefold for gaven, Ananda. Den som gir en gave til en vanlig person med dårlig moral, kan forvente å få igjen tusenfold for gaven. Den som gir en gave til en vanlig person med god moral, kan forvente å få igjen hundretusenfold for gaven. Den som gir en gave til en som følger en annen lære, men som har sluppet taket i lengslene etter sansenytelser, kan forvente å få igjen hundre tusen ganger hundretusenfold for gaven. Den som gir en gave til en som er på vei til å oppnå frukten av å gå ut i strømmen, kan forvente å få igjen så mye at det ikke finnes noe tall som er stort nok, så hva skal vi da si om den som gir en gave til en som har gått ut i strømmen, til en som er på vei til å oppnå frukten av bare å vende tilbake én gang, til en som vender tilbake bare én gang, til en som er på vei til å oppnå frukten av ikke å vende tilbake, til en som ikke vender tilbake, til en som er på vei til å oppnå arahantverdighetens frukt, til en arahant eller til en paccekabuddha? For ikke å snakke om en gave til en arahant, en som har kommet fram til sannheten, en som har nådd fullkommen oppvåkning på egen hånd! De finnes sju slags gaver man kan gi til fellesskapet, Ananda. Hvilke sju? Den ene er å gi en gave til begge fellesskapene med Buddha i spissen. Den andre er å gi en gave til begge fellesskapene etter at han som har kommet fram til

oppnådd det endelige nibbana. Den tredje er å gi en gave til munkefellesskapet. Den fjerde er å gi en gave til nonnefellesskapet. Den femte er å gi en gave til de eller de navngitte munkene eller nonnene som man ber fellesskapet peke ut. Den sjette er å gi en gave til de eller de navngitte munkene som man ber fellesskapet peke ut. Den sjette er å gi en gave til de eller de navngitte nonnene som man ber fellesskapet peke ut. I framtiden kommer det til å finnes medlemmer av fellesskapet som har dårlig moral og dårlig oppførsel selv om de bærer gule kapper. Fellesskapet kommer til å peke ut disse dårlige personene til å motta gaver. Men selv da vil jeg si at den som gir en gave til fellesskapet vil få igjen så mye at det ikke finnes noe tall som er stort nok. En gave til et enkeltindivid vil aldri kunne gi større frukter enn en gave til fellesskapet, Ananda. Gaver kan gi fire former renselse, Ananda. Hvilke fire? Det kan hende at en gaver renser giveren, men ikke mottakeren. Det kan hende at en gave renser mottakeren, men ikke giveren. Det kan hende at en gave verken renser giveren eller mottakeren. Og det kan hende at en gave renser både giveren og mottakeren. Hva vil det si at en gave renser giveren, men ikke mottakeren? Hvis giveren har god moral og god oppførsel, mens mottakeren har dårlig moral og dårlig oppførsel, vil gaven rense giveren, men ikke mottakeren. Hva vil det si at en gave renser mottakeren, men ikke giveren? Hvis giveren har dårlig moral og dårlig oppførsel, mens mottakeren har god moral og god oppførsel, vil gaven rense mottakeren, men ikke giveren. Hva vil det si at en gave verken renser giveren eller mottakeren? Hvis både giveren og mottakeren har dårlig moral og dårlig oppførsel, vil gaven ikke rense noen av dem. Hva vil det si at en gave renser både giveren og mottakeren? Hvis både giveren og mottakeren har god moral og god oppførsel, vil gaven rense dem begge. Og dette er de fire formene for renselse en gave kan gi, Ananda.” Slik talte Mesteren. Og han la til disse versene: *Når en person med god moral, tilfreds til sinns og med tillit til handlingens gode frukt gir en gave han rettmessig har fått, Page - 1188

til en med dårlig moral, da renser gaven den som gir den. Når en person med dårlig moral, misnøyd til sinns og uten tillit til handlingens gode frukt gir en gave han med urette har fått, til en med god moral, da renser gaven mottakeren. Når en person med dårlig moral, misnøyd til sinns og uten tillit til handlingens gode frukt gir en gave han med urette har fått, til en annen med dårlig moral, da renser ikke gaven noen av dem. Når en person med god moral, tilfreds til sinns og med tillit til handlingens gode frukt gir en gave han rettmessig har fått, til en annen med god moral, da renser gaven dem begge. Når en person uten begjær, tilfreds til sinns og med tillit til handlingens gode frukt gir en gave han rettmessig har fått, til en annen som er uten begjær, da er dette den beste av gaver.” Page - 1189

XV. Avdelingen om de seks sansefeltene Salāyatanavagga 143. En veiledning for Anāthapindika Anāthapindikovādasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Sāvatthi, der han oppholdt seg i Anāthapindikas park Jetalunden. På den tiden var husherren Anāthapindika alvorlig syk og sterkt plaget av smerter. En dag sa Anāthapindika til en mann: "Gå til Mesteren, bøy deg for føttene hans og hils ham fra meg. Fortell ham at jeg er syk og har store smerter. Så skal du gå til Sāriputta, bøy deg for føttene hans og hilse ham fra meg. Fortell ham at jeg er syk og har store smerter. Si også til ham at det hadde vært fint om han kunne være så vennlig å komme hit og besøke meg." *Ja vel," svarte mannen og gjorde som han ble bedt om. Sāriputta samtykket i taushet. Så tok han kappe og bolle og gikk sammen med Ānanda hjem til husherren Anāthapindika, der han satte seg på den sitteplassen som var gjort klar for ham og sa: *Hvordan går det med deg, husherre? Jeg håper smertene minsker og ikke øker. Jeg håper du blir bedre." *Det står dårlig til, Sāriputta. Smertene minsker ikke, de bare øker. Jeg blir visst bare verre. Det kjennes som om en sterk man kløver hodet mitt med en skarp kniv. Slik herjer det i hodet mitt. Så det står dårlig til, Sāriputta. Smertene minsker ikke, de bare øker. Jeg blir visst bare verre. Det kjennes som om en sterk mann har lagt et kraftig tau rundt hodet mitt og strammer det til. Så vondt har jeg i hodet. Så det står dårlig til, Sāriputta. Smertene minsker ikke, de bare øker. Jeg blir visst bare verre. Det kjennes Page - 1190

som om en dyktig slakter eller slaktersvenn skjærer opp magen min med en skarp slaktekniv. Slik herjer det i magen min. Så det står dårlig til, Såriputta. Smertene minsker ikke, de bare øker. Jeg blir visst bare verre. Det kjennes som om to sterke menn har grepet en svakere mann i armer og bein og steker ham over glødende trekull. Slik brenner det inne i meg. Så det står dårlig til, Såriputta. Smertene minsker ikke, de bare øker. Jeg blir visst bare verre.” *Derfor bør du trene deg slik, husherre: *Jeg vil ikke involvere meg i øyet, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av øyet.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: Jeg vil ikke involvere meg i øret, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av øret.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: Jeg vil ikke involvere meg i nesen, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av nesen.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: 'Jeg vil ikke involvere meg i tungen, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av tungen.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: *Jeg vil ikke involvere meg i kroppen, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av kroppen.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: *Jeg vil ikke involvere meg i sinnet, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av sinnet.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: 'Jeg vil ikke involvere meg i former, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av former.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: *Jeg vil ikke involvere meg i lyder, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av lyder.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: Jeg vil ikke involvere meg i dufter, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av dufter.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: Jeg vil ikke involvere meg i smaker, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av smaker.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: Jeg vil ikke involvere meg i berøringer, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av berøringer.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: 'Jeg vil ikke involvere meg i ideer, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av ideer.” Slik bør du trene deg, husherre. Page - 1191

Derfor bør du trene deg slik, husherre: *Jeg vil ikke involvere meg i synsbevisstheten, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av synsbevisstheten.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: *Jeg vil ikke involvere meg i hørselsbevisstheten, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av hørselsbevisstheten.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: *Jeg vil ikke involvere meg i luktebevisstheten, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av luktebevisstheten.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: *Jeg vil ikke involvere meg i smaksbevisstheten, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av smaksbevisstheten.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: *Jeg vil ikke involvere meg i kroppsbevisstheten, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av kroppsbevisstheten.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: *Jeg vil ikke involvere meg i sinnsbevisstheten, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av sinnsbevisstheten.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: *Jeg vil ikke involvere meg i synsinntrykk, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av synsinntrykk.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: *Jeg vil ikke involvere meg i hørselsinntrykk, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av hørselsinntrykk.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: *Jeg vil ikke involvere meg i lukteinntrykk, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av lukteinntrykk.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: *Jeg vil ikke involvere meg i smaksinntrykk, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av smaksinntrykk.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: *Jeg vil ikke involvere meg i

Page - 1192

berøringsinntrykk, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av berøringsinntrykk.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: Jeg vil ikke involvere meg i sinnsinntrykk, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av sinnsinntrykk.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: 'Jeg vil ikke involvere meg i følelser basert på synsinntrykk, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av følelser basert på synsinntrykk.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: 'Jeg vil ikke involvere meg i følelser basert på hørselsinntrykk, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av følelser basert på hørselsinntrykk.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: 'Jeg vil ikke involvere meg i følelser basert på lukteinntrykk, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av følelser basert på lukteinntrykk.* Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: 'Jeg vil ikke involvere meg i følelser basert på smaksinntrykk, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av følelser basert på smaksinntrykk.* Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: 'Jeg vil ikke involvere meg i følelser basert på berøringsinntrykk, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av følelser basert på berøringsinntrykk.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: 'Jeg vil ikke involvere meg i følelser basert på sinnsinntrykk, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av følelser basert på sinnsinntrykk.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: Jeg vil ikke involvere meg i jordegenskapen, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av jordegenskapen.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: Jeg vil ikke involvere meg i vannegenskapen, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av vannegenskapen.* Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: Jeg vil ikke involvere meg i ildegenskapen, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av ildegenskapen.” Slik bør

Page - 1193

du trene deg, huserherre. Derfor bør du trene deg slik, huserherre: *Jeg vil ikke involvere meg i luftegenskapen, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av luftegenskapen." Slik bør du trene deg, huserherre. Derfor bør du trene deg slik, huserherre: *Jeg vil ikke involvere meg i former, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av former." Slik bør du trene deg, huserherre. Derfor bør du trene deg slik, huserherre: Jeg vil ikke involvere meg i følelser, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av følelser." Slik bør du trene deg, huserherre. Derfor bør du trene deg slik, huserherre: *Jeg vil ikke involvere meg i identifikasjoner, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av identifikasjoner." Slik bør du trene deg, huserherre. Derfor bør du trene deg slik, huserherre: *Jeg vil ikke involvere meg i reaksjoner, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av reaksjoner." Slik bør du trene deg, huserherre. Derfor bør du trene deg slik, huserherre: *Jeg vil ikke involvere meg i den skjelnende bevissthet, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av den skjelnende bevissthet." Slik bør du trene deg, huserherre. Derfor bør du trene deg slik, huserherre: "Jeg vil ikke involvere meg i rommets uendelighet, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av rommets uendelighet." Slik bør du trene deg, huserherre. Derfor bør du trene deg slik, huserherre: Jeg vil ikke involvere meg i bevissthetens uendelighet, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av bevissthetens uendelighet." Slik bør du trene deg, huserherre. Derfor bør du trene deg slik, huserherre: *Jeg vil ikke involvere meg i intetheten, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av intetheten." Slik bør du trene deg, huserherre. Derfor bør du trene deg slik, huserherre: *Jeg vil ikke involvere meg i den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av den tilstand som verken er bevisst eller ubevisst." Slik bør du trene deg, huserherre. Derfor bør du trene deg slik, huserherre: *Jeg vil ikke involvere meg i denne verden, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av denne verden." Slik bør du trene

Page - 1194

deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: *Jeg vil ikke involvere meg i en annen verden, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av en annen verden.” Slik bør du trene deg, husherre. Derfor bør du trene deg slik, husherre: *Jeg vil ikke involvere meg i det jeg har sett, hørt, tenkt, sanset, oppnådd, lengtet etter, strebet etter eller tenkt på, og bevisstheten min skal ikke være avhengig av noe av dette.” Slik bør du trene deg, husherre.” Da husherren Anāthapindika hørte dette, begynte han å gråte så tårene strømmet. Ānanda sa: ”Får du sammenbrudd, husherre? Er dette slutten for deg?” *Nei, Ānanda, jeg får ikke sammenbrudd, og dette er ikke slutten for meg. Men nå har jeg i lange tider hatt omgang med Mesteren og med munker som har et høyt utviklet sinn, og aldri har jeg hørt læren på denne måten før.” *En slik forklaring av læren blir ikke gitt til legfolk, husherre. Den blir bare gitt til slike som har forlatt hjemmet og blitt eneboere eller munker.” *Da håper jeg at læren kan bli gitt på denne måten også til legfolk, Sāriputta. Det finnes noen som bare har lite støv på øynene og som kommer til å gå til grunne hvis de ikke får høre læren. Noen kommer til å forstå den.” Da Sāriputta og Ānanda hadde gitt disse veiledningene, reiste de seg og gikk. Ikke lenge etter at de hadde gått, døde husherren Anāthapindika og ble gjenfødt i Tusita-himmelen. Så en natt kom den unge guden Anāthapindika ned til Jetalunden og lyste opp hele lunden med sin stråleglans. Han gikk bort til Mesteren, hilste høflig på ham og ble stående ved siden av ham, mens han uttalte disse versene: Jetalunden, den fagre, der skarer av vismenn ferdes, der lærens konge holder til, den er min glede og fryd. Menneskene blir foredlet

Page - 1195

av gjerninger, kunnskap og lærdom, av moral og den høye livsførsel, ikke av penger og edel byrd. Derfor vil den som er klok og ser hva som er best for ham selv, undersøke læren med omhu, for slik vil han bli foredlet. En munk som søker det høyeste, bør derfor gjøre sitt beste for å bli som Såriputta i visdom og god moral. Slik talte den unge guden Anāthapindika, og Mesteren ga sitt bifall. Den unge guden Anāthapindika så at Mesteren ga sitt bifall, så han tok respektfullt avskjed ved å gå medsols rundt ham. Deretter forsvant han. Da morgenen kom, fortalte Mesteren de andre munkene om dette. Da sa Ānanda: *Ja, dette må ha vært den unge guden Anāthapindika, Mester. For husherren Anāthapindika hadde dyp tillit til Såriputta!” *Det er bra, Ānanda. Nå tenkte du logisk og riktig. For denne unge guden var Anāthapindika, Ānanda.” Slik talte Mesteren, og Ānanda gledet seg over Mesterens ord. Page - 1196

144. En veiledning for Channa Channovådasutta Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg ved Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Råjagaha. På den tiden holdt munkene Sāriputta, Cunda den store og Channa til på Gribbetoppen. Channa var syk og hadde store smerter. En kveld da Sāriputta hadde reist seg fra sin meditasjon, gikk han bort til Cunda den store og sa: *La oss gå bort til Channa, min venn, og høre hvordan det står til med ham.” *Ja, det gjør vi,” svarte Cunda. Så gikk Sāriputta og Cunda den store bort til Channa. De pratet litt med ham og satte seg så ned hos ham. Så spurte Sāriputta: *Hvordan går det med deg, min venn? Jeg håper smertene minsker og ikke øker. Jeg håper du blir bedre.” *Det står dårlig til, Sāriputta. Smertene minsker ikke, de bare øker. Jeg blir visst bare verre. Det kjennes som om en sterk man kløver hodet mitt med en skarp kniv. Slik herjer det i hodet mitt. Så det står dårlig til, Sāriputta. Smertene minsker ikke, de bare øker. Jeg blir visst bare verre. Det kjennes som om en sterk mann har lagt et kraftig tau rundt hodet mitt og strammer det til. Så vondt har jeg i hodet. Så det står dårlig til, Sāriputta. Smertene minsker ikke, de bare øker. Jeg blir visst bare verre. Det kjennes som om en dyktig slakter eller slaktersvenn skjærer opp magen min med en skarp slaktekniv. Slik herjer det i magen min. Så det står dårlig til, Sāriputta. Smertene minsker ikke, de bare øker. Jeg blir visst bare verre. Det kjennes som om to sterke menn har grepet en svakere mann i armer og bein og steker ham over glødende trekull. Slik brenner det inne i meg. Så det står dårlig til, Sāriputta. Smertene minsker ikke, de bare øker. Jeg blir visst bare verre. Jeg tror jeg vil bruke kniven på meg selv, Sāriputta, jeg har ikke lyst til å leve lenger.” "Ikke grip kniven, Channa, men hold ut! Vi vil gjerne at du skal leve lenger, Channa! Hvis du mangler sunn kost, Channa, så skal jeg få tak i det til deg. Hvis du

Page - 1197

mangler de rette medisinerne, så skal jeg få tak i dem til deg. Hvis du ikke har noen til å pleie deg, så skal jeg være oppasser for deg. Ikke grip kniven, Channa, men hold ut! Vi vil gjerne at du skal leve lenger, Channa!" *Jeg mangler ikke sunn kost, jeg mangler ikke medisiner og jeg mangler heller ikke en oppasser, min venn. I lang tid har jeg tjent Mesteren med glede, ikke med motvilje, Såriputta. Det sømmer seg jo for en elev å tjene læremesteren med glede, ikke med motvilje. Så du kan minnes meg ved å tenke på at munken Channa brukte kniven uten at han kunne kritiseres for det, min venn." *Jeg vil gjerne stille deg noen spørsmål, Channa, hvis du ikke har noe imot det." "Bare spør, Såriputta. Når jeg har hørt spørsmålene, skal jeg nok finne svar på dem." *Mener du om øyet, synsbevisstheden og de tingene du kan oppfatte ved hjelp av synsbevisstheden at *dette er mitt, dette er meg, dette er meg, dette er mitt selv", Channa? Mener du om øret, hørselsbevisstheden og de tingene du kan oppfatte ved hjelp av hørselsbevisstheden at "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv"? Mener du om nesen, luktebevisstheden og de tingene du kan oppfatte ved hjelp av luktebevisstheden at *dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv"? Mener du om tungen, smaksbevisstheden og de tingene du kan oppfatte ved hjelp av smaksbevisstheden at *dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv"? Mener du om kroppen, kroppsbevisstheden og de tingene du kan oppfatte ved hjelp av kroppsbevisstheden at *dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv"? Mener du om sinnet, sinnsbevisstheden og de tingene du kan oppfatte ved hjelp av sinnsbevisstheden at "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv", Channa?" *Om øyet, synsbevisstheden og de tingene jeg kan oppfatte ved hjelp av synsbevisstheden mener jeg at "dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv", Såriputta. Om øret, hørselsbevisstheden og de tingene jeg kan oppfatte ved hjelp av hørselsbevisstheden mener jeg at *dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv". Om nesen, luktebevisstheden og de tingene jeg kan oppfatte ved hjelp av luktebevisstheden mener jeg at *dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv". Om tungen, smaksbevisstheden og de tingene jeg kan oppfatte ved hjelp av smaksbevisstheden mener jeg at "dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv". Om kroppen, kroppsbevisstheden og de tingene jeg kan oppfatte ved hjelp av

kroppsbevisstheten mener jeg at "dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv". Om sinnet, sinnsbevisstheten og de tingene jeg kan oppfatte ved hjelp av sinnsbevisstheten mener jeg at "dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv", Såriputta." *Hva er det du har innsett, hva er det du har forstått som får deg til å mene om alt dette at "dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv", Channa?" "Jeg ser at alt dette tar slutt, og derfor mener jeg at "dette er ikke mitt, dette er ikke meg, dette er ikke mitt selv".” Nå grep Cunda den store ordet og sa: *Derfor bør man alltid forstå Mesterens budskap slik, min venn Channa: 'Den som klamrer seg til noe, føler uro. Den som ikke klamrer seg til noe, føler ingen uro. Når man ikke føler noen uro, har man ro i sinnet, og har man ro i sinnet, lengter man ikke etter noe. Når man ikke lengter etter noe, går man ikke hit eller dit. Når man ikke går hit eller dit, er det ikke noe som avsluttes eller blir til. Når det ikke er noe som avsluttes eller blir til, er det verken noe her eller der eller midt imellom, og nettopp dette er slutten på lidelsen.” Da Såriputta og Cunda den store hadde gitt Channa disse veiledningene, reiste de seg og gikk. Litt etter at de hadde gått, brukte Channa kniven på seg selv. Da gikk Såriputta til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så sa han: *Channa har brukt kniven på seg selv, Mester. Hvor er det blitt av ham? Hvordan går det med ham videre?” *Var det ikke til deg han erklærte at han ikke kunne kritiseres for det, Såriputta?” *Det finnes en landsby i Vajjienes land som heter Pubbajira, Mester. Der finnes det familier som var Channas venner, familier som var Channas fortrolige, det er dem kritikken rammer.” *Ja, det er riktig at det er dem kritikken rammer. Jeg vil ikke si at Channa kunne kritiseres. Hvis noen tar livet av seg for å oppnå en annen kropp, vil jeg si at han kan kritiseres. Men det var ikke det Channa gjorde. La oss minnes Channa ved å tenke på at han brukte kniven uten at han kunne kritiseres for det, Såriputta.” Page - 1199

Slik talte Mesteren, og Såriputta gledet seg over Mesterens ord. Page - 1200

145. En veiledning for Punna Punnovādasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Sāvātthi, der han oppholdt seg i Anāthapindikas park Jetalunden. En kveld reiste munken Punna seg fra sin meditasjon, gikk bort til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned hos ham. Så sa han: *Det hadde vært fint om du kunne gi meg en kortfattet veiledning, Mester, slik at jeg kan praktisere alene, iherdig og energisk, etter at jeg har hørt denne veiledningen.” «Så hør etter og følg godt med Punna, så skal jeg gi deg en slik veiledning.” *Ja vel, Mester,” svarte Punna. Mesteren sa: *Det finnes tiltalende former som øyet kan se, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, Punna. Hvis en munk nyter disse og hilser dem velkommen, blir han bundet til dem. Og når han nyter dem, hilser dem velkommen og blir bundet til dem, oppstår nytelse i ham. Og det vil jeg si deg, Punna, at nytelser fører til lidelser. På samme måte finnes det tiltalende lyder som øret kan høre, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, dufter som nesa kan kjenne, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, smaksinntrykk som tunga kan kjenne, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, og tiltalende berøringer som kroppen kan føle, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, Punna. Hvis en munk nyter disse og hilser dem velkommen, blir han bundet til dem. Og når han nyter dem, hilser dem velkommen og blir bundet til dem, oppstår nytelse i ham. Og det vil jeg si deg, Punna, at nytelser fører til lidelser. Det finnes tiltalende former som øyet kan se, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, Punna. Hvis en munk ikke nyter disse og ikke hilser dem velkommen, blir han ikke bundet til dem. Og når han verken nyter dem, hilser dem velkommen eller blir bundet til dem, tar nytelsen slutt i ham. Og det vil jeg si deg, Page - 1201

Punna, at når nytelsene tar slutt, tar lidelsene også slutt. På samme måte finnes det tiltalende lyder som øret kan høre, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, dufter som nesen kan kjenne, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, smaksinntrykk som tunga kan kjenne, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, og tiltalende berøringer som kroppen kan føle, som er tiltrekkende, tillokkende, innbydende, behagelige og fristende, Punna. Hvis en munk ikke nyter disse og ikke hilser dem velkommen, blir han ikke bundet til dem. Og når han verken nyter dem, hilser dem velkommen eller blir bundet til dem, tar nytelsen slutt i ham. Og det vil jeg si deg, Punna, at når nytelsene tar slutt, tar lidelsene også slutt. Nå som jeg har gitt deg en kortfattet veiledning, Punna, hvilket distrikt har du tenkt å slå deg ned i?”

*Nå som du har gitt meg en kortfattet veiledning, har jeg tenkt å slå meg ned i det distriktet som kalles Sunaparanta, Mester.” *Men folk i Sunaparanta er oppfarende og voldsomme av seg, Punna. Hva vil du gjøre hvis de skjeller deg ut i grove ordelag?” “Hvis de skjeller meg ut, vil jeg tenke som så at disse folkene er sannelig vennlige, siden de ikke slår meg med nevene, Mester.” *Men hva vil du gjøre hvis de slår deg med nevene, Punna?” *Da vil jeg tenke som så at disse folkene er sannelig vennlige, siden de ikke kaster stein på meg, Mester.” *Men hva vil du gjøre hvis de kaster stein på deg, Punna?” *Da vil jeg tenke som så at disse folkene er sannelig vennlige, siden de ikke slår meg med stokker, Mester.” *Men hva vil du gjøre hvis de slår deg med stokker, Punna?” *Da vil jeg tenke som så at disse folkene er sannelig vennlige, siden de ikke stikker med kniver, Mester.” *Men hva vil du gjøre hvis de stikker deg med kniver, Punna?” *Da vil jeg tenke som så at disse folkene er sannelig vennlige, siden de ikke dreper meg med knivstikkene sine, Mester.” Page - 1202

*Men hva vil du gjøre hvis de dreper deg med knivstikk, Punna?” *Da vil jeg tenke som så at noen av Mesterens elever skammer seg så over kroppen sin og føler så stor avsky overfor den at de leter etter en kniv for å bruke den på seg selv. Men jeg har funnet en kniv uten å lete etter den. Dette vil jeg tenke da, Mester.”

*Bra, Punna! Med en slik ro og selvkontroll kan du klare deg i Sunaparanta. Så nå kan du dra når det passer for deg.” Punna gledet seg over veiledningen, reiste seg fra plassen sin og tok avskjed med Mesteren ved å gå medsols rundt ham. Så ryddet han sakene sine, tok kappe og bolle og ga seg på vandring til Sunaparanta, der han slo seg ned. I løpet av et år hadde han fått fem hundre legmenn og fem hundre legkvinner som tilhengere, og han oppnådde den trefoldige kunnskap. Noe senere døde han. Da gikk noen munkar til Mesteren, hilste høflig på ham og satte seg ned ved siden av ham. Så sa de: *Den unge Punna, som du nylig snakket med og ga en kortfattet veiledning, er død. Hvor er det blitt av ham? Hvordan går det med ham videre?” *Den unge Punna var en klok mann, munkar. Han fulgte lærers vei med omhu og han plaget meg ikke med spørsmål om læren. Nå har han oppnådd det endelige nibbana.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 1203

146. Nandakas veiledning Nandakovådasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Savatthi, der han oppholdt seg i Anāthapindikas park Jetalunden. Da kom Mahāpajāpati Gotami sammen med fem hundre nonner til Mesteren. Hun hilste høflig på ham, og mens hun sto der, sa hun: "Vær så snill å gi veiledninger til nonnene, Mester! Gi dem undervisning! La nonnene få høre Mesteren tale om læren!" På den tiden gikk det på omgang blant de eldre munkene å gi nonnene veiledninger. Men munken Nandaka hadde ikke lyst til å veilede nonnene, så Mesteren spurte Ānanda: *Hvem sin tur er det til å veilede nonnene i dag, Ānanda?" *Alle har veiledet nonnene i tur og orden, Mester. Men Nandaka har ikke lyst til å veilede dem." Da vendte Mesteren seg til Nandaka og sa: *Gi nonnene veiledninger, Nandaka! Gi dem undervisning! La nonnene få høre deg tale om læren, brahman!" *Ja vel, Mester," svarte Nandaka. Neste morgen kledde Nandaka på seg, tok kappe og bolle og gikk inn til Sāvātthi for å motta matgaver. Etter matrunden gikk han til Rājakaiparken sammen med en annen munk. Nonnene fikk se at han nærmet seg, og de gjorde klar en sitteplass til ham og satte fram vann så han kunne vaske føttene. Nanda satte seg på den plassen som var gjort klar for ham og vasket føttene sine. Nonnene hilste høflig på ham og satte seg ned sammen med ham. Da alle hadde satt seg, sa Nandaka: *Denne veiledningen vil bli i form av spørsmål, søstre. De som vet svaret, kan svare: "Vi vet", og de som ikke vet svaret, kan svare: *Vi vet ikke." Hvis det er noe som er uklart for dere, kan dere spørre meg hva jeg mener." *Dette høres bra ut, lærer. Dette forslaget er vi godt fornøyd med." Page - 1204

*Hva mener dere, søstre, er øyet varig eller uvarig?"
"Uvarig, lærer." *Det som er uvarig, medfører det lykke eller lidelse?" *Lidelse." *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv?" *Nei, lærer." *Hva mener dere da om øret, nesen, tungen, kroppen og sinnet? Er de varige eller uvarige?" "Uvarige, lærer." *Det som er uvarig, medfører det lykke eller lidelse?" *Lidelse." *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv?" *Nei, lærer." *Og hvorfor ikke?" "Fordi vi allerede har innsett med rett visdom tingene som de er, nemlig at de seks indre sansefeltene er uvarige." *Bra, søstre, bra! Det er slik de edles elever skal se tingene som de er med rett visdom!" *Hva mener dere, søstre, er synlige former varige eller uvarige?" "Uvarige, lærer." *Det som er uvarig, medfører det lykke eller lidelse?" *Lidelse." *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv?" *Nei, lærer." *Hva mener dere da om lyder, dufter, smaker, berøringer og tanker? Er de varige eller uvarige?" "Uvarige, lærer." *Det som er uvarig, medfører det lykke eller lidelse?" Page - 1205

*Lidelse.” *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv"?” *Nei, lærer.” *Og hvorfor ikke?” "Fordi vi allerede har innsett med rett visdom tingene som de er, nemlig at de seks ytre sansefeltene er uvarige.” *Bra, søstre, bra! Det er slik de edles elever skal se tingene som de er med rett visdom!” *Hva mener dere, søstre, er synsbevisstheten varig eller uvarig?” "Uvarig, lærer.” *Det som er uvarig, medfører det lykke eller lidelse?” *Lidelse.” *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv"?” "Nei, lærer.” *Hva mener dere da om hørselsbevisstheten, luktebevisstheten, smaksbevisstheten, kroppsbevisstheten og sinnsbevisstheten? Er de varige eller uvarige?” "Uvarige, lærer.” *Det som er uvarig, medfører det lykke eller lidelse?” *Lidelse.” *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv"?” *Nei, lærer.” *Og hvorfor ikke?” "Fordi vi allerede har innsett med rett visdom tingene som de er, nemlig at de seks bevissthetskategoriene er uvarige.” *Bra, søstre, bra! Det er slik de edles elever skal se tingene som de er med rett visdom! Det er som når en oljelampe står og brenner, søstre. Oljen er uvarig og forgjengelig, veken er uvarig og forgjengelig, flammen er uvarig og forgjengelig og lyset er uvarig og forgjengelig. Hvis noen da skulle si at selv om både oljen, veken og

flammen i denne oljelampen er uvarige og forgjengelige, så er lyset varig, fast, evig og uforgjengelig, ville det være riktig sagt, søstre?" *Nel, lærer." *Og hvorfor ikke?" *Det er fordi både oljen, veken, og flammen i en oljelampe er uvarige og forgjengelige, så da må jo lyset være desto mer uvarig og forgjengelig." *Nettopp, søstre. Og hvis noen skulle si at selv om disse seks indre sansefeltene er uvarige og forgjengelige, så er den lidelsen og lykken man opplever gjennom disse seks sansefeltene, varig, fast, evig og uforgjengelig, ville det være riktig sagt, søstre?" *Nel, lærer." *Og hvorfor ikke?" *For det er Jo de som skaper betingelsene for at følelsene oppstår, og det er de som skaper betingelsene for at følelsene tar slutt, lærer." *Bra, søstre, bra! Det er slik de edles elever skal se tingene som de er med rett visdom! Det er som et stort tre med solid kjerneved, søstre. Roten er uvarig og forgjengelig, stammen er uvarig og forgjengelige, greinene og bladene er uvarige og forgjengelige og skyggen er uvarig og forgjengelig. Hvis noen da skulle si at selv om både roten, stammen, greinene og bladene på dette treet er uvarige og forgjengelige, så er skyggen varig, fast, evig og uforgjengelig, ville det være riktig sagt, søstre?" *Nei, lærer." *Og hvorfor ikke?" *Det fordi både roten, stammen, greinene og bladene på et tre er uvarige og forgjengelige, så da må jo skyggen være desto mer uvarig og forgjengelig." *Nettopp, søstre. Og hvis noen skulle si at selv om disse seks ytre sansefeltene er uvarige og forgjengelige, så er den lidelsen og lykken man opplever gjennom disse seks sansefeltene, varig, fast, evig og uforgjengelig, ville det være riktig sagt, søstre?" *Nei, lærer." *Og hvorfor ikke?" *For det er Jo de som skaper betingelsene for at følelsene oppstår, og det er de som skaper betingelsene for at følelsene tar slutt, lærer." *Bra, søstre, bra! Det er slik de edles elever skal se tingene som de er med rett

Page - 1207

visdom! Det er som om en dyktig slakter eller læregutten hans skulle slakte ei ku og skjære løs de forskjellige organene med en skarp kniv uten å skjære dem i stykker, søstre. Han legger ut innvollene, kjøttet, senene og huden hver for seg. Så legger han de forskjellige delene av kua inn i huden igjen og sier: *Nå har jeg satt sammen kua igjen." Ville det være riktig sagt, søstre?" *Nel, lærer." *Og hvorfor ikke?" *For selv om han legger de forskjellige delene av kua inn i huden igjen etter å ha partert den, så er den fortsatt partert." *Denne lignelsen har jeg laget for at meningen skulle bli klarere, søstre. Kjøttet står for de seks ytre sansefeltene. Huden står for de seks ytre sansefeltene. Senene står for nytelse og begjær. Den skarpe kniven står for edel visdom, den edle visdommen som skjærer bort indre forurensninger og indre bindinger. Det finnes sju oppvåkningsfaktorer, søstre, og ved å utvikle og praktisere disse mye utsletter munken sinnets forurensninger, og fri fra forurensninger i sinnet kan han selv forstå og virkeliggjøre sinnets frigjøring gjennom visdom og hvile i denne her og nå. Hvilke sju? Han utvikler oppvåkningsfaktoren oppmerksomhet, som baserer seg på tilbaketrekning, lidenskapsløshet og opphør og fører til at man slipper taket. På samme måte utvikler han oppvåkningsfaktorene utforskning av fenomenene, iherdighet, glede, indre fred, konsentrasjon og sinnslukevekt, som baserer seg på tilbaketrekning, lidenskapsløshet og opphør og fører til at man slipper taket. Dette er de sju oppvåkningsfaktorene, søstre, og ved å utvikle og praktisere disse mye utsletter munken sinnets forurensninger, og fri fra forurensninger i sinnet kan han selv forstå og virkeliggjøre sinnets frigjøring gjennom visdom og hvile i denne her og nå." Deretter avsluttet Nandaka denne veiledningen for nonnene og sa: *Nå er vi ferdige, søstre, nå kan dere gå." Nonnene gledet seg over Nandakas undervisning og takket ham for den. Så reiste de seg og tok avskjed med ham ved å gå medsols rundt ham. Etterpå gikk de til Mesteren, hilste høflig på ham og ble stående ved siden av ham. Og Mesteren sa: *Nå er vi ferdige, nonner, nå kan dere gå." Nonnene tok avskjed med ham ved å gå medsols rundt ham før de gikk bort. Litt Page - 1208

etter at de hadde gått, vendte Mesteren seg mot munkene og sa: *På helligdagen den fjortende i måneden er det ingen som er i tvil om hvorvidt månen er full eller om det mangler litt. For det mangler fortsatt litt. På samme måten var det noen av nonnene som ikke fikk oppfylt sine forventninger under Nandakas veiledning, selv om de gledet seg over den.” Så vendte han seg mot Nandaka og sa: «Så derfor får du gå og gi nonnene den samme veiledningen i morgen, Nandaka.” Neste dag ga Nandaka nonnene samme veiledning, ord for ord, og litt etter at nonnene hadde gått bort etter veiledningen, sa Mesteren til munkene: *På helligdagen den femtende i måneden er det ingen som er i tvil om hvorvidt månen er full eller om det mangler litt. For da er månen full. På samme måten fikk nå alle nonnene oppfylt sine forventninger under Nandakas veiledning, og de gledet seg over den. Det er ingen av disse fem hundre nonnene som ikke i det minste har gått ut i strømmen slik at de ikke kan falle tilbake, men er trygt på vei mot oppvåkningen.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 1209

147. Den lille veiledningen for Råhula

Cularåhulovådasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Savatthi, der han oppholdt seg i Anāthapindikas park Jetalunden. Mens han satt og mediterte for seg selv, kom han til å tenke på at Råhula nå var moden for en lære som kunne føre til frigjøring, så han bestemte seg for å hjelpe ham videre til å bli kvitt forurensninger i sinnet. Neste morgen kledde han på seg, tok kappe og bolle og gikk inn til Savatthi for å motta matgaver. Da han kom tilbake fra matrunden og var ferdig med å spise, sa han til Råhula: *Ta med deg et sitteunderlag, Råhula, så går vi til Blindmannskogen og blir der i dag.” *Ja vel, Mester,” svarte Råhula, tok et sitteunderlag og fulgte etter Mesteren. Samtidig var det flere tusen guder som fulgte etter Mesteren fordi de tenkte at i dag ville han hjelpe Råhula videre til å bli kvitt forurensninger i sinnet. Mesteren gikk inn i Blindmannskogen, ordnet seg en sitteplass under et tre og satte seg ned der. Råhula bøyde seg for Mesteren og satte seg ned ved siden av ham. Da de satt der, sa Mesteren: *Hva mener du, Råhula, er øyet varig eller uvarig?” *Uvarig, Mester.” *Det som er uvarig, medfører det lykke eller lidelse?” *Lidelse.” *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv”?” *Nei, Mester.” *Hva mener du Råhula, er synlige former varige eller uvarige?” *Uvarige, Mester.” *Det som er uvarig, medfører det lykke eller lidelse?” *Lidelse.” *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som Page
- 1210

bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv"? "Nei, Mester." *Hva mener du Råhula, er synsbevisstheten varig eller uvarig?" "Uvarig, Mester." *Det som er uvarig, medfører det lykke eller lidelse?" *Lidelse." *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv"? *Nei, Mester." *Hva mener du Råhula, er synspersepsjonen varig eller uvarig?" "Uvarig, Mester." *Det som er uvarig, medfører det lykke eller lidelse?" *Lidelse." *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv"? *Nei, Mester." *Hva mener du Råhula, er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet betinget av synspersepsjonen varig eller uvarig?" "Uvarig, Mester." *Det som er uvarig, medfører det lykke eller lidelse?" *Lidelse." *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv"? *Nei, Mester." *Hva mener du, Råhula, er øre, nese, tunge, kropp eller sinn varig eller uvarig?" "Uvarig, Mester." *Det som er uvarig, medfører det lykke eller lidelse?" *Lidelse." *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv"? Page - 1211

*Nei, Mester." *Hva mener du Råhula, er lyder, dufter, smaker, berøringer eller tanker varige eller uvarige?" "Uvarige, Mester." *Det som er uvarig, medfører det lykke eller lidelse?" *Lidelse." *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv?" *Nei, Mester." *Hva mener du Råhula, er hørselsbevisstheten, luktebevisstheten, smaksbevisstheten, kroppsbevisstheten eller sinnsbevisstheten varig eller uvarig?" "Uvarig, Mester." *Det som er uvarig, medfører det lykke eller lidelse?" *Lidelse." *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv?" *Nei, Mester." *Hva mener du Råhula, er hørselssperpsjonen, lukteperpsjonen, smaksperpsjonen, kroppsperpsjonen eller sinnsperpsjonen varig eller uvarig?" "Uvarig, Mester." *Det som er uvarig, medfører det lykke eller lidelse?" *Lidelse." *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv?" *Nei, Mester." *Hva mener du Råhula, er følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet betinget av hørselssperpsjonen, lukteperpsjonen, smaksperpsjonen, kroppsperpsjonen eller sinnsperpsjonen varig eller uvarig?" "Uvarig, Mester." *Det som er uvarig, medfører det lykke eller lidelse?" Page - 1212

*Lidelse.” *Men er det da fornuftig å betrakte det som er uvarig og forgjengelig, og som bringer lidelse, som "dette er mitt, dette er meg, dette er mitt selv”?” *Nei, Mester.” *Når den edles elev har lært mye og innser dette, vender han seg bort fra øyet, han vender seg bort fra synlige former, han vender seg bort fra synsbevisstheten, han vender seg bort fra synspersepsjonen og han vender seg bort fra følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet betinget av synspersepsjonen. Han vender seg bort fra øre, nese, tunge, kropp og sinn, han vender seg bort fra lyder, dufter, smaker, berøringer og tanker, han vender seg bort fra hørselsbevisstheten, luktebevisstheten, smaksbevisstheten, kroppsbevisstheten og sinnsbevisstheten, han vender seg bort fra hørselsspersepsjonen, luktepersepsjonen, smakspersepsjonen, kroppspersepsjonen og sinnspersepsjonen, og han vender seg bort fra følelser, identifikasjoner, reaksjoner og bevissthet betinget av hørselsspersepsjonen, luktepersepsjonen, smakspersepsjonen, kroppspersepsjonen og sinnspersepsjonen. Han er fri, og vet at han er fri. Og han vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.” Slik talte Mesteren, og Råhula gledet seg over Mesterens ord. Mens Mesteren ga denne veiledningen, ga Råhula slipp på sine involveringer og forurensninger i sinnet, slik at sinnet hans ble frigjort. De mange tusener av guder fikk også øyet opp for sannheten, plettfritt og rent, og de innså at alt som har en begynnelse også har en slutt. Page - 1213

148. Seks grupper med seks i hver Chachakkasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Såvatthi, der han oppholdt seg i Anāthapindikas park Jetalunden. Der henvendte han seg til munkene og sa: *Munker.” *Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa: *Jeg skal gi dere undervisning i en lære som er vakker på begynnelsen, vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både i form og innhold, og jeg skal forklarer hvordan man kan praktisere det opphøyde liv, og jeg skal spesifisere dette i seks grupper med seks i hver. Hør godt etter og legg merke til det jeg sier!” *Ja vel, Mester,” svarte munkene. Mesteren sa: *Dere bør kjenne de seks indre sansefeltene, de seks ytre sansefeltene, de seks bevissthetsgruppene, de seks persepsjonsgruppene, de seks følelsesgruppene og de seks begjærgruppene. Jeg sa at dere bør kjenne de seks indre sansefeltene. Hva mente jeg med det? Det er øyets sansefelt, ørets sansefelt, nesens sansefelt, tungens sansefelt, kroppens sansefelt og sinnets sansefelt. Da jeg sa at dere bør kjenne de seks indre sansefeltene, var det dette jeg mente. Dette er den første gruppen på seks. Jeg sa at dere bør kjenne de seks ytre sansefeltene. Hva mente jeg med det? Det er formenes sansefelt, lydenes sansefelt, duftenes sansefelt, smakenes sansefelt, berøringenes sansefelt og tankenes sansefelt. Da jeg sa at dere bør kjenne de seks ytre sansefeltene, var det dette jeg mente. Dette er den andre gruppen på seks. Jeg sa at dere bør kjenne de seks bevissthetsgruppene. Hva mente jeg med det? Synsbevisstheten oppstår betinget av øyet og synlige former, hørselsbevisstheten oppstår betinget av øret og lyder, luktebevisstheten oppstår betinget av nesen og dufter, Page - 1214

smaksbevisstheten oppstår betinget av tungen og smaker, kroppsbevisstheten oppstår betinget av kroppen og berøringer og sinnsbevisstheten oppstår betinget av sinnet og tanker. Da jeg sa at dere bør kjenne de seks bevissthetsgruppene, var det dette jeg mente. Dette er den tredje gruppen på seks. Jeg sa at dere bør kjenne de seks persepsjonsgruppene. Hva mente jeg med det? Betinget av øyet og synlige former oppstår synsbevisstheten, og disse tre til sammen skaper en persepsjon. Betinget av øret og lyder oppstår hørselsbevisstheten, og disse tre til sammen skaper en persepsjon. Betinget av nesen og lyder oppstår luktebevisstheten, og disse tre til sammen skaper en persepsjon. Betinget av tungen og smaker oppstår smaksbevisstheten, og disse tre til sammen skaper en persepsjon. Betinget av kroppen og berøringer oppstår kroppsbevisstheten, og disse tre til sammen skaper en persepsjon. Betinget av sinnet og tankene oppstår sinnsbevisstheten, og disse tre til sammen skaper en persepsjon. Da jeg sa at dere bør kjenne de seks persepsjonsgruppene, var det dette jeg mente. Dette er den fjerde gruppen på seks. Jeg sa at dere bør kjenne de seks følelsesgruppene. Hva mente jeg med det? Betinget av øyet og synlige former oppstår synsbevisstheten, og disse tre til sammen skaper en persepsjon som igjen forårsaker en følelse. Betinget av øret og lyder oppstår hørselsbevisstheten, og disse tre til sammen skaper en persepsjon som igjen forårsaker en følelse. Betinget av nesen og lyder oppstår luktebevisstheten, og disse tre til sammen skaper en persepsjon som igjen forårsaker en følelse. Betinget av tungen og smaker oppstår smaksbevisstheten, og disse tre til sammen skaper en persepsjon som igjen forårsaker en følelse. Betinget av kroppen og berøringer oppstår kroppsbevisstheten, og disse tre til sammen skaper en persepsjon som igjen forårsaker en følelse. Betinget av sinnet og tankene oppstår sinnsbevisstheten, og disse tre til sammen skaper en persepsjon som igjen forårsaker en følelse. Da jeg sa at dere bør kjenne de seks følelsesgruppene, var det dette jeg mente. Dette er den femte gruppen på seks. Jeg sa at dere bør kjenne de seks begjærgruppene. Hva mente jeg med det? Betinget av øyet og synlige former oppstår synsbevisstheten, og disse tre til sammen skaper en persepsjon som igjen forårsaker en følelse som i sin tur skaper et begjær. Betinget av øret og lyder oppstår hørselsbevisstheten, og disse tre til sammen skaper en persepsjon som igjen forårsaker en følelse som i sin tur skaper et

nesen og lyder oppstår luktebevisstheten, og disse tre til sammen skaper en persepsjon som igjen forårsaker en følelse som i sin tur skaper et begjær. Betinget av tungen og smaker oppstår smaksbevisstheten, og disse tre til sammen skaper en persepsjon som igjen forårsaker en følelse som i sin tur skaper et begjær. Betinget av kroppen og berøringer oppstår kroppsbevisstheten, og disse tre til sammen skaper en persepsjon som igjen forårsaker en følelse som i sin tur skaper et begjær. Betinget av sinnet og tankene oppstår sinnsbevisstheten, og disse tre til sammen skaper en persepsjon som igjen forårsaker en følelse som i sin tur skaper et begjær. Da jeg sa at dere bør kjenne de seks begjærgruppene, var det dette jeg mente. Dette er den sjette gruppen på seks. Hvis noen skulle si "øyet er mitt selv," så stemmer det ikke, for vi kan se at øyet oppstår og går til grunne. En som ville hevde at "øyet er mitt selv", ville derfor måtte si at hans selv oppstår og går til grunne. Derfor stemmer det ikke at "øyet er mitt selv". Øyet er altså ikke ens selv. Hvis noen skulle si at "synlige former er mitt selv," så stemmer det ikke, for vi kan se at synlige former oppstår og går til grunne. Derfor stemmer det ikke at "synlige former er mitt selv. Synlige former er altså ikke ens selv. Hvis noen skulle si "synsbevisstheten er mitt selv," så stemmer det ikke, for vi kan se at synsbevisstheten oppstår og går til grunne. En som ville hevde at "synsbevisstheten er mitt selv", ville derfor måtte si at hans selv oppstår og går til grunne. Derfor stemmer det ikke at "synsbevisstheten er mitt selv". Synsbevisstheten er altså ikke ens selv. Hvis noen skulle si "synspersepsjonen er mitt selv," så stemmer det ikke, for vi kan se at synspersepsjonen oppstår og går til grunne. En som ville hevde at "synspersepsjonen er mitt selv", ville derfor måtte si at hans selv oppstår og går til grunne. Derfor stemmer det ikke at "synspersepsjonen er mitt selv". Synspersepsjonen er altså ikke ens selv. Hvis noen skulle si "følelsene er mitt selv," så stemmer det ikke, for vi kan se at følelsene oppstår og går til grunne. En som ville hevde at "følelsene er mitt selv", ville derfor måtte si at hans selv oppstår og går til grunne. Derfor stemmer det ikke at "følelsene er mitt selv". Følelsene er altså ikke ens selv. Hvis noen skulle si "begjæret er mitt selv," så stemmer det ikke, for vi kan se at begjæret oppstår og går til grunne. En som ville hevde at "begjæret er mitt selv", ville derfor måtte si at hans selv oppstår og går til grunne. Derfor stemmer det ikke at "begjæret er mitt selv". Begjæret

er altså ikke ens selv. Hvis noen skulle si *øret, nesen, tungen, kroppen eller sinnet er mitt selv,” så Page - 1216

stemmer det ikke, for vi kan se at øret, nesen, tungen, kroppen og sinnet oppstår og går til grunne. En som ville hevde at *øret, nesen, tungen, kroppen eller sinnet er mitt selv”, ville derfor måtte si at hans selv oppstår og går til grunne. Derfor stemmer det ikke at *øret, nesen, tungen, kroppen eller sinnet er mitt selv”. Verken øret, nesen, tungen, kroppen eller sinnet er altså ens selv. Hvis noen skulle si at "lyder, dufter, smaker, berøringer eller tanker er mitt selv,” så stemmer det ikke, for vi kan se at lyder, dufter, smaker, berøringer og tanker oppstår og går til grunne. Derfor stemmer det ikke at "lyder, dufter, smaker, berøringer eller tanker er mitt selv. Verken lyder, dufter, smaker, berøringer eller tanker er altså ens selv. Hvis noen skulle si "hørselsbevisstheten, luktebevisstheten, smaksbevisstheten, kroppsbevisstheten eller sinnsbevisstheten er mitt selv,” så stemmer det ikke, for vi kan se at hørselsbevisstheten, luktebevisstheten, smaksbevisstheten, kroppsbevisstheten og sinnsbevisstheten oppstår og går til grunne. En som ville hevde at *hørselsbevisstheten, luktebevisstheten, smaksbevisstheten, kroppsbevisstheten eller sinnsbevisstheten er mitt selv”, ville derfor måtte si at hans selv oppstår og går til grunne. Derfor stemmer det ikke at *hørselsbevisstheten, luktebevisstheten, smaksbevisstheten, kroppsbevisstheten eller sinnsbevisstheten er mitt selv”. Verken hørselsbevisstheten, luktebevisstheten, smaksbevisstheten, kroppsbevisstheten eller sinnsbevisstheten er altså ens selv. Hvis noen skulle si *hørselspersepsjonen, luktepersepsjonen, smakpersepsjonen, kroppsperepsjonen eller sinnsperepsjonen er mitt selv,” så stemmer det ikke, for vi kan se at hørselspersepsjonen, luktepersepsjonen, smakpersepsjonen, kroppsperepsjonen og sinnsperepsjonen oppstår og går til grunne. En som ville hevde at *hørselspersepsjonen, luktepersepsjonen, smakpersepsjonen, kroppsperepsjonen eller sinnsperepsjonen er mitt selv”, ville derfor måtte si at hans selv oppstår og går til grunne. Derfor stemmer det ikke at *hørselspersepsjonen, luktepersepsjonen, smakpersepsjonen, kroppsperepsjonen eller sinnsperepsjonen er mitt selv”. Verken hørselspersepsjonen, luktepersepsjonen, smakpersepsjonen, kroppsperepsjonen eller sinnsperepsjonen er altså ens selv. Hvis noen skulle si *følelsene er mitt selv,” så stemmer det ikke, for vi kan se at følelsene oppstår og går til grunne. En som ville hevde at "følelsene er mitt selv”, ville derfor

måtte si at hans selv oppstår og går til grunne. Derfor stemmer det ikke at "følelsene er mitt selv". Følelsene er altså ikke ens selv. Hvis noen skulle si "begjæret er mitt selv," så Page - 1217

stemmer det ikke, for vi kan se at begjæret oppstår og går til grunne. En som ville hevde at "begjæret er mitt selv", ville derfor måtte si at hans selv oppstår og går til grunne. Derfor stemmer det ikke at "begjæret er mitt selv". Begjæret er altså ikke ens selv. Det er veien som fører til personlighetsteorier, munker, hvis man mener at øyet er mitt, det er meg, det er mitt selv, eller hvis man mener at synlige former er mine, de er meg, de er mitt selv, eller at synsbevisstheten er min, den er meg, den er mitt selv, eller at synspersepsjonen er min, den er meg, den er mitt selv, eller at følelsen er min, den er meg, den er mitt selv, eller at begjæret er mitt, det er meg, det er mitt selv. Det samme gjelder for øret, nesen, tungen, kroppen eller sinnet, for lyder, dufter, smaker, berøringer eller tanker, for hørselsbevisstheten, luktebevisstheten, smaksbevisstheten, kroppsbevisstheten eller sinnsbevisstheten, for hørselspersepsjonen, luktepersepsjonen, smakspersepsjonen, kroppspersepsjonen eller sinnsperepsjonen, for følelser og for begjær, hvis man mener at noe av dette er mitt, det er meg, det er mitt selv. Men det er veien som fører til at man slipper taket i personlighetsteorier, munker, hvis man innser at øyet er ikke mitt, det er ikke meg, det er ikke mitt selv, eller hvis man innser at synlige former er ikke mine, de er ikke meg, de er ikke mitt selv, eller at synsbevisstheten er ikke min, den er ikke meg, den er ikke mitt selv, eller at synspersepsjonen er ikke min, den er ikke meg, den er ikke mitt selv, eller at følelsen er ikke min, den er ikke meg, den er ikke mitt selv, eller at begjæret er ikke mitt, det er ikke meg, det er ikke mitt selv. Det samme gjelder for øret, nesen, tungen, kroppen eller sinnet, for lyder, dufter, smaker, berøringer eller tanker, for hørselsbevisstheten, luktebevisstheten, smaksbevisstheten, kroppsbevisstheten eller sinnsbevisstheten, for hørselspersepsjonen, luktepersepsjonen, smakspersepsjonen, kroppspersepsjonen eller sinnsperepsjonen, for følelser og for begjær, hvis man innser at alt dette er ikke mitt, det er ikke meg, det er ikke mitt selv. Betinget av øyet og synlige former oppstår synsbevisstheten, og disse tre til sammen skaper en persepsjon som igjen forårsaker en følelse som er god, vond eller verken god eller vond. Hvis en som opplever denne gode følelsen, har latente tendenser til lidenskap, vil han nyte denne følelsen, hilse den velkommen og bli bundet til den. Hvis en som opplever denne vonde følelsen, har latente tendenser til motvilje, vil han sørge, føle seg plaget, jamre, slå seg på brystet,

gråte og bli forvirret. Hvis en som Page - 1218

opplever denne følelsen som verken er god eller vond, har latente tendenser til uvitenhet, forstår han ikke følelsen som det den er. Han forstår ikke hvordan følelsen oppstår og blir borte, han forstår ikke fordelene ved den, farene ved den eller hvordan han skal slippe taket i den. Det er umulig for ham å slippe taket i de latente tendensene til lidenskap som den gode følelsen vekker. Det er umulig for ham å slippe taket i de latente tendensene til motvilje som den vonde følelsen vekker. Og det er umulig for ham å slippe taket i de latente tendensene til uvitenhet som den følelsen som verken er god eller vond vekker. Det er umulig for ham å slippe taket i uvitenhet og vinne innsikt slik at han kan gjøre slutt på lidelsen her og nå. Likedan er det med øret, lyder og hørselsbevisstheden, med nesen, dufter og luktebevisstheden, med tungen, smaker og smaksbevisstheden, med kroppen, berøringer og kroppsbevisstheden, og med sinnet, tanker og sinnsbevisstheden. Til sammen skaper de persepsjoner som forårsaker en følelse som er god, vond eller verken god eller vond. Hvis en som opplever denne gode følelsen, har latente tendenser til lidenskap, vil han nyte denne følelsen, hilse den velkommen og bli bundet til den. Hvis en som opplever denne vonde følelsen, har latente tendenser til motvilje, vil han sørge, føle seg plaget, jamre, slå seg på brystet, gråte og bli forvirret. Hvis en som opplever denne følelsen som verken er god eller vond, har latente tendenser til uvitenhet, forstår han ikke følelsen som det den er. Han forstår ikke hvordan følelsen oppstår og blir borte, han forstår ikke fordelene ved den, farene ved den eller hvordan han skal slippe taket i den. Det er umulig for ham å slippe taket i de latente tendensene til lidenskap som den gode følelsen vekker. Det er umulig for ham å slippe taket i de latente tendensene til motvilje som den vonde følelsen vekker. Og det er umulig for ham å slippe taket i de latente tendensene til uvitenhet som den følelsen som verken er god eller vond vekker. Det er umulig for ham å slippe taket i uvitenhet og vinne innsikt slik at han kan gjøre slutt på lidelsen her og nå. Betinget av øyet og synlige former oppstår synsbevisstheden, og disse tre til sammen skaper en persepsjon som igjen forårsaker en følelse som er god, vond eller verken god eller vond. Hvis en som opplever denne gode følelsen, ikke har latente tendenser til lidenskap, vil han ikke nyte denne følelsen og han vil verken hilse den velkommen eller bli bundet til den. Hvis en som opplever denne vonde følelsen, ikke har

latente tendenser til motvilje, vil han verken sørge, føle seg plaget,
jamre, slå seg på Page - 1219

brystet, gråte eller bli forvirret. Hvis en som opplever denne følelsen som verken er god eller vond, ikke har latente tendenser til uvitenhet, forstår han følelsen som det den er. Han forstår hvordan følelsen oppstår og blir borte, han forstår fordelene ved den, farene ved den og hvordan han skal slippe taket i den. Det er mulig for ham å slippe taket i de latente tendensene til lidenskap som den gode følelsen vekker. Det er mulig for ham å slippe taket i de latente tendensene til motvilje som den vonde følelsen vekker. Og det er mulig for ham å slippe taket i de latente tendensene til uvitenhet som den følelsen som verken er god eller vond vekker. Det er mulig for ham å slippe taket i uvitenhet og vinne innsikt slik at han kan gjøre slutt på lidelsen her og nå. Likedan er det med øret, lyder og hørselsbevisstheten, med nesen, dufter og luktebevisstheten, med tungen, smaker og smaksbevisstheten, med kroppen, berøringer og kroppsbevisstheten, og med sinnet, tanker og sinnsbevisstheten. Til sammen skaper de persepsjoner som forårsaker en følelse som er god, vond eller verken god eller vond. Hvis en som opplever denne gode følelsen, ikke har latente tendenser til lidenskap, vil han ikke nyte denne følelsen og han vil verken hilse den velkommen eller bli bundet til den. Hvis en som opplever denne vonde følelsen, ikke har latente tendenser til motvilje, vil han verken sørge, føle seg plaget, jJamre, slå seg på brystet, gråte eller bli forvirret. Hvis en som opplever denne følelsen som verken er god eller vond, ikke har latente tendenser til uvitenhet, forstår han følelsen som det den er. Han forstår hvordan følelsen oppstår og blir borte, han forstår fordelene ved den, farene ved den og hvordan han skal slippe taket i den. Det er mulig for ham å slippe taket i de latente tendensene til lidenskap som den gode følelsen vekker. Det er mulig for ham å slippe taket i de latente tendensene til motvilje som den vonde følelsen vekker. Og det er mulig for ham å slippe taket i de latente tendensene til uvitenhet som den følelsen som verken er god eller vond vekker. Det er mulig for ham å slippe taket i uvitenhet og vinne innsikt slik at han kan gjøre slutt på lidelsen her og nå. Når den edles elev har lært mye og innser dette, vender han seg bort fra øyet, han vender seg bort fra synlige former, han vender seg bort fra synsbevisstheten, han vender seg bort fra synspersepsjonen og han vender seg bort fra følelser og begjær. Han vender seg bort fra øre, nese, tunge, kropp og sinn, han vender seg bort fra lyder, dufter,

smaker, berøringer og tanker, han vender seg bort fra
hørselsbevisstheten, luktebevisstheten, Page - 1220

smaksbevisstheten, kroppsbevisstheten og sinnsbevisstheten, han vender seg bort fra hørselsspersepsjonen, luktepersepsjonen, smaksperspepsjonen, kroppspersepsjonen og sinnspersepsjonen, og han vender seg bort fra følelser og begjær. Når han vender seg bort, kjølner lidenskapene, og når lidenskapene kjølner, er han fri — og vet at han er fri. Og han vet at det ikke oppstår noe nytt, at treningsveien er vandret til ende, — gjort er det som skulle gjøres og det er ikke noe mer som gjenstår.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Mens Mesteren ga denne veiledningen, ga seksti munkers slipp på sine involveringer og forurensninger i sinnet, slik at sinnene deres ble frigjort. Page - 1221

149. Den store teksten om de seks sansefeltene
Mahasalāyatanikasutta Slik har jeg hørt det: En gang var Mesteren i Savatthi, der han oppholdt seg i Anāthapindikas park Jetalunden. Der henvendte han seg til munkene og sa: *Munker.” *Ja, Mester,” svarte de. Mesteren sa: "Jeg skal gi dere undervisning 1 de seks sansefeltene, munker. Hør godt etter og legg merke til det jeg sier!” *Ja vel, Mester,” svarte munkene. Mesteren sa: *Den som ikke ser og ikke kjenner øyet for hva det er, som ikke ser og ikke kjenner synlige former for hva de er, som ikke ser og ikke kjenner synsbevisstheten for hva den er, som ikke ser og ikke kjenner synspersepsjonen for hva den er, som ikke ser og ikke kjenner de gode følelsene, de vonde følelsene og de verken vonde eller gode følelsene som synspersepsjonen forårsaker, for hva de er, han lar seg beruse av øyet, han lar seg beruse av synlige former, han lar seg beruse av synsbevisstheten, han lar seg beruse av synspersepsjonen og han lar seg beruse av de gode følelsene, de vonde følelsene og de verken vonde eller gode følelsene som synspersepsjonen forårsaker, munker. Når han er dum nok til å la seg beruse og blende av dette og bare ser nytelsene, kommer de fem gruppene av personlighetsfaktorer til å bli sterkere og sterkere involvert. Begjæret, som får tingene til å oppstå på ny og på ny, som henger sammen med nytelseslyst, og som søker nytelser her og der, bare øker. Han føler sterkere og sterkere uro i kropp og sinn, sterkere og sterkere opphisselse i kropp og sinn, og sterkere og sterkere feber i kropp og sinn. Han opplever lidelse i både kropp og sinn. Den som ikke ser og ikke kjenner øret, nesen, tungen, kroppen og sinnet for hva

Page - 1222

det er, som ikke ser og ikke kjenner lyder, dufter, smaker, berøringer og tanker for hva de er, som ikke ser og ikke kjenner hørselssbevisstheten, luktebevisstheten, smaksbevisstheten, kroppsbevisstheten og sinnsbevisstheten for hva den er, som ikke ser og ikke kjenner hørselspersepsjonen, luktepersepsjonen, smakspersepsjonen, kroppspersepsjonen og sinnspersepsjonen for hva den er, som ikke ser og ikke kjenner de gode følelsene, de vonde følelsene og de verken vonde eller gode følelsene som disse persepsjonene forårsaker, for hva de er, han lar seg beruse av øret, nesen, tungen, kroppen og sinnet, han lar seg beruse av lyder, dufter, smaker, berøringer og tanker, han lar seg beruse av hørselssbevisstheten, luktebevisstheten, smaksbevisstheten, kroppsbevisstheten og sinnsbevisstheten, han lar seg beruse av hørselspersepsjonen, luktepersepsjonen, smakspersepsjonen, kroppspersepsjonen og sinnspersepsjonen og han lar seg beruse av de gode følelsene, de vonde følelsene og de verken vonde eller gode følelsene som hørselspersepsjonen, luktepersepsjonen, smakspersepsjonen, kroppspersepsjonen og sinnspersepsjonen forårsaker, munker. Når han er dum nok til å la seg beruse og blende av dette og bare ser nytelsene, kommer de fem gruppene av personlighetsfaktorer til å bli sterkere og sterkere involvert. Begjæret, som får tingene til å oppstå på ny og på ny, som henger sammen med nytelseslyst, og som søker nytelser her og der, bare øker. Han føler sterkere og sterkere uro i kropp og sinn, sterkere og sterkere opphisselse i kropp og sinn, og sterkere og sterkere feber i kropp og sinn. Han opplever lidelse i både kropp og sinn. Den som ser og kjenner øyet for hva det er, som ser og kjenner synlige former for hva de er, som ser og kjenner synsbevisstheten for hva den er, som ser og kjenner synspersepsjonen for hva den er, som ser og kjenner de gode følelsene, de vonde følelsene og de verken vonde eller gode følelsene som synspersepsjonen forårsaker, for hva de er, han lar seg ikke beruse av øyet, han lar seg ikke beruse av synlige former, han lar seg ikke beruse av synsbevisstheten, han lar seg ikke beruse av synspersepsjonen og han lar seg ikke beruse av de gode følelsene, de vonde følelsene og de verken vonde eller gode følelsene som synspersepsjonen forårsaker, munker. Når han ikke er så dum at han lar seg beruse og blende av dette og ser farene ved det, kommer ikke de fem gruppene av personlighetsfaktorer til å bli involvert. Begjæret, som får tingene til å oppstå på ny og på ny, som

henger sammen med nytelseslyst, og Page - 1223

som søker nytelser her og der, blir borte. Uroen i kropp og sinn blir borte, opphisselsen i kropp og sinn blir borte, og feberen i kropp og sinn blir borte. Han opplever lykke i både kropp og sinn. Når han ser dette som det er, har han rett syn. Når han treffer en beslutning basert på fakta, har han rett beslutning. Når han bestreber seg ut fra fakta, har han rett bestrebelse. Når han øver oppmerksomhet på tingene slik de er, har han rett oppmerksomhet. Når han konsentrerer seg om tingene slik de er, har han rett konsentrasjon. På forhånd har han utviklet helt rene handlinger med tale, kropp og levemåte. På den måten utvikler han den edle, åttedelte veien til fullkommen renhet. Når han praktiserer den edle, åttedelte veien på denne måten, utvikler han de fire hovedområdene for oppmerksomheten til fullkommen renhet, han utvikler de fire rette bestrebelsene til fullkommen renhet, han utvikler de fire grunnlagene for suksess til fullkommen renhet, han utvikler de fem kreftene til fullkommen renhet og han utvikler de sju oppvåkningsfaktorene til fullkommen renhet. Da øver han også konsentrasjon og innsikt i fullkommen balanse. I dyp innsikt ser han de tingene som det er mulig å se i dyp innsikt. I dyp innsikt kvitter han seg med de tingene som det er mulig å kvitte seg med i dyp innsikt. I dyp innsikt utvikler han de tingene som det er mulig å utvikle i dyp innsikt. I dyp innsikt virkeliggjør han de tingene som det er mulig å virkeliggjøre i dyp innsikt. Hvilke ting er det mulig å se i dyp innsikt, munker? Det er de fem involveringsgruppene, det vil si form-involveringsgruppen, følelses-involveringsgruppen, identifikasjons-involveringsgruppen, handlingsimpuls-involveringsgruppen og bevissthets-involveringsgruppen. Disse tingene er det mulig å se i dyp innsikt. Hvilke ting er det mulig å kvitte seg med i dyp innsikt, munker? Det er uvitenhet og eksistensbegjær. Disse tingene er det mulig å kvitte seg med i dyp innsikt. Hvilke ting er det mulig å utvikle i dyp innsikt, munker? Det er konsentrasjon og innsikt. Disse tingene er det mulig å utvikle i dyp innsikt. Hvilke ting er det mulig å virkeliggjøre i dyp innsikt, munker? Det er kunnskap og frigjøring. Disse tingene er det mulig å virkeliggjøre i dyp innsikt. Den som ser og kjenner øret, nesen, tungen, kroppen og sinnet for hva det er, som ser og kjenner lyder, dufter, smaker, berøringer og tanker for hva de er, som ser og Page

kjenner hørselssbevisstheten, luktebevisstheten, smaksbevisstheten, kroppsbevisstheten og sinnsbevisstheten for hva den er, som ser og kjenner hørselspersepsjonen, luktepersepsjonen, smakspersepsjonen, kroppspersepsjonen og sinnspersepsjonen for hva den er, som ser og kjenner de gode følelsene, de vonde følelsene og de verken vonde eller gode følelsene som hørselspersepsjonen, luktepersepsjonen, smakspersepsjonen, kroppspersepsjonen og sinnspersepsjonen forårsaker, for hva de er, han lar seg ikke beruse av øret, nesen, tungen, kroppen og sinnet , han lar seg ikke beruse av lyder, dufter, smaker, berøringer og tanker , han lar seg ikke beruse av hørselssbevisstheten, luktebevisstheten, smaksbevisstheten, kroppsbevisstheten og sinnsbevisstheten , han lar seg ikke beruse av hørselspersepsjonen, luktepersepsjonen, smakspersepsjonen, kroppspersepsjonen og sinnspersepsjonen og han lar seg ikke beruse av de gode følelsene, de vonde følelsene og de verken vonde eller gode følelsene som hørselspersepsjonen, luktepersepsjonen, smakspersepsjonen, kroppspersepsjonen og sinnspersepsjonen forårsaker, munker. Når han ikke er så dum at han lar seg beruse og blende av dette og ser farene ved det, kommer ikke de fem gruppene av personlighetsfaktorer til å bli involvert. Begjæret, som får tingene til å oppstå på ny og på ny, som henger sammen med nytelseslyst, og som søker nytelser her og der, blir borte. Uroen i kropp og sinn blir borte, opphisselsen i kropp og sinn blir borte, og feberen i kropp og sinn blir borte. Han opplever lykke i både kropp og sinn. Når han ser dette som det er, har han rett syn. Når han treffer en beslutning basert på fakta, har han rett beslutning. Når han bestreber seg ut fra fakta, har han rett bestrebelse. Når han øver oppmerksomhet på tingene slik de er, har han rett oppmerksomhet. Når han konsentrerer seg om tingene slik de er, har han rett konsentrasjon. På forhånd har han utviklet helt rene handlinger med tale, kropp og levemåte. På den måten utvikler han den edle, åttedelte veien til fullkommen renhet. Når han praktiserer den edle, åttedelte veien på denne måten, utvikler han de fire hovedområdene for oppmerksomheten til fullkommen renhet, han utvikler de fire rette bestrebelsene til fullkommen renhet, han utvikler de fire grunnlagene for suksess til fullkommen renhet, han utvikler de fem kreftene til fullkommen renhet og han utvikler de sju oppvåkingsfaktorene til fullkommen renhet. Page - 1225

Da øver han også konsentrasjon og innsikt i fullkommen balanse. I dyp innsikt ser han de tingene som det er mulig å se i dyp innsikt. I dyp innsikt kvitter han seg med de tingene som det er mulig å kvitte seg med i dyp innsikt. I dyp innsikt utvikler han de tingene som det er mulig å utvikle i dyp innsikt. I dyp innsikt virkeliggjør han de tingene som det er mulig å virkeliggjøre i dyp innsikt. Hvilke ting er det mulig å se i dyp innsikt, munker? Det er de fem involveringsgruppene, det vil si form-involveringsgruppen, følelses-involveringsgruppen, identifikasjons-involveringsgruppen, handlingsimpuls-involveringsgruppen og bevissthets-involveringsgruppen. Disse tingene er det mulig å se i dyp innsikt. Hvilke ting er det mulig å kvitte seg med i dyp innsikt, munker? Det er uvitenhet og eksistensbegjær. Disse tingene er det mulig å kvitte seg med i dyp innsikt. Hvilke ting er det mulig å utvikle i dyp innsikt, munker? Det er konsentrasjon og innsikt. Disse tingene er det mulig å utvikle i dyp innsikt. Hvilke ting er det mulig å virkeliggjøre i dyp innsikt, munker? Det er kunnskap og frigjøring. Disse tingene er det mulig å virkeliggjøre i dyp innsikt.” Slik talte Mesteren, og munkene gledet seg over Mesterens ord. Page - 1226

150. Samtalen i Nagaravinda Nagaravindeyyasutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var på vandring i Kosala sammen med mange munkar, kom han til en brahmanlandsby som het Nagaravinda. Og brahmanene og borgerne i Nagaravinda fikk høre følgende: "Filosofen Gotama, som ble født i Sakya-klanen, men forlot sin slekt og ble eneboer, er på vandring i Kosala sammen med mange munkar, og nå har han kommet til Nagaravinda. Det blir sagt mye pent om ham. Han er en arahant, en Mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og levemåte, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, — en uforlignelig trener for folk som kan trenes, — guders og menneskers lærer, en våken Mester! Han forstår denne verden til fullkommenhet med alle dens engler, demoner, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker. Han underviser i en lære som er vakker på begynnelsen, vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både i form og innhold, og han forklarer hvordan man kan praktisere det opphøyde liv. Det er sannelig godt å se slike arahantar." Så gikk brahmanene og borgerne i Nagaravinda dit hvor Mesteren var. Noen av dem hilste ham ærbødig og satte seg ned, andre hilste høflig på ham før de satte seg, og noen hilste ham med løftede, sluttete hender og satte seg deretter ned. Andre presenterte seg før de satte seg, og atter andre satte seg uten å si noe. Da de hadde satt seg, sa Mesteren: *Hvis omvandrende asketer som følger andre læremestre, spør dere hvilke brahmaner og filosofer som ikke fortjener respekt, heder, ærbødighet og aktelse, kan dere svare slik: *Det er brahmaner og filosofer som ikke har sluppet taket i lidenskapelig begjær, hat og forvirring overfor former øyet kan se, som ikke har ro i sinnet og som er dels redelige og dels uredelige i handlinger, tale og sinn. Slike brahmaner og filosofer fortjener ikke respekt, heder, ærbødighet og aktelse. Og hvorfor ikke? Det er fordi

vi selv Page - 1227

ikke har sluppet taket i lidenskapelig begjær, hat og forvirring overfor former øyet kan se, fordi vi selv ikke har ro i sinnet og er dels redelige og dels uredelige i handlinger, tale og sinn. Siden vi ser at de er som oss, og ikke noe bedre, fortjener de ikke respekt, heder, ærbødighet og aktelse. Det samme gjelder brahmaner og filosofer som ikke har sluppet taket i lidenskapelig begjær, hat og forvirring overfor lyder øret kan høre, dufter nesen kan lukte, smaker tungen kan smake, berøringer kroppen kan kjenne og tanker sinnet kan tenke, slik at de ikke har ro i sinnet og er dels redelige og dels uredelige i handlinger, tale og sinn. Slike brahmaner og filosofer fortjener ikke respekt, heder, ærbødighet og aktelse. Og hvorfor ikke? Det er fordi vi selv ikke har sluppet taket i lidenskapelig begjær, hat og forvirring overfor former øyet kan se, fordi vi selv ikke har ro i sinnet og er dels redelige og dels uredelige i handlinger, tale og sinn. Siden vi ser at de er som oss, og ikke noe bedre, fortjener de ikke respekt, heder, ærbødighet og aktelse.” Slik kan dere svare hvis omvandrende asketer som følger andre læremestre, stiller dere et slikt spørsmål, husherrer. Men hvis omvandrende asketer som følger andre læremestre, spør dere hvilke brahmaner og filosofer som fortjener respekt, heder, ærbødighet og aktelse, kan dere svare slik: *Det er brahmaner og filosofer som har sluppet taket i lidenskapelig begjær, hat og forvirring overfor former øyet kan se, som har ro i sinnet og som er redelige i handlinger, tale og sinn. Slike brahmaner og filosofer fortjener respekt, heder, ærbødighet og aktelse. Og hvorfor? Det er fordi vi selv ikke har sluppet taket i lidenskapelig begjær, hat og forvirring overfor former øyet kan se, fordi vi selv ikke har ro i sinnet og er dels redelige og dels uredelige i handlinger, tale og sinn. Siden vi ser at de er bedre enn oss, fortjener de respekt, heder, ærbødighet og aktelse. Det samme gjelder brahmaner og filosofer som har sluppet taket i lidenskapelig begjær, hat og forvirring overfor lyder øret kan høre, dufter nesen kan lukte, smaker tungen kan smake, berøringer kroppen kan kjenne og tanker sinnet kan tenke, slik at de har ro i sinnet og er redelige i handlinger, tale og sinn. Slike brahmaner og filosofer fortjener ikke respekt, heder, ærbødighet og aktelse. Og hvorfor ikke? Det er fordi vi selv ikke har sluppet taket i lidenskapelig begjær, hat og forvirring overfor former øyet kan

se, fordi vi selv ikke har ro i sinnet og er dels redelige og dels uredelige i handlinger, tale og sinn. Siden vi ser at de er bedre enn oss, fortjener de respekt, heder, ærbødighet og aktelse.” Slik kan dere svare hvis omvandrende asketer som følger andre læremestre, stiller dere et slikt spørsmål, husherrer. Men kanskje omvandrende asketer som følger andre læremestre, spør dere videre og sier: *Hvilket grunnlag har dere for å si dette, mine herrer? Hvordan kan dere vite med sikkerhet at disse brahmanene eller filosofene har sluppet taket i lidenskapelig begjær, hat og forvirring, eller at de er på vei til å slippe taket?” Da kan dere svare slik: *Det er fordi disse ærverdige personene holder til i avsidesliggende skogstrakter. Der finnes det ikke noen synlige former som de kan bli betatt av, der finnes det ingen lyder de kan bli betatt av, der finnes det ingen dufter de kan bli betatt av og der finnes det ingen berøringer de kan bli betatt av. Derfor kan vi vite med sikkerhet at de har sluppet taket i lidenskapelig begjær, hat og forvirring, eller at de er på vei til å slippe taket.” Slik kan dere svare hvis omvandrende asketer som følger andre læremestre, stiller dere et slikt spørsmål, husherrer.” Da Mesteren hadde sagt dette, sa kong brahmanene og borgerne fra Nagaravinda: "Utmerket, Mester, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Mester. Nå tar vi tilflukt til deg, Mester, til din lære og til munkefellesskapet. Vær så snill å regne oss som legvenner, Mester, som har tatt tilflukt fra i dag av og så lenge vi lever.” Page - 1229

151. Om renselse av matgaver Pindapåtapårisuddhisutta
Slik har jeg hørt det: En gang oppholdt Mesteren seg ved
Ekornforingsplassen i Bambuslunden i Råjagaha. En kveld reiste
Såriputta seg fra sin meditasjon og gikk bort til Mesteren, hilste
høflig på ham og satte seg ned hos ham. Mesteren sa: *Ansiktet ditt
stråler, Såriputta, og huden din er klar og ren. Hvor er det du pleier
å oppholde deg for tiden?" *Jeg oppholder meg ofte i tomheten nå
for tiden, Mester." *Det er bra, Såriputta! Tomheten er det rette sted
å oppholde seg for store personer. Hvis derfor en munk har lyst til å
oppholde seg mye i tomheten, bør han tenke slik: "Følte jeg noen
lyst eller lidenskap, føler jeg noe hat, noen motvilje eller noen
forvirring overfor noe av det jeg kunne se langs veien til landsbyen
der jeg fikk matgaver, inne i landsbyen der jeg fikk matgaver eller
på tilbakevei fra landsbyen der jeg fikk matgaver?" Hvis munken
undersøker dette og finner at han følte lyst, lidenskap, hat, motvilje
eller forvirring overfor noe av det han kunne se langs veien til
landsbyen, inne i landsbyen eller på tilbakevei fra landsbyen der
han fikk matgaver, bør han arbeide for å kvitte seg med disse
usunne tendensene. Hvis han derimot undersøker dette og finner at
han ikke følte lyst, lidenskap, hat, motvilje eller forvirring overfor
noe av det han kunne se langs veien til landsbyen, inne i landsbyen
eller på tilbakevei fra landsbyen der han fikk matgaver, kan han
glede seg over dette og øve seg videre i sunne sinnstilstander dag og
natt. Videre bør munken tenke slik, Såriputta: "Følte jeg noen lyst
eller lidenskap, føler jeg noe hat, noen motvilje eller noen forvirring
overfor noe av det jeg kunne høre, lukte, smake, berøre eller tenke
langs veien til landsbyen der jeg fikk matgaver, inne i landsbyen der
jeg fikk matgaver eller på Page - 1230

tilbakevei fra landsbyen der jeg fikk matgaver?” Hvis munken undersøker dette og finner at han følte lyst, lidenskap, hat, motvilje eller forvirring overfor noe av det han kunne høre, lukte, smake, berøre eller tenke langs veien til landsbyen, inne i landsbyen eller på tilbakevei fra landsbyen der han fikk matgaver, bør han arbeide for å kvitte seg med disse usunne tendensene. Hvis han derimot undersøker dette og finner at han ikke følte lyst, lidenskap, hat, motvilje eller forvirring overfor noe av det han kunne høre, lukte, smake, berøre eller tenke langs veien til landsbyen, inne i landsbyen eller på tilbakevei fra landsbyen der han fikk matgaver, kan han glede seg over dette og øve seg videre i sunne sinnstilstander dag og natt. Videre bør munken tenke slik, Såriputta: *Har jeg klart å slippe taket i de fem formene for sansenytelser?” Hvis munken undersøker dette og finner at han ikke har klart å slippe taket i de fem formene for sansenytelser, bør han arbeide for å kvitte seg med dem. Hvis han derimot undersøker dette og finner at han har klart å kvitte seg med de fem formene for sansenytelser, kan han glede seg over dette og øve seg videre i sunne sinnstilstander dag og natt. Videre bør munken tenke slik, Såriputta: *Har jeg klart å overvinne de fem hindringene?” Hvis munken undersøker dette og finner at han ikke har klart å overvinne de fem hindringene, bør han arbeide for å overvinne dem. Hvis han derimot undersøker dette og finner at han har klart å overvinne de fem hindringene, kan han glede seg over dette og øve seg videre i sunne sinnstilstander dag og natt. Videre bør munken tenke slik, Såriputta: *Har jeg virkelig forstått de fem involveringsgruppene?” Hvis munken undersøker dette og finner at han ikke egentlig har forstått de fem involveringsgruppene, bør han arbeide for å forstå dem. Hvis han derimot undersøker dette og finner at han virkelig har forstått de fem involveringsgruppene, kan han glede seg over dette og øve seg videre i sunne sinnstilstander dag og natt. Videre bør munken tenke slik, Såriputta: *Har jeg utviklet de fire hovedområdene for oppmerksomheten?” Page - 1231

Hvis munken undersøker dette og finner at han ikke har utviklet de fire hovedområdene for oppmerksomheten, bør han arbeide for å utvikle dem. Hvis han derimot undersøker dette og finner at han har utviklet de fire hovedområdene for oppmerksomheten, kan han glede seg over dette og øve seg videre i sunne sinnstilstander dag og natt. Videre bør munken tenke slik, Såriputta: *Har jeg utviklet de fire rette formene for bestrebelse?" Hvis munken undersøker dette og finner at han ikke har utviklet de fire rette formene for bestrebelse, bør han arbeide for å utvikle dem. Hvis han derimot undersøker dette og finner at han har utviklet de fire rette formene for bestrebelse, kan han glede seg over dette og øve seg videre i sunne sinnstilstander dag og natt. Videre bør munken tenke slik, Såriputta: *Har jeg utviklet de fire grunnlagene for suksess?" Hvis munken undersøker dette og finner at han ikke har utviklet de fire grunnlagene for suksess, bør han arbeide for å utvikle dem. Hvis han derimot undersøker dette og finner at han har utviklet de fire grunnlagene for suksess, kan han glede seg over dette og øve seg videre i sunne sinnstilstander dag og natt. Videre bør munken tenke slik, Såriputta: "Har jeg utviklet de fem evnene?" Hvis munken undersøker dette og finner at han ikke har utviklet de fem evnene, bør han arbeide for å utvikle dem. Hvis han derimot undersøker dette og finner at han har utviklet de fem evnene, kan han glede seg over dette og øve seg videre i sunne sinnstilstander dag og natt. Videre bør munken tenke slik, Såriputta: "Har jeg utviklet de fem kreftene?" Hvis munken undersøker dette og finner at han ikke har utviklet de fem kreftene, bør han arbeide for å utvikle dem. Hvis han derimot undersøker dette og finner at han har utviklet de fem kreftene, kan han glede seg over dette og øve seg videre i sunne sinnstilstander dag og natt. Videre bør munken tenke slik, Såriputta: Page - 1232

*Har jeg utviklet de sju oppvåkningsfaktorene?” Hvis munken undersøker dette og finner at han ikke har utviklet de sju oppvåkningsfaktorene, bør han arbeide for å utvikle dem. Hvis han derimot undersøker dette og finner at han har utviklet de sju oppvåkningsfaktorene, kan han glede seg over dette og øve seg videre i sunne sinnstilstander dag og natt. Videre bør munken tenke slik, Såriputta: "Har jeg utviklet den edle åttedelte veien?” Hvis munken undersøker dette og finner at han ikke har utviklet den edle åttedelte veien, bør han arbeide for å utvikle den. Hvis han derimot undersøker dette og finner at han har utviklet den edle åttedelte veien, kan han glede seg over dette og øve seg videre 1 sunne sinnstilstander dag og natt. Videre bør munken tenke slik, Såriputta: *Har jeg utviklet konsentrasjon og innsikt?” Hvis munken undersøker dette og finner at han ikke har utviklet konsentrasjon og innsikt, bør han arbeide for å utvikle dem. Hvis han derimot undersøker dette og finner at han har utviklet konsentrasjon og innsikt, kan han glede seg over dette og øve seg videre 1 sunne sinnstilstander dag og natt. Videre bør munken tenke slik, Såriputta: "Har jeg utviklet kunnskap og frigjøring?” Hvis munken undersøker dette og finner at han ikke har utviklet kunnskap og frigjøring, bør han arbeide for å utvikle dem. Hvis han derimot undersøker dette og finner at han har utviklet kunnskap og frigjøring, kan han glede seg over dette og øve seg videre i sunne sinnstilstander dag og natt. Alle filosofer eller brahmaner som rensert sine matgaver før i tiden, gjorde det ved å foreta slike grundige undersøkelser, Såriputta. Alle filosofer eller brahmaner som kommer til å rense sine matgaver i framtiden, kommer til å gjøre det ved å foreta slike grundige undersøkelser. Og alle filosofer eller brahmaner som nå for tiden renser sine matgaver, gjør det ved å foreta slike grundige undersøkelser. Derfor skal dere trene slik, Såriputta: "Den maten jeg får i gave, skal jeg rense ved å foreta slike grundige undersøkelser.”

Page - 1233

Slik talte Mesteren, og Såriputta gledet seg over Mesterens
ord. Page - 1234

152. Utvikling av sanseevnene Indriyabhāvanāsutta Slik har jeg hørt det: En gang da Mesteren var i Gajangalā, holdt han til i Bambuslunden. Da kom den unge brahmanen Uttara, elev av Pārāsiviya, bort til ham og pratet høflig med ham en stund før han satte seg ned sammen med Mesteren. Da de hadde satt seg, sa Mesteren: *Underviser brahmanen Pārāsiviya elevene sine i å utvikle sanseevnene, Uttara?" *Ja, det gjør han, Gotama." *Hvordan underviser han elevene sine i å utvikle sanseevnene?" "Øyet ser ikke noen former og øret hører ikke noen lyder. Slik underviser brahmanen Pārāsiviya elevene sine i å utvikle sanseevnene, Gotama." *T så fall har den som er blind, utviklet synet til fullkommenhet, og den som er døv har utviklet hørselen til fullkommenhet, Uttara, ifølge brahmanen Pārāsiviyas lære. For den som er blind, ser ikke noen former med øyet, og den som er døv, hører ikke noen lyder med øret." Da den unge brahmanen Uttara, Pārāsiviyas elev, hørte dette, ble han sittende taus og skamfull med hengende skuldrer og hode, og furtet uten å vite hva han skulle svare. Mesteren så dette, vendte seg mot Ananda og sa: *Brahmanen Pārāsiviya har én metode for å undervise elevene sine i å utvikle sanseevnene, Ananda. I de edles treningsdisiplin har vi en annen metode for å undervise i den høyeste utvikling av sanseevnene." *Dette er en god anledning, Mester, for å forklare hvilken metode de edles treningsdisiplin følger for å oppnå den høyeste utvikling av sanseevnene. Munkene vil lytte og huske det du sier." *Så hør godt etter, Ananda, og legg merke til det jeg sier!" *Ja vel, Mester," svarte Ananda. Mesteren sa: Page - 1235

*Hvordan er så undervisningen i den høyeste utvikling av sanseevnene i de edles treningsdisiplin, Ånanda? Når en munk ser en form med øyet sitt, synes han den er tiltalende, eller han synes den er utiltalende, eller han synes verken at den er tiltalende eller utiltalende. Da vet han at han synes den er tiltalende, eller at han synes den er utiltalende, eller at han verken synes den er tiltalende eller utiltalende. Han vet at dette er en grov reaksjon som er oppstått ut fra betingelser, og at en sinnslikevektig holdning er bedre og bringer fred. Da faller denne reaksjonen, der han synes det han ser er tiltalende, utiltalende eller verken tiltalende eller utiltalende, til ro. Det er som om en mann med friske øyne skulle åpne eller lukke øynene, Ånanda. Like raskt, like hurtig og like lett faller denne reaksjonen, der han synes det han ser er tiltalende, utiltalende eller verken tiltalende eller utiltalende, til ro, og sinnslikevekten inntreffer. Slik er den høyeste utvikling av sanseevnene i de edles treningsdisiplin når det gjelder former øyet kan se, Ånanda. Og videre: Når en munk hører en lyd med øret sitt, synes han den er tiltalende, eller han synes den er utiltalende, eller han synes verken at den er tiltalende eller utiltalende. Da vet han at han synes den er tiltalende, eller at han synes den er utiltalende, eller at han verken synes den er tiltalende eller utiltalende. Han vet at dette er en grov reaksjon som er oppstått ut fra betingelser, og at en sinnslikevektig holdning er bedre og bringer fred. Da faller denne reaksjonen, der han synes det han ser er tiltalende, utiltalende eller verken tiltalende eller utiltalende, til ro. Det er som om en sterk mann skulle knipse med fingrene, Ananda. Like raskt, like hurtig og like lett faller denne reaksjonen, der han synes det han ser er tiltalende, utiltalende eller verken tiltalende eller utiltalende, til ro, og sinnslikevekten inntreffer. Slik er den høyeste utvikling av sanseevnene i de edles treningsdisiplin når det gjelder lyder øret kan høre, Ånanda. Og videre: Når en munk kjenner en duft i nesen sin, synes han den er tiltalende, eller han synes den er utiltalende, eller han synes verken at den er tiltalende eller utiltalende. Da vet han at han synes den er tiltalende, eller at han synes den er utiltalende, eller at han verken synes den er tiltalende eller utiltalende. Han vet at dette er en grov reaksjon som er oppstått ut fra betingelser, og at en sinnslikevektig holdning er bedre og bringer fred. Da faller denne reaksjonen, der han synes det han ser er tiltalende, Page - 1236

utiltalende eller verken tiltalende eller utiltalende, til ro. Det er som når en vanndråpe sklir av et hellende lotusblad, Ananda. Like raskt, like hurtig og like lett faller denne reaksjonen, der han synes det han ser er tiltalende, utiltalende eller verken tiltalende eller utiltalende, til ro, og sinnslikevekten inntreffer. Slik er den høyeste utvikling av sanseevnene i de edles treningsdisiplin når det gjelder dufter nesen kan kjenne, Ananda. Og videre: Når en munk kjenner en smak på tungen sin, synes han den er tiltalende, eller han synes den er utiltalende, eller han synes verken at den er tiltalende eller utiltalende. Da vet han at han synes den er tiltalende, eller at han synes den er utiltalende, eller at han verken synes den er tiltalende eller utiltalende. Han vet at dette er en grov reaksjon som er oppstått ut fra betingelser, og at en sinnslikevektig holdning er bedre og bringer fred. Da faller denne reaksjonen, der han synes det han ser er tiltalende, utiltalende eller verken tiltalende eller utiltalende, til ro. Det er som når en sterk mann samler en spyttklyse på tungespissen og spytter den ut, Ananda. Like raskt, like hurtig og like lett faller denne reaksjonen, der han synes det han ser er tiltalende, utiltalende eller verken tiltalende eller utiltalende, til ro, og sinnslikevekten inntreffer. Slik er den høyeste utvikling av sanseevnene i de edles treningsdisiplin når det gjelder smaker tungen kan kjenne, Ananda. Og videre: Når en munk kjenner en berøring mot kroppen sin, synes han den er tiltalende, eller han synes den er utiltalende, eller han synes verken at den er tiltalende eller utiltalende. Da vet han at han synes den er tiltalende, eller at han synes den er utiltalende, eller at han verken synes den er tiltalende eller utiltalende. Han vet at dette er en grov reaksjon som er oppstått ut fra betingelser, og at en sinnslikevektig holdning er bedre og bringer fred. Da faller denne reaksjonen, der han synes det han ser er tiltalende, utiltalende eller verken tiltalende eller utiltalende, til ro. Det er som når en sterk mann bøyer eller strekker ut armen, Ananda. Like raskt, like hurtig og like lett faller denne reaksjonen, der han synes det han ser er tiltalende, utiltalende eller verken tiltalende eller utiltalende, til ro, og sinnslikevekten inntreffer. Slik er den høyeste utvikling av sanseevnene i de edles treningsdisiplin når det gjelder berøringer kroppen kan kjenne, Ananda. Og videre: Når en munk tenker en tanke i sinnet sitt sin, synes han den er

tiltalende, eller han synes den er utiltalende, eller han synes verken at den er tiltalende eller utiltalende. Da vet han at han synes den er tiltalende, eller at han synes den er utiltalende, eller at han verken synes den er tiltalende eller utiltalende. Han vet at dette er en grov reaksjon som er oppstått ut fra betingelser, og at en sinnslikevektig holdning er bedre og bringer fred. Da faller denne reaksjonen, der han synes det han ser er tiltalende, utiltalende eller verken tiltalende eller utiltalende, til ro. Det er som om en sterk mann skulle la to eller tre dråper vann falle på en jernplate som er blitt varmet opp en hel dag, Ånanda. Dråpene faller langsomt, men fordunster og forsvinner på et øyeblikk. Like raskt, like hurtig og like lett faller denne reaksjonen, der han synes det han ser er tiltalende, utiltalende eller verken tiltalende eller utiltalende, til ro, og sinnslikevekten inntreffer. Slik er den høyeste utvikling av sanseevnene i de edles treningsdisiplin når det gjelder tanker sinnet kan tenke, Ananda. Slik er den høyeste utvikling av sanseevnene i de edles treningsdisiplin, Ånanda. Hvordan praktiserer eleven, Ånanda? Når en munk ser en form med øyet sitt, synes han den er tiltalende, eller han synes den er utiltalende, eller han synes at den verken er tiltalende eller utiltalende. Han skjemmes over at han synes den er tiltalende, utiltalende eller verken tiltalende eller utiltalende, og vender seg bort fra dette. Når han hører en lyd med øret sitt, kjenner en duft i nesen sin, kjenner en smak på tungen sin, kjenner en berøring mot kroppen sin eller tenker en tanke med sinnet sitt, synes han den tiltalende, eller han synes den er utiltalende, eller han synes at den verken er tiltalende eller utiltalende. Han skjemmes over at han synes den er tiltalende, utiltalende eller verken tiltalende eller utiltalende, og vender seg bort fra dette. Slik praktiserer eleven, Ånanda. Hvordan praktiserer den edle som har utviklet sine sanseevner, Ånanda? Når en munk ser en form med øyet sitt, synes han den er tiltalende, eller han synes den er utiltalende, eller han synes at den verken er tiltalende eller utiltalende. Hvis han vil betrakte det motbydelige som ikke motbydelig, gjør han det. Da betrakter han det som ikke er motbydelig. Hvis han vil betrakte det som ikke er motbydelig, som motbydelig, gjør han det. Da betrakter han det motbydelige. Hvis han vil betrakte både det motbydelige og det som ikke er motbydelig, som ikke motbydelig, så gjør han det. Da Page - 1238

betrakter han det som ikke er motbydelig. Hvis han vil betrakte både det motbydelige og det som ikke er motbydelig, som motbydelig, så gjør han det. Da betrakter han det motbydelige. Hvis han verken bryr seg om det som er motbydelig eller det som ikke er motbydelig, men lever i sinnslikevekt med oppmerksomhet og klar forståelse, så gjør han det. Da lever han i sinnslikevekt med oppmerksomhet og klar forståelse. Og videre: Når han hører en lyd med øret sitt, kjenner en duft i nesen sin, kjenner en smak på tungen sin, kjenner en berøring mot kroppen sin eller tenker en tanke med sinnet sitt, synes han den er tiltalende, eller han synes den er utiltalende, eller han synes at den verken er tiltalende eller utiltalende. Hvis han vil betrakte det motbydelige som ikke motbydelig, gjør han det. Da betrakter han det som ikke er motbydelig. Hvis han vil betrakte det som ikke er motbydelig, som motbydelig, gjør han det. Da betrakter han det motbydelige. Hvis han vil betrakte både det motbydelige og det som ikke er motbydelig, som ikke motbydelig, så gjør han det. Da betrakter han det som ikke er motbydelig. Hvis han vil betrakte både det motbydelige og det som ikke er motbydelig, som motbydelig, så gjør han det. Da betrakter han det motbydelige. Hvis han verken bryr seg om det som er motbydelig eller det som ikke er motbydelig, men lever i sinnslikevekt med oppmerksomhet og klar forståelse, så gjør han det. Da lever han i sinnslikevekt med oppmerksomhet og klar forståelse. Slik er den edle som har utviklet sine sanseevner, Ānanda. Nå har jeg gitt undervisning i den høyeste utvikling av sanseevnene i de edles treningsdisiplin, Ānanda, jeg har gitt undervisning i hvordan eleven praktiserer og hvordan den edle som har utviklet sine sanseevner, praktiserer. Nå har jeg gjort alt det som en lærer kan gjøre for elevene sine, Ānanda, fordi jeg har medfølelse med dere og gjerne vil at dere skal få det godt. Her er det trær dere kan sitte under, og her er det rom dere kan meditere i. Begynn derfor å meditere og ikke vær dovne, så dere ikke skal angre det senere. Det er det rådet jeg vil gi dere.” Slik talte Mesteren, og Ānanda gledet seg over Mesterens ord. Page - 1239

Temaregister Dette temaregisteret er todelt. Første del består av lister i tekstene. Andre del består av oppslagsord enkeltvis. Henvisninger i kursiv i denne delen med enkeltvis oppslagsord viser til listene i første del. Tallene i begge registrene er ikke sidetall, men viser til tekstens nummer. Begge registrene inneholder et utvalg av viktige ord og begreper, og tall i uthevet skrift viser til tekster der ordet eller begrepet er behandlet noe mer utførlig enn andre steder. Lister i tekstene Som tidligere nevnt i innledningen er disse tekstene opprinnelig utformet som muntlig, ikke skriftlig, litteratur. Faste vendinger og gjentatte tekstmoduler gjør det lettere å huske tekstene. Et annet hukommelsesteknisk hjelpemiddel er nummererte lister, og derfor finnes det svært mange av disse i tekstene. Noen ganger blir de enkelte leddene i listene spesifisert i detalj, men andre ganger forutsettes det at tilhørerne kjenner stoffet så godt at det holder å si "De fire av det ene" eller "De fem av det andre". Dette kan føles en smule utilfredsstillende for en som leser disse tekstene i dag. Derfor skal vi her nevne de viktigste av disse listene og de enkelte leddene de består av. Listene er til dels overlappende, det vil si at samme enkeltledd kan opptre flere steder, slik at enkeltleddets kontekst og funksjon blir noe forskjellig fra liste til liste. På den måten danner listene et mer eller mindre sammenhengende nettverk som dekker hele Buddhas lære. Med utgangspunkt i disse listene skal vi gi henvisninger til relevante tekster der temaene blir behandlet, som en støtte for studier og refleksjon. Tallene viser til tekstens nummer. Trettisju faktorer som bidrar til oppvåkning (bodhipakkhiyadhamma): Denne listen inneholder sju kortere lister, og den blir flere steder presentert som den viktigste og mest omfattende sammenfatningen av Buddhas lære. Den finnes i skriftene til alle tidlige skoler, også i mahāyānaskolene madhyamaka og vijñānavāda. Mest utførlig beskrevet i 77, se også 103, 104, 118, 149 og 151. Page - 1240

Fire hovedområder for oppmerksomheten (satipatthåna): oppmerksomhet på kroppen, følelsene, sinnet og fenomener. Mest utførlig beskrevet i 10, 118, og 119. Se også 4, 5, 8, 9, 12, 17, 19, 20, 26—28, 32, 38, 39, 62, 66, 69, 77, 110, 111, 117 og 139. Fire rette bestrebelser (sammāpadhāna): fremme viljen til at dårlige og usunne tankeinnhold som ennå ikke er oppstått, heller ikke skal oppstå; fremme viljen til å fordrive de dårlige og usunne tankeinnhold som allerede er oppstått; fremme viljen til at sunne tankeinnhold som ennå ikke er oppstått, skal oppstå; fremme viljen til å la de sunne tankeinnhold som allerede er oppstått få feste seg, ikke forsømme dem, men la dem vokse, modnes og utvikle seg til de er fullkomne. Mest utførlig beskrevet i 77 og 149. Se også 118, 127, 141, og 151. Fire grunnlag for suksess (iddhipāda): intensjon, iherdighet, meditasjon, forskning: 77, 103, 104, 118, 149, 159. Fem evner (indriya): tillit, energisk innsats, oppmerksomhet, konsentrasjon, visdom: 77, 103, 104, 118, 151 Fem krefter (bala): tillit, energisk innsats, oppmerksomhet, konsentrasjon, visdom. Dette er det samme som fem evner, men utviklet til en høyere styrkegrad: 77, 103, 104, 118, 151 Sju oppvåkningsfaktorer (bojjhanga): oppmerksomhet, utforskning av fenomenene, iherdighet, glede, indre fred, konsentrasjon og sinnslikevekt: 2, 10, 77, 103, 104, 118, 146, 149, 151 Den edle åttedelte veien (atthangikamagga): rett syn, rett hensikt, rett tale, rett handling, rett levevei, rett bestrebelse, rett oppmerksomhet og rett konsentrasjon. Mest utførlig beskrevet i 117, se også 3, 9, 19, 33, 44, 75, 77, 83, 103, 104, 117, 118, 126, 139, 141, 149, 151. I tillegg til denne "masterlisten" finnes det mange andre lister, der enkeltfaktorene inngår i forskjellige nettverk med hverandre. De viktigste av disse følger her i numerisk rekkefølge, et klassifikasjonsprinsipp vi finner i mange deler av Tipitaka: Page - 1241

Tre bindinger (samyojana): personlighetsteorier, forvirring, avhengighet av ritualer og seremonier: 2 Tre andre bindinger (samyojana): begjær, hat, uvitenhet: 22, 68, 118 Tre sunne røtter (kusalamila): giverglede, vennlighet, visdom: 9, 88 Tre usunne røtter (akusalamila): grådighet, hat, vrangforestillinger: 9, 88 Fire edle sannheter (ariyasacca): sannheten om lidelsen, sannheten om lidelsens årsak, sannheten om lidelsens opphør og sannheten om veien som fører til lidelsens opphør: 9, 28, 56, 63, 77, 91, 141 Fire grunnegenskaper (dhātu): jordegenskaper, vannegenskaper, ildegenskaper og luftegenskaper: 10, 28, 119, 143 Fire høyverdige holdninger (brahmavihāra): vennlighet, medlidenhet, medglede, sinnslukevekt: 7, 40, 43, 50, 52, 55, 83, 97, 99, 127 Fire meditasjonstilstander (jhāna): opptrer i mange tekster, den beste beskrivelsen finnes i 111. Fire par personer, åtte typer individer (ariyapuggala): Fire stadier på veien til oppvåkning. På hvert av disse fire stadiene er det snakk om å gi seg inn på veien til stadiet og å høste frukten av stadiet, noe som danner fire par, eller åtte individer: 7 1. en som har gått ut i strømmen: 6, 22, 34, 48, 68, 118, 141, 142, 146 2. en som vender tilbake bare én gang: 6, 22, 34, 68, 142 3. en som ikke vender tilbake: 6, 142 4. arahant: 1,4,7, 11, 12, 14, 19,22, 23, 26, 27, 34-36, 38, 39, 41, 42, 47, 49, 50, 51, 53, 56, 57, 60, 70, 73, 75, 76, 79-82, 84-87, 89-92, 94, 95, 98-101, 105, 107, 109, 112, 115, 117, 119, 122, 124, 125, 130, 137, 140—142, 150 Fem bindinger (samyojana): personlighetsteorier, ubesluttomhet, avhengighet av ritualer og seremonier, sansebegjær og hat: 34, 52, 64, 68, 73, 81, 91, 118, 140 Fem andre bindinger (cetasovinibandha): lidenskap etter sansenytelser, lidenskap forbundet med kroppen, lidenskap forbundet med materielle former, spise for mye, troen på gjenfødelse: 16 Fem grupper av personlighetsfaktorer (khandha): form (primærsanseinntrykk), Page - 1242

følelse, identifikasjon, reaksjoner, skjelnende bevissthet: 149 Fem hindringer (nivarana): sansebegjær, motvilje, sløvhet og treghet, uro og bekymringer, forvirring: 23, 27, 38, 39, 51, 60, 76, 79, 94, 99, 101, 107, 112, 125, 151 Fem involveringsgrupper (upādānakkhandha): forminvolveringsgruppen, følelsesinvolveringsgruppen, identifikasjonsinvolveringsgruppen, reaksjonsinvolveringsgruppen, (skjelnende) bevissthetsinvolveringsgruppen: 9, 10, 23, 28, 44, 109, 112, 122, 141, 149, 151 Fem sanser/sansenytelser (kāmaguṇa): øye, øre, nese, tunge, kropp: 13, 16, 23, 25, 26, 38, 59, 66, 80, 99, 105, 122, 151 Fem treningsregler (sīla): avstå fra å drepe, fra å ta det som ikke blir gitt, fra seksuelle overtredelser, fra urett tale og fra å beruse seg: 77, 81, 129, 142 Seks grunnegenskaper (dhātu): jordegenskapen, vannegenskapen, ildegenskapen, luftegenskapen, romegenskapen og bevissthetsegenskapen: 62, 112, 115, 140 Seks sansefelt (āyatana): synssansefeltet, hørselssansefeltet, luktesansefeltet, smakssansefeltet, berøringssansefeltet og sinnssansefeltet: 9—11, 38, 102, 105, 112, 115, 137, 140, 141, 146, 148, 149 Åtte meditasjonstilstander: 8, 25, 26, 30, 31, 52, 59, 64, 66, 111, 113 Tolv ledd i den betingede tilblivelse/årsakskjeden (paṭiccasamuppāda): uvitenhet, motivasjoner, skjelnende bevissthet, subjekt og objekt (navn og form), seks sansefelt, persepsjon, følelser, forventningsmønstre (lengsler), involveringer, tilblivelse (skapende prosesser), forfall og undergang: 9, 28, 38, 98, 115 Oppslagsord enkeltvis askese: 12, 14, 16, 26, 45, 49, 51, 57, 60, 77, 79, 85, 93, 94, 99, 101 bekymringer, se Fem hindringer berøring, se Seks sansefelt bestrebelse, se Fire rette bestrebelser, Den edle åttedelte veien betinget tilblivelse, se Tolv ledd i den betingede tilblivelse/årsakskjeden bevissthet, se Fem grupper av personlighetsfaktorer, Fem involveringsgrupper, Tolv Page - 1243

ledd i den betingede tilblivelse/årsakskjeden bevissthetens uendelighet, se Åtte meditasjonstilstander bevissthetsegenskaper, se Seks grunnegenskaper brahman: 84, 91, 93, 95, 96, 98, se også 4, 7, 13, 18, 23, 2527, 30, 31, 34-36, 3842, 4551, 53, 56, 58, 60, 61, 65, 74—77, 79—102, 107, 108, 110, 114, 117, 120—123, 125, 126, 129, 130, 135, 136, 141, 146, 150—152 bronsebolle, lignelse: 5 Buddhas egen vei til oppvåkning: 4, 19, 26, 36, 85, 100 drepe, se Fem treningsregler døden: 130, 143, 144 eksistensplan: 12, 97, 129 elefantens fotspor, lignelse: 27, 28 energisk innsats, se Fem evner, Fem krefter flåte, lignelse: 22 foreldre: 41, 42, 60, 76, 81, 82, 95, 96, 114 forfall og undergang, se Tolv ledd i den betingede tilblivelse/årsakskjeden forgiftet pil, lignelse: 63, 105 form, se Fem grupper av personlighetsfaktorer, Fem involveringsgrupper forskning, se Fire grunnlag for suksess, Sju oppvåkningsfaktorer forventningsmønstre, se Tolv ledd i den betingede tilblivelse/årsakskjeden forurensninger i sinnet: 2, 4, 7, 12, 19, 27, 39—42, 51-54, 60, 65, 71, 73, 76, 77, 79, 94, 101, 108, 113, 119, 120, 125, 128, 146—148 forvirring, se Fem hindringer, Tre bindinger frigjøring: 6, 8, 1 1-13, 24, 26, 29, 30, 32, 40—4, 48, 49, 52—54, 64, 65, 68-71, 73, 75, 77, 78, 102, 104, 106—109, 111, 117, 118, 120, 122, 123, 127, 128, 137, 146, 147, 149, 151 følelse, se Fem grupper av personlighetsfaktorer. Fem involveringsgrupper, Tolv ledd i den betingede tilblivelse/årsakskjeden giverglede, se Tre sunne røtter gjenfødelse, gjenfødt:, 4, 6, 12, 16, 19, 27, 34, 36, 38, 39, 41, 42, 49, 51-54, 56, 57, 60, 64, 65, 68, 72, 73, 76, 77, 79, 81, 83-85, 91, 93, 94, 97, 100, 101, 108, 110, 118—120, Page - 1244

123, 125, 127, 129, 130, 135, 140, 143, se også Fem andre bindinger gjeter, lignelse: 33, 34 glede, se Sju oppvåkningsfaktorer grådighet, se Tre usunne røtter handling, rett, se Den edle åttedelte veien hat (se også motvilje), se Tre usunne røtter, Fem bindinger helvete: 12—14, 36, 41, 42, 45, 49, 50, 57, 58, 60, 71, 84, 85, 86, 90, 93, 97, 98, 100, 110, 115, 129, 130, 135, 136 hensikt, rett, se Den edle åttedelte veien himmelen: 12, 22, 26, 36, 37, 41, 42, 45, 46, 49, 50, 56, 60, 71, 73, 75, 83-85, 90, 94, 98, 100, 115, 123, 129, 130, 134—136, 143 hørsel, se Seks sansefelt identifikasjoner, se Fem grupper av personlighetsfaktorer, Fem involveringsgrupper iherdighet, se Fire grunnlag for suksess, Sju oppvåkningsfaktorer ildegenskaper, se Fire grunnegenskaper, Seks grunnegenskaper indre fred, se Sju oppvåkningsfaktorer intensjon, se Fire grunnlag for suksess involveringer, se Tolv ledd i den betingede tilblivelse/årsakskjeden jainer: 14, 35, 36, 101 jordegenskaper, se Fire grunnegenskaper, Seks grunnegenskaper kjennetegn på en stor mann: 91, 92, 93, 95, 100 kjerneved, lignelse: 29, 30 konfliktløsning: 103, 104 kongemyten: 91, 92, 129 konsentrasjon, se Fem evner, Fem krefter, Den edle åttedelte veien, Sju oppvåkningsfaktorer kroppen, se Fem andre bindinger, Fem sanser/sansenytelser, se også 10, 119 lengsler, se Tolv ledd i den betingede tilblivelse/årsakskjeden levevei, rett, se Den edle åttedelte veien lidelse, se Fire edle sannheter lidenskap, se Fem andre bindinger

Page - 1245

luftegenskaper, se Fire grunnegenskaper, Seks grunnegenskaper lukt, se Seks sansefelt lyve, se Fem treningsregler mat og måltider, 2, 3, 5, 10, 12, 21, 25, 27, 31, 36, 38—0, 45, 51, 53—55, 57, 60, 65, 69, 70, 76, 77, 79, 81, 82, 84, 86, 89, 91, 94, 101, 105, 107, 113, 119, 125, 128, se også Fem andre bindinger murtue, lignelse: 23 medglede, se Fire høyverdige holdninger meditasjon, 43, 44, 64, 77, 108, se også Fire grunnlag for suksess, Fire hovedområder for oppmerksomheten, Fire meditasjonstilstander, Åtte meditasjonstilstander, Fire høyverdige holdninger medlidenskap, se Fire høyverdige holdninger middeveien: 3, se også Den edle åttedelte veien motivasjoner, se Tolv ledd i den betingede tilblivelse/årsakskjeden motvilje (se også hat), se Fem hindringer navn og form, se Tolv ledd i den betingede tilblivelse/årsakskjeden nibbana: 1, 3, 6, 8, 10-12, 19, 22, 24, 26, 34—37, 44, 48, 51, 52, 60, 63, 64, 68, 72, 73, 75, 81, 83-86, 91, 94, 98, 100, 102, 103, 105—107, 116, 118, 122—125, 130, 139, 140, 142, 145 nese, se Fem sanser/sansenytelser oppførsel, rett og feil: 41, 42 oppmerksomhet, se Fire hovedområder for oppmerksomheten, Fem evner, Fem krefter, Den edle åttedelte veien, Sju oppvåkningsfaktorer oppvåkning: 1, 3, 4, 6, 11, 13, 14, 16, 19, 22, 23, 26, 31, 34-36, 47-49, 53, 56, 63, 66, 68, 72, 77, 81, 83, 85, 89, 90, 92, 100, 105, 116, 118, 122, 123, 128, 130, 137, 139—142, 146 paccekabuddha: 116, 142 persepsjon, se Tolv ledd i den betingede tilblivelse/årsakskjeden personlighetsteorier, se Tre bindinger, Fem bindinger reaksjoner, se Fem grupper av personlighetsfaktorer, Fem involveringsgrupper ritualer, se Fem bindinger, Tre bindinger Page - 1246

romegenskapen, se Seks grunnegenskaper rommets uendelighet, se Åtte meditasjonstilstander rus, se Fem treningsregler sag, lignelse: 21 sansebegjær, se Fem bindinger, Fem hindringer sansenyttelser, se Fem andre bindinger, Fem sanser/sansenyttelser seere: 56, 95, 99 seksuelle overtredelser, se Fem treningsregler selvkontroll: 2, 56, 60, 76, 145 seremonier, se Fem bindinger, Tre bindinger sinnet, se Seks sansefelt sinnslikevekt, se Sju oppvåkningsfaktorer, Fire høyverdige holdninger skilpadden og åket: 129 skjelnende bevissthet, se Fem grupper av personlighetsfaktorer, Fem involveringsgrupper, Tolv ledd i den betingede tilblivelse/årsakskjeden slange, lignelse: 22 sløvhets, se Fem hindringer smak, se Seks sansefelt stjele, se Fem treningsregler straffemåter: 129, 130 subjekt og objekt, se Tolv ledd i den betingede tilblivelse/årsakskjeden syn, se Seks sansefelt syn, rett, se Den edle åttedelte veien tale, rett, se Den edle åttedelte veien tilblivelse, se Tolv ledd i den betingede tilblivelse/årsakskjeden tillit, se Fem evner, Fem krefter teorier: 2,4, 6,9, 11, 12, 19, 25, 27, 36, 39—42, 45, 46, 51, 60, 64, 65, 71-74, 76, 77, 79, 84, 85, 90, 93, 94, 100—102, 109, 119, 125, 130, 148 tomhet: 43, 44, 49, 64, 74, 106, 121, 122, 151 treghet, se Fem hindringer tunge, se Fem sanser/sansenyttelser Page - 1247

tøystykket, lignelse: 7 ubesluttksomhet, se Fem bindinger urett tale, se Fem treningsregler uro, se Fem hindringer uvitenhet, se Tolv ledd i den betingede tilblivelse/årsakskjeden vannegenskaper, se Fire grunnegenskaper, Seks grunnegenskaper vennlighet, se Tre sunne røtter, Fire høyverdige holdninger visdom, se Fem evner, Fem krefter, Tre sunne røtter vrangforestillinger, uvitenhet, se Tre usunne røtter øre, se Fem sanser/sansenytelser øye, se Fem sanser/sansenytelser Page - 1248

Personregister Tallene viser til tekstens nummer Abhaya, prins 58 Abhiya Kaccāna, munk 127 Accuta, paccekabuddha 116 Accutagama, paccekabuddha 116 Aciravata = Aggivessana, novise 125 Aggivessana, jain 35, 36, 74 Ajātasattu Vedehiputta, konge av Magadha 35, 88, 108 Ajita med hårkappa, filosof 30, 36, 77 Akanittha-gudene 41, 120 Ālāra Kālāma 26, 36, 85, 100 Ānanda, munk 18, 26, 32, 36, 52, 53, 59, 64, 67, 68, 76, 81, 83, 85, 88, 90, 104, 106, 108, 115, 118, 121—123, 132, 136, 142, 143, 152 Ānanda, paccekabuddha 116 Anāsava, paccekabuddha 116 Anāthapindika, husherre 143 Anga, paccekabuddha 116 Angirasa, seer 95:99 Angulimāla, røver 86 Anigha, paccekabuddha 116 Anuruddha, munk 31, 32, 68, 118, 127, 128 Annabhara, asket 77 Aparājita, paccekabuddha 116 Arittha, munk 22 Arittha, paccekabuddha 116 Asayha, paccekabuddha 116 Page - 1249

Asita Devala, seer 93,116 Assaji, munk 35,70 Assalāyana,
brahman 93 Atappa-gudene 41, 120 Atthaka, seer 95, 99, 116
Atthama, paccekabuddha 116 Avantiputta, konge 84 Aviha-gudene
120 Baka Brahma, gud 49 Bakkula, munk 124 Bandhuma,
paccekabuddha 116 Bhaddāli, munk 65 Bhaddiya, munk 68
Bhaggava, pottemaker 140 Bhagu, munk 68, 128 Bhagu, seer 95,99
Bhāradvāja, brahman 75, 95, 98, 99, 100 Bhāradvāja,
paccekabuddha 116 Bhāradvāja, seer 95,99 Bhāvitatta,
paccekabuddha 116 Bhumija, munk 126 Bodhi, prins 85 Bodhi,
paccekabuddha 116 Brahma, gud 1,12, 18,50, 51, 53, 83, 90, 93,
94,97, 99, 115, 120, 141 Brahma Sahampati, gud 26, 67, 85
Brahmāyu, brahman 91 Byamaka, paccekabuddha 116 Candana,
and 134 Canki, brahman 95, 98,99 Channa, munk 144 Page - 1250

Cunda, novise 104 Cunda den store, munk 8, 118, 144
Dabbila, paccekabuddha 116 Dandapani, sakya 18 Dasama, borger
52 Dighanakha = Aggivessana, asket 74 Digha Parajana, ånd 31
Digha-Tapassi, jain 56 Devadatta, munk 29, 58 Dhammadinnå,
nonne 44 Dhanafijåni, brahman 97 Dhanafijåni, brahmankvinne
100 Dummukha, licchavi 35 Durannaya, paccekabuddha 116 Dusi
Måra 50 Ekapundarika, elefant 88 Esukaåri, brahman 96 Gagga 86
Gandhåra, paccekabuddha 116 Ghatå, sakya 122 Ghatikåra,
pottemaker 81 Ghotamukha, brahman 94 Gulissåni, skogsmunk 69
Guttijita, paccekabuddha 116 Hirgo, paccekabuddha 116 Hingu,
paccekabuddha 116 Icchānangala, landsby 98 Icchānangalalunden
98 Isidatta, offiser 89 Jålina, paccekabuddha 116 Page - 1251

Jānussoni, brahman 4,27, 98,99 Jayanta, paccekabuddha 116 Jayasena, prins 125, 126 Jeta, paccekabuddha 116 Jita, paccekabuddha 116 Jivaka Prinsfostre, lege 55 Jotipåla, brahman 81 Kaccāyana den store, munk 118 Kaccāna = Vekhanasa, asket 80 Kaccāna den store, munk 18, 84, 133, 138 Kakusandha, fortidsbuddha 50 Kālakhemassa, sakya 122 Kalarajanaka, prins 83 Kandaraka, asket 51 Kāla, paccekabuddha 116 Kali, Måras søster 50 Kali, tjenestejente 21 Kanha, paccekabuddha 116 Kaāpatika = Bhāradvāja, brahman 95 Kappina den store, munk 118 Kārāyana den lange 89 Kassapa, fortidsbuddha 81 Kassapa, seer 95,99 Kassapa den store, munk 32118 Kassapa den unge, munk 23 Keniya, asket 92, 124 Ketumaā, paccekabuddha 116 Ketumbharāga, paccekabuddha 116 Khemaābhirata, paccekabuddha 116 Kiki, konge 81 Page - 1252

Kimila, munk 31,68, 128 Kisa Samkicca, asket 36, 76
Kondafifia, munk 68 Koravya, konge 82 Kosalla, paccekabuddha
116 Kosiya = Sakka, gud 37 Kotthika den store, munk 43,118
Lomahamsa, paccekabuddha 116 Lomasakangiya, munk 134
Mågandiya, asket 75 Maghadeva, konge 83 Mahånåma,
paccekabuddha 116 Mahånåma, sakya 14,53 Mahåpajåpati Gotami,
nonne 142, 146 Makkhali Gosala, filosof 30, 36, 76, 77 Mallikå,
dronning 87 Malunikyaputta, munk 63, 64 Manatthaddha,
paccekabuddha 116 Mangala, paccekabuddha 116 Manomaya,
paccekabuddha 116 Mantåni 86 Måra 12,25, 26, 34, 49, 50, 92,
106, 115, 116, 119, 141 Måtali, vognstyrer 83 Måtanga,
paccekabuddha 116 Matula, paccekabuddha 116 Moggallåna den
store, munk 5, 15, 32, 37, 50, 67, 69, 118, 141 Moggallåna
oppsynsmann 108 Moggallåna regnskapsfører 107 Moliya-
Phagguna, munk 21 Page - 1253

Nāgasamāla, munk 12 Nalijangha, brahman 87 Nanda, paccekabuddha 116 Nanda Vaccha, asket 36,76 Nandaka, munk 146 Nandiya, munk 31, 128 Nemi, paccekabuddha 116 Nigantha Nātaputta, jainleder Nimi, konge 83 Nita, paccekabuddha 116 Pabbata, paccekabuddha 116 Paduma, paccekabuddha 116 Padumuttara, paccekabuddha Pajjota, konge 108 14, 30, 36, 56, 58, 77, 79, 101, 104 116 Pakudha Kaccāyana, filosof 30, 36, 77 Paficakanga, byggmester Panduputta, asket 5 Parga, paccekabuddha 116 Pārāsiviya, brahman 152 Pasenadi, konge av Kosala Passi, paccekabuddha 116 Pavattā, paccekabuddha 116 Pessa, sønn av en elefanttemmer Pilotaka, asket 27 Pindola, paccekabuddha 116 Pingalakoccha, brahman 30 Piyadassi, paccekabuddha 116 Pokkharasāti, brahman Pokkharasāti Upamafiffa, brahman Potaliputta, asket 136 98,99 59, 78, 127 24, 35, 86-90, 95, 99 SÅ 99 Page - 1254

Potaliya, pensjonist 54 Pukkusāti, eneboer 140
Punabbasuka, munk 70 Punna, Mantānis sønn, munk 24, 145
Punna, asket 57 Punna, tjener 93 Punnika, slavinne 99 Purana,
offiser 89 Pārana Kassapa, filosof 30, 77 Rāhula, munk 61, 62, 147
Rakkhita, paccekabuddha 116 Rammaka, eneboer 26 Rattapāni,
farger 56 Ratthapāla, munk 82 Revata, munk 32,68, 118 Saccaka =
Aggivessana, jain 35, 36 Saccanāma, paccekabuddha 116 Sakka,
gud 37,50, 83, 115 Sakulā 90 Sakuludāyi = Udāyi, asket 77,79
Samiddhi, munk 133, 136 Samiti, vognmaker 5 Sandaka, asket 76
Sangārava = Bhāradvāja, brahman 100 Sarigha, paccekabuddha
116 Safijaya Ākāśagotta, brahman 90 Safijaya Belatthiputta, filosof
30, 36, 77 Safijikāputta, brahman 85 Safijiva, fortidsmunk 50
Sarabhanga, paccekabuddha 116 Page - 1255

Sāriputta, munk 3,5,9,12,24,28,32,43,,62,67,69,-14,92,97,
I 11; 114, 118, 141, 143, 144, 151 Sāti, munk 38 Satthā,
paccekabuddha 116 Sayha, paccekabuddha 116 Sela, brahman 92
Seniya, asket 57 Seniya Bimbisāra, konge av Magadha 14, 86, 92,
95 Sikhari, paccekabuddha 116 Sirivaddha, minister 88 Sobhita,
paccekabuddha 116 Somā 90 Sorata, paccekabuddha 116 Subāhu,
paccekabuddha 116 Subha, paccekabuddha 116 Subha, Todeyyas
sønn, brahman 99, 135 Sudassa-gudene 41, 120 Sudassana,
paccekabuddha 116 Sudassi-gudene 41, 120 Sudātha,
paccekabuddha 116 Sumangala, paccekabuddha 116 Sumbha,
paccekabuddha 116 Sumegha, paccekabuddha 116 Sunakkhatta
Licchaviputta 12, 105 Sundarika Bhāradvāja, brahman 7
Supatitthita, paccekabuddha 116 Sutavā, paccekabuddha 116
Tadādhimutta, paccekabuddha 116 Tagarasikhi, paccekabuddha
116 Tārukkha, barhman 98,99 Page - 1256

Tatha, paccekabuddha 116 Tissa, paccekabuddha 116
Todeyya, brahman 98,99 tordenguden 35 Uccarigamāya,
paccekabuddha 116 Udāyi, munk 59, 66, 136 Uddaka Rāmaputta
26,36, 85, 100 Udena, munk 94 Uggāhamāna
Samanamundikaputta, asket Ujjaya, paccekabuddha 116 Upaka,
asket 26,85 Upakaāla, paccekabuddha 116 Upāli, husherre 56
Upananda, general 108 Upananda, paccekabuddha 116 Upanemi,
paccekabuddha 116 Upanita, paccekabuddha 116 Uparittha,
paccekabuddha 116 Upāsabha, paccekabuddha 116 Upasikhi,
paccekabuddha 116 Upatissa = Sāriputta, munk 24 Upatissa,
paccekabuddha 116 Uposatha, paccekabuddha 116 Uppala,
paccekabuddha 116 Usabha, paccekabuddha 116 Uttara, brahman
91,152 Uttara, paccekabuddha 116 Vaccha = Vacchagotta, asket
71-73 Vacchāyana, asket 27 Vajiri, prinsesse 87 Page - 1257 78

Vāmadeva, seer 95,99 Vāmaka, seer 95,99 Varadhara,
asket 77 Vāsabha, frue 87 Vāsava = Sakka 50 Vāsettha, brahman
98 Vāsettha, seer 95,99 Vassakaāra, minister 108 Vedehikā 21
Vehapphala-gudene 120 Vekhanasa = Kaccāna, asket 80
Vessāmitta, seer 95,99 Vessavana, gud SÅ Vidhura, fortidsmunk 50
Vijita, paccekabuddha 116 Visākha, legmann 44 Vitatbha, general
87,90 Yama, dødens fyrste 130 Yamataggi, seer 95,99 Yasassi,
paccekabuddha 116 Page - 1258

Stedsregister Aciravati, elv 88 Adhikakkå, dam 7 Amalaki-
lunden 67 Ambalatthika, park 61 Anāthapindikās park 2-9, 11, 13,
16,17, 19-28, 30, 33, 38, 42, 43, 4547, 49, 59, 62—65, 72, 78, 80,
82, 86-88, 93, 96, 99, 102, 111115, 117, 119, 120, 123, 127, 129—
132, 134, 135, 137—139, 143, 145—149 Amfiga, land 39,40, 77,
94 Anguttarāpa, land 54,66,92 Āpana, by — 54,66,92 Assapura, by
39,40 Atthaka, by 52 Bāhuka, elv 7 Bāhumati, elv 7
Baālakalonakāra, landsby 128 Bambuslunden 24, 44, 58, 61, 69, 73,
77, 79, 97, 108, 124—126, 136, 143, 151, 152 Bārānasi, by 26,81,
85,94, 141 Beluva, landsby 52 Bhesakālalunden 14, 50, 85
Blindmannskogen 23, 147 Campā, by 51 Caficalikappa, landsby 100
Cātuma, landsby 67 Den ene lotusens park 37 Devadaha, by 101
Devakata-dammen 76 Page - 1259

Devalunden 95 dronning Mallikas park 78 Ekapundarika, park 71 Ekorntoringsplassen 24,44, 58, 61, 69, 73, 77, 79, 97, 108, 124—126, 136, 143, 151 Fikentre-grotten 76 Gaggaras lotusdam 51 Gajatigalå, by 152 Ganges, elv 21,34, 60, 64, 73 Gayå, by 26, 85 Gayå, dam 7 Ghosita-parken 48, 76, 85, 128 Ghotamukhi, sal 94 Gosifigaskogen 3132 Gribbetoppen 14, 29, 74, 116, 143 Gundalunden 84 Haliddavasana, by 57 Himalaya-fjellene 129 huset med de spisse gavlene 35, 36, 71, 105, 108 Icchānaiigala, landsby 98 Icchānaiigalalunden 98 Isigili, fjell 14,116 Isipatana, hjortepark 26,81, 85, 141 Jivaka Prinsfostres mangolund 55 Jetalunden 2-9, 11,13, 16, 17, 1928, 30, 33, 38, 42, 43, 4547, 49, 59, 62—65, 72, 78, 80, 82, 86-88, 93, 96, 99, 102, 111—115, 117, 119, 120, 123, 127, 129—132, 134, 135, 137—139, 143, 145—149 Kamboja, land 93 Kammāsadamma, by 10,75, 106 Kannakatthala, hjortepark 90 Kapilavatthu, by 14, 18, 53, 122, 134, 142 Page - 1260

Kasi, land 70, 81, 87 Khemiya, mangolund 94 Kitågiri, landsby 70 Kokanada, palass 85 Koliya, land 57 kong Koravyas hjortepark — 82 Kosala, land 41,60, 68, 81, 87, 95, 99, 100, 150 Kosambi, by 48, 76, 85, 128 Kukkuta-parken 52 Kusinåra, by 103 Madhura, land 84 Maghadevas mangolund 83,91 Magadha, land 14, 26, 34, 77, 85, 100, 140 Malla, land 35 Medålupa, by 89 Meru, fjell 50 Mithila, by 83,91 Nadika, landsby 31 Nagaraka, by 89, 121 Nagaravinda, landsby 150 Nalakapåna, by 68 Nalakara, landsby 99 Nalanda, by 56 Nigrodhas park 53, 122, 134, 142 Opåsåda, landsby 95 Palåsa-lunden 68 Pandava-fjellet 116 Pataliputta, by 52, 94 Påva, by 104 Påvårikas mangolund 56 Page - 1261

Payaga, vadested å Pubbajira, landsby 144 Påfuglparken
77,79 Råjagaha, by 5,14, 24, 29, 44, 55, 58, 61, 69, 73, 74, 77, 79,
97, 108, 116, 124—126, 133, 136, 140, 144, 151 Råjakaparken 146
Saketa, by 24 Sålå, landsby 41,60 Saåmagåma, landsby 104
Sarassati, elv 7 Savatthi, by2-9, 11, 13, 16, 17, 19—28, 30, 33, 37,
38, 42, 43, 45—7, 49, 59, 62—65, 72, 78, 80, 82, 86-88, 93, 96, 99,
102, 107, 109—115, 117-121, 123, 127, 129— 132, 134, 135, 137
—140, 143, 145—149 Seierspalasset 37, 50 Storskogen 18,35, 36,
66, 71, 105, 108 Subhågalunden 1,49 Sudhamma, gudehall 50, 83
Sumsumåragira 15, 50, 85 Sunaparanta, distrikt 145 Sundarikå, elv
7 Suvideha, land 34 Svartkollen 14 Tandulapåli-porten 97 Tapoda,
innsjø og elv 133 Tapoda-parken 133 Thullakotthika, by 82
Todeyyas mangolund 100 Tusita-himmelen 143 Ukkacela, landsby
34 Ukkatthå, by 1,49 Page - 1262

Ujufifia, by 90 Uruvelå, elv 26,36, 85, 100 Vajjt, land 35,
144 Vebhåra-fjellet 116 Vegaliniga. by 81 Vepulla-fjellet 116
Verafija, by 42 Vesali, by 12, 35, 36, 52, 71, 86, 105, 108 Videha,
land 50, 83,91 Villsvingrotten 74 Øst-bambuslunden 128
Østpaviljongen 26 Østparken, Migåras mors paviljong 26,37, 50,88,
107, 109, 110, 118, 121 Page - 1263